KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
RM 894.812
Call No. KUN-B Acc. No 11401
Author ...
Title ...
VOL-7

No. 11401.

ഭാഷാഭാരതം

വൃത്താനുവൃത്തവിവർത്തനം.

THE KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

അനുശാസന-അശ്വമേധ-ആശ്രമവാസിക പർവ്വങ്ങൾ

ഏഴാം വാല്യം

1957

NATIONAL BOOK SPCS LTD. BR. KOTTAYAM

വിവർത്തകൻ:
കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞുകുട്ടൻതമ്പുരാൻ

R 2...

ഈ പതിപ്പിന്റെ സർവ്വാവകാശങ്ങളും കെ. കുഞ്ഞുണ്ണിതമ്പാൻ ബി. എ. എൽ. എൽ. ബി. അവർകൾക്കുള്ളതാകുന്നു.

R/N
894.812
KUN-B

894.812

Printed by T. N, Nambudiri at Vallathol Ptg. & Pbg. House, Trichur & Published by him at Irinjalakuda.

No. 1140

വിഷയാനുക്രമണിക

അനുശാസനപർവ്വം

അനുശാസനികപർവ്വം

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
1	ഗൌതമീലുബ്ധകവ്യാളമൃത്യുകാലസംവാദം	1_8
2	സുദർശനോപാഖ്യാനം	9
3_4	വിശ്വാമിത്രോപാഖ്യാനം	16_21
5	ശക്രശുകസംവാദം	22
6	ദൈവപുരുഷകാരം	24
7	കർമ്മഫലികോപാഖ്യാനം	28
8	ഭീഷ്മനിശ്ചയം	31
9	സൃഗാലവാനരസംവാദം	33
10	ശ്രുദ്ധമുനിസംവാദം	35
11	ശ്രീരുഗ്മിണീസംവാദം	41
12	ഭംഗാസ്വനോപാഖ്യാനം	44
13	ലോകയാത്രാനുകഥനം	48
14_17	മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം	48_49

ശിവസഹസ്രനാമം

18	മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം	100
19_21	അഷ്ടാവക്രദിക്സംവാദം	107_118
22	ബഹുപ്രാശ്നികം	119
23	ദാനധർമ്മം സ്വർഗ്ഗനരകഗാമിവർണ്ണനം	123
24	ബ്രഹ്മഹത്യാകഥനം	130
25	ആംഗിരസതീർത്ഥയാത്ര	131

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
26	ഗംഗാമാഹാത്മ്യം	137
27_29	ഇന്ദ്രമതംഗസംവാദം	146_151
30	വീതഹവ്യോപാഖ്യാനം	152
31	കൃഷ്ണനാരദസംവാദം	157
32	ശ്യേനകപോതീയം	160
33	ബ്രാഹ്മണപ്രശംസ	163
34	പൃഥിവീവാസുദേവസംവാദം	165
35	ബ്രാഹ്മപ്രശംസ	167
36	ശക്രശംബരസംവാദം	169
37	പാത്രപരീക്ഷ	171
38	പഞ്ചചൂഡാനാരദസംവാദം	172
39	സ്ത്രീസ്വഭാവകഥനം	175
40_43	വിപുലോപാഖ്യാനം	176_187
44	വിവാഹധർമ്മകഥനം	188
45	വിവാഹധർമ്മം യമഗാഥ	193
46	വിവാഹധർമ്മം സ്ത്രീപ്രശംസ	195
47	വിവാഹധർമ്മം ധനവിഭാഗം	196
48	വിവാഹധർമ്മം വർണ്ണസങ്കരകഥനം	201
49	പുത്രപ്രതിനിധികഥനം	205
50_56	ച്യവനോപാഖ്യാനം	207_229
57	ദാനധർമ്മം വിവിധദാനഫലം	230
58	ദാനധർമ്മം തടാകാരാമമാഹാത്മ്യം	234
59	ദാനധർമ്മം ദാനപാത്രനിരൂപണം	237
60	ദാനധർമ്മം ത്രിഷവണാന്നദാനകഥനം	240
61	ദാനധർമ്മം രക്ഷാദാനം	241
62	ഭൂമിദാനപ്രശംസദാനധർമ്മം:ഇന്ദ്രബൃഹസ്പതിസംവാദം	244
63	ദാനധർമ്മം അന്നദാനപ്രശംസ	251
64	ദാനധർമ്മം നക്ഷത്രയോഗദാനം	255
65	ദാനധർമ്മം പാനീയാദിദാനം	258
66	ദാനധർമ്മം അന്നഭ്രതിലഗോദാനവിവരണം	259
67	ദാനധർമ്മം പാനീയദാനമാഹാത്മ്യം	264

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
68	യമബ്രാഹ്മണസംവാദം	266
69	ഗോദാനമാഹാത്മ്യം	269
70	ദാനധർമ്മം നൃഗോപാഖ്യാനം	271
71	യമവാക്യം	273
72	ശക്രപ്രശ്നം	280
73	പിതാമഹേന്ദ്രസംവാദം	281
74	ദാനധർമ്മം പിതാമഹേന്ദ്രസംവാദം	286
75	ദാനധർമ്മം ദ്വാദിവ്രതനിയമം	287
76	ദാനധർമ്മം ഗോദാനകഥനം	290
77	ദാനധർമ്മം ഗോപ്രഭവകഥനം	294
78	ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം	297
79–80	ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം വസിഷ്ഠസൌദാസസംവാദം	299–301
81	ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനീകം വ്യാസശുകസംവാദം	303
82	ദാനധർമ്മം ഗോശ്രീസംവാദം	307
83	ദാനധർമ്മം ഗോലോകവർണ്ണനം	309
84–85	ദാനധർമ്മം സുവർണ്ണോല്പത്തി	313–330
86	ദാനധർമ്മം താരകവധോപാഖ്യാനം	331
87–92	ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം	334–336
93	ദാനധർമ്മം ബിസസ്തേനോപാഖ്യാനം	348
94	ദാനധർമ്മം ശപഥവിധി	363
95	ദാനധർമ്മം ഛത്രോപാനഹദാനപ്രശംസ	369
96	ദാനധർമ്മം ഛത്രോപാനഹദാനപ്രശംസ	372
97	ദാനധർമ്മം ബലിദാനവിധി	374
98	ദാനധർമ്മം സുവർണ്ണമനസംവാദം	376
99	ദാനധർമ്മം അഗസ്ത്യഭൃഗുസംവാദം	380
100	ദാനധർമ്മം അഗസ്ത്യഭൃഗുസംവാദം നഹുഷഭ്രംശമോചനം	383
101	ദാനധർമ്മം ക്ഷത്രിയചണ്ഡാലസംവാദം	386
102	ദാനധർമ്മം ഹസ്തികൂടം	388
103	ദാനധർമ്മം ബ്രഹ്മഭഗീരഥസംവാദം	398

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
104	ദാനധർമ്മം ആയുസ്സാഖ്യാനം	402
105	ദാനധർമ്മം ജ്യേഷ്ഠകനിഷ്ഠവൃത്തി	413
106–107	ദാനധർമ്മം ഉപവാസവിധി	415–429
108	ദാനധർമ്മം ശൌചകഥനം	430
109	ദാനധർമ്മം വിഷ്ണുപാദാദശനാമം	432
110	ദാനധർമ്മം താരകാംഗസ്മരണം	433
111	ദാനധർമ്മം സംസാരചക്രം	434
112	ദാനധർമ്മം സംസാരചക്രം അന്നദാനം	444
113	ദാനധർമ്മം ധർമ്മസാരോപദേശം	446
114	ദാനധർമ്മം മാംസവർജ്ജനകഥനം	448
115	ദാനധർമ്മം ഭക്ഷണനിഷേധം	449
116	ദാനധർമ്മം അഹിംസാഫലകഥനം	455
117–119	ദാനധർമ്മം കീടോപാഖ്യാനം	459–464
120–122	ദാനധർമ്മം മൈത്രേയഭിക്ഷ	465–469
123	ദാനധർമ്മം ശാണ്ഡിലിസുമനാസംവാദം	470
124	ദാനധർമ്മം ഹരിണകൃശകാഖ്യാനം	472
125	ദാനധർമ്മം പിതൃരഹസ്യം	475
126–127	ദാനധർമ്മം ദേവമുനി രഹസ്യം	481–487
128	ദാനധർമ്മം വായുരഹസ്യം	488
129	ദാനധർമ്മം സോമശരഹസ്യം	489
130	ദാനധർമ്മം അരുന്ധതീചിത്രഗുപ്തരഹസ്യം	490
131	ദാനധർമ്മം പ്രമഥരഹസ്യം	493
132	ദാനധർമ്മം ദിഗ്ഭരഹസ്യം	494
133	ദാനധർമ്മം മഹാദേവരഹസ്യം	496
134	ദാനധർമ്മം സ്കന്ദരഹസ്യം	497
135	ദാനധർമ്മം ഭോജ്യാഭോജ്യാന്നകഥനം	498
136	ദാനധർമ്മം പ്രായശ്ചിത്തവിധി	500
137	ദാനധർമ്മം ദാനാനുകീർത്തനം	502
138	ദാനധർമ്മം പഞ്ചവിധദാനം	504
139	ദാനധർമ്മം മുനിഗണകൃഷ്ണസംവാദം	505
140	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ആശ്വയുജ്ദർശനം	509

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
141	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ആശ്രമധർമ്മം	513
142	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ഋഷിധർമ്മം	522
143	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദംജാത്യുൽഗൃത്യുധോഗതി	526
144	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദംകർമ്മവിപാകകഥനം	531
145	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം കർമ്മവിവരണം	535
146	ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം സ്ത്രീധർമ്മകഥനം	540
147	ദാനധർമ്മം പുരുഷോത്തമമാഹാത്മ്യം	545
148	ദാനധർമ്മം മഹാപുരുഷപ്രസ്താവം	550
149	വിഷ്ണുസഹസ്രനാമം	555
	വിഷ്ണുസഹസ്രനാമം	556
150	ദാനധർമ്മം സാവിത്രീവ്രതകഥനം	565
151	ദാനധർമ്മം ബ്രാഹ്മണപ്രശംസ	571
152_153	ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം ബ്രാഹ്മണമാഹാത്മ്യം	573_576
154	ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം കശ്യപോത്ഥ്യമാഹാത്മ്യം	577
155	ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം അഗസ്ത്യവസിഷ്ഠമാഹാത്മ്യം	579
156	ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം അത്രിച്യവനമാഹാത്മ്യം	581
157	ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം കപദ്ധ്വംസം	584
158	ദാനധർമ്മം മഹാപുരുഷമാഹാത്മ്യം	586
159	ദാനധർമ്മം ദുർവ്വാസോഭിക്ഷ	593
160	ദാനധർമ്മം ഈശ്വരപ്രശംസ	597
161	ദാനധർമ്മം മഹേശ്വരമാഹാത്മ്യം	600
162	ദാനധർമ്മം ധർമ്മപ്രമാണകഥനം	602
163	ദാനധർമ്മം ധർമ്മപ്രശംസ	607
164	ദാനധർമ്മം ധർമ്മതത്ത്വകഥനം	608
165	ദാനധർമ്മം വംശാനുകീർത്തനം	610
166	ദാനധർമ്മം ഭീഷ്മാനുജ്ഞ	614

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
	സപ്തോരോഹണികപർവ്വം	
167	ഭീഷ്മപ്രാർത്ഥന	616
168	ഭീഷ്മമുക്തി	620

അശ്വമേധപർവ്വം

അശ്വമേധികപർവ്വം

1	യുധിഷ്ഠിരശോകം	1–2
2	കൃഷ്ണദ്വൈപായനസാന്ത്വനം	3
3	അശ്വമേധാലോചനമരുത്തപ്രസംഗം	
4	സംവർത്തമരുത്തീയം മരുത്തവംശകഥനം	6
5	സംവർത്തമരുത്തീയം ഇന്ദ്രബൃഹസ്പതിസംവാദം	8
6	സംവർത്തമരുത്തീയം സംവർത്തദർശനം	11
7	സംവർത്തമരുത്തീയം സംവർത്തസ്വീകാരം	14
8	സംവർത്തമരുത്തീയം മഹാദേവസ്തവം	16
9	സംവർത്തമരുത്തീയം അഗ്നിശക്രസംവാദം	19
10	സംവർത്തമരുത്തീയം മരുത്തയജ്ഞകഥനം	25
11–13	കൃഷ്ണധർമ്മസംവാദം	31–35
14	ഹസ്തിനപ്രവേശം	36
15	കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിനോദം	38
	അനുഗീതാപർവ്വം	
16	സിദ്ധകാശ്യപസമാഗമം	41
17	സിദ്ധകാശ്യപസംവാദം	45
18	ബ്രാഹ്മണോപദേശം	48
19	യോഗവിചാരം	50
20	ബ്രഹ്മഗീത	55
21	ബ്രാഹ്മണഗീതദശഹോതൃവിധാനം	57
22	ബ്രാഹ്മണഗീതസപ്തഹോതൃവിധാനം	60
23–24	ബ്രാഹ്മണഗീതപഞ്ചഹോതൃവിധാനം	62–66

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
25	ബ്രാഹ്മണഗീതചാതുർഹോത്രവിധാനം	67
26	ബ്രാഹ്മണഗീത ആത്മൈകൃകഥനം	68
27	ബ്രാഹ്മണഗീത ആരണ്യകം	70
28	ബ്രാഹ്മണഗീത അധ്വര്യുയതിസംവാദം	72
29	ബ്രാഹ്മണഗീത ക്ഷാത്രോച്ഛേദനം	75
30	ബ്രാഹ്മണഗീത ഇന്ദ്രിയജയം	77
31	ബ്രാഹ്മണഗീത അംബരീഷഗാഥ	80
32	ബ്രാഹ്മണഗീത ജനകബ്രാഹ്മണസംവാദം	81
33	ബ്രാഹ്മണഗീത തത്വസംഗ്രഹം	83
34	ബ്രാഹ്മണഗീത് ബ്രാഹ്മണഗീതാവസാനം	84
35	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തത്വനിർവ്വചനം	86
36	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തമോഗുണനിരൂപണം	90
37	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം രജോഗുണനിരൂപണം	92
38	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം സത്വഗുണനിരൂപണം	94
39	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഗുണത്രയനിരൂപണം	95
40	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം മാഹാത്മ്യകഥനം	97
41	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം സൃഷ്ടിക്രമം	98
42	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം അദ്ധ്യാത്മവിവേചനം	99
43	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം വിഭൂതിധർമ്മജ്ഞാനനിരൂപണം	103
44	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഭൂതാദ്യുന്നനിരൂപണം	106
45	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമവിധി	108
46	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ബ്രഹ്മചര്യ്യ വാനപ്രസ്ഥസന്യാശ്രമവിധി	110
47	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം മുക്തമാർഗ്ഗം	114
48	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം പുരുഷവിവേചനം	115
49	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഋഷിപ്രശ്നം	117
50	ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തത്വഗുണവിസ്താരം	118
51	ഗുരുശിഷ്യസംവാദോപസംഹാരം	122
52	കൃഷ്ണപ്രയാണം	126
53	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കൃഷ്ണോതങ്കസമാഗമം	131
54	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കൃഷ്ണാദ്ധ്യാത്മകഥനം	133

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
55	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം വരപ്രദാനം	135
56	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലാഹരണം	138
57	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലമാഹാത്മ്യം	141
58	ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലപ്രദാനം	144
59	കൃഷ്ണന്റെ ദ്വാരകാപ്രവേശം	149
60	വാസുദേവവാക്യം	151
61	വാസുദേവസന്ത്വനം	153
62	വ്യാസസാന്ത്വനം	156
63	ദ്രവ്യാനയനാരംഭം	158
64	ദ്രവ്യാനയനോപക്രമം	160
65	ദ്രവ്യാനയനം	161
66	പരീക്ഷിജ്ജന്മകഥനം	163
67	സുഭദ്രാവാക്യം	165
68	ഉത്തരാവിലാപം	167
69	പരീക്ഷിൽസ്സംജീവനം	168
70	പാണ്ഡവാഗമനം	170
71	വ്യാസകൃഷ്ണാനുജ്ഞ	172
72	യജ്ഞസാമഗ്രീസമ്പാദനം	174
73	അശ്വാനുസരണാരംഭം	176
74	അശ്വാനുസരണം ത്രിഗർത്തപരാഭവം	178
75	അശ്വാനുസരണം വജ്രദത്തയുദ്ധം	181
76	അശ്വാനുസരണം വജ്രദത്തപരാജയം	182
77	അശ്വാനുസരണം സൈന്ധവയുദ്ധം	184
78	അശ്വാനുസരണം സൈന്ധവപരാജയം	
79	അശ്വാനുസരണം അർജ്ജുനബഭ്രുവാഹനയുദ്ധം	190
80	അശ്വാനുസരണം അർജ്ജുനപ്രത്യുജ്ജീവനം	193
81	അശ്വാനുസരണം അർജ്ജുനശാപകഥനം	198
82	അശ്വാനുസരണം മാഗധപരാജയം	200
83	അശ്വാനുസരണം ചേദിനിഷാദാദിപരാജയം	202
84	അശ്വാനുസരണം ശകുനി പുത്രപരാജയം	204
85	അശ്വമേധാരംഭം	206

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
86	അശ്വമേധാരംഭം ശ്രീകൃഷ്ണാഗമനം	209
87	അർജ്ജുനപ്രത്യാഗമനം	210
88	അശ്വമേധക്രിയ	212
89	അശ്വമേധസമാപ്തി	215
90	നകുലോപാഖ്യാനം	218
91	ഹിംസാമിശ്രധർമ്മനിന്ദ	227
92	നകുലോപാഖ്യാനം	230

ആശ്രമവാസികപർവ്വം

ആശ്രമവാസപർവ്വം

1–2	ധൃതരാഷ്ട്രനിൽ പാണ്ഡവന്മാരുടെ വൃത്തി	1–4
3	ധൃതരാഷ്ട്രനിർവ്വേദം	5
4	വ്യാസാനുജ്ഞ	12
5–7	ധൃതരാഷ്ട്രോപദേശം	14–19
8	ധൃതരാഷ്ട്രവനഗമനപ്രാർത്ഥന	20
9	ധൃതരാഷ്ട്രപ്രാർത്ഥന	22
10	പ്രകൃതിസാന്ത്വനം	23
11	ഭീമക്രോധം	27
12	യുധിഷ്ഠിരാനുമോദനം	29
13	വിദുരവചനം	30
14	ജ്ഞാനയജ്ഞം	32
15	ധൃതരാഷ്ട്രനിർയ്യാണം	33
16	കുന്തീവനപ്രസ്ഥാനം	35
17	കുന്തീവാക്യം	37
18	വനപ്രവേശം	39
19	ശതയൂപാശ്രമവാസം	41
20	നാരദവാക്യം	42

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
21	പാണ്ഡവപരിതാപം	45
22	യുധിഷ്ഠിരയാത്ര	47
23	ധൃതരാഷ്ട്രാശ്രമഗമനം	49
24	യുധിഷ്ഠിര-ധൃതരാഷ്ട്രസമാഗമം	50
25	ഋഷികളോട് യുധിഷ്ഠിരാദിനിവേദനം	52
26	വിദുരനിര്യ്യാണം	54
27	വ്യാസാഗമനം	57
28	വ്യാസവാക്യം	59
	പുത്രദർശനപർവ്വം	
29	ഗാന്ധാരീവാക്യം	61
30	കുന്തീവാക്യം	65
31	അംശകഥനം	67
32	ഭീഷ്മാദിദർശനം	69
33	പതിമാർക്ക് ഭർത്തൃലോകപ്രദാനം	70
34	നിത്യാനിത്യനിരൂപണം	72
35	ശ്രീപരീക്ഷിദ്ദർശനം	74
36	യുധിഷ്ഠിരപ്രത്യാഗമനം	76
	നാരദാഗമനപർവ്വം	
37	കാട്ടുതീയിൽ ധൃതരാഷ്ട്രാദികളുടെ ദഹനം	80
38	യുധിഷ്ഠിരവിലാപം	83
39	ധൃതരാഷ്ട്രാദിശ്രാദ്ധം	85

മൌസലപർവ്വം

മൌസലപർവ്വം

1	മുസലോല്പത്തി	1–3
2	ഉൽപ്പാതദർശനം	
3	ഭോജവൃഷ്ണ്യന്ധകധ്വംസനം	5
4	രാമകൃഷ്ണന്മാരുടെ പരമഗതി	9

അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ്
5	അർജ്ജുനാഗമനം	13
6	വാസുദേവനിർവ്വേദം	14
7	ദസ്യുകൃതവൃഷ്ണികളുത്പാഹരണം	16
8	അർജ്ജുനയുധിഷ്ഠിരസമാഗമം	21

മഹാപ്രസ്ഥാനികപർവ്വം

മഹാപ്രസ്ഥാനികപർവ്വം

1	പാണ്ഡവപ്രസ്ഥാനം	1–4
2	ദ്രൗപദ്യാദിപതനം	5
3	യുധിഷ്ഠിരസ്വർഗ്ഗാരോഹണം	7

സ്വർഗ്ഗാരോഹണികപർവ്വം

സ്വർഗ്ഗാരോഹണപർവ്വം

1	ദുര്യോധനാദിദർശനം	1–2
2	യുധിഷ്ഠിരന്റെ നരകദർശനം	3
3	യുധിഷ്ഠിരദേഹത്യാഗം	7
4	വാസുദേവാദിദർശനം	10
5	സ്വർഗ്ഗതിവിവരണം	12

No. 11401

ഭാഷാഭാരതം

അനുശാസനപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു.

ആനുശാസനികപർവ്വം

1. ഗൌതമീലുബ്ധകവ്യാളമൃത്യുകാലസംവാദം.

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക. 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശമം സൂക്ഷ്മം പലവിധമങ്ങു ചൊല്ലീ പിതാമഹ!
എന്നുള്ളിലൊത്തില്ല ശാന്തിയിതിമ്മാതിരി കേൾക്കിലും. 2
ഇക്കാര്യത്തിൽപ്പലവിധം ശാന്തി ചൊല്ലീ പിതാമഹ!
താൻചെയ്തതിൽശ്ശാന്തിയാമോ പലപാടാം ശമത്തിനാൽ 3
മേലൊക്കെയന്വേറു കടുവ്രണമാണ്ടെഴുമങ്ങയെ
കണ്ടിട്ട ശമ്മമേല്പീലാ വീര! പാപങ്ങളോർത്തു ഞാൻ. 4
മേലൊക്കെച്ചോരയണിയെ മലപോലോലുമങ്ങയെ
വഷാബ്ജത്തെപ്പോലെ കണ്ടു മാഴ്കുന്നോൻ പുരുഷഷ്ഭ! 5
ഇതിലും കഷ്ടമെന്തുണ്ടു ഞാനുലം നീ പിതാമഹ!
പോരിൽശ്ശത്രുക്കളോടേറിട്ടീ നിലയ്ക്കായതില്ലയോ. 6
അമ്മട്ട മറവു മനോരുമം പുത്രബാന്ധവരൊത്തവർ
മരിച്ചുപോയീ ഞാനുലമിതിലും കഷ്ടമെന്തുവാൻ. 7

കാലമൃത്യുവശം പൂണ്ട ഞങ്ങളും ധാർത്തരാഷ്ട്രരും
ഈ നിന്ദ്യകർമ്മം ചെയ്തെന്തു ഗതിപൂകുന്നുവോ നൃപ! 8
ശ്രേയസ്സു ധാർത്തരാഷ്ട്രന്നിതിങ്ങു കാണ്മേൻ ജനാധിപ!
അവൻ കാണുന്നതില്ലല്ലോ ഈ നിലയ്ക്കായൊരങ്ങയെ 9
ആ ഞാനങ്ങയ്ക്കന്തകരൻ സുഹൃജ്ജനവിഘാതകൻ
മന്നിൽ മാഴ്കുന്നങ്ങയെക്കണ്ടേല്ലുന്നില്ലൊരു ശാന്തിയും. 10
ദുര്യ്യോധനൻ പോക്കളത്തിൽപ്പടയൊത്തനുജാനുജിതൻ
ചത്തിതീ ക്ഷത്രധർമ്മത്തിൽ ദുർബ്ബുദ്ധി കുലപാംസനൻ 11
ആദുഷ്ടൻ കാണ്മതില്ലങ്ങീ മന്നിൽ വീണു കിടപ്പതായ്
അതിനാൽ മരണംനല്ല ജീവിപ്പോന്നല്ലിതെന്മതം 12
എന്നെശ്ശത്രുക്കളടരിൽ വീരസോദരരൊത്തുതാൻ
മുടിച്ചിരുന്നുവെന്നാകിലിപ്പോളീവിധമച്യുത! 13
അമ്പേറേറവം മാഴ്കുമങ്ങേക്കാണുകില്ലായിരുന്നു ഞാൻ
നൂനം പാപികളായ് ത്തീർത്തു വിധി ഞങ്ങളെ മന്നവ! 14
കിൽബ്ബിഷം തീന്നെങ്കിൽ നന്നിങ്ങന്യജന്മത്തിലെങ്കിലും
അതിനു രാജൻ! ശാസിയ്ക്കുകെൻപ്രിയം കരുതീടിൽ നീ. 15

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പരതന്ത്രാത്മാവിനെ നീ ഹേതുവായ്ക്കരുതുന്നിതോ
കർമ്മങ്ങൾക്കു മഹാഭാഗ! സൂക്ഷ്മമാണിതതീന്ദ്രിയം 16
ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലുവുണ്ടിപ്പുരാകഥ
ഗൌതമീമൃത്യുസംവാദം കാലലുബ്ധകനാഗരായ്. 17
കൌന്തേയ! ശമമാണ്ടൊരു വൃദ്ധ ഗൌതമിയെന്നവൾ
കണ്ടൂ പാമ്പു കടിച്ചിട്ടു ചൈതന്യംകെട്ട പുത്രനെ 18
ആപ്പാമ്പിനെസ്സായുപാശംകൊണ്ടു കെട്ടിയമർഷിതൻ
വേടനായൊരജ്ജുനകൻ ഗൌതമിയ്ക്കാനയിച്ചതേ. 19
അവൻ ചൊന്നാനിവൻ നിന്റെ പുത്രഘ്നൻ പന്നഗാധമൻ
വേഗം ചൊല്ലു മഹാഭാഗേ! കൊല്ലേണ്ടുന്നതുമെങ്ങിനേ 20
ഇവനെത്തിയ്യിലിടണോ കണ്ടം കണ്ടം നുറുക്കണോ
ബാലനെക്കൊന്നൊരു പാപി ചിരം ജീവിയ്ക്കുവയ്യിവൻ. 21

ഗൌതമി പറഞ്ഞു

ഇവനേ വിടുകജ്ഞൻ നീ കൊല്ലൊല്ലജ്ജുനക! സ്വയം
വരേണ്ടതോക്കാതാത്മാവിന്നാരിങ്ങു കനമേകിടും 22
കേറും ലോകേ ധർമ്മലഘുക്കളംഭസ്സിൽ പ്ലവോപമം
വെള്ളത്തിൽ വീണ ശസ്ത്രംപോലാഴും പാപംകനത്തവൻ. 23

ചാകാതാവില്ലിവനെക്കൊല്ലുലുണ്ണി-
യിവൻ ജീവിച്ചാൽ നിനക്കെന്തു ചേതം
ഈ പ്രാണിയാം ജീവിയെക്കൊന്നുവിട്ടാ-
ലാരങ്ങനന്തംവിട്ട ലോകത്തിലെത്തും. 24

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

ഞാൻ കാണ്മൂ ഹേ ദേവി! ഗുണാഗുണജ്ഞേ!
കനംപെട്ടോർ മുറുമിങ്ങാത്തിയേല്പൂ
സ്വസ്ഥനു നന്നീയുപദേശങ്ങളെന്നാൽ-
പ്പാപിക്ഷുദ്രപ്രാണിയെക്കൊല്ലുവൻ ഞാൻ. 25
ശമാർത്ഥിമാർ കാലയാനം കഥിപ്പി-
തത്ത്വജ്ഞന്മാരാശു ശോകം ത്യജിപ്പൂ
ശ്രേയസ്സും പോയ്ശ്ശോകമാം നിത്യമോഹാൽ
സപ്പത്തെക്കൊന്നിട്ടു ശോകംത്യജിക്കൂ. 26

ഗൌതമി പറഞ്ഞു.

എന്നട്ടുള്ളോക്കാത്തിയുണ്ടാകയില്ലാ
നിത്യം ധർമ്മാത്മാക്കളാം സജ്ജനങ്ങൾ
നിത്യായസ്തൻ ബാലനീയാപത്തുമെന്നാൽ
സപ്പുദ്ധപംസത്തിനു ഞാനോക്കയില്ലാ. 27
കോപമില്ലാ ബ്രാഹ്മണർക്കു കോപയാതനയെങ്ങുവാൻ
ക്ഷമിക്കു മാട്ടവാൽസ്സാധോ! വിട്ടയയ്ക്കുക പാമ്പിനെ. 28

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

കൊന്നാൽ ശ്രേയസ്സുവ്യയം ലാഭമത്രേ
ലഭ്യം ലോഭം ശക്തർമൂലം പ്രശസ്തം

ലാഭം കാലാൽസ്സത്യമാണെന്നിരിയ്ക്കിൽ
ശ്രേയോലാഭം കുത്സിതത്തിൽപ്പെടാ തേ. 29

ഗൌതമി പറഞ്ഞു.

എന്താണു ലാഭം ശത്രുവെക്കൊന്നുവെന്നാൽ
കാമാപ്തിയെന്തരിയേ വിട്ടിടാഞ്ഞാൽ
ഞാൻ സൌമ്യ!യെന്തിന്നഹിയിൽ ക്ഷമിയ്ക്കാ
മോക്ഷാർത്ഥമെന്തിന്നു ചെയ്യാതിരിയ്ക്കാ. 30

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

ഈയ്യേകനിൽപ്പലരെക്കാത്തിടേണം
കാത്തീടൊല്ലാ പലരിങ്കൊന്നൊരാളെ
കൃതാഗസ്സേദ്ധാമ്മികന്മാർ വിടുന്നു—
ണ്ടിപ്പാമ്പിനെശ്ശൌതമി! കൊല്ലണം നീ. 31

ഗൌതമി പറഞ്ഞു.

ഈപ്പാമ്പിനെക്കൊല്ലുകിലെൻറെ പുത്രൻ
ജീവിയ്ക്കില്ലാ ലുബ്ധക! തീച്ചതന്നേ
ഗ്രണം പറഞ്ഞില്ലിവനെക്കൊല്ലിലെന്നാൽ
വിട്ടേ വേടാ! പാമ്പിനെജ്ജീവനോടേ. 32

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

വൃത്രധ്വംസാൽ ശ്രേഷ്ഠഭാക്കായ് സുരേന്ദ്രൻ
യജ്ഞധ്വംസാൽദ്ദേവനാശ്ശുലിഭാഗം
നേടീ, നീയും ദേവവൃത്തം ചരിക്കു
കൊല്ലൂ വേഗം പാമ്പിനെശ്ശങ്കവേണ്ടാ. 33

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

പല വട്ടം ഭുജംഗത്തെപ്പററി വേടനുരയ്ക്കിലും
പാപത്തിൽബുദ്ധിവെച്ചില്ലാ യോഗ്യരായോരു ഗൌതമി. 34

ചൊറു വീപ്പിട്ട കേണേററം സംസ്തംഭിച്ചിട്ട പന്നഗം
മെല്ലെച്ചൊല്ലീ മത്തൃവാക്കാൽക്കെട്ടുപെട്ട കുഴങ്ങിയോൻ. 35

സപ്പം പറഞ്ഞു.

എന്തജ്ജുനക! തെറിങ്ങുണ്ടെനിയ്ക്കു ബത ബാലിശ!
ഇതിൽ സ്വാതന്ത്രി മറൊന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചിതു മൃത്യുവാം 36
അവൻചൊല്ലാൽക്കടിച്ചേൻ ഞാൻ കോപാലല്ലല്ല കാംക്ഷ
[യാൽ
കുറമുണ്ടെങ്കിലവനാണക്കുറമയി ലുബ്ധക!. 37

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

അശുഭം നീയന്യവശഗന്നായിപ്പന്നഗ! ചെയ്താലും
നിയ്യം കാരണമിങ്ങെന്നാൽ നിയ്യം കിൽബ്ബിഷമുള്ളവൻ. 38
മണ്ണാത്രമുണ്ടാക്കിടുവാൻ ദണ്ഡചക്രാദിയെങ്ങനേ
പരം കാരണമാകുന്നു നീയുമങ്ങിനെ പന്നഗ! 39
കുറക്കാരൻ വദ്ധ്യനെനിയ്ക്കഹേ! നീ കുറമുള്ളവൻ
ആത്മാവിതിൽക്കാരണമെന്നല്ലോ നീ ചൊല്ലി പന്നഗ! 40

സപ്പം പറഞ്ഞു.

ഈദ്ദണ്ഡചക്രാദിയെല്ലാമസ്വതന്ത്രങ്ങളെങ്ങിനേ
ഞാനുമങ്ങിനെയാണെന്നാലെൻകുറം കരുതായ്ക നീ. 41
അല്ലാ മതംനിനക്കെന്നാലന്യോന്യം ഹേതുവാണവ
അന്യോന്യപ്രേരണാൽക്കായ്കകാരണങ്ങൾക്കു ശങ്കയാം 42
ഏവം ദോഷമെനിയ്ക്കില്ലാ വദ്ധ്യനല്ലില്ല കുറവും
കുറമുണ്ടെങ്കിലാക്കുറം സമവായത്തിലായ്വരും. 43

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

അല്ലാ കാരണമെന്നാലും നീ കത്താവല്ലയെങ്കിലും
വിനാശകാരണം നിയ്യം വദ്ധ്യനാണെന്നു മന്മതം 44
അസൽക്കായ്യം ചെയ്തിരിയ്ക്കുപ്പാമ്പേ! തെറില്ലയെന്നതോ
ഇതിനു ഹേതുവല്ലെന്നോ വദ്ധ്യനെന്തേറെയോപ്പു നീ. 45

സപ്പം പറഞ്ഞു.

കായ്മാഭാവേ ക്രിയപെടാ ഹേതുവുണ്ടില്ലയെങ്കിലും
ഈത്തുല്യഹേതുവിലെനിയ്യോതാം ഹേതുവിശേഷമായ് 46
ഞാനും കാരണമാണെങ്കിൽ വേട! തത്പംനിനയ്ക്കുകിൽ
പ്രയോഗത്തിലുണ്ടന്യൻ പ്രാണിനാശനകിൽബ്ബിഷി. 47

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു.

എനിയ്ക്കു വദ്ധ്യൻ നീ ദുഷ്ട! ന്യശംസൻ ബാലഘാതകൻ
എന്തേറെച്ചൊൽവതും പിന്നെ വദ്ധ്യൻ നീ പന്നഗാധമ! 48

സപ്പം പറഞ്ഞു.

മഖേ ഹവിസ്സുഹോമിയ്ക്കുമുതിക്കുജനമെങ്ങിനേ
ഫലംനേടില്ലപ്പടിയ്ക്കാം വേട! ഞാനീ ഫലത്തിലും. 49

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മൃത്യുചോദിതനാം സപ്പമിപ്രകാരമരയ്ക്കുവേ
മൃത്യു ചെന്നെത്തിയവിടെസ്സപ്പത്തോടോതിയിങ്ങിനെ 50

മൃത്യു പറഞ്ഞു

കാലപ്രേരണകൊണ്ടിട്ടു നിന്നെ ഞാൻ വിട്ട പന്നഗ!
നിയ്യല്ല ഞാനല്ല ബാലപ്രാണനാശനകാരണം 51
അതാതിടം കാറുകളെക്കാറു കഷ്ടിപ്പതെങ്ങിനേ
അമ്മട്ടു കാറിൻപടി ഞാൻ പാമ്പേ! കാലവശാനുഗൻ 52
സാത്വികം രാജസം പിന്നെത്താമസം ചിലതിങ്ങിനേ
കാലാത്മകങ്ങാം ഭാവങ്ങാം മുറ്റും ജീവികളിൽപ്പെട്ടം 53
ദ്യോവിലും ഭൂവിലും മുറ്റും ചരങ്ങളചരങ്ങളും
മുറ്റും കാലാത്മകം പാമ്പേ! ലോകം കാലാത്മകം പരം 54
പ്രവൃത്തികാം ജഗത്തിങ്കൽ നിവൃത്തികളുമങ്ങിനേ
അവയ്ക്കെഴും വികൃതിക്കളൊക്കെക്കാലാത്മകം മതം 55
ആദിത്യൻ ചന്ദ്രനാ വിഷ്ണു ജലം വായു ശതക്രതു
അഗ്നി ഖം ഭൂമിയദിതിമിത്രൻ പജ്ജന്യമിന്ദ്രനും 56

പുഴയാഴികളും പാമ്പേ! ഭാവാഭാവങ്ങളും ശരി
എല്ലാം സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്ന കാലം സംഹരിയ്ക്കുന്ന വീണ്ടുമേ 57
ഇതറിഞ്ഞിട്ടെന്നിലെന്തേ പാമ്പേ! കുറ്റം നിനപ്പു നീ
അതല്ലെനിയ്ക്കുണ്ടു ദോഷമെങ്കിൽദ്ദോഷം നിനക്കുമാം. 58

സർപ്പം പറഞ്ഞു.

മൃത്യോ! നിർദ്ദോഷിയായ് ദ്ദോഷിയായും ചൊല്ലീല നിന്നെ ഞാൻ
നിയ്യെന്നെ പ്രേരണംചെയ്തതെന്നുമാത്രമുരച്ചതാം 59
കാലത്തിൽദ്ദോഷമുണ്ടെങ്കിലുമില്ലെങ്കിലങ്ങിനെ
ദോഷം പരീക്ഷിപ്പീലാ ഞാൻ നമുക്കില്ലധികാരവും
എനിയ്ക്കീദ്ദോഷമൊഴിവായ് ക്കിട്ടാൻ നോക്കുന്നതാണു ഞാൻ
മൃത്യുവിന്നും ദോഷമില്ലെന്നതിലും കായ്മമില്ല മേ. 60

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പാമ്പജ്ജുനകനോടോതീ കേട്ടില്ലേ മൃത്യു ചൊന്നതും
കുറ്റമില്ലാതുള്ളോരെന്നെപ്പാശത്താൽപ്പീഡചെയ്യൊലാ. 61

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻ കേട്ടേൻ മൃത്യുവിൻവാക്കും നിന്റെ വാക്കും ഭുജംഗമ!
ഇതിനാൽ നിന്നിൽ നിർദ്ദോഷനിലയായീല പന്നഗ! 62
മൃത്യുവും നിയ്യുമീബ്ബാലനാശത്തിന്നിഹ ഹേതുവാം
രണ്ടും കാരണമാം ഹേതു ഹേതുവല്ലാതെയായ്വരാ 63
ധിക്കരിപ്പേൻ സാധുതാപി ക്രൂരനാം ദുഷ്ടമൃത്യുവെ
പാപകാരണമായ് പ്പാപിയാകും നിന്നെ വധിയ്ക്കുവേൻ. 64

മൃത്യു പറഞ്ഞു

അവശന്മാർ കാലവശ്യർ ഞങ്ങൾ കല്പന ചെയ്വവർ
ഞങ്ങളിൽക്കുറ്റമോക്കൊല്ലാ നന്നായ് നോക്കുന്നതാകിൽ നീ.

ലുബ്ധകൻ പറഞ്ഞു

നിങ്ങൾ കാലവശന്മാരാം മൃത്യുപന്നഗരെങ്കിലോ
ക്രോധഹർഷങ്ങളുണ്ടാവാനെന്തെന്നറിയണം മമ. 66

മൃത്യു പറഞ്ഞു

വല്ല ചേഷ്ടയുമുണ്ടെങ്കിൽക്കാലപ്രേരിതയൊക്കെയും
കാലമൂലമിതെന്നാദ്യംതന്നെ ലുബ്ധക! ചൊല്ലിനേൻ 67
അതിനാൽക്കാലവശരാം ഞങ്ങൾ കല്പനചെയ്യുവോർ
ചെറും ലുബ്ധക! ഞങ്ങൾക്കു കുറമോക്കാതിരിയ്ക്ക നീ. 68

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മാർത്ഥസംശയത്തിങ്കലങ്ങുടൻ ചെന്നു കാലനും
പാമ്പോടോതീ മൃത്യുവോടും ലുബ്ധാജ്ഞാനകനോടുമേ. 69
ഞാനല്ലീ മൃത്യുവല്ലിങ്ങിപ്പാമ്പുമല്ലയി ലുബ്ധക!
കുറക്കാരൻ പ്രാണിനാശേ പ്രയോഗകരുമല്ല നാം 70
എന്തുകർമ്മം ചെയ്തിതിവരതജ്ഞാനക! ചോദകം
വിനാശഹേതു മാറില്ലീയ്യാളെക്കൊൽവൂ സ്വകർമ്മമേ 71
എന്തുകർമ്മം ചെയ്തിതിവനതിനാൽച്ചത്തുപോയതാം
വിനാശഹേതുവിവനു കർമ്മം നാം കർമ്മവശ്യരാം 72
കർമ്മമായാദിയാം ലോകം കർമ്മസംബന്ധമുള്ളതാം
പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുന്നു കർമ്മങ്ങൾതമ്മിൽ ഞങ്ങൾകണക്കിനേ 73
മങ്കുട്ടയാൽ വേലചെയ്യോൻ യഥേഷ്ടം ചെയ്തിടുമ്പടി
താൻ ചെയ്ത കർമ്മത്തെ മർത്ത്യനേറുകൊള്ളുകയാണിഹ 74
തണലും വെയിലും തമ്മിലെന്നും ചേർന്നമരുംവിധം
കർത്താവും കർമ്മവും സ്വാത്മകർമ്മബന്ധങ്ങളാണിഹ 75
ഏവം ഞാനല്ലല്ല മൃത്യു പാമ്പല്ലല്ല ഭവാനുമേ
ഈ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണിയുമല്ലിവിടെശ്ശിശുകാരണം 76
അവനേവം ചൊല്ലിടുമ്പോൾ നൃപ! ബ്രാഹ്മണിഗൌതമി
ചൊന്നാൾ സ്വകർമ്മഗം ലോകം കണ്ടജ്ഞാനകനോടുടൻ. 77

ഗൌതമി പറഞ്ഞു

കാലനല്ലാ സർപ്പമല്ലാ മൃത്യുവല്ലിഹ കാരണം
സ്വകർമ്മത്താലെയീബ്ബാലൻ കാലത്താൽച്ചത്തുപോയതാം. 78

ആക്കമ്മം ചെയ്തിരിപ്പൂ ഞാനെന്നകൻ ചത്തിടുമ്പടി
കാലമൃത്യുക്കൾ പൊയ്ക്കോട്ടേ വിടജ്ജുനക! പാമ്പിനെ. 79

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ചന്നപാട്ടടനേ പോയീ മൃത്യുകാലം ഭുജംഗവും
വിശോകനായജ്ജുനകനാഗ്രൌതമിവിശോകയായ് 80
ഇതു കേട്ടു ശമംകൊള്ളു ശോകമേല്ക്കൊല്ല മന്നവ!
സ്വകർമ്മവശമാം ലോകം പൂകുമെല്ലാവരും നൃപ! 81
ഈക്കമ്മം നീയല്ലചെയ്തു ദുര്യോധനനുമല്ലെടോ
കാലഞ്ചാൽക്കൃതമെന്നോക്ക് മന്നന്മാർ ചത്തിടുമ്പടി. 82

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നീച്ചൊന്നതു കേട്ടിട്ടാത്താപമില്ലാതെയായിനാൻ
ഇതും ചോദിച്ചു ധർമ്മിഷ്ഠൻ തേജസ്സേറും യുധിഷ്ഠിരൻ. 83

---

2. സുദർശനോപാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

പിതാമഹ! മഹാപ്രാജ്ഞ! സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദ!
കേട്ടേൻ മഹത്താമാഖ്യാനമിതു ഞാൻ മതിമത്തമ! 1
ഇനിയും കേൾക്കുവാൻ മോഹം ധർമ്മാർത്ഥം ചേർന്തായ് നൃപ!
അങ്ങു ചൊല്ലുന്നതായിട്ടൊന്നതങ്ങു വിവരിയ്ക്കണേ 2
ധർമ്മാശ്രയത്താലങ്ങേതു ഗൃഹസ്ഥൻ വെന്നു മൃത്യുവെ
ഇതൊക്കെയും തത്വമായിപ്പറഞ്ഞീടുക പാർത്ഥിവ! 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
ധർമ്മാശ്രയാൽത്താൻ ഗൃഹസ്ഥൻ മൃത്യുവേ വെന്നവണ്ണമേ 4
മനുപ്രജാപതിയ്ക്കുണ്ടായ് മകനിക്ഷ്വാകുമന്നവ!
സുധ്യുമ്നനാമാ നൃപനു മക്കളുണ്ടായി നൂറുപേർ. 5

അതിൽപ്പത്താമനാം പുത്രൻ ദശാശ്വൻ ഭരതർഷഭ!
മാഹിഷ്മതിയ്യ്ക്കരചനായ് ധർമ്മിഷ്ഠൻ സത്യവിക്രമൻ. 6
ദശാശ്വനുണ്ടായി പുത്രൻ നൃപൻ പരമധാർമ്മികൻ
സത്യം തപം ദാനമിവയ്ക്കുന്നം ചിത്തം രമിപ്പവൻ 7
മദിരാശ്വാഖ്യനായ് മന്നിൽപ്പുകഴാണ്ടോരു മന്നവൻ
ധനുർവ്വേദം വേദമിവയ്ക്കുന്നം തല്പരനായവൻ 8
മദിരാശ്വന്റെ തനയൻ ദൃതിമാനെന്ന മന്നവൻ
മഹാഭാഗൻ മഹാശക്തൻ മഹാസത്വൻ മഹാബലൻ. 9
ദൃതിമാനും പുത്രനുണ്ടായ് മന്നവൻ ബഹുധാർമ്മികൻ
ലോകമൊട്ടുക്കു പേർകേട്ടോൻ സുവീരാഹ്വയനാണവൻ. 10
ധർമ്മിഷ്ഠനീടുവെപ്പുള്ളോൻ മറൊരിന്ദ്രൻകണക്കിനേ
സുവീരനുണ്ടായി പുത്രൻ സർവ്വസംഗ്രാമദുർജ്ജയൻ 11
അവൻ ദുർജ്ജയനെന്നുള്ളോൻ സർവ്വശസ്ത്രധരോത്തമൻ
ഇന്ദ്രരൂപൻ ദുർജ്ജയനു പുത്രനഗ്നിസമപ്രഭൻ 12
ദുര്യോധനൻ മഹാരാജാവത്രേ രാജർഷിസത്തമൻ
പോരിൽ പിൻവലിയാതുള്ളോനിന്ദ്രവീര്യനവൻ പരം 13
വാഴുന്നനാട്ടിൽദ്ദേവേന്ദ്രൻ വർഷിച്ച നല്ലവണ്ണമേ
രത്നം ധനം പയ്യാഠം പിന്നൊപ്പുലസസ്യമിവറിനാൽ 14
ഇവന്റെ നാടുനഗരം മുറ്റും സമൃദ്ധമായിതേ
അവന്റെ നാട്ടിൽക്കൃപണനില്ലാ ദുർഗ്ഗതനില്ലതാൻ 15
രോഗിയില്ലാ മെലിഞ്ഞോനുമില്ലെങ്ങുമൊരു മർത്ത്യനും
സുക്ഷിണൻ മധുരവാക്കനസൂയൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ 16
ധർമ്മാത്മാവനുശംസൻതാൻ വിക്രാന്തനവികത്ഥനൻ
യജ്വാവു ദാന്തൻ മേധാവി ബ്രഹ്മണ്യൻ സത്യസങ്കരൻ 17
നിന്ദിയ്ക്കാത്തോൻ കൊടുക്കുന്നോൻ വേദവേദാംഗവിത്തവൻ
അവനെപ്പുണ്യശീതാംബു ദിവ്യയാം നന്ദി നമ്മദ 18
സ്വഭാവാൽക്കാമിച്ചു നരവ്യാഘ്രനെബ്ഭരതർഷഭ!
അന്നാ നദിയിലുണ്ടായീ കന്യയാഠം കമലാക്ഷിയാഠം 19
സുദർശനാഖ്യയാഠം ഭൂപ! രൂപങ്കൊണ്ടും സുദർശന
ആച്ചന്തത്തിൽ സ്ത്രീകളൊരാഠം തിന്നിട്ടില്ലാ യുധിഷ്ഠിര! 20

അത്ര ചന്തുംപൂണ്ട പെണ്ണാണാദ്ദുയ്യോധനനന്ദിനി
സുദേഷ്ണകന്യകയെസ്സാക്ഷാൽക്കാമിച്ചു പാവകൻ 21
വിപ്രനായ്ച്ചെന്നു രാജാവേ! വരിച്ചു നൃപനോട്ടതാൻ
ദരിദ്രൻ ജാതിയൊക്കാത്തോനിവനിങ്ങെന്നു മന്നവൻ 22
ഇച്ഛിച്ചില്ലാ വിപ്രനേകാനാസ്സുദേഷ്ണകന്യയെ
പിന്നീടവനെറ യജ്ഞത്തിൽ നശിച്ചു ഹവ്യവാഹനൻ 23
അപ്പോൾദ്ദുഃഖിച്ചു രാജാവു വിപ്രരോടേവമോതിനാൻ.
പാപമെന്തുണ്ടിതെങ്ങനിയ്ക്കോ നിങ്ങൾക്കോ ദ്വിജമുഖ്യരേ 24
നീചരിൽച്ചെയ്തതിൻവണ്ണമഗ്നിനാശം ഗമിയ്ക്കുവാൻ
നമുക്കു ദുഷ്കൃതം ചൊറില്ലഗ്നിനാശം ഗമിയ്ക്കുവാൻ 25
ഉണ്ടോ നമുക്കോ നിങ്ങൾക്കോ തത്വമായ് നിരൂപിയ്ക്കുവിൻ
രാജാവു ചൊന്നകേട്ടങ്ങാ വിപ്രന്മാർ ഭരതർഷഭ! 26
നിയതന്മാർ വാഗ്യതരായ്ശ്ശരണം പുക്കിതഗ്നിയെ
അപ്പോളവർക്കു കാണായീ ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനൻ 27
ദീപ്തസ്വരൂപവുംപൂണ്ടു ശരൽസ്സൂര്യസമപ്രഭൻ
മഹാത്മാവഗ്നിദേവൻ ചൊന്നാനാ വിപ്രശ്രേഷ്ഠരോടുടൻ 28
ദുര്യ്യോധനജയേ സ്വാർത്ഥം വരിപ്പേനെന്നിവണ്ണമേ
അവർ കാലത്തെഴുന്നേറ്റാ രാജാവിനൊട്ടണത്തിനാർ 29
വിസ്മയിച്ചാ വിപ്രരെല്ലാമഗ്നി ചൊല്ലിയവണ്ണമേ
പിന്നെയാ മന്നൻ ബ്രഹ്മവാദിമാർമൊഴി കേട്ടുടൻ 30
ഏറ്റവും ഹർഷംപൂണ്ടതാവാമെന്നുരച്ചിതു ബുദ്ധിമാൻ.
യാചിച്ചു വരമാം ശുല്ക്കം ഭഗവാനഗ്നിയോടവൻ 31
മിത്രഭാനോ ഭവാനെന്നുമിങ്ങു വാഴേണമെന്നുതാൻ
ഭഗവാൻ വഹ്നിയാവാമെന്നോതിയാ നൃപനോട്ടമേ 32
മേലാൽ മാഹിഷ്മതിയിലുണ്ടഗ്നിസാന്നിദ്ധ്യമിപ്പൊഴും
സഹദേവൻ കണ്ടിരിപ്പൂ ദിഗ്വിജയം ചെയ്യുമപ്പൊഴേ 33
ചമഞ്ഞിന്നപ്പടയുട്ടത്തോരാക്കന്യയെയങ്ങുടൻ
മഹാത്മാവാകുമഗ്നിയ്ക്കു നല്കീ ദുര്യ്യോധനൻ നൃപൻ. 34
സുദേഷ്ണാകന്യകയെ സ്വീകരിച്ചിതു വഹ്നിയും
അദ്ധ്വരത്തിൽ വസോർദ്ധാരപോലെ വേദവിധിപ്പടി. 35

അവർക്കൊക്കും രൂപശീല കുലശ്രീ ദേഹഭംഗിയാൽ
പ്രീതനായീ വഹ്നിഗർഭമവർക്കു കരുതീടിനാൻ. 36
ഉണ്ടായിതവളിൽ പുത്രനഗ്നിസൂനു സുദർശനൻ
സുദർശനൻതാൻ രൂപത്താൽ പൂർണ്ണേന്ദുസദൃശോപമൻ 37
മുറ്റും പഠിച്ചു ബാല്യത്തിൽ പരം ബ്രഹ്മം സനാതനം
ഓഘവാൻ നൃപനുണ്ടായിരുന്നു നൃഗപിതാമഹൻ 38
അവനുണ്ടായോഘവതി മകളോഘരഥൻ മകൻ
ഓഘവാനീയോഘവതിയെന്ന പുത്രിയെ നല്കിനാൻ 39
ദേവരൂപിണിയേ വിദ്വാൻ സുദർശനനു ഭാര്യയായ്
ഗൃഹസ്ഥാശ്രമസംസക്തനവളൊത്താസ്സുദർശനൻ 40
കുരുക്ഷേത്രം വാണു നൃപ! താനോഘവതിയോടുമേ
ഗൃഹസ്ഥനായ് മൃത്യുവിനെജ്ജയിപ്പോനെന്നവൻ പ്രഭോ 41
പ്രതിജ്ഞയും ചെയ്തു ധീമാൻ തേജസ്സാണ്ടോൻ ധരാപതേ!
അഗ്നിഭ്രവനുണ്ടോഘവതിയോടോതി മന്നവ! 42
പ്രതികൂലത്തെയതിഥിയ്ക്കാനും ചെയ്യാല്ലൊരിയ്ക്കലും
എന്തും ചെയ്തിട്ടതിഥിയെസ്സന്തോഷിപ്പിച്ചുകൊള്ളണം 43
ആത്മപ്രദാനമായാലും വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതില്ലതിൽ
ഇതാ ഞാൻ വ്രതമുള്ളത്തിലുറപ്പിച്ചുള്ളതെപ്പൊഴും 44
ഗൃഹസ്ഥനുമാക്കതിഥിയിന്മേലെയൊന്നില്ല സുന്ദരി!
പ്രമാണമെൻവാക്കു നിനക്കെന്നാൽ വാമോരു ശോഭനേ 45
ഈ വാക്കവ്യഗ്രയായുള്ളിൽ വെച്ചുകൊള്ളണമെപ്പൊഴും
ഞാൻ പോമ്പോതുമിരിപ്പോതും കല്യാണിയനഘാശയേ 46
ഞാൻ പ്രമാണം നിനക്കെങ്കിൽ ചെയ്യാല്ലതിഥിനിന്ദന
അവനോടോഘവതി കൈ തലയിൽക്കൂപ്പിയോതിനാൾ 47
അങ്ങു ചൊന്നാൽ ചെയ്യവയ്യാതെനിയ്ക്കാണില്ലൊരിയ്ക്കലും
ഗൃഹേ സുദർശനജയത്തിനായ് മൃത്യുമപ്പൊഴേ 48
പഴുതും നോക്കിയെപ്പോഴും പിമ്പേ കൂടി നരാധിപ!
സുദർശനൻ വഹ്നിപുത്രൻ ചമതയ്ക്കു ഗമിയ്ക്കവേ 49
ശ്രീമാനതിഥി ചെന്നോഘവതിയോടോതി ഭൂസുരൻ
നീ ചെയ്താതിഥ്യമിച്ഛിപ്പേനിപ്പോൾ ഞാൻ വരവർണ്ണിനി 50

നിനക്കു ഗാർഹസ്ഥ്യധർമ്മം പ്രമാണംതന്നെയെങ്കിലോ
എന്നാ വിപ്രൻ ചൊല്ലിയൊരു രാജപുത്രിയശസ്വിനി 51
വേദോക്തമാകും വിധിയാൽ സ്വീകരിച്ചു ധരാപതേ!
ആ ദ്വിജന്നാസനം പാദ്യമിവയങ്ങു കൊടുത്തവൾ 52
വിപ്രനോടങ്ങോഘവതി ചൊന്നാളെന്തെന്തു വേണ്ടു ഞാൻ
ആസ്സുദർശനയാം രാജപുത്രിയോടോതിയാ ദ്വിജൻ 53
കല്യാണി! നിന്നെക്കൊണ്ടുണ്ടു കാര്യം നീ ചെയ്യശങ്കിതം
നിനക്കു ഗാർഹസ്ഥ്യധർമ്മം പ്രമാണംതന്നെയെങ്കിലോ 54
രാജ്ഞിയാത്മപ്രദാനം നീ ചെയ്തെനിയ്ക്കേറവും പ്രിയം
നിഷ്ഠിട്ടിക്കുങ്ങളാ രാജകന്യ ചോദിച്ചുവെങ്കിലും 55
ആത്മപ്രദാനമല്ലാതെ വരിച്ചില്ലാ വരം ദ്വിജൻ
ആ രാജപുത്രി ഭർത്താവിൻമൊഴി മുൻ ചൊന്നതോർത്തവൾ 56
ആവട്ടെയെന്നു നാണിച്ചാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠനൊടോതിനാൾ.
ഉടൻ ചിരിച്ചു വിപ്രർഷിയുപവേശിച്ചിതായവൾ 57
ഗൃഹസ്ഥാശ്രമമിച്ഛിയ്ക്കും ഭർത്താവിൻമൊഴിയോർത്തവൾ
പിന്നെച്ചമതയുംകൊണ്ടുചെന്നാനാപ്പാവകാത്മജൻ 58
രൌദ്രഭാവൻ മൃത്യു ബന്ധുമട്ടെന്നും പിന്തുടർന്നവൻ
പരം നിജാശ്രമം പുക്കാപ്പാവകാത്മജനപ്പൊഴേ 59
ചൊന്നാനങ്ങോഘവതിയോടെങ്ങു നീയെന്നുവീണ്ടുമേ
കണ്ടും മിണ്ടീലായവളോ ഭർത്താവോടപ്പൊളുത്തരം 60
ആ വിപ്രൻ കൈകളാൽത്തൊട്ടോൾ ഭർത്തൃവ്രതമിയന്നവൾ
ഉച്ഛിഷ്ട ഞാനെന്നുചെമ്മേ നാണിച്ചു കണവങ്കലും 61
മിണ്ടാതെനിന്നുപോയ് സാദ്ധ്വി പറഞ്ഞീലൊരു വാക്കുമേ.
അവളെപ്പറ്റി വീണ്ടും താൻ പറഞ്ഞാനാസ്സുദർശനൻ 62
ആസ്സാദ്ധ്വിയെങ്ങുപോയിതെനിയ്ക്കെന്തിതിൽ മേലെയായ്
നിത്യമാർജ്ജവമാർന്നുള്ളോൾ സത്യശീല പതിവ്രത 63
എതിരേല്ക്കാത്തതെന്തിപ്പോൾപ്പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു മുമ്പടി
ഉടജസ്ഥൻ വിപ്രനപ്പോൾസ്സുദർശനനൊടോതിനാൻ 64
പാവകേ! ഞാനതിഥിയായ് വന്നോൻ ബ്രാഹ്മണനോക്ക നീ
സന്മതേ! നിൻ ഭാര്യയിവളതാതതിഥിസൽക്രിയ 65

ബ്രഹ്മൻ! താനേ ചെയ്താലും താനിവളെത്താൻ വരിച്ച ഞാ
ഈവിധിയെന്നെയച്ചിപ്പിതിവളിപ്പോഠംശ്ശ ഭാനനാ! 66
ഇതിനു തക്കതെന്തിന്നിയതു ചെയ്തീടണം ഭവാൻ
കൂട്ടുമൽഗ്ഗുരമേന്തീട്ടായവൻ പിമ്പെത്തി മൃത്യുവും 67
ഇങ്ങു സത്യം പിഴച്ചീടുമിവനെക്കൊൽവനെന്നുതാൻ
സുദർശനൻ മനം കമ്മം കണ്ണുവാക്കിവയാലുമേ 68
ഈർഷ്യവിട്ടോൻ മന്യുവിട്ടോൻചിരിച്ചിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
അങ്ങയ്യാകട്ടെ സുലതം വിപ്രശ്രേ! പ്രീതിയാണു മേ 69
ഗൃഹസ്ഥനോ മുഖ്യധമ്മം വന്നോരതിഥിപൂജയാം
ഗൃഹസ്ഥനേവനതിഥിപൂജയേറു ഗമിപ്പതോ 70
അതിന്മേലേ ധമ്മമവന്നില്ലയെന്നാർ മനീഷികൾ
എൻപ്രാണൻ ഭാര്യ മറെറന്തു മുതലുണ്ടവയൊക്കെയും 71
നല്ലവേൻ ഞാനതിഥികൾക്കെന്നാണെൻ വ്രതമുള്ളതും
ഞാനീപ്പറഞ്ഞോരു വാക്കു നിസ്സന്ദേഹമതാകയാൽ 72
ആസ്സത്യംകൊണ്ടു ഞാനാത്മാലംഭനം വിപ്ര! ചെയ്യുവേൻ
ഭൂമി കാററാകാശമംബു തേജസ്സുഞ്ചാമതങ്ങിനെ 73
ബുദ്ധിയാത്മാ മനം കാലം ദിക്കുപത്തീഗ്ഗുണങ്ങളും
ദേഹികൾക്കുള്ള ദേഹങ്ങൾ വാണുകാണുന്നിതെപ്പൊഴും. 74
പുണ്യമോ പാപമോ കമ്മം മുറും ധമ്മിഷ്ഠസത്തമ!
ഞാനീപ്പറഞ്ഞോരു വാക്കു പൊളിയല്ലാത്തവണ്ണമേ 75
ആസ്സത്യത്താലെന്നെ വിണ്ണോർ കാക്കിലാംചുട്ടുകൊൾകിലാം
ഉടനെന്തീ മഹാനാദം ദിക്കിലൊട്ടുക്കു ഭാരത! 76
പലവട്ടം സത്യമിതു പൊളിയല്ലെന്നു ചുറുമേ
ഉടജം വിട്ടടൻതന്നെ പുറത്തേയ്ക്കെത്തിയാ ദ്വിജൻ 77
വപുസ്സാൽ ദ്യോഭൂമികളിൽ നിറയെക്കാറുപോലവേ
വിപ്രൻ ശൈക്ഷ്യസ്വരത്താലേ മൂന്നുലോകം മുഴങ്ങവേ 78
ധമ്മജ്ഞനാമീയിവനെപ്പേർവിളിച്ചേവമോതിനാൻ
ധമ്മനാം ഞാൻ നമ്മവരും നിൻ പരീക്ഷയ്ക്കു സമ്മതേ! 79
വന്നോൻ സത്യജ്ഞ! നിൻതത്വം കണ്ടേറ്റം പ്രീതിയുണ്ടു മേ
നിന്നെപ്പിന്തുടരുന്നോരീ മൃത്യുവേയും ജയിച്ചു നീ. 80

നിന്റെ ദർശ്ശനംനോക്കുവോനെഴുതിയാൽപ്പാട്ടിലാക്കി നീ
ത്രൈലോക്യത്തിൽശ്ശക്തിയില്ലൊരാൾക്കും പുരുഷോത്തമ!
നിൻ പതിവ്രതയായോരീസ്സാദ്ധ്വിയേ നോക്കുവാനുമേ
നിൻഗുണത്താൽ ത്രാതയിവൾ പാതിവ്രത്യത്തിനാലുമേ 82
അധൃഷ്യയിവൾ പൊല്ലുന്നതമ്മട്ടാം മാറിവന്നിടാ
സ്വന്തം തപസ്സുടയവളിവളോ ബ്രഹ്മവാദിനി 83
ലോകത്തിനു വിശുദ്ധിയ്ക്കായ് സ്സരിൽപ്രവരയായ്വരും
ഈദ്ദേഹത്തോടുകൂടിത്താൻ നീയും ലോകങ്ങൾ നേടിടും 84
അദ്ധ്വത്താലോഘവതിയായദ്ധ്വത്താൽ നിൻഗുണയ്ക്കുമാം
മെയ് തണ്ടാക്കി മഹാഭാഗ! യോഗം പാട്ടിലിവൾക്കിഹ 85
തപസ്സാൽസ്സിദ്ധലോകങ്ങളെത്തുമീയിവളൊത്തു നീ
തിരിച്ചുവരവില്ലാതെ നിത്യശാശ്വതമായവ 86
ലോകങ്ങളിയുടലൊടുകൂടിത്താൻ നേടിടും ഭവാൻ
ജയിച്ചു നീ മൃത്യുവിനെ നിനക്കൈശ്വര്യമുത്തമം 87
പഞ്ചഭൂതങ്ങൾക്കുമേലായ് സ്വവീര്യത്താൽ മനോജവൻ
ഗൃഹസ്ഥധർമ്മമിതിനാൽക്കാമക്രോധങ്ങൾ വെന്നു നീ 88
സ്നേഹം രാഗംതന്ദ്രിമോഹം ദ്രോഹംകേവലമെന്നിവ
നിന്റെ ശുശ്രൂഷയാൽഭൂപ! ജയിച്ചൂ രാജപുത്രിയും. 89

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വെളുത്തായിരമശ്വങ്ങൾ പൂട്ടീടും നല്ല തേരുമായ്
ഭഗവാൻ വാസവനടനവന്നരികിലെത്തിനാൻ. 90
മൃത്യുവാത്മാവു ലോകങ്ങൾ വെന്നു നീ പഞ്ചഭൂതവും
ബുദ്ധികാലം മനം വ്യോമം കാമക്രോധങ്ങളും ശരി 91
എന്നാൽ ഗൃഹസ്ഥനു വേറിട്ടൊന്നുമില്ലിഹ ദൈവതം
നരേന്ദ്രാതിഥിയേ പിട്ടിട്ടിതുള്ളിൽ നിരൂപിയ്ക്കു നീ 92
പൂജയേറോരതിഥിയെന്തുള്ളിൽധ്യാനിപ്പതോ ശുഭം
അതു നൂറുമഖത്തിനുമൊക്കില്ലെന്നാർ മനീഷികൾ 93
ശീലമൊക്കുന്ന സൽപ്പാത്രാതിഥിയെപ്പൂജിയായ്കിലോ
അവനു പാപം നല്കീത്താൻ പുണ്യവുംകൊണ്ടുപോമവൻ. 94

ഈ മുഖ്യമാകുമാഖ്യാനമുണ്ണീ! നിന്നോടു ചൊല്ലിനേൻ
ഗൃഹസ്ഥൻ മൃത്യുവെപ്പണ്ടു തോല്പിച്ചീടിനമാതിരി 95
ധന്യംയശസ്യമായുഷ്യമീയോരാഖ്യാനമുത്തമം
സുഖാർത്ഥിയുൾക്കൊണ്ടിടേണം സർവ്വപാപവിനാശനം 96
ഇതേതു വിദ്വാൻ നാൾതോറുമുരചെയ്യുന്നു ഭാരത!
സുദർശനന്റെ ചരിതം പുണ്യലോകത്തിലാമവൻ. 97

---

3. വിശ്വാമിത്രോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ബ്രാഹ്മണ്യം ദുഷ്പ്രാപമെങ്കിൽ മൂന്നുജാതിയ്ക്കുമേ നൃപ!
എങ്ങിനേ നേടി രാജേന്ദ്ര! ക്ഷത്രിയൻ വമ്പിയന്നവൻ 1
വിശ്വാമിത്രൻ ബ്രാഹ്മണത്വം ധർമ്മാത്മാവേ നരർഷഭ!
തത്ത്വമായ്ക്കേൾക്കുവാൻ മോഹമതു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 2
അതിവീര്യനവൻ യോഗ്യവസിഷ്ഠനുടെ മക്കളെ
നൂറുപേരെക്കൊന്നിതുടൻ തപസ്സാലേ പിതാമഹ! 3
തിഗ്മതേജസ്വി വളരെ യാതുധാനാശരേന്ദ്രരെ
സൃഷ്ടിച്ചു മന്യുവുൾക്കൊണ്ടോൻ കാലാന്തകയമാഭരെ 4
മഹത്താം കൌശികം വംശം ഭൃരിബ്രഹ്മർഷിസങ്കുലം
സ്ഥാപിച്ചാനീ മർത്ത്യലോകേ വിദ്വാൻ ബ്രാഹ്മണസംസ്തുതൻ 5
ഋചീകപുത്രനായോരു ശുനശ്ശേഫമഹർഷിയെ
മഹാസത്രേ പശുത്വംപൂണ്ടവനേ വേർപെടുത്തിനാൻ 6
ഹരിശ്ചന്ദ്രമഖേ ശക്ത്യാ സന്തോഷിപ്പിച്ചമർത്ത്യരെ
ധീമാൻ വിശ്വാമിത്രനുടേ പുത്രനായ്ത്തിന്നിതായവൻ 7
കുമ്പിട്ടതില്ലുണ്ണനായ ദേവരാതനെ മന്നവ!
മക്കളമ്പതുപേർ ശാപാൽപ്പുറന്മാർകളായിനാർ 8
ബന്ധുക്കൾ കൈവിട്ടൈക്ഷ്വാകത്രിശങ്കുവിനെ നന്ദിയാൽ
തലകീഴായ് വിണ്ണുകേറ്റി തെക്കൻദിക്കിലെഴുംപടി 9

വിശ്വാമിത്രന്റെ വലിയ നദി ദേവർഷിസേവിത
ബ്രഹ്മർഷി സുരസംസേവ്യ പുണ്യയാം ശിവകൌശികി 10
തപോവിഘ്നംചെയ്ത പഞ്ചചൂഡയേറ്റം സുസമ്മത
രംഭാപ്സരസ്സീയിവന്റെ ശാപാൽശ്ശൈലതത്വമേന്തിനാൾ. 11
അവ്വണ്ണമവനിൽ ഭീയാൽബ്രഹ്മർഷിച്ചാറിൽ വസിഷ്ഠനും
മുന്നമാത്മാവിനേ മുക്കീ ശ്രീമാൻ കേറി വിപാശനായ്. 12
അന്നതൊട്ടേ പുണ്യയത്രേ പിപാശ വലുതാംനദി
മഹാത്മാവാം വസിഷ്ഠന്റെ കമ്മത്താൽപ്പുകഴാണ്ടതേ. 13
അവന്റെ വാക്കാൽഭഗവാൻ ദേവസേനാഗ്രഗൻ പ്രഭു
സ്വയം പ്രസാദിച്ചിവനു ശാപമോചനമേകിനാൻ. 14
കൌത്താനപാദിധ്രുവനും ബ്രഹ്മർഷിന്യ്ക്കുമങ്ങിനേ
മദ്ധ്യേ ജലിയ്ക്കുന്നു നിത്യം വടക്കൻദിക്കിലായവൻ 15
അവന്റെയയയും മറ്റുമുള്ള കമ്മങ്ങൾ കൌരവ!
ക്ഷത്രിയന്റേതെന്നെനിയ്ക്കു പെരുത്തുണ്ടിഹ കൌതുകം 16
ഇതെന്തെന്നായ്ത്തത്വമായിപ്പറയൂ ഭരതർഷഭ!
ദേഹംമാറാതെങ്ങിനെയാണവൻ ബ്രാഹ്മണനായതും 17
ഇതു തത്വത്തൊടെൻതാത! മുറ്റും ചൊല്ലിത്തരേണമേ
മതംഗനുടെ തത്വംപോലിതുമെന്നോടു ചൊല്ലുണേ 18
സ്ഥാനേ മതംഗൻ ബ്രാഹ്മണ്യം നേടില്ലാ ഭരതർഷഭ!
ചണ്ഡാലജാതിയിൽജ്ജാതൻ ബ്രാഹ്മണ്യം നേടിയെങ്ങിനേ. 19

---

4. വിശ്വാമിത്രോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

കേൾ പാർത്ഥ! തത്വമായ് വിശ്വാമിത്രൻ മുൻകാലമെങ്ങിനേ
ബ്രാഹ്മണതത്വംപൂണ്ടു താത! പരം ബ്രഹ്മർഷിയായതും. 1
ഭരതന്റെ കുലത്തിങ്കലജമീഢാഖ്യനാം നൃപൻ
ഉണ്ടായി യജ്വാവു ധർമ്മിഷ്ഠോത്തമൻ ഭരതർഷഭ! 2

അവന്നുണ്ടായ് മകൻ ജഹ്നു മഹാനായ മഹീശ്വരൻ
മഹാത്മാവാമായവന്റെ മകളായ്ത്തീന്നു ഗംഗയും 3
അവന്നുതക്ക തനയൻ സിന്ധുദ്വീപൻ പുകഴ്ന്നവൻ
സിന്ധുദ്വീപന്നു രാജർഷിബലാകാശ്വൻ മഹാബലൻ 4
അവന്നു വല്ലഭൻ പുത്രൻ സാക്ഷാൽധർമ്മൻകണക്കിനേ
അവന്നു കുശികൻപുത്രൻ സഹസ്രാക്ഷസമപ്രഭൻ 5
കുശികന്റെമകൻ ശ്രീമാൻ ഗാഥിയെന്ന ജനേശ്വരൻ
അപുത്രൻ സന്തതിക്കായി വനംപൂണ്ടിടിനാനവൻ. 6
മകളുണ്ടായ് കന്യയവന്നുകൂട്ടിലിരുന്നനാൾ
അവൾ പാരിൽസ്സത്യവതിയഴകാലെതിരറവൾ
വരിച്ചിതവളേ ശ്രീമാൻ ഭാർഗ്ഗവൻ ച്യവനാത്മജൻ .
ഋചീകനെന്നു പേർകേട്ടോൻ വമ്പിച്ച തപമാണ്ടവൻ 8
മഹാത്മാവാമൃചീകന്നുടവളേ നല്കിയില്ലവൻ
ദരിദ്രനാണെന്നുവെച്ചു ഗാഥി ശത്രുനിബർഹണൻ 9
കഴിച്ചുവിട്ടു പോകുമ്പോളവനോടോതി മന്നവൻ
ശുല്കം തരികെനിയ്ക്കെന്നിട്ടെന്റെ പുത്രിയെ വേഠിക്കുക. 10

ഋചീകൻ പറഞ്ഞു

രാജേന്ദ്ര! ഞാൻ ശുല്കമെന്തു നിനക്കു തരണം നൃപ!
മകൾക്കുവേണ്ടി നിർത്താതെ ചൊല്ലു ചിന്തിച്ചിടൊല്ലിതിൽ. 11

ഗാഥി പറഞ്ഞു

തിങ്കൾക്കാന്തിയെഴും വായുവേഗവാജികളായിരം
കറുക്കാത്ത കറുത്തിട്ടുള്ളവ നല്കുക ഭാർഗ്ഗവ! 12

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഉടനാ ഭൃഗു ശാർങ്ഗൻ ച്യവനന്റെമകൻ പ്രഭു
ആദിത്യനാമംബുപതി വരുണൻതന്നൊടോതിനാൻ. 13
കറുക്കാത്ത കുതിരുകാന്തിവാജികളായിരം
വായുവേഗങ്ങൾ നിന്നോടു യാചിപ്പോൻ ദേവസത്തമ. 14

ആട്ടേയെന്നായ് ഭൃഗുവനോടാദിത്യൻ പാശിദേവനും
ചൊന്നാനങ്ങയ്ക്കിഷ്ടമുള്ള ദിക്കിൽ വാജികൾ പൊങ്ങിടും 15
ഋചീകൻ ധ്യാനമാണ്ടേറേ ചന്ദ്രശ്രീയാം വാജികൾ
കാജസ്സുള്ളവ ഗംഗാംബുവിങ്കൽ നിന്നേന്തിയായിരം. 16
കന്യാകുബ്ജത്തിനടുത്തു ഗംഗാതീരമതുത്തമം
അശ്വതീർത്ഥാഖ്യമായിന്നും ചൊല്ലിപ്പോരുന്നു മാനവർ 17
ഉണ്ടായി പിന്നാടു ഗാധിയ്ക്കു നല്ലവാജികളായിരം
ഋചീകൻ നല്കിനാൻ പ്രീതനായിശ്ശുല്കം തപോനിധി 18
അറിഞ്ഞു തപ്പെട്ട രാജാവു ഗാധി ശാപഭയത്തൊടും
ചമ്പിച്ചാക്കന്യകയെ ഭൃഗുപുത്രനു നല്കിനാൻ 19
ബ്രഹ്മർഷിമുഖ്യനവർതൻ കൈപിടിച്ചു വിധിപ്പടി
അവളാപ്പതിയായ്ച്ചേന്നിട്ടേറവും ഹർഷമേന്തിനാൾ 20
ബ്രഹ്മർഷിയവർ തൻ വൃത്തംകൊണ്ടുതോഷിച്ചു ഭാരത!
വരവർണ്ണിനിയോടോതീ വരം തരുവനെന്നുമേ 21
അതൊക്കെയമ്മയോടോതിയാക്കന്യ നൃപസത്തമ!
ചെറ്റൊന്നു തല ചായ്ച്ചോരാമകളോടോതിയമ്മയും 22
എനിയ്ക്കും പുത്രി! നിൻകാന്തൻ പ്രസാദംചെയ്യകൊള്ളണം
അപത്യദാനക്കൊണ്ടേറേറം പോന്നോനാണാത്തപോനിധി 23
പിന്നീടവളുടൻ ചെന്നാ മാതൃകാംക്ഷിതമൊക്കെയും
ഉണർത്തിക്കൊണ്ടിതുവ്വീശ! ചൊന്നാനിങ്ങോട്ടൃചീകനും. 24
അവർക്കു വൈകാതെ പെറീടും ഗുണമുള്ളൊരു പുത്രനെ
എൻപ്രസാദാൽ നിൻപ്രണയം കല്യാണി! ചെറുതേവരാ 25
നിനക്കുമുണ്ടാം സുഗുണശ്ലാഘിയായ മഹാൻ മഹൻ
എൻവംശവർദ്ധനൻ ശ്രീമാൻ സത്യമാണിപ്പറഞ്ഞതും. 26
തീണ്ടായിരുന്നിട്ടു കുളിച്ചവർ ചെന്നരയാൽമരം
നീയത്തിമരവും പുല്കകല്യാണി! ഹിതസിദ്ധിയാം. 27
മന്ത്രത്താൽപ്പൂതമായുള്ളീച്ചരു രണ്ടും ശുചിസ്മിതേ
നീയുമായവളും തിന്നുകൊണ്ടായ്വന്നീടുമുണ്ണികൾ. 28
ഹർഷംപൂണ്ടാസ്സത്യവതിയമ്മയോടങ്ങുണർത്തിനാൾ
ഋചീകൻ ചൊന്നതു ചരു രണ്ടുമിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൾ 29

ആസ്സത്യവതിയോടമ്മ പറഞ്ഞാളുടൻപ്പൊഴേ
മകളേ! മുമ്പാശ്രയിച്ചോരെന്റെ വാക്കിതു ചെയ്ക നീ. 30
നിനക്കു ഭർത്താവുതന്ന മന്ത്രസംശുദ്ധമാം ചരു
എനിയ്ക്കു തരികവ്വണ്ണം നിയെന്നോതുമെട്ടുക. 31
മരങ്ങൾക്കും നമ്മളൊന്നു മാറാംചെയ്ക ശുചിസ്മിതേ!
പ്രമാണമമ്മ ഞാൻ ചൊന്നാൽ നിനക്കെങ്കിലനിന്ദിതേ! 32
തന്നപത്യം കുറമറവുമെച്ചമിച്ചിയ്ക്കുമേവനും
ഭഗവാനുമിതവ്വണ്ണമായിരിയ്ക്കുമതും ദൃഢം 33
അതാണു നിൻ ചരുവിലെന്നാശ വൃക്ഷത്തിലും ശുഭേ!
വിശിഷ്ടനായി നിൻ ഭ്രാതാവുണ്ടാകേണ്ടതിനോക്ക നീ 34
അമ്മയാസ്സത്യവതിയും ചെയ്തകൊണ്ടാരതങ്ങിനെ
പിന്നെ രണ്ടാൾക്കുമുണ്ടായിവന്നു ഗർഭം യുധിഷ്ഠിര! 35
ഭാര്യയെഗ്ഗർഭമാക്കൊണ്ടു കണ്ടിട്ടാ മാമുനീന്ദ്രനും
ചൊന്നാനസ്സത്യവതിയോടുള്ളമങ്ങി ഭൃഗൂത്തമൻ. 36
ചരുമാറിക്കഴിച്ചു നിയെന്നതും വ്യക്തമാണിഹ
മാറ്റം ചെയ്തു നീ മരത്തിലെന്നതും വ്യക്തമാം ശുഭേ! 37
ഞാനോ ബ്രഹ്മംമുഴുവനും കേറീ നിൻ ചരുവിങ്കലോ
ക്ഷത്രവീര്യം മുഴുവനുമവൾക്കാം ചരുവിങ്കലും 38
നീ പെറേണം മൂന്നുലകിൽഗ്ഗുണം കേട്ടോരു വിപ്രനെ
അവൾ ശിഷ്ടക്ഷത്രിയനേയതിന്നിങ്ങിനെ ചെയ്ക ഞാൻ 39
നിയും നിന്നമ്മയുമിതിൽ മാറ്റംചെയ്തില്ലയോ ശുഭേ!
അതിനാൽ നിന്നമ്മയവൾ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനെപ്പെറും 40
ഭദ്രേ! നീയുഗ്രകർമ്മാവായീടും ക്ഷത്രിയനെപ്പെറും
മാതൃസ്നേഹംകൊണ്ടു നീയീച്ചെയ്തതൊത്തില്ല ഭാമിനി 41
അതുകേട്ടടനേ ദുഃഖതപ്തയായ് വരവർണ്ണിനി
മന്നിൽ വീണു സത്യവതി നൃപ! ചന്നലതോപമം 42
പിന്നെ സചേതോധമുണ്ടായിത്തലകുമ്പിട്ടുകൊണ്ടവൾ
ഗാധേയിഭാര്യവനൊട്ടു ഭാര്യഭർത്താവൊടോതിനാൾ 43
ഭാര്യയാം ഞാൻ പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മർഷിസത്തമ!
പ്രസാദിയ്ക്കുക വിപ്രർഷേ! പുത്രൻ ക്ഷത്രിയനാകൊലാ. 44

എൻപൌത്രനുഗ്രകർമ്മാവായ്ത്തീരുമെന്നാലതങ്ങിനെ
മകനങ്ങിനെയാവൊല്ലാ ബ്രഹ്മൻ നല്ലീടുകീ വരം 45
എന്നാലങ്ങിനെയെന്നോതീ ഭാര്യയോടാത്തപോനിധി
അവൻ പിന്നെപ്പൊറു നല്ല ജമദഗ്നികുമാരനെ 46
വിശ്വാമിത്രനെയും പൊറ്റു ഗാധിഭാര്യ യശസ്വിനി
ഋഷിപ്രസാദാൽ നൃപതേ! ബ്രഹ്മർഷി ബ്രഹ്മവാദിയെ 47
പിന്നെ ബ്രാഹ്മണനായ്ത്തിന്നു വിശ്വാമിത്രൻ തപോനിധി
അവൻ ക്ഷത്രിയനും ബ്രഹ്മവംശകൃത്തായിതങ്ങിനേ 48
അത്രിന്റെ മക്കൾ യോഗ്യന്മാർ ബ്രഹ്മവംശവിവർദ്ധനർ
ഗോത്രകർത്താക്കളായ്ത്തീർന്നു ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാർ തപസ്വികൾ
മധുച്ഛന്ദസ്സുഭഗവാൻ വിശ്വവാൻ ദേവരാതനും
ശകുന്തനക്ഷീണനുമാബ്രഭൃകാലപഥാഖ്യനും 50
മഹാവ്രതൻ സ്ഥൂണനുമാ വിഖ്യാതൻ യാജ്ഞവൽക്യനും
ഉലൂകനും മുൽഗ്ഗലനും സൈന്ധവായനനും മുനി 51
മഹർഷി ഗാലവൻ പിന്നെബ്ഭഗവാൻ വൽഗ്ഗജംഘനും
സാലങ്കായനും ഖ്യാതനായീടും രുചിവജ്രനും 52
ലീലാഢ്യനും നാരദനും കുച്ചുമുഖനുമങ്ങിനേ
മുസുലൻ ബാഹ്ലവിയുമാ വക്ഷോഗ്രീവനുമാവിധം 53
ആംഘ്രികൻ നൈകടുക്കേവം ശിലായൂപൻ ശിതൻ ശുചി
ചക്രകൻ മാരുതൻ തവ്യൻ വാതഘ്ന്യാഖ്യാശ്വലായനർ 54
ശ്യാമായനൻ ഗാർഗ്ഗ്യനുമവൃണ്ണം ജാബാലിസുശ്രുതർ
കാരീഷി പിന്നൈസ്സംശ്രുത്യൻ പരപൌരവതന്ത്രകൾ 55
മഹർഷി കപിലൻ താണ്ഡകായനർഷിയുമങ്ങിനേ
അമ്മട്ടിഹോപഗഹനൻ മുനിയാമാസുരായണി 56
മാർഗ്ഗമർഷിഹിരണ്യാക്ഷൻ ജംഘാരിബാഭ്രവായിനി
വിഭ്രുതി സൂതിസൂതൻതാൻ സുരകൃത്തുമതേവിധം 57
ആരണീനാചികൻ പിന്നെച്ചാമ്പേയാജ്ജയനാഖ്യനും
നവതന്തു ബകനഖൻ സയനൻ യതിയങ്ങിനേ 58
മത്സ്യാശിയംഭോരുഹനുമാഗ്ഗാർദ്ദഭിശിരീഷിയും
ഊർജ്ജയോനിയുദാപേക്ഷി മഹാനാമുഷി നാരദി 59

മൂറും വിശ്വാമിത്രപുത്രമുനിമാർ ബ്രഹ്മവാദികഠം
അവ്വണ്ണം ക്ഷത്രിയൻ ഭൂപ! വിശ്വാമിത്രൻ തപോനിധി 60
ജ്ഞചീകാഹിതമായീടും മുഖ്യബ്രഹ്മം യുധിഷ്ഠിര!
നിന്നോടിതൊക്കെയും ചൊന്നേൻ തത്വമായ്ബ്ഭരതർഷഭ. 61
സോമസൂര്യാഗ്നിതേജസ്സാം വിശ്വമിത്രന്റെ സംഭവം
ഏതേതിടത്തു സന്ദേഹം നിനക്കിനി നൃപോത്തമ! 62
അതാതിടത്തു ചോദിക്കു തീർപ്പേൻ നിൻസംശയങ്ങളെ.

---

5 ശക്രശുകസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ആനൃശംസ്യാഖ്യധർമ്മത്തിൻഗുണം ഭക്തരുടേയുമേ
കേൾപ്പാനുണ്ടാശ ധർമ്മജ്ഞ! ചൊല്ലായത്ര പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
ദേവേന്ദ്രനുടെ സംവാദം മഹാത്മാവാം ശുകന്റെയും 2
കാശിരാജന്റെ രാജ്യത്താഗ്രാമാൽപ്പോനോരു ലുബ്ധകൻ
വിഷമൂട്ടിയൊരമ്പേന്തിത്തേടീ മാനിനെവേട്ടയിൽ 3
അങ്ങു വൻകാട്ടിൽ മാംസത്തിൽക്കൊതിയുള്ളോരു ലുബ്ധകൻ
ഒട്ടുകന്നായ് മാനുകളെക്കണ്ടിട്ടമ്പു തൊടുത്തുതേ. 4
ഉഗ്രവിഷാസ്ത്രമായോരാ ലാക്കു തെറ്റിയൊരമ്പിനാൽ
മൃഗഹിംസാർത്ഥി വലിയ മാമരത്തിങ്കലെയ്തതേ 5
തീക്ഷ്ണം വിഷംതേച്ച ശരങ്കൊണ്ടു വിണ്ടാ മഹാമരം
ഫലപർണ്ണങ്ങൾ കൊഴിയെപ്പരം ശോഷിച്ചുപോയിതേ 6
അമ്മട്ടുള്ളാ മരപ്പൊത്തിലേറെനാൾ പാർത്തിരുന്നവൻ
ആ മരത്തിൽക്കുറുമൂലം വാസം വിട്ടില്ലഹോ ശുകം. 7
സഞ്ചാരംവിട്ടു തിന്നാതെ വാടി വാക്കു കുഴഞ്ഞുമേ
കൃതജ്ഞനാമരത്തോടുമൊപ്പം ശോഷിച്ചു ധാർമ്മികൻ 8

ഉദാരനാ മഹാസത്വനതിമാനുഷചേഷ്ടിതൻ
സമദുഃഖസുഖൻ പാത്തുകണ്ടുണ്ടായിന്നുത്തുതം 6
പിന്നെച്ചിന്തിച്ച ദേവേന്ദ്രനെന്താണിങ്ങിനെയീ ദ്വിജം
തിയ്യ്ക്കുകഠിനം പറഞ്ഞാത്തോരാനുശംസ്യത്തിൽ നില്പ്പവാൻ 10
അല്ലെങ്കിലിന്നുന്നത്രയ്ക്കു ചിന്തിച്ചീടേണ്ടതില്ലിതിൽ
സർവ്വപ്രാണിജനത്തിന്റെ സർവ്വം സർവ്വത്ര കാണുമേ 11
പിന്നെ ബ്രാഹ്മണവേഷത്തിൻ മനുഷ്യാകൃതി പൂണ്ടവൻ
ഭൂമിയിൽച്ചെന്നു ദേവേന്ദ്രനാപ്പക്ഷിയൊടു ചൊല്ലിനാൻ. 12

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ശുക! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! ക്ഷപുത്രി നിന്നാൽ സുപുത്രിയായ്
നിന്നോടു ചോദിപ്പനെന്തീ ശ്രേഷ്ഠവൃക്ഷം വിടാത്തു നീ 13
എന്നുകേട്ടവനോടോതീ തലകുമ്പിട്ടൊരാശുകം
ദേവേന്ദ്ര! സ്വാഗതം നിന്നെത്തപസ്സാലെയറിഞ്ഞു ഞാൻ 14
പിന്നെയങ്ങായിരംകണ്ണൻ നന്നു നന്നെന്നു വാഴ്ത്തിനാൻ
അന്വോ വിജ്ഞാനമെന്നേവം മനസ്സാൽ പൂജചെയ്തവൻ 15
ശുഭകർമ്മമെഴുന്നോരാശുകത്തോടിഹ വാസ്തവം
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുമാപ്രീതി ചോദിച്ചു വലസൂദനൻ 16
ഇലകായുംപോയുണങ്ങിപ്പക്ഷികഠിനശരണ്യമേ
ഈ വൃക്ഷം വാഴ്വതെന്തെന്നുമിക്കാട്ടുവലുതല്ലയോ 17
ഇലയാൽപ്പോട്ടമൂടുന്ന മരംവേറേ പെരുത്തിഹ
നന്നായ്പ്പാപ്പാൻതക്കതിങ്ങീ മഹാരണ്യത്തിലില്ലയോ 18
ആയുസ്സറുതകാതായിച്ചാറുപോയ് ശ്രീയൊഴിഞ്ഞുഹോ
പഴതാമീ മരം ധീര!വിട്ടു പ്രജ്ഞയൊടോത്തു നീ. 19

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശക്രൻ ചൊല്ലിയൊരീ വാക്കു കേട്ടു ധർമ്മിഷ്ഠനാംശുകം
നീളത്തിലൊന്നുവീപ്പിട്ടു ദീനനായ്ച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ. 20
അതിക്രമിയ്ക്കുവയ്യല്ലോ ദൈവതങ്ങളെ വാസവ!
നീ ചോദിച്ചോരുചോദ്യത്തിൽക്കേട്ടുകൊൾക സുരാധിപ! 21

ഈ മരത്തിൽപ്പിറന്നോൻ ഞാൻ സാധുസൽഗുണമുള്ളവൻ
കൂട്ടിക്കാലംപോറിയവൻ ശത്രുബാധപെടാത്തവൻ 22
എന്തനുക്രോശമൈഹല്യമെനിയ്ക്കേകനു സന്മതേ!
ആനൃശംസ്യാദ്ധ്യനുഭക്തനനന്യാലംബനന്നിഹ 23
അനുക്രോശം നല്ലവക്കു മഹത്താം ധർമ്മലക്ഷണം
അനുക്രോശം നല്ലവക്കു നിത്യം പ്രീതിവരുത്തിടും 24
നിന്നോടു വാനോരെല്ലാരും ചോദിപ്പൂ ധർമ്മസംശയം
അതാണു നീ ദേവ!ദേവനാഥനായിട്ടനില്പതും 25
എന്നെക്കൊണ്ടു സഹസ്രാക്ഷ!ത്യജിപ്പിയ്ക്കരുതി ദ്രുമം
സമർത്ഥമീ ദ്രുമം വാണിട്ടിപ്പോൾ ഞാൻ വിട്ടുമെങ്ങിനെ 26
അവന്റെ സൌമ്യവാക്കാലേ ഹൃഷ്ടനായ്പ്പാകശാസനൻ
ആനൃശംസ്യത്തിനാൽത്തുഷ്ടൻ ശുകത്തോടോതി ധാർമ്മികൻ.
വരം വരിയ്ക്കുകെന്നപ്പോൾ വരിച്ചു വരമാശുകം
ആനൃശംസ്യപരൻ നിത്യമാ വൃക്ഷത്തിന്റെ സംഭവം 28
ഉറച്ചാഭക്തികണ്ടിട്ട ശുകത്തിൽശ്ശീലവൃദ്ധിയും
പ്രീതനായിട്ടമതിനാൽ നനച്ചാനുടനാ മരം. 29
ഉടൻ ഫലങ്ങൾപണ്ണങ്ങൾ നല്ലകൊമ്പുകളും പരം
ശ്രീയംപ്രാപിച്ചിതാ വൃക്ഷം ശുകത്തിൻ ദൃഢഭക്തിയാൽ 30
ശുകമിയാനൃശംസ്യത്താലാക്കമ്മത്താലുമങ്ങിനേ
ആയുസ്സുറന്നു രാജേന്ദ്ര!ശക്രലോകത്തിലെത്തിനാൻ 31
ഇമ്മട്ടല്ലോ മനുഷ്യേന്ദ്ര!ഭക്തിമാനെശ്രയിച്ചവൻ
സർവ്വാർത്ഥസിദ്ധിയുംനേടും ശുകമാണ്ടാ ദ്രുമപ്പടി. 32

---

6. ദൈവപുരുഷകാരം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹ!മഹാപ്രാജ്ഞ!സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദ!
ദൈവം പൌരുഷവും രണ്ടിലേറവും ശ്രേഷ്ഠമെന്തുവാൻ. 1

No. 11401

THE KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY KOTTAYAM.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ് ചൊല്ലാറുണ്ടിഹ പുരാകഥ
വസിഷ്ഠനുടെ സംവാദം ബ്രഹ്മനേറയും യുധിഷ്ഠിര! 2
ദൈവം മാനുഷമീരണ്ടിൽ ശ്രേഷ്ഠമെന്തെന്നിവണ്ണമേ
വസിഷ്ഠഭഗവാൻ മുന്നം ചോദിച്ചു പത്മഭവൊടായ് 3
പരം പത്മഭവൻ ഭൂപ! ദേവദേവൻ പിതാമഹൻ
അർത്ഥയുക്തികളോടൊത്ത ഭംഗിയിൽചൊല്ലിയിങ്ങിനേ. 4

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

വിത്തില്ലാതൊന്നുമുണ്ടാകാ വിത്തില്ലാതൊത്തിടാ ഫലം
വിത്തിൽനിന്നങ്കുവിത്തുണ്ടാം വിത്തിൽനിന്നൊത്തിടുംഫലം 5
കൃഷിക്കാരൻ വയലിലെമ്മട്ടു വിത്തു വിതപ്പതോ
സുകൃതത്തിൽദുഷ്കൃതത്തിങ്കലുമമ്മട്ടതാൻ ഫലം 6
വിത്തില്ലാതെവിതച്ചീടിൽ വയൽ നിഷ്ഫലമാംവിധം
പൌരുഷംകൂടാതെകണ്ടു ദൈവവും ഫലമേകിടാ. 7
പൌരുഷംവയലാണത്രെ വിത്തെന്നുംചൊൽവു ദൈവതം
വയലുംവിത്തുമായ്ച്ചേന്നാൽസ്സസ്യംവർദ്ധിച്ചുവന്നിടും 8
കർമ്മത്തിൻഫലപാകത്തെത്താൻ ഭുജിയ്ക്കുന്നു ചെയ്തവൻ
പ്രത്യക്ഷംകാണ്മു ലോകത്തിൽ നന്മയിൽത്തിന്മയിങ്കലും 9
ശുഭകർമ്മത്തിനാൽസ്സൌഖ്യം പാപത്താൽ ദുഃഖമങ്ങിനെ
ചെയ്താൽ ഫലിപ്പതുണ്ടെങ്ങും ചെയ്യാഞ്ഞാലെങ്ങുമേറിടാ. 10
കൃതിയേല്ക്കുന്നതുണ്ടെങ്ങും ഭാഗ്യമൊക്കും പ്രതിഷ്ഠയെ
നേടില്ലാ ഭ്രഷ്ടനകൃതിക്ഷിതത്തിൽ ക്ഷാരസേചനം 11
തപസ്സുരൂപസൌഭാഗ്യം രത്നം പലതുമൊക്കെയും
കർമ്മത്താൽക്കിട്ടുമകൃതാത്മാവിനൊക്കില്ല ദൈവത്താൽ 12
ഏവം സ്വർഗ്ഗംഭോഗജാലംതാൻ നിനയ്ക്കുന്ന നിഷ്ഠയും
എല്ലാം കിട്ടുന്നിതിവിടെപ്പൌരുഷക്രിയകൊണ്ടതാൻ. 13
ജ്യോതിർഗ്ഗണം ദേവനാഗയക്ഷർ ചന്ദ്രാർക്കമാരുതർ
ഏവരും പൌരുഷംകൊണ്ടു മർത്ത്യത്വംവിട്ടമർത്ത്യരായ് 14

അത്ഥമേവം മിത്രവഗ്ഗമൈശ്വര്യംകുലമങ്ങിനേ
ശ്രീയുമേറീടുവാൻപറാ കമ്മംചെയ്യാത്തവക്കിഹ. 15
വിപ്രൻ നേടുന്നു ശൌചത്താൽ ക്ഷത്രിയൻ വിക്രമത്തിനാൽ
വൈശ്യൻ ശ്രീയെപ്പൌരുഷത്താൽശൂദ്രൻ ശുശ്രൂഷയാലുമേ. 16
കൊട്ടക്കാത്തോനത്ഥമൊക്കാ ക്ലീബനും നിഷ്ക്രിയന്നുമേ
ചെയ്യാത്തോനുമശൂരനും തപസ്സാറോനുമങ്ങിനേ 17
മുപ്പാരും ദേവദൈത്യന്മാരെന്നിതൊക്കെച്ചമച്ചവൻ
ഈ വിഷ്ണുഭഗവാൻപോലും തപംചെയ്യുന്നിതാഴിയിൽ 18
തൻകമ്മഫല മില്ലെങ്കിലെല്ലാം നിഷ്ഫലമായ്വരും
ലോകം ദൈവത്തിനെപ്പാത്തിട്ടുദാസീനതപമേല്ക്കാലാ 19
മാനുഷക്രിയചെയ്യാതെ ദൈവത്തെപ്പിന്തുടന്നവൻ
പാഴിൽ മാഴ്കും ക്ലീബപതിയൊത്തോരംഗനപോലവേ. 20
മർത്ത്യലോകത്തില്ലശുഭാശുഭത്തിൽബ്ഭയമങ്ങിനേ
ദൈവലോകത്തന്യനാലേ ഭയമുണ്ടായിടുംപടി 21
പൌരുഷം ചെയ്കിലതുതാൻ ദൈവത്തെപ്പിന്തുടന്നിട്ടും
ഒന്നും ചെയ്യായ്കിലോ ദൈവമാക്കുമൊന്നുംകൊടുത്തിടാ. 22
അനിത്യസ്ഥാനങ്ങളല്ലോ കാണ്മൂ ദേവതകഥംകുമേ
കമ്മംകൂടാതെയാദ്ദൈവം നില്പുമെങ്ങിനെ നിത്തിടും 23
ഈലോകത്തിൽദ്ദൈവതങ്ങളാക്കും വ്യാപാരമേന്തിടാ
ഉഗ്രവ്യാസംഗമുണ്ടാക്കുമാത്മാഭിഭവശങ്കയാൽ 24
ഋഷികഥംകും ദേവകഥംകുമെന്നും പറയുന്ന വിഗ്രഹം
ആർ ചൊല്ലിയാൽദ്ദൈവമാവില്ലതിൽദ്ദൈവംപ്രവൃത്തമാം 25
അവനൊങ്ങിനെയുൽപ്പത്തി ദൈവം തുടരുമാവിധം
ഈവണ്ണം ദേവലോകത്തുമൊക്കുന്നു പലതും ഗ്രഹം 26
ആത്മാവാത്മാവിനു ബന്ധുവാത്മാവാണാത്മശത്രുവും
ആത്മാവാത്മാവിനു സാക്ഷി നന്മയിൽത്തിന്മയിങ്കലും 27
കൃതവുംതാൻ ദുഷ്കൃതവും കമ്മംചെയ്താൽ ഭവിച്ചിടും
യഥാത്ഥമായിസ്സുകൃതം കമ്മം ദുഷ്കൃതമായ്വരാ 28
വാനോക്കുശരണം പുണ്യം പുണ്യത്താൽക്കിട്ടുമൊക്കയും
പുണ്യംശീലിച്ചനരനിൽ ദൈവംചെന്നെത്തുചെയ്തിടും 29

മുന്നം യയാതി വിഭ്രഷ്ടൻ മന്നിൽച്ചെന്നുപതിച്ചനാൾ
പുണ്യംചെയ്യുള്ള ദൌഹിത്രർ വീണ്ടും വിണ്ണുകയറിനാർ 30
പുരുരവസ്സുരാജർഷി മുന്നം വിപ്രജനേരിതൻ
ഐളനെന്നുപുകഴ്ന്നുള്ളോൻ വിണ്ണുപുക്കിതു മന്നവൻ 31
അശ്വമേധാദിയജ്ഞാതിസൽക്കൃതൻ കോസലാധിപൻ
സൌദാസൻ മുനിശാപത്താൽപ്പുരുഷാദനുമായിനാൻ 32
അൾപ്രഥാമാവുമവ്വണ്ണം രാമനും മുനിനന്ദനർ
സ്വകർമ്മത്താൽവിണ്ണിലെത്താതായിപ്പോയ്വിള്ളെടുത്തവർ 33
വസുയജ്ഞംശതംചെയ്ത രണ്ടാംവാസവസന്നിഭൻ
കുറപ്പൊളിപറഞ്ഞിട്ട പാതാളത്തിങ്കലെത്തിനാൻ. 34
ബലിവൈരോചനൻ വാനോർധർമ്മക്കയറുകെട്ടിയോൻ
വിഷ്ണുവിൻപൌരുഷങ്കൊണ്ട പാതാളത്തിലിരിയ്ക്കുയായ്. 35
ശക്രനെറുകാക്കൽച്ചെന്നിട്ട പോന്നിതാജ്ജനമേജയൻ
ദ്വിജസ്ത്രീനിധനംമൂലമെന്തേ നിത്താഞ്ഞു ദൈവതം. 36
അജ്ഞാനാൽ വിപ്രനെക്കൊന്ന ബാലഹത്യയുമേറുപോൽ
വൈശമ്പായന!വിപ്രഷ്ടിയെന്തേ നിത്താഞ്ഞു ദൈവതം 37
വിപ്രക്കു പാഴിൽഗ്ഗോദാനാൽ മഹായജ്ഞത്തിൽ മുന്നമേ
നൃഗനെന്നുള്ള രാജർഷിയോന്തായ്ത്തീന്നിതു കേവലം 38
ധുന്ധുമാരാഖ്യരാജർഷി സത്രത്തിൽജ്ജരയാണ്ടവൻ
പ്രീതിദായംവിട്ട ഗിരിവ്രജത്തിങ്കലുറങ്ങിനാൻ. 39
പാണ്ഡവന്മാർ നാട്ടുനേടി ശക്തരാം ധൃതരാഷ്ട്രജർ
ദൈവത്താലല്ല കയ്മുക്കാൽത്തിരിയേനേടിവീണ്ടുമേ. 40
തപോനിയമമാണ്ടുള്ള മുനിമാർ സംശിതവ്രതർ
കർമ്മത്താലല്ലയെന്നുണ്ടോ ദൈവത്താലോ ശപിപ്പതും 41
പാപംവിട്ടുന്ന ലോകത്തിൽ മുറ്റും ദുർല്ലഭമേറവർ
ലോഭമോഹംപെടുംവണ്ണം ദൈവംകാപ്പീല മർത്ത്യനെ 42
ചെറുതിയ്യും കാറുതട്ടി വലുതാകുംപ്രകാരമേ
പൌരുഷക്രിയയോടൊത്തദൈവം നന്നായ്വളർന്നിടും. 43
എണ്ണവറീടുകിൽദ്വീപം ഗ്രസിച്ചീടുംപ്രകാരമേ
കർമ്മം ക്ഷയിയ്ക്കുകിൽദ്ദൈവം ഗ്രാസമേറീടുമേറവും. 44

പുരുഷനുരുധനൌഘം സ്ത്രീകഥംഭോഗങ്ങളാൻ്ം
പരമിഹ മതിയാകാ കമ്മമെന്യേ ഭുജിപ്പാൻ
സുനിഹിതമിഹ ദൈവം കാത്തുപോന്നീടുമത്ഥം
മഹിതപുരുഷനെന്നും വേലചെയ്തേ ഭുജിക്കു. 45

വ്യയഗ്രണമിഹ കമ്മാൽസ്സാധുവിന്നോറിടുന്നു
പരമിഹ നരലോകാൽ മെച്ചമോ ദൈവലോകം
പെരുകുമതിസമൃദ്ധം മാനുഷക്കുള്ള ഗേഹം
പിതൃവനഭവനാഭം വാനവക്കുള്ള കാണ്മൂ. 46

വിഫലനിഹ വികമ്മാ മാറുകില്ലാ വിമാഗ്ഗം.
ചെറുതു ജഗതി ദൈവം നാസ്തി ദൈവേ പ്രവൃത്തം
പെരിയമഹിതകമ്മം ചെയ്തതിൽച്ചൊൽവു ദൈവം
നിയതമതതുടിക്കിൽപ്പൌരുഷങ്കൊണ്ടണപ്പൂ. 47

ഇതൊക്കെയും നിന്നൊടു ഞാൻ പറഞ്ഞേൻ മുനിസത്തമ!
പൌരുഷത്തിന്നുള്ള ഫലമെപ്പോഴും കണ്ടു തത്വമായ് 48
ദൈവാഭ്യുത്ഥാനവഴിയേ ചെയ്യും കമ്മത്തിനാലിഹ
കമ്മത്താൽ വിധിയാലുംതാൻ സദ്ഗ്മാഗ്ഗത്തെ നേടുമേ. 49

---

7. കർമ്മഫലവികോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശുഭങ്ങളാകുംകമ്മങ്ങഠംക്കൊക്കെയും ഭരതർഷഭ!
ഫലങ്ങഠംപൊല്ലാ ചോദിപ്പേൻ മഹാന്മാരിൽമഹത്തര! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം നീ ചോദിച്ചതു ഭാരത!
ഋഷികഠംക്കു രഹസ്യംതാനതു കേഠംക്ക യുധിഷ്ഠിര! 2
എന്തുകൊണ്ടെന്തുഗതിയാം മരിച്ചാൽച്ചിരകാംക്ഷിതം
ഏതേതു മെയ്യാലേതേതു കമ്മത്തെച്ചെയ്തിടുന്നുവോ 3

അതാതുമെയ്യാലതാതുഫലമേല്ക്കുന്നു കേവലം
ഏതേതവസ്ഥയിൽച്ചെയ്യുതേതേതുണ്ടോ ശുഭാശുഭം 4
അതാതവസ്ഥയിലതു ജന്മംതോറും ഭുജിയ്ക്കുമേ
പഞ്ചേന്ദ്രിയവഴിയ്ക്കുന്നും ചെയ്തകർമ്മം നശിച്ചിടാ. 5
ഇവനു സാക്ഷികളുവയാത്മാവാരാമനങ്ങിനേ
കണ്ണുനല്ലു മനംനല്ലു വാക്കുനല്ലുക സൂനൃതം 6
ഏതിലുമുള്ളുകുപാസിയ്ക്കു പഞ്ചദക്ഷിണയജ്ഞമാം
അവരിക്ലിഷ്ടമാമന്നം വഴിപോക്കനു നല്കുകിൽ 7
മുൻകാണാതെത്തളന്നോനു വൻപുണ്യമവനുനല്കുമേ
നിലത്തുങ്കുടപ്പോക്കു ഗൃഹങ്ങളും ശയനങ്ങളും 8
ചീരവല്ക്കലവസ്ത്രങ്ങളുടുപ്പാഭരണങ്ങളും
വാഹനം യാനമിവയും യോഗാത്മാവാം തപസ്വിയിൽ 9
അഗ്നിപാശ്വേ ശയിപ്പോനുമന്നന്നങ്ങിനെ പൌരുഷം
രസങ്ങളും നല്കിയെങ്കിൽസ്സൌഭാഗ്യമുളവായ്കയും 10
മാംസങ്ങളും നല്കിയെങ്കിൽപ്പുത്രപുത്രസമൃദ്ധിയാം
തലകീഴായ്ത്തുങ്ങുവോനുമുടവാസാശ്രയനുമേ 11
ഏകശായിയ്ക്കുമെപ്പോഴുമഭീഷ്ടഗതി നേടിടാം
പാദ്യമാസനമവ്വണ്ണംവിളക്കുന്നമിരിപ്പെടം 12
പാന്ഥപൂജയ്ക്കു നല്കുണമാ യജ്ഞം പഞ്ചദക്ഷിണം
വീരാസനം വീരശയ്യ വീരസ്ഥാനവുമാന്വൻ 13
അവന്നക്ഷയലോകങ്ങൾ സർവ്വകാമഗമങ്ങളാം
ദാനത്തിനാൽ ധനംകിട്ടും മൌനത്താലാജ്ഞയും നൃപ! 14
തപസ്സാലുപഭോഗങ്ങൾ ബ്രഹ്മചര്യാൽസ്സുജീവിതം
രൂപമൈശ്വര്യമാരോഗ്യമഹിംസാഫലമേല്ക്കുമേ. 15
ഫലമൂലാശിയ്ക്കു രാജ്യം സ്വർഗ്ഗം പണ്ണാശികയ്ക്കുമാം
പ്രായോപവേശിയ്ക്കു രാജൻ! സർവ്വത്ര സുഖസിദ്ധിപോൽ 16
ഗോവൃദ്ധിശാകദീക്ഷകൾ സ്വർഗ്ഗഗാമി തൃണാശനൻ
സ്ത്രീയേത്രിഷവണസ്നാനാൽക്കാറുണ്ടാൽ ക്രതുനേടിടും 17
സ്വർഗ്ഗം സത്യത്തിനാൽക്കിട്ടും ദീക്ഷയാൽക്കുലമുത്തമം
വെള്ളംകുടിയ്ക്കുന്നവനോ സാഗ്നിയാം സംസ്കൃതദ്വിജൻ 18

മിണ്ടായ്കിലുണ്ടാം രാജ്യംപോൽ വിണ്ണാമുണ്ണാതിരിയ്ക്കുകിൽ
ഉപവാസം ദീക്ഷയിങ്കലഭിഷേകവുമൂഴിപ! 19
പന്തീരാണ്ടിങ്ങുചെയ്തെങ്കിൽ വീരസ്ഥാനത്തിൽമേലയാം
സർവ്വവേദങ്ങളുംചൊല്ലിലുടൻ ദുഃഖവിമുക്തനാം. 20
ധർമ്മമാനസമായ്ചെയ്യോൻ സ്വർഗ്ഗലോകംഭജിച്ചിടും
വിടാത്തതും ദുർമ്മതികഠം ജരിയ്ക്കിൽജ്ജരിയാത്തതും 21
പ്രാണാന്തമാം രോഗവുമാം തുണ്ടുവിട്ടവനാം സുഖം
ആയിരംപയ്ക്കിടെക്കുട്ടിയമ്മയെത്തുടരുംവിധം 22
മുൻചെയ്തകർമ്മം ചെയ്താനെപ്പിന്തുടർന്നീടുമങ്ങിനേ
ആരുംചൊല്ലായ്കിലും പൂക്കളുവർണ്ണംതന്നെ കായ്കളും 23
തന്മരംവിട്ടുമാറാത്തവർണ്ണം മുൻചെയ്ത കർമ്മമാം
ജീർണ്ണനു ജീർണ്ണമാംകേശം ദന്തം ജീർണ്ണനുജീർണ്ണമാം 24
കണ്ണുംകാതും ജീർണ്ണമാകും ജീർണ്ണിയ്ക്കാ ജരയൊന്നുതാൻ
പിതാവിനെപ്രീതനാക്കുന്നതാൽ പ്രീതൻ പ്രജാപതി 25
അമ്മയെപ്രീതയാക്കീടുന്നതാൽപ്പൂജിതയാം ക്ഷിതി
ആചാര്യനെപ്രീതനാക്കുന്നതാൽ ബ്രഹ്മം സുപൂജിതം 26
ഇതു മൂന്നാദരിച്ചോനു ധർമ്മമൊക്കെയുമാർജ്ജിതം
ഇവയിങ്ങാദരിയ്ക്കാഞ്ഞാൽ ക്രിയയൊട്ടുകു നിഷ്ഫലം. 27

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഭീഷ്മന്റെയീ വാക്കു കേട്ടു വിസ്മയപ്പെട്ട കൌരവർ
പ്രഹൃഷ്ടമിത്തരായ്ത്തീർന്നിട്ടപ്പോഠംസ്സംപ്രീതരായിനാർ. 28

മന്ത്രംപാഴ്വിധിയുപയോഗമേല്ക്കിലെന്തോ
സോമംപാഴഭിസവനംകഴിയ്ക്കിലെന്തോ
പാഴഗ്നിയ്ക്കിഹ ഹവനംകഴിയ്ക്കിലെന്തോ
പാഴോതുന്നതിലുമതൊക്കെ വന്നുകൂടും. 29

ഈവണ്ണമുഷികല്പിച്ചിച്ചതിങ്ങോതീടിനേൻ വിഭോ!
ശുഭാശുഭഫലത്തിങ്കലിനിക്കോഠംക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ. 30

8. ഭീഷ്മനിശ്ചയം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പൂജ്യരാരാരു വന്ദ്യന്മാരാരെക്കുപ്പുന്ന ഭാരത!
ഉതാക്കൈച്ചൊല്ലേവരിൽ നീ കൊതിച്ചീടുന്ന മന്നവ! 1
ഉത്തരാപത്തിലാണ്ടാലുമങ്ങയ്ക്കുണ്ടെല്പതോ മനം
മുറും നഷ്യലോകത്തിൽപ്പരലോകത്തിലെങ്കിലും. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കൊതിപ്പേൻ ബ്രാഹ്മണക്കീ ഞാനേവക്കോ ബ്രഹ്മമാംധനം
സപ്രത്യയം സ്വർഗ്ഗമത്രേ തപം സ്വാദ്ധ്യായസാധനം 3
ചിതുപൈതാമഹം ഭാരമേവരിൽബ്ബാലർ വൃദ്ധരും
വഹിപ്പു തളരുന്നില്ലിങ്ങിവരിൽക്കൊതിയേല്പു ഞാൻ. 4
വിദ്യാവിനീതരിൽദ്ദാന്തന്മാരിൽ നന്മുടഭാഷരിൽ
ശ്രുതവൃത്താഢ്യരിൽ ജ്ഞാതാക്ഷരരിൽസ്സജ്ജനങ്ങളിൽ 5
സ്നേഹയിൽച്ചൊൽവോരിലുണ്ണീ! ഹംസമട്ടൊത്തകൂട്ടരിൽ
മംഗല്യമാട്ടിലഴകിൽദ്ദിവ്യം മേഘസ്വനത്തിലായ് 6
നന്നായ്ച്ചൊല്ലും വാക്കുകളെക്കേൾപ്പതുണ്ടു യുധിഷ്ഠിര!
ശുശ്രൂഷിയ്ക്കും മന്നവനിലങ്ങുമിങ്ങും സുഖപ്പടി 7
അവക്കു കേൾപ്പോരെപ്പോഴും സദസ്സിൽബ്ബഹുസമ്മതർ
വിജ്ഞാനാഢ്യന്മാരുമേവരവരിൽക്കൊതിയേല്പു ഞാൻ 8
പ്രയതന്മാർ സംസ്കരിച്ച ശുചിയായ്ഗ്ഗുണമൊത്തുതാൻ
തൃപ്തിയ്ക്കുന്നം ബ്രാഹ്മണക്കു കൊടുപ്പവർ യുധിഷ്ഠിര! 9
ആരെപ്പോഴും നൃപ! പരമവരിൽക്കൊതികൊൾവു ഞാൻ
പോരിൽപ്പൊരുതിടാം പറ്റില്ലസൂയിയ്ക്കാതെ നല്കിടാൻ 10
ശൂരന്മാർ വീരർ വളരെയുണ്ടു ലോകേ യുധിഷ്ഠിര!
ആക്കൂട്ടരെക്കണക്കാക്കിൽദ്ദാനശൂരൻ വിശിഷ്ടനാം. 11
ഇനിയും താൻ ധന്യനാകിൽ സൌമ്യ! ബ്രാഹ്മണനാവണം
കലോല്പന്നൻ ധർമ്മഗതി തപോവിദ്യാപരായണൻ 12

എനിയ്ക്കു നിന്നേക്കാളിഷ്ടനീ ലോകത്തില്ല പാണ്ഡവ!
ആ നിന്നേക്കാളും പ്രിയതരർ വിപ്രന്മാർ ഭരതർഷഭ! 13
നിന്നേക്കാളും പ്രിയതരർ വിപ്രരല്ലോ കുരുത്തമ!
ആസ്സുതൃത്താൽച്ചെല്ലുവൻ ഞാൻ ലോകം ശന്തനുവുള്ളിടം 14
എനിയ്ക്കു വിപ്രരേക്കാളും പ്രിയപ്പെട്ടില്ല താതനും
എന്നച്ഛനച്ഛനും മറുസുഹൃജ്ജനവുമങ്ങിനേ 15
എനിയ്ക്കു ചെറുമേ കുറംപറീട്ടില്ലിഹ വിപ്രരിൽ
ചെറുതോ വലുതോ നമ്മ കമ്മങ്ങളിലെഴുന്നതായ് 16
കർമ്മത്താലുംമനസ്സാലും വാക്കാലും ഹേ പരന്തപ!
ഞാൻ ബ്രാഹ്മണക്കെന്തു ചെയ്യുവതിനാൽത്തപിയാത്തു ഞാൻ
എന്നെബ്രഹ്മണ്യനെന്നോതുമാ വാക്കാൽത്തുഷ്ടനാണു ഞാൻ. 17
ഇതു മുറും പവിത്രങ്ങളായവററിങ്കൽമേലെയാം 18
കാണ്മേൻ ബ്രാഹ്മണരായിയ്ക്കാം പുണ്യശ്രുദ്ധപദങ്ങളെ
അവയിൽത്താത ചെൽവേൻ ഞാനുടനോ ചെറുവൈകിയോ
സ്വീകാംക്ഷ ഭർത്തൃപരമാം ധർമ്മംപോലെ യുധിഷ്ഠിര!
അവൻ ദേവൻ ഗതിയതവണ്ണം മന്നനു വിപ്രരും 20
ക്ഷത്രിയൻ നൂറാണ്ടുകാരൻ പതിറാണ്ടാം ദ്വിജോത്തമൻ
അറികച്ഛന്മക്കളതിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഗുരുവാണെടോ. 21
ഭർത്രുഭാവേ ക്ഷത്രിയനെബ്ഭർത്താവാക്കുന്നിതംഗന
വിപ്രാഭാവേ ക്ഷത്രിയനെബ്ഭർത്താവാക്കുന്നു ഭൂമിയും. 22
പുത്രമട്ടിൽപ്പാല്യരവർ ഗുരുമട്ടിലുപാസ്യരാം
അഗ്നിമട്ടുപചര്യന്മാർ ബ്രാഹ്മണന്മാർ കുരുത്തമ! 23
ജ്ഞാനക്കാം സത്തർ സത്യസ്ഥർ സർവ്വഭൂതഹിതാഢ്യരെ
വിപ്രരെക്രുദ്ധസർപ്പങ്ങളാമ്മട്ടുപചരിയ്ക്കണം 24
തേജസ്സപങ്ങളെപ്പേടിയ്ക്കേണമെന്നും യുധിഷ്ഠിര!
ഇതു രണ്ടുമൊഴിയ്ക്കേണമാത്തേജസ്സും തപസ്സുമേ 25
വ്യവസായം ശീഘ്രമായിട്ടുണ്ടാകുമിതു രണ്ടിനും
മൂടിച്ചീട്ടും ക്രുദ്ധരായാൽപ്പൃപ! വിപ്രർ തപസ്വികാം 26
കോപിയ്ക്കാത്തബ്രാഹ്മണനാൽദ്ദത്തം രണ്ടും വളർന്നിട്ടും
രണ്ടും ശേഷിപ്പിയ്ക്കു ദത്തശേഷം ശേഷപ്പെടുത്തൊലാ 27

ദണ്ഡേന്തുംഗോക്കളെഗ്ഗോപാലകൻ പാലിച്ചിടുമ്പടി
ബ്രഹ്മവുംബ്രാഹ്മണരെയും ക്ഷത്രിയൻ കാത്തുകൊള്ളണം 28
അച്ഛൻ മക്കളെയാമ്പോലെ കാക്കു ധർമ്മിഷ്ഠവിപ്രരെ
തൻഗൃഹത്തിൽജ്ജീവനമെന്തുണ്ടെന്നുംനോക്കിടേണമേ. 29

---

9. സൃഗാലവാനരസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണക്കേറുചൊല്ലീട്ട മോഹത്താൽ നല്ലിടായ്കിലോ
അവക്കുണ്ടേതുലോകങ്ങൾ പിതാമഹ! മഹാദ്യുതേ 1
ഉദ്ധർമ്മം തത്വമായെന്നോടോതു ധർമ്മിഷ്ഠസത്തമ!
ഏറുചൊല്ലീട്ട നല്ലാത്ത ദുഷ്ടന്മാക്കെന്തു പറ്റിടും. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഏറുചൊല്ലീട്ട നല്ലായ്കിൽ സ്വല്പവുംപെരുതെങ്കിലും
കെടുമായാധർക്കാശയെല്ലാം ക്ലീബാപത്യഫലോപമം 3
ഏതു രാവുളവാം ജീവനേതു രാവു നശിയ്ക്കുമോ
ഇതിന്നിടയ്ക്കു സുകൃതമവനെന്തെന്തു ഭാരത! 4
അവന്നെന്തു ഹുതം ചൊറു ദത്തവും ഭരതർഷഭ!
തപസ്സുമായവന്നുള്ളതൊക്കെയും നഷ്ടമായ്വരും. 5
പിന്നെയിങ്ങിനെ ചൊല്ലുന്നു ധർമ്മശാസ്ത്രജ്ഞരാം ജനം
കേൾവിയാൽ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! പരം ബോധത്തിനാലുമേ 6
എന്നല്ലിതും ചൊല്ലിടുന്നു ധർമ്മശാസ്ത്രജ്ഞരാം ജനം
ശ്യാമകർണ്ണാശ്വസാഹസ്രങ്കൊണ്ടവൻ മുക്തനായ്വരും 7
ഇതിന്നുദാഹരണമായ് ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
കുറുക്കനുംമക്കടനും സംവാദം ഭരതർഷഭ! 8
അവർ പണ്ടിഷ്ടരാണത്രേ മർത്ത്യരാംനാൾ പരന്തപ!
സൃഗാലകീശജന്മങ്ങളാപ്പെട്ടു പിന്നെയായവർ. 9

പിന്നെക്കപി ശവംതിന്നും കുരുക്കൈറാട്ട പൊല്ലിനാൻ
ചുടലക്കാട്ടിലായ്ക്കണ്ട മുജ്ജന്മസ്മൃതിയാന്നവൻ 10
നീയെന്തുപാതകം പൂർവ്വകർമ്മംചെയ്തു സുദാരുണം
ശ്മശാനത്തിൽച്ചിഞ്ഞുനാറും ശവംതിന്നുന്ന ഹന്ത നീ 11
എന്നുകേട്ടാക്കുരങ്ങോട്ട കുരുക്കൻ പൊല്ലിയപ്പൊഴേ
ബ്രാഹ്മണന്നേറുചൊല്ലിട്ട കൊടുത്തില്ലതു ഞാനെടോ 12
അതിനാലീപ്പാപയോനിയിങ്കൽപ്പെട്ടേൻ പ്ലവംഗമ!
അതിനാലിത്തരം തീരിതിന്നുന്നോൻ പശിപൂണ്ട ഞാൻ. 13

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കുരുക്കൻ മക്കടത്തോട്ട വീണ്ടുംചൊല്ലി നരോത്തമ!
നീയെന്തുപാതകംചെയ്തിട്ടുണ്ടേവം കപിയാകുവാൻ. 14

വാനരൻ പറഞ്ഞു

എന്നുംവിപ്രക്കുള്ളകായ് ഞാൻ തിന്നേനേവം കുരങ്ങനായ്
അതിനാലെന്നുമേ വിടാൻ ബ്രഹ്മസ്വത്തെ ഹരിയ്ക്കാലാ. 15
സമംവിവാദംപോക്കേണമേറുചൊന്നതു നല്ലുണം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നേവം ഞാൻ കേട്ടിരിപ്പൂ നരാധിപ! ധരാസുരൻ
ധർമ്മജ്ഞൻപണ്ടുള്ള പുണ്യകഥചൊല്ലിയതിങ്ങിനേ 16
വീണ്ടും ഞാൻ കേട്ടിരിപ്പുണ്ട കൃഷ്ണനും ധരണീപതേ!
മുന്നം ബ്രാഹ്മണനെപ്പറ്റി ച്ചൊന്നോരു കഥ പാണ്ഡവ! 17
ഹരിയ്ക്കാല്ലാ വിപ്രധനം ക്ഷമിയ്ക്കുകവരിൽസ്സദാ
ദരിദ്രർ ബാലർ കൃപണരെന്നൊന്നും നിരസിയ്ക്കാലാ 18
എന്നേവം നിത്യമെന്നോട്ട സന്ദേശിപ്പിതു ദ്രുസുരർ
ഏറുചൊന്നാൽ കൊടുക്കേണം ദേവേന്ദ്രനാശനിത്തോലാ 19
ബ്രാഹ്മണൻ മുന്നമേല്പിച്ചോരാശയാൽ പൃഥിവീപതേ!
ഉദ്വിഗ്നനായാലെരിയുമഗ്നിയെപ്പോലെയാമവൻ. 20

മുമ്പുണ്ടായോരാശയോടും ചൊടിച്ചിട്ടാരെ നോക്കുമോ
ഉണക്കക്കാടിനെത്തീപ്പോലവനെച്ചുട്ടിടും നൃപ! 21
അവൻതാൻ തുഷ്ടനായ് വാക്കാൽ പ്രതിനന്ദിപ്പതാകിലോ
അവനെറ നാട്ടിലഗദംപോലെയാകുന്ന ഭാരത! 22
പുത്രപൌത്രന്മാർ പശുക്കൾ ബാന്ധവന്മാരമാത്യരും
പുരവുംനാട്ടുപുറവുംശാന്തീഷ്ടപ്പടി പോറുമേ 23
ഇതല്ലോ ബ്രാഹ്മണന്നിങ്ങു മുഖ്യതേജസ്സുകാണ്മതും
സഹസ്രരശ്മിയാം സൂര്യനെന്നവണ്ണം ധരിത്രിയിൽ 24
അതിനാലോരുരച്ചിട്ട നല്ലവേണം യുധിഷ്ഠിര!
പരം ശോഭനമാംജന്മമിച്ഛിയ്ക്കിൽബ്ഭരതോത്തമ! 25
ബ്രാഹ്മണന്നുകൊടുത്തീടിൽ ശ്രേഷ്ഠമാംസപ്പുവും ദുഗ്ധം
നേടുവാൻകഴിയും ദാനമാണല്ലോ വലുതാംക്രിയ. 26
ഇവിടുന്നുകൊടുത്തിട്ട ജീവിപ്പൂ പിതൃദേവകം
അതിനാൽ ബ്രാഹ്മണക്കേകവേണം ദാനമറിഞ്ഞവൻ 27
ബ്രാഹ്മണൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠ!മഹത്താംതീർത്ഥമാണുപോൽ
ഒരിയ്ക്കലുംപൂജയേറീടാതെപോകൊല്ല ഭൂസുരൻ. 28

---

10. ശൂദ്രമുനിസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇഷ്ടനെന്നാ ചേഴ്ചകൊണ്ടു ജാതിതാഴ്ന്നുള്ളവനൊരാൾ
ഉപദേശംചെയ്തിലുണ്ടോ രാജഷേ!ദോഷമില്ലയോ 1
ഇതു തത്വംപോലെ കേൾപ്പാനാഗ്രഹിപ്പേൻ പിതാമഹ!
സൂക്ഷ്മമല്ലോ ധർമ്മവഴിയതിൽമോഹിപ്പു മാനവർ. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിൽ നിന്നോടുപറയാം രാജാവേ!കേൾ യഥാക്രമം
മുന്നേ മാമുനിമാർ ചൊല്ലിപ്പുണ്ടു ഞാൻകേട്ടവണ്ണമേ. 3

ഉപദേശംചെയ്തിടൊല്ലാ ജാതിതാഴ്ന്നുള്ളോരാഠംക്കുമേ
ഉപദേശിയ്ക്കിൽ വലിയദോഷമാപായ്മനണ്ടുപോൽ. 4
ദുഷ്ടാന്തമിതു രാജാവേ!കേട്ടാലും ഭരതർഷഭ!
ഗ്രുക്തമൊഴിയിൽബ്ഭൂപ!പണ്ടൊത്തോണം യുധിഷ്ഠിര! 5
ബ്രഹ്മാശ്രമപദത്തിങ്കൽ ഹിമവൽപ്പാശ്വഭൂമിയിൽ
നാനാപുക്ഷഗ്രണംപൂണ്ട പുണ്യമായുണ്ടൊരാശ്രമം 6
നാനാഗ്രുല്മങ്ങളുള്ളോന്നു മൃഗപക്ഷിഗണാശ്രിതം
അഴകിൽപ്പൂത്തകാടൊത്തു സിദ്ധചാരണസേവിതം 7
പലവ്രതികളായുള്ള താപസന്മാരെഴുന്നെടം
സൂര്യാഗ്നിസന്നിഭർ മഹാഭാഗരാം ബ്രാഹ്മണോത്തമർ 8
നിയമവ്രതമാണ്ടുള്ള തപസ്വികളെഴുന്നെടം
കൃതാത്മാക്കൾ യതാഹാരർ ദീക്ഷിതന്മാർകൾ ഭാരത! 9
തപസ്വാദ്ധ്യായഘോഷാന്നനാദിതം ഭരതർഷഭ!
വളരെബ്ബാലഖില്യന്മാർ യതിമാരമരുന്നെടം 10
അതിലുത്സാഹമുൾക്കൊണ്ടിട്ടൊരുശൂദ്രൻ ദയാന്വിതൻ
ആശ്രമത്തിൽച്ചെന്നു മുനിമാർകൾ പൂജിച്ചതോറവൻ 11
പലദീക്ഷയൊടോജസ്സാന്നമരാഭമുനീന്ദ്രരെ
അവരെക്കണ്ടവൻ പാരം ഹർഷംപൂണ്ടിതു ഭാരത! 12
അവന്നബുദ്ധിയുണ്ടായീ തപസ്സിൽബ്ഭരതർഷഭ!
കാൽപിടിച്ചിട്ടോതി കുലപതിയോടഥ ഭാരത! 13
ഇച്ഛിപ്പേൻ നിൻപ്രസാദത്താൽധർമ്മം ചൊൽവാൻദ്വിജർഷഭ!
ഭഗവാനേ! ഭഗവാനെന്നെപ്രവ്രജിപ്പിച്ചിടേണമേ 14
ഭഗവാനേ! ജാതിതാഴ്ന്നോൻ ശൂദ്രൻ ഞാനയി സത്തമ!
ശുശ്രൂഷിപ്പാനാഗ്രഹിപ്പേൻ പ്രസാദിയ്ക്ക പ്രപന്നനിൽ. 15

കുലപതി പറഞ്ഞു

ഇവിടെശൂദ്രനൊക്കില്ലായതിലിംഗത്തിൽവാഴുവാൻ
വേണമെങ്കിൽപ്പാത്തുകൊൾക ശുശ്രൂഷാപരനായി നീ 16
ശുശ്രൂഷയാൽപ്പരംലോകംനേടും നീയില്ല സംശയം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ മുനി പറഞ്ഞോരാശ്ശൂദ്രൻ ചിന്തിച്ചു മന്നവ!
ഞാനെന്തുചെയ്‌വൂ ധർമ്മത്താൽ ശ്രദ്ധയൊട്ടേറെയുണ്ടു മേ 17
അറിഞ്ഞേനേവമാവട്ടേ ചെയ്യേനാത്മപ്രിയത്തെ ഞാൻ
ആശ്രമംവിട്ടു ദൂരെപ്പോയുടജംകെട്ടിനാനവൻ 18
അതിങ്കൽ വേദിയുംഭ്രവും ദേവതായതനങ്ങളും
ഉണ്ടാക്കിബ്ഭരതശ്രേഷ്ഠ! മുനിയായ് നിയമസ്ഥനായ് 19
അഭിഷേകംനിയമവും ദേവതായതനങ്ങളിൽ
ബലിയുംഹോമവുംചെയ്തു കഴിച്ചു ദേവപൂജയും 20
സങ്കല്പനിയമംപൂണ്ടോൻ ഫലംതിന്നോൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
നിത്യം ചാരത്തൌഷധികൾ ഫലങ്ങളിവകൊണ്ടുതാൻ 21
ശരിയ്ക്കുവൻ പൂജചെയ്തു വന്നൊത്തതിഥിമാർകളെ
ഈവണ്ണംവളരെക്കാലമായവനുകഴിഞ്ഞുതേ 22
ഇവനുള്ളോരാശ്രമത്തിൽച്ചെന്നു സംഗതിയാൽ മുനി
പൂജിച്ചവൻ സ്വാഗതത്താൽത്തോഷിപ്പിച്ചു മഹർഷിയെ 23
അനുകൂലപ്രസംഗങ്ങൾചെയ്തു ചോദിച്ചുപോയിനാൻ
തേജസ്സേറുന്നാ മഹർഷിധർമ്മിഷ്ഠൻ സംശിതവ്രതൻ 24
ഇപ്രകാരം പലകുറി ശൂദ്രനേറ ഭരതർഷഭ!
ആശ്രമംപുക്കിതു മുനി ശൂദ്രനെക്കാൺവാൻ നൃപ! 25
പിന്നെച്ചൊന്നാനാ മുനിയോടാശ്ശൂദ്രൻ ഭരതർഷഭ!
പിതൃകാര്യംചെയ്വനതിന്നെനിയ്ക്കുകനുഗ്രഹം. 26
ആവട്ടെയെന്നാനവനൊടാ വിപ്രൻ ഭരതർഷഭ!
ആശ്ശൂദ്രൻ ശുചിയായ്പ്പാദ്യമാ മുനിയ്ക്കാനയിച്ചുതേ 27
പിന്നെദ്ദർഭകളും വന്യൌഷധിയും ഭരതർഷഭ!
പവിത്രാസനവും ദർഭപ്പുൽപ്പായും കൊണ്ടുവന്നുതേ 28
പിന്നെത്തെക്കുതിരിച്ചിട്ടാ ബ്രുസി പശ്ചിമശീർഷമായ്
അന്യായമായ്വെച്ചുകണ്ടാശ്ശൂദ്രനോടോതിനാനൃഷി. 29
കിഴക്കുതലയായ്വെയ്ക്കു ശുചിയായങ്ങുദങ്മുഖൻ
ഋഷി ചൊന്നപടിയ്ക്കൊക്കെയതുചെയ്തീടിനാനവൻ. 30

മേധാവിദഭ്യാദ്യുക്തപദേശിച്ചവണ്ണമേ
മുറുംചൊന്നാനാത്തപസി ഹവ്യകവ്യവിധാനവും 31
മഹർഷി പിതൃകാര്യത്തിലവൻ ധർമ്മപഥസ്ഥനായ്
പിതൃകാര്യംചെയ്തയച്ചോരദ്ദേഹം പോയിയങ്ങിനെ 32
പിന്നെയൊട്ടേറെനാൾ ചെന്നാത്തപസ്സിയ്ക്കുംശ്രുതാപസൻ
മരിച്ചുപോയിതാക്കാട്ടിലാച്ചെയ്ത സുകൃതത്തിനാൽ 33
അവൻ മഹാരാജവംശേ പിറന്നിതു മഹാദ്യുതി
അമ്മട്ടാ മുനിയും താത! കാലധർമ്മമണഞ്ഞുപോയ് 34
പുരോഹിതകുലേ വിപ്രൻപിറന്നു ഭരതർഷഭ!
ഈവണ്ണമവിടെച്ചെന്നു ശ്രുദ്രമാമുനിമാർ തദാ 35
ക്രമത്തിൽ വളർത്തിച്ചു വിദ്യാകുശലന്മാർകളാമവർ
അധ്വരവേദവേദങ്ങളറിഞ്ഞുള്ളവനായ് മുനി 36
കല്പപ്രയോഗമതിലും മേലെയായ് ജ്യോതിഷത്തിലും
സാംഖ്യത്തിലും പരം പ്രീതിവാഴുന്നിതെന്നഹോ 37
അച്ഛൻ മരിച്ചിട്ടാശൌചംതീർന്നതിൽപ്പിന്നെ മന്നവൻ
രാജപുത്രൻ നാട്ടുകാരാലഭിഷിക്തനുമായ് നൃപൻ 38
അഭിഷിക്തൻ മുനിയ്ക്കേകീ പൌരോഹിത്യാഭിഷേചനം
അവൻ പുരോധസ്സുവനായ്സ്സുഖിച്ചു ഭരർഷഭ! 39
രാജ്യംശാസിച്ചു ധർമ്മത്താൽ പ്രജാരക്ഷണചെയ്തവൻ
പുണ്യാഹത്തിൽസ്സദാ വീണ്ടും ധർമ്മകാര്യങ്ങളിങ്കലും 40
ഭൂപൻ പുരോധസ്സിനോക്കിയുൽസ്മയിച്ചു ഹസിച്ചുതേ
ഏവം ഭൂപ! പുരോധസ്സിഹസിച്ചു പലപാടവൻ 41
പുരോധസ്സംകണ്ടറിഞ്ഞു പലപാടാ നരേശ്വരൻ
ഉൽസ്മയിയ്ക്കുന്നതെപ്പോഴുംകണ്ടിവൻ മന്യുവാണ്ടുപോയ് 42
വിജനത്തിൽപ്പുരോധസ്സാ രാജാവോടിടചേർന്നുടൻ
അനുകൂലപ്രസംഗത്താലിണക്കീ നരനാഥനെ 43
പിന്നെച്ചൊന്നാൻ മന്നനോടിയോതിയ്ക്കാൻ ഭരർഷഭ
ഭവാൻ നല്ലനോരു വരമിച്ഛിപ്പേൻ ഞാൻ മഹാദ്യുതേ. 44

രാജാവു പറഞ്ഞു

അങ്ങയ്ക്കേകാം നൂറുവരമൊന്നെന്നെന്തോ ദ്വിജോത്തമ
സ്നേഹമാനങ്ങളാലങ്ങയ്ക്കേകവല്ലാത്തതില്ല മേ. 45

പുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു

വരമൊന്നാഗ്രഹിപ്പേൻ ഞാൻ നീ സന്തോഷിയ്ക്കിൽ മന്നവ
പ്രതിജ്ഞചെയ്ക നീ സത്യംചൊല്ലണം പൊളിചൊല്ലൊലാ. 46

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ദൃഢമെന്നോതിയവനോടാ രാജാവു യുധിഷ്ഠിര!
അറിഞ്ഞിരിയ്ക്കാൻഞാൻചൊല്ലാം പൊല്ലില്ലതറിയായ്കിൽഞാൻ

പുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു

പുണ്യാഹത്തിൽസ്സദാ വീണ്ടും ധർമ്മകർമ്മങ്ങളിങ്കലും
ശാന്തിഹോമത്തിലും നിയ്ക്കെന്തെന്നെപ്പാത്തുഹസിയ്ക്കുവാൻ 48
നണേത്തിൽപ്പൂണ്ടുപോകുന്ന നീ ഹസിയ്ക്കുമ്പൊളെന്മനം
ആശയാൽശ്ശപഥംചെയ്വിച്ചതു ഭോഷ്കാതൊലാ നൃപ; 49
വെളിവാംകാരണമിതിൽപ്പാഴിലാവില്ല നിൻചിരി
കൌതുഹലമെനിയ്ക്കേറ്റം തത്വമായ്പ്പറയേണമേ. 50

രാജാവു പറഞ്ഞു

ഇമ്മട്ടങ്ങോതിയാൽ വിപ്ര! ചൊല്ലവല്ലാത്തതാകിലും
തീർച്ചയായും പറയണം മനംവെച്ചിതു കേൾ ദ്വിജ! 51
മുജ്ജന്മത്തിൽനടന്നുള്ളതതുമ്മക്കൊള്ളു ദ്വിജോത്തമ!
മുജ്ജന്മമോർപ്പേൻ ഞാൻ ബ്രഹ്മൻ!കരുതിക്കേട്ടുകൊൾക നീ. 52
ഞാൻ ശൂദ്രനായിരുന്ന മുമ്പൊട്ടേറെത്തപമാണ്ടവൻ
അങ്ങുന്നുഗ്രതപസ്സാകുമൃഷിയത്രേ ദ്വിജോത്തമ! 53
ബ്രഹ്മൻ!സന്പ്രീതനായിട്ടങ്ങെന്നനുഗ്രഹബുദ്ധിയാൽ
പിതൃകാര്യത്തിൽമുന്പേകിയുപദേശം മമാനഘ! 54
ബ്രൂസിദ്ധഭാഹവ്യകവ്യങ്ങളിൽ മാമുനിസത്തമ!
ഈക്കർമ്മദോഷങ്കൊണ്ടങ്ങു പുരോധസ്സായ്പ്പിറന്നതാം 55
വിപ്രേന്ദ്ര!രാജാവായ് ഞാനും കാണുക കാലവിപര്യയം
എനിയ്ക്കുപദേശിച്ചിട്ടീ ഫലംനേടിയിങ്ങിനേ. 56

ഈക്കാരണത്താൽ ബ്രഹ്മൻ!ഞാൻ ഹസിയ്ക്കുന്നേൻ ദ്വിജോത്തമ
നിന്നെപ്പരിഭവിച്ചല്ലാ ഹസിപ്പൂ ഗുരുവാണു നീ 57
മാറിദ്ധരിച്ചെന്നിൽ മന്യുവതിലുൽത്താപമുണ്ടു മേ
നിൻജന്മമോർപ്പേൻ ഞാൻ നിന്നിലതാണീ പ്രഹസിപ്പതും 58
ഇമ്മട്ടു നിൻഘോരതപമുപദേശാൽ നശിച്ചുപോയ്
പുരോഹിതത്വംകൈവിട്ടു മേൽനന്മയ്ക്കായ് ശ്രമിയ്ക്ക നീ 59
ഇതിലുംകീഴിലാംജന്മം പ്രാപിച്ചീടൊല്ല നീ ദ്വിജ!
ദ്രവ്യംവാങ്ങിക്കൊൾക വിപ്ര!പൂതാത്മാവാക സത്തമ! 60

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെ മന്നൻ വിട്ടയച്ചവിപ്രൻ ദാനമസംഖ്യമേ
ബ്രാഹ്മണർക്കേകിനാൻ വിത്തംഭൂമിഗ്രാമങ്ങൾമുറുമേ. 61.
കുപ്പുങ്ങളും ദ്വിജശ്രേഷ്ഠർ ചൊന്നവണ്ണംചരിച്ചവൻ
തീർത്ഥങ്ങളുംപുക്കു പിന്നൊട്ടാനങ്ങൾ പലമാതിരി 62
വിപ്രർക്കുഗോക്കളും നല്കിപ്പൂതാത്മാവായിതാത്മവാൻ
ആപ്പുണ്യാശ്രമമെത്തീട്ടു വൻതപംചെയ്തിതായവൻ 63
പിന്നൊപ്പരം സിദ്ധി നേടീ ബ്രാഹ്മണൻ രാജസത്തമ!
അങ്ങാശ്രമംവാഴ്വർക്കുസമ്മതപ്പെട്ടിതായവൻ 64
ഏവംകഷ്ടപ്പെട്ടിതേറമാ മഹർഷി നൃപോത്തമ!
കാതൊല്ലാ ബ്രാഹ്മണൻ താഴ്ന്നജാതിയായുള്ളൊരുത്തനിൽ 65
ഉപദേശമൊഴിയ്ക്കേണമെപ്പോഴും ബ്രാഹ്മണൻ നൃപ!
ഉപദേശംകൊടുത്തീടിൽ ദ്വിജൻ കഷ്ടത്തിലാപ്പെടും 66
ഏഷണംകൊള്ളൊല്ല വാക്കാൽ ദ്വിജൻ നൃപതിസത്തമ!
ജാതി താഴ്ന്നജനത്തിങ്കലോതിപ്പോകൊല്ല ചൊറുമേ 67
വിപ്രക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർ മൂന്നുജാതിദ്വിജാതികൾ
ഇവരിൽച്ചൊല്ലിയാൽദ്രോഷപ്പെട്ടിടാ ബ്രാഹ്മണൻ നൃപ! 68
അതിനാൽസ്സത്തുക്കൾ വല്ലോരോടും വല്ലതുമോതൊലാ
സൂക്ഷ്മമല്ലോ ധർമ്മമാഗ്രഹകൃതാത്മസുദുർവ്വിദം 69
അതിനാൽ മുനിമാർ മൌനദീക്ഷയേല്ക്കുന്നിതാദരാൽ
ദുരുക്തഭീതിയാലൊന്നും ചൊല്ലുമാറില്ല മന്നവ! 70

ധാർമ്മികന്മാർ ഗുണാഢ്യന്മാർ സത്യാർജ്ജവമിയന്നവർ
ദുഷ്കൃതവാക്കേറുപോയാൽ പ്രാപിച്ചീടുന്നു ദുഷ്കൃതം 71
ഉപദേശം ചെയ്തിടൊല്ലാ വല്ലതും വല്ലവർക്കുമേ
ഉപദേശത്തിനാൽപ്പാപം ബ്രാഹ്മണനുപിണഞ്ഞിടും 72
അതിനാൽധർമ്മമിച്ഛിയ്ക്കും പ്രാജ്ഞൻ ചിന്തിച്ചുരയ്ക്കണം
സത്യാനൃതത്തിനാൽച്ചെയ്തോരുപദേശം മുടിയ്ക്കുമേ 73
ചോദിച്ചാൽ നിശ്ചയിച്ചിട്ടു നിശ്ചയപ്പടി ചൊല്ലണം
ധർമ്മം കിട്ടുംപടിയ്ക്കുള്ളോരുപദേശംകൊടുക്കണം 74
ഇതൊക്കെച്ചൊല്ലിനേൻ തന്നോടുപദേശം നിനക്കു ഞാൻ
മഹാക്ലേശംപറുമെന്നാലുപദേശംകൊടുക്കലാ. 75

---

11. ശ്രീരുഗ്മിണീസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്മട്ടെഴും പുരുഷനിൽ സ്ത്രീയിലും താത! ഭാരത!
പത്മയാംശ്രീ വാഴ്വതെന്നുമതുചൊല്ക പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിൽ നിന്നോടു വർണ്ണിയ്ക്കാം കേട്ടവണ്ണം നടന്നതായ്
ചോദിച്ച രുഗ്മിണീദേവി ദേവകീപുത്രസന്നിധൌ. 2

നാരായണാങ്കത്തിലിരുന്ന മിന്നും
പത്മാഭയാംശ്രീയൊടു നേരെനോക്കി
കൌതൂഹലാൽക്കണ്ണുവിടുന്ന മീന-
ദ്ധ്വജന്റെ മാതാവിതു ചെയ്ത ചോദ്യം. 3

ബ്രതങ്ങളേതേതു ഭജിപ്പു നീ ചെ-
ന്നിരിപ്പതേതൊക്കെയൊഴിപ്പതും നീ
അതൊക്കെമുപ്പാക്കുടിപന്റെ കാന്തേ!
തത്ത്വത്തൊടിങ്ങോതു മഹർഷികല്പേ! 4

എന്നങ്ങുമോടിച്ചൊരു ദേവിലക്ഷ്മി
മുമ്പാകെവെച്ചാഗ്രഹമുഡുധ്വജന്റെ
പറഞ്ഞുകൊണ്ടാഠം മധുരസ്വരത്തിൽ
മനോഹരം പ്രീതിയൊടിന്ദുവക്ത്രം. 5

"ശ്രീ പറഞ്ഞു

ഇരിപ്പനെന്നും സുഭഗൻ പ്രഗത്ഭൻ
ദക്ഷൻ നരൻ വേലമെയ്യുന്നൊരുത്തൻ
അക്രോധനൻ ദേവപരൻ കൃതജ്ഞൻ
ജിതേന്ദ്രിയൻ സത്വവാനീജ്ജനത്തിൽ 6
വാഴില്ല ഞാൻ വേലചെയ്യാത്തൊരുത്തൻ
നാസ്തികൃവാൻ സാങ്കരികൻ കൃതഘ്നൻ
വൃത്തംപിഴച്ചോൻ സുനൃശംസവർണ്ണൻ
കള്ളൻ ഗുരുദ്രോഹിയുമീജ്ജനത്തിൽ 7
തേജോബലംസത്വവുമൊപ്പമായോർ
ക്ലേശിയ്ക്കുന്നോർ തൊട്ടതിൽക്കോപമുള്ളോർ
അമ്മട്ടെഴുന്നോർകളിൽപ്പാത്തിടാ ഞാൻ
മനോരഥം മൂടിവെപ്പോരിലുംതാൻ. 8
ആത്മാവിലിങ്ങൊപ്പമേ പ്രാർത്ഥിയാത്തോൻ
സ്വഭാവത്താലുള്ളകെട്ടള്ളൊരുത്തൻ
അമ്മട്ടെഴുംസ്വല്പസന്തോഷരായ
മനുഷ്യരിൽപ്പാത്തിടാ ഞാൻ വെടിപ്പിൽ. 9
സ്വധർമ്മംചെയ്യോർകളിൽധർമ്മവിത്തിൽ
വൃദ്ധോപാസേവാപരനിൽദ്ധാന്തിമാനിൽ
കൃതാത്മാവിൽക്ഷാന്തനിൽദ്ദാക്ഷ്യവാനിൽ
ദാന്തിക്ഷാന്ത്യനുദിതമാർനാരിമാരിൽ 10
സത്യസ്വഭാവാജ്ജവമുള്ളപേരിൽ
പാപ്പേൻ ദേവദ്വിജപൂജാർദ്രമാരിൽ
ഭാണ്ഡങ്ങളംചിന്നനവം നോക്കിടാത്തോൾ
ഭർത്താവിനോടേറ്റു മറുത്തുചൊൽവോളം 11

പരാവാസാസക്തയാകും നാണമറ്റോ-
ളിമ്മട്ടെഴുംപെണ്ണിനെത്തള്ളുവൻ ഞാൻ.
പതിവ്രതസ്ത്രീകളിൽവാഴുവൻ ഞാൻ
കല്യാണമാന്നോരിലണിഞ്ഞപേരിൽ 12
സത്യാഢ്യമാരിൽ പ്രിയദർശമാരിൽ
സൗഭാഗ്യമാണ്ടോരുഢണാഢ്യമാരിൽ.
പാപംചെയ്യാകും വൃത്തികെട്ടാകും വിനിന്ദ-
ച്ചുപയ്യോളുറപ്പാറവാക്ക ശ്രുണ്ണിയുള്ളാകും 13
ഉറക്കമാന്നോളനിശംകിടപ്പോ-
ളിമ്മട്ടുള്ളാപ്പെണ്ണിനെത്തള്ളുമീ ഞാൻ
യാനങ്ങൾ നൽക്കന്യകൾ ഭ്രഷ്ണങ്ങൾ
യജ്ഞങ്ങൾ വർഷിപ്പൊരുവാരിദങ്ങൾ 14
വിടുന്നപൊയ്ത്തോർകും ശരത്തിലുള്ള
നക്ഷത്രമാഗ്രങ്ങളതേവിധത്തിൽ
ഗജങ്ങൾ ഗോഷ്ഠങ്ങൾ ശുഭാസനങ്ങൾ
പൊയ്ത്തോർപിളർന്നുള്ള ജലാശയങ്ങൾ 15
അന്നങ്ങളുംക്രൌഞ്ചഗണങ്ങളും ന-
ല്ലാരാവമേറുന്ന നദീഗണങ്ങൾ
കരയ്യുവൃക്ഷങ്ങൾനിരന്നുചുറും
തപസ്വിസിദ്ധദ്വിജസേവിതങ്ങൾ 16
പെരുത്തുനീരുള്ളൊരിവറിൽവാഴ്വാൻ
ഹംസേഭരാൽവെള്ളമുലഞ്ഞവറിൽ.
മത്തദ്വിപത്തിൽക്കാളയിൽപ്പാത്ഥിവങ്കൽ
സിംഹാസനത്തിൽസ്സൽപ്പുമാന്മാരിൽ നിത്യം 17
അഗ്നിയ്യുലോകംഹോമമേകുന്നദിക്കിൽ
ഗോബ്രാഹ്മണാമരപൂജാഢ്യദിക്കിൽ
കാലേ പുവ്വാൽബ്ബലിനല്കുന്നദിക്കിൽ
ഗൃഹത്തിങ്കൽപ്പാക്കുവേനെപ്പൊഴും ഞാൻ 18
സ്വാദ്ധ്യായനിത്യദ്വിജരിൽസ്സദാ ഞാൻ
ധർമ്മിഷ്ഠനാം ക്ഷത്രിയൻതങ്കലും ഞാൻ

കൃഷിയ്ക്കുന്നും വൈശ്യനിലും വസിപ്പേൻ
നിത്യം ശുശ്രൂഷകശൂദ്രങ്കലും താൻ 19
നാരായണങ്കൽക്കരളൊത്തുവാഴ്വേൻ
ശരീരമായ് സ്സ്വഭവാനുരൂപം
വന്നിച്ചീടുംധർമ്മമവങ്കലല്ലോ
ബ്രഹ്മണ്യതപംതാനുമേവം പ്രിയതപം 20
ദേഹത്തോടും ഞാനമരില്ല ദേവി-
നമുക്കുവയ്യിങ്ങിനെ ചൊല്ലുവാനും
ഭാവത്തൊടിങ്ങേവനിൽവാഴ്വതേതൊ
ധർമ്മാർത്ഥകാമപ്പുകളേന്തുമായാൽ. 21

---

12. ഭംഗാസ്വനോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സ്ത്രീപുമാന്മാരിലാക്കേറും സംസർഗ്ഗേ സ്പർശം രസം
ഈസ്സംശയത്തിൽ നൃപതേ! ശരിയായ് വിവരിയ്ക്കുനേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ് ചൊല്ലുവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
ശക്രനു ഭംഗാസ്വനനായ് വൈരംപണ്ടാണ്ടവണ്ണമേ 2
പണ്ടു ഭംഗാസ്വനാഖ്യാനൻ രാജർഷിയതിധാർമ്മികൻ
അപുത്രൻ പുത്രനുണ്ടാവാൻ യജ്ഞംചെയ്തു നരർഷഭ! 3
അഗ്നിഷ്ടുതം ഹരിദശ്വമാ രാജർഷി മഹാബലൻ
മത്സ്യക്കു പുത്രകാമീയപ്രായശ്ചിത്തത്തിൽവേണ്ടതാം 4
ആ യജ്ഞത്തെയറിഞ്ഞിന്ദ്രൻ മഹാഭാഗൻ സുരേശ്വരൻ
നിയതാശയരാജർഷിയവനിൽപ്പാർത്തിതന്തരം.
കണ്ടതില്ലാ മഹാത്മാവിനന്തരം നൃപ! ചെറ്റവൻ
കുറുകാലംകഴിഞ്ഞിട്ടു വേട്ടയ്ക്കായ് പ്പോയി മന്നവൻ. 6

ഇതു ലാക്കെന്നിന്ദ്രനപ്പോൾ മോഹിപ്പിച്ചു നരേന്ദ്രനെ
രാജർഷിയൊറയ്ക്കുശപത്താൽച്ചുറിനാനിന്ദ്രമോഹിതൻ 7
ടിക്കറിഞ്ഞീല നൃപതി പൈതാഹാട്ടിതനപ്പൊഴേ
രങ്ങുമിങ്ങുംചെന്ന രാജൻ!ദാഹിച്ചുതളരും നൃപൻ 8
നല്ലവെള്ളംനിറഞ്ഞുള്ള പൊയ്ക കണ്ടീടിനാനവൻ.
അവനാപ്പൊയ്കകണ്ടുണ്ണീ!നീർകുടിപ്പിച്ചു വാജിയെ 9
വെള്ളംകുടിച്ചുള്ളശപത്തെ മരത്തിൽക്കെട്ടി മന്നവൻ
പിന്നെ വെള്ളത്തിലാണ്ടുണ്ണീ!പെണ്ണായിത്തിന്നിതായവൻ 10
തന്നെപ്പ[illegible]യിട്ടുകണ്ടു നാണംപൂണ്ടാ നൃപോത്തമൻ
സ[illegible]നയാകുന്നാൻ വ്യാകുലേന്ദ്രിയചേതനൻ. 11
അശ[illegible]ങ്ങിനെ കേറേണ്ട പുരംപൂകേണ്ടതെങ്ങിനേ
അഗ്നിഷ്ടുതമഖംചെയ്ത നൂറുപേർ മക്കളൌരസർ 12
മഹാബലന്മാരുണ്ടായിതവരോടെന്തുചൊൽവു ഞാൻ
തഹം ദാരങ്ങളിൽപ്പൌരന്മാരിലുംനാട്ടുകാരിലും 13
തനുതപംമാർദ്ദവം പിന്നെ വിക്ലബതപവുമങ്ങിനേ
സ്ത്രീഗ്രണം മുനിമാർ ചൊൽവൂ ധർമ്മതത്വാർത്ഥദർശികൾ 14
വീര്യവ്യായാമകാക്ഷ്യഗ്രണങ്ങളും പുരുഷങ്കലും
പൌരുഷംകെട്ടുപോയ് സ്ത്രീതപമെന്തുകൊണ്ടോ പിണഞ്ഞുമേ
സ്ത്രീഭാവാലിനിയശപത്തിൽക്കേറാൻനോക്കുന്നതെങ്ങിനേ
ഒടുക്കേറെയും പണിപ്പെട്ടിട്ടശപമേറി നരാധിപൻ 16
പിന്നെപ്പുരം പുക്കിതുണ്ണീ! പെണ്ണായ നൃപസത്തമൻ
മക്കൾഭാര്യകൾഭൃത്യന്മാർ പൌരജാനപദൌഘവും 17
ഇതെന്താണെന്നറിഞ്ഞിട്ടു വിസ്മയപ്പെട്ടിതേറവും
പിന്നെയാ രാജർഷിചൊന്നാൻ പെണ്ണായോൻവാഗ്മിസത്തമൻ
നായാട്ടിനായ്പ്പടയൊടുമൊത്തിറങ്ങീടിനേൻ ദുഡം
ഉഴന്നുകേറിനേൻ ഘോരാടവിയിൽദ്വൈവചോദിതൻ 19
ഘോരാടവിയിൽ ഞാൻ ദാഹിച്ചാത്തനായ് നഷ്ടചേതനൻ
അഴകേറുംപൊയ്ക കണ്ടേൻ പലപക്ഷികളുള്ളതായ് 20
അങ്ങിറങ്ങീട്ടു പെണ്ണായ് ഞാൻ ദൈവാൽ മുന്നമഹംകൃതൻ
നാമഗോത്രങ്ങളുംചൊല്ലിബ്ഭായ്മന്ത്രികളോടവൻ 21

പിന്നെപ്പുത്രന്മാരൊടോതീ പെണ്ണായോരു നൃപോത്തമൻ
പ്രീത്യാ രാജ്യംവാണുകൊൾവിൻ മക്കളേ! കാട്ടുപൂകുവൻ 22
എന്നു പുത്രശതത്തോടുചൊല്ലിക്കാടേറിനാനവൻ
അവിടംചെന്നാശ്രമത്തിങ്കലാശ്രയിച്ചു തപസ്വിയെ 23
അവനുണ്ടായ് താപസനാലാശ്രമത്തിൽശ്ശതംസുതർ
അവരെക്കൊണ്ടുപോയ് മുറ്റും മൻമക്കളൊടുചൊല്ലിനാൾ 24
ആണായനാൾ മക്കൾനിങ്ങൾപെണ്ണാനാൾമക്കൾ ആറിവർ
കരേടമേല്ക്കുവിൻ രാജ്യം ഭ്രാതൃത്വത്താലെ മക്കളേ! 25
ഭ്രാതാക്കളവരൊന്നിച്ചുഭുജിച്ചു രാജ്യമപ്പൊഴേ
ഭ്രാതൃത്വത്താൽ മുഖ്യരാജ്യംവാണോരെപ്പാശ്രയിച്ചവർ 26
ചിന്തചെയ്തീടിനാൻ പിന്നെദ്ദേവേന്ദ്രൻ മന്യുവാണുടൻ
ഉപകാരംചെയ്തിതപകാരമല്ലി നൃപന്നു ഞാൻ 27
പിന്നെബ്രാഹ്മണരൂപത്തിൽദ്ദേവരാജൻ ശതക്രതു
നഗരംപുക്കുഭേദിപ്പിച്ചാനാഭൂപനെറ മക്കളെ 28
ഭ്രാതാക്കൾക്കില്ല സൌഭ്രാത്രമൊരച്ഛനെറ സുതക്കളേ
രാജ്യാർത്ഥമായിത്തക്കിച്ചു കാശ്യപന്മാർ സുരാസുരർ 29
നിങ്ങൾ ഭംഗാസ്വനസുതർ മറുപേർ താപസാത്മജർ
കശ്യപാത്മജരാണല്ലോ ദൈത്യന്മാരുമമർത്ത്യരും 30
നിങ്ങൾക്കു പൈതൃകംരാജ്യം ഭുജിപ്പൂ താപസാത്മജർ
ഇന്ദ്രൻ ഭേദിപ്പിച്ചൊരവർ പോരിൽക്കൊന്നിതു തങ്ങളിൽ 31
അതുകേട്ടാത്താപസസ്ത്രീ സന്തപിച്ചു കരച്ചിലായ്
വിപ്രവ്യാജാലവളൊട്ടു ചെന്നുമോദിച്ചു വാസവൻ 32
സന്തപിപ്പെന്തുദുഃഖത്താൽക്കരയുന്നു വരാനനേ!
ആ സ്ത്രീ ബ്രാഹ്മണനെപ്പാത്തു സങ്കടപ്പെട്ടുചൊല്ലിനാൾ. 33
ബ്രഹ്മൻ! മക്കളിരുന്നൂറും കാലത്താൽച്ചത്തുപോയി മേ
വിപ്ര! രാജാവായിരുന്നോനക്കാലം നൂറുമക്കൾ മേ 34
ഉണ്ടായീ സ്വന്തരൂപത്തിൽപ്പുത്രന്മാർ ബ്രാഹ്മണോത്തമ!
കരിയ്ക്കൽ വേട്ടയ്ക്കുപോയിക്കൊട്ടുകാടിലുഴന്ന ഞാൻ 35
സരസ്സിങ്കലിറങ്ങീട്ടു പെണ്ണായി ബ്രാഹ്മണോത്തമ!
രാജ്യത്തിൽപ്പുത്രരേവെച്ചു പിന്നെക്കാട്ടുകരേറിനേൻ. 36

പെണ്ണാമെനിയ്ക്കു മഹിതമുനിയാൽ നൂറുനന്ദനർ
ജനിച്ചിതാശ്രമേ ബ്രഹ്മൻ!നയിച്ചേൻനഗരത്തിൽ ഞാൻ 37
അവർക്കു വൈരമുണ്ടായീ കാലയോഗത്തിനാൽ ദ്വിജ!
ഇതിൽമാഴ്കുന്നു ഞാൻ ബ്രഹ്മൻ ദൈവമിണ്ടലിലാഴ്ത്തിയോഠം 38
ഇന്ദ്രൻ മാഴ്ത്തീട്ടമവളെ നോക്കിപ്പുരുഷമോതിനാൻ
മുന്നം ഭദ്രേ!ഉസ്സഹമാം ദുഃഖം നല്കിയെനിയ്ക്കു നീ 39
ഇന്ദ്രദ്വിഷ്ടംയജിച്ചെന്നെയാഹവയിയ്ക്കാതെചെയ്തതിൽ
ദുർമ്മുഖേ!ഞാനിന്ദ്രനാണെ നിന്നിൽ ഞാൻ പകവീട്ടിനേൻ 40
ഇന്ദ്രനെഴുന്ന രാജർഷി കാക്കൽക്കുമ്പിട്ട മൌലിയാൽ
പ്രസാദിയ്ക്കുന്നപ്രാപ്തുള്ള!പുത്രകാമത്തൊടാ കൃത 41
യാചിച്ചാൽ ദേവശാർദ്ദൂല!ക്ഷമിയ്ക്കുകതിലെന്നിൽ നീ
അവർ നമിയ്ക്കുസന്തുഷ്ടൻ ദേവേന്ദ്രൻ വരമേകിനാൻ 42
രാജൻ!നിനക്കേതുമക്കഠം ജീവിയ്ക്കേണമതോതെടോ
സ്ത്രീത്വത്തിൽജ്ജാതരോ പുംസ്ത്വമാന്നന്നുണ്ടായകുട്ടരോ. 43
താപസസ്ത്രീയിന്ദ്രനോടു തൊഴുതുങ്കൊണ്ടുചൊല്ലിനാഠം
സ്ത്രീയാമെനിയ്ക്കാത്തമക്കഠം ജീവിച്ചീടട്ടെ വാസവ! 44
ആശ്ചര്യപ്പെട്ടിന്ദ്രനാ സ്ത്രീയോടുചോദിച്ചു പിന്നെയും
പുംസ്ത്വത്തിലുള്ളാദിതർ നിൻപുത്രന്മാർ ദേവ്യരായിതോ 45
സ്ത്രീത്വത്തിൽജ്ജാതരായ് സ്നേഹമതിയായ്വന്നതെന്തുവാൻ
കാരണംകേഠംക്കുവാൻമോഹമതെന്നോടുരചെയ്ക നീ. 46

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു

പെണ്ണിനാണധികംസ്നേഹമാണിന്നില്ലപ്രകാരമേ
അതിനാലിന്ദ്ര! ജീവിയ്ക്കു പെണ്ണാമെന്നുടെ നന്ദനർ. 47

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടു ദേവേന്ദ്രൻ പ്രീതനായ്ച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ
ജീവിയ്ക്കട്ടേ നിൻമക്കളൊക്കയും സത്യവാദിനി! 48
വരംവരിയ്ക്കു രാജേന്ദ്ര!നീയിച്ഛിപ്പതു സുവ്രത!
എങ്കൽനിന്നെന്തുകാംക്ഷിപ്പു സ്ത്രീത്വമോ പുരുഷത്വമോ. 49

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു

സ്ത്രീത്വംതന്നെമതീ ശക്രപുംസ്ത്വമോപ്പീല വാസവ
എന്നുകേട്ടിട്ടു ദേവേന്ദ്രനാപ്പെണ്ണിനൊടു ചൊല്ലിനാൻ. 50
പുരുഷത്വംവെടിഞ്ഞെന്തോ സ്ത്രീത്വംമോടിപ്പു നീ വിഭോ!
എന്നുകേട്ടുത്തരംചൊല്ലീ പെണ്ണായോൻ രാജസത്തമൻ 51
സ്ത്രീയ്ക്കുപുരുഷസംഗത്തിൽ പ്രീതിയുണ്ടേറെയെപ്പൊഴും
ഈക്കാരണത്തിനാലിന്ദ്ര! സ്ത്രീത്വംതന്നെ വരിപ്പു ഞാൻ 52
സ്ത്രീതേ രമിപ്പേനധികം സത്യമാം ദേവസത്തമ
സ്ത്രീഭാവത്താൽത്തൃഷ്ടയാം ഞാൻ പോയാലു[illegible]ധിപ്പു 53
എന്നാലാട്ടേയെന്നവളോടോതിസച്ഛംകരേറിനാ
ഈവണ്ണം സ്ത്രീയ്ക്കു രാജേന്ദ്ര! ചൊല്ലുന്നു പ്രീതി മെച്ചമാ 54

---

13. ലോകയാത്രാനുകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ലോകയാത്രാഹിതംനോക്കും മത്ത്യനെന്തോനുചെയ്യണം
ലോകയാത്രയ്ക്കിങ്ങിനെയാമെന്നുശീലത്തിൽനില്ക്കുണം. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മെയ്യാൽ മൂന്നുവിധംകർമ്മം വാക്കാൽ നാലുവിധം പരം
മനസ്സാൽ മൂന്നുവിധമീപ്പുണ്ണ്യകർമ്മം ത്യജിയ്ക്കണം 2
പ്രാണപ്രണാശനം ചൌര്യം പരദാരാഭിമർശനം
മെയ്യാലീമൂന്നുപാപങ്ങളെങ്ങുമേ വിട്ടൊഴിയ്ക്കണം 3
അസൽപ്രലാപംപാരുഷ്യം പൊളിയേഷണിക്കുട്ടലും
നാലും വാക്കാലെ രാജേന്ദ്ര! ചൊല്ലൊല്ലാ നിരൂപിയ്ക്കാലാ 4
അനഭിധ്യപരസ്വത്തിൽ സവ്വസത്വത്തിൽ വേഴ്ചയും
കർമ്മത്തിൻഫലമുണ്ടെന്നും മൂന്നും ചെയ്യമനസ്സിനാൽ. 5
എന്നാൽ മെയ്വാക്കുള്ളകൊണ്ടശുഭംചെയ്യാലാ നരൻ
ശുഭാശുഭങ്ങൾചെയ്തീടിലതാതിൻഫലമേററിടും.

---

14. മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

നീ ജഗൽപ്പതിനാമങ്ങൾകേട്ടിരിപ്പു സുരിത്സുത!
വിഭോ! ഹിതാമഹേശന്റെ നാമം ശംഭുവിനോതുക 1
ബ്രഹ്മവിന്റെ വിരൂപന്റെ മഹാഭാഗ്യമതും ശരി
ദേവൻ സുരാസുരഗുരു ശങ്കരാവ്യക്തയോനിയിൽ. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ധീമാൻ മഹാദേവനുടെ ഗുണം ചൊല്ലാവതല്ല മേ
ആദ്ദേവനോ സർവ്വഗനാം കാണുവോനല്ലൊരേടവും 3
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുസുരേശക്കും സ്രഷ്ടാവാംപ്രഭവാമവൻ
ബ്രഹ്മാദികൾ പിശാചാന്തർ സേവിപ്പിതവനെസ്സുരർ 4
പ്രകൃതിയ്ക്കുംമേലെയായിപ്പുരുഷന്നുമവൻ പരൻ
തത്വംകാണുന്ന യോഗീന്ദ്രമുനികൾക്കു വിചിന്ത്യനാം. 5
അക്ഷരംപരമംബ്രഹ്മമസത്തുംസത്തുമാണവൻ
പുരുഷപ്രകൃതിക്ഷോഭംസ്വതേജസ്സാലെയെയ്തവൻ 6
ബ്രഹ്മാവിനേയുംസൃഷ്ടിച്ചോൻ ദേവദേവൻ പ്രജാപതി
ധീമാനാദ്ദേവദേവന്റെ ഗുണം ചൊല്ലുവതാരുവാൻ? 7
ജന്മമൃത്യുജരായുക്തൻ മർത്ത്യൻ മൃത്യുപെട്ടുന്നവൻ
ആരെമ്മട്ടുള്ളവൻപോരുംഭവേശനെയറിഞ്ഞിടാൻ? 8
ശംഖചക്രഗദാധാരിയീനാരായണനെന്നിയേ.
ഇവൻ വിദ്വാൻ ഗുണശ്രേഷ്ഠൻ വിഷ്ണുവത്യന്തദുർജ്ജയൻ 9
ദിവ്യദൃക്കുള്ള തേജസ്വി കാണുമേ യോഗദൃഷ്ടിയാൽ
കൃഷ്ണൻ മഹാത്മാവു ലോകംവ്യാപിച്ചു രുദ്രഭക്തിയാൽ 10
ആദ്ദേവനെബ്ബദരിയിൽ പ്രസാദിപ്പിച്ചു ഭാരത!
അതാൽ പ്രിയതരത്വത്തെസ്സർവ്വലോകത്തിൽവെച്ചുമേ 11
സുവർണ്ണാക്ഷേശ്വരങ്കന്നു നേടിക്കൊണ്ടാൻ നരേശ്വര!
തികച്ചോരായിരത്താണ്ടീ മാധവൻ ചെയ്തു വൻതപം 12

പ്രസാദിപ്പിച്ചു വരദ വിശ്വാചാര്യശിവേശനെ
കൃഷ്ണൻ മഹേശനെ യുഗംതോറുംപ്രീതിപ്പെട്ടുത്തിനാൻ. 13
മഹാത്മാവിന്നുള്ള പരഭക്തിയാൽപ്രീതനായവൻ
മഹാത്മാവാജ്ജഗദ്യോനിയ്യുള്ളോരൈശ്വര്യമെങ്ങിനെ 14
പ്രത്യക്ഷമതിവർ കണ്ടു പുത്രാർത്ഥംഹരിയച്യുതൻ
അവനേക്കാൾമേലെയായിട്ടൊന്നും കാണ്മീല ഭാരത! 15
ദേവദേവനെറനാമങ്ങളൊക്കെച്ചൊൽവാൻസമർത്ഥനാം
ഇവൻ മഹാബാഹുപോരും ഭഗവൽഗുണമോതുവ[illegible] 16
സത്യംമഹേശ്വരൈശ്വര്യം മുറുമങ്ങിനെ മന്നാ[illegible]

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നരചൂടനേ ഭീഷ്മൻ കൃഷ്ണനോടു യശോനിധി
ഭവമാഹാത്മ്യസംബദ്ധമേവം ചൊല്ലീ പിതാമഹൻ. 17

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സുരാസുരഗുരോ! ദേവ! വിഷ്ണോ! നീ ചൊല്ലിടേണമേ
ശിവന്നുവിശ്വരൂപന്നീച്ചോദിച്ചതു യുധിഷ്ഠിരൻ 18
ദേവനെറനാമസാഹസ്രം തണ്ഡിയാംബ്രഹ്മയോനിതാൻ
ബ്രഹ്മലോകേ ബ്രഹ്മനോടായുണർത്തിയതു മുന്നമേ 19
ദ്വൈപായൻ പ്രഭൃതികളമ്മട്ടുള്ളീത്തപോധനർ
അങ്ങുചൊല്ലിക്കേട്ടിടട്ടേ ദാന്തരാം സുവ്രതർഷികൾ 20
ധ്രുവൻനന്ദീഹോതൃഗോപൃഥുവിശ്വസ്രക്ഗ്നിയിങ്കലേ
മഹാഭാഗ്യം വിഭോ!ചൊല്ലു മുണ്ഡിയിങ്കൽക്കപർദ്ദിയിൽ. 21

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ശരിയ്ക്കീശൻതനെറ കർമ്മഗീതി കാണ്മാനശക്യയാം
ഹിരണ്യഗർഭാദ്യരിന്നുനൊത്ത വാനോർമുനീന്ദ്രരും 22
ഇവനെറഭവനം സൂക്ഷ്മംകാണുമാദിത്യർ കണ്ടിടാ
ആസ്സാധുഗതിയേ മർത്ത്യമാത്രൻ കാണുന്നതെങ്ങിനേ? 23

ആദ്ദേവനസുരഘ്നന്റെ ഗുണങ്ങൾ ചിലതിങ്ങു ഞാൻ
നിങ്ങൾക്കുചൊല്ലിത്തരുവൻ വ്രതേശന്നൊത്തവണ്ണമേ. 24

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നരച്ചിട്ട ഭഗവാൻ മഹാത്മാവിൻഗുണങ്ങളെ
ആചമിച്ചിട്ട ശുചിയായ്ച്ചൊല്ലീ ധീമാന്റെയിങ്ങിനേ. 25

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

കേൾപ്പിൻ ബ്രാഹ്മണരേ! നിങ്ങളുടും താത! യുധിഷ്ഠിര!
അങ്ങുംകപട്ടിനാമങ്ങൾ കേട്ടുകൊൾക നദീസുത! 26
സാംബനുവേണ്ടി ഞാൻ മുന്നം സാധിച്ചാദുഷ്കരത്തെയും
ശരിക്കാക്കണ്ടതും മുന്നം ഭഗവാനെസ്സമാധിയാൽ 27
മുന്നം ശബരനെദ്ധീമാൻ രൌഗ്മിണേയൻ വധിച്ചമേൽ
പന്തീരാണ്ടുകഴിഞ്ഞെന്നോടാജ്ജാംബവതി ചൊല്ലിനാൾ 28
പ്രദ്യുമ്നചാരുദേഷ്ണാദിരൌഗ്മണേയരെനോക്കിയും
പുത്രാശയോടെന്നരികിൽ വന്നുചൊല്ലി യുധിഷ്ഠിര! 29
ശൂരൻബലികളിൽശ്രേഷ്ഠൻ കാന്തൻതുപനുകന്മുഷൻ
ആത്മാഭൻപുത്രനെയെനിക്കേകുകച്യുത! വൈകൊലാ 30
അങ്ങക്കപ്രാപ്യമായില്ലാ മൂന്നുലോകത്തിലൊന്നുമേ
നീയിച്ഛിച്ചാൽ വേറെലോകം സൃഷ്ടിയ്ക്കും യദുപുംഗവ! 31
പന്തീരാണ്ടിടയങ്ങോറംവ്രതമാണ്ടു വിശുദ്ധനായ്
ഭജിച്ചീശനെ, യുണ്ടാക്കീ രുഗ്മിണിയ്ക്കുള്ളമക്കളെ 32
ചാരുദേഷ്ണൻതാൻ സുചാരുചാരുവേഷൻയശോധനൻ
ചാരുശ്രവസ്സാപ്രദ്യുമ്നൻ ശംഭു ചാരുയശസ്സുമേ 33
ചാരുവിക്രമരീമക്കൾ രുഗ്മിണിയ്ക്കുപിറന്നവർ
അമ്മട്ടെനിയ്ക്കും മകനെത്തന്നാലും മധുസൂദന! 34
എന്നാദ്ദേവി പറഞ്ഞപ്പോളാസ്സമധ്യയൊടോതിനേൻ
അനുജ്ഞനല്ലെടോ രാജ്ഞി! നിൻറെവാക്കിതു ചെയ്യുവേ 35
അവളെന്നോടോതി ചൊല്ലു ജയത്തിനുംശിവത്തിനും
ബ്രഹ്മൻ ശിവൻ കാശ്യപനും തുണ വാനോർസരിത്തുകൾ 36

ക്ഷേത്രൌഷധീയജ്ഞവാഹച്ഛന്ദസ്സൃഷികളഴിയും
ആഴിയുംദക്ഷിണസ്ഥോഭമൃക്ഷഗ്രഹപിതാക്കളും 37
ദേവപത്നീദേവകന്യാദേവമാതാക്കളുംശരി
മനപന്തരങ്ങളുംഗ്രാക്കുംഹരിയും ചന്ദ്രസൂര്യരും 38
സാവിത്രിയുംബ്രഹ്മവിദ്യയുംതുക്കളിഹവത്സരം
ക്ഷണംലവംമുഹൂർത്തങ്ങൾനിമേഷംയുഗപര്യയം 39
രക്ഷിയ്ക്കട്ടേ നിന്നെയെങ്ങും സുഖാർത്ഥംപോക യാദവ!
ക്ലേശമെന്യേ യാത്രപോക പ്രമാദംവിട്ട സന്മതേ! 40

ഈവണ്ണമേ സപത്ന്യയനംകഴിച്ചാ-
ക്കപീന്ദ്രകന്യാനുമതത്തൊടീ ഞാൻ
നരാഗ്ര്യനച്ഛൻറെയുമമ്മതൻറെ
നരേന്ദ്രനാമാഹുകനേറെയന്നേ 41
ചെന്നിട്ടു വിദ്യാധരരാജപുത്രീ
ദുഃഖാർത്തയായ്ച്ചൊന്നതുമങ്ങുണർത്തീ
തത്സമ്മതംവാങ്ങി മുറയ്ക്കു മാഴ്കും
ഗദാഖ്യനോടും ബലരാമനോടും 42
ഉടൻപറഞ്ഞാരവർ നന്ദിയോടും
തപസ്സുവർദ്ധിയ്ക്ക ഭവാന്നവിഘ്നം.

ഗുരുസമ്മതവുംവാങ്ങിത്താർക്ഷ്യനെച്ചിന്തചെയ്ക ഞാൻ
ഹിമാദ്രിയെത്തിച്ചിതവൻ പിന്നീടവനെവിട്ട ഞാൻ 43
ആശ്ചര്യവസ്തുക്കളുകണ്ടേനാപ്പവ്വതത്തിൽ ഞാൻ
തപസ്സുകൊണ്ടതിശ്രേഷ്ഠംക്ഷേത്രംകണ്ടേൻ മഹാദ്ഭുതം 44
ദിവ്യംവയ്യാഘ്രപാദ്യോപമന്യുമാമുനിതന്നുടെ
ദേവഗന്ധർവ്വാച്ചിതംനൽബ്രഹ്മലക്ഷ്മിയെഴുന്നെടം. 45

ധവകകുടകദംബനാളികേരം
കുരവകകേതകജംബുപാടലങ്ങൾ
വടവരുണകവത്സനാഭവിലപം
സരളകപിത്ഥപ്രിയാളസാലതാലം 46
ബദരീംഗ്രദവും പുന്നയശോകാമ്രാതിമുക്തകം
ഇരിപ്പുകൊന്നയെന്നല്ല മന്ദകങ്ങൾപിലാശുകം 47

പൂവുംകായുമെഴുംകാട്ടുവൃക്ഷങ്ങൾപലതുള്ളെടം
പൂഗുല്മവള്ളിയുള്ളേടംവാഴകൊണ്ടഴകുള്ളെടം 48

പലപക്ഷികൾചിന്നുന്ന ഫലവൃക്ഷങ്ങളുള്ളെടം
സ്ഥാനംതോറുംവെച്ചിരിയ്ക്കും ഭസ്മക്കൂട്ടങ്ങളുള്ളെടം 49

രുരുമാൻമക്കടംസിംഹം പുലിയുംകലരുന്നെടം
പുള്ളിമാൻമയിലുംചേർന്നു പൂച്ചപാമുകളുള്ളെടം 50

മൃഗൌഘംപോത്തുകരടിയിവയുംകലരുന്നെടം
മദംതുടങ്ങുന്ന ഗജങ്ങളുള്ളെടം
പ്രഹൃഷ്ടനാനാഖഗജാലമുള്ളെടം
പുതുപ്രസൂനങ്ങളെഴുന്ന കാറണി-
പ്രകാശചിത്രദ്രുമജാലമുള്ളെടം 51

പലപൂമ്പൊടിചേർന്നാനമദഗന്ധംമണത്തഹോ
ദിവ്യസ്ത്രീപാട്ടുകലരും കാറുവീശീ സുഖത്തൊടും. 52

ധാരാനിനാദം മയിലിൻെറനാദം
ശുകങ്ങളാം കുഞ്ജരബൃംഹിതങ്ങൾ
ഉദാരമാം കിന്നരഗീതനാദം
സാമംപൊല്ലുംസ്വനവുംചേർന്നു വീര! 54

അന്യക്കചിന്ത്യമുള്ളാലും സരസ്സുകളെഴുന്നെടം
പൂക്കൾചിന്നുംവിശാലാഗ്നിശാലാലംകൃതമാമെടം. 55

മനോജ്ഞമായ്പ്പുണ്യപവിത്രവാരിയു-
ള്ളാജഹ്നകന്യാനദിയാലലംകൃതം
ധർമ്മിഷ്ഠരിൽശ്രേഷ്ഠർ ഹുതാഗ്നികല്പർ
മഹർഷിമാർചേർന്നഴകാർന്നെഴുന്നെടം 56

കാറുണ്ണുവോർ നീർകുടിപ്പോർ ജപിപ്പോർ
വിശുദ്ധിപെയ്യും യോഗിമാർ ധ്യാനനിത്യർ
ധൂമാശിമാരുഷ്മപർ പാൽകുടിപ്പോർ
വിപ്രേന്ദ്രന്മാർ ചുറ്റുമുള്ളാ പ്രദേശം 57

ഗോചാരിമാരശ്മകുട്ടർ ദന്തോലൂഖലിമാർകളും
മൃഗചാരികളുവ്വണ്ണം ഫേനപന്മാർ മരീചിപർ 58

അരയാൽക്കായ്ഫലംതിന്നുന്നോർ വെള്ളംമാത്രംകുടിപ്പവർ
ചീരത്തുകിലുടുക്കുന്നോർ വല്ക്കലംചാത്തിടുന്നവർ 59
ക്ലേശിച്ചതാതുനിയമമേന്തീടും താപസോത്തമർ
മുനീന്ദ്രർപലരെക്കണ്ടുകേറിച്ചെൽവാൻതുടങ്ങിനേൻ. 60

സുപൂജിതൻ മാന്യസുരവ്രജങ്ങളാൽ
ശിവാദ്യരാൽബ്ഭാരത! പുണ്യവാൻകളാൽ
വിളങ്ങിയങ്ങാശ്രമമണ്ഡലം സദാ
രാജൻ! നഭസ്സിൽശ്ശശിമണ്ഡലപ്പടി 61

കീരിപാമ്പും മാൻപുലിയും മിത്രമട്ടിൽക്കളിപ്പതാം
പ്രഭാവത്താൽത്തപോദീപ്തർയോഗ്യർസന്നിധിചെയ്തയാൽ 62
സവ്വൃത്തമനോഹാരിയാശ്രേഷ്ഠാശ്രമഭൂമിയിൽ
വേദവേദാംഗജ്ഞർ വിപ്രശാദ്ദൂലർ വിലസുന്നതിൽ 63
നാനാനിയമവിഖ്യാതയോഗ്യഷ്ടിശ്രേഷ്ഠരുള്ളതിൽ
കേറുമ്പോൾപ്രഭവെക്കണ്ടേൻ നൽജ്ജടാചീരധാരിയെ 64
തേജസ്സാലുംതപസ്സാലും തീപ്പോലുജ്വലമൂത്തിയെ
ശിഷ്യർചൂഴംശാന്തനായ യുവാവാം ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രനെ 65
തലകുമ്പിടുമെന്നോടുചൊല്ലിനാനുപമന്യുതാൻ
സ്വാഗതംപുണ്ഡരീകാക്ഷ! ഫലിച്ചു നമ്മുടേ തപം 66
പൂജിപ്പൂ പൂജ്യനങ്ങെന്നെക്കാണേണ്ടോൻവന്നുകാങ്കയായ്
കൈകൂപ്പിയവനോടീഞാൻ മുഗപക്ഷിയിലഗ്നിയിൽ 67
ധർമ്മത്തിലും ശിഷ്യരിലും ചോദിച്ചേനങ്ങനാമയം
എന്നോടാബ്ഭഗവാൻ ചൊല്ലീ സാമമായ്ബ്ബ്രഹ്മഭംഗിയിൽ 68
തനിയ്ക്കാകുംതനയനെക്കൃഷ്ണ! നേടും ഭവാൻ ദൃഢം
തോഷിച്ചയയ്ക്കു വൻതപംപൂണ്ടീശാനപരമേശനെ 69
ഇങ്ങു ദേവൻ പതിയുമായ് ക്രീഡിക്കാറുണ്ടധോക്ഷജ!
ഇങ്ങീദ്ദേവപ്രവരനെ മുന്നം വാനോർ മുനീന്ദ്രരും 70
സത്യം ദമംതപസ്സേവം ബ്രഹ്മചര്യമിവറിനാൽ
തോഷിപ്പിച്ചു ശ്രുഭേഷ്ടങ്ങൾനേടീട്ടുണ്ടു ജനാർദ്ദന 71
തേജസ്തപസ്സുകൾക്കുള്ള നിധിയാബ്ഭഗവാനിഹ
ശുഭാശുഭാദ്ധ്യഭാവങ്ങൾ വിസൃജ്ജിച്ചും ഗ്രസിച്ചുമേ 72

അചിന്ത്യൻ ദേവിയൊത്തുണ്ടു നീ ശത്രുഘ്ന! നിനപ്പവൻ
പണ്ടാ ഹിരണ്യകശിപുദൈത്യൻ മേരുകുലുക്കിയോൻ 73
വഷ്ടാബുദം സുരൈശ്വര്യം ശവ്വനോടേറുവാങ്ങിനാൻ
അവൻറെപുത്രപ്രവരൻ മന്ദരൻ പേർപുകഴ്ന്നവൻ 74
മഹാദേവവരാൽവഷ്ടാംബുദംപൊരുതിശക്രനായ്
ആശ്ലേഷമാംവിഷ്ണുചക്രം ദേവേന്ദ്രനുടെ വജ്രവും 75
ആഗ്രഹാംഗങ്ങളിൽത്താത! തകർന്നു പണ്ടു കേശവ!
ഭഗവാൻമുന്നമങ്ങയ്ക്കു തന്നാച്ചക്രമിഹാനഘ! 76
കൊന്നു വെള്ളത്തിൽവാഴുന്ന ബലഗർവ്വിതദൈത്യനെ
വൃഷാങ്കൻ തീർത്തതാണല്ലോ ജലിയ്ക്കുമനഘപ്രഭം 77
ഭഗവാൻതന്നിതങ്ങയ്ക്കു തേജോദുഷ്പ്രമത്തുതം
കാണാൻപറ്റില്ല മറ്റാർക്കുംപിനാകിയ്ക്കൊഴിയേ ദുഢം 78
സുദർശനമിതീവണ്ണമെന്നാനേ ചൊല്ലിനാൻഭവൻ
സുദർശനാഖ്യയതിനുലകിങ്കൽപ്രസിദ്ധമായ് 79
അത്യുഗ്രഹാംഗങ്ങളിലായ്ത്തകർന്നു താത! കേശവ!
ധീമാൻബലംപൂണ്ടു കേറും ഗ്രഹാത്മാവിൻറെമേനിയിൽ 80
ശസ്ത്രങ്ങൾമെയ്യിൽക്കേറില്ലാ ചക്രവജ്രശതങ്ങളും
ബലമേറുന്നാഗ്രഹൻ വന്നട്ടിപ്പിയ്ക്കുന്ന ദേവകൾ 81
ഏറുടച്ചു സുരർ ശിവവരമുള്ളസുരേന്ദ്രരായ്
തുഷ്ടൻവിദ്യുപ്രഭനായി ത്രൈലോക്യൈശ്വര്യമേകിനാൻ 82
നൂറായിരംവഷ്ടമവൻ സർവ്വലോകേശനായിനാൻ
എന്നുമങ്ങനെന്നുചരനാണെന്നുമരുളീടിനാൻ 83
അമ്മട്ടു പുത്രസാഹസ്രായുതവും നല്കിനാൻ പ്രഭു
രാജ്യത്തിനുകുശദ്വീപം നല്കിയാഭഗവാനജൻ 84
അപ്രകാരം ശതമുഖൻ ബ്രഹ്മസൃഷ്ടൻ മഹാസുരൻ
സപ്തമാംസം തിന്നിൽഹോമിച്ചിതവൻ നൂറാണ്ടിലേറെനാൾ 84
ഭഗവാനവനോടെന്തുവേണമെന്നായി ശങ്കരൻ
ചൊന്നാൻ ശതമുഖൻ ലോകമെനിക്കൊക്കേണമത്ഭുതം 85
ബലവുംദൈവതശ്രേഷ്ഠ! ശാശ്വതം തന്നുകൊൾക മേ
അവ്വണ്ണമെന്നു ഭഗവാനവനോടോതിനാൻ പ്രഭു. 86

പുത്രാർത്ഥമായ്നിന്നുകൊണ്ടു പണ്ടോ സഭായംഭുവൻ ക്രതു
യോഗങ്കൊണ്ടാത്മാവിലുൾപ്പുക്കങ്ങു മുന്നൂറുവത്സരം 87
അവനുമേകി ക്രതുവിന്നൊത്ത മക്കളെയായിരം
കൃഷ്ണ! നീയറിയും നൂനം യോഗേശൻ ദേവഗീതനെ 88
യാജ്ഞവൽക്യാഖ്യനായീടും മുനിയത്യന്തധാർമ്മികൻ
മഹാദേവനെയാരാധിച്ചേറ്റിതേറ്റംയശസ്സുവൻ 89
യോഗാത്മാവായിടും വേദവ്യാസൻ പരാശരൻമുനി
ശങ്കരാരാധനംചെയ്തിട്ടേറ്റിതേറ്റംയശസ്സുവൻ 90
മുന്നം നിന്ദിച്ചുപോലിന്ദ്രൻ ബാലഖില്യമുനീന്ദ്രരെ
ഭഗവാൻ രുദ്രനെത്തോഷിപ്പിച്ചു ക്രുദ്ധൻ തപിച്ചവർ 91
അവരോടുംചൊല്ലി ദേവശ്രേഷ്ഠൻ പ്രീതൻ ജഗല്പതി
തപസ്സാൽ നിങ്ങളുണ്ടാക്കും സോമഹാരിസുപണ്ണനെ 92
മഹാദേവന്റെ രോഷത്താൽപ്പണ്ടു വെള്ളംനശിച്ചുപോയ്
അതും സപ്തകപാലത്താൽ വേറിട്ടുണ്ടാക്കി ദേവകൾ 93
പിന്നൊപ്പാനീയമുണ്ടായീ രുദ്രൻ തെളിയെയൂഴിയിൽ
ഭർത്താവിനെ വെടിഞ്ഞത്രിഭായ്യയാം ബ്രഹ്മവാദിനി 94
ഇനി ഞാനാമുനിയുടെപാട്ടിൽനില്ക്കില്ലൊരിക്കലും
എന്നുരച്ചിട്ട ശരണംപുക്കുപോലും മഹേശനെ 95
ആഹാരംവിട്ടത്രിഭയംമൂലം മുന്നൂറുവത്സരം
ഭവപ്രസാദത്തിനായിക്കിടന്നാൾ മുസലങ്ങളിൽ 96
അവളോടു ചിരിച്ചോതീ ദേവനുണ്ടാം മകൻ തവ
ഭർത്താവുകൂടാതുണ്ടാകും രുദ്രനാലെയസംശയം 97
വംശത്തിൽ നിന്നെറനാമത്താലിഷ്ടപ്പടി പുകഴ്ന്നിടും
ഭക്തസൌഖ്യകരൻ ദേവദേവനെത്താൻ വികർണ്ണനും 98
പ്രസാദിപ്പിച്ചു ഭഗവാൻ സിദ്ധനായ് മധുസൂദന!
ശാകല്യൻ സംശിതാത്മാപൊമ്പതുനൂറാണ്ടുകാലുമേ 99
മനോയജ്ഞത്തിനാൽച്ചെയ്തു ഭവാരാധന കേശവ!
ഭഗവാൻ തുഷ്ടനവനോടോതീ നീ ഗ്രന്ഥകാരനാം 100
ഉണ്ണീ!നിനക്കക്ഷയയാംകീർത്തി മുപ്പാരിൽനിന്നിടും
മഹർഷിമാർ വിളങ്ങും നിൻകുലമക്ഷയമായ്വരും. 101

ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൻ നിൻെറപുത്രൻ സൂത്രകാരനുമായിട്ടും
ഉണ്ടായി സാവർണ്ണി കൃതയുഗത്തിൽപ്പുകഴ്ന്നോനുഷി 102
അഘനവ്രതനുറാണ്ടു തപംചെയ്തീടിനാനിഹ.
ഭഗവാൻ രുദ്രനവനോടോതീ സന്തുഷ്ടനായി ഞാൻ 103
ഗ്രന്ഥകർത്താവനഘ! നീ പേർകേഠംക്കുമജരാമരൻ
ശക്രനും ദേവനെപ്പണ്ടു കാശിയിങ്കൽജ്ജനാർദ്ദന! 104
ഭക്തനാരാധിച്ച ദിഗംബരനാം ഭസ്മധാരിയെ
മഹാദേവനെയാരാധിച്ചവൻ ദേവേന്ദ്രനായിനാൻ. 105
ആരാധിച്ച പണ്ടു ഭക്തിയോടുംഭവനെ നാരദൻ
ഗുരുവായ് ദ്വേഷഗുരുവാദ്വേഷനായാളൊടോതിനാൻ. 106
തേജസ്സുപടുകിത്തികളാൽ നിൽകിടയ്ക്കാകുകില്ലൊരാഠം
ഗീതവാദ്യങ്ങളാലെന്നുമെന്നെപ്പിന്തുടരും ഭവാൻ 107
വിഭോ! സാക്ഷാൽപ്പശുപതിയാകുമാദ്ദേവദേവനെ
മുന്നം ഞാനും കണ്ടമട്ടു താത!കേഠംക്കുക മാധവ! 108
ഞാനാദ്ദേവനെയെന്തിന്നായ് പ്രയതാശയനായ് വിഭോ
ഉണർത്തി തേജോനിധിയെ വിസ്തരിച്ചതുകേഠംക്ക നീ 109
ദേവദേവൻ മഹേശങ്കൽനിന്നു മുമ്പെന്തുനേടി ഞാൻ
അതു നിന്നോടൊട്ടൊഴിയാതെല്ലാമനഘ! ചൊല്ലുവൻ. 110
മുന്നം കൃതയുഗേ താത! മുനിയുണ്ടായ് പുകഴ്ന്നവൻ
വ്യാഘ്രപാദാഖ്യനായുള്ളോൻ വേദവേദാംഗപാരഗൻ 111
അവനുണ്ടായി പുത്രൻ ഞാൻ ധൌമ്യനെന്നുടെ തമ്പിയും
കുട്ടികാലംചെന്നാശേഷം ധൌമ്യനോടൊത്തു മാധവ! 112
കളിച്ചിട്ടാശ്രമംപുക്കേനാത്മജ്ഞമുനിമാരുടെ
അവിടെക്കണ്ടു ഞാനന്നു കറക്കുന്നോരുപയ്യിനെ 113
സ്പാടുകൊണ്ടുമതിന്നൊക്കും പാലുമങ്ങിനെ കണ്ടു ഞാൻ
പിന്നെബ്ബാല്യത്തിനാൽച്ചൊന്നോനെൻെറയമ്മയൊടിങ്ങിനെ.
പാൽപ്പായസമെനിയ്ക്കുണ്ണാനായിത്തന്നീടവേണമേ 114
പാലില്ലാഞ്ഞിട്ടു ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടാജ്ജനനിയപ്പൊഴേ
അരിപ്പൊടി ജലത്തിങ്കൽക്കലക്കിച്ചേർത്തു മാധവ! 115

ഞങ്ങൾക്കു പാലാണെന്നായിക്കുടിപ്പാൻകൊണ്ടതന്നതേ.
എന്നാലോ പശുവിൻപാലു കഴിച്ചിട്ടുണ്ടൊരിയ്ക്കൽ ഞാൻ 116
അച്ഛനെന്നെജ്ഞാതികുലംനയിച്ച യജ്ഞകാലമേ
അങ്ങുണ്ടു പാൽചുരത്തുന്ന ദിവ്യപ്പൈ സുരനന്ദിനി 117
അവൾക്കെഴുംപാൽ കുടിച്ചാസപാടുകൊണ്ടമൃതോപമം
പാലിൻഗുണംഞാനറിഞ്ഞുതാൻധരിച്ചിതു സംഭവം. 118
ആപ്പിഷ്ടരസമോ താത!രുചിയുണ്ടാക്കിയില്ല മേ
പിന്നെബ്ബാല്യത്തിനാൽച്ചൊന്നേനെൻറയമ്മയോടപ്പൊഥം
പാൽപ്പായസമിതല്ലമ്മേ! നീയിത്തന്നതെനിയ്ക്കിഹ (ഞാൻ.
അപ്പൊളെന്നോടമ്മചൊല്ലീ ദുഃഖശോകമിയന്നവൾ 120
പുത്രസ്നേഹാൽപ്പുല്കി മൌലിയിങ്കൽഘ്രാണിച്ചു മാധവ!
ഉണ്ണീ! പാൽച്ചോറെങ്ങു ഭാവിതാത്മമാമുനികഥംക്കിഹ 121
കിഴങ്ങുകായ്കഥംതിന്നെന്നും കാട്ടിൽപ്പാക്കുമവക്കെടോ
ബാലഖില്യരെഴുംദിവ്യനദീതീരത്തിരിയ്ക്കുവേ 122
പാലെങ്ങു കാടാണ്ടു മലവാഴും മാമുനികഥംക്കിഹ-
പാവനക്കു വനാശക്കു വനാശ്രമഗതക്കെടോ 123
നാട്ടാഹാരംവെടിഞ്ഞോക്കു കാട്ടുകായ്തിന്മവക്കിഹ
ഉണ്ണീ! കാട്ടിൽപ്പാലുകിട്ടാ പൈക്കുട്ടംനിന്നിടാത്തെടം 124
നദിയിൽഗ്രഹയിൽക്കുന്നിൽപ്പലതീർത്ഥസ്ഥലത്തിലും
തപസ്സുചെയ്യും നമ്മഥംക്കു ശിവനാണേറമാശ്രയം 125
കനിയിയ്ക്കാതെ വരദവിരൂപാക്ഷാവ്യയേശനെ
ഉണ്ണീ!പാൽച്ചോറെങ്ങു സുഖപ്പെടുന്ന വസനങ്ങളും 126
സദ്ഭാവാൽശ്ശങ്കരനെസ്സദാചെന്നാശ്രയിച്ചു നീ
തൽപ്രസാദാൽക്കാമവഴിമുറും നേടുക പുത്രക! 127
എന്നമ്മചൊല്ലിക്കേട്ടപ്പോഥംമുതല്ലോ ശത്രുനാശന!
കൈകൂപ്പിത്തലകുമ്പിട്ടു ചോദിച്ചേനമ്മയോടു ഞാൻ. 128
ആരാണമ്മേ! മഹാദേവൻ പ്രസാദിയ്ക്കുന്നതെങ്ങിനേ
എങ്ങുവാഴുന്നിതാദ്ദേവൻ കാണ്മാൻകഴിയുമെങ്ങിനേ. 129
ശർവ്വനെങ്ങിനെ തോഷിയ്ക്കും രൂപമെമ്മട്ടവന്നുടെ
അറിവേനെങ്ങിനെ തെളിഞ്ഞമ്മേ! കാണാവതെങ്ങിനേ 130

എന്നുകേട്ടപ്പൊഴെന്നമ്മ ഹേ കൃഷ്ണ!സുതവത്സല
നിരസ്സിൽന്നാറിഗ്ഗോവിന്ദ!കണ്ണീരോലുന്നകണ്ണോടും 131
എൻെറഗാത്രംതുടച്ചുകൊണ്ടങ്ങിനേ മധുസൂദനേ!
ദൈന്യമുൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ടമ്മ ചൊന്നാളിതു സുരോത്തമ! 132

അമ്മ പറഞ്ഞു

ദുർവ്വിജ്ഞേയൻ മഹാദേവൻ ദുരാധാരൻ ദുരന്തകൻ
ദുരാബാധൻസുദുഗ്രാഹ്യനകൃതാത്മസുദിവ്വിദൻ 133
അവന്നു രൂപംപലതും പറയുന്നു മനീഷികൾ
സ്ഥാനങ്ങളുംവിചിത്രങ്ങൾ പ്രസാദങ്ങൾപലേതരം 134
തത്വത്തൊടാരതറിയുമീശൻെറ ചരിതം ശുഭം
പണ്ടു രൂപങ്ങളേതെല്ലാം ദേവദേവനെടുത്തുവോ 135
ക്രീഡിപ്പതും ശർവ്വനേവം പ്രസാദിപ്പതുമെങ്ങിനേ
ഹൃദിസ്ഥൻ സർവ്വഭൂതക്കു വിശ്വരൂപൻ മഹേശ്വരൻ 136
ഭക്തരിൽക്കനിവിന്നായിക്കാണാകുംകോലംവിയങ്ങിനേ.
മുനിമാരരുളാൽദ്ദിവ്യമീശാനചരിതം ശുഭം 137
രൂപങ്ങളേതൊക്കെയെടുത്തെന്നുദേവകൾചൊന്നവ
വിപ്രക്കനുഗ്രഹത്തിന്നായ് കേൾക്ക വത്സ!ചുരുക്കി നീ 138
നീയിങ്ങനോട്ട ചോദിയ്യുമവ നിന്നോടുചൊല്ലുവൻ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുസുരേന്ദ്രക്കും രുദ്രാദിത്യാശ്വികൾക്കുമേ 139
വിശ്വദേവന്മാക്കുമുള്ള വപുസ്സെന്തുനിതാത്ഭുവൻ
നരന്മാക്കും നാരികൾക്കുംപിശാചപ്രേതർകൾക്കുമേ 140
കിരാതശബരന്മാക്കും പല വാരിചരക്കുമേ
തക്കരൂപംദേവനേന്തുംകാടർവേടർകൾമട്ടുമേ 141
ആമമത്സ്യംശംഖുപിന്നെ പ്രവാളാങ്കുരഭൂഷണം
യക്ഷാഹിരക്ഷോദനുജദൈതേയന്മാരുടേയുമേ 142
വപുസ്സെടുക്കുംഭഗവാൻ ബിലശായികടേയുമേ
വ്യാഘ്രം സിംഹംമാൻകരടിനരിപക്ഷികടേയുമേ 143
കുറുക്കൻനായ്കുമനിവയ്യുള്ളരൂപവുമേന്തുമേ
അരയന്നംകാക്കമയിൽസാരസംകുകലാസകം 144
വലാകകഴുചക്രാംഗമിവറിനുടെ രൂപവും
എടുക്കും തുല്യമട്ടല്ലാതെടുക്കും പർവ്വതത്തെയും 145

ഗോരൂപനാം മഹാദേവൻ ഹസ്ത്യശ്വോഷ്ട്രഖരാകൃതി
ഛാഗശാർദ്ദൂലാകൃതിയാമനേകമൃഗരൂപനാം 146
ദിവ്യാണ്ഡജങ്ങളുടെയും ദേഹംകയ്യ്ക്കാണ്ടിട്ടും ഭവൻ
കട ണ്ഡംകിണ്ടിയുമായ് ദ്വിജന്മാർമട്ടുമേന്തുമേ 147
ഷണ്മുഖൻതാൻ ബഹുമുഖൻമുക്കണ്ണൻബഹുമൌലിയാം
അനേകകടിപാദാഢ്യനനേകോദരവക്ത്രനാം 148
അനേകപാണിപാശ്ചൻതാനനേകഗണമൊത്തവൻ
ഋഷിഗന്ധർവ്വാകൃതിയാംസിദ്ധചാരണരൂപനാം 149
മെയ്ഭസ്മ്മശുഭ്രമായുള്ളോൻ തിങ്കൾക്കീറണിയുന്നവൻ
അനേകാരാവമാക്കപ്പെട്ടനേകസ്തുതികേൾപ്പവൻ 150
സർവ്വഭൂതാന്തകൻ ശർവ്വൻ സർവ്വലോകപ്രതിഷ്ഠിതൻ
സർവ്വലോകാന്തരാത്മാവുസർവ്വഗൻസർവ്വവാദിയാം 151
സർവ്വത്ര ഭഗവാനുണ്ടു സർവ്വർക്കുംഹൃദയസ്ഥിതൻ
ആരെന്തു കാമം കാമിപ്പതെന്തിനച്ചിതനാമവൻ 152
അതൊക്കെയറിയും ദേവനാശ്രയിച്ചാഗ്രഹിയ്ക്കുകിൽ.
നിന്ദിച്ചീടും ചൊടിച്ചീടും ഹുങ്കാരംചെയ്യുമങ്ങനേ 153
ചക്രിശൂലിഗദാപാണി മുസലീഖഡ്ഗിപട്ടസി
ഭദ്രധരൻതാൻ നാഗമൌഞ്ജിനാഗകുണ്ഡലകുണ്ഡലി 154
നാഗയജ്ഞോപവീതൻതാൻ നാഗചർമ്മോത്തരഛദൻ
ഹസിയ്ക്കും പാടിടും പിന്നെ നൃത്തംചെയ്യുംമനോഹരം 155
വിചിത്രവാദ്യങ്ങൾകൊട്ടും ഗണങ്ങളൊടുചേർന്നവൻ
ചാടുംജൃംഭിച്ചിടുംപിന്നെക്കരയുംകരയിച്ചിടും 156
ഉന്മത്തമത്തരാകൃതിയിൽബീഭാഷിയ്ക്കുംഭാസചരസചരൻ
ഉച്ചംചിരിച്ചിടുംരൌദ്രൻകൺകാട്ടിപ്പേടിയാക്കുവോൻ 157
ഉണർന്നീടുമുറങ്ങീടും ജൃംഭിയ്ക്കും സുഖമാംവിധം
ജപിച്ചീടും ജപിപ്പിയ്ക്കും തപിപ്പിയ്ക്കും തപിച്ചിടും 158
കൊടുക്കും വാങ്ങിടും യോഗംപൂണ്ടിടും ധ്യാനമാണ്ടിടും
യൂപത്തിൽ വേദിമദ്ധ്യത്തിൽഗ്രാഹ്യമദ്ധ്യത്തിലഗ്നിയിൽ 159
കാണാം കാണാ ബാലനായി വൃദ്ധനായി യുവാവുമായ്
ക്രീഡിയ്ക്കുമൃഷികന്യാഢ്യനൃഷിപത്നികളൊത്തുമേ 160

ഊർദ്ധ്വകേശൻ മഹാവീര്യൻ നഗ്നൻ വികൃതലോചനൻ
ഗൌരൻ ശ്യാമൻ കൃഷ്ണനേവം പാണ്ഡുരൻ ധൂമ്രലോഹിതൻ 161
വികൃതാക്ഷൻ വിശാലാക്ഷൻ ദിഗ്വാസൻ സർവ്വവാസകൻ
അരൂപന്നാദ്യരൂപന്നങ്ങതിരൂപാദ്യരൂപനും 162
അജന്നനാദ്യനന്തമന്തം തപോമോടാരറിഞ്ഞിടും
ഹൃത്തിൽപ്രാണൻ മനംജീവൻ യോഗാത്മായോഗസംജ്ഞിതൻ
ധ്യാനംതല്പരമാത്മാവും ഭാവഗ്രാഹ്യൻ മഹേശ്വരൻ
കൊട്ടകാരൻ പാട്ടകാരൻ സഹസ്രശതലോചനൻ 164
ഏകവക്ത്രൻ ദ്വിജവക്ത്രൻതാൻ ത്രിവക്ത്രൻബഹുവക്ത്രകൻ
തൽഭക്തനായ്ത്തൽഗ്രതനായ് തന്നിഷ്ടാശ്രയനെപ്പൊഴും
ഉണ്ണീ!മഹാദേവനെ നീ ഭജിക്കു നേടുമീപ്സിതം
അമ്മപൊന്നാ വാക്കു കേട്ടിട്ടന്നുതൊട്ടരിനാശന! 166
എനിയ്ക്കുറച്ചോരുഭക്തിയുണ്ടായീ ദേവദേവനിൽ
പിന്നെശ്ശങ്കരനെസ്സന്തോഷിപ്പിച്ചു തപമാണ്ടു ഞാൻ 167
ഓരായിരത്താണ്ടിട കാലംഗ്രഷ്ടംമാത്രമൂന്നിയോൻ
ഒരു നൂറാണ്ടു ഞാൻ പിന്നെ ഫലാഹാരനുമായിനേൻ 168
ജീർണ്ണപർണ്ണംതിന്നു രണ്ടിൽമൂന്നിൽവെള്ളംകുടിച്ചുമേ
ഏഴുനൂറാണ്ടുകാറുണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെകഴിച്ചു ഞാൻ 169
ഏവം ദിവ്യസഹസ്രാബ്ദംഞാനാരാധനചെയ്തവൻ
സന്തോഷിച്ചു മഹാദേവൻ സർവ്വലോകേശ്വരൻപ്രഭു 170
മുഖ്യനാംഭക്തനെന്നോർത്തുചെയ്തുകൊണ്ടാൻ പരീക്ഷയും
ശക്രന്റെ രൂപംകൈക്കൊണ്ടു സർവ്വലോകഗണാനുചിതൻ 171
ആയിരക്കണ്ണനായിട്ടു വജ്രപാണി പുകഴ്ന്നവൻ
സുധാസിതൻ തുടുങ്കണ്ണൻ ചെവിവട്ടംപിടിച്ചഹോ 172
മത്തൻതുമ്പിച്ചുരുട്ടീടും ഘോരൻ നാല്പ്പാമ്പനാനയിൽ
കയറിപ്പ്രഭവാൻ സ്വന്തംതേജസ്സാൽദ്ദീപ്തിയാണ്ടവൻ 173
കിരീടിയങ്ങെഴുന്നെള്ളീ ഹാരകേയൂരഭൂഷിതൻ
തലയ്ക്കുമേൽപ്പിടിച്ചുള്ള വെങ്കൊറക്കുടയോടുമേ 174
അപ്സരസ്സേവിതൻ ദിവ്യഗന്ധർവ്വനിനദത്തൊടും
എന്നോടങ്ങോതി ദേവേന്ദ്രൻ സന്തോഷിച്ചേൻദ്വിജോത്തമ!

അങ്ങുള്ളിലോക്കുന്ന വരമെന്നോടിങ്ങുവരിയ്ക്കുക
ശക്രനെറവാക്കു കേട്ടിട്ട സന്പ്രീതിപ്പെട്ടതില്ല ഞാൻ 176
ധൃഷ്ടനായ്ച്ചൊല്ലിനേനപ്പോൾത്തേവരാജനൊടിങ്ങിനേ
കാംക്ഷിയ്ക്കാ ഞാൻ വരം നിന്നോടന്യദൈവത്തിനോടുമേ 177
മഹാദേവനൊടല്ലാതെ സൌമ്യ! സത്യംപറഞ്ഞു ഞാൻ
സത്യംസത്യം ശക്ര! വാക്കിതെനിയ്ക്കേറെമുറച്ചതാം
മഹേശനെ വെടിഞ്ഞന്യകഥ ബോധിപ്പതില്ല മേ. 178

പശുപതിമൊഴിയാൽബ് ഭവിപ്പനിപ്പോ-
ളൊരുകൃമിയോ ബഹുശാഖവൃക്ഷമോ ഞാൻ
പശുപതിയുടെയെന്നിയേ വരത്താൽ
ത്രിഭുവനരാജ്യവിഭൂതിയിങ്ങുവേണ്ടാ. 179
ജന്മംപറയക്കിടയിലു-
മെനിയ്ക്കു ഹരചരണഭജനപരനുമതം
ഗൌരീശഭക്തിയെന്യേ
ശക്രഗൃഹാവാസവുംവേണ്ടാ. 180
വായുപാംബുഭോജിയാകിലു-
മാ നരനഴലിന്നൊരന്തമുണ്ടാമോ
ഇങ്ങു സുരാസുരഗുരുഹര-
വിശേഷചരഭക്തിയില്ലെങ്കിൽ. 181
മതി മറുധർമ്മമൊക്കും
മറുള്ളവരുടെ കഥാപ്രസംഗം മേ
ഹരചരണസ്മരണംക്ഷണ-
മറുതുരസമായകൂട്ടരുടെ 182
ഹരചരണനിരതമതിയായ്.
ഭവിയ്ക്കണം കൂടിലമാംയുഗംവന്നാൽ
സംസാരഭയംപറാ
ഹരഭക്തിരസായനംചെന്നാൽ. 183

ദിവസംതാൻ ദിവാദ്ധ്യന്തൻ മുഹൂർത്തംതാൻ ക്ഷണംലവം
പ്രസാദംകിട്ടിടാത്തോനു ഭവനിൽബ് ഭക്തിയൊത്തിടാ 184
പുഴുവോ പാറയോ മറുമാവാം ഞാൻ ശങ്കരാജ്ഞയാൽ
ശക്ര! നീതന്ന മുപ്പാരുപോലും കാമിപ്പതില്ല ഞാൻ. 185

ഈശ്വരമൊഴിയാൽ ശ്വാവായ്-
തീരാമതുമിങ്ങു പെരുതിഷ്ടം
ത്രിദശഗണരാജ്യവും ഞാ-
നീശ്വരനരുളാതെയിച്ഛിയ്ക്കാ. 186

സുരാലയംവേണ്ട സുരേശപട്ടം
ബ്രഹ്മാലയംവേണ്ടിഹ നിഷ്ഫലത്വം
സമസ്തകാമങ്ങളിൽവേണ്ട ചെറ്റും
ഹരൻതിരുദാസ്യപ്പണി ഞാൻ വരിപ്പേൻ 187

വെള്ളശ്ശശാങ്കകലചാർത്തിയമൌലിയുള്ളോ-
നെന്നോ തരും പശുപതിപ്രഭു മേ പ്രസാദം
അന്നേവരെയ്ക്കിഹ ജരാമൃതി; ജന്മപാത-
ദുഃഖങ്ങൾ ദേഹവിഹിതങ്ങൾവഹിയ്ക്കുവേൻ ഞാൻ.

കതിരവമതിതീപ്രകാശമുള്ളോൻ
ത്രിഭുവനസാരനസാരനാദ്യനേകൻ
അജനമരശിവൻ പ്രസാദിയാതീ-
ജ്ജഗതിയിലേതൊരുവന്നു ശാന്തികിട്ടും? 189

എന്നുടെ ദോഷങ്കൊണ്ടിഹ
ജന്മംവീണ്ടുംഭവിച്ചാലും
ആജന്മങ്ങളിലെല്ലാം
ഭവനിൽക്ഷയമറ്റ ഭക്തിവേണം മേ. 190

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

മൂഢങ്ങൾക്കുംമൂലമീശനുണ്ടെന്നെന്തൊരുയുക്തിയാം
ശർവ്വപ്രസാദമൊന്നല്ലാതങ്ങിച്ഛിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുവാൻ. 191

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

സദസദ്വ്യക്തനവ്യക്തനാരെന്നാർബ്രഹ്മവാദികൾ
നിത്യമേകമനേകംതാൻവരമങ്ങുവരിയ്ക്കുവൻ 192

ആദിമദ്ധ്യാന്തമറ്റൊന്നേ ജ്ഞാനൈശ്വര്യമചിന്തിതം
പരമാത്മാവായതെങ്ങു വരമങ്ങുവരിയ്ക്കുവൻ 193

എങ്ങുനിന്നഖിലൈശ്വര്യമുണ്ടാകപ്പെട്ടിതന്യകം
ആബ്ജീജാൽബ്ജീജസംഭൂതംവരമങ്ങുവരിയ്യുവൻ 194
മനസ്സിന്മേലെയാം ജ്യോതിസ്സാത്മപസ്സഖിലോത്തമം
എന്തറിഞ്ഞാലല്ലലില്ലാ വരമങ്ങുവരിയ്യുവൻ 195
ഭൂതഭാവനഭാവജ്ഞസർവ്വഭൂതാഭിഭാവനൻ
സർവ്വഗൻസർവ്വദൻദേവൻതന്നെപ്പൂജിപ്പനിന്ദ്ര! ഞാൻ 196
യുക്തിവാദങ്ങളറുള്ളോൻ സാംഖ്യയോഗാത്മദൻപരൻ
തത്വജ്ഞരാരെസ്സേവിപ്പൂ വരമങ്ങുവരിയ്യുവൻ 197
മഘവൻ! ഞാൻ മഹാത്മാവായ്ച്ചൊൽവതാരെസ്സുരേശനെ
ദേവനെസ്സർവ്വഗുരുവെവരമങ്ങുവരിയ്യുവൻ 198
ലോകഭാവനനാം ബ്രഹ്മദേവനെപ്പണ്ടുതീർത്തതും
ആകാശാണ്ഡംനിറച്ചാരോ വരമങ്ങുവരിയ്യുവൻ 199
തീവെള്ളംകാറുഴിയഭ്രം ബുദ്ധി പിന്നെ മനം മഹാൻ
ഇവസൃഷ്ടിച്ചിതാരന്യൻ ചൊല്ലുകീശ്വരനെന്നിയേ 200
മനംബുദ്ധിയഹങ്കാരംതന്മാത്രേന്ദ്രിയജാലവും
ഇവയ്ക്കുംമേൽശ്ശിവനൊഴിഞ്ഞാരുവാനിന്ദ്ര! ചൊല്ക നീ 201
പിതാമഹനെ ലോകത്തെസ്സൃഷ്ടിപ്പോനെന്നുചൊല്ലുമേ
മഹിതശ്രീയേല്പിതവൻ ദേവേശനുടെ സേവയാൽ 202
ഭഗവാനിൽമഹൈശ്വര്യംബ്രഹ്മവിഷ്ണുപുരോഗമം
ഉണ്ടീ മഹാദേവനീശനൊഴിഞ്ഞോതീടുകാരുവാൻ 203
ദൈത്യദാനവമുഖ്യക്കുമാധിപത്യാരിമർദ്ദനൻ
ദേവേശനല്ലാതാരുണ്ടു വായ്പിയ്യാൻ ദിതിപുത്രരെ 204
ദിക്കാലെ സൂര്യ്യർതേജസ്സുഗ്രഹവായുഗതിതാരകം
ഇവദേവനിൽനിന്നോക്കൊല്ലാരുണ്ടീശ്വരനുമേൽ 205
ഉല്പത്തിനാശങ്ങളം യജ്ഞത്തിന്നുമാ മുപ്പുരത്തിനും
ദൈത്യദാനവമുഖ്യക്കുമാധിപത്യാരിമർദ്ദനൻ 206
എന്തിന്നിങ്ങേറെയോതുന്നു യുക്തിവാദങ്ങളം വാസവ
സഹസ്രനേത്രനാം നിന്നെത്തന്നെകണ്ടു സുരോത്തമ! 207
സിദ്ധഗന്ധർവ്വദേവർഷിഗണപൂജിതനാംവിധം
ദേവദേവപ്രസാദത്താലിതെല്ലാം കുശികോത്തമ! 208

അവ്യക്തമുക്തകേശന്നു തനതാംസർവ്വഗന്നിത്യം
മേതന്നാം ചേതനാദ്ധ്യത്തിൽശുക്ര! നീയോക്കുകീശ്വരാൽ 209
ഭൂവിലെയിൽ മഹാന്തത്തിൽ ലോകാലോകാന്തരത്തിലും
ദിവ്യസ്ഥാനത്തിലുംമേരുവിഭവാദ്ര്യന്തരത്തിലും 210
ഭഗവാൻ മഹേശ്വരൻ! ചൊൽവൂ ദേവനെത്തത്വദർശികാം
ദേവാസുരർകാം കാണുന്നു ഭവാന്യാകൃതിയെങ്കിലും 211
ശരണംപുക്കിടുന്നില്ലേ സുരന്മാരസുരാദ്ദിതർ
പെരുന്നോരുകളിൽദ്വേഷയക്ഷോരക്ഷാഹികാംക്കിഹ 212
തമ്മിൽനാശങ്ങളിൽസ്വസ്ഥാനൈശ്വര്യമരുംവോൻഭവാൻ
അന്ധകന്നാഥ ശുക്രന്നും ഒന്നുഭീമഹിഷക്കുമേ 213
ബലയക്ഷേന്ദ്രാശരക്കും നിവാതകവചക്കുമേ
വരദാനക്ഷയത്തിന്നു ചൊല്ലാരീശ്വരനെന്നിയേ? 214
സുരാസുരാചാര്യമഖേ രേതസ്സാഹുതിചെയ്തതാർ
മറാരുടെയ രേതസ്സുകൊണ്ടാണീപ്പൊന്നുമാമല 215
ദിഗ്വാസസ്സായ്പ്പുകഴ്ന്നോനാരാരുണ്ടിങ്ങുദ്ധ്വരേതസൻ
ആക്കുണ്ടു പാതിമെയ്കാന്തയാരനംഗനെ വെന്നവൻ 216
ചൊല്ലിന്ദ്ര! പരമംസ്ഥാനമാക്കു വാനോർപുകഴ്ത്തുമേ
ശ്മശാനത്തിൽക്കളിയ്ക്കാക്കു നൃത്തത്തിൽച്ചൊൽവതാരെയാം
സമാനമൈശ്വര്യമാക്കു ഭൂതക്രീഡകനാരുവാൻ
ആക്കു തുല്യബലം ദേവഗണമൈശ്വര്യദർപ്പിതം 218
ഘോഷിപ്പിതചലംസ്ഥാനമാക്കാ ത്രൈലോക്യപൂജിതം
വഷിപ്പതാരാർ തപിപ്പതാർ തേജസ്സാൽ ജ്വലിപ്പവൻ 219
ആരിൽനിന്നൗഷധി ജനിച്ചിതരീപ്പാരുതാങ്ങുവോൻ
സ്ഥാവരാചരമപ്പാരിലോരംക്രീഡിപ്പതാരുവാൻ 220
ജ്ഞാനസിദ്ധീക്രിയായോഗാൽ യോഗിമാർസേവചെയ്തയാൽ
ഋഷിഗന്ധർവ്വസിദ്ധന്മാരോക്കുമവ്യക്തകാരണം 221
കർമ്മയജ്ഞക്രിയായോഗാൽസ്സുരാസുരനിഷേവിതൻ
നിത്യംകർമ്മഫലംവിട്ടോനവൻകാരണമെന്മതം 222
സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മംസാമ്യമറ്റതഗ്രാഹ്യംഗുണഗോചരം
ഗുണഹീനം ഗുണാദ്ധ്യക്ഷം പരംമാഹേശ്വരംപദം 223

സൃഷ്ടിരക്ഷാകാരണംതാൻ ലോകം ലോകാന്തകാരണം
ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യത്തും ജനകം സർവ്വകാരണം 224
അക്ഷരംക്ഷരമവ്യക്തംവിദ്യാവിദ്യകൃതാകൃതം
ധർമ്മാധർമ്മമതിനുലം ശക്ര! കാരണമെന്മതം 225
പ്രത്യക്ഷമിങ്ങു ദേവേന്ദ്ര! കാണ്ക ലിംഗം ഭഗാങ്കിതം
സൃഷ്ടിസംഹാരകൃത്താകും രുദ്രനാൽദ്ദേവദേവനാൽ 226
അമ്മ മുമ്പെന്നൊടരുളീ കാരണംലോകകാരണം
ഇല്ലീശ്വരനുമേൽശ്ശക്ര! വേണെങ്കിൽച്ചെല്ലുകങ്ങു നീ. 227

പ്രത്യക്ഷം സുരനാഥ! നീയറിയുമേ
സംയോഗലിംഗോത്ഭവം
ത്രൈലോക്യം സവികാരനിർഗ്ഗുണഗണം
ബ്രഹ്മാദിരേതോഭവം
ബ്രഹ്മേന്ദ്രാഗ്നിമുകുന്ദനാദ്യമരരും
ദൈത്യേന്ദ്രരുംവേറെയൊ-
ന്നോതാ കാമസഹസ്രകൽപ്തമതിമാ-
രീശനുമേലൊന്നുമേ 228
മുപ്പാരിന്നുപുകഴ്ന്നവേദ്യതയെഴു-
ന്നാദ്ദേവനോടാശയോ-
ടത്ഥിപ്പേൻ ശിവനോടുസംയതമന-
സ്സായിട്ടുമോക്ഷത്തെ ഞാൻ.

മറുഹേതുക്കളെന്തിന്നാണീശൻകാരണകാരണം
കേമംപ്പീലന്യനെറ ലിംഗത്തെസ്സുരച്ചിച്ചിതെന്നു ഞാൻ 229
ഈശനല്ലാതേതവനെറലിംഗംദേവവളെക്കെയും
അച്ചിപ്പിതച്ചിച്ചു മുന്നം ചൊല്ലു നീ കേട്ടിരിയ്ക്കുകിൽ 230
യാതൊരുത്തനെറ ലിംഗത്തെ ബ്രഹ്മൻ വിഷ്ണുഭവാനുമേ
അച്ചിപ്പൂ സുരരൊത്തെന്നുമതിനാൽശ്ശാഷ്വതനാണവൻ 231
പത്മംചക്രംവജ്രമൊന്നും പ്രജകാംക്ഷകമല്ലെടോ
ഭഗലിംഗാങ്കരാം ലോകരതിനാലീശ്വരീയരാം. 232

ദേവിയ്ക്കുള്ളൊരുകാരണത്വവഴിയു-
ണ്ടായോർ ഭഗാകാദ്ധ്യമാർ

മുറ്റുംസ്ത്രീകഠംശിവന്റെ ലിംഗമുടയോർ
പ്രത്യക്ഷമീക്ഷിപ്പൂഷർ
ഈശൻവിട്ടൊരു കാരണം പറയുവോൻ
ദേവ്യങ്കിതംചിട്ടമേ
മുപ്പാരിൽസ്സചരാചരത്തിലവനോ
തള്ളേണ്ടവൻ ദുർമ്മതി! 233

പുല്ലിംഗമൊക്കെയീശാനൻ സ്ത്രീലിംഗമുമയോക്ക നീ
ആ രണ്ടുതനുവാൽ മുറ്റും വ്യാപ്തമാണിച്ചരാചരം 234
വരമോ നാശമോ കാംക്ഷിപ്പേനവങ്കന്നു കൌശിക!
പോകിലാം നില്ക്കിലാം ശക്ര! യഥേഷ്ടം വലസൂദന! 235
മഹാശപരങ്കന്നെനിയ്ക്കു വരമേല്ക്കട്ടെ ശാപമോ
മറമദേവനൊടിച്ചിയ്ക്കാ സർവ്വകാമദനാകിലും 236
എന്നുദേന്ദ്രനോടോതീട്ടു ഖേങ്കൊണ്ടാകുലേന്ദ്രിയൻ
ദേവനെന്നിൽപ്രസാദിപ്പീലെന്തിതെന്നുംനിനച്ചു ഞാൻ 237
അപ്പോഠം ക്ഷണങ്കൊണ്ടു കണ്ടേനീയൊരൈരാവതത്തിനെ
ഹംസകുന്ദേന്ദുഭാസ്സായി മുണാളരജതാഭനായ് 238
സാക്ഷാൽ വൃഷാകൃതിയിലായിട്ടു പാലാഴിപോലവേ
കുത്തവാലായ് വന്മെയ്യായ് തേന്മഞ്ഞപ്പുള്ളുകണ്ണുമായ് 239
ഉരുക്കുപൊൻകാന്തിവജ്രസാരശൃംഗങ്ങഠംകൊണ്ടഹോ
മെല്ലെത്തീക്ഷ്ണാരുണാഗ്രങ്ങഠംകൊണ്ടു മൺകുത്തിടുംവിധം
പൊന്നുരുകയുകൊണ്ടെങ്ങുമലം കൃതശരീരനായ്
ഭംഗിയുള്ള മുഖം മൂക്കുകുമുചെവിവൻകടി 241
പുള്ളയുംചേന്ന ചുമലുവാച്ചുനല്ലോരുകാഴ്ചയിൽ
വനപൂഞ്ഞിക്കെട്ടുണ്ടു ചുമൽപൂരിച്ചുനില്പതായ് 242
ഹിമാദ്രികൂടത്തിന്മട്ടും വെള്ളക്കാർമുടിപോലെയും
ആക്കാളയിന്മേൽ ഷഭഗവാൻ ദേവദേവനുമാനിതൻ 243
ശോഭിച്ചിതു മഹാദേവൻ വാവുന്നാളിനുപോലവേ
അവനൊരുതേജസ്സാന്നഗ്നികാർമിന്നലിടിയൊത്തഹോ 244
ആയിരംസൂര്യരെപ്പോലെയെങ്ങും വ്യാപിച്ചുനില്പതാം
ഈശ്വരൻ ബഹുതേജസ്വി പ്രളയാഗ്നികണക്കിനെ 245

പ്രളയത്തിൽസ്സർവ്വഭൂതദഹനേ: ദ്യതനാംവിധം
എങ്ങുമപ്പോൾക്കണ്ടുകൂടാതുള്ള തേജസ്സുവിങ്ങിടേ 246
വീണ്ടും ഞാനുള്ളുചേന്നോണിതെന്നച്ചിന്തയേന്തിനേൻ
മുഹൂർത്തമിടയാത്തേജസ്സെല്ലാദ്ദിക്കുംനിറഞ്ഞഹോ 247
ശമിച്ചു ദിക്കിലൊട്ടുക്കു ദേവദേവന്റെമായയാൽ
പിന്നെക്കണ്ടേൻസ്ഥാണുമഹേശ്വരനാംഭഗവാനെ ഞാൻ 248
കാളപ്പുറത്തരുളുവേ പുകയറാഗ്നിപോലവേ
ചാരുസർവ്വാംഗിയാം ഗൌരിയൊന്നിച്ചു പരമേശനെ 249
അസകൃത്തേജോനിധിയായ് വന്നെഴുംനീലകണ്ഠനെ
പതിനെട്ടുഭുജത്തോടും സ്ഥാണുവെബ്ഭൂഷണാഢ്യനെ 250
ശുക്ലവസ്ത്രംശുക്ലമാല്യാനുലേപംചേർന്നദേവനെ
ശുക്ലധ്വജനനാധ്യക്ഷ്യൻ ശുക്ലയജ്ഞോപവീതിയെ 251
പാടിനൃത്തംവെച്ചുകൊട്ടിയാത്തു ദിവ്യാനുചാരികൾ
സപ്തുല്യവിക്രമന്മാർകൾ ചുറുംകൂടിച്ചുഴന്നഹോ 252
പാണ്ഡുവർണ്ണൻ ശരച്ചന്ദ്രഭാസ്സാം ബാലേന്ദുമൌലിയെ
മൂന്നുസൂര്യനുദിച്ചോണം മൂന്നുകണ്ണുള്ളമൂർത്തിയെ 253
ആദ്ദേവൻ തൻ വെളുത്തുള്ള മെയ്യിൽശ്ശോഭിച്ചു മാലയും
പൊൻതാമരകൾകോർത്തിട്ട രത്നംചേർത്തുചമച്ചതായ് 254
മൂർത്തിപൂണ്ടെഴുമസ്സുങ്കൾ സർവ്വതേജോമയങ്ങളായ്
തേജസ്സേറുംഭവനുടെകൂടെശ്ശോവിന്ദ!കണ്ടു ഞാൻ. 255
ആ മഹാത്മാവിന്റെ ചാപമിന്ദ്രചാപപ്രകാശമായ്
പിനാകമെന്നുപേർകൊണ്ടതുണ്ടു വമ്പാണ്ടപന്നഗം 256
സപ്തശീർഷൻ മഹാകായൻ തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രൻ വിഷോൽബ്വണൻ
ഞാണാൽക്കഴുത്തിട്ടുചുറ്റിനില്പൂ പുരുഷവിഗ്രഹൻ 257
ശരവും സൂര്യസദൃശം കാലാനലസമപ്രഭം
ഈയസ്സുമോ മഹാഘോരം ദിവ്യം പാശുപതംപരം 258
എതിരറ്റതനിർദ്ദേശ്യം സർവ്വഭൂതഭയങ്കരം
വമ്പിച്ചുതീപ്പൊരിയൊടും തിയ്യുതിക്കുംപ്രകാരമേ 259
കറുക്കാലായ് മഹാദംഷ്ട്രം സഹസ്രവദനോദരം
സഹസ്രഭുജജിഹ്വാക്ഷംതിയ്യുതിക്കുംപ്രകാരമേ 260

ബ്രാഹ്മനാരായണാഗ്നേയവായവ്യൈന്ദ്രങ്ങളിങ്കലും
മെച്ചമത്രേ മഹാബാഹോ സർവ്വശസ്ത്രവിനാശനം 261
മുന്നംമൂന്നുപുരംചുട്ടിട്ടുടൻ ഭസ്മീകരിച്ചതും
ഈശ്വരത്താലാണു മഹാദേവൻ ഗോവിന്ദലീലയാൽ 262
ചരാചരഭയംമുപ്പാർ മുഴുവൻ ചുട്ടെരിയ്ക്കുമേ
മഹേശ്വരൻ വിടുമിതു നിമേഷാർദ്ധത്തിനാൽ ദൃഢം 263
ഇതിനുവഭ്യനില്ലാരും ബ്രഹ്മവിഷ്ണുസുരാളിയിൽ
അതു ഞാൻ കണ്ടിതവിടെയാശ്ചര്യ്യംപരമുത്തമം 264
ഗ്രഹ്യമസ്ത്രവരംമറ്റില്ലിതിനുകിട മേലെയും
യാതൊന്നോ ശൂലിയുടയശൂലം വിശ്വത്തിൽവിശ്രുതം 265
ഭൂമിയൊക്കെപ്പിളന്നേയ്ക്കും വറ്റിയ്ക്കും കടലൊക്കെയും
സംഹരിയ്ക്കും ജഗത്തൊക്കെശ്ശൂലപാണിയയയ്ക്കുകിൽ. 266
ബലമേറും യൌവനാശ്വമാന്ധാതാവിനെ മുന്നമേ
മുപ്പാർവെന്നാച്ചക്രവർത്തിനൃപനെക്കൊന്നതാണിതും 267
ബലവീര്യങ്ങൾവാച്ചുള്ള ശക്രവിക്രമശാലിയെ
ഗോവിന്ദ!മുന്നം ലവണരാക്ഷസൻ കയ്യിൽവെച്ചനാൾ 268
ആശൂലമതിതീക്ഷ്ണാഗ്രം ഭീഷണം ലോമഹർഷണം
ത്രിശിഖഭ്രൂകുടിയൊടും തജ്ജിയ്ക്കുംപോലെനില്പതാ 269
പുകയെന്യേ ജ്വാലയാന്നു കൃഷ്ണകാലാർക്കസന്നിഭം
കയ്യിൽപ്പാമ്പായനിർദ്ദേശ്യം കയറാന്നന്തകോപമം 270
രുദ്രപാശ്വത്തിലിയസ്ത്രമങ്ങു ഗോവിന്ദ!കണ്ടു ഞാൻ
മൂപ്പേറുംവെണ്മഴുവന്നാ രാമനുകൊടുത്തതാം 271
സന്തുഷ്ടനാം മഹാദേൻ ക്ഷത്രിയക്ഷയകാരണം
കാന്നിതായതിനാൽച്ചക്രവർത്തിയാം കാർത്തവീര്യനെ 272
നിക്ഷത്രിയനിലയ്ക്കിയുഴി മുവ്വേഴവട്ടമേ
ഗോവിന്ദ!രാമനക്ലിഷ്ടകാരിയാജ്ജമദഗ്നിജൻ 273
ദീപ്തദാരംരൌദ്രമുഖംസപ്തകണ്ഠാഗ്രബന്ധനം
അതുണ്ടുശൂലിയ്ക്കരികിൽട്ടിപ്താഗ്നിശിഖപോലവേ 274
സംഖ്യയില്ലാതെയാദ്ധീമാനുണ്ടു ദിവ്യാസ്ത്രമങ്ങിനേ
പ്രധാനപ്പെടി ഞാൻ നിന്നോടോതിനേനനഘാശയ! 275

ബ്രഹ്മാവുദേവന്റെറവലത്തുണ്ടു ലോകപിതാമഹൻ
മനോവേഗം ഹംസമൊക്കും വിമാനംദിവ്യമാണ്ടവൻ 276
ഇടത്തുപുറമായ്നിന്നു നാരായണനുമങ്ങിനേ
ഗരുഡന്റെറപുറംകേറിശ്ശംഖചക്രഗദാധരൻ 277
മയിലേറീട്ടുമുഖൻ നിന്നു ദേവിയ്ക്കുട്ടത്തുതാൻ
മണിവേലുംകയ്യിലേന്തി രണ്ടാമഗ്നികണക്കിനേ 278
ദേവന്റെറമുമ്പുറത്തായി നന്ദി നിന്നുതുകണ്ടു ഞാൻ
രണ്ടാംശങ്കരനെപ്പോലെ ശൂലമങ്ങുന്നിനിന്നുതായ് 279
സപ്തായംഭുവാദ്യാമനുക്കൾ ഭൃഗുമുമ്പാംമഹർഷികൾ
ഇന്ദ്രാദ്യരാംദേവകളുമേവരും വന്നുകൂടിനാർ 280
ഭൂതവർഗ്ഗങ്ങളൊക്കേയും പലമാതൃഗണങ്ങളും
മഹാത്മാവിനെവന്ദിച്ചുനിന്നു ചുറ്റുംചുഴന്നഹോ. 281
സ്തുതിച്ചു നാനാസ്തോത്രത്താൽ മഹാദേവനെ വാനവർ
ബ്രഹ്മാവുവാഴ്ത്തീ ഭവനെ രഥന്തരമുരപ്പവൻ 282
നാരായണൻ ജ്യേഷ്ഠസാമങ്കൊണ്ടുവാഴ്ത്തി മഹേശനെ
ശതരുദ്രീയമാംമുഖ്യവേദംചൊല്ലിസ്സുരേന്ദ്രനും 283
ബ്രഹ്മാവുംവിഷ്ണുവുംപിന്നെക്കൌശികൻദേവരാജനും
ശോഭിച്ചിതു മഹാത്മാക്കൾ മുവ്വർമുന്നഗ്നിപോലവേ 284
അവക്കുനടുവിൽദ്ദേവൻ ശോഭിച്ചു ഭഗവാൻ ശിവൻ
ശരൽക്കാർവിട്ടു പരിവേഷാഢ്യനക്കൻകണക്കിനേ. 285
അയുതാക്കേന്ദുക്കളെ ഞാൻ വാനിൽക്കണ്ടിതു കേശവ!
പിന്നൊസ്തുതിച്ചേൻ ഞാനങ്ങുവിശ്വലോകേശദേവനെ. 286

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

തൊഴാം ദേവാധിദേവന്നു മഹാദേവന്നു കൈതൊഴാം
ശക്രരൂപന്നു ശക്രന്നു ശക്രവേഷധരന്നുമേ 287
കൈതൊഴാംവജ്രഹസ്തന്നു പിംഗളന്നരുണന്നുമേ
പിനാകപാണിയ്ക്കുപ്പോഴും ശംഖശൂലധരന്നുമേ 288
കൈതൊഴാം കൃഷ്ണവാസന്നും കൃഷ്ണകുഞ്ചിതകേശനും
കൃഷ്ണാജിനോത്തരീയന്നും കൃഷ്ണാഷ്ടമിരതന്നുമേ 289

ശുക്ലവർണ്ണനും ശുക്ലനും ശുക്ലാംബരധരനുമേ
ശുക്ലഭസ്മാവലിപ്തനും ശുക്ലകർമ്മരതനുമേ 290
കൈതൊഴാം രക്തവർണ്ണനും രക്താംബരധരനുമേ
രക്തധ്വജപതാകനും രക്തസ്രഗനുലേപനും 291
കൈതൊഴാം പീതവർണ്ണനും പീതാംബരധരനുമേ
പീതധ്വജപതാകനും പീതസ്രഗനുലേപനും 292
തൊഴാമുച്ഛ്രിതഛത്രനും കിരീടവരഭൃത്തിനും
അർദ്ധാഹാരാർദ്ധകേയൂരനുമർദ്ധകുണ്ഡലകർണ്ണനും 293
തൊഴാം പവനവേഗനും തൊഴാം ദേവനും കൈതൊഴാം
സുരേന്ദ്രനും മുനീന്ദ്രനും മഹേന്ദ്രനുമിത കൈതൊഴാം 294
തൊഴാം പദ്മാർദ്ധമാലനുമുല്ലോന്മിശ്രിതനുമേ
അർദ്ധചന്ദനലിപ്തനുമർദ്ധസ്രഗനുലേപനും 295
തൊഴാമാദിത്യവർണ്ണനുമാദിത്യപ്രതിമനുമേ
തൊഴാം സോമനും സൌമ്യനും സൌമ്യചക്രധരനുമേ 296
സൌമ്യരൂപനും മുഖ്യനും സൌമ്യദംഷ്ട്രാവിഭൂഷനും
തൊഴാം ശ്യാമനും ഗൌരനുമർദ്ധപീതാർദ്ധശുഭ്രനും 297
നാരീനരശരീരനും സ്ത്രീപുംസന്നിതകൈതൊഴാം
തൊഴാം വൃഷഭവാഹനും ഗജേന്ദ്രഗമനനുമേ 298
ദുർഗ്ഗമനുതൊഴാമങ്ങയ്ക്കുഗമ്യാഗമനനുമേ
കൈതൊഴാം ഗണഗീതനും ഗണവൃന്ദരതനുമേ 299
ഗണാനുയാതമാർഗ്ഗനും ഗണനിത്യവ്രതനുമേ
തൊഴാം ശ്വേതാഭ്രവർണ്ണനും സന്ധ്യാരാഗപ്രഭനുമേ 300
അനുദ്ദിഷ്ടാഭിധാനനും സചുരുപന്നിത കൈതൊഴാം
തൊഴാം രക്താഗ്രവാസനും രക്തസൂത്രധരനുമേ 301
രക്തമാലാവിചിത്രനും രക്താംബരധരനുമേ
മണിഭൂഷിതമൂർദ്ധനുതൊഴാം ചന്ദ്രാർദ്ധഭൂഷനും 302
വിചിത്രമണിമൂർദ്ധനും കുസുമാഷ്ടധരനുമേ
കൃപ്പഗ്നിമുഖനേത്രനും സഹസ്രശശിനേത്രനും 303
അഗ്നിരൂപനും കാന്തനും കൈതൊഴാം ഗ്രഹണനുമേ
ഖചരനുങ്ങയ്ക്കുതൊഴാം ഗോചരാഭിരതനുമേ 304

ഭൂചരന്നും ഭുവനന്നുമനന്തന്നുംശിവന്നുമേ
തൊഴാം ദിഗ്വാസസ്സിനെന്നുമധിവാസസുവാസനും 305
തൊഴാംജഗന്നിവാസന്നും പ്രതിപത്തിസുഖന്നുമേ
ഉൽബുദ്ധമകുടന്നെന്നും മഹാകേയൂരഭൃത്തിനും 306
സപ്പുകണ്ണോപഹാരന്നും വിചിത്രാഭരണന്നുമേ
തൊഴാംത്രിനേത്രനേത്രന്നു സഹസ്രശതനേത്രനും 306
സ്ത്രീപുംസന്നു നപുംസന്നു തൊഴാം സാഖ്യന്നുയോഗന്നും
ശംയോരഭിസ്രവന്തന്നുമധവ്വന്നു തൊഴാം തൊഴാം 307
തൊഴാം സവ്വാത്തിനാശന്നു തൊഴാം ശോകഹരന്നുമേ
തൊഴാം മേഘനിനാദന്നു ബഹുമായാധരന്നുമേ 308
ബീജക്ഷേത്രാഭിപാലന്നും സ്രഷ്ടാരന്നുംതൊഴാം തൊഴാം
തൊഴാം സുരാസുരേശന്നു വിശേശന്നുതൊഴാംതൊഴാം 309
തൊഴാം പവനവേഗന്നുതൊഴാം പവനരൂപന്നും
തൊഴാം കാഞ്ചനമാലന്നു ഗിരിമാലന്നുകൈതൊഴാം 310
തൊഴാം സുരാരിമാലന്നു ചണ്ഡവേഗന്നു കൈതൊഴാം
ബ്രഹ്മശിരോപഹത്തന്നു മഹിഷഘ്നന്നു കൈതൊഴാം 311
തൊഴാം ത്രിരുപധാരന്നു യജ്ഞവിദ്ധ്വംസനന്നുമേ
തൊഴാം ത്രിപുരഹത്തന്നു യജ്ഞവിദ്ധ്വംസനന്നുമേ 312
തൊഴാം കാമാംഗനാശന്നു കാലദണ്ഡധരന്നുമേ
തൊഴാം സ്കന്ദവിശാഖന്നും ബ്രഹ്മദണ്ഡന്നുകൈതൊഴാം 313
തൊഴാം ഭവന്നു സവ്വന്നു വിശവരൂപന്നു കൈതൊഴാം
ഈശാനന്നു ഭവഘ്നന്നു തൊഴാമന്തകഘാതനും 314
തൊഴാം വിശവന്നു മായന്നു ചിന്ത്യാചിന്ത്യന്നു കൈതൊഴാം
നീ ഞങ്ങൾക്കു ഗതി ശ്രേഷ്ഠൻ!നീയേ ഹൃദയമങ്ങിനേ 315
നീ ബ്രഹ്മൻ!സവ്വദേവക്കും രുദ്രക്കും നീലലോഹിതൻ
സവ്വഭൂതങ്ങൾക്കുമാത്മാസാംഖ്യത്തിൽപ്പുരുഷൻമതം 316
പവിത്രങ്ങൾക്കുത്തൃഷഭൻ യോഗിനാം നിഷ്കളൻശിവൻ
ഗൃഹസ്ഥന്നുബ്രാശ്രമികൾക്കിശവരക്കു മഹേശവരൻ 317
കുബേരൻസവ്വയക്ഷക്കും ക്രതുക്കൾക്കുവിഷ്ണുപോൽ
പവ്വതങ്ങൾക്കുതു മേരുനക്ഷത്രങ്ങൾക്കു ചന്ദ്രനാം 318

ഋഷികൾക്കുവസിഷ്ഠൻ നീ ഗ്രഹങ്ങൾക്കൊണ്ണപോൽ
ആരണ്യകപശുക്കൾക്കു സിംഹംനീപരമേശ്വരൻ 319
ഗ്രാമ്യങ്ങൾക്കോ ഗോവൃഷൻ നീ നീയേ ലോകപ്രപൂജിതൻ
ആദിത്യന്മാക്കുവിഷ്ണുവസുക്കൾക്കുപാവകൻ 320
വൈനതേയൻപക്ഷികൾക്കുനന്തൻഭുജഗങ്ങളിൽ
വേദങ്ങൾക്കോ സാമവേദം യജുസ്സിൽശ്രുതരുദ്രിയം 321
സനൽക്കുമാരൻയോഗക്കു സാംഖ്യക്കു കപിലൻ ഭവാൻ
മരുത്തുക്കൾക്കു നീ ശക്രൻ പിതൃക്കൾക്കഗ്നിയാണു നീ 322
ലോകങ്ങൾക്കോ ബ്രഹ്മലോകം രതികൾക്കുമോക്ഷമാം
പാലാഴിയാഴികൾക്കു ശൈലങ്ങൾക്കു ഹിമാചലം 323
വർണ്ണങ്ങൾക്കോ ബ്രാഹ്മണൻ നീ വിപ്രക്കോ ദീക്ഷിതദ്വിജൻ
ലോകങ്ങൾക്കാദിയാണുനു സംഹർത്താവാണു കാലനാം 324
ലോകത്തിലിനിമറെന്തോ സർവ്വതോജ്യോധികംമതം
അതൊക്കെപ്പ് ഭഗവാൻതന്നെയെന്നുബുദ്ധിയുറച്ചു മേ 325
കൈതൊഴാം ഭഗവൻ ദേവ!കൈതൊഴാം ഭക്തവത്സല!
യോഗേശ്വര തൊഴാമങ്ങേക്കൈതൊഴാം വിശ്വസംഭവ 326
ഭക്തനെന്നിൽപ്രസാദിയ്ക്ക പാവപ്പെട്ടോരുദിനനിൽ
ഐശ്വര്യമില്ലാത്തവനിൽഗ്രുതിയാവൂ സനാതന! 327
അറിയാതപരാധം ഞാൻ ചെയ്തിലും പരമേശ്വര!
എൻഭക്തനെന്നു ദേവേശ!ക്ഷമിച്ചാലുമതൊക്കെയും 328
ദേവേശ!രൂപംമാറീട്ടു നീ മോഹിപ്പിച്ചൊരാളു ഞാൻ
അതുകൊണ്ടർഘ്യപാദ്യങ്ങളിങ്ങേകീലാ മഹേശ്വര! 329
എന്നീശനെ സ്തുതിച്ചിട്ടു ഭക്തിയാൽപ്പാദ്യമർഘ്യവും
കൈക്കൂപ്പിനിന്നുകൊണ്ടങ്ങു നിവേദിച്ചിതു സർവ്വവും 330
ഉടനേപനിനീരൊത്തു ദിവ്യഗന്ധംകലർന്നതായ്
എൻതലയ്ക്കൽപ്പുഷ്പവൃഷ്ടി വീണു ദേവ! മഹാദ്ഭുതം 331
ദിവ്യദുന്ദുഭിയുംകൊട്ടിയപ്പൊഴേ ദേവകിങ്കരർ
ശുചിഗന്ധത്തൊടുംവീശീ സുഖമായ്പ്പുണ്യമാരുതൻ 332
പിന്നെപ്രീതൻമഹാദേവൻപത്നിയൊത്തുവൃഷദ്ധ്വജൻ
വിണ്ണോരോടോതിയങ്ങനെ ഹർഷിപ്പിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ 333

കാണ്മിൻ വാനവരെല്ലാരുമുപമുന്യുമുനിയ്ക്കിഹ
എന്നിലോരാരംഭക്തിയെന്നുമേകഭാവത്തിൽനില്പതും 334
എന്നപ്പോഴാശ്ശൂലപാണി ചൊന്ന ദേവകഥം കേശവ!
ചൊല്ലി കൈതൊഴുതെല്ലാരും കമ്പിട്ടാശ്ശിവനോടഹോ 335
ഭഗവാനേ! ദേവദേവ! ലോകനാഥ! ജഗൽപ്പതേ!
സർവ്വകാമഫലംനിങ്കൽനിന്നേല്പൂട്ടേ ദിജോത്തമൻ 336
ഈവണ്ണമാ ബ്രഹ്മനാദിവാനോർചൊല്ലിയശങ്കരൻ
ശർവ്വൻ മിരിച്ചുഭഗവാനീശനെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ. 337

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു.

വത്സോപമന്യോ! തുഷ്ടൻ ഞാൻ കാണ്കെന്നെ മുനിപുംഗവ!
വിപ്രർഷേ! ദൃഢഭക്തൻ നീ പരീക്ഷിച്ചിതു നിന്നെ ഞാൻ 338
ഈഭൂരിഭക്തികൊണ്ടിട്ടൊട്ടേറെ പ്രീതിപൂണ്ടിതു ഞാനെടോ
അതിനാൽക്കാമമൊക്കേയും നിനക്കേകാം യഥേഷ്ടമേ 339
എന്നുമീമാൻ മഹാദേവനരുൾചെയ്തോരെനിയ്ക്കഹോ
ഹർഷത്താൽക്കണ്ണുനീർവാർന്നു വളർന്നു കുളർമെയ്യുമേ 340
ദേവനോടുചൊന്നേൻ ഞാൻ ഹർഷംകൊണ്ടിടുമ്പടി
പിന്നെയും പിന്നെയും മുദ്രകുത്തിക്കുമ്പിട്ടുകുപ്പിയും 341
ഇന്നുഞാൻ ജാതനായ്ത്തീന്നേൻജന്മംസഫലമിന്നുമേ
ദേവൻ സുരാസുര ഗുരുവെന്നെറ മുമ്പിട്ടുനില്പായായ് 242
കാണാ വാനവരും സേവചെയ്തിട്ടേതതിവീര്യനെ
ആദ്ദേവനെക്കണ്ടിതു ഞാനെന്നേക്കാംധന്യനാരുവാൻ 243
ധ്യാനിപ്പതേവം വിദ്വാന്മാർ പരം തത്വസനാതനം
വിശേഷമെന്നുചൊല്ലുന്നതെന്തജംജ്ഞാനമക്ഷരം 344
അതാണീഭഗവാൻ ദേവൻ സർവ്വസത്വാദിയവ്യയൻ
സർവ്വതത്വവിധാനജ്ഞൻ പ്രധാനപുരുഷൻ പരം 345
ദക്ഷിണാംഗാൽ വിശ്വകൃത്താം ബ്രഹ്മനെസ്സൃഷ്ടിചെയ്തവൻ
വാമാംഗാൽ ഭുവനംകാപ്പാൻ വിഷ്ണുവെത്തീർത്തോരീശ്വരൻ
പ്രളയംവരുമന്നേരം രുദ്രനെത്തീർത്തിതാ പ്രഭു
ചരാചരജഗത്തൊക്കെ മുടിയ്ക്കും രുദ്രനായവൻ 347

കാലനായിട്ടു തേജസാപ്രളയാഗ്നികണക്കിനേ
യുഗാന്തത്തിൽഭൂതജാലംഗ്രസിച്ചുകൊണ്ടുനില്ക്കുയാം 348
ഈ മഹാദേവനാംദേവൻ വിശ്വംതിരുത്തുചരാചരം
കല്പാന്തത്തിങ്കലേവക്കുമോമ്മയും പോക്കിനില്ക്കുയാം 349
സർവ്വഗൻസർവ്വഭൂതാത്മാ സർവ്വഭൂതഭവോൽഭവൻ
വായ്വൂ സർവ്വഗതൻനിത്യൻ സർവ്വവാനോക്കുദ്ദേശ്യനായ് 350
എനിയ്ക്കുവരമേകീടിലങ്ങു തോഷിയ്ക്കുകിൽ പ്രഭോ!
ദേവ! നിന്നിൽ ഭക്തിവേണമെന്നെന്നെയ്ക്കും സുരേശ്വര! 351
കഴിഞ്ഞതുവരാനുള്ളതിപ്പോളിങ്ങുള്ളതും വിഭോ
അറിവാനുണ്ടിങ്ങു മോഹം നിൻപ്രസാദാൽസ്സുരോത്തമ! 352
ബന്ധുക്കളൊത്തശിയ്ക്കേണം ഞാൻ പാൽപ്പായസമക്ഷയം
അങ്ങു സന്നിധിചെയ്യേണമെന്നും നമ്മുടെയാശ്രമേ 353
എന്നുകേട്ടെന്നൊടരുളീ ഭഗവാൻ വിശ്വപൂജിതൻ
ശിവൻ ചരാചരഗുരു തേജസ്സേറുംമഹേശ്വൻ. 354

ശ്രീ:ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

അജരാമരനാവട്ടേ ദുഃഖമൊക്കെയൊഴിഞ്ഞു നീ
യശസ്വിതേജസ്വിയായിട്ടിവ്യജ്ഞാനാഢ്യനായിയും 355
എൻപ്രസാദംകൊണ്ടുഭോന്യഷികൾക്കഭിഗമ്യനാം
ശീലമാന്നംഗുണംചേന്നും സർവ്വജ്ഞൻ പ്രിയരൂപനാം 356
അങ്ങയ്ക്കുണ്ടാമഗ്നിതേജസ്സുണ്ടാംയൌവനമക്ഷയം
എങ്ങൈങ്ങിച്ചിപ്പതങ്ങിഷ്ടപ്പെട്ടം ക്ഷീരോദസാഗരം 357
അങ്ങു പാലാഴിസാന്നിദ്ധ്യമങ്ങയ്ക്കുണ്ടായിവന്നിടും
പാൽപ്പായസംഭുജിച്ചാലുമമൃതോടൊത്തതിങ്ങിനി 358
ബന്ധുക്കളോടൊത്താകല്പം പിന്നൊ നീയെന്നിലെത്തിടും
ക്ഷയിയ്ക്കാതേ ബാന്ധവരുമെന്നും നിൻകുലഗോത്രവും 359
സാന്നിദ്ധ്യംചെയ്യുവേൻ നിത്യമാശ്രമത്തിൽദ്വിജോത്തമ.
ഉണ്ണീ!വാങ്ക യഥേഷ്ടംനീയുൽക്കണ്ഠയണയേണ്ടെടോ 360
വിപ്ര!നീയോക്കിലപ്പോഠം ഞാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടകൊള്ളുവൻ
എന്നരച്ചിട്ടു ഭഗവാൻ സൂര്യകോടിസമപ്രഭൻ 361

വരങ്ങളേകീട്ടീശാനനവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ.
സമാധിയാൽക്കണ്ടിതേവം കൃഷ്ണ!ഞാൻ ദേവദേവനെ 362
ധീമാനാമായവൻ ചൊന്നതൊക്കെയും സിദ്ധമായി മേ
നിൻപ്രത്യക്ഷം കാണുക കൃഷ്ണ!സിദ്ധന്മാർ നിന്നിടുന്നതും 363
വിദ്യാധരാപ്സരോയക്ഷഗന്ധർവ്വമുനിമാർകളും
കാണുക വൃക്ഷലതാഗുല്മം സർവ്വപുഷ്പഫലപ്രദം 364
സർവ്വർത്തുകസുമം മുറ്റും സുഖപത്രം സുഗന്ധിയായ്
ഇതൊക്കെയും മഹാബാഹോ!ദിവ്യഭാവമിയന്നതാം 365
മഹാത്മാവിശ്വരൻ ദേവദേവസ്വാമിപ്രസാദജം.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

എന്നവൻചൊന്നതായ്ക്കേട്ടു നേരേ കാണുംപ്രകാരമേ
ഏറ്റംവിസ്മയമുൾക്കൊണ്ടാ മുനിയോടുപറഞ്ഞു ഞാൻ 366
ധന്യനാണുനീ വിപ്രേന്ദ്ര! നിന്നെക്കാൾപ്പുണ്യകൃത്തെവൻ
ദേവാധിദേവൻ സാന്നിദ്ധ്യംചെയ്വൂ നിന്നുടെയാശ്രമേ 367
എനിയ്ക്കുമീവിധംതന്നെ തരില്ലേ ഭഗവാൻശിവൻ
പ്രസാദവും ദർശനവും മുനിശാർദ്ദൂല! ശങ്കരൻ. 368

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

കാണുംമഹാദേവനെ നീ പുണ്ഡരീകാക്ഷനിശ്ചയം
കാലതാമസമില്ലാതെ ഞാൻ കണ്ടപടി സമ്മതേ! 369
ദിവ്യചക്ഷുസ്സിനാൽ നിന്റെ വിക്രമം കാണ്മതുണ്ടു ഞാൻ
ആറാംമാസത്തിൽ നീ കാണും ദേവനെപ്പുരുഷോത്തമ! 370
സഭായ്ക്കശങ്കൽനിന്നൊട്ടായ്പ്പതിനാറുവരം ഭവാൻ
നേടിക്കൊള്ളും യദുശ്രേഷ്ഠ! സത്യമാണിപ്പറഞ്ഞതും 371
കഴിഞ്ഞതുവരാനുള്ളതിപ്പൊളുള്ളതുമൊക്കയും
ധീമാനവൻ പ്രസാദിയ്ക്കുയറിയും നീ മഹാഭുജ! 372
അസംഖ്യമീയന്യരെയുംകനിഞ്ഞോത്തീടിനാൻ ഹരൻ
പ്രസാദിയ്ക്കില്ലെന്തുകൊണ്ടാ സ്വാമിയങ്ങയ്ക്കു മാധവ! 373

നീയെട്ടാളായ്ദ്ദേവകഠംക്കും ശ്ലാഘ്യമത്രേ സമാഗമം
ബ്രഹ്മണ്യനാനൃശംസാഢ്യൻ ശ്രദ്ധയുള്ളവനായഹോ 374
ജപ്യംശങ്കരനെക്കാണ്മാൻവേണ്ടിയങ്ങയ്യൂ ഞാൻതരാം.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു

അവനോടോതി ഞാൻ ബ്രഹ്മൻ നിൻപ്രസാദാൽമഹാമുനേ
കാണ്മേൻ ദിതിജസംഘാതഘാതിദേവാധിദേവനെ 375
ഇമ്മട്ടവൻ മഹാദേവകഥയൊല്ലിയിരിയ്ക്കവേ
കഴിഞ്ഞിതെട്ടുദിവസം മുഹൂർത്തംപോലെ ഭാരത! 376
എട്ടാംദിനം വിപ്രനോടു ദീക്ഷകൊണ്ടേൻ വിധിയ്ക്കു ഞാൻ
കുശിചിരീടബന്ധിമുണ്ഡിനെയ്യാടിദ്ധൃതമേഖലൻ 377
കന്നാംമാസം ഫലാഹാരൻ രണ്ടാമത്തു ജലാശനൻ
മൂന്നാംനാലും പിന്നെയഞ്ചുമാവിധം വായുഭക്ഷണൻ 378
കറക്കാൽകൊണ്ടു നിന്നിന്ന കൈപൊക്കിയിളവറ ഞാൻ
ആയിരംസൂര്യതേജസ്സുകണ്ടേൻ നഭസി ഭാരത! 379
ആതേജസ്സിൻനടുക്കായിപ്പിന്നെ ഞാൻ പാണ്ഡുനന്ദന!
ഇന്ദ്രായുധക്കെട്ടണിഞ്ഞു വിദ്യുന്മാലാഗവാക്ഷമായ് 380
നീലശൈലചയംപോലെ വലാകാഞ്ചിതമാംഘനം
അതിൽനില്പുണ്ടു ഭഗവാൻ ദേവിയൊത്തു മഹാദ്യുതി 381
തപസ്തേജഃകാന്തികളാൽദ്ദീപ്തയാംകാന്തിയൊത്തവൻ
ശോഭിച്ചു ഭഗവാനങ്ങുദേവിയൊത്തു മഹേശ്വരൻ 382
സോമനോടൊന്നിച്ചു സൂര്യൻ കാറിൽ നില്പ്പും പ്രകാരമേ
കുളർമെയ്കൊണ്ടു കൌന്തേയ! വിസ്മയാൽക്കൺവിടുന്നു ഞാൻ
കണ്ടേൻ വാനോക്കാത്തിതീക്ഷ്ണം ഗതിയാംഹരദേവനെ. 383

കിരീടിയായ്ഗ്ഗദിയായ്ശൂലമേന്തും
വ്യാഘ്രാജിനൻ ജടിലൻ ദണ്ഡപാണി
പിനാകിയായ് വജ്രിയായ്ത്തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രൻ
ശുഭാംഗദൻ നാഗയജ്ഞോപവീതൻ 385
വക്ഷസ്സിനാൽക്കാലടിപ്പാട്ടിൽമുട്ടും
ദിവ്യംനാനാവർണ്ണമാംമാലചാർത്തി

സന്ധ്യാനടിതം പരിവിഷ്ടേനുവഷ്ടം
തീന്നൊക്കുംപോലിവൻ നിന്നുകണ്ടേൻ 386
മറവുമേ പ്രമഥക്കൂട്ടം പരിവാരം പെടുമ്പടി.
ശരൽക്കാലത്തുടഷ്ടേക്ഷ്യൻ പരിവിഷ്ടാക്കനാം വിധം
പതിനൊന്നുശതംരുദ്രരിമ്മട്ടാംവൃഷവാഹനേ 387
സ്തുതിച്ചു നിയതാത്മാവെക്കഷ്ടത്താൽശ്രുകേമ്മിയെ
ആദിത്യവസുസാദ്ധ്യന്മാർ വിശ്വേദേവാശ്വിമാർകളും 388
വിശ്വസ്തുതികളാൽ വിശ്വേദേവദേവനെ വാഴ്ത്തിനാർ
ഇന്ദ്രനാബ്ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവെന്നീയദിതി നന്ദനർ 389
ചൊൽവൂ രഥന്തരംസാമം ബ്രഹ്മാവുഭവസന്നിധൌ
യോഗീശ്വരന്മാർപലരുംയോഗദൻ ഗുരുതാതനെ 390
സസുതബ്രഹ്മർഷികളും ദേവർഷികളുമങ്ങിനേ
ദ്യോകാശമവ്വണ്ണം നക്ഷത്രങ്ങൾ ഗ്രഹങ്ങളും 391
മാസാർദ്ധമാസങ്ങളൃതുരാത്രിസംവത്സരം ക്ഷണം
മുഹൂർത്തങ്ങൾ നിമേഷങ്ങൾ യുഗമാറങ്ങളും ശരി 392
നമിയ്ക്കുന്നു ദിവ്യർ നൃപ!സത്യവിത്തുകൾ വിദ്യകൾ
സനൽക്കുമാരൻ വേദങ്ങളിതിഹാസങ്ങളങ്ങിനേ 393
മരീചിയംഗിരിസ്സത്രി പുലസ്ത്യൻ പുലഹൻക്രതു
മനുക്കളേഴുപേർ സോമനധർവ്വാവു ബൃഹസ്പതി 394
ഭൃഗുക്ഷോൻ കാശ്യപനാ വസിഷ്ഠമുനികാശ്യനും
ചന്ദസ്സുദീക്ഷായജ്ഞങ്ങൾ ദക്ഷിണാഗ്നിഹവിസ്സുമേ 395
യജ്ഞത്തിനൊക്കുംദ്രവ്യങ്ങൾ മൂർത്തിപൂണ്ടു യുധിഷ്ഠിര!
പ്രജാപാലർ സരിത്തുക്കൾ നഗനാഗങ്ങളേവരും 396
ദേവമാതാക്കളെല്ലാരും ദേവപത്നികൾകന്യകൾ
മുനിമാരായിരംപിന്നെപ്പതിനായിരമർബ്ബുദം 397
നമിപ്പൂ ശാന്തവിദ്വേഷ്ടൃലോകാംബുധികൾതിക്കുകൾ
ഗന്ധർവ്വരപ്സരസ്ത്രീകൾ ഗീതവാദ്യവിശാരദർ 398
ദിവ്യതാളത്തിലായ്പ്പാടിസ്തുതിപ്പൂ ഭവനെപ്പരം
വിദ്യാധരാസുരന്മാരും ഗുഹ്യകാശരരും ശരി 399
ചരാചരങ്ങളായുള്ള സർവ്വഭൂതങ്ങളങ്ങിനേ
മനോവാക്കുമ്മവഴിയായ് നമിപ്പൂ വിഭവേ നൃപ! 400

ഭവനെന്മുന്നിലായ് വന്നുനിന്നിതാ ത്രിദശേശ്വരൻ!
ഈശാനനെന്മുന്നിൽ വന്നുനിന്നുകണ്ടിട്ട ഭാരത! 401
സപ്രജാപതിശക്രാന്തം ജഗത്തീയെന്നെ നോക്കിതേ
എനിയ്ക്കിപ്പോൾശ്ശക്തിയില്ലമഹാദേവനെ നോക്കുവാൻ 402
പിന്നെയെന്നോടോതി ദേവൻ നോക്കെടോ കൃഷ്ണ ചൊല്ലെടോ
ആറായിരംവട്ടമെന്നെയാരാധിച്ചിതു നീയെടോ
നിന്നേപ്പോലെയെനിയ്ക്കില്ലീമൂന്നുലോകത്തിലും പ്രിയൻ 404
ദേവനെത്തലകുമ്പിട്ടവാറുമാ ദേവി തുഷ്ടയായ്
ബ്രഹ്മാദിവാനോർവാഴ്ത്തീടും സ്ഥാണുവോടോതി പിന്നെഞാൻ.

കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു

തൊഴുന്നു ഞാൻ ശാശ്വത! സുർവ്വയോനേ!
ബ്രഹ്മാധിപൻനീയൃഷിമാർകൾചൊൽവൂ
തപസ്സുമാസ്സുതപരജസ്തമസ്സും
നീതന്നെസത്യംപറയുന്നു സത്തർ 405
നിയ്യേബ്രഹ്മാവു രുദ്രൻ നീ പാശിയഗ്നിഭവൻമനു
ധാതാ തപ്തഷ്ടൻ വിധാതാവും പ്രഭു നീ സർവ്വതോമുഖൻ 406
ചരാചരങ്ങൾഭൂതങ്ങൾനിന്നിൽനിന്നുളവായവ
നീ സൃഷ്ടിച്ചതിതൊക്കേയും ത്രൈലോക്യം സചരാചരം 407
ഇന്ദ്രിയൌഘങ്ങൾ മനസ്സുമാറും
വായുക്കളേഴഗ്നികളപ്രകാരം
ആദ്യേവതൌഘംതവദേവതൌഘ-
മതിനുമേൽ നീയൃഷിമാരുരപ്പൂ. 408
വേദങ്ങൾയജ്ഞങ്ങൾസോമൻദക്ഷിണാഗ്നിഹവിസ്സുമേ
യജ്ഞത്തിനുള്ളതൊക്കേയും ഭഗവാനാണസംശയം 409
യജ്ഞമദ്ധ്യയനം ദാനം വ്രതങ്ങൾനിയമങ്ങളും
ഹ്രീകീർത്തിശ്രീദ്ധൃതിതുഷ്ടിസിദ്ധിയേവംതദപ്പണി 410
കാമം ക്രോധം ഭയം ലോഭം മദംസ്തബ്ധതമത്സരം
ആധിവ്യാധികളുംദേവഭവാനുടയ സന്തതി 411
കൃതീവികാരംപ്രളയംപ്രധാനംബീജമവ്യയം
മനസ്സിൻപരയാംയോനിപ്രഭാവംശാശ്വതം പരം 412

അവ്യക്തൻ പവനാചിന്ത്യൻ സഹസ്രാംശുഹിരണ്മയൻ
ഗണങ്ങൾക്കൊക്കേയുമാദിഭവാൻതാൻ ജീവിതാശ്രയൻ 413
മഹാനാത്മാവതിബ്രഹ്മൻ വിശ്വം ശംഭുസ്വയംഭവൻ
പ്രജ്ഞോപലബ്ധിയാബുദ്ധിസംവിൽഖ്യാതിധൃതിസ്മൃതി 414
പര്യായപ്പേർവാക്കുകളാൽ മഹാനാത്മാവു ബോദ്ധ്യനാം
നിൻബോധാൽബ്രാഹ്മണൻ വിദ്വാൻ പ്രമോഹത്തെയടക്കുമേ
നീ സർവ്വഭൂതഹൃദയം ക്ഷേത്രജ്ഞൻ നീയൃഷിസ്തുതൻ
എങ്ങുംകൈകാലുള്ളവൻനീയെങ്ങും കൺമൌലിവക്ത്രവാൻ
ലോകത്തിലെങ്ങും കാതുള്ളോനെങ്ങും വ്യാപിച്ചുനില്പുനീ
തിഗ്മാംശുവിൻനിമേഷാദികൽപ്പങ്ങൾക്കും ഫലംഭവാൻ 417
നീ പ്രഭോച്ചിസ്സുപുരുഷനേവനും ഹൃത്തിൽനില്പവൻ
അണിമാലഘിമാപ്രാപ്തിജ്യോതിസ്സീശാനനവ്യയൻ 418
നിങ്കലത്രേ ബുദ്ധിമതിശ്രിതരായ്നില്പു ലോകരും
ധ്യാനിപ്പോർ നിത്യയോഗക്കാർ സത്യസന്ധർ ജിതേന്ദ്രിയർ
നിന്നെഗ്ഗ്രഹയ്ക്കുള്ളിലുറച്ചുകാണ്മവൻ
പുരാണനാംപുരുഷമൂർത്തി ശക്തനെ
ഹിരണ്മയൻ ബുദ്ധജനാവലംബനെ
ധീമാനവൻ ബുദ്ധികടന്നുനില്പുമേ. 420
സൂക്ഷ്മമേഴുംകണ്ടു ഷഡംഗാകാരംപൂണ്ടു നിന്നെയും
പ്രധാനവിധിയോഗസ്ഥൻ നിന്നിൽത്താൻചേരുമേബുധൻ
എന്നുഞാൻ പാർത്ഥാർത്തിഹാരിഭവനോടുരചെയ്തവേ
ചരാചരജഗത്തൊക്കെസ്സിംഹനാദംമുഴക്കിതേ 422
വിപ്രൌഘമെന്നില്ലസുരാസുരാഹി
പിശാചയക്ഷംപിതൃപക്ഷിസംഘം
രക്ഷോഗണം ഭൂതനികായമെല്ലാ-
മുനീന്ദ്രരും ചേർന്നവനേവണങ്ങി 423
എൻമൌലിയിൽട്ടിവ്യഗന്ധമുള്ളപുഷ്പസമൂഹവും
വന്നുവീണു സുഖമെഴുംമട്ടിലായ്വീശി കാറുമേ 424
ഭഗവാനെന്നെയും ഗൌരീദേവിയേയും ജഗദ്ധിതൻ
നോക്കിശുക്രനെയും നോക്കീടെന്നോടരുളി ശങ്കരൻ 425

അറിയും കൃഷ്ണ! ശത്രുഘ്നൻ! നമ്മിൽ നിൻപരഭക്തി ഞാൻ
ആത്മശ്രേയസ്സുചെയ്താലും നിന്നിൽപ്രീതി പെരുത്തുമേ 426
വാങ്ങുകെട്ടവരം കൃഷ്ണ! തരാമങ്ങയ്ക്കു സത്തമ!
സുദുർല്ലഭങ്ങളം നീയിച്ഛിപ്പവ പൊല്ലാ യദൂത്തമ! 427

---

15. മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം

ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു

തലകുമ്പിട്ട നിയതൻ തേജസ്സുംഘത്തിലങ്ങു ഞാൻ
ഏറ്റവുംഹർഷമുൾക്കൊണ്ട ഭഗവാനോടു ചൊല്ലിനേൻ. 1

ധർമ്മേ ദൃഢത്വം യുധി ശത്രുഘാതം
പ്രശസ്തയാം കീർത്തി പെരുത്ത ശക്തി
യോഗം പ്രിയത്വം തവ സന്നിധാനം
വരിയ്ക്കുവേൻ പുത്രശതം ശതം ഞാൻ. 2

എന്നാലങ്ങിനെയെന്നോതീ ഞാനുണർത്തിയ ശങ്കരൻ
വിശ്വമാതാവെന്നൊടപ്പോൾസ്സുവ്രപാവനി ധാരിണി 3
എന്നോടോതീ ശ്രദ്ധയോടും ശ്രീശർവ്വാണി തപോമയി
സാംബനാം പുത്രനെത്തന്നു ഭഗവാൻ തവ സമ്മതേ! 4
എന്നോടുമങ്ങെട്ടവരം വാങ്ങിക്കൊൾക തരുന്നു ഞാൻ
കുമ്പിട്ടായവളോടായിച്ചൊന്നേൻ ഞാൻ പാണ്ഡുനന്ദന! 5

ദ്വിജാത്യകോപം പിതൃസുപ്രസാദം
ശതം സുതന്മാർ പരമങ്ങു ഭോഗം
കുലപ്രിയം മാതൃമഹാപ്രസാദം
വരിപ്പനാശുമവും ദാക്ഷ്യവും ഞാൻ. 6

ഉമ പറഞ്ഞു

ഈവണ്ണമുണ്ടാമമരപ്രഭാവ!
ഞാൻ ഭോഷ്കുപൊല്ലില്ലൊരു കാലമൊന്നും

ഭാര്യാസഹസ്രം പതിനാറിലും നീ
പ്രിയതമങ്ങക്ഷയമേറുകൊൾക
ബന്ധുക്കളിൽ പ്രീതിയൊട്ടേറെയെങ്ങ-
യ്യേകീടുന്നോൻ കാമ്യദേഹത്വവും ഞാൻ.
ഭജിയ്ക്കും നിൻമന്ദിരത്തിങ്കൽ നിത്യം
പാനത്തമാരഞ്ചെഴുവത്തു നൂറുപേർകഥം. 8

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കേവം വരംതന്നു ദേവൻ ഭാരത! ദേവിയും
മറഞ്ഞിതാ ക്ഷണത്തിങ്കൽസ്സ്വഗണൻ ഭീമപൂർവ്വജ! 9
ഈയൊരത്യദ്ഭുതം മുമ്പിൽ തേജസ്വിദ്വിജനോടഹോ
ഉപമന്യുവൊടൊക്കേയും പറഞ്ഞേൻ പാർത്ഥിവോത്തമ! 10
ദേവദേവനു കുമ്പിട്ടിട്ടായവൻ ചൊല്ലി സുവ്രത!

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

ഇല്ലാ ശർവ്വസമൻ ദേവനില്ലാ ശർവ്വസമൻ ഗതി
ഇല്ലാ ശർവ്വസമൻ ദാതാവില്ലാ ശർവ്വസമൻ രണേ. 11

---

16. മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

ഉണ്ടായ് കൃതത്തിങ്കലൃഷിതാത! തണ്ഡി പുകഴ്ന്നവൻ
പതിനായിരമണ്ടായാഥം ദേവനെത്താൻ സമാധിയാൽ
ആരാധിച്ചു ഭക്തനതിൽക്കേളവനുടെമേൽഫലം
കണ്ടു മഹാദേവനെത്താൻ സ്തുതിച്ചു വിഭവെപ്പരം 2
തണ്ഡിയേവം തപസ്സാലാപ്പരാത്മാവ്യയരൂപനെ
മഹാത്മാവിനെയുള്ളിൽക്കണ്ടോതീ വിസ്മിതനിങ്ങിനെ. 3
സാംഖ്യന്മാർകഥം പറിയുന്നോർ യോഗിമാർ ചിന്തചെയ്വവർ
പരൻ പ്രധാനൻ പുരുഷനധിഷ്ഠാതാവധീശ്വരൻ 4

രണം ജന്മനാശങ്ങൾക്കെന്നായിബ്ബുധർചൊൽവവൻ
ദേവാസുരമുനീന്ദ്രർക്കും തന്മേലൊന്നുംപെടാത്തവൻ 5
അജനീശാനനാദ്യന്തമില്ലാതരുളിട്ടുംപ്രഭു
അത്യന്തസുഖിയാദ്ദേവനനഘൻ ശരണം മമ. 6
ഏവംചൊല്ലുമ്പൊഴേകണ്ണു തപോനിധിയെയങ്ങിനെ
ധ്രുവാവ്യയാചിന്ത്യതുല്യനിത്യശാശ്വതതത്പരമേ 7
നിഷ്കളം സകളം ബ്രഹ്മം നിർഗ്ഗുണം ഗുണഗോചരം
യോഗികൾക്കു പരാനന്ദമക്ഷരം മോക്ഷസംജ്ഞകം 8
വായ്വിന്ദ്രാഗ്നിമരുൽക്കൾക്കും വിശ്വന്നും ബ്രഹ്മനും ഗതി
അഗ്രാഹ്യനചലൻ ശുദ്ധൻ ബുദ്ധിഗ്രാഹ്യൻ മനോമയൻ 9
ദുർവ്വിജ്ഞേയനസംഖ്യേയനകൃതാത്മസുദുർഗ്ഗമൻ
വിശ്വലോകത്തിന്നുയോനി തമസ്സിന്നേലെനില്പവൻ 10
പുരാണൻ പുരുഷൻ ദേവൻ പരങ്കൾക്കും പരാൽപ്പരൻ
പ്രാണനോടൊക്കുമാത്മാവാ ജ്യോതിസ്സാജ്ജീവഗം മനം 11
ആദ്ദേവനെക്കാണുവാനായേറെയാണ്ടുകാം മാമുനി
അത്യുഗ്രമാം തമസ്സാണ്ടു കണ്ടു വാഴ്ത്തീ മഹേശനെ. 12

തണ്ഡി പറഞ്ഞു

പവിത്രർക്കും പവിത്രം നീ ഗതിമാന്മാർക്കു നീ ഗതി
തേജസ്സുകൾക്കുഗ്രതേജസ്സാത്തപങ്കൾക്കുമേൽത്തപം 13
വിശ്വാവസുഹിരണ്യാക്ഷപുരുഹൂതനമസ്കൃത!
ഭൂരികല്യാണദ!വിഭോ!തൊഴുന്നേൻ പരസത്യമേ 14
ജന്മമൃത്യുഭയംപൂണ്ട യതികൾക്കൊക്കെയും വിഭോ!
കേതിനല്ലും സഹസ്രാംശോ!കൈതൊഴുന്നേൻ സുഖാശ്രയ 15
ബ്രഹ്മാവിന്ദ്രൻ വിഷ്ണു വിശേദേവന്മാർ മുനിമാർകളും
തത്വത്താൽ നിന്നെയറിയില്ലറിയും ഞങ്ങളെങ്ങിനേ 16
നിന്നിൽനിന്നൊക്കെയുളവാം നിന്നിലൊക്കെയിരിപ്പതാം
കാലാഖ്യൻ പുരുഷാഖ്യൻ നീതന്നെ ബ്രഹ്മാഖ്യനായതും 17
നിനക്കു മെയ് മൂന്നോരുന്നു പുരാണജ്ഞർ സുരർഷികൾ
അധിപൂരുഷമദ്ധ്യാത്മമധിഭൂതാധിദൈവതം 18

അധിലോകാധിവിജ്ഞാനമധിയജ്ഞനുമാണു നീ
ദേവകഠക്കും ദുർവ്വിദനാം നിന്നെക്കണ്ടാത്മസംസ്ഥനായ് 19
വിജ്ഞരെത്തുന്നു നിർമ്മുക്തർ പരം ഭാവമനാമയം
വിഭോ ഭവാനിച്ഛിയായ്കിൽജ്ജനനമൃത്യുക്കളേറെയാം 20
സദ്ഗതിമോക്ഷങ്ങൾക്കുവഴിയാക്ഷോപ്പാവേകിടുന്നു നീ
നിയ്യേസദ്ഗം മോക്ഷവും നീ കാമം ക്രോധവുമങ്ങിനേ 21
സത്വംരജസ്സാത്തമസ്സും നീതാൻ കീഴ്മേലുമങ്ങിനേ
ബ്രഹ്മാവു നീ വിഷ്ണു ഭവൻ സ്കന്ദേന്ദ്രന്മാർ യമാക്കളും 22
മനുദിനുധാതുവരുണവിധാതാക്കൾ ധനേശനും
ദ്യുവായുവെള്ളംതീവ്യോമം വാക്കുബുദ്ധിമതിസ്ഥിതി 23
കർമ്മം സത്യാനൃതം രണ്ടും നീതാനില്ലാത്തതുള്ളതും
നിയിന്ദ്രിയേന്ദ്രിയാർത്ഥങ്ങൾ പ്രകൃതിയ്ക്കും പരംധ്രുവം 24
വിശ്വാവിശ്വപരംഭാവം ചിന്ത്യാചിന്ത്യനുമാണു നീ
യാതൊന്നു പരമം ബ്രഹ്മം യാതൊന്നു പരമം പദം 25
സാംഖ്യയോഗക്കു ഗതിയേതതും നീയില്ല സംശയം
ഞങ്ങളിപ്പോൾ കൃതാർത്ഥന്മാരെത്തിയാസ്സൽപ്പദം ദൃഢം 26
പ്രാർത്ഥിപ്പതേതു പദമോ ജ്ഞാനനിർമ്മലബുദ്ധികൾ
ബുദ്ധികെട്ടിട്ടിതുനാളും മൂഢരായ് ഞങ്ങൾ കഷ്ടമേ 27
ബുധർ ശാശ്വതനെന്നോക്കും ദേവനെത്തിരിയായ്കയാൽ
ജന്മങ്ങളാലാനിൻഭക്തി നേരേ സാധിച്ചിതിപ്പൊൾ ഞാൻ 28
ദേവൻ ഭക്താനുഗ്രഹദൻ തൽജ്ഞാനാലമുതാപ്തിയാം
ദേവാസുരമുനീന്ദ്രക്കും പരംഗ്രഹ്യം സനാതനം 29
ഗ്രഹയ്ക്കുകത്തെഴും ബ്രഹ്മം ദുർവ്വിജ്ഞേയം മുനിയ്ക്കുമേ
അതാണിബ്ഭഗവാൻ ദേവൻ സർവ്വകൽസ്സർവ്വതോമുഖൻ 30
സർവ്വാത്മാവാം സർവ്വദർശി സർവ്വഗൻ സർവ്വചിത്തമൻ
ദേഹകൃൽദേഹഭൃൽദ്ദേഹിദേഹബുക്ക് ദേഹിമാർഗതി 31
പ്രാണകൃൽപ്രാണഭൃൽപ്രാണിപ്രാണദൻ പ്രാണിമാർഗതി
ഇഷ്ടധ്യായ്യാത്മവിത്തുക്കൾക്കധ്യാത്മഗതിയായവൻ 32
ജന്മാഭാവം നിനപ്പോർക്കു ഗതിയായവനീശ്വരൻ
സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കുമിവൻ ശുഭാശുഭഗതിപ്രദൻ 33

സർവ്വജന്തുക്കൾക്കുമിവൻ ജന്മമൃത്യുവിധായകൻ
സിദ്ധികാംക്ഷിയ്ക്കുമൃഷികൾക്കവൻതാൻ സിദ്ധിദൻ പ്രഭു 34
ഭൂമ്യാദിഭവനംമുറും വിണ്ണോരൊത്തുചമച്ചുടൻ
മൂത്തിയെട്ടാലേല്പു ദേവൻ ഭരിച്ചീടുന്നിതിങ്ങിനേ. 35
ഇവങ്കൽനിന്നൊക്കെയുണ്ടാം നിലനില്പതിവങ്കലാം
ലയിപ്പതുമിവങ്കൽത്താനിവനേകൻ സനാതനൻ 36
സത്പകാമികൾ സത്തുക്കൾക്കിവന്മേൽസ്സത്യലോകമാം
അപവർഗ്ഗവിമുക്തർക്കു കൈവല്യം ജ്ഞാനികൾക്കിവൻ 37
ബ്രഹ്മാദിസിദ്ധർ ഹൃഹയിൽഗ്ഗോപനം ചെയ്തവൻ പ്രഭു
ദേവാസുരമനുഷ്യർക്കു വെളിവാകൊല്ലയെന്നുതാൻ 38
ആ നിന്നെബ്ഭവനെക്കാണാ ദേവാസുരമനുഷ്യർകൾ
ഹൃദിസ്ഥൻ വെളിവാകാതുള്ളിവൻ മോഹമണയ്കയാൽ 39
ഭക്തിയോഗങ്കൊണ്ടു ഭജിച്ചിവനെസ്സംശ്രയിക്കുകിൽ
അവർക്കാത്മാവെയാത്മാവാൽക്കാട്ടും കരളിലുള്ളിവൻ 40
അവനെത്താനറിഞ്ഞീടിൽ ജന്മമൃത്യുക്കൾപറിടാ.
ആ വേദ്യനെയറിഞ്ഞീടിൽ വേദ്യം മറെറാന്നുമില്ലതാൻ 41
ആ വൻലാഭം ലഭിച്ചെങ്കിലോക്കില്ലതിനുമേൽബുധൻ
സൂക്ഷ്മം പരപ്രാപ്തിയിതിൽച്ചെന്നാലവ്യയമക്ഷയം 42
സാംഖ്യന്മാർ ഗണതത്വജ്ഞർ സാംഖ്യശാസ്ത്രവിശാരദർ
സൂക്ഷ്മജ്ഞരീ സൂക്ഷ്മതത്വം കണ്ടു ബന്ധമൊഴിയ്കുമേ. 43
വേദവിത്തുക്കളീ വേദ്യനാകും വേദാന്തസംസ്ഥനിൽ
നിത്യം പ്രാണായാമപരരാവേശിയ്കും ജപിച്ചിടും 44
ഓങ്കാരത്തേരിലേറിട്ടുവരെത്തും മഹേശനിൽ
ഇവനാദ്യേവയാനക്കാക്കാദിത്യൻ ദ്വാരമാണുപോൽ 45
ഇവനാപ്പിതൃയാനക്കാക്കിന്ദുവും ദ്വാരമാണുപോൽ
ഇവൻ കാഷ്ഠാദിക്കുകളും സംവത്സരയുഗാദിയും 46
ദിവ്യാദിവ്യം പരം ലാഭമയനം ദക്ഷിണോത്തരം
മുന്നം സ്തവങ്കൊണ്ടിവനെയാരാധിച്ചാ പ്രജാപതി 47
പ്രജാർത്ഥം പരമർത്ഥിച്ചു നീലലോഹിതനോടഹോ
ബഹ്വൃചന്മാർ സൽക്രിയയിലിവനേ വാഴ്ത്തുമിക്കിനാൽ. 48

യജൂസ്സിനാലെ ഹോമിപ്പൂ ത്രിധാ വേദ്യനെയദ്ധ്വരേ
സാമങ്ങളാൽപ്പാടിടുന്നു ശുദ്ധബുദ്ധികൾ സാമഗർ 49
ഋതം സത്യം പരം ബ്രഹ്മം വാഴ്ത്തുമാധർവ്വണദ്വിജർ
യജ്ഞത്തിൻപരയാം യോനിപരൻ പതിയുമാണിവൻ 50
രാപ്പകൽക്കാതുകണ്ണള്ളോൻ പക്ഷമാസശിരോഭുജൻ
ഋതുവീര്യൻ തപോധൈര്യനബ്ദഹൃദ്യോരുപാദവാൻ 51
യമൻ മൃത്യുഹൃതാശൻതാൻ കാലൻ സംഹാരവേഗവാൻ
കാലന്നുംപരയാം യോനികാലമത്രേ സനാതനൻ 52
ചന്ദ്രാർക്കർനക്ഷത്രഗണം ഗ്രഹങ്ങളിഹവായുവും
ധ്രുവൻസപ്തർഷിമാരേഴുഭുവനങ്ങളുമങ്ങിനേ 53
പ്രധാനം മഹദവ്യക്തം വിശേഷാന്തം സവൈകൃതം
ആ ബ്രഹ്മസ്തംബമാബ്ഭൂതാദികം സത്തുമസത്തുമേ 54
എട്ടായീടും പ്രകൃതികൾ പരൻ പ്രകൃതികൾക്കുമേ
ഈദ്ദേവന്നുള്ളോരുഭാഗം പരിവർത്തിപ്പിതാകവേ 54
ഇതത്രേ പരമാനന്ദം പരം ശാശ്വതമായതും
വിരക്തർക്കോ ഗതിയിതു സത്തുക്കൾക്കുഭാവമാം. 55
ഇതാണനുദ്വിഗ്നപദമിതാ ബ്രഹ്മം സനാതനം
ശാസ്ത്രവേദാംഗവിജ്ഞാനമാക്കിതേ ധ്യാനം പരംപദം 56
ഇതാണാപ്പരയാംകാഷ്ഠയിതാണാപ്പരയാംകല
ഇതാണാപ്പരയാംസിദ്ധിയിതാണാപ്പരയാംഗതി 57
ഇതാണാപ്പരയാംശാന്തിയിതാണാപ്പരനിർവ്വൃതി
ഇതിലെത്തീട്ടു സിദ്ധാത്മർ ഞങ്ങളെന്നോപ്പു യോഗികൾ 58
ഇതേ തുഷ്ടിയിതേ സിദ്ധിയിതേ ശ്രുതിയിതേ സ്മൃതി
അദ്ധ്യാത്മഗതിയിഷ്ടർക്കു ബുധർക്കോ പ്രാപ്തിയവ്യയ 59
ഭൂരിദക്ഷിണയജ്ഞങ്ങൾ യജിയ്ക്കും കാമികൾക്കഹോ
യജ്ഞശീലർക്കുള്ള ഗതിയായതും നീയസംശയം. 60
നല്ല യോഗജപം ശാന്തിനിയമം ദേഹപാതനം
ഇവയാലേ തപിപ്പോർക്കു ദേവ! വൻഗതിയാണു നീ 61
കർമ്മന്യാസംകഴിച്ചോരുവിരക്തർക്കുമതാതിടം
ബ്രഹ്മലോകത്തുള്ള ഗതിയായതും നീ സനാതന! 62

ജന്മാഭാവം നിനയ്ക്കുന്ന വൈരാഗ്യക്കാക്കുമങ്ങിനേ
പ്രകൃതിപ്രളയങ്ങൾക്കും ഗതി നീയേ സനാതന! 63
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമുള്ളോക്കു നിരുപാഖ്യനിരഞ്ജന!
കൈവല്യയായുള്ള പരഗതിയും ദേവ! നിയ്യൊരാൾ 64
വേദശാസ്ത്രപുരാണോക്തങ്ങളിശ്രുതികളഞ്ചുമേ
നിൻപ്രസാദത്തിനാൽക്കിട്ടുമല്ലായ്കിൽക്കിട്ടിടാ വിഭോ! 65
എന്നു തണ്ഡിതപോരാശിതാനീശാനനെ വാഴ്ത്തിനാൻ
ലോകകർത്താവു മൻചൊന്നാ മുഖ്യബ്രഹ്മവുമോതിനാൻ. 66

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

എന്നേവമാ ബ്രഹ്മവാദി തണ്ഡി വാഴ്ത്തിയൊരീശ്വരൻ
പറഞ്ഞു ഭഗവാൻ ദേവനുമയോടൊത്തെഴുംപ്രഭ 67
ബ്രഹ്മാവിന്ദ്രൻ വിഷ്ണു വിശേഷദേവന്മാരും മുനീന്ദ്രരും
അറിയാതില്ലയെന്നൊന്നിൽസ്സന്തോഷിച്ചോതി ശങ്കരൻ. 68

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

അക്ഷയാവ്യയനായ്ത്തീരും ദുഃഖമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞു നീ
യശസ്വി തേജസ്സുടയോൻ ദിവ്യജ്ഞാനമിയന്നവൻ 69
ഋഷികർക്കഭിഗമ്യൻതാൻ സൂക്തകൃത്തായി നിന്മകൻ
എൻപ്രസാദാൽ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! ഭവിച്ചീടുമസംശയം 70
എന്തുകാമംതരേണ്ടു ഞാൻ ചൊല്ലു കാംക്ഷിപ്പതെന്തു നീ
കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ടവൻ ചൊല്ലീ നിങ്കൽഭക്തിയുറയ്ക്ക മേ. 71

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

ഈ വരങ്കർ കൊടുത്തീശൻ സുരർഷികർ നമിപ്പവൻ
വിബുധന്മാർ പുകഴ്ത്തുന്നോനവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ. 72
ഭഗവാൻ കൂട്ടുകാരൊത്തുമറഞ്ഞപ്പോൾ യദുത്തമ!
ഋഷിയിങ്ങാശ്രമത്തിങ്കൽ വന്നിതെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ. 37
പ്രസിദ്ധനാമങ്ങളെവ തണ്ഡിയെന്നോടു ചൊല്ലിയോ
അവ നീ മാനവശ്രേഷ്ഠ! സിദ്ധിയ്ക്കായ്കേട്ടുകൊള്ളുക 74
പത്തുനാമസഹസ്രങ്ങളോത്തിലോതീ പിതാമഹൻ
ശുഭ്രനു ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പത്തുനാമശതങ്ങളെ 75

തണ്ഡയീബ്ഭഗവാനുള്ള ഗ്രഹ്യനാമങ്ങളച്യുത!
ദേവപ്രസാദാൽദ്ദേവേശ! മഹാത്മാവിനു ചൊല്ലിനാൻ. 76

---

17. മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

എന്നോടു പിന്നെ പ്രയതനവൻ താത! യുധിഷ്ഠിര!
കൈക്കൂപ്പിയോതീ വിപ്രഷ്ടിനാമസംഗ്രഹമാദ്യമേ. 1

ഉപമന്യു പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മപ്രോക്തമൃഷിപ്രോക്തം വേദവേദാംഗസംഭവം
നാമംചൊല്ലിജഗൽഖ്യാതസ്തുത്യനെസ്തുതിചെയ്യുവൻ. 2
മഹത്തായ് വിഹിതം സത്യം സിദ്ധം സർവ്വാർത്ഥസാധകം
വേദത്താത്മാവു തണ്ഡിമുനി ഭക്ത്യാ ചമച്ചതാം 3
സാധുതത്വജ്ഞമുനികൾ ചൊന്നമാതിരി വിശ്രുതം
പ്രവരം പ്രഥമം സത്യമെല്ലാവക്കും ഹിതം ശുഭം 4
ശ്രുതം ജഗത്തിലൊക്കേയും ബ്രഹ്മലോകാൽസ്സമാഗതം
അതു സത്യം പരംബ്രഹ്മം ബ്രഹ്മപ്രോക്തം സനാതനം 5
ചൊല്ലാം യദുശ്രേഷ്ഠ! കേട്ടുകൊൾക സശ്രദ്ധനായി നീ
വരിയ്ക്ക ദേവൻ ഭവനെബ്ഭക്തൻ നീ പരമേശനെ 6
എന്നാൽക്കേൾപ്പിച്ചിടാം നിന്നെയിങ്ങാ ബ്രഹ്മം സനാതനം.
വിസ്തരിച്ചൊക്കയും ചൊല്ലാവല്ല ശർവ്വന്റെയാക്കുമേ 7
പരംനൂറാണ്ടുകൊണ്ടിട്ടും വിദ്വതികളിണങ്ങിയും
അവന്റെയാദിമദ്ധ്യാന്തമെത്തില്ലാ സുരർപോലുമേ 8
അവന്റെ ഗുണമൊട്ടുക്കു ചൊല്ലാനാരുണ്ടു മാധവ!
എന്നാൽ മഹാദേവനുടെ പൊരുൾ മുറും ചുരുക്കി ഞാൻ 9
ചരിതം ശക്തിപോലോതാമാദ്ധീമാൻതൻപ്രസാദനാൽ
തത്സമ്മതം കിട്ടിടാതെ വാഴ്ത്താവല്ലാ മഹേശനെ 10

ഞാൻ സ്തുതിച്ച മഹാദേവൻ സമ്മതിയ്ക്കുകിലപ്പൊഥം ഞാൻ
ജഗദ്യോനിമഹാത്മാവാമനാദിനിധനനുടെ 11
അവ്യക്തയോനിയുടയ പേർകളൊട്ടൊട്ടു ചൊല്ലിടാം
വരേണ്യൻ വരദൻ ധീമാൻ നിശചരുപനെറയങ്ങിനെ 12
നാമസംഘം കേൾക്ക കൃഷ്ണ! പത്മയോനി പറഞ്ഞതാം.
പുത്തുനാമസഹസ്രങ്ങൾ ചൊല്ലീലേ പ്രപിതാമഹൻ 13
കടഞ്ഞെടുത്തിതവകൾ വെണ്ണ നെ തൈരിലാംവിധം
ഗിരിസാരംപൊൻകണക്കെപ്പൂസാരംതേനുപോലെയും 14
ഘൃതസാരംമണ്ഡുമട്ടുമാണീസ്സാരമെടുത്തതും
സർവ്വപാപാഹരമിതുനാൽമറക്കാതലൊത്തതാം 15
പ്രയത്നത്താൽപ്പഠിയ്ക്കേണം യതാത്മാവായ്ധരിയ്ക്കണം
മംഗല്യം പൌഷ്ടികമിതു രക്ഷോഘ്നം പാവനം പരം 16
ഇതു ഭക്തനു നല്കേണം ശ്രദ്ധയുള്ളാസ്തികനുതാൻ
അശ്രദ്ധനാം നാസ്തികനങ്ങജിതാത്മാവിനേകൊലാ. 17
ആരസൂയിപ്പതോ കാരണാത്മാവാമീശദേവനിൽ
കൃഷ്ണ! പൂർവ്വാപരന്മാരൊത്തായവൻ നരകത്തിലാം. 18
ഇതേ ധ്യാനമിതേ യോഗമിതേ ധേയമിതുത്തമം
ഇതേ ജപ്യമിതേ ജ്ഞാനമിതുത്തമരഹസ്യമാം 19
ഇതറിഞ്ഞാലന്തകാലത്തവൻ സൽഗ്ഗതിനേടുമേ
പവിത്രം മംഗലം മേദ്ധ്യമിതു കല്യാണമുത്തമം 20
ബ്രഹ്മാപിതനുതിത്തിട്ട സർവ്വലോകപിതാമഹൻ
ദിവ്യസ്തവങ്ങൾക്കൊടുക്കു രാജതപത്തികൾവെച്ചുതേ 21
അനുതൊട്ട മഹാത്മാവാമീശവനിതു കേവലം
സ്തവരാജാഖ്യയാൽഖ്യാതം ജഗത്തിൽസ്സുരപൂജിതം' 22
ബ്രഹ്മലോകാൽ സപ്തലോകത്തെത്തിച്ച സ്തവരാജനെ
തണ്ഡി മുനം നേടുകയാൽത്തണ്ഡികല്പിതമായതാം 23
സപ്തത്തിൽനിന്നിതി മന്നിൽക്കൊണ്ടുവന്നതു തണ്ഡിയാം
സർവ്വമംഗളമംഗല്യം സർവ്വപാപപ്രണാശനം 24
പറയാം ഞാൻ മഹാബാഹോ! സ്തവങ്ങൾക്കുത്തമം സ്തവം
ബ്രഹ്മങ്ങളിൽപ്പരംബ്രഹ്മം പരമം പരമങ്ങളിൽ 25

തേജസ്സുകഠംക്കും തേജസ്സു തപങ്ങഠംക്കും തപസ്സുവൻ
ശാന്തന്മാക്കിടയിൽശ്ശാന്തൻ ദൃതികഠംക്കും പരം ദൃതി 26
ദാന്തന്മാക്കും ദാന്തനെവൻ ധീമാന്മാക്കുള്ളധീയുമേ
ദേവകഠംക്കുംദേവനെവനെവനൃഷികഠംക്കുംമഹാനൃഷി 27
യജ്ഞങ്ങഠംക്കും യജ്ഞമെവൻ ശിവന്മാക്കുമെവൻ ശിവൻ
രുദ്രന്മാക്കും രുദ്രനെവൻ പ്രഭവത്തുക്കളിൽപ്രഭ 28
യോഗികഠംക്കും യോഗിയെവൻ കാരണങ്ങഠംക്കുകാരണം
ലോകങ്ങളാരിൽനിന്നുണ്ടാമാരിൽച്ചേന്നില്ലയെന്നുമാം 29
സവ്വഭൂതാത്മഭൂതസ്ഥനാത്തേജസാഹരനുടെ
ശവ്ന്റെറയായിരത്തെട്ടുനാമങ്ങളിവ കേഠംക്ക നീ
ത്തതുകേട്ടാൽ നരവ്യാഘ്രൂ! കാമമൊട്ടുക്കു നേടുമേ. 30

ശിവസഹസ്രനാമം

സ്ഥിരൻസ്ഥാണുപ്രഭു ഭീമൻ പ്രവരൻ വരദൻ വരൻ
സവ്വാത്മാസവ്വവിഖ്യാതൻ സവ്വൻ സവ്വകരൻ ഭവൻ 31
ജടിചമ്മിശിഖണ്ഡീ(താൻ) സർവ്വാംഗൻ സർവ്വഭാവനൻ
ഹരൻ(താൻ)ഹരിണാക്ഷൻ(താൻ)സർവ്വഭൂതഹരൻപ്രഭു 32
പ്രവൃത്തീ(താൻ) നിവൃത്തീ (താൻ) നിയതൻശാശ്വതൻധ്രുവൻ
ശ്മശാനവാസിഭഗവാൻ ഖചരൻ ഗോചരാർദ്ദനൻ 33
അഭിവാദ്യൻ മഹാകർമ്മാ തപസാീ ഭൂതവാഹനൻ
ഉന്മത്തവേഷപ്രച്ഛന്നൻ സവ്വലോകപ്രജാപതി 34
മഹാരൂപൻ മഹാകായൻ വൃഷരൂപൻ മഹായശാഃ
മഹാത്മാ സവ്വഭൂതാത്മാ വിശ്വരൂപൻ മഹാമനാ 35
ലോകപാലാനന്തഹിതാത്മാ പ്രസാദൻ ഹയഗർദ്ദഭി
പവിത്രം(താൻ) മഹാൻ പിനാകി നിയമം നിയമാശ്രിതൻ 36
സവ്വകർമ്മസ്വയംഭൂതനാദിയാദികരൻ നിധി
സഹസ്രാക്ഷൻ വിശാലാക്ഷൻ സോമൻ നക്ഷത്രസാധകൻ 37
ചന്ദ്രൻ സൂര്യൻ ശനീകേതുഗ്രഹം ഗ്രഹപതീവരൻ
അത്രിയത്രീനമസ്കർത്താ മൃഗബാണാർപ്പണാനഘൻ 38

മഹാതപൻ ഘോരതപനദീനൻ ദീനസാധകൻ
സംവത്സരകരൻ മന്ത്രം പ്രമാണം പരമംതപം 39
യോഗിയോജ്യൻ മഹാബീജൻ മഹാരേതൻ മഹാബലൻ
സുവർണ്ണരേതൻ സർവ്വജ്ഞൻ സുബീജൻ ബീജവാഹനൻ 40
ദശബാഹുരനിമിഷൻ നീലകണ്ഠനുമാപതി
വിശ്വരൂപൻ സ്വയംശ്രേഷ്ഠൻ ബലവീരൻ ബലോൽഭവൻ
ഗണകർത്താ ഗണപതി ദിഗ്വാസൻ കാമനങ്ങനേ
മന്ത്രവിൽപ്പരമംമന്ത്രം സർവ്വഭാവകരൻ ഹരൻ 41
കമണ്ഡലുധരൻ ധന്വി ബാണഹസ്തൻ കപാലവാൻ
അശനീ ശതഘ്നീ ഖഡ്ഗീ പട്ടസീയായുധീമഹാൻ 42
സ്രുവഹസ്തൻ സുരൂപൻ (താൻ) തേജസ്തേജസ്കരൻ നിധി
ഊർദ്ധ്വീഷി(താൻ)സുവക്ത്രൻതാനുഗ്രൻ വിതതൻശരി 43
ദീഘൻ(താൻ)ഹരികേശൻ(താൻ)സുതീർത്ഥൻ കൃഷ്ണനങ്ങിനേ
സൃഗാലരൂപൻ സിദ്ധാർത്ഥൻ മുണ്ഡൻ സർവ്വശുഭങ്കരൻ 44
അജൻ(താൻ)ബഹുരൂപൻ(താൻ)ഗന്ധധാരി കപർദ്ദിതാൻ
ഊർദ്ധരേതസ്സൂർദ്ധലിംഗനൂർദ്ധശായിനഭസ്സലൻ 45
ത്രിജടൻ ചീരവാസസ്സു രുദ്രൻ സേനാപതീ വിഭു
അഹശ്ചരൻ നക്തചരൻ തിഗ്മമന്യു സുവർച്ചസൻ 46
ഗജഹാദൈത്യഹാകാലൻ ലോകധാതാ ഗുണാകരൻ
സിംഹശാർദ്ദൂലരൂപൻതാനാർദ്രചർമ്മാംബരാവൃതൻ 47
കാലയോഗിമഹാനാദൻ സർവ്വകാമൻ ചതുഷ്പഥൻ
നിശാചരൻ പ്രേതചാരി ഭൂതചാരി മഹേശ്വരൻ 48
ബഹുഭൂതൻ ബഹുധരൻ സ്വർഭാനുവസുമിതൻഗതി
നിത്യപ്രിയൻ നിത്യനർത്തൻ നർത്തകൻ സർവ്വലാലസൻ 50
ഘോരൻ മഹാതപൻ പാശം നിത്യൻ ഗിരിരുഹൻ നഭം
സഹസ്രഹസ്തൻ വിജയൻ വ്യവസായമതന്ത്രിതൻ 51
അധർഷ്ണൻ ധർഷ്ണാത്മാ യജ്ഞഹാ കാമനാശകൻ
ക്ഷയാഗാപഹാരീ (താൻ)സുസഹൻപിന്നെ മദ്ധ്യമൻ 52
തേജോപഹാരിബലഹാമുദിതാ,സ്ഥാ,ജിതാ,വരൻ
ഗംഭീരഘോഷൻ ഗംഭീരൻ ഗംഭീരബലവാഹനൻ 53

ന്യഗ്രോധരൂപൻ ന്യഗ്രോധൻ വൃക്ഷപണ്ണ്യസ്ഥിതീ വിഭു
സുതീക്ഷ്ണദശനൻ പിന്നെ മഹാകായൻ മഹാനനൻ 54
വിഷ്വക്സേനൻ ഹരീയജ്ഞൻ സയുംഗാപീഡവാഹനൻ
(ആ)തീക്ഷ്ണതാപൻ ഹയ്യശൻ സഹായൻ കർമ്മകാലവിൽ
വിഷ്ണുപ്രസാദിതൻ യജ്ഞം സമുദ്രം ബഡവാമുഖം
ഹുതാശനസഹായൻ(താൻ)പ്രശാന്താത്മാ ഹുതാശനൻ 55
ഉഗ്രതേജാ മഹാതേജാജന്യൻ വിജയകാലവിൽ
ജ്യോതിഷാമയനംസിദ്ധീ സർവ്വവിഗ്രഹനങ്ങിനേ 57
ശിഖിമുണ്ഡിജടീജടാലി മൂർത്തിജൻ മൂർദ്ധഗൻ ബലി
വൈണവീപണവീതാളിഖലികാലകടങ്കടൻ 58
നക്ഷത്രവിഗ്രഹമതി ഗ്രഹണബുദ്ധിലയാഗമൻ
പ്രജാപതീ വിശ്വബാഹു വിഭാഗൻ സർവ്വഗാ,മുഖൻ 59
വിമോചനൻ സുസരണൻ ഹിരണ്യകവചോത്ഭവൻ
മേഢ്രജൻബലചാരീ(താൻ)മഹീചാരി തഥാസ്തുതൻ 60
സർവ്വതൂര്യ്യനിനാദീതാൻ സർവ്വതോദ്യപരിഗ്രഹൻ
വ്യാളരൂപൻ ഗുഹാവാസി ഗുഹൻ മാലിതരംഗവിൽ 61
ത്രിദശൻ ത്രികാലധൃക്കർമ്മം സർവ്വബന്ധവിമോചനൻ
ബന്ധനൻ അസുരേന്ദ്രർക്ക യുധി ശത്രുവിനാശനൻ 62
സാംഖ്യപ്രസാദൻ ദുർവ്വാസാ സർവ്വസാധുനിഷേവിതൻ
പ്രസ്കന്ദനൻ വിഭാഗജ്ഞനതുല്യൻ യജ്ഞഭാഗവിൽ 63
സർവ്വവാസൻ സർവ്വചാരി ദുർവ്വാസാ വാസവാ,മരൻ
ഹൈമൻ ഹേമകരൻ യജ്ഞൻ സർവ്വധാരിധരോത്തമൻ 64
ലോഹിതാക്ഷൻ മഹാക്ഷൻ(താൻ)വിജയാക്ഷൻവിശാരദൻ
സംഗ്രഹം നിഗ്രഹം കർത്താ സപ്തചീരനിവാസനൻ 65
മുഖ്യൻ അമുഖ്യൻ ദേഹൻ(താൻ)കാഹളീസർവ്വകാമദൻ
സർവ്വകാലപ്രസാദൻ(താൻ) സുബലൻ ബലരൂപധൃക് 66
സർവ്വകാമപരൻ പിന്നെസ്സർവ്വഗൻ സർവ്വതോമുഖൻ
ആകാശനിർവ്വിരൂപൻ(താൻ) നിവാതിയവശൻ ഖഗൻ 67
രൌദ്രരൂപ,ംശ്രുവാദിത്യൻ ബഹുരശ്മി സുവർച്ചസി
വസുവേഗൻ മഹാവേഗൻ മനോവേഗൻ നിശാചരൻ 68

സർവ്വവാസിശ്രിയാവാസിയുപദേശകരാകരൻ
മുനിയാത്മനിരാലോകൻ സംഭഗ്നൻ(താൻ)സഹസ്രദൻ 69
പക്ഷീ(താൻ) പക്ഷത്രുപൻതാനതിദീപ്തൻ വിശാംപതി
ഉന്മാദൻ മദനൻ കാമനശത്ഥാകൃത്കരൻ യശഃ 70
വാമദേവൻ വാമനും പ്രാക്ദക്ഷിണൻ പിന്നെ വാമനൻ
സിദ്ധയോഗീ(താൻ)മഹർഷി സിദ്ധാർത്ഥൻ സിദ്ധസാധകൻ 71
ഭിക്ഷു(താൻ)ഭിക്ഷുരുചൻ(താൻ)വിപണൻ മൃദുവ്യയൻ
മഹാസേനൻ വിശാഖൻ(താൻ)ഷഷ്ടിഭാഗൻ ഗവാമ്പതി 72
(താൻ) വജ്രഹസ്തൻ വിഷ്കംഭി ചമൂസ്തംഭനനന്ദിനേ
വൃത്താവൃത്തകരൻ താലൻ മധുമധുകലോചനൻ 73
വാചസ്പത്യൻ വാജസനൻ നിത്യമാശ്രമപൂജിതൻ
ബ്രഹ്മചാരീ ലോകചാരി സർവ്വചാരിവിചാരവിൽ 74
ഈശാനനീശപൻ കാലൻ നിശാചാരിപിനാകധൃക്
നിമിത്തസ്ഥൻനിമിത്തം(താൻ)നന്ദിനന്ദികരൻ ഹരി 75
നന്ദീശപരൻ പിന്നെ നന്ദിനന്ദനൻ നന്ദിവർദ്ധനൻ
ഭഗഹാരിനിഹന്താവു കാലൻ ബ്രഹ്മാ പിതാമഹൻ 76
ചതുർമ്മുഖൻ മഹാലിംഗൻ ചാരുലിംഗനതേവിധം
ലിംഗാദ്ധ്യക്ഷൻ സുരാദ്ധ്യക്ഷൻ യോഗാദ്ധ്യക്ഷൻയുഗാവഹൻ
ബീജാദ്ധ്യക്ഷൻ ബീജകർത്താവദ്ധ്യാത്മാകൃനുഗതൻബലൻ
ഇതിഹാസം സങ്കല്പം (താൻ)ഗൌതമൻ (താൻ)നിശാകരൻ
ദംഭൻ അദംഭൻ വൈദംഭൻ വശ്യൻ വശകരൻ കലി
ലോകകർത്താ പശുപതി മഹാകർത്താവനൌഷധൻ 79
അക്ഷരം പരമംബ്രഹ്മം ബലവൽശുക്രനന്ദിനേ
നീതിഅനീതി ശുദ്ധാത്മാ ശുദ്ധൻ മാന്യൻ ഗതാഗതൻ 80
ബ്രഹ്മപ്രസാദൻ സുസപ്നൻ ദർപ്പണൻതാനമിത്രജിൽ
വേദകാരൻ മന്ത്രകാരൻ വിദ്വാൻ സമരമർദ്ദനൻ 81
മഹാമേഘനിവാസീ (താൻ) മഹാഘോരൻ വശീകരൻ
അഗ്നിജ്വാലൻ മഹാജ്വാലനതിധൂമ്രൻ ഹുതൻ ഹവി 82
വൃഷണൻ ശങ്കരൻ നിത്യവർച്ചസ്വീ ധൂമകേതനൻ
നീലനമ്മട്ടംഗലുബ്ധൻ ശോഭനൻ നിരവഗ്രഹൻ 83

സ്വസ്തിദൻ സ്വസ്തിഭാവൻ (താൻ) ഭാഗിഭാഗകരൻ ലഘു
ഉത്സംഗൻ (താൻ) മഹാംഗൻ (താൻ) മഹാഗർഭപരായണൻ
കൃഷ്ണവർണ്ണൻ സുവർണ്ണൻ (താൻ) ദേഹികാംക്ഷിക്കൊക്കെയിന്ദ്രിയം
മഹാപാദൻ മഹാഹസ്തൻ മഹാകായൻ മഹാശയൻ 85
മഹാമൂർദ്ധം മഹാമാത്രൻ മഹാനേത്രൻ നിശാലയൻ
മഹാന്തകൻ മഹാകർണ്ണൻ മഹോഷ്ഠൻ (താൻ) മഹാഹനു
മഹാനാസൻ മഹാകംബു മഹാഗ്രീവൻ ശ്മശാനഭാക്ക് 86
മഹാവക്ഷാ മഹോരസ്കനന്തരാത്മാ മൃഗാലയൻ
ലംബനാൻ ലംബിതോഷ്ഠൻ (താൻ) മഹാമായൻ പയോനിധി
മഹാദന്തൻ മഹാദംഷ്ട്രൻ മഹാജിഹ്വൻ മഹാമുഖൻ
മഹാനഖൻ മഹാരോമൻ മഹാകേശൻ മഹാജടൻ 88
പ്രസന്നൻ (താൻ)പ്രസാദൻ(താൻ) പ്രത്യയംഗിരിസാധനൻ
സ്നേഹനാസ്നേഹനൻ പിന്നെയജിതൻതാൻ മഹാമുനി 89
വൃക്ഷാകാരൻ വൃക്ഷകേതുവനലൻ വായുവാഹനൻ
ഗണ്ഡലീമേരുധാമാവു ദേവാധിപതിയങ്ങിനേ 90
അധ്വശീർഷൻ സാമാസ്യനുകസഹസ്രാമിതേക്ഷണൻ
യജ്ഞഃപാദഭുജൻ ഗ്രഹ്യൻ പ്രകാശനഥ ജംഗമൻ 91
അമോഘാർത്ഥൻ പ്രസാദംതാനഭിഗമ്യൻ സുദർശനൻ
ഉപകാരൻ പ്രിയൻ സർവ്വൻ കനകൻ കാഞ്ചനച്ഛവി 92
നാഭിനന്ദികരൻ ഭവാൻ പുഷ്കരസ്ഥപതിസ്ഥിരൻ
ദ്വാദശൻ ത്രാസനൻ ആദ്യൻ യജ്ഞൻ യജ്ഞസമാഹിതൻ
നക്തം കലീ കാലനേവം മകരൻ കാലപൂജിതൻ
സഗണൻ ഗണകരൻ (താനു)ഭൂതവാഹനസാരഥി 94
ഭസ്മശയൻ ഭസ്മഗോപ്താ ഭസ്മഭൂതൻ തരുഗണൻ
ലോകപാലനലോകൻ (താൻ) മഹാത്മാസർവ്വപൂജിതൻ 95
ശുക്ലൻ ത്രിശുക്ലൻ സമ്പന്നൻ ശുചിഭൂതനിഷേവിതൻ
ആശ്രമസ്ഥൻ ക്രിയാവസ്ഥൻ വിശകർമ്മമതീവരൻ 96
വിശാലശാഖൻ താമ്രോഷ്ഠനംബുജാലൻ സുനിശ്ചലൻ
കപിലൻ കപിശൻ ശുക്ലനായുസ്സേവം പരാപരൻ 97
ഗന്ധർവ്വനദിതീതാക്ഷ്യൻ സുവിജ്ഞേയൻ സുശാരദൻ
പരശ്വധായുധൻ ദേവനകാരി സുബാന്ധവൻ 98

തുംബവീണൻ മഹാക്രോധനൂർദ്ധ്വരേതൻ ജലേശയൻ
ഉഗ്രൻ വംശകരൻ വംശം വാശനാദനനിന്ദിതൻ 99
സർവ്വാംഗരൂപൻ മായാവിസുഹൃദൻ അനിലാ,നലൻ
ബന്ധനം ബന്ധകർത്താവു സുബന്ധനവിമോചനൻ 100
സയജ്ഞാരീസകാമാരീ മഹാദംഷ്ട്രൻ മഹായുധൻ
ബഹുധാനിന്ദിതൻ ശർവ്വൻ ശങ്കരൻ ശങ്കരാ,ധനൻ 101
അമരേശൻ മഹാദേവൻ വിശ്വദേവൻ സിരാരിഹാ
അഹിർബുദ്ധ്ന്യനിലാഭൻ(താൻ)ചേകിതാനൻ ഹവിസ്തൻ
അജൈകപാത്തുകാപാലി ത്രിശങ്കുവജിതൻ ശിവൻ
ധന്വന്തരീധൂമകേതു സ്കന്ദൻ വൈശ്രവണൻ തഥാ 103
ധാതാവുശുക്രൻ(താൻ)വിഷ്ണുമിത്രൻ ത്വഷ്ടാധ്രുവൻധരൻ
പ്രഭാവൻ സർവ്വഗൻ വായുവയ്യമാ സവിതാ രവി 104
ഉഷംഗ്രഹൻ വിധാതാവു മാന്ധാതാ ഭൂതഭാവനൻ
വിഭുവർണ്ണവിഭാവീതാൻ സർവ്വകാമഗുണാവഹൻ 105
പദ്മനാഭൻ മഹാഗർഭൻ ചന്ദ്രവക്ത്രാ,നിലാ,നലൻ
ബലവാനുപശാന്തൻ താൻ പുരാണൻ പുണ്യചഞ്ചുരി 106
കുരുകർത്താ കുരുവാസീ കുരുഭൂതൻ ഗുണൌഷധൻ
സർവ്വാശയൻ ദർഭചാരി സർവ്വപ്രാണികഠതൻപതി 107
ദേവദേവൻ സുഖാസക്തൻ സത്തസൽസർവ്വരത്നവിൽ
കൈലാസഗിരിവാസീതാൻ ഹിമവൽഗിരിസംശ്രയൻ 108
കുലഹാരീ കുലകർത്താ ബഹുവിദ്യൻ ബഹുപ്രദൻ
വണിജൻ വർദ്ധകീവൃക്ഷാംബുകുളം ചന്ദനം ഛദം 109
സാരഗ്രീവൻ മഹാശത്രുവലോലൻ(താൻ)മഹൌഷധം
സിദ്ധാർത്ഥകാരിസിദ്ധാർത്ഥൻ ഛന്ദോവ്യാകരണോത്തരൻ 110
സിംഹനാദൻ സിംഹദംഷ്ട്രൻ സിംഹഗൻ സിംഹവാഹനൻ
പ്രഭാവാത്മാ ജഗൽക്കാലസ്ഥാലൻ ലോകഹിതൻ തരു 111
സാരംഗൻ നവചക്രാംഗൻ കേതുമാലി സഭാവനൻ
ഭൂതാലയൻ ഭൂതപതിയഹോരാത്രമനിന്ദിതൻ 112
വാഹിതാസർവ്വഭൂതങ്കഠം നിലയംതാൻ വിഭുവൻ
അമോഘൻ സംയതൻ അശ്വൻ ഭാജനം പ്രാണധാരണൻ

ധൃതിമാൻ മതിമാൻ ദക്ഷൻ സൽക്കൃതൻ(താൻ)യുഗാധിപൻ
ഗോപാലി ഗോപതിഗ്രാമൻ ഗോചർമ്മവസനൻ ഹരി 114
ഹിരണ്യബാഹു,പ്രവേശിഗുഹാപാലനു,മങ്ങിനേ
പ്രഹൃഷ്ടാരിമഹാഹർഷൻ ജിതകാമൻജിതേന്ദ്രിയൻ 115
ഗാന്ധാരൻ (താൻ)സുവാസൻ (താൻ)തപസ്സക്തൻ രതിനരൻ
മഹാഗീതൻ മഹാനൃത്യനപ്സരോഗണസേവിതൻ 116
മഹാകേതു മഹാധാതു നൈകസാനുചരൻ ചലൻ
ആവേദനീയനാവേശൻ സർവ്വഗന്ധസുഖാവഹൻ 117
തോരണം തോരണം വാതം പരിഘീപതി ഖേചരൻ
സംയോഗം വർദ്ധനൻ വൃദ്ധനതിവൃദ്ധൻ ഗുണാധികൻ 118
നിത്യനാത്മാ സഹായൻ(താൻ)ദേവാസുരപതീപതി
യുക്തൻ(താൻ) യുക്തബാഹു, ദ്യോസുപർവ്വാവിദേവനും 119
ആഷാഢൻ(താൻ) സുഷാഢൻ(താൻ) ധ്രുവൻ(താൻ)ഹരി
(ണൻഹരൻ
വപുസ്സാവത്തമാനക്കു വസുശ്രേഷ്ഠൻ മഹാപഥം 120
ശിരോഹാരി വിമർഷൻ(താൻ)സർവ്വലക്ഷണലക്ഷിതൻ
അക്ഷം(താൻ)രഥയോഗീ (താൻ) സർവ്വയോഗിമഹാബലൻ
സമാമ്നായാ,സമാമ്നായൻ തീർത്ഥദേവൻ മഹാരഥൻ
നിർജ്ജീവൻ ജീവനൻ മന്ത്രം ശുഭാക്ഷൻ ബഹുകർശൻ 122
രത്നപ്രഭൂതൻ രത്നാംഗൻ മഹാർണ്ണവനിപാനവിൽ
മൂലം വിശാലനമൃതൻ വ്യക്താവ്യക്തൻ തപോനിധി 123
ആരോഹണനധിരോഹൻ ശീലധാരി! മഹായശാഃ
സേനാകല്പൻ മഹാകല്പൻ യോഗൻ യുഗകരൻ ഹരി 124
യുഗരൂപൻ മഹാരൂപൻ മഹാനാഗഹനൻ പഥം
ന്യായനിർവ്വപണൻ പാദൻ പണ്ഡിതൻഅചലോപമൻ 125
ബഹുമാലൻ മഹാമാലൻ ശശീഹരസുലോചനൻ
വിസ്താരൻ ലവണൻ കൂപൻ ത്രിയുഗൻസഫലോദയൻ 126
ത്രിനേത്രൻ (താൻ) വിഷണ്ഡാംഗൻ മണിവിദ്ധൻ ജടാധരൻ
ബിന്ദുവിസർഗ്ഗൻ സുമുഖൻ ശരംസർവ്വായുധൻ സഹൻ 127

നിവേദനൻ സുഖാജാതൻ സുഗന്ധാരൻ മഹാധനു
(ആ)ഗ്രന്ധമാലീഭഗവാനുത്ഥാനം കർമ്മമേതിനും 128
മന്ഥാനൻ ബഹുളൻ വായു സകലൻ സർവ്വലോചനൻ
തലൻ താലൻ കരസ്ഥാലയുദ്ധസംവഹനൻ മഹാൻ 129
ചുത്രം സുചുത്രൻ വിഖ്യാതൻ ലോകം സർവ്വാശ്രയൻ ക്രമൻ
മുണ്ഡൻ വിരൂപൻ വികൃതൻ ദണ്ഡികുണ്ഡിവികുർവ്വണൻ 130
ഹയ്മക്ഷൻ കകുഭൻ വജ്രി ശതജിഹ്വൻ സഹസ്രപാൽ
സഹസ്രമൂർദ്ധാദേവേന്ദ്രൻ സർവ്വദേവമയൻ ഗുരു 131
സഹസ്രബാഹുസർവ്വേശൻ ശരണ്യൻ സർവ്വലോകകൃൽ
പവിത്രം ത്രികകുന്മന്ത്രം കനിഷ്ഠൻ കൃഷ്ണപിംഗളൻ 132
ബ്രഹ്മദണ്ഡവിനിർമ്മാതാ ശതഘ്നീപാശശക്തിമാൻ
പദ്മഗർഭൻ മഹാഗർഭൻ ബ്രഹ്മഗർഭൻ ജലോദ്ഭവൻ 133
ഗർഭസ്ഥിബ്രഹ്മകൃൽബ്രഹ്മാബ്രഹ്മവിൽബ്രാഹ്മണൻ ഗതി
അനന്തരൂപൻ നൈകാത്മാ തിഗ്മതേജൻ സ്വയംഭുവൻ 134
ഊർദ്ധ്വഗാത്മാ പശുപതി വാതരംഹാമനോജവൻ
ചന്ദനീ പദ്മനാളാഗ്രൻ സുരഭ്യുത്തരണൻ നരൻ 135
കർണ്ണികാരമഹാസ്രഗ്വി നീലമൗലിപിനാകധൃക്
ഉമാപതിയുമാകാന്തൻ ജാഹ്നവീധൃക്കുമാധവൻ 136
വരൻ വരാഹൻ വരദൻ വരേണ്യൻ സുമഹാസനൻ
മഹാപ്രസാദൻ മദനൻ ശത്രുഹാശ്വേതപിംഗളൻ 137
പ്രീതാത്മാ പരമാത്മാവു പ്രയതാത്മാ പ്രധാനധൃക്
സർവ്വപാർശ്വമുഖൻ ത്ര്യക്ഷൻ ധർമ്മസാധാരണൻ വരം 138
ചരാചരാത്മാസൂക്ഷ്മാത്മാവമൂർത്തൻ ഗോവൃഷേശ്വരൻ
സാധ്ര്യർഷി, വസു,വാദിത്യൻ വിവസ്വാൻ സവിതാ,മൃതൻ 139
വ്യാസൻ സർഗ്ഗസുസംക്ഷേപം വിസ്താരംപര്യയം നരൻ
ഋതുസംവത്സരം മാസം പക്ഷം സംഖ്യാസമാപനൻ 140
കലാകാഷ്ഠലവംമാത്രമുഹൂർത്താഹംക്ഷപാക്ഷണം
വിശ്വക്ഷേത്രം പ്രജാബീജം ലിംഗമദ്യാദ്യനിർഗ്ഗമൻ 141
സത്തസദ്വ്യക്തമവ്യക്തം പിതാമാതാപിതാമഹൻ
സ്വർഗ്ഗദ്വാരം പ്രജാദ്വാരം മോക്ഷദ്വാരം ത്രിവിഷ്ടപം 142

നിർവ്വാണം ഹ്ലാദനം പിന്നെ ബ്രഹ്മലോകം പരാഗതി
ദേവാസുരവിനിർമ്മാതാ ദേവാസുരപരായണൻ 143
ദേവാസുരഗുരുദേവൻ ദേവാസുരനമസ്കൃതൻ
ദേവാസുരമഹാമാത്രൻ ദേവാസുരഗണാശ്രയൻ 144
ദേവാസുരഗണാദ്ധ്യക്ഷൻ ദേവാസുരഗണാഗ്രണി
ദേവാസുരേശ്വരൻ വിശ്വൻ ദേവാസുരമഹേശ്വരൻ 145
സർവ്വദേവമയാചിന്ത്യൻ ദേവതാത്മാത്മസംഭവൻ
ഉൽഭിൽ ത്രിവിക്രമൻ വൈദ്യൻ വിരജൻ നീരജോമരൻ 146
ഈഡ്യൻ ഹസ്തീശ്വരൻ വ്യാഘ്രൻ ദേവസിംഹൻ നരർഷഭൻ
വിബുധാഗ്രവരൻ സൂക്ഷ്മൻ സർവ്വദേവൻ തപോമയൻ 147
സുയുക്തൻ ശോഭനൻ വജ്രി പ്രാസപ്രഭവനവ്യയൻ
ഗ്രഹൻ കാന്തൻ നിജംസർഗ്ഗം പവിത്രം സർവ്വപാവനൻ 148
ശൃംഗിശൃംഗപ്രിയൻ ബഭ്രു രാജരാജൻ നിരാമയൻ
അഭിരാമൻ സുരഗണൻ വിരാമൻ സർവ്വസാധനൻ 149
ലലാടാക്ഷൻ വിശ്വദേവൻ ഹരിണൻ ബ്രഹ്മവച്ചസൻ
സ്ഥാവരങ്ങൾക്കുള്ള പതി നിയമേന്ദ്രിയവർദ്ധനൻ 150
സിദ്ധാർത്ഥൻ സിദ്ധഭൂതാർത്ഥൻ, ചിന്ത്യൻ സത്യവ്രതൻ ശുചി
പ്രതാധിപൻ പരം ബ്രഹ്മം ഭക്തർക്കുപരയാംഗതി 151
വിമുക്തൻ മുക്തതേജസ്സു ശ്രീമാൻ ശ്രീവർദ്ധനൻ ജഗൽ
എന്നുഭക്ത്യാ ഞാൻ പ്രധാനപ്പടിവാഴ്ത്തീ മഹേശനെ 152
ബ്രഹ്മാദിവാനോരറിയില്ലിതു തത്വാൽ മുനീന്ദ്രനും
വാഴ്ത്താനാരുണ്ടു വാഴ്ത്തുണ്ടും വന്ദ്യാച്ച്യുതജഗദീശനെ 153
വിഭുവാംയജ്ഞപതിയെബ്ഭക്തിയാൽ മുമ്പിലാക്കി ഞാൻ
മതിമത്തമനെപ്പിന്നെ സ്തുതിച്ചേൻ സമ്മതത്തൊടും 154
ഈപ്പുഷ്ടികൂടും നാമങ്ങൾകൊണ്ടീശ്ശിവനെ വാഴ്ത്തുവോൻ
ശുചിഭക്തൻ നിത്യയുക്തനാത്മാവാരാത്മസിദ്ധനാം 155
ഇതല്ലോ പരമം ബ്രഹ്മം പരബ്രഹ്മത്തിലെത്തിടും
ഋഷിമാരും ദേവകളും വാഴ്ത്തുംതൽപ്പരമിങ്ങിനെ 156
നിയതാത്മാക്കൾ വാഴ്ത്തുന്ന മഹാദേവൻ തെളിഞ്ഞിടും
ഭക്താനുകമ്പിഭഗവാനാത്മസംസ്ഥാകരൻ വിഭു 157

അവർണ്ണമേ മാനുഷരിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട മാനുഷർ
ആസ്തികന്മാർ ശ്രദ്ധയുള്ളോർ ബഹുജന്മസ്തവങ്ങളാൽ 158
ഭക്ത്യാ സനാതനൻ ദേവനനന്യൻ പരമേശനെ
മനോവാക്കർമ്മഭാവങ്ങൾകൊണ്ടു തേജസ്സിയന്നവർ 159
ഉറങ്ങുമ്പോളുണർവ്വിലും പോകുമ്പോഴുമിരിപ്പിലും
നിമേഷോന്മേഷകാലത്തും വീണ്ടും ചിന്തിച്ചിടുന്നവർ 160
കേൾപ്പോർ കേൾപ്പിപ്പവരവർ ഭവനേത്താൻകഥിപ്പവർ
സ്തുതിപ്പോർ സ്തുതിയേല്പുന്നോർ സന്തോഷിയ്ക്കും രമിച്ചിടും 161
ജന്മകോടിസഹസ്രത്തിൽ നാനാസംസാരയോനിയിൽ
പാപം വേർപെട്ടജീവിയ്ക്കു ഭവനിൽ ഭക്തിവന്നിടും 162
ഉണ്ടായ്കയും ഭക്തിസർവ്വഭാവത്തോടുമനന്യയായ്
ഭാഗ്യമൂലംസർവ്വയുക്തനായോനിവനു സർവ്വധാ 163
ദുഷ്പാപമിതു വിണ്ണോരിൽക്കിട്ടുകില്ലാ മനുഷ്യരിൽ
നിർവ്വിഘ്നം നിർമ്മലം രുദ്രഭക്തി തെറ്റേതുമെന്നിയേ 164
ആയവൻതാൻ പ്രസാദിച്ചാൽ ഭക്തി മർത്ത്യർക്കു കിട്ടിടും
അതിനാൽത്തൽഭാവചിത്തക്കുണ്ടാകും പരിസുദ്ധിയും 165
സർവ്വഭാവത്തോടുമൊപ്പമീശനെസ്സംശ്രയിയ്ക്കുകിൽ
സംസാരാൽക്കേറുമവരെദ്ദേവനാശ്രിതവത്സലൻ 166
കാരുവാനോർകളീവണ്ണം മനുഷ്യർക്കുത പോബലം
പ്രകരിപ്പിയ്ക്കുമീദ്ദേവനല്ലാതേ ശക്തിയില്ലതാൻ 167
ഇപ്രകാരം ശുദ്ധബുദ്ധി തണ്ഡി ദേവേന്ദ്രസന്നിഭൻ
സ്തുതിച്ചു കൃത്തിവാസസ്സാംസദസൽപ്പതിദേവനെ. 168
താനേ ധരിച്ചുകൊണ്ടാനാ ബ്രഹ്മാവീബ്ഭഗവൽസ്തവം
ബ്രഹ്മാവു പാടുമരിയുമിതു ശങ്കരസന്നിധൌ 169
ഇതു പുണ്യംപവിത്രംതാനെപ്പോഴും പാപനാശനം
യോഗദംമോക്ഷദംസദ്ഗതിപ്രദം സന്തോഷദം പരം 170
ശങ്കരങ്കൽപ്പരംഭക്തിയോടിതേവം പഠിപ്പവൻ
സാംഖ്യയോഗക്കുള്ളതേതുഗതിയാഗ്ഗതിയെത്തിടും 171
പ്രയത്നത്താൽസ്സദാ രുദ്രസന്നിധാനത്തിലീ സ്തവം
ഒരാണ്ടുചൊല്ലിടും ഭക്തൻ നേടുമീപ്സിതമാംഫലം. 172

ഇതോ രഹസ്യം പരമം ബ്രഹ്മാവിന്നുള്ളിലുള്ളതാം
ബ്രഹ്മാവു ശക്രന്നരുളീ മൃത്യുവിന്നോതി ശക്രനും 173
രുദ്രന്മാക്കായ് മൃത്യുചൊല്ലീ തണ്ഡി രുദ്രരൊടേറ്റതാം
മഹാതപസ്സിനാൽനേടി തണ്ഡിയാ ബ്രഹ്മമന്ദിരേ 174
തണ്ഡി ശുക്രന്നോതിയിതു ഭാർഗ്ഗവൻ ഗൌതമന്നുമേ
വൈവസ്വതൻ മനുവിനു ഗൌതമൻ നല്കി മാധവ! 175
സമാധിസ്ഥൻ സാദ്ധ്യനാരായണന്നോതീടിനാനവൻ
യമന്നു ഭഗവാൻസാദ്ധ്യനാരായണനഥാച്യുതൻ 176
നാചികേതനു ഭഗവാനോതീ വൈവസ്വതൻ യമൻ
മാർക്കണ്ഡേയനു വാഷ്ണേയ! നാചികേതനുമോതിനാൻ 177
മാർക്കണ്ഡേയാൽ വാങ്ങിനേൻ ഞാൻ നിയമത്താൽജ്ജനാധിപ!
ഞാനങ്ങയ്ക്കുമമിത്രഘ്നം! തന്നോനാ വിശ്രുതസ്തവം 178
സച്ഛ്രീമാരോഗ്യമായുഷ്യം ധന്യം വേദത്തിനൊത്തതാം
ഇതിന്നുവിഘ്നം ചെയ്കില്ലാ യക്ഷരാക്ഷസദാനവർ 179
പിശാചയാതുധാനന്മാർ ഗ്രഹ്യകാഹികൾപോലുമേ
ഇതു പാർത്ഥ! പറിഞ്ഞുനോൻ ബ്രഹ്മചാരിജിതേന്ദ്രിയൻ
അഭഗ്നയോഗനോരാണ്ടാലശ്വമേധഫലാഢ്യനാം. 180

---

18. മേഘവാഹനോപാഖ്യാനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മഹായോഗിയുടൻ ചൊല്ലീ കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ മുനി
ഉണ്ണീ! പറിയുക ശുഭമാം പ്രസാദിയ്ക്കും മഹേശ്വരൻ. 1
ഉണ്ണീ! ഞാൻ മേരുവിൽപ്പുണ്ട വൻതപം ചെയ്തിരിയ്ക്കവേ
പുത്രാർത്ഥമായ് മഹാരാജ! ചൊല്ലിനേനീ സ്തവത്തിനെ 2
നേടിനേനിഷ്ടകാമങ്ങളതിനാൽപ്പാണ്ഡുനന്ദന!
അവ്വണ്ണം നീ ശർവ്വനിൽനിന്നോല്ലും കാമങ്ങളൊക്കെയും 3
ദേവസമ്മതസാംഖ്യർഷികപിലൻ ചൊല്ലിയപ്പൊഴേ
ഞാനാരാധിച്ചു വളരെജ്ജന്മം ഭക്ത്യാ മഹേശനെ. 4

പ്രീതനായ്ബ്ഭഗവാൻ തന്നു ജ്ഞാനം മമ ഭവാന്തകം
ചാരുശീഷ്ണടൻ ചൊല്ലി ശക്രന്നിഷ്ടപ്പെട്ടം സഖി 5
ആലംബായനനെന്നേവം പേർകേട്ടോൻ കരുണാമയൻ
ഗോകണ്ണത്തിൽച്ചെന്നിരുന്നു നൂറാണ്ടുതപമാണ്ടു ഞാൻ 6
അയോനിജന്മാർ ദാന്തന്മാർ സുവച്ചസികം ധാമ്മികർ
ജരാമരണമാലറോരായിരത്താണ്ടു വാഴ്ച്ചവർ 7
നൂറുപേർ മക്കളേ നേടീ ശർവ്വാൽപ്പാണ്ഡവ! മുന്നമേ
വാന്മീകിഭഗവാൻ ചൊല്ലീ യുധിഷ്ഠിരനൊടിങ്ങിനേ 8
ബ്രഹ്മഷ്ണൻ നീയെന്നു സാഗ്നിമുനിമാർ വിവദിയ്ക്കുവേ
ചൊന്നപ്പോഠം ഞാനധമ്മംവന്നാവേശിച്ചിട്ടു ഭാരത! 9
ശരണം പുക്കിതന്നഘാമോഘനീശാനനെ സ്വയം
ഉടൻ പാപംവിട്ടൊഴിഞ്ഞു പിന്നെട്ടുഃഖവിനാശനൻ 10
ത്രിപുരഘ്നൻ ചൊല്ലിയെന്നോടങ്ങയ്ക്കുണ്ടാം പെരുമ്പുകഠം
ധമ്മട്ടൽ പ്രവരൻ ജാമദഗ്ന്യൻ കൌന്തേയനോടുടൻ 11
ഋഷിമദ്ധ്യസ്ഥനായ്ച്ചൊല്ലീ ജപലിയ്ക്കും സൂയ്മ്മസന്നിഭൻ
പിതൃവിപ്രവധത്താൽത്താനാത്തനായ്പ്പാണ്ഡവാഗ്രജ! 12
ശുചിയായ്ശ്ശരണം പുക്കേൻ മഹാദേവനെ മന്നവ!
നാമങ്ങളാൽസ്തുതിച്ചേനാദ്ദേവനെത്തുഷ്ടനായ് ഭവൻ 13
പരംപരശ്രുവും തന്നു ദേവൻ ദിവ്യാസ്ത്രജാലവും
നിനക്കു പാപംപറ്റില്ലാ നീയജേയനുമായ്വരും
പ്രഭവിയ്ക്കാ മൃത്യു നിങ്കൽ നീയിങ്ങജരനായ്വരും
എന്നാലെന്നോടു ഭഗവാൻ ശിഖണ്ഡി ശിവവിഗ്രഹൻ 15
ആദ്ധീമാൻതൻ പ്രസാദത്താൽനേടിനേൻ ഞാനതൊക്കയും
അപ്പോഠം വിശ്വാമിത്രനോതി മുന്നം ക്ഷത്രിയനായ ഞാൻ 16
ഈ ഞാൻ ബ്രാഹ്മണനാവേണമെന്നാരാധിച്ചു ശംഭുവെ
തൽപ്രസാദാൽ നേടിനേൻ ഞാൻ ബ്രഹ്മണ്യമതിദുർല്ലഭം 17
അസിതൻദേവലൻചൊല്ലീ പാണ്ഡുപുത്രനൊടിങ്ങിനെ
ഇന്ദ്രശാപംകൊണ്ടു വിഭോ! പാത്ഥ! ധമ്മംനശിച്ചുമേ 18
ആദ്ധമ്മവും നൽപ്പുകഴുമായുസ്സും പ്രാപ്തനു മേ
ഋഷിശ്രുതസമദാഭിഖ്യൻ ശക്രന്നിഷ്ടപ്പെട്ടം സഖി 19

ആജമീഢനൊടങ്ങോതീ ഭഗവാൻ വാകുപതിദ്യുതി
വരിഷ്ഠനെന്നഭഗവാൻ ചാക്ഷുഷൻ മനുവിൻമകൻ 20
അചിന്ത്യനാം ശക്രനുടെയായിരത്താണ്ടു സത്രമേ
നടന്നകാലത്തോതീ ഞാൻ സാമംചൊല്ലിയനേരമേ 21
രഥം തരം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! വെടിപ്പായീല ചൊന്നതും
വീണ്ടുംബുദ്ധിയൊടോത്താലും പാപംപോക്കി ദ്വിജോത്തമ! 22
അയജ്ഞവാഹിയാം പാപം നീ ചെയ്തിതു സുദുർമ്മതേ
എന്നരച്ചു മഹാക്രോധൻ പിന്നെക്കോപത്തൊടോതിനാൻ 23
പ്രജ്ഞയറേറാൻ ക്ലേശമേറേറാൻ നിത്യഭീതൻ വനേചരൻ
പത്തുവഷ്സഹസ്രങ്ങൾ പത്തെട്ടംനൂറുമങ്ങിനേ 24
വെള്ളവും കാറുമറന്യമൃഗങ്ങളുമൊഴിഞ്ഞതായ്
യജ്ഞാനഹ്രദമത്തോടും തരുസിംഹങ്ങളുള്ളിടം 25
ക്രൂരമാംമൃഗമാകും നീ മഹാദുഃഖമിയന്നവൻ
അവനേറ വാക്കു തിന്പ്പോൾപ്പാത്ഥ! ഞാൻ മൃഗമായിനേൻ 26
പിന്നെശ്ശരണമാണ്ടന്നോടോതീ യോഗി മഹേശ്വരൻ
അജരാമരനായ് ദുഃഖമൊഴിഞ്ഞുള്ളവനാം ഭവാൻ 27
എൻസാമ്യമങ്ങയ്ക്കാം സൌഖ്യംക്രതു നിങ്ങൾക്കുവായ്കയുമേ
അനുഗ്രഹങ്ങളീവണ്ണം ചെയ്യുന്നു ഭഗവാൻ വിഭു 28
പരം ധാതാ വിധാതാവു സുഖദുഃഖങ്ങളെപ്പൊഴും
അചിന്ത്യനാണീ ഭഗവാൻ മനോവാക്കർമ്മവൃത്തിയാൽ 29
എനിയ്ക്കുണ്ടീ രണശ്രേഷ്ഠ! വിദ്യയാൽക്കിടയില്ലൊരാധം
അപ്പോൾചൊല്ലീ വാസുദേവൻ പിന്നെയും മതിമത്തമൻ 30
സുവർണ്ണാക്ഷൻ ദേവനെ ഞാൻ തോഷിപ്പിച്ചു തപസ്സിനാൽ
പ്രീതനായ്ഭഗവാൻ പിന്നെയെന്നോടോതീ യുധിഷ്ഠിര. 31
എൻപ്രാദാൽ കൃഷ്ണ ഭവാനത്ഥത്തേക്കാളുമിഷ്ടനാം
തോറരീടത്തവനാം പോരിൽ തേജസ്സനലതുല്യമാം 32
ഏവം വരംതന്നു മഹാദേവൻ പേരിട്ടസംഖ്യവും
മണിമണ്ഡപമലത്തിങ്കൽവെച്ചു പൂജിച്ചു പണ്ടു ഞാൻ 33
വർഷായുതസഹസ്രങ്ങളായിരംനൂറുമങ്ങിനെ
പിന്നെയെന്നൊടു ഭഗവാൻ പ്രീതനായ്ച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ 34

വരിയ്ക്കുകുള്ളിലുഠംക്കൊള്ളും വരം നന്മവരും തവ
പിന്നെ ഞാൻതലകുമ്പിട്ടിട്ടിപ്രകാരമുണത്തിനേൻ. 35
മഹാദേവൻ പ്രഭു പരഭക്തിയാൽ പ്രീതനെങ്കിലോ
ഉരച്ച ഭക്തിയെപ്പോഴുമെനിയ്ക്കീശാന! കിട്ടണം 36
ആവട്ടെയെന്നു ഭഗവാനവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ.

ജൈഗീഷവ്യൻ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കിഷ്ടഗുണമൈശ്വര്യം ഭഗവാൻ തന്നു മുന്നമേ
മറുംയത്നിച്ചു ബലിയാൽ ശ്രീകാശിയിൽ യുധിഷ്ഠിര! 37

ഗർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു

തുഷ്ടഷ്ടപുഷ്ടാംഗകകലാജ്ഞാനംതന്നു മമാത്ഭുതം
സരസ്വതീവക്കിൽ മനോയജ്ഞാൽത്തോഷിച്ചു പാണ്ഡവ! 38
ബ്രഹ്മവാദികളായൊപ്പമായിരം മക്കളേയുമേ
ദിപുത്രന്നേറമായുസ്സും സംവത്സരശതായുതം. 39

പരാശരൻ പറഞ്ഞു

തെളിയിച്ചീശനേ മുന്നം മനസ്സാലോത്തു ഞാൻ നൃപ!
മഹാതേജസ്സപോരാശിമഹായോഗിപുകഴ്ന്നവൻ 40
വേദവ്യാസൻ ശ്രീയിയന്നോൻ ബ്രഹ്മണ്യൻ കരുണാനിധൻ
എനിയ്ക്കീപ്സിതനിപുത്രനുണ്ടാവില്ലേ മഹേശ്വരാൽ 41
എന്നുഠംക്കൊള്ളുംമതം കണ്ടിട്ടെന്നോടോതീ സുരോത്തമൻ
എന്നിലീ ഭാവനയുടെ ഫലാൽ കൃഷ്ണൻ പിറന്നിടും 42
സുവർണ്ണമനുസർഗ്ഗത്തിൽപ്പിന്നൊസ്സപ്തർഷിയായിടും
അവൻ വേങ്ങോനിമ്മിപ്പോൻ കുരുവംശം പുലർത്തുവോൻ 43
ഇതിഹാസംചമപ്പോൻ നിൻപുത്രൻ വിശ്വത്തിനും ഹിതൻ
മഹേന്ദ്രനും ദയിതനായ്ത്തീരുമാസ്സു മഹാമുനി 44
അജരാമരനായ്ത്തീരും പരാശര! ഭവത്സുതൻ
എന്നരച്ചിട്ടു ഭഗവാനവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ
യുധിഷ്ഠിര! മഹായോഗിവീര്യവാനക്ഷയാവ്യയൻ. 45

മാണ്ഡവ്യൻ പറഞ്ഞു

കള്ളനെന്യേ കള്ളനായ്ഞാൻ ശൂലാരോഹണമേറിനാ‍ം
അതിൽവാണപുകഴ്ത്തുന്നോടിശനോതീ മഹേശ്വരൻ. 46
ശൂലത്തിൽനിന്നൊഴിയും ജീവിയ്ക്കും വർഷമർബ്ബുദം
ശൂലമേറുള്ള നോവേതുംപറാ വിപ്ര! നിനക്കെടോ 47
ആധിവ്യാധികളൊക്കേയുമൊഴിഞ്ഞുള്ളവനായ്വരും
നാലാംപാദത്തിനാൽ നിൻറെയാത്മാവുണ്ടാകയാൽ മുനേ 48
നിസ്തുല്യനായ്ത്തീന്നിടും നീ ജന്മംസഫലമാക്കെടോ
തീർത്ഥാഭിഷേകമൊക്കേയും നിർവിഘ്നം ചെയ്തിടും ഭവാൻ 49
നിനക്കുജ്ജിതമാം സദ്ഗതിക്ഷയം വിപ്ര! നല്കുവൻ
എന്നരച്ചിട്ട ഭഗവാൻ വരേണ്യൻ വൃഷവാഹനൻ 50
മഹേശൻ കൃത്തിവാസസ്സു മഹാരാജമഹാദ്യുതി
സഗണൻ ദൈവതശ്രേഷ്ഠനവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ. 51

ഗാലവൻ പറഞ്ഞു

വിശ്വാമിത്രാനുവാദത്താൽത്താതപാശ്വം ഗമിച്ചു ഞാൻ
അപ്പോഴം ദുഃഖിച്ചുകരയുന്നമ്മയെന്നോടു ചൊല്ലിനാ‍ം. 52
കൌശികാനുമതംപൂണ്ട വേദഭ്രഷിതപുത്രനെ
യുവാവായ്ദ്ദാന്തനായ് നിന്നെയച്ഛൻ കാണ്മില വത്സല! 53
അമ്മാചൊല്ലിക്കേട്ടു ഗുരുദർശനത്തിൽ നിരാശനായ്
നിയതാത്മാവീശനെ ഞാൻ കണ്ടേനെന്നോടിതോതിനാൻ. 54
നിന്നച്ഛനമ്മമാർനീയുമുണ്ണീ മൃത്യുവിമുക്തരാം
കടക്കുകടനേ വേഗത്തിങ്കൽ നീ കാണുകച്ഛനെ. 55
ഭഗവൽസ്സമ്മതാൽഗ്രേഹംപുക്കു ഞാൻ ഹേ യുധിഷ്ഠിര!
കണ്ടേനഷ്ടികഴിച്ചെത്തുമച്ഛനെത്താത! കേവലം 56
ആചരിച്ചിട്ട ചമതപകർപ്പാനം പുല്ലുമേന്തിയും
അതൊക്കെവിട്ടെന്നൊടച്ഛൻ ചൊല്ലീ കണ്ണീരണിഞ്ഞവൻ 57
കുമ്പിടുമ്പോഴംപുണന്നിട്ട മുടിനാറീട്ടപാണ്ഡവ!
ഭാഗ്യംകണ്ടേൻ നിന്നെയുണ്ണീ! വിദ്യയേറിങ്ങണഞ്ഞിതാ. 58

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നാമഹാത്മാവിനുടെയത്യാശ്ചര്യപ്രവൃത്തികഠം
മുനിമാരുളിക്കേട്ടു വിസ്മയപ്പെട്ട പാണ്ഡവൻ 59
വീണ്ടുമങ്ങുളിച്ചെയ്ത ശ്രീകൃഷ്ണൻ മതിമത്തമൻ
ധർമ്മിഷ്ഠനാം ധർമ്മജനോടിന്നുനോടിശനാംവിധം. 60

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

തപനാക്കാഭനെന്നോടനുപമന്യു പറഞ്ഞുതേ
അശ്രുഭത്താൽക്കലുഷിതരായിട്ടും പാപകാരികഠം 61
ആശ്രയിയ്ക്കില്ലീശ്വരനെത്തമോരാജസവൃത്തികഠം
ഈശനെസ്സംശ്രയിച്ചിട്ടും ദ്വിജരോക്കെന്തേതോത്തവർ 62
ഏതുമട്ടിലിരുന്നാലുമീശനിൽഭക്തിയുള്ളവൻ
ജ്ഞാനസ്ഥരാകുമാരണ്യമാമുനീന്ദ്രക്കു തുല്യനാം 63
ബ്രഹ്മഭാവം വിഷ്ണുഭാവം സുരരൊത്തിന്നുഭാവവും
ത്രൈലോക്യേശത്വവും തുഷ്ടനാകും രുദ്രൻ തരുംദൃഢം 64
മനസ്സാലീശനേത്താതാ! സംശ്രയിയ്ക്കുന്നതാപസർ
സർവ്വപാപങ്ങളും വിട്ടു വിണ്ണോരൊന്നിച്ചിരിയ്ക്കുമേ. 65
കുലങ്ങളൊക്കെബ്ഭേദിച്ചു ഹോമിച്ചീ വിശ്വമൊക്കെയും
വിരൂപാക്ഷേശനെ യജിപ്പവൻ പാപത്തിലാപ്പെടാ 66
സർവ്വലക്ഷണമറോനും സർവ്വപാതകിതാനുമേ
ഉള്ളാൽശ്ശിവനെയോർത്തിടിൽപ്പാപമൊട്ടുപോക്കിടും 67
പുഴുപക്ഷിപതംഗംതിയ്യക്കിവയ്യയി കേശവ!
മഹാദേവൻ പ്രസാദിച്ചാൽഭയംപാരില്ലൊരേടവും. 68
ഏവം മന്നിൽ മഹാദേവഭക്തരാകുന്ന മാനവർ
സംസാരവശരായീടില്ലെന്നിനിയ്ക്കുണ്ടുറപ്പിഹ 69
പിന്നെക്കൃഷ്ണൻ ധർമ്മപുത്രയുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ചന്ദ്രാർക്കരെന്നല്ല നിലാനലന്മാർ
ദ്യോഭൂമിവെള്ളം വസുമാർകഠം വിശ്വർ

ധാതാര്യ്മമാർ ശുക്രഗുരുക്കൾ രുദ്രർ
സാദ്ധ്യാനിതന്മാർ വരുണൻഗോപനേവം 70
ബ്രഹ്മാവിന്ദ്രൻ മാരുതൻ ബ്രഹ്മസത്യം
വേദങ്ങൾ യജ്ഞം ദക്ഷിണവേദവാഹർ
സോമൻ യഷ്ടാഹവ്യമേവം ഹവിസ്സും
രക്ഷാദീക്ഷാസംയമം മറ്റുമെല്ലാം 71
സ്വാഹാവൌഷഡംബ്രാഹ്മണർ സൌരഭേയി
മുഖ്യം ധർമ്മം കാലചക്രംബലംതാൻ
യശോദമം ബുദ്ധിമാന്മാക്കിരിപ്പു
ശുഭാശുഭം മുനിമാരേഴുപേരും 72
നന്മുഖ്യബുദ്ധിമനസാദർശനത്താൽ
മുഖ്യസ്പർശം കർമ്മസംസിദ്ധി പിന്നെ
സുരൌഘമെന്നല്ലൂഷ്മപർ സോമപന്മാർ
സുയാമർലേഖർ തുഷിതർ ബ്രഹ്മകായർ 73
ആഭാസുരർ ഗന്ധപർ ദൃഷ്ടിപന്മാർ
വാക്കാൽ വിരുദ്ധാഢ്യർ മനോവിരുദ്ധർ
വിശുദ്ധർ നിർമ്മാണമെഴുന്ന ദേവർ
സ്പർശാശനന്മാർ ദർശപരാജ്യപന്മാർ 74
ചിന്ത്യാദ്യോതന്മാർ സുരരിൽശ്രേഷ്ഠരായോർ
മറ്റും ദേവന്മാർകളിങ്ങാജമഢ!
സുപർണ്ണഗന്ധർവ്വപിശാചദൈത്യരും
യക്ഷാനിതം ചാരണപന്നഗങ്ങളും 75
സ്ഥൂലം സൂക്ഷ്മം മൂടുവെന്നല്ല സൂക്ഷ്മം
ദുഃഖം സുഖം ദുഃഖമതിന്നുമേലും
സാംഖ്യം യോഗം തല്പരന്മാർക്കു മുഖ്യം
ശർവ്വോത്ഭവം കാണുക ഞാൻ ചൊന്നതെല്ലാം 76
തൽഭ്രതരാം ഭ്രതകൃത്തുക്കൾ മുഖ്യർ
വാനോരെല്ലാം ഭുവനത്തിന്നുഗോപർ
പുരാണിയാദ്ദേവനുള്ളോരു സൃഷ്ടി
ഭൂവിൽപ്രവേശിച്ചു ഭരിച്ചിടുന്നോർ 77

തപസ്സിനാൽത്തേടുവോർ സ്ഥൂലമായ-
തൊരേതത്പ്രാണനായ്ക്കുമിടുന്നോൻ
ദേവൻ തരട്ടേ വരമിഷ്ടമൊക്കെ
യഭിഷ്ടുതൻ പ്രഭു നമ്മാംക്കനന്തൻ 78
ഇങ്ങീ സ്തവം സന്നിയതേന്ദ്രിയാത്മാ
വിശുദ്ധനായിട്ടു പഠിച്ചിടുന്നോൻ
അഭഗ്നയോഗൻ നിയതൻ മാസമൊന്നാ-
ലുണ്ടശ്വമേധാഗ്ര്യഫലത്തെനേടും 79
വേദംമുറും ബ്രാഹ്മണർ നേടുമേവം
ജയിച്ചീടും മന്നവൻ ഭൂമിയെല്ലാം
നേടും വൈശ്യൻ ലാഭമേവം മിടുക്കും
ശൂദ്രൻ ചത്താൽഗ്ഗതിയമ്മട്ടു സൌഖ്യം. 80
സ്തവരാജമിതുണ്ടാക്കി രുദ്രനിൽച്ചേർത്തു മാനസം
സർവ്വദോഷാപഹം പുണ്യം പവിത്രം പുകഴംപടി 81
ഇവനെറ മെയ്യിലുണ്ടെത്രരോമകൂപങ്ങൾ ഭാരത!
അത്ര നാനായിരത്താണ്ടു മാനവൻ വാനിൽവാണിടും. 82

---

19. അഷ്ടാവക്രദികുസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

സഹധർമ്മാവെന്നു ചൊല്ലുന്നില്ലയോ ഭരതർഷഭ!
സ്ത്രീകൾക്കു പാണിഗ്രഹണകാലത്തെങ്ങിനെയാണതും 1
ഈദ്ധർമ്മമാർഷമോ പ്രാജാപത്യമാസുരമെന്നതോ
സഹധർമ്മാവെന്നു മുന്നം മഹർഷികളുറച്ചതാം 2
പെരുത്തുസന്ദേഹമിങ്ങു തോന്നുന്നുണ്ടു വിശേഷമായ്
ഇങ്ങുള്ള സഹധർമ്മംതാൻ പരലോകത്തിലെങ്ങുവാൻ 3
സംശ്രയം മരിച്ചോക്കൊക്കുന്നു സഹധർമ്മാൽ പിതാമഹ!
ഒരുവൻ മുമ്പു ചത്തെന്നാൽച്ചൊല്ലാരാറും നില്പതെങ്ങുവാൻ 4

നാനാധമ്മഫലംചേന്നോർ നാനാകമ്മത്തിൽ നില്പവർ
നാനാനിരയനിഷ്ഠാന്തർ പലമാനുഷരെങ്കിലോ 5
സ്ത്രീകളെന്നാലനൃതകളെന്നല്ലോ സൂത്രകൃന്മതം
സ്ത്രീകളെന്നാലനൃതകൾ പറിയ്യുന്നുണ്ടിതോത്തിലും 6
ഈദ്ധമ്മം മുമ്പെഴുംസംജ്ഞയുപചാരം ക്രിയാവിധി
ഇതു ശ്രുഡത്തിൽനില്പുന്നു ഞാൻ ചിന്തിച്ചതിലെപ്പൊഴും 7
നിസ്സന്ദേഹമിതൊക്കേയും പിതാമഹ!യഥാശ്രുതി
ഇതേതെമ്മട്ടിലെവ്വണ്ണം പ്രവത്തിപ്പിച്ചിരിപ്പതും 8
കേട്ടുകിങ്ങു മഹാപ്രാജ്ഞ! ഭവാനരുളിടേണമേ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ് ചൊല്ലുവുണ്ടിപ്പുരാകഥ
അഷ്ടാവക്രന്റെ സംവാദം ദിഗ്ദേവിയൊടു ഭാരത! 9
പണ്ടു വേൾക്കാനാഗ്രഹിച്ചിട്ടഷ്ടാവക്രൻ മഹാതപൻ
വരിച്ചിതു മഹാത്മാവാം വാദാന്യർഷീന്ദ്രകന്യയെ 10
സുപ്രഭാഖ്യയെ രൂപത്താൽ മന്നിൽ നിസ്തുല്യമൂത്തിയെ
ഗുണപ്രഭാവചാരിത്രശീലശോഭനയെ സദ്യം 11
അവർ കാഴ്ചയ്ക്കുവന്നുടെ കരംകട്ടു ശുഭാക്ഷിയാൾ
വസന്തത്തിൽപ്പൂവണിഞ്ഞ വനരാജികണക്കിനേ 12
ഋഷി ചൊന്നാനവനൊടു കേൾക്ക നീ മകളെത്തരാം
ചെല്ലു പുണ്യവടക്കൻദിക്കെന്നാലങ്ങയ്ക്കു കണ്ടിടാം. 13

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു

കാണേണ്ടതെന്താണവിടെ ഞാനതൊതേണമേ ഭവാൻ
അങ്ങെനോടെന്തു ചൊല്ലീടുമതു ഞാൻ ചെയ്തിടേണ്ടതാം. 14

വദാന്യൻ പറഞ്ഞു

ധനേശനെക്കടന്നിട്ടു പനിമാമലയേയുമേ
കണ്ടു രുദ്രന്റെനിലയം സിദ്ധചാരണ സേവിതം 15

നാനാസ്വർ നൃത്തംവെയ്ക്കുന്ന ഹൃഷ്ടപാർഷദരുള്ളിടം
ദിവ്യാംഗരാഗർ ചൈശാപർ മറ്റുംപലവിധം പ്രഭോ! 16
വാണിതാളർ സുതാളന്മാർ ശമ്പാതാളർ പരംസമർ
സംഹൃഷ്ടരായ് നൃത്തമാടിട്ടുസേവിപ്പു ശർവ്വനെ 17
ഇഷ്ടമാണാഗ്ഗിരിസ്ഥാനം ദിവാമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം
അതിൽവാഴ്വൂ സദാ ദേവനാപ്പാഷ്ടരുമങ്ങിനേ 18
അതിൽദ്ദേവി തപംചെയ്തു ശങ്കരാർത്ഥം സുദുശ്ചരം
അതുകൊണ്ടാദ്ദേവനമതിഷ്ടം ഗൌരിയ്ക്കുമാണുപോൽ. 19
അതിൽക്കിഴക്കൻ പാശ്ചത്തിലാദ്ദേവന്റെ വടക്കുതാൻ
ഋതുക്കളാക്കാളരാത്രി ദിവ്യർ മാനുഷരുംശരി 20

സേവിപ്പൂ ദേവനേമുറ്റും രൂപംപൂണ്ടവരങ്ങുപോൽ
ഭവാനാബ്ഭവനംവിട്ടു പിന്നെയും പോയിടേണമേ 21
പിന്നെ നീലച്ചുള്ളമേഘം കാണാകും കാറുപോലവേ
രമ്യം മനോഹരമതിൽ സ്ത്രീയിനെക്കണ്ടിടും ഭവാൻ 22
തപസ്വിനി മഹാഭാഗ ദീക്ഷയാണ്ടോരുപ്പുധയെ
ഭവാൻ കാണേണമവളെ പ്രയത്നാൽപ്പൂജചെയ്യണം 23
അവളെക്കണ്ടുപോന്നെന്നാൽച്ചെയ്ക പാണിഗ്രഹത്തെ നീ
ഇക്കരാറൊക്കെയൊപ്പിയ്ക്കുമെങ്കിലങ്ങോട്ടുപോക നീ. 24

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു

ആട്ടേ സാധിച്ചിടാമങ്ങു പോയ്വരാം ഞാനസംശയം
ഭവാൻ ചൊല്ലുമിടം സാധോ!സത്യമാക്കാകണം ഭവാൻ. 25

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നീടു ഭഗവാൻ പോന്നു വടക്കൻദിക്കിലേയ്ക്കുടൻ
സിദ്ധചാരണർ സേവിയ്ക്കും പനിമാമലയിൽപ്പുരം 26
ചെന്നുചേർന്നാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൻ വമ്പിച്ചോരു ഹിമാദ്രിയിൽ
ധർമ്മമൊക്കും പുണ്യമാന്പാഹ്ലാദനദിയെത്തിനാൻ 27
ഹിമലാശോകതീർത്ഥത്തിൽ മുങ്ങിത്തപ്പിച്ചു വിണ്ണരെ
അവിടെപ്പാർത്തുതാൻ കൌശ്യശയനത്തിങ്കലായ്സ്സുഖം 28

പിന്നെ രാത്രികഴിഞ്ഞിട്ട കാലത്തേറാ ദ്വിജോത്തമൻ
കളിച്ചഗ്നിയെയുണ്ടാക്കി പ്രാധാന്യത്താൽ സൂതിച്ചുടൻ 29
രുദ്രാണീരുദ്രരേക്കണ്ടാഹുദൈതാനാശംസിച്ചതേ
വിശ്രമിച്ചിട്ടെഴുന്നേറു കൈലാസംനോക്കി യാത്രയായ് 30
ഹേമദ്വാരമവൻ കണ്ട ശ്രീകൊണ്ടജ്വലമാംവിധം
മന്ദാകിനിയെയും മാന്യവിത്തേശപ്പൊയ്കയേയുമേ 31
അപ്പൊളാപ്പൊയ്കയെക്കാത്തുനില്പും രാക്ഷസരൊക്കെയും
ഭഗവാനെയെതിത്തേറും മാണിഭദ്രൻതുടങ്ങിയോർ 32
അവനങ്ങോട്ടമച്ചിച്ചു വീയ്മേറും നിശാടരെ
ഞാൻവന്നതാദ്ധനദനെദ്ധരിപ്പിയ്പ്പാനുമോതിനാൻ 33
ആ രാക്ഷസന്മാർ നൃപതേ!ഭഗവാനോട്ട ചൊല്ലിനാർ
ഇതാ നിൻപാശ്വമെത്തുന്നു രാജാവു ധനദൻസഖയം 34
ഭഗവാനെയറിഞ്ഞാനിദ്ദേഹം നീവന്ന കായ്മവും
തേജസ്സാലുജ്വലിപ്പോരാ യോഗ്യനെക്കണ്ടുകൊൾക നീ 35
വിത്തേശൻ മാന്യനാമഷ്ടാവക്രനെച്ചെന്നുകണ്ടുടൻ
വിധിയിൽക്കുശലംചോദിച്ചാ ബ്രഹ്മർഷിയൊടോതിനാൻ 36
സുഖം ഭവാൻ വന്നിതല്ലീയെങ്കന്നിച്ചിപ്പതെന്തുവാൻ
ചൊല്ലാക്കെയും ചെയ്കൊൾവൻനീചൊല്ലുപടിഞാൻദ്വിജ!
എൻഗൃഹത്തിൽക്കേറിയാലും യഥാകാമം ദ്വിജോത്തമ!
സൽക്കൃതൻ കൃതകാര്യൻ നീ നിർവ്വിഘ്നം യാത്രചെയ്കമേ
ആ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠനെക്കൊണ്ടുതൻ ഗൃഹത്തേയ്ക്കുകേറിനാൻ
നിജാസനമവന്നേകീ പാദ്യമർഘ്യവുമങ്ങിനേ 39
അവരങ്ങിനെവാണാറെ മാണിഭദ്രൻതുടങ്ങിയോർ
കൌബേരന്മാരങ്ങിരുന്ന യക്ഷഗന്ധർവ്വകിന്നരർ 40
അവരെല്ലാമിരുന്നാറേ ധനദൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ
നിന്നിഷ്ടംകണ്ടപ്സരസ്ത്രീഗണം നൃത്തം തുടങ്ങിടും 41
ഭവാനാതിത്ഥ്യവും ശ്രുശ്രൂഷയും ചെയ്യേണ്ടതുത്തമം
തുടങ്ങട്ടേയെന്നുചൊല്ലിമുനി നല്ലോരുവാക്കിനാൽ 42
ഉടനുർവ്വശിമിശ്രകേശിയുംരംഭയുർവ്വശി
അലംബുഷാഘൃതാചീതാൻമിശ്രചിത്രാംഗദാരുചി 43

മനോഹരസുകേശീതാൻ സുമുഖീഹാസിനിപ്രഭ
വിദ്യുതാപ്രശമീദാന്തവിദ്യോതരതിയങ്ങിനേ 44
ഇവരും മറുപലരുമാടിനല്ലപ്സരസ്സുകൾ
പലവാദ്യങ്ങളും കൊട്ടിക്കൊണ്ടാർ ഗന്ധർവ്വർങ്ങിനേ 45
ആട്ടിവ്യമായ് ഗാന്ധർവ്വംചെയ്തമേവീടിനാൻ മുനി
ദിവ്യമോരായിരത്താണ്ടു രമിച്ചാനിത്തപോനിധി 46
പിന്നെ വൈശ്രവണൻ രാജാവുണർത്തീ ഭഗവാനൊടായ്
കരാണ്ടിലപ്പുറംചെന്നു!വിപ്ര നീ കണ്ടിരിയ്ക്കുവേ 47
ബ്രഹ്മൻ!ഗന്ധർവ്വമെന്നുള്ള വിഷയംഹാരിയേറവും
ഇഷ്ടംപോലെ നടക്കട്ടേ വിപ്ര!നീ ചൊല്ലിടുമ്പടി 48
പൂജ്യൻ ഞങ്ങൾക്കതിഥി നീ ഭവാനെറ ഗൃഹമാണിതും
ചില്ലാമാജ്ഞാപിയ്ക്കു നിങ്കൽപ്പരവാന്മാർകളിജ്ജനം 49
ഭഗവാൻ വൈശ്രവണനോടുടൻ പ്രീതിയൊടോതിനാൻ
യഥാന്യായം പൂജിതൻ ഞാൻ പോയ്വരട്ടേ ധനേശ്വര! 50
പ്രീതനായ് ഞാനിതൊക്കേയും നിനക്കൊക്കും ധനാധിപ!
ഭഗവൻ നിൻപ്രസാദത്താലാ യോഗ്യഷ്ശ്വരനെറയും 51
നിയോഗത്താൽഗ്രമിപ്പോൻ ഞാൻ വൃദ്ധിയാണ്ടിയേല്ലു നീ
പുറത്തിറങ്ങിബ് ഭഗവാൻ വടക്കോട്ടെയ്തുപോയിനാൻ 52
കൈലാസംമന്ദരംഹൈമമിതൊക്കെച്ചുറിനാനവൻ
ആ വൻഗിരികൾവിട്ടിട്ടു കൈലാസസ്ഥാനമുത്തമം 53
പ്രദക്ഷിണംവെച്ചുകൊണ്ടാൻ പ്രയതൻ തലതാഴ്ത്തിനാൻ
മന്നിലേയ്ക്കങ്ങിറങ്ങീട്ടു പൂതാത്മാവായിനാനിവൻ 54
ആപ്പവ്വതത്തിനു മൂന്നു വലംവെച്ചുത്തരാമുഖൻ
പരന്നഭൂമിയിൽക്കൂടിപ്പോയിനാൻ പ്രീതിയാന്നവൻ. 55
പിന്നെ വേറിട്ടഴകെഴും കാടിടം കണ്ടിതായവൻ
സ്വാദുഫലമൂലങ്ങൾ പക്ഷിക്കൂട്ടവുമൊത്തഹോ 56
അഴകേറുംകാടിടങ്ങളുമിടുമെഴുന്നൊടം
അതിൽദ്ദിവ്യാശ്രമേ സ്ഥാനംകണ്ടിതാബ് ഭഗവാനുടൻ 57
കൊന്നരത്നങ്ങളണിയുംപലശൈലവിശേഷവും
പുണ്യഭൂമിയിൽനില്ക്കുന്ന പലപൊയ്കകളുംശരി 58

മറ്റും നല്ല വിശേഷങ്ങൾ പലതും കണ്ടവാറുടൻ
ഭാവിതാത്മാവാമുനിയ്ക്കു മനസ്സേറ്റം രമിച്ചുപോയ് 59
അവനായവിടെ സപ്തർണ്ണരതാഢ്യം ദിവ്യമാംഗൃഹം
കണ്ടാനത്ഭുതസങ്കാശം മെച്ചം വിത്തേശരാലയാൽ 60
മണികാഞ്ചനശൈലങ്ങൾ വന്പിച്ചു പലതുണ്ടതിൽ
പലരത്നങ്ങളും രമ്യവിമാനങ്ങളുമങ്ങിനേ 61
മന്ദാരപ്പൂക്കൾ ചിന്നുന്ന മന്ദാകിനിസരിത്തുമേ
താനേ മിന്നുന്നരത്നങ്ങൾ മന്നിടം വജ്രമണ്ഡിതം 62
ചിത്രരത്നക്കമാനങ്ങളുള്ളനേകം ഗൃഹങ്ങളും
മുത്തുക്കുലത്തൊങ്ങലൊത്തു മണിരത്നമണിഞ്ഞവ 63
രമ്യങ്ങൾ കണ്ണും കരളും കക്കുന്നവ നിരന്നൊടം
മഹർഷിമാർ കൂടുവോന്നാമാശ്രമം സുമനോഹരം 64
ചിന്തയായിതവന്നപ്പോളെങ്ങു പാർക്കേണ്ടുവെന്നുതാൻ
പിന്നെദ്വാരത്തിനേറനേർക്കു ചെന്നുനിന്നോവമോതിനാൻ 65
ഇങ്ങുള്ളോരീയൊരതിഥി വന്നിതെന്നു ധരിയ്ക്കുവിൻ
ഉടനാ മന്ദിരത്തിങ്കൽനിന്നൊപ്പംചെന്ന കന്യകാം 66
നാനാരൂപത്തൊടൊത്തെഴുകന്യമാരഴകുള്ളവർ
ഏതേതവളെയദ്ദേഹംനോക്കീ കട്ട മനസ്സവാം 67
മനസ്സടക്കാനാളായീലൊന്നാദ്ദേഹമുഴന്നുപോയ്
ധീമാനാമാ വിപ്രനുടൻ ധൃതിയുണ്ടായിതപ്പൊഴേ 68
അവനോടാ സ്ത്രീകളോതീ കടക്കാം ഭഗവാനിതിൽ
അവനാസ്സുന്ദരികളിലാഗ്രഹത്തിലുമങ്ങിനേ 69
കൌതൂഹലംപൂണ്ടുകൊണ്ടാഗ്രഹത്തിൽക്കേറിനാൻ ദ്വിജൻ
അവിടെക്കണ്ടു ജരയാണ്ടതിനിർമ്മലവസ്ത്രയായ് 70
സർവ്വാഭരണവും ചാർത്തിക്കട്ടിൽവാഴുന്ന വൃദ്ധയെ
സപ്തസ്ത്രിയെന്നായവൻ ചൊന്നോരവളുത്തരമോതിനാൾ
എഴുന്നേറ്റാ വിപ്രനോടങ്ങിരിയ്ക്കാമെന്നുമോതിനാൾ.

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു

ഏവരും സപ്തഗൃഹംപൂകുകൊരാളെൻചാരെ നില്പുക
പ്രജ്ഞാതയായ്ശ്രുന്തിയുള്ളാളുമറ്റോർ പോകാം യഥേഷ്ടമേ

കൂടൻ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തുകന്യമാരാ മുനീന്ദ്രനെ
ആ ഗൃഹം വിട്ടുപൊയ്ക്കൊണ്ടാർ നിന്നാളാ വൃദ്ധമാത്രമേ. 74
പിന്നെശ്ശോഭനമാം മെത്ത കേറീട്ടവളോടോതിനേൻ.
ഭദ്രേ! നീയുംകിടന്നാലും രാത്രിയേറേം കഴിച്ചിലായ് 75
സല്ലാപത്താലെയാ വിപ്രനങ്ങേവം ചൊല്ലിയോരവൾ
രണ്ടാമത്തെ പ്രഭയെഴും ദിവ്യമെത്തകരേറിനാൾ. 76
പിന്നീടവൾ വിറച്ചിട്ട കുളിർകാരണമെന്നുടൻ
പുണ്യാത്മാവാ മുനിയുടെ മെത്തയിൽച്ചെന്നുകേറിനാൾ. 77
അണഞ്ഞോരവളോടോതീ ഭഗവാൻ സ്വാഗതോക്തിയാൽ
അവൾപുല്കീ കൈകളാലാ മുനിയേ പ്രീതിയാൽ നൃപ! 78
നിർവ്വികാരം മുട്ടിചുമർമട്ടെഴും മുനിയെത്തദാ
കണ്ടുമാഴ്കിട്ട സല്ലാപംചെയ്ത മാമുനിയൊത്തവൾ 79
ബ്രഹ്മൻ! കാമമൊഴിഞ്ഞാണിൽ സ്ത്രീകൾക്കില്ലൊട്ടുമേ രസം
കാമമോഹിത ഞാനെന്നൊബ്ഭജിപ്പോളെബ്ഭജിയ്ക്ക നീ 80
പ്രഹർഷംകൊൾക വിപ്രർഷേ! ഞാനായിസ്സംഗമിയ്ക്ക നീ
നിങ്കൽക്കാമാർത്തയാമെന്നെ വിപ്ര! പുല്കീടവേണമേ. 81
ഇതോ ധർമ്മിഷ്ഠ പൂജിയ്ക്കപ്പെട്ടന്യ നിൻ തപഃഫലം
പ്രാർത്ഥിപ്പൂ കണ്ടമാത്രയ്ക്ക ഭജിപ്പോളെബ്ഭജിയ്ക്ക നീ 82
എന്നെറയാണീ വിത്തമെല്ലാം മാറും നീ കാണ്മതൊക്കെയും
പ്രഭവായ്ക്കൊള്ളുകൊക്കെയ്ക്കുമെങ്കിലും നിയസംശയം 83
കാമമെല്ലാംചെയ്യുവൻ ഞാനെന്നോടൊത്തുരമിയ്ക്ക നീ
സർവ്വകാമഫലം നല്കുമീനൽക്കാവിൽ ദ്വിജഷ്ഠ! 84
നിൻപാട്ടിലായ്നില്ക്കുവൻ ഞാൻ നീ ഞാനൊത്തുരമിയ്ക്കുകിൽ
ദിവ്യമാനുഷകാമങ്ങളെല്ലാമനുഭവിയ്ക്ക നാം. 85
നാരികൾക്കിതിലുംമേലെയായിട്ടിങ്ങില്ലൊരെണ്ണവും
പുംസംസർഗ്ഗംപോലെയത്ര ഞങ്ങൾക്ക പരമം ഫലം 86
സ്വച്ഛന്ദമാരായ്നില്ക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ മന്മഥചോദനാൽ
പുഴുത്തമണലിൽക്കൂടിപ്പോകിലും വേവുകില്ലവർ. 87

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു

പരസ്ത്രീയൊത്തു ഞാൻ ഭദ്രേ! സംഗമിയ്ക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും
ധർമ്മശാസ്ത്രജ്ഞർ നിന്ദിപ്പൂ പരദാരാഭിമർശനം 88
ഭദ്രേ! വേഠംപ്പാനാഗ്രഹിപ്പോൻ ഞാനെന്നോക്കൂ സത്യമേ
വിഷയാഭിജ്ഞനല്ലാ ഞാൻ ധർമ്മത്തിന്നാണെ സന്തതി 89
എന്നാലോ മക്കളാൽപ്പെൽവേൻ ലോകങ്ങളിലസംശയം
ഭദ്രേ! ധർമ്മം നീയറിയുകറിഞ്ഞു വിരമിയ്ക്കുക. 90

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു

വായഗ്നിവരുണന്മാരും മറ്റു വാനോർകളും ദ്വിജ!
സ്ത്രീകഠംക്കിഷ്ടപ്പെടാ കാമമട്ടിഷ്ടരതിമാരിവർ
ആയിരംസ്ത്രീകളിലൊരു പെണ്ണൊരിയ്ക്കലിരിയ്ക്കിലാം
നൂറായിരത്തിലൊന്നെന്നാം നൽപ്പതിവ്രതയാമവഠം 92
അറിയില്ലച്ഛനെയിവർ കുലമില്ലില്ലൊരമ്മയെ
ഇല്ലാ ഭ്രാതാക്കളെബ്ഭർത്താവിനെദ്ദേവരപുത്രരെ 93
ലീലയാടിക്കുലംവിഴ്ത്തും നല്ലാർ കുലംകണക്കിനെ
ദോഷങ്ങളൊക്കെക്കണ്ടാശ്ര മൊന്നാനേവം പ്രജാപതി. 94

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെയാ മുനിയേകാഗ്രനാപ്പെണ്ണിനൊടു ചൊല്ലിനാൻ
ഇരിയ്ക്ക രുചിയാലിച്ചവേണ്ടതെന്തെന്നു ചൊല്ക നീ 95
ആപ്പെണ്ണുചൊല്ലീ ഭഗവൻ! ദേശകാലാലറിഞ്ഞിടും
പാക്കെന്നാൽ മഹാഭാഗ! കൃതകൃത്യനുമാം ഭവാൻ 96
ബ്രഹ്മർഷിയവളോടോതിയാട്ടെയെന്നു യുധിഷ്ഠിര!
പാർപ്പേൻ നിനക്കിങ്ങുത്സാഹമാംവരെയ്ക്കുമസംശയം 97
പിന്നെജ്ജരാർത്തയായോരാ സ്ത്രീയെപ്പാർത്തു മുനീശ്വരൻ
ഏറേം ചിന്തയിലാപ്പെട്ടു സന്താപപ്പെട്ടമട്ടിലായ് 98
അവഠംക്കേതേതൊരംഗത്തെക്കണ്ടുവോ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ
വിരക്തയാം ദൃഷ്ടി രമിച്ചില്ലതാതിങ്കലൊട്ടുമേ 99

ശാപത്താൽ വൈരൂപ്യമേറാഗ്രഹദേവതപോലിവൾ
അവൾക്കു കാരണമുടനറിയാനാവതല്ലുമേ 100
എന്നുള്ളിൽച്ചിന്തയായ് കായ്മ്മരിവാനാഗ്രഹിച്ചുതാൻ
ആകുലപ്പെട്ടൊരുള്ളോടുമഹശ്ശേഷം കഴിഞ്ഞുതേ 101
പിന്നെയാ സ്ത്രീ ചൊല്ലി കാങ്ക ഭഗവൻ രവിതന്നുടെ
രൂപം സന്ധ്യാഭ്രരുണമായങ്ങയ്ക്കുവരുത്തണം 102
രവനാപ്പെണ്ണിനോടോതി വരുത്തു സ്നാനവാരിയെ
സൂര്യോപാസന ചെയ്യേൻ ഞാൻ മൌനിയായ് നിയതേന്ദ്രി
(യൻ.

---

20 അഷ്ടാവക്രദിഗുസംവാദം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആപ്പെണ്ണായവനോടോതി ദുഗ്ധമങ്ങിനെയെന്നുതാൻ
ദിവ്യതൈലത്തൊടും സ്നാനവസ്തുമങ്ങാനയിച്ചുതേ. 1
മഹാത്മാവാം മുനിയുടെ സമ്മതത്തോടുമായവൾ
പിന്നൊത്തെലംകൊണ്ടവന്റെ ദേഹമൊക്കെപ്പുരട്ടിനാൾ 2
മെല്ലെന്നിളക്കിയൊരവൻ കുളിപ്പുരയിലെത്തിനാൻ
പുത്തനായ് ചിത്രമാം ഭദ്രാസനം ചെന്നേറിനാനവൻ 3
ആഭദ്രാസനപീഠത്തിലവൻ ചെന്നങ്ങിരിയ്ക്കവേ
സുഖസ്പർശത്തൊടു കുളിപ്പിച്ചാളപ്സരയെയായവൾ 4
വിധിയ്ക്കു ദിവ്യോപചാരം ചെയ്തുകൊണ്ടാൾ മുനിയ്ക്കുടൻ
സുഖോഷ്ണമാമവളുടെ ഹസ്തസൌഖ്യത്തിനാലവൻ 5
രാത്രിയൊക്കെക്കഴിഞ്ഞെന്നതറിഞ്ഞില്ലാ മഹാവ്രതൻ
പിന്നീടെഴുന്നേറ്റു മുനിയപ്പോൾപ്പരമവിസ്മിതൻ 6
കണ്ടു കിഴക്കായാകാശത്തുദിച്ചുവരുമക്കനെ
അവനോത്താനിതെന്താണു മോഹമോ തത്ഫമാകുമോ 7
സൂര്യോപാസനചെയ്തെന്തു ചെയ്യേനെന്നോതിനാനവൻ
അമ്മതൊക്കുന്നനാമവൾ മുനിയ്ക്കുപനയിച്ചുതേ. 8

ആച്ചോററിൻ സ്വാദിനാൽപ്പോരുമെന്നൊല്ലിയതില്ലവൻ
കഴിഞ്ഞു ശേഷംപകലും പിന്നെയും സന്ധ്യയായിതേ
ആപ്പെണ്ണ ഭഗവാനോടു കിടക്കാമെന്നു പൊല്ലിനാൾ
അവന്നുമങ്ങായവഴക്കും ദിവ്യതല്പം വിരിച്ചതിൽ
വെവ്വേറെയായ്ക്കിടന്നാരന്നാപ്പെണ്ണും മുനിമുഖ്യനും
അവ്വണ്ണമദ്ധ്യരാത്രിയ്ക്കാപ്പെണ്ണ മെത്തയിലെത്തിനാൾ.

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു

ഭദ്രേ! പരസ്ത്രീയിലെന്റെ ചിത്തമൊക്കുകയില്ലെടോ
എഴുന്നേല്ക്കുക ഭദ്രേ! നീ വിരമിയ്ക്ക ശ്രുതംവരും.

ഭീഷ്മർ പറഞ്ഞു.

ആ വിപ്രനപ്പോളവ്വണ്ണം ധൈര്യാൽ മാറുവളോതിനാൾ
സ്വതന്ത്ര ഞാനെന്നൃഷിയോടില്ലാ ധർമ്മച്ചൂലം തവ.

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു.

സ്വാതന്ത്ര്യം നാരികൾക്കില്ലിങ്ങസ്വതന്ത്രകൾ നാരികൾ
ഇതാ പ്രജാപതിമതം സ്വാതന്ത്ര്യംവയ്യ നാരിയിൽ.

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു.

ബാധിപ്പു മൈഥുനം വിപ്ര! കാങ്ക്ഷങ്ങെന്നുടെ ഭക്തിയെ
എന്നെക്കൊണ്ടോടിയില്ലെങ്കിലധർമ്മം വിപ്ര! പറുമേ.

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു.

ഹരിയ്ക്കുമേ ദോഷജാലം തോന്നിവാസിമനുഷ്യനെ.
ഞാനെന്നും ധൈര്യമുടയോൻ ഭദ്രേ! തന്നെത്ത പൂക നീ.

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു.

തല കുമ്പിടുവേൻ വിപ്ര! പ്രസാദിച്ചീടവേണമേ
മന്നിൽ വീഴുമെനിയ്ക്കുണ്ടു ശരണം നിരഘാശയ!

പരദാരങ്ങളിൽദ്ദോഷജാലമങ്ങുന്നു കാണുകിൽ
ആത്മപ്രദാനംചെയ്യേണ്ടെൻ കൈപിടിയ്ക്കുക ഹേ ദ്വിജ! 18
ദോഷമുണ്ടാകയില്ലേതും സത്യമായ് ഞാൻ പറഞ്ഞിടാം
സ്വതന്ത്രഞാനറികെനിയ്ക്കുധർമ്മം കൊഞ്ചികിലായതാം
നിങ്കൽച്ചിത്തംകലന്നോരു ഞാൻ സ്വതന്ത്ര ഭജിയ്ക്കുമാം. 19

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു.

കാരണം ചൊല്ലണമിതിൽ ബ്രഹ്മദ്ദേ! സ്വാതന്ത്ര്യമെങ്ങിനേ
സ്വാതന്ത്ര്യയോഗ്യയായില്ലാ മുപ്പാരിലൊരു പെണ്ണുമേ. 20
അച്ഛൻ കാക്കുന്നു കൌമാരേ പതി കാക്കുന്നു യൌവനേ
മക്കൾ കാക്കുന്നു വാർദ്ധക്യേ സ്ത്രീകൾക്കില്ലാ സ്വതന്ത്രത. 21

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു.

കൌമാരംമേ ബ്രഹ്മചര്യം കന്യയാം ഞാനസംശയം
പതിയാക്കീടെന്നെ വിപ്ര! നീയെൻശ്രദ്ധ കെടുക്കൊലാ. 22

അഷ്ടാവക്രൻ പറഞ്ഞു.

നിനക്കുമെൻക്കണക്കാണു നിൻകണക്കാണെനിയ്ക്കുമേ
ആ മനസ്സുള്ളീപ്പരീക്ഷ സത്യമായ് വിഫല്പമല്ലയോ 23
ഇതൊട്ടേറെയുമാശ്ചര്യം ശ്രേയസ്സെന്തായ്വരും മമ
ദിവ്യാഭരണവസ്ത്രാഢ്യകന്യയെന്നെശ്രയിച്ചവൾ 24
എന്നാലിവൾക്കുള്ള ദിവ്യരൂപം ജീർണ്ണിച്ചതെന്തുവാൻ
കന്യാരൂപമിതിങ്ങേവമെന്തിതിന്നിനിയുത്തരം 25
ശ്രുതിയ്ക്കുംശക്തിപോലെ ഞാനേല്പുള്ളില്ലിഹ ചെറുമേ
ധർമ്മത്തെറുതുചിപ്പീലാ സത്യത്താലോറുകൊള്ളുവൻ. 26

21. അഷ്ടാവക്രദിക്കസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ആ സ്ത്രീ പേടിയ്ക്കാഞ്ഞതെന്താ ദൃതിമാനുടെ ശാപവും
ഭഗവാനെങ്ങിനേ മാറിയതുചൊല്ലേണമേ ഭവാൻ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

അഷ്ടാവക്രൻ ചോദ്യമേകീ രൂപം മാറുവതെന്തു നീ
ഭോഷ്ക്ക നീ ചൊല്ലിടൊല്ലൊട്ടും ചൊല്ല ബ്രാഹ്മണകാമ്യയാൽ. 2

സ്ത്രീ പറഞ്ഞു.

ദ്യാവാപൃഥിവികൾക്കുള്ളതീക്കാമ്യബ്രാഹ്മണോത്തമ!
മനസ്സുവെച്ചു കേട്ടാലുമിതൊക്കെസ്സത്യവിക്രമ! 3
പരീക്ഷിച്ചേൻ നിനക്കേറമാപ്പിന്നനഘാശയ!
തെറ്റായ്കയാൽ നീ ലോകങ്ങൾ ജയിച്ചു സത്യവിക്രമ! 4
ഉത്തരാദിക്കു ഞാനോക്കു കണ്ടു സ്ത്രീചാപലം ഭവാൻ
മുത്തിപ്പെണ്ണുങ്ങൾക്കുമേവം ബാധിയ്ക്കും മന്മഥജ്വരം 5
പിതാമഹൻ തുഷ്ടനായ് നിന്നിലിന്ദ്രാദിവിണ്ണരും
എന്തു കാര്യത്തിനായിങ്ങു ഭഗവാനിങ്ങു വന്നുവോ 6
കന്യാപിതാവാമാ വിപ്രൻ ചൊല്ലിവിട്ടോൻ ദ്വിജഷ്ഭ!
നിനക്കിങ്ങുപദേശിപ്പാനാണതൊക്കെക്കഴിച്ചു ഞാൻ 7
ക്ഷേമത്തോടും ഗൃഹംപൂക ശ്രമംപറാ ഭവാനിതിൽ
ആകന്യയെ നേടീടും നീ വിപ്ര! പുത്രിണിയാമവൾ 8
നീ കാമ്യയാലേ ചോദിച്ചിതതിന്നുത്തരമോതിനേൻ
അതു തെറ്റിയ്ക്കുവയ്യാക്കും മൂന്നുലോകർക്കുമെങ്ങുമേ 9
പൊയ്ക്കോൾക സുകൃതംചെയ്തിട്ടിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ
അഷ്ടാവക്രദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! ഞാൻ ശരിയാംമട്ടു ചൊല്ലുവേൻ 10
കനിയിച്ചാനെന്നെ മുനി നിനക്കായി ദ്വിജഷ്ഭ!
അവനെസ്സൽക്കരിപ്പാനായ് നിന്നോടീ മൊഴിചൊല്ലിനേൻ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

അവഗണിച്ചൊന്നാ വാക്കു കേട്ടിട്ടാ വിപ്രൻ കുപ്പിനിന്നുടൻ
അവഗണം നല്ലും സമ്മതത്താൽ സഗൃഹത്തേയ്ക്കു പോന്നുതേ. 12
ഗൃഹത്തിലെത്തി വിശ്രാന്തൻ സജനത്തോടുരച്ചുമേ
ആ വിപ്രൻതന്നുന്നിധെത്തി ന്യായത്താൽക്കുരുനന്ദന! 13
ചോദിച്ചിതാ വിപ്രനുമാക്കണ്ട ദുഷ്ടാന്തമൊക്കെയും
വിപ്രന്നോടാ വിപ്രനപ്പോഗമച്ചൊല്ലിനാൻ പ്രീതചിത്തനായ് 14
ഭവാനെറ സമ്മതത്തോടും പൂകിനേൻ ഗന്ധമാദനം
അതിൻ വടക്കുഭാഗത്തായ്ക്കണ്ടേനേൻ വന്ദിച്ച ദൈവതം 15
അവളെന്നിൽസ്സമ്മതിച്ചു കീർത്തിച്ചിതു ഭവാനെയും (പ്രഭോ
ഗോപ്പിച്ചിതാ വാക്കുമെന്നാൽ നിൻഗൃഹത്തെത്തി ഞാൻ
അവനോടോതിനാൻ വിപ്രൻ വേട്ടുകൊഗമെൻറെ പുത്രിയെ
നക്ഷത്രവിധിയോഗത്താൽ ഭവാനുത്തമപാത്രമാം. 17

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

അഷ്ടാവക്രനതേറോതി വേട്ടിട്ടാക്കന്യയെ പ്രഭോ!
പരം പരമധർമ്മിഷ്ഠൻ പ്രീതനായ്ത്തീർന്നിതപ്പൊഴേ. 18
ആശ്ലോഭനപ്പെങ്കിടാവെബ്ഭാര്യയായ് സ്വീകരിച്ചവൻ
മോദിച്ചുതന്നാശ്രമത്തിൽ വസിച്ചാനല്ലലെന്നിയേ. 19

---

22 ബഹുപ്രാശ്നികം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്തെന്നാർ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! പാത്രം വിപ്രർ സനാതനർ
ലിംഗിയാകും ബ്രാഹ്മണനോ ലിംഗംകൈവിട്ട വിപ്രനോ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സ്വവൃത്തികൈക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കും ലിംഗിയ്ക്കും മറവന്നുമേ
നല്കുകെന്നാർ മഹാരാജ! രണ്ടുപേരും തപസ്വികൾ. 2

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പരയാംശ്രദ്ധയാൽപ്പൂതൻ ബ്രാഹ്മണനു കൊടുക്കുകിൽ
ഹവ്യം കവ്യം ദാനമപ്പോൾ ദോഷമുണ്ടോ പിതാമഹ! 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രദ്ധാപൂതൻ മത്ത്യനണ്ണീ! ദ്ദാന്തനുമസംശയം
എല്ലാറിലും പൂതനാം നീ പിന്നെയെന്തോ മഹദ്ദ്യുതേ: 4

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്നും ദൈവങ്ങളിൽ നരൻ പരീക്ഷിയ്ക്കാല്ല വിപ്രനെ
ബുധൻ പൊൽവൂ കവ്യമേകാൻ പരീക്ഷ്യൻ വിപ്രനെന്നുമേ. 5

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഹവ്യമൊപ്പിച്ചീല വിപ്രൻ ദൈവത്താൽസ്സിദ്ധമാണതും
ദൈവപ്രസാദാൽ യജിപ്പൂ യജമാനരസംശയം 6
ബ്രഹ്മവാദിബ്രാഹ്മണരെയെപ്പൊഴും ഭരതർഷഭ!
ലോകതത്ത്വജ്ഞനാം മാർക്കണ്ഡേയൻ മുന്നമിതാതിനാൻ. 7

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അപൂർവ്വനാകിലും വിദ്വാൻ പരം സംബുദ്ധിയാകിലും
തപസ്വിയും യജ്ഞവാനുമായവൻ പാത്രമാകുമോ. 8

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കുലീനൻ കർമ്മവാൻ വിദ്വാനപ്പടിയ്ക്കാനൃശംസ്യവാൻ
ഹ്രീമാൻ സത്യസ്ഥിതധ്യുപാത്രമാം മുമ്പു മുമ്പുരും 9
അതിങ്കൽപ്പാത്ഥ! കേൾ നാലു തേജസ്സുക്കൾക്കെഴുമതം
ഭൂമിയ്ക്കുകാശ്യപന്നഗിയ്ക്കാ മാർക്കണ്ഡേയനും ശരി. 10

ഭൂമി പറഞ്ഞു

ആഴിയിൽക്കൊണ്ടുവിട്ടോരു മണ്കട്ട മുടിയുംപടി
ചെയ്ത പാപങ്ങളൊക്കേയും മജ്ജിയ്ക്കും മൂന്നുവൃത്തിയിൽ. 11

കാശ്യപൻ പറഞ്ഞു

വേദങ്ങളൊട്ടുകു ഷഡംഗയുക്തം
സാംഖ്യം പുരാണം സകലങ്ങളും ജന്മം

ഇതൊന്നുമേതും ഗതിയാകയില്ലാ
ശീലംകെടും മന്നവനും ദ്വിജന്നും. 12

അഗ്നി പറഞ്ഞു

കാത്തോരുന്നോൻ പണ്ഡിതത്തള്ളലുള്ളോൻ
പരക്കുപേർ വിദ്യയാൽപ്പോക്കിടുന്നോൻ
രണ്ടും പോക്കിസ്സത്യമൊപ്പിച്ചിടാത്തോ-
നവിന്നന്തം കാണ്മതാം ലോകമെല്ലാം. 13

മാർക്കണ്ഡേയൻ പറഞ്ഞു

അശ്വമേധസഹസ്രംതാൻ തുലയിൽത്തൂക്കിസത്യവും
ഞാനറിഞ്ഞില്ല സത്യത്തിൽപ്പ കൃതിയെക്കാളുമെന്നുമേ. 14

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുരച്ചാശു പൊയ്പോണ്ടാരാത്തേജസികം നാൽവരും
ഭൂമികാശ്യപനങ്ങഗിയായുഷ്മാൻ ഭൃഗുപുത്രനും. 15

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വ്രതസ്ഥരാം വിപ്രർ പാരിൽ ഹവിസ്സുണ്ണുന്നതാകിലോ
വിപ്രകാമത്തിനു ദത്തമായതെങ്ങിനെ പുണ്യമാം. 16

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആദേശമുള്ളോർ നൃപതേ! വിപ്രന്മാർ വേദപാരഗർ
ബ്രഹ്മകാമത്തൊടുണ്ടാലോ വ്രതലോപികളാമവർ. 17

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭൂരിദാരമനേകാന്തം ധർമ്മമെന്നാർ മനീഷികൾ
ഉറച്ചതിതിലെന്താകുമതു മൊല്ല പിതാമഹ! 18

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അഹിംസസത്യമക്രോധമാനൃശംസ്യം പരം ദമം
ആർജ്ജവംതാനുമുറ്റീശ! നിശ്ചിതം ധർമ്മലക്ഷണം 19
ധർമ്മംപുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിങ്ങീഭൂമിയിൽസ്സഞ്ചരിപ്പവർ
ആദ്യധർമ്മത്തെച്ചെയ്തിടാത്തോർ സങ്കരക്കാർകളാം പ്രഭോ! 20
അവർക്കു പൊന്നുരത്നം പയ്യശ്വങ്ങളിവ നല്കുവോൻ
യിഷ്ടതിന്നും പതിറ്റാണ്ടുകാലം നരകമാണ്ടവൻ 21

മേദന്മാർ പുൽക്കസന്മാരുമേവം മറന്യജാതികൾ
കൃതാകൃതം രാഗമോഹാൽച്ചൊൽവോരെന്നീജ്ജനങ്ങടെ 22
ബ്രഹ്മചാരി ബ്രാഹ്മണനന്ന വൈശ്വദേവത്തെയങ്ങിനെ
നല്ലാത്തോൻ പാപലോകങ്ങൾ ഭുജിയ്ക്കും ധരണീപതേ. 23

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്തു മുഖ്യബ്രഹ്മചര്യമെന്തഗ്ര്യം ധർമ്മലക്ഷണം
ഏറെശ്രേഷ്ഠം ശൌചമെന്താണതു ചൊല്ല പിതാമഹ! 24

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ണീ! മുഖ്യബ്രഹ്മചര്യം മധുമാംസവിവർജ്ജനം
ധർമ്മം മയ്മാദയ്ക്ക നില്പതതിന്നോ ലക്ഷണം ശമം. 25

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഏതുകാലംചെയ്ക ധർമ്മമേതുകാലത്തിലർത്ഥവും
ഏതുകാലം സുഖിയ്ക്കേണമതു ചൊല്ല പിതാമഹ! 26

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അർത്ഥം ശീലിയ്ക കാലത്തു പിന്നെദ്ധർമ്മമതിന്നുമേൽ
പിന്നെക്കാമംകൊള്ളുകതിപ്രസംഗം വന്നുപോകൊലാ 27
വിപ്രരെബ്രഹ്മമാനിയ്ക പൂജിയ്ക ഗുരുക്കളെ
സർവ്വഭൂതാനുകമ്പൻതാൻ മൃദുശീലൻ പ്രിയംവദൻ 28
അധികാരത്തിലന്യതം രാജാക്കന്മാരിലേഷണി
ഗുരുവിന്നപ്രിയമിവ ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കുതുല്യമാം 29
പ്രഹരിയ്ക്കാല്ല മന്നോരിൽപ്പയ്യിനെക്കൊന്നുപോകൊലാ
ഭ്രൂണഹത്യയ്ക്കാകുമിതു രണ്ടും ചെയ്യുന്നതാകിലോ 30
അഗ്നിയെസ്സന്ത്യജിയ്ക്കാല്ലാ വെടിഞ്ഞീടൊല്ലവേദവും
ശകാരിയ്ക്കാല്ലന്തണനെ ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കു തുല്യമാം. 31

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എമ്മട്ടുള്ളോർ സാധുവിപ്രരാക്കേകീടിൽ മഹാഫലം
എമ്മട്ടുകാരനാണുണ്ണേണ്ടതതു ചൊല്ല പിതാമഹ! 32

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്രോധമറേറാർ ധർമ്മനിഷ്ഠർ സത്യനിത്യർ ദമോദ്യതർ
അമ്മട്ടുള്ളോർ സാധുവിപ്രരവക്കേകിൽ മഹാഫലം 33
മാനമറേറാർ സർവ്വസഹർ ദൃഢകായ്യർ ജിതേന്ദ്രിയർ
ഏവർക്കും ഹിതർ മൈത്രന്മാരവക്കേകിൽ മഹാഫലം 34
അലുബ്ധർ ശുദ്ധർ വിദ്വാന്മാർ ശ്രീമാന്മാർ സത്യവാദികൾ
സൽക്കർമ്മത്തല്പരരെവരവക്കേകിൽ മഹാഫലം 35
സാംഗങ്ങൾ നാലുവേദങ്ങൾ പഠിയ്ക്കും ദ്വിജനേവനോ
ഷ്ഠംക്കർമ്മനിഷ്ഠനവനാം പാത്രമെന്നാർ മഹർഷികൾ 36
ഇമ്മട്ട ഗുണമേവർക്കുണ്ടവക്കേകിൽ മഹാഫലം
സഹസ്രഗുണമായ് നേടും ഗുണാഢ്യനുകൊടുത്തവൻ 37
പ്രജ്ഞാശ്രുതം വൃത്തിയേവം ശീലവും കലരുന്നവൻ
കുലമൊക്കെക്കേറുമേകനാണെന്നാലും ദ്വിജഷ്ഠൻ 38
പയ്യശ്ചം വിത്തവും ചോറുമമ്മട്ടുള്ളോനു നല്കുകിൽ
മറുവസ്തുക്കളും പിന്നെ മരിച്ചാൽ മാഴ്കില്ലുവൻ 39
കുലമൊക്കെക്കേറുമേകനാണെന്നാലും ദ്വിജഷ്ഠൻ
പിന്നെയെന്തോ വീണ്ടുമിവരെന്നാൽപ്പാത്രത്തെനോക്കണം
കേട്ടുവെങ്കിൽഗുണമെഴും സാധുസമ്മതവിപ്രനെ
ദൂരാൽവരുത്തി മാനിച്ചു മുറുംപൂജിച്ചുകൊള്ളണം. 41

---

23. ദാനധർമ്മം സ്വർഗ്ഗനരകഗാമിവർണ്ണനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ദൈവവും പിത്ര്യവും ശ്രാദ്ധകാലത്തിങ്കൽപ്പിതാമഹ!
സുരർഷിമാർ വിധിപ്പോനു നീ ചൊല്ലിക്കേൾക്കുവാൻകൊതി. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ദൈവം പൂർവ്വാഹ്നത്തുചെയ്യുകപരാഹ്നത്തു പൈതൃകം
മംഗളാചാരമുടയോൻ കൃതശൌചൻ പ്രയത്നവാൻ 2

മനുഷ്യന്മാക്കു മദ്ധ്യാഹ്നത്തുപപത്തിയൊടേകണം
കാലംതെറ്റിച്ചുള്ളദാനം രാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 3
കവച്ചതും നക്കിയതും കലഹിച്ചിട്ടുചെയ്തതും
തീണ്ടാരികണ്ടതും പിന്നെ രാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 4
അപഹൃഷ്ടം വ്രതംവിട്ടോനുണ്ടതും ഭരതർഷഭ!
നായതൊട്ടതുമവ്വണ്ണം രാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 5
പുഴുരോമം വീണതു നായ്കണ്ടതും തുമ്മലോടതും
കരഞ്ഞതും തട്ടിയതും രാക്ഷസക്കുള്ളഭാഗമാം 6
ഓങ്കാരമറോൻ ശസ്ത്രാദ്ധ്യനിവരുണ്ടതു ഭാരത!
ദുഷ്ടാത്മാവുണ്ടതും പിന്നെ രാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 7
പരിഭക്തം പരോച്ഛിഷ്ടമിമ്മട്ടായി വ്യജിച്ചതും
ദൈവപിതൃങ്ങളിൽപ്പാരം രാക്ഷസക്കുള്ളഭാഗമാം 8
മന്ത്രമെന്യേ ചടങ്ങെന്യേ ചാത്തമൂട്ടുന്നതാകിലും
നരേന്ദ്ര! മൂന്നുജാതിക്കാർ രാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 9
നെയ്‌വീഴ്ത്തിടാതെയേതാനും വിളമ്പിക്കൊണ്ടിടുന്നതും
ദുശ്ശീലരുണ്ടതും പിന്നെരാക്ഷസക്കുള്ള ഭാഗമാം 10
രാക്ഷസക്കുള്ളഭാഗങ്ങൾ ചൊന്നേൻ ഭരതർഷഭ!
ഇനിദ്വാനത്തിന്നു കേട്ടുകൊൾക വിപ്ര പരീക്ഷണം 11
മുറ്റും പതിതരാം വിപ്രർ ജഡോന്മത്തരുമങ്ങിനെ
ദൈവത്തിൽപ്പിതൃത്വമതിലും ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 12
പാണ്ഡൻ നപുംസകം കുഷ്ഠി ക്ഷയരോഗംപിടിച്ചവൻ
അന്ധനമ്മട്ടപസ്മാരി ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 13
ചികിത്സക്കാർകളും ശാന്തിക്കാർ പാഴാംനിയമമുള്ളവർ
സോമം വില്പോരുമവ്വണ്ണം ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 14
ആട്ടക്കാർ പാട്ടുകാർ പിന്നെച്ചാട്ടക്കാർ കൊട്ടുകാർകളും
കഥമൊൽവോർ മല്ലരിവർ ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 15
ശൂദ്രക്കു ഹോമംചെയ്യുന്നോർ ശൂദ്രക്കോതിയ്യുവോർകളും
ശൂദ്രശിഷ്യരുമവ്വണ്ണം ക്ഷണിപ്പാനാഹിയാ നൃപ! 16
വേതനാദ്ധ്യാപകൻ വിപ്രൻ വേതനാഥീതിയും നൃപ!
ശ്രാദ്ധാഹരല്ലായവരുമോത്തു വില്പവരാണവർ 17

മുന്നമ്മൂണിയായ്വെച്ചോൻ ജാതിതാഴ്ന്നോളെവേട്ടവൻ
വിപ്രൻ സർവ്വജ്ഞനായാലും ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 18
അഗ്നിയില്ലാത്ത വിപ്രന്മാർ മൃതനിയ്യാതകാഖ്യരും
ചോരരും പതിതന്മാരും ക്ഷണിപ്പാനഹിയാ നൃപ! 19
മുമ്പിൽക്കേട്ടറിയാത്തുള്ളോർ കൂട്ടത്തലവർ ഭാരത!
പുരുഷാപൂർവ്വസൂതരും ശ്രാദ്ധത്തിൽ ക്ഷണമഹിയാ 20
പണപ്പലിശവാങ്ങുന്നോർ നെല്ലിൻപലിശ വാങ്ങുവോർ
ജന്തുക്കളേ വിൽപ്പവരും ശ്രാദ്ധത്തിന്നഹിയ നൃപ! 21
സ്ത്രീജിതന്മാർ തേവിടിശ്ശിപ്രിയരൊട്ടുക്കു ഭാരത!
ജപിയ്ക്കാത്ത ബ്രാഹ്മണരും ശ്രാദ്ധത്തിൽ ക്ഷണമഹിയാ 22
ശ്രാദ്ധദൈവങ്ങളിൽ ക്ലൃപ്തൻ ബ്രാഹ്മണൻ ഭരതർഷഭ!
കൊടുപ്പോനും വാങ്ങുവോനും കേളനുഗ്രഹമിന്നിയും 23
വ്രതംകൊണ്ടോർ ഗുണം പൂണ്ടോർ കൃഷിവൃത്തികളാകിലും
സാവിത്രീജ്ഞർ ക്രിയാഢ്യന്മാർ ക്ഷണിപ്പാനഹരാം നൃപ! 24
പോരിൽ ക്ഷാത്രമെടുത്താലും ക്ഷണിയ്ക്കാം കുലവിപ്രനെ
ഉണ്ണീ! കച്ചോടമള്ളോനെ ശ്രാദ്ധത്തിങ്കൽക്കുറിയ്ക്കാലാ 25
അഗ്നിഹോത്രമെഴുംവിപ്രൻ വൃഷളാമായ്കനാകിലും
അസ്നേനനതിഥിജ്ഞൻതാൻ ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 26
സാവിത്രി മൂന്നുനേരത്തും ജപിപ്പോൻ ഭരതർഷഭ!
ക്രിയയുള്ളോൻ ഭിക്ഷയേല്പോൻ ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 27
ഉയ്ന്നതാഴ്ന്നോനവർണ്ണം താഴ്ന്നയന്നവനങ്ങിനേ
അഹിംസ്രനല്പദോഷൻതാൻ ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 28
ദംഭമേറോൻ വഴക്കേറോൻ ബ്രാഹ്മണൻ ഭരതർഷഭ
സംസർഗ്ഗേ ഭിക്ഷയേല്പോനും ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 29
അവ്രതൻ ചൂതാടി കള്ളൻ ജന്തുവിക്രയി വാത്തകൻ
പിന്നെസ്സോമംകഴിച്ചീടിൽ ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 30
മോഷ്ണക്രിയചെയ്താദ്യം ധനംതാൻ നേടിയെങ്കിലും
പിന്നെസ്സുവ്രതിഥിയവൻ ക്ഷണിപ്പാനഹനാം നൃപ! 31
കാത്തുവിറ്റാജ്ജിച്ചതും പെൺവഴി നേടിയതും ധനം
പിതൃവിപ്രക്ക നല്കൊല്ലാ ക്ലീബോപാജ്ജിതമായതും 32

ശ്രാദ്ധാപവർഗ്ഗംചെയ്യുമ്പോൾ ബ്രാഹ്മണൻ ഭരതർഷഭ!
വേണ്ടതോതായ്കിലവനു ഗവ്യാനുതമ ധർമ്മമാം 33
വിപ്രൻ ശ്രാദ്ധത്തിനു കാലമൊക്കും ദധിഘൃതങ്ങളും
ദർശമാംസവുമവണ്ണമാരണ്യം ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 34
ശ്രാദ്ധംകഴിഞ്ഞാൽ വിപ്രനോ സ്വധമോദിച്ചുകൊള്ളുമേ
പിതൃക്കൾ സന്തോഷിയ്ക്കട്ടെയെന്നായ് ക്ഷത്രിയനോതണം 35
ശ്രാദ്ധകർമ്മം കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ വൈശ്യനുമയി ഭാരത!
അക്ഷയ്യമെന്നു ചൊല്ലേണം സ്വസ്തി ശൂദ്രനു ഭാരത! 36
പുണ്യാഹവചനം ദൈവം ബ്രാഹ്മണനു വിധിപ്പതാം
ഓങ്കാരമില്ലാതിതുതാൻ ക്ഷത്രിയനു വിധിപ്പതും 37
ദൈവത്തിൽ വൈശ്യനോതേണം വാനോർ വന്ദിയ്ക്കുകെന്നു
(താൻ 38
കർമ്മങ്ങൾക്കാനുപൂർവ്വ്യത്താൽ വിധിയാം ക്രിയ കേൾക്ക നീ
ജാതകർമ്മാദിയുണ്ടെല്ലാം മൂന്നുജാതിയ്ക്കു ഭാരത! 38
മന്ത്രോക്തം ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രവൈശ്യന്മാർക്കു യുധിഷ്ഠിര!
വിപ്രനരകെട്ട മൌഞ്ജി ക്ഷത്രിയന്നതു മൌർവ്വിയാം 40
വൈശ്യനു ബലപ്പുല്ലാണിതുധർമ്മം യുധിഷ്ഠിര!
കൊടുപ്പോനും വാങ്ങുവോനും ധർമ്മാധർമ്മങ്ങൾ കേൾക്ക നീ 41
വിപ്രനാധർമ്മം പൊളിയിൽച്ചൊൽപ്പു പാതകമെന്നുതാൻ
നാലിരട്ടി ക്ഷത്രിയന്നിതെട്ടിരട്ടിച്ചു വൈശ്യനും 42
മുന്നും ക്ഷണിച്ചോരുവിപ്രൻ മറ്റൊരേടത്തുമുണ്ണാലാ
താഴ്ന്നവൻ പശുഹിംസയ്ക്കു തുല്യധർമ്മാവുമാമവൻ
അവണ്ണം നൃപവൈശ്യന്മാർ ക്ഷണിച്ചോൻ വേറെയുണ്ണുകിൽ43
താഴ്ന്നവൻ പശുഹിംസയ്ക്കു പകുതിഭ്ഭാഗമേറിടും
ദൈവ്യവും പിതൃവും ബ്രാഹ്മണാദ്യന്മാർകളിലുണ്ണുകിൽ 44
കുലിയ്ക്കാതന്തണൻ ഭൂപ! ഗവ്യാനുതമധർമ്മമാം
പുലക്കാരൻ ദ്വിജൻ ഭൂപ! ബ്രാഹ്മണാദിയിലുണ്ണുകിൽ 45
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ലോഭത്താൽഗ്ഗവ്യാനുതമധർമ്മമാം
കാമാത്മം മറുവഴിയായ്ദ്ധനമിച്ഛിയ്ക്കിൽ മന്നവ! 46
ആമന്ത്രണംചെയ്കിലായാൽക്കധർമ്മമനുണം നൃപ!
യുധിഷ്ഠിര! ത്രിവർണ്ണക്കാരവേദവ്രതവൃത്തരെ
മന്ത്രത്തോടൂട്ടിയാലായാൽക്കുണ്ടധർമ്മം ഗവ്യാനുതം. 47

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

പിതൃവും ദൈവവും നല്ലീടുന്നതാകിൽപ്പിതാമഹ!
ഇതു കേൾപ്പാനുണ്ടു മോഹമാക്കേകുകിൽ മഹാബലം. 48

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

ആക്കുള്ള ഭായ്മമാർ കാപ്പു വൃഷ്ടി കഷ്കർപോലവേ
ഉച്ഛേഷശേഷമവരെയൂട്ടിക്കൊൾക യുധിഷ്ഠിര! 49
ചാരിത്രനിഷ്ഠരുവ്വീശ! കൃശന്മാർ കൃശവൃത്തികൾ
യാചകന്മാരെത്തുമെന്നാലവക്കേകിൽ മഹാഫലം 50
അതു ചോരതു വീടേവമതേബലമതാശ്രയം
ഇമ്മട്ടർഥികളർഥത്തിലവക്കേകിൽ മഹാഫലം 51
ശത്രുത്തസ്കരരെപ്പേടിച്ചീടുന്നവർ യുധിഷ്ഠിര!
ആർത്തിമാർ ഭക്തിയിച്ഛിയ്ക്കുമവക്കേകിൽ മഹാഫലം 52
അദ്ദേഹിവിപ്രന്നസതപാൽക്കരസ്ഥാത്മാവിനങ്ങിനേ
ആക്കോ വടുക്കൾ യാചിപ്പതവക്കേകിൽ മഹാഫലം 53
നാട്ടാപത്തിൽ സ്വത്തുകെട്ട ഭായ്മപോയ്പോയ ഭ്രസുരർ
അർത്ഥത്തിനായ് വന്നുചേരുമവക്കേകിൽ മഹാഫലം 54
വൃതിമാർ നിയമസ്ഥന്മാർ വിപ്രന്മാർ ശ്രുതസമ്മതർ
അതു തീർപ്പതിനിച്ഛിയ്ക്കുമവക്കേകിൽ മഹാഫലം 55
പാഷണ്ഡധർമ്മങ്ങളിൽനിന്നോരൊരുത്തു നില്പവർ
അല്പപ്രാണാല്പവിത്തന്മാരവക്കേകിൽ മഹാഫലം 56
പ്രാർത്തക്കന്മാർകൾ സർവ്വസ്വം ഹരിച്ചോർ കൂറമറവർ
ഇണ്ടിട്ടും ചോറിനിച്ഛിയ്ക്കുമവക്കേകിൽ മഹാഫലം 57
തപസ്വിമാർ തപോനിഷ്ഠരവരിൽഭിക്ഷയേല്പവർ
അർത്ഥിമാരല്പമിച്ഛിയ്ക്കുമവക്കേകിൽ മഹാഫലം 58
താനേ മഹാഫലവിധികേട്ടല്ലോ ഭരതർഷഭ!
നരകം സ്വർഗ്ഗവുംചെൽവതെന്തുകൊണ്ടതു കേൾക്ക നീ 59
ഗുരുവിന്നഭയത്തിന്നുമല്ലാതേതാൻ യുധിഷ്ഠിര!
ആരുണ്ടോ ഭോഷ്കുചൊല്ലുന്നു നരകംപൂകുമായവർ 60
പരദാരാപഹർത്താക്കൾ പരദാരാഭിമർശികൾ
പരദാരപ്രേരകരും നരകംപൂകുമായവർ. 61

പരദ്രവ്യാപഹർത്താക്കൾ പരദ്രവ്യം മുടിപ്പവർ
പരക്ഷേണി ചെയ്യോരും നരകം പൂകുമായവർ 62
സഭ തണ്ണീർപ്പന്തലുകൾ പാലങ്ങളിഹ ഭാരത!
വീടും തകർത്തിടുന്നോർകൾ നരകം പൂകുമായവർ 63
അനാഥസ്ത്രീബാലവൃദ്ധഭിക്ഷാപമിവാറിനെ
വഞ്ചിച്ചീടുന്നവരെവർ നരകംപൂകുമായവർ 64
വൃത്തിനാശം ഗേഹനാശം ഭാര്യാനാശം കുരുദ്വഹ!
മിത്രനാശം മോഹനാശം നരകംപൂകുമായവർ 65
സൂചകന്മാർ സേതുഹരർ പരവൃത്ത്യുപജീവികൾ
മിത്രങ്ങളിൽ കൃതഘ്നന്മാർ നരകംപൂകുമായവർ 66
പാഷാണ്ഡർ ദൂഷണംചൊൽവോർ പരം സമയദൂഷകർ
ആത്മദ്ധപതിതന്മാരും നരകംപൂകുമായവർ 67
അക്രമവ്യവഹാരക്കാരക്രമം വൃദ്ധിയേല്പവർ
ലാഭത്തിലക്രമക്കാരും നരകംപൂകുമായവർ 68
ദൂതപ്രവൃത്തിക്കാരെന്നാൽപ്പരീക്ഷിയ്ക്കാത്ത മാനവർ
പ്രാണിഹിംസയ്ക്കാരുങ്ങുന്നോർ നരകംപൂകുമായവർ 69
ആശനല്കിച്ചൊല്ലി വൃത്തിചെച്ചു വേലയെടുക്കിലും
തെറ്റിച്ചവനെ മാറുന്നോർ നരകംപൂകുമായവർ 70
ഭാര്യാഗ്നിഭൃത്യാതിഥികൾക്കേകാതുണ്ടീടുമായവർ
പിതൃദേവാജ്യമുട്ടിപ്പോർ നരകംപൂകുമായവർ 71
വേദംവില്പോർകളുവ്വണ്ണം നരകംപൂകുമായവർ
നാലാശ്രമത്തിൻപുറത്തായ് ശ്രുതിബാഹ്യരുമായവർ 72
വികർമ്മംകൊണ്ടുജീവിപ്പോർ നരകംപൂകുമായവർ
രോമംവില്ക്കുന്നവർ നൃപ! വിഷം വില്ക്കുന്ന കൂട്ടരും 73
പാൽ വില്ക്കുന്ന വകക്കാരും നരകംപൂകുമായവർ
ബ്രാഹ്മണക്കും പശുക്കൾക്കും കന്യകൾക്കും യുധിഷ്ഠിര! 74
കായ്ങ്ങൾക്കന്തരംചെയ്യോർ നരകംപൂകുമായവർ
ശസ്യംവില്പവരുണ്ടാക്കുന്നവരും ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 75
ശല്യം വില്ക്കുമതിൻവണ്ണം നരകംപൂകുമായവർ
കല്ലും കാരികളും കണ്ടുമിവയാൽ ഭരതർഷഭ! 76

ചതിയ്ക്കുന്നതടവേകുന്നോർ നരകംപൂകുമായവർ
കാതിയ്ക്കാരേ ഭൃത്യരേയും ഭക്തരേയും കൃതദ്വഹ! 77
വൃഥാമുവ്വരെ മാറീടിൽ നരകംപൂകുമായവർ
അദാന്തതമകന്മാരും മൂക്കുകുത്തുന്ന കൂട്ടരും 78
പൈക്കഠിക്കു ബന്ധകന്മാരും നരകംപൂകുമായവർ
ബലിഷ്ഠംഭാഗവും നേടിക്കാത്തുകൊള്ളാത്ത മന്നരും 79
പോരുന്നോർ നല്ലിടാത്തോരും നരകംപൂകുമായവർ
ക്ഷാന്തദാന്തപ്രാജ്ഞർക്കുചിരം കൂട്ടാന്ന കൂട്ടരെ 80
കായ്മംതീന്നാൽ ത്യജിയ്ക്കുന്നോർ നരകംപൂകുമായവർ
ബാലക്കും കിഴവന്മാക്കും ദാസന്മാക്കുമതേവിധം 81
കൊടുക്കാതാദ്യമുണ്ണുന്നോർ നരകംപൂകുമായവർ
ഇച്ചൊന്നോർ നരകം പൂകുമെന്നു പണ്ടേ കുറിച്ചവർ 82
സ്വർഗ്ഗലോകം നേടുവോരെപ്പായാം ഭരതർഷഭ!
വൈപൂവ്വകകായ്ങ്ങഠിക്കൊക്കേയുമിഹ ഭാരത! 83
ബ്രാഹ്മണാതിക്രമംചെയ്താൽ നശിയ്ക്കും മക്കഠം ഗോക്കളും
ദാനത്താലും തപസ്സാലും സത്യത്താലും യുധിഷ്ഠിര! 84
ധർമ്മത്തെയനുവർത്തിപ്പോർ സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
ശുശ്രൂഷയാൽത്തപസ്സാലും വിദ്യ നേടീട്ട ഭാരത! 85
പ്രതിഗ്രഹപ്രിയംവിട്ടോർ സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
ഭയം പാപം സങ്കടവും പിന്നൊട്ടാരിദ്ര്യമാക്രമം 86
ഇവയാരുണ്ടു തീർക്കുന്നു സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
ക്ഷമയുള്ളവർ ധീരന്മാർ ധർമ്മകായ്മത്തിലുദ്യതർ 87
മംഗളാചാരമുടയോർ സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
മധു മാംസം പരസ്ത്രീയെന്നിവ നീക്കീട്ട നില്പവൻ 88
മദ്യവും വിട്ടൊഴിയ്ക്കുന്നോർ സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
ആശ്രമംതീർക്കുവോർ പിന്നെക്കുലം ഭാരത! ദേശവും 89
പരം നഗരവും തീർപ്പോർ സ്വർഗ്ഗം നേടീടുമായവർ
വസ്ത്രാഭരണദാതാക്കളന്നപാനങ്ങഠം നല്കുവോർ 90
കുടുംബങ്ങഠം കൊടുപ്പോരും സ്വർഗ്ഗംനേടീടുമായവർ
സർവ്വഹിംസയൊഴിച്ചോർകഠം സർവ്വത്തേയും സഹിപ്പവർ 91

സവ്വക്കുമാശ്രയന്മാർകഠം സച്ഛം നേടിടുമായവർ
അച്ഛനമ്മകളെശ്ശുശ്രൂഷിയ്ക്കുന്നവർ ജിതേന്ദ്രിയർ 92
ഭ്രാതാക്കളിൽസ്നേഹമുള്ളോർ സച്ഛം നേടിടുമായവർ
ആഢ്യന്മാർ ബലമേറുന്നോർ യുവാക്കളിവർ ഭാരത! 93
ജിതേന്ദ്രിയന്മാർ ധീരന്മാർ സച്ഛം നേടിടുമായവർ
കാറക്കാരിൽസ്നേഹമുള്ളോർ മൂടുക്കഠം മൂടുവത്സലർ 94
ആരാധിച്ചാൽ പ്രസാദിപ്പോർ സച്ഛം നേടിടുമായവർ
ആയിരംപേരെയൂട്ടുന്നോരായിരംപേക്കു നല്കുവോർ 95
ആയിരംപേരെ രക്ഷിപ്പോർ സച്ഛംനേടിടുമായവർ
സുവർണ്ണം ഗോക്കഠമയാനങ്ങഠം വാഹനങ്ങളുമങ്ങിനെ 96
ഭരതശ്രേ! നല്കുന്നോർ സച്ഛം നേടിടുമായവർ
വേളിയ്ക്കുവേണ്ടും ദ്രവ്യങ്ങഠം പ്രേഷ്യരേയും യുധിഷ്ഠിരൻ 97
വസ്ത്രങ്ങളുംകൊടുക്കുന്നോർ സച്ഛം നേടിടുമായവർ
സത്രം വിഹാരം കിണർ പൂങ്കാവുദ്യാനം സഭപ്രപ 98
വിപ്രന്മാക്കിവ തീക്കുന്നോർ സച്ഛംനേടിടുമായവർ
ഇരിപ്പെടം ക്ഷേത്രമേവം ഭവനം ഭരതശ്രേ! 99
പ്രാത്ഥിച്ചതു കൊടുക്കുന്നോർ സച്ഛംനേടിടുമായവർ
രസങ്ങഠം വിത്തുധാന്യങ്ങളിവതാനേ യുധിഷ്ഠിര! 100
ഉണ്ടാക്കിച്ചുകൊടുക്കുന്നോർ സച്ഛംനേടിടുമായവർ
നൂറാണ്ടായുസ്സുള്ളമക്കഠം പെരുത്തേതുകുലത്തിലോ 101
ടെയുള്ളോർ പൊടിയ്ക്കാത്തോർ സച്ഛംനേടിടുമായവർ
ഇതു ചോന്നോൻ പരത്തിങ്കൽത്തൈവം ഭാരത! പിതൃവും
മുനിമാർ മനുകല്പിച്ച ദാനധമ്മം ഫലപ്രദം. 102

---

24. ബ്രഹ്മഘ്നകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ഇതെന്നോടൊന്നു രാജാവേ! ശരിയായ്ച്ചൊല്ലു ഭാരത!
ഹിംസിയ്ക്കാതേ ബ്രഹ്മഹത്യയുണ്ടായീടുന്നതെങ്ങിനെ 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

പണ്ടു ഞാൻ വ്യാസനോടായിച്ചോദിച്ചിതു നരഷ്ഭ!
നിന്നോടു പറയാമെന്നാലതുള്ളംവെച്ചു കേൾക്ക നീ 2
വസിഷ്ഠനങ്ങു നാലാമൻ തത്വംചൊല്ലുക മാമുനേ
ഹിംസയെന്യേ ബ്രഹ്മഹത്യയുണ്ടായീടുന്നതെങ്ങിനേ 3
എന്നു ഞാൻ നൃപ! ചോദിച്ചോരാപ്പരാശരനന്ദനൻ
പറഞ്ഞു ധർമ്മനിപുണൻ നിസ്സംശയമിതുത്തമം 4
ഗുണവൃത്തി ബ്രാഹ്മണനെബ്ഭിക്ഷയ്ക്കായി ക്ഷണിച്ചു താൻ
പിന്നീടില്ലെന്നു ചൊല്ലുന്നോൻ ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 5
മദ്ധ്യസ്ഥനാമന്യപാനബ്രാഹ്മണന്നിഹ ഭാരത!
വൃത്തിപോകുന്ന ദുർബുദ്ധി ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 6
ദാഹിച്ചപൈക്കൾക്കു വെള്ളത്തിനു വിഘ്നം ധരാധിപ!
ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തിടുന്നോനും ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 7
നന്നായ് നടപ്പാം ശ്രുതിയും മുനികല്പിതശാസ്ത്രവും
അറിവെന്യേ ദൂഷിയ്ക്കുന്നോൻ ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 8
ആഴകേറും മുതിർന്നുള്ള മകളെത്തക്ക കാന്തനായ്
കന്യയേത്താൻ കൊടുക്കാത്തോൻ ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 9
അധർമ്മതല്പരൻ മൂഢൻ പഴുതേ ബ്രാഹ്മണക്കിഹ
മർമ്മംതട്ടും മാലണപ്പോൻ ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 10
കണ്ണില്ലാത്തോനൊറയവുണ്ണും പംക്തിവിനൊറ ജളനൊറയും
സർവ്വസ്വവും ഹരിയ്ക്കുന്നോൻബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം 11
ആശ്രമത്തിൽ വനത്തിങ്കൽ ഗ്രാമത്തിങ്കൽപ്പുരത്തിലും
മോഹത്താൽത്തീക്കൊടുക്കുന്നോൻ ബ്രഹ്മഹാവെന്നുറയ്ക്കണം. 12

---

25. ആംഗിരസതീർത്ഥയാത്ര

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

തീർത്ഥങ്ങളെക്കാണ്ക പുണ്യം കുളിയും ഭരതഷ്ഭ!
കേൾക്കുന്നതും മഹാപ്രാജ്ഞ! തത്വമായ്ക്കേൾക്കുവാൻകൊതി 1

മന്നിലേതേതു തീർത്ഥങ്ങളും പുണ്യങ്ങളും ഭരതർഷഭ!
അവ ചൊല്ലേണമേ കേട്ടുകൊള്ളുകെൻനിയതം പ്രഭോ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അംഗിരസ്സരുളീടുണ്ടിതിതീർത്ഥവംശം മഹാദ്യുതേ!
കേളങ്ങയ്യു ശുഭംമുഖ്യധർമ്മം നേടീടുമേ ഭവാൻ. 3
തപോവനം പുക്കൊഴുന്നോരംഗിരോമാമുനീന്ദ്രനെ
ധീരനെക്കണ്ടു മോദിച്ച ഗൌതമൻ സംശിതവ്രതൻ 4
തീർത്ഥങ്ങളിലെനിയ്ക്കുണ്ടു ചെറ്റൊരീധർമ്മസംശയം
അതൊക്കെക്കേൾക്കുവാൻ മോഹമെന്നോടോതുക മാമുനേ 5
തീർത്ഥങ്ങളിലുപസ്പർശം ചെയ്താലെന്തുഫലം മുനേ!
പരലോകേ മഹാപ്രാജ്ഞ! ശരിയാമ്മട്ടു ചൊല്ലുക. 6

അംഗിരസ്സു പറഞ്ഞു

ഏഴുനാളാച്ചന്ദ്രഭാഗയുമ്മിമാലിവിതസ്തയിൽ
സ്നാനംചെയ്താൽ നിരാഹാരൻ നിർമ്മലൻ മുനിയായ്വരും 7
കാശ്മീരനാട്ടിൽ നദികൾ മഹാനദമണഞ്ഞവ
അവസിന്ധുവുമുൾപ്പുക്കാൽശ്ശീലവാൻ വിണ്ണിലെത്തിടും. 8
പുഷ്കരം താൻപ്രഭാസംതാൻ നൈമിഷം സാഗരോദകം
ഇന്ദ്രമാർഗ്ഗം ദേവികയും സപർണ്ണബിന്ദുവുമാഴകിൽ 9
വിമാനമാണ്ടുണർന്നീടുമപ്സരസ്ത്രീകൾ വാഴ്ത്തുവോൻ
ഹിരണ്യബിന്ദുവുൾപ്പുക്കു സുവിശുദ്ധൻ വണങ്ങിയാൽ 10
കുശേശയൻ ദേവനെത്താൻ കിൽബ്ബിഷം വിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും
ഗന്ധമാദനപാർശ്വത്തിലിന്ദ്രതോയയിലെത്തിയും 11
കരംഗേകരതോയാറ്റിൽ മുന്നാളുപവസിയ്ക്കുകിൽ
അശ്വമേധഫലംനേടും മുഴുകിപ്രയതൻ ശുചി 12
ഗംഗാദ്വാരം കുശാവർത്തം വിൽവകം നീലപർവ്വതം
ഏവം കനഖലം മുറ്റും സ്നാനാൽ നിഷ്പാപി വിണ്ണിലാം 13
അപാംപ്രസ്രോതോപസ്പർശത്താലശ്വമേധഫലംപെടും
ബ്രഹ്മചാരി ജിതക്രോധൻ സത്യസന്ധനഹിംസകൻ 14

ഗംഗാബ്ഭാഗീരഥീഗംഗ വടക്കോട്ടൊഴുകുന്നുവോ
മഹേശത്രിസ്ഥാനമതിലാറാടിട്ടുന്ന മാനുഷൻ 15
കറുമാസം നിരാഹാരൻ വാനോരെക്കാണുമായവൻ
സപ്തഗംഗ ത്രിഗംഗേന്ദ്രമാദ്ധ്യതർപ്പണമാന്നവൻ 16
ഭുജിപ്പാനമൃതംനേടും നരൻ വിണ്ടും പിറക്കുകിൽ
മഹാശ്രമോപസ്പർശംചെയ്തനിഹാരപരൻ ശുചി 17
ഒരുമാസം നിരാഹാരൻ മാനസത്താൽസ്സിദ്ധി നേടിടും
മഹാഹ്രദോപസ്പർശത്താൽ ഭൂതഗ്രാമലോലുപൻ 18
മുന്നാളുപവസിച്ചീടിൽ ബ്രഹ്മഹത്യയൊഴിഞ്ഞുപോം
കന്യാകൂപത്താചമിച്ച വലാകാരിൽ കൃതോദകൻ 19
വാനോരിൽക്കീർത്തിനേടീടും യശസ്സാലെ വിളങ്ങിടും
ദേവികോപസ്പർശനത്താലേവം സുന്ദരികാഹ്രദേ 20
ആശ്രമേതുപവസ്സം മരിച്ചാൽ നേടുമായവൻ
മഹാഗംഗയിലാറാടി കൃത്തികാംഗാരകത്തിലും 21
ഒരുപക്ഷം നിരാഹാരൻ നിർമ്മലൻ വിണ്ണിലെത്തിടും
വൈമാനികത്തിലാറാടിൽക്കിങ്കിണികാശ്രമത്തിലും 22
ദിവ്യാപ്സരോനിവാസത്തിൽക്കാമചാരി സുപൂജ്യനാം
കലികാശ്രമമുൾപ്പുക്കു വിപാശാറിൽ കൃതോദകൻ 23
ബ്രഹ്മചാരിജിതക്രോധൻ മുന്നാളാൽ മുക്തനാമവൻ
കൃത്തികാശ്രമമാറാടിത്താൻ ചെയ്ത പിതൃതർപ്പണം 24
മഹേശതോഷണം ചെയ്താൽ നിർമ്മലൻ വിണ്ണുപൂകിടും
മഹാപുരത്തിലാറാടി മുന്നാളുപവസിച്ചവൻ 25
ചരാചരദ്വിപാൽഭീതികളയും ശുചിയാമവൻ
ദേവദാരുവനേമുങ്ങിപ്പാപം തീർത്തു കൃതോദകൻ 26
ദേവലോകത്തെത്തുമേഴരാത്രി പാർത്തുള്ളവൻ ശുചി
ശരസ്തംബകുശസ്തബഗ്രോണശർമ്മപദങ്ങളിൽ 27
വെള്ളച്ചാട്ടം സേവചെയ്യാനപ്സരസ്സിൽ നിഷേവ്യനാം
ചിത്രകൂടം ജനസ്ഥാനം മന്ദാകിനിയിവറിലും 28
ഇറങ്ങിയാൽ നിരാഹാരൻ രാജലക്ഷ്മീനിഷേവ്യനാം
ശ്യാമയുള്ളാശ്രമം പുക്കു പാർത്താറാടിയുമങ്ങിനെ 29

കൃഷ്ണപക്ഷം നിരാഹാരനന്തദ്ധ്യാനഫലാഢ്യനാം
കൌശികീനദിയിൽച്ചെന്നു വായുഭക്ഷനലോലുപൻ 30
മുന്നാളുപവസിച്ചീടിൽഗ്ഗന്ധവ്വപുരിവാണിടും
രമ്യത്തിലും ഗന്ധതാരകത്തിലും സ്നാനമേല്ക്കുകിൽ 31
കൃഷ്ണമാസം നിരാഹാരനന്തദ്ധ്യാനഫലാഢ്യനാം
ഇരുപത്തൊന്നു നാൾകൊണ്ടേസച്ഗ്ഗംകയറുമാ നരൻ 32
മതംഗവാപീസ്നാനത്താലൊരുനാൾകൊണ്ടു സിദ്ധനാം
ഇരുണ്ടീടുമനാലംബ്മന്ധകംതാൻ സനാതനം 33
നൈമിഷത്തിൽ സച്ഗ്ഗതീർത്ഥസ്നാനംചെയ്താൽജിതേന്ദ്രിയൻ
നരമേധഫലംനേടുമൊരുമാസം കൃതോദകൻ 34
ഗംഗാഹ്രദത്താചമിച്ചിട്ടപ്പടിയ്ക്കുല്ലലാവനേ
അശ്വമേധഫലംനേടുമൊരുമാസം കൃതോദകൻ 35
ഗംഗായമുനമാർ തീർത്ഥത്തേവം കാലഞ്ജരാദ്രിയിൽ
ദശാശ്വമേധങ്ങൾ നേടുമൊരുമാസം കൃതോദകൻ 36
ഷഷ്ടിഹ്രദേ കുളിച്ചീടിലന്നദാനത്തിൽമെച്ചമാം
പത്തുതീർത്ഥസഹസ്രങ്ങൾ മൂന്നുകോടികൾ വേറെയും 37
കത്തുകൂട്ടം പ്രയാഗത്തിൽ മാഘകാലത്തു ഭാരത!
പ്രയാഗേ മാഘമാസംതാൻ നിയതൻ സംശിതവ്രതൻ 38
കുളിച്ചാൽബ്ഭരതശ്രേഷ്ഠ! നിർമ്മലൻ സച്ഗ്ഗമാണ്ടിടും
മരുൽഗ്ഗണേ കുളിച്ചീടിൽശുദ്ധൻ പിതൃഗണാശ്രമേ 39
വൈവസ്വതന്റെ തീർത്ഥത്തിൽ മനുഷ്യൻ തീർത്ഥഭൂതനാം
ഏവം ബ്രഹ്മസരസ്സിൽപ്പോയ്ഗ്ഗംഗയിങ്കൽക്കൃതോദകൻ 40
കൃഷ്ണ മാസം നിരാഹാരൻ സോമലോകത്തിലെത്തിടും
ഉൽപ്പാതകത്തിൽക്കുളിച്ചിട്ടഷ്ടാവക്രേ കൃതോദകൻ 41
പന്തീരുനാൾ നിരാഹാരനശ്വമേധഫലാഢ്യനാം.
അശ്മപൃഷ്ഠേഗയയിലും നിരവിന്ദാചലത്തിലും 42
തൃതീയക്രൌഞ്ചപടിയിൽ ബ്രഹ്മഹത്യയൊഴിച്ചുപോം
കലിപിംഗത്താചമിച്ചാൽസ്സിദ്ധമാം ബഹ്വളംജലം 43
പാർക്കഗിപുരസ്നാതനഗ്നികന്യാപുരത്തിലും
കരവീരപുരേമുഞ്ജി വിശാലാറിൽക്കൃതോദകൻ 44

ദേവഹ്രദേകളിച്ചീടിൽ ബ്രഹ്മാത്മാവായ് വിളങ്ങിടും
ആവത്തനന്ദയെ മഹാനന്ദയേയും ഭജിയ്ക്കുകിൽ 45
അഹിംസ്രൻ നന്ദനേ ദാന്തനപ്സരസ്ത്രീനിഷേവ്യനാം
സശ്രദ്ധൻ കൃത്തികായോഗത്തുവ്വശീപാശ്വമെത്തിയോൻ 46
ലോഹിത്യേഹിഡിയിൽ സ്നാനാൽപ്പുണ്ഡരീകഫലാഢ്യനാം
രാമഹ്രദേ കുളിച്ചിട്ടു വിപാശാറിൽ കൃതോദകൻ 47
പന്തീരുനാൾ നിരാഹാരൻ കന്മഷംവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും
മഹാഹ്രദേകുളിച്ചീടിൽ ശ്രദ്ധമാനസനാം നരൻ 48
കരുമാസം നിരാഹാരൻ ജമദഗ്നിപദസ്ഥനാം (കൻ
വിന്ധ്യത്തിൽത്താൻ തപംചെയ്താൻ സത്യസന്ധനഹിംസ
വിനയത്താൽത്തപിച്ചൊറുമാസങ്കൊണ്ടിട്ടു സിദ്ധനാം
കുളിച്ചിട്ടാനമ്മദയിൽ ശൂർപ്പാരകജലത്തിലും 50
ഒരുപക്ഷം നിരാഹാരൻ രാജപുത്രത്വമാന്നിടും
ജംബൂമാർഗ്ഗേ മൂന്നുമാസം സംയതൻ സുസമാഹിതൻ 51
ഒരഹോരാത്രവും ചെന്നാൽസ്സിദ്ധിനേടീടുമായവർ
കോകാമുഖത്തിലാറാടിച്ചെന്നു ചാണ്ഡാലികാശ്രമേ 52
ചീരതിന്മോൻ ചീരവസ്ത്രൻ നേടുംപത്തുകുമാരിയെ
വൈവസ്വതന്റെ ഭവനംഗമിച്ചീടില്ലൊരിയ്ക്കലും 53
കന്യാഹ്രദത്തിൽപ്പാത്തോനാദ്ദേവലോകത്തിലെത്തിടും
കരുരാവാപ്രഭാസത്തിൽ വാവുന്നാളിൽസ്സമാഹിതൻ 54
സാധിച്ചെങ്കിൽ മഹാബാഹോ! മർത്ത്യൻപിന്നെയമർത്ത്യനാം
ഉജ്ജാനകത്തുപസ്പൃശിച്ചാർഷ്ടിഷേണാശ്രമത്തിലും 55
പിംഗാശ്രമത്തിലും സ്നാനംചെയ്താൽപ്പാപങ്ങൾ വിട്ടുപോം
കന്യയിൽത്താൻ കുളിച്ചിട്ടു ജപിച്ചാലഘമർഷണം 56
അശ്വമേധഫലംനേടും മുന്നാളുപവസിച്ചവൻ
വിണ്ഡാരകേ കുളിച്ചിട്ടു രാവൊന്നുപവസിച്ചവൻ 57
അഗ്നിഷ്ടോമഫലംനേടും ശുചി രാത്രിപ്പുലർച്ചയിൽ
ഏവം ബ്രഹ്മസരസ്സെത്തിദ്ധർമ്മാരണ്യോപശോഭിതം 58
സ്നാനംചെയ്തുള്ളവൻ നേടും പുണ്ഡരീകഫലംശുചി
മൈനാകപർവ്വതേ മുഴ്കിസ്സന്ധ്യാവന്ദനചെയ്തവൻ 59

മാസം കാമംവെന്നിരുന്നാൽസവ്വയജ്ഞഫലാഢ്യനാം
കാലോദകം നന്ദികുണ്ഡമമ്മട്ടത്തരമാനസം 60
നൂറുയോജനവിട്ടേറാൽ ഭ്രൂണഹാവും വിമുക്തനാം
നന്ദിശമൂത്തിയെക്കണ്ടാൽക്കിൽബ്ബിഷങ്ങളൊഴിഞ്ഞുപാം 61
സപ്തസ്വർഗ്ഗേ കുളിച്ചീടിൽ ബ്രഹ്മലോകത്തിലെത്തിടും
പ്രസിദ്ധനല്ലോ ഹിമവാൻ ശങ്കരശപ്തൻ ഗിരി 62
രത്നങ്ങൾക്കാകരമവൻ സിദ്ധചാരണസേവിതൻ
വിധിപോലെയനാഹാരനങ്ങു ദേഹംത്യജിയ്ക്കുകിൽ 63
ദേഹം നശ്വരമായ്ക്കണ്ടു വേദാന്തമറിയുംദ്വിജൻ
ദേവതാച്ചനയുംചെയ്തു വന്ദിച്ചു മുനിമാർകളെ 64
പിന്നെസ്സിദ്ധൻ വാനപ്പുകും ശാശ്വതബ്രഹ്മലോകവും
കാമം ക്രോധം ലോഭവും വെന്നാങ്ങു തീർത്ഥത്തിൽ വാഴുകിൽ 65
അവൻ തീർത്ഥാഭിഗമനാൽ നേടിടാതില്ലൊന്നുവും
പോകാൻവയ്യാത്ത തീർത്ഥങ്ങൾ ദുർഗ്ഗങ്ങൾ വിഷമങ്ങളും 66
മനസ്സുകൊണ്ടു ചെല്ലുമേ സവ്വതീർത്ഥസമീക്ഷയാൽ
ഇതു മേധ്യമിതേ പുണ്യമിതേ സ്വർഗ്യമിതുത്തമം 67
ഇതേ രഹസ്യം ദേവന്മാക്കപ്പൊവ്യം പാവനം പരം
ഇതേകേണം ബ്രാഹ്മണക്കു നല്ലാനാത്മഹിതന്നുമേ 68
സുഹൃത്തിൻ ചെവിയിൽച്ചൊല്ലു വിപ്രശിഷ്യനുടേയുമേ
ഇതു ഗൌതമനായ് നല്ലീയംഗിരസ്സു തപോനിധി 69
അംഗിരസ്സിന്നേകിയതോ ധീമാനാകിയ കശ്യപൻ
മഹർഷികൾക്കിതോ ജപ്യം പാവനങ്ങളിലുത്തമം 70
എഴുന്നേറു ജപിച്ചീടിൽ നിർമ്മലൻ വിണ്ണിലെത്തിടും
ഇതംഗിരസ്സിന്റെ മതം രഹസ്യം കേട്ടിടുന്നവൻ 71
പിറക്കും മുഖ്യവംശത്തിൽ മുജ്ജന്മത്തെയുമോർത്തിടും.

26. ഗംഗാമാഹാത്മ്യം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ബുദ്ധിയാൽ വ്യാഴനോടൊത്തും ക്ഷമയാൽ ബ്രഹ്മനൊത്തുമേ
വിക്രമത്താൽശുക്രനൊത്തുമുള്ളോരക്പ്രതാപിയെ 1
അജ്ജുനൻ പോരിൽ വീഴ്ത്തോരു തേജസ്സേറിയ ഭീഷ്മരെ
കണ്ടു ചോദിച്ചു സഹജരന്യരും ചേർന്ന ധർമ്മജൻ 2
വീരശയ്യയിൽ വീണിട്ടു കാലം കാത്തു കിടക്കവേ
ഭരതശ്രേഷ്ഠനെക്കാണ്മാനെത്തുകൂടി മഹർഷികൾ. 3
വസിഷ്ഠനത്രിഭൃഗുവും പുലസ്ത്യൻ പുലഹൻ ക്രതു
അംഗിരോഗൌതമാഗസ്ത്യർസുമതിസുയതാത്മവാൻ 4
വിശ്വാമിത്രൻ സ്ഥലശിരസംവർത്തൻ പ്രമതീദമൻ
ഗൃത്സമുക്ത്യാസർകളും ച്യവനൻ കാശ്യപൻ ധ്രുവൻ 5
മാർക്കണ്ഡേയൻ ഗാലവനാദൃവ്വാസോജമദഗ്നികൾ
ഭാരദ്വാജൻ വൈദ്യനവം യവക്രീനരമാത്രിതർ 6
സ്ഥൂലാക്ഷൻ ശംഖപാദാക്ഷർതാർക്ഷ്യൻ മേധാതിഥികൃശർ
നാരദൻ പർവ്വതൻ പിനാസ്സ്വധർമ്മവേകതർ ദിതർ 7
നിതംബഭുവനൻ ധൌമ്യൻ ശതാനന്ദാകൃതവ്രണർ
ജമദഗ്നിസുതൻ രാമൻ കചനെന്നു തുടങ്ങിയോർ 8
ഭീഷ്മനെക്കാണുവാൻവേണ്ടിച്ചെന്നകൂടീ മഹർഷികൾ
ചെന്നൊത്തോരാ മഹാന്മാരെപ്പൂജചെയ്തു യുധിഷ്ഠിരൻ 9
ഭ്രാതാക്കളോടുമൊന്നിച്ചു വേണ്ടവണ്ണം യഥാക്രമം
പൂജയേറ്റു സുഖംവാണ കഥ ചൊല്ലീ മഹർഷികൾ 10
ഭീഷ്മനെപ്പറ്റി മധുരം സവ്വേന്ദ്രിയമനോഹരം
ഭാവിതാത്മർഷിമാർ ചൊല്ലും പ്രസംഗം കേട്ടു ഭീഷ്മരും 11
താൻ വിണ്ണിൽ വാഴ്വെന്നോർത്തു പെരുത്തും തുഷ്ടിയാൽവവൻ
ആ മഹർഷികളാപ്പിതാമഹപാണ്ഡവന്മാരോടുമായും 12
മറഞ്ഞുകൊണ്ടാരെല്ലാരുമവരും കണ്ടുനില്ക്കവേ
ആ മഹാഭാഗർ മുനികൾ മറഞ്ഞാരെന്നാരിയ്യിലും 13

പാണ്ഡവന്മാർ വാഴ്ത്തി വീണ്ടും പ്രണമിച്ചിതു മാറുമേ
പ്രസന്നചിത്തരെല്ലാരും ഗാംഗേയൻ കുരുമുഖ്യനെ 14
ഉപാസിച്ചു മന്ത്രവിജ്ഞർ മിന്നുമക്കനെയാം വിധം
ആ മഹർഷിപ്രസാദത്താൽപ്പാത്തുകണ്ടിട്ടു പാണ്ഡവർ 15
ദിക്കൊക്കേയും പ്രകാശിച്ചിട്ടുള്ളതപ്പെട്ടിതേറ്റവും
ആ മുനീന്ദ്രക്കുടയോരു മഹാഭാഗ്യം നിനച്ചവർ 16
പാണ്ഡവന്മാർ ഭീഷ്മരുമായ്ക്കഥിച്ചിതു തദാശ്രയം
പ്രസംഗാന്തേ ഭീഷ്മരുടെ കാക്കൽക്കുമ്പിട്ടു പാണ്ഡവൻ
ധർമ്മം ധർമ്മസുതൻ ചോദ്യം ചോദിച്ചിതു യുധിഷ്ഠിരൻ. 17

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ദേശമേതേതു നാടേതാശ്രമമേതേതു പർവ്വതം
പുണ്യപ്രകൃഷ്ടം പുഴയുമേതോക്കേണ്ടു പിതാമഹ! 18

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
സിലോഞ്ഛവൃത്തിസിദ്ധന്മാർസംവാദം ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 19
നരശ്രേഷ്ഠനൊരാഥികനു ചാതുർയോരിദ്ധരിത്രിയിൽ
പലവട്ടം സഞ്ചരിച്ചു ഗൃഹസ്ഥപ്രവരനുടെ 20
സിലവൃത്തിയുടേ ഗേഹംപുക്കു തൽപൂജയേറ്റവൻ
കുരു രാവവിടെപ്പാർത്തു സുഖം മുനിസുഖോചിതൻ 21
സിലവൃത്തിപുലർച്ചയ്ക്കാം കൃത്യം ചെയ്യുള്ളവൻ ശുചി
കൃതാത്മസിദ്ധാതിഥിയെയുപാസിച്ചീടിനാനുടൻ 22
കുത്തുകൂടി മഹാത്മാക്കൾ സുഖംവാണവർ സൽക്കഥ
വേദസംബന്ധമായ്ച്ചെയ്തു തച്ഛേഷകൃതലക്ഷണർ 23
സിലവൃത്തികഥാന്തത്തിൽസ്സശ്രദ്ധം സിദ്ധനോടുതാൻ
പ്രശ്നംചോദിച്ചു മേധാവി നീയീച്ചോദിച്ചവണ്ണമേ. 24

സിലവൃത്തി പറഞ്ഞു.

ദേശമേതേതു നാടേതാശ്രമമേതേതു പർവ്വതം
പുണ്യപ്രകൃഷ്ടമേതേതു പുഴയോക്കേണ്ടു ചൊല്ലു നീ. 25

സിദ്ധൻ പറഞ്ഞു.

അതു ദേശമതേനാടതാശ്രമം ശൈലമായതും
ഏതിൽച്ചെൽവൂ സരിൽശ്രേഷ്ഠ ഗംഗാഭാഗീരഥീനദി 26
തപസ്സാൽ ബ്രഹ്മചര്യത്താൽ യജ്ഞദാനങ്ങളാലുമേ
ജീവിഗംഗാസേവകൊണ്ടും കിട്ടുമാഗ്ഗതിനേടിടാ 27
ഏതു ദേഹികൾതന്നാസ്ഥി ഗംഗാംബുസ്പൃഷ്ടമാംപടി
ഒവ്വുചിരിപ്പതവകില്ലാ പിന്നെ സ്വർഗ്ഗംവിട്ടും വിധി 28
ദേഹികൾക്കേവർക്കു ഗംഗാംഭസ്സാൽക്കായ്ങ്ങളൊക്കെയും
ഭ്രമിവിട്ടിട്ടു ഹേ വിപ്ര! വിണ്ണിൽ വാണീടുമായവർ 29
മുൻവയസ്സിൽപ്പാപകർമ്മം ചെയ്തിട്ടുള്ള മനുഷ്യരും
പിന്നീടും ഗംഗയെസ്സേവിച്ചേല്ക്കുമേ മുഖ്യസൽഗ്ഗതി 30
പ്രയതാത്മാക്കളായ് ശ്രദ്ധഗംഗാംബുസ്നാനമേല്ക്കുകിൽ
കിട്ടും ഫലം നൂറു യാഗംകൊണ്ടും കിട്ടുന്നതല്ലെടോ 31
എത്രത്തോളം മനുഷ്യനുണ്ടസ്ഥിനില്ക്കുന്ന ഗംഗയിൽ
അത്രവർഷസഹസ്രംതാൻ സ്വർഗ്ഗലോകത്തു പൂജ്യനാം. 32
കുരിരുട്ടൊക്കെ മാറീട്ട സൂര്യൻ വന്നുയരുംവിധം
പാപങ്ങൾ പോക്കിത്തെളിയും ഗംഗാംബുത്തെളിയേറവൻ 33
തിങ്കളൊക്കാരാക്കൾപോലെ പൂക്കാ വൃക്ഷങ്ങൾപോലെയും
ഈരിയ്ക്കും ശ്രദ്ധഗംഗാംബുവില്ലാത്താദ്ദേശമിക്കുകൾ 34
ധർമ്മജ്ഞാനംവിട്ട വർണ്ണാശ്രമങ്ങളുടെ മട്ടിലും
സോമമറാ യജ്ഞമട്ടും ഗംഗവിട്ട ജഗത്തിഹ 35
അഗ്നിഹീനമസ്സൂദിഹീനമ്പ വായുഹീനഖം
ഇവയ്ക്കുതുല്യമാം ഗംഗാഹീനദേശമസംശയം. 36
മുപ്പാരിലിപ്പോളുള്ളോരീ പ്രാണിജാലമശേഷവും
ശ്രീഗംഗാജലംകൊണ്ടു തപ്പിച്ചാൽത്തൃപ്തിനേടുമേ 37
സൂക്ഷ്മസന്തപ്തമാം ഗംഗാജലത്തേത്താൻ കുടിയ്ക്കുകിൽ
അതു പയ്യിൻചാണകത്തിൻ യവത്തോക്കാട്ടിൽ മെച്ചമാം 38
ദേഹശുദ്ധനമാം ചാന്ദ്രായണമായിരമാന്നവൻ
ഗംഗാംഭസ്സു കുടിച്ചോനും തുല്യരാമില്ലയെന്നുമാം. 39

ആയിരം യുഗമൊറക്കാരൽകാണ്ടുനില്ക്കുന്ന മത്സ്യനും
മാസം ഗംഗയിൽ വാണോരും തുല്യരാമില്ലയെന്നുമാം 40
യുഗായുതം നിന്നുതല കീഴായിത്തുങ്ങുവാനുമേ
യഥേഷ്ടം ഗംഗയാണ്ടോനും നോക്കിയാൽ മെച്ചമിങ്ങവൻ 41
തിയ്യിൽക്കൊണ്ടിട്ടോരുപഞ്ഞി ചിന്നുംവണ്ണം ദ്വിജോത്തമ!
ഗംഗാംബുവിൽക്കുളിച്ചോന്റെ പാപം മിന്നിയകന്നുപോം. 42
ദുഃഖങ്കൊണ്ടുള്ളകെട്ടുള്ള ഭ്രതജാലത്തിനൊക്കെയും
ഗതിനോക്കിടുകിൽഗ്ഗംഗയ്ക്കാക്കുന്നഗതിയില്ലതാൻ 43
ഗരുഡക്കാഴ്ചയിൽസ്സ്പ്പങ്ങാക്കുപോം വിഷമെങ്ങിനേ
ഗംഗകണ്ടാലപ്രകാരം പാപമൊക്കെയൊഴിഞ്ഞുപോം. 44
നിലകിട്ടാത്തോക്കുമവമധ്മ്മശരണക്കുമേ
നിലയാകുന്നതിഗ്ഗംഗ ശരണം ശമ്മവമ്മവും 45
പെരുത്ത പാപം പലതുമേറുള്ളധമമത്സ്യരെ
ചത്താൽ നരകമാഴ്പോരെഗ്ഗംഗതാൻ കേറിവിട്ടിടും 46
മുനിമാർ പങ്കുവെച്ചിട്ടമവക്കിന്ദ്രാദിവിണ്ണരും
നിത്യം ഗംഗയിലെത്തുന്നതെവരോ മതിമത്തമ! 47
വിനയാചാരഹീനന്മാരശിവന്മാർ നരാധമർ
അവരും ശിവരാം വിപ്ര! ഗംഗയെപ്പാറിനില്പവർ 48
സുരന്മാക്കുതിൻമട്ടു പിതൃക്കൾക്കാസ്വധപ്പടി
നാഗങ്ങൾക്കാസ്സ്വധയ്ക്കാപ്പം നരക്കിഗ്ഗാംഗമാം ജലം 49
പശിമൂത്തമ്മയെബ്ബാലരുപാസിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ
ശ്രേയോത്ഥികളുപാസിപ്പൂ ഗംഗയെത്തവി ദേഹികൾ. 50
സ്വർഗ്ഗം ശ്രേഷ്ഠമായ്ച്ചൊൽവൂ ബ്രഹ്മമാം സ്ഥാനമെങ്ങിനേ
കുളിപ്പോക്കാർകളിൽ ശ്രേഷ്ഠഗംഗയങ്ങിനെ ചൊൽവതാം 51
ഉപജീവിപ്പോക്കുധനദേവാദ്യർക്കുഴിയെങ്ങിനേ
ഉപജീവിപ്പോക്കുഗംഗജീവികൾക്കൊക്കെയെങ്ങിനേ
സോമക്കസംസ്ഥരാം വാനോർ സത്രാദികമഖങ്ങളിൽ 52
ഉപജീവിപ്പിത മുതവണ്ണം ഗംഗാജലം നരർ
ഗംഗാമണൽപ്പുറത്തുള്ള മണൽ മേലോറിടും ജനം 53
താൻ വിണ്ണിൽ വാനരശോഭിയ്ക്കുംവണ്ണമായോർത്തു കൊള്ളുമേ
ഗംഗാതീരത്തുള്ള മണ്ണു ശിരസ്സിങ്കൽ ധരിപ്പവൻ 54

തമോനുശത്തിനക്കൻെറ നിർമ്മലം രൂപമെല്ലുമേ 55
ഗംഗത്തിരയടിച്ചേറാ കാറു ചെറെപ്പൊൾ മത്സ്യനിൽ
തട്ടുമപ്പോളവനുടെ പാപം പോക്കീടുമങ്ങുടൻ. 56
വ്യസനാക്രാന്തായ് നാശമണയുന്ന നരന്നിഹ
ഗംഗകണ്ടാലുള്ളരസം വ്യസനങ്ങളകറുമേ 57
ഹംസകോകാരാവമന്യപക്ഷിസ്വനമിവറിനാൽ
ഗംഗ ഗന്ധർവ്വരായ് നേക്കും മലയായ്പ്പുളിനങ്ങളാൽ 58
അരയന്നംതൊട്ടനേകം പല പക്ഷികൾ ചൂഴവേ
ഗോകുലം തിങ്ങിടും ഗംഗ കണ്ടാൽ സ്വർഗ്ഗം മറന്നുപോം. 59
ആ പ്രീതയില്ലിഷ്ടമെല്ലാമേറു വിണ്ണാണ്ടവനുമേ
ഗംഗാമണൽത്തട്ടിൽവാഴും മത്സ്യക്കാം പ്രീതിപോലവേ 60
മനോവാക്കർമ്മസംബദ്ധപാപങ്ങൾ പെടുവോനുമേ
ഗംഗകണ്ടാൽ ശ്രദ്ധനാകു മെനിയ്ക്കില്ലിഹ സംശയം 61
കീഴേഴു മേലേഴുവരെ മറുമുള്ള പിതൃക്കളെ
കയറും ഗംഗയെക്കണ്ടു തൊട്ടുമുങ്ങിക്കുളിച്ചവൻ 62
കേട്ടാലോത്താൽക്കുടിച്ചാൽത്താൻ തൊട്ടാൽക്കണ്ടാലിറങ്ങി
(യാൽ
ഗംഗകേറും നരരുടെ രണ്ടുവംശത്തെയും ശരി 63
കണ്ടാൽത്തൊട്ടാൽക്കുടിച്ചാലും ഗംഗയെന്നരചെയ്താലും
പൂതരാക്കും പാപികളെ നൂറുമായിരവും ശരി 64
ജന്മം സഫലമിച്ഛിപ്പോൻ ജീവിതം ശ്രുതമങ്ങിനെ
ഗംഗയിൽച്ചെന്നു ചെയ്യേണം പിതൃദൈവതതർപ്പണം 65
മക്കളാൽ മുതലാൽക്കർമ്മത്താലുമാ ഫലമേറിടാ
പുരുഷൻ ഗംഗയിൽച്ചെന്നാൽ ഫലമേതേറമേല്പതോ 66
അവർ ജാത്യാന്ധക്കുതുല്യർ മൂതക്കം നൊണ്ടികൾക്കുമേ
ശിവപുണ്യാംബുവാം ഗംഗപോന്നിട്ടും കണ്ടിടാത്തവർ 67
ഭൂതഭവ്യഭവിഷ്യജ്ഞർഷികളിന്ദ്രാദിവിണ്ണരും
സേവിയ്ക്കും ഗംഗയെസ്സേവിച്ചീടുകില്ലേതു മാനവൻ 68
വാനപ്രസ്ഥർ ഗൃഹസ്ഥന്മാർ യതിമാർ ബ്രഹ്മചാരികൾ
വിദ്വാന്മാരാശ്രയിയ്ക്കും ഗംഗയാരാശ്രയിച്ചിടാ 69

പ്രാണൻപോകുന്നനേരത്തു വിശുദ്ധൻ ശിഷ്ടസമ്മതൻ
മനസ്സാൽഗ്ഗംഗയാരോക്കുമവൻ സൽഗ്ഗതി നേടുമേ. 70
ഭയങ്ങളിൽബ്ഭയം പാപഭയം മന്നവരിൽഭയം
ഇതൊന്നുമേല്ക്കാ ചാകുംമുമ്പാഗ്ഗംഗാസേവചെയ്യവൻ 71
വാനിൽനിന്നുപതിയ്ക്കുമ്പോളാ മഹാപുണ്യഗംഗയെ
ശിരസ്സിലീശ്വരൻതാങ്ങി വാനിൽസ്സേവ്യയുമായവാം 72
അലങ്കരിപ്പൂ മുപ്പാരും ശുദ്ധമാംവഴി മൂന്നിനാൽ
ആഗ്ഗംഗാംബുനിഷേവിയ്ക്കിൽപ്പുരുഷൻ കൃതകൃത്യനാം. 73
ദ്യോവിൽ ജ്യോതിസ്സുക്കെട്ടിൽപ്പിതൃക്കാംക്കിനുപോലെയും
ദേവേശൻ മാനുഷക്കേവം സരിൽപ്രവര ഗംഗയും 74
അമ്മയച്ഛൻമക്കാംഭായ്യ മുതലുംപോയവന്നുമേ
ഗംഗ വേർപെട്ടുട്ടുള്ള ദുഃഖമുണ്ടായിവന്നിടാ. 75
ആരണ്യമിഷ്ടവിഷയം മക്കാം വിത്തവുമൊക്കിലും
ഗംഗകണ്ടാലുള്ളമട്ടിൽ പ്രസാദമുളവായ്വരാ 76
മത്സ്യക്കു പൂർണ്ണേന്ദുവിനെക്കണ്ടാൽക്കൺതെളിയുമ്പടി
നരക്കു ഭാഗീരഥിയെക്കണ്ടാൽക്കണ്ണുതെളിഞ്ഞിടും. 77
തത്ഭാവൻ തന്മനോവൃത്തി തന്നിഷ്ടൻ തല്പരായണൻ
ഭക്തിയാൽഗ്ഗംഗയിൽച്ചെൽവോനാഗ്ഗംഗയ്ക്കേറമിഷ്ടനാം 78
മന്നിൽ വിണ്ണിൽ ദ്യോവിലുമാം ഭൂതങ്കാം പലമട്ടുകാർ
ഗംഗാവഗാഹംചെയ്തെന്നുമിതു സത്തുക്കാം വേണ്ടതാം 79
ഗംഗയ്ക്കു വിശ്വലോകത്തിൽപ്പുണ്യത്താൽപ്പുകാം വാച്ചതേ
വിണ്ണേറിലേ ചാമ്പലായ സഗരന്റെ കുമാരരെ. 80

കാറേററുലച്ചിട്ടഴകാന്നലഞ്ഞു
പൊങ്ങുന്ന ഗംഗത്തിരമാലയാലേ
പ്രകാശമേന്തുംപടിയായ് പ്രദീപ്തർ
സഹസ്രരശ്മിപ്രതിമത്വമേല്ക്കും 81

പയോഘൃതപ്രായയായത്യുദാര
സമൃദ്ധയുക്കുള്ളവാം ദുർഗ്ഗാഹ
ആഗ്ഗംഗപുക്കുടൽപോകുന്ന ധീരർ
വാനോർകളായ്സ്സാമ്യമേറീടുമല്ലോ. 82

ജഡാന്ധനിസ്സക്ത പുകഴ്ന്ന ഗംഗ
ബൃഹത്പമേറുന്നവഠം വിശത്രുപ
ദേവേന്ദ്രദേവിഷി മനുഷ്യസേവ്യ
കാമങ്ങളൊട്ടുക്കു കൊടുക്കുമല്ലോ. 83

ഊർജ്ജാഢ്യയായ്പ്പുണ്യമാന്നു മധുവേന്തും ത്രിമാഗ്ഗയെ
മുപ്പാർ കാക്കും ഗംഗയെച്ചെന്നാശ്രയിച്ചവർ വിണ്ണിലാം. 84

പാർക്കുന്നവൻ കാണ്മവനേതുമത്ത്യ-
നായാഠംക്കു വാനോർകഠം സുഖങ്ങഠംയല്ലം
തത്ഭാവരായ് സ്പശനദശനങ്ങഠം-
കൊണ്ടിഷ്ടയാം ഗതിനല്കും സുരന്മാർ 85

ദക്ഷാപുത്രീബൃഹതീ വിപ്രകൃഷ്ട
ശിവാസമുഢാഭാഗിനി സുപ്രസന്ന
വിഭാവരി സവ്വൃത്തപ്രതിഷ്ഠ-
യാഗ്ഗംഗപുക്കോർ ത്രിദിവത്തിലെത്തും. 86

പേരാഗ്ഗംഗയ്യംബരംദ്യോവുഭൂവും
ദിക്കും വിദിക്കും നിത്യവും വിങ്ങിനില്പൂ
ആശ്രേഷ്ഠയാം പുഴതൻ നിർകടിച്ചാൽ
കൃതാത്ഥരായ്ത്തീരുമേമത്ത്യരെല്ലാം 87

ഈഗ്ഗംഗയോനിയതംതാൻപ്രതിഷ്ഠ
ഗ്രഹന്നു മാപ്പൊന്നിനും ഗർഭധാത്രി
കാല്യേത്രിവഗ്ഗംഘ്രതമോലും വിപാപ
വിണ്ണീന്നുന്നോഠം വിശത്തോയാഢ്യഗംഗ 88

മഹീധരപ്പൈതൽ ശിവൻറെഭായ്യ
വിണ്ണിന്നുകഠംക്കങ്ങനുത്രുപഭ്രഷ്ട
ഭവ്യാഭവിങ്കൽ ഭാഗിനീ ഭ്രമിനാഥ
മുപ്പാരിന്നും ഗംഗപുണ്യംകൊടുപ്പോഠം 89

മധുസ്രവാഘൃതധാരാഘൃതാച്ചി
മഹോമ്മിയാൽ മിന്നുവോഠംവിപ്രാലും
വിണ്ണീന്നുന്നോഠംതലയിൽശ്ശംഭുചേത്തോഠം
ശൈലാൽ വന്നോഠം ഗംഗവിണ്ണിന്നുമമ്മ 90

വരിഷ്ഠയോനീ വിരജാവിതനാ
ശയ്യാചിരാവാരിവാഹായശോദ
വിശ്വം കാപ്പോളാകൃതിയിഷ്ടസിദ്ധ
തളിപ്പോക്കീഗ്ഗംഗവാനിന്നുപാത
ഗ്രഹ്ലിക്ഷമാധ്വതികഠക്കുഴിപോലെ
ദീപ്തിക്കഗ്ന്യക്കുസാദൃശ്യമാന്നോം
ബ്രഹ്മണ്യതത്താൽഗ്ഗുരുന്നൊപ്പമെന്നും
ബോദ്ധ്യംവന്നപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണക്കിങ്ങു ഗംഗ
ഋഷിസ്തുതാവിഷ്ണുപദീപുരാണ
പുണ്യാംഭസ്സാം ഗംഗയെപ്പാരിലാരോ
മനസ്സാലും മുറുമങ്ങാശ്രയിപ്പ-
താക്കുട്ടരാ ബ്രഹ്മലോകത്തിലെത്തും
മുറുംഗ്രണംമേന്ന പൈതങ്ങളെത്ത-
ന്മാതാവുപോലുലകൊട്ടുക്കു കാണ്മൂ
ആഗ്ഗംഗയേസ്ഥാനമാം ബ്രഹ്മമിച്ഛി-
ച്ചീടും വശ്യാത്മാക്കൾ സേവിച്ചിടേണം
ഉസ്രാപുഷ്ടാകാണ്മവം വിശ്വഭോജ്യ
യിരാവതീ താങ്ങലാക്കുന്നകഠക്കും
ശിഷ്ടാശ്രയാമിതയാം ബ്രഹ്മകാന്ത
യാഗ്ഗംഗയേസ്സിദ്ധികാമൻശ്രയിപ്പൂ
ഭവാനിതം സുരരേവൻതപസ്സാൽ
ഭഗീരഥൻ കുനിയിപ്പിച്ചു മന്നിൽ
ആഗ്ഗംഗയെക്കൊണ്ടുവന്നാനണഞ്ഞാൽ
ഭയം മർത്ത്യക്കുമിങ്ങും ഭവിയ്ക്കാ
പറഞ്ഞു ഞാനാവതും തൽഗ്ഗുണങ്ങൾ
മനസ്സിനാൽക്കണ്ടുവെച്ചൊട്ടുമാത്രം
പെറും വമ്പില്ലിവനീ വൻഗ്രുണങ്ങൾ
കിതച്ചുചൊൽവതിനെണ്ണുന്നതിന്നും
മേരുന്നേറയും കടലിന്നേറയുമെണ്ണാം
കല്ലുള്ളതും വെള്ളവുമപ്രകാരം

ഗംഗാജലത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളെല്ലാം
ചൊൽവാനുമെണ്ണുന്നതിനുംപ്രയാസം. 98
എന്നാലിന്നീ ശ്രദ്ധയാൽച്ചൊല്ലിവെച്ച
ഗുണം ഗംഗയ്ക്കുള്ളതൊക്കേയുമെന്നും
സശ്രദ്ധനായ്ഭക്തിയാൽ ശ്രദ്ധയാനും
മനോവാക്കർമ്മങ്ങളാലോത്തിടേണം. 99
ഈ മുപ്പാരിൽപ്പുകളെങ്ങും പരത്തി
ദുരാപയായ്പ്പെരുതാം സിദ്ധിനേടി
ഗംഗാകൃതം വെക്കമേ ലോകമെല്ലാം
യഥേഷ്ടമിഷ്ടം പുക്കു കുത്താടിടും നീ. 100
ഗുണമുടയവളീ നിനയ്ക്കുനിയ്ക്കും
മതിയരുളീടണമേ സദ്ധർമ്മയോഗാൽ
അഭിമതജനനന്ദിയുള്ള ഗംഗ
സദയമിഹ ഭക്തനു സൌഖ്യമേകുമല്ലോ. 101

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതി ബഹുമതിമാൻ ഗുണങ്ങളെല്ലാം
സിലനിരതനു സുരാപഗാസ്തുതങ്ങൾ
പലവിധമിഹ തത്ത്വമായതോതി-
ട്ടുഗനതലം കയറീ പ്രകാശി വിദ്വാൻ. 102
സിലവൃത്തിയുമാസ്സിദ്ധവാക്കാൽബ്ബോധമിയന്നവൻ
വിധിയാൽഗ്ഗംഗയെസ്സേവിച്ചോനു ദുർല്ലഭസിദ്ധിയെ. 103
അമ്മട്ടു നിയ്മം കൌന്തേയ! പരഭക്തികലർന്നവൻ
ഗംഗയ്ക്കുചെല്ലുകെപ്പോഴും മുഖ്യയാംസിദ്ധി നേടുമേ. 104

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഗംഗാസ്തവംചൊന്ന കഥ ഭീഷ്മൻ ചൊന്നതുകേട്ടുടൻ
യുധിഷ്ഠിരൻ സോദരരൊത്തേറ്റം സന്പ്രീതിനേടിനാൻ. 105
എന്നീപ്പുണ്യേതിഹാസത്തെക്കേൾപ്പോനും ചൊല്ലുവോനുമേ
ഗംഗാസ്തവാനുദിതം മുറ്റും കിൽബ്ബിഷങ്ങളെ വിട്ടിടും. 106

27. ഇന്ദ്രമതംഗസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പ്രജ്ഞാശ്രുതങ്ങളും വൃത്തശീലങ്ങളുമെഴുംഭവാൻ
നാനാഗുണങ്ങളും മുറ്റും വയസ്സുമിയലുന്നവൻ 1
ഭവാൻ വിശിഷ്ടനാണേവം ബുദ്ധിപ്രജ്ഞാതപങ്ങളാൽ
അതോ ചോദിപ്പതങ്ങോട്ടു ധർമ്മം ധർമ്മിഷ്ഠസത്തമ! 2
അങ്ങല്ലാതില്ല ലോകത്തിൽച്ചോദിയ്ക്കേണ്ടോൻ നരാധിപ!
ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യനോ പിന്നെശ്ശൂദ്രനോ രാജസത്തമ! 3
ബ്രാഹ്മണ്യമേതിനാൽ നേടുമതെന്നോടരുളേണമേ
തപസ്സാൽ വൻക്രിയയിനാൽ ശ്രുതത്താലോ ലഭിപ്പതും
ബ്രാഹ്മണ്യമിച്ഛിയ്ക്കിലതു പറഞ്ഞാലും പിതാമഹ! 4

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രാദി മൂന്നുജാതിയ്ക്കും ബ്രാഹ്മണ്യം താത! ദുർല്ലഭം
സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കു മുഖ്യസ്ഥാനമത്രേ യുധിഷ്ഠിര! 5
വീണ്ടും സംസാരചക്രത്തിൽപ്പലജന്മം ജനിച്ചവൻ
ഒരു മാറത്തിങ്കലുണ്ണീ! വിപ്രനായിപ്പിറന്നിട്ടും. 6
ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
മതംഗനും ഗർദ്ദഭിയ്ക്കും സംവാദം ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 7
ഉണ്ണീ! ദ്വിജന്നൊരാൾക്കുണ്ടായ് തുല്യവർണ്ണൻ കുമാരകൻ
മതംഗനെന്നു പേർ കേട്ടോൻ ഗുണമൊക്കെത്തികഞ്ഞവൻ 8
അച്ഛൻ വിട്ടോരവൻ പാർത്ഥ! യജ്ഞകാരൻ പരന്തപ!
പോയീ കഴുതയെപ്പൂട്ടിപ്പായിയ്ക്കുന്ന രഥത്തിനാൽ 9
ഏന്തും കുട്ടിക്കഴുതയെയവനമ്മയ്ക്കുടുത്തുതാൻ
നൃപ! ചമ്മട്ടിയാൽക്കുത്തി മൂക്കിന്മേലായി വീണ്ടുമേ 10
കടുവ്രണമതിൽക്കണ്ട പുത്രവത്സല ഗർദ്ദഭി
പറഞ്ഞാൾ മാഴ്കിടൊല്ലുണ്ണീ! മേലാൾ ചണ്ഡാളനാണെടാ. 11

ക്രൌര്യംബ്രാഹ്മണനില്ലല്ലോ ബ്രാഹ്മണൻ മൈത്രനാണുപോൽ
ഭൃതഞ്ചഠക്കൊക്കെയാചായ്മൻ ശാസ്ത്രാചായ് പ്രഹരിയ്ക്കുമോ 12
ഇവൻ പാപപ്രകൃതിയാൽക്കനിയുന്നീല ബാലനിൽ
സ്വയോനി മാനിപ്പതിവൻ ഭാവം ഭാവത്തെ നിത്തുമേ 13
എന്നാ മതംഗൻ കഴുതപ്പെണ്ണിൻ ക്രൂരോക്തി കേട്ടുടൻ
തേർവിട്ടിറങ്ങിക്കഴുതപ്പെണ്ണിനോടേവമോതിനാൻ. 14
ചൊല്ല ഗർദ്ദഭി! കല്യാണി! യെന്നമ്മയ്ക്കാരു ദൂഷകൻ
ചണ്ഡാലൻ ഞാനെന്നറിഞ്ഞതെങ്ങിനേ ചൊല്ല കരാസഭി 15
ചണ്ഡാലനെന്നോ നീയെന്നെക്കാണ്മൂ ബ്രാഹ്മണ്യമെന്നിയേ
അതു തത്വാൽ മഹാപ്രാജ്ഞേ! ചൊല്ലുകൊട്ടൊഴിയാതെ നീ. 16

ഗർദ്ദഭി പറഞ്ഞു

മത്തബ്രാഹ്മണിയിൽ ക്ഷൌരക്കാരൻ വൃഷനാലെ നീ
പിറന്ന ചണ്ഡാലനാണു ബ്രാഹ്മണ്യംകെട്ടിതായതിൽ 17
എന്നു കേട്ടിട്ടാ മതംഗൻ ഗൃഹത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചുതേ
തിരിച്ചുവന്നോരവനെക്കണ്ടച്ഛൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ 18
ഞാൻ യജ്ഞസിദ്ധിയ്ക്കു വാദ്ധ്യാപ്രവൃത്തിയ്ക്കായയച്ച നീ
എന്തേ പോന്നു നിനക്കില്ലെന്നുണ്ടോ കുശലമിപ്പൊഴേ. 19

മതംഗൻ പറഞ്ഞു

അന്ത്യയോനിയ്ക്കുയോനിയ്ക്കും കുശലിത്വം ഭവിയ്ക്കുമോ
പെറാമ്മയിവളായോനെന്നച്ഛാ! കുശലമെങ്ങിനേ 20
വൃഷലാൽ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയിൽജ്ജാതനെന്നെന്നെയോതിനാം
അമാനുഷീഗർദ്ദഭി ഞാനെന്നാലേറ്റം തപിയ്ക്കുവേൻ 21
എന്നച്ഛനോടുരച്ചായാറപ്പോട്ടമിറങ്ങിനാൻ
മഹാരണ്യംപുക്കു പിന്നെ വൻതപം ചെയ്തിതായവൻ. 22
പിന്നെത്തപിപ്പിച്ച തപസ്സാലെ വിണ്ണവരേയുമേ
മതംഗൻ നല്കുമ്മത്താൽസ്സുഖസ്ഥാനത്തിയായവൻ 23
ഏവം തപിയ്ക്കുമവനോടോതിനാൻ ഹരിവാഹനൻ
എന്തേ മതംഗ! നീ മർത്ത്യഭോഗം വിട്ടു തപിയ്ക്കുവാൻ 24

വരം തരാം നിനക്കിഷ്ടമെന്തുണ്ടതുരയ്ക്ക നീ
കിട്ടേണ്ടതായുള്ളിലുള്ളതൊക്കെയും പൊല്ലാ വൈകൊലാ. 25

മതംഗൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണ്യമാഗ്രഹിച്ചീ ഞാനിത്തപസ്സു തുടങ്ങിനേൻ
അതു നേടീട്ടു പൊയ്ക്കൊൾവേനീ വരത്തെ വരിച്ചു ഞാൻ. 26

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഈ വാക്കു കേട്ടവനൊടു പറഞ്ഞിതു പുരന്ദരൻ
മതംഗ! ദുർല്ലഭമിതു വിപ്രത്വം നീയിരപ്പതും 27
അകൃതാത്മാക്കൾക്കലഭ്യം ബ്രാഹ്മണ്യം നീയിരക്കുകിൽ
വിനാശമേല്ക്കും ദുർബ്ബുദ്ധേ! താമസിയ്ക്കാല്ലുടങ്ങെടോ. 28
സവ്വ്രതങ്ങളിൽ ശ്രൈഷ്ഠ്യം കീഴടക്കാ തപസ്സിഹ
അഗ്ര്യമാമതിനത്ഥിച്ചാലുടനേ നീ നശിച്ചുപോം 29
ദേവാസുരനരന്മാരിൽപ്പവിത്രം പരമം പരം
ചണ്ഡാലയോനിജാതന്നു കിട്ടുവോന്നല്ലൊരിയ്ക്കലും. 30

---

28. ഇന്ദ്രമതംഗസംവാദം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടാ മതംഗൻ സംശിതാത്മായതവ്രതൻ
നൂറായിരത്തൊറാക്കാലിനാലേ നിന്നു വീഴ്ച്ചവരാതവൻ. 1
അവനോടോതിനാൻ പിന്നെശ്ശക്രൻ വീണ്ടും പുകഴ്ന്നവൻ
ബ്രഹ്മണ്യം ദുർല്ലഭം താത! പ്രാത്ഥിച്ചാൽ നേടുകില്ല നീ 2
മതംഗ! പരമം സ്ഥാനം പ്രാത്ഥിപ്പോൻ നീ നശിച്ചിടും
സാഹസം ചെയ്തിടൊല്ലുണ്ണീ! ധർമ്മമാർഗ്ഗമിതല്ല തേ 3
നിനക്കു നേടാൻപററില്ലാ ബ്രാഹ്മണ്യമിഹ ദുർമ്മതേ!
അലഭ്യമത്ഥിയ്ക്കുന്നോൻ നീ വൈകീടാതെ നശിച്ചിടും. 4

മതംഗ! പരമം സ്ഥാനമീ ഞാൻ വീണ്ടും തടുക്കിലും
തപസ്സാലാഗ്രഹിപ്പൂ നീ സർവ്വധാ ശ്രൂന്യനാം ഭവാൻ 5
തിയ്യഗ്യോനിയിലാപ്പെട്ടോൻ മത്സ്യനാകുമ്പഴേവനും
ചണ്ഡാലനോ പുല്ക്കസനോ മറായ്ത്തീരുമസംശയം 6
പുല്ക്കസൻ പാപജന്മാവയിങ്ങു കാണപ്പെട്ടവൻ
അതിങ്കൽത്തന്നെ സുചിരം ഹേ! മതംഗ! തിരിഞ്ഞിടും 7
പിന്നെ നൂറാണ്ടുകാലത്താശ്ശൂദ്രഭാവം ലഭിച്ചിടും
ശൂദ്രയോനിയിലും പിന്നെപ്പലവട്ടം തിരിഞ്ഞിടും 8
പിന്നെ മുപ്പതുകാലത്താൽ വൈശ്യതത്തെ ലഭിച്ചിടും
ഏറെക്കാലം വൈശ്യനായിട്ടവിടെത്താൻ തിരിഞ്ഞിടും 9
പിന്നെയവ്വതുകാലത്താൽ മന്നനായിപ്പിറന്നിടും
ഏറെക്കാലം മന്നനായിട്ടതിൽത്തന്നെ തിരിഞ്ഞിടും 10
പിന്നെയവ്വതു കാലത്താൽബ്രഹ്മബന്ധുതമേറിടും
ഏറെക്കാലം ബ്രഹ്മബന്ധുവായിട്ടങ്ങു തിരിഞ്ഞിടും 11
പിന്നീടിരുന്നൂറുകാലാൽശ്ശസ്രുജീവിതമേറിടും
ഏറെക്കാലം ശസ്രുജീവിയായിട്ടങ്ങു തിരിഞ്ഞിടും 12
പിന്നെ മുന്നൂറുകാലത്താൽജ്ഞാപകനുപയമേറിടും
ഏറെക്കാലമതേറിട്ടമവിടെത്താൻ തിരിഞ്ഞിടും 13
പിന്നെ നാന്നൂറുകാലത്താൽജ്ജനിയ്ക്കും ശ്രോത്രിയാഖ്യനായ്
ഏറെക്കാലം ശ്രോത്രിയനായവിടെത്താൻ തിരിഞ്ഞിടും 14
അതേവം ശോകഹർഷങ്ങൾ കാമക്രോധങ്ങൾ പുത്രക!
അതിമാനാതിവാദങ്ങൾ വിപ്രാധമനുപറ്റിടും 15
ആശ്ശത്രുക്കളെ വെന്നെന്നാലപ്പോൾസ്സൽഗ്ഗതിനേടിടും.
പുനമേൽനിന്നുവീഴുംമട്ടവയിയ്യാളെ യെന്നിടും 16
മതംഗ! ഞാൻ നിന്നൊടോതിയതുള്ളത്തിലുറച്ചു നീ
വേറെ കാമം വരിച്ചാലും ബ്രാഹ്മണ്യം ബഹുദുർല്ലഭം. 17

29. ഇന്ദ്രമതംഗസംവാദം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടാ മതംഗൻ സംശിതാത്മായതവ്രതൻ
കഠിനകാലായിരത്താണ്ടുടൻ ധ്യാനത്തിൽനിന്നുതേ. 1
സഹസ്രാവരകാലത്തു ശക്രനങ്ങെത്തി കാണുവാൻ
വീണ്ടുമാ വാക്കുതാനോതി വലവൃത്രനിഷൂദനൻ.

മതംഗൻ പറഞ്ഞു

ഈയായിരത്താണ്ടുകാലം ബ്രഹ്മചാരിസമാഹിതൻ
കഠിനകാലൽ നിന്നുകൊണ്ടേൻ ബ്രാഹ്മണ്യം കിട്ടുകില്ലയോ. 3

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

ചണ്ഡാലയോനിജാതനു നേടാൻപാടില്ലൊരിയ്ക്കലും
വേറേകാമം വരിച്ചാലും നിൻയത്നം പാഴിലാകൊലാ. 4

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടാ മതംഗനേറേം സങ്കടമാണ്ടവൻ
ഗയയിൽച്ചെന്നു നൂറാണ്ടുനിന്നാനംഗുഷ്ഠമൊന്നിനാൽ. 5
സുദുർവ്വഹം യോഗമാണ്ടു ഞരമ്പോടുമെലിഞ്ഞവൻ
തോലെല്ലുമായ്ധർമ്മശീലൻ പതിച്ചാനെന്നു കേൾപ്പു നാം. 6
പതിയ്ക്കുമവനെച്ചെന്നുതാങ്ങിക്കൊണ്ടിതു വാസവൻ
വരങ്ങൾക്കീശ്വരൻ ദാതാ സുവ്രതഹിതോദ്യതൻ 7
വരങ്ങൾക്കീശ്വരൻ ദാതാ സുവ്രതഹിതോദ്യതൻ.

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

ഹേ മതംഗ! ബ്രാഹ്മണത്വം കാണ്മൂ നിങ്കൽ വിരുദ്ധമായ്
ബ്രാഹ്മണ്യം ദുർല്ലഭതരം പരിപന്ഥികളുള്ളതാം 8
പൂജിപ്പോൻ സുഖമാണ്ടീടും ദുഃഖംനേടുമപൂജകൻ
ബ്രാഹ്മണൻ സുവ്രതൌഘയോഗക്ഷേമസമപ്പുകൻ. 9

വിപ്രർമൂലം തൃപ്തികൊൾവൂ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
മതംഗ! ബ്രാഹ്മണൻ ഭ്രതജാലങ്ങൾക്കൊക്കെമേലെയാം 10
ബ്രാഹ്മണൻ ചെയ്യുമെന്തെമ്മട്ടിച്ചിച്ചീടുമതൊക്കെയും
പലയോനികളിൽജന്മം വീണ്ടുവീണ്ടുമണഞ്ഞവൻ 11
കരുമാറത്തിങ്കലുണ്ണീ! ബ്രാഹ്മണത്വമണഞ്ഞിട്ടും
അകൃതാത്മാക്കൾക്കലഭ്യമാ ബ്രാഹ്മണ്യം വെടിഞ്ഞു നീ 12
വേറേ വരംവാങ്ങു നിനക്കീവരം ബഹുദുർല്ലഭം.

മതംഗൻ പറഞ്ഞു

മാഴ്ചമെന്നെക്കുത്തുകയോ ചത്തെന്നെക്കൊല്ലുകയോ ഭവാൻ
ബ്രാഹ്മണ്യമേറേറം നല്ലാത്ത നിങ്കൽ മാഴ്ചുനാതില്ല ഞാൻ 13
ബ്രാഹ്മണ്യം മൂന്നുജാതിയ്ക്കും കിട്ടില്ലെങ്കിൽശ്രുതക്രതോ
സുദുർല്ലഭം സദാ നേടിയനുഷ്ഠിയ്ക്കില്ല മാനവർ 14
പാപരേക്കാൾപ്പാപതമനാരായാളധമാധമൻ
ദുർല്ലഭം ധനമട്ടേറേറാ ബ്രാഹ്മണ്യം കാത്തിടാത്തവൻ 15
ബ്രാഹ്മണ്യമേല്പാൻ വിഷമമേറേറാൽക്കാപ്പാൻപ്രയാസമാം
ദുരാപമിതു നേടീടുമനുഷ്ഠിപ്പീല മാനവർ 16
ഞാനേകാ രാമനായ്ശുക്ര! നിർദ്വന്ദ്വൻ നിഷ്പരിഗ്രഹൻ
അഹിംസാദമമാണ്ടിട്ടും വിപ്രത്വാനഹനെന്നതോ 17
ഇതും ദൈവതമെന്നുണ്ടോ മാതുദോഷത്തിനാലെ ഞാൻ
ഈയവസ്ഥയിലാപ്പെട്ടേൻ ധർമ്മജ്ഞൻ ഹേ പുരന്ദര! 18
ദൈവത്തെപ്പൌരുഷംകൊണ്ടു മാററിക്കൊൾവാനസാദ്ധ്യമാം
യത്നിച്ചിട്ടും വിപ്രഭാവംനേടീടുന്നില്ല ഞാൻ പ്രഭോ! 19
എന്നിരിയ്ക്കിലുമമ്മവിജ്ഞ! വരം മമ തരേണമേ
അജ്ഞനുഗ്രാഹ്യനെങ്കിൽപ്പുണ്യമുണ്ടിവനെങ്കിലോ. 20

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വരിയ്ക്കുകെന്നവനൊടു വലവൃത്രാരി ചൊല്ലിനാൻ
മഹേന്ദ്രപ്രേരിതൻ പിന്നെ മതംഗൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ. 20

മതംഗൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻ കാമചാരിയാകേണം കാമരൂപിനഭശ്വരൻ
ബ്രഹ്മക്ഷത്രാവിരോധത്താൽപ്പൂജ ഞാനേറുകൊള്ളണം 21
എനിയ്ക്കക്ഷയയാംകീത്തിയുണ്ടാംവണ്ണം സുരേശ്വര!
ചെയ്ക ദേവേശ! തല ഞാൻ കുമ്പിട്ടു കനിയിയ്ക്കുവൻ. 22

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

ചണ്ടോദേവാഖ്യനായ് സ്ത്രീകഠംക്കത്തു പൂജ്യനുമായ്വരും
വൻകീത്തിയും നിനക്കെന്നാലുണ്ടീ! മുപ്പാരിലെത്തിടും 23
എന്നവനു വരം നല്കി മറഞ്ഞാനങ്ങു വാസവൻ
പ്രാണൻപെടിഞ്ഞാ മതംഗനുത്തമസ്ഥാനമെത്തിനാൻ. 24
ഇമ്മട്ടു മുഖ്യമാം സ്ഥാനം ബ്രാഹ്മണ്യമിതു ഭാരത!
ഇതു ദുഷ്പാപമിവിടെ മഹേന്ദ്രൻ ചൊന്നവണ്ണമേ. 25

---

30. വീതഹവ്യോപാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടേൻ ഞാൻ സുമഹാഖ്യാനമിതെൻ കുരുകുലോദ്വഹ!
ദുഷ്പാപമെന്നല്ലി ചൊല്ലീ ബ്രാഹ്മണ്യം വാഗ്മിസത്തമ! 1
വിശ്വാമിത്രൻ പണ്ടു പരം ബ്രാഹ്മണ്യം നേടിയെന്നുമേ
കേഠംപ്പുണ്ടു ദുഷ്പാപമതെന്നാങ്ങു ചൊല്ലുന്നു സത്തമ! 2
വീതഹവ്യക്ഷിതിപനും വിപ്രനായെന്നു കേഠംപ്പു ഞാൻ
അതെന്നാലൊന്നു ഗാംഗേയ! കേഠംപ്പാനുണ്ടാഗ്രഹം പ്രഭോ! 3
അവനെന്തൊരു കമ്മത്താൽ വിപ്രനായ് രാജസത്തമൻ
വരത്താലോ തപസ്സാലോ വിവരിയ്ക്കുകതൊന്നിഹ. 4

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! കേഠം വീതഹവ്യരാജാവെങ്ങിനെ കീത്തിമാൻ
രാജർഷി ദുർല്ലഭംനേടീ ബ്രാഹ്മണ്യം ലോകസൽക്കൃതം. 5

ഉണ്ണി! ധർമ്മൽ പ്രജാരക്ഷചെയ്യുന്ന മനുവിന്നിഹ
പുത്രനുണ്ടായി ധർമ്മിഷ്ഠൻ ശയ്യാദിപുകഴാന്വവൻ 6
അവന്റെ വംശത്തിലിരുരാജാക്കൾ നൃപ! ജാതരായ്
ഹേഹയൻ താലജംഘൻതാൻ വത്സനു ജയിസത്തമ! 7
നൃപ! ഹേഹയനോ പത്തുപെണ്ണിലായിട്ടു ഭാരത!
നൂറുപേർ മക്കളുണ്ടായീ ശൂരർ പിന്തിരിയാത്തവർ 8
തുല്യരൂപപ്രഭാവന്മാർ ബലിമാർ യുദ്ധശാലികൾ
ധനുർവ്വേദം വേദമിവയൊക്കെപ്പരിചയിച്ചവർ 9
കാശിരാജാവു രാജാവേ! ദിവോദാസപിതാമഹൻ
ഹൈഹയനെന്നു പേർകേട്ടോനുണ്ടായീ ജയിസത്തമൻ. 10
വീതഹവ്യന്റെ ദായാദർ മെന്നായവനെ മന്നവ!
ഗംഗായമുനകൾക്കുള്ള മദ്ധ്യേ യുദ്ധത്തിൽ വീഴ്ത്തിനാർ. 11
ആ നരേശ്വരനെക്കൊന്നു ഹേഹയന്മാർ മഹാരഥർ
അഴകേറും വത്സപുരിപുക്കാർ നിർഭയരാമവർ. 12
ഹൈഹയപുത്രൻ കാശിയ്ക്കു രാജാവായഭിഷിക്തനായ്
പ്രത്യക്ഷമൂർത്തി ധർമ്മാത്മൻ സുദേവൻ ദേവസന്നിഭൻ 13
ധർമ്മാത്മാവാമവൻ ഭൂമിപാലിച്ചു കാശിനന്ദനൻ
വീതഹവ്യർകളൊന്നിച്ചോരവൻ പോരിലുടഞ്ഞുപോയ്. 14
അവനെപ്പോരിൽ വെന്നിട്ടായവർ വന്നവഴിയ്ക്കുപോയ്
സുദേവപുത്രൻ കാശീശൻ ദിവോദാസൻ നരേന്ദ്രനായ് 15
ദിവോദാസൻ കിണഞ്ഞല്ലുമവക്കുള്ളുക്കറിഞ്ഞവൻ
തേജസ്വി വാരാണസിയെ നിർമ്മിച്ചു ശക്രശാസനാൽ. 16
വിപ്രക്ഷത്രിയരും തിങ്ങി വൈശ്യശൂദ്രർ കലർന്നുമേ
ഭൂരിദ്രവ്യത്തൊടും വേശ്യാത്തെരുവങ്ങാടിചേർന്നുമേ 17
ആഗ്നേയമുള്ള വടക്കുള്ള വക്കത്തായ് രാജസത്തമ!
ഗോമതിയ്ക്കോ തെക്കുവിന്നു നമരാവതിപോലവേ 18
അതിൽവാഴും മഹീപാലനാകുമാ രാജസിംഹനെ
വീണ്ടുംചെന്നാ ഹേഹയന്മാർ വളഞ്ഞോരിതു ഭാരത! 19
പുറത്തിറങ്ങിയവരായ് പോർനടത്തീ മഹാബലർ
ഘോരം ദേവാസുരംപോലെ ദിവോദാസർ മഹാദ്യുതി. 20

അവൻ പോരിൽ മഹാരാജ! പത്തുനൂറു ദിനങ്ങളാൽ
മിക്കതും വാഹനംചത്തു ദൈന്യമാണ്ടീടിനാൻ പരം 21
യോധർചത്തതും നരപതേ! ഭണ്ഡാരംതീർന്നമാ നൃപൻ
ദിവോദാസൻ പുരിവെടിഞ്ഞോടിപ്പോവുകയെന്നുമായ് 22
ധീമാൻ ഭരദ്വാജനുടെ രമ്യാശ്രമമണഞ്ഞവൻ
ശരണംപുക്കിതരചൻ കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ടരിന്ദമ! 23
ബൃഹസ്പതിജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ ഭരദ്വാജനരച്ചതേ
ദിവോദാസോവ്വിശനോട്ട ശീലംചേർന്ന പുരോഹിതൻ 24
എന്തിനുവേണ്ടി നി വന്നിതെല്ലാം ചൊല്ലുക മന്നവ!
നിൻപ്രിയം ഞാൻ ചെയ്യുകൊൾവേനതില്ലിഹ സംശയം. 25

രാജാവു പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! വൈതഹവ്യ രെൻറെവംശം മുടിച്ചതേ
ഞാൻ ക്ഷയിച്ചൊറയായി നിന്നെശ്ശരണംപൂകിനേനിതാ 26
ശിഷ്യസ്നേഹത്തിനാലെന്നെബ്ഭഗവാനേ ഭരിയ്ക്ക നീ
ആപ്പാപന്മാരെൻറെ വംശമേകശേഷവുമാക്കിനാർ 27
അങ്ങോട്ടോതീ മഹാഭാഗൻ ഭരദ്വാജൻ പ്രതാപവാൻ
പേടിവേണ്ടാ പേടിവേണ്ടാ സൌദേവ! കളയൂ ഭയം 28
ഞാനിഷ്ടിചെയ്യേനങ്ങയ്ക്കു പുത്രസിദ്ധിയ്ക്കു ഭൂപതേ
അതിനാലേറുതാങ്ങും നീയായിരം വീതഹവ്യരെ 29
അവനു പുത്രകാമേഷ്ടി ചെയ്തകൊണ്ടീടിനാനൃഷി
പ്രതർദ്ദനൻ പേർപുകഴ്ന്നോനവനുണ്ടായി നന്ദനൻ 30
പിറന്നവാറവൻവാഴ്മ പതിമ്മുവ്വാണ്ടുമട്ടടൻ
വേദം ധനുർവ്വേദവുംതാൻ നേടിയൊട്ടുക്കു ഭാരത! 31
ധീമാനാകും ഭരദ്വാജയോഗശക്തി കലർന്നവൻ
ലോകത്തിലൊട്ടുകുടയ തേജസ്സുവനിലാക്കിനാൻ 32
ചട്ടയും വില്ലുമായ്പ്പിന്നെസ്സുരഷ്ടിസുതനാമവൻ
വന്ദിവന്ദിതനായ്മിന്നീ യുദിച്ചുക്കൻകണക്കിനേ 33
തേരേറി വാൾതുക്കിയിട്ടു മിന്നീടിപ്പാഗ്നിപോലവൻ
വില്ലുലപ്പോൻ യാത്രയായീ വാളും പരിച വില്ലുമായ് 34

അവനെക്കണ്ടുഹഷ്ടിച്ച സുദേവതനയൻ പരം
മന്ത്രിസ്സാൽക്കരുതീ വീതഹവ്യർ വെന്തെന്നമാ നൃപൻ. 35
യുവരാജാവാക്കിവെച്ചാ പ്രതർദ്ദനനെയായവൻ
കൃതാർത്ഥനായീ താനെന്നു തന്നെക്കൊണ്ടാടി മന്നവൻ 36
ഉടനേ വീതഹവ്യൌഘം മുടിപ്പാനാ മഹീപതി
അയച്ചു ശത്രുജിത്താകും പ്രതർദ്ദനകുമാരനെ 37
ആത്തേരാളിയുടൻ ഗംഗകടന്നാശു പരാക്രമി
വീതഹവ്യക്കുള്ളപുരി പുക്കാൻ പരപുരഞ്ജയൻ 38
ഉദ്ധതത്തേരൊലിയുടൻ കേട്ടിട്ടാ വീതഹവ്യരും
ഇറങ്ങി വൈരിത്തേർവെല്ലും പുരാകാരരഥങ്ങളാൽ 39
ദംശിതന്മാർ നരവ്യാഘ്രരിറങ്ങിച്ചിത്രയോധികം
വില്ലയത്തിശ്ശരംതൂകി പ്രതർദ്ദനനൊടേറുതേ 40
പലശസ്ത്രങ്ങൾ തേർക്കൂട്ടമിവയൊത്തു യുധിഷ്ഠിര!
ഹിമവാനെക്കാർകൊണ്ടുപോലെ വഷ്ടിച്ചാരവർ മന്നനെ 41
അവക്കുള്ളസ്ത്രമസ്ത്രത്താൽ മാറ്റി മന്നൻ പ്രതർദ്ദനൻ
തേജസ്വിയവരെക്കൊന്നു വജ്രാഗ്ന്യുഗ്രശരങ്ങളാൽ 42
കത്തിയമ്പേറുതലയറ്റവർ നൂറായിരം നൃപ!
മുറിച്ച കിംശുകപ്രായം വീണു രക്താർദ്രഗാത്രരായ് 43
ആ മക്കളൊക്കെയും ചത്തശേഷമാ വീതഹവ്യനും
ഭൃഗുവിന്നാശ്രമത്തേയ്ക്കു നഗരംവിട്ടു പാഞ്ഞുപോയ് 44
ഭൃഗുവെശ്ശരണംപുക്കാൻ വീതഹവ്യൻ നരാധിപൻ
ആ നൃപന്നപ്പൊഴഭയംകൊടുത്തു ഭൃഗു മന്നവ! 45
ഉടനേ പിന്തുടന്നെത്തിയവിടെയ്ക്കാ പ്രതർദ്ദനൻ
ആശ്രമത്തിൽച്ചെന്നു ദിവോദാസാത്മജനിതോതിനാൻ. 46
ഹേ! ഹേ! ആരുണ്ടാശ്രമത്തിൽ ഭൃഗുവിന്നിഹ ശിഷ്യർകൾ
മുനിയെക്കാണുവാൻകാപ്പേനവനോടെന്നെയോതുവിൻ. 47
അപ്പോൾ ഭൃഗുവറിഞ്ഞിട്ടങ്ങാശ്രമം വിട്ടിറങ്ങിനാൻ
പൂജിയ്ക്കയുംചെയ്ത വിധിയ്ക്കുടനാ നൃപമുഖ്യനെ 48
പറഞ്ഞു നൃപനോടെന്താണാവശ്യം ചൊല്ല മന്നവ!
അവനോടാ നൃപൻ ചൊല്ലീ വരുവാനുള്ളകാരണം. 49

രാജാവു പറഞ്ഞു

ഈ വീതഹവ്യനൃപനെ ബ്രഹ്മൻ! വിട്ടുതരേണമേ
അവന്റെ മക്കളെൻവംശം ബ്രഹ്മൻ! മാറും മുടിച്ചുതേ 50
നാട്ടുംമുടിച്ചിതാക്കാശിക്കാക്കെഴും രത്നജാലവും
ഞാൻ കൊന്നോൻ വീര്യഗർവ്വുള്ളോരിവൻതൻ നൂറുമക്കളെ. 51
ഇന്നിപ്പോളിവനെക്കൊന്നു തീപ്പേനച്ചുന്നെഴും കടം
അവനോടോതി കനിയും ഭൃഗു ധർമ്മിഷ്ഠസത്തമൻ 52
ഇങ്ങില്ലാരും ക്ഷത്രിയനിങ്ങുള്ളോരെല്ലാം ദ്വിജാതികൾ
എന്നാ ഭൃഗു പറഞ്ഞൊരു തത്ത്വംകേട്ടാ പ്രതർദ്ദനൻ 53
പ്രഹൃഷ്ടനായ് ക്കാൽപിടിച്ചു മെല്ലവേ ചൊല്ലിയിങ്ങനേ
എന്നാലും ഭഗവാനേ! ഞാൻ കൃതകൃത്യനസംശയം 54
ഈ രാജാവിനെ വീര്യത്താൽ സ്വജാതികളയിച്ചുഞാൻ
അനുജ്ഞനല്ലു ബ്രഹ്മൻ! മേ ശിവം ധ്യാനിച്ചുകൊൾക മേ 55
ഈ രാജാവിനെ ഞാൻ ജാതികളയിച്ചേൻ ഭൃഗുദ്വഹ!
പിന്നെത്തൽസ്സമ്മതത്തോടും പോയാൻ ഭൂപ! പ്രതർദ്ദനൻ 56
വന്നപാടേ മഹാരാജ! വിഷംവിട്ടഹിപോലവേ
ഭൃഗുവിൻവാക്കിനാൽത്തന്നെയവൻ ബ്രഹ്മർഷിയായിനാൻ 57
വീതഹവ്യൻ മഹാരാജ! ബ്രഹ്മവാദിയുമായിനാൻ
തൽപ്പുത്രനോ ഗൃത്സമദൻ രൂപങ്കൊണ്ടിന്ദ്രസന്നിഭൻ 58
നീയിന്ദ്രനെന്ന സുരരാൽ നിഗൃഹീതനുമായിപോൽ
ആ മഹാത്മാവിനുണ്ടഗ്ര്യശ്രുതിയ്യുഗേ ദ്വമായതിൽ 59
അതിൽ ഗൃത്സമദൻ ബ്രഹ്മൻ! വിപ്രരൊത്തേല്പും പൂജയെ
ബ്രഹ്മചാരി ഗൃത്സമദൻ ശ്രീമാൻ ബ്രഹ്മർഷിയായിനാൻ 60
സുതേജസ്സാ ഗൃത്സമദനുള്ള നന്ദനനാംദ്വിജൻ
സുതേജസ്സിനു വച്ചസ്സു വിഹവ്യനവനാത്മജൻ 61
വിഹവ്യന്റെ മകൻ പിന്നെ വിതത്യനവനാത്മജൻ
വിതത്യന്റെ മകൻ സത്യൻ സന്തൻ സത്യന്റെനന്ദനൻ 62
ശ്രവസ്സു തൽപ്പുത്രനൃഷിശ്രവസ്സിനു തമസ്സുമാം
തമസ്സിന്നോ പ്രകാശംതാൻ പുത്രനത്രേ ദ്വിജോത്തമൻ 63

പ്രകാശനാണു വാഗീന്ദ്രനുണ്ടായീ ജാപകോത്തമൻ
അവന്റെ പുത്രൻ പ്രമതിവേദവേദാംഗപാരഗൻ 64
ഘൃതാചിയിലവനുണ്ടായ്വന്നാ നന്ദനനാം രുരു
പ്രമദ്വരയിലുണ്ടായീ രുരുവിന്നൊരു നന്ദനൻ 65
ശുനകാഭിധവിപ്രശ്രീ തൽപ്പുത്രനിഹ ശൌനകൻ
ഏവം ബ്രാഹ്മണനായ്ത്തീർന്ന വീതഹവ്യൻ നരാധിപൻ 66
ഭൃഗുപ്രസാദാൽ രാജേന്ദ്ര! ക്ഷത്രിയൻ ക്ഷത്രിയർഷഭ!
ഏവം ഗൃത്സമദന്റുള്ളവംശം നിന്നോടു ചൊല്ലിനേൻ 67
വിസ്തരിച്ചു മഹാരാജ! വേറേ ചോദിപ്പതെന്തു നീ.

---

31. കൃഷ്ണനാരദസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഈ ത്രൈലോക്യത്തിലാരാണു പൂജ്യർ മാനവർ ഭാരത!
വിസ്തരിച്ചരുൾചെയ്താലും കൊൾവതിൽത്തൃപ്തിയില്ല മേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലുവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദം നാരദനേറയും വാസുദേവനേറയും സമം 2
നാരദൻ കൈകൂപ്പി വിപ്രപൂജചെയ്തു കണ്ടൊടൻ
കൃഷ്ണൻ ചോദിച്ചിതങ്ങാരെബ്ഭഗവൻ കുമ്പിടുന്നു നീ 3
ഭഗവൻ! നീ നമിപ്പോരിൽബ്രഹ്മമാനം പെരുത്തുതാൻ
നമുക്കു കേൾക്കാമെന്നാകിൽച്ചൊന്നാലും ധർമ്മവിത്തമ! 4

നാരദൻ പറഞ്ഞു

കേൾക്ക ഗോവിന്ദ! ഞാൻ പൂജിപ്പവരെശ്രുതുമട്ടുന!
നീയല്ലാതേതവൻ പാരിൽക്കേൾക്കുവാനർഹനായവൻ 5
വരുണൻ വായുവാദിത്യൻ പിന്നെപ്പജ്ജന്യനഗ്നിയും
സ്ഥാണു സ്കന്ദൻ ലക്ഷ്മി വിഷ്ണു ബ്രഹ്മദേവനുമങ്ങിനെ 6

ചന്ദ്രൻ ബൃഹസ്പതി ജലം ഭൂമി പിന്നെസ്സുരസപതി
ഇവരെക്കുപ്പുപോരാരാണവരെക്കുപ്പുവൻ വിഭോ! 7
വേദജ്ഞരാം താപസരെ നിത്യം വേദപ്രസക്തരെ
മഹാഹ്രദേ വൃഷ്ണിവീര! നിത്യം പൂജിച്ചിടുന്നു ഞാൻ. 8
ഉണ്ണാതെ ദേവകാര്യങ്ങൾ ചെയ്തതാരവികത്ഥനർ
ക്ഷമയുള്ളവർ സന്തുഷ്ടരവരെക്കുപ്പുവൻ വിഭോ! 9
നന്നായിട്ടിഷ്ടിചെയ്യോർകൾ ക്ഷാന്തർദാന്തർജിതേന്ദ്രിയർ
ഗോഭൂമിസത്യധർമ്മേഷ്ടരവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ 10
തപസ്സിൽ നില്പോരെവരോ കാട്ടിൽക്കായ്കനിതിന്നവർ
നേടിടാത്തോർ ക്രിയാവാന്മാരവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ. 11
ഭൃത്യരെപ്പോറ്റുമെവരിങ്ങെപ്പോഴുമതിഥിപ്രകർ
ദേവശേഷം ഭുജിപ്പോർകളവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ 12
വേദാഢ്യർ ദൃഢ്ഷ്ടരെവർ വാഗ്മിമാർ ബ്രഹ്മചാരികൾ
യാജനാദ്ധ്യാപനപരർ പൂജിപ്പോനവരെസ്സദാ 13
സർവ്വജീവിയിലും നിത്യം ചിത്തംതെളിയുവോർകളെ
പുറംചുടുംവരേ സ്വാദ്ധ്യായാഢ്യരെപ്പൂജചെയ്യുവേൻ 14
ഗുരുപ്രസാദം സ്വാദ്ധ്യായമിവയ്ക്കുന്നം യതവ്രതർ
ശുശ്രൂഷുക്കളനീഷ്യന്മാരാവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവേൻ 15
ബ്രാഹ്മണന്മാർ സുവ്രതന്മാർ മുനിമാർ സത്യസംഗരർ
ഹവ്യകവ്യവഹന്മാരാരവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ 16
കൃശർ ഭിക്ഷാന്നർ നിരതരേറംഗുരുകുലാശ്രയർ
നിസ്സുഖന്മാർ നിർദ്ധനന്മാരവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ 17
നിർദ്വന്ദ്വന്മാർ നിർമ്മമന്മാർ നിഷ്കിഞ്ചനന്മാർ നിരർത്ഥനർ
വേദമേറവർ ദൃഢ്ഷ്ടർ വാഗ്മിമാർ ബ്രഹ്മവാദികൾ 18
അഹിംസാതല്പരരെവരെവർ സത്യവ്രതാനുചിതർ
ദാന്തന്മാർ ശമമാണ്ടോർകളവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവൻ. 19
ദേവാതിഥിപൂജയ്ക്കു യുക്തരാർ ഗൃഹമേധികൾ
കപോതവൃത്തിമാരെന്നുമവരെക്കൃഷ്ണ! കുപ്പുവേൻ 20
ത്രിവർഗ്ഗമാക്കൊ കൃത്യത്തിൽ നടക്കുന്നു ക്ഷയിച്ചിടാ
ശിഷ്ടാചാരപ്രവൃത്തന്മാരവരെക്കുപ്പുവേൻ സദാ 21

ശ്രോത്രിയബ്രാഹ്മണരെവർ ത്രിവർഗ്ഗാനുഷ്ഠയുള്ളവർ
അലോലുപന്മാർ പുണ്യാഢ്യരവരെക്കൃഷ്ണ! കൂപ്പുവൻ 22
നീർകുടിപ്പവർ കാറുണ്മോർ സുധാശികളുമേവരോ
നാനാവ്രതങ്ങളൊത്തോർകളവരെക്കൃഷ്ണ കൂപ്പുവൻ 23
അയോനിമാരഗ്നിയോനിക്കാരേവം ബ്രഹ്മയോനികം
സർവ്വഭൂതാത്മയോനിക്കാരവരെക്കുപ്പുവേൻ സദാ 24
ഇവരെക്കൃഷ്ണ! കൂപ്പുന്നേൻ ലോകകാരി മുനിന്ദ്രരെ
ലോകജ്യേഷ്ഠർ കുലജ്യേഷ്ഠർ തമോഘ്നർ ഭുവനാഗ്ര്യരെ 25
എന്നാൽബ്ഭവാനും വാർഷ്ണേയ! പൂജിക്കു ദ്വിജരെസ്സദാ
പൂജിച്ചാൽപ്പൂജനാഹ്മാർ സുഖംനല്ലം തവാനഘ! 26
സുഖപ്രദന്മാരിവർകളീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
മാന്യന്മാരായ്ചരിയ്ക്കുന്ന സുഖംനല്ലം നിനക്കെടോ 27
സർവ്വാതിഥികളെപ്പോഴും ഗോബ്രാഹ്മണരിലവരോ
നിത്യവും സത്യരതരവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 28
നിത്യം ശമാഢ്യരെവരിങ്ങനസൂയകരേവരോ
നിത്യസ്വാധ്യായരെവരിങ്ങവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 29
വേദത്തെയൊക്കെ വന്ദിപ്പോർ വേദമൊന്നാശ്രയിച്ചവർ
ശ്രുതയുള്ളോർ ദാന്തരെവരവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 30
ഏവം വിപ്രപ്രവരരെ നമിച്ചിട്ട യതവ്രതർ
ദാനനിഷ്ഠന്മാരെവരുണ്ടവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 31
നിത്യം തപസ്വികളെവർ കൌമാരബ്രഹ്മചാരികം
തപസ്സാൽഭ്ഭാവിതാത്മാക്കളവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 32
ദേവതാതിഥിഭൃത്യക്കും പിതൃക്കൾക്കും കൃതാച്ചനർ
ശേഷാന്നമുണ്മവരെവരവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 33
വിധിയ്ക്കുഗ്ര്യാധാനമേറു കൂപ്പിദ്ധാരണചെയ്വവർ
ഏല്പ്പു സോമാഹുതിയെവരവർ ഉഗ്രംകടക്കുമേ 34
അച്ഛനമ്മഗുരുക്കന്മാർകളിൽസ്സദൃത്തരേവരോ
വൃഷ്ണിശാർദ്ദൂല! നിന്നുട്ടെന്നോതീട്ടവനടങ്ങിനാൻ 35
എന്നാൽക്കൌന്തേയ! നീ ദേവപിതൃബ്രാഹ്മണപാന്ഥരെ
താന്നായ്പൂജിപ്പതുണ്ടെന്നുമഭിഷ്ടഗതിനേടുമേ. 36

32. ശ്യേനകപോതീയം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹ! മഹാപ്രാജ്ഞ! സർവ്വശാസ്ത്രവിചക്ഷണ!
നീ പൊല്ലിക്കേൾക്കുവാനാശ ധർമ്മംഭരതസത്തമ! 1
ശരണാഗതമാം നാലുതരം ഭ്രതനികായവും
രക്ഷിപ്പോക്കുവനെന്തുണ്ടു ഫലം ഭരതപുംഗവ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതു കേൾക്ക മഹാപ്രാജ്ഞ! ധർമ്മപുത്ര! യശോനിധേ!
പണ്ടത്തെയിതിഹാസംതാൻ ശരണാർത്ഥം മഹാഫലം 3
പരുന്തോടിച്ചു വീഴ്ത്തുന്ന കപോതൻ പ്രിയദർശനൻ
ശരണംപുക്ക വന്മുള്ള വൃഷദർഭനരേന്ദ്രനെ 4
നടുങ്ങിയകേവീണോനെപ്പാർത്തവൻ ശുദ്ധമാനസൻ
ആശ്വസിപ്പിച്ചാശ്വസിയ്ക്കുകെന്നാനില്ലാ ഭയം ഖഗ! 5
നിനക്കെങ്ങുന്നുഗ്രഭയമെങ്ങുവെച്ചെന്തുചെയ്യ നീ
ബോധംകെട്ടുള്ളുഴന്നിങ്ങു വന്നുചേരുന്നതിന്നെടോ 6
പുതുനീലോല്പലച്ചാർത്തിൻനിറമുള്ള സുദർശന!
ഡാഡിമാശോകപുഷ്പാക്ഷ! നടുങ്ങായ്കില്ലെടോഭയം 7
എൻമുന്നിൽവന്നോരു നിന്നെ മനസ്സാലും പിടിയ്ക്കുവാൻ
രക്ഷാർത്ഥിക്കാൻ മുമ്പിൽനില്പ്പൊയുത്സാഹിയ്കില്ലൊരുത്തനും 8
നിനക്കായ് കാശിരാജ്യം ഞാനിപ്പൊഴമ്മട്ടു ജീവനും
ത്യജിപ്പേൻ വിശ്വസിച്ചാലും ഭയംവേണ്ടാ കപോത തേ. 9

ശ്യേനം പറഞ്ഞു

ഇതെനിയ്ക്കായ്വെച്ചതീറ്റി രക്ഷിച്ചീടൊല്ല മന്നവ!
കടന്നുപോയ്ക്കണ്ടറ്റത്തു യതാൽ നേടിയതാണു ഞാൻ 10
ഇവൻെറമാംസം രുധിരം മജ്ജ മേധസ്സുമിഷ്ടമാം
എനിയ്ക്കിവൻ രുചികരനിവൻതൻ മുന്നിൽ നില്പ്പാലാ 11

എനിയ്ക്കു ഭാഹമുണ്ടെറെപ്പശിബാധിപ്പിതേറവും
വിട്ടാലുമിവനെബ്ഭൂപ! ക്ഷുത്തൊതുക്കാവതല്ല മേ. 12
ഞാൻ പിന്തുടന്നവനിവനെൻ പക്ഷനഖവിക്ഷതൻ
അല്പശ്വാസോച്ഛ്വാസനാണിന്നിവനെക്കാക്കൊലാ നൃപ! 13
തൻനാട്ടിലുള്ള മത്സ്യക്കു നൃപ! നീ പ്രഭുവെങ്കിലോ
ഭാഹിച്ച ഖേചരനും നീ പ്രഭുവല്ലല്ലി സത്തമ! 14
ശത്രുഭൂത്യസ്ഥിയജനവ്യവഹാരങ്ങളിൽബ്ഭവാൻ
ഇന്ദ്രിയാർത്ഥത്തിലുംചെയ്ക വിക്രമിയ്ക്കുതംബരേ 15
പക്ഷഹാരിപ്രഭുത്വം നീ വിക്രമിച്ചേല്പതാകിലും
ധർമ്മാർത്ഥിയെന്നാലങ്ങുന്നീയെന്നെയുംകൂടി നോക്കണേ. 16

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രാജർഷിയാ ശ്യേനവാക്കു കേട്ടു വിസ്മയമാണ്ടുടൻ
ഇവനെക്കൊണ്ടാടിയോതീ മറേറാനെക്കാത്തുകൊള്ളുവാൻ 17
കാളയോ പന്നിയോ മാനോ പോത്തോ നിന്നിഷ്ടമാംപടി
നിനക്കുള്ള വിശപ്പിൻെറ ശമനത്തിന്നൊടുത്തിടാം 18
ശരണംവന്നവനെ ഞാൻ വിടില്ലെന്നൊൻ മഹാമതം
എന്നെയ് വിടുന്നതില്ലിങ്ങീ ദ്വിജൻ നീ കാണ്കെടോ ദ്വിജ! 19

ശ്യേനൻ പറഞ്ഞു

പന്നിയേയും കാളയേയും മറും ദ്വിജഗണത്തെയും
ഞാൻ തിന്നില്ലാ മഹാരാജ! വല്ലതീനെന്തിനാണു മേ. 20
എനിയ്ക്കുപണ്ടേ വാനോർകഥം കല്പിച്ചിട്ടുള്ള തിനിതാം
ശ്യേനംതിന്നും കപോതത്തെയിതുപണ്ടുള്ള പട്ടമാം 21
ഉശീനര! കപോതത്തെ സ്നേഹിയ്ക്കിലനഘാശയ!
എനിയ്ക്കു നീ സ്വന്തമാംസം തുലാസ്സിൽത്തൂക്കിനല്കണം. 22

രാജാവു പറഞ്ഞു

പെരുത്തനുഗ്രഹമിതു നിയ്യെന്നോടീപ്പറഞ്ഞതും
ശരിയായ്ച്ചെയ്യുവേനെന്നു പറഞ്ഞീ രാജസത്തമൻ 23
അറുത്തറുത്തു മാംസങ്ങൾ തുലാസ്സിൽത്തൂക്കിനാനുടൻ
ഉടനന്തഃപുരത്തുള്ള രത്നംപാത്തിയ നാരികൾ 24

ഹാഹായെന്നായ് പ്പുറത്തെത്തീ കേട്ടോരാം ദുഃഖമാണ്ടവർ.
അവരും മന്ത്രിമുഖ്യന്മാർകളും കൂട്ടം കരച്ചിലാൽ 25
പെരുക്കമൊച്ചയുണ്ടായീ മേഘഗംഭീരനിസ്വനം
കാരാരാകാശമൊക്കേയും കാർകളാലേ നിറഞ്ഞുതേ 26
അവന്റെ സത്യകർമ്മത്താൽക്കുലുങ്ങിപ്പോയി ഭൂമിയും
ആ രാജാവോ പാശ്വഭാഗട്ടജോരുക്കളിൽനിന്നുടൻ 27
മാംസങ്ങളെയറുത്തിട്ടു തുലാസ്സിൽക്കൂട്ടി മെല്ലവേ
എന്നിട്ടുമാക്കപോതത്തോടൊപ്പമായ് വന്നതില്ലഹോ 28
അസ്ഥിയായ്ത്തീർന്നരാജാവു മാംസംപോയ്ച്ചോര ചോർന്നവൻ
പിന്നെത്തുലാസ്സിൽത്താൻ കേറീ സ്വമാംസം തീനിനേകുവാൻ
അപ്പോളിന്ദ്രാദിമൂലോകരെത്തിയാ നൃപസന്നിധൌ
ഭേരികൊട്ടീ വ്യോമചരർ മുഴക്കീ ദേവദുന്ദുഭി 30
അമൃതാരാട്ടേറുകൊണ്ടാൻ വൃഷദർഭനരേശ്വരൻ
വീണ്ടും സുഖപ്പെട്ടും ദിവ്യമാല്യവസ്ത്രവുമേറുതേ 31
ദേവഗന്ധർവ്വസംഘത്താലപ്സരസ്ത്രീകളാലുമേ
ആടിപ്പാടിപ്പുകഴ്ന്നോനായ് പിതാമഹസമൻ പ്രഭു 32
പൊന്നിൻമേട നിരന്നൊത്തുമണിപ്പൊൻതോരണോജ്വലം
വൈഡൂര്യരത്നസ്തംഭാഢ്യം വിമാനം കേറിവാണവൻ 33
ആ രാജർഷി സ്വകർമ്മത്താൽശ്ശാശ്വതം സ്വർഗ്ഗമേറിനാൻ.
ശരണാഗതരിൽച്ചെയ്കമ്മട്ടെല്ലാം യുധിഷ്ഠിര! 34
ഭക്തരായ്ക്കുറിയന്നീടുമാശ്രിതന്മാർക്കു രക്ഷകൻ
സർവ്വഭൂതദയോശാലിയങ്ങുമിങ്ങും സുഖിയ്ക്കുമേ 35
സദ്വൃത്തത്തെയനുഷ്ഠിയ്ക്കും സാധുവൃത്തനൃപന്നഹോ
വ്യാജം കൈവിട്ടകർമ്മത്താൽക്കിട്ടാൻ പറാത്തതെന്തുവാൻ 36
ആ രാജർഷി വിശുദ്ധാത്മാ ധീരൻ സത്യപരാക്രമൻ
കാശീശ്വരൻ മൂന്നുലകിൽ സ്വകർമ്മത്താൽ പ്രസിദ്ധനായ് 37
മറാരിങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നു ശരണാഗതരക്ഷണം
ആശ്രുതിയ്ക്കുവനും ചെന്നുകൊള്ളും ഭരതസത്തമ! 38
രാജർഷിവൃഷദർഭന്റെയീച്ചരിത്രത്തെയോതുവോൻ
ലോകത്തിൽപ്പൂതനായ്ത്തീരുമിതു കേട്ടാൽപ്പോനുമെപ്പൊഴും. 39

33. ബ്രാഹ്മണപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാക്കൃത്യത്തിലുംമേലേ നൃപന്നെന്തു പിതാമഹ!
എന്തുചെയ്താൽ നരപതിലോകം രണ്ടും ഭുജിച്ചിടും. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അഭിഷിക്തനൃപന്നോരാം വേണ്ടതാണിതു ഭാരത!
സുഖമിച്ഛിപ്പവന്നെന്നും ബ്രാഹ്മണക്കുള്ള പൂജനം 2
അപ്പുണ്ണംതന്നെ ചെയ്യേണം നരേന്ദ്രൻ ഭരതർഷഭ!
നിത്യം പൂജിച്ചുകൊള്ളേണം ശ്രോത്രിയദ്വിജവൃദ്ധരെ 3
പൌരജാനപദന്മാരെ വിപ്രരെശ്രുതവാൻകളെ
സാന്ത്വത്താൽ ഭോഗദാനത്താൽ പൂജിയ്ക്കുനതിയാലുമേ. 4
ഇതു കൃത്യതമം ഭൂപന്നെന്നുമെന്നു ധരിയ്ക്കണം
ആത്മാത്മജനിലയ്ക്കുന്നുമിവരെക്കാത്തുകൊള്ളണം 5
ഇവരിൽപ്പൂജ്യതമരെ ദൃഢമായ്പ്പൂജചെയ്കണം
അവർ ശാന്തന്മാർകളാകിൽ നാടെല്ലാം ശോഭതേടിടും 6
അവർ പൂജ്യർ നമസ്കാര്യർ പിതൃക്കൾപടി മാന്യരാം
അവരിൽത്താൻ ലോകയാത്ര ശക്രനിൽജ്ജീവിമട്ടിലേ 7
അഭിചാരോപായവഴിയുൾക്കൊണ്ടും ചൂട്ടെരിയ്ക്കുമേ
നിശ്ശേഷമാക്കും കുപിതരുഗ്രർ സത്യപരാക്രമർ 8
അവക്കന്തംകാണ്മതില്ലാ തടവായ്ട്ടിക്കുമൊന്നുമേ
കോപിച്ചാലവർ നോക്കീടും കാട്ടിൽത്തീജ്വാലപോലവേ 9
സാഹസക്കാക്കിങ്കു പേടിയവക്കു ഗുണമേറെയാം
പുൽക്കൂടീടും കിണർപടി ശുദ്ധ്യേമാഭർ മറുപേർ 10
ചിലതുക്കാൽച്ചെയ്കമവർ പഞ്ചിമാട്ടുവർ മറുപേർ
ഏറെം ശഠരുമുണ്ടിങ്കു വേറേ ചിലർ തപസ്വികൾ 11
കൃഷിഗോരക്ഷകർ ചിലർ മറുപേർ ഭൈക്ഷ്യവൃത്തികൾ
ചിലർ കള്ളർ പൊളിക്കാരും നടനത്തകരും ചിലർ 12

മറുപേരെന്തിനും പോന്നോർ മന്നോരിൽപ്പരരിങ്കലും
വിവിധാകാരമുടയോർ വിപ്രന്മാർ ഭരതർഷഭ! 13
പലകർമ്മാനുരക്തന്മാർ പലകർമ്മോപജീവികൾ
ധർമ്മജ്ഞർ സത്തരവരിൽ നിത്യം ചെയ്യുക കീർത്തനം 14
പിതൃദേവോഹിമനുജരാക്ഷസന്മാർക്കു മുന്നമേ
പൂജ്യന്മാരീ മഹാഭാഗന്മാരാം ബ്രാഹ്മണർ മന്നവ! 15
ദേവകൾക്കും പിതൃക്കൾക്കും ഗന്ധർവ്വർക്കാശരക്കുമേ
അസുരർക്കും പിശാചർക്കും ദ്വിജാതികളജയ്യരാം 16
അദൈവമാക്കും ദൈവത്തെദ്ദൈവമാക്കുമദൈവതം
ഇച്ഛിച്ചാലെബ്ഭൂപനാക്കും തോല്പിച്ചീടുമനിഷ്ടനെ 17
ബ്രാഹ്മണർക്കുപരീവാദം ചെയ്തവരബുദ്ധികൾ
സത്യം ചൊല്ലുന്നു രാജാവേ! നശിയ്ക്കുമവർ നിശ്ചയം. 18
നിന്ദാപ്രശംസാദക്ഷന്മാർ കീർത്ത്യകീർത്തിപരായണർ
കോപിയ്ക്കുമെന്നും രാജാവേ! ദ്വേഷിച്ചവരിലാ ദ്വിജർ 19
ബ്രാഹ്മണന്മാർ പുകഴ്ത്തുന്ന പുരുഷനു പുലച്ചയാം
ബ്രാഹ്മണന്മാർ താഴ്ത്തിവിട്ടോൻ ക്ഷണത്തിൽത്തോറുപോമവൻ
ശകകാംബോജയവനരവരും ക്ഷത്രജാതികൾ
ബ്രാഹ്മണന്മാർ നോക്കിടാഞ്ഞു വൃഷലത്വമിയന്നതാം 21
ദ്രാവിഡന്മാർ കലിംഗന്മാർ കുളിന്ദന്മാരുശീനരർ
കോളിസർപ്പന്മാർ മഹീഷ്മരവരും ക്ഷത്രജാതികൾ 22
ബ്രാഹ്മണന്മാർ നോക്കിടാഞ്ഞു വൃഷലത്വമിയന്നതാം
അവരിൽത്തോല്മയാം മെച്ചം ജയമല്ലാ ജയിപ്രഭോ! 23
സർവ്വഘാതിയൊരാൾ വിപ്രഘാതിയും തുല്യനായ്വരാ
ബ്രഹ്മഹത്യ മഹാദോഷമെന്നോതുന്നു മഹർഷികൾ 24
ദ്വിജന്മാരിൽപ്പരീവാദം കേട്ടുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
മിണ്ടാതെ തലതാഴ്ത്തിക്കൊൾകല്ലുന്നാലേറുപോവുക 25
പിറന്നോനും പിറപ്പോനുമില്ലാ മന്നിലൊരുത്തനും
ബ്രാഹ്മണദ്വേഷമാന്നിട്ടു സുഖം ജീവിച്ചിരിപ്പവൻ 26
പിടിയ്ക്കുടങ്ങിടാ കാറു പററില്ലാ ചന്ദ്രനെത്തൊടാൻ
താങ്ങാവല്ലാ ഭൂമി ഭൂപ! ഭുവിൽ ഭൂസുരർ ദുർജ്ജയർ. 27

---

34. പൃഥിവീവാസുദേവസംവാദം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നും ബ്രാഹ്മണരെത്തന്നെയേറ്റവും പൂജചെയ്യണം
സോമരാജാക്കൾ സുഖദുഃഖേശ്വരന്മാർകളാണവർ 1
ഇവരെബ്ഭോഗങ്ങളലങ്കാരംമറിച്ചുയെന്തതും
നതിയുംചെയ്ത പൂജിയ്ക്ക നൃപൻ കാക്ക പിതൃപ്പടി 2
ഭ്രതങ്ങൾക്കിന്ദ്രനാൽപ്പോലെയതിനാൽശ്ശാന്തി നാട്ടിനാം
ജനിയ്ക്ക ബ്രഹ്മവച്ചസ്വി രാഷ്ട്രത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ശുചി 3
മഹാരഥൻ മന്നവനും പ്രാത്ഥ്യനാണരിതാപനൻ
എന്നെന്നോടെന്നുമേവക്കും ശ്രേയസ്സിന്നോതി നാരദൻ 4
ജാതിയൊക്കും ബ്രാഹ്മണനെദ്ധർമ്മവിത്താംപ്രതസ്ഥനെ
രാജൻ!ഗൃഹത്തിൽപ്പാപ്പിയ്ക്കുകതിന്മേലില്ലൊരെണ്ണവും 5
ഹവിസ്സു വിപ്രക്കേകീടിലേറുവാങ്ങുന്ന ദേവകൾ
പിതൃക്കളും, സർവ്വഭ്രതങ്ങൾക്കില്ലിവരിൽമേലൊരാൾ 6
അക്കൻ ചന്ദ്രൻ വായു വെള്ളം ഭ്രമിയാകാശദിക്കുകൾ
എല്ലാം വിപ്രനിലുൾപ്പുക്കു നിത്യമന്നം ഭുജിയ്ക്കുമേ 7
വിപ്രനുണ്ണാതുള്ളവനേറയന്നമുണ്ണാ പിതൃക്കളും
ബ്രാഹ്മണദ്വേഷി ദുഷ്ടനേറയന്നം വാനോരുമുണ്ടിടാ 8
വിപ്രർ തോഷിയ്ക്കിലെപ്പോഴും പ്രീതരാകും പിതൃക്കളും
ഏവം ദേവകളും രാജൻ!വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതില്ലിതിൽ 9
ആ ഹവിസ്സുള്ളവരവരവണ്ണം പ്രീതരായ്വരും
പരത്തിങ്കൽ നശിയ്ക്കില്ലാ പരസൽഗ്ഗതിപോമവർ 10
ഏതേതൊരു ഹവിസ്സാലേ തപ്പിപ്പൂ വിപ്രനേ നരൻ
അതാതിനാൽ പ്രീതരാകും ദേവന്മാരുംപിതൃക്കളും 11
വിപ്രങ്കൽനിന്നിട്ടാഭൂതം പ്രഭവിപ്പൂ പ്രജോത്ഭവം
ഇതേതിൽനിന്നിട്ടഭാകും മരിച്ചാലേതിലെത്തിടും 12
ഇവനാ മാഗ്ഗമറിയും സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നരകത്തിലും
ആഗതാനാഗതം രണ്ടും ബ്രാഹ്മണൻ വിപദോത്തമൻ 13

ബ്രാഹ്മണൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! സദ്ധർമ്മമറിയുന്നവൻ
ഇവനെപ്പിന്തുടർന്നോരും തോറ്റുപോകുകയില്ലെടോ. 14
നശിയ്ക്കാ പരലോകത്തിൽത്തോറ്റുപോകുകയില്ലവർ
ബ്രാഹ്മണന്റെ മുഖത്തിങ്കൽനിന്നേല്ക്കുംവാക്കു കേൾപ്പവർ 15
ഭ്രതാത്മാക്കൾ മഹാത്മാക്കൾ തോറ്റുപോകുകയില്ലവർ
തേജസ്സാലും ബലത്താലും തപിയ്ക്കും ക്ഷത്രിയക്കിഹ 16
അടങ്ങുന്നു വിപ്രരിലാത്തേജസ്സുകൾ ബലങ്ങളും
ഭൃഗുക്കൾ താലജംഘൌഘമംഗിരസ്സുകൾനീപരെ 17
ഭരദ്വാജൻ വീതഹവ്യൌളരെത്തോല്പിച്ചു ഭാരത!
ചിത്രായുധന്മാരെ യെന്നിതിവർ കൃഷ്ണാജിനദ്ധ്വജർ. 18
ഭാസിയ്ക്കുന്നു ഭ്രമിനല്കീടും മെയ്യേണം പാരലൌകികം
എന്തെല്ലാം മൊൽവതും കേൾക്കുന്നതുമുണ്ടു പറിപ്പതും 19
അതെല്ലാം വിപ്രരിൽ ശുദ്ധം തീ ദാരുവിലെഴുംപടി
ഇതിനുദാഹരണമായ് മൊല്ലാറുണ്ടീപ്പഴങ്കഥ
വാസുദേവന്റെ സംവാദം ഭ്രമിയായ് ഭരതർഷഭ! 20

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

സവ്വക്കുമമ്മ നിന്നോടു കേൾപ്പേനീസ്സംശയം ശ്രുഭേ!
എന്തുകർമ്മങ്കൊണ്ടു പാപം പോക്കും ഗൃഹമെഴുംനരൻ. 21

പൃഥിവി പറഞ്ഞു

വിപ്രരെത്തന്നെ സേവിയ്ക്ക പവിത്രമിതൊരുത്തമം
വിപ്രസേവകനായോനു രജസ്സൊക്കെ നശിച്ചിടും 22
അതിൽഭ്രതിയതിൽക്കീർത്തിയതിൽബുദ്ധിയുമൊത്തിടും
മഹാരഥൻ ക്ഷത്രിയനും പ്രാത്ഥ്യനാം ശത്രുതാപനൻ 23
എന്നെന്നോടെന്നുമേവക്കും ശ്രേയസ്സിനോതി നാരദൻ
ജാതിയൊക്കും ബ്രാഹ്മണനെദ്ധർമ്മംകാണും വ്രതസ്ഥനെ 24
അപരക്കും പരന്മാക്കും പരാപരജനത്തിനും
വിപ്രരാരെപ്പുകഴ്ത്തുന്നിതാ മനുഷ്യൻ പുലന്നിടും. 25

വിപ്രരേ നിന്ദചെയ്യുന്നോൻ താമസിയ്ക്കാതെ തോറുപോം
കടലിൽപ്പോട്ടകരിയാൽത്തോണ്ടും മണ്ണലിയുംപടി 26
അവണ്ണം പാതകം സർവ്വം നശിപ്പിപ്പതിനായ്വരും
കാണുക തിങ്കൾക്കീക്കളങ്കം കടലിന്നുപൂവെള്ളമാം 27
ഏവം ഭഗസഹസ്രത്താലിന്ദ്രൻ ചിഹ്നിതനായിനാൻ
അവക്കെഴും പ്രഭാവത്താൽ സഹസ്രാക്ഷനുമായിനാൻ 28
ഈശ്രുതക്രതുകണ്ടാലുമെന്തുമട്ടെന്നു മാധവ!
ഇച്ഛിയ്ക്കിൽക്കീർത്തിഭൂതിലോകങ്ങളിവ മാധവ! 29
വിപ്രാനുവാദേനില്ലെങ്കിൽ പൂരുഷൻ ശുചിയാത്മവാൻ
എന്നീ ഭൂമിപറഞ്ഞോരു ചൊൽ കേട്ടു മധുസൂദനൻ 30
നന്നുനന്നെന്നു കൌരവ്യ! ബഹുമാനിച്ചു ഭൂമിയെ
ഈ ദൃഷ്ടാന്തംകേട്ട പാർത്ഥ! പ്രയതൻ ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരെ
എപ്പോഴും നീ പൂജചെയ്കെന്നാൽ ശ്രേയസ്സുനേടിടും. 31

---

35. ബ്രാഹ്മണപ്രശംസ

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ജന്മത്താൽത്താൻ മഹാഭാഗൻ വിപ്രനായിപ്പിറന്നിടും
ഏവർക്കും നമ്യനതിഥിപ്രസൃതാന്നാഗ്രഭോജനൻ 1
ഉണ്ണീ! മുറ്റും നല്ലവരെ വാനോർക്കു മുഖമാം ദ്വിജർ
അനുഗ്രഹിയ്ക്കും പൂജിച്ചാൽ മംഗളോക്തികളാലവർ 2
ദ്വേഷിയ്ക്കും നമ്മെയൊക്കെയുമുണ്ണീ! കോപത്തൊടന്തണർ
പൂജിയ്ക്കാത്തോർ നിഗ്രഹിയ്ക്കും ദാരുണോക്തികളാലഹോ 3
ഉണ്ടു മുൻഗാഥകളിതിൽച്ചൊല്ലുന്നു പൂർവ്വവേദികൾ
ധാതാവു വിപ്രരേ സൃഷ്ടിച്ചാദ്യം കല്പിച്ചമാതിരി 4
മറ്റൊന്നും വേണ്ടതില്ലുണ്ടുമേലാലയ്ക്കു യഥാവിധി
ഗ്രഹ്മൻ ഗോപിച്ചിടും വിപ്രൻ നിങ്ങൾക്കായതിൽ നന്മയാം 5
സകർമ്മം ചെയ്തിൽ നിങ്ങൾക്കാ ബ്രാഹ്മിയാം ശ്രീഭവിച്ചിടും
പ്രമാണമാകുമേവർക്കും പ്രഗ്രഹന്മാരുമായ്വരും 6

ശൂദ്രകർമ്മം ചെയ്തിടൊല്ലാ ബ്രാഹ്മണൻ പണ്ഡിതോത്തമൻ
ശൂദ്രകർമ്മം ചെയ്യുവനു ധർമ്മത്തിനു തടസ്ഥമാം 7
ശ്രീബുദ്ധിതേജസ്സെന്നല്ല പ്രതാപാഢ്യവിഭൂതിയും
സ്വാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ വിപുലമാഹാത്മ്യവുമിയന്നിട്ടം 8
ഹോമിച്ചാഹവനീയത്തിൽ മഹാഭാഗ്യപ്രതിഷ്ഠിതർ
മുന്നൂട്ടേണ്ടോർ കിടാങ്ങൾക്കും ബ്രഹ്മശ്രീ കലരുന്നവർ 9
പരമശ്രദ്ധയുള്ളോർകളഭിദ്രോഹാപ്തിയെന്നിയേ
ദമസ്വാദ്ധ്യായനിരതർ സർവ്വകാമങ്ങളേല്പുമേ 10
മനുഷ്യലോകത്തുള്ളെന്തും ദേവലോകത്തിലുള്ളതും
ജ്ഞാനം തപസ്സു നിയമമിവയാൽസ്സാദ്ധ്യമൊക്കെയും 11
എന്നേവം ബ്രഹ്മഗീതങ്ങൾ നിന്നോടനഘ! ചൊല്ലിനേൻ
വിപ്രന്മാക്കനുകമ്പയ്ക്കായാഢീമാൻ ചൊല്ലിവെച്ചതാം 12
പെരുത്തവക്കുള്ള ബലം നൃപന്നൊക്കും തപസ്വികൾ
ദുരാസദന്മാർ ചണ്ഡന്മാത്രുക്കളേളാർ ക്ഷിപ്രകാരികൾ 13
ഇവരിൽ സിംഹസത്വന്മാർ മറുപേർ വ്യാഘ്രസത്വരാം
വരാഹമൃഗസത്വന്മാർ ജലസത്വരുമാം ചിലർ 14
സർപ്പസ്പർശോപമർ ചിലർ കരസ്പർശർ മറുപേർ
ചൊല്ലിക്കൊല്ലുന്നവർ ചിലർ നോക്കിക്കൊൽവവർ മറുപേർ
ആശീവിഷോപമർ ചിലർ മന്ദന്മാരുണ്ടു മറുപേർ
പലമട്ടാം ബ്രാഹ്മണക്കു വൃത്തമെത്രെ യുധിഷ്ഠിര! 16
പൌണ്ഡ്രർ കാണ്ഡവസിരാഖ്യന്മാർ ലാടദ്രാവിഡമേകളർ
ചോരന്മാർ ദർവ്വർ ദരദർ ശൌണ്ഡീശബരബർബ്ബരർ 17
കിരാതയവനന്മാരും ക്ഷത്രജാതികളാമവർ
ബ്രഹ്മണാമർഷണംമൂലം വൃഷലത്വത്തെ നേടിനാർ 18
അസുരന്മാർ ജലത്തിങ്കൽപ്പാർപ്പൂ ബ്രാഹ്മണനിന്ദയാൽ
വിപ്രപ്രസാദാൽ സത്ഗ്രത്തിൽപ്പാത്തുപോരുന്നു ദേവകൾ 19
പറന്നാ വ്യോമംതൊട്ടിടുവാൻ ഹിമവാനെയിളക്കുവാൻ
ചിറയാൽഗ്ഗംഗനില്ലില്ലാ മന്നിൽ ബ്രാഹ്മണർ ദുർജ്ജയർ 20
പറന്നാ വിപ്രവിരോധത്താൽപ്പാത്തടം കാത്തുകൊള്ളുവാൻ
ദേവകൾക്കും ദേവതകൾ മഹാത്മാക്കൾ മഹീസുരർ 21

നിത്യം പൂജിയ്ക്കുകവരെദ്ദാനത്താൽപ്പരിചയ്യയാൽ
ആഴിചൂഴുമൊരീയുഴിവാഴുവാനാഗ്രഹിയ്ക്കിൽ നീ 22
പ്രതിഗ്രഹത്താൽത്തേജസ്സു ശമിയ്ക്കും ബ്രാഹ്മണക്കിഹ
പ്രതിഗ്രഹേച്ഛയറേറാരിൽനിന്നു രക്ഷിയ്ക്ക മന്നവ! 23

---

36 ശക്രശംബരസംവാദം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
ശക്രശംബരസംവാദമതു കേൾക്ക യുധിഷ്ഠിര. 1
ശക്രനജ്ഞാതവേഷത്താൽജ്ജടിയായ്പ്പൊടിയേറുമേ
വിരൂപത്തേരാണ്ടു ചോദ്യംചെയ്തു ശംബരനോടടൻ. 2

ശക്രൻ പറഞ്ഞു.

എന്തു വൃത്താൽശ്ശംബര! നീ തൻജാതിക്കാക്കുമേലെയായ്
നീ ശ്രേഷ്ഠനെന്നോപ്പതെന്തുകൊണ്ടതോതുക തത്ത്വമായ്. 3

ശംബരൻ പറഞ്ഞത.

വിപ്രന്മാരിലസൂയിയ്ക്കാ ബ്രാഹ്മം മതമെനിയ്ക്കിഹ
ശാസ്ത്രംചൊല്ലും ബ്രാഹ്മണരെ മാനിപ്പേൻ ഞാൻ യഥാസുഖം 4
കേട്ടിട്ടു നിന്ദിയ്ക്കില്ലാ ഞാൻ കുറ്റം ചെയ്യില്ലൊരിയ്ക്കലും
പൂജിച്ചു നേരേചോദിപ്പേൻ ധീമാന്മാർ കാൽപിടിയ്ക്കുവേൻ 5
അവർ വിശ്വസ്തരായ്ച്ചൊല്ലും നിത്യം ചോദിയ്ക്കുമെന്നൊടായ്
പ്രമത്തക്പ്രമത്തൻ ഞാൻ സുപ്തക്കണ്വിൽ നില്ക്കുവേൻ 6
അവർ ശാസ്ത്രത്തിലാണ്ടെന്നെ ബ്രഹ്മന്യനസൂയുവെ
സന്തൊഴുകുന്നു ശാസ്താക്കൾ കോൽത്തേനീച്ചകൾപോലവേ. 7

സന്തുഷ്ടരവരെന്തോതും ഗ്രഹിപ്പേനതു മേധയാൽ
സമാധിനിത്യമാത്മാവിന്നനുലോമമശങ്കിതം 8
ആ ഞാൻ വാഗഗ്രമുഷ്ടങ്ങം രസങ്ങളറിയുന്നവൻ
സ്വജാതിക്കാക്കുമേൽ നില്പേൻ താരകാംക്കിടുപോലവേ. 9
ഇതാണു മന്നിലുത്തമമിതല്ലോ നേത്രമുത്തമം
ശാസ്ത്രം വിപ്രമുഖത്തിങ്കൽനിന്നു കേട്ടു നടക്കതാൻ 10
ഔക്കാരണം പണ്ടറിഞ്ഞുകണ്ട ദേവാസുരം രണം
എന്നച്ഛൻ ഹൃഷ്ടനായിട്ടു വിസ്മയപ്പെട്ടിതേറവും 11
മഹാന്മാരാം വിപ്രരുടെ മഹിമാവങ്ങു കണ്ടതിൽ
ചോദിച്ചിതിവരെന്തേവം സിദ്ധരെന്നിടുപോട്ടു താൻ. 12

സോമൻ പറഞ്ഞു.

വിപ്രരെല്ലാം തപസ്സാലെ സിദ്ധർ വാകുബലരെപ്പൊഴും
കയ്യുക്കുള്ളവർ മന്നോർകാം വാഗസ്സുന്മാർ ദ്വിജാതികാം 13
പ്രണവാദ്ധ്യയനംചെയ്ത ബ്രാഹ്മി ഉസ്ഥിതിയേറവൻ
നിർമ്മന്യുനിർവ്വാണനായോൻ യതിയാം സമദർശനൻ 14
എന്നല്ലാ ജ്ഞാനിയായ് വേദമൊക്കേയും പിതൃമന്ദിരേ
കൊണ്ടാടിത്താൻ പഠിച്ചീടിൽ ഗ്രാമ്യനായ്ത്തീരുമായവൻ 15
മിഴുങ്ങുമിവരെബ്ഭൂമിയെലിയെപ്പാമ്പുപോലവേ
പൊരുതാബ്ഭുപനെയുമപ്രവാസി ദ്വിജനേയുമേ 16
അഭിമാനം ശ്രീകെടുക്കുമല്ലധീയാം പുമാനിഹ
ദുഷിപ്പു കന്യഗർഭത്താൽ ഗൃഹവാസത്തിനാൽ ദ്വിജൻ 17
അത്ഭുതാകാരേന്ദുവിൽനിന്നെന്നച്ഛനിതു കേട്ടുടൻ
മഹാവ്രതി ബ്രാഹ്മണരെപ്പൂജിച്ചു ഞാനുമങ്ങിനേ. 18

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

ദാനവേന്ദ്രാസ്യഗളിതമീ വാക്യം കേട്ടു വാസവൻ
പൂജിച്ചു വിപ്രരെപ്പിന്നെ നേടിനാനിന്ദ്രപട്ടവും. 19

37. പാത്രപരീക്ഷ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അപൂർവ്വനോ പാത്രമൊപ്പമേറെനാൾ വാണൊരുത്തനോ
ദൂരത്തിൽനിന്നുവന്നോനോ പാത്രമെന്തു പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്രിയയുണ്ടാം മിലക്കെന്നാൽ ശ്രദ്ധമാംപ്രതമുത്തമം
ആരഹരെന്തെന്തു യാചിയ്ക്കുമതെല്ലാം നല്കുമെന്നുതാൻ 2
ഭൃത്യർക്കു പീഡപറാതെയെന്നേവം കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ
ഭൃത്യർക്കു പീഡപറിയ്ക്കിലേല്ക്കുമാത്മാപകർഷണം 3
അപൂർവ്വൻ പാത്രമാമൊപ്പമേറെനാൾ വാണൊരുത്തനും
ദൂരത്തിൽനിന്നുവന്നോനും പാത്രമെന്നറിയൂ ബുധർ 4

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭൃത്യൌഘപീഡകൂടാതെ ധർമ്മഹിംസപെടാതെയും
തത്വത്താൽപ്പാത്രമറിയുകാക്കേകീടിൽപ്പതിച്ചിടാ. 5

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ജ്ഞാതികപുരോഹിതാചാര്യർ ശിഷ്യസംബന്ധിബാന്ധവർ
എവരും പൂജ്യർ മാന്യന്മാർ ശ്രുതജ്ഞരനസൂയകർ 6
ഇമ്മട്ടല്ലാത്തോർകളെല്ലാം സൽക്രിയയ്ക്കർഹരായ്വരാ
എന്നാൽ നിത്യം പരീക്ഷിയ്ക്ക പുമാന്മാരെച്ചുഴിഞ്ഞുതാൻ 7
ചൊടിച്ചീടായ്ക നേരോത്തകഹിംസദമമാർജ്ജവം
ദ്രോഹിയ്ക്കായ്ക മടിയ്ക്കായ്കഹ്രീതിതീകശമംദമം 8
ഇവയാരിൽക്കണ്ടിടുന്നുണ്ടിങ്ങകായ്കുകിം ഭാരത!
സ്വഭാവാലൊഴിവായിട്ടുമാപ്പാത്രം മാനനാർഹമാം 9

ഏറെപ്പാത്തവനായാലുമപ്പോൾപ്പാത്തവനാകിലും
അപൂവ്വൻ പൂവ്വനായാലുമാപ്പാത്രം മാനനാഹ്മാം 10
അപ്രാമാണ്യം ശ്രുതികളിൽശ്ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ വിലംഘനം
അവ്യവസ്ഥയുമെല്ലാടമിതാണാത്മവിനാശനം 11
പാണ്ഡിത്യത്തള്ളലോടേതു വിപ്രനോ വേദനിന്ദകൻ
പാഴാമാനപിക്ഷകീതക്കവിദ്യയിൽക്കുറുകൊണ്ടവൻ 12
ദുസ്തർക്കത്താൽസ്സജ്ജനത്തെജ്ജയിയ്ക്കും പട്ടതാക്കികൻ
ആക്രോഷ്ടാവതിവക്താവു വിപ്രന്മാരിൽസ്സദായ്പൊഴും 13
സവ്വാഭിശങ്കിയാം മൂഢൻ ബാലൻ കടുകഭാഷിയും
അറിഞ്ഞാലും താത! നരശാപാണമ്മട്ടിലുള്ളവൻ 14
ശാപവൈവണ്ണ്യം ക്രൂരപ്പാനം ഹനിപ്പാനുമതേവിധം
ഏല്ക്കും സംഭാഷണത്തിനും സവ്വശാസ്ത്രവധത്തിനും 15
നോക്കീടേണം ലോകയാത്രധമ്മമാത്മഹിതങ്ങളും
ഇമ്മട്ടുനിന്നിടും മത്ത്യനേറെയാണ്ടെയ്യുവാച്ചിടും 16
കടംവീട്ടിദ്വേവകഠക്രൂമുഷികഠക്രമതേവിധം
പിതൃക്കഠക്രും ബ്രാഹ്മണക്രും പാന്ഥക്കഞ്ചാമതങ്ങിനേ 17
മുറയ്ക്കുശ്രദ്ധമായ് നന്നായ് നടത്തീടും ക്രിയാവശാൽ
ഏവം ഗൃഹസ്ഥൻ കമ്മങ്ങഠ ചെയ്താൽധമ്മംക്ഷയിച്ചിടാ. 18

---

38. പഞ്ചചൂഡാനാരദസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സ്ത്രീസ്വഭാവം കേഠക്രുവാനുണ്ടാഗ്രഹം ഭരതോത്തമ!
സ്ത്രീകഠ ദോഷങ്ങഠക്രുമൂലം ലഘുചിത്തകഠപോലവർ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുഴകഥ
നാരദനുള്ള സംവാദം പുംശ്ചലീപഞ്ചചൂഡനായ്. 2

ലോകമൊക്കെസ്സഞ്ചരിപ്പോൻ മുന്നം ദേവർഷി നാരദൻ
ബ്രഹ്മപുത്രസ്സിനെക്കണ്ടു മാന്യയാം പഞ്ചചൂഡയെ 3
ചാരുസർവ്വാംഗിയവളെക്കണ്ടു ചോദിച്ചു മാമുനി
എനിയ്ക്കുണ്ടൊരു സംദേഹമതു ചൊല്ലു സുമദ്ധ്യമേ. 4

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടവളാ വിപ്രനാരദർഷിയൊടോതിനാൾ
ചൊൽവേൻ വിഷയമുണ്ടെങ്കിൽപ്പോന്നോൾ ഞാനെന്നു
(കാണുനീ.

നാരദൻ പറഞ്ഞു

ഭദ്രേ! നിനക്കവിഷയമേല്പിയ്ക്കാ ഞാനൊരിയ്ക്കലും
നീ ചൊല്ലി സ്ത്രീസ്വഭാവത്തെക്കേൾപ്പാൻ മോഹം വരാനനേ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നാദ്ദേവർഷി ചൊല്ലിക്കേട്ടപ്സരസ്ത്രീ കുലോത്തമ!
ചൊന്നാൾ പെണ്ണായ ഞാൻ പെണ്ണുങ്ങളെ നിന്ദിയ്ക്കുദ്ഗ്രടം 7
സ്വഭാവമെന്തേതുമട്ടാ സ്ത്രീകളെന്നറിയും ഭവാൻ
ഈവക്കാര്യമെന്നോടു ദേവർഷേ! ചോദിയായ്ക നീ 8
അവളോടോതി ദേവർഷി സത്യംചൊല്ലു സുമദ്ധ്യമേ
ദോഷമൊന്നാൽദ്ദോഷമുണ്ടാം സത്യത്തിൽദ്ദോഷമില്ലെടോ. 9
എന്നു കേട്ടിട്ടുള്ളുറച്ചു ചാരുഹാസിനിയാമവൾ
സ്ത്രീദോഷം ശാശ്വതം സത്യം മുറുമോതാൻ തുടങ്ങിനാൾ. 10

പഞ്ചചൂഡ പറഞ്ഞു

കുലീനമാർ സുന്ദരികൾ നാഥനുള്ളവർ നാരികൾ
നില്ക്കാ മര്യാദയ്ക്കു ദോഷം സ്ത്രീകൾക്കുണ്ടിതു നാരദ! 11
സ്ത്രീകളേക്കാൾപ്പാപമായി മറ്റൊന്നുംതന്നെയില്ലിഹ
ദോഷങ്ങൾക്കീ സ്ത്രീകൾമൂലമതങ്ങയ്ക്കറിവുള്ളതാം 12

അറിഞ്ഞു സമ്പന്നരായിട്ടഴകൊക്കും വശസ്ഥരെ
ഭർത്താക്കളെത്തരംവന്നാൽക്കാത്തുനില്ക്കില്ല നാരികൾ. 13
അസദ്ധർമ്മം സ്ത്രീകളാകും ഞങ്ങൾക്കുണ്ടിതു ഹേ പ്രഭോ!
നാണംവിട്ടും പാപിമർത്ത്യന്മാരേ ഞങ്ങൾ ഭജിയ്ക്കുമേ 14
സ്ത്രീയേ പ്രാർത്ഥിപ്പതാരുണ്ടങ്ങട്ടുത്തുപെരുമാറുവോൻ
കുറച്ചു സേവനപനെ സ്ത്രീകളിച്ഛിച്ചുകൊള്ളുമേ 15
മനുഷ്യർ ചോദിയ്ക്കാഞ്ഞേവം പരിചാരഭയത്തിനാൽ
ഭർത്തൃമര്യാദയ്ക്കു നില്പിതമര്യാദകൾ നാരികൾ 16
അവക്കഗമ്യനില്ലാരും വയസ്സിന്നില്ല നിശ്ചയം
ആണെന്നു താൻ ഭജിച്ചീടും സുരൂപനെ വിരൂപിയെ 17
ഭയം ദയ ദ്രവ്യകാംക്ഷയിവകൊണ്ടൊന്നുമൊട്ടുമേ
ജ്ഞാതിവംശച്ചാച്ചകൊണ്ടും നാഥരിൽ സ്ത്രീകൾനിന്നിടാ. 18
യൌവനത്തികവായ് മുഷ്ടവസ്ത്രാഭരണമാർകളെ
സൈരവൃത്തിസ്ത്രീകളെത്താൻ കൊതിപ്പുകുലനാരികൾ 19
ബഹുമാനിച്ചിഷ്ടമോടും രക്ഷിയ്ക്കപ്പെട്ടനാരികൾ
ക്ലീനൻ പൊട്ടൻ ജഡൻ മുണ്ടനിവരോടുമിണങ്ങുമേ. 20
ദേവേശേ!ഞൊണ്ടകാലന്മാർ മറ്റും കുത്സിതരോടുമേ
സ്ത്രീകൾക്കഗമ്യനി ലോകത്താരുമില്ലാ മഹാമുനേ! 21
ബ്രഹ്മൻ!കടക്കാൻവയ്യാഞ്ഞുകൊരിയ്ക്കലുമെങ്കിലും
അവർതമ്മിൽച്ചെയ്യുനോക്കും നാഥന്മാർകളിൽനിന്നിടാ 22
ആണുങ്ങളെക്കിട്ടിടാഞ്ഞും പരിചാരഭയത്തിനാൽ
വധബന്ധഭയത്താലും താനേ ഗ്രഹ്യകളാമവർ 23
ചലസ്വഭാവമാർ ദുസ്സേവ്യമാർ ദുർഗ്രാഹ്യഭാവകൾ
സ്ത്രീകൾ മറ്റും പ്രാജ്ഞപുമാനുടെ വാക്കുകൾപോലയാം. 24
തൃപ്തിപ്പെടാതീ വിറകിലാഴിയാർകളിലങ്ങിനേ
അന്തകൻ ജീവികളിലും പെണ്ണാണുങ്ങളിലുംശരി 25
ഇതുമറ്റൊന്നു ദേവേശേ!സ്ത്രീകൾക്കുള്ള രഹസ്യമാം
അഴകുള്ളാണിനെക്കണ്ടാൽ സ്ത്രീയോനിയ്ക്കുനലച്ചിലാം 26
കാമംനടത്തുമെന്നാലും ചിത്തപ്രീതികൊടുക്കിലും
പൊറുക്കില്ലാ രക്ഷചെയ്യും ഭർത്താവിലിഹ നാരികൾ. 27

പെരുത്തഭീഷ്ടഭോഗങ്ങളുന്നം ഭൂഷണമാലയം
ഇവയ്ത്തുയ്ക്കുകൊണ്ടാടാ രതിയ്ക്കുള്ളാശപോലവേ 28
കൊടുങ്കാറന്തകൻ മൃത്യുപാതാളം ബഡവാമുഖം
കത്തിസപ്പം വിഷം തിയ്യുമൊരേടം സ്ത്രീകഥം മറൊടം. 29

എന്നോ വിധാതാവിഹ പഞ്ചഭൂതം
ചമച്ചു ലോകങ്ങളുമപ്രകാരം
പുമാൻകളെസ്ത്രീകളെയും ചമച്ചുവോ
സ്ത്രീകഥംക്കു ദോഷങ്ങളുമന്നു നാരദ! 30

---

39. സ്ത്രീസ്വഭാവകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഈ മർത്ത്യരേറാമുലകിൽ സ്ത്രീകളിൽസ്സക്തരാകുമേ
ദൈവം സൃഷ്ടിച്ച വഴിയേ മോഹത്താലയിമന്നവ! 1
പെണ്ണുങ്ങളാണുങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷം ലോകസാക്ഷികം
തീവ്രശങ്കയെനിയ്ക്കാന്നു ഹൃദയത്തിങ്കലുണ്ടിതിൽ 2
നരരെന്തിവരിൽസ്സംഗംചെയ്യുവാൻ കുരുനന്ദന!
ചിലരിൽ സ്ത്രീകഥം രഞ്ജിപ്പു വിരക്തിപ്പെട്ടമങ്ങിനേ 3
എന്നാലോ പുരുഷവ്യാഖ്യാസൂക്ഷിപ്പാൻവഴിയെങ്ങിനേ
സ്ത്രീകളെപ്പുരുഷന്നങ്ങുന്നതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ. 4
രമിച്ചുകൊള്ളുന്നൊരിവർ വഞ്ചിക്കുന്നു മനുഷ്യരെ
ഇവക്കു കയ്യിൽപ്പെട്ടോരു പുരുഷൻ വിട്ടൊഴിഞ്ഞിടാ 5
പയ്യൂഥം പുത്തൻപുല്ലുപോലെ പുത്തനാളെപ്പിടിക്കുമേ
ശംബരന്നുള്ളോരുമായ നമുചിക്കുള്ളമായയും 6
ബലികുംഭീനസക്കുള്ളതൊക്കെ സ്ത്രീകളറിഞ്ഞിടും
"ഒളിവിൽ സ്ഥലമില്ലില്ലാ തക്കംചോദിപ്പതില്ലൊരാൾ 7
എന്നാൽബ്ഭാരത!പെണ്ണുങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്നു സതീവ്രതം"
ചിരിപ്പോനിൽച്ചിരിച്ചീടും കരഞ്ഞോനിൽക്കരഞ്ഞിടും 8

കാലംനോക്കീട്ടപ്രിയനെ പ്രിയവാക്കാൽ പിടിച്ചിടും
ഉശനസ്സറിയും ശാസ്ത്രം ബൃഹസ്പതിയറിഞ്ഞതും 9
സ്ത്രീബുദ്ധിയിന്മേലെയല്ലായവരെക്കാപ്പതെങ്ങിനേ
പൊളിയും സത്യമെന്നോതും സത്യം പൊളിയുമാക്കിടും 10
ഇമ്മട്ടുള്ളവരേ വീര!കാക്കും പുരുഷരെങ്ങിനേ
സ്ത്രീബുദ്ധിയിൽക്കണ്ണവെച്ചു ശാസ്ത്രങ്ങളരികൽന! 11
ബൃഹസ്പതിപ്രഭൃതികൾ യോഗ്യർ നിർമ്മിച്ചതായ്വരാം
പുരുഷന്മാർ പൂജചെയ്യെ മനംമാറുന്നു മർത്ത്യനിൽ 12
ധിക്കരിച്ചീടിലും ഭൂപ! മനംമാറുന്നു നാരികൾ
ധർമ്മിഷ്ഠമാരീ പ്രജകളെന്നാം ശ്രുതിമഹാഭുജ! 13
മാനിച്ചാൽ മാനിയാഞ്ഞാലും മാറീടുന്നു മനസ്സിനെ
അവരെക്കാക്കുവാനാരുണ്ടെന്നെനിയ്ക്കതിസംശയം 14
അതുപൊല്ല മഹാഭാഗ!കുരുവംശവിവർദ്ധന!
അവരെക്കാക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടെന്നാൽക്കുരുപുംഗവ!
ചെയ്യോന്നോ ചെയ്തിരിപ്പോന്നോ ഭഗവാനരുൾചെയ്ക മേ. 15

---

40. വിപുലോപാഖ്യാനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശരിയാണു മഹാബാഹോ!പാഴല്ലിതിലൊരെണ്ണവും
കൌരവ്യ!നാരിയെപ്പറ്റിപ്പറഞ്ഞതിൽ മന്നവ! 1
ഇതിങ്കൽനിന്നോടിന്നൊന്നുപറഞ്ഞീടാം പഴങ്കഥ
മഹാത്മാവായ വിപുലൻ മുന്നം രക്ഷിച്ചമാതിരി. 2
ബ്രഹ്മാവീ സ്ത്രീകളെ സൃഷ്ടിചെയ്തതും ഭരതർഷഭ!
എന്തിനാണെന്നതെന്നുണ്ടീ! വിവരിയ്ക്കാം നരാധിപ! 3
സ്ത്രീകളേക്കാൾപ്പാപിയായ വസ്തുവൊന്നില്ല നന്ദന!
കൃത്രിമയ്യാണു പെണ്ണുങ്ങൾ മയമായകളാം വിഭോ! 4

കത്തിസപ്പംപിഷം തിയ്യമൊരേടം സ്ത്രീകഥ മറിടം
ധർമ്മിഷ്ഠമരി പ്രജകളെന്നാം ശ്രുതി മഹാഭുജ! 5
താനേ ദേവതപമേല്പുന്നിതതിൽപ്പേടിച്ചു ദേവകഥ
പിന്നെ ബ്രഹ്മാവിൻെറ മുമ്പിൽച്ചെന്നു വാനോരരിന്ദമ! 6
മാനസംനല്കി മിണ്ടാതെ തലയുംതാഴ്ത്തിനില്പുമായ്
ആദ്ദേവകഥകളെല്ലാരുള്ളമറിഞ്ഞിട്ടു പിതാമഹൻ 7
മർത്ത്യർ മോഹിച്ചിടും കൃത്യസ്ത്രീകളെത്തീർത്തിതാ പ്രഭു
മുൻസൃഷ്ടിയിൽ സ്ത്രീകളിങ്ങു പരം സാദ്ധ്യികളാണെടോ 8
ആസ്സാദ്ധ്യിമാർ കൃത്യകളായ്ത്തീർന്നു വിശേഷസൃഷ്ടിയാൽ
യഥാകാമം കാമമവക്കേകിക്കൊണ്ടാൻ പ്രജാപതി 9
കാമലുബ്ധകളീ സ്ത്രീകഥ ബാധിച്ചു മർത്ത്യരെസ്സദാ
ക്രോധം കാമത്തിനു തുണയായിസ്സൃഷ്ടിച്ചിതാ പ്രഭു 10
കാമക്രോധങ്ങഥകളു പാട്ടിലായിതാ പ്രജയൊക്കെയും
സ്ത്രീകഥക്കോ ക്രിയയില്ലൊന്നുമെന്നേ്രതെ ധർമ്മനിശ്ചയം. 11
നിരിന്ദ്രിയാശാസ്ത്രകളീ സ്ത്രീകഥ ഭോഷ്ടെന്നുമാം ശ്രുതി
ശയ്യാസനമലങ്കാരമന്നപാനമനായ്മത 12
ദ്വേഷ്യകളു ഭാവം രതിയും സ്ത്രീകഥക്കേകീ പ്രജാപതി
പുമാന്മാക്കവരെസ്സൂക്ഷിച്ചീടാൻപാരില്ലൊരിയ്ക്കലും 13
വീശപകത്താവിനുമുണ്ണീ! മറാണെങ്ങഥകളു പറുമോ.
വാക്കെന്നല്ല വധം ബന്ധം പലക്ലേശമിവറിനാൽ 14
സ്ത്രീകളേസൂക്ഷിച്ചുകൂടായവർ സംയതിവിട്ടവർ
ഇതെന്നാൽപ്പുരുഷവ്യാഘ്ര! മുന്നുമ കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ. 15
വിപുലൻ ഗുരുപത്നിയ്ക്കു രക്ഷചെയ്തോരുമാതിരി
ദേവശർമ്മാവെന്നു മഹാഭാഗനാമുഷിവിശ്രുതൻ 16
അവന്നു രുചിയാം ഭാര്യയഴകിനെതിരാവതം
അവഥകളുള്ളഴകാൽ മത്തർ ദേവഗന്ധർവ്വമാനവർ 17
വിശേഷിച്ചും നരപതേ! വൃത്രഘ്നൻ പാകശാസനൻ
നാരീചരിതവിത്തേ്രതെ ദേവശർമ്മമഹാമുനി! 18
യഥാശക്തി യഥോത്സാഹം സൂക്ഷിച്ചാനാത്മഭാര്യയെ
അദ്ദേഹമറിവു ശക്രൻ പരസ്ത്രീകാമിയെന്നുമേ. 19

അതിനാൽബ്ബലമായ്ബ്ഭായ്യാരക്ഷണംചെയ്തിതായവൻ
യജ്ഞംചെയ്വാനുന്നിയുണ്ണീ! മുനിയന്നൊരു നാളവൻ 20
ചിന്തിച്ചു ഭായ്യയേ സൂക്ഷിയ്ക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നു താൻ
രക്ഷാവിധാനമുംകൊണ്ടു കണ്ടുവെച്ചാത്തപോനിധി 21
ചൊല്ലീ വിളിച്ചിഷ്ടശിഷ്യൻ ഭാഗ്ഗവൻ വിപുലാഖ്യനെ.

ദേവശർമ്മാവു പറഞ്ഞു

യജ്ഞംചെയ്വാൻശ്രമിയ്ക്കുന്നോൻ ശക്രനീ രുചിയെ സ്വയം
കാമിപ്പിതെന്നുമിവളെ രക്ഷിയ്ക്കുക യഥാബലം 22
കരുതിത്തന്നെ നില്ക്കേണമെപ്പോഴും ദേവരാജനിൽ
പലവേഷമെടുത്തീടുമായവൻ ദ്രുസത്തമ! 23

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നവൻ ചൊന്ന വിപുലൻ തപസാനിയതേന്ദ്രിയൻ
നിത്യമുഗ്രതപസ്സുവീപതേ! പാവകസന്നിഭൻ 24
ധർമ്മജ്ഞൻ സത്യവാക്കേവമാവാമെന്നോറു ചൊല്ലിനാൻ
വീണ്ടും ചോദിച്ചു രാജാവേ! പോകുമാഗ്ഗുരുവോടുടൻ. 25

ദേവശർമ്മാവു പറഞ്ഞു

വന്നെത്തുമിന്ദ്രനെന്തൊക്കെ വേഷമായിവരാം മുനേ!
വപുസ്സുതേജസ്സുമെന്തുമട്ടതും വിവരിയ്ക്കുനേ. 26

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മഹാത്മാവാം വിപുലനോടപ്പൊഴാബ്ഭഗവാനുടൻ
യഥാതഥം ശക്രനുടെ മായയെച്ചൊല്ലി ഭാരത! 27

ദേവശർമ്മാവു പറഞ്ഞു

വിപ്രശ്രേ! ബഹുമായാവി ഭഗവാൻ പാകശാസനൻ
അതാതുഭാവംമാറീടും പലമാതിരി വീണ്ടുമേ. 28

കിരീടിവജ്രിമകുടിവാസവൻബദ്ധകുണ്ഡലൻ
മുന്നേത്തൊണ്ടു പിന്നീടു ചണ്ഡാലാകൃതിയായ്വരും 29
ശഖിയാം ജടിയാം ചീരവസ്ത്രനാമയിപുത്രക!
പെരുംകുറനനുമാം പിന്നെ കൃശനാം ചീരവസ്ത്രനാം 30
ചെമപ്പുനീലച്ച കറുത്തേവം മാറും നിറങ്ങളും
വിരൂപനാം രൂപവാനാം യുവാവാം പിന്നെ വൃദ്ധനാം. 31
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻപിന്നെ വൈശ്യനാം ശൂദ്രനാമവൻ
പ്രതിലോമൻ പിന്നെയനുലോമനാമാശ്രുതക്രതു 32
അരയന്നംകാക്കകിളികുയിൽവേഷങ്ങളാന്നിട്ടും
ആനസിംഹം പുലിയിവയ്ക്കുള്ളരൂപമെടുത്തിട്ടും. 33
ദൈവം ദൈത്യം രാജകീയമെന്നീദ്ദേഹവുമാന്നിട്ടും
അകൃശൻ വായുഭഗ്നാംഗൻ വികൃതൻ ശകുനാകൃതി 34
നാൽക്കാലി പലരൂപത്തിലാകും ബാലിശനാമവൻ
കൊതുകീച്ചയിവറിന്റെ ദേഹവുംപൂണ്ടുകൊണ്ടിട്ടും 35
ഇവനെഗ്രഹണംചെയ്യാനാക്കും വിപുല! പറിടാ.
ഉണ്ണീ! വിശ്വംചമച്ചോരു വിശ്വകൃത്തിനുപോലുമേ 36
പിന്നിടിന്ദ്രൻ മറഞ്ഞിട്ടുകാണാകും ജ്ഞാനദുഷ്ടിയാൽ
കാറായ്നിലപ്പും പിന്നെയവൻ ദേവരാജനുമായ്വരും 37
ഇമ്മട്ടു പലരൂപങ്ങളെടുക്കും പാകശാസനൻ
എന്നാൽ വിപുല! യതാത്താൽക്കാത്തുകൊൾകീസ്സമദ്ധ്യയെ 38
രുചിയെദ്ദേവരാജാവു തൊടാതേ ഭുഗ്ദസത്തമ!
യജ്ഞത്തിന്നായ്വെച്ച ഹവ്യം ദുഷ്ടൻ നായെന്നപോലവേ. 39
എന്നുംപറഞ്ഞാ മഹർഷി യജ്ഞകാരൻ ഗമിച്ചതേ
ദേവശർമ്മൻ മഹാഭാഗൻ പിന്നെബ്ഭരതസത്തമ! 40
വിപുലൻ ഗുരുവിൻവാക്കു കേട്ടു ചിന്തയിലാണ്ടുപോയ്.
ബലവാനാമിന്ദ്രനിൽനിന്നേറവുംചെയ്ത രക്ഷയും 41
ഗുരുഭായ്യ്ക്കയ രക്ഷിപ്പാനെന്തുചെയ്തീടവേണ്ടു ഞാൻ.
മായാവിയാണീദ്ദേവേന്ദ്രൻ ദുർഘർഷൻ വീര്യമുള്ളവൻ 42
ആശ്രമത്തെ മറയ്ക്കാതെ പറാ പാകാരിരക്ഷണം
അമ്മട്ടുടജമായാൽക്കോ നാനാവിധസുരുചിര 43

ശക്രൻ കാറായുമൊപ്പിയ്ക്കും ഗുരുപത്നിപ്രധർഷണം
അതിനാലീ രുചിയിൽ ഞാനാവേശിച്ചിനും കാക്കുവേൻ 44
അല്ലെങ്കിൽപ്പൌരുഷങ്കൊണ്ടേ രക്ഷിയ്ക്കാവുന്നതല്ലിവം
കേൾപ്പുണ്ടു ഭഗവാൻ നാനാരൂപനാം പാകശാസനൻ 45
ആ ഞാൻ യോഗബലങ്കൊണ്ടേ ദേവേന്ദ്രനുനുകാക്കുവൻ
മെയ്യാൽമെയ്യിൽപ്രവേശിപ്പേനിവളെക്കാത്തുകൊള്ളുവാൻ 46
ഈപ്പത്നിയെത്താനുച്ഛിഷ്ടയായിട്ടു ഗുരു കാങ്കിലോ
ദുഃഖം കോപാൽശ്ശപിച്ചീടും ദിവ്യജ്ഞാനൻ തപോനിധി. 47
മർത്ത്യരാൽ മറുപെണ്ണിട്ടു രക്ഷിയ്ക്കാവുന്നതല്ലിവം
മായാപിയല്ലോ ദേവേന്ദ്രനെന്നോ സംശയമാണ്ട ഞാൻ 48
എനിയ്ക്കവശ്യംചെയ്തീടവേണ്ടതാം ഗുരുശാസനം
താനിതിങ്ങിനെചെയ്തെങ്കിലാശ്ചര്യംചെയ്തതായ്വരും 49
ഗുരുപത്നീശരീരത്തിൽ യോഗങ്കൊണ്ടീ പ്രവേശനം
ഇമ്മട്ടിവൾക്കുള്ളമെയ്യിൽവസിപ്പേൻ ഞാൻ സമാഹിതൻ 50
പൊയ്ത്താരിലയിൽ നീർത്തുള്ളിപോലേ ചലനസക്തനായ്
രജോരൂപംവിട്ടൊരെനിയ്ക്കപരാധവുമായ്വരാ 51
വഴിയ്ക്കു ശൂന്യസഭയിൽപ്പാന്ഥൻ പാക്കുനാതെങ്ങിനേ
ഗുരുപത്നീശരീരത്തിലവ്വണ്ണം പാർത്തുകൊള്ളുവൻ. 52
ഈവണ്ണമിവൾതൻമെയ്യിൽപ്പാർത്തുകൊൾവേൻ സമാഹിതൻ
എന്നേവം ധർമ്മവുംപാർത്തു വേദവേദങ്ങളൊക്കെയും 53
വന്ദിച്ചതാപവുംപാർത്തു ഗുരുവിന്നും തനിയ്ക്കുമേ
മനസ്സാലീവിധം രക്ഷയ്ക്കുറച്ചങ്ങിനെ ഭാർഗ്ഗവൻ 54
അനുഷ്ഠിച്ചു പരം യത്നമായതെങ്ങിനെ കേൾ നൃപ!
അടുത്തിരുന്ന വിപുലൻ തപസ്വി ഗുരുപത്നിയെ 55
ചാരത്തെഴുംസുന്ദരിയെ യഥാന്യായമുകയാക്കിനാൻ.
കണ്ണിൽക്കൺകൊണ്ടിവളുടെ രശ്മിചേർത്തിട്ടു രശ്മിയാൽ 56
മെയ്യിൽക്കടന്നു വിപുലൻ വാനിൽക്കാറുകണക്കിനേ.
ലക്ഷണം ലക്ഷണത്താലെയാനനത്താലെയാനനം 57

ഇളക്കാതേ വാണു നിഴൽപോലെയഹിതൻ മുനി.
പരംനിറുത്തി വിപുലൻ ഗുരുപത്നികളേബരം 58
വാണു രക്ഷയ്ക്കുവളറിഞ്ഞതുമില്ലവനെത്തടാ.
ആ മഹാത്മാവിന്റെ ഗുരുയജ്ഞംചെയ്തവനീപതേ! 59
ഗൃഹത്തിലെത്തുന്നവരെയവൻനോക്കിത്തായവൻ

---

41. വിപുലോപാഖ്യാനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നീടൊരിയ്ക്കൽദേവേന്ദ്രൻ ദിവ്യരൂപവപുസ്സോടും
ഇതാണു തക്കമെന്നോത്തിയാശ്രമത്തിങ്കലെത്തിനാൻ. 1
എതിരറുകൊതിപ്പിയ്ക്കും രൂപമാണ്ടു ജനാധിപ!
കാണേണ്ടുന്നവനായിട്ടങ്ങാശ്രമത്തിൽക്കടന്നുതേ 2
അവൻ കണ്ടാനങ്ങിരിയ്ക്കും വിപുലന്റെ കളേബരം
ചേഷ്ടയെന്യേ സ്തബ്ധനേത്രം ചിത്രത്തിങ്കലെഴുംവിധം 3
കടിക്കൊങ്കകാം ചിരിത്തോമൽക്കണ്ണെഴുംരുചിയേയുമേ
പൊയ്ത്താരെതിർക്കണ്ണിയാളെപ്പൂർണ്ണേന്ദുമുഖിയെസ്വയം 4
അവളായവനെക്കണ്ടിട്ടെതിരേല്പാൻ നിനച്ചതേ
രൂപങ്കൊണ്ടത്ഭുതപ്പെട്ടിട്ടങ്ങാരെന്നോതുവാനുമേ. 5
എഴുന്നേല്പാൻനിനച്ചിട്ടും വിപുലൻ നിത്തിവെച്ചവൾ
നിഗ്രഹീതാംഗി നൃപതേ! ശക്തയായീലനങ്ങുവാൻ. 6
അവളോടോതി ദേവേന്ദ്രൻ സാമമായ് നല്ലഭംഗിയിൽ.
നിന്നെക്കൊതിച്ചുവന്നോൻ ഞാനിന്ദ്രനോക്ക ശുചിസ്മിതേ! 7
നിൻസങ്കല്പങ്കൊണ്ടയന്ന കാമനാൽ ക്ലിഷ്ടനാണു ഞാൻ
അതേ വന്നതു ഞാൻ സുഭ്രു! സമയംതെറിയേല്ലുമേ 8
എന്നിന്ദ്രൻ പറയും വാക്കു കേട്ട വിപുലനാംമുനി
ഗുരുപത്നീശരീരസ്ഥൻ കണ്ടു ദേവാധിരാജനെ 9

ആളായീലാ മാന്യയവളെതിരേറീടുവാനുമേ
മിണ്ടാനുമായീല നൃപ!വിപുലൻ നിത്തിവെച്ചവൾ 10
ഗുരുപത്നിയ്ക്കുള്ളഭാവമറിഞ്ഞിട്ടാ ദൃഢവ്രതൻ
നിഗ്രഹിച്ചിതു തേജസാ യോഗങ്കൊണ്ടു ദുഷ്ടം പ്രഭോ! 11
ബന്ധിച്ചു യോഗബന്ധത്താലവൾക്കുള്ളിന്ദ്രിയങ്ങളെ
നിർവ്വികാരംകണ്ടവളെ വീണ്ടും പിന്നെശ്ശചീപതി 12
യോഗമോഹിതയായോളോടോതീ ലജ്ജിച്ചു മന്നവ!
വരുവരുയെന്നവളുമിച്ഛിച്ചിതെതിർചൊല്ലുവാൻ 13
ഗുരുപത്നിയ്ക്കുള്ളവാക്കും വിപുലൻ മാറിയപ്പൊഴേ
ഹേ വന്നതെന്തിനെന്നായി വാക്കുയന്നിതവൾക്കഹോ! 14
തിങ്കളൊക്കും മുഖത്തിങ്കൽനിന്നു വീണാരവോപമം
ആ വാക്കുരച്ചു നാണിച്ചു പരാധീനമെഴുന്നവൾ. 15
അങ്ങു നില്പോരിന്ദ്രനേറാം ബുദ്ധികെട്ടോരുമട്ടിലായ്.
ആ വൈകൃതം പാർത്തുകണ്ടാദ്ദേവരാജൻ ധരാപതേ! 16
നോക്കിക്കൊണ്ടാൻസഹസ്രാക്ഷനപ്പൊഴേ ദിവ്യദൃഷ്ടിയാൽ
അവൻ കണ്ടാനാ മുനിയെയവൾക്കുള്ളുടലിന്നകം 17
കണ്ണാടിയിൽ ഛായപോലെ ഗുരുസ്ത്രീമെയ്യിനുള്ളിലായ്
കടുംതപസ്സുള്ളവനെപ്പാർത്തുകണ്ടു പുരന്ദരൻ 18
വിറച്ചിതപ്പോഥംസ്സന്തുസ്സൻ ശാപഭീതിവശാൽ പ്രഭോ!
ഗുരുപത്നിയെവിട്ടിട്ടു വിപുലൻ വൻതപോനിധി 19
തന്നെയ്യിലുംപ്പുക്കു പേടിക്കുട്ടം ശക്രനൊടോതിനാൻ.

വിപുലൻ പറഞ്ഞു

അജിതേന്ദ്രിയ! ദുർബ്ബുദ്ധേ! പാപാശയ! പുരന്ദര!
ചിരംപൂജിയ്ക്കില്ല നിന്നെദ്ദേവന്മാരും മനുഷ്യരും. 20
മറന്നുപോയോ നീ ശക്ര! നിന്നുള്ളത്തിലിരിയ്ക്കിലും
ഭഗാങ്കചിഹ്നനായ് നിന്നെശ്ശൗതമൻ വിട്ടയച്ചതും 21
അകൃതാത്മാവസ്ഥിരൻ നീ വിഡ്ഢിയെന്നറിയുന്നു ഞാൻ
കാപ്പേനിവളെ ഞാൻ മൂഢ!പാപീ വന്നവഴിയ്ക്കു പോ 22

മൂഢ! നിന്നെച്ചുടുന്നില്ലാ സതേജസ്സാലെയിനു ഞാൻ
ദയ്കൊണ്ടിനു ഞാൻ നിന്നെദ്ദഹിപ്പിപ്പീല വാസവ! 23
പാപിയാംനിന്നെയാദ്ധീമാൻ പരം ഘോരതമൻ ഗുരു
കണ്ടാലുടൻ ദഹിപ്പിയ്ക്കും ക്രോധംകത്തുനു ദുഷ്ടിയാൽ. 24
ശക്ര! ചെയ്യൊല്ലിങ്ങിനെ നീ മേലാൽ ബ്രാഹ്മണർ മാന്യരാം
മുടിയെല്ലാ ബ്രഹ്മബലാൽ പുത്രാമാത്യരൊടൊത്തു നീ 25
അമരൻഞാനെന്നബുദ്ധിപൂണ്ടിതിന്നേപ്പെട്ടനു നീ
നിന്ദിയ്ക്കേണ്ടാ തപസ്സാലേ സാധിയ്ക്കാതില്ലൊരെണ്ണവും. 26

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വമ്പെഴുംവിപുലൻ ചൊല്ലിയതു കേട്ടിട്ടു വാസവൻ
ഒന്നുംമിണ്ടാതെ നാണംപൂണ്ടവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ. 27
അവൻ പോയൊട്ടുചെന്നപ്പോൾദ്ദേവശർമ്മൻ തപോനിധി
യഥേഷ്ടം യാഗവുംചെയ്തു തനതാശ്രമമെത്തിനാൻ. 28
ഗുരുവന്നപ്പൊൾ നൃപതേ!വിപുലൻ പ്രിയകൃത്തമൻ
മാന്യയാം ഭാര്യയെക്കാത്തതാചാര്യനൊടുചൊല്ലിനാൻ 29
അഭിവാദ്യംചെയ്തു ശാന്തൻ ഗുരുഗുരുവത്സലൻ
വിപുലൻ മുൻപടിയ്ക്കേറമുപാസിച്ചിതശങ്കിതൻ. 30
തളച്ചതീന്വനൊടു ഭാര്യയൊന്നിച്ചിരിയ്ക്കുവേ
ആശ്രമകർമ്മം വിപുലനുണത്തിക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ 31
അതുകേട്ടാ വിപുലനിൽ പ്രതാപിമുനി തുഷ്ടനായ്
തപസ്സാൽ നിയമത്താലും ശീലവൃത്തങ്ങളാലുമേ 32
വിപുലനുള്ളോരു ഗുരുവൃത്തിയും ഭക്തിയും പ്രൃഢ
ധർമ്മത്തിൻനിഷ്ഠയുംകണ്ടു നന്നുനന്നെന്നുചൊല്ലിനാൻ 33
ധർമ്മാത്മാവറിയേദ്ധർമ്മനിഷ്ഠനാം ശിഷ്യനോടുടൻ
വരംചോദിയ്ക്കുകെന്നായീ ദേവശർമ്മൻ മഹാമുനി 34
അവങ്കൽനിന്നു ധർമ്മത്തിൻനിഷ്ഠവാങ്ങീ ഗുരുപ്രിയൻ
ഗുരുസമ്മതനായ് മുഖ്യതപവുംചെയ്തിതായവൻ 35
അവ്വണ്ണം ദേവശർമ്മാവും ഭാര്യയൊത്തു തപോനിധി
വിജനക്കാട്ടിൽ വൃത്താരിപ്പേടികൂടാതെ കൂടിനാൻ. 36

42. വിപുലോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വിപുലൻ ഗുരുവാക്യംകൈയ്ക്കൊപ്പിച്ചു തീവ്രമാംതപം
തപസ്സാണ്ടവനായ് താനെന്നോത്തുകൊണ്ടിതു വീര്യവാൻ 1
ആക്കമ്മത്താൽ സ്വർഗ്ഗയാണ്ടോൻ മന്നിലങ്ങിനെ മന്നവ!
മരിച്ചു നിർഭയൻ പ്രീതൻ ലബ്ധകീർത്തിവരൻ നൃപ! 2
രണ്ടുലോകങ്ങളും നേടിയെന്നുമോത്തീടിനാൻ പ്രഭ
ആക്കമ്മംകൊണ്ടു കൌരവ്യ! വൻതപംകൊണ്ടുമങ്ങിനേ 3
രുട്ടുകാലംചെന്നശേഷം പിന്നീടു കുരുനന്ദന!
രുചിതൻസോദരിയ്ക്കുണ്ടായ് വേളി ധാന്യധനാകുലം 4
ഇക്കാലത്തിൽത്തന്നെ ദിവ്യയാകുന്നോരു വരാംഗന
ബഹുസൌന്ദര്യമുടയോൾ വാനിൽക്കൂടിഗ്ഗമിച്ചുതേ. 5
അവൾക്കെഴുംമെയ്യിൽനിന്നു വീണു പുഷ്പങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ
അങ്ങാശ്രമത്തിന്നടുത്തു ദിവ്യഗന്ധങ്ങൾ ഭാരത! 6
അവ കൈക്കൊണ്ടു രാജാവേ!ലളിതേക്ഷണയാംരുചി
അംഗനാട്ടീന്നപ്പൊളെയ്തുരാളുവന്നു ക്ഷണിയ്ക്കുവാൻ 7
അവൾക്കുള്ളേട്ടത്തിയുണ്ണീ!പ്രഭാവതി സഹോദരി
അംഗരാജാവായ ചിത്രരഥനുള്ളോരു ഭാര്യയാം 8
ആപ്പുഷ്പങ്ങൾമുടിക്കെട്ടിലണിഞ്ഞു വരവർണ്ണിനി
ക്ഷണിയ്പ്പെട്ടോരു രുചിയംഗേശഗൃഹമെത്തിനാൾ. 9
ആപ്പൂക്കൾ നോക്കിക്കണ്ടിട്ടങ്ഗരാജൻറെയംഗന
പ്രേരിപ്പിച്ചു ഭഗിനിയെപ്പുവിനായ്മ്പാരുനേത്രയാൾ. 10
ഭർത്താവൊടൊക്കെയുംചൊല്ലീ രുചിരാനനയാം രുചി
ഭഗിനീവാക്കൊക്കെയതു കൊണ്ടോടി മാമുനീന്ദ്രരും 11
വരുത്തീട്ടാ വിപുലനെദ്ദേവശർമ്മതപോനിധി
പുവ്വിനായ് പ്രേരണംചെയ്തു പോകപോകെന്നു ഭാരത! 12
വിപുലൻ ഗുരുവാക്കേതും ശങ്കയെന്യേ തപോനിധി
അവ്വണ്ണമെന്നോറുചൊല്ലിട്ടാദ്ദേശംപുക്കു മന്നവ! 13

ഏതുദേശത്തു വാനിങ്കൽനിന്നിട്ടായവ വീണിതോ
വാട്ടാതെതന്നെയവിടെപ്പൂക്കളുണ്ടായിരുന്നതേ 14
ദിവ്യങ്ങളായ് ഭംഗിയുള്ളോരവ കൈക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ
തൻതപസ്സാൽക്കിട്ടിയവ ദിവ്യഗന്ധങ്ങൾ ഭാരത! 15
അവ നേടിപ്രീതനായിഗ്ഗരു ചൊന്നതു ചെയ്തവൻ
ചമ്പകംചുഴലും ചമ്പാപുരി പുക്കീടിനാനുടൻ. 16
നിജ്ജനക്കാട്ടിലങ്ങുണ്ണികണ്ടാൻ രണ്ടുമനുഷ്യരെ
കൈകൊണ്ടുകൈപിടിച്ചിട്ടു ചക്രം ചുറുന്നകൂട്ടരെ. 17
അതിൽപെച്ചൊരുവൻ വേഗംനടന്നു തിരിയുന്നവൻ
കരാളതില്ലാ രാജാവേ! കലഹിച്ചിതു തങ്ങളിൽ 18
നീ ഖേദം പോവിതെന്നേകൻ നിയതില്ലെന്നുമറവൻ
ഇല്ലയില്ലെന്നവർ നൃപ! തമ്മിൽച്ചൊല്ലീടിനാരുടൻ 19
അവർതമ്മിൽത്തിരക്കീട്ടു ശപഥംചെയ്തിതപ്പൊഴേ
ഉടൻ വിപുലനെപ്പാറിപ്പാഞ്ഞാരപ്പൊഴിങ്ങിനേ. 20
നമ്മളിൽപ്പൊളിചൊന്നോരാൾക്കാ ദ്വിജൻവിപുലന്നഹോ
പരലോകത്തെന്തുഗതിയതു പാറട്ടെയെന്നുമേ. 21
ഇതുകേട്ടിട്ടു വിപുലൻ വിഷണ്ണമുഖനായിനാൻ.
ഏവം തീവ്രതപസ്സീ ഞാൻ കഷ്ടമാണീപ്പരിശ്രമം 22
ഈ യുഗത്തിന്നെന്തുകാരം ഞാൻ ചെയ്തിഗതിയ്ക്കിഹ
സർവ്വഭൂതാനിഷ്ടനിലയെനിയ്ക്കിവരുരയ്ക്കുവാൻ 23
എന്നാ വിപുലനാൾക്കൊണ്ട ചിന്തയാണ്ടു നൃപോത്തമ!
തലതാഴ്ത്തിട്ടിനനായിട്ടോർത്തു തന്നുടെ ദുഷ്കൃതം 24
പിന്നെക്കണ്ടു പൊന്നുവെള്ളച്ചൂതെടുത്താടുമത്തരെ
കളിപ്പോരായ് ലോഭഹർഷമിയലുന്നോരെയങ്ങിനേ 25
ആ നൃയുഗം ചെയ്തപോലെ ശപഥംചെയ്യുവോർകളെ
പരം വിപുലനെപ്പാറിയവരും ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ. 26
നമ്മിലാരോ ലോഭമാണ്ടു കള്ളക്കളികളിപ്പവൻ
പരലോകത്തു വിപുലനുള്ളാഗ്ഗതിയിലാമവൻ 27
ഇതുകേട്ടോത്തു വിപുലൻ കണ്ടില്ലാധർമ്മസങ്കരം
ജന്മംതൊട്ടിട്ടുതാൻ മുന്നം ചെയ്തതായിക്കരുത്തമ. 28

അവൻ ധ്യാനത്തിലായ് തിയ്യിൽപ്പെട്ട തീപോലെ മന്നവ!
അമ്മട്ടു ശാപംകേട്ടിട്ടു വെന്തുകൊള്ളുന്നൊരുള്ളോട്ടും 29
ഉണ്ണീ!ചിന്തിയ്ക്കുമവനു പല രാപ്പകൽചെന്നുപോയ്
രുചിയെക്കാക്കുവാൻചെയ്തതുള്ളിൽത്തോന്നിയപ്പൊഴേ 30
ലിംഗം ലിംഗത്തോടു മുഖം മുഖത്തോടുമതേവിധം
ഇണക്കീട്ടും സത്യമതു ഗുരുവോടോതിയില്ല ഞാൻ. 31
ഈപ്പാപം വിപുലൻതന്നിലുണ്ടെന്നായിട്ടു കൌരവ!
നിനച്ചിതു മഹാഭാഗ!ശരിയാണതസംശയം 32
അവൻ ചമ്പാപുരിയ്ക്കെത്തിഗുരുവിന്നേകി പൂക്കളെ
പൂജിച്ചു താനും ഗുരുവെ വിധിപോലെ ഗുരുപ്രിയൻ. 33

---

43. വിപുലോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആവന്ന ശിഷ്യനെപ്പാത്തു കണ്ടുചോദിച്ചതിങ്ങിനേ
ദേവശർമ്മാവുതേജസ്വിയതുകേൾക്കുക മന്നവ! 1

ദേവശർമ്മാവു പറഞ്ഞു

എന്തേ വിപുല!വൻകാട്ടിൽശിഷ്യ!നീ കണ്ടിരിപ്പതും
അവർ നിന്നെയറിഞ്ഞില്ലിയാത്മാവും രുചിതാനുമേ. 2

വിപുലൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മർഷേ!യാമിഥുനമെന്താരപ്പുരുഷരും പ്രഭോ!
അങ്ങുചോദിച്ചിടുംവണ്ണമെന്നെ നന്നായറിഞ്ഞവർ. 3

ദേവശർമ്മാവു പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മൻ!നീകണ്ട മിഥുനമഹോരാത്രം ധരിയ്ക്കുന്നീ
ചക്രംചുറ്റുന്നതറിയും നീ ചെയ്തുള്ളോരു ദുഷ്കൃതം. 4

ഹൃഷ്ടമട്ടിൽച്ചൂതുകളിക്കാരാപ്പുരുഷരും ദ്വിജ!
ജൂതുക്കളോക്കുകറിയും നീ ചെയ്തള്ളോരു ദുഷ്കൃതം 5
എന്നെയാരുമറിഞ്ഞിടില്ലെന്നോതും വിശ്വസിയ്ക്കോലാ
നരൻ രഹസ്സിൽപ്പാപിഷ്ഠൻ പാപമാം കർമ്മവും ദ്വിജ! 6
രഹസ്സിൽപ്പാപകർമ്മത്തെച്ചെയ്യും നരനെയെപ്പൊഴും
ജൂതുക്കളറിയും പിന്നെ രാവും പകലുമങ്ങിനേ 7
അവർണ്ണമുണ്ടാം ലോകങ്ങൾ പാപംചെയ്തവനാംപടി
എനിയ്ക്കു നീ ചെയ്തപോലെ ചെയ്ത ചൊല്ലാതിരിയ്ക്കുകിൽ 8
കർമ്മം ഗുരുവൊടോതാത്ത നിന്നെക്കണ്ടു ചിരിച്ചവർ
ഓർമ്മപ്പെടുത്തുവാൻ ചൊല്ലീ ഭവാനാക്കേട്ടവണ്ണമേ 9
അഹോരാത്രങ്ങളറിയുമെല്ലായ്പോഴുമുതുക്കളും
പുരുഷങ്കൽപ്പാപകർമ്മം പുണ്യംചെയ്താൻറെ പുണ്യവും 10
നിയ്യെന്നോടാപ്പാപകർമ്മം വ്യഭിചാരഭയാത്മകം
പറഞ്ഞില്ലെന്നറിഞ്ഞോതിയവരങ്ങിനെ ഹേ ദ്വിജ! 11
അതിങ്കലുണ്ടാം ലോകങ്ങൾ പാപംചെയ്താനെഴുംപടി
എനിയ്ക്കു നീ ചെയ്തപോലെ ചെയ്തചൊല്ലാതിരിയ്ക്കുകിൽ 12
സ്ത്രീയെ ദുർവൃത്തയെക്കാപ്പാൻപറ്റും നിന്നാൽ മഹീസുര!
നീ തെറ്റൊന്നും ചെയ്തതുമില്ലതിൽ നിങ്കൽത്തെളിഞ്ഞുഞാൻ
നിന്നോടുവൃത്തനായിട്ടു ഞാൻ കണ്ടെങ്കിൽ ദ്വിജോത്തമ! 14
ക്രോധാൽശ്ശപിച്ചിരുന്നേനെയിങ്ങതിന്നില്ല സംശയം
ആണിൽസ്സജ്ജിച്ചിടും സ്ത്രീകളാണുങ്ങൾക്കതു വൻഫലം
നീ മറുമട്ടിൽക്കാത്തെങ്കിൽശ്ശാപമേറേറനെ നിശ്ചയം! 15
ഉണ്ണീ!രക്ഷിച്ചിതവളെയെന്നോടുമറിയിച്ച നീ
നിന്നിൽത്തെളിഞ്ഞുഞാനുണ്ണീ!സ്വസ്ഥനായ്സ്വർഗ്ഗമെത്തെടോ
എന്നാ വിപുലനോടോതിദ്വേവശമ്മൻ മുനീശ്വരൻ
മോദിച്ചു വിണ്ണിലെത്തീട്ടു ഭായ്യയൊത്തു സശിഷ്യനായ്. 17
ഈയൊരാഖ്യാനമെന്നോടു പറഞ്ഞിതു മഹാമുനി
മാർക്കണ്ഡേയൻ പണ്ടു ഭൃഗുപ്രഭ!ഗംഗാതീരേ കഥാന്തരേ 18
അതുകൊണ്ടോതുവേൻ പാർത്ഥ!കാക്കേണം സ്ത്രീകളെസ്സദാ
അവരിൽക്കാണുമെപ്പോഴും നന്മതിന്മകൾ രണ്ടുമേ 19

മാറുമേ ലോകമാതാക്കൾ യോഗ്യമാർ സാദ്ധ്വിനാരികൾ
കാട്ടും വനവുമുള്ളോരീഭൂമിയെത്താങ്ങുമേ നൃപ! 20
കുലംമുടിയ്ക്കും ദുർവ്വൃത്ത പാപസ്ത്രീകളസാദ്ധ്വികൾ
തന്മെയ്യിൽ ദുർല്ലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു വിജ്ഞേയമാർ നൃപ! 21
മഹാന്മാരീവിധം രക്ഷയവരിൽച്ചെയ്തുകൊൾകിലാം
അല്ലായ്കിൽ നൃപശാർദ്ദൂല! സ്ത്രീകളെക്കാത്തുകൂടെടോ 22
ഇവരോ മനുജവ്യാഘ്ര്യ! തീക്ഷ്ണമാർ തീക്ഷ്ണവീര്യകൾ
ഇവക്കില്ലാ പ്രിയൻ മൈഥുനത്തിൽസ്സംഗമമേല്പവൻ 23
ഇവർ കൃത്യകളാം കായ്കളാം കൃതകളാം നൃപ!
രമിയ്ക്കില്ലേകപുരുഷൻപേരിലീയിവർ പാണ്ഡവ! 24
സ്നേഹിയ്ക്കാല്ലാരുമിവരിലിച്ഛിയ്ക്കൊള്ളാല്ല മന്നവ!
ഭേദംപൂണ്ട ഭുജിഷ്യാണം ധർമ്മമാംകൊണ്ടു കേവലം 25
ഹതനാകും മറുവിധംചെയ്തവൻ കുരുനന്ദന!
എല്ലാംകൊണ്ടും നരശ്രേഷ്ഠയുക്തിതാൻ പൂജ്യയെങ്ങുമേ 26
ആ ഒരാൾ വിപുലൻമാത്രം സ്ത്രീയ്ക്കു രക്ഷകഴിച്ചവൻ
മുപ്പാരിൽപ്പെണ്ണിനെക്കാപ്പാൻപോരാ മറാരുമേ നൃപ! 27

---

44. വിവാഹധർമ്മകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്താദ്ധർമ്മങ്ങൾക്കുമൂലം തന്നാൾക്കാക്കും ഗൃഹത്തിനും
പിതൃദൈവവിരുന്നാൾക്കുമെത്ര പൊല്ലൂപിതാമഹ! 1
ധർമ്മത്തിലൊക്കെയുംവെച്ചു മിന്ത്യമീദ്ധർമ്മമുത്തമം
എന്മട്ടുള്ളോനേകിടേണ്ടു കന്യയെദ്ധരണീപതേ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അറിഞ്ഞു ശീലവൃത്തങ്ങൾ വിദ്യയും ജന്മകർമ്മവും
ഗുണവാനാം വരന്നേകിടേണം സത്തുക്കൾ കന്യയെ. 3

സൽബ്രാഹ്മണക്കിതാണല്ലോ ബ്രാഹ്മം ധർമ്മം യുധിഷ്ഠിര!
ചാവ്വയ്ക്കാത്തൊന്നൊടായ്ച്ചാവ്വതേതുമാതിരി നല്ലതാൻ 4
ശിഷ്ടരാം ക്ഷത്രിയന്മാക്കുമിതു ധർമ്മം സനാതനം
തനിയ്ക്കിഷ്ടനെവിട്ടിട്ടു കന്യയ്ക്കങ്ങിഷ്ടനാവനോ 5
ആക്കിഷ്ടയവളായാൽക്കു നല്കിടേണം യുധിഷ്ഠിര!
ഗാന്ധർവ്വമെന്നാദ്യധർമ്മത്തെച്ചൊല്ലുന്നു വേദവേദികൾ 6
ധനങ്ങളാൽ ബ്ബാന്ധവരെസ്സന്തോഷിപ്പിച്ചു വാങ്ങൽതാൻ
അസുരക്കീഴ്ധർമ്മമത്രേ നൃപ! പൊൽവൂ മനീഷികൾ. 7
കൊന്നും തലയറുത്തിട്ടും കേഴ്വാർഗേഹത്തിൽനിന്നുടൻ
കരയും പെണ്ണിനെക്കൊണ്ടുപോക രാക്ഷസമാംവിധി 8
അഞ്ചിൽ മൂന്നെണ്ണമേ ധർമ്മ്യം രണ്ടധർമ്മ്യം യുധിഷ്ഠിര!
പൈശാചമാസുരമിതു രണ്ടും ചെയ്യൊല്ലൊരിയ്ക്കലും. 9
ധർമ്മ്യമീ ബ്രാഹ്മണം ക്ഷാത്രം ഗാന്ധർവ്വവുമിളാപതേ!
വേറ്റെയോ കല്പിച്ചീട്ടോ ചെയ്യാമില്ലൊരു സംശയം. 10
മൂന്നുഭാര്യകൾ വിപ്രന്നാം ക്ഷത്രിയന്നിരുഭാര്യകൾ
വൈശ്യൻ സ്വജാതിയിൽക്കൊരു സന്താനമവരിൽസ്സമം 11
ബ്രാഹ്മണിജ്യേഷ്ഠയായിട്ടും ക്ഷത്രിയക്ഷത്രിയന്നുമേ
രതിയ്ക്കു ശൂദ്രസ്ത്രീയാവാം വയ്ശ്യന്നോതുന്നു മറുപേർ 12
ശൂദ്രസ്ത്രീയിൽസ്സന്തതിയെപ്രശംസിപ്പീലസജ്ജനം.
ശൂദ്രയിൽപ്പുത്രവാൻ വിപ്രൻ പ്രായശ്ചിത്താഹ്നായ്വരും 13
ത്രിംശദ്രാത്രർ ദശവയോനഗ്നികന്യയെ വേഠംക്കുക!
വയസ്സേഴായോളെ വേഠംക്കാമിരുപത്തൊന്നുകാരനും 14
ഭ്രാതാവച്ഛനുമില്ലാതുള്ളവളെബ്ഭരതർഷഭ!
വേഠംക്കൊല്ലാ പുത്രികാധർമ്മത്തിനു നില്പവളാണവൾ 15
മുപ്പാണ്ടു കാത്തിരിയ്ക്കേണം തിരണ്ടുള്ളവളാം സതി
കാലാമാണ്ടിൽ സ്വയം ഭർത്താവിനെത്തേടിപ്പിടിയ്ക്കണം 16
പ്രജാരതിക്ഷയമവൾക്കുണ്ടാകാ ഭരതർഷഭ!
മട്ടുമാറി പ്രവൃത്തിപ്പോൾ പ്രജേശനാവൾ വാച്യയാം 17
സപിണ്ഡയല്ലാത്തോളമ്മയ്ക്കു സഗോത്രപിതാവിനും
ഇമ്മട്ടുള്ളവളായ്ച്ചേരാമതോതീ ധർമ്മമായ് മനു. 18

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശുല്ക്കം മറെറാരുവൻ നല്കീ തരാമെന്നോതി മറെറാരാൾ
ബലാൽച്ചൊൽവൂ മറെറാരുത്തൻ ധനംകാട്ടുന്നു മറെറാരാൾ19
കൈപിടിപ്പോൻ വേറെയൊരാളാക്കാം ഭാര്യ പിതാമഹ!
തത്വംകാണേണ്ട ഞങ്ങൾക്കു കണ്ണായ്നില്ക്കുണമേ ഭവാൻ. 20

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മാനുഷ്യമായുള്ള കർമ്മം സംസ്ഥാനത്തിന്നു കാണ്മതാം
അവനു മന്ത്രം മന്ത്രാഢ്യം പാഴിൽച്ചൊൽവതു പാതകം 21
ഭാര്യാപുത്രത്പിഗാചാര്യർ ശിഷ്യോപാദ്ധ്യായരങ്ങിനേ
പാഴോതിയാൽദ്ദണ്ഡ്യരെന്നാമില്ലെന്നോതുന്നു മറുപേർ 22
അകാമനൊത്തു സംവാസം പ്രശംസിപ്പീലെടോ മനു
അയശസ്യമധർമ്മ്യംതാൻ പാഴിൽധർമ്മപ്രകോപനം 23
ഒന്നിലെന്നും ദോഷമില്ലയെന്നാലുണ്ടാവതെങ്ങിനെ
ധർമ്മത്താൽ നല്കുമെവളെക്കൊടുംഭൂ ഭാരത!യേവളെ 24
ബന്ധുസമ്മതിയോടൊത്തു മന്ത്രഹോമങ്ങൾചെയ്യണം
അമ്മട്ടു പറയും മന്ത്രങ്ങൾ നല്കാത്തോർക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും 25
ഭാര്യാഭർത്താക്കൾക്കു തമ്മിൽച്ചെയ്വീലേ മന്ത്രനിശ്ചയം
അതാണു വലുതാ ജ്ഞാതിക്കൂട്ടർ ചെയ്യിപ്പതാണിതും 26
ഭർത്താവേല്പൂ ധർമ്മശാസ്ത്രാൽ ദൈവം നല്കുന്ന ഭാര്യയെ
അവൻ ദൈവം മാനുഷവും പാഴാംമൊഴിയൊഴിയ്ക്കുമേ. 27

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശുല്ക്കംകൊണ്ടാക്കന്യകയിൽശ്രേഷ്ഠനാം നരനെത്തുകിൽ
ധർമ്മകാമാർത്ഥമുടയോൻ പൊല്ലാമോ പൊളിവയ്യയോ 28
രണ്ടുപക്ഷം ദോഷമതിൽച്ചെയ്യോൻ ശ്രേയസ്സുചെയ്യണം
എല്ലാദ്ധർമ്മത്തിലുംവെച്ചീധർമ്മം ഞങ്ങൾക്കു ചിന്ത്യമാം. 29
തത്വംകാണേണ്ട ഞങ്ങൾക്കു കണ്ണായീടേണമേ ഭവാൻ
അതെല്ലാം പൊല്ല ഞാൻ തൃപ്തിപ്പെട്ടുനീല കഥിയ്ക്ക നീ. 30

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വിലയ്ക്കാക്കുന്നില്ല ശുല്ക്കമതിൽ നേടിലറിഞ്ഞവൻ
സത്തുക്കൾ ശുല്ക്കപരരായ് നല്കുമാറില്ല കന്യയെ. 31
മറുറാഹ്വണവാനോടും ശുല്ക്കം യാചിപ്പു ബാന്ധവർ
ചമയിച്ചിട്ട വേഠക്കെന്നായനുകൂലനുനല്കിലും 32
അവളെത്താൻകൊടുത്താലും ശുല്ക്കമല്ലല്ല വിക്രയം
കൊടുക്കേണം വേട്ടശേഷമിതു ധർമ്മം സനാതനം 33
നീനക്കു കന്യയേ നല്കാമെന്നു മുമ്പോതിടാത്തതാം
ചൊന്നാലും ചൊല്ലിടാഞ്ഞാലുമവശ്യം ചൊല്ലിയെങ്കിലും 34
അതിനാൽക്കൈപിടിപ്പോളം യാചിയ്ക്കാറുണ്ടു തങ്ങളിൽ
വാനോർ കന്യാവരനെ മുമ്പേകിയെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 35
നല്ലൊല്ല കന്യയെയനിഷ്ടനെന്നാണൃഷിചോദിതം
കാമമൂലത്തിനുമൂലം സന്തതിയ്ക്കുമതെന്മതം 36
പലദോഷം പരിചയാൽക്കണ്ടു കൊള്ളക്കൊടുക്കലിൽ
നിഷ്കാരംശുല്ക്കമല്ലെന്നായിട്ടുണ്ടതു കേൾക്കു നീ. 37
ഞാനാ വിചിത്രവീര്യനായ്ക്കൊണ്ടേൻ കന്യാദ്വയത്തിനെ
മുറും മാഗധരേവെന്നു കാശികോസലരേയുമേ 38
കൈപിടിച്ചോളായൊരുവൾ മറോരാളോ പ്രാപ്തശുല്ക്കയാം
പിടിച്ചകന്യയെക്കൊണ്ടുവിടെന്നന്നച്ഛനപ്പൊഴേ 39
ചൊന്നാൻ മറോരുകന്യകയെപ്പാപ്പിച്ചീടെന്നു കൌരവൻ
അച്ഛനേറവാക്കിൽശ്ശങ്കിച്ചു ചോദിച്ചേൻ മറുപേരൊട്ടും 40
ധർമ്മച്ചയച്ചനേക്കാളുമെനിയുണ്ടിതിലേറവും
അതുകൊണ്ടോതിനേനാചാരേച്ച ഞാൻ നൃപ!യിങ്ങിനെ 41
ശരിയ്ക്കാചാരമറിവാനിച്ഛിപ്പേനെന്നു വീണ്ടുമേ
ഞാനിങ്ങിനെപറഞ്ഞപ്പോൾഭീഷ്മനാരിലുത്തമൻ 42
എന്നേറയച്ഛൻ മഹാരാജ! ചൊല്ലീ ബാൽഹീകനിങ്ങിനെ
നിങ്ങൾക്കെങ്കിൽ ശുല്ക്കമൂലം നിഷ്പാണിഗ്രഹത്തിലും 43
ലാജാന്തരമുപാസിയ്ക്കു പ്രാപ്തശുല്ക്കനിതേ സ്മൃതി
ധർമ്മജ്ഞർ ചൊല്ലുമാറില്ലാ പ്രമാണം വാക്യമൂലമായ്. 44

പാണിഗ്രഹത്തിലും ശുല്ക്കാൽ നിഷ്ഠയുള്ളവർതമ്മുടെ
പ്രസിദ്ധം മൊഴിദാനത്തിൽ വിശ്വാസപ്രദമല്ലിഹ. 45
ശുല്ക്കത്തെക്രയമായ് ക്കാണുന്നാവർ ധർമ്മജ്ഞരല്ലതാൻ
അവക്കു നല്ലൊല്ലമ്മട്ടുള്ളവളേ വേട്ടുപോകൊലാ. 46
വയ്യാ ക്രയം ഭാര്യയെത്താൻ വിക്രയംവയ്യൊരിയ്ക്കലും
ക്രയംചെയ്യോർ ദാസിയെത്താൻ വിക്രയംചെയ്തതങ്ങിനേ 47
ആപ്പാപചിത്തരാം ലുബ്ധക്വണ്ണം നിഷ്ഠയായ്വരാം
സത്യവാനോടു ചോദിച്ചിതിക്കായ്ത്തിൽജ്ജനങ്ങൾപോൽ 48
ശുല്ക്കമൊക്കും കന്യയുടെ ശുല്ക്കൻേ ചത്തടങ്ങുകിൽ
വേറിട്ടൊരാൾക്കു വേൾക്കാമോ ഞങ്ങൾക്കീധർമ്മസംശയം 49
അതു തീർക്കു മഹാപ്രാജ്ഞ! നീയല്ലോ പ്രാജ്ഞസമ്മതൻ
അയം കാണേണ്ട ഞങ്ങൾക്കു കണ്ണായീടേണമേ ഭവാൻ. 50
എന്നോതുമവരോടെല്ലാം സത്യവാൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ
എങ്ങിഷ്ടമങ്ങു നല്കീടാം വിചാരിയ്യേണ്ടതില്ലിതിൽ 51
ജീവിയ്ക്കിലും ചെയ്യുമേവം ചത്താലില്ലൊരു സംശയം
കന്യാദേവരനിൽച്ചെല്ല വൻതപംചെയ്കയെന്നുമാം 52
അവനെത്താൻ പിന്തുടർന്നു പാണിഗ്രാഹകകാംക്ഷയാൽ
ചിലർക്കു ലേഖനംചെയ്യും മറുപേക്കിതു മെല്ലയാം 23
എന്നാലിതിൽത്തക്കമുള്ളാക്കിതു നിശ്ചയമാണപോൽ
അവർ വേൾക്കുന്നതിനുമ്പിലിടയുണ്ടെന്നിരിയ്ക്കുകിൽ 54
സർവ്വമംഗളമന്ത്രംതാൻ പാഴാകും മൊഴിപാതകം
പാണിഗ്രഹണമന്ത്രങ്ങൾക്കേഴാം വാക്കിങ്കൽ നിഷ്ഠയാം 55
ഭാര്യയാം കൈപിടിച്ചാൾക്കു വെള്ളംകൂട്ടിക്കൊടുക്കിലും
ഇതിൽദ്വേയം പൊൽവതേവമിതു നിശ്ചയമാണപോൽ 56
ഇണങ്ങിക്കുലമൊത്തഗിമുഖേ സോദരത്തയെ
വലംവെച്ചു മുറയ്ക്കുല്ല ഭാര്യയാക്കിദ്വിജോത്തമൻ. 57

---

45. വിവാഹധർമ്മം യമഗാഥ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശുല്കമൊക്കും കന്യകയ്ക്കാത്തില്ലാരും പതിയെങ്കിലോ
അതിലെന്താണു നിർവ്വാഹമതുചൊല്ക പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ജ്ഞാനാകും പുത്രകന്നായ് പാല്യയാമപ്പൊഴായവം
ശുല്കമങ്ങാഹരിയ്ക്കാഞ്ഞാൽ ക്രീതയാം ശുല്കദന്നവം 2
അവന്നപത്യമിച്ഛിയ്ക്ക പറവും ന്യായവഴിയ്കതാൻ
അവനാൽ മന്ത്രവൽകൃത്യമാരും നോക്കേണ്ടൊരിയ്കലും 3
സ്വയംവൃതനു സാവിത്രി പിതൃകല്പിതയായിനാം
അത്വന്നന്യർ കൊണ്ടാടുമില്ലാ ധർമ്മജ്ഞർ മറുപേർ 4
ഇതു ചെയ്കില്ലന്യർ ചെറും ചെയ്കും സാധുക്കൾ മറുപേർ
സാധുക്കൾക്കേറുമാചാരം വലുതാം ധർമ്മലക്ഷണം 5
ഈ പ്രസംഗത്തിലീവണ്ണമുരചെയ്തിതു സുകൃതു
വിദേഹരാജൻെറ നപ്താവാ യോഗ്യൻ ജനകനുടെ 6
അസത്തുചെയ്കും വഴിയിൽ പ്രസംഗംതന്നെപറുമോ
ഇതിൽച്ചോദ്യം സംശയവും സത്തുക്കൾക്കൊരു നിന്ദയാം 7
അസത്തുതന്നെ ധർമ്മത്തിൽ ഖണ്ഡനം ധർമ്മമാസുരം
ഇവളെപ്പൂർവ്വകർമ്മത്തിലറിഞ്ഞും കേൾപ്പതില്ല ഞാൻ 8
സ്ത്രീപുമാന്മാർക്കുള്ള ഭായ്കാഭർത്തൃബന്ധം സുസൂക്ഷ്മമാം
സാമാന്യധർമ്മം രതിയാണെന്നുമാ നൃപനോതിനാൻ. 9

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ധനം ഗ്രഹിപ്പൂ പുരുഷരെന്നാലെന്തു പ്രമാണമായ്
പുത്രനില്ലാത്തോനു കന്യ പുത്രരട്ടായിടേണ്ടയോ. 10

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആത്മാവിനെപ്പോലെ മകൻ മകനെപ്പോലെയാ മകഠം
ആത്മാവാമവഠം നില്ക്കുമ്പോഠം മറെറാരാഠം ധനമേല്ക്കുമോ 11
അമ്മയ്ക്കു മുതലുണ്ടെങ്കിൽക്കുമാരീഭാഗമാണതും
അപുത്രനാമച്ഛനുടെ വിത്തം ദൌഹിത്രനേല്ക്കുമേ 12
അവൻ നല്കുന്നിതച്ഛനും പിണ്ഡം മുത്തച്ഛനും ശരി
പുത്രദൌഹിത്രക്ക ധമ്മങ്കൊണ്ടില്ലൊരു വിശേഷവും 13
മറുദിക്കിൽപ്പുത്രിയേക്കാഠം പ്രജയിൽപ്പുത്രനിഷ്ടനാം
മറിടം പുത്രനേക്കാളും പുത്രിയാം മെച്ചമാവതും 14
ദൌഹിത്രധമ്മങ്കൊണ്ടെന്നാലിതിൽക്കാണ്മില കാരണം
വിക്രീതമാരിലുണ്ടാകും മക്കളച്ഛനുതന്നെയാം 15
അധമ്മിഷ്ടരസൂയിപ്പോർ പരസ്വഹരരാം ശഠർ
ആസുരത്താൽപ്പിറന്നുള്ളോർ ധർമ്മംതെറിച്ചിടുന്നവർ. 16
പഴമക്കാർ ചൊല്ലുമാറുണ്ടിങ്ങുതാൻ യമഗാഥകഠം
ധമ്മജ്ഞർ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിൽധർമ്മസേതുവിൽ നില്പവർ 17
ഏതവൻതന്റെ മകനെ വിറിച്ചിയ്ക്കുന്നുവോ ധനം
ജീവിതാർത്ഥം കന്യകയെശ്ശുല്കത്താൽ നല്കിടുന്നുവോ 18
ഏഴുകീഴാം കാലസൂത്രകരോരനരകത്തിലായ്
വിയപ്പു മലമൂത്രങ്ങൾതിന്നുമാ മൂഢനായതിൽ 19
ആഷ്ടത്തിൽഗ്രോയുഗം ശുല്കംചിലർചൊൽവതു ഭോഷ്കുതാൻ
രാജൻ! കുറച്ചോ പെരുതോ വിക്രയം ശരിതന്നെയാം 20
ചിലരായതു ചെയ്താലും ശാശ്വതം ധർമ്മമായ്വരാ
മറുപേക്ഷം കാണ്മതുണ്ടു ലോകത്താൽ സംപ്രവൃത്തികഠം 21
ബലാൽബ്ഭുജിപ്പതാരുണ്ടോ വശ്യയാകും കുമാരിയെ
അവർ പാപംചെയ്യുമവർ ക്രൂരിരുട്ടിൽക്കിടക്കുമേ 22
അന്യമത്ത്യനെയും വില്പ്പാല്പ്പെന്തോ പിന്നെ സ്വസന്തതി
അധർമ്മമൂലമാ ദ്രവ്യങ്കൊണ്ടൊക്കാ ധർമ്മമൊന്നുമേ. 23

46. വിവാഹധർമ്മം സ്ത്രീപ്രശംസ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പുരാതനക്കാർ ചൊല്ലിവരുന്നുണ്ടാ പ്രാചേതസോക്തിയെ
കന്യാം ജ്ഞാതികളേല്പാഞ്ഞാലതു വിക്രയമായ്വരാ 1
കന്യാഭൂഷണമാണെന്നാലാനൃശംസ്യമതേറവും
അതൊട്ടുക്കാക്കന്യകയ്ക്കുതന്നെ നല്കീടവേണ്ടതാം. 2
പിതാക്കൾ സോദരന്മാരാ ശ്വശ്രൂരന്മാർകളും ദേവരർ
ഇവർ കോപ്പണിയിയ്ക്കേണം കല്യാണാർത്ഥികളും കന്യയെ. 3
പുമാനിൽ സ്ത്രീ രുചിയ്ക്കായ്കിൽ പ്രമോദിപ്പിച്ചിടായ്കിലും
അപ്രമോദത്താൽപ്പുമാനു സന്താനംവാച്ചുവന്നിടാ 4
പൂജിച്ചു ലാളിച്ചീടേണം നിത്യം സ്ത്രീകളെ മന്നവ!
സ്ത്രീകളിൽപ്പൂജയുള്ളേടം രമിച്ചിടുന്നു ദേവകൾ 5
ഇവരെപ്പൂജിയാഞ്ഞേടം ക്രിയയൊട്ടുക്കു നിഷ്ഫലം
ജ്ഞാതിപ്പെണ്ണുങ്ങൾ മാഴ്കീടുന്നാകിലാക്കുലമില്ലതാൻ 6
ജാമിശപ്തങ്ങൾ ഗേഹങ്ങൾ കൃത്യാകൃത്തങ്ങൾപോലെയാം
ശോഭിയ്ക്കാ വളരാ മുറും ശ്രീനശിച്ചുവ മന്നവ! 7
സ്ത്രീകളെപ്പുരുഷക്കേകി സ്വർഗ്ഗംപൂകുമ്പോഴാ മനു
സപ്പുച്ഛലാഢ്യമാർ സ്ത്രീകൾ സത്യംവേൽവവരിഷ്ടകൾ 8
ഈർഷ്യക്കൾമാനാർത്ഥിനികൾ ചണ്ഡജ്ഞകൾ വിരൂഢകൾ
സ്ത്രീകൾ മാന്യകൾ മാനിച്ചുകൊൾകായവരേകമർത്ഥരേ 9
സ്ത്രീമൂലമാകുന്നു ധർമ്മം രതി കേവലഭോഗവും
പരിചര്യാനുതികളും നിങ്ങൾക്കവർ വശത്തിലാം 10
സന്താനമുണ്ടായ് വരലുമുണ്ടായാൽപ്പിന്നെ രക്ഷയും
പ്രീതിയ്ക്കായ് ലോകയാത്രയ്ക്കുനോക്കുകിൽ സ്ത്രീനിബന്ധനം 11
നിങ്ങൾ മാനിയ്ക്കിലിവരെസ്സുഖക്കായ്ക്കുങ്കൾ നേടുമേ
ചിദേവരാജൻറെമകൾപാടീ ശ്ലോകമിതൊന്നിതിൽ 12
യജ്ഞക്രിയയുമില്ലില്ലാ ശ്രാദ്ധമില്ലുപവാസവും
ധർമ്മം സ്വഭാർത്തുശുശ്രൂഷാവാനെത്തുമതുകൊണ്ടവർ 13

അച്ഛൻ കാക്കുന്നു കൌമാരേ പതി കാക്കുന്നു യൌവനേ
മകനം കാക്കുന്നു വാർദ്ധക്യേ സ്ത്രീകഠംക്കില്ലാ സ്വതന്ത്രത. 14
ശ്രീകളാണീ സ്ത്രീകഠം ഭൂതികാംക്ഷി പൂജിച്ചിടേണ്ടവർ
പാരിച്ചടക്കിക്കൊണ്ടീടിൽ സ്ത്രീയോ ശ്രീയാണു ഭാരത! 15

---

47. വിവാഹധർമ്മം ധനവിഭാഗം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സർവ്വശാസ്ത്രവിധാനജ്ഞ! രാജധർമ്മജ്ഞസത്തമ!
ഏറ്റവും സംശയം തീർപ്പാൻ ഭവാനീ മന്നിൽ വിശ്രുതൻ 1
എനിയ്ക്കുണ്ടൊരുസന്ദേഹമതു ചൊല്ക പിതാമഹ!
ഈസ്സംശയംവന്നതന്യനോടു ചൊൽവീല മന്നവ! 2
ധർമ്മമാശ്രം തുടന്നീടും നരൻ ചെയ്യേണ്ടതെങ്ങിനെ
ഇതൊക്കെയും മഹാബാഹോ! വിവരിയ്ക്കണമേ ഭവാൻ 3
നാലുഭാര്യകളേവെപ്പൂ ബ്രാഹ്മണനു പിതാമഹ!
ബ്രാഹ്മണിക്ഷത്രിയാ വൈശ്യരതികാംക്ഷിയ്ക്കു ശൂദ്രയും 4
അതിലെല്ലാർക്കുമേ മക്കളുണ്ടായാൽക്കുരുസത്തമ!
ക്രമത്തിലാരായവരിൽപ്പിതൃവിത്തത്തിനർഹനാം 5
ആരെന്തെടുക്കാമച്ഛന്റെ മുതലിന്നു പിതാമഹ!
അവർക്കുള്ളവിഭാഗം നീയതിങ്ങോതീട്ടു കേഠംക്കണം. 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യൻ മൂന്നുജാതി ദ്വിജാതിയാം
ഇവരിൽക്കല്പിതം ധർമ്മം ബ്രാഹ്മണനു യുധിഷ്ഠിര! 7
വൈഷമ്യത്താൽപ്പിന്നെ ലോഭാൽക്കാമത്താലും പരന്തപ!
ബ്രാഹ്മണന്നൊക്കിലാം ശൂദ്രശാസ്ത്രാനുസൃതമല്ലതും
ശൂദ്രസ്ത്രീയേ മെത്തകേറും വിപ്രനുണ്ടാമധോഗതി
വിധിയിൽക്കണ്ടകർമ്മത്താൽ പ്രായശ്ചിത്താർഹനായ്വരും 9

അതിൽസ്സന്തതിയുണ്ടായാലിരട്ടിച്ചാം യുധിഷ്ഠിര!
ഒക്കുന്ന മുതൽഭാഗത്തെപ്പറയാമയി ഭാരത! 10
ലക്ഷണ്യം ഗോവൃഷം യാനം പ്രധാനപ്പെട്ടതങ്ങിനെ
അച്ഛന്റെ മുതൽ മുഖ്യാംഗം ഹരിയ്ക്ക ബ്രാഹ്മണീസുതൻ 11
ബ്രഹ്മസ്വം ശേഷമുള്ളോന്നു പത്തായ്ക്കേണം യുധിഷ്ഠിര!
അതിൽ നാലംശമച്ഛന്റെ മുതൽനേടണമായവൻ. 12
ക്ഷത്രിയയ്ക്കുള്ളമകനും ബ്രാഹ്മണൻതാനസംശയം
അമ്മയ്ക്കുള്ളവിശേഷത്താലവൻ മൂന്നംശമേല്ക്കുക. 13
മൂന്നാംജാതിയിലാ വൈശ്യസ്ത്രീയിൽ ബ്രാഹ്മണനന്ദനൻ
രണ്ടംശം ബ്രാഹ്മണസ്വത്തിലായാളെല്ലൂ യുധിഷ്ഠിര! 14
ശൂദ്രയിൽ ബ്രാഹ്മണോല്പന്നനുദേയധനനെപ്പൊഴും
എന്നാലുമല്പം നല്കേണം ശൂദ്രാപുത്രനു ഭാരത! 15
പത്തായ്പ്പങ്കിട്ടമുതലിൽ ഭാഗക്രമമിതിങ്ങിനെ
സവർണ്ണമാരിലുണ്ടായോക്കൊപ്പം ഭാഗങ്ങൾ വെയ്ക്കണം 16
വിപ്രനല്ലെന്ന നൈപുണ്യാൽക്കാണ്മൂ ശൂദ്രാകുമാരനെ
മൂന്നുജാതിയിലും വിപ്രാൽപ്പിറന്നോൻ വിപ്രനായ്വരും. 17
ജാതി നാലായ്സ്മരിയ്ക്കുന്നു പിന്നെയഞ്ചാമതില്ലതാൻ
പത്താംഭാഗം പിതൃധനം ശൂദ്രാപുത്രൻ ഹരിയ്ക്കുക 18
ഹരിയ്ക്കാമച്ഛനേകിടിലതേകാഞ്ഞാലനർഹനാം
തീച്ചയായ്മുതലേകേണം ശൂദ്രാപുത്രനു ഭാരത! 19
ആനൃശംസ്യം പരം ധർമ്മമെന്നുവന്നുകൊടുപ്പതാം
എങ്ങുണ്ടാമങ്ങതു ഗുണത്തിന്നായിത്തന്നെവന്നിടും. 20
ഇവനും മകനുണ്ടെങ്കിലുണ്ടായീലെന്നിരിയ്ക്കിലും
പത്തൊന്നിലേറെയേകേണ്ടാ ശൂദ്രാപുത്രനു ഭാരത! 21
മുവ്വാണ്ടിഷ്ടിയ്ക്കുള്ളതിലുമധികം വിപ്രനൊക്കുകിൽ
ആ ദ്രവ്യത്താൽ യജിയ്ക്കേണം പാഴിൽ നേടീടൊലാ ധനം. 22
മുവ്വായിരംവരേ സ്ത്രീയ്ക്കു ധനത്തിൻ ഭാഗമേകണം
യഥാർഹമുപഭോഗിയ്ക്ക ഭർത്താവേകിയൊരാദ്ധനം 23
സ്ത്രീകൾക്കു ഭർത്തൃവിത്താംശം ചിലവിന്നുള്ളതാം സ്മൃതം
പതിവിത്താസ്ത്രീകളുപഹാരംചെയ്യൊല്ലൊരിയ്ക്കലും. 24

സ്ത്രീയച്ഛൻ നല്കിയ മുതലുണ്ടെന്നാകിൽ യുധിഷ്ഠിര!
ബ്രാഹ്മണിയ്ക്കായതാക്കന്യയേല്ക്കൂ പുത്രൻകണക്കവൾ 25
രാജാവേ! പുത്രനെപ്പോലാണവളും കുരുനന്ദന!
ഇപ്രകാരം സമുദ്ദിഷ്ടം ധർമ്മം ഹേ ഭരതർഷഭ! 26
ഇപ്പടിയ്ക്കാം ധർമ്മമോർത്തുനേടൊല്ലാ പാഴിലാഴ്ദ്ധനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശൂദ്രയിൽ ബ്രാഹ്മണോല്പന്നൻ ധനഭാക്കല്ലയെങ്കിലോ
ഇങ്ങനെന്തൊരു വിശേഷത്താൽപ്പത്താംഭാഗംകൊടുപ്പതും. 27
ബ്രാഹ്മണീങ്കൽ ബ്രാഹ്മണജൻ ബ്രാഹ്മണൻതാനസംശയം
ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയിലും വൈശ്യസ്ത്രീയിലും ശരിയെങ്കിലോ 28
എന്തിനു സമമല്ലാത്ത ഭാഗമേല്പൂ നൃപോത്തമ!
ജാതിമൂന്നും ബ്രാഹ്മണരാണെല്ലാമെന്നല്ലി ചൊല്ലി നീ. 29

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ദാരങ്ങളെന്നു ചൊല്ലുന്നു പാരിൽപ്പേരാൽപ്പുരന്തപ!
പറഞ്ഞോരീപ്പേരുകൊണ്ടു പെരുത്തുണ്ടു വിശേഷവും 30
മുൻ മൂന്നുഭാര്യയേ വേട്ടാ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയെ വേഠംകിലും
ജ്യേഷ്ഠയും പൂജ്യയുമവൾ വലിപ്പംകൊണ്ടു ഭാര്യയാം 31
സ്നാനം പ്രസാധനം ദന്തധാവനം കാന്തനഞ്ജനം
ഹവ്യം കവ്യം ധർമ്മമായി ഗൃഹേ മറ്റുള്ളതൊക്കെയും 32
അവൾ നില്ക്കുമ്പൊൾ മറുള്ളോൾചെയ്തപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ബ്രാഹ്മണന്നാ ബ്രാഹ്മണിതാൻ ചെയ്തിടേണംയുധിഷ്ഠിര! 33
അന്നംപാനം മാല്യമേവം വസ്ത്രമാഭരണങ്ങളും
ബ്രാഹ്മണിയ്ക്കായി നല്കേണം ഭർത്താവിന്നവൾ മേലെയാം 34
മനുചൊല്ലിയൊരാശ്ലോകമില്ലയോ കുരുനന്ദന!
അതിലീദ്ധർമ്മമുറ്റീശ! കാണുന്നുണ്ടു സനാതനം 35
അതല്ല കാമാൽ മറിച്ചു ചെയ്തപോയാൽ യുധിഷ്ഠിര!
മുൻക്കണ്ടമട്ടിലാ വിപ്രചണ്ഡാലൻതന്നെയാണവൻ. 36

ബ്രാഹ്മണിയ്ക്കോത്തോരു പുത്രൻ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയ്ക്കുമങ്ങിനെ
ഈ രണ്ടുജാതിയ്ക്കുമുള്ള വിശേഷം പിന്നെ മന്നവ! 37
ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയ്ക്കാകില്ലാ ജാതിയാൽ ക്ഷത്രിയാംഗന
ബ്രാഹ്മണീപുത്രനൊന്നാമൻ മേലെയാം രാജസത്തമ! 38
വീണ്ടുംവീണ്ടുമെടുക്കേണ്ടോൻ പിതൃവിത്തം യുധിഷ്ഠിര!
ബ്രാഹ്മണിയ്ക്കാ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീ കിടയല്ലാത്തവണ്ണമേ 39
ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയ്ക്കു വൈശ്യസ്ത്രീ കിടയാകില്ലൊരിയ്ക്കലും
ശ്രീരാജ്യമേവം ഭണ്ഡാരം ക്ഷത്രിയക്കു യുധിഷ്ഠിര! 40
രാജൻ വിധിച്ചുകാണുന്നിതാഴി ചൂഴ്ന്നൊരുഴിയും
സ്വധർത്താൽ ക്ഷത്രിയനോ ഭൃതിശ്രീ നേടിടുന്നതേ. 41
ഭൂപൻ ഭണ്ഡധരൻ ഭൂപ! രക്ഷക്ഷത്രത്തിൽമാത്രമാം
ബ്രാഹ്മണന്മാർ യോഗ്യർ ദേവകർമ്മംദേവകളാണവർ. 42
അവരിൽപ്പൂജവിധിയാംവണ്ണം ചെയ്യേണമേ നൃപ!
ഋഷിപ്രണീതംതാൻ കണ്ട ധർമ്മംശാശ്വതമവ്യയം 43
ലോപിയ്ക്കുകിൽ സ്വധർമ്മത്താൽ ക്ഷത്രിയൻ കാപ്പതുണ്ടിവൻ
ദസ്യുക്കർമ്മകരും വിത്തദാരങ്ങളെയുമെങ്ങുമേ 44
എല്ലാജാതിക്കാക്കുമിഹ കാത്തുകൊള്ളുന്ന പാർത്ഥിവൻ
വൈശ്യാപുത്രനിലും മേലേ ക്ഷത്രിയാപുത്രനാം ഭുവം. 45
വീണ്ടും ഹരിയ്ക്കുണമവൻ പിതൃവിത്തം യുധിഷ്ഠിര!

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

രാജൻ! ഭവാൻ ബ്രാഹ്മണന്നുവിധിയ്ക്കുതീ പിതാമഹ!
മറുജാതിക്കാക്കെഴുന്ന നിയമം പിന്നെയെങ്ങിനെ. 46

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രിയന്നോ രണ്ടുമായ് വിധിപ്പു കുരുനന്ദന!
മൂന്നാമതായ്ശ്രുതിയുമാം ശാസ്ത്രാനന്തരമല്ലതും 47
ഈക്രമംതന്നെയാണല്ലോ ക്ഷത്രിയക്കു യുധിഷ്ഠിര!
എട്ടായ്പ്പകുത്തുകൊള്ളേണം ക്ഷത്രിയസുതം ജനാധിപ! 48

പിതൃവിത്തത്തിൽ നാലംശമേല്പോണം ക്ഷത്രിയാസുതൻ
അച്ഛനേറ യുദ്ധങ്കൊണ്ടുള്ള നേട്ടവും വാങ്ങുകായവൻ 49
വൈശ്യാപുത്രൻ മൂന്നുഭാഗമെട്ടാമത്തതു ശൂദ്രജൻ
അച്ഛൻ നല്കിലവൻ വാങ്ങു നല്കാഞ്ഞാലഹ്നായ്വരാ 50
വൈശ്യന്നൊരുത്തിമാത്രംതാൻ ഭാര്യയാം കുരുനന്ദന!
രണ്ടാമതായ് ശൂദ്രയുമാം ശാസ്ത്രാനുസൃതമല്ലതും 51
വൈശ്യന്നു വൈശ്യസ്ത്രീയിങ്കൽ വന്നിയ്പ്പെബ്ഭരതർഷഭ!
ശൂദ്രസ്ത്രീയിങ്കലും പാർത്ഥ! മാറുമുണ്ടാമവക്കുമേ 52
വൈശ്യനേറ മുതലഞ്ചാക്കിബ്ഭാഗിയ്പ്പു ഭരതർഷഭ!
അവക്കപത്യത്തിലുള്ള ഭാഗം പൊല്ലാം ജനാധിപ! 53
അച്ഛനേറ മുതൽ നാലംശം വൈശ്യാപുത്രൻ ഹരിയ്പ്പുണം
അഞ്ചാംഭാഗംവെച്ചിരിപ്പു ശൂദ്രാപുത്രനു ഭാരത! 54
അച്ഛൻ നല്കിലവൻ വാങ്ങൂ നല്കാഞ്ഞാലഹ്നായ്വരാ
മൂന്നുജാതിക്കാക്കുമുണ്ടാം ശൂദ്രനാദേയവിത്തനാം 55
സ്വജാതിയിൽബ്ഭാര്യ ശൂദ്രന്നല്ലാത്തോഠം വയ്യൊരിയ്പ്പുലും
മക്കഠം നൂറുണ്ടെങ്കിലുമങ്ങെല്ലാക്കും ഭാഗമൊപ്പമാം 56
സ്വജാതിയ്പ്പൂപിറന്നുള്ള മക്കഠംക്കൊക്കെശ്ശരിയ്പ്പുതാൻ
സമജാതിയിലുള്ളോക്കു ധനഭാഗവുമൊപ്പമാം 57
ജ്യേഷ്ഠനുണ്ടാം ജ്യേഷ്ഠഭാഗമൊരംശം മെച്ചമാംവിധം
ഈട്ടായവിധിപണ്ടേതാൻ പാർത്ഥ! ബ്രഹ്മാവുവെച്ചതാം 58
സവർണ്ണകളിലുണ്ടായോക്കീ വിശേഷം പരം നൃപ!
വിവാഹത്തിൻ വിശേഷത്താൽ മുൻ മുൻ മെച്ചമിതിങ്ങിനെ
സമജാതരിലാ ജ്യേഷ്ഠനേല്പുകംശം പ്രധാനമായ്
മദ്ധ്യമാംശം മദ്ധ്യമനുമന്ത്യാംശംതാൻ കനിഷ്ഠനും 60
ഏവം ജാതിയിലൊട്ടുക്കു മെച്ചമുണ്ടാം സവർണ്ണനും
മാരീചൻ കശ്യപമുനിതാനുമീയിതു ചൊല്ലിനാൻ. 61

48. വിവാഹധർമ്മം വർണ്ണസങ്കരകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അർത്ഥലോഭത്തിനാൽക്കാമാൽജ്ജാതിത്തിച്ചപെടായ്കയാൽ
ജാതിവേർതിരിയാഞ്ഞിട്ടുണ്ടാമേ വർണ്ണസങ്കരം. 1
ഇപ്പൊന്ന വിധിയാൽജ്ജാതികലർന്നുണ്ടായവക്കിഹ
ധർമ്മമെന്തെന്തു കർമ്മങ്ങളതു പൊല്ലപിതാമഹ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

നാലുജാതിയ്ക്കുള്ള കർമ്മം കേവലം നാലുജാതിയും
യജ്ഞത്തിനായിസ്സൃഷ്ടിച്ച പണ്ടേതന്നെ പ്രജാപതി 3
നാലുഭായ്കകം വിപ്രന്നു രണ്ടിൽത്താൻതാൻ പിറന്നിടും
രണ്ടിൽ ക്രമത്താൽത്താഴ്ന്നോരായ്പ്പിറക്കും മാതൃജാതിജർ. 4

പരം സവാൽ ബ്രാഹ്മണനുള്ള പുത്രൻ
ശൂദ്രാപുത്രൻ പാരശവാഖ്യനത്രേ
ശുശ്രൂഷകൻ തന്റെ കുലത്തിനായാൽ
സചാരിത്രം നിത്യവും കൈവിടൊല്ലാ. 5
സർവ്വോപായങ്ങളുമേതാൻ ധരിച്ചു
സമുദ്ധരിപ്പൂ സകുലത്തിന്റെ തന്തും
ജ്യേഷ്ഠൻ കനിഷ്ഠൻ നിലയാം ദ്വിജന്നു
ശുശ്രൂഷയാൽദ്ദാനപാനായിരിയ്ക്കും. 6

ക്ഷത്രിയന്നോ മുവ്വരുണ്ടാം രണ്ടിൽത്താൻതാൻ പിറന്നിടും
മൂന്നാമതിൽജ്ജാതിതാഴ്ന്നോർ ശൂദ്രരുഗ്രരിതാം സ്മൃതി 7
രണ്ടു ഭായ്കകം വൈശ്യന്നു രണ്ടിൽത്താൻതാൻ പിറന്നിടും
ശൂദ്രശൂദ്രന്നൊരേ ഭായ്കൂ ശൂദ്രനെത്തന്നെ പൊറിടും 8
അതിലൊട്ടേറെയധമൻ ഗുരുദാരപ്രധർഷകൻ
ജാതിബാഹ്യനെയുണ്ടാക്കും നാലുജാതിയ്ക്കു ഗർഹ്യനെ 9
വിപ്രയിൽ ക്ഷത്രിയൻ ബാഹ്യനായീടും സ്തോതൃസൂതനെ
വൈശ്യൻ മൈരേയശ്ലീപദനാം വൈദേഹകനെക്കർമ്മഹീനനെ 10

ശൂദ്രനുഗ്രപ്പുറയനെപ്പുറത്താം കുലയാളിയെ
ഉണ്ടാക്കും ബ്രാഹ്മണിയിലീപ്പുറത്തോർ കുലപാംസനർ 11
ഇവർ ധീമാന്മാരിൽ വരപ്രഭോ! സങ്കീർണ്ണവർണ്ണരാം
ഉണ്ടാക്കും ഒവൈശ്യനാൽ വന്ദിമാഗധൻ വാക്യജീവനൻ 12
ശൂദ്രാൽ നിഷാദൻ മീൻകൊല്ലി ക്ഷത്രസ്ത്രീയിലതിക്രമാൽ
ആയോഗവൻ വൈശ്യയിങ്കൽസ്സംഭോഗിയ്ക്കുന്ന ശൂദ്രനാൽ 13
ബ്രാഹ്മണക്പ്രതിഗ്രാഹ്യൻ തച്ചൻ സ്വധനജീവനൻ
സ്വയോനിയിങ്കലിവരും ജനിപ്പിപ്പൂ സവർണ്ണരെ 14
അമ്മത്തായഴിയായ്ത്തീരും നീചന്മാർ നീചജാതിയിൽ
നാലുജാതിയിലും രണ്ടിൽത്താന്താനുണ്ടായിടുംവിധം 15
ആനന്തര്യ്യാൽപ്പിറന്നീടും പ്രധാനാൽപ്പുറജാതികൾ
സ്വജാതീയരെയുണ്ടാക്കുമിവരും തൻറെ ജാതിയിൽ 16
തമ്മിൽ മാറിഭ്ഭാര്യ്യകളിൽജ്ജനിപ്പിയ്ക്കും നികൃഷ്ടരെ
ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണിയിൽജ്ജാതിബാഹ്യനെത്തീർത്തിടുംപടി 17
ജാതി നാലാൽപ്പിറക്കുന്ന പുറംജാതിപ്പുറത്തുകാർ
പ്രതിലോമം വായ്ക്കുമേറെപ്പുറംജാതിപ്പുറത്തുകാർ 18
ഹീനാൽപ്പിറക്കുന്ന ഹീനജാതിക്കാർ പതിനഞ്ചുതാൻ
അഗമ്യാഗമനംമൂലമുണ്ടാകും വർണ്ണസങ്കരം 19
പുറംജാതിക്കാക്കു തീരും സൈരന്ധ്രീമാഗധാഖ്യരിൽ
മോടികൂട്ടറിവോർ ദാസരല്ലാത്തദ്ദാസവൃത്തികൾ 20
പെരുമാ യോഗവനെയിങ്ങശ്വബന്ധനജീവിയെ
മൈരേയകനെ വൈദേഹനുണ്ടാക്കും മദ്യകൃത്തിനെ 21
നിഷാദൻമീൻപിടിയനെത്തോണിക്കൊറായദാശനെ
ചണ്ഡാലനോ ശവംകാക്കും നായെത്തിന്നുന്നജാതിയെ 22
ക്രൂരാൽ മാഗധിപെറീടും നാലു മായോപജീവരെ
മാംസം വില്പോൻചാറെടുപ്പോൻക്ഷുദ്രൻസൌഗന്ധനിങ്ങിനെ
വൈദേഹകാൽപ്പാപശീലക്രൂരൻ മായോപജീവിയെ
നിഷാദാൽക്കഴുതക്കാരനായീടും മദ്രനാഭനെ 24
ചണ്ഡാലനാൽപ്പുൽക്കസനെ ഖരാശ്വഗജഭോജിയെ
ശവവസ്ത്രമുടുപ്പോനെബ്ഭിന്നപാത്രാന്നഭോജിയെ 25

ആയോഗവികളിൽത്തിരും നീചജാതികഠം മൂന്നുപേർ
വൈദേഹകാൽക്ഷുദ്രസ്ത്രീ ഗ്രാമംപിട്ടിട്ട പാപ്പവൻ 26
ക്കാരാവരൻ നിഷാദീങ്കൽത്തോൽക്കാരനുളവായ്തരും
ചണ്ഡാലാൽപ്പാണ്ഡുസൌപാകൻ മൊളക്കച്ചോടമുള്ളവൻ 27
അഹിണ്ഡകൻ പിറന്നീടും വൈദേഹിയിൽ നിഷാദനാൽ
ചണ്ഡാലനാലേ സൌപാകൻ ചണ്ഡാലസമവൃത്തിയാം 28
പെരും നിഷാദിചണ്ഡാലാലൊട്ടുവാം നീചപുത്രനെ
പുറംകാക്കും പുറംതള്ളാം ചുടലക്കാട്ടുവാഴിയെ 29
ഇവരത്രേ സങ്കരജരച്ചനമ്മകഠം തെറ്റിനാൽ
ഒളിച്ചോർ വെളിവായോരും സ്വകമ്മാലറിയേണ്ടവർ 30
നീചജാതിക്കുമാത്രം ധർമ്മം മറ്റാർക്കുമില്ലതാൻ
ധർമ്മമില്ലാത്ത ജാതിക്കാക്കിങ്ങില്ലാ സംഖ്യയൊന്നിനും 31
യജ്ഞയാകഴിഞ്ഞീടും യജ്ഞസാധുബഹിഷ്കൃതർ
ബാഹ്യന്മാർ ബാഹ്യരാലുണ്ടാം വൃത്ത്യാലംബാനുരൂപമായ് 32
വഴിശ്മശാനം ശൈലങ്ങഠം മറവും മാമരമെന്നതിൽ
കാരിരുമ്പാമലങ്കാരം ധരിച്ചുകൊണ്ടു നിത്യവും 33
വെളിവായ്പ്പാർത്തിടുമിവർതൻ വേലവഴികൊറുമായ്
അലങ്കാരോപകരണങ്ങളെ നിർമ്മിച്ചുമങ്ങിനേ 34
ഗോബ്രാഹ്മണക്ഷതുണയും ചെയ്തുകൊണ്ടങ്ങസംശയം
ആനൃശംസ്യം കരുണയും ക്ഷമയും സത്യവാക്യവും 35
തന്നെയ്പോക്കിക്കാക്കലുമാം ബാഹ്യക്കും സിദ്ധികാരണം
അതിങ്കൽ മനുജവ്യാഖ്യാ സംശയം ചെറുമില്ല മേ. 36

ഇഹോപദേശപ്പടി ചൊന്നവറിൽ
നരൻ ജനിപ്പിയ്ക്കുകിഞ്ഞു ബുദ്ധിമാൻ
നികൃഷ്ടജാതിയ്ക്കു പിറക്കിലാഴ്ത്തുമേ
കടക്കുവോനെശ്ശില നീറിലാംവിധം. 37

അറിയാത്തോനെയും പാരിലറിഞ്ഞോനെയുമങ്ങിനെ
സ്ത്രീകഠം ഉമ്മാശ്ശത്തിലാക്കും കാമക്രോധാനുവൃത്തിയെ 38
നരക്കു ഭൂഷണംചെയ്ത നാരികഠക്കോ സ്വഭാവമാം
ഏറെസ്സജ്ജിയ്ക്കുമാറില്ലാ സ്ത്രീകളിൽ പ്രാജ്ഞരായവർ. 39

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അറിയാതിങ്ങു കലുഷയോനിജൻ നീചമത്ത്യനേ
ഞങ്ങളെങ്ങിനെ കണ്ടെത്തുമായ്വരുപനനായ്കനേ. 40

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

യോനികാലുഷ്യാൽഭവനിൽ നാനാഭാവങ്ങളൊക്കയാൽ
സജ്ജനാചാരകർമ്മങ്കൊണ്ടറിയാം യോനിശുദ്ധിയെ 41
അനായ്യതപമനാചാരം ക്രൂരത്വം നിഷ്ഠിയതവും
പാരിൽക്കലുഷയോന്യുത്ഥമത്ത്യനെത്തെളിയിയ്ക്കുമേ 42
അച്ഛന്റെ ശീലമേറീടുമങ്ങമ്മയുടെ രണ്ടുമാം
സങ്കീർണ്ണൻ സത്പ്രകൃതിയെത്താനടക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും 43
അച്ഛനമ്മകൾ നേർചിത്രരൂപമൊത്തുളവാംപുലി
അവ്വണ്ണം പുരുഷൻതന്റെ ജാതി കൈക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുമേ 44
കുലപ്രവാഹംമറയെ യോനിസങ്കരമുള്ളവൻ
ആശ്ശീലത്തെത്താനെടുക്കും കുറച്ചെന്നാം പെരുത്തുമാം 45
ആയ്വരുപാചാരമാന്നു കൃത്രിമം വഴിപോകിലും
സുവർണ്ണദുർവ്വർണ്ണർകളെ സത്ശീലം തീർപ്പയാക്കിടും 46
പലവൃത്തം പലേകർമ്മമേവം ജീവികൾ നില്പ്പുവേ
ജന്മവൃത്തം പാരിലൊത്തുനിന്നീടും മാഞ്ഞുപോയിടാ 47
ശരീരമിഹ സത്വത്താലവന്നു കളയപ്പെടാ
ജ്യേഷ്ഠമദ്ധ്യാവരം സത്വം തുല്യസത്വം സുഖിയ്ക്കുമേ 48
മേൽജ്ജാതിയാകിലും ശീലഹീനനെപ്പൂജയെയ്താലാ
പൂജിയ്ക്കേണം ശൂദ്രനേയും ധർമ്മവിത്താം സുവൃത്തനെ. 49

ആത്മാവിനെക്കർമ്മവഴിയ്ക്കൊല്ലുമേ
സുശീലചാരിത്രശ്രുതാശ്രുതാനുനയാൽ
നശിച്ചുപോകും കുലവും നരൻ പരം
സത്കർമ്മമൊന്നാൽത്തെളിയിച്ചുകൊള്ളുമേ. 50

സങ്കീർണ്ണകളിലും മറവുമുള്ളില്ലാജജാതിയിങ്കലും
ആത്മോല്പാദനമൊക്കാത്തജ്ജാതി വിദ്വാനൊഴിയ്ക്കണം. 51

49. പുത്രപ്രതിനിധികഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ലു താത!കുരുശ്രേഷ്ഠ!ജാതിതോറും തിരിച്ചു നീ
ഏതിലേതുതരം മക്കളാക്കേഴുന്നവരാരവർ 1
വിപ്രവാദം പലതരം കേൾക്കുന്നു പുത്രകല്പിതം
ഇതിൽക്കുഴങ്ങും ഞങ്ങൾക്കു സംശയംതീർക്ക മന്നവ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആത്മാവാം പുത്രനറിയുകങ്ങനന്തരജൻ പരം
നിരുക്തജൻ പുത്രനറികേവം പ്രസ്യതജാഖ്യനും 3
പതിതൻതൻ ഭാര്യയിങ്കൽബ്ഭ്രത്താവോടൊത്തൊരുത്തിയിൽ
അവ്വണ്ണം തേകൃതകർ മക്കളദ്ധ്യൂഢനന്യനും 4
അപദ്ധ്വംസജരാവുണ്ട കാനീനാപശദാഖ്യരും
എന്നുചൊല്ലുന്നിതിവരെയറിഞ്ഞീടുക ഭാരത! 5

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അപദ്ധ്വംസജരാരാരാണാരാണപശദാഖ്യരും
ഇതൊക്കെത്തത്വമാംമട്ടിൽ വിവരിയ്ക്കേണമേ ഭവാൻ. 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മൂന്നുജാതിയിലും മക്കൾ ബ്രാഹ്മണന്നു യുധിഷ്ഠിര!
രണ്ടുജാതിയിലുണ്ടാം ക്ഷത്രിയന്നായി ഭാരത! 7
വൈശ്യജാതിയ്ക്കൊരാൾതന്നെയപ്പടിയ്ക്കിങ്ങു കണ്ടവൻ
ആറപദ്ധ്വംസജരവർ കേളുങ്ങപശദാഖ്യരെ. 8
ചണ്ഡാലൻ വ്രാത്യവൈദ്യന്മാർ വിപ്രയിൽ ക്ഷത്രനാരിയിൽ
വൈശ്യയിങ്കലുമായ്ക്കൊണ്ടു ശൂദ്രന്നപശദത്രയം 9
മാഗധൻ വാമകൻതാനും കാണുമേ വൈശ്യനു രണ്ടുപേർ
വിപ്രസ്ത്രീയിൽ ക്ഷത്രയോഗാൽ ക്ഷത്രിയന്നിങ്ങൊരുത്തനാം 10

വിപ്രസ്ത്രീയിൽക്കാണു സൂതനെന്നിങ്ങപശദാഖ്യരാം
മക്കളാണിവർ പറഞ്ഞില്ലാ പാഴിലാക്കാൻ നരാധിപ! 11

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷേത്രജൻ പുത്രനായ്ച്ചൊൽവൂ ചിലർ ശുക്ലജനേയുമേ
ഇവരൊപ്പം മക്കളാക്കാണതു മൊല്ലൂ പിതാമഹ! 12

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രേതോജൻ പുത്രനായീടും ത്യക്തൻ ക്ഷേത്രജനേവമാം
അദ്ധ്യൂഢൻ സമയംപിട്ടാലിതുതന്നെ ധരിയ്ക്ക നീ. 13

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

രേതോജൻ പുത്രനെന്നോപ്പേൻ ക്ഷേത്രജൻ പറവുമെങ്ങിനേ
അദ്ധ്യൂഢൻ പുത്രനെന്നോപ്പേൻ സമയംതെറ്റിയെങ്ങിനേ. 14

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആത്മജൻ പുത്രനെത്തീർത്തു കാരണത്താൽ ത്യജിയ്ക്കുകിൽ
നിമിത്തമാകാ രേതസ്സാക്ഷേത്രസ്വാമിയ്ക്കുതാനവൻ 15
പുത്രാർത്ഥമായ്പ്പുത്രകാമൻ വരിച്ചീടിൽധരാപതേ!
പ്രമാണം ക്ഷേത്രജനതിലാത്മജൻ മകനല്ലവൻ 16
മറിടം ക്ഷേത്രജൻ പുത്രനായ്ക്കാണാം ഭരതർഷഭ!
ആത്മഗ്രഹനപറ്റില്ലാ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതാണിവൻ 17
ചിലേടം കൃതകൻ പുത്രൻ സ്വീകാരങ്കൊണ്ടുകാണുമേ
രേതസ്സും ക്ഷേത്രവുമതിൽ നോക്കുമാറില്ല ഭാരത! 18

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സ്വീകാരങ്കൊണ്ടുതാൻ കാണും കൃതകൻ പുത്രനെങ്ങിനേ
ശുക്ലം രക്തം പ്രമാണത്തിലാകാത്തപ്പടി ഭാരത! 19

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അച്ഛനമ്മകൾ മാറ്റത്തിൽ വിട്ടോനെപ്പുത്രനാക്കിയാൽ
അച്ഛനമ്മകളെക്കാണാത്തവനാകുന്നു കൃത്രിമൻ 20
അനാഥനുടെ നാഥത്വം കാണപ്പെട്ടവതാരിലോ
ആപ്പോറുന്നോനേതുജാതിയാജ്ജാതിക്കാരനാമവൻ. 21

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇവനു സംസ്കാരമേതുവിധം ചെയ്യേണ്ടതാരുവാൻ
കന്യാദാനവുമെമ്മട്ടാണതു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 22

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

തന്മട്ടവനു സംസ്കാരം ചെയ്ക തന്നുടയോൻപടി
മാതാപിതാക്കൾ കൈവിട്ടോൻ ജാതികൈക്കൊള്ളുകണ്ടിനേ 23
തൽഗോത്രബന്ധുജമവനേകാം സംസ്കാരമർഹതി
പിന്നെത്തൽജ്ജാതിയിൽക്കന്യാദാനമാവാം യുധിഷ്ഠിര! 24
സംസ്കരിപ്പോൻ ജാതിഗോത്രം മാതൃജാതിയുറപ്പിലാം
കാനീനാഭ്യൂഢജരികവരോ പുത്രകിൽബ്ബ്രിഷർ 25
അവരെത്തൻ മക്കൾമട്ടിൽസ്സംസ്കരിയ്ക്കുന്നു നിശ്ചയം
ക്ഷേത്രജൻതാനപശുദനഭ്യൂഢനിവരിൽപ്പരം 26
തനിയ്ക്കാംപോലെ ചെയ്യേണം സംസ്കാരം ബ്രാഹ്മണാദികൾ
ധർമ്മശാസ്ത്രേ ജാതികൾക്കീ നിശ്ചയം കണ്ടിരിപ്പതാം
നിന്നോടിതൊക്കെയും ചൊന്നേനിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ

---

50. ച്യവനോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കാഴ്ചസംവാസമിവയിൽ സ്നേഹമെന്താം പിതാമഹ!
ഗോക്കൾക്കുമാം മഹാഭാഗ്യമതു ചൊല്ലീടവേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം പൂർവ്വവൃത്തം മഹാദ്യുതേ
സംവാദം നഹുഷന്റേയും മഹർഷിച്യവനന്റേയും 2
മുന്നം മഹർഷിച്യവനൻ ഭാർഗ്ഗവൻ ഭരതർഷഭ!
ഉദവാസത്തിനാരംഭിച്ചിരുന്നിതു മഹാവ്രതൻ 3
മാനവും ക്രോധവും വെന്നു ഹർഷവും ശോകവും ശരി
പന്തീരാണ്ടാ മാമുനീന്ദ്രൻ ജലവാസധൃതവ്രതൻ 4
സർവ്വജീവിയിലും നല്ല വിശ്വാസമിയലുന്നവൻ
ജലചാരിയിലൊട്ടുക്കു ചന്ദ്രനെപ്പോലെയായ് പ്രഭൻ. 5
തൃണിനുട്ടായ് ശ്രുധനായിട്ടേവകാർക്കു വണങ്ങിയും
ഗംഗാ യമുനകാർക്കൊക്കും ജലത്തിങ്കലിറങ്ങിനാൻ 6
ഗംഗാ യമുനകാർക്കുള്ളവേഗം ഭീമം മഹാസ്വനം
ഊക്കിൽക്കാറിനൊത്തതവനേറുവാങ്ങീ ശിരസ്സിനാൻ 7
ഗംഗയമ്മട്ടു യമുനസരിത്തുകാർ സരസ്സുകാർ
വലംവെച്ചു മാമുനിയെപ്പീഡചെയ്തീലിവന്നഹോ
കിടന്നു വെള്ളത്തിനുള്ളിൽ മുട്ടിപോലാ മഹാമുനി
പിന്നീടു ധീമാൻ മേല്പോട്ടെയ്തിരുന്നു ഭരതർഷഭ! 9
ജലജന്തുക്കാർക്കു പാരം പ്രിയദർശനനായിനാൻ
അവനേറ ചുണ്ടത്തന്നേരം നാറീ ചിത്തംകുളുത്തവർ 10
അവന്നവിടെ വാഴുമ്പോളേറെക്കാലം കഴിഞ്ഞുതേ
പിന്നീടൊരിയ്യാലൊരുനാൾ മീൻപിടിച്ചീടുമാളുകൾ 11
ആ പ്രദേശത്തു ചെന്നെത്തി വലയുള്ളോർ മഹാദ്യുതേ!
പെരുത്തുപേർ നിഷാദന്മാർ മീൻപിടിയ്ക്കാനുറച്ചവർ 12
നീണ്ടുള്ളശക്തർ ശൂരന്മാർ വെള്ളത്തിലൊഴിയാത്തവർ
ആ പ്രദേശത്തടുത്തെത്തീ വലവേലയുറച്ചവർ 13
നരേന്ദ്ര! നിശ്ശേഷമവർ വലകെട്ടീടിനാരുടൻ
മീനുള്ള വെള്ളത്തിൽച്ചെന്നിട്ടപ്പോൾബ്ഭരതസത്തമ! 14
അവർ നാനാകൌശലത്താൽ മീൻകൊതിയ്ക്കുന്ന മുക്കുവർ
ഗംഗായമുനകാർക്കുള്ള വെള്ളത്തിൽ വലവീശിനാർ. 15

പുതുനൂലാൽത്തീർത്തവർ വീശിവിട്ടുള്ളൊരാ വല
വീതിയും നീളവും കൂട്ടുമതാ വെള്ളത്തിലിട്ടതേ 16
പിന്നെ വമ്പിച്ചുറപ്പൊത്ത നീർത്തിവീശിയൊരാവല
വെള്ളത്തിങ്കലിറങ്ങിച്ചെന്നവരൊപ്പം വലിയ്ക്കയായ് 17
പേടിവിട്ടു രസിച്ചുകൊണ്ടന്യോന്യം പാട്ടിൽ നില്പവർ
ബന്ധിച്ച മീൻക്കളേ മുറും ജലചാരികളേയുമേ 18
അമ്മട്ടു മീൻകളോടൊത്താ ച്യവനൻ ഭാർഗ്ഗവഷിയെ
യുച്ചയാലെ വലയാൽ വലിച്ചാരവർ മന്നവ! 19
പുഴച്ചങ്ങികൾമേൽപ്പറ്റി ഹരിശ്മശ്രുജടാധ്യനായ്
മെയ്യിൽശ്ശംഖനഖം ചിത്രം കൂട്ടുപോലാണ്ട മൂത്തിയെ 20
വലകൊണ്ടുവലിച്ചിട്ടു കണ്ടിട്ടാ വേടവിത്തിനെ
ദാശരാക്കൈക്കൈവണങ്ങിത്തലകുമ്പിട്ടു കൂപ്പിനാർ. 21
പരിഖേദം ഭീതി വലവലിയ്ക്കലിവയാലഹോ
മത്സ്യങ്ങൾ ചത്തുപോയങ്ങു കരയ്ക്കേറുകയാലുമേ 22
ആ മുനീന്ദ്രൻ മീൻകളുടെ കദനംപാർത്തുകണ്ടുടൻ
കനിവുൾക്കൊണ്ടമേട്ടായീ വീണ്ടും വിപ്പിട്ടുകൊണ്ടഹോ. 23

നിഷാദന്മാർ പറഞ്ഞു.

അറിയാതീച്ചെയ്തതെറ്റിൽ പ്രസാദിയ്ക്കുക ഞങ്ങളിൽ
നിന്നിഷ്ടമെന്തുചെയ്യേണമതു ചൊല്ലുക മാമുനേ! 24
എന്നുകേട്ടാ മീൻ നടുവിൽവാഴും ച്യവനനോതിനാൻ
എന്നിയ്ക്കീഴും മുഖ്യകാംക്ഷകേൾക്കുവിൻ ശ്രദ്ധചെച്ചിതാ 25
മത്സ്യങ്ങളോടൊത്തു ചാക്കോ വില്ലുലോ പൂണ്ടുകൊള്ളുവൻ
സംവാസത്താൽ നീറിലൊത്തുവാണോരേ വിട്ടുകൂടമേ 26
എന്നുകേട്ടാ നിഷാദന്മാർ പേടിച്ചേറ്റം വിറച്ചവർ
മുറും വിവർണ്ണമുഖരായ് നഹുഷന്നിതുണർത്തിനാർ. 27

---

51. ച്യവനോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

അമ്മട്ടിലായ് ച്യവനനെ നഹുഷൻ കേട്ടവാറുടൻ
പുരോഹിതാമാത്യരൊത്തു സംഭ്രമിച്ചു ചെന്നുതേ. 1
ശൌചംചെയ്തു യഥാന്യായം കൈകൂപ്പിപ്രയതൻ നൃപൻ
മഹാത്മാവാം ച്യവനനോടാത്മാവിനെയുണർത്തിനാൻ 2
പൂജിച്ചുതാനുമവനെയാ രാജാവിൻ പുരോഹിതൻ
സത്യവ്രതൻ മഹാത്മാവാം ദേവകല്പനെ മന്നവ! 3

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

നിന്നിഷ്ടമെന്തു ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതു ചൊല്ലു ദ്വിജോത്തമ!
ഭഗവാനേ ചെയ്യനെല്ലാമേറ്റം ദുഷ്കരമെങ്കിലും. 4

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

ഏറ്റം ശ്രമപ്പെട്ടവരീ മുക്കോന്മാർ മത്സ്യജീവികം
അങ്ങെൻ വിലയിവക്കേകു മീൻകച്ചോടത്തൊടൊപ്പമേ. 5

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

വിലയങ്ങായിരംനൽകു നിഷാദക്കു പുരോഹിത!
ഭഗവാൻതൻനിഷ്ക്രയമായ്ബ്ഭാഗ്യവൻ ചൊന്നവണ്ണമേ. 6

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

ആയിരത്തിന്നഹ്നല്ലാ ഞാനെന്തോക്കുന്നു മന്നവ!
നല്കിയാലും തക്കവില ബുദ്ധികൊണ്ടോർത്തുകൊൾക നീ. 7

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

നിഷാദക്കുകൊടുത്താലും വിപ്ര! നൂറായിരം ശരി
ഇതൊക്കും ഭഗവൻ! മൂല്യം ഭവാനെന്തു നിനപ്പതോ. 8

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

നൂറായിരത്താൽക്കൈമാറാം വയ്യെനിയ്ക്കു നൃപശ്രേഷ്ഠ!
തക്കമൂല്യംകൊടുത്താലും ചിന്തിക്കു മന്ത്രിമാരുമായ്. 9

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

മൂല്യം കോടികൊടുത്താലും നിഷാദക്കു പുരോഹിത!
വിലയായില്ലതെന്നാകിൽക്കൊടുത്തിടുക വീണ്ടുമേ. 10

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

കോടിയ്ക്കുമധികത്തിന്നും ഞാനഹിയ്ക്കാ മഹാദ്യുതേ!
തക്കമൂല്യംകൊടുത്താലും ചിന്തിക്കു വിപ്രരൊത്തു നീ. 11

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

പാതി നാടോ മുഴുവനോ നിഷാദക്കു കൊടുക്കുക
ഇതു ഞാൻ മൂല്യമായ്ക്കാണ്മേൻ മറെറന്തോ നിന്മതം ദ്വിജ! 12

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

പാതി നാടോ മുഴുവനോ മൂല്യമൊക്കില്ല മന്നവ!
തക്കമൂല്യം കൊടുത്താലും ചിന്തിയ്ക്കു കൃഷിമാരുമായ്. 13

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

മഹർഷിതൻ വാക്കു കേട്ടു നഹുഷൻ ദുഃഖകർശിതൻ
പുരോഹിതാമാത്യരുമായൊത്തു ചിന്തിച്ചിതപ്പൊഴേ 14
അതിലന്യൻ വനചരൻ ഫലമൂലാശിയാമൊരാഢ്യം
നില്പുണ്ടു നഹുഷോപാന്തേ ശ്വജാതൻ മഹാമുനി 15
രാജാവിനെ വിളിച്ചപ്പോളുരച്ചാനാ ദ്വിജോത്തമൻ
തോഷിപ്പിപ്പേൻ ഞാനുടനേ സന്തോഷിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ 16
ഭേഷ്കൊല്ലില്ല ഞാൻ നേരംപോക്കിലും പിന്നെയെന്തുവാൻ
നിന്നോടു ഞാൻ ചൊല്ലുവതു നിശ്ശങ്കംചെയ്കൊള്ളണം. 17

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

ഭഗവാൻചൊല്ല ഭൃഗുഭൂമഹർഷിയ്ക്കാത്ത മൂല്യമേ
കാത്തുകൊൾകെന്നെയെൻനാടുമെൻകുലത്തിനെയും ഭവാൻ 18
ഭഗവാൻ ക്രുദ്ധനായെങ്കിൽ മുടിയ്ക്കും മൂന്നുലോകവും
പിന്നെയെന്തോ തപസ്സറുള്ളൊന്നെക്കയ്ക്കുകാരനെ 19
അമാത്യർത്വിക്കുകളുമൊത്തഗാധാംഭസ്സിലാണ്ട മേ
മഹർഷേ! പ്ലവമായ്നില്ക്കും വിധത്തിൽപ്പൊട്ടുത്തുക. 20

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

നഹുഷൻതൻ വാക്കു കേട്ടാഗ്ഭവിജാതൻ പ്രതാപവൻ
സർവ്വാമാത്യരെയും ഹർഷിപ്പിച്ചോതി നൃപനേയുമേ 21
വിധയറേറാർ മഹാരാജ! ജാതിശ്രേഷ്ഠർകളാം ദ്വിജർ
ഗോക്കളും പുരുഷവ്യാഘ്ര! ഗോമൂല്യംവെച്ചുകൊൾക നീ 22
മഹർഷി ചൊന്ന വചനം നഹുഷൻ കേട്ടുടൻ നൃപ!
പുരോഹിതാമാത്യരൊത്തു പെരുത്തും ഹർഷമാർന്നവൻ 23
ചെന്നണഞ്ഞാ ഭൃഗുസുത ച്യവനവ്രതിയോടുടൻ
വാക്കാൽത്തൃപ്തിപ്പെടുത്തീടുംവണ്ണം ചൊല്ലീ നരാധിപ! 24

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു.

ഏറെഴുന്നോല്ലുമിപ്രർഷേ! കൊണ്ടേൻപയ്യാലെ ഭാർഗ്ഗവ
ധർമ്മിഷ്ഠശ്രേഷ്ഠ! നിൻമൂല്യമിതെന്നു കരുതുന്നു ഞാൻ. 25

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു.

രാജർഷേ! ഞാനെഴുന്നോല്പോൻ ശരിയ്ക്കായ്വാങ്ങി സമ്മതേ
പൈക്കൾക്കുതുല്യം കാണ്മീലാ ധനം മറെറാന്നുമച്യുത! 26
ചൊല്ല കേൾക്ക കൊടുത്തീടുകേവം കാണുക മന്നവ!
ഗോക്കളിൽശ്രേഷ്ഠമാം വീര! സർവ്വപാപഹരം ശിവം 27
ലക്ഷ്മിയ്ക്കെന്നും പയ്യാണ്മൂലം പയ്യുളിൽപ്പാപമില്ലെടോ
അന്നമത്രേ ഗോക്കളെന്നും വാനോക്കുഗ്രഹവിഷ്ടമാം 28

സ്വാഹാകാരം വഷട്കാരം നിത്യം പയ്യളിൽ നിത്യവും
യജ്ഞം നടത്തുമേ പയ്യാം യജ്ഞത്തിന്നവതാൻ മുഖം 29
ദിവ്യാവ്യയാമൃതമിവ ചൂരത്തീട്ടം വഹിച്ചിട്ടും
അമൃതാലംബനമിവ സർവ്വലോകർ നമിപ്പവ 30
തേജസ്സാലും വപുസ്സാലും പയ്യാം വഹ്നിയ്ക്കുതുല്യമാം
പ്രാണികൾക്കു സുഖം നല്കും വർതേജസ്സിങ്കു പയ്യളാം 31
പൈക്കളുടെമങ്ങിത്തന്നിട്ടു നിരസിയ്ക്കുന്ന നിർഭയം
ശോഭിപ്പിയ്ക്കുന്നിതാദ്ദേശങ്ങളെപോക്കുന്ന പാപവും 32
പയ്യാം വിണ്ണിന്നു സോപാനം വിണ്ണിലിപ്പയ്യാം പൂജ്യകാം
കാമധുശിവ്യമാർ പയ്യാം മറൊന്നില്ലിങ്ങിവയ്ക്കുമേൽ 33
എന്നീശ്ലോകളിൽ മാഹാത്മ്യം പൊന്നതും ഭരതർഷഭ!
ഗ്രന്ഥൈകദേശമൊഴിയാതെങ്ങാക്കെച്ചൊൽവാനസാദ്ധ്യമാം. 34

നിഷാദന്മാർ പറഞ്ഞു

ഞങ്ങളായ്ക്കണ്ടു സംസാരിച്ചില്ലയോ മാമുനേ! ഭവാൻ
സന്മൈത്രം സാപ്തപദമീ ഞങ്ങളിൽക്കനിയൂ പ്രഭോ! 35
ഹവിസ്സാക്കയുമിങ്ങഗ്നി ഭുജിച്ചിട്ടുമതേവിധം
ധർമ്മാത്മൻ! നിന്തിരുവടി പുരുഷാഗ്രിപ്രതാപവാൻ 36
വിദ്വൻ! പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഭവാനെക്കുപ്പിയിജ്ജനം
ഞങ്ങൾക്കനുഗ്രഹത്തിന്നീശ്ലോദാനം വാങ്ങിടേണമേ. 37

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു

നോട്ടം ഒരിദ്രന്റെ മുനിയുടെ പാമ്പിനുടയുമേ
ഉണക്കക്കാട്ടു തീപോലെ സമൂലം നരനെച്ചുടും 38
പാപംതീർന്നുള്ള മുക്കോരേ! വാങ്ങാം നിങ്ങടെ പയ്യിനെ
നീറിലുള്ളീ മീനുകളൊത്തുടൻ വാനകരുവിൻ. 39

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഭാവിതാത്മാവാ മുനിതൻ പ്രഭാവംമൂലമപ്പൊഴേ
മത്സ്യങ്ങളൊത്താ നിഷാദരാ വാക്കാൽ വാനുകേറിനാർ 40

അത്ഭുതപ്പെട്ട നഹുഷരാജൻ മുക്കുവരങ്ങിനേ
മത്സ്യങ്ങളൊത്തു വാനേറിക്കണ്ടിട്ട ഭരതർഷഭ! 41
ഗവിജാതനുമപ്പോഴേ ച്യവനൻ ഭൃഗുമുഖ്യനും
നരേന്ദ്രനെത്തക്ക വരങ്കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുത്തിനാർ. 42
പിന്നെ മന്നൻ മഹാവീര്യൻ നഹുഷൻ ധരണീപതി
പ്രീതനങ്ങിനെയെന്നോതീ തദാ ഭരതസത്തമ! 43
ധർമ്മനിഷ്ഠയെ വാങ്ങിച്ചാനപ്പോളിന്ദ്രനിഭൻ നൃപൻ
ആവട്ടെയെന്നേറ മുനിമാരെപ്പൂജിച്ചു തുഷ്ടനായ് 44
ച്യവനൻ ദീക്ഷമുടിയെപ്പിന്നെപ്പൂക്കാൻ നിജാശ്രമം
തന്നാശ്രമത്തേയ്ക്കുപോയീ തേജസാ ഗവിജാതനും 45
മത്സ്യങ്ങളൊത്തു വിണ്ണെത്തീ നരാധിപ!നിഷാദരും
നഹുഷൻ വരവും വാങ്ങി സ്വപുരത്തേയ്ക്കു കേറിനാൻ 46
ഇതു നിന്നോടു ഞാനോതീ ഞാൻ നീ ചോദിച്ചതിതല്ലയോ
കാഴ്ചയിൽസ്സഹവാസത്തിൽ സ്നേഹമട്ടം യുധിഷ്ഠിര! 47
ഗോക്കൾക്കുള്ള മഹാഭാഗ്യമവ്വണ്ണം ധർമ്മനിശ്ചയം
ഇനിയെന്തോതേണ്ടു വീര!നിന്നുള്ളിൽച്ചോദ്യമെന്തുവാൻ. 48

---

52. ച്യവനോപാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സംശയം മേ മഹാപ്രാജ്ഞ! കടൽപോലെ മഹത്തരം
അതു കേൾക്ക മഹാബാഹോ! കേട്ടോന്നു വിവരിയ്ക്ക നീ. 1
കൌതുകം വലുതീജ്ജാമദഗ്ന്യനെപ്പറ്റി മേ പ്രഭോ!
ധർമ്മിഷ്ഠൻ രാമനെപ്പറ്റിയതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ. 2
ഇദ്ദേഹമെമ്മട്ടുണ്ടായീ രാമൻ സത്യപരാക്രമൻ
ബ്രഹ്മർഷിവംശ്യനെന്തേവം ക്ഷത്രധർമ്മരതനാകുവാൻ 3
ഇവന്റെ സംഭവം ഭൂപ! മുഴുവൻ ചൊല്ലിടേണമേ
ക്ഷാത്രകൌശികവംശത്തിൽ ബ്രാഹ്മണോത്ഭവമെങ്ങിനേ 4

അമ്പോ പ്രഭാവം മഹിതം മഹാത്മാവിന്റെ കേവലം
രാമന്റെയും നരവ്യാഘ്ര! വിശ്വാമിത്രന്റെയും ശരീ 5
മക്കൾക്കുമേലവക്കുള്ളനപ്പാക്കന്മാരിലെങ്ങിനെ
ഈദ്ദോഷം മക്കളേ വിട്ടും തത്പത്തേ വിവരിയ്ക്കണേ. 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദം കുശികന്റേയും ഭാരത! ച്യവനന്റെയും 7
ഈദ്ദോഷം മുൻകണ്ട ഭൃഗുപുത്രൻ ച്യവനനപ്പൊഴേ
ഭവിഷ്യത്തുമഹാബുദ്ധിതൻ വംശേ മുനിസത്തമൻ 8
മനസ്സാൽ നിശ്ചയിച്ചൊക്കെഗ്ഗുണദോഷ ബലാബലം
കുശികന്മാർ കുലംമുറും ദഹിപ്പിപ്പാൻ തപോധനൻ 9
ച്യവനൻചെന്നു കുശികൻതന്നോടിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
പാക്കാൻ മോഹമെനിയ്ക്കുണ്ടു നിന്നോടൊത്തനഘാശയ! 10

കുശികൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സഹധർമ്മത്തെപ്പണ്ഡിതന്മാർ ധരിപ്പതാം
കന്യാപ്രദാനകാലത്തിൽച്ചെയ്വതുണ്ടപ്പൊഴും ബുധർ 11
എന്നാലതിക്രമിച്ചോരാദ്ധർമ്മാചാരം തപോധന!
ചെയ്യേണ്ടതീ ഞാൻ ചെയ്യുന്നോനതിന്നനുവദിയ്ക്ക നീ. 12

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മഹാമുനി ച്യവനനു പീഠത്തേയുമെടുത്തുടൻ
കുശികൻ ഭാര്യയോടൊത്തുചെന്നു മുനിയെഴുന്നെടം 13
രാജാവു കിണ്ടികയ്ക്കുണ്ടിട്ടിവന്നായ്പ്പാദ്യമേകിനാൻ
മഹാത്മാവാമിവനങ്ങു നടത്തീ ക്രിയയൊക്കെയും 14
പിന്നെ മന്നൻ ച്യവനനെ മധുപക്കം യഥാവിധി
സ്വീകരിപ്പിച്ചിതവ്യഗ്രൻ മഹാത്മാവു യതവ്രതൻ 15
ആ വിപ്രനെസ്സൽക്കരിച്ചു പിന്നെയിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
ഭഗവാനേ! പരാധീനർ ഞങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടതെന്തുവാൻ 16

രാജ്യമോ ധനമോ പിന്നെഗ്ഗോക്കളോ സംശിതവ്രത!
യജ്ഞദാനങ്ങളോ ചൊല്ല മുറുമങ്ങയ്യ നല്ലവൻ 17
ഇതാ ഗൃഹമിതാ രാജ്യമിതാ ധർമ്മാസനം തവ
രാജാവു നീ ഭൂമി കാക്കു ഞാൻ നിന്നിൽപ്പാതന്ത്ര്യനാം 18
എന്നീ വാക്കു പറഞ്ഞപ്പോൾ ച്യവനൻ ഭൃഗുനന്ദനൻ
ഏറ്റം മോദിച്ചു കുശികൻതന്നോടിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ 19
രാജ്യം കാമിപ്പീല രാജൻ! ധനമില്ല പെൺകളെ
ഇല്ലാ ഗോക്കളെ നാടില്ലാ യജ്ഞമില്ലിതു കേൾക്ക നീ 20
നിങ്ങൾക്കു ബോധിയ്ക്കിലൊരു നിയമം ഞാൻ തുടങ്ങുവൻ
ശുശ്രൂഷിച്ചീടണം നിങ്ങൾ സജ്ജനായ്ശ്ശുകയെന്നിയേ 21
എന്നവൻ ചൊന്നതിൽ ഹൃഷ്ടംപൂണ്ട ദമ്പതിമാരവർ
ഉത്തരംചൊല്ലി മുനിയോടതാവാമെന്ന ഭാരത! 22
ഉടനേ കുശികൻ ഹൃഷ്ടൻ കൊണ്ടുപോയീ ഗൃഹസ്ഥലം
അദ്ദേഹത്തിനു കാണിച്ചു കാണേണ്ടതു മഹത്തരം 23
ഭഗവാനുണ്ടിതാ ശയ്യയിഷ്ടംപോലിതിൽ വാണിടാം
പ്രീതിയുണ്ടാക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ യത്നംചെയ്യാം തപോധന! 24
അതിക്രമിച്ചിതവണ്ണമവർ ചൊല്ലുമൊരുക്കവും
പിന്നെച്ചോദിച്ചിതു മുനി പാനമന്നവുമങ്ങിനെ 25
ചോദിച്ചിതവനോടപ്പോൾ വണങ്ങിക്കുശികൻ നൃപൻ
എന്തന്നമിഷ്ടമങ്ങയ്ക്കിന്നെന്തുകൊണ്ടുവരേണ്ട ഞാൻ 26
അവനേറ്റം പ്രീതിയോടു നൃപനോടോതിയുത്തരം
ഉപപന്നമിഹാഹാരം തന്നുകൊൾകെന്ന ഭാരത! 27
ആ വാക്കു കേട്ടു പൂജിച്ചിട്ടാവാമെന്നോതി മന്നവൻ
കുത്തതിൻവണ്ണമാഹാരമവനേകീ ജനാധിപ! 28
ഉണ്ടാട്ടമ്പതിമാരോടു ഭഗവാനോതി ധാർമ്മികൻ
ഉറങ്ങാൻ മോഹമിന്നെന്നെ നിദ്രബാധിയ്ക്കയാം പ്രഭോ! 29
പിന്നെശ്ശയ്യാഗൃഹംപുക്കു ഭഗവാനൃഷിസത്തമൻ
കിടന്നാൻ നൃപനോ പത്നിയോടുമൊന്നിച്ചു നില്പുമായ് 30
ഉറങ്ങിയാലുണർത്തീടൊല്ലെന്നെയെന്നോതി ഭാർഗ്ഗവൻ
എൻകാൽ തലോടണം നിത്യമുണർന്ന ഭരണം ഭവാൻ 31

അവിശങ്കം കുശികനുമാവാമെന്നോതി ധാർമ്മികൻ
ഉണർത്തീലാ മേവതികം രാത്രി തിന്നെന്നിരിയ്ക്കിലും. 32
ആജ്ഞപോലാമഹർഷിയ്ക്കു ശുശ്രൂഷാപരരന്നവർ
പ്രിയതന്മാർ മേവതികം കാത്തിരുന്നിതു മന്നവ! 33
പിന്നെയാഭഗവാൻ വിപ്രനാജ്ഞാപിച്ചു നരേന്ദ്രനെ
ഉറങ്ങിയേകപാർശ്വത്തിലിരുപത്തൊന്നു വാസരം 34
ആ നൃപൻ ഭാര്യയോടൊന്നിച്ചുണ്ണാതെ കുനന്ദനൻ
ശുശ്രൂഷിച്ചു ഹൃഷ്ടനായി ച്യവനാരാധനോദ്യതൻ 35
എഴ്നേറ്റനേരം ഭാർഗ്ഗവനോ താനേതന്നെ തപോധനൻ
കനംമിണ്ടാതെ ഗേഹത്തിൽനിന്നിറങ്ങീ തപോനിധി 36
അവന്റെ പിൻകൂടിയവർ വിശന്നേറേം തളർന്നവർ
ഭാര്യാഭർത്താക്കളവരെ നോക്കിയില്ലാ മുനിശ്വരൻ 37
അവർ നോക്കിക്കാങ്കുവേത്താൻ ഭാർഗ്ഗവന്മാർ കലോദ്വഹൻ
മറഞ്ഞുപോയീ രാജേന്ദ്ര! രാജാവോ വിണ്ണ ഭൂമിയിൽ 38
മുഹൂർത്തമാശ്വസിച്ചിട്ട ദേവിയൊത്തു മഹാദ്യുതി
വീണ്ടുമന്വേഷണത്തിന്നായേറേം യത്നിച്ചിതപ്പൊഴേ. 39

---

53. ച്യവനോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ആ വിപ്രൻ മറവായപ്പോളെന്തുചെയ്തിതു മന്നവൻ
അവന്റെ യോഗ്യയാം ഭാര്യതാനും ചൊല്ലു പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഭാര്യയൊത്താ മന്നവനാ മുനിയെക്കണ്ടിടായ്കയാൽ
തളർന്നുപോന്നു നാണംപൂണ്ടുള്ളവൻ ബുദ്ധികെട്ടവൻ 2
അവൻ പുരംപുക്കു ദീനനൊന്നും മിണ്ടിയതില്ലഹോ
അത്ഭുതാൻ ചിന്തനംചെയ്തു ച്യവനന്റെ വിചേഷ്ടിതം. 3

പിന്നെശ്ശൗന്യമനസ്സോടും സപരിഗ്രഹംപുക്കു മന്നവൻ
കണ്ടാനാമെത്തയിൽപ്പള്ളികൊള്ളുന്ന ഭൂപുത്രനെ 4
വിസ്മയിച്ചാ മാമുനിയെക്കണ്ടാശ്ചര്യ്യം നിനച്ചവർ
അവനെക്കണ്ടു സന്തോഷംകൊണ്ടു വിശ്രാന്തിയേന്തിനാർ 5
യഥാസ്ഥാനം വാണവനേറ കാൽതലോടീടിനാരവർ
പിന്നെ മേറേപ്പുറംവെച്ചു പള്ളികൊണ്ടിതു മാമുനി 6
അത്രകാലം കഴിഞ്ഞിട്ടുതാനുണർന്നിതു വീര്യ്യവാൻ
വികാരമൊന്നും കാണിച്ചീലിവർ പേടിച്ചു ശങ്കയാൽ 7
ഉണർന്നിരുന്നാ മുനീന്ദ്രനവരോടാതി ഭൂപതേ!
എണ്ണതേയ്ച്ചാനെനിയ്ക്കേകു കുളിപ്പേനെന്നു ഭാരത! 8
അപരവ്വണ്ണമെന്നേറു വിശന്നേറം തളർന്നവർ
ആറാവത്തിച്ചു കാച്ചീട്ടുള്ളെണ്ണയും കൊണ്ടുചെന്നുതേ. 9
നന്നായിരുന്ന മുനിയെത്തേപ്പിച്ചു മൌനമാണ്ടവർ
പോരാ എന്നരുളിച്ചെയ്തു വൻതപസ്സുള്ള ഭാർഗ്ഗവൻ 10
വികാരമില്ലാതവരെക്കണ്ടവാറങ്ങു ഭാർഗ്ഗവൻ
പിന്നീടെഴുന്നേറുടനേ കുളിപ്പുരയിലെത്തിനാൻ 11
ഒരുക്കീട്ടുണ്ടതിനുള്ളിൽ മന്നവക്കോത്തിടും ജലം
അതൊന്നുമാദരിയ്ക്കാതെയവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ 12
പിന്നേയുമാ മാമുനീന്ദ്രൻ മന്നവൻ കണ്ടുനില്ക്കുവേ
അസൂയകാട്ടിലപ്പോഴുമാട്ടമ്പതികൾ ഭാരത! 13
പിന്നെക്കുളിച്ചുബ്ഭഗവാൻ സിംഹാസനമെഴും പ്രഭ
സഭാഭൂഷനാം കുശികനു കാണായീ കുരുനന്ദന! 14
സഭാഭൂഷൻ കുശികൻ പ്രഹൃഷ്ടമുഖൻ ഭൂപൻ മുനീന്ദ്രനെ
നിർവ്വികാരൻ വണങ്ങിച്ചോരൊരുങ്ങീയെന്നുണർത്തിനാൻ 15
കൊണ്ടുവന്നീടുകെന്നോതിയാ മന്നവനൊടാ മുനി
ഭാര്യ്യയൊന്നിച്ചുനമങ്ങു കൊടുത്താനാ നരാധിപൻ 16
പലമാതിരി മാംസങ്ങളിലക്കറി പലേതരം
കൂട്ടാൻ പലേതരം നല്ല ലഘുപാനകഭേദവും 17
രസാളപലമട്ടപ്പമടഷാഡബമങ്ങിനേ
രസങ്ങൾ പലമട്ടേവം വന്യമാം മുനിഭോജ്യവും 18

വിചിത്രക്കായ്കളും രാജാവേ! ഭക്ഷിയ്ക്കേണ്ടവയേറെയും
ബദരേംഗുദകോശമ്പ്യുല്ലാതകഫലങ്ങളും 19
ഗൃഹസ്ഥക്കൊത്തിടുംഭോജ്യം വനസ്ഥന്മാക്കു തക്കതും
എല്ലാംവരുത്തി രാജാവു പരം ശാപഭയത്തിനാൽ. 20
ഉടനെല്ലാം കൊണ്ടുവെച്ചു ച്യവനൻതന്റെ മുമ്പിലായ്
എല്ലാം കൂട്ടിച്ചേർത്തുവെച്ചാശ്ശ്യാസനവുമാ മുനി 21
നല്ലവസ്ത്രങ്ങളാൽമൂടിഭോജനോപസ്കരാനചിതം
എല്ലാംകൃത്തിച്ചുകൊണ്ടാനാ ച്യവനൻ ഭൃഗുനന്ദനൻ 22
ബുദ്ധിയേറും ദമ്പതികളവർ കോപിച്ചതില്ലതിൽ
അവർ കാണെക്കത്തന്നെ വീണ്ടും മറഞ്ഞാനവനങ്ങിനെ. 23
ആനീലയ്ക്കായ് നിന്നിതന്നാ രാത്രി രാജഷ്യിയങ്ങിനെ
സഭാര്യൻ മൌനിയായ് ശ്രീമാൻ കോപംപൂണ്ടതുമില്ലവൻ 24
നിത്യം സംസ്കൃതമാമന്നം പലതും രാജമന്ദിരേ
മുഖ്യശയ്യകളും ശ്രേഷ്ഠപരിഷേചനപാത്രവും 25
വസ്ത്രവും പലമട്ടുണ്ടു സംഭരിച്ചങ്ങിരിപ്പതായ്
അതിൽപ്പുഴുതുകണ്ടെത്തീലേതും ച്യവനനപ്പൊഴേ 26
വീണ്ടും പറഞ്ഞു വിപ്രഷി കുശികോവ്വീശനോടുതാൻ
ഭാര്യയെത്തന്നെ നീ തേരാലെത്തിക്കു ചൊല്ലിടുന്നെടം 27
ആവാഹമെന്നോതി നിശ്ശങ്കം തപോധനനൊടാ നൃപൻ
ഭഗവാനേ കളിത്തേരോ പടത്തേരോ വരേണ്ടതും 28
ഹൃഷ്ടനാം നൃപനീവണ്ണം ചൊന്നോരാ മാമുനീശ്വരൻ
ഹൃഷ്ടനായ് ച്യവനൻ ചൊല്ലീ ശത്രുജിത്തിനൊടിങ്ങിനെ. 29
ഒരുക്കീടുകടൻതന്നെ നിന്റെ യുദ്ധോചിതം രഥം
ആയുധം കൊടിയുംവേലും പൊന്നിൽകാലുമെഴുമ്പടി 30
കിങ്ങിണിസ്വനമോടൊത്തു തോരണച്ചാത്തെഴുംവിധം
പൊന്നണിഞ്ഞുള്ളതായ് മുഖ്യബാണജാലമെഴുംവിധം 31
അവനോടങ്ങിനെയെന്നുചൊല്ലിക്കുട്ടി മഹാരഥം
എടുത്തു ഭാര്യയെപ്പൂട്ടി വലത്തായിട്ടു തന്നെയും 32
ത്രിദണ്ഡംവജ്രസൂച്യഗ്രം ചമ്മട്ടിയതിൽവെച്ചു താൻ
അതൊക്കെയുണ്ടു നല്ലീട്ടു നൃപനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 33

ഭഗവാനേ! തേരുപോവതെങ്ങോട്ട ഭദ്രനന്ദന!
എങ്ങോ ചൊല്ലുന്നു വിപ്രഷേ! ചെല്ലുമങ്ങോട്ടനിൻെറതേർ 34
എന്നുകേട്ടിട്ട ഭഗവാൻ നൃപനോടോതിയുത്തരം
ഇവിടംതൊട്ടുപോകട്ടേയടിയ്ക്കടി പതുക്കവെ 35
എനിയ്ക്കുചിൽതട്ടാതെന്നിഷ്ടംപോലെ നടന്നുടൻ
സുഖപ്പടി വഹിയ്ക്കണം കാണട്ടേ സവ്വലോകരും 36
വഴിപോക്കരെ മാറീടൊല്ലവഴക്കിടുവാൻ ധനം
ബ്രാഹ്മണക്കിങ്ങു കാമങ്ങൾവഴിയ്ക്കുത്ഥിയ്ക്കുപോക്കുടൻ 37
എല്ലാംകൊടുപ്പേൻ നിശ്ശേഷം ധനം രത്നാഗണങ്ങളും
ഇതൊക്കെയുംചെയ്തകൊൾക വിചാരിയ്ക്കാല്ല പാത്ഥിവ! 38
അവൻെറയാ വാക്കു കേട്ട ഭൂത്യരോടോതി മന്നവൻ
മുനിയെന്തെന്തോതുമതു സവ്വം നിശ്ശങ്കമേകണം 39
പിന്നെപ്പെരുത്ത രതം സ്ത്രീജനം യുഗ്യമജാവികം
കൃത്രിമാകൃത്രിമസ്വർണ്ണം കന്നാരം കൊമ്പനാനകം 40
പിന്തുടർന്നു മാമുനിയെ രാജാമാത്യരുമേവരും
ഹാഹായെന്നാത്തമട്ടായിതപ്പോൾ നഗരമാകവേ 41
മുനകൂത്തുള്ള ചമ്മട്ടികൊണ്ടു തല്ലേല്ക്കുമായവർ
പുറത്തും കടിഭാഗത്തുമേറേറീ നിവ്വികാരരായ് 42
വിരച്ചമ്പതുനാളുണമില്ലാതേറം മെലിഞ്ഞുവർ
വീരദമ്പതിമാരേന്തി പണിപ്പെട്ടാ മഹാരഥം 43
പലപാടേറമടികൊണ്ടേറം ചോരയൊലിച്ചുമേ
പൂത്തുനില്ക്കും മുരുക്കിൻെറാ മട്ടിൽക്കാണായി മന്നവ! 44
അവരെക്കണ്ടു പൌരന്മാരേറം ശോകമിയന്നഹോ
ശാപാപത്തിൽപ്പേടികൊണ്ടു ചൊല്ലിയില്ലൊരു വാക്കുമേ 45
ഇണയായ്ച്ചൊല്ലിയെല്ലാരും കണ്ടുകൊൾവിൻ തപോബലം
ചൊടിയ്ക്കിലും നമുക്കിന്നു നോക്കാൻവയ്യാ മുനീന്ദ്രനെ 46
അന്നോ വീയ്യം ഭാവിതാത്മമഹർഷി ഭഗവാനുടെ
സഭായ്മനാം മന്നവൻെറാ ധൈയ്യമെന്തതുമോക്കുവിൻ 47
തളന്നിട്ടും പണപ്പെട്ടിത്തേർവലിയ്ക്കുന്നതുണ്ടിവർ
ഇവ്വക്കൊരു വികാരത്തെക്കണ്ടീലാ ഭദ്രനന്ദനൻ 48

നിർവ്വികാരം കണ്ടവരെപ്പിന്നെ ഭൃഗു കുലോദ്വഹൻ
വിത്തം വാരിക്കോരിനല്കീ വിത്തനാഥൻകണക്കിനേ. 49
അതിലും പ്രീതനരമൻ കല്പനപ്പടി ചെയ്തതേ
അവന്റെനേരെ ഭഗവാൻ തെളിഞ്ഞു മുനിസത്തമൻ 50
തേർവിട്ടിറങ്ങീട്ടഴിച്ചുവിട്ട ദമ്പതിമാർകളെ
മുറയ്ക്കഴിച്ചിട്ടവരോടുടനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 51
ഭാർഗ്ഗവൻ സുപ്രസാദത്തിൽ സ്നിഗ്ദ്ധഗംഭീരവാക്കിനാൽ
നിങ്ങൾക്കേകാം ശ്രേഷ്ഠവരമതു ചൊല്ലുന്നു ഭാരത! 52
സ്നേഹത്തോടു മുന്നിയറോരെസ്സുകുമാരരെ മാമുനി
അമ്മതൊക്കും കൈകൾകൊണ്ടു തലോടീ ഭരതോത്തമ! 53
പിന്നെച്ചൊല്ലീ നൃപൻ ഞങ്ങൾക്കില്ലാ പെറുമിതിൽശ്രമം
വിശ്രാന്തരായ് നിൻപ്രഭാവാലെന്നാർ ഭാർഗ്ഗവനോടവർ 54
അവരോടോതി ഭഗവാൻ ഹൃഷ്ടൻ ഭൃവനനപ്പൊഴേ
പാഴായിട്ടില്ലെന്റെ മൊഴി ഞാൻ ചൊന്നാലതുപറിടും 55
അഴകേറും ദേശമിതു ഗംഗാതീരം പരം ശുഭം
കുറുകാലം വ്രതംപൂണ്ടു പാർപ്പിനിവിടെ മന്നവ! 56
സപദിരംപൂകുകെന്നുണ്ണി! ക്ഷിണം തീർത്തിനിയെത്തുക
സഭായ്മനാം നിനക്കെന്നെ നാളെക്കാണാം നരേശ്വര! 57
മന്യുവേണ്ടാ നിനക്കേതും ശ്രേയസ്സുണ്ടാ മടുത്തുടൻ
നിന്നുള്ളിലെന്തെന്തുണ്ടിഷ്ടമതൊക്കെസ്സിദ്ധമായ്വരും. 58
എന്നുകേട്ടിട്ടു കുശികൻ ഹർഷംപൂണ്ടമനസ്സൊടും
മുനി ശാർങ്ഗലനോടോതി പൊരുളാംമൊഴിയിങ്ങിനേ 59
മന്യുവില്ലാ മഹാഭാഗ! ഭഗവൻ ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധരായ്
യൌവ്വനംപൂണ്ടമട്ടായീ മെയ്കൊണ്ടു ബലമാണ്ടവർ 60
സഭായ്മനാമെനിയ്ക്കുണ്ടു ചെയ്തിട്ടുള്ളകശാവ്രണം
മെയ്യിൽക്കാണുന്നില്ല ഭായ്യയൊത്തിതാസപത്നനായി ഞാൻ61
വപുസ്സാൽപ്പുരസ്സൊത്തുകാണ്മേനീദ്ദേവിയേയുമേ
മഹാശ്രീയൊത്തു ഞാൻ മുമ്പുകണ്ടിട്ടില്ലാത്തമാതിരി 62
നിൻപ്രസാദങ്കൊണ്ടതൊക്കെസ്സാധിച്ചിതു മഹാമുനേ
ഭഗവാനേ! ചിത്രമല്ലിതെങ്കിലുൽസ്സത്ത്വവിക്രമ! 63

എന്നുകേട്ടാക്കുശികനോടോതീ ച്യവനനപ്പൊഴേ
വരേണം ഭാഗ്യയൊത്തങ്ങുന്നിങ്ങോട്ടെന്നു നരാധിപ! 64
എന്നോതിസ്സമ്മതിച്ചോരു രാജഷിയടിക്കുപ്പിയും
വപുസ്സാണ്ടോനെഴുന്നെള്ളീ പുരിയ്ക്കിന്ദ്രൻകണക്കിനേ. 65
അപ്പോളവന്റെ മുമ്പെത്തീ പുരോഹിതരമാത്യരും
ബലസ്ഥർ ഗണികായുക്തർ മുറ്റും പ്രകൃതിമാരകളും 65
അവരോടൊത്ത കുശികനൃപൻ ശ്രീയാൽവിളങ്ങുവോൻ
ഹൃഷ്ടനായിപ്പുരം കേറീ വന്ദിമാർകഥം പുകഴ്ത്തുവോൻ
നഗരത്തിൽക്കടന്നിട്ടു പൂവ്വാഹ്നക്രിയമെച്ചുവൻ 66
ഉണ്ടു ഭാഗ്യയൊടൊന്നിച്ചു രാത്രിപാർത്തു മഹാദ്യുതി.
അതിന്നുമേൽപ്പരമവർ കണ്ടു യൌവനം
പരസ്പരം രുജയൊഴിവായ്സ്സുരോപമർ
രസിച്ചു തേശയനഗർ നല്ലമെയ്യുമായ്
ഒപിജേന്ദ്രനങ്ങളിയ ലക്ഷ്മിയാണ്ടവർ 67
അതിൽപ്പരം മുനിഭൃഗുവംശവർദ്ധനൻ
തപോധനൻ രുചിരസമൃദ്ധമാംവനം
മനസ്സിനാൽപ്പലവകരതാമൊത്തതായ്-
ച്ചമച്ചു വാസവപുരിയിൽപ്പൊടാപ്പടി. 68

---

54. ച്യവനോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെ മന്നൻ നിശാന്തത്തിലുണർന്നിട്ടു മഹാശയൻ
പൂവ്വാഹ്നികംചെയ്തു ഭാഗ്യയൊത്താക്കാട്ടിൽഗ്ഗമിച്ചുതേ. 1
അപ്പോഥംകണ്ടു നരപതി പ്രാസാദം മുറുപൊന്മയം
മണിത്തൂണ പെരുത്തൊത്തു ഗന്ധവ്വനഗരോപമം 2
അതിൽദ്ദിവ്യമനോധമ്മം കണ്ടു കുശികനപ്പൊഴേ
തൃപ്യസാനക്കുന്നുകളും പൊയ്ത്താർ പൊയ്കകളും പരം 3
ചിത്രശാലകളും ചിത്രതോരണം ചേർന്ന ഭാരത!
പത്മപുല്ലണിയും ഭൂമി പൊന്നുതിണ്ണയുമായഹോ 4

പൂത്തതേന്മാവു കൈനാറിനൽക്കവുങ്ങുകളങ്ങിനേ
അശോകം പൂവിട്ട മുല്ലയതിമുക്തകജാതിയും 5
ചമ്പകം മയിലെഠംകാച്ചപിലാവും വഞ്ഞുളങ്ങളും
പൂത്തുനില്ക്കും കൊന്നകളും കണ്ടുകൊണ്ടാനതാതിടം 6
ശ്യാമവാരണപുഷ്പങ്ങളങ്ങഷ്ടപതിവള്ളികഠം
അതാതിടത്തിലുണ്ടാക്കിക്കണ്ടുകൊണ്ടാൻ മഹീപതി. 7
നല്ലപത്മോല്പലപ്പാത്തിസ്സുവൃത്തുകസുമാനിതം
വിമാനമൊ[illegible]പ്രാസാദജാലവും ശൈലസന്നിഭം 8
കളൂർത്തുള്ളുങ്ങഠം മെരുചൂടുള്ളവകഠം ഭാരത!
വിശേഷപ്പെട്ടാസനങ്ങഠം വിശിഷ്ടശയനങ്ങളും 9
രത്നസ്വർണ്ണക്കട്ടിലുകഠം നന്മേൽവിരികളുള്ളവ
പെരുത്തുഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങഠം വെച്ചിരിപ്പതാതിടം 10
വാക്കുമൊല്ലും പെൺകിളികഠം ഭൃംഗരാജങ്ങഠം തത്തകഠം
ശതപത്രം കയിൽ പരം കോഴികോയഷ്ടികങ്ങളും 11
മയിൽ കോഴികളുംപിന്നെജ്ജീവജ്ജീവങ്ങഠം നത്തുകഠം
ചകോരമക്കടം ഹംസം ചക്രവാകങ്ങഠം സാരസം 12
ഇവ ചുറ്റും ഭംഗിപൂണ്ടു രസിയ്ക്കുംപടി കണ്ടുതേ
ചിലേടമപ്സരസ്ത്രീകഠം ഗന്ധവ്വന്മാർകഠം ഭാരത! 13
ഭാര്യമാർ തഴുകിക്കൊണ്ടുനില്പതായ്ക്കണ്ടിതങ്ങിനെ
കണ്ടതില്ലവരെപ്പിന്നെ വീണ്ടും കണ്ടിതു മന്നവൻ 14
ഭംഗിയേറും പാട്ടുമേവമോത്തു ചൊല്ലിയ്ക്കുമൊച്ചയും
മധുരം ഹംസരുതവുമങ്ങു കേട്ടിതു മന്നവ! 15
അത്യത്ഭുതമതവ്വണ്ണം കണ്ടുചിന്തിച്ചു മന്നവൻ
സ്വപ്നമോ എൻമതിഭ്രാന്തിഭേദമോയിതു സത്യമോ 16
അമ്പമ്പോ ഉടലോടേ ഞാൻ പരസൽഗ്ഗതിപൂകിനേൻ
പുണ്യോത്തരകുരുസ്ഥാനമല്ലെങ്കിലമരാവതി 17
ഇതെന്തൊരു മഹാശ്ചര്യം കാണുന്നേനെന്നുമോത്തുതേ
ഏവം ചിന്തിച്ചിടുന്നേരം കണ്ടാനാ മുനിമുഖ്യനെ 18
മണിത്തൂണപെരുത്തുള്ള പൊൻവിമാനത്തിനുള്ളിലായ്
മഹാഹ്ദിവ്യക്കട്ടിമേൽക്കിടക്കും ഭൃഗുപുത്രനെ 19

ഹഷ്ടിച്ചവനെറ മുമ്പെത്തീ നരേന്ദ്രൻ ഭാര്യയൊത്തവൻ
മറഞ്ഞിതപ്പോഥപ്പിന്നേയും ച്യവനൻ മണിമെത്തയും 20
പിന്നെ മറവു വനത്തിങ്കൽക്കണ്ടാനവനെ വീണ്ടുമേ
പട്ടുപുൽപ്പായമേൽവാണ ജപിപ്പോനായ് വ്രതീന്ദ്രനെ 21
ഏവം യോഗബലാൽ വിപ്രൻ മോഹിപ്പിച്ചു മഹീശനേ
ക്ഷണത്താലാക്കാട്ടുമങ്ങുള്ളപ്സരസ്ത്രീഗണങ്ങളും 22
ഗന്ധർവ്വർ വൃക്ഷനിരയുമൊട്ടുക്കങ്ങു മറഞ്ഞുപോയ്
നിശ്ശബ്ദമായ്ത്തീർന്ന വീണ്ടും പിന്നൊഗ്രംഗ്രാടടവി 23
ഭീപ്പുല്ലും പുറവുമായിക്കാണായീ മുൻപരിയ്ക്കുതൻ
ഉടൻ സഭാര്യൻ കുശികനുപനാ ക്രിയ കണ്ടഹോ 24
മഹാത്ഭുതം പാർത്തുകണ്ടു വിസ്മയപ്പെട്ടിതേറവും
പിന്നെബ്ഭാര്യയൊടായ്ച്ചൊല്ലീ കുശികൻ ഹർഷമാന്നവൻ
നോക്കു ഭദ്രേ! ചിത്രവസ്തുകണ്ടതില്ലേ സുദുർല്ലഭം
ഭൃഗുമുഖ്യപ്രസാദാൽ മറെറന്തെന്യേ തപോബലാൽ 26
മനോരഥങ്കൊണ്ടസാദ്ധ്യം തപസ്സാൽസ്സാദ്ധ്യമായ്വരും
ത്രൈലോക്യരാജ്യത്തിനേക്കാൾത്തപസ്സാണേറമുത്തമം 27
നന്നായ്ച്ചെയ്ത തപസ്സാലേ മോക്ഷംനേടാ തപോബലാൽ
അമ്പോ പ്രഭാവം വമ്പേറും ബ്രഹ്മർഷി ച്യവനന്നുടെ 28
ഇച്ഛിയ്ക്കിൽത്താൻ തപോവീര്യാൽ വേറേലോകം ചമയ്ക്കുമേ
പുണ്യവാകബുദ്ധികമ്മാക്കാം വിപ്രരായ്ത്തന്നെ തീരണം 29
മാറാരിങ്ങിനെ സൃഷ്ടിപ്പാൻപോരും ച്യവനനെന്നിയേ
ബ്രാഹ്മണ്യം ദുർല്ലഭംപാരിൽ നേടാംരാജ്യം നരക്കിഹ 30
ബ്രാഹ്മണൻ തൻപ്രഭാവത്താൽമുമ്മട്ടേന്തിതേതു നാം
എന്നു മിന്തിയ്ക്കുമവനെയറിഞ്ഞു ച്യവനൻ തദാ 31
നോക്കിപ്പറഞ്ഞു രാജാവോടുടൻ വരികയെന്നുതാൻ
എന്നുകേട്ടിട്ടവൻ ഭാര്യയൊത്തെത്തീ മുനിസന്നിധൌ 32
ശിരസ്സാൽ വന്ദ്യനവനെ വന്ദിച്ചിതു നരാധിപൻ
അവനാശ്ശീസ്സുനല്കീട്ടാ മുനി മന്നവനോടുടൻ 33
ഇരിയ്ക്കാമെന്നോതി ധീമാൻ സാന്ത്വത്തിൽപ്പുരുഷർഷഭ!
സ്വഭാവംപൂണ്ട രാജാവേ! രാജാവാടഥഭാഗ്ഗവൻ 34

പറഞ്ഞു ലക്ഷ്മണവാണാലേ തൃപ്തിയാംപടി ഭാരത!
രാജൻ നന്നായ് മെന്നിരിപ്പുണ്ടഞ്ചുമഞ്ചും സചയം ഭവാൻ. 35
മനഃഷഷ്ഠേന്ദ്രിയമതിൽക്കഷ്ടപ്പാട്ട മൊഴിഞ്ഞുതേ
നന്നായാരാധിച്ചിതെന്നെ നീയുണ്ണീ! വാഗ്മിസത്തമ! 36
നിനക്ക പാപമിങ്ങൊന്നുമില്ലാ പെറുതുപോലുമേ
അനുജ്ഞനല്ല രാജാവേ! വന്നപാട്ട ഗമിയ്ക്കുവൻ 37
രാജേന്ദ്ര! നിങ്കൽ ഞാൻ പ്രീതനായി വാങ്ങിയ്ക്കൊടോ വരം.

കൃശികൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! നിന്നരികിൽത്തീനടുക്കാണ്ടമട്ട ഞാൻ
നിന്നല്ലോ ഭൃഗുശാർദ്ദൂല! ചൊല്ലുന്തേ വെന്തിടാത്തതും 38
ഇതൊന്നുതാൻ വരം മുഖ്യം ഞാൻ നേടീ ഭൃഗുനന്ദന!
എന്നിൽ പ്രസന്നൻ നീ ബ്രഹ്മൻ! കാത്തു നിരഘ!മൽക്കുലം
എനിയ്ക്കനുഗ്രഹമതു വിപ്ര! ജീവിതകാംക്ഷമോ
ഇതേ രാജ്യഫലം പിന്നെത്തപസ്സും ഫലവും മമ. 40
ഭവാനെങ്കൽ പ്രീതനായിതെങ്കിലോ ഭൃഗുനന്ദന!
എനിയ്ക്കുണ്ടൊരു സന്ദേഹമതൊന്നു വിവരിയ്ക്കുണേ. 41

---

55. ച്യവനോപാഖ്യാനം

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു

വരം വാങ്ങീടുകെന്നോടു നിന്നുള്ളിൽപ്പെട്ടസംശയം
എന്തതും ചൊല്ല രാജേന്ദ്ര! നിനക്കൊപ്പിപ്പനൊക്കെയും. 1

കൃശികൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ പ്രീതനായെങ്കിലെന്നോടോതുക ഭാർഗ്ഗവ!
എൻഗൃഹത്തിൽപ്പാർത്തതിന്റെ ഹേതു കേൾപ്പതിനാഗ്രഹം. 2
ഇരുപത്തൊന്നുനാളൊറ്റപ്പുറംവെച്ചു കിടന്നതും
ഒന്നുംമിണ്ടാതെ വെളിയിൽപ്പോയതും മുനിപുംഗവ! 3

ഉടൻ മറഞ്ഞതും പിന്നെക്കാണുമാറായിവന്നതും
പിന്നേയുമിരുപത്തൊന്നുദിനം വിപ്ര കിടന്നതും 4
എണ്ണതേച്ചപ്പോയിയതുമെൻ ഗൃഹേ ഭോജനം ഭവാൻ
പലകൂട്ടം വരുത്തിച്ചു തിന്മിലിട്ടുചുട്ടതും 5
ഭവാൻ പിന്നെത്തേരിലേറിയുടനേ യാത്രചെയ്തതും
ധനം കൊടുത്തതും പിന്നെ വനം കാണിച്ചുതന്നതും 6
പലമട്ടിൽ സ്വർണ്ണമയപ്രാസാദനിരയും മുന്നേ
മണിവിദ്രുമപാദാഢ്യക്കൂട്ടിൽ കാണിച്ചുതന്നതും 7
പിന്നെക്കാണാതാക്കിയതുമെന്തിതിൻ ഹേതു കേൾക്കണം
മയങ്ങുന്നേനിതിൽപ്പാരം ഞാനോത്തോത്തു ഭൂസുരപ്രഹ! 8
ഇതിന്നൊക്കേയുമേതും ഞാൻ കാണുന്നില്ലൊരു നിശ്ചയം
ഇതൊക്കെസ്സത്യമായ്ക്കേട്ടുകൊൾവാൻ മോഹം തപോധന. 9

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടുകൊണ്ടാലുമൊട്ടുക്കിങ്ങെന്തു കാരണമെന്നതും
പറയാവ്വാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു ചോദിച്ചാലവനീപതേ! 10
പിതാമഹൻ പണ്ടു വാനോർ നടുവേവെച്ചുചൊന്നതും
രാജാവേ ഞാൻ കേട്ടിരുപ്പുണ്ടതു ചൊൽവതു കേൾക്ക നീ. 11
ബ്രഹ്മക്ഷത്രവിരോധത്താലുണ്ടാകും കുലസങ്കരം
രാജാവേ നിൻപൌത്രനേറ്റം തേജോവീര്യാഢ്യനായ്വരും. 12
തന്മൂലം നിൻകുലധ്വംസം ചെയ്വാനായിട്ടു വന്നു ഞാൻ
കുശികോച്ഛേദനാകാംക്ഷി നിങ്കുലം ചുട്ടെരിയ്ക്കുവാൻ 13
പിന്നെ ഞാൻ നിൻപുരത്തിങ്കൽ വന്നുചൊന്നേൻ മഹീപതേ
നിയമം ഞാനൊന്നുചെയ്യേൻ ശുശ്രൂഷിച്ചാലുമെന്നോടോ 14
നിൻഗൃഹത്തിൽ ദുഷ്കരമായൊന്നുമേ കണ്ടതില്ല ഞാൻ
അതേജീവിപ്പു രാജഷേ!മറിച്ചായെങ്കിലില്ല നീ 15
ഈവണ്ണം ബുദ്ധിവെച്ചുകൊണ്ടിരുപത്തൊന്നു വാസരം
ഉറങ്ങിനേനെന്നെയാരാനുണർത്താൻവേണ്ടി മന്നവ! 16
സഭാസ്തംഭം നീ സുപ്തനെന്നെയുണർത്തീടാഞ്ഞതെപ്പൊഴോ
അപ്പൊഴേ ഞാൻ നിന്നിലുള്ളാൽ പ്രസാദിച്ചേൻ നൃപോത്തമ!

എഴുന്നേറു പുറപ്പെട്ടേൻ നീയെന്നോടവനീപതേ!
എങ്ങുപോകുന്നെന്നുകേട്ടാൽശ്ശപിപ്പേനെന്നുതാൻ പ്രഭോ! 18
മറഞ്ഞേൻ പിന്നെയും പിന്നെ നിൻെറയാബ്ഭവനത്തിൽഞാൻ
ഉറങ്ങിനേൻ യോഗമാണ്ടിട്ടിരുപത്തൊന്നുവാസരം 19
പൈപൂണ്ടെന്നെയസൂയിയ്ക്കാം തളർന്നോനെന്നു മന്നവ
ഈവണ്ണമോർത്തു ഞാൻ ക്ഷുത്താൽ ക്ലേശിപ്പിച്ചിതു നിങ്ങളെ 20
മനസ്സിൽച്ചെറുതും മന്യു ഭായ്യയൊത്ത നിനക്കെടോ
നരേന്ദ്രപത്നീഭക്തിനാൽ പ്രീതനായ്ത്തീർന്നു ഹന്ത ഞാൻ. 21
ഭോജനത്തെ വരുത്തീട്ടുണ്ടതിനെച്ചുട്ടെരിച്ചു ഞാൻ
മാത്സര്യ്യാൽ നിങ്ങൾ കോപിയ്ക്കിലായെന്നതു പൊറുത്തു നീ 22
പിന്നെത്തേരേറി ഞാൻ നിന്നോടോതിനേനവനീപതേ!
സഭായ്മനായെന്നെ വഹിയ്ക്കുന്നതും ചെയ്തതന്നു നീ 23
നിശ്ശങ്കനായ് നരപതേ! പ്രീതനായതിനാലെ ഞാൻ
വിത്തം കോരിക്കൊടുത്തിട്ടും ക്രോധമുൾക്കൊണ്ടതില്ല നീ 24
അതിനാൽ പ്രീതനായ് രാജൻ പിന്നെ നിർമ്മിച്ചു ഞാൻ വനം
സഭായ്മനാം നിനക്കായി വീണ്ടുമോർക്കുക മന്നവ! 25
നിൻപ്രീതിയ്ക്കായ് വേണ്ടി ഞാനീ സപ്തശൃംഗം കാണിച്ചുതന്നതാം
നീ വനത്തിൽക്കണ്ടതെന്നാൽ നൃപതേ!ദിവ്യദർശനം 26
സപ്തശൃപ്രദേശം രാജാവേ!സഭായ്മനുടലോടെ നീ
മുഹൂർത്തമങ്ങനുഭവിച്ചിതു ഭൂപനുപോത്തമ! 27
ദൃഷ്ടാന്താർത്ഥം തപസ്സിൻെറ ധർമ്മത്തിനുടെയും നൃപ!
രാജൻ!നിനക്കതിൽക്കാംക്ഷയുണ്ടായതുമറിഞ്ഞു ഞാൻ 28
ബ്രാഹ്മണ്യം നീയാഗ്രഹിപ്പൂ തപസ്സും പൃഥിവീപതേ!
നരേന്ദ്രത്വം സുരേന്ദ്രത്വം തന്നെയുംതള്ളി മന്നവ! 29
ശരിയാണുണ്ണി!നീ ചൊന്നതീ ബ്രാഹ്മണ്യം സുദുർല്ലഭം
ബ്രാഹ്മണ്യത്തിൽ മഹർഷിത്വമുഷിത്വത്തിൽത്തപസ്സിതാ 30
നിനക്കീക്കാമമൊത്തീടും കുശികാൽക്കൌശികൻ ദ്വിജൻ
നിൻെറ മൂന്നാംതലമുറമുതൽ ബ്രാഹ്മണനായിടും 31
ഭൃഗുക്കളുടെ തേജസ്സാൽത്തന്നെ നിൻെറ കുലം നൃപ!
നിൻപൌത്രൻ ബ്രാഹ്മണർഷിത്വമായീടും പാവകദ്യുതി 32

അവൻ ദേവമനുഷ്യന്മാരൊക്കും മുപ്പാരിനൊക്കെയും
ഭയമുണ്ടാക്കിടും ഞാനീപ്പറയുന്നതു സത്യമാം 33
രാജഷേ!നിന്നുള്ളിലുള്ള വരംവാങ്ങിച്ചുകൊൾക നീ
തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു പോകുന്നേൻ കാലംതെറ്റിടുമിന്നിമേൽ. 34

കുശികൻ പറഞ്ഞു

മഹാമുനേ! നിൻപ്രസാദമിതെനിയ്ക്കു പരം വരം
ഭവാൻ ചൊന്നപടിയ്ക്കുണ്ടാകെൻ പൌത്രനനഘാശയ! 35
ഭഗവാനേ!യെൻകുലത്തിൽ ബ്രാഹ്മണ്യമിതുതാൻ വരം
ഭഗവാനേ!വിസ്തരിച്ചു വീണ്ടും ചൊല്ലീടവേണമേ. 36
ഭൃഗുനന്ദന!വിപ്രത്വം നേടുമെൻ കുലമെങ്ങിനേ
ഈഭൂസുവാരെനിയ്ക്കുണ്ടാമാരുവാനതിസമ്മതൻ. 37

---

56. ച്യവനോപാഖ്യാനം.

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു

അവശ്യമിതു നിന്നോടു ചൊല്ലേണം നരപുംഗവ!
നിന്നേ മുടിപ്പാനെന്തിന്നു വന്നേനെന്നു നരാധിപ! 1
ഭൃഗ്വക്കൾക്കീ ക്ഷത്രിയന്മാരെന്നും യാജ്യർ നരാധിപ!
അവർ തമ്മിൽപ്പിണങ്ങീടും ദൈവം കല്പിച്ച ഹേതുവാൽ 2
ക്ഷത്രിയന്മാർ മുടിച്ചീടും ഭൃഗ്വക്കളെ നരാധിപ!
ഗർഭംമുതല്പുറത്തിട്ടു ദൈവേണ്ഡനിപീഡിതർ 3
പിന്നെ നമ്മുടെ വംശത്തിലുണ്ടാകും ഗോത്രവർദ്ധനൻ
ഔർവ്വനെന്നതിതേജസ്വി ജ്വലനാക്സമപ്രഭൻ 4
അവൻ മുപ്പാർ മുടിച്ചീടാൻ കോപത്തീയുളവാക്കിടും
അതു കാട്ടും മാട്ടുമൊക്കും പാരിടം ചാമ്പലാക്കുമേ 5
കുറ്റകാലം പിന്നെയവനാത്തിയ്യിനെയടക്കിടും
കടലിൽബ്ബഡവാസ്ത്രത്തിലാക്കീട്ടു മുനിസത്തമൻ 6

മഹീപതേ!തത്സുതനാമൂചികൃഭൃഗുപുത്രനെ
സാക്ഷാൽഋഗ്വേദമൊട്ടുക്കുപാസിയ്ക്കുമിഹാനഘ! 7
ക്ഷത്രിയന്മാർ മുടിഞ്ഞീടാൻ ദൈവമൊക്കുന്ന ഹേതുവാൽ
അവനായതെടുത്തിട്ടു തൻപുത്രങ്കൽപ്പകർത്തിടും 8
തപസ്സാൽബ്ഭാവിതാത്മാവായ് വസിച്ചീടും ജമദഗ്നിയിൽ
ആ വേദത്തെദ്ധരിച്ചീടും ഭൃഗുശാർങ്ഗാഖ്യനാമവൻ 9
നിൻകുലാൽക്ഷത്രിയെയവൻ ധാർമ്മികൻ വേട്ടുകൊണ്ടിടും
ഉയർച്ച നിൻകുലത്തിന്നു വരുത്താൻ ഭരതർഷഭ! 10
നിൻപൌത്രീയാം ഗാധിപുത്രിയാളെ നേടിത്തപോനിധി
ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ചിടും ക്ഷത്രധർമ്മാവാകുന്ന പുത്രനെ 11
വിപ്രകർമ്മക്ഷത്രിയനെ ശ്രീബൃഹസ്പതി വീര്യനെ
വിശ്വാമിത്രനെ നിൻവംശേ ഗാധിയ്ക്കുത്തമപുത്രനെ 12
മഹാതപസ്സുള്ളവനെക്കൊടുത്തീടും മഹാദ്യുതി
സ്ത്രീകളായ്ത്തീരുമവിടെയീ മാറ്റത്തിന്നു കാരണം 13
പിതാമഹനിയോഗത്താലിതു മറിച്ചുവന്നിടാ
നിന്റെ മൂന്നാംതലമുറ ബ്രാഹ്മണത്വമണഞ്ഞിടും
ഭാവിതാത്മഭൃഗുക്കൾക്കു ഭവാൻ സംബന്ധിയായിടും. 14

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കുശികൻ മഹിതാത്മാവാം ച്യവനഷ്ടിന്നുഭാഷിതം
കേട്ടു ഹർഷംപൂണ്ടിവണ്ണമുരചെയ്തിതു മന്നവ! 15
എന്നാലങ്ങിനെയെന്നപ്പോൾധർമ്മിഷ്ഠൻ ഭരതോത്തമ!
തേജസ്സേറും ച്യവനനോ പിന്നെയും നരനാഥനെ 16
പ്രേരിപ്പിച്ചു വനത്തിന്നായവനോടോതി മന്നവൻ
ഏവമാട്ടേ വാങ്ങുവേൻ ഞാൻ കാമം നിന്നോടു മാമുനേ! 17
എൻകുലം ബ്രാഹ്മമായ്ത്തീരുന്ന ധർമ്മത്തിൽക്കരംവെയ്ക്കണം
എന്നുകേട്ടേവമാമെന്നു ചൊല്ലി ച്യവനമാമുനി 18
നൃപനെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചു തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കു പോയിനാൻ
ഇതൊക്കെ നിന്നൊടൊട്ടുക്കു ചൊല്ലിനേനവനീപതേ! 19

കുശികക്കും ഭൃഗുക്കൾക്കുമുള്ള ചാച്ച്യുകാരണം
ഋഷി ചൊന്നവിധം തന്നെ സംഭവിച്ചിതു മന്നവ!
ജന്മം രാമന്റെയും വിശ്വാമിത്രമാമുനി തന്റെയും. 20

---

57. ദാനധർമ്മം വിവിധദാനഫലം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മോഹിയ്ക്കുംമട്ടായി കേട്ടു വീണ്ടും ചിന്തയിലാണ്ടു ഞാൻ
ശ്രീമാന്മാരാം മന്നവന്മാരൊട്ടുക്കേറോരു ഭൂമിയെ 1
നേടി രാജ്യം പലവക ഭൂമി വെന്നിട്ടു ഭാരത!
കോടിപൂരുഷരെക്കൊന്നാഥത്തപിപ്പോൻ ഞാൻ പിതാമഹ! 2
ഭർത്താക്കൾ മക്കളമ്മാമന്മാർ സഗർഭ്യരുമെന്നിയേ
ആ വരസ്ത്രീകളുടയ നിലയെന്തായിരിയ്ക്കുമേ 3
നാമാക്കരുക്കളെക്കൊന്ന സുഹൃൽദ്ദായാദിമാരെയും
തലകീഴായ്ച്ചെന്ന വീഴും നരകത്തിലസംശയം. 4
ദേഹമുഗ്രതപസ്സോടു ചേപ്പാനിച്ഛിപ്പു ഭാരത!
തപത്തൊടാഗ്രഹിപ്പോൻ നിന്നുപദേശം ധരാപതേ! 5

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിരന്റെയാവാക്കുകേട്ടു ഭീഷ്മൻ മഹാശയൻ
നന്നായി ബുദ്ധിയാൽക്കണ്ടു യുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ. 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രഹസ്യമത്ഭുതം നിന്നോടോതീടുന്നതു കേൾക്ക നീ
ആക്കെന്തു ഗതിയുണ്ടാകും മരിച്ചാലെന്ന മന്നവ! 7
തപസ്സാൽക്കിട്ടീടും സ്വർഗ്ഗം തപസ്സാൽപ്പുകൾകിട്ടിടും
വിഭോ! തപസ്സാൽക്കിട്ടിടും ദീർഘായുസ്സും സുഖങ്ങളും 8

ജ്ഞാനം വിജ്ഞാനമാരോഗ്യം രൂപം സമ്പത്തുമിങ്ങിനേ
സൌഭാഗ്യവും തപസ്സാലെ കിട്ടീടും ഭരതർഷഭ! 9
ധനംകിട്ടും തപസ്സാലെ മൌനത്താലാജ്ഞ നല്കീടും
ദാനത്താൽഭ്രോഗമാം ബ്രഹ്മചര്യത്താൽദ്ദീർഘജീവിതം 10
അഹിംസയ്ക്കു ഫലം രൂപം ദീക്ഷയ്ക്കു കുലജന്മമാം
ഫലമൂലാന്നക്കുരാജ്യം സ്വർഗ്ഗം പർണ്ണാശികൾക്കുമേ 11
പയസ്സുണ്ണോൻ വിണ്ണിലെത്തും ദാനത്താൽധനനാഥനാം
ഗുരുശുശ്രൂഷയാൽ വിദ്യശ്രാദ്ധത്താൽ നിത്യസന്തതി 12
ശാകദീക്ഷയ്ക്കു പയ്യുണ്ടാം പുല്ലുതിന്നോക്കു വിണ്ണുപോൽ
സ്ത്രീയേത്രിഷവണസ്നാനാൽ കാറുണ്ടാൽ ക്രതുനേടിടാം 13
നിത്യസ്നാനാൽദ്രക്ഷനാകും സന്ധ്യാജപമെഴും ദ്വിജൻ
മരുസാധിക്കിൽ നൃപതേ!വാനാമനശനവ്രതേ 14
സ്ഥണ്ഡിലത്തിൽക്കിടപ്പോക്കു ഗൃഹങ്ങൾ ശയനങ്ങളും
ചീരവല്ക്കലവസ്ത്രത്താൽ വസ്ത്രാഭരണജാലമാം 15
ശയ്യാസനങ്ങൾ യാനങ്ങൾ യോഗമൊക്കും തപസ്വിയിൽ
അഗ്നിപ്രവേശേ നിയതം ബ്രഹ്മലോകത്തു പൂജ്യനാം 16
രസങ്ങളെ ത്യജിച്ചീടിൽസ്സൌഭാഗ്യം നേടുമിങ്ങവൻ
മാംസം ത്യജിയ്ക്കിൽ പ്രജകൾക്കായുസ്സുണ്ടായി വന്നിടും 17
ജലാധിവാസം ചെയ്തീടിലവൻ വിണ്ണിനധീശനാം
സത്യംചൊൽവോൻ നരശ്രേഷ്ഠ!വാനോരൊത്തു സുഖിച്ചിടും 18
ദാനത്താൽക്കീർത്തിയുണ്ടാമമ്മട്ടാരോഗ്യമഹിംസയാൽ
ദ്വിജശുശ്രൂഷയാൽ രാജ്യം പുഷ്ടലം ദ്വിജഭാവവും 19
വെള്ളം കൊടുത്താലെന്നെയ്ക്കും കീർത്തിയുണ്ടായി വന്നിടും
അന്നംകൊടുക്കുകിൽക്കാമഭോഗത്താൽത്തൃപ്തരായിടും 20
സത്കരം സാന്ത്വനംചെയ്താൽസ്സർവ്വശോകങ്ങളറുപോം
ദേവശുശ്രൂഷയാൽ രാജ്യം ദിവ്യരൂപവുമൊത്തിടും 21
വിളക്കിൻ കാഴ്ച നല്കീടിൽക്കണ്ണുള്ളോരാരായ്വരും നരൻ
കാണേണ്ടതു കൊടുത്തീടിൽ സ്മൃതിമേധകളാണ്ടിടും 22
ഗന്ധമാല്യങ്ങൾ നല്കീടിൽപ്പെരുകും കീർത്തിനേടിടും
മൂടിമീശവളർത്തുന്നോക്കുശ്രീസന്തതിയൊത്തിടും 23

ഉപവാസം ദീക്ഷയഭിഷേകവും ധരണീപതേ!
പന്തീരണ്ടു കഴിച്ചീടിൽ വീരസ്ഥാനത്തിൽ മെച്ചമാം 24
ദാസീദാസമലങ്കാരം ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഭവനങ്ങളും
ബ്രഹ്മദേയപ്പെണ്ണുകളെ നല്കിയാൽക്കിട്ടിടും നൃപ! 25
യജ്ഞോപവാസങ്ങളാലേ വാനേറും ഭരതർഷഭ!
ശിവമാം ജ്ഞാനമാന്നിട്ടും ഫലപുഷ്പദനാം നരൻ. 26

സുവർണ്ണശൃംഗങ്ങൾ വിളങ്ങിടുന്ന
പശുക്കളഞ്ഞായിരമേകിയെങ്കിൽ
പുണ്യം ഫലം വിണ്ണിലാം ദേവലോക-
മെന്നോതുന്നു വിണ്ണിലാദ്ദേവസംഘം. 27
കാംസ്യം കറക്കും കനകാഗ്ര്യശൃംഗി
സവത്സയാം കപിലപ്പൈക്കൊടുത്താൽ
തത്തൽഗുണാൽ കാമധുക്കായ് കൊടുത്ത-
നരനുതാനാപ്പശു വന്നുചേരും. 28
ഗോവിനു രോമങ്ങളെഴുന്നതെത്രെ
ഗോദാനമേകുന്നവനത്രകാലം
സപുത്രപൌത്രാനുയമാനു മുറും
കേറും പരത്തിൽപ്പുരമേഴുപേരേ. 29
സദക്ഷിണം പൊന്നണി കൊമ്പിയന്നു
കാംസ്യം കറക്കും ദ്രവിണാഢ്യഗോവേ
എള്ളോടുകൂടി ദ്വിജനേകിയെങ്കിൽ-
ക്കിട്ടും സുഭിക്ഷം വസു ലോകലാഭം 30
സ്വകർമ്മത്താൽത്തടവേറുമെല്ലാരാളെ-
ശ്ശോരാന്ധകാരം നരകം പൂകുമോനെ
പയോധിയിൽക്കാറടിക്കപ്പൽപോലെ
ഗോദാനംതാൻ പരലോകത്തുകേറും. 31
വിപ്രന്നേകേണ്ടും കന്യയേ നല്കുമോനും
വിപ്രന്നു ഭൂദാനമങ്ങേകുമോനും
വിധിയ്ക്കുതാനന്നമേകീടുമോനും
പുരന്ദരൻതന്റെ സാലോക്യമേല്ക്കും. 32

പാപ്പാനിടം സർവ്വഗുണാഢ്യമേറ്റം
സാദ്ധ്യായചാരിത്രമെഴും ദ്വിജന്നായ്
നല്കുന്നവനുത്തരമാം കുരുക്ഷ്മാ-
ഭാഗത്തു ലോകങ്ങൾ കിടയ്ക്കുമല്ലോ. 33
ധുര്യങ്ങളെഗ്ഗോക്കളെയും കൊടുത്താ-
ലായാൾക്കുകിട്ടും വസുലോകമത്രേ
സത്പാത്രത്തിനാകുന്ന ഹിരണ്യദാന-
മതിൽ പ്രശസ്തം കനകപ്രദാനം 34
ഛത്രംകൊടുത്താൽഭവനംവരിഷ്ഠം
ചെരിപ്പുനല്കീടുകിൽ നല്ല യാനം
വസ്ത്രം കൊടുത്താൽ ഫലമാം സുരൂപം
ഗന്ധംകൊടുത്താൽസ്സുരഭിത്വമുണ്ടാം. 35
പൂവിട്ടതും കായ്ച്ചതുമായ വൃക്ഷം
ദ്വിജന്നു നല്കുന്നു മനുഷ്യനെങ്കിൽ
അവന്നു കിട്ടും ബഹുരത്നപൂർണ്ണം
സ്ത്രീയാണ്ടു രത്നങ്ങളെഴുന്ന ഗേഹം. 36
ഭക്ഷ്യാന്നപാനീയരസങ്ങളും നല്കീൽ
മുറ്റുംരസം നേടുമവൻ യഥേഷ്ടം
ഇരിപ്പിടം വസ്ത്രവുമേകിടുന്നോ-
നതൊക്കെ നേടും ദൃഢമില്ലവാദം. 37
സുഗന്ധധൂപാംഗവിലേപനങ്ങളും
വസ്ത്രങ്ങളും മാല്യങ്ങളുമേതൊരുത്തൻ
വിപ്രക്കു നല്കുന്നിതരോഗനായി-
സ്സുരൂപനാമായവനിന്ദ്രനാട്ടിൽ. 38
വിത്തേറമൊത്തും ശയനങ്ങളൊത്തു-
മുള്ളാഗ്രഹം ബ്രാഹ്മണനേകിടുന്നോൻ
പുണ്യം മനോജ്ഞം ബഹുരത്നപൂർണ്ണം
ഗൃഹം പരം നേടിടുമേ നരേന്ദ്ര! 39
സുഗന്ധിചിത്രാസ്മരണോപധാനം
വിപ്രന്നു നന്മെത്ത കൊടുത്തിടുന്നോൻ

ചന്തംപെടും കുറുടയോരു നല്ല
തനുഭംഗിയാളെപ്പണിവിട്ടു നേടും. 40
താഴാ പിതാമഹനിലും വീരശയ്യയെഴും നരൻ
അതിലുംമേലെയൊന്നില്ലെന്നോതുന്നു പരമർഷികഥം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അവന്റെറയാ വാക്കു കേട്ടു നന്ദിച്ചു കുരുനന്ദനൻ
കൊതിച്ചീലാശ്രമാവാസം വീരമാഗ്ഗാഭികാംക്ഷയാൽ 42
പിന്നെപ്പാണ്ഡവരോടോതി നരശ്രേഷ്ഠ! യുധിഷ്ഠിരൻ
രുചിയ്ക്കു നിങ്ങൾക്കീഭീഷ്മൻ ചൊന്ന വാക്കെന്നുമാ പ്രഭു. 43
അപ്പോൾപ്പാണ്ഡവരെല്ലാരും യശസ്സേറുന്ന കൃഷ്ണയും
യുധിഷ്ഠിരന്റെറയാ വാക്കു കൊണ്ടാടി ബാഢമെന്നുതാൻ. 44

---

58. ദാനധർമ്മം തടാകാരാമമാഹാത്മ്യം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പൂങ്കാവു പൊയ്കകളുടെ ഫലമെന്തോ കുരുദ്വഹ!
അതങ്ങു തത്ത്വമായോതിക്കേൾക്കേണം ഭരതശ്രേഷ്ഠ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കണ്ടാൽ നന്നായുറച്ചേറും ചിത്രധാതുക്കളുള്ളതായ്
സർവ്വഭൂതാഢ്യയാം ഭൂമി ശ്രേഷ്ഠയെന്നാണു ചൊൽവതും. 2
അതിൽപ്പലേ വയലുകൾ തടാകങ്ങടെ ബന്ധനം
ജലാശയങ്ങളൊക്കേയും പറയുന്നേൻ ക്രമത്തിൽ ഞാൻ. 3
തടാകങ്ങൾ ചമച്ചീടിൽ ചൊല്ലാമുള്ള ഗുണങ്ങൾ ഞാൻ
തടാകംതീർത്തവൻമാറും മുപ്പാരിൽപ്പൂജ്യനായ്വരും. 4
എന്നല്ല മിത്രസദനം മൈത്രം മിത്രവിവർദ്ധനം
കീർത്തിസന്ധാനം ശ്രേഷ്ഠം തടാകങ്ങൾ ചമയ്ക്കലാം 5

ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളുടെ ഫലമെന്നാർ മനീഷികൾ
തടാകസുകൃതം നാട്ടിൽ ക്ഷേത്രമത്രേ മഹാശ്രയം 6
നാലുമാതിരിഭ്രതങ്ങൾക്കീർത്തടാകം ധരിയ്ക്കണം
തടാകമൊക്കയും മുറ്റും ശ്രീയുണ്ടാക്കിക്കൊട്ടത്തിട്ടം 7
വാനോർ മനുഷ്യർ ഗന്ധർവ്വർ പിതൃക്കളഹിരാക്ഷസർ
സ്ഥിരഭ്രതങ്ങളും മുറ്റും സംശ്രയിപ്പൂ ജലാശയം 8
അതിനാൽച്ചൊല്ലുവേൻ നിന്നോടാത്തടാകഗുണങ്ങളെ
അതിൻഫലപ്പാട്ടിയും മുറ്റും മഹർഷികളുരച്ചതായ്. 9
വർഷക്കാലം തടാകത്തിൽ വെള്ളമാക്കുണ്ടു നില്പതായ്
അഗ്നിഹോത്രഫലംകിട്ടുമയാൾക്കെന്നാർ മനീഷികൾ 10
ശരല്ക്കാലം തടാകത്തിൽ വെള്ളമാക്കുണ്ടു നില്പതായ്
ഗോസഹസ്രഫലംമുഖ്യ മായാൾക്കുണ്ടാം മരിയ്ക്കുകിൽ 11
ഹേമന്തത്തിൽത്തടാകത്തിൽ വെള്ളമാക്കുണ്ടു നില്പതായ്
അവൻ നാനാസുവർണ്ണാഢ്യയജ്ഞത്തിൻഫലമേറിടും 12
ശിശിരത്തിൽത്തടാകത്തിൽ വെള്ളമാക്കുണ്ടു നില്പതായ്
അവനഗ്നിഷ്ടോമയജ്ഞഫലമെന്നാർ മനീഷികൾ 13
മഹാശ്രയം വസന്തത്തിൽത്തടാകം നില്പതേവനോ
അതിരാത്രമഖത്തിന്റെ ഫലം നേടീടുമായവൻ 14
വേനൽക്കാലം തടാകത്തിൽജ്ജലംനില്ക്കുന്നതേവനോ
അവനുണ്ടാമശ്വമേധഫലമെന്നാർ മനീഷികൾ 15
കുലംമുറ്റുംകയറീടുമാറു തീർത്ഥജലാശയേ
വെള്ളംകുടിയ്ക്കുന്ന പയ്യുളെന്നും സാധുജനങ്ങളും 16
ദാഹിച്ച പയ്യുളാർത്തിത്ത തടാകാംബു കുടിപ്പതോ
മൃഗപക്ഷിനരന്മാരു മശ്വമേധാഢ്യനാമവൻ 17
വെള്ളംകുടിയ്ക്കുയും സ്നാനം ചെയ്കയും വിശ്രമിയ്ക്കുയും
ആരു തീർത്ത തടാകത്തിൽ ഫലമായാൾക്കനന്തമാം 18
വിശേഷിച്ചും ഫലത്തിങ്കലുണ്ണീ! വെള്ളം സുദുർല്ലഭം
വെള്ളംകൊടുക്കിലോ പ്രീതിയെന്നേയ്ക്കും നിലനിന്നിടും 19
തിലോദകംനല്ല ദീപം നല്ല ജാഗ്രത ചെയ്കയ
ജ്ഞാതിമാരൊത്തു നന്ദിയ്ക്ക പരത്തിലിതു ദുർല്ലഭം 20

സവ്വദാനാൽഗ്ഗുരുതരം സവ്വദാനത്തിൽ മെച്ചമാം
നരശാർദ്ദൂല! സലിലദാനം ചെയ്യേണമേറവും 21
ഈവണ്ണമീത്തടാകത്തിൻ ഫലമുത്തമമോതിനേൻ
ഇതിന്നുമേൽപ്പറഞ്ഞിടാം വൃക്ഷം നട്ടുവളത്തൽ ഞാൻ 22
ആറുണ്ടല്ലോ സ്ഥാവരങ്ങൾ ഭൂതങ്ങൾക്കുള്ള ജാതികൾ
വൃക്ഷം ഗുല്മം ലതാവള്ളി ത്വക്കുസാരം തൃണജാതിയും 23
ഇവ ജാതികൾ വൃക്ഷങ്ങൾക്കിവ നട്ടാലിതാം ഗുണം
മർത്ത്യലോകത്തു നല്കീർത്തി പരത്തിൽശ്രേഭമാം ഫലം 24
നേടുംപാരിൽപ്പിതൃക്കൾക്കു പൂജ്യനായും ഭവിച്ചിടും
സ്വർഗ്ഗത്തിൽച്ചെല്ലിലുമവന്നുള്ള പേരു നശിച്ചിടാ 25
പിതൃവംശം ഭാവി ഭൂതം രണ്ടും ഭാരത! കേറുമേ
മരങ്ങൾനട്ടോനതിനാൽ നട്ടീടേണം മരങ്ങളെ 26
അവന്നു മക്കളായ്ത്തീരുമീ വൃക്ഷങ്ങളസംശയം
പരലോകംപൂകിൽ വിണ്ണും നേടുമവ്യയലോകവും 27
മരങ്ങൾ പൂവാൽ വാനോരെക്കായ്കളാലേ പിതൃക്കളെ
മന്നിൽവാഴുവ പൂജിപ്പു നിഴലാൽപ്പാന്ഥരേയുമേ 28
കിന്നരാഹിനിശാടന്മാർ ദേവഗന്ധർവ്വമാനുഷർ
അവ്വണ്ണം മാമുനികളും സംശ്രയിപ്പൂ മരങ്ങളെ 29
പൂത്തും കായ്ച്ചും മാമരങ്ങൾ തപ്പിപ്പിപ്പൂ മനുഷ്യരേ
വൃക്ഷദായിയെ വൃക്ഷങ്ങൾ പരത്തിൽ ത്രാതാ! കോടിയും 30
തടാകവക്കിൽ നടണം ശ്രേയസ്സോപ്പോൻ മരങ്ങളെ
മക്കളെപ്പോലെ കാക്കേണം ധർമ്മത്താൽ മക്കളാണവർ 31
കളംതീപ്പോൻ മരംനട്ടോൻ യജ്ഞംചെയ്താനുമാദൃജൻ
ഇവർ വിണ്ണിൽപ്പൂജ്യരാകും സത്യവാദികളും ശരി 32
എന്നാൽത്തടാകം തീക്കേണമാരാമങ്ങൾ വളത്തണം
പലയജ്ഞം ചെയ്തിടേണം സത്യംചൊല്ലുന്നുമപ്പൊഴും. 33

59. ദാനധർമ്മം ദാനപാത്രനിരൂപണം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വേദിയ്ക്കുവെളിയിൽദ്ദാനം പലതും ചൊൽവതില്ലയോ
അവറിൽ ശ്രേഷ്ഠമായേതുദാനം കൌരവ നിന്മതം 1
കൌതൂഹലം പിന്നെയെനിയ്ക്കിതിലുണ്ടേറവും പ്രഭോ
ദാതാവിനെപ്പിന്തുടരും ദാനമേതേതു ചൊല്ക മേ. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സത്വൃത്തരാഭയം പിന്നെ വ്യസനത്തിലനുഗ്രഹം
അഭീഷ്ടവും നല്ക തൃഷ്ണയൊത്തു യാചിപ്പവന്നിഹ 3
നല്കിയെന്നാൽ നല്കിയതാമാദ്ദാനം ശ്രേഷ്ഠമാണുപോൽ
ദാതാവിനെപ്പിന്തുടരുമാദ്ദാനം ഭരതർഷഭ! 4
രത്നദാനം പശുദ്ദാനം ഭൂമിദാനവുമങ്ങിനേ
ഇവയത്രേ പവിത്രങ്ങൾ പാപിയേയും കയറുമേ. 5
ഇവയെപ്പുരുഷവ്യാഘ്ര! സാധുക്കൾകേകുകെന്നുമേ
ദാനങ്ങൾ നരനെപ്പാപം വിട്ടുമാറുമസംശയം 6
പാരിലെന്തെന്തേറമിഷ്ടമെന്തിഷ്ടമവനാലയേ
ഗുണമുള്ളോനതേകേണമക്ഷയത്വം നിനപ്പവൻ 7
പ്രിയങ്ങൾനേടുമെപ്പോഴും പ്രിയദൻ പ്രിയകാരിയും
പ്രിയനാകും ജീവികൾക്കിങ്ങീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 8
അസക്തനായ് നിസ്പൃനാകുമർത്ഥിയെഗ്ഗർവ്വകാരണം
ശക്തിപോലാദരിയ്ക്കാത്തോൻ നൃശംസൻ ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 9
ശരണത്തിനു വന്നോരു ഹീനനാം വൈരിയേയുമേ
വ്യസനത്തിൽ കാത്തുകൊള്ളുമവൻ പുരുഷസത്തമൻ. 10
കൃശനു വിദ്യയുള്ളോനു വൃത്തികെട്ടഴൽവോനഹോ
ക്ഷുത്തുതീർക്കുന്നവന്നില്ലാ കിടയായൊരു പൂരുഷൻ 11
ക്രിയാവാന്മാർ ഭായ്മക്കളൊത്തുലഞ്ഞുള്ള യോഗ്യരെ
യാചിയ്ക്കാത്തവരെപ്പാർത്ഥ! സർവ്വോപായാൽ ക്ഷണിയ്ക്കണം 12

ആശീസ്സു വാനോരിൽ നരന്മാരിലും കരുതാത്തവർ
അഹ്നമാർ നിത്യതൃഷ്ണന്മാർ ലബ്ധജീവികളുണ്ടിനേ 13
ആശീവിഷാഭരവരിൽനിന്നുകാക്കുക ഭാരത!
ഇച്ഛൊന്നതാലായവരെയറികാ ദ്വിജമുഖ്യരെ 14
ദാസോപകരണോപേതം നിമ്മിച്ച നിലയങ്ങളാൽ
നിമന്ത്രിയ്ക്ക കൌരവ്യ!സ്വകാമസുഖങ്ങളാൽ 15
അവരെന്നാൽ വാങ്ങിയേയ്ക്കാം ശ്രദ്ധാപൂതം യുധിഷ്ഠിര!
വേണ്ടതെന്നോർത്തു ധർമ്മിഷ്ഠർ പുണ്യകർമ്മമിയന്നവർ 16
വിദ്യാവ്രതസ്നാതരായോരാശ്രയിയ്ക്കാതെ വാഴ്വവർ
തപസ്വാദ്ധ്യായഗൃദ്ധന്മാർ വിപ്രന്മാർ സംശിതവ്രതർ 17
സ്വദാരനിരതന്മാരാമവരിൽശ്രദ്ധാന്തരിൽ
നീ കല്യാണം ചെയ്തിലതു ലോകങ്ങളിലിരിയ്ക്കുമേ 18
അഗ്നിഹോത്രം ദ്വിജൻ കാലത്തന്തിയ്ക്കും ചെയ്കവണ്ണമേ!
യതാത്മാക്കളിലൊത്തീടും വിപ്രന്മാക്കു കൊടുത്തതും 19
നിനക്കിതേ മഹായജ്ഞം ശ്രദ്ധാപൂതം സദക്ഷിണം
സ്വയജ്ഞത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമുണ്ടീ ദാതാവിനൊക്കണം 20
തിലാംബുദാനാംബുവതിന്മട്ടുകാരിൽ യുധിഷ്ഠിര!
നിവസിപ്പോൻ പൂജചെയ്യോനവക്കാ ന്യൂന്യമാണ്ടിടും 21
ഏവം കോപിച്ചിടാതുള്ളോർ പുല്ലിലും കൊതിയാത്തവർ
നമുക്കു പൂജ്യരവരാണവ്വണ്ണം പ്രിയവാദികൾ 22
ഇവരോ ബഹുമാനിയ്ക്കാ പ്രവൃത്തിയ്ക്കില്ല മറുപേർ
പുത്രമട്ടിൽപ്പാല്യരവർ പേടിയ്ക്കുകവരെത്തൊഴാം 23
ജ്ഞാതികൾപുരോഹിതാമാത്യർ മുഖ്യബ്രാഹ്മണ്യരാമവർ
ക്ഷാത്രത്തോടൊക്കുകിൽ ബ്രഹ്മതേജസ്സൊന്നു ശമിയ്ക്കുമേ 24
എനിയ്ക്കുണ്ടീ ഞാൻ ബലവാൻ രാജാവെന്നും യുധിഷ്ഠിര!
വിപ്രരേവിട്ട വസ്തുക്കളുന്നവുംതാൻ ഭുജിയ്ക്കാലാ 25
അഴകിന്നോ ബലത്തിന്നോ വിത്തമാമനഘാശയ!
സ്വധർമ്മം ചെയ്വനതുകൊണ്ടു പൂജിയ്ക്ക വിപ്രരെ 26
വന്ദ്യരാണാവിധം വിപ്രരാകുംവണ്ണം കഴിപ്പവർ
സുഖം യഥോദ്യമം നിന്നിൽ മക്കൾമട്ടായ് രമിയ്ക്കണം 27

പ്രസക്തമറിടാതല്പതുഷ്ടരാം സുജനങ്ങളിൽ
പ്പുത്തിനല്ലാൻ നീയൊഴിഞ്ഞു മറാരു കുരുസത്തമ! 28
ഭർത്തുശുശ്രൂഷണം ധർമ്മം പാരിൽ സ്ത്രീകൾക്കു ശാശ്വതം
നമ്മൾക്കവണ്ണമേ മറെറാന്നല്ലെന്നും ഗതിവിപ്രരാം 29
ഉണ്ണീ! പൂജിയ്ക്കാഞ്ഞു നമ്മെ വിപ്രർ വിട്ടെന്നിരിയ്ക്കിലോ
ക്ഷത്രിയന്നൊപ്പൊഴും ക്രൂരകർമ്മം നില്പതു കണ്ടവർ 30
വേദംപോയ് മഖവുംകെട്ടു ലോകംപോയ് നിലകെട്ടുമേ
അവർക്കു ജീവനെന്തിന്നാ ബ്രാഹ്മണാശ്രയമെന്നിയേ 31
ഇതിൽ നിന്നോടു പറയാം ധർമ്മമൊക്കും പഴേനില
ക്ഷത്രിയൻ വിപ്രരേ ഭൂപ! ശുശ്രൂഷിച്ചിതു മുന്നമേ 32
വൈശ്യൻ ക്ഷത്രിയനെശ്ശൂദ്രൻ വൈശ്യനേയെന്നുമാംശ്രുതി
ദൂരൽ ശുശ്രൂഷിയ്ക്കു ശൂദ്രൻ കത്തും തിയ്യൊത്ത വിപ്രനെ 33
തൊട്ടു ശുശ്രൂഷണം ചെയ്യാം വൈശ്യൻ ക്ഷത്രിയനും ശരി
മൂട്ടിക്കും സത്യശീലന്മാർ സത്യധർമ്മാനുപാലരെ 34
ചൊടിച്ചാൽപ്പാമ്പിനൊത്തോരെശ്ശുശ്രൂഷിപ്പിൻ ദ്വിജേന്ദ്രരെ
അപരർക്കും പരന്മാർക്കും പരരേക്കാൾപ്പരർക്കുമേ 35
തേജസ്സാലും ബലത്താലും തപിയ്ക്കും ക്ഷത്രിയർക്കഹോ
വിപ്രരിൽത്താൻ ശമിയ്ക്കുന്ന വൻതേജസ്സും തപസ്സുമേ 36
പ്രിയനല്ലിങ്ങെനിയ്ക്കച്ഛൻ പ്രിയയല്ലുത്രയമ്മയും
എന്നെറയച്ഛനച്ഛനുമെന്നാത്മാവും ജീവനും നൃപ! 37
നിന്നേക്കാളുമെനിയ്ക്കിഷ്ടൻ മന്നിൽ മറാരുമില്ലെടോ
ആ നിന്നേക്കാൾ പ്രിയതരർ വിപ്രന്മാർ ഭരതർഷഭ! 38
നിന്നോടു സത്യം പറയുന്നുണ്ടു ഞാൻ പാണ്ഡുനന്ദന!
ആസ്സത്യത്താൽച്ചെല്ലുഖൻ ഞാനച്ഛൻ ശന്തനുവുള്ളെടം 39
കാണ്മേൻ സജ്ജനലോകം ഞാൻ ശുദ്ധബ്രഹ്മപുരസ്കൃതം
ഉടനോ താമസിച്ചോ ഞാനവിടെച്ചെന്നുകൊള്ളുവൻ 40
ആ ഞാനിമ്മട്ടു ലോകങ്ങൾ കണ്ടിട്ടു ഭരതോത്തമ!
വിപ്രരിൽച്ചെയ്ത പുണ്യത്താലുൾത്തപിപ്പില പാർത്ഥിവ! 41

60. ദാനധമ്മം ത്രിഷ്ടവണാന്നദാനകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

രണ്ടാളുണ്ടിങ്ങൊപ്പമാചാരമുള്ളോർ
ജന്മങ്കൊണ്ടും വിദ്യകൊണ്ടും സമന്മാർ
ആ യോഗ്യരിൽദ്ദാനമാക്കാണു മെച്ചം
യാചിപ്പോനോ യാചിയാത്തുള്ളവനോ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

യാചിപ്പോനേക്കാട്ടിൽ മെച്ചം യാചിയ്ക്കാത്തോനു ദാനമാം
ധൃതികെട്ടാക്കൃപണനേക്കാൾ ധീരൻ പാണ്ഡവാഹ്നാം 2
ക്ഷത്രിയൻ പടയിൽധ്ധീരനയാചീഞാധീരനാം ദ്വിജൻ
ധീരൻ തുഷ്ടൻ ദ്വിജൻ വിദ്വാൻ പ്രീതി വാനോക്കു നല്ലുമേ 3
ഇരക്കലോ തിരസ്കാരം ദരിദ്രനായ! ഭാരത!
വെറുപ്പിയ്ക്കുമിരക്കുന്നോൻ ദസ്യുമട്ടിൽജ്ജനങ്ങളെ 4
ഇരക്കുന്നോൻ മരിയ്ക്കുന്നു മരിപ്പീലാ കൊടുപ്പവൻ
തന്നെത്താൻതന്നെയും നല്ലിജ്ജീവിപ്പിപ്പൂ യുധിഷ്ഠിര! 5
ആത്മശംസ്യംപരം ധമ്മം യാചകനുകൊടുപ്പതും
കഴങ്ങും യാചിയാത്തോരെയെല്ലാങ്കൊണ്ടും ക്ഷണിയ്ക്കണം. 6
നിൻനാട്ടിലമ്മട്ടുള്ളോരു വിപ്രർ പാകുന്നതാകിലോ
യത്നാൽധരിയ്ക്കുകവരേണ്ടുസമ്മുനാഗ്നിതുല്യരേ 7
തപസ്സിനാൽദ്ദീപ്തരവർ ചുട്ടേയ്ക്കും ഭ്രമിപോലുമെ
പൂജിയ്ക്കാഞ്ഞാൽക്കരുശ്രേഷ്ഠ! പൂജാഹന്മാർകളാണവർ 8
പൂജ്യരാം ജ്ഞാനവിജ്ഞാനതപോയോഗങ്ങളുള്ളവർ
ആ ബ്രാഹ്മണക്കിങ്ങു പൂജചെയ്തീടേണം പരന്തപ! 9
യാചിയ്ക്കാത്തോക്കുത്തെത്തിപ്പുലവിത്തങ്ങൾ നല്കുകിൽ
കാലത്തന്തിയ്ക്കുമെന്തഗ്നിഹോത്രം ഹോമിപ്പതിൻഫലം 10
വിദ്യാവേദവ്രതാഢ്യനു നല്കിയാലാഫലംവരും
വിദ്യാവ്രതസ്നാതരായോരാശ്രയിയ്ക്കാതെ വാഴ്വവർ 11

തപസ്സാദ്ധ്യായഗൃദ്ധന്മാർ സംശിതവ്രതവിപ്രരെ
പ്രേഷ്യോപകരണോപേതം തീർത്ഥ ഹൃദ്യഗൃഹങ്ങളിൽ 12
നിമന്ത്രിയ്ക്കുക കൌരവ്യ മുറ്റും കാമാൽ ദ്വിജേന്ദ്രരെ
അവർ വാങ്ങിച്ചെന്നുവരാം ശ്രദ്ധോപേതം യുധിഷ്ഠിര. 13
വേണ്ടതെന്നോർത്തു ധർമ്മജ്ഞർ സൂക്ഷ്മദർശികളാമവർ
ആ വിപ്രരുണ്ടു ചെന്നേയ്ക്കാമംശംവെച്ച ഗൃഹങ്ങളിൽ. 14
കൃഷിക്കാർ കാറിനെപ്പോലെ സ്വീകർ കാക്കുമിടങ്ങളിൽ
അന്നം പ്രഭാതസവനേ നിയതബ്രഹ്മചാരികർ 15
ഉണ്ണീ! ബ്രാഹ്മണരുണ്ടീടിൽ ത്രേതാഗ്നിപ്രീതി നല്ലുമേ.
ഉണ്ണീ! മദ്ധ്യാഹ്നസവനേ വൃത്തിയുള്ളോർക്കു നല്കുകിൽ 16
പൈപൊന്നുവസ്ത്രങ്ങളതിലിന്ദ്രൻ നിങ്കൽത്തെളിഞ്ഞിടും
നിന്റെ മൂന്നാം സവനമേ വൈശ്വദേവം യുധിഷ്ഠിര. 17
ദേവകർക്കും പിതൃക്കർക്കും വിപ്രർക്കും നല്കിടുന്നതാം
സർവ്വഭൂതാഹിംസയുമാപ്പുണ്ടുവെച്ചു കൊടുക്കലും 18
ദമംത്യാഗംധൃതിസത്യം നിനക്കവഭൃഥത്തിനാം
നിനക്കിതു മഹായജ്ഞം ശ്രദ്ധാപൂതം സദക്ഷിണം 19
സർവ്വയജ്ഞത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമുണ്ണീ! നിത്യം നടക്കണം.

---

61. ദാനധർമ്മം രക്ഷാദാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ദാനം യജ്ഞം ക്രിയയിതിലേതു ചത്താൽ മഹാഫലം
ഫലമേതിന്നു വലിയതമ്മട്ടെപ്പൊഴുതെങ്ങിനേ 1
ഇതറിഞ്ഞീടുവാനാശ ശരിയാംമട്ടു ഭാരത!
ജിജ്ഞാസുവാമെന്നൊടോതു ദാനധർമ്മങ്ങൾ പണ്ഡിത! 2
വേദിയ്ക്കുകത്തേകിയതും ശ്രദ്ധയാൽദ്ദയയാലുമേ
ഏതു നൈശ്രേയസം താത! ചൊല്ലായതു പിതാമഹ! 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രൌദ്രം കർമ്മം ക്ഷത്രിയന്നുണ്ടുണ്ണീ! നിത്യം നടപ്പതായ്
അതിനു പാവനം വൈതാനികമാം ക്രിയദാനവും 4
പാപംചെയ്യും ഭൂപരോടു ദാനം വാങ്ങില്ല സജ്ജനം
അതിനാൽ ഭൂപതേ! ദക്ഷിണാഢ്യയജ്ഞങ്ങൾ ചെയ്യണം 5
അതല്ല വാങ്ങുമെന്നാകിൽ നാംതോറും നല്ലണം നൃപൻ
ഏറാവും ശ്രദ്ധയുംകൊണ്ടിട്ടിതു പാവനമുത്തമം 6
സത്യാൽത്തപ്പിയ്യ യജ്ഞത്തിൽസ്സുവ്രതൻ പിന്നെ വിപ്രരെ
മൈത്രർ സാധുക്കൾ വേദജ്ഞർ ശീലവൃത്തതപസ്ഥരെ 7
നിനക്കതവർ ചെയ്യാഞ്ഞാൽച്ചെയ്യതാകാ നിനക്കെടോ
സാധുക്കൾക്കായ് ചെയ്ത യജ്ഞം സ്വാദ്ധ്വന്നം ഭൂരിദക്ഷിണം 8
ദാനം യജ്ഞം തപമിവകൊണ്ടാത്മാവെന്നതോക്ക നീ
പൂജിയ്യ യാജകരെ നീ നിനക്കംശംകിടയ്യുമേ 9
ഭരിയ്യ നീ പ്രജയെഴും സത്കാരിദ്വിജേന്ദ്രരെ
പ്രജയുള്ളോർ നാമതിനാൽ പ്രജാപതികണക്കിനേ 10
സത്തുക്കൾ സാധുധർമ്മങ്ങൾ വളർത്തുന്നവരെത്രയോ
ഭൂരികാരികളെപ്പോറ്റൂ സർവ്വസ്വത്താലുമത്ര നീ 11
സമൃദ്ധൻ നീ കൊടുക്കേണം ബ്രാഹ്മണർക്കു യുധിഷ്ഠിര!
പൈകാളകളെയന്നങ്ങൾ പെരിപ്പുകൂടവസ്ത്രവും 12
നെയ്യും യജിപ്പോർക്കവണ്ണമന്നവും ഭരതർഷഭ!
അശ്വങ്ങളുള്ള വാഹങ്ങൾ ഗൃഹങ്ങൾ ശയനങ്ങളും 13
വൃഷ്ടിയൊത്തിവ നല്ലേണം ലഘുപായങ്ങൾ ഭാരത!
ജ്ഞാനപ്പെടുവിട്ടറിഞ്ഞിട്ടു കഴിവില്ലാത്ത വിപ്രരെ 14
കഴിവാൽക്കാക്കുകവരെയൊളിവായ് വെളിവായിയും
രാജസൂയാശ്വമേധത്താൽ ക്ഷത്രിയർക്കു നന്മയാം 15
എന്നാൽപ്പാപങ്ങൾ വിട്ടോൻ നീ ശുദ്ധനായ് സത്കൃമെത്തിടും
ഭണ്ഡാരത്തെ വളർത്തിട്ടു നാടുരക്ഷിപ്പതല്ലി നീ 16
അതിനാൽ ബ്രാഹ്മണത്വം നീ നേടിക്കൊള്ളും ധനങ്ങളും
തനിക്കുമന്യർക്കുമുള്ള വൃത്തിരക്ഷിയ്യ ഭാരത! 17

മക്കൾമട്ടിൽ പ്രജകളെ ഭൃത്യരേയും ഭരിയ്ക്ക നീ
യോഗക്ഷേമം നിനക്കെന്നും വിപ്രരിൽത്തന്നെ ഭാരത! 18
അവക്കാം നിൻ ജീവനവർ പാലിയ്ക്കാത്തവരാകൊലാ
പെരുത്ത വിത്തനിചയമനർത്ഥം ബ്രാഹ്മണൻറെയാം 19
ശ്രീയോടൊന്നിച്ചു പാപ്പോറം ഗവ്വിപ്പിയ്ക്കും മയക്കിടും
ബ്രാഹ്മണന്മാർ മൂഢരായാൽധർമ്മം നാശപ്പെടും ദൃഢം 20
ധർമ്മം കേട്ടാൽഭൂതജാലമില്ലാതാമില്ല സംശയം
നേടിവെപ്പോക്കു നല്കീട്ട രാഷ്ട്രം പാഴാക്കിടും നൃപൻ 21
യജ്ഞത്തിനാ നാട്ടിൽനിന്നു ധനം നല്കാനരപ്പവൻ
കൽപ്പിച്ചു ദാരുണംപേടിച്ചേകിയോരാധനത്തിനാൽ 22
നൃപൻ യജിയ്ക്കിലാ യജ്ഞം പ്രശംസിയ്ക്കില്ല സജ്ജനം
പീഡയെന്യേ തുഷ്ടരായിട്ടനുകൂലിച്ചു നല്കുകിൽ 23
ആ വഴിയ്ക്കു യജിയ്ക്കേണം പീഡിപ്പിച്ചോരുപെയ്യാലാ
നൃപനേറ്റം ഹിതം നാട്ടാർ വിധിപോലേകുമെപ്പൊഴോ 24
അപ്പോൾചെയ്ത മഹായജ്ഞം ഭൂരിദക്ഷിണമായ് നൃപൻ
വൃദ്ധബാലധനം കാക്കുകന്ധന്റെ കൃപണന്റെയും 25
കുഴിച്ചുണ്ടാം ധനം വയ്യാ കേഴുന്നോൾ മുതൽ വാങ്ങൊലാ.
ദരിദ്രസ്വത്തേറ്റരാജ്യം മുടിയ്ക്കും രാജലക്ഷ്മിയെ 26
മഹാസുഖങ്ങൾ നല്കേണം നല്ലോക്കു പശിതീർക്കണം
ആക്കെഴും സ്വാദുഭോജ്യങ്ങൾ കണ്ടുനില്ക്കുന്ന കുട്ടികൾ 27
മുറയ്ക്കുത ഭുജിയ്ക്കാറില്ലതിലും പാപമെന്തുവാൻ
നിൻറെ രാഷ്ട്രത്തിലമ്മട്ടു വിദ്വാൻ ക്ഷുത്തേറ്റു കേഴുകിൽ 28
വൻപാപം ചെയ്തവണ്ണം നീ ഭ്രൂണഹത്യയിലാപ്പെടും
ആക്കള്ള നാട്ടിൽ മാഴ്കുന്ന വിപ്രനോ മറുമത്സ്യനോ 29
ആ മന്നനുയിർ മോശംതാനെന്നല്ലോ ശിബി ചൊല്ലിനാൻ.
ഏതുമന്നൻറെ നാട്ടുകൾ സ്നാതകൻ ക്ഷുത്തിൽ മാഴ്കുമോ 30
ആ നാടിടിഞ്ഞുപോയീടും രാജാവിനൊട്ടുകൂടവേ
ഭർത്തൃപുത്രർ കരഞ്ഞാലും പെണ്ണുങ്ങളെ ഹരിപ്പതോ 31
ആക്കള്ള നാട്ടിലാണായാൾ ജീവിയാ മൃതനാണവൻ
രക്ഷിയ്ക്കാതെ ഹരിപ്പോനെ മുടിയ്ക്കും നീചനാഥനെ 32

ആ രാജകലിയെക്കൊല്ലും നാട്ടാർ നിർഘൃണനെബ്ബലാൽ
ഞാൻ നിങ്ങളെക്കാപ്പനെന്നോറാരോ കാപ്പീല മന്നവൻ 33
പേപ്പട്ടിയെപ്പോലവനെക്കുട്ടംകൂടീട്ട കൊല്ലണം
രാജാവു കാക്കാ പ്രജകൾ പാപം മിലതു ചെയ്യുകിൽ 34
ആപ്പാപത്തിൻ നാലിലൊന്നു രാജാവേല്ക്കുന്നു ഭാരത!
അതല്ലെല്ലാമെന്നു ചൊൽവൂ നിശ്ചയം പാതിയെന്നുമേ 35
നാലാലൊന്നാണെൻറെ പക്ഷം മാനവസ്മൃതികേട്ടതിൽ
രാജാവു നന്നായ്ക്കാക്കുന്ന നാട്ടാർ പുണ്യം നടത്തുകിൽ 36
ആപ്പുണ്യത്തിൻ നാലിലൊന്നും രാജാവേല്ക്കുന്നു ഭാരത!
ജീവിയ്ക്കുയനുജീവിയ്ക്കു നാട്ടാർ നിന്നെ യുധിഷ്ഠിര! 37
ജീവൌഘം കാറിനെപ്പോലെ വൃക്ഷത്തെപ്പോലെ പക്ഷികൾ
വിത്തേശനേ രാക്ഷസർപോലിന്ദ്രനെസ്സുരർ പോലവേ
നിന്നേ ജ്ഞാതിസുഹൃത്തുക്കൾ സേവിയ്ക്കട്ടേ പരന്തപ! 38

---

62. ഭൂമിദാനപ്രശംസ ദാനധർമ്മം: ഇന്ദ്രബൃഹസ്പതിസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇതു നല്ലുകിതും നല്ലുകെന്നാത്രേ ശ്രുതിയാദരാൽ
രാജാക്കൾ ദേയമേറുന്നോർ ദാനമെന്തതിലുത്തമം. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാദ്ദാനത്തിലുംമേലേ ചൊൽവതാബ്ഭൂമിദാനമാം
നിശ്ചലാക്ഷയയാം ഭൂമിയഭീഷ്ടം വിളയുന്നതാം 2
വിളയും വസ്തുരത്നങ്ങൾ പൈക്കൾ നെല്ലു യവങ്ങളും
ഏവർക്കുംമേൽ ഭൂമിദായി വായ്ക്കുമൊട്ടേറെയാണ്ടഹോ 3
ഭൂമിയ്ക്കായുസ്സെത്രയത്രകാലം വർദ്ധിപ്പു ഭൂമിദൻ
ഭൂമിദാനത്തിലുംമേലെയൊന്നുമില്ലാ യുധിഷ്ഠിര! 4

അല്പമെങ്കിലുമെല്ലാരും ഭൂമി നല്കീട്ടു കേൾപ്പു നാം
ഭൂമിനല്കുന്നിതെല്ലാരും ഭുജിപ്പൂ ഭൂമിയെജ്ജനം 5
സകർമ്മാൽക്കഴിവൂ മർത്ത്യരിലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
ഭൂമി ഭൂതി മഹാദേവി ദാതാവേ പ്രിയനാക്കുമേ 6
ക്ഷയിയ്ക്കാത്തീദൃക്ഷിണയെയാരു നല്കും നൃപോത്തമ!
വീണ്ടും മനുഷ്യനായ്ത്തിന്നിട്ടവൻ ഭൂമീശനാകുമേ 7
ദാനംകണ്ക്കുതാൻ ഭോഗമെന്നുല്ലാ ധർമ്മനിശ്ചയം
പോരിൽദ്ദേഹം ക്ഷയിയ്ക്കുണമീദ്ധരിത്രിയെ നല്കുണം 8
ഇതത്രേ ക്ഷത്രിയന്മാക്കു പൊൽവൂ വലിയ ലക്ഷ്മിയായ്
ശുദ്ധമാക്കും കൊടുത്തോനെഭൂമിയെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 9
പാപം ചെയ്വവനെ ബ്രഹ്മഘാതിയെബ്ഭോഷ്കരനെ
പാപിയേ പ്ലാവനംചെയ്യുമവർ പാപംവിട്ടുത്തിടും. 10
പാപംചെയ്യും മന്നരോടും വാങ്ങുമാറുണ്ടു സജ്ജനം
ഭൂവെ മറൊന്നുമിച്ഛിയ്ക്കില്ലുമ്മമട്ടിതു പാവനി 11
പ്രിയതേതിപേർ ശുദ്ധമീദ്ദേവിയ്ക്കു സനാതനം
ദാനമാദാനവുമിവർക്കാപ്പെരൊന്നാമതാം പ്രിയം 12
ഈഭൂമിയെപ്പണ്ഡിതനും കൊടുക്കും ഭൂമിനായകൻ
ഭൂമിയിങ്കൽത്തനിക്കിഷ്ടം രാജ്യമങ്ങേല്ക്കുമാ നൃപൻ 13
പിന്നെജ്ജനിച്ചാലുമവൻ രാജമട്ടാമസംശയം
അതിനാൽബ്ഭൂമിയേ നേടി ബ്രാഹ്മണനേകണം നൃപൻ 14
ഭൂമീശനല്ലാതെ ഭൂമിവാഴാനാവില്ലൊരിയ്ക്കലും
പാത്രമല്ലാത്തവൻ വാങ്ങാ കൊടുത്തേടത്തു പോകിലാം 15
അന്യരും ഭൂമിയിച്ഛിയ്ക്കിലേവംചെയ്യുമസംശയം
സാധുവിൻ ഭൂമിയേറീടിൽ ഭൂമിനേടില്ലവൻ ദൃഢം 16
സാധുക്കൾക്കീബ്ഭൂമിയേകിൽ മുഖ്യഭൂമിയെ നേടുമേ
ധർമ്മിഷ്ഠൻ വൻകീർത്തി നേടുമിഹത്തിങ്കൽപ്പരത്തിലും 17
ഏതുസാധുവിനുള്ളോരു ഭൂമിവാഴുന്ന സജ്ജനം
അവനു ശത്രുക്കളില്ലാ രാജൻ വാഴുന്ന ഭൂമിയെ 18
വല്ല പാതകവും വൃത്തികശിതൻ ചെയ്തവെങ്കിലോ
പശുത്തോലിടമാത്രം ഭൂദാനത്താൽശുദ്ധനായ്വരും 19

സങ്കീർണ്ണകർമ്മാക്കളെവർ രൌദ്രകർമ്മികൾ മന്നവർ
അവക്കോതിക്കൊടുക്കേണം ശുദ്ധം ഭൂദാനമുത്തമം 20
ഇതല്പാന്തരമെന്നൊന്നും പഴമക്കാർകൾ കണ്ടതാം
അശ്വമേധം ചെയ്താലും നല്ലാൾക്കു ഭൂമികൊടുക്കിലും 21
സുകൃതം ചെയ്താലും ചെറും ശങ്കിക്കാരില്ല പണ്ഡിതർ
അശക്യമാണിതൊന്നത്രേ ഭൂമിദാനം മഹത്തരം 22
സുവർണ്ണം വെള്ളിവസ്ത്രങ്ങൾ മണിമുത്തുകൾ വിത്തവും
ഇതൊക്കെയും മഹാപ്രാജ്ഞൻ നല്കുന്നു ഭൂമിനല്കുവോൻ 23
തപം യജ്ഞം ശ്രുതം ശീലമലോഭം സത്യസന്ധത
ഗുരുദേവോച്ചനമിവ ഭൂദിനൊത്തിരിയ്ക്കുമേ. 24
സത്യമിയ്ക്കു നന്മയ്ക്കായ് ദേഹം വിട്ടുപോരിൽ മരിച്ചവർ
ബ്രഹ്മലോകംപുക്ക സിദ്ധർകടക്കാ ഭൂമിദായിയെ 25
അമ്മതൻ മകനെപ്പാലാൽപ്പോററീടുംപോലെയെപ്പൊഴും
അനുഗ്രഹിപ്പു ദാതാവെ ഭൂമി സവ്വരസങ്ങളാൽ 26
മൃത്യുതാൻ കിങ്കരൻ ദണ്ഡം തമസ്സത്യുഗ്രപാവകൻ
ഘോരദാരുണപാശങ്ങളടുക്കാ ഭൂമിദായിയിൽ 27
പിതൃക്കളെപ്പിതൃപുരേ വിണ്ണിൽ വിണ്ണവരേയുമേ
തപ്പിച്ചിടുന്നു ശാന്താത്മാ ഭൂമിദാനം കൊടുപ്പവൻ 28
കൃശനായ് ച്ചാകുമാറായി വൃത്തികെട്ടഴൽവോനഹോ
വൃത്തിയ്ക്കായ്ക്കും ഭൂമിനല്കിൽസ്സുഖം ചെയ്തവനാം നരൻ 29
പാൽചുരത്തിക്കുട്ടിയുടെ പിമ്പേ പൈ പാഞ്ഞിടുംപടി
ആയിരിയ്ക്കും മഹാഭാഗ! ഭൂമിദൻ പിമ്പു ഭൂമിയും 30
നല്ലീടലുഴതോരുഴി വിതച്ചതു ഫലിച്ചതോ
ഉയർന്ന ഗൃഹമോ കാമദായിയെപ്പോലെയാമവൻ 31
വൃത്തമൊത്തോനാഹിതാഗ്നി വിശുദ്ധവ്രതപ്രൂനെ
ഭൂമിവാങ്ങിപ്പിച്ച നരനാപത്തിൽപ്പെട്ടിടാ ദൃഢം. 32
തിങ്കൾക്കെങ്ങിനെ നാൾതോറും വൃദ്ധിയുണ്ടായിടുന്നുവോ
ഭൂമിദാനവുമവ്വണ്ണം വിളതോറും വളർന്നിടും 33
പഴമക്കാർ ചൊൽവിതിഹ ഭൂമിപാടിയ ഗാഥകൾ
അവ കേട്ടാജ്ജാമദഗ്ന്യൻ കാശ്യപന്നേകി ഭൂമിയെ. 34

എന്നോ വാങ്ങിൻ നല്കിനെന്നെയെന്നൊത്താൻനല്കി നേടുവിൻ
കൊടുത്തതേ വീണ്ടുമുണ്ടാമീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 35
വിപ്രൻ വേദത്തിനൊത്തീടുമീ വ്യാഹൃതിയറിഞ്ഞവൻ
ശ്രാദ്ധംകഴിച്ചിടുന്നാകിൽ ബ്രഹ്മഭാവമണഞ്ഞിടും 36
ബാധിച്ച കൃത്യകൾക്കൊക്കെയരിഷ്ടശമനംപരം
പ്രായശ്ചിത്തം ഭൂമിനല്കിൽ രണ്ടിടം പത്തു ശുദ്ധമാം 37
ഇതറിഞ്ഞോൻ ശ്രുതിമാക്കും വേദവാദത്തെയും ശരി
സർവ്വഭൂതപ്രകൃതിയാണത്രേ വൈശ്വാനരീമഹി 38
അഭിഷേചിച്ച കേൾപ്പിയ്ക്കുകി യാഗമമിളേശനെ
കേട്ടാൽ ഭൂമികൊടുത്തേയ്ക്കാം നേടാ സാധുവൊട്ടഴിയെ 39
ഇതു മാറും ബ്രാഹ്മണാർത്ഥം രാജാർത്ഥവുമസംശയം
രാജാവു ധർമ്മകുശലനാദ്യമാം ഭൂതിലക്ഷണം 40
ആക്കുണ്ടോ നാസ്തികൻ ധർമ്മമറിയാതുള്ളവൻ നൃപൻ
ഉണരില്ലാ സുഖമവർ സുഖമാമ്മട്ടറങ്ങിടാ 41
എന്നുമുദ്വിഗ്നരാമായാളുടെ ദുർവ്വൃത്തിയാൽ നരർ
അവനേറെ നാട്ടിൽക്കേറില്ലാ യോഗക്ഷേമം പലേതരം 42
ആക്കുണ്ടോ ധാർമ്മികൻ പ്രാജ്ഞനായിരിയ്ക്കുന്നവൻ നൃപൻ
ഉണർന്നീടും സുഖമവർ സുഖമാംമട്ടറങ്ങിടും 43
ആ രാജാവിൻ പുണ്യകർമ്മാൽ നാട്ടിൽസ്സന്തൃപ്തരാം നരർ
യോഗക്ഷേമം വൃത്തിയുമായ് സ്വകർമ്മത്താൽ വളർന്നിടും 44
അവൻ കുലീനനവനാണവൻ ബന്ധുവവൻ ശ്രുതൻ
അവൻ ദാതാവവൻ വീരൻ ഭൂമി നല്കുന്നതേവനോ 45
ആദിത്യമട്ടിൽ മിന്നുന്ന തേജസ്സാൽ മന്നിൽ മാനവർ
വേദജ്ഞനാം ബ്രാഹ്മണന്നു പുഷ്ടഭൂമിയെ നല്കുവോർ 46
വിതച്ച സസ്യങ്ങൾ മന്നിൽ മുളച്ചീടുംപ്രകാരമേ
ഭൂമിദാനക്കൊണ്ട നേടുമാക്കാമങ്ങൾ മുളച്ചിടും 47
ആദിത്യൻ വരുണൻ വിഷ്ണു ബ്രഹ്മാവിന്ദുവുമഗ്നിയും
ഭഗവാൻ ശൂലിയും പാരം കൊണ്ടാടും ഭൂമിദായിയെ 48
മന്നിൽപ്പിറപ്പു പുരുഷർ നശിപ്പൂ മന്നിലങ്ങിനേ
നാലുമട്ടള്ളൊരീ ലോകമൊക്കെ ഭൂമിഗ്രണാത്മകം 49

ജഗത്തിന്നിവഥംതാനമ്മയച്ചന്നം ജഗതീപതേ!
ഇവഥംക്കുകിടയാം വസ്തുവൊന്നുമില്ലാ ജനാധിപ! 50
ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുഴകഥ!
ബൃഹസ്പതിയ്ക്കുമിന്ദ്രനും സംവാദം ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 51
വമ്പിച്ച ദക്ഷിണയെഴും നൂറുയജ്ഞം കഴിച്ചവൻ
ഇന്ദ്രൻ ചോദിച്ചു വാഗ്വേദിവയ്യൻ വ്യാഴത്തൊടിങ്ങിനേ. 52

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! ദാനമെന്തൊന്നാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൽസ്സുഖമാണ്ടിടും
മഹാത്മമൊത്തക്ഷയമെന്തത്ര വാഗീന്ദ്ര! ചൊല്ലുനീ. 53

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ദേവേന്ദ്രനോതിക്കേട്ടപ്പോൾദ്ദേവപുരോഹിതൻ
ശക്രനോടുത്തരംചൊല്ലീ തേജസ്സേറും ബൃഹസ്പതി. 54

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

സുവർണ്ണദാനം ഗോദാനം ഭൂദാനം വൃത്രനാശന!
ഇവ നല്ലും മഹാപ്രാജ്ഞൻ പാപമൊട്ടുക്കൊഴിച്ചിടും 55
ദേവേന്ദ്ര! ഭൂമിദാനത്തിന്മേലെയില്ലൊന്നുമേ പ്രഭോ!
മെച്ചമായൊന്നോത്തിടുന്നേനേവം ചൊൽവൂ മനീഷികൾ 56
ശൂരർ പോരിൽമരിച്ചുള്ളോർ വിണ്ണോർ രണകാംക്ഷികൾ
അവരാരും ബുധശ്രേഷ്ഠ! കടക്കാ ഭൂമിദായിയെ. 57
സ്വാമിയ്ക്കു നന്മയ്ക്കായ്ദ്ദേഹംവിട്ട പോരിൽ മരിച്ചവർ
ബ്രഹ്മലോകംപുക്ക യോഗ്യർ കടക്കാ ഭൂമിദായിയെ 58
അഞ്ചുപേർ പൂവ്വർ മറ്റാരു പുമാന്മാർ മന്നിൽ വന്നവർ
പതിനൊന്നാളെയിവരെക്കാക്കും ഭൂദായിയാം പുമാൻ 59
രത്നംചിന്നും ധരണിയെയാരേകുന്നു പുരന്ദര!
അവൻ കലുഷമൊക്കെപ്പോയ് സ്വർഗ്ഗലോകത്തു പൂജ്യനാം 60
സർവ്വകാമാഢ്യമായ്പ്പുഷ്പഭൂമി നല്കുന്നവൻ നൃപ!
രാജാധിരാജനായ്ത്തിരുമതല്ലോ ദാനമുത്തമം. 61

സർവ്വകാമാഢ്യയായീടും ഭൂമി നല്കുന്നതാകിലോ
എന്നെ നല്കുന്നവനോക്കുമേവരും ദേവനായക! 62
സർവ്വകാമം കറന്നീടും സർവ്വകാമാഢ്യഗോവിനെ
ആരേകുന്നു സഹസ്രാക്ഷ! സ്വർഗ്ഗമെത്തീടുമാ നരൻ 63
തേൻ നെയ് പാൽ തയിരും മുറുമൊലിയ്ക്കുന്ന സരിത്തുകൾ
തൃപ്തിപ്പെടുത്തീടുമിഹ ഭൂമിദായിയെ വാസവ! 64
ഭൂദാനത്താൽ മനുഷ്യനു പാപമൊക്കെയൊഴിഞ്ഞുപോം
ഭൂമിദാനത്തിലും മേലെയില്ലാ മറ്റൊരു ദാനവും 65
ശസ്ത്രത്താൽ നേടിയോരാഴി ചൂഴുമൂഴി കൊടുക്കുകിൽ
ഈ ഭൂമിനില്പോളമവനെപ്പുകഴും ജനം 66
പുണ്യയായ്പ്പുഷ്ടരസയാം ഭൂമി നല്കുകിൽ വാസവ!
ഭൂമിദാനാഢ്യലോകങ്ങളൊടുങ്ങില്ലവനേതുമേ 67
എന്നുമൈശ്വര്യമിച്ഛിയ്ക്കും മനുഷ്യനെപ്പൊഴുമങ്ങിനെ
ശക്ര! സൌഖ്യാർത്ഥിസൽപ്പാത്രത്തിങ്കൽ ഭൂമിയെ നല്കണം 68
പാപംചെയ്തീടിലും മർത്ത്യൻ വിപ്രനായ് ഭൂമി നല്കുവോൻ
ആപ്പാപത്തൈക്കൈവെടിയുമുരഗപ്പാമ്പുപോലവേ. 69
സമുദ്രം പുഴ ശൈലങ്ങൾ മുറുമേ കാനനങ്ങളും
എല്ലാം നരൻ കൊടുക്കുന്നു ശക്ര! ഭൂമികൊടുക്കുവോൻ 70
വൻകുളം കിണറെന്നല്ല ചോലപൊയ്കകളങ്ങിനെ
രസസ്നേഹങ്ങളൊക്കേയും നല്കുന്നു ഭൂമിനല്കുവോൻ 71
വീര്യമുള്ളൌഷധം പൂത്തു കാച്ചുനില്പും മരങ്ങളും
കാട്ടും കല്പും കുന്നുകളും നല്കുന്നു ഭൂമിനല്കുവോൻ 72
ക്ഷീണാപൂർണ്ണമായഗ്നിഷ്ടോമാദിക്രിയചെയ്തിലും
ഭൂമിദാനമൊണ്ടു കിട്ടുമാ ഫലം നേടുകില്ലവൻ 73
കൊടുപ്പോൻ പത്താമുറു നന്മ നല്പും പോക്കും ഹരിപ്പവൻ
മുൻകൊടുത്താപ്പ് ഭൂമിഹരിപ്പവൻ നരകമാപ്പെടും 74
ഏറുരച്ചിട്ടേകിടായ്തിൽക്കൊടുത്തിട്ടു ഹരിയ്ക്കിലും
വാരുണക്കയർകെട്ടോരുമിത്തപിയ്ക്കും മൃത്യുശാസനാൽ. 75
ആഹിതാഗ്നി സദായജ്ഞൻ കൊടുരോരിഷ്ടപാനനെ
ചോദിജേന്ദ്രനെബ്ഭുജിച്ചീടിൽച്ചെല്ലും യമനിലായവൻ. 76

വിപ്രക്കള്ളകടം തീർത്തീടേണം ഭൂപൻ പുരന്ദര!
കൃശദുർബ്ബലരെക്കേറീടേണം മറവുള്ളജാതിയിൽ 77
അന്യൻ കൊടുത്തുള്ള ഭൂമി ഹരിയ്ക്കില്ലാ സുരേശ്വര!
കൃശവൃത്തി ബ്രാഹ്മണനേറയൊരുനാളും സുരോത്തമ! 78
ദീനരായുഴലും വിപ്രക്ക്രൂപാതംപെടുംപടി
ക്ഷേത്രം ഹരിയ്ക്കിൽക്കൊല്ലുന്ന മുപ്പുമാന്മാരെഴുംകുലം 79
രാജ്യംപോയോരരചനെ വാഴിച്ചീടുകിൽ മാനുഷൻ
അവനേറ വാസം സ്വർഗ്ഗത്തിൽ മാന്യമാം ദേവനായക! 80
കരിമ്പുവിളയും ഭൂമി യവഗോധൂമമുള്ളതും
ഗവാശ്വവാഹമുള്ളോന്നും കൈവീര്യത്താൽജ്ജയിച്ചതും 81
നിധിയുംപ്പൊട്ടവനിയും രത്നോപകൃതമേകുകിൽ
കിട്ടുമക്ഷയലോകങ്ങൾ ഭൂമിസത്രമവന്നതാം 82
കലുഷംതീർന്ന വിരജസ്സവൻ സജ്ജനസമ്മതൻ
ലോകത്തിൽസ്സാധുസമ്പൂജ്യനാകും ഭൂമികൊടുപ്പവൻ 83
വെള്ളത്തിൽവീണിട്ടുള്ളെണ്ണത്തുള്ളിവ്യാപിച്ചിടുംപടി
ഭൂമിദാനഫലം ശക്ര! വിളതോറുംവളർന്നിടും 84
അടരിൽശ്ശരരചരേവരോ പോരിൽമിന്നുവോർ
ശക്ര! നേരിട്ടുചാവുന്ന ബ്രഹ്മലോകത്തിലാമവർ 85
ആടിപ്പാടിസ്ത്രീകൾ ദിവ്യമാല്യങ്ങളെയണിഞ്ഞവർ
ഉപാസിയ്ക്കുന്ന ദേവേന്ദ്ര! വിണ്ണിങ്കൽ ഭൂമിദായിയെ. 86
സുഖം സ്വർഗ്ഗത്തിൽ മോഹിയ്ക്കും ദേവഗന്ധർവ്വപൂജിതൻ
വിധിപ്രകാരം ഭൂദേവന്നിങ്ങു ഭൂമികൊടുപ്പവൻ 87
നൂറപ്സരസ്ത്രീകൾ ദിവ്യമാല്യങ്ങളണിയുന്നവർ
ഉപാസിയ്ക്കും ഭൂമിദനെ ബ്രഹ്മലോകത്തു വാസവ! 88
ഉപാസിയ്ക്കുന്ന പുഷ്പങ്ങളെന്നും ഭൂദായിമർത്ത്യനെ
ശംഖുഭദ്രാസനം ഛത്രം നല്ലശ്വം നല്ലവാഹനം 89
ഭൂമിപ്രദാനാൽപ്പുഷ്പങ്ങൾ സുവർണ്ണനിചയങ്ങളും
എന്നും തെറാത്താജ്ഞയുമാം ജയശബ്ദം ധനങ്ങളും 90
പുണ്യങ്ങൾ ഭൂമിദാനത്തിൻഫലം സ്വർഗ്ഗം പുരന്ദര!
ഹിരണ്യപുഷ്പൌഷധികൾ കൃശകാഞ്ചനശാദ്വലം 91

അമൃതും വിളയുംഭൂമി നേടും നല്ലുന്ന പൂരുഷൻ
ഭൂമിയ്ക്കാകും ദാനമില്ലാ ഗുരുവില്ലമ്മപോലൊരാൾ 92
സത്യതുല്യം ധർമ്മമില്ലിങ്ങില്ലാ ദാനസമം നിധി.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ വ്യാഴംചൊന്ന കേട്ടിട്ടിന്ദ്രനീഭൂമിമണ്ഡലം
വസുരതാംചിന്നവോന്നൊന്നാംഗിരസ്സിന്നു നല്കിനാൻ 93
ശ്രാദ്ധത്തിലീ ഭൂമിദാനഫലം കേൾപ്പിപ്പതേവനോ
രക്ഷോഭാഗമിവന്നില്ലാ ദൈത്യഭാഗവുമങ്ങിനെ 94
ക്ഷയിയ്ക്കില്ലാ പിതൃക്കൾക്കു കൊടുത്തതുമസംശയം
ഇതു കേൾപ്പിയ്ക്കണം വിദ്വാൻ ചാത്തമുണ്ണുമ്പൊഴം വിപ്രരെ 95
എല്ലാദ്ദാനത്തിലും ശ്രേഷ്ഠംചൊന്നേനിതനഘാശയ!
ഭരതശ്രേഷ്ഠ! ഞാനെന്നാലിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ. 96

---

63. ദാനധർമ്മം അന്നദാനപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഏതുദാനങ്ങളിപ്പാരിൽ നല്കുന്നുന്നുന്ന മന്നവൻ
ഗുണമേറും ബ്രാഹ്മണക്കു നല്കേണ്ടൂ ഭരതോത്തമ! 1
എന്നാൽസ്സന്തോഷിയ്ക്കുമുടൻ തൃഷ്ടന്മാരെന്തു നല്കിടും
പൊല്ലെന്നോടു മഹാബാഹോ വായ്ക്കും പുണ്യഫലത്തിനെ 2
എന്തേകിൽ ഭൂപ! ഫലമുണ്ടീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
ഭവാൻ പൊല്ലിക്കേട്ടിടേണം വിസ്തരിച്ചതു പൊല്ലു നീ 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പണ്ടിക്കായ്മം കേട്ടവാറു നാരദൻ ദേവദർശനൻ
ഇദ്ദേഹമെന്തോതിയതു ഞാൻ പൊല്ലുന്നതുകേൾക്ക നീ. 4

നാരദൻ പറഞ്ഞു

അന്നത്തെത്താൻ പുകഴ്ത്തുന്ന വാനോരുമൃഷിമാർകളും
ലോകതന്ത്രം ബുദ്ധികളുമൊക്കെയന്നത്തിൽ നില്പതാം 5
അന്നത്തിൻ കിടയാം ദാനം മുമ്പില്ലുണ്ടാകയില്ലിനി
വിശേഷിച്ചുമതാണന്നം നല്കാനിച്ഛിപ്പു മാന്വർ 6
അന്നമൂജ്ജസ്സുരം പാരിൽ പ്രാണനന്നത്തിൽ നില്പതാം
അന്നംതാങ്ങുന്നിതീ വിശ്വജഗത്തൊട്ടുക്കയിപ്രഭോ! 7
അന്നാൽ ഗൃഹസ്ഥരീപ്പാരിൽസ്സന്ന്യാസികളും തപസ്വികളും
പ്രത്യക്ഷമന്നാൽ പ്രാണങ്ങളുണ്ടാമില്ലിഹ സംശയം 8
കുടുംബിയായ്ക്കുഴങ്ങുന്ന മഹാത്മബ്രാഹ്മണന്നിഹ
ഭിക്ഷുവിനന്നമേകേണം തന്നിയ്യെശ്വയ്യമോപ്പവൻ 9
യോഗ്യനാം ബ്രാഹ്മണന്നത്ഥിയ്യുന്നത്തേ നല്കീടുന്നവൻ
പാരലൌകികമാം ശ്രേഷ്ഠനിധിപ്പെപ്പു തനിയ്യുതാൻ 10
തളന്നെത്തും യോഗ്യനായ വൃദ്ധനാം വഴിപോക്കനെ
ഗൃഹസ്ഥനച്ചിയ്യ ഗൃഹാഗതനെബ്ഭക്തികാമുകൻ 11
ക്രോധംവന്നതു പോക്കീട്ടു സുശീലൻ വീതമത്സരൻ
അന്നദൻ സൌഖ്യമണയും പിണ്ണിലും മന്നിലും നൃപ! 12
നിന്ദിച്ചീടൊല്ലഥിതിയെ വിട്ടയയ്ക്കാല്ലൊരിയ്യലും
ശപാകനിൽ ശപാവിലുമേ ദാനം പാഴായിവന്നിടാ. 13
തളന്ന വഴിപോക്കനു മുൻകാണാതുള്ളവനഹോ
അക്ലേശമന്നമേകുന്നോൻ മഹത്താം ധർമ്മമേറിടും 14
പിതൃദേവേഷ്ടി ഭൂദേവാതിഥിമാരെജ്ജനാധിപ!
ചോറാൽത്തൃപ്തിപ്പെടുത്തോനു വൻപുണ്യഫലമുണ്ടെടോ. 15
അതിപാതകകർമ്മം ചെയ്തത്ഥിയ്യുന്നംകൊടുക്കുകിൽ
ബ്രാഹ്മണനു വിശേഷിച്ചും പാപംകൊണ്ടുഴലില്ലവൻ 16
വിപ്രക്ഷയമാം ദാനം ശൂദ്രനന്നം മഹാഫലം
അന്നദാനം ശൂദ്രനിലും വിശിഷ്ടം ബ്രാഹ്മണങ്കലും 17
കേൾക്കൊല്ലാ ചരണംഗോത്രം സ്വാദ്ധ്യായം ദേശമൊന്നുമേ
ബ്രാഹ്മണൻ ഭിക്ഷയേല്പമ്പോൾക്കേൾപ്പോനന്നം കൊടുക്കണം.

അന്നദാനാന്നവൃക്ഷങ്ങൾ സർവ്വകാമഫലങ്ങളും
ഇഹത്തിങ്കൽപ്പരത്തിങ്കൽ മനുവന്നില്ല സംശയം 19
പിതൃക്കൾ കാത്തിരിയ്ക്കുന്നു കൃഷിക്കാർ മഴപോലവേ
നമ്മുടേ പുത്രനോ പൌത്രൻതാനോ ചോറുകൊടുക്കുമേ 20
വിപ്രൻ മഹത്തായ ഭൃതം നല്കുന്നായ്ത്താനിരക്കുകിൽ
അകാമൻതാൻ സകാമൻതാൻ നല്കിയാൽപ്പുണ്യമാന്നിടും 21
വിപ്രനേവക്കുമതിഥിപ്രസൃതാഗ്രം ഭുജിപ്പവൻ
വിപ്രന്മാർ ഭിക്ഷയേറെനും ഗൃഹത്തിലണയുന്നവർ 22
സല്കാരമേറുപോയീടിലതൊട്ടേറെ വളച്ചയാം
മഹാഭാഗകുലേ ജന്മം ലഭിച്ചാൽ ഭാരത! നേടുമേ 23
ലോകേ ചോറേകിയാൽ മർത്ത്യനവ്വണ്ണം സ്ഥാനമുത്തമം
നിത്യമിഷ്ടാന്നമേകുന്നോൻ പൂജ്യനായ് വിണ്ണിൽ വാണിടും 24
അന്നം പ്രാണൻ മനുഷ്യർക്കിങ്ങെല്ലാമന്നത്തിൽനില്പതാം
അന്നദൻ പശുമാൻ പുത്രീധനവാൻ ഭോഗവാനുമാം 25
പ്രാണവാനാം രൂപവാനാമിപ്രകാരം നരാധിപ!
അന്നദൻ പ്രാണദൻ പാരിൽസ്സർവ്വദൻതാനുമാണുപോൽ 26
അതിഥിബ്രാഹ്മണന്നാന്നം വഴിപോലെ കൊടുക്കുകിൽ
കൊടുത്തോൻ സുഖമേറീടും വാണോക്കും പൂജ്യനായ്യുഗം 27
വിപ്രൻ മഹത്തായ ഭൃതം വയലാണ്ട യുധിഷ്ഠിര!
അതിൽ വിത്തുപിതയ്ക്കുന്നുണ്ടതോ പുണ്യം മഹാഫലം 28
പ്രത്യക്ഷം പ്രീതിജനനമുണ്ടോന്നും നല്കുവോനുമേ
മറു ദാനങ്ങളൊക്കേയുമപ്രത്യക്ഷഫലങ്ങളാം. 29
അന്നത്താൽ പ്രസവംകൊണ്ടവിതന്നാൽത്താൻ രതി ഭാരത!
ധർമ്മമർത്ഥവുമന്നത്താലന്നാൽത്താൻ രോഗനാശവും 30
അന്നമാണമൃതെന്നോതീ മുൻകല്പത്തിൽ പ്രജാപതി
അന്നംഭവിണ്ണംബരവുമെല്ലാമന്നത്തിൽ നില്പതാം 31
അന്നംപോയാൽ വേറിടുന്നിതുടലിൽപ്പഞ്ചധാതുവും
ബലവാനുള്ള ബലവുമന്നംപോയാൽ നശിയ്ക്കുമേ 32
കൊള്ളക്കൊടുക്കലും യജ്ഞങ്ങളുമിങ്ങന്നഹാനിയിൽ
നശിച്ചുപോം നരശ്രേഷ്ഠ! വേദവും നില്പതായതിൽ. 33

അന്നത്തിൽനിന്നാണിക്കണ്ട ചരാചരമശേഷവും
മുപ്പാരിലുള്ള ധർമ്മാർത്ഥമന്നം നല്ലോണമേ ബുധർ 34
അന്നംനല്കുന്ന മർത്ത്യനു ബലമോജസ്സു കീർത്തിയും
യശസ്സും വാച്ചുവന്നീടുമെന്നും മുപ്പാരിൽ മന്നവ! 35
പ്രാണങ്ങൾക്കധിപൻ വായു മേലേനിലയ്ക്കുന്ന കാർകളിൽ
ആ മേഘത്തിലെഴും വെള്ളം ശക്രൻ വർഷിപ്പു ഭാരത! 36
എടുക്കുന്ന ഭൌമരസം മുറുമക്കൻ സ്വരശ്മിയാൽ
വായുവാദിത്യനിൽച്ചെന്നു ദേവൻ വർഷിപ്പിതാ രസം. 37
മേഘത്തിൽനിന്നിട്ടു വെള്ളം മന്നിൽ വീഴുന്നതെപ്പൊഴോ
അപ്പോൾമ്പ് ഭൂമീദേവിയേറ്റം സ്നിഗ്ധയാകുന്നു ഭാരത! 38
പിന്നൊസ്സസ്യം മുളയ്ക്കുന്നിതതു തിന്നുന്നു ജീവികൾ
മാംസമേദോസ്ഥിശുക്ലങ്ങളുണ്ടാകുന്നിതതിന്നുമേൽ 39
പിന്നൊശുക്ലത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നു പ്രാണികൾ ഭൂപതേ!
അഗ്നീഷോമർകളാശുക്രം സൃഷ്ടിപ്പൂ പുഷ്പമാസ്സുമായ് 40
ഇമ്മട്ടന്നത്തിനാൽസ്സൃഷ്ടൻ വായുശുക്രവുമങ്ങിനേ
ഒരുയോഗക്കാരതിങ്കൽനിന്നല്ലോ ഭൂതസംഭവം 41
ഭൂതങ്ങൾക്കാ പ്രാണതേജസ്സുകൾ നല്കുന്നു ഭാരത!
ഗൃഹത്തിൽവന്നോരതിഥിയ്ക്കുന്നത്തെക്കൊടുപ്പവൻ. 42

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നേവം നാരദൻ ചൊന്ന ജ്ഞാനന്നാം നല്ലിനേൻ നൃപ!
അസൂയയിട്ടുമെന്നും നല്ലീക്കൊൾകല്ലുലെന്നിയേ 43
രാജാവേ!വിധിപോലന്നം വിപ്രന്മാക്കീവിധം പ്രഭോ
ശരിയ്ക്കു യോഗ്യർക്കേകീടിലതിനാൽ സ്വർഗ്ഗമെത്തുമേ. 44
അന്നദർക്കുള്ള ലോകങ്ങളവ നീ കേൾക്ക മന്നവ!
ആ മഹാത്മാക്കൾക്ക വിണ്ണിൽഭ്ഭവനങ്ങൾ തെളിഞ്ഞിടും 45.
നക്ഷത്രലോകാകൃതിയിൽ നാനാസ്ഥംഭങ്ങളുള്ളവ
ചന്ദ്രമണ്ഡലശുഭ്രങ്ങൾ കിങ്ങിണിത്തൊങ്ങലൊത്തവ 46
തരുണാദിത്യവർണ്ണങ്ങൾ ചാരങ്ങളചരങ്ങളും
അനേകശതഭൌമങ്ങളന്തർജ്ജലചരാനുതം 47

വൈഡൂര്യസ്ഫടികാഭങ്ങളും വെള്ളിപൊന്മയമായവ
സർവ്വകാമഫലദ്രുക്കളും ഭവനങ്ങളിൽ നില്പവ 48
കുളങ്ങളും സഭാമാർഗ്ഗങ്ങളും കിണർ തോട്ടകളെങ്ങുമേ
മുഴക്കമേ പൂട്ടിവിട്ട വാഹനങ്ങളസംഖ്യമേ 49
ഭക്ഷ്യഭോജ്യക്കനകളും വസ്ത്രമാഭരണങ്ങളും
പാലൊലിയ്ക്കും പുഴകളും ചോറുകുന്നുകളും ശരി 50
വെള്ളക്കാറെത്തസൗധങ്ങളും പൊന്നിൻകട്ടിൽകളങ്ങിനെ
അന്നദക്കിവയൊത്തീടുമെന്നാലന്നദനാക നീ. 51
യോഗ്യരാമന്നദക്കുണ്ടു പുണ്യലോകങ്ങളങ്ങിനെ .
അതിനാൽ ശ്രദ്ധയോടന്നം നല്കുണം മന്നിൽ മാനവർ. 52

---

64. ദാനധർമ്മം നക്ഷത്രയോഗദാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അന്നദാനത്തിന്റെ വിധി ഭവാൻ ചൊല്ലീട്ട കേട്ടു ഞാൻ
നക്ഷത്രയോഗത്തിന്നിപ്പോളുദ്ദാനകല്പമുരയ്ക്ക നീ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
സംവാദമാദ്യേവകിയ്ക്കും ശ്രീനാരദമുനിയ്ക്കുമേ 2
ദ്വാരകാഗതനാം ദേവർഷിനാരദനോടുടൻ
ദേവകീദേവചോദിച്ചിതീച്ചോദ്യം ധർമ്മദർശനം 3
ചോദിയ്ക്കുമവളോടപ്പോളുടൻ ദേവർഷിനാരദൻ
പറഞ്ഞു വിധിപോലെല്ലാമതു നീ കേളുക മന്നവ! 4

നാരദൻ പറഞ്ഞു

മഹാഭാഗേ! കാർത്തികയിൽ നെയ്യൊക്കും പായസത്തിനാൽ
തൃപ്തി സൽബ്രാഹ്മണർക്കേകിൽ മുഖ്യലോകങ്ങളും നേടുമേ. 5

മൃഗമാംസം രോഹിണിനാൾ പ്രസ്തുതം നൈകലത്തുതാൻ
ഉശ്യാന്നപാനവും നല്ല ബ്രാഹ്മണനന്നുണാത്മമായ് 6
കറക്കും പയ്യിനെച്ചന്ദ്രനക്ഷത്രത്തിൽക്കൊടുക്കുകിൽ
മർത്ത്യലോകം വിട്ടു മുഖ്യസപ്തലോകം ഗമിയ്ക്കുമേ 7
ആർദ്രനാളുപവാസം ചെയ്തെള്ളിൻകുസരമേകുകിൽ
നരൻ ദുർഗ്ഗംകടന്നീടും ക്ഷുരധാരാചലങ്ങളും . 8
ശോഭനേ! പുണർതംനാളിലമ്മട്ടപ്പം കൊടുക്കുകിൽ
പേർകേട്ടഴകിലന്നാഢ്യൻ സൽക്കുലത്തിൽപ്പിറന്നിടും 9
കൃതാകൃതസപർണ്ണമങ്ങു പൂയംനാളിൽക്കൊടുക്കുകിൽ
സോമമട്ടിൽ സപ്രകാശലോകങ്ങളിൽ വിളങ്ങുമേ 10
ആയില്യംനാൾ വെള്ളികൊണ്ടു വൃഷഭത്തെക്കൊടുക്കിലോ
അവൻ സർവ്വഭയംതീർന്നു സംഭവങ്ങളെയാന്നിടും 11
മകംനാളെള്ളു നിറയവദ്ധ്യമാനങ്ങൾ നല്കുവോൻ
മോദിയ്ക്കും പിതൃപുത്രാഢ്യനീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും. 12
ഉപവാസംചെയ്ത പൂരംനാളിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണക്കിഹ
ഗോരസാന്നങ്ങൾ നല്കീടിൽസ്സൌഭാഗ്യംനേടുമായവൻ 13
ഉത്രംനാൾ നൈപാൽ കലത്തു നവരച്ചോർ വിധിയ്ക്കുതാൻ
കൊടുത്തീടുന്നാകിലവൻ സപ്തലോകത്തു പൂജ്യനാം 14
മനുഷ്യരെന്തെന്തുദാനമുത്രം നാളിൽക്കൊടുപ്പതോ
മഹാഫലമതൊക്കേയുമെന്നാകുന്നതു നിശ്ചയം 15
അത്തംനാളാന നാലശപ്തത്തേരും നല്കിലുപോഷിതൻ
പുണ്യകാമങ്ങളിയലും ശ്ലാഘലോകങ്ങൾ നേടിടും 16
ചിത്രനാൾ കാളയും ഗന്ധങ്ങളും ഭാരത! നല്കിയാൽ
ചർയ്ക്കുമപ്സരോലോകനന്ദനത്തിൽ രമിച്ചിടും 17
ചോതിനാളിൽത്തനിയ്ക്കിഷ്ടപ്പെട്ടതും വിത്തംകൊടുക്കുകിൽ
ശുഭലോകങ്ങളുംനേടുമിഹത്തിൽബ്രഹ്മകീർത്തിയും 18
ശാഖംനാളിൽക്കാളയേയും കറക്കും പയ്യിനേയുമേ
പത്തായം വണ്ടിയും നെല്ലും വസ്ത്രവുംചേർത്തു നല്കിയാൽ 19
പിതൃദേവപ്രീതിയേല്പും പരത്രാനന്ത്യമാന്നിടും
ദുർഗ്ഗങ്ങളിൽച്ചെല്ലുകില്ലാ സപ്തലോകത്തിലെത്തിടും 20

വിപ്രക്കു ചൊന്നമട്ടേകിലിഷ്ടയാം വൃത്തിനേടിട്ടും
നരകാദിക്ലേശമൊന്നുമേല്ക്കില്ലെന്നാണു നിശ്ചയം 21
അനിഴംനാൾ പുതപ്പേവം വസ്ത്രാന്നമുപവാസിയായ്
കൊടുത്തെന്നാൽ നൂറുയുഗം സ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പൂജ്യനാം നരൻ 22
തൃക്കേട്ടനാൾ ബ്രാഹ്മണക്കു ചേനയും കാളശാകവും
നല്കീയാൽപ്പുഷ്ടിയുള്ളിഷ്ടഗതി നേടീട്ടുമായവൻ 23
മൂലംനാളാദരാൽ മൂലഫലം വിപ്രക്കു നല്കിയാൽ
പിതൃപ്രീതിവരുത്തീട്ടുമിഷ്ടയാം ഗതിനേടിട്ടും 24
പൂരാടം നാളുപവസിച്ചിട്ടനേകം തയിക്കുടം
കുലവൃത്താഢ്യനായ് വേദവേദിബ്രാഹ്മണനേകിയാൽ 25
പയ്യളേറും കുലത്തിങ്കൽ മർത്ത്യൻ ചത്താൽപ്പിറന്നിട്ടും
പെരുത്ത ശക്കരച്ചാറും നെയ്യും തൈരുമതേവിധം 26
ഉത്രാടംനാളിൽ നല്കീടിൽ മുറ്റും കാമങ്ങൾ നേടിട്ടും
അഭിജിത്തെന്നകാലത്തു പാൽനൈതേൻ ചേർത്തു ധാർമ്മികൻ
മനീഷികൾക്കു നല്കീടിൽ സ്വർഗ്ഗലോകത്തു പൂജ്യനാം
കാണംനാളിൽക്കംബളത്തെവസ്ത്രത്തോടൊത്തു നല്കിയാൽ 28
വെളുത്തവാഹനം കേറിത്തുറന്നാ സ്വർഗ്ഗമെത്തിട്ടും
അവിട്ടംനാളാദരത്താൽഗ്ഗോവാഹനവുമങ്ങിനെ 29
വസ്ത്രവും ധനവും നല്കിൽ മരിച്ചാൽ രാജ്യമെത്തിട്ടും
ചതയംനാൾ ഗന്ധമൊക്കുമകിൽ ചന്ദനമേകിയാൽ 30
മരിച്ചാലസ്സരസ്സൊത്തു നിത്യഗന്ധങ്ങളേറിട്ടും
പൂരോരുട്ടാതിനാളുണ്ടു രാജമാഷങ്ങൾ നല്കിയാൽ 31
മുറ്റും ഭക്ഷ്യഫലോപേതം പരത്തിങ്കൽസ്സുഖിച്ചിട്ടും
ഉത്തിരട്ടാതിനാളാട്ടിൻമാംസം നല്കുന്നതാകിലോ 32
പിതൃപ്രീതിവരുത്തീട്ടും പരത്രാനന്ത്യമാന്നിട്ടും
പാത്രംനിറെക്കറുക്കുന്ന പയ്യിനേ രേവതീദിനേ 33
കൊടുത്താൽക്കാമമോടൊത്തു പരത്തിലതു പാട്ടിലാം
അശ്വാഢ്യത്തേരശ്വതിനാൾ കൊടുത്തീടും നരോത്തമൻ 34
ഹസ്യശ്വാഢ്യകുലത്തിങ്കൽ വച്ചസ്സാന്നു പിറന്നിട്ടും

ബ്രാഹ്മണക്കായ്ബ്ഭരണിനാഠം തിലധേനുക്കഠം നല്കിയാൽ 35
പെരുത്തുപയ്യളേ നേടും പരത്തിൽപ്പേർപുകഴ്ന്നിടും.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നു നാഠംതോറുമൊക്കുന്ന ലക്ഷണോദ്ദേശമോതിനാൻ
നാരദൻ ദേവകിയൊടായ് ചൊല്ലീ സ്നഷകളോടവഠം. 36

---

65. ദാനധർമ്മം പാനീയാദിദാനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കാമമൊട്ടുക്കു നല്കുന്നു കാഞ്ചനംനല്കിടുന്നവർ
എന്നാണത്രേ ബ്രഹ്മപുത്രൻ ഭഗവാനത്രി ചൊന്നതും 1
പവിത്രംപിന്നെയായുഷ്യം പിതൃക്കഠംക്കായതക്ഷയം
സപ്തണ്ണമെന്നു ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു മന്നവ! 2
ദാനങ്ങളിൽശ്രേഷ്ഠമംബുദാനമേ മുനി ചൊല്ലിനാൻ
എന്നാൽക്കുഴിപ്പിയ്ക്കു കിണർ വൻതടാകം കുളങ്ങളും 3
പുരുഷന്നിഹ കർമ്മത്തിൻ പാപം പാതി ഹരിച്ചിടും
നന്നായ്വെള്ളമെടുത്തീടാവുന്നോരു കിണറെപ്പൊഴും 4
വംശമൊട്ടുക്കുയർത്തീടും താൻ കുഴിച്ച ജലാശയേ
ഗോബ്രാഹ്മണന്മാർ സാധുക്കളെന്നും വെള്ളംകുടിയ്ക്കുകിൽ. 5
ആർക്കുള്ളവെള്ളം വേനല്ലു തടവില്ലാതെ നില്പതോ
മുറുമേ വിഷമം ദുർഗ്ഗമവന്നോല്ലില്ലൊരിയ്ക്കലും 6
ബൃഹസ്പതിയ്ക്കും ഭഗവാൻ പൂഷാവിന്നും ഭഗന്നുമേ
അശ്വികഠംക്കും പാവകന്നും നെയ്യിനാൽ പ്രീതിയായ്വരും 7
മുഖ്യഭേഷജമീയൊന്നു യജ്ഞങ്ങഠംക്കുമിത്തമം
രസങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠമിതു ഫലങ്ങളിലിത്തമം 8
ഫലകാമൻ കീർത്തികാമൻ പുഷ്ടികാമനുമെപ്പൊഴും
വിപ്രർക്കു നൈകൊടുക്കേണം പുരുഷൻ ശുചിയാത്മവാൻ 9

യിപ്രക്കാശചിനമാസത്തിൽ നൈകൊടുക്കുന്നതാകിലോ
അവനങ്ങശചിനീദേവർ സന്തോഷിച്ചഴകേകിടും 10
നൈപ്പായസം ബ്രാഹ്മണക്ക കൊടുത്തീടിലവനുടെ
ഗൃഹത്തിൽവന്നാക്രമിയ്ക്കാ രാക്ഷസന്മാരൊരിയ്ക്കലും 11
അവൻ ദാഹിച്ചു ചാകില്ലാ സർവ്വോപകരണാഢ്യനാം
പാത്രങ്ങളം നല്കുകിലവൻ വ്യസനത്തിങ്കലാപ്പെടാ 12
പ്രയതൻ ബ്രാഹ്മണാഗ്ര്യക്ക നല്കുവാൻ ശ്രദ്ധയുള്ളവൻ
കൊടുത്തതിന്നാരിരട്ടി നേടും പുരുഷനെപ്പൊഴും 13
അവനത്ഥങ്ങളം സിദ്ധിയ്ക്കുമെപ്പോഴും പലകാര്യവും
ശത്രുക്കളുടെമേലായി മെയ്യാൽ വിലസുമായവൻ. 14
ഭഗവാൻ വഹ്നിയും നിത്യം പ്രീതനായിബ്ഭവിച്ചിടും
അവനു പയ്കുമൊഴിയാ ജയം യുദ്ധത്തിലൊത്തിടും 15
മക്കളും ശ്രീയുമുണ്ടാകും കൂടനല്കുന്നതാകിലോ
കണ്ണിൽദ്ദിനം പിടിയ്ക്കില്ലാ യജ്ഞഭാഗവുമേറിടും 16
വേനല്കും വഷ്കാലത്തും കൂടനല്കുന്നതാകിലോ
ആയവനു മനോദാഹമുണ്ടാവില്ലൊരുകാലവും 17
വിഷമപ്പെട്ട കൃച്ഛ്രങ്ങം വിട്ടുടൻ കേറുമായവൻ
ദാനത്തിൽ മുഖ്യം ശകടദാനമെന്നു ധരാപതേ!
ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു മഹാഭാഗൻ ശാണ്ഡില്യൻ ഭഗവാനൃഷി. 18

---

66. ദാനധർമ്മം അന്നഭ്രതിലഗോദാനവിവരണം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചട്ടുപൊള്ളുന്ന വിപ്രനു കാൽച്ചെരിപ്പു കൊടുക്കുകിൽ
അവനൊന്തു ഫലം കിട്ടുമതു ചൊല്ക പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രദ്ധയോടും ബ്രാഹ്മണക്ക കാൽച്ചെരിപ്പു കൊടുക്കുകിൽ
മറ്റിയ്ക്കും കണ്ടകം മുറവും വിഷമങ്ങം കടന്നിടും 2

അവൻ ശത്രുക്കളുടെമേൽ നിന്നുകൊള്ളും യുധിഷ്ഠിര!
അവനാശ്രതരീയുക്തം ശ്രുഭയാനം ധരാപതേ! 3
കൈവരും കൌന്തേയ!വെള്ളിപൊന്നണിഞ്ഞു മനോഹരം
കാളയെപ്പൂട്ടിടും വണ്ടികൊടുത്ത ഫലമായ്വരും. 4

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തിലദാനം ഭൂമിദാനം ഗോദാനം ചോർകൊടുക്കുംപോൽ
ഇവയ്ക്കൊന്നോരു ഫലം വിസ്തരിയ്ക്കുക കൌരവ! 5

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടുകൊള്ളുക കൌന്തേയ!തിലദാനത്തിനാംഫലം
കേട്ടറിഞ്ഞു യഥാന്യായം കൊടുക്കു നൃപസത്തമ! 6
പിതൃക്കൾക്കു പരം ഭോജ്യം ബ്രഹ്മൻ തീർത്തവയെള്ളുകാം
അതിനാൽത്തിലദാനത്താൽപ്പിതൃവർഗ്ഗം രസിച്ചിടും 7
മാഘമാസത്തിലെള്ളാരോ ബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുപ്പതും
സർവ്വസത്രങ്ങളും ചിന്നം നരകം കാണുകില്ലവൻ 8
സർവ്വസത്രം ചെയ്തവനാം തിലത്താൽ പിതൃയാജകൻ
മനസ്സില്ലാതെ നല്കൊല്ലാ തിലശ്രാദ്ധമൊരിയ്ക്കലും 9
കാശ്യപക്ഷീന്ദ്രനേറെ മെയ്യിൽനിന്നുണ്ടായവയെള്ളുകാം
അതിനാലെള്ളുകാം കൊടുക്കുമ്പോൾ ദിവ്യങ്ങളാം പ്രഭോ! 10
പുഷ്ടിനല്കും രൂപമേകും പാപം പോക്കീടുമങ്ങിനേ
സർവ്വദാനത്തിലും മെച്ചമതിനാൽത്തിലദാനമാം 11
ആപസ്തംബൻ മേധയുള്ളോൻ ശംഖൻ ലിഖിതനങ്ങിനേ
തിലദാനാൽ സ്വർഗ്ഗമെത്തി ശ്രീഗൌതമമഹർഷിയും 12
തിലഹോമക്കാർ ദ്വിജന്മാർ മുറും സംയതമൈഥുനർ
സമം ഗവ്യഹവിസ്സാലേ പ്രവൃത്തികളിൽ നില്പവർ 13
എല്ലാദ്ദാനങ്ങളിലുമീത്തിലദാനം പ്രശസ്തമാം
അക്ഷയം സർവ്വദാനത്തിൽച്ചൊല്ലുന്ന തിലദാനമേ 14
ചണ്ഡ ഹവ്യം നശിച്ചിട്ടു കുശികഷ്ടിപരന്തപൻ
മുന്നഗ്നിയ്ക്കുള്ളുഹോമിച്ചു മുഖ്യയാം ഗതി നേടിയാൻ. 15

ഏവം ചൊന്നോൻ കുരുശ്രേഷ്ഠ! തിലദാനം മഹത്തരം
വിധാനമേതുവിധിയാൽത്തിലങ്ങൾക്കഗ്ര്യമെന്നതും 16
ഇനിമേൽപ്പോട്ടിതുമ്പിക്കൊണ്ടാക വാനോർയജ്ഞത്തിനുന്നിയോർ
സ്വയംഭുവാം ബ്രഹ്മദേവൻ വന്നുചേർന്നപ്പൊൾ മന്നവ! 17
വാനോർ ചെന്നാ ബ്രഹ്മനോടു മന്നിൽ യജ്ഞത്തിനുന്നിയോർ
ശുഭപ്രദേശം യാചിച്ചു യജിപ്പാൻവേണ്ടി മന്നവ! 18

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! പ്രഭു ഭവാൻ മന്നിനും മുറുവിണ്ണിനും
യജിയ്ക്കുന്നേ മഹാഭാഗ! ഞങ്ങൾ യജ്ഞം തവാജ്ഞയാൽ 19
ഭൂമിയ്ക്കനുജ്ഞയില്ലാതോൻ യജ്ഞത്തിൻ ഫലമേറിടാ
അങ്ങല്ലോ സ്ഥാവരചരജഗത്തിനുങ്ങശേഷവും
പ്രഭുവായ് നില്പതതുകൊണ്ടനുവാദം തരേണമേ. 20

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

തരാം നിങ്ങൾക്കു ഭൂഭാഗം ഞാനെന്നാൽസ്സുരമുഖ്യരേ
യജിയ്ക്കുമേതിടം നിങ്ങൾ യജ്ഞം കശ്യപപുത്രരേ. 21

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! കൃതാത്മന്മാർ യജിയ്ക്കും ദക്ഷിണാഢ്യമായ്
ഈ പ്രദേശത്തെ മുനികളുപാസിയ്ക്കുന്നിതെപ്പൊഴും 22
അപ്പോളഗസ്ത്യനാക്കണ്ഡൻ ഭൂഭ്രവർത്തി വൃഷാകപി
അസിതൻ ദേവലൻതാനും ദേവയജ്ഞത്തിലെത്തിനാർ 23
പിന്നെ വാനോർ മഹാത്മാക്കൾ യജിച്ചു യജ്ഞമച്യുത!
ഏവം സമാപനംചെയ്തു കാലംപോലെ സുരർഷഭർ 24
വന്നിയന്ന കുളിക്കുന്നിൽ യജ്ഞംചെയ്തോരു ദേവകൾ
ആ യജ്ഞത്തിൻറെ ഷഷ്ഠാംശം ഭൂമിദാനംകൊടുത്തുതേ 25
പ്രദേശമാത്രം ഭൂഭാഗമനുപസ്പൃതമേകിയോൻ
കഷ്ടപ്പാടിൽക്കുഴങ്ങില്ലാ ദുഃഖങ്ങളിലകപ്പെടാ 26

വെയിൽ മഞ്ഞും കാറുമേറു താങ്ങും സംസ്കൃതഭൂമിയെ
കൊടുത്താൽ വിണ്ണിലായ്പ്പുണ്യം തീർന്നാലുമിളകില്ലവൻ 27
രസിച്ചു പാത്തിട്ടും പ്രാജ്ഞൻ ശക്രനൊന്നിച്ചു മന്നവ!
ഇരിപ്പെടം കൊടുത്തീടിൽപ്പൂജ്യനാം വിണ്ണിലായവൻ 28
കാതിയ്ക്കോനെറ കുലോല്പന്നൻ ശ്രോത്രിയൻ നിയതേന്ദ്രിയൻ
ആർ ഗേഹത്തിൽപ്പാപ്പു തുഷ്ടൻ മുഖ്യലോകത്തിലാമവൻ. 29
മഴമഞ്ഞും താങ്ങിടുന്ന പൈത്തൊഴുത്താവിധം ദൃഢം
ഏഴുവംശത്തലമുറ കേറും ഭരതസത്തമ! 30
പാരിൽക്കണ്ടംകൊടുക്കുന്നോൻ ശ്രുതശ്രീയിനെ നേടിടും
രത്നഭൂമികൊടുക്കുന്നോൻ കുലവംശംവളർത്തിടും 31
വിളയാബ്ഭൂമി നല്ലൊല്ലാ വെന്നതേകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
മുടലക്കാട്ടുള്ളതുമേ പാപന്മാർ പാർത്തിടുന്നതും 32
പരന്റെ ഭൂമിഭാഗത്തു പിതൃക്രിയകഴിപ്പവൻ
പിതൃക്കളൊത്താബ്ഭൂവിങ്കൽ ശ്രാദ്ധകർമ്മംമുടിയ്ക്കയാം 33
അതിനാൽ സല്പമെന്നാലും ഭൂവാങ്ങീട്ടേകണം ബുധൻ
അതിൽപ്പിതൃക്കൾക്കു പിണ്ഡമേകിൽശ്ശാശ്വതമായ്വരും 34
കാട്ടംമാടുകളും പിന്നെയാറും തീർത്ഥങ്ങളും ശരി
എല്ലാമുടമയില്ലാതുള്ളവ വാങ്ങേണ്ടതില്ലവ. 35
എന്നേവം ഭൂമിദാനത്തിൻഫലം ചൊല്ലീ ധരാപതേ!
ഇനിഗ്ഗോദാനമിവിടെപ്പറയാമനഘാശയ! 36
ഗോക്കൾമെച്ചം താപസർക്കു സ്വത്തെക്കാളുമാകയാൽ
അവയൊത്തു തപംചെയ്തകൊണ്ടാൻ ദേവൻ മഹേശ്വരൻ 37
ബ്രഹ്മലോകേ വാഴ്വതിവ സോമനോടൊത്തു ഭാരത!
സിദ്ധർഷിമാരിതൊന്നത്രേ പ്രാർത്ഥിപ്പൂ പരമൽഗ്ഗതി 38
പാലാൽ ഹവിസ്സാൽത്തയിരാൽത്തോലിനാൽച്ചാണകത്തി
(നാൽ
എല്ലാൽക്കൊമ്പാൽ വാലിനാലുമാവശ്യം ചെയ്വു ഭാരത! 39
ശീതാതപങ്ങളേല്ക്കാഞ്ഞാലിവ കർമ്മത്തിനാകുമേ
മഴകൊണ്ടുള്ളോരു ദുഃഖമവയ്ക്കാക്കില്ലതേവിധം 40
വിപ്രരോടൊത്തുചെല്ലുന്നതതിനാൽപ്പരമാംപദം
അതിനാൽഗ്ഗോബ്രാഹ്മണമെന്നൊന്നായ്ച്ചൊൽവൂ മനീഷികൾ

രന്തിദേവന്റെ യജ്ഞത്തിൽപ്പശുതപംപൂണ്ടിതായവ
അന്നേ ചമ്മണപതി നൃപ! ഗോചമ്മവഴിതീന്നതും 42
പശുതപം വിട്ടൊഴിഞ്ഞിട്ട ദാനത്തിന്നായിചെയ്തതും
ഇവറിനേ ബ്രാഹ്മണക്ക കൊടുക്കുന്നോൻ മഹീപതേ! 43
വൈഷമ്യമേല്ക്കിലും കഷ്ടാപത്തുവിട്ടൊഴിയും നൃപ!
ഗോസഹസ്രംകൊടുത്തുള്ളോൻ ചത്താൽ നരകമേറിടാ 44
എല്ലാടവും വിജയവും നേടീടും മനുജാധിപ!
പയ്യാംക്കെഴും പാലമുതെന്നരുളീ ദേവനായകൻ 45
അതിനാൽപ്പശുദാതാവങ്ങമൃതത്തെക്കൊടുക്കയാം
അഗ്നികാംക്കവ്യയം ഹൈമ്യമിതെന്നാർ വേദവേദികാം 46
അതിനാൽദേനുദാതാവു ഹൈമ്യത്തെത്തന്നെ നല്കയാം
സ്വർഗ്ഗത്തിൽ മൂത്തിമാനാകും പയ്യാംക്കു പതി കാളയെ 47
ഗുണിബ്രാഹ്മണനേകുന്നോൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പൂജ്യനാമവൻ
പ്രാണിപ്രാണങ്ങളിവയെന്നോതുന്നു ഭരതർഷഭ! 48
അതിനാൽദേനുദാതാവാ പ്രാണനെത്താൻ കൊടുക്കയാം
ഗോക്കാം ഭ്രതാരണ്യങ്ങളെന്നാർ വേദജ്ഞരാമവർ 49
അതിനാൽദേനുദാതാവു ശരണത്തെക്കൊടുക്കയാം
കലയ്ക്കുകൊല്ല കീനാശനെന്നല്ലാ നാസ്തികനുമേ 50
ഗോജീവിയ്ക്കും കൊടുക്കൊല്ലാ ഗോവിനെബ്ഭരതർഷഭ!
അമ്മട്ടെഴും പാപികാംക്കു ഗോവിനെത്താൻ കൊടുപ്പവൻ 51
കടുങ്ങാതുള്ള നരകമെത്തുമെന്നാർ മഹർഷികാം
മെലിഞ്ഞതു കിടാവാറതേവം രോഗിണി മച്ചിയും 52
വ്യംഗയും ശ്രാന്തയിവയെ വിപ്രനുകൊല്ല പൈക്കളെ
പത്തായിരം പൈകൊടുപ്പോൻ ശക്രനൊത്തു സുഖിച്ചിടും 53
നേടുമക്ഷയലോകങ്ങൾതാൻ നൂറായിരമേകിയോൻ
എന്നിപ്രകാരം ഗോദാനം തിലദാനവുമോതിനേൻ 54
ഭൂദാനവും,കേൾക്കുകന്നദാനത്തെബ്ഭരതർഷഭ!
അന്നദാനം മുഖ്യമെന്നുചൊൽവൂ കുന്തീകുമാരക! 55
അന്നംകൊടുത്തിട്ടു രന്തിദേവൻ വിണ്ണുകേറിനാൻ
വിശന്നോറം തളർന്നോനു ചോറു നല്കുന്നവൻ നൃപ! 56

സ്വായംഭുവസ്ഥാനമതിലെത്തീടുമവനീപതേ!
പൊന്നുവസ്ത്രം മറുമോരോന്നേകിൽ നേടില്ല ഭാരത! 57
മത്സ്യർ ചോറുകൊടുക്കുന്നോർ നേടും ശ്രേയസ്സിനെപ്രഭോ!
അന്നമൊന്നാമതാം ദ്രവ്യമന്നം പരമലക്ഷ്മിയാം 58
പ്രാണനന്നത്തിൽനിന്നുണ്ടാം തേജസ്സും ബലവീര്യവും
എന്നുമേകാഗ്രമതിയായെന്നും ചോറുകൊടുപ്പവൻ 59
ദുർഗ്ഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടുപോകില്ലെന്നുചൊല്ലീ പരാശരൻ
മുറയ്ക്കു പൂജിച്ചമരക്കന്നനൈവേദ്യ മേകണം 60
നരക്കേതന്നമുഖ്യീശ! തദ്ദേവകഥം തദന്നരാം
കാത്തികത്തിൽശുക്ലപക്ഷത്തിങ്കലന്നംകൊടുപ്പവൻ 61
ദുർഗ്ഗങ്ങളെക്കടന്നീടും പരത്രാനന്ത്യമാന്നിടും
ഉണ്ണാതെയതിഥിയ്ക്കന്നം ശ്രദ്ധയോടു കൊടുപ്പവൻ 62
ബ്രഹ്മജ്ഞക്കുള്ള ലോകങ്ങളണയും ഭരതർഷഭ!
കഷ്ടാപത്തേറെമേറാലും കേവും ചോരേകിടും നരൻ 63
പാപം കടക്കും താൻ മുറും ദുഷ്കൃതത്തെയൊഴിച്ചിടും
എന്നന്നദാനത്തിനേറെയും തിലദാനമതിനേറെയും 64
ഭൂദാനത്തിനേറെയും പൊന്നേൻ ഗോദാനത്തിനേറെയും ഫലം.

---

67. ദാനധർമ്മം പാനീയദാനമാഹാത്മ്യം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

താത! കേട്ടേൻ ഭവാൻ ചൊല്ലിത്തന്ന ദാനഫലത്തെ ഞാൻ
അന്നദാനം വിശേഷിച്ചും പ്രശസ്തമിഹ ഭാരത! 1
വെള്ളംകൊടുക്കൽതാനെന്നാലിങ്ങെമ്മട്ട മഹാഫലം
ഇതു കേൾപ്പാനെനിയ്ക്കാശ വിസ്തരിച്ചു പിതാമഹ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം ശരിയ്ക്കു ഭരതർഷഭ!
ഞാനിപ്പോൾചൊല്ലുവതിതു കേൾക്ക സത്യപരാക്രമ! 3

വെള്ളംകൊടുക്കൽതൊട്ടൊക്കെപ്പറയാമനഘാശയ!
ചോറെന്നതും വെള്ളമതും നല്കീട്ടേകൻ ഭുജിയ്ക്കുകിൽ 4
അതിലുംവലുതാം ദാനമൊന്നുമില്ലെന്നു മന്മതം
ഉണ്ടീ! ജീവികളന്നത്താൽ പ്രവൃത്തിയ്ക്കുന്നിതെങ്ങുമേ 5
ലോകത്തിലതിനാലന്നം സർവ്വലോകപ്രസിദ്ധമാം
അന്നത്താൽബ്ബലവും പ്രാണികൾക്കു തേജസ്സുമേറിടും 6
അതുകൊണ്ടിട്ടുന്നാദാനം ശ്രേഷ്ഠമെന്നാൻ പ്രജാപതി
കൌന്തേയ! കേട്ടിതല്ലോ നീ സാവിത്രീവചനം ശുഭം 7
ഏതിൽനിന്നേതെവ്വിധമോ ദേഹസത്രത്തിൽ വന്നതേ!
നരനന്നംകൊടുത്തീടിൽ പ്രാണൻ നല്കിയതായ്വരും 8
പ്രാണദാനത്തിലുംമേലെയായിട്ടില്ലൊരുദാനവും
കേട്ടില്ലേ നീ മഹാബാഹോ! ലോമശൻ പൊന്നവാക്കുമേ 9
പ്രാണൻ മാടപ്രാവിനേകിശ്ശിബി പണ്ടേറെരാഗ്രഹി
ദ്വിജന്നന്നം കൊടുത്തിടിലവൻ നേടും ധരാപതേ! 10
അതിലുംമേൽജ്ജീവനദാൻ ചെല്ലുമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം
അന്നമുണ്ടാവതും വെള്ളത്തിങ്കൽനിന്നാം കുരുത്തമ! 11
വെള്ളമുണ്ടായിടാതൊന്നുമുണ്ടായിടുന്നതല്ലെടോ
വെള്ളമാകുന്നു ഭഗവാൻ സോമൻ ഗ്രഹഗണേശ്വരൻ 12
അമൃതംതാനാണു സുധ സുധതാനമൃതങ്ങിനേ
ജലോത്ഭവങ്ങളാം ചെടികളുന്നൌഷധികളും നൃപ! 13
അവയാൽ പ്രാണികൾക്കൊക്കെ പ്രാണലാഭം ധരാപതേ!
ദേവകൾക്കന്നമമൃതു നാഗങ്ങൾക്കാവിധം സുധ 14
പിതൃക്കൾക്കാ സ്വധ പശുക്കൾക്കു വീരുത്തുമങ്ങിനേ
അന്നംതന്നെ മനുഷ്യർക്കും പ്രാണനെന്നാർ മനീഷികൾ 15
അതൊക്കെയും നരവ്യാഘ്ര! വെള്ളങ്കൊണ്ടുള്ളവായതാം
അതുകൊണ്ടംബുദാനത്തെക്കാളും മേലില്ലൊരെണ്ണവും 16
തനിയ്ക്കൈശ്വര്യമിച്ഛിയ്ക്കിലതെന്നും നല്ലണം നരൻ
ധന്യം യശസ്യമായുഷ്യം ജലദാനം പ്രസിദ്ധമാം 17
കൌന്തേയ! ശത്രുക്കളുടമേൽനില്ക്കും ജലദായകൻ
സർവ്വകാമങ്ങളും നേടുമെന്നെയ്ക്കും കിത്തിയേയുമേ
പരത്തിലാനന്ത്യമേല്ക്കും പാപവും വിട്ടൊഴിച്ചിടും 18

നിർകൊടുപ്പോൻ നരവ്യാഘ്ര!സ്വർഗ്ഗംപുക്കു മഹാദ്യുതേ!
ക്ഷയമില്ലാത്ത ലോകങ്ങൾ നേടുമെന്നരുളീ മനു. 19

---

68. യമബ്രാഹ്മണസംവാദം
തിലകദീപാന്നവസ്ത്രദാനമാഹാത്മ്യം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തിലദാനവുമെമ്മട്ടു ദിവ്യദാനവുമെങ്ങിനേ
വസ്ത്രാന്നദാനവും വീണ്ടും പറഞ്ഞീടുകവേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുഴങ്കഥ
സംവാദം ബ്രാഹ്മണനേറയും യമനേറയും യുധിഷ്ഠിര! 2
മഹാഗ്രാമം മദ്ധ്യദേശത്തുണ്ടായീ ബ്രാഹ്മണക്കുപോൽ
ഗംഗായമുനകൾക്കുള്ളിൽ യാമുനാദ്രിയ്ക്കുകീഴിലായ് 3
ചണ്ഡശാലാഖ്യമാമൊന്നു രമണീയം നരാധിപ!
വിദ്വാന്മാരവിടെപ്പാർത്തു ഭൂരിബ്രാഹ്മണരങ്ങിനേ 4
പിന്നെച്ചൊല്ലീ യമൻ കാക്കക്കണക്കാൽക്കണ്ണുമുക്കുമായ്
കറുപ്പുടുത്തുദ്ധരോമൻ രക്താക്ഷൻ ഭൃത്യരോടുതാൻ 5
പോക നീ ബ്രാഹ്മണഗ്രാമത്തെന്നിട്ടങ്ങോട്ട കൊണ്ടുവാ
അഗസ്ത്യഗോത്രത്തിൽപ്പെട്ട ശമ്മിയെന്നുള്ള വിപ്രനെ 6
വെളിവായോർത്തുചൊല്ലിയ്ക്കും വിദ്വാനാം ശമനിഷ്ഠനെ
ആനയിയ്ക്കാല്ലരികെഴും മറുള്ളോരു സഗോത്രനെ 7
അവനൊക്കുംതൽഗുണവാനോതിയ്ക്കാൻ ജാതിയാണവൻ
സന്താനം വൃത്തിയിവയിലാഢ്യമാനായവൻ സമൻ 8
ചൊന്നമട്ടിൽക്കൊണ്ടുവരികവനെപ്പൂജചെയ്യണം
അവൻ ചെന്നു മറിച്ചങ്ങു നടത്തീ യമശാസനം 9

യമൻ നിഷേധിച്ചവനെപ്പിടിച്ചിങ്ങാനയിച്ചതേ
എഴുന്നേറ്റവനെപ്പൂജചെയ്തടൻ വീഴ്ത്തുവാൻ യമൻ 10
കൊണ്ടുപോകിവനെക്കൊണ്ടുവന്നു മറ്റോനെയെന്നുമായ്
ഈവണ്ണമാദ്ധർമ്മരാജൻ പറഞ്ഞളവിലാ ദ്വിജൻ 11
ധർമ്മരാജാവിനോടോതിയോത്തുപൊല്ലിവെറുത്തവൻ
എനിയ്ക്കുള്ളാശ്ലേഷകാലമിങ്ങു പാർക്കുവനച്യുത! 12

യമൻ പറഞ്ഞു

കാലത്തിൻവിഹിതംകാണുന്നില്ല ഞാനിങ്ങൊരിയ്ക്കലും
ധർമ്മംചരിയ്ക്കുന്നവനെക്കേവലം ഞാനറിഞ്ഞിടും 13
പോകുകിപ്പോൾത്തന്നെ വിപ്ര! നിജഗേഹം മഹാദ്യുതേ
എല്ലാം സൈ്വരംപോലെ ചൊല്ലു ഞാനെന്തോ വേണ്ടതച്യുത!

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അവിടെപ്പെരുതാം പുണ്യംചെയ്താലെന്തതു ചൊല്ലണം
എല്ലാറ്റിനും പ്രമാണം നീ ത്രൈലോക്യത്തിനും സത്തമ! 15

യമൻ പറഞ്ഞു

തത്ത്വമായ്കേൾക്ക വിപ്രർഷേ! പ്രദാനവിധിയുത്തമം
എള്ളല്ലോ മുഖ്യമാം ദാനം പുണ്യമാണിങ്ങു ശാശ്വതം 16
ശക്തിയുള്ളടത്തെള്ളകൊടുത്തീടവേണം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!
തിലങ്ങൾ നിത്യദാനത്താൽക്കാമമൊക്കെ നടത്തിടും 17
ശ്രാദ്ധത്തിലെള്ളേറെ മുഖ്യമിതല്ലോ ദാനമുത്തമം
വിധിയിൽക്കണ്ട കർമ്മത്താലിതു വിപ്രക്കു നല്ല നീ 18
വൈശാഖത്തിൽപ്പൂർണ്ണിമയിൽ വിപ്രക്കെള്ളുകൊടുക്കണം
എള്ളുഭക്ഷിയ്ക്കണം നിത്യമതുകൊണ്ടിട്ടുതേയ്ക്കണം 19
ചെയ്യേണമെന്നും ഗേഹത്തിൽ മുറ്റും ശ്രേയസ്സിനോപ്പവർ
വെള്ളവും നല്ലണം നിത്യം തണ്ണീർപ്പന്തൽകളും ദൃഢം 20
കഴിപ്പിച്ചീടണം പൊയ്ക തടാകം കിണറെന്നിവ
ഇതേറ്റവും ദുർല്ലഭമാണീ ലോകത്തിൽ ദ്വിജോത്തമ! 21

വെള്ളമെന്നും കൊടുക്കേണം നിനക്കുത്തമപുണ്യമാം
തണ്ണീർപ്പന്തൽ ചമയ്ക്കേണം നല്ലാനെന്നും ദ്വിജോത്തമ!
ഉണ്ടാലുമന്നം നല്കേണം വിശേഷിച്ചിങ്ങു വെള്ളവും. 22

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അവനേവം പറഞ്ഞിട്ടു യമദൂതൻ നിജാലയം
എത്തിച്ചോരവനൊക്കേയും നടത്തി യമശാസനം 23
യമദൂതൻ പിടിച്ചിട്ടു ശമ്മിയെക്കൊണ്ടുചെന്നുടൻ
ധർമ്മരാജാവിനവനെയുണർത്തിക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ. 24
ആദ്യധർമ്മജ്ഞനെയാദ്യധർമ്മരാജൻ പൂജിച്ചു വിശ്വവാൻ
നിശ്ചയംചെയ്തുവെച്ചിട്ടു വന്നപാടെയയച്ചതേ. 25
ആയവനും യമൻ മുറുമുപദേശിച്ചിതങ്ങിനേ
തിരിച്ചെത്തി യവൻ ചൊന്നതൊക്കെച്ചെയ്തീടിനാനവൻ 26
ദീപങ്ങളേവം വാഴ്ത്തുന്ന യമൻ പിതൃഹിതേച്ഛയാൽ
പിതൃക്കളേക്കേറുമെന്നാൽ നിത്യം ദീപം കൊടുപ്പവൻ 27
ദീപങ്ങളെന്നും നല്കേണമെന്നാൽഭ്ഭരതസത്തമ!
ദേവകർമ്മം പിതൃക്കർമ്മം തങ്കർമ്മം ദുഷ്ടിദം പ്രഭോ 28
പെരുത്തു പുണ്യമുയ്ച്ചാൽവൂ രതാദാനവുമൂഴിപ!
അതിന്നേറ വിലയാൽ വിപ്രൻ യജിപ്പൂ ഭയമെന്നിയേ 29
വാങ്ങിച്ചിട്ടതു വിപ്രക്കായ് ബ്രാഹ്മണൻ നല്കിയെങ്കിലോ
അക്ഷയ്യമതു രണ്ടാർക്കും കൊടുത്തോനേറവന്നുമേ 30
നിലയ്ക്കുനില്പോനമ്മട്ടല്ലോനു നല്കുന്നതാകിലോ
രണ്ടാർക്കുമക്ഷയം ധർമ്മമതെന്നാൻ ധാർമ്മികൻ മനു. 31
വസ്ത്രംകൊടുത്തിടുന്നാകിൽ സദാരനിരതൻ നരൻ
സുവസ്ത്രനായ്സ്സുഷുവേഷനാകുമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 32
പയ്ക്കളൊന്നുള്ളമവുണ്ണും വണ്ണിച്ചു പലവട്ടവും
പുരുഷവ്യാഘ്ര!വേദത്തിൻ പ്രാമാണ്യം കാണുകാരണം 33
വിവാഹങ്ങൾ കഴിയ്ക്കേണം പുത്രോല്പാദനംചെയ്കണം
സർവ്വലാഭത്തിലും പുത്രലാഭം കൌരവ്യ മേലെയാം. 34

69. ഗോദാനമാഹാത്മ്യം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വീണ്ടും കുരുശ്രേഷ്ഠ! ദാനങ്ങൾക്കുള്ള വിധിയുത്തമം
മഹാപ്രാജ്ഞ! പറഞ്ഞാലും വിശേഷാൽ ഭൂമിദാനവും 1
ഇഷ്ടിയിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണനായ് ക്ഷത്രിയൻ ഭൂമിനല്കണം
വിധിപോലോർവ്വാങ്ങേണം മറ്റാളാളല്ല നല്കുവാൻ 2
ഫലമോക്കും സർവ്വജാതിക്കാക്കെന്തേകാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടും
വേദത്തിലെന്തു കൊല്ലുന്നിതതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

തുല്യനാമങ്ങൾ ദേയങ്ങൾ മൂന്നും തുല്യഫലങ്ങളാം
ഗോക്കൾ സർവ്വാഭീഷ്ടകരം പശുഭൂമി സരസ്വതി 4
ശിഷ്യനായ്ധർമ്മ്യയാം ബ്രാഹ്മിസരസ്വതിയെയോതുവോൻ
ഗോഭൂമിദാനകർത്താക്കന്മാക്കൊക്കും ഫലമേല്ക്കുമേ. 5
ഏവം ഗോക്കളെ വാഴ്ത്തുന്നു ദേയമൊന്നില്ലതിന്നുമേൽ
അവയ്ക്കുടത്താണു ഫലം സിദ്ധിപ്പതു യുധിഷ്ഠിര! 6
മാതാക്കൾ ഗോക്കളേവർക്കും സുഖമൊക്കെക്കൊടുപ്പവ
വൃദ്ധികാംക്ഷി വലംവെച്ചുകൊള്ളുകെന്നും പശുക്കളെ 7
കാലുകൊണ്ടു ചവിട്ടൊല്ലാ പയ്യംക്കിടയിലേറൊലാ
ശ്രുതം വാഴും ദേവികളാണെന്നും പൂജ്യകളെപ്പൊഴും 8
പണിചെയ്യും കാളകളിൽ പ്രേരണം ദേവകല്പിതം
മുമ്പിൽത്താനക്ഷരം വേറിട്ടഭിധേയമതിന്നുമേൽ 9
ബുധൻ മേയ്ക്കാൻ മേയുവാനും വെറുപ്പിയ്ക്കൊല്ല പയ്യിനെ
ദോഹിച്ചുഴന്നവ സബാന്ധവമാളേ മുടിയ്ക്കുമേ. 10
പിതൃഗേഹങ്ങളെപ്പോഴും ദേവതായതനങ്ങളും
മലത്താൽ ശ്രദ്ധമാക്കീടുമെന്തവറിന്നുമേൽശ്രുചി 11
അന്യന്റെ പയ്യിനൊരു പുൽപ്പിടിയോരാണ്ടു നിത്യവും
താനുണ്ണുമുന്മേകിലതു സർവ്വകാമമോം വ്രതം 12

അവൻ പുത്രൻ കീർത്തിവിത്തം ശ്രീയുമങ്ങിനെ നേടിട്ടും
അശ്രുഭം തീർന്നിട്ടും പിന്നെ ദുസ്വപ്നത്തെയൊഴിച്ചിട്ടും. 13

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്തു ചിഹ്നമെഴും ഗോക്കൾ നല്ലാമേതവ നല്ലോലാ
എമ്മട്ടുള്ളവനേകേണമെമ്മട്ടുള്ളവനേകൊലാ. 14

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അസൂയ്ക്കുന്നും പാപനും ലുബ്ധനും ദ്രോഷ്ടകാരനും
ഹവ്യകവ്യങ്ങളേറോനും ഗോദാനം വയ്പോരിയ്ക്കലും 15
മക്കളേറും ഭിക്ഷുവാഹിതാഗ്നിയാം ശ്രോത്രിയന്നുതാൻ
പത്തുപയ്ക്കളെ നല്കുന്നോൻ മുഖ്യലോകങ്ങൾ നേടിട്ടും 16
ധർമ്മംചെയ്വവനെന്തുണ്ടോ ധർമ്മത്തിന്നൊത്തിട്ടും ഫലം
ദാതാവൊക്കെയ്ക്കുംശഭോക്താം ക്രിയതന്മൂലമല്ലയോ 17
ജനിപ്പിപ്പോനാരിവനെ ഭയത്തിൽക്കാക്കുവോനെവൻ
കൊറുകല്പിപ്പതെവനീ മൂന്നുപേരും പിതൃക്കളാം 18
ഹ്രസ്വശ്മശ്രുഷ പാപത്തെപ്പോക്കും ഗർവ്വു യശസ്സിനെ
അപുത്രത്വത്തെ മുൻമക്കൾ പത്തുപയ്ക്കളവൃത്തിയെ. 19

വേദാന്തനിഷ്ഠനും ബഹുശ്രുതനും
വിജ്ഞാനതൃപ്തനും ജിതേന്ദ്രിയനും
ശിഷ്ടനും ദാന്തനും യതനും നിത്യം
വ്രതങ്ങൾതോറും പ്രിയമോതുവോനും 20
ക്ഷുത്താൽ വികർമ്മം തുടരാത്തവനും
മൃദുശാന്തനതിഥിപ്രിയനും
സപുത്രദാരനും സമാനശീല-
ന്നാ ബ്രാഹ്മണന്നായിഹ വൃത്തിനല്ക. 21
ശുഭം പാത്രം കണ്ടു ഗോദാനപുണ്യ-
തുല്യം ബ്രഹ്മസ്വാപഹാരിയ്ക്കു പാപം
എന്തായാലും ബ്രാഹ്മണസ്വാപഹാരം
തൽബ്ഭായ്യാസംസർഗ്ഗവും ദൂരെ നീക്ക. 22

70. ദാനധർമ്മം നൃഗോപാഖ്യാനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇവിടെത്തന്നെ പറയാം ബ്രഹ്മസ്വഹരണത്തിനാൽ
നൃഗൻ വലിയ കഷ്ടപ്പാടേറ്റതും ഞാൻ കുരുദ്വഹ! 1
കോപ്പു മുന്നം യാദവന്മാർ പാർത്തിട്ടും ദ്വാരകയ്ക്കകം
കാണായീ വന്വിച്ച കിണർ പുൽവള്ളികാൽ പടർന്നതായ് 2
ആക്കിണറിനു തണ്ണീരിനേറേം യത്നിച്ചിട്ടുന്നവർ
ഏറെപ്പണിപ്പെട്ടവിടെ മൂടിനില്പും ജലത്തിലായ് 3
കണ്ടാരവർ പെരുംകൂറനായിനില്പുന്നൊരോന്തിനെ
അതിനെക്കേറുവാൻ യത്നം ചെയ്താരവർ പെരുത്തുപേർ 4
കുന്നൊക്കുമതിനെത്തോൽവാരിട്ടു കെട്ടിവലിയ്ക്കിലും
കയറുവാനായതില്ലാ ചെന്നു കൃഷ്ണാന്തികത്തുടൻ 5
കിണറിലംബരംമൂടി വന്വിച്ചോന്തുണ്ടു നില്പതായ്
അതിനെക്കേറുവാനാളില്ലെന്നു കൃഷ്ണനോടോതിനാർ. 6

അവൻ മുകുന്ദൻ കരകേറിവിട്ട
ചോദിയ്ക്കുവേക്കായ്മോതീ നരേന്ദ്രൻ
നൃഗൻ പരം തന്നെയുരച്ചിതപ്പൊഴേ
പുരാണനാം യജ്ഞസഹസ്രയാജിയെ. 7
അതോതുമായാളൊട്ടു ചൊല്ലി മാധവൻ
ശുഭം ഭവാൻ ചെയ്ത നടത്തിയില്ലഘം
ഭവാനുമീദ്ദുഷ്കൃതിപെട്ടതെങ്ങിനേ
നരേന്ദ്ര ചൊല്ലീടണമെന്തിതിങ്ങിനേ. 8
ശതം സഹസ്രം പശു നൂപിന്നെയും
ശതംമുറയ്ക്കഷ്ടശതായുതങ്ങളും
ഭവാൻ കൊടുത്തെന്നതു കേട്ടിരിപ്പു നാം
നൃപ! ദ്വിജക്കായതുമെങ്ങു പോയിതേ. 9

നൃഗൻ ചൊല്ലീ കൃഷ്ണനോടൊരഗ്നിഹോത്രദ്വിജന്നുടെ
വിപ്രോഷിതന്റെ പൈകൈവിട്ടെൻ പൈക്കൂട്ടത്തിലെത്തിതേ

എൻപയ്യാർ ഗോസഹസ്രത്തിലതിനെക്കൂട്ടിയെണ്ണിനാർ
പരലോകഫലാകാംക്ഷിയതിനെ ദ്വിജനേകിനേൻ 11
തിരയും വിപ്രനതിനെക്കണ്ട പരഗൃഹത്തിലായ്
ഇതെന്റെ എന്നാനന്ദമയൊത്തിരുന്നാ ദ്വിജോത്തമൻ 12
ഇരുപേരും വന്നുചേന്നു തക്കിച്ചല്ലലിയന്നവർ
നീ നല്ലീ നീ ഹരിച്ചാനെന്നവരെന്നോട്ടു ചൊല്ലിനാർ. 13
നൂറുനൂറായിരം പയ്യിം മാറ്റമായിട്ടു പിന്നെ ഞാൻ
വാങ്ങിയോനോട്ടു യാചിച്ചേനവനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 14
ദേശകാലം ചേന്നിണങ്ങിക്കറപ്പോളതിവത്സല
മധുരപ്പാൽതരും നിത്യമെൻ ഗൃത്തിവിം നിത്യവും 15
മെലിഞ്ഞു മുലകിട്ടാത്തെൻ മകനെപ്പോറ്റുമീപ്പശു
അതിനെത്തരുവാൻവയ്യെന്നോതിപ്പോയീടിനാനവൻ. 16
പിന്നെ മറ്റേ ദ്വിജനോട്ടു മാറ്റം യാചിച്ചുനോക്കി ഞാൻ
നൂറായിരം പയ്യുളതിൻപകരം വാങ്ങുകെന്നുതാൻ 17
രാജാക്കളോട്ടു വാങ്ങാ ഞാൻ സത്രത്തുനേടാൻ മുതിന്നവൻ
എൻറെയാപ്പയ്യിനെയുടൻ നല്കുന്നു മധുസൂദന! 18
സുവർണ്ണമശ്വങ്ങിം വെള്ളിത്തേരെന്നിവ കൊടുക്കിലും
വാങ്ങിച്ചില്ലാ പോയിനാനാ ബ്രാഹ്മണഷ്ഠനപ്പൊഴേ 19
ഇക്കാലത്തിൽത്തന്നെ കാലധർമ്മചോദിതനായ ഞാൻ
പിതൃലോകം പുക്കു ധർമ്മരാജപാശ്വത്തിലെത്തിനേൻ. 20
യമനെന്നെപ്പൂജചെയ്തു പിന്നെയിങ്ങിനെചൊല്ലിനാൻ
ഭവാൻറെ പുണ്യകർമ്മത്തിന്നന്തം കാണ്മീല മന്നവ! 21
അറിയാതെ ഭവാൻ ചെയ്ത പാപമൊന്നുണ്ടിരിപ്പതായ്
പാപം ഭുജിയ്ക്ക നീ പിമ്പോമുമ്പോ തന്നിഷ്ടമട്ടതാൻ 22
രക്ഷിപ്പേനെന്നു നീ ചൊല്ലി പാഴിലായീ പ്രതിജ്ഞയും
ബ്രഹ്മസ്വാദാനവും പറ്റി രണ്ടുണ്ടുങ്ങയ്തിക്രമം 23
മുമ്പിൽപ്പാപം പിമ്പു പുണ്യം ഭുജിപ്പേനെന്നു ഞാൻ പ്രഭോ!
ധർമ്മരാജനൊടോതുമ്പോൾത്തന്നെ മന്നിൽപ്പതിച്ചുപോയ്. 24
കേട്ടേൻ വീണോരു ഞാനച്ചമുരയ്ക്കും യമഭാഷിതം
തിന്നെക്കേറിയിടാനുണ്ടാം വാസുദേവൻ ജനാർദ്ദനൻ. 25

ആയിരത്താണ്ടു തികയെപ്പാപകർമ്മം ക്ഷയിയ്ക്കുവേ
നീ തൻകർമ്മംകൊണ്ടു വെന്ന നിത്യലോകങ്ങൾ നേടുമേ. 26
കിണറിൽത്തലകീഴായ് വീണാത്മാവെക്കണ്ടുപിന്നെ ഞാൻ
തിയ്യ്ഗ്യോനിയിലായിട്ടുമോർമ്മവിട്ടതുമില്ല മേ 27
നീ കേറിവിട്ടതിന്നെന്നെത്തപസ്സല്ലാതെ എന്തുവാൻ
അനുവാദം തരൂ കൃഷ്ണ! പോകട്ടേ വിണ്ണിലേയ്ക്കു ഞാൻ. 28
കൃഷ്ണനെ സമ്മതത്തോടും മുകുന്ദനെ വണങ്ങിയും
ദിവ്യയാനം കേറി വിണ്ണുപുക്കാനവനരിന്ദമൻ 29
നൃഗൻ സ്വർഗ്ഗംഗമിച്ചോരുശേഷം ഭരതസത്തമ!
വാസുദേവൻ ശ്ലോകമിതു ചൊല്ലിനാൻ കുരുനന്ദന! 30
അറിവുള്ളോരുപുരുഷൻ ബ്രഹ്മസ്വത്തെ ഹരിയ്ക്കൊലാ
വിപ്രഗോവാൽ നൃഗന്നുട്ടാം ബ്രഹ്മസ്വാഹരണാൽ ക്ഷയം 31
സത്തുക്കൾക്കോ സാധുസംഗം പാത്രം നിഷ്ഫലമായ്വരാ
കാങ്ക സൽസ്സംഗമങ്കൊണ്ടു നരകംവിട്ടുപോയ് നൃഗൻ. 32
ദാനത്തിൻറഫലംപോലെ ദ്രോഹം ദുഷ്ടഫലത്തിനാം
വജ്ജിയ്ക്കുണം ഗോക്കളുടെയപചാരം യുധിഷ്ഠിര! 33

---

71. യമവാക്യം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പയ്യുള്ളേ നല്ലിയാലുള്ളഫലം ചൊല്ലുനഘാശയ!
വിസ്തരിച്ചു മഹാബാഹോ! തൃപ്തിയായീല ചൊല്ലു മേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ് ചൊല്ലുവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
ഋഷിയുദ്ദാലകൻ നാചികേതനും തൊന്ന ഭാഷിതം 2
ഋഷിയുദ്ദാലകൻ ദീക്ഷപൂണ്ടു തന്മകനോടു നീ
എന്നെ ശുശ്രൂഷിയ്ക്കുകെന്നു നാചികേതനൊടോതിനാൻ. 3

മഹഷിയങ്ങാ നിയമംതീർന്നു പുത്രനൊടോതിനാൻ
ഉപസ്പശാഭിരതനായ് സ്വാദ്ധ്യായാസക്തനായ ഞാൻ 4
ദർഭമേലരിയും പുവും കുടവും ഭോജ്യവസ്തുവും
മറന്നോൻ പുഴവക്കിങ്കൽനിന്നതിങ്ങാനയിപ്പു നീ. 5
ചെന്നതെല്ലാം പുഴയൊഴുക്കിട്ടുപോയ്ക്കിട്ടിടായ്കയാൽ
അതു കണ്ടില്ലെന്നിവണ്ണമച്ഛനോടോതിയാ മുനി 6
പൈതാഹശ്രാന്തിപൂണ്ടോരാ മുനിയുട്ടാലകൻ തദാ
യമനെക്കാണ്കെന്നു മകനോകീ ശാപം തപോനിധി. 7
അച്ഛനങ്ങിനെ യാഗപ്രജമേല്പിച്ചോൻ തൊഴുതങ്ങിനെ
പ്രസാദിയ്പ്പോനോതിയുടൻ ചത്തുവീണിതു ഭൂമിയിൽ 8
നാചികേതൻ വീണതായ്ക്കണ്ടച്ഛൻ ദുഃഖംമുഴുത്തവൻ
ഞാനെന്തേ ചെയ്തതെന്നോതിക്കൊണ്ടു വീണിതു ഭൂമിയിൽ. 9
ദുഃഖമാറിക്കൊണ്ടാത്മജനെപ്പാറി മാഴ്കമവന്നഹോ
അന്നത്തെപ്പകൽ ശേഷിപ്പുംതിന്നിതുൽക്കടരാത്രിയും. 10
അച്ഛന്റെ കണ്ണുനീർക്കുത്തിൽ നാചികേതൻ കൃതദ്രുഹ!
ചലിച്ചു ദർഭശയനെ മഴയിൽസ്സസ്യമാംവിധം 11
അവൻ മോദിച്ചു ചത്താശു ജീവിച്ചാ പുത്രനോടുടൻ
ദിവ്യഗന്ധം പൂശിയുണർന്നേറമെത്തിയൊന്നൊടായ് 12
സ്വകർമ്മാൽപ്പുണ്യലോകങ്ങളുണ്ണി നേടിയതില്ലയോ
ഭാഗ്യത്താൽ വീണ്ടുമിങ്ങെത്തി നിന്മെയ് മാനുഷമല്ലെടോ 13
എല്ലാം കണ്ടേനവൻ യോഗ്യനച്ഛൻ ചോദിച്ചുവാറുടൻ
മഹഷിമാർ നടുക്കച്ഛനോടാ വൃത്താന്തമോതിനാൻ. 14

ഉടൻ ഭവൽക്കല്പനയേറുമെന്നു
വിശാലമേറേറം രുചിരപ്രഭാവം
വൈവസ്വതീസദനില്പോന്നുകണ്ടേ-
നസംഖ്യമേ യോജന പൊൻനിറത്തിൽ. 15
നേരിട്ടു ഞാനണവത്തു കണ്ടവൻതാൻ
പീഠം നല്കീടെന്നു കല്പിച്ചുകൊണ്ടാൻ
വൈവസ്വതൻ പിന്നെയർഘ്യാദി പൂജ
ഭവാനുലംചെയ്തുകൊണ്ടാനെനിയ്ക്കായ് 16

ഉടൻ ചൊന്നേനവനോടങ്ങുമെല്ലെ
പരം സദസ്യന്മാർകഥം പൂജിച്ചോരീ ഞാൻ
വന്നേനീ നിൻ നാട്ടിൽ ഞാൻ ധർമ്മരാജ!
ലോകങ്ങൾക്കേതേതിനഹ്നൻ വിധിയ്ക്കു. 17
യമൻ ചൊല്ലീ നീ മരിച്ചില്ല സൌമ്യ!-
യമാന്തംപോയ്ക്കാങ്കയെന്നാൻ തപസി
പിതാവു ദീപ്താഗ്നിസ്യമാനതേജ-
സ്സതേതുമേ വിപ്ര! ഭോഷ്ടാക്കവയ്യാ. 18
എന്നേക്കണ്ടു താത! പൊയ്പ്പോകകേടോ നീ
മാഴ്കന്യ നിൻദേഹകർത്താചിരാനിം
തരേണ്ടതെന്താണു മനോഗതം തേ
പ്രിയാതിഥിയ്ക്കീപ്സിതമൊക്കെ വാങ്ങാം. 19
എന്നായവൻ ചൊന്നളവോതിനേൻ ഞാൻ
വന്നേൻ നിൻ നാട്ടിങ്കൽ വയ്യിങ്ങൊഴിപ്പാൻ
ഇച്ഛിയ്ക്കുന്നേൻ പുണ്യവാന്മാർ പദങ്ങൾ
കാണ്മാൻ വരത്തിനു ഞാനഹ്നെങ്കിൽ 20
എന്നെദ്ദേവൻ ദിവ്യവാഹങ്ങളൊത്തു
വിളങ്ങീടും വാഹനത്തിൽക്കരേറി
കാട്ടിത്തന്നാനാത്മലോകങ്ങൾ മുറും
പുണ്യം ചെയ്തോർക്കുള്ളതെല്ലാം ദ്വിജേന്ദ്ര! 21
അവിടെക്കണ്ടു യോഗ്യന്മാർക്കുള്ള തേജോഗൃഹങ്ങളെ
നാനാസംസ്ഥാകൃതികളായ് സ്വർരതനമയങ്ങളെ 22
ചന്ദ്രമണ്ഡലശുഭ്രങ്ങൾ കിങ്ങിണിത്തൊങ്ങലുള്ളവ
പെരുത്തു നൂറുനിലയായ് വെള്ളം വനവുമുള്ളവ 23
വൈഡൂര്യസ്ഫടികാഭങ്ങൾ വെള്ളിപൊന്മയമായവ
തരുണാർക്കപ്രകാശങ്ങൾ നില്പുണ്ടവ നടപ്പവ 24
ഭക്ഷ്യഭോജ്യക്കുന്നുകളും വസ്ത്രങ്ങൾ ശയനങ്ങളും
ഗൃഹത്തിൽനില്പും സർവ്വേഷ്ടഫലംകായ്പും ദ്രുമങ്ങളും 25
മാർഗ്ഗങ്ങളും പുഴകളും സഭതോട്ടകുളങ്ങളും
പൂട്ടീട്ടുള്ള മുഴക്കീടുമസംഖ്യം വാഹനങ്ങളും 26

പാലോലും നല്ലാർകഥം ശൈലങ്ങഥംനെയ്യു-
മതേവിധം നല്ല തെളിഞ്ഞവെള്ളം
യമാജ്ഞയോടേവമോരോപ്രദേശം
മുൻ കാണാത്തുള്ളവ കണ്ടേനനേകം. 27
അതൊക്കെയും കണ്ടു ഞാനാപ്പുരാണ-
പ്രഭു ശ്രീമൽധർമ്മരാജാവൊടോതീ
പാൽനെയ്യോലുന്നിസ്സരിത്തുക്കളെല്ലാ-
മാക്കായ് ഭുക്ഷിച്ചീടുവാൻ വെച്ചിരിപ്പൂ 28
യമൻ തൊന്നാനിവ ഭോജ്യങ്ങളല്ലോ
സത്തുക്കളാം ഗോരസം നല്കുവോർക്കേ
എന്നും ശോകംതീർന്ന പേരാണ്ട മറേ-
ലോകങ്ങളോ ഗോപ്രദന്മാക്കുതന്നേ 29
പ്രശസ്തമല്ലിവയേ നല്കുമാത്രം
പാത്രം കാലം ഗോവിശേഷം വിധാനം
എല്ലാം കണ്ടും വിപ്ര! ഗോഭേദമേക
ദുർജ്ഞേയം താൻ പാവകാദിത്യഭൂതം 30
സ്വാദ്ധ്യായവാനേവനേറേം തപസ്വി
വൈതാനസ്ഥബ്രാഹ്മണൻ പാത്രമത്രേ
ക്ലേശംതീർത്തും പോററിയും കൊണ്ടുവന്ന
വഴിയ്ക്കേകം ഗോവിശേഷം പ്രശസ്തം. 31
മുന്നാൾ വെള്ളംകൊണ്ടു പോഷിച്ചു മന്നിൽ
തൃപ്തിപ്പെട്ടാപ്പയ്യാൾ തൃപ്തക്കു നല്ല
വത്സാനിതം സുപ്രജം സോപചാരം
മുന്നാൾനല്ലിഗ്ഗോരസംതാൻ കഴിയ്ക്കു 32
നൽക്കുട്ടിയൊത്തോട്ടമില്ലാതിണങ്ങി
കാംസ്യം ചുരത്തും സുവ്രതഗോപ്രദാനാൽ
ഉണ്ടിങ്ങിതിന്നെത്ര രോമങ്ങളത്ര-
കൊല്ലം പുണ്യം സ്വർഗ്ഗലോകം ഭുജിയ്ക്കും. 33
അതേവിധം കാളയേ ബ്രാഹ്മണക്കു
യുവാവായിദ്ധൃഷ്ണനായ് ശുക്തിമത്തായ്

കുലംചേരും കുറനേ നല്ലിയെങ്കിൽ
ഗോദാതാവിനൊത്ത ലോകം ഭജിയ്ക്കും. 34
ക്ഷമിയ്ക്കുന്നോൻ പയ്ക്കളിൽശ്രേശരണ്യൻ
കൃതജ്ഞൻ ക്ഷീണിച്ചവൻ പാത്രമത്രേ
വൃദ്ധൻ ക്ഷീണൻ വൻമഹാത്ഥത്തിരക്കു
കൃഷിക്കായ്കയ്യം ഹോമകായ്കയ്യം പ്രസൂതി 35
ഗ്രവൃത്ഥമാബ്ബാലപുഷ്ടിയ്ക്കിവാറിൽ-
ശ്രേദാനത്തിൽക്കാലഭേദങ്ങളില്ലാ
അന്നയ്യാനക്രിയവിജ്ഞാനലബ്ധ
പ്രാണക്രീതാജ്ജിതപേട്ടേറവയ്ക്കും. 36

നാചികേതൻ പറഞ്ഞു

വൈവസ്വതോക്തികേട്ടോതിയവനോടങ്ങു പിന്നെ ഞാൻ
ഗോപ്രദായികളില്ലെങ്കിലെത്തും ലോകങ്ങളെങ്ങിനെ 37
പിന്നെച്ചൊല്ലീ യമൻ ധീമാൻ ഗോപ്രദാനാന്യമാഗ്രഹം
ഗോപ്രദാനത്തിനു ശരി ഗോവില്ലാതുണ്ടു ഗോപ്രദർ 38
യതവ്രതൻ ഗോവില്ലാഞ്ഞു ഘൃതധേനുവെ നല്കിലും
അവനു വത്സലനിലയ്ക്കീ നെയ്യാർകളൊലിയ്ക്കുമേ 39
യതവ്രതൻ നെയ്യില്ലാഞ്ഞു തിലധേനുവെ നല്കിലും
ധേനുദുഗ്ധം കേറിവിട്ടു പാലാറിൽ പ്രീതനാമവൻ 40
യതവ്രതൻ തിലംകിട്ടാഞ്ഞംബുധേനുവെ നല്കിലും
അവൻ കാമംവഹിപ്പോരീക്കുളിർനീരാൽ ഭജിയ്ക്കുമേ 41
എന്നിതൊക്കെയുമറിഞ്ഞൊരീധർമ്മരാജാവു കാട്ടിനാൻ
കണ്ടിട്ടൊട്ടേറെയും ഹർഷംപൂണ്ടേനീ ഞാനുമച്യുത! 42

ഉണർത്തുവേനീ പ്രിയമങ്ങയോടീ
മഹാമഖം സപ്രശ്നധനപ്രചാരം
ഞാൻ താത! ചെയ്തേനതു ഞാൻ നടത്തി-
സ്സാധിയ്ക്കുമേ വേദവിധിപ്രവൃത്തം. 43
ശാപം ഭവാൻ തന്നതനുഗ്രഹത്തി-
ന്നായിയ്ക്കു ഞാൻ യമനെക്കണ്ടുവല്ലോ

ദാനത്തിനാം ഫലവും കണ്ടു പൂജ്യ!
നിസ്സന്ദേഹം ദാനധർമ്മം ചരിപ്പേൻ. 44
ഇതും പൊന്നാനെന്നൊടാദ്ധർമ്മരാജൻ
വീണ്ടും വീണ്ടും ഹർഷമാണ്ടോൻ മഹർഷേ!
ദാനത്തിനാൽ പ്രയതൻതന്നെയെന്നും
വിശേഷിച്ചും ഗോപ്രദാനം കഴിയ്ക്കും. 45
അർത്ഥം ശുദ്ധം തള്ളിടൊല്ലാ സദ്ധർമ്മം
പാത്രേ നൽകു ദേശകാലാനുരൂപം
എന്നാലോ നീ ഗോക്കളേ നല്കുകെന്നും
നിനക്കൊട്ടും ശങ്കതോന്നൊല്ലിതിങ്കൽ. 46
പണ്ടേ കൊടുത്താരിതിനേ നിത്യവും താൻ
ശാന്തന്മാരാം ദാനമാഹാത്മ്യം കണ്ടോർ
തപസ്സുഗ്രം മുറുമെന്നാത്തശങ്കർ
ദാനംകൊടുത്താരവർ ശക്തിപ്രകാരം 47
കാലേ ശക്ത്യാ മത്സരം വിട്ടൊഴിച്ചു
ശ്രദ്ധന്മാർ സശ്രദ്ധരായ്പ്പുണ്യശീലർ
ഗോദാനം ചെയ്തിങ്ങു ലോകത്തിലെത്തി
വിളങ്ങുന്നു വിണ്ണിലാപ്പുണ്യശീലർ. 48
ഈദ്ദാനമോ ന്യായലബ്ധം ദ്വിജക്കു
പാത്രം നോക്കീട്ടേകിയെത്തിച്ചിടേണം
കാമ്യാഷ്ടമീനാൾ തുടരേണം ദശാഹ-
മാഗ്ഗോരസത്താൽ മലമൂത്രങ്ങളാലും 49
ദേവവ്രതപ്രം വൃഷദാനത്തിലൊക്കും
വേദാപ്തിയാം ഗോയുഗം നല്കിയെങ്കിൽ
തീർത്ഥാപ്തിയാം ഗോവെഴും വാഹദാനാൽ
പാപംതീരും കപിലാഗോപ്രദാനാൽ 50
കന്നെന്നാലും കപിലാഗോപ്രദാനം
ന്യായാൽച്ചെയ്താൽപ്പാപമെല്ലാം നശിയ്ക്കും
മറെറാന്നില്ലാ ഗോരസത്തിന്നുമേലേ
ഗോദാനംതാൻ സുമഹത്തെന്നു ചൊൽവൂ. 51

ലോകം കേറും കറയുള്ളോരു പയ്യു-
ളുന്നം പാരിൽപ്പയ്യുളുണ്ടാക്കിടുന്നു
ഇതങ്ങറിഞ്ഞും പയ്യുളെസ്നേഹിയാത്തോ-
നവൻ പാപൻ നരകത്തിൽപ്പതിയ്ക്കും. 52

പയ്യായിരം നല്കുവോനാരു നൂറോ
പത്തോ അതിൽപ്പാതിയോ കൂട്ടിയോടേ
എന്നല്ലൊന്നോ സാധുവിപ്രന്നതായാ-
ക്കഞ്ഞെത്തിയാൽപ്പുണ്യതീർത്ഥസ്രവന്തി 53

പ്രാപ്തിയ്ക്കു പുഷ്ടിയ്ക്കുലകിൻെറ രക്ഷ-
യ്ക്കാക്കും സൂയ്മാഭയ്ക്കുമേ പയ്യുതാൻ മന്നിൽ
പേരൊന്നുണ്ടാം സന്തതിസൌഖ്യഭോഗ-
മെന്നാൽഗ്ദോദൻ സൂയ്മട്ടിൽ ജപിപ്പൂ 54

ശിഷ്യൻ വരിയ്ക്കു ഗുരുവെഗ്ദോപ്രദാനേ
സപ്തിത്തിൽച്ചെന്നെത്തുമായാതു ദുഷ്ടംതാൻ
വിധിജ്ഞക്കിങ്ങുള്ള വന്പിച്ച ധർമ്മം
വിധിപ്രജം മൻവിധിയിങ്കൽക്കിടപ്പൂ. 55

ഈദ്ദാനമോ ന്യായലബ്ധാർജ്ജിതർക്കു
പാത്രംനോക്കീട്ടേകിയെത്തിച്ചകൊള്ളു
ആശംസിപ്പൂ പ്രഥിതൻ പുണ്യശാലി
നിങ്കൽസ്മരന്മാർ മർത്ത്യരും പിന്നെ നാമും. 56

എന്നോവമാഭധർമ്മരാജൻ ദ്വിജഷ്ടേ
പറഞ്ഞ ഞാൻ ധർമ്മമുത്തിയ്ക്കു കൂപ്പി
വൈവസ്വതാനുജ്ഞവാങ്ങിച്ചു പിന്നെ-
ത്തിരിച്ചെത്തീ ഭഗവൽപ്പാദമൂലേ. 57

72. ശക്രപ്രശ്നം

യുധിഷ്ഠിർൻ പറഞ്ഞു

നാചികേതഷ്ടിവിഷയം ഗോപ്രദാനം പറഞ്ഞു നീ
ഗോമാഹാത്മ്യവുമങ്ങോതിയുദ്ദേശപ്പടിയിൽ പ്രഭോ! 1
മഹാത്മാവാകിന നൃഗന്നേറ്റം വലിയ സങ്കടം
അറിയാത്തോരു തെറ്റാലേ പിതാമഹ! മഹാമതേ! 2
നിവേശിയ്ക്കേ ഭോരകയിലവന്നദ്ധൃതനായിനാൻ
മോക്ഷഹേതുവുമായ് കൃഷ്ണനതുംകേട്ടു ധരിച്ചു ഞാൻ 3
ഗോലോകത്തെപ്പറ്റിയൊരു ശങ്കയുണ്ടു മമ പ്രഭോ!
തത്ത്വമായ്ക്കേൾക്കുവാൻ മോഹം ഗോപ്രദന്മാരെഴുന്നെടം. 4

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ് ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുഴങ്കഥ
ഇതിനെത്താൻ പത്മജനോടിന്ദ്രൻ ചോദിച്ചവണ്ണമേ. 5

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

നിജാച്ചിസ്സാൽ നാകവാസിലക്ഷ്മിയേയും ജയിച്ചുതാൻ
കാണ്മേൻ ഗോലോകസ്ഥർഗതിയതിലങ്ങൊരു സംശയം 6
ഗോക്കൾക്കെന്തുണ്ടു ലോകങ്ങൾ ഭഗവൻ! ചൊല്ക സന്മതേ
ദാതാക്കളെങ്ങു വാഴുന്നിതതറിഞ്ഞീടുവാൻ കൊതി. 7
എന്തട്ടെന്തു ഫലം മുഖ്യമെന്തെന്തായവിടെഗ്ഗുണം
അതിലെന്തുട്ട പുരുഷൻ ചൊല്ലുന്നുണ്ടല്ലുന്നിയേ 8
ദാതാവു ദാനത്തിനുള്ള ഫലമേറീടുമെത്രനാൾ
നാനാമട്ടെങ്ങിനേ ദാനമല്പദാനവുമെങ്ങിനെ. 9
എന്തട്ട ബഹുഗോദാനമല്പഗോദാനമെങ്ങിനെ
നല്കാതേയും ഗോപ്രദന്മാരാമതെങ്ങിനെ ചൊല്ക മേ 10
എങ്ങിനേ ബഹുദാതാവുമല്പദോപമനാം പ്രഭോ!
അല്പദൻ ബഹുദാതാവാമെങ്ങിനേ പരമീശ്വര! 11

ഗോപ്രദാനത്തിലെമ്മട്ടാം വിശേഷപ്പെട്ട ക്ഷിണ
ഭഗവാനേ! തത്ത്വമാംമട്ടിതു ചൊല്ലിത്തരേണമേ. 12

---

73. പിതാമഹേന്ദ്രസംവാദം

പിതാമഹൻ പറഞ്ഞു

ഗോപ്രദാനാദിവിഷയം നീ ചോദ്യം ചെയ്തതില്ലയോ
ലോകത്തിലിതു ചോദിപ്പാൻ നിയല്ലാതില്ല വാസവ! 1
നാനാമട്ട ലോകങ്ങൾ ശക്ര! നീ കണ്ടിടാത്തവ
ആ ലോകങ്ങളെ ഞാൻ കാണ്മേനേകപതിവധൂക്കളും 2
ശുഭകർമ്മങ്ങളുടയ സുവ്രതന്മാർ മുനീന്ദ്രരും
ഉടലോടവയിൽച്ചെൽവൂ ശുദ്ധബുദ്ധികൾ വിപ്രരും 3
ശരീരന്യാസമോക്ഷത്താൽ മലമറ മനസ്സിനാൽ
സപ്തന്തിലങ്ങാ ലോകങ്ങൾ കാണുമാറുണ്ടു സുവ്രതർ 4
ആ ലോകങ്ങൾ സഹസ്രാക്ഷ! കേളെമ്മട്ട ഗുണങ്ങളും
അതിൽക്കാലം കടക്കില്ലാ ജരയില്ലില്ല വഹ്നിയും 5
അമ്മട്ടശുഭമില്ലൊട്ടും രോഗമില്ലില്ല വാട്ടവും
ഗോക്കളെന്തെന്തുള്ളകൊണ്ടു വാഞ്ഛിച്ചീടുന്നു വാസവ! 6
അതൊക്കെ നേടുമാറുണ്ടെൻ പ്രത്യക്ഷക്കാഴ്ചയാലെടോ
കാമംപൊയ്യും കാമഗകൾ കാമൽക്കാമം ഭുജിയ്ക്കുമേ 7
കളങ്ങൾ പൊയ്കകൾ പുഴ പലമാതിരി കാടുകൾ
ഗൃഹങ്ങളും മലകളുമെന്താവാമത്രവിത്തവും 8
സവ്വൃത്തത്തിലും ശ്രേഷ്ഠം കാണുന്നുണ്ടു മുറുമേ
ഇമ്മട്ടുള്ള മഹാലോകംപോലെയില്ലൊരു ലോകവും 9
കക്കെസ്സഹിയ്ക്കും ക്ഷമികൾ ഗുരുവർത്തികൾ വത്സലർ
നിരഹങ്കാരരവിടെച്ചെല്ലും ശക്ര! നരോത്തമർ. 10
തിന്നില്ലൈവൻ സവ്വമാംസങ്ങളേയും
പുമാൻ സദാ ഭാവിതൻ ധർമ്മമൊത്തോൻ 11

എന്നും മാതാപിതൃപൂജാനുഷക്തൻ
ശുശ്രൂഷിപ്പോൻ വിപ്രരെത്താനനിന്ദ്യൻ
ക്രോധിയ്ക്കാത്തോൻ ഗോദ്വിജന്മാരിൽ മുറ്റും
ധർമ്മാസക്തൻ ഗുരുശുശ്രൂഷയുള്ളോൻ 12
ജീവിപ്പോളം സത്യവൃത്തവ്രതസ്ഥൻ
ദാതാവാരോ തെറ്റുകാരിൽ ക്ഷമിപ്പോൻ
മൃദുദാന്തൻ ദേവപാരായണൻ താൻ
സർവ്വാതിത്ഥ്യം ചെയ്തിടുന്നോൻ ദയാവാൻ 13
എന്നീഗുണം ചേർന്നിരിയ്ക്കും മനുഷ്യ-
നാശ്രാശ്രതാവ്യയഗോലോകമെത്തും
പരസ്ത്രീസക്തൻ ലോകമിതങ്ങു കാണാ
ഗുരുഘ്നനില്ലാ പൊളിഞ്ഞൊൽവോനുമില്ലാ 14
സദാ പ്രവാദിദ്വിജരിൽ ദ്വേഷമുള്ളോ-
നെന്നീദ്വോഷം മുറ്റുമൊക്കുന്ന ദുഷ്ടൻ
മിത്രധ്രുക്കില്ലാ ചതിചെയ്യും കൃതഘ്നൻ
ശഠൻ വക്രൻ ധർമ്മവിദ്വേഷിതാനും 15
ബ്രഹ്മഘ്നനും കൊണ്ടുമേ കണ്ടുകൂടാ
ഗോലോകമാപുണ്യവാന്മാർനിവാസം.

ഇതൊക്കെ നിന്നോട് വെടിപ്പായിച്ചൊന്നോൻ സുരേശ്വര
ഗോപ്രദാനപരക്കുള്ള ഫലം കേൾക്ക ശതക്രതോ. 16
താഴ്ത്തിയ്ക്കാത്ത വിത്തത്താൽശ്ലോക്കുള്ളേ വാങ്ങിനല്ലോവോൻ
ധർമ്മാർജ്ജിതധനങ്കൊണ്ടുമക്ഷയം ലോകമല്ലുമേ 17
ചൂതാടീട്ട ധനംനേടിശ്ലോക്കുള്ളേ വാങ്ങി നല്കിലും
ദിവ്യവർഷായുതമവൻ ദേവേന്ദ്ര! ഫലമേല്ലുമേ 18
മുമ്പുള്ളോൻ ന്യായമായ് നേടിത്താഴ്ത്തിയ്ക്കാത്ത പശുക്കളെ
കൊടുക്കുകിൽക്കൊടുത്തോക്ക് പരം ധ്രുവകളാമവ 19
ദാനംവാങ്ങിപ്പശുക്കളെത്താൻ ശുദ്ധചിത്തത്തൊടേകിയാൽ
അവനുമക്ഷയം ലോകം ധ്രുവമോക്ക ശചീപതേ! 20
ജന്മംമുതല്ലു സത്യംതാൻ ചൊല്ലുമാരോ ജിതേന്ദ്രിയൻ
ഗുരുദ്വിജസഹൻ ക്ഷാന്തൻ ഗോതുല്യഗതിയാണവൻ 21

ചൊല്ലുവല്ലാത്തതോതൊല്ലാ വിപ്രനോട്ട ശചീപതേ!
ഉഠംകൊണ്ടും ദ്രോഹിയാ ഗോവിൽഗ്ഗോവൃത്തൻ ഗോനകമ്പകൻ
സത്യധർമ്മസ്ഥനവനോ ഫലംകേഠംക്ക ശചീപതേ!
ഗോസഹസ്രത്തിനൊത്തീടും ധേനുവുണ്ടാമവന്നിഹ 23
ഈഗ്ഗുണത്താൽ ക്ഷത്രിയന്നും കേഠംക്ക തുല്യഫലത്തെ നീ
അവന്നും ദ്വിജനൊക്കും ഗോവുണ്ടാമെന്നാണു നിശ്ചയം 24
വൈശ്യന്നീഗ്ഗുണമുണ്ടെങ്കിലവന്നഞ്ചൂറു കിട്ടുമേ
വിനീതനാകും ശൂദ്രന്നും നാലാലൊന്നുഫലം മതം. 25

ഇതിമ്മട്ടായാരന്നുഴിപ്പതുണ്ടോ
സത്യസ്ഥനായ് ഗുരുശുശ്രൂഷചെയ്യോൻ
ദക്ഷൻ ക്ഷാന്തൻ ദേവതാർത്ഥിപ്രശാന്തൻ
ശുദ്ധൻ ബുധൻ ധർമ്മവാൻ മേനിവിട്ടോൻ 26
മഹാഫലംനേടുമവൻ ദ്വിജന്നു
നല്കീക്കറുക്കുംപശുവേ വേണ്ടവണ്ണം
നിത്യം നല്കീടേണമങ്ങേകഭക്തൻ
സത്യസ്ഥനെന്നും ഗുരുശുശ്രൂഷയുള്ളോൻ. 27
വേദംചൊൽവോൻ ഗോക്കളിൽഭക്തിയുള്ളോൻ
നിത്യംനോക്കിഗ്ഗോക്കളേ, നന്ദികൊഠംവോൻ
ജന്മംതൊട്ടേ ഗോക്കളെക്കുമ്പിടുന്നോ-
നവന്നുമീ ഫലമെന്നോക്ക ശക്ര! 28
എന്തോ ഫലം രാജസൂയംകഴിച്ചാ-
ലെന്തോ ഫലം വളരെപ്പൊൻകൊടുത്താൽ
ഇതിന്നൊക്കും ഫലമോതുന്നു മുഖ്യം
സത്തുക്കഠം സിദ്ധഷികളാകമാനം 29
മുമ്പിൽച്ചോദ്യാതെ ഗോക്കഠംക്കതാരോ
നല്കും നിത്യം ഗോവ്രതൻ സത്യവാദി
ശാന്താലുബ്ധൻ തേടുമേ ഗോസഹസ്ര-
പുണ്യം കൊല്ലുങ്കൊണ്ടവൻ സത്യശീലൻ. 30
കതുണ്ണുന്നാവൻ ഗോക്കഠംക്കൊരുവട്ടം കൊടുപ്പവൻ
പത്താണ്ടനന്തമാംമട്ടിൽഗ്ഗോവ്രതൻ ഗോനകമ്പകൻ 31

ഒരുണിന്നുള്ള പോർകൊണ്ടു പശുവാങ്ങിക്കൊട്ടുകിൽ
അതിന്റെ ദേഹത്തിലെത്ര രോമമുണ്ടോ ശതക്രതോ! 32

അവന്നത്രയ്ക്കു ഗോദാനഫലം ശാശ്വതമേറിടും
ബ്രാഹ്മണനോ ഫലമിതാം ക്ഷത്രിയന്റേതു കേൾക്കടോ 33

അയ്യാണ്ടിവണ്ണമാകുന്ന ക്ഷത്രിയന്നുഫലം മതം
അതിൽപ്പകുതി വൈശ്യന്നു വൈശ്യാർദ്ധം ശൂദ്രനുംമതം 34

ആരാത്മവിക്രയംചെയ്തു ഗോക്കളേ വാങ്ങി നല്കുമോ
അവൻ പയ്യളെയെങ്ങത്രം കാണുമത്രയ്ക്കുതാൻ ഫലം 35

രോമന്തോറും മഹാഭാഗ! ഗോലോകം മതമക്ഷയം
പോരാടിഗ്ഗോക്കളേ നേടിദ്ദാനംചെയ്യുന്നതാകിലോ 36

സവിക്രയംപോലെന്നേയ്ക്കുമവയോക്കുക കൌശിക!
യതവ്രതൻ പയ്യില്ലാഞ്ഞു തിലധേനുവെ നല്കുകിൽ 37
ധേനുഭൂയം കടത്തീട്ടു പാലാറ്റിൽ പ്രീതനാമവൻ.

പ്രശസ്തമല്ലിവയേ നല്കുമാത്രം
പാത്രം കാലം ഗോവിശേഷം വിധാനം
കാലജ്ഞാനം വിപ്രഗോഭേദമത്രേ
ദുർജ്ഞേയംതാൻ പാവകാദിത്യദത്തം. 38

സ്വാദ്ധ്യായവാൻ ശുദ്ധയോനിപ്രശാന്തൻ
വൈതാനസ്ഥൻ പാപഭീതൻ ബഹുജ്ഞൻ
ഗോവിൽക്ഷാന്തൻ തൈക്ഷ്ണ്യമറ്റോൻ ശരണ്യൻ
കൊറില്ലാത്തമ്മട്ടവൻ പാത്രമത്രേ. 39

കൊറില്ലാഞ്ഞിട്ടഴലുന്നോനിലേറ്റം
കൃഷിക്കായ്കം ഹോമകായ്കം പ്രസൂതി
ഗ്രുവ്വത്ഥവും ബാലപുഷ്ടിക്കിവറ്റിൽ
ഗോദാനമാവാം ദേശകാലാവിശേഷം. 40

അന്തർജ്ഞാനക്രിയവിജ്ഞാനലബ്ധ
പ്രാണക്രീതാജ്ജിതവേട്ടേറ്റതേവം
ക്ലേശം തീർത്തും പോറ്റിയുംകൊണ്ടുവന്ന
വഴിയ്ക്കേകം ഗോവിശേഷം പ്രശസ്തം 41

ബലംചേർന്നും ശീലവയസ്സിയന്നും
മണംപൂണ്ടും പയ്യെളെക്കെ പ്രശസ്തം
നല്ലാർകളിൽഗ്ഗംഗയാംപോലെ വെള്ള-
പ്പയ്യേക്കാളും കപിലപ്പയ്യു മെച്ചം 42
മുന്നാഠം വെള്ളംകൊണ്ടുപോഷിച്ചു മന്നിൽ
തൃപ്തിപ്പെട്ടാപ്പയ്യാൾ തൃപ്തക്കു നല്ല
കടിയ്യും നൽക്കാവുമാഴ്സ്സോപമാരം
മുന്നാലം നല്ലിഗ്ഗോരസംതാനു കഴിയ്യ 43
നല്ലൂട്ടിയൊത്തോട്ടമില്ലാതിണങ്ങി-
ക്കാസ്യംകാക്കും സുവ്രതഗോപ്രദാനാൽ
ഇങ്ങുണ്ടിതിന്നൊത്ര രോമങ്ങളത്ര-
കൊല്ലംവാഴും പരലോകത്തിലത്രേ 44
അതേവിധം കാളയെബ്രാഹ്മണന്നു
യുവാവായിദ്ധുര്യനായ്ഗ്ഗതിമത്തായ്
ഹലംതാങ്ങും വീര്യവാനെക്കൊട്ടത്താൽ
പൈപത്തേകന്നോനൊറ ലോകങ്ങളനേടും. 45

കാട്ടിൽബ്രാഹ്മണരെപ്പയ്യാളേയും കൌശിക! കാക്കുകിൽ
ക്ഷേമത്താൽ മുക്തരാം കേഠക്കുകവൻതൻ പുണ്യസൽഫലം
അശ്വമേധത്തിന്നതുല്യം ഫലം ശാശ്വതമൊത്തിടും
ചാകുന്നേരം സഹസ്രാക്ഷ! വൃത്തിയെന്തു നിനപ്പതോ 47
പലതും ദിവ്യലോകങ്ങളേതേതായാലം നിനപ്പതോ
അതൊക്കെനേടിക്കൊണ്ടീടുമീക്കുമ്മത്താലെ മാനവൻ. 48
ഗോസമ്മതത്തോടുകൂടിപ്പുജ്യനാമേതുദിക്കിലും
ആരീക്കല്പത്തൊടുംകാട്ടിൽപ്പിന്തുണയ്യുന്ന പയ്യളെ 49
പുല്ലും ചാണകവുംതിന്നും വിസ്പൃഹൻ നിയതൻ ശുചി
നിഷ്കാമൻ പാത്തിടുമവൻ മോദംപൂണ്ടു ശതക്രതോ! 50
യാനോരൊത്തെന്നൊറലോകത്തിൽ മറുമിച്ചിച്ചിടത്തിലും.

74. ദാനധർമ്മം പിതാമഹേന്ദ്രസംവാദം.

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

അറിഞ്ഞു പയ്യിനെക്കക്കിൽ ദ്രവ്യത്തിന്നായിവില്ലാഞ്ഞിലും
അവന്റെ ഗതിയെന്താണെന്നതറിഞ്ഞീടുവാൻകൊതി. 1

പിതാമഹൻ പറഞ്ഞു

തീററിയ്ക്കാ വില്ലുവാനായോ കവന്നീടുന്നിതേതവർ
വിപ്രനു നല്ലവാനായുമതിൽക്കേട്ടാലുമീ ഫലം 2
വില്ലാനാരോ ഹരിയ്ക്കുന്നു തീററിയ്ക്കാ തടവെന്നിയേ
കൊല്ലുനോരെസ്സമ്മതിപ്പതാരുണ്ടവ്വണ്ണമത്ഥികം 3
കൊന്നവൻ തിന്നവൻ പിന്നെസ്സമ്മതംനല്കിയോനുമേ
അതിനു രോമമുണ്ടെത്രയത്രയ്ക്കാണ്ടയ്യൂ താണുപോം 4
എന്തെന്തു ദോഷമെത്രയ്ക്കാ ദ്വിജയജ്ഞം മുടക്കുകിൽ
വിറെന്നാലും കവന്നാലുമത്ര ദോഷങ്ങളാം പ്രഭോ! 5
കവനം പയ്യിനെപ്പിന്നെ ബ്രാഹ്മണനു കൊടുക്കുകിൽ
ദാനത്തിനുണ്ടെത്ര ഫലമത്രനാളം നരകത്തിലാം. 6
സ്വർണ്ണംദക്ഷിണയാണത്രെ ഗോദാനത്തിൽ മഹാദ്യുതേ!
സ്വർണ്ണംപ്രധാനമായ്ച്ചൊൽവൂ ദക്ഷിണയ്ക്കിങ്ങസംശയം 7
ഗോദാനത്താൽക്കേറുമേഴു മേല്ലൂഴിയുള്ള ജനങ്ങളെ
സ്വർണ്ണം ദക്ഷിണചെയ്തീടിലത്രത്തോളമിരട്ടിയാം 8
സുവർണ്ണം പരമാം ദാനം സുവർണ്ണം മുഖ്യദക്ഷിണ
സുവർണ്ണം പാവനങ്ങളിലും പരമം ശക്ര! പാവനം 9
കുലങ്ങളിലും പാവനംപോൽ ജാതരൂപം ശതക്രതോ!
ഇതാ ദക്ഷിണയുംചൊന്നോൻ ചുരുക്കത്തിൽ മഹാദ്യുതേ! 10

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്ദ്രനോടോതി പിതാമഹൻതാൻ ഭരതർഷഭ!
ഇന്ദ്രൻ ശതക്രതുനോതീ രാമനോടോതിയച്ചുനും 11

രാമൻ പ്രിയാനുജൻ കീർത്തിമാനാം ലക്ഷ്മണനോടുമേ
ലക്ഷ്മണൻ കാടെഴുമുഷിശ്രേഷ്ഠരോടോതിനാൻ പ്രഭോ! 12
ഇതു പാരമ്പര്യവഴിയ്ക്കൃഷിമാർ സംശിതവ്രതർ
സുദൃഢം ധരിച്ചാരാദ്ധ്യാമ്മികന്മാർ നരേന്ദ്രരും 13
അരുൾചെയ്തിതുപാധ്യായനെന്നോടിതു യുധിഷ്ഠിര!
ഇതെന്നും ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രഹ്മസദസ്സിങ്കലുരയ്ക്കുകിൽ 14
യജ്ഞത്തിൽഗ്ഗോപ്രദാനത്തിൽ രണ്ടുംകൂട്ടുന്നിടത്തിലും
അവനക്ഷയലോകങ്ങൾ വാനോരോടൊത്തു നിത്യവും. 15

---

75. ദാനധർമ്മം ദ്വാദിവ്രതനിയമം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മങ്ങൾചൊല്ലുമെന്നെന്നെ വിശ്വസിപ്പിച്ചു ഹേ പ്രഭോ!
ചോദിപ്പൊരുസന്ദേഹമതു ചൊല്ക പിതാമഹ! 1
വ്രതങ്ങൾക്കെന്തു ഫലമെന്നുമുട്ടു ചൊൽവൂ മഹാദ്യുതേ!
നിയമങ്ങൾക്കു ഫലമെന്തധീതഫലമെന്തുവാൻ 2
കൊടുത്താൽ ഫലമെന്തെന്തുവേദം ധാരണചെയ്താലും
കൃതിയ്ക്കിൽ ഫലമെന്തെല്ലാം കേൾപ്പാൻ ചോദിച്ചിടുന്നു ഞാൻ.
ദാനംവാങ്ങാതോനു ലോകേ ഫലമെന്തു പിതാമഹ!
ശ്രുതംകൊടുക്കുന്നവനും ദുഷ്ടമാം ഫലമെന്തുവാൻ 4
സപുണ്യനിരതന്മാക്കും ശൂരക്കും ഫലമെന്തുവാൻ
ശൌചത്തിൻഫലമെന്തെന്താ ബ്രഹ്മചര്യത്തിനും ഫലം 5
പിതൃശുശ്രൂഷയ്ക്കുമെന്തു മാതൃശുശ്രൂഷണത്തിനും
ആചാര്യഗുരുശുശ്രൂഷയ്ക്കാത്തരിൽക്കനിവിന്നുമേ 6
ഇതൊക്കെയും ശരിയ്ക്കായി മുറുമിങ്ങു പിതാമഹ!
അറിവാനാശ ധർമ്മജ്ഞ! പെരുത്തുണ്ടിഹ കൌതുകം. 7

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ചൊന്നവണ്ണംതന്നെയാരോ വ്രതംകൈക്കൊണ്ടിരിപ്പവൻ
മുടങ്ങാതെ മുറയ്ക്കായാൾക്കുണ്ടു ലോകം സനാതനം 8

രാജൻ! പ്രത്യക്ഷമായ്ക്കാണ്മൂ നിയമങ്ങൾക്കെഴും ഫലം
നിയ്യേററിരിപ്പൂ നിയമക്രതുക്കൾക്കെഴുമീ ഫലം 9
കാണ്മൂ സാധിതഫലവുമീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
ഈലോകത്തിൽ ബ്രഹ്മലോകത്തിങ്കലും മോദമെന്നുമാം 10
ദമത്തിന്റെ ഫലം കേൾക്ക രാജാവേ! വിസ്തരിച്ചു നീ
ദാന്തരെങ്ങും സുഖിയ്ക്കുന്നോർ ദാന്തർ നിവൃത്തരെങ്ങുമേ 11
ദാന്തരിച്ചിപ്പൈടം കൊൽവോർ സവ്വശത്രുനിഷൂദന!
എന്തിച്ചിപ്പൂ ദാന്തരത്ത നേടുമില്ലൊരുസംശയം 12
എങ്ങും കാമങ്ങളൊക്കേയും ദാന്തരേല്ക്കുന്നു പാണ്ഡവ!
വിണ്ണിൽ മോദിച്ചിടുന്നല്ലോ തപസ്സാൽ വിക്രമത്തിനാൽ 13
പലദാനേജ്യയാലമ്മട്ടത്രേ ദാന്തർ പൊരുപ്പവർ
ദാനാൽ ദമം മെച്ചമത്രേ ദാനമങ്ങൊരു വിപ്രനായ്. 14
ദാതാ കോപിച്ചിടും ദാന്തനില്ലാ ദാനാൽപ്പരം ദമം
കോപംകൂടാതെ നല്കുന്നോനുണ്ടു ലോകം സനാതനം 15
ക്രോധം ദാനംകൊടുക്കെന്നിതെന്നാൽദ്ദാനാൽ പരം ദമം
വിണ്ണിൽക്കാണാത്ത ലോകങ്ങളുണ്ടസംഖ്യം മഹീപതേ! 16
ഋഷികൾക്കെങ്ങുമുലകിലവ പൂകില്ല ദേവകൾ
ദമത്താലിവയാൽച്ചെൽവൂ നൃപതേ! പരമർഷികൾ 17
മഹാസ്ഥാനം നിനപ്പോർകളെന്നാൽദ്ദാനാൽ പരം ദമം
കാതിയ്ക്കുവോൻ ക്ലേശമാണ്ടുമക്ഷയം ലോകമേല്ക്കുമേ 18
വിധിയ്ക്കുഗ്നിയിൽ ഹോമിച്ചും ബ്രഹ്മലോകത്തു മന്നവ!
വേദങ്ങളെപ്പഠിച്ചിട്ടു ന്യായജ്ഞന്മാക്കു നല്കുവോൻ 19
ഗുരുകർമ്മം വാഴ്ത്തുവോനും സ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പൂജയേറിടും
ക്ഷത്രിയൻതാനൊത്തൊല്ലിൽ യജിയ്ക്കിൽദ്ദാനമേകുകിൽ 20
യുദ്ധത്തിൽക്കാക്കിലുമവൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പൂജയേറിടും
വൈശ്യൻ സ്വകർമ്മനിരതൻ ദാനാൽ വൻഫലമേറിടും 21
ശൂദ്രൻ സ്വകർമ്മി ശുശ്രൂഷയാലേ സ്വർഗ്ഗത്തെ നേടിടും
ശൂരന്മാർ പലമട്ടത്രേ കേളുവാക്കിയലും ഫലം 22
ശൂരനാവയ്ക്കാക്കുമുണ്ടു ശൂരനൊക്കുന്നൊരാഫലം
യജ്ഞശൂരന്മാർകൾ ദമശൂരന്മാർ സത്യശൂരരും 23

യുദ്ധശൂരരുമവണ്ണം ദാനശൂരരുമാം നരർ
സാംഖ്യശൂരന്മാർകഥം പലർ യോഗശൂരർകഥം മറുപേർ 24
അരണ്യത്തിൽ ഗൃഹത്തിങ്കൽ ത്യാഗത്തിൽ ശൂരർ മറുപേർ
വൃദ്ധിശൂരന്മാർകളന്യർ ക്ഷമാശൂരർകഥം മറുപേർ 25
ആജ്ജവത്തിൽശൂരരേവം സമംവർത്തിയ്ക്കുവോരവർ
അതാതു നിയമാൽശൂരർ പെരുത്തുണ്ടിങ്ങു മറുപേർ 26
വേദാദ്ധ്യയനശൂരന്മാർ ശ്രുതാദ്ധ്യയനത്തിലും
ഗുരുശുശ്രൂഷയാൽശൂരർ പിതൃശുശ്രൂഷയാലുമേ 27
മാതൃശുശ്രൂഷയാൽശൂരർ ഭൈക്ഷ്യശൂരർകഥം മറുപേർ
കാട്ടിൽ ഗൃഹത്തിലതിഥിപൂജയിൽ ശൂരരങ്ങിനെ 28
സ്വകർമ്മത്താൽ വെന്ന പരലോകം നേടീടുമേവരും
സർവ്വവേദം ധരിച്ചീടിൽ സർവ്വതീർത്ഥാവഗാഹവും 29
നിത്യം സത്യം ചൊല്ലുകയും സമമാമല്ലയെന്നുമാം
അശ്വമേധസഹസ്രംതാൻ സത്യവും തൂക്കിനോക്കിപോൽ 30
അശ്വമേധസഹസ്രത്തേക്കാളും സത്യം വിശിഷ്ടമാം
സത്യാൽസ്സൂര്യൻ തപിയ്ക്കുന്നു സത്യാൽക്കത്തുന്നു വഹ്നിയും 31
സത്യാൽകൂടുകഥംവീശുന്നു സർവ്വം സത്യത്തിൽ നില്പതാം
സത്യാൽ സംപ്രീതരാകുന്നു വാനോർ വിപ്രർ പിതൃക്കളും 32
സത്യമല്ലോ മുഖ്യധർമ്മം സത്യം ലംഘിച്ചുപോകൊലാ
മുനിമാർ സത്യനിരതർ മുനിമാർ സത്യകർമ്മർ 33
മുനിമാർ സത്യശപഥരെന്നാൽസ്സത്യം വിശിഷ്ടമാം
സത്യവാന്മാർ വിണ്ണിലെത്തി മോദിപ്പു ഭരതർഷഭ! 34
ദമംസത്യഫലപ്രാപ്തിയെന്നെല്ലാങ്കൊണ്ടുമോതി ഞാൻ
തീർച്ചയായും വിനിതാത്മാവായോൻ സത്കൃത്തുപൂജ്യനാം 35
ബ്രഹ്മചര്യത്തിൻെറ ഗുണം കേട്ടാലും ധരണീപതേ!
ജന്മംമുതല്ക്കു മാവോളം ബ്രഹ്മചര്യം ചരിയ്ക്കുകിൽ 36
അവനു കിട്ടാതൊന്നില്ലെന്നറിഞ്ഞാലും നരേശ്വര!
ബ്രഹ്മലോകത്തു വാഴുന്നുണ്ടേഴെക്കോടി മഹർഷികൾ 37
സത്യസ്ഥരെപ്പൊഴും ദാന്തരുദ്ധരേതോവ്രതസ്ഥിതർ
ബ്രഹ്മചര്യമുപാസിച്ചാൽപ്പാപമെല്ലാം ചുടും നൃപ! 38

വിശേഷാൽ ബ്രാഹ്മണൻ വഹ്നിയത്രേ ബ്രാഹ്മണനായവൻ
പ്രത്യക്ഷമാണിതവണ്ണം തപസ്വി ബ്രാഹ്മണോത്തരിൽ 39
പേടിയ്ക്കുന്നു വാസവനും ബ്രഹ്മചാരിപ്രധർഷിതൻ
ബ്രഹ്മചര്യബലംകാണ്മിതപ്രകാരമൃഷീന്ദ്രരിൽ 40
അച്ഛനമ്മകഠിതൻ പൂജാകർമ്മവും കേഠിക്ക നീ നൃപ!
ശുശ്രൂഷിപ്പോനച്ഛനെയാരസ്യയിയ്ക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും 41
അമ്മയെസ്സോദരരെയും ഗുർവ്വാചാര്യരെയും ശരി
അവന്നു നൃപതേ! വിണ്ണിൽപ്പൂജിതസ്ഥാനമാംഫലം 42
നരകം കാണുകില്ലായാഠം ഗുരുശുശ്രൂഷയുറവൻ.

---

76. ദാനധർമ്മം ഗോദാനകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഗോക്കഠിക്കുവേണ്ടുന്ന വിധി കേഠിക്കണം തത്വമായ് നൃപ!
അതിനാലത്ഥികഠിക്കുള്ള നിത്യലോകങ്ങഠിം കിട്ടുമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഗോദനത്തേക്കാട്ടിൽമേലൊയൊന്നുമില്ലവനീപതേ!
മുറയ്ക്കാക്കാപ്പൈകൊടുക്കിലുടൻ വംശം കെടുക്കുമേ. 2
സത്തുക്കഠിക്കായ് നന്മയിൽത്തീർത്തത്രേ
നന്നായിട്ടീ പ്രജകഠിക്കായിറൈപ്പൂ
എന്നാലാദ്യം പണ്ടുപണ്ടേ നടപ്പാം
ഗോദാനാത്ഥം വിധി കേഠിക്കു നരേന്ദ്ര! 3
ഗോക്കളെക്കൊണ്ടുവന്നന്നാഗ്ഗോക്കളിൽശ്ലാഘയാണ്ടവൻ
മാന്ധാതാവിതു ചോദിയ്ക്കുച്ചൊല്ലിനാൻ വ്യാഴമിങ്ങിനെ
വിപ്രനെസ്സല്ക്കരിച്ചിട്ട നാളെനേരം കുറിച്ചുമേ
ചുവത്തയേപ്പശുദാനത്തിന്നാക്കുക യതവ്രതൻ 5
സമംഗേ! ബഹുളേ!യെന്നു വിളിച്ചീടേണമങ്ങിനെ
പയ്യഠിക്കിടയിലുഠിപ്പുക്കീ ശ്രുതിയേയുമുരയ്ക്കണം. 6

ഗോവെന്നാമ്മ വൃഷമങ്ങെന്നേറയച്ചൻ
ഗോവെൻ ശമ്മം ജഗതി മൽപ്രതിഷ്ഠ
എന്നാൾക്കൊണ്ടാ രാത്രി പയ്യൊത്തുപാത്തു
പരം ഗോദാനത്തിൽ വാക്കോതിടേണം. 7

അവനാ രാവു പയ്യൊത്തു സമസംഖ്യൻ സമവ്രതൻ
ഐക്യാത്മമേല്പിലുടനേ കലുഷംവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും 8
കാളയും കുട്ടിയുംമേന്മ പുലർച്ചയ്ക്കേ പയ്യിനെ
വിണ്ണിൽച്ചെല്ലാമർത്ഥവാദാൽ നിനക്കാശിസ്സുമായ്വരും. 9

ഊർജ്ജസ്വലമൊത്തൂർജ്ജമേഘങ്ങൾ യജ്ഞ
ഗർഭം സുധയ്ക്കീജ്ജഗത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ
ക്ഷിതിയ്ക്കു രോഹം പ്രവൃഹം നിത്യമത്രേ
പ്രജാപതിയ്ക്കെന്നൊക്കെയാണർത്ഥവാദം 10
എൻപാപത്തെസ്സൌകയ്യകം ഗോക്കൾ തീക്ക
സ്വർഗ്ഗം പൂകാൻ സൌമ്യകം മേ തുണയ്ക്ക
എന്നാത്മാവേയമ്മപോലാശ്രയിയ്ക്ക
ചൊല്ലാതാശിസ്സൊക്കെയൊത്തീടണം മേ. 11

ശേഷോത്സർഗ്ഗേ ക്രിയയാൽദ്ദേഹമോക്ഷ
സരസ്വതീമാർകം നന്മയ്ക്കുയന്നോർ
നിത്യം നിങ്കൾ തെളിയെപ്പുണ്യമെല്ലാം
പൂണ്ടിഷ്ടയാംഗതി നല്കീടണം മേ. 12

ആരോ നിങ്ങളവനാകുന്ന ഞാനും
ഞാൻ നിങ്ങളേ നല്കിയാത്മപ്രദൻതാൻ
ഉള്ളാൽ വിട്ടോരുള്ളിലെന്നും ശ്രയിച്ചു
വളർത്തുവിൻ സൌമ്യരുപോഗ്രമാരേ! 13

എന്നായാൾതൻ മുമ്പു പൂർവ്വാർജ്ജമോതു-
കാർഗ്ഗോദാതാ വിധിയിൽപ്പൂർവ്വദുഷ്ടൻ
അങ്ങോട്ടു വിപ്രൻ ശേഷമുള്ളർജ്ജമോതു-
കിങ്ങേല്പുമ്പോൾഗ്ഗോപ്രദാനേ വിധിജ്ഞൻ. 14

ഗോവെത്തന്നേനെന്നു ചൊല്ലുകഭ്യവസ്യുപശ്രുപ്രദൻ
ഊർജ്ജാസ്യനായ് വൈഷ്ണവിയായ് നില്പാൻപ്രേരിച്ചുകൊള്ളണം

അതിന്റെ പേരും ചൊല്ലേണം സംഖ്യയ്ക്കപ്പുറമായവൻ
ഫലം മുപ്പത്താറുമെട്ടുമായിരം പിന്നെ പിംശതി 16
എന്നീഗ്ഗുണങ്ങളുറികെഗ്ഗവാടിയ്ക്കു യഥാക്രമം
പയ്യെക്കൊട്ടപ്പോനേറീടുമെല്ലാമെട്ടാമടിയ്ക്കു താൻ. 17

ഗോദൻ ശീലാഢ്യൻ നിഭ്രയനഹ്ന്യദൻ താൻ
ദുഃഖംകൊള്ളോല്ലേകണം വിത്തമേറാം
ഉഷസ്യാഢ്യൻ ഭാരത! ജ്ഞാനമുള്ളോ-
രാക്കുട്ടരത്രേ വൈഷ്ണവർ ചന്ദ്രലോകർ 18
ഗോദാനശേഷം ഗോവ്രതിതാൻ ത്രിരാത്രം
രാവൊന്നവറോടിടചേന്നു വാഴ്ക
കാമാഷ്ടമീനാഥം തുടരേണം ത്രിരാത്ര-
മാഗ്നേയരസത്താൽ മലമൂത്രങ്ങളാലും. 19
ദേവവ്രതത്വം വൃഷദാനത്തിലേല്ലും
വേദാപ്തിയാം ഗോയുഗംനല്കിയെന്നാൽ
അതേവിധം ഗോവിധിയാണ്ടു യജ്വാ-
വേറീടുമേ മുഖ്യലോകം വിധിജ്ഞൻ 20
കാമം മുറും പാർത്ഥിവംചേർത്തുവെച്ചു
കൊടുത്തോനാം കാമധുക്ദാനദാനാൽ
അവറാൻ ഹവ്യകവ്യൌഘമേകു-
മവറിന്നും മുഖ്യമക്ഷപ്രദാനം 21
അശിഷ്യനും നല്കിടൊല്ലവ്രതനു-
മശ്രദ്ധനും വക്രബുദ്ധിയ്ക്കുമേവം
മുറും ലോകത്തിന്നിതോ ഗൂഢധർമ്മ-
മീദൃശത്തെച്ചൊല്ലൊലാ വല്ലെടത്തും 22
ഉണ്ടേ പാരിൽ ശ്രദ്ധയേന്തും മനുഷ്യ-
രുണ്ടേ ക്ഷുദ്രന്മാർ മാനുഷരാക്ഷസന്മാർ
അവക്കിതങ്കേകിയെന്നാലനിഷ്ടം
നാസ്തിക്യമുള്ളല്പപുണ്യക്കുമേവം 23
വ്യാഴം ചൊന്നോരീ വചസ്സങ്ങു കേട്ടു
ഗോദാനത്തെച്ചെയ്ത മന്നോർകളെന്നാൽ

ലോകങ്ങളം നേടിപ്പുണ്യവാന്മാർ നടപ്പു-
ണ്ടാ യോഗ്യരെച്ചൊൽവതും കേൾക്ക രാജൻ! 24
ഉശീനരൻ വിഷ്വഗശ്വൻ ശ്രുതൻതാൻ
ഭഗീരഥൻ യൌവനാശ്വൻ ന്യഗൻതാൻ
മാന്ധാതാവാ മുചുകുന്ദൻ നരേന്ദ്രൻ
ഭൂരിദ്യുമ്നൻ നൈഷധൻ മേസാകൻതാൻ 25
പുരൂരവൻ ഭരതൻ ചക്രവർത്തി
തദ്വംശ്യരല്ലോ ഭരതന്മാർകളെല്ലാം
ഏവം രാമൻ ദാശരഥിപ്രവീരൻ
മറ്റും വേറേ വിശ്രുതർ കീർത്തിമാന്മാർ 26
ഏവം ഭൂപൻ പൃഥുകർമ്മാ ദിലീപൻ
വിണ്ണേറിനാൻ ഗോപ്രദാനൻ വിധിജ്ഞൻ
യജ്ഞം ദാനം വൻതപം രാജധർമ്മം
ഗോദാനവും ചെയ്ത മാന്ധാതൃരാജൻ. 27
എന്നാൽ നിയും പാർത്ഥ! ഞാനീപ്പറഞ്ഞ
ബാഹ്മസ്പത്യം ഭാഷിതത്തെദ്ധരിയ്ക്ക
നിജാഗ്രൃക്കായ്പ്പുണ്യഗോദാനമേകു
സന്തുഷ്ടനായ്ക്കുരുരാജ്യത്തെ നേടി. 28

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അമ്മട്ടൊക്കെച്ചെയ്തിതാദ്ധർമ്മരാജൻ
ഭീഷ്മൻ ചൊന്നാ വിധിയിൽ ഗ്രാപ്രദാനേ
മാന്ധാതാവിന്നു ദേവോപദിഷ്ട-
ധർമ്മം നന്നായ്ത്താൻ ധരിച്ചു നരേന്ദ്രൻ. 29
ഇതി സതതമിളേശ! ഗോപ്രദാനേ
യവശകലങ്ങളെ ഗോമയത്തോടുങ്ങും
ക്ഷിതിതലശയനൻ ശിഖീയതാത്മാ-
വരചവൃഷൻ വൃഷമട്ടിലായ്വിളങ്ങി. 30
നരപതി ബഹുദൈവഭക്തനായി
പ്രയതമനസ്സുവയെപ്പുകഴ്ന്നുകൊണ്ടാൻ

നൃപതി ധുരിയിൽവെച്ചു ഗോവിനേയും
നൃപനെഴുനള്ളി ഹയങ്ങളാൽപ്പുലേടം. 31

---

77. ദാനധർമ്മം ഗോപ്രഭവകഥനം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ പിന്നെ വീണ്ടും ഭീഷ്മനൊടിങ്ങിനേ
ഗോദാനത്തിൻെറ വിസ്താരം ചോദിച്ചു വിനയത്തൊടും. 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ക ഭാരത വീണ്ടും നൽഗ്ഗോപ്രദാനഗുണങ്ങളെ
ഇമ്മട്ടമൃതു കേട്ടിട്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടീല വീര! ഞാൻ. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മരാജാവിപ്രകാരം ചൊന്ന ശാന്തനവൻ നൃപൻ
യന്നായ്പ്പറഞ്ഞു ഗോദാനത്തിൻെറ മുഖ്യഗുണങ്ങളെ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പെറുപ്പയായ് വത്സലയായ്ഗ്ഗുണമൊത്തുള്ള പയ്യിനെ
വസ്ത്രത്തോടും വിപ്രനേകിൽപ്പാപമൊട്ടക്കൊഴിഞ്ഞിടും. 4
അസൂയ്മാഖ്യങ്ങളാം ലോകങ്ങളാം പൂകില്ലാ ഗോപ്രദായകൻ
വെള്ളംകുടിച്ചു പുൽതിന്നും പാൽനിന്നിന്ദ്രിയഹീനയായ് 5
ജരാരോഗാത്തപശ്വാവ നീർവറും വാപിപോലവേ
നല്ലിൽത്തമസ്സിലാണ്ടീടും ദ്വിജനിൽ ക്ലേശമേകുവോൻ. 6
രുഷ്ടാദുഷ്ടാദുമ്പുലാവ്യാധിയുക്ത
നല്ലാവല്ലാ വിലാനല്ലാതെകണ്ടും
വിപ്രനേകം നിഷ്ഫലക്ലേശമാത്രം
വീയ്ംകെട്ടോളം ലോകനൈഷ്ഫല്യമുള്ളോളം 7

ബലംചേന്നോഠം വീര്യ്യ വയസ്സിയന്നോഠം
മണംപൂണ്ടോഠം മറുമായാൽ പ്രശസ്തം
നല്ലാർകളിൽഗ്ഗംഗയെമ്മട്ട മെച്ചം
വെണ്ണയ്ക്കുളിൽക്കപിലപ്പയ്യു മെച്ചം. 8

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്തൊപ്പമാകും ബഹുളാപ്രദാനേ
സത്തുക്കൾ വാഴ്ത്താൻ കപിലാപ്രദാനം
വിശേഷമിച്ചിപ്പു മഹാപ്രഭാവം
കേൾപ്പാൻ ഭവാനോ പറവാൻ സമർത്ഥൻ. 9

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പണ്ടു വൃദ്ധന്മാർകഠം ചൊല്ലുമ്പോതുണ്ണീ കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ
അതൊക്കെ നിന്നോടോതീടാം രോഹിണീ സൃഷ്ടിയെങ്ങിനേ 10
മുന്നം പ്രജകളെത്തീക്കാൻ ബ്രഹ്മൻ കല്പിച്ച ദക്ഷനോ
മുമ്പിട്ടു വൃത്തി സൃഷ്ടിച്ചു പ്രജകഠംക്കു ഹിതത്തിനായ് 11
അമൃതൊന്നാശ്രയിച്ചിട്ടു വാനോർ വർത്തിച്ചിടുംവിധം
വർത്തിപ്പു വൃത്തിയൊന്നാശ്രയിച്ചീ പ്രജകളും വിഭോ! 12
അചരത്തിൽച്ചരം മെച്ചം മനുഷ്യരതിലെപ്പൊഴും
വിപ്രന്മാരതിൽ മെച്ചക്കാർ നില്പും യജ്ഞങ്ങളുന്തുവാൻ 13
യജ്ഞങ്ങളാൽപ്പെടും സോമനവൻ ഗോക്കളിൽ നില്പതാം
അതിൽ വാനോർ പ്രമോദിപ്പു മുന്നം വൃത്തിയതിൽ പ്രജ! 14
പിറന്നവാറേ ഭ്രതങ്ങളൊത്താർത്തു വൃത്തികാംക്ഷയാൽ
തൊട്ടാൽ മാതാപിതൃനിലയ്ക്കണഞ്ഞു വൃത്തിദായിയിൽ 15
ഇതറ്റഠംകൊണ്ടു കണ്ടിട്ടു തൽപ്രജാസൃഷ്ടി ചെയ്വാൻ
അമൃതത്തെക്കടിച്ചാനാബ്ഭഗവാനാം പ്രജാപതി 16
അവൻ സംതൃപ്തനായിട്ടു സുരഭ്യൽഗ്ഗാരമാണ്ടവൻ
ഉൽഗ്ഗാരഭ്രസുരഭിയെക്കണ്ടു മുഖജപുത്രിയെ 17
തീർത്താളാസ്സുരഭിപ്പയ്യു ലോകമാതാക്കഠം ഗോക്കളെ
പൊൻനിറംപൂണ്ടു മഞ്ഞച്ചു നാട്ടാർവൃത്തിയ്ക്കു ഗോക്കളെ. 18

അമൃതപ്രഭമാക്കുട്ടം ചുരത്തുംപൊഴതെങ്ങുമേ
ഉണ്ടായമൃതജംഫേനമാർകഠംക്കുമ്മിജമാംവിധം. 19
വത്സാസ്യവിഭ്രഷ്ടമതു ഭവൽഭ്രമിയിൽ നില്ക്കുവേ
തലയ്ക്കുവീണു കോപംപൂണ്ടപ്പൊഴേ നോക്കിയാ പ്രഭു 20
നെറിക്കണ്ണാൽ രോഹിണിയെദ്ദഹിപ്പിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ
ആ രൌദ്രതേജസ്സുടനാക്കപിലപ്പൈക്കളെ പ്രഭോ! 21
നാനാനിറപ്പടിയ്ക്കാക്കീ സൂയ്മൻ കാർകളെയാംവിധം.
അവയപ്പോഠം വിട്ടുമാറിസ്സോമനെത്താൻ ശ്രയിച്ചുതേ 22
സവർണ്ണോല്പന്നമാരന്യവർണ്ണത്തിൽപ്പെട്ടിതങ്ങിനേ
ക്രുദ്ധനാകും രുദ്രനോടങ്ങരുൾചെയ്തു പ്രജാപതി. 23
അമൃതാറാട്ടേററതാം നീ പശുക്കഠംക്കിച്ചിലില്ലൊടാ
അമൃതേന്തിസ്സോമനിങ്ങു വീണ്ടും സ്യന്ദിച്ചിട്ടുംപടി 24
ഈ രോഹണികഠം പീയൂഷജാതക്ഷീരം ചുരത്തുമേ
ദുഷിയ്ക്കാ വായുവും തിയ്യും പൊന്നും കടലുമങ്ങിനേ 25
അമൃതാപീതമമൃതും വത്സലാവത്സപീതയും
ഈ ലോകരെബ്ബരിച്ചീടും ഹവിസ്സാൽ പ്രസ്രവത്തിനാൽ 26
ഇവയ്ക്കൈശ്വര്യമിച്ഛിപ്പിതെല്ലാരുമമൃതം ശുഭം
ഗോക്കളൊത്തുള്ള വൃഷഭമവനേകീ പ്രജാപതി. 27
പ്രസാദിപ്പിച്ചിതതിനാൽ രുദ്രന്റെ കരഠം ഭാരത!
പ്രീതനാകും മഹാദേവനാക്കി കാളയെയപ്പൊഴേ 28
ധ്വജമായും കാളയായുമെന്നവൻ വൃഷഭധ്വജൻ
പിന്നെ വാനോർ പശുപതിയാക്കിനാർ ദേവദേവനെ 29
ഈശ്വരൻ ഗോക്കഠംനടുവിൽ വൃഷഭാങ്കൻ പ്രസിദ്ധനായ്
ഏവം നിറക്കേടറേറാജസ്സുള്ളാക്കപിലഗോക്കടെ
ദാനം പ്രധാനമായ്ത്തിന്നിതെല്ലാറിലുമിതോതിനേൻ. 30

ലോകജ്യേഷ്ഠം ലോകവൃത്തിപ്രതപ്തം
രുദ്രാഡ്യുതപ്തം സോമനിഷ്യന്ദഭാവം
മുറും ചേന്നാസ്സൌമ്യപുണ്യൈഷ്ടജീവ-
നേല്ലും ഗോവേ നഠകുവോൻ കാമദായി 31

ഇതിങ്ങു ഗോപ്രഭവവിധാനമുത്തമം
പഠിപ്പവൻ ശ്രുതിയതിമംഗളപ്രിയൻ
ഒഴിച്ചിടും കലികലുഷം നരൻ പരം
ലഭിച്ചിടും പശുധനപുത്രലക്ഷ്മികം 32
ഹവ്യം കവ്യം തപ്പണം ശാന്തികമ്മം
യാനം വസ്ത്രം വൃദ്ധബാലക്ഷുപുഷ്ടി
എന്നീ മാറും നൽഗുണം ഗോപ്രദാനാൽ
ദാതാവേല്ലും നിത്യവും മന്നവേന്ദ്ര! 33

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹൻ ചൊന്നതു കേട്ട മന്നൻ
സഹോദരന്മാരൊടുമാജമീഢർ
സുവർണ്ണവർണ്ണഷ്ടഭോക്കളെത്താ-
നേവം പാർത്ഥൻ വിപ്രമുഖ്യക്കു നല്കി 34
അതേവിധം ബ്രാഹ്മണക്കായ് ക്കൊടുത്തു
പരം സഹസ്രം ശതവും ഗോക്കളെത്താൻ
യജ്ഞത്തിനായ് ദക്ഷിണയ്ക്കായുമേവം
ലോകങ്ങളം വെൽവാൻ കീർത്തി നേടീടുവാനും. 35

---

78. ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതുകുലംതന്നെയത്രേ വസിഷ്ഠമുനിമുഖ്യനെ
ഇക്ഷ്വാകുവംശ്യനരചൻ സൌദാസൻ വാഗ്മിസത്തമൻ 1
ശാശ്വതബ്രഹ്മനിധിയാം ലോകസഞ്ചാരി സിദ്ധനെ
ആശ്രമത്തെത്താൻ കുമ്പിട്ട ചോദിപ്പാനായ് തുടങ്ങിനാൻ 2
ഭഗവാനേ മൂന്നുലകിൽപ്പവിത്രം ചൊൽവതെന്തുവാൻ
എന്തുചൊല്ലീടിലനഘമത്യൻ നൽപ്പുണ്യമാന്നിടും 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വണങ്ങുമവനോടായി ഹിതവാക്കോതിയപ്പൊഴേ
ഗോക്കൾക്കുകുമ്പിട്ടു ഗോക്കൾക്കുള്ള സത്തറിയും ശുചി
സുഗന്ധിനികളാം ഗോക്കളേവം ഗുൽഗ്ഗുലുഗന്ധികാം 4
ഭൂതപ്രതിഷ്ഠയാം ഗോക്കാം ഗോക്കാം സ്വസ്ത്യയനം പരം
ഗോക്കാം ഭൂതംഭവ്യവുമാം ഗോക്കാം ശാശ്വതപുഷ്ടിയാം 5
ലക്ഷ്മിയ്ക്കു ഗോക്കളേമൂലം നല്കിൽപ്പാഴില്ല ഗോക്കളിൽ
മുഖ്യാന്നമാകുന്ന ഗോക്കാം വാനോക്കുഗ്രഹവിസ്മയാം 6
സ്വാഹാകാരം വഷാംക്കാരം നില്പൂ ഗോക്കളിൽ നിത്യവും
ഗോക്കാം യജ്ഞത്തിൻെറഫലം നില്പൂ യജ്ഞങ്ങാം ഗോക്കളിൽ
ഭൂതം ഭവിഷ്യവും ഗോക്കാം നില്പൂ യജ്ഞങ്ങാം ഗോക്കളിൽ
എന്നും പുലച്ചുയ്ക്കുന്തിയ്ക്കും ഹോമകാലേ മഹാദ്യുതേ! 8
ഗോക്കാം സൌമ്യംമാ മുനിമാക്കേകുന്ന പുരുഷഷ്ഭ!
എന്തെല്ലാമുണ്ടു ദുഗ്ഗങ്ങാം ദുഷ്കൃതങ്ങാം കൃതങ്ങളായ് 9
അത്താപത്തെക്കടന്നീടും പ്രഭോ! ഗോദാനമേകുവോൻ
ഒന്നിനെപ്പത്തുപയ്യള്ളോൻ നൂറുള്ളോൻ പത്തു നല്കുകിൽ 10
നൂറേകിലായിരക്കാരനേവക്കും ഫലമൊപ്പമാം
അനഗ്നി നൂറുപയ്യള്ളോനയജ്വാ ഗോസഹസ്രവാൻ 11
സമൃദ്ധൻ ലുബ്ധനീ മുവ്വരഹ്യത്തിന്നഹരായ്വരാ
കിടാവോടുംകാംസ്യദോഹയാം നൽക്കപിലഗോവിനെ 12
വത്സം പുതപ്പിച്ചേകുന്നോർ ലോകം രണ്ടും ജയിയ്ക്കുമേ
യുവാവിന്ദ്രിയവാൻ നൂറോടൊത്തു നൂറിന്നുനാഥനെ 13
അണിഞ്ഞു വൻകൊമ്പൊക്കുംഗോനാഥനെ ബ്രാഹ്മണന്നുതാൻ
വൃഷഭത്തെ ശ്രോത്രിയന്നു കൊടുത്തീടിൽപ്പുരന്തപ! 14
ഐശ്വര്യം നേടിടുമവർ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിയ്ക്കിലും.
ഗോവെച്ചൊല്ലാതുരത്തൊല്ലാ സൂരിയ്ക്കാതെഴുനേല്ക്കാലാ 15
അന്തിയ്ക്കും പുലർകാലത്തും ഗോനമസ്കാരി പുഷ്ടനാം
ഗോമൂത്രവും ചാണകവും വെറുക്കരുതൊരിയ്ക്കലും 16
ഈഗ്ഗോക്കളുടെ മാംസത്തെത്തിന്നാലെന്നാൽ വളച്ചയാം
നിത്യം ഗോക്കളെയോതേണം ധിക്കരിയ്ക്കാല്ലവരിനെ 17

ദുസ്വപ്നംകാണുകിലോമത്സ്യൻ ഗോവിൻനാമം ജപിയ്ക്കണം
ഗോമയത്തിൽക്കുളിയ്ക്കേണം കിടക്ക വരളിയ്ക്കുമേൽ 18
ശ്ലേഷ്മമൂത്രപുരീഷങ്ങൾ ചെയ്യൊല്ലാ പ്രതിഘാതവും
നനഞ്ഞതോലിലുണ്ണേണം പടിഞ്ഞാട്ടഭിമുഖനേട്ടമായ് 19
മൌനിയായ്നെയ്ചേർത്തുമന്നിൽ ഗോക്കൾതൻപുഷ്ടിയേല്ക്കുമേ
നൈകൊണ്ടഗ്നിയ്ക്കുഹോമിയ്ക്ക സ്വസ്തിചൊല്ലിയ്ക്ക നെയ്യിനാൽ
നൈനല്ക നെയ്താൻ പ്രാശിയ്ക്ക ഗോക്കൾതൻപുഷ്ടിയേല്ക്കുമേ
ഗോതീവിദ്യയെയഭിമന്ത്രിച്ച തിലധേനുവെ 21
സത്വരന്താംചേർത്തുനല്കിൽ മാഴ്കില്ലായാൾ കൃതാകൃതേ
ഗോക്കളെന്നിലിണങ്ങട്ടേ പാലോലും ഹേമശൃംഗികൾ 22
സൌരഭേയീസുരഭികളാർകളാഴിയിലാംവിധം
ഗോക്കളെക്കാണ്മനെന്നും ഞാൻ ഗോക്കൾകാണട്ടെയെന്നെയും
ഗോക്കൾ നമ്മൾക്കവക്കീ നാം ഗോക്കളെങ്ങുണ്ടു നാമിഹ
എന്നു രാപ്പകലും പിന്നെസ്സമത്തിൽ വിഷമത്തിലും
വൻഭയങ്ങളിലും ചൊല്ലും നരൻ ഭയമൊഴിഞ്ഞുപോം. 24

---

79. ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം
വസിഷ്ഠസൌദാസസംവാദം.

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

ആറായിരത്താണ്ടുകാലം ദുഷ്കരംചെയ്ത വൻതപം
മുന്നം വിട്ടാശ്രമങ്ങളായ് ശ്രൈഷ്ഠ്യം നാമേല്ക്കുകെന്നു താൻ 1
ഈലോകത്തിൽദ്ദക്ഷിണകൾക്കൊക്കെ നാം മുഖ്യരാവണം
ദോഷംപറഞ്ഞുപോകരുതു ചെറുമെന്നും പരന്തപ! 2
ജനമസൂൽപ്പുരീഷത്തിൽക്കുളിച്ചാൽശുദ്ധികൊള്ളണം
ശകൃത്താലേ പവിത്രാത്മം ചെയ്യണം ദേവമാനുഷർ 3
ഏവം ഭ്രതങ്ങളൊക്കേയും ചരങ്ങളചരങ്ങളും
ദാതാക്കളും നമ്മളുടെ ലോകംപൂകെന്നു മാനദ! 4
അവക്കിഷ്ടം വരംനല്കീ തപോന്തത്തിൽ വിധിപ്രഭു
ഏവമെന്നും പ്രഭു പരം ലോകരെക്കേറുകെന്നുമേ. 5

എഴുന്നോറും കാമമേറാ ഭ്രതഭവ്യത്തിനമ്മമാർ
കാലത്തു പയ്യളെക്കുപ്പുകെങ്കിലോ പുഷ്ടിവന്നിടും 6
തപോന്തത്തിൽ മഹാരാജ! ഗോക്കൾ വിശ്വാവലംബകം
മഹാഭാഗകളാഗ്ലോക്കം പവിത്രം പരമം മതം 7
അവ്വണ്ണം സവ്വഭൂതങ്ങൾക്കൊക്കെയുംമേലെ നില്പുമായ്
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലാക്കപിലധേനുവെ 8
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽ ബ്രഹ്മലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള ചുമപ്പാം നല്ല പയ്യിനെ 9
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടൽസ്സൂയ്യലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലാശ്ശുബളധേനുവെ 10
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽസ്സോമലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലൊരാ ശ്വേതധേനുവെ 11
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിലിന്ദ്രലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലൊരാക്കൃഷ്ണധേനുവെ 12
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിലഗ്നിലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലൊരാദ്ധൂമ്രധേനുവെ 13
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽ യമലോകത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടും കാംസ്യദോഹജലഫേനാഭധേനുവെ 14
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽപ്പാശിലോകത്തിലെത്തിടും
കൂട്ടിയോടും കാംസ്യദോഹവാതരേണാഭധേനുവെ 15
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽ വായുലോയത്തു പൂജ്യനാം
കൂട്ടിയോടും കാംസ്യദോഹപ്പിംഗാക്ഷിസവർണ്ണവർണ്ണയെ 16
കൂട്ടിയോടും കാംസ്യദോഹപലാലാധൂമ്രവർണ്ണയെ
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽപ്പിതൃലോകത്തു പൂജ്യനാം 17
കൂട്ടിയോടും താടത്തുങ്ങും തടിയൻപയ്യെ നല്കിയാൽ
വിശ്വേദേവകൾ പാക്കുന്ന മുഖ്യസ്ഥാനത്തിലെത്തിടും 18
കൂട്ടിയോടൊത്തു പാലുള്ള നല്ലൊരാഗ്ലൗരിധേനുവെ
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽ വസുലോകത്തിലെത്തിടും. 19
കൂട്ടിയോടും കാംസ്യദോഹശുക്ലകംബളവർണ്ണയെ
വസ്സും പുതപ്പിച്ചേകീടിൽസ്സാദ്ധ്യലോകത്തിലെത്തിടും 20

ദിവ്യരത്നങ്ങളണിയെപ്പിന്നുറം ചീത്തകാളയെ
കൊടുത്തീടിൽ മരുല്ലോകത്തെത്തിച്ചേരുമവൻ നൃപ! 21
സുവർണ്ണരത്നം ചാർത്തി വയസ്സൊത്ത നീലനെ നല്കിയാൽ
മർത്ത്യൻ ഗന്ധർവ്വാപ്സരസ്സിലോകത്തിൽച്ചെന്നു ചേർന്നിടും 22
സുവർണ്ണരത്നമണിഞ്ഞുള്ളതാടുതുങ്ങിന കാളയെ
നല്കീൽ പ്രജാപതിയുടെ ലോകം പൂകും വിശോകനായ് 23
ഗോപ്രദാനരതൻപോകും മേഘജാലം പിളർന്നാടൻ
സൂര്യകാന്തിവിമാനത്താൽ വിളങ്ങും വിണ്ണിൽ മന്നവ! 24
അവനെസ്സുന്ദരികളാമായിരം സുരനാരികൾ
രമിപ്പിയ്ക്കും പശ്ചാത്താപരനാം നരമുഖ്യനെ 25
ചിലമ്പുവല്ലകീവീണാശിഞ്ജിതങ്ങളൊടൊത്തവൻ
മാൻകണ്ണിമാർചിരികൾ കേട്ടാരക്കംവിട്ടുണർന്നിടും. 26

രോമങ്ങൾ പയ്യിന്നെഴുമെത്രയത്ര-
യാണ്ടായവൻ പൂജിതനായിരിയ്ക്കും
സ്വർഗ്ഗച്യുതൻ പിന്നെ മനുഷ്യലോകേ
പിറന്നിടും വമ്പിയലും ഗൃഹത്തിൽ. 27

---

80. ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം
വസിഷ്ഠസൌദാസസംവാദം.

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

നെയ്പാൽ നല്ലം പയ്യിനെയുണ്ടാക്കുവോർ നെയ്യിലുള്ളവ
നെയ്യാർകളായ് നെയ്ച്ചുഴിയൊത്തു നില്ക്കുട്ടെയെൻഗൃഹേ. 1
നെയ്യെൻ കരളിലെപ്പോഴും നെയ്യെൻ നാഭിയിൽ നില്പതാം
നെയ്യെൻഗാത്രത്തിലൊക്കേയും നെയ്യെന്നുള്ളത്തിൽനില്പതാം
ഗോക്കളെന്മുന്നിലെപ്പോഴും ഗോക്കൾ പിന്നിലുമങ്ങിനേ
ഗോക്കളെൻ ചുറ്റുമവണ്ണം വാഴ്വൻ ഗോക്കൾ നടുക്കു ഞാൻ 3
എന്നാചമിച്ചു മൊല്ലേണമന്തിയ്ക്കും പുലർകാലവും
പകൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള പാപമെന്നാലവനൊഴിഞ്ഞുപോം 4

വെണ്മാടങ്ങളുമമ്മട്ടാവസോദ്ധാരയുമുള്ളെടം
അങ്ങു ഗന്ധവ്വാപ്സരസ്ത്രീസ്ഥാനമെത്തും സഹസ്രദർ. 5
വെണ്ണച്ചേറൊത്ത പാൽനീരായ്ത്തയിർച്ചണ്ടികലന്നഹോ
പലേ പുഴയൊലിയ്ക്കുന്നദിക്കിലെത്തും സഹസ്രദർ 6
നൂറായിരം പയ്യളെത്താൻ വിധിപോലെ കൊടുക്കുകിൽ
ഏറ്റവും വൃദ്ധിപൂണ്ടിട്ടാ സപ്തലോകത്തു പൂജ്യനാം 7
രണ്ടിടത്തും പത്തുപേരെയച്ഛനമ്മകഥം പൂർവ്വരെ
പൂജ്യലോകത്താക്കി വംശം ശുദ്ധമാക്കിടുമാപ്പുമാൻ. 8

പയ്യിൻപ്രമാണത്തിനെഴും പ്രമാണ-
മെഥംകൊണ്ടെഴും പയ്യിനെ നല്കിയോനും
പാനീയമേകുന്നവനും യമന്റെ
ലോകത്തിലേയ്ക്കില്ലൊരുയാതനാംശം 9
പവിത്രമേറ്റം ത്രിജഗൽപ്രതിഷ്ഠ
വാനോക്കു മാതാക്കളെ മാന്യമാരെ
അനപാലംഭംചെയ്തിടേണം വലംവെ-
യ്ക്കേണം പാത്രേനല്കണം വേണ്ടകാലം 10
കിടാവോടും വസ്ത്രമോടൊത്ത കാംസ്യ-
ദോഹക്കൊമ്പിക്കപിലപ്പയ്യിനെത്താൻ
കൊടുത്തവൻ ദുർവ്വിഗാഹം യമന്റെ
സഭയ്ക്കേകം നിഭ്യം കേറുമല്ലോ. 11

അഴകിൽപ്പലരൂപത്തിൽ വിശദരൂപകളാം മകഥം
ഗോക്കളെന്നിലിണങ്ങേണമെന്ന നിത്യവുമോതണം 12
ഇല്ലിതേക്കാഥംപുണ്യദാനമില്ലിതേക്കാഥം ശുഭം ഫലം
ഇതേക്കാഥംമെച്ചമുലകിലുണ്ടാവാൻവയ്യൊരെണ്ണവും 13
രോമം തോൽ കൊമ്പു വാൽ പാലുമേദസ്സുമിവകൊണ്ടഹോ
ചേർത്തു യജ്ഞംവഹിയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നതിൽപ്പരമെന്തിനി 14
ചരാചരജഗത്തിങ്കലെല്ലാം വ്യാപിപ്പതേവളോ
ആദ്യേനവെക്കുമ്പിടുന്നോൻ ഭൂതഭവ്യത്തിനമ്മയെ. 15

ഗുണപചനസമൂഹമൊട്ടുമാത്രം
നുവര! പശുക്കളിലുള്ളതിങ്ങു ചൊന്നോൻ

അവയിലുമതിയായ ദാനമൊന്നി-
ല്ലവയിൽമുതിർന്നവലംബമില്ല വേറേ. 16

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതു വരമിതു ഭൂമിദൻ നിനച്ചാ
പ്രവരമഹർഷിവചസ്സുകേട്ട മാന്യൻ
നിയതമതി കൊടുത്തു ഭൂസുരക്കായ്.
പ്പുലപടി ഗോധനമങ്ങു നേടി ലോകം. 17

---

81. ദാനധർമ്മം ഗോപ്രദാനികം വ്യാസശുകസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പവിത്രൌഘപവിത്രംതാൻ ലോകത്തിൽശ്ശിഷ്ടമെന്തുവാൻ
പരമം പാവനമതു പറഞ്ഞാലും പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ചിലയേറും പുണ്യഗോക്കൾ കയറീടുന്ന മർത്ത്യരെ
താങ്ങീടുന്ന പ്രജകളെ ഹവിസ്സാൽപ്പാലിനാലുമേ 2
ഗോക്കളേക്കാൾപ്പുണ്യമൊന്നുമില്ലാ ഭരതസത്തമ!
പവിത്രപുണ്യകളിവ മുപ്പാരിൽ ശ്രൈഷ്ഠ്യമുള്ളവ 3
ദേവന്മാർക്കും മേലെയല്ലോ ഗോക്കൾ വാഴുന്നിതങ്ങിനേ
ഇവ നല്കീക്കയറീടും സ്വർഗ്ഗമെത്തും മനീഷികൾ 4
മാന്ധാതാവായവുനാശൻ യയാതിനഹുഷൻ പരം
ആറായിരംകണക്കായിയെന്നും ഗോക്കളെ നല്കിയോർ 5
മുഖ്യസ്ഥാനംപുക്കിതങ്ങു വാനവർക്കും സുദുർല്ലഭം
എന്നാലിതിൽപ്പൂർവ്വകഥ പറയാമനഘാശയ! 6

ഋഷികൾക്കുത്തമൻ വേദവ്യാസനെബ്ബുദ്ധിമാൻ ശുകൻ
കണ്ടിട്ടിട്ടാഹ്നികംചെയ്ത ശുചിപ്രയതമാനസൻ 7
ചോദിച്ചു ലോകേ മേൽക്കീഴുകണ്ടൊരച്ഛനൊടിങ്ങിനേ
സർവ്വയജ്ഞത്തിലും ശ്രേഷ്ഠയജ്ഞം കാണുന്നതെന്തുവാൻ 8
എന്തുചെയ്താൽ ശ്രേഷ്ഠപദമെത്തിടുന്നു മനീഷികൾ
വാനോരെന്തു പവിത്രത്താൽ വിണ്ണേറിടുന്നതാം വിഭോ! 9
യജ്ഞത്തിനെന്തു യജ്ഞതപം യജ്ഞം നിലനിൽപ്പതുമെങ്ങുവാൻ
ദേവകൾക്കെന്തുത്തമമെന്തതിലും മുഖ്യസത്വവും 10
പവിത്രൌഘപവിത്രംതാനെന്തെന്നോടച്ഛനോതണം
ഈപ്പറഞ്ഞിതു കേട്ടിട്ടാ വ്യാസൻ പരമധാർമ്മികൻ
പുത്രനോടോതിനാൻ മുറ്റും തത്വമായ്ഭൂരതർഷഭ! 11

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ശ്ലോകൾ ഭൂതൌഘപ്രതിഷ്ഠശ്ലോകളത്രേ പരായണം
ശ്ലോകൾ പുണ്യപവിത്രങ്ങൾ ശോധനം പാവനം പരം 12
പണ്ടു കൊമ്പില്ലാത്തവകൾ ശ്ലോകളെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം
അവ്യയപ്രഭവക്കൊമ്പുകിട്ടാനായിബ്ഭജിച്ചുപോൽ 13
ബ്രഹ്മൻ പ്രായോപവേശംപൂണ്ടങ്ങുകണ്ടിട്ടു പയ്യുകൾ
അന്നശ്ലോകൾക്കീപ്സിതം പിന്നെ പ്രത്യേകം നല്കിനാൻ പ്രഭു 14
ഏവർക്കേതു നിലയ്ക്കിഷ്ടമവർക്കമ്മട്ടു കൊമ്പുമായ്
നാനാവിധത്തിൽക്കൊമ്പൊത്തു ശോഭിച്ചു ശ്ലോകൾ പുത്രക! 15
ബ്രഹ്മാവിൻവരാൽക്കവ്യഹവ്യം നല്കും ശുഭാംഗികൾ
പവിത്രപുണ്യസുഭഗപുണ്യപുംസ്ഥാനചിഹ്നകൾ 16
ശ്ലോകളോ പുണ്യതേജസ്സാണാശ്ലോദ്യാനം പ്രശസ്തമാം
അരിവറ്റെക്കൊട്ടുകുന്നു സാധുക്കൾ ഗതമത്സരർ 17
അവരത്രേ സുകൃതികൾ സർവ്വദാനദരാണവർ
പുണ്യശ്ലോലോകമെത്തീടുമവരങ്ങനഘാശയ! 18
അങ്ങു തേൻകായ്മാമരങ്ങൾ ദിവ്യപുഷ്പഫലങ്ങളാം
സുഗന്ധി ദിവ്യപുഷ്പങ്ങളത്രേ ദ്വിജസത്തമ! 19

ഭൂമിയെല്ലാം രത്നമയം മുറ്റും പൊന്മണലുള്ളതാം
സർവ്വർത്തുസുഖസംസ്പർശം പൊടിയറിളകാത്തതാം
ചെന്താമരപ്പൂക്കൾ മണിഖണ്ഡപൊന്മയമങ്ങിനേ
തരുണാദിത്യവർണ്ണങ്ങളൊത്തുനില്പൂ ജലാശയം
മഹത്മണിപത്രങ്ങൾ പൊൻതാസ്സുള്ളല്ലിയുള്ളവ
നീലോല്പലങ്ങൾ കലരും പൊയ്ത്താരണിസരസ്സുകൾ
സഹസ്രാവർത്തമുടയ പൂർത്ത നീർമരുതിൻനിര
പൂർത്തസന്താനവൃക്ഷക്കാടിവകൊണ്ടുമണിഞ്ഞവ
തെളിഞ്ഞ മുത്തുമിന്നുന്ന രത്നമെന്നിവയാലുമേ
പൊന്മണൽപ്പുറവും പൊങ്ങിനില്പും പുഴകളുണ്ടതിൽ
സർവ്വരത്നമയം ചിത്രമാമരങ്ങൾ നിറഞ്ഞവ
പൊന്മയങ്ങളുമങ്ങഗിപ്രഭങ്ങളുമതേവിധം
പൊന്നിൻകുന്നുകളുണ്ടു മണിരത്നശിലാഞ്ചിതം
സർവ്വരത്നാഢ്യോച്ചശൃംഗങ്ങളുമായ് വിലസുന്നതേ
നിത്യം പൂർത്തും കാച്ചുമുണ്ടു നഗങ്ങൾഖഗസങ്കുലം
ദിവ്യഗന്ധരസപ്പൂകായ്കളുമായ് ബ്ഭരതർഷഭ!
രമിപ്പൂ പുണ്യകർമ്മാക്കളുണ്ടു നിത്യം യുധിഷ്ഠിര!
സർവ്വകാമസമൃദ്ധാർത്ഥർ മന്യുപോയ് മാലൊഴിഞ്ഞവർ
വിചിത്രരത്നരുചിരവിമാനം പുക്കു ഭാരത!
മോദിപ്പൂ പുണ്യകർമ്മാക്കൾ വിഹരിപ്പൂ യശസ്വികൾ
ശുഭാപ്സരസ്സ്ത്രീകളുമൊക്കൊപ്പം ക്രീഡിപ്പൂ മനാവ!
ഗോദാനംചെയ്ത നേടീടുമീ ലോകങ്ങൾ യുധിഷ്ഠിര!
അവക്കുധീശ്വരൻ പൂഷാമാരുതൻ ബലവാൻ ബലി
ഐശ്വര്യേ വരുണൻ രാജാപേർമാത്രം യുഗമെത്തുവോർ
ചന്ദ്രത്തിൽപ്പലരൂപത്തിൽ വിശ്വരൂപകളുമ്മകൾ
പ്രജാപത്യമിതോ ബ്രഹ്മൻ പ്രതിയെന്നും ജപിയ്ക്കിലും
ഗോശ്രുശ്രൂഷകഴിച്ചാലും പിന്തുടർന്നാലുമങ്ങിനേ
സന്തുഷ്ടമാരവന്നേകം സുദുർല്ലഭവരങ്ങളും
ദ്രോഹിയ്ക്കാല്ലാ മനസ്സാലും ഗോക്കൾക്കെന്നും സുഖപ്രദൻ
അച്ചിച്ചിടേണമെപ്പോഴും കുമ്പിട്ടും പൂജചെയ്യണം.

ഓന്തൻ പ്രീതമനസ്സെന്നുമവൻ ഗോവൃഷ്ടിയേറിട്ടം
മന്നാളുഷ്ണം മൂത്രപാനം മുന്നാൾ ചൂടുള്ള പാൽകുടി 35
മുന്നാളുഷ്ണം പാൽകുടിച്ചു മുന്നാൾ ചൂടുള്ള നൈകുടി
മുന്നാളുഷ്ണം നൈകുടിച്ചു കാറുണ്ടീടുക മൂന്നുനാൾ 36
ശുദ്ധമാമേതിനാൽ വാനോർ മുഖ്യലോകം ഭജിപ്പതോ
ശുദ്ധാതിശുദ്ധമാ നെയ്യു ശിരസ്സിങ്കൽ വഹിയ്ക്കണം 37
നെയ്യാലഗ്നിയ്ക്കു ഹോമിയ്ക്ക സ്വസ്തി ചൊല്ലിയ്ക്ക നെയ്യിനാൽ
നെയ്കുടിയ്ക്കുക നെയ്നല്ലകെന്നാൽഗ്ഗോപുഷ്ടിയേറിട്ടം 38
ഗോമയോത്ഥയവംവെച്ചു മാസം പ്രാശിതയാവകൻ
ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കൊത്ത പാപമെല്ലാമതിൽ വിശുദ്ധമാം 39
പോരിൽട്ടാനവർ തോല്പിച്ച വാനോരീശ്വരമാന്തതേ
ദേവത്വവും നേടിയവർ സിദ്ധരായി മഹാബലർ 40
പവിത്രപുണ്യമാർ ഗോക്കൾ മഹാപാവനമേറവും
അവയെബ്രാഹ്മണക്കേകിൽ നരൻ സ്വർഗ്ഗംഭജിയ്ക്കുമേ. 41
ശുചിയായ്പ്പയ്ക്കൾ നടുവിലുള്ളാൽഗ്ഗോമതിചൊല്ലുക
ശുദ്ധാംഭസ്സാലാചമിച്ചു നിർമ്മലൻ ശുചിയായ്വരും 42
തീനടുക്കും പൈനടുക്കും ബ്രാഹ്മണന്മാർസദസ്സിലും
വിദ്യാവേദവ്രതസ്നാതർ വിപ്രന്മാർ പുണ്യകർമ്മികൾ 43
യജ്ഞമൊക്കും ഗോമതിയെപ്പറിപ്പിയ്ക്കുക ശിഷ്യരെ
മുന്നാൾപവസിച്ചെന്നാൽസ്സിദ്ധമാം ഗോമതിവരം 44
പുത്രകാമൻ നേടിടുന്നു പുത്രനെയും ധനത്തെയും
ഭർത്തൃകാമിനി ഭർത്താവെക്കാമമൊട്ടുമേ നരൻ 45
സന്തോഷിയ്ക്കും ഗോക്കളേകും സേവിച്ചാലില്ല സംശയം
ഏവം യജ്ഞീയമാർ ഗോക്കൾ കാമംനല്കുന്ന യോഗ്യകൾ 46
പരം രോഹിണിമാരോക്കുകിലയ്ക്കില്ലൊന്നുമേലെയായ്.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വസുള്ളച്ചൻ ചൊല്ലിയിതു കേട്ട തേജസ്വിയാം ശുകൻ
പൂജിച്ചു ഗോക്കളേ നിത്യമെന്നാൽപ്പൂജിയ്ക്കുനിയുമേ. 47

82. ദാനധർമ്മം ഗോശ്രീസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ധൈര്യവാനകം ശ്രീയൊടൊത്തതെന്നായിക്കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ
ഇതു കേൾപ്പാനാശയിതിൽസ്സംശയം ഹേ പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
നൃപ! ശ്രീയും ഗോക്കളുമായ്സ്സംവാദം ഭരതോത്തമ! 2
കാന്തരൂപംപൂണ്ടെഴും ശ്രീഗോമദ്ധ്യത്തിൽക്കടന്നുതേ
ആവാടംക്കെഴുന്നഴകുകണ്ടാശ്ചര്യപ്പെട്ട ഗോക്കളും. 3

ഗോക്കൾ പറഞ്ഞു

നീയാരുദേവി!യെങ്ങുന്നാണഴകാലെതിരറവാടം
വിസ്മയിപ്പൂ മഹാഭാഗേ! നിൻസൌന്ദര്യത്തിലിജ്ജനം 4
ഞങ്ങൾക്കു നിന്നെയറിവാൻമോഹം പോവതുമെങ്കു നി
തതപമായ് വരവണ്ണാഭേ! സത്യം ഞങ്ങളൊടോതണം. 5

ശ്രീ പറഞ്ഞു

നിങ്ങൾക്കു ഭദ്രം ഞാൻ ലോകകാന്തയാം ശ്രീ പുകഴ്ന്നവൾ
ഞാൻ പെടിഞ്ഞുള്ള ദൈത്യന്മാരേറെയാണ്ടയ്ക്കു നഷ്ടരായ് 6
ഞാൻ കൈക്കൊണ്ടുള്ള വാനോർകളേറെയാണ്ടയ്ക്കു തുഷ്ടരാം
ഇന്ദ്രൻ വിവസ്വാനാസ്സോമൻ വിഷ്ണുവഗ്നിയങ്ങിനെ 7
ഞാൻ കയ്ക്കാണ്ടോർ സിദ്ധിയേല്പൂ വാനോർകളുമീന്ദ്രനും
ഗോക്കളേ! ഞാൻ ചെന്നിടാത്തോർ സത്വങ്കൊണ്ടും നശിയ്ക്കുമേ
ധർമ്മമർത്ഥം കാമമിവ ഞാനേറു സുഖമാണ്ടവ
ഏവം പ്രഭാവ ഞാനോക്ക സുഖംനല്കുന്ന ഗോക്കളേ! 9
ഇച്ഛിപ്പേൻ നിത്യവും നിങ്ങളെല്ലാരിലുമിരിയ്ക്കുവാൻ
വന്നു നിങ്ങളൊടത്രിപ്പേൻ ശ്രീയൊടൊന്നിച്ചിരിയ്ക്കുവാൻ. 10

ഗോക്കൾ പറഞ്ഞു.

ഉറയ്ക്കാത്തചപല നീ പലപോരിൽസ്സമാനയം
ഞങ്ങൾക്കു നീ വേണ്ട ശുഭംവരും പോകിഷ്ടമുള്ളിടം 11
മെയ്യുള്ളോർ ഞങ്ങളെല്ലാരും നിന്നൊക്കൊണ്ടെന്തുസാദ്ധ്യമാ-
യത്രേഷ്ടംപോക നീ വേണ്ട കായ്മയീ നമുക്കിഹ. 12

ശ്രീ പറഞ്ഞു.

നിങ്ങൾക്കുതക്കതോ എന്നൊക്കൊണ്ടോടാത്തതു ഗോക്കളേ! 13
സത്യമാണീ ലോകവാദം പാരിൽസ്സുവ്രതമാർകളേ!
താനേ ചെന്നാൽപ്പരിഭവമുണ്ടാമെന്നതു തീച്ചയായ് 14
പണ്ടുള്ളുഗ്രതപം ചെയ്തിട്ടെന്നെസ്സേവിപ്പു മാനവർ
ദേവദാനവഗന്ധർവ്വപിശാചാഹിനിശാടരും 15
എൻപ്രഭാവമിതാണെന്നെ സ്വീകരിയ്ക്കുക ഗോക്കളേ!
സൌമ്യമാരേ! സ്ഥിരചരത്രിലോകേ നിന്ദ്യയല്ല ഞാൻ. 16

ഗോക്കൾ പറഞ്ഞു

നിന്ദിപ്പതില്ലാ ഹേ ദേവി! യവമാനിയ്ക്കയല്ല നാം
ഉറപ്പറോരാം ചപല നീയതേ നിന്നെയൊഴിപ്പതും 17
എന്തിനേറെച്ചൊല്ലിടുന്നു പോക നീയിഷ്ടമുള്ളെടം
മെയ്യുള്ളോർ ഞങ്ങളെല്ലാം നീയെന്തിനാണനഘാശയേ. 18

ശ്രീ പറഞ്ഞു.

മാനപ്രദകളേ! സർവ്വലോകർക്കും ഞാൻ വിനിന്ദ്യയാം
നിങ്ങളെന്നെയുപേക്ഷിച്ചാൽ പ്രസാദിയ്ക്കുവിനെൻറെ മേൽ 19
ശരണ്യയോഗ്യമാർ നിങ്ങൾ ശരണം വന്നൊരുത്തിയെ
രക്ഷിച്ചുകൊൾവിനീയെന്നെ നിന്ദിയ്ക്കാത്തോരു ഭക്തയെ. 20
ഞാൻ മാനനത്തെയിച്ഛിപ്പൂ ശിവമാർ നിങ്ങളെപ്പൊഴും
വാഴേണം കീഴിലംഗത്തിൽ നിന്ദ്യമാമൊന്നിലെങ്കിലും 21

അംഗത്തിൽ നിന്ദ്യമൊന്നില്ലാ നിങ്ങൾക്കനഘമാർകളേ!
പവിത്രപുണ്യസുഭഗമാരെനിയ്ക്കാജ്ഞ നല്കുവിൻ
നിങ്ങൾക്കുടയ ദേഹത്തിലെങ്ങു വാഴേണ്ട തൊല്ലുവിൻ. 22

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

എന്നുകേട്ടിട്ട കാരുണ്യവാത്സല്യകുലഗോക്കളും
എല്ലാരുമൊത്തു മന്ത്രിച്ചാ ശ്രീയിനോടോതി മന്നവ! 23

ഗോക്കൾ പറഞ്ഞു.

അവശ്യം നിന്നെ മാനിയ്ക്കവേണം ഞങ്ങൾ യശസ്വിനി!
മലമൂത്രംവാഴ്ക ഞങ്ങൾക്കായതും പുണ്യമാം ശുഭേ! 24

ശ്രീ പറഞ്ഞു.

ഭാഗ്യം പ്രസാദിച്ചു നിങ്ങളെന്നിലേറമനുഗ്രഹം
ഏവമാട്ടേ ശുഭം പൂജയേറേൻ സുഖദമാർകളേ! 25
ഏവം കരാർചെയ്ത ലക്ഷ്മി ഗോക്കളായിട്ട ഭാരത!
അവരെല്ലാം കണ്ടുനില്ക്കെയവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ 26
എന്നീപ്പൈച്ചാണകത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം പുത്ര! തൊല്ലിനേൻ
ശ്രേഷ്ഠർക്കുള്ളോരു മാഹാത്മ്യം തൊല്ലുവൻ കേൾക്ക വീണ്ടുമേ.

83. ദാനധർമ്മം ഗോലോകവർണ്ണനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു.

പശുദാനംചെയ്യുവർക്കും ഹുതശിഷ്ടാശികൾക്കുമേ
സത്രങ്ങൾ യജ്ഞങ്ങളിവ നിത്യമുണ്ടു യുധിഷ്ഠിര! 1
തയിരുംനെയ്യുമില്ലാതെ യജ്ഞമൊന്നും നടന്നിടാ
യജ്ഞത്തിന്നതിൽ യജ്ഞതമിതുമൂലമുരപ്പതാം 2
സർവ്വദാനത്തിലുംവെച്ചു ഗോദാനംതാൻ പ്രശസ്തമാം
പവിത്രശ്രേഷ്ഠമാർ ഗോക്കളിതു പാവനമുത്തമം 3

സേവിയ്ക്കപുഷ്ടിയ്ക്കിവയെശ്ശാന്തിയ്ക്കുമതുപോലെതാൻ
ഇവയ്ക്കെഴും പാൽതൈരെനെയ് മുറും പാപപ്രമോചനം 4
ഗോക്കളത്രേ മഖ്യതേജസ്സീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
പവിത്രം ഗോക്കളേക്കാളും മേലെയൊന്നില്ല ഭാരത! 5
ഇതിന്നുദാഹരണമായ് ചൊല്ലുന്നുണ്ടീപ്പഴങ്കഥ
പിതാമഹന്റെ സംവാദമിന്ദ്രന്റേയും യുധിഷ്ഠിര! 6
ദൈത്യന്മാർ തോറ്റുപോയാറേ ശക്രൻമുപ്പാരിനീശനായ്
പ്രജയൊട്ടക്കൊത്തുചേന്നു സത്യധർമ്മത്തിൽ നില്പുമായ് 7
പരം മുനീന്ദ്രർ ഗന്ധർവ്വർ കിന്നരാഹിനിശാടരും
ദേവാസുരസുപർണ്ണന്മാർ പ്രജാപതികളും ശരി 8
ചെന്നു സേവിച്ചിതൊരുനാൾ കുന്തീപുത്ര! വിരിഞ്ചനെ
നാരദൻ പർവ്വതൻ പിന്നെ വിശ്വാവസു ഹഹാഹ്ഹഹ 9
ദിവ്യതാനത്തൊടും പാടിസ്സേവിച്ചൂ പ്രഭുവേപ്പുരം
അവിടെദ്ദിവ്യപുഷ്പങ്ങൾ വീശി മാരുതനപ്പൊഴേ 10
വേറേവേറേ സുഗന്ധങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നാർതുക്കളും
ആദ്ദേവസദസ്സായത്തിൽസ്സർവ്വഭൂതങ്ങളൊത്തതിൽ 11
ദിവ്യവാദ്യംമുഴങ്ങുമ്പോൾദ്ദിവ്യസ്ത്രീചാരർ മൂഴവേ
കമ്പിട്ടുകുപ്പിദ്ദേവേശനോടു ചോദിച്ച വാസവൻ 12
ഭഗവാനേ! ദേവകൾക്കും ലോകേശക്കും പിതാമഹ!
മേലാവാനെന്തു ഗോലോകമിതു കേൾപ്പതിനാഗ്രഹം 13
എന്തുചെയ്തു ഗോക്കളിഹ തപസ്സോ ബ്രഹ്മചര്യമോ
രജസ്സെന്യേ ദേവകൾക്കും മേലേ സുഖമിരിയ്ക്കുവാൻ 14
ബ്രഹ്മാവപ്പോൾചൊല്ലി വലവൈരിയാം ശക്രനോടുടൻ
തിരസ്കരിപ്പു നീ നിത്യം ഗോക്കളേ വലസൂദന! 15
അതാണവറിൻ മാഹാത്മ്യമറിയാത്തതു കേൾ വിഭോ!
ഗോക്കൾക്കെഴും വൻപ്രഭാവമാഹാത്മ്യങ്ങൾ സുരശ്രേഷ്ഠ! 16
യജ്ഞാംഗമാണുപോൽഗ്ഗോക്കൾ യജ്ഞംതാനാണു വാസവ!
ഇവയില്ലെന്നാകിൽ യജ്ഞംനടന്നീടില്ലൊരിയ്ക്കലും 17
ധരിയ്ക്കുന്നു പ്രജകളെ ഹവിസ്സാൽപ്പാലിനാലുമേ
ഇവയ്ക്കെഴും മക്കൾ കൃഷിയോഗത്തേയും വഹിപ്പതാം 18

ധാന്യങ്ങളും വിത്തുകളുമുണ്ടാക്കുന്നു പലേതരം
യജ്ഞം നടപ്പതതിനാൽക്കവ്യം ഹവ്യവുമെങ്ങുമേ 19
തയിൽ പാൽനെയ്യുമിവകൾ പുണ്യങ്ങൾ നരനായക!
വഹിപ്പു പലഭാരങ്ങൾ പൈദാഹംപൂണ്ടഴനുമേ 20
മുനീന്ദ്രരേയും താങ്ങുന്നു കർമ്മൽ പ്രജകളേയുമേ
പരം സുകൃതകർമ്മത്താൽ വാസവാച്ഛ്രേഷ്ഠമേന്തുവോർ 21
അതാണനമ്മേക്കാൾ മേലെയിവവാഴുന്നതെപ്പൊഴും
ഇപ്രകാരം ദേവകൾക്കുംമേലേ പാപ്പിനുകാരണം 22
ഗോക്കൾക്കുള്ളതു ഞാനിപ്പോളോതിക്കൊണ്ടേൻ ശതക്രതോ
വരമേറേറാർ വരങ്ങളിവയത്രേ പുരന്ദര! 23
പുണ്യം ചെയ്യും സുരഭികൾ ശ്രദ്ധമാർ ശ്രുചിഹനകൾ
ഗോക്കൾ ഗോവിൽസ്സുരഭികൾ വന്ന ഹേതു സുരോത്തമ! 24
എന്തെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞീടാം വലസൂദന! കേൾക്ക നീ.
പണ്ടു ദേവയുഗത്തുണ്ണീ! യോഗ്യർ ദേവേന്ദ്രരങ്ങിനെ 25
മുപ്പാർ കാക്കുന്നകാലത്തു വിഷ്ണുഗർഭത്തിലാണ്ടനാൾ
സുദുശ്ചരം ഘോരതപസ്സമ്മട്ടതിചെയ്തുവേ 26
നിത്യമൊറക്കാലിൽനിന്നു പുത്രാർത്ഥമമരർഷഭ!
ആ മഹാദേവി വലിയതപം ചെയ്തുകണ്ടുടൻ 27
ദക്ഷന്റെ പുത്രിസുരഭിയെന്നുപേരുള്ള ദേവിയാൾ
ഘോരംതപംചെയ്തു ഹൃഷ്ടയായിദ്ധർമ്മപരായണ 28
ഗന്ധർവ്വർ വാഴും നല്ലോരു കൈലാസശിഖരത്തിലായ്
ഒറക്കാലാൽ നിന്നുകൊണ്ടാൾ പരമം യോഗമാണ്ടവൾ. 29
പതിനായിരമാണ്ടവം പത്തു നൂറാണ്ടുമങ്ങിനെ
അവൾക്കെഴും തപങ്കൊണ്ടു തപ്തർ ദേവർഷിപന്നഗർ 30
എന്നോടുമൊത്തു ചെന്നാശ്രയ്ക്കുകിൽനിന്നുതേ
തപസ്സേന്തുന്നൊരാദ്ദേവിയോടു ചിന്നെപ്പുറഞ്ഞു ഞാൻ 31
എന്തിന്നു ദേവി! നീയുഗ്രതപംചെയ്യുതനിന്ദിതേ!
മഹാഭാഗേ! പ്രസാദിച്ചേ നീത്തപങ്കൊണ്ടനിന്ദിതേ! 32
വരംവരിക്കു നീ ദേവി! തരാമെന്നായ്പ്പുരന്ദര!

സുരഭി പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! വരംപോരും മമ ലോകപിതാമഹ!
എനിയ്ക്കിതിപ്പോൾ വരമായ് നിൻപ്രസാദമിഹാനഘ! 33

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

എന്നു ചൊല്ലുന്ന സുരഭീദേവിയോടമരേശ്വര!
ഉത്തരം ഞാൻ ചൊന്നതിന്നു! കേട്ടുകൊൾകശചീപതേ! 34
അലോഭകാമ്യയാൽദ്ദേവി!തപസ്സാലും ശുഭാനനേ!
പ്രസാദിച്ചേൻ നിനക്കെന്നാലമരത്വം വരംതരാം. 35
മുപ്പാരിന്നുംമേലെയായിട്ടിനിമേൽപ്പാത്തുകൊൾക നീ
എൻപ്രസാദത്തിനാലെന്നാൽശ്ലോലോകം പേർപുകഴ്ന്നിടും 36
മർത്ത്യരിൽശ്ലാഘകമ്മങ്ങൾ ചെയ്യും പ്രജകളുംതവ
സ്ഥാനംവാഴും മഹാഭാഗേ! നിൻെറ മക്കളുമൊക്കെയും. 37
നീയുള്ളിലോത്തിടുന്നെല്ലാദ്ദിവ്യമാനുഷഭോഗവും
വിണ്ണിലെസ്സുഖവും ദേവി!യതാതത്തൊത്തിടും ശുഭേ! 38
അവൾക്കു ലോകങ്ങളിന്നു! സർവ്വകാമാനുഗതങ്ങളാം
അവിടെയെയ്തിടാ മൃത്യുജരയും തീയുമങ്ങിനെ 39
ഭൈമില്ലില്ല ശുഭേവുമൊന്നുമാദ്ദിക്കിൽ വാസവ!
അങ്കരണ്യങ്ങൾ ദിവ്യങ്ങൾ ദിവ്യാഭരണജാലവും 40
കാമങ്ങൾ വിമാനങ്ങളോടുമൊത്തുണ്ടു വാസവ!
ബ്രഹ്മചര്യം തപം സത്യം ദമമെന്നിവയാലുമേ
പലമട്ടിൽപ്പുണ്യദാനാൽത്തീർത്ഥസേവനയാലുമേ
വൻതപസ്സാലുമവ്വണ്ണം സുകൃതക്രിയയാലുമെ 42
ഗോലോകത്തിൽച്ചെന്നുകൂടാൻ സാധിയ്ക്കും പുഷ്കരേക്ഷണ!
ചോദിച്ചീടും നിന്നൊടു ഞാനിതൊക്കെശ്ശുക്ര!ചൊല്ലിനേൻ 43
ഗോക്കൾക്കു നീ പരിഭവംചെയ്യൊല്ലസുരസൂദന!

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതു കേട്ടു സഹസ്രാക്ഷൻ പൂജചെയ്തിതു നിത്യവും
ഗോക്കളെ ബ്രഹ്മാനിച്ചുകൊണ്ടാൻ നിത്യം യുധിഷ്ഠിര! 44

ഇതൊക്കെച്ചൊല്ലി നിന്നോടു പാവനം ഞാൻ മഹാദ്യുതേ
പവിത്രം പരമം ഗോക്കൾക്കുള്ള മാഹാത്മ്യമുത്തമം 45
പറകിൽപ്പുരുഷവ്യാഘ്ര! സർവ്വപാപവിനാശനം
ഇതു നിത്യം ശ്രദ്ധയൊത്തു വിപ്രരോടുരചെയ്കിൽ 46
ഹവ്യകാവ്യങ്ങളിൽ മഖപ്പിതൃക്രിയകളിങ്കലും
സർവ്വകാമമേക്ഷയ്യം തൽപ്പിതൃക്കൾക്കു സിദ്ധമാം 47
ഗോക്കളിൽഭക്തിയുടയോൻ നേടുമിച്ഛിച്ചതൊക്കെയും
ഗോക്കളിൽഭക്തരാർ കാമംനേടുമാ സ്ത്രീജനങ്ങളും 48
പുത്രാർത്ഥി പുത്രനേ നേടും നേടും കന്യാർത്ഥി കന്യയെ
ധനാർത്ഥിധനവും നേടും നേടുംസൌഖ്യാർത്ഥിസൌഖ്യവും 49
ഗോക്കളിൽഭക്തിയുള്ളോനു കിട്ടാതൊന്നില്ല ഭാരത!

---

84. ദാനധർമ്മം: സുവർണ്ണോല്പത്തി

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹൻ ചൊല്ലിയല്ലോ പരം ഗോദാനമുത്തമം
വിശേഷിച്ചും ധർമ്മമൊന്നുനോക്കീടും മനുവക്കിഹ 1
രാജ്യമെല്ലാപ്പൊഴും ദുഃഖമകൃതാത്മസുദുർഗ്ഗമം
മിക്കതും മനുവന്മാർക്കു കിട്ടില്ലാ ശുഭയാംഗതി 2
നിയതം ഭൂമിദാനത്തെച്ചെയ്തീടിൽശ്രദ്ധരായ്വരും
ധർമ്മങ്ങളൊക്കെയെന്നോടങ്ങരുളീ കുരുനന്ദന! 3
അവർണ്ണം ചൊല്ലി ഗോദാനം നൃഗൻചെയ്തതതേവിധം
നാചികേതമഹർഷീന്ദ്രൻ പണ്ടുകാണിച്ചതന്നതും 4
വേദാഗ്രദക്ഷാതലല്ലോ ക്രിയയ്ക്കാട്ടുക ദക്ഷിണ
മുറയും മഖത്തിലുദ്ദിഷ്ടം ഭൂമിഗോക്കൾ സുവർണ്ണവും 5
സുവർണ്ണമാം ദക്ഷിണയെന്നതിൽപ്പരമയാംശ്രുതി
പിതാമഹ! യഥാതത്ത്വമിതുകേൾപ്പാനൊരാഗ്രഹം 6
പൊന്നെന്തെങ്ങിനെയുണ്ടായിതേതുകാലത്തിലെന്തിനാൽ
ഇതിനു ദൈവമെന്തെന്തു ഫലംമുഖ്യതമെങ്ങിനെ 7

എന്തേ സുവർണ്ണദാനത്തെപ്പൂജിയ്ക്കുന്നു മനീഷികൾ
എന്തുകൊണ്ടതു യജ്ഞത്തിൽ ദക്ഷിണാർത്ഥം പ്രശസ്തമായ് 8
എന്തിനാൽഭൂഗോക്കളേക്കാൾപ്പൊന്നേറും ശ്രേഷ്ഠപാവനം
പ്രധാനമായ് ദക്ഷിണയിലതു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 9

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കേൾക്കു ശ്രദ്ധയൊടും രാജൻ! ബഹുകാരണവിസ്തരം
സുവർണ്ണോല്പത്തിയും പിന്നെ ഞാനങ്ങനുഭവിച്ചതും 10
എന്നച്ഛനതിതേജസ്വിയവസാനിച്ചു ശന്തനു
അവനായ് ശ്രാദ്ധമേകീടാൻ ഗംഗാദ്വാരംഗമിച്ചു ഞാൻ 11
ഉണ്ണീ! ഞാനങ്ങു ചെന്നച്ഛനായിശ്രാദ്ധംതുടങ്ങിനേൻ
എന്നമ്മ ഗംഗയവിടെസ്സഹായംചെയ്തിതപ്പൊഴേ 12
പിന്നെ മുന്നിൽസ്സിദ്ധമുനിമാരെയേ കായിരുത്തി ഞാൻ
ജലദാനം മുതൽക്കുള്ള കർമ്മങ്ങു തുടങ്ങിനേൻ 13
അതുചെയ്തു യഥോദ്ദിഷ്ടം പൂർവ്വകർമ്മം സമാഹിതൻ
മുറയ്ക്കു പിണ്ഡം നന്നായിവെയ്ക്കുവാനായ്ത്തുടങ്ങിനേൻ 14
അപ്പോൾത്തദ്ഭവിരിസ്ഥാനം പിളർന്നു രുചിരാംഗദം
ഭ്രഷ്ണാം തുങ്ങിടുന്നോരു കയ്യയർന്നു ധരാപതേ! 15
അതു പൊങ്ങിക്കണ്ടനേരമേറ്റം വിസ്മയമാർന്നു ഞാൻ
പ്രത്യക്ഷമായിട്ടെന്നച്ഛൻ വാങ്ങുന്നുണ്ടെന്നു ഭാരത! 16
ഉടൻ പിന്നൊബ്ബോധമാർന്നോൻ ശാസ്ത്രപ്പടി നിനച്ചു ഞാൻ
കയ്യിലീവിധിവേദത്തിൽ വിധിപ്പിലെന്നുതാൻ പ്രഭോ! 17
പിണ്ഡം നരൻ കൊടുക്കണമെന്നുറപ്പായിവന്നുമേ
നേരേ മനുഷ്യന്റെ പിണ്ഡം തൽപ്പിതൃക്കളൊരിയ്ക്കലും 18
വാങ്ങാറില്ലെന്നു വിഹിതം പിണ്ഡം ദർഭയിൽ നല്ലണം
പിന്നെയച്ഛന്റെ കൈകാട്ടിയതു കൂട്ടാക്കിടാതെ ഞാൻ 19
ശാസ്ത്രം പ്രമാണമായ്സൂക്ഷ്മം പിണ്ഡത്തിൻവിധിയോർത്തുതാൻ
അതൊക്കെദ്ദർഭയിൽത്തന്നെ നല്കിനേൻ ഭരതർഷഭ! 20

ശാസ്ത്രമാശ്രാനുസാരങ്കൊണ്ടാണതോക്കെനരഷ്ടഭ!
ഉടൻ മറഞ്ഞിതെന്നച്ഛൻ തൻെറ കയ്യംനരാധി...! 21
പിന്നെ സപ്തപ്നാന്തത്തിലെൻെറ മുന്നിൽക്കാണ...ചിതൃക്കളെ
പ്രീത്യാ ചൊന്നാർ ഞങ്ങളേറ്റം പ്രീതരായ് ഭരതഷ്ടഭ! 22
നിൻെറയീയറിവാൽ ധർമ്മവ്യാമോഹംപെട്ട...ല്ല നീ
ശാസ്ത്രം പ്രമാണമെന്നാക്കിചെയ്കയാലയി മന്നാ...! 23
ആത്മാവു ധർമ്മം ശ്രുതവും വേദം മുനിപിതൃക്കളും
സാക്ഷാൽപ്പിതാമഹൻ ബ്രഹ്മൻ ഗുരുക്കന്മാർ ...പതി 24
പ്രമാണമാക്കിയിവരെയിളക്കീലേതുമേ സഗ...
നിയ്തീത്തുടന്നതൊട്ടറെ നന്നായീ ഭരതഷ്ടഭ! 25
എന്നാൽഗ്ഗോഭ്രമികാംക്ഷത്ഥം സുവർണ്ണം നല്ല...നുമേ
എന്നു ധർമ്മജ്ഞ! നാം മുറുംനമ്മാം മുത്തച്ഛരു... 26
പാവിതന്മാർ കളായ്ത്തീരുമതല്ലോ മുഖ്യപാ...
പത്തു മേലും പത്തു കീഴുമാംകളെക്കേറുമാ... 27
സുവർണ്ണം നല്ലുവോരെന്നു ചൊന്നാരെൻെറ ...തുകാംതാൻ
ഉടൻ ഞാൻ വിസ്മിതൻ ഭൂപ! ബോധമാണ്ട ധ...പതേ! 28
സുവർണ്ണദാനത്തിന്നായിട്ടറച്ചു ഭരതഷ്ടഭ!
രാജാവേ! കേട്ടകൊണ്ടാലുമെന്നാലൊന്നീപ്പഴങ്ക... 29
ജാമദഗ്ന്യൻെറ വിഷയം ധന്യമായുഷ്യവും വി...
ജാമദഗ്ന്യൻ രാമനേറമുഗ്രരോഷമിയന്നവൻ 30
മുന്നം മന്നിൽ ക്ഷത്രനാശംചെയ്തു മുവ്വേഴുവട്ടം
പിന്നെ മന്നൊക്കെ വെന്നിട്ട രാമൻ രാജീവ...നൻ 31
ക്രതു ചെയ്തീടിനാൻ വീരൻ ബ്രഹ്മക്ഷത്രാദിപൂജിതം
അശ്വമേധം മഹാരാജ! സർവ്വകാമങ്ങളൊത്തുത... 32
പാവനം സർവ്വജീവിയ്ക്കും തേജോദ്യുതിവിവർദ്ധനം
നിഷ്പാപനായീ തേജസ്വിയങ്ങാ ക്രതുഫലത്താൽ 33
ജാമദഗ്ന്യനറിഞ്ഞിലങ്ങാത്മാവിന്നൊരു ലാഘവം
ദക്ഷിണാഢ്യമഹായജ്ഞം യജിച്ചിട്ടാ മഹാശയൻ 34
ചോദിച്ചിതാഗ്നിഷ്ടിദേവന്മാരോടു ഭാഗ്യവാൻ
ഉഗ്രകർമ്മത്തിൽനില്ക്കുന്ന മർത്ത്യക്കെന്തതിപാവ... 35

അതുചൊൽവിൻ യോഗ്യരേ!യെന്നായിഘ്നണയൊടോതിനാൻ
ഇതുകേട്ടാ വേദശാസ്ത്രപ്രാജ്ഞർ ചൊല്ലീ മഹർഷികൾ
രാമ!വിപ്രരെയച്ചിയ്ക്ക വേദപ്രാമാണ്യദൃഷ്ടിയാൽ 36
വീണ്ടും വിപ്രർഷികളൊട്ട കേട്ടുകൊള്ളുക പാവനം
ആ പ്രാജ്ഞരെന്തു ചൊല്ലുന്നിതതിനെത്തന്നെ ചെയ്ക നീ. 37
വസിഷ്ഠനോടഗസ്ത്യൻ തന്നോടുംകശ്യപനോടുമേ
ആക്കായ്മംതന്നെ തേജസ്വിമോദിച്ച ഭൃഗുനന്ദനൻ 38
വിപ്രേന്ദ്രരേ! കാംക്ഷയെനിയ്ക്കുച്ചിച്ചീടേണ്ടതെങ്ങിനെ
ഇങ്ങെന്തുകർമ്മം യോഗത്താലെന്തുദാനത്തിനാലുമാം 39
നിങ്ങൾക്കെന്നിലനുഗ്രാഹ്യബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിൽ യോഗ്യരേ!
വിവരിപ്പിൻ പാവനമെന്തെനിയ്ക്കെന്നു മുനീന്ദ്രരേ! 40

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

ഗോക്കളെ ഭൂമിയെദ്രവ്യത്തേയും നല്കീട്ട ഭാർഗ്ഗവ!
പാപംചെയ്താൽപ്പൂതനാകുമെന്നും ഭാർഗ്ഗവ! കേൾപ്പു നാം 41
വേറിട്ട ദാനം വിപ്രർഷേ! കേൾക്ക പാവനമേറവും
ദിവ്യമർത്ത്യത്തുതാകാരമഗ്നിദേവന്റെ സന്തതി 42
പണ്ടു ലോകം ചുട്ടു വീയ്ക്കുകൊണ്ടുണ്ടായെന്നു കേൾപ്പു നാം
സുവർണ്ണമെന്നു പേർകൊണ്ടതു നീ നല്ല സിദ്ധനാം 43
വസിഷ്ഠഭഗവാൻ ചൊന്നാനവരോടു ശിതവ്രതൻ
രാമ! കേളഗ്നിനിറമാം സുവർണ്ണമുണ്ടായമാതിരി 44
നിനക്കെന്തു ഫലം നല്ലും ദാനത്താലതുമോതിടാം
സുവർണ്ണമെന്തെന്തിൽനിന്നു ഗുണവത്തായതെങ്ങിനെ 45
അതു കേൾക്ക മഹാബാഹോ! മുറും ഞാൻ പറയുന്നിതാ
അഗ്നിഷോമാത്മകമിതു സുവർണ്ണം തീപ്പിതോക്ക നീ 46
അജം തീ വരുണൻ മേഷം സൂര്യനശ്വമിതീക്ഷണം
ആനമാൻനാഗവുംപോത്തും സുരന്മാർകളുമങ്ങിനെ 47
കുക്കുടംപന്നിചമരം രാക്ഷസന്മാർ ഭൃഗൂദ്വഹ!
ഇഡഗോവുപയസ്സ്വിവം സോമൻഭവെന്ന മാം സ്മൃതി 48

ജഗത്തൊക്കെക്കടഞ്ഞിട്ട തേജോരാശിയുയർന്നതേ
പൊന്നിവററിനു വിപ്രർഷേ! രത്നം പരമമുത്തമം 49
ഇതിനാൽദ്ദേവഗന്ധർവ്വനാഗരാക്ഷസർ മർത്ത്യരും
പിശാചരും പ്രയതരായ്ദ്ധരിപ്പിതതിനെപ്പരം 50
കീടം തോൽവളകാംതൊട്ടലങ്കാരം പലേതരം
സുവർണ്ണത്താൽത്തീർത്തവയാൽ വിളങ്ങുന്നു ഭൃഗുത്തമ! 51
എന്നാൽ മുറവും പവിത്രത്തിൽപ്പവിത്രം പരമംമതം
ഗോത്രരത്നങ്ങളേക്കാളുമതോക്ക മനുജർഷഭ! 52
ഭൂമിയെശ്ശോക്കളേ. മറവു വല്ലതും നല്കിയാലിഹ
വിശേഷിപ്പു സുവർണ്ണത്തിൽദ്ദാനം പരമമായ് വിഭോ! 53
അക്ഷയം പാവനംപിന്നെസ്സുവർണ്ണമമരദ്രുതേ!
കൊടുക്കു വിപ്രമുഖ്യർക്കുചിതം പാവനമുത്തമം 54
സുവർണ്ണംതന്നെ വിധിയുള്ളൂ സുദക്ഷിണതോറുമേ
സുവർണ്ണം നല്കുകിലവർ സുദന്മാർകളായ്വരും 55
സുവർണ്ണം നല്കുകിലവർ ദേവന്മാരെക്കൊടുക്കയായ്
സർവ്വദേവകളാണഗ്നിയഗ്നിയാണാസ്സുവർണ്ണവും 56
എന്നാൽസ്സുവർണ്ണം നല്കീടിൽസ്സർവ്വദേവപ്രദാനമായ്
ഇതിലുംമേലെയൊന്നില്ലെന്നറിയൂ പുരുഷർഷഭ! 57
സുവർണ്ണത്തിൻറെമാഹാത്മ്യമിനിയും കേട്ടുകോൾക നീ
ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതു വിപ്രർഷേ! സർവ്വശാസ്ത്രവിദരോത്തമ! 58
ഇതു ഞാൻകേട്ടിരിപ്പുണ്ടു മുനാമേ ഭൃഗുനന്ദന!
പ്രജാപതികഥിച്ചിട്ട യഥാന്യായമതിൻനില 59
മഹാത്മാവായിടും രുദ്രനാശ്ലിഷ്ടഭഗവാനഹോ
പ്രധാനമാം പനിമലയിങ്കൽ ഭൃഗുകുലോദ്വഹ! 60
രുദ്രാണി ദേവിയേവേട്ടശേഷമേ ഭൃഗുനന്ദന!
മഹാത്മാവായ ഭഗവാൻ ദേവിയായ്സ്സംഗമിപ്പതിൽ 61
ഉദ്വിഗ്നരായിവാനോർകളെല്ലാം രുദ്രാന്തമെത്തിനാർ
അവർ ദേവൻ വരദയാമമയോടൊത്തിരിയ്ക്കവേ 62
കണ്ടിട്ട കനിയിച്ചോതി രുദ്രനോടുഭൃഗുദ്വഹ
ദേവ! ദേവിയുമായുള്ളീസ്സംഗമങ്ങയ്ക്കിഹാനഘ! 63

തപസാധിയ്ക്കാ താപസിയായ് തേജസാധിയ്ക്കുന്നതിതേജയായ്
അമോഘതേജസ്സല്ലോനീ ദേവോമാദേവിയുംശരി 64
ദേവ! നിങ്ങൾക്കുള്ളപഥ്യം ബലവത്തായ് വരും വിഭോ!
അതു മുപ്പാരിലിങ്ങൊന്നും ശേഷിപ്പിയ്ക്കില്ല നിശ്ചയം 65
അതിനാൽക്കുമ്പിടുന്നോരീ വാനോക്കായ് പൃഥുലോചന!
വരംനല്കുക ലോകേശ! ത്രൈലോക്യഹിതകാംക്ഷയാൽ 66
അപത്യദമടക്കിടും പുരുതേജസ്സു നീ വിഭോ!
ത്രൈലോക്യസാരമ്മാർനിങ്ങളീ ലോകത്തെത്തരിയ്ക്കുമേ 67
നിങ്ങൾക്കുണ്ടായൊരപത്യം വാനോരെത്താഴ്ത്തിടുംമുഖം
നിൻറെതു ഭൂദേവിവാനും പരം ത്രിദിവവും വിഭോ! 68
ഇതു താങ്ങാനാകയില്ലാ കൂടിയാലുമിതെന്മതം
തേജശ്ശക്തിയാൽ വേവുമതിനാലുലകൊക്കെയും 69
ഭഗവാനേ! പ്രസാദിച്ചുകൊൾകെന്നാൽ ഞങ്ങളിൽ പ്രഭോ!
അങ്ങയ്ക്കു ദേവിയിൽപ്പുത്രനുണ്ടാകൊല്ലാ സുരോത്തമ! 70
ജ്വലിയ്ക്കുമുഗ്രതേജസ്സു ധൈര്യംകൊണ്ടിട്ടടക്കു നീ
എന്നായവരുരയ്ക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ വൃഷഭധ്വജൻ 71
ആട്ടെയെന്നായ്സ്സുരരൊടു വിപ്രഷേ! ചൊല്ലിയുത്തരം
എന്നുരച്ചിട്ടു തേജസ്സു മേല്പോട്ടാക്കി വൃഷദ്ധ്വജൻ 72
ഊർദ്ധ്വരേതസ്സായിവന്നിതുനാംമുതലായവൻ
രുദ്രാണിയപ്പോൾക്കോപിച്ചു സന്താനോച്ഛേദമായതിൽ 73
വാനോരോടങ്ങോതിയപ്പോൾ സ്ത്രീഭാവാൽപ്പുരുഷോക്തിയാൽ
അപത്യകാമനാമെന്റെ ഭർത്താവെയൊഴിയിയ്ക്കയാൽ 74
സുരരേ! നിങ്ങളെല്ലാരുമനപത്യകളായ്വരും
പ്രജോച്ഛേദമെനിയ്ക്കിങ്ങുനിങ്ങൾ ചെയ്കകാരണം 75
വ്യോമഗന്മാർകളേ! നിങ്ങൾക്കാക്കും പ്രജകളിന്നിടാ
അഗ്നിയാശ്ശാപകാലത്തില്ലുചിടെബ്ഭഗ്രുപുംഗവ! 76
വാനോർ ദേവീശാപമൂലമനപത്യർകളായിനാർ
രുദ്രനങ്ങെതിരേറാരാത്തേജസ്സങ്ങേന്തിയപ്പൊഴേ 77
അതിൽ കുറഞ്ഞൊന്നൊലിച്ചു വിപോയിതു ഭൂമിയിൽ
ചെന്നുചാടീ തിയ്യിലപ്പോളതു വർദ്ധിച്ചിതദ്ഭുതം 78

ജേതസ്സു തേജസ്സിലൊത്തിട്ടാത്മയോനിതപമാൻതരേ
ഇതുകാലംതന്നെ പിന്നെയിന്ദ്രൻമുമ്പായ ദേവകൾ 79
അസുരൻ താരകനവനേറേം താപപ്പെടുത്തിയോർ
ആദിത്യവസുരുദ്രന്മാർ മരുത്തുക്കളിവരാശ്രിതർ 80
സാദ്ധ്യരും ത്രസ്തരായ് മേറും ദൈതേയന്റെ പരാക്രമാൽ
സ്ഥാനങ്ങളാസ്സുരരുടെ വിമാനങ്ങൾ പുരങ്ങളും 81
ഋഷികൾക്കുള്ളാശ്രമങ്ങളിരുദൈത്യർ ഹരിച്ചതേ
അവരൊക്കെദ്ദീനചിത്തരായിദ്ദേവമഹർഷികൾ 82
ശരണംപുക്കിതജരപ്രഭവാം ബ്രഹ്മദേവനെ.

---

85. ദാനധർമ്മം സുവർണ്ണോല്പത്തി.

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

അസുരൻ താരകൻ മുന്നം നീ വരംനല്കിയോൻ പ്രഭോ!
സുരർഷിപീഡചെയ്യുന്നു ചെയ്തവന്റെവധം ഭവാൻ. 1
അവങ്കൽനിന്നുണ്ട ഭയം ഞങ്ങൾക്കേറേം പിതാമഹ!
രക്ഷിയ്ക്ക ഞങ്ങളെദ്ദേവ! ഞങ്ങൾക്കില്ലന്യയാംഗതി. 2

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

സമൻ ഞാൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കുമധർമ്മംകൊൾകയില്ല ഞാൻ
ഉടൻ താരകനെക്കാൽചിൻ സുരർഷിഗണതാപിയെ 3
വേദധർമ്മങ്ങൾ മുടിയെപ്പോകൊല്ലാ സുരമുഖ്യരേ!
വിധിച്ചിരിപ്പുണ്ട പണ്ടേ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കല്ലൽവേണ്ടിതിൽ. 4

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

ഭഗവാന്റെ വരങ്കൊണ്ടാദൈതേയൻ ബലഗർവ്വിതൻ
വാനോർ കൊല്ലാവൊരാളല്ലാ ശമിയ്ക്കുമവനെങ്ങിനെ 5
അവനെന്നാൽദ്ദേവദൈത്യരാക്ഷസന്മാർക്കു കേവലം
അവദ്ധ്യനാമെന്നവരം നിന്നോടേറ്റു പിതാമഹ! 6

ഗൌരി മുന്നം പ്രജോച്ചേദാൽ ശപിച്ചിട്ടുണ്ടു വിണ്ണരെ
നിങ്ങൾക്കപത്യമൊക്കില്ലെന്നേവരേയും ജഗൽപതേ! 7

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

അഗ്നിയാശ്ശാപകാലത്തിലങ്ങില്ലാ സുരമുഖ്യരേ!
അപത്യമുണ്ടാക്കുമവൻ ദേവദ്വേഷിവധത്തിനായ് 8
അതു കീഴാക്കീട്ടു മാറും ദേവദൈത്യനിശാടരെ
മനുഷ്യഗന്ധർവ്വഫണിപക്ഷിവർഗ്ഗങ്ങളേയുമേ 9
അമോഘപാതാസ്ത്രമാകും വേൽകൊണ്ടവനെ വീഴ്ത്തിട്ടും
നിങ്ങൾക്കു ഭയമുള്ളോനെ മറു ദേവാരിമാരെയും 10
സനാതനൻതാൻ സങ്കല്പൻ കാമനെന്നോതിടുന്നവൻ
രുദ്രരേതസ്സൊലിച്ചിട്ടു വീണിട്ടുണ്ടത്തമഗ്നിയിൽ 11
ആത്തേജസ്സഗ്നിവൻഭ്രൂതം രണ്ടാമഗ്നികണക്കിനെ
ഗംഗയിങ്കൽജ്ജനിപ്പിപ്പൂം ദേവശത്രുവധത്തിനായ്. 12
ആശ്ശാപമവനേറ്റിട്ടില്ലക്കാലത്തഗ്നിനഷ്ടനാം
എന്നാലുണ്ടാം നിങ്ങളുടെ ഭയംതീർക്കുന്ന പാവകി 13
അന്വേഷിപ്പിൻ ജ്വലനനെ നിയോഗിപ്പിനിവിധം
താരകന്റെ വധോപായം ചൊന്നോൻ ഞാനഘഹീനരേ! 14
തേജസ്വികടെ ശാപങ്ങൾ തേജസ്സുകളിലോറിടാ
ദുർബ്ബലങ്ങൾ ബലാഢ്യത്തിൽച്ചെന്നാൽബ്ബലമിയന്നിടും 15
അവദ്ധ്യവരദന്മാരെ വധിച്ചീടുംതപസ്വികൾ
സങ്കല്പരുചിയാം കാമൻസംഭവിച്ചു സനാതനൻ 16
ജഗൽപ്രതിയനിർദ്ദേശ്യൻ സർവ്വഗൻ സർവ്വഭാവനൻ
ഹൃച്ഛയൻ സർവ്വജീവിപ്പൂം ജ്യേഷ്ഠൻ രുദ്രനിലും പ്രഭ 17
വേഗം തെരയുവിൻ തേജോരാശിയായോരു വഹ്നിയെ
അവൻ നിങ്ങൾക്കുള്ളിലുള്ള കാമത്തെസ്സിദ്ധമാക്കിടും 18
എന്നാ മഹാത്മാവുമൊന്നു വാക്കു കേട്ടിട്ടു ദേവകൾ
സിദ്ധസങ്കല്പരായ്പ്പോനാ വഹ്നിയെത്തേടുവാറാടൻ 19
പിന്നെ മുപ്പാരിൽ മുനികൾ വാനോരൊത്തു തെരഞ്ഞുതേ
വഹ്നിയെക്കാണ്മവാൻമേണ്ടിത്തൽപ്പ്രയത്നമേവരും 20

പെരുത്തു തപമാണ്ടീടും ശ്രീമാന്മാർ പേർപുകഴ്ന്നവർ
ലോകങ്ങൾ ചുറ്റിനാർ ചുറ്റും സിദ്ധന്മാർകൾ ഭൂഭൃത്തമ! 21
കാണാതാത്മാവിലൊളിവാമഗ്നിയെക്കണ്ടതില്ലവർ
പിന്നെസ്സന്ത്രിസമോടഗ്നിദേവനാത്മികളോടുടൻ 22
ജലവാസി പരം ക്ലാന്തനഗ്നിയാൽപ്പരിതാപിതൻ
വാനോരോടോതി പാതാളം പിട്ടയന്നോരു ദുർഭരം 23
വാനോരേ! വഹ്നി പാതാളക്കുണ്ടിലുണ്ടെന്നതാൻ പ്രഭോ!
അഗ്നികാരണമായുള്ള ചൂടുകൊണ്ടിങ്ങു വന്ന ഞാൻ 24
കിടപ്പൂ നീററിൽ വാനോരേ! ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനൻ
തേജസ്സുപ്പിൽക്കലത്തിക്കൊണ്ടതിൽസ്സന്തപ്തനായി നാം 25
ആ വഹ്നിയെക്കണ്ടിടേണമെന്നിരിയ്ക്കുകിൽ വിണ്ണരേ!
അങ്ങ് പോയ്ക്കാണുവിൻ നിങ്ങൾക്കഗ്നിയാൽകായ്മെങ്കിലോ 26
ചെൽവിൻ പോകുന്ന നാം വഹ്നിഭയംമൂലമമർത്ത്യരേ
എന്നരച്ചിട്ട മണ്ഡൂകമുടൻ വെള്ളത്തിലാണ്ടുപോയ്. 27
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടാനാ വഹ്നി മണ്ഡൂകത്തിൻറെയേഷണി
ശപിച്ചാനവനെച്ചെന്നു രസങ്ങളറിയില്ല നീ 28
മണ്ഡൂകത്തെശ്ശപിച്ചേവം മണ്ടിനാൻ ത്വരയോടുടൻ
മറിടം പാപ്പിനു വിഭുതന്നെക്കാട്ടിയതില്ലവൻ 29
വാനോരനുഗ്രഹംചെയ്തു ഭേകങ്ങൾക്കു ഭൂഭുജ!
എന്തെന്നും കേൾ മഹാബാഹോ! ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതുമറുമേ.

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

അഗ്നിശാപാൽ രസജ്ഞാനമറു നാവില്ലയെങ്കിലും
ഉച്ചരിച്ചീടുമേ നിങ്ങൾ പലമാതിരിവാക്കിനെ 31
ബിലത്തിലൂണുകൂടാതെ ചൈതന്യംകെട്ടിരിയ്ക്കിലും
ചത്തുണങ്ങുകിലും പിന്നെ നിങ്ങളെപ്പുമികേറിടും 32
ക്രൂരിരുട്ടുപെരുത്തുള്ളരാപിലും നിങ്ങൾ ചുറ്റിടും
എന്നവറയൊടോതീട്ട വാനോർ പിന്നെയുമൂഴിയിൽ 33
അഗ്നിയെക്കാണുവാൻ ചുറ്റി കണ്ടുകിട്ടീല വഹ്നിയെ
അവരോടന്നൊരു ഗജം ദേവരാജഗജോപമൻ 34

സുരരോടരയാൽ വാഴ്ചിതഗ്നിയെന്നാൻ ഭൃഗ്വദ്വഹ!
ശപിച്ചു വഹ്നിയുംക്രോധംമൂത്തുമുറവും ഗജങ്ങളെ 35
നിങ്ങൾക്കു നാവകത്തേയ്ക്കായ്ത്തീരുമെന്നും ഭൃഗ്വദ്വഹ!
എന്നരച്ചാന സൂചിപ്പിച്ചഗ്നിയാൽ ചിട്ടപോന്നുടൻ 36
ശമിഗർഭം പുക്കിതുടൻ വഹ്നിമങ്ങിക്കിടക്കുവാൻ
അനുഗ്രഹം ഗജങ്ങൾക്കു നന്ദിയാൽസ്സത്യവിക്രമർ 37
പ്രഭോ! വാനോർ നല്കിയതെന്തെന്നും കേൾക്കു ഭൃഗുത്തമ!

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

അകത്തേയ്ക്കായനാവാലും നിങ്ങളെല്ലാം ഭുജിച്ചിട്ടും
അവ്യക്താക്ഷരമത്യുച്ചവാക്കും നിങ്ങളുരച്ചിട്ടും 38
എന്നരച്ചഗ്നിയേ വിണ്ടും തേടിക്കൊണ്ടിതു ദേവകൾ
അശ്വത്ഥംവിട്ടുപോന്നഗ്നിശമിയ്ക്കുള്ളിൽക്കടന്നുപോയ് 39
എന്നേവം കിളി കേൾപ്പിച്ചോർ വിപ്ര! ചെന്നെത്തി വാനവർ
ശപിച്ചിതഗ്നി കിളിയെ വാക്കില്ലാത്തവനാക നീ 40
അവൻറെയും നാവിനെയങ്ങകത്തേയ്ക്കാക്കി പാവകൻ
അഗ്നിയെക്കണ്ടോതി വാനോർ കിളിയോടു കനിഞ്ഞുടൻ 41
ഭവിയ്ക്കില്ലാ ശ്രുകത്വങ്കൊണ്ടത്യന്തം വാഗ്വിഹീനത
നാവകത്തേയ്ക്കാകിലും വാക്കൊട്ടേറെപ്പുംഗിയായ് വരും 42
ബാലൻറെമട്ടിൽ വാച്ചോന കളമവ്യക്തമത്ഭുതം
എന്നാങ്ങോതിശ്ശമിയ്ക്കുള്ളിലഗ്നിയെക്കണ്ട ദേവകൾ 43
അതു പുണ്യസ്ഥാനമാക്കിവെച്ചു സവ്യക്രിയയ്ക്കുമേ
അന്നുതൊട്ടു ശമീഗർഭത്തിങ്കൽക്കാണുന്നു വഹ്നിയെ 44
ഉല്പാതനോപായമങ്ങു കണ്ടുകൊണ്ടിതു മാനവർ
പാതാളത്തിൽച്ചിതുഭാനു തൊട്ടോരപ്പുകളില്ലയോ 45
ചൂടുതീക്കുന്നിതു മലച്ചോലയാലവ ഭാർഗ്ഗവ!
അഗ്നിയൊപ്പുക്കവനുടെ തേജസ്സാൽസ്സന്തപിച്ചവ 46
പിന്നെ വാനവരെക്കണ്ടാ വഹ്നി സവ്യഥനപ്പൊഴേ
വന്നതെന്തെന്നവരൊടു ചോദ്യംചെയ്തിതു പാവകൻ. 47

അവനോടോതിനാർ മുറും വാനോരും മുനിമാർകളും
നിന്നെക്കായ്ത്തിനേല്പിപ്പൂ ഞങ്ങളായതു ചെയ്ക നീ 48
അതുചെയ്തെങ്കിലുണ്ടാകും നിനക്കു വലുതാം ഗുണം.

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ചൊൽപിൻ നിങ്ങൾക്കെന്തുകായ്മതു ചെയ്വനമർത്ത്യരേ
നിങ്ങൾക്കാജ്ഞാപ്യനല്ലോ ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതില്ലിതിൽ.

ദേവകൾ പറഞ്ഞു

അസുരൻ താരകനവൻ ബ്രഹ്മാവിൻവരഗർവ്വിതൻ
നമ്മെബ്ബാധിയ്ക്കുന്നുവീര്യാൽച്ചെയ്തവനേറ വധത്തെ നീ 50
നീ വാനോർകളെയും താത! പ്രജാപതിഗണത്തെയും
മഹാഭഗർഷികളെയും രക്ഷിച്ചീടുക പാവക! 51
തേജോവീര്യാഢ്യസന്താനം ജനിപ്പിയ്ക്കുക നീ പ്രഭോ!
അതാദ്ദൈത്യഭയംതീർത്തുതന്നീടും ഹവ്യവാഹന! 52
ഗൌരീശാപംപൂണ്ട ഞങ്ങൾക്കില്ലാ വേറിട്ടൊരാശ്രയം
ഭവാനേറ വീര്യമൊഴിയെ പ്രഭോ! കാക്കുക ഞങ്ങളെ 53
എന്നുകേട്ടായതേറോതിബ്ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനൻ
ഭാഗീരഥീഗംഗയിങ്കൽച്ചെന്നുകൊണ്ടാൻ ദുരാസദൻ 54
അവളോടിണകൂടിട്ടായവളിൽഗർഭമാക്കിനാൻ
വളർന്നിതാഗർഭമഗ്നിയുണക്കക്കാട്ടിലാംവിധം 55
ആദ്യേവനുടെ തേജസ്സാലുള്ളുഴന്നുള്ള ഗംഗയും
ഏറ്റം സന്തപ്തയായ്ത്തീർന്നു താങ്ങാനാളായതില്ലവൾ 56
തേജസ്സേറും ഗർഭമഗ്നി ഗംഗയിൽച്ചേർത്തനേരമേ
ഭൈരവാരാവമലറിക്കൊണ്ടാനൊരസുരർഷഭൻ 57
കാക്കാത്തവന്നേറമഹാനാദങ്കൊണ്ടുടനായവൾ
പേടിച്ചു കണ്ണിളകിയാഗ്ഗംഗ വിഹ്വലനേത്രയായ് 58
ബോധംകെട്ടാഗർഭമേന്താനായീലാത്മാവിനേയുമേ
തേജസ്സംഗത്തിലേറേറവും വിറപൂണ്ടോരു ജാഹ്നവി 59

അഗ്നിയോടോതിനാൾ വിപ്ര! ചലിയ്ക്കും ഗർഭമോടവൾ
ഭഗവാനേ! നിൻെറ തേജസ്സിതേന്താനാകയില്ല ഞാൻ 60
വിമൂഢയായ് ഞാനിതിനാൽ മുന്നട്ടിൽസ്ഥാസ്ഥ്യമില്ല മേ
ഭഗവാനേ! വിഹ്വലയായ് ശ്വേതസ്സംകെട്ട മേനഘ! 61
ഈഗർഭമേന്തുവാൻ ശക്തയല്ല ഞാൻ തപനോത്തമ!
ഇതു ദുഃഖാൽ ഞാൻ വിടുവേൻ കാമത്താലല്ലൊരിയ്ക്കലും 62
തേജസ്സേല്ക്കാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പരം ദേവ! വിഭാവസോ!
മഹാദ്യുതേ! വിപത്തിന്നാം സംബന്ധംസൂക്ഷ്മമാകിലും 63
തികച്ചുഗ്രണമിങ്ങെന്തു മറ്റതും ഹേ ഹുതാശന!
അതെല്ലാം നിങ്കലെന്നോപ്പോൻ ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളും ശരി 64
ധരിച്ചാലും ധരിച്ചാലുമെന്നാനവളൊടഗ്നിയും
എൻതേജസ്സാലൊത്ത ഗർഭം മഹാഗ്രണഫലപ്രദം 65
പോരും നീ ഭ്രമിയൊട്ടുക്കു വഹിപ്പാനേന്തുവാനുമേ
നിനക്കൊക്കാതില്ലയൊന്നുമന്യധാരണയെന്നിയേ 66
അഗ്നിയും വാനവന്മാരും തടുത്താലും സരിദ്വര
മേരുമാമലമേൽ വിട്ടാളാഗർഭത്തിനെയങ്ങവൾ 67
ധാരണയ്ക്കു മതീ പക്ഷെ രുദ്രതേജഃപ്രധർഷണാൽ
ആളായീലവനാഗർഭമോജസ്സാലേ ധരിയ്ക്കുവാൻ 68
ദീപ്താഗ്നിയ്ക്കൊക്കുമാഗർഭം ദുഃഖത്താൽവിട്ടൊഴിഞ്ഞവൾ
ആഗ്രംഗയോടു നേരിട്ടിട്ടഗ്നിയപ്പോൾ ഭൃഗ്വുദ്വഹ! 69
ചോദിച്ചു വൻനദിയോടല്ലീ ഗർഭം സുഖോദയം
നിറമെന്താണെടോ ദേവി! രൂപമെന്താണു കാണ്മതും 70
തേജസ്സെന്തോന്നിരിപ്പുണ്ടതെല്ലാമെന്നോടു ചൊല്ലെടോ.

ഗംഗ പറഞ്ഞു

ആഗർഭമോ ജാതരൂപം തേജസ്സാൽ നിൻെറ മട്ടിലാം
സുവർണ്ണം വിമലം ദീപ്തം ഭാസിപ്പിയ്ക്കുന്നു കുന്നിനെ 71
പത്മോല്പലഗന്ധം കലരും പൊയ്കക്കൊത്തു ശീതളം
ഇതിൻ ഗന്ധം കടമ്പിൻപൂവൊത്തതാം തപനോത്തമ 72

ആഗ്നേയത്തിന്റെ തേജസ്സു സൂര്യന്റെ കതിർപോലവേ
ഏതുവസുവിലേല്ലുന്നു മന്നിൽ മാമലയിങ്കലും 73
അതൊക്കെസപർണ്ണമായ്ത്തന്നെ കാണാകുന്നുണ്ടു ചുറ്റുമേ
പാഞ്ഞെത്തുന്നു മലകളിലാറിൽച്ചോലകളിങ്കലും 74
തേജസ്സാൽ മിന്നുമാറാക്കി ത്രൈലോക്യം സചരാചരം
ഇമ്മട്ടാം ഭഗവാനാണു നിൻ പുത്രൻ ഹവ്യവാഹന! 75
സൂര്യാഗ്ന്യാഭൻ കാർത്തികൊണ്ടു രണ്ടാംസൂര്യൻ കണക്കിനേ
എന്നുരച്ചപ്പൊളാദ്ദേവിയവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ 76
തേജസ്സേറും പാവകനോ ദേവകായ്യം കഴിച്ചുടൻ
പിന്നിടഭീഷ്ടദേശംപോയ്ക്കൊണ്ടാൻ ഭാഗ്ഗവനന്ദന! 77
ചൊൽവതുണ്ടിക്കുമ്മഗ്നണംമൂലമഗ്നിയ്ക്കു നാമവും
ഹിരണ്യരേതസ്സെന്നേവം വാനോരും മുനിമാർകളും 78
ഭൂദേവിയും വസുമതിയെന്നു വിഖ്യാതയായിതേ
ആഗ്നേയമതി തേജസ്വി ഗാംഗേയൻ പാവകാത്മജൻ 79
ദിവ്യമാകുമമക്കാട്ടിൽ വളർന്നാനത്ഭുതാകൃതി
ബാലാക്കൊസ്സാമവനെക്കണ്ടു കൃത്തികമാരുടൻ 80
ആബ്ബാലനെപ്പുത്രനാക്കി വളർത്തു മുലനല്കിയും
അതിനാൽക്കാർത്തികേയത്വം പൂണ്ടിതാപ്പുരമർദ്ദനി 81
സ്കന്ദത്വത്താൽ സ്കന്ദനായി ഗ്രഹനായ് ഗ്രഹവായ്കയാൽ
ഏവം സുവർണ്ണമുണ്ടായീ പാവകന്നേയപത്യമേ 82
അതിൽജ്ജാംബൂനദം ശ്രേഷ്ഠം ദേവകാംക്ഷം വിഭൂഷണം
അന്നേമുതല്ലിതോ ജാതരൂപമെന്നും പ്രസിദ്ധമാം 83
രത്നങ്ങൾക്കുത്തമം രത്നം ഭൂഷണങ്ങൾക്കുമുത്തമം
പവിത്രങ്ങൾക്കും പവിത്രം മംഗളങ്ങൾക്കു മംഗളം 84
സുവർണ്ണമെന്നാൽ ഭഗവാനഗ്നിയീശൻ പ്രജാപതി
പവിത്രങ്ങൾക്കും പവിത്രം കനകം ദ്വിജസത്തമ!
അഗ്നീഷോമാത്മകമിതു ജാതരൂപം പ്രസിദ്ധമാം. 85

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

എന്നല്ലിതും പണ്ടു രാമ! കേട്ടേൻ ഞാൻ ബ്രഹ്മദർശനം
പിതാമഹൻ മഹാത്മാവാം ബ്രഹ്മദേവനേറയാക്കഥ. 86

ഉണ്ണി! ദേവൻ മഹാദേവൻ വരുണാകൃതിപൂണ്ടനാൾ
പ്രഭോ! രുദ്രേശ്വരനുടെ വാരുണൈശ്വര്യമായതിൽ 87
അണഞ്ഞൂ മുനിമാർ മുറുമഗ്നിമുമ്പാമമത്ത്യരും
മുറും യജ്ഞാംഗങ്ങൾ വഷൾക്കാരവും മൂർത്തിപൂണ്ടതായ് 88
മൂർത്തിപൂണ്ടുള്ള സാമങ്ങൾ യജുസ്സുകളസംഖ്യമേ
ഋഗേദവും ചെന്നിതതിൽപ്പദക്രമവിഭ്രഷിതം 89
സ്വരം സ്തോഭം ലക്ഷണങ്ങൾ നിരുക്തം സുരപംക്തികൾ
നേത്രത്തിൽ വാണിതോങ്കാരം നിഗ്രഹപ്രഗ്രഹങ്ങളും 90
വേദങ്ങൾ വിദ്യോപനിഷൽസ്സാവിത്രികളുമങ്ങിനേ
ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യത്തും ധരിച്ചു ഭഗവാൻ ശിവൻ 91
ആത്മാവാലവനാത്മാവെ സ്വയം ഹോമിച്ചുതാൻ പ്രഭോ!
ബഹുരൂപം യജ്ഞമിതു ശോഭിച്ചു പിനാകിതാൻ 92
ദ്യോവാ നഭസ്സു പൃഥിവി ഖം ഭൂപതിയുമാണിവൻ
സർവ്വവിശ്വേശ്വരൻ ശ്രീമാൻ വിഭാവസുവുമാണിവൻ 93
ഇവൻ ബ്രഹ്മൻ ശിവൻ രുദ്രൻ പാശിവഹ്നി പ്രജാപതി
പ്രസിദ്ധൻ ഭഗവാൻ ദേവൻ സർവ്വഭൂതേശ്വരൻ ശിവൻ 94
അങ്ങാപ്പശുപതിയ്ക്കുടു തപം യജ്ഞം ക്രതുക്കളും
ദീക്ഷദീപ്തവ്രതാദേവി ദിക്പാലന്മാർകളും ദിക്കുകളും 95
ദേവപത്നീകന്യകളും ദേവമാതാക്കളും ശരി
ഒന്നിച്ചുവന്നിതവിടെയപ്പോൾ ഭൃഗുലോദ്വഹ! 96
മഹാത്മാവാം പശുപതി വരുണന്റെ മഖേ രസാൽ
സ്വയംഭുവിന്നായവരെക്കണ്ടു രേതസ്സു വീണുപോയ് 97
അവന്റെരേതസ്സേറുള്ള പൊടി മന്നീന്നെടുത്തുടൻ
കരങ്ങൾകൊണ്ടു പൂഷാവുകൊണ്ടു വിട്ടിതു വഹ്നിയിൽ 98
കത്തിജ്വലിച്ചഗ്നിയാളുമാറാസ്സത്രം നടക്കവേ
ഹോമിയ്ക്കും ബ്രഹ്മനുമതിൽ പ്രാദുർഭാവം ഭവിച്ചുതേ 99
ഒഴിച്ചുമാത്രയ്ക്കാശ്രുക്കൾ സ്രുവങ്കൊണ്ടിട്ടെടുത്തവൻ
മന്ത്രംചൊല്ലിട്ടാജ്യമട്ടിലവൻ ഹോമിച്ചു ഭാർഗ്ഗവ! 100
പിന്നെ ജനിപ്പിച്ചു ഭൂതഗ്രാമവും വീര്യവാനവൻ
അവന്റെ തേജസ്സാലുണ്ടായ് തൈജസം ഭുവനങ്ങളിൽ 101

തമസ്സിൻ താമസം ഭാവം സത്വം വ്യാപിച്ചു രണ്ടുമേ
ആഗ്നേയം തൈജസം നിത്യമതിന്നാകാശമങ്ങിനേ 102
സർവ്വഭൂതത്തിലും സത്വം തേജസ്സുവണ്ണമുത്തമം
ശുക്ലമഗ്നിയിൽ ഹോമിയ്ക്കയുണ്ടായീ മൂന്നുപേർ വിഭോ 103
പുരുഷന്മാരുടലൊട്ടും തൻതൻ മൂലഗുണാനുഗർ
ഭൃക്കെന്നു ഭൃഗു മന്ത്രംഗാരത്തിൽനിന്നംഗിരസ്സുമേ 104
അംഗാരസംശ്രയാലുണ്ടായ് കവി വേറിട്ടൊരുത്തനും
ജ്വാലാനുഗതം ജനിച്ചോനാം ഭൃഗുവെന്നതിനാൽ ഭൃഗു 105
മരീചിജൻതാൻ മരീചി മരീചിയ്ക്കുമ കശ്യപൻ
അംഗാരാലംഗിരസ്സുണ്ണീ! ബാലഖില്യർ ക്രതോശ്ചയാൽ 106
അത്രതാനത്രനാനത്രിയത്രിയെന്നോതുമേ വിഭോ!
ഏവം ഭസ്മക്കുട്ടിൽനിന്നാ ബ്രഹ്മർഷിഗണസമ്മതർ 107
വൈഖാനസന്മാരുണ്ടായീ തപശ്രുതഗുണാത്മികം
ഇവന്നശ്രുവിൽനിന്നുണ്ടായ് ത്രുപസമ്മതരശ്മികം 108
ശേഷം പ്രജേശരുണ്ടായീ ശ്രോത്രസ്സുകളിൽനിന്നുമേ
രോമകൂപാൽ മാമുനികം സേദാൽച്ചന്ദ്രോബലാൽമനം 109
ഇക്കാരണാൽച്ചൊൽവിതഗ്നിയാണത്രേ സർവ്വദേവകം
ശ്രുതവാന്മാരുഷികളും വേദപ്രാമാണ്യദർശനാൽ 110
ദാരുനിര്യാസങ്ങളത്രേ പക്ഷമാസങ്ങളങ്ങിനേ
അഹോരാത്രം മുഹൂർത്തങ്ങം പിത്തംജ്യോതിസ്സുവാരുണം 111
രൌദ്രം ലോഹിതമാണത്രേ ലോഹിതാൽക്കനകം മതം
അത്ര മൈത്രം പുകയിൽനിന്നുണ്ടായ് വന്നു വസുക്കളും 112
അച്ചിസ്സുകം പരം രുദ്രർ ഭാസ്സുള്ളാദിത്യരും ശരി
ദ്യോവൻ സ്ഥാനത്തെഴുമവരംഗാരങ്ങളുമാണുപോൽ 113
ലോകത്തിന്നാദികർത്താവതാപ്പരബ്രഹ്മമാം ധ്രുവം
സർവ്വകാമദമാണത്രേ ചൊന്നാനങ്ങാ രഹസ്യവും 114
അപ്പോഠംച്ചൊന്നാൻ മഹാദേവൻ വരുണൻ പവനാത്മകൻ
ഇതെൻറേതാം ദിവ്യസത്രം ഞാൻ ഗൃഹേശ്വരനാണിഹ 115
മന്നുള്ളമൂന്നഗ്നിയുമെൻറെയാണില്ല സംശയം
ഇതോപ്പിൻ വ്യോമഗന്മാരേ!യെൻ യജ്ഞഫലമാണിതും. 116

അഗ്നി പറഞ്ഞു

എന്മേലുണ്ടായവകയെന്നാശ്രയത്താൽജ്ജനിച്ചവ
എന്നപത്യങ്ങൾ വരുണനെന്നാലവശനാണിതിൽ 117
അപ്പോൾച്ചൊല്ലീ ലോകഗുരുബ്രഹ്മൻ വിശ്വപിതാമഹൻ
അതൊക്കെയെന്നപത്യങ്ങൾ ഹുതമെൻ ശുക്രമല്ലയോ 118
ഞാനിസ്സത്രം ചെയ്തവനീശുക്രംഹോമിച്ചൊരാളുമാം
ശുക്രം കാരണമാണെങ്കിൽബ്ബീജമാക്കുവനാം ഫലം 119
പിതാമഹാന്തികം പുക്കു ചൊന്നാർ വാനവരപ്പൊഴേ
കൈകൂപ്പിനിന്നിട്ടെല്ലാരും തലകുമ്പിട്ടുകൂപ്പിയും 120
ഭഗവാനേ! ഞങ്ങൾ മുറ്റും ചരസ്ഥിരജഗത്തുമേ
ഏവരും നിൻസന്തതികളെന്നാലഗ്നിവിഭാവസു 121
ദേവേശ്വരൻ വരുണനുമേല്പാ കാമമഭീപ്സിതം
ബ്രഹ്മാവേകീട്ടു വരുണൻ പരം യാദോഗണേശ്വരൻ 122
സ്വീകരിച്ചു ഭൃഗുവിനെസ്സൂര്യഭാസ്സാദ്ര്യസൂനുവെ
ഈശ്വരൻ താനംഗിരസ്സെയഗ്നി സന്താനമാക്കിനാൻ 123
അപത്യമാക്കീ കവിയെത്തത്വവിത്താം പിതാമഹൻ
വാരുണൻ ഖ്യാതനായപ്പോൾ ഭൃഗുപ്രസവകാരകൻ 124
ആഗ്നേയനായാംഗിരസ്സുകവിബ്രാഹ്മൻ പുകഴ്ന്നവൻ
ഭാർഗ്ഗവാംഗിരസന്മാരീപ്പാരിൽസ്സന്താനകാരികൾ 125
പ്രസവിച്ചോരേവരുമീ പ്രജാപതികൾ മുവ്വരും
ഇക്കണ്ടതൊക്കെയുമിവക്കുള്ള സന്തതിയോക്ക നീ 126
ഭൃഗുവിനുണ്ടേഴുമക്കളേവരും ഭൃഗുസന്നിഭർ
ച്യവനൻ വജ്രശീർഷൻതാൻ ശുചിയൌവ്വനുമങ്ങിനേ 127
ശുക്രൻ വരേണ്യൻ വിഭുവാസ്സവനൻതാനുമേഴിവർ
ഭാർഗ്ഗവന്മാർ വാരുണരീവംശത്തിങ്കൽ ഭവാനുമേ 128
അംഗിരസ്സിന്നൊട്ടുമക്കൾ വാരുണന്മാരുമാണവർ
ബൃഹസ്പതിയുത്ഥ്യൻതാൻ പയസ്യൻ ശാന്തിതാനുമേ 129
ഘോരൻ വിരൂപൻ സംവർത്തനങ്ങെട്ടാമൻ സുധന്വനും
കൂട്ടുപേരിവരാഗ്നേയർ വിജ്ഞാനികൾ നിരാമയർ 130

ബ്രഹ്മാവിൻ കവിതൻമക്കൾ വാരുണന്മാരുമാണവർ
എട്ടുപേർ കാരണഗുണമൊത്ത നൽബ്രഹ്മവാദികൾ 131
കവി കാവ്യൻ ശുക്ര പിന്നെബ്ബുദ്ധിമാനുശനസ്സുമേ
ഭൃഗുവും വിരജസ്സുംതാൻ കാശിധർമ്മജ്ഞനഗ്രനും 132
ഇവരെട്ടും കവി സുതരിവർ വിശ്വം പരത്തിയോർ
ഈ പ്രജാപതിമാരത്രേ പ്രജാഭാഗാൽ പ്രജാമയർ 133
ഈവണ്ണമംഗിരസ്സിന്റെ കുലത്താൽക്കവിതന്റെയും
ഭൃഗുതന്നുടെയും വംശാൽ വിശ്വംവ്യാപ്തം ഭൃഗുത്തമ! 134
ആദ്യമേ വരുണൻ വിപ്രഗ്രഹിച്ചു പ്രഭവിശ്വരൻ
കവിയേയും ഭൃഗുവെയുമതേവാരുണരായവർ 135
അഗ്നിനാടഗ്നിയാം ദേവൻ വാങ്ങിച്ചാനംഗിരസ്സിനെ
അത്രികൊണ്ടിട്ടാംഗിരസർ തദ്വംശ്യന്മാർകളേവരും 136
തെളിയിച്ചു മുമ്പു വാനോർ പിതാമഹവിരിഞ്ചനെ
ഞങ്ങളെക്കേറിടുമിവർ പ്രജയാൽജ്ജഗദീശ്വരർ 137
പ്രജാപതികളെല്ലാരുമെല്ലാരും വൻതപസ്വികൾ
നിൻപ്രസാദാലിയുലകു സാമ്പ്രതം കരകേറിടും 138
അവ്വണ്ണം വംശകർത്താക്കൾ നിൻതേജസ്സാൽ വളർന്നവർ
വേദവിത്തുകളെല്ലാരുമെല്ലാരും കൃതിമാർകളാം 139
സൌമ്യന്മാർ ദേവപക്ഷക്കാർ പ്രാജാപത്യർ മഹർഷികൾ
തപസ്സുമേന്തിക്കൊണ്ടിടും പരമാം ബ്രഹ്മചര്യവും 140
ഞങ്ങളെല്ലാരുമിവരും നിന്റെ സന്തതിയാം പ്രഭോ!
ദേവകൾക്കും ബ്രാഹ്മണർക്കും നീ കർത്താവു പിതാമഹ! 141
മരീചിയേ മുമ്പിലാക്കിബ്ഭാർഗ്ഗവന്മാരുമേവരും
ക്ഷമിപ്പിപ്പിതപത്യങ്ങളേവം കണ്ടു പിതാമഹ! 142
അവരീ രൂപവും പൂണ്ടു ജനിപ്പിയ്ക്കും പ്രജാവ്രജം
ത്തന്നെത്താൻ നിലനിർത്തിടും യുഗാദിനിധനത്തിലും 143
എന്നായവർ പറഞ്ഞോരാ ബ്രഹ്മൻ ലോകപിതാമഹൻ
ഏവമെന്നാൻ പ്രിതരവർ പോയിവന്നവഴിയ്ക്കുതാൻ 144
നടന്നിതിവിധം പണ്ടു മഹാത്മാവാമവന്നുടെ
ലോകാദിയ്ക്കാവരുണനെയ്പൂണ്ട ദേവൻറൊയദ്ധരേ. 145

അഗ്നിബ്രഹ്മൻ പശുപതിശിവൻ രുദ്രൻ പ്രജാപതി
അഗ്നിയ്ക്കുപര്യമീ സപ്തമെന്നാകുന്നിതു ധാരണ 146
അഗ്നിയില്ലെങ്കിലൊപ്പിപ്പിതഗ്നിസ്ഥാനത്തു പൊന്നിനെ
ജാമദഗ്ന്യപ്രമാണജ്ഞൻ വേദശ്രുതിനിദർശനാൽ 147
ഹോമിപ്പൂ ദർഭമേലഗ്നിയ്ക്കുട്ടക്കൽപ്പൊന്നിരിയ്ക്കുവേ
ആട്ടിൻവലംമെവിയിലോ വന്മീകവപയിങ്കലോ 148
ശകടോവ്വിയിലോ തീർത്ഥാംബുവിലോ വിപ്രകരത്തിലോ
ഹോമിയ്ക്കിൽബ്ഭഗവാൻ പ്രീതിചെയ്യുമുദ്ധിനിനയ്ക്കുമേ 149
എന്നാൽ വാനോർ മുറുമഗ്നിപരരെന്നുണ്ട കേൾപ്പുനാം
ബ്രഹ്മാവിൽനിന്നഗ്നിയുണ്ടായഗ്നിമേൽനിന്നു കാഞ്ചനം 150
അതിനാലിസ്സുവർണ്ണത്തെക്കൊടുക്കും ധർമ്മദർശികൾ
സവ്വദൈവതദാനത്തെച്ചെയ്പോരാണെന്നു കേൾപ്പു നാം 151
അവന്നിരുട്ടറലോകം പരസൽഗ്ഗതിപൂകവേ
സപ്തത്തുരാജരാജ്യത്തിലാറാട്ടായാൾക്കു ഭാരത! 152
ആദിത്യോദയകാലത്തു വിധിമന്ത്രപുരസ്സരം
സുവർണ്ണം നല്കിടുമവൻ ദുസ്വപ്നക്കേടുപോക്കിടും 153
ഉദിച്ചമാത്രയ്ക്കീടിലവനഘമൊഴിഞ്ഞിടും
സപ്തർണ്ണമുച്ചയ്ക്കു നല്കീടിൽക്കെടുക്കും ഭാവിപാപവും 154
ധൃതവ്രതൻ സുവർണ്ണത്തെയന്തിയാന്തോൾക്കൊടുക്കുകിൽ
ബ്രഹ്മാവായഗ്നിസോമന്മാരുടെ സാലോക്യമാണ്ടിടും 155
ഇന്ദ്രാദ്ധ്യലോകങ്ങളിലും നൽപ്രതിഷ്ഠയെ നേടിടും
ഈലോകത്തിൽപ്പേർ പുകഴ്ന്നു പാപംതീർന്നു സുഖിച്ചിടും 156
മറുലോകങ്ങളിൽപ്പിന്നെയെതിരില്ലാത്തമട്ടിലാം
ഗതിയ്ക്കു തടവില്ലാതെ കാമചാരിയുമായ്വരും 157
ക്ഷയിയ്ക്കില്ലവയേവിട്ടു വന്വിച്ചു പുകഴാണ്ടിടും
അക്ഷയം സപ്തർണ്ണമേകീടിൽ നേടും പുഷ്കലലോകവും 158
സൂര്യോദയത്തിങ്കലഗ്നിയുണ്ടാക്കീട്ടേതൊരുത്തനോ
പ്രതോദ്ദേശത്തൊടേകുന്നു സവ്വകാമാഢ്യനാമവൻ. 159
അഗ്നിയെന്നാണു ചൊല്ലുന്നതാ പ്രദാനം സുഖാവഹം
ഇഷ്ടേഷ്ടഗ്രഹണസമ്പന്നം പ്രവർത്തകമതും മതം 160

ഇതാ സ്വർണ്ണത്തിനുല്പത്തി പറഞ്ഞേനനഘാശയ!
ഭൃഗ്വനന്ദന!ബോധിയ്ക്ക കാർത്തികേയനെറയും വിഭോ! 161
മഹന്നായോരു കാലത്താൽക്കാർത്തികേയൻ വളർന്നതേ
ഇന്ദ്രാദിവിണ്ണോർ സേനേശനാക്കിയോൻ ഭൃഗ്വനന്ദന! 162
കൊന്നാനവൻ താരകനെ മറവുള്ള സുരരേയുമേ
ബ്രഹ്മൻ ദേവേന്ദ്രാജ്ഞയാലേ ലോകക്കു ഹിതകാംക്ഷയാൽ 163
വിഭോ!ഞാൻ ചൊല്ലിനേൻ സ്വർണ്ണദാനത്തിൻെറ ഫലങ്ങളെ
എന്നാൽസ്സുവർണ്ണം വിപ്രക്കു കൊടുക്കു ദായകോത്തമ! 164

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ വസിഷ്ഠൻ ചൊന്നോരു ജാമദഗ്ന്യൻ പ്രതാപവാൻ
നല്കീ സുവർണ്ണം വിപ്രക്കു വിട്ടൊഴിഞ്ഞിതു പാപവും 165
ചൊന്നേൻ നിന്നോടിതൊക്കേയും സുവർണ്ണത്തിൻെറ മന്നവ
ദാനത്തിൻെറ ഫലം പൊന്നിൻ ജനവും ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 166
എന്നാലങ്ങും ബ്രാഹ്മണക്കു കൊടുക്കു ഭൂരികാഞ്ചനം
സ്വർണ്ണങ്കൊടുത്താൽ നൃപ!നീ കിൽബ്ബിഷംവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും.

---

86. ദാനധർമ്മം താരകവധോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ലീ പിതാമഹൻ സ്വർണ്ണത്തിനുവേണ്ടും വിധിപ്പടി
വിസ്താരമായിദ്ദാനത്തിൽ ശ്രുതിപ്രോക്തഗുണങ്ങളെ 1
സുവർണ്ണമുണ്ടാവാനുള്ള കാരണത്തേയുമോതി നീ
ആത്താരകനെന്നങ്ങിനെയാം വധമൊത്തതതോതണേ 2
വാനോക്കുവഭ്യനവനെന്നല്ലോ ചൊല്ലീ നരാധിപ!
അവനെങ്ങിനെയാം മൃത്യു വിസ്തരിച്ചരുളേണമേ 3
ഇതു കേൾപ്പാനുണ്ടൊരാശ തത്ഭമായ്ക്കരുപുംഗവ!
മുറുമേ താരകവധം പെരുത്തുണ്ടിങ്ങു കൌതുകം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കൃത്യക്കേടേറ വാനോരും മുനിമാരും നരേശ്വര!
അപത്യഭരണത്തിന്നു വിട്ട കൃത്യകമാർകളെ 5
കരുദേവതയും പോരാ ജാതവേതസ്സുതന്നുടെ
ഗർഭത്തേദ്ധാരണം ചെയ്വാനോജസ്സാലിവർപോരുമേ 6
അവക്കാറാമ്കരുമങ്ങഗ്നിതെളിഞ്ഞു ഗർഭധാരണാൽ
സ്വന്തം തേജോവിസർഗ്ഗത്താൽ മുഖ്യവീര്യത്തിനാലുമേ 7
ആകൃത്തികകളാറാളുമഗ്നിഗർഭംവളർത്തിനാർ
അഗ്നിതേജസ്സാറുവഴിയെല്ലാം നിഹിതമായ് പ്രഭോ! 8
അവർ പിന്നെ വളർന്നിട്ടും കുമാരന്റെ മഹാനുടെ
തേജസ്സംഗംതോറുമേറിട്ടെങ്കും ശമ്മംപെടാതെയായ് 9
തേജസ്സടൽക്കേറവരഞ്ഞെല്ലാം കാലമണഞ്ഞനാൾ
നരശ്രേഷ്ഠ! സമം ഗർഭം പെറ്റു കൃത്തികമാരുടൻ 10
ഉടനാറു നിലയ്ക്കുള്ളാഗ്ഗർഭമൊന്നായ്ചമഞ്ഞതും
ഏറുവാങ്ങിച്ചിതാഭൂമി സുവർണ്ണത്തിന്നടുത്തുതാൻ 11
ദിവ്യസംസ്ഥാനമാഗ്ഗർഭം ദീപ്തിപൂണ്ടനലപ്രഭം
ദിവ്യമാകുമമക്കാട്ടിൽ വളർന്നു ദിവ്യദർശനം 12
അക്കാഭനോമാഗ്നിശ്രുവെക്കണ്ടു കൃത്തികമാരുടൻ
സ്നേഹം ജനിച്ചു സൌഹാർദ്ദാൽപ്പോററീ മുലകൊടുത്തവർ 13
ചരാചരാഢ്യമുപ്പാരിലായവൻ കാർത്തികേയനായ്
സ്കന്നതപത്താൽ സ്കന്ദനായീ ഗ്രഹനായ് ഗ്രഹവായ്കയാൽ 14
മുപ്പത്തിമൂന്നു വാനോർകഥം ദിക്പാലന്മാർകഥം ദിക്കുകഥം
രുദ്രൻ ധാതാവിഷ്ണുയമൻ പൂഷാവരുണ്മൻ ഭഗൻ 15
അംശൻ മിത്രൻ സാദ്ധ്യർ വസുക്കളാവാസവനശാകഥം
അംബുവായുനഭസ്സിന്ദുഗ്രഹനക്ഷത്രഭാസ്കരർ 16
മറ്റും ഭൂതങ്ങളും വേറേ വാനോരിൽച്ചെന്നു നില്പവ
വന്നെത്തിയത്ഭുതാഗ്നേയകുമാരാലോകനത്തിനായ് 17
സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടാർഷികഥം ഗന്ധർവ്വന്മാർകഥം പാടിനാർ
അന്തീൽ കണ്ണുള്ളരുമുഖൻ ദ്വിജപ്രിയകുമാരനെ 18

ചുമൽവീത്തീരാറുകയ്യായ്പ്പാവകാദിത്യഭാസ്സിനെ
അമക്കാട്ടിൽക്കിടപ്പോനെക്കണ്ടു വാനോർ മുനീന്ദ്രരും 19
ഹർഷിച്ചിതേറ്റം കരുതീ ചത്താനസുരനെന്നുമേ
പിന്നെവാനോരൊക്കെയവന്നാഹരിച്ചു പ്രിയങ്ങളെ 20
കളിപ്പോനു കളിക്കോപ്പുകളേ നല്കീ ഖഗങ്ങളും
സുപർണ്ണനേകി മകനെച്ചിത്രബർഹിമയൂരനെ 21
രാക്ഷസന്മാരവനേകീ പന്നിയെപ്പോത്തിനേയുമേ
അഗ്നിയ്ക്കുംകൊക്കുടത്തെയരുണൻതാനേയേകിനാൻ 22
മേഷത്തിനെച്ചന്ദ്രനേകിയാദിത്യൻ നല്ല ശോഭയെ
ഗോക്കൾക്കുള്ളമ്മയും നല്കീ ഗോക്കൾ നൂറായിരത്തിനെ 23
ഛാഗത്തെയഗ്നിഗ്രഹണവൽഫലം പുഷ്പൌഘമൂഴിയും
സുധന്വാവേകി ശകടം കുബേരാധ്യരഥത്തെയും 24
വരുണൻ നല്കിനാൻ ദിവ്യവാരുണാഗ്ര്യഗജങ്ങളെ
ശക്രൻ സിംഹവ്യാഘ്രഗജനാനാപക്ഷികളേയുമേ 25
ഉഗ്രശാപദജാലത്തെ നാനാഛത്രങ്ങളേയുമേ
രാക്ഷസാസുരസംഘങ്ങൾ പിന്തുണച്ചാരധീശനെ 26
വളരുന്നവനെക്കണ്ടുകൊല്ലുവായ്നോക്കി താരകൻ
നാനോപായങ്കൊണ്ടുമാളായീലാ വിഭവിലേതുമേ 27
വാനോർസേനാനിയാക്കീട്ടു പൂജിച്ചാഗ്രഹനപ്പുരം
താരകൻ ചെയ്തൊരാക്കുറുമവനോടങ്ങുണർത്തിനാർ 28
വളർന്നോരാ മഹാവീര്യൻ ദേവസേനാനിയാം പ്രഭു
അമോഘശക്തിയാൽക്കൊന്നു താരകാസുരനെഗ്രഹൻ 29
കളിച്ചീടുന്നാക്കുമാരൻ ദൈത്യനെക്കൊന്നനേരമേ
ദേവരാജ്യത്തു വാഴിച്ചിതീശനായിസ്സുരേന്ദ്രനെ 30
അവൻ വിളങ്ങീ സേനേശനായിസ്സന്ദൻ പ്രതാപവാൻ
ഈശൻ ഗോപ്താവുവാനോക്കുശങ്കരനിഷ്ടകൃത്തമൻ 31
ഹിരണ്യമൂർത്തിഭഗവാനിവൻ പാവകനന്ദനൻ
കുമാരനെന്നും വാനോക്കുസേനാപതിയുമായിനാൻ 32
എന്നാൽസ്സുവർണ്ണം മംഗല്യമക്ഷയ്യം രതാമുത്തമം
കാർത്തികേയനു സഹജമഗ്നിതേജസ്സുമുഖ്യമാം 33

എന്നു മുന്നംരാമനോടുവസിഷ്ഠൻ ചൊല്ലി കൌരവ!
അതിനാൽ സ്വർണ്ണദാനത്തിനുദ്യമിയ്ക്കു നരാധിപ! 34
രാമൻ സുവർണ്ണം നല്കീട്ടു സർവ്വപാപവിമുക്തനായ്
വിണ്ണിൽ മർത്ത്യർക്കുകിട്ടാത്തമഹാസ്ഥാനത്തെ നേടിനാൻ. 35

---

87. ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചാതുർവ്വർണ്യത്തിന്റെ ധർമ്മം ധർമ്മാത്മൻ ചൊന്നവണ്ണമെ
മാറും ശ്രാദ്ധത്തിന്റെ വിധിചൊല്ലിത്തരിക പാർത്ഥിവ! 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നായുധിഷ്ഠിരൻ ചൊന്ന ഭീഷ്മൻ ശന്തനു നന്ദനൻ
അപ്പൊഴീശ്രാദ്ധവിധിയെയൊക്കെച്ചൊൽവാൻ തുടങ്ങിനാൻ 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കരാജൻ! നീയീശ്രാദ്ധവിധിയുത്തമം
ധന്യം യശസ്യം പുത്രീയം പിതൃയജ്ഞം പരന്തപ! 3
ദേവാസുരമനുഷ്യാഹിഗന്ധർവ്വാശരർക്ഷാംക്കുമേ
പിശാചകിന്നരന്മാക്കും പൂജ്യരെന്നും പിതൃക്കൾപോൽ 4
മുന്നം പിതൃക്കളേപ്പൂജിച്ചുഥതൃപ്തിച്ചുവിണ്ണരേ
അതുകൊണ്ടവരേയജ്ഞംതോറും പൂജിയ്ക്കുപുരുഷൻ 5
അനുദ്വാഹ്യം! പിതൃക്കൾക്കാശ്രാദ്ധമത്രേ നരേശ്വര!
എന്നാൽ വിശേഷവിധിയാൽ വിധിയുണ്ടാദ്യകല്പിതം 6
എല്ലാനാളും പ്രീതരാകും ശ്രാദ്ധംചെയ്താൽപ്പിതാമഹർ
നിന്നോടുപറയാം മുറും തിഥ്യാതിഥ്യഗ്രഹണാഗ്രഹണം 7
ഏതേതുനാൾകളിൽ ശ്രാദ്ധഫലമെന്തനഘാശയ!
അതൊക്കെപ്പറയാമെന്നാൽശ്രദ്ധിയ്ക്കുക നീ 8

പിതൃശ്രാദ്ധാൽ പ്രതിപദേപഗൃഹേ സ്ത്രീകളൊത്തിട്ടും
അഭിരൂപപ്പേറുടയോർ പ്രജവാച്ചഴകുള്ളവർ 9
ദ്വിതീയയിൽ സ്ത്രീകളുണ്ടാം നല്ലശ്വങ്ങളും തൃതീയയിൽ,
ചതുർത്ഥിയിൽ ഗൃഹത്തിങ്കലുണ്ടാം ക്ഷുദ്രപശുവ്രജം 10
ഉണ്ടാം പഞ്ചമിയിൽച്ചെയ്താൽ മക്കളൊട്ടേറെ മന്നവ!
ദൃതിഭാക്കുകളായ്ത്തീരും ഷഷ്ഠിയിൽച്ചെയ്തിട്ടും നരർ 11
കൃഷിയുണ്ടാം സപ്തമിയിൽശ്രാദ്ധം ചെയ്തീടിൽ മന്നവ!
അമ്മട്ടഷ്ടമിയിൽച്ചെയ്താലുണ്ടാം കച്ചോടലാഭവും 12
ശ്രാദ്ധം നവമിയിൽച്ചെയ്താൽ പെരുത്തേകശഫംഫലം
ശ്രാദ്ധം ദശമിയിൽച്ചെയ്താൽപ്പയ്യുമുയാഠംക്കു കൂടിട്ടും 13
ഏകാദശീദിനം ചെയ്തിൽക്കുപ്യഭോക്താം നരൻ നൃപ!
ബ്രഹ്മവർച്ചസ്സെഴും മക്കളില്ലുത്തുണ്ടാമവന്നഹോ 14
നടത്തുകിൽ ദ്വാദശിയാൽ നിത്യവും കണ്ടിടുന്നതാം
വെള്ളിയും വളരെസ്വത്തും പൊന്നുമേറാം മനോഹരം 15
ത്രയോദശിദിനം ശ്രാദ്ധംചെയ്താൽ ജ്ഞാതിവരിഷ്ഠനാം
അവശ്യമിവനില്ലുത്തു യുവാക്കന്മാരെയെണ്ണിടാം 16
ചതുർദ്ദശിയിലാശ്രാദ്ധംചെയ്യുന്നോൻ യുദ്ധഭാഗിയാം
വായുനാഥം ശ്രാദ്ധമൂട്ടീടിൽസ്സർവ്വകാമങ്ങളും നേടിടും 17
കൃഷ്ണപക്ഷം ദശമിതൊട്ടാചതുർദ്ദശിയെന്നിയെ
ശ്രാദ്ധത്തിൽമുഖ്യതിഥികളമ്മട്ടാവില്ല മറവ! 19
പൂർവ്വപക്ഷത്തിലപരപക്ഷം മെച്ചപ്പെടുംപടി
പൂർവ്വാഹ്ണത്തേക്കാട്ടിൽമെച്ചം ശ്രാദ്ധത്തിന്നപരാഹ്ണമാം

---

88. ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതൃക്കൾക്കു കൊടുത്തീടിലെന്തോന്നക്ഷയമീശ്വര!
എന്തൊന്നൊട്ടേറെനാൾക്കാകുമെന്തൊന്നൊന്നുമായ്വരും 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രാദ്ധജന്മാർ ശ്രാദ്ധകല്പത്തിങ്കൽക്കാണും ഹവിസ്സുകൾ
കാമ്യങ്ങൾ കേട്ടുകൊൾകെന്നാൽ ഫലവും ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 2
തിലംവ്രീഹിയവം മാഷംവെള്ളമൂലഫലങ്ങളും
ശ്രാദ്ധേനകിൽപ്പിതൃക്കൾക്കു മാസംസന്പ്രീതിയാം നൃപ! 3
പെരുത്തെള്ളുള്ളൊരാശ്രാദ്ധമക്ഷയം മനുചൊല്ലിനാൻ
എല്ലാഭ്യോജ്യത്തിലും പാരംപ്രധാനപ്പെട്ടതെള്ളുകൾ 4
മത്സ്യങ്ങളാൽപ്പിതൃക്കൾക്കു തൃപ്തിയാം രണ്ടുമാസമേ
ആവികത്താൽ മൂന്നുമാസം മൊയിലാൽനാലുമാസമാം 5
ആജത്തിനാൽപ്പിതൃക്കൾക്കുപ്രീതിയാമഞ്ചുമാസമേ
വരാഹത്താലാറുമാസം ശാകത്താലേഴുമാസമാം 6
പൃഷതത്താലെട്ടുമാസമൊന്പതാം തരുവാൽപ്രഭോ!
ഗവയത്തിൻറെമാംസത്താൽതൃപ്തിയാം പത്തുമാസമേ 7
പോത്തിനാലേ പിതൃക്കൾക്കുപ്രീതിയാം പതിനൊന്നുമെ
ശ്രാദ്ധത്തിൽപ്പശുമാംസത്താലൊരാണ്ടെയ്പ്പുന്നാ ചൊൽവതാം
ഗവ്യംകലർത്തിടുംവണ്ണം പായസംനെയ്യുമങ്ങിനെ
വൻകാളമാംസമിവയാൽപ്പന്തീരാണ്ടെയ്പ്പു തൃപ്തിയാം 9
പിതൃഗേഹത്തൊടുങ്ങില്ലാഖഡ്ഗമാംസം കൊടുക്കുകിൽ
കാലശാകംലൌഹമഞ്ഞൊടുങ്ങാശാകവും ശരി 10
ഇതിൽപ്പിതൃക്കൾ ചൊന്നോരുഗാഥചൊൽവൂ യുധിഷ്ഠിര!
സനൽക്കുമാരൻ ഭഗവാൻ പണ്ടിതെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ 11
സ്വകുലത്തിൽ ജനിയ്പ്പില്ലേത്രയോദശിമകങ്ങളിൽ
ദക്ഷിണായനകാലേ നെയ്യൊത്തപായസമേകുവോൻ 12
അജലോഹിതമാംസങ്ങൾ മകംനാളിൽ യതവ്രതൻ
വിധിപോലാനനിഴലിൽച്ചെവിക്കാറേറരിടുന്നൊടം 13
പലമക്കളെ മോഹിയ്പ്പുഗയപുക്കെന്നു മാമൊരാൾ
പാരിൽപ്പുകൾന്നോനവിടെയെല്ലോനില്പക്ഷയംവടം 14
വെള്ളംമൂലം ഫലംമാംസമന്നവും പിതൃമന്ദിരേ
വല്ലതും തേൻചേർത്തു നല്കിലതെന്നെന്നെയ്പ്പുമായ്വരും 15

89. ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രാദ്ധങ്ങളേതൊക്കെ യമൻ ശതബിന്ദുവൊടോതിയോ
അവ കേൾക്കുക കാമ്യങ്ങൾ നാൾതോറും വേറെവേറെയായ്. 1
ശ്രാദ്ധം കാർത്തികനാളിന്മേലെന്നും ചെയ്യുന്ന മാനുഷൻ
സാപത്യനഗ്ന്യാധാനാഢ്യനല്ലലെന്യേ യജിയ്ക്കയാം 2
സുതകാമൻ രോഹിണിനാൾ തേജോർത്ഥി മൃഗശീർഷനാൾ
ശ്രാദ്ധമാതിരനാൾ നല്കിൽ ക്രൂരകർമ്മാവുമാമവൻ 3
കൃഷികാമൻ നരൻ ശ്രാദ്ധം പുണർതം നാളിലൂട്ടണം
പൂയംനാളിൽപ്പുഷ്ടികാമൻ ശ്രാദ്ധമിച്ഛിയ്ക്കണം നരൻ 4
ശ്രാദ്ധമായില്യമാം നാളിൽച്ചെയ്യോൻ വീരസുതാഢ്യനാം
ശ്രാദ്ധം മകംനാൾ ചെയ്യുന്നോൻ ജ്ഞാതിവർഗ്ഗപ്രധാനിയാം 5
പൂരംനാളിൽ ശ്രാദ്ധമൂട്ടുന്നവൻ സുഭഗനായ്വരും
ഉത്രത്തുന്നാളപത്യാഢ്യനത്തത്തുന്നാൾ ഫലാഢ്യനാം 6
ചിത്രയിൽ ശ്രാദ്ധമൂട്ടുന്നോൻ നേടും സുന്ദരപുത്രരെ
കച്ചോടത്താൽ വർത്തകനാം ചോതിയിൽപ്പിതൃപൂജകൻ 7
പുത്രകാംക്ഷിവിശാഖംനാൾ ബഹുപുത്രനുമായ്വരും
അനിഴംനാളിലൂട്ടുന്നോൻ രാജചക്രം നടത്തിടും 8
ആധിപത്യം നടത്തീടും കേട്ടനാളൂട്ടിടുന്നവൻ
നരൻ കുരുകുലശ്രേഷ്ഠ! ശ്രദ്ധാദമെന്നിയന്നവൻ 9
മൂലംനാൾക്കാരോഗ്യമുണ്ടാം പൂരാടം നാൾക്കു കീർത്തിയും
ഉത്രാടംനാളിലായീടിലല്ലലാറഴിച്ചുറ്റിടും 10
അഭിജിത്തിൽ ശ്രാദ്ധമൂട്ടുന്നാകിൽ വൻചിത്ര നേടിടും
കാണംനാളിൽ ശ്രാദ്ധമേകിൽപ്പരലോകത്തു സൽഗതി 11
അവിട്ടംനാളിലോ രാജ്യഭോക്താകും നിശ്ചയം നരൻ
പരം ചതയമാംനാളിലെങ്കിൽഭൈഷജ്യസിദ്ധിയാം 12

പൂരോരുട്ടാതിനാൾ ചെയ്താൽപ്പെരുത്തുണ്ടാമജാവികം
ഉത്തിരട്ടാതിനാൾ ചെയ്താൽക്കിട്ടും ഗോക്കളസംഖ്യമേ 13
ബഹുകൃഷ്യധനംനേടുംരേവതിയ്ക്കേകിടുന്നവൻ
അശ്വങ്ങളശ്വതിയിൽ നല്ലായുസ്സു ഭരണിയ്ക്കുമാം 14
ഈ ശ്രാദ്ധകല്പംകേട്ടേവം ശശിബിന്ദുനടത്തിനാൻ
ക്ലേശമെന്യേ വെന്നു പിന്നെ ഭൂമിപാലിച്ചിതായവൻ. 15

---

90. ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്മട്ടുകാക്കു നല്കീടവേണം ശ്രാദ്ധം പിതാമഹ!
ബ്രാഹ്മണക്കു കുരുശ്രേഷ്ഠ!വിവരിച്ചീടവേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രിയൻ ദാനധർമ്മജ്ഞൻ പരീക്ഷിയ്യാല്ല വിപ്രരെ
ദൈവക്രിയയ്ക്കു പിതൃകൃത്തിൽ വേണംതാനും പരീക്ഷണം 2
പൂജിയ്ക്കുന്നു ദേവതകൾ ദൈവതേജസ്സിനാലിഹ
അതിനാൽദ്ദേവകാർയ്യക്കായിട്ടേവർക്കും നല്കണം നരൻ 3
ശ്രാദ്ധത്തിലോ ബ്രാഹ്മണരെ പരീക്ഷിയ്ക്കു ബുധൻ നൃപ!
കുലശീലവയോരൂപവിദ്യാഭിജനവൃത്തിയാൽ 4
ചിലർ പന്തി ദൂഷിപ്പിയ്ക്കും പന്തിശുദ്ധിതരും ചിലർ
പന്തികേറരുതാത്തോരാരോതാം കേളുവരേ നൃപ! 5
ഭ്രൂണഘ്നൻ കിതവൻ യക്ഷ്മിപൈമേപ്പോൻ മുറിവിട്ടവൻ
ഗ്രാമപ്രേഷ്യൻ വാർദ്ധുഷികൻ പാട്ടുന്നോൻ സർവ്വവിക്രിയ 6
പുരചുട്ടോൻ വിഷദനം കുണ്ഡാശീസോമവിക്രയി
സാമുദ്രികൻ രാജഭൃത്യനൊന്നുമില്ലോൻ കൂടകാരിയും 7
അച്ഛനായ്ക്കലഹിയ്ക്കുന്നോൻ ഗൃഹത്തിൽജ്ജാരനുള്ളവൻ
ശാപമേറോൻ കട്ടിടുന്നോൻ ശില്പങ്കൊണ്ടുകഴിപ്പവൻ 8

വേഷധാരിസൂചകനും മിത്രധ്രുക്പാരദാരികൻ
വ്രതമേറോക്കപാദ്ധ്യായൻ പിന്നൊശ്ശ്രോപജീവിയും 9
നായാട്ടുകാരനും പിന്നെ നായ്കടിച്ചവനും ശരി
പരിവിത്തിയുമവണ്ണം തദ്ദോഷിതുരുതല്പഗൻ 10
കുശീലവൻ ശാന്തിചെയ്യോൻ ജ്യോതിഷത്താൽക്കഴിപ്പവൻ
എന്നീപ്പന്തിയ്ക്കുചേരാത്ത വിപ്രരുണ്ടാൽ യുധിഷ്ഠിര! 11
രാക്ഷസക്കാം ഹവ്യമെന്നു ചൊല്ലുന്നു ബ്രഹ്മവാദികൾ
ചാത്തമുണ്ടോത്തുചൊല്ലുന്നോൻ വൃഷലീവിടനും ശരി 12
പിതൃക്കൾ തന്മലത്തിങ്കലൊരു മാസംകിടക്കുമേ
സോമവില്പവനോ വിഷ്ടചലം ചോരകർ വൈദ്യനും 13
നഷ്ടം ശാന്തിക്കാരനേകിൽ വാദ്ധുഷിയ്ക്കുപ്രദിഷ്ടമാം
കച്ചോടക്കാരനേകീടിൽക്കിട്ടില്ലാ രണ്ടുലോകവും 14
പൌനർഭവദ്വിജനേകിൽച്ചാമ്പലിൽച്ചെയ്തഹോമമാം
ധർമ്മംവിട്ടവരിൽപ്പിന്നെച്ചാരിത്രം കെട്ടപേരിലും 15
ഹവ്യകവ്യങ്ങളേറീടിൽപ്പരലോകത്തിൽ നാസ്തിയാം
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടവർക്കായിട്ടല്പബുദ്ധികർ നല്കുകിൽ 16
പിതൃക്കൾ തൽപ്പുരീഷത്തെപ്പരത്തിൽത്തിന്നിടുംദ്വിജം
പന്തിക്കേറരുതാത്തോരു വിപ്രരീയിവരോക്കെ നീ 17
ശൂദ്രോപദേശം ചെയ്യുന്നോരല്പബുദ്ധികളും ശരി
കാണനവ്രത ഷണ്ഡൻ നുറാപ്പാണ്ടൻ കാഴ്ചയോളവും. 18
താനിരിയ്ക്കുംപന്തിയേത്താൻ ദൂഷിപ്പിച്ചീടുമേ നൃപ!
തലക്കെട്ടോടുണ്ടിടുകിൽത്തെക്കു നോക്കിയശിയ്ക്കുകിൽ 19
ചെരിപ്പിട്ടുഭുജിച്ചീടിലതെല്ലാമരികാസുരം
അസൂയയോടേകിയതും ശ്രദ്ധയെന്യേ കൊടുത്തതും 20
അതെല്ലാമസുരേന്ദ്രനു വിരിഞ്ചൻചൊച്ച ഭാഗമാം
കാണൊല്ലാ നായ്കളും പന്തിദൂഷിപ്പിപ്പോരുമൊട്ടുമേ 21
നല്കുകെന്നാൽ വിധിക്കുത്തിലെല്ലും തുപ്പിക്കൊടുക്കുക
എള്ളില്ലാത്താച്ചാത്തവുമാക്രോധത്തോടൊത്തുചെയ്തതും 22
ആയാലതിൻഹവിസ്സൊക്കെപ്പിശാചാശരർ പങ്കിടും
പന്തിയ്ക്കാക്കാത്തവൻ പന്തിക്കാരുൺ കാണുന്നിടംവരേ 23

ഉള്ളതിൻെറഫലംപോക്കും മൂഡനാം ദായകന്നഹോ
ഇവരോ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! പന്തിശ്രുദ്ധിതരുന്നവർ 24
ആരെന്നാരവരെച്ചൊല്ലാം പരിക്ഷിയ്ക്കുക വിപ്രരെ
വിദ്യാവേദവ്രതസ്നാതന്മാരാം ബ്രാഹ്മണരേവരും 25
സദാചാരപരന്മാരും സർവ്വപാവനരോക്കണം
പന്തിക്കാരേ ചൊൽവനവർ പന്തിശ്രുദ്ധിവരുത്തുവോർ 26
തൃണാമികേതൻപഞ്ചാഗ്നി ത്രിസുവർണ്ണൻ ഷഡംഗവാൻ
ദാതിയ്യോൻതൻവംശജനാമോത്തുള്ളോൻ ജ്യേഷ്ഠസാമഗൻ 27
മാതാപിതാക്കൾക്കവശ്യൻ ശ്രോത്രിയൻ ദശപൂരുഷൻ
ഋതുകാലത്തുസംഗിപ്പോൻ ധർമ്മപത്നികളിൽസ്സദാ 28
വേദവിദ്യാവ്രതസ്നാതൻ വിപ്രൻ പന്തിയ്ക്കു ശുദ്ധിദൻ
അധ്വശിഷ്ടംചൊല്ലുന്നോൻ ബ്രഹ്മചാരിയജപ്രജൻ 29
സത്യംചൊൽവോൻ ധർമ്മശീലൻ സൽകർമ്മപരനായവൻ
പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളാടിപ്പരിശ്രമമിയന്നവർ 30
സമന്ത്രയജ്ഞാവഭൃഥസ്നാനംചെയ്തവരങ്ങിനേ
അക്രോധന്മാരുപപലർ ക്ഷാന്തർ ദാന്തർജിതേന്ദ്രിയർ 31
സർവ്വഭൂതഹിതന്മാർകഥം ശ്രാദ്ധത്തിൽക്ഷണയോഗ്യരാം
ഇവക്കേകുകിലക്ഷയ്യമിവർതാൻ പങ്ക്തിപാവനർ
ഇവർമറ്റുംയോഗ്യരത്രേ പങ്ക്തിപാവനരോക്ക് നീ
മോക്ഷധർമ്മജ്ഞർ യതികൾ യോഗക്കാർ ചരിതവ്രജർ 33
ഇതിഹാസം പ്രയതരായ് ദ്വിജരോടോതുവോർകളും
ഭാഷ്യജ്ഞരാകുന്നവരും പരം വ്യാകരണജ്ഞരും 34
പുരാണത്തെച്ചൊല്ലുവോരും ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളേയുമേ
യഥാന്യായംപഠിച്ചിട്ട വിധിപോലത്ര ചെയ്വവർ 35
കർത്തുനിന്നോൻ ഗുരുകുലേ സത്യവാദിബഹുശ്രുതൻ
സർവ്വവേദത്തിലും മുമ്പർ സർവ്വപ്രവചനത്തിലും 36
ഇവർകാണുന്നൊടത്തോളം ശുദ്ധി പന്തിയ്ക്കുനല്ലിടം
പന്തിയ്ക്കു പാവനംചെയ്യപ്പങ്ക്തിപാവനരെന്നുപേർ 37
ഒരുവൻ മൂന്നരവിളിപ്പാടോളം ശുദ്ധിയാക്കിടും
ദാതിയ്യോൻതൻവംശജരെന്നത്രേ വേദജ്ഞർ കാണ്മതും 38

അനുതപിക്കുന്നുപാദ്ധ്യായനവൻ മുൻസ്ഥാനമേല്ക്കിലും
ഋതപിക്കുജനംസമ്മതിയ്ക്കിൽപ്പാപം പന്തിയ്ക്കുപോക്കിടും 39
വേദജ്ഞൻ പന്തിദോഷങ്ങളെല്ലാമറവെന്നാകിലോ
രാജൻ! പതിതനാവില്ലാ പന്തിപാവനനാണവൻ 40
എന്നാൽ നന്നായ്പ്പരിക്ഷിച്ചു വിപ്രന്മാരേ ക്ഷണിയ്ക്കണം
സപകർമ്മനിരതന്മാരെപ്പാപ്പോറും കുലീനരേ 41
മിത്രപ്രധാനമായ് ശ്രാദ്ധം ഹവിസ്സും നല്കിടുന്നവൻ
പിതൃദേവപ്രീതി നല്കാ സപത്നിത്തിലുമണിഞ്ഞുടാ. 42

ശ്രാദ്ധത്തിങ്കൽസ്സഖ്യമോക്കുന്നൊരുത്തൻ
വാനോർപോകുംവഴിയേപോകയില്ലാ
അവൻ ഞെട്ടറ്റാൽപ്പഴംപോലെ വിണ്ണിൽ
നിന്നിട്ടടൻ ഭ്രഷ്ടനാം ശ്രാദ്ധമിത്രൻ. 43
എന്നാൽ മിത്രത്തെ ശ്രാദ്ധകൃത്താദരിയ്ക്കാ-
ല്ലേകാം മിത്രങ്ങൾക്കിണക്കാൻ ധനങ്ങൾ
ആരേക്കാണുന്നു ശത്രുമിത്രത്വമറാ-
മദ്ധ്യസ്ഥനേ ഹവ്യകവ്യങ്ങളുണ്ണൂ. 44
ഇങ്ങീഷരേ വിത്തുനട്ടാൽ മുളയ്ക്കാ
നട്ടോനേല്ക്കാ വിത്തുമെന്നപ്രകാരം
അനഹന്മാരുണ്ടിടുന്നോരു മാത്തം
പാഴാമിഹത്തിൽപ്പരലോകത്തുമേവം. 45

പുൽത്തീപ്പോലെശമിയ്ക്കുന്നു വേദംചൊല്ലാതെഴുംദ്വിജൻ
അവനെച്ചാത്തമൂട്ടൊല്ലാ ഹോമിയ്ക്കാറില്ല ചാമ്പലിൽ. 46

അന്യോന്യമൂട്ടാണു പിശാചദക്ഷിണ
പിതൃക്കൾക്കും പറഞ്ഞിടാ ദേവകൾക്കും
അതിങ്കുതാൻ പുണ്യമെന്യേ ഭ്രമിയ്ക്കും
കിടാവറോടാം ശാലയിൽപ്പൈകണക്കെ 47
കെട്ടാത്തിയിൽ ഹുതഹോമം കണക്കെ-
പ്പിതൃക്കൾക്കും പറഞ്ഞിടാ ദേവകൾക്കും
ആടുന്നവൻ പാടുവാൻ ഭോഷ്കുകാര-
നിവക്കുതാൻ ദക്ഷിണചെയ്തദാനം 48

രണ്ടും കെടുക്കുംഫലമേകുന്നതല്ലാ
ഭോഷ്ക്കാതുന്നോനേകിടുന്നോരു ദാനം
നശിപ്പിപ്പൂ ഗഹിതംവീഴ്വതേതൽ-
പ്പിതൃക്കളേ വീഴ്ത്തുമേ ദേവയാനാൽ. 49

ഋഷിമാക്കളുള്ള മുറിയിൽച്ചൊരിപ്പവർ യുധിഷ്ഠിര!
ഉറപ്പാം സവ്വധമ്മജ്ഞർ വിപ്രന്മാർ ദേവസമ്മതർ 50
സ്വാദ്ധ്യായനിഷ്ഠരൃഷികൾ ജ്ഞാനനിഷ്ഠരുമങ്ങിനെ
തപോനിഷ്ഠരുമുണ്ടോക്ക നൃപതേ! കമ്മനിഷ്ഠരും 51
ജ്ഞാനനിഷ്ഠക്ക കവ്യങ്ങൾ നല്കീടേണം യുധിഷ്ഠിര!
അതിൽ മുറ്റും ബ്രാഹ്മണരെ നിന്ദിയ്ക്കാത്ത വരാം നരർ 52
ജല്പത്തിൽനിന്ദിപ്പവരെത്താൻ ചാത്തങ്ങളിലൂട്ടൊലാ
വിപ്രർ നിന്ദിയ്ക്കിലുവ്വീശ! തീക്കും മൂന്നാംവരേക്കുലം 53
വൈഖാനസമുനീന്ദ്രന്മാർ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പുണ്ടു മന്നവ!
ദൂരാൽപ്പരീക്ഷചെയ്യേണം വേദപാരഗവിപ്രരെ 54
പ്രിയൻ ദ്വേഷ്യനുമായാലുമവക്കായ് ശ്രാദ്ധമേകണം
ആയിരത്തോളമന്യതക്കാരെയായിരമൂട്ടുകിൽ
മന്ത്രജ്ഞൻ പ്രീതനൊരുവനവക്കു മതി ഭാരത! 55

---

91. ദാനധമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശ്രാദ്ധംസകല്പിച്ചതാരാണോതുകാലത്തതെന്തിനാം
ഭൃഗുപുംഗിരസരുള്ളപ്പോളേതു മാമുനിമുഖ്യനാം 1
ശ്രാദ്ധങ്ങൾ വജ്ജ്യങ്ങളേവ ഫലമൂലങ്ങളേതവ
ധാന്യങ്ങളേവ വജ്ജ്യങ്ങളേതു പൊല്ല പിതാമഹ! 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശ്രാദ്ധംതുടർന്നതെന്മട്ടാണേതുകാലത്തതെന്തിനാം
ആരു സങ്കല്പിച്ചുതതും കേട്ടുകൊൾക നരാധിപ! 3
ബ്രഹ്മഭൂവത്രികൌരവ്യ! പരമർഷിപ്രതാപവാൻ
തല്ലുലത്തിൽ മഹാരാജ! ഒത്തോത്രേയൻ പുകഴ്ന്നവൻ 4
ഒത്തോത്രേയനുണ്ണിയുണ്ടായ് നിമിയെന്ന തപോധനൻ
നിമിയ്ക്കുമുണ്ടായി മകൻ ശ്രീമാൻ ശ്രീയാണ്ടിടുന്നവൻ 5
ആയിരത്താണ്ടതികയെട്ടസ്സാദ്ധ്യതപമാണ്ടവൻ
കാലധർമ്മംവന്നുപെട്ട നിധനത്തിലണഞ്ഞുപോയ് 6
വിധിയിൽക്കണ്ടകർമ്മത്താൽ നിമിശൌചങ്ങൾ ചെയ്യടൻ
തീവ്രസന്താപമുൾക്കൊണ്ട പുത്രശോകപരായണൻ 7
ഉപഹായ്ങ്ങളുംചെയ്ത പതിന്നാലിൽ മഹാമതി
ആശ്ശോകമെണ്ണിക്കൊണ്ടങ്ങു വിരാത്രത്തിലുണർന്നതേ 8
ശോകവ്യഥിതധീയായിട്ടുണർന്നെഴുമവന്നഹോ
മനസ്സുടങ്ങി വിഷയേ ബുദ്ധി പാരം പരപ്പിലായ് 9
പിന്നെച്ചിന്തിച്ചിതദ്ദേഹം ശ്രാദ്ധകല്പം സമാഹിതൻ
അവന്നെന്തുണ്ട ഭോജ്യങ്ങളാമൂലങ്ങൾ ഫലങ്ങളും 10
ചൊന്നോരന്നങ്ങളുമെവയവന്നിഷ്ടങ്ങളേതവ
അതൊക്കെയുംമനസ്സാലെ തീർച്ചയാക്കിത്തപോധനൻ 11
വാവുന്നാളിൽ മഹാപ്രാജ്ഞൻ ചേത്തു പൂജിച്ചു വിപ്രരെ
തെക്കോട്ടുതിരിയേവെച്ചു മുറു ദർഭാസനങ്ങളെ 12
ഏഴുവിപ്രരെയൂണിന്നായൊപ്പം കൂട്ടീടിനാനവൻ
ഉപ്പുകൂടാതെതാൻ ഭോജ്യം മാമച്ചോറേകിനാൻ പ്രഭു 13
തെക്കോട്ടുതലയായ് ദർഭ വിഷ്ടരങ്ങളിൽവെച്ചുതേ
അന്നമുണ്ണുംബ്രാഹ്മണർതൻ പാദങ്ങളിലുമങ്ങിനേ 14
തെക്കോട്ടുതലയായ്ദർഭനിരത്തീ പ്രയതൻ ശുചി
ശ്രീമാനുനല്കീ പിണ്ഡങ്ങൾ നാമഗോത്രമുരച്ചവൻ 15
അതുചെയ്താ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ തന്നിയ്ക്കാം ധർമ്മസങ്കരം
വന്മിച്ചുപശ്ചാത്താപത്താൽത്താപംപൂണ്ടോത്തിതിങ്ങിനേ 16

മുൻ മാമുനികഠംചെയ്യാത്തതെന്തീച്ചെയ്തതു ഹന്ത ഞാൻ
എന്നെഴുംപങ്കൊണ്ടു വിപ്രർ ദഹിപ്പീലല്ലിയെന്നുമേ 17
പിന്നെത്തൻ വംശകർത്താവെച്ചിന്തചെയ്തീടിനാനവൻ
ധ്യാനിച്ചമാത്രയ്ക്കുവിടെയത്രിയെത്തി തപോധനൻ 18
പുത്രശോകാക്രാന്തനാകുമവനെക്കണ്ടൊരത്രിയും
ഏറമാശ്വാസനംചെയ്തിതിഷ്ടവാക്കാലെയവ്യയൻ 19
നിമേ! സങ്കല്പിപ്പിച്ചു നിയിപ്പിതുയജ്ഞം തപോധന!
നീ പേടിയ്ക്കരുതിദ്ധർമ്മം മുന്നം ബ്രഹ്മാവു കണ്ടതാം 20
സ്വയം സ്വയം ഭുവി ഹിതമീദ്ധർമ്മം നീകുറിച്ചതാം
ശ്രാദ്ധത്തിൻവിധികല്പിപ്പോൻ ബ്രഹ്മാവല്ലാതെയാരുവാൻ 21
ഉണ്ണീ! നിന്നോടിനിച്ചൊല്ലാം ശ്രാദ്ധത്തിൻവിധിയുത്തമം
സ്വയംഭുകല്പിച്ചതുണ്ണീ! ചെയ്കതെന്നോടു കേഠംക നീ 22
മുമ്പഗ്നികരണംചെയ്ത മന്ത്രപൂർവ്വം തപോധന!
പിന്നെയഗ്നിഷ്വാത്തസോമന്നും നിത്യമായ് വരുന്നുമേ 23
നിത്യംപിതൃക്കളോടൊത്ത വിശ്വേദേവകളില്ലയോ
അവയ്ക്കുമങ്ങുഭാഗങ്ങഠം താൻസങ്കല്പിച്ച പത്മജൻ 24
ഇങ്ങുഴിയെ സ്തുതിയ്ക്കുണം നിവാപംതാങ്ങിടുന്നവഠം
വൈഷ്ണവീകാശ്യപീയെന്നു മമ്മട്ടക്ഷയയെന്നുമേ 25
ഉദകാനയനത്തിങ്കൽ സ്തുത്യനാം വരുണൻ വിട്ട
പിന്നെയഗ്നിഷ്വാത്തസോമന്നും തൃപ്തിനല്കുനഘാശയ! 26
വാനോർ പിതൃക്കളെന്നുള്ളോരില്ലേ ബ്രഹ്മൻചമച്ചവർ
ഉണ്ണപന്മാർമഹാഭാഗരവക്കീഭാഗകല്പനം 27
ശ്രാദ്ധത്താലുച്ചിതരവർ കിൽബിഷംവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും
പിതൃവംശമതേഴത്രേ സ്വയംഭു പണ്ടുകണ്ടതും 28
അഗ്ന്യാസ്യർവിശ്വദേവന്മാർ സംഖ്യാതരവർമുന്നമേ
ഭാഗാർഹരാംമഹാത്മാക്കളവർതൻപേർകഠം ചൊല്ലിടാം 29
ബലംധൃതിവിപാത്മാവും പുണ്യകൃത്തഥ പാവനൻ
പാർഷ്ണിക്ഷേമൻ സമൂഹൻതാൻ ദിവ്യസാനുവുമത്രിനേ 30
വിവസ്വാൻ വീര്യവാൻ ഹ്രീമാൻ കീർത്തിമാൻ കൃതനുംശരി
ജിതാത്മാമുനിവീര്യൻതാൻ ദീപ്തരോമൻ ഭയങ്കരൻ 31

അനുകർമ്മൻ പ്രതീതൻതാൻ പ്രഭാതാവംശുമാനുമേ
ശൈലാടൻ പരമൻ ക്രോധി ധിരോഷ്ണിയഥ ഭൂപതി 32
സൃജൻ വജ്രീവരിയുമാ വിശ്വേദേവകഥം ശാശ്വതർ
വിദ്യുച്ചർമ്മൻ സോമവർമ്മൻ സുശ്രീ പേർപുകഴ്ന്നവൻ 33
സോമപൻ സുശ്രുസാമിത്രൻ ഉത്താത്മാ പുണ്ഡരീയകൻ
ഉഷ്ണീനാഭൻ നഭോദൻതാൻ വിശ്വായുസ്സഥ ദീപ്തിയും 34
ചമൂഹരൻ സുരേശൻതാൻ വ്യോമാരിശങ്കരൻ ഭവൻ
ഈശൻ കൃത്താകൃതീദക്ഷൻ ഭുവനൻ ദിവ്യകർമ്മകൾ 35
ഗണിതൻ പഞ്ചവിംശൻതാനാദിത്യൻ രശ്മിമാനുമേ
സപ്തകുൽസ്സോമവർമ്മസ്സം വിശ്വകൃത്തു പരം കവി 36
അനുഗോപ്താസു ഗോപ്താവു നപ്താവിശ്വനങ്ങിനെ
ഇച്ചൊന്നവർ മഹാഭാഗർ കാലത്തിൻഗതിഗോചരർ 37
ശ്രാദ്ധത്തിനൊക്കാദ്ധ്യന്യങ്ങൾ വരകം പുലകങ്ങളും
ദ്രവ്യങ്ങളിൽക്കായമുള്ളി രണ്ടും, ശാകഗണങ്ങളിൽ 38
മുരിങ്ങകോവിദാരം താനേവം ഗ്രാജനകാദികൾ
കൂശ്മാണ്ഡജാതിച്ചുരങ്ങുകാരുപ്പുമതുമാതിരി 39
പോക്കിൻെറമാംസമവ്വണ്ണം പ്രോക്ഷിയ്ക്കാത്തതുമങ്ങിനെ
ചുവന്നുള്ളാക്കുന്നികരിഞ്ചീരകം വിളയുപ്പുമേ 40
വജ്ര്യങ്ങളുകുരാദ്യങ്ങൾ വൻകൊട്ടകളുമങ്ങിനെ
ഉപ്പൊക്കെ വജ്ജിച്ചീടേണം ഞാവൽപ്പഴവുമങ്ങിനെ 41
കുരച്ചിൽതുമ്മലോറുള്ളതൊക്കെശ്രാദ്ധത്തിൽ വജ്ര്യമാം
നിവാപഹവ്യകവ്യങ്ങൾക്കിങ്ങു ഗഹ്യം സുദർശനം 42
ആ ഹവിസ്സിങ്ങുകൊണ്ടാടാ പിതൃദേവകളേതുമേ
ചണ്ഡാളശവപചന്മാരും വജ്ര്യർ ശ്രാദ്ധമെടുക്കുകിൽ 43
കാഷായവസ്ത്രവാൻ കുഷ്ഠി പതിതൻ ബ്രഹ്മഘാതിയും
സങ്കീർണ്ണയോനിദ്വിജനും ഭ്രഷ്ടസംബന്ധിയങ്ങിനെ 44
ബുധർക്കു വജ്ജനീയന്മാരിവർ മാത്തമടുക്കുകിൽ
എന്നാസപ്തവംശ്യഷ്ടിയോടാബ്ഭഗവാൻ പണ്ടുരചൂടൻ 45
ദിവ്യം ബ്രഹ്മസഭാസ്ഥാനംപുക്കാനത്രിതപോധനൻ.

---

92. ദാനധർമ്മം ശ്രാദ്ധകല്പം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഏവം നിമി തുടന്നപ്പോൾ മഹർഷിവരരൊക്കെയും
വിധിയിൽക്കണ്ട കർമ്മത്താൽപ്പിതൃയജ്ഞം കഴിയ്ക്കയായ് 1
ഋഷിമാർ ധർമ്മനിത്യന്മാർ നിവാപക്രിയചെയ്തടൻ
തീർത്ഥാംഭസ്സാൽത്തർപ്പണവും കഴിച്ചിതു യതവ്രതർ 2
ചാതുർവ്വർണ്ണ്യം നിവാപങ്ങൾ നല്കകൊണ്ടിട്ടു ഭാരത!
തൃപ്തരായ്പ്പിതൃദേവന്മാർ ജരിപ്പിയ്ക്കുന്നിതന്നവും 3
ദഹിയ്ക്കാത്തവയാൽദ്ദേവപിതൃക്കൾക്കഭിഘാതമായ്
സോമനെശ്ശരണംപൂകിക്കൊണ്ടാരന്നനിപീഡിതർ 4
സോമാന്തികം പുക്കു ചൊന്നാരജീർണ്ണാത്തർ പിതൃക്കളും
നിവാപാന്നാത്തരായ് ഞങ്ങൾ നന്മ ഞങ്ങൾക്കു ചെയ്കനീ. 5
സോമൻ ചൊന്നാൻ സുരർകളേ! ശ്രേയസ്സിച്ഛിപ്പതാകിലോ
ബ്രഹ്മഗേഹം പൂക നിങ്ങൾക്കവൻ ശ്രേയസ്സുചെയ്തിടും 6
സോമവാക്കാലാപ്പിതൃക്കളൊത്ത ദേവകൾ ഭാരത!
മേരുശൃംഗത്തിൽ വാഴ്വോരാ ബ്രഹ്മാവെച്ചെന്നു കണ്ടുതേ. 7

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! നിവാപാന്നങ്കൊണ്ടു പീഡിതരിജ്ജനം
പ്രസാദം ചെയ്ക ഞങ്ങൾക്കു ദേവ! ശ്രേയസ്സു ചൊല്കനീ 8
അവർ ചൊന്നാ വാക്കുകേട്ടാ ബ്രഹ്മാവിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
എൻ പാശ്ചത്തീവഹ്നി നിങ്ങൾക്കെന്നാശ്രേയസ്സു ചെയ്തിടും 9

അഗ്നി പറഞ്ഞു

താത! നമ്മൾക്കൊത്തുനിവാപാന്നം കിട്ടുമൊളുണ്ടിടാം
നിവാപാന്നം ദഹിപ്പിയ്ക്കുമെന്നൊപ്പം നിങ്ങൾ നിർണ്ണയം 10

പിതൃക്കളിതു കേട്ടപ്പോളല്ലൽതിന്നവരായിനാർ
ഇതുകാരണമഗ്നിയ്ക്കുമുമ്പിൽ നല്കുന്നു മന്നവ! 11
അഗ്നിമുമ്പായ് നിവാപത്തെച്ചെയ്തീടിൽപ്പുരുഷർഭ!
ആനിവാപത്തിനെദ്ധഷ്ടിയ്ക്കില്ലേതും ബ്രഹ്മരാക്ഷസർ 12
ദേവൻ ഹുതാശനൻ നില്പൂ രക്ഷസ്സുകളൊഴിച്ചുപോം
പിതാവിനേക മുൻപിണ്ഡം പിതാമഹനു പിന്നെയാം 13
പ്രപിതാമഹനെന്നിട്ടെന്നിതാ ശ്രാദ്ധത്തിലാംവിധി
സാവിത്രിചൊല്ലുശ്രാദ്ധത്തിൽപ്പിണ്ഡംതോറും സമാഹിതൻ 14
സോമനെന്നും ചൊല്ലിടേണം പിതൃമാനെന്നുമങ്ങിനേ
തീണ്ടാരിയായോരുപെണ്ണും കാതുപൊട്ടിയ പെണ്ണുമേ 15
ശ്രാദ്ധത്തിങ്കലടുക്കൊല്ലാ മേക്കൊല്ലാ പരവംശ്യയെ
വെള്ളംകൊടുക്കുംനേരത്തും പിതാമഹരെയോതണം 16
നദിപുക്കാൽപ്പിതൃക്കർമ്മം ചെയ്യേണം പിണ്ഡതർപ്പണം
മുന്നം സപവംശജന്മാക്കു ജലതർപ്പണമേകിയും 17
സുഹൃൽസ്സംബന്ധിവർഗ്ഗക്കാക്കേകെ പിന്നെജ്ജലാഞ്ജലി
ചിത്രവർണ്ണക്കാളവണ്ടിയൊത്തുവെള്ളം കടക്കുകിൽ 18
പിതൃക്കൾ കൊതികൊണ്ടീടും തോണിയിൽക്കേറിടുന്നവർ
എന്നും തോണിയിൽ വെള്ളത്തെത്തജ്ഞർ നല്ലും സമാഹിതർ
കറുത്തവാവുന്നാൾ ചെയ്തകൊൾക നിവ്വപണങ്ങളേ
പുഷ്ടിയായുസ്സുവീര്യം ശ്രീയിവയാം പിതൃഭക്തിയാൽ 20
പിതാമഹൻ പുലസ്ത്യൻതാൻ വസിഷ്ഠൻ പുലഹൻപരം
അംഗിരസ്സാക്രതുവുമാ ശ്രീകാശ്യപമഹർഷിയും 21
ഇവരത്രേ കുരുശ്രേഷ്ഠ! മഹായോഗത്തിനീശ്വരർ
രാജൻ പിതൃക്കളിവരാമിതാ ശ്രാദ്ധവിധാനമാം 22
മരിച്ചോർ പിണ്ഡസംബന്ധാലാക്കമ്മത്താലെ മുക്തരാം
ഇതേവം പുരുഷശ്രേഷ്ഠ! ശ്രാദ്ധോല്പത്തി യഥാഗമം
വിവരിച്ചേൻ മുൻവിധിച്ച ദാനത്തെപ്പറയാമിനി. 23

93. ദാനധമ്മം ബിസ്സന്തെന്യോപാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വ്രതമേന്തും ബ്രാഹ്മണർകഠം ഹവിസ്സുണ്ണുന്നതാകിലോ
അന്നം ബ്രാഹ്മണകാമാത്മമിതെങ്ങിനെ പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വേദോക്തവ്രതമില്ലാത്തോർ കാമത്തിന്നുണ്ണുവോർകളാം
വേദോക്തങ്ങളിലുണ്ടാലോ വ്രതലുപ്തർ യുധിഷ്ഠിര! 2

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തപസ്സിതെന്നാഠകഠം ചൊൽവിതുപവാസം പലേതരം
ഇതോ തപസ്സു മറെറാന്നു തപസ്സെന്നായിരിയ്ക്കുമോ 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മാസാദ്ധമാസോപവാസാൽത്തപസ്സായ്ക്കരുതും ജനം
തപസ്വിയല്ല ധമ്മജ്ഞനല്ലാ സ്വാതന്ത്ര്യഘാതിയാം 4
ത്യാഗത്തിനുടെ സമ്പത്തു നില്പുണ്ടു തപമുത്തമം
സദോപവാസിയാകേണം ബ്രഹ്മചാരിയുമാകണം 5
മുനിയാകേണമെപ്പോഴും വിപ്രനോത്തും ജപിയ്ക്കണം
കുഡുംബിധമ്മം കാമിപ്പോൻ മത്സ്യനെന്നുമുണന്നവൻ 6
മാംസംതിന്നൊല്ലെന്നുമെന്നും പവിത്രത്തെപ്പുണിയ്ക്കണം
നേരുചൊല്ലേണമെപ്പോഴുമെന്നും നിയതനാവണം 7
വിഘസാശിയുമാകേണമെപ്പോഴുമതിഥിപ്രിയൻ
അമൃതാശിയുമാകേണം താൻ പവിത്രിയുമാവണം. 8

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സദോപചാരിയെമ്മട്ടാം വ്രതചാരിയുമൂഴിപ!
വിഘസാശിയുമെമ്മട്ടാമതിഥിപ്രിയനെങ്ങിനേ 9

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഉഷ്ണകാലത്തുമന്തിയ്ക്കുമല്പാതില്ലാതെയുള്ളവൻ
സദോപവാസിയായ്ത്തീരുമിടയ്ക്കുണ്ണാതെയുള്ളവൻ 10
ഋതുകാലത്താത്മഭാര്യാസംഗവാൻ ബ്രഹ്മചാരിയാം
നേരെപ്പോഴുമരയ്ക്കുനോൻ ദാനശീലനുമാം നരൻ 11
മാംസം പാഴായ്ബ്ഭുജിയ്ക്കാത്തോൻ മാംസാതിന്നാത്തൊരാളുമാം
ദാതാപവിത്രിപകലങ്ങുറങ്ങാത്തോനുണർന്നവൻ 12
നിത്യം ഭൃത്യാതിഥികളുണ്ടിട്ടുതാനുണ്ടിടുന്നവൻ
കേവലം താനമൃതുണ്ണുന്നതുണ്ണുക യുധിഷ്ഠിര! 13
ബ്രാഹ്മണന്മാർകളുണ്ണാതെ താനുണ്ണാതുള്ള പൂരുഷൻ
അഭോജനമതൊന്നാലേ സ്വർഗ്ഗംവെന്നവനായ്വരും 14
ദേവകർക്കും പിതൃക്കർക്കുമാശ്രിതക്കുമതേവിധം
കൊടുത്തു ശേഷമുണ്ണുന്നോൻ വിഘസാശിയുമാണുപോൽ 15
അവക്കനന്തലോകങ്ങളുണ്ടാ ബ്രഹ്മാലയത്തുപോൽ
അപ്സരസ്ത്രീകൾ ഗന്ധർവ്വന്മാരും ചേന്നൊത്തു ഭാരത! 16
പിതൃദേവാതിഥികളോടൊത്തു ഭക്തികഴിയ്ക്കുകിൽ
രമിയ്ക്കും പുത്രപൌത്രാഢ്യമവക്കു ഗതി മുഖ്യമാം. 17

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണക്കു കൊടുക്കുന്ന ദാനങ്ങൾ പലമാതിരി
കൊടുപ്പോനും വാങ്ങുവോനും ഭേദമെന്തു പിതാമഹ! 18

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ദ്വിജൻ നല്ലോനോടു വാങ്ങിലസാധുവൊടു വാങ്ങിലും
ഗുണവാനിൽദ്ദോഷമല്പം ഗുണമേറാനിലാണ്ടുപോം 19
ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാമുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദമാ പുഷ്കരഭിസപുഷ്കരടെ ഭാരത! 20
കശ്യപാത്രിവസിഷ്ഠന്മാർ ഭരദ്വാജഷ്ടി ഗൌതമൻ
വിശ്വാമിത്രൻ ജമദഗ്നി സാണ്ഡില്യനുമരുന്ധതി 21

ഇവക്കൊക്കെഗ്ഗണ്ഡയത്രേ കമ്മങ്ങളെ നടത്തുവാൻ
അവഠക്കു ഭത്താവുപശുസഖനെന്നൊരു ശൂദ്രനാം 22
അവരൊക്കെത്തപംചെയ്തിബ്ഭൂമിയിൽച്ചുറ്റി മുന്നമേ
സമാധിയാൽശ്ശാശ്വതമാം ബ്രഹ്മലോകം ഗമിയ്ക്കുവോർ 23
അന്നൊരിയ്ക്കലനാവൃഷ്ടിയുണ്ടായീ കുരുനന്ദന!
കഷ്ടപ്രാണനിലയ്ക്കായിതന്നീലോകം വിശന്നഹോ 24
ശിബിപുത്രൻ ശൈബ്യനന്നാളൊരു യജ്ഞത്തിൽ മുന്നമേ
ദക്ഷിണക്കുതപിക്കുകഠക്കു പുത്രനേത്താൻ കൊടുത്തുപോൽ 25
അക്കാലത്തവനല്പായുസ്സങ്ങു ചത്തീടിനാൻ പ്രഭ
വിശന്നുഴന്നായവരും ചുഴന്നങ്ങിനെ കൂടിനാർ 26
യാജ്യാത്മജൻ ചത്തതായിക്കണ്ടിട്ടാ മുനിസത്തമർ
പചിച്ചുപോൽ സ്ഥാലിയിങ്കൽ വിശന്നത്യാത്തർ ഭാരത! 27
മത്ത്യലോകത്തന്നമില്ലാഞ്ഞാത്മരക്ഷയ്ക്കാരുങ്ങിയോർ
അന്നത്തിന്നായ്ക്കഷ്ടവൃത്തി കൈക്കൊണ്ടിതു തപസ്വികഠം 28
വഴിയ്ക്കുപോമ്പോളവരെപ്പപിപ്പോരായ് ക്ഷിതീശ്വരൻ
ശൈബ്യരാജൻ വൃഷാദ്ഭി കണ്ടു ക്ലേശിയ്ക്കുവോർകളായ് 29

വൃഷാദ്ഭി പറഞ്ഞു

പ്രതിഗ്രഹം കേറിവിടും നിങ്ങഠം പുഷ്ടിയെ വാങ്ങുവിൻ
മുനീന്ദ്രരേ!യെനിയ്ക്കുത്തുചിത്തമുണ്ടതു കേഠംക്കുവിൻ. 30

പ്രിയം നമുക്കത്ഥ്യയാം വിപ്രനത്രേ
യീഞാൻ നല്കാമശ്വതരീസഹസ്രം
ഓരോന്നുമേ വൃഷ്ടമോടൊത്തുപെറ-
തെല്ലാവക്കും ശീഘ്രഗം ശ്വേതരോമം 31
കുലംതാങ്ങും വൃഷഭംനൂറുനൂറു
ധുര്യംശ്വേതം മുറുമേ നല്കുവൻ ഞാൻ
പഷ്ടൗഹിമാർ മെയ്തടിച്ചോന്നുപെറ്റി-
ട്ടിണങ്ങീടും ശ്രേഷ്ഠപശുക്കളേയും. 32

വരഗ്രാമം പ്രീഹിയവങ്ങൾ രത്നം
സുദുർല്ലഭം മറുമെന്തേകിടേണ്ടൂ
ഭക്ഷിച്ചുകൂടാത്തതിനാശിച്ചിടായ്വിൻ
നിങ്ങൾക്കു പുഷ്ടിയെന്തു ഞാൻ തന്നിടേണ്ടൂ. 33

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

മദ്ധ്വാസവാദം വിഷപ്രായം രാജൻ!രാജപ്രതിഗ്രഹം
അതറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾക്കിങ്ങനെന്തേ ചെയ്‌വൂ പ്രലോഭനം 34
ക്ഷേത്രമോ ദൈവതമിതീ ബ്രാഹ്മണന്മാരിൽ നില്പതാം
തപസ്സാൽ പ്രീതനമലൻ ദേവപ്രീതിദനാമിവൻ 35
തപസ്സോരറപ്പകലിനാൽ ബ്രാഹ്മണന്നുള്ളവായ്പതും
കാട്ടുതീപ്പോലായതിനെച്ചുടും രാജപ്രതിഗ്രഹം 36
രാജാവേ!തവ ദാനത്തോടൊത്തെന്നും കുശലം വരും
അതൊക്കെയൃഷികൾക്കേകുകെന്നോതീട്ടവർ പോയിനാർ 37
ആ മഹാത്മക്കൾക്കു മാംസമതു വേവാത്തമട്ടതാൻ
അതു വിട്ടവരെല്ലാരും തീറായ്ക്കായ്ക്കാട്ടുകേറിനാർ 38
പിന്നെ മന്നൻ ചൊല്ലിവിട്ട മന്ത്രിമാർ കാട്ടുപൂക്കളാൽ
അത്തിപ്പഴക്കായ്പറിച്ചിട്ടവക്കേകാൻ തുടങ്ങിനാർ 39
പൊൻനിറച്ചുത്തിപ്പഴങ്ങളാഹരിച്ചിതു വേറെയും
അവക്കെഴുംഭൃത്യരതിങ്കൊടുപ്പാൻ ചെന്നിതായവർ 40
കനത്തുകണ്ടെടുത്തീടാൻ വയ്യെന്നായതി ചൊല്ലിനാൻ
മന്ദവിജ്ഞാനരല്ലാ നാം മന്ദബുദ്ധികളല്ല നാം 41
ഇവ പൊന്നെന്നറിയുമേ തിരിഞ്ഞവരുണ്ടെന്നാ നാം
ഇതെടുത്താൽപ്പരത്തിങ്കൽക്കൂടുകോടയമായ്വരും 42
സുഖാർത്ഥി വാങ്ങിയ്യരുതിങ്ങീ ലോകത്തിൽപ്പൂത്തിലും.

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

നൂറുനിഷ്കത്തുക്കമേവമായിരംതുക്കമങ്ങിനേ
അമ്മട്ടൊട്ടേറെവാങ്ങുന്നോൻ പാപിഷ്ഠഗതിയാണിടും 43

കശ്യപൻ പറഞ്ഞു

മന്നിലൊക്കുംവ്രീഹിയവം പൊന്നു പെണ്ണുങ്ങൾ പയ്യുകളും
ഒക്കെച്ചേന്നാൽപ്പോരൊരാൾക്കെന്നതോർത്തു ശമമേല്ക്കുണം.

ഭരദ്വാജൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ടായ തരുവിൻകൊമ്പു വളരുമ്പോൾ വളന്നിട്ടും
പുരുഷനാംപ്രാർത്ഥനപോലതിനൊരതിരില്ലഹോ. 45

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ലോകത്തെത്തൃപ്തിയാക്കീടും ദ്രവ്യം ലോകത്തിലില്ലതാൻ
സമുദ്രംപോലെ പുരുഷൻ പൂർണ്ണനാവില്ലൊരിയ്ക്കലും. 46

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

കാമംകാമിച്ചിടുന്നോനു കാമമെപ്പോൾസ്സമൃദ്ധമാ
കാമംവേറിട്ടെങ്ങു തൃഷ്ണയനുപോലെ തരയ്ക്കുമേ. 47

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

വാങ്ങുന്നതിലടക്കംതാൻ ധ്രുവം താങ്ങുംതപസ്സിനെ
ലോഭംകൊള്ളുംബ്രാഹ്മണനാദ്ധനമായതൊഴുക്കിടും. 48

അരുന്ധതി പറഞ്ഞു

ഒരുപക്ഷംസമ്മതമാം ധർമ്മാർത്ഥദ്രവ്യസഞ്ചയം
തപസ്സഞ്ചയമോ ദ്രവ്യസഞ്ചയത്തിനുമേലെയാം. 49

ഗണ്ഡ പറഞ്ഞു

ഉഗ്രമാമിബ്ഭയത്തിങ്കൽപ്പേടിപ്പോരെന്നാധീശ്വരൻ
ബലവാന്മാർ ദുർബ്ബലമട്ടേറാം പേടിച്ചിടുന്നു ഞാൻ. 50

പശുസഖൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രന്മാരറിയും ധർമ്മൽ മേലെയില്ലാത്തതാംധനം
വിനയാത്മാ പണ്ഡിതനെയുപാസിപ്പേനതേവിധം. 51

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

ദാനത്തോടും കുശലമീ പ്രജകൾക്കുടയോനഹോ
ഫലംചിലത്തൊടും ഞങ്ങൾക്കവനല്ലോ തരുന്നതും. 52

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതിപ്പൊൻനിറച്ചള്ളോരാപ്പഴങ്ങൾ വെടിഞ്ഞുടൻ
ഋഷിമാരൊക്കെ വേറിട്ടോരിടം പുക്കാർ ധൃതവ്രതർ.

മന്ത്രികൾ പറഞ്ഞു

ഛലമുണ്ടെന്നു ശങ്കിച്ചീ ഫലങ്ങളെവെടിഞ്ഞവർ
മറ്റൊരേടത്തുപോകുന്നു ധരിച്ചാലും നരാധിപ! 54
എന്നാ ഭൃത്യർ പറഞ്ഞാരാ, വൃഷാദഭി ചൊടിച്ചുതേ
അവക്കൊട്ടുക്കു പകരംചെയ്യുവാൻ ഗൃഹമേറിനാൻ. 55
അണഞ്ഞാഹവനീയാഗ്നിയിങ്കൽത്തീവ്രവ്രതാന്വിതൻ
ഹോമിച്ചു ഹവ്യം മന്ത്രത്തോടാരോരോരാഹുതിമന്നവൻ 56
ആത്തിയിൽനിന്നോറുയർന്നു കൃത്യലോകഭയങ്കരി
വൃഷാദഭിയവൾക്കിട്ടു യാതുധാനീതിനാമവും 57
കാളരാത്രിയ്ക്കൊത്തകൃത്യയവൾ കൈകൂപ്പിനിന്നുടൻ
വൃഷാദഭിക്ഷിതിപനോടെന്തു ഞാൻ വേണ്ടതെന്നുമായ്. 58

വൃഷാദഭി പറഞ്ഞു

ചെല്ലരുന്ധതിയോടൊത്ത സപ്തർഷികളുടേയുമേ
ദാസീപരന്റെയും ദാസിതന്റെയും പേർ ധരിയ്ക്ക നീ 59
അവർതൻപേരറിഞ്ഞെല്ലാവരെയും നീ മുടിയ്ക്കുടോ
ഏവം മുടിഞ്ഞാൽ സൈരം നീയിഷ്ടംപോലെ ഗമിയ്ക്കുക. 60
അവളുവണ്ണമെന്നോറു യാതുധാനീസത്രുപമായ്
ആ മഹർഷികൾ ചുറ്റിടമാ വനത്തിൽഗ്ഗമിച്ചുതേ. 61

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! പിന്നെയക്കാട്ടിലത്രിമുമ്പാം മഹർഷികൾ
ഫലമൂലങ്ങൾ ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുതാൻ സഞ്ചരിച്ചുതേ 62
അപ്പോൾക്കണ്ടു മീത്ത ചുമൽ കൈകാൽ വീത്തമുഖത്തൊട്ടും
മെയ്തടിച്ച പതിവ്രാട്ട നായൊടൊത്തുഗമപ്പിതായ് 63
സവ്വാംഗംചീത്ത ശ്രുതനാമപനെക്കണ്ടരുന്ധതി
ഭവാന്മാരേവമാവില്ലേയെന്നാൾ മുനികളോടവൾ. 64

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു.

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാമ്പോലില്ലഗ്നിഹോത്രമനിർഹുതം
കാലത്തന്തിയ്ക്കുമാം ഹോമമതേ നായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 65

അത്രി പറഞ്ഞു

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാമ്പോലെ കെട്ടില്ലാ ക്ഷുത്തിൽ വീഴ്കയും
കൃച്ഛ്രാഭീതം നശിച്ചിട്ടില്ലതേ നായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 66

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാംപോലെ ജരിയാ ഗോക്കൾ ശാസ്ത്രവും
ക്ഷുത്താൽ മൂത്തലസൻ മൂർഖമതേനായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 67

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാമ്പോലെ മോറും വിറകുമങ്ങിനെ
ആ ഒരാണ്ടെയ്തു ചിന്തിയ്ക്കേണ്ടതേനായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 68

കശ്യപൻ പറഞ്ഞു.

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാംപോലെ നാലുപേർകൾ സഹോദരർ
തത്തുതത്തുയെന്നിരപ്പീലതേനായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 69

ഭരദ്വാജൻ പറഞ്ഞു.

ഇവനും ഞങ്ങൾക്കാംപോലെ മൂഢനീചദ്വിജന്നഹോ
ശോകം ഭായ്കാപവാദാലില്ലതേനായൊത്തു ചിക്കുവാൻ. 70

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ഇവ്വണ്ണം ഞങ്ങൾക്കാപോലെ മാൻതോലും മൂന്നുപട്ടമേ
മുവ്വാണ്ടു ചെന്നതല്ലോരോന്നതേനായൊത്തു ചീക്കുവാൻ. 71

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

നായൊടൊത്ത പരിവ്രാട്ടു കണ്ടുപിന്നെ മുനീന്ദ്രരെ
ന്യായംപോലെയെടുത്തെത്തിക്കൈപിടിച്ചീടിനാനുടൻ 72
ആ വനത്തിൽ ക്ഷുത്തുതീപ്പാനുള്ളോരാപ്പരിചയ്യവും
തമ്മിൽപ്പറഞ്ഞുചെല്പോപ്പം യാത്രയായീടിനാരവർ 73
ഒരേ നിശ്ചയമോടോരോകാട്ടിൽച്ചുറ്റീടിനാരവർ
ഫലമൂലങ്ങളും പൊട്ടിച്ചെടുക്കുന്നവരങ്ങിനെ 74
ഒരിയ്ക്കൽച്ചുറ്റിടുമവർ തിങ്ങിവൃക്ഷങ്ങൾ ചൂഴവേ
ശുദ്ധവെള്ളംതെളിഞ്ഞുള്ള നല്ലൊരാപ്പൊയ്ക കണ്ടതേ. 75
ബാലാദിത്യപ്രഭയെഴും പുഷ്പരങ്ങൾ വിളങ്ങിയും
വൈഡൂര്യവണ്ണമൊക്കുന്ന പത്മപത്രങ്ങൾ തിങ്ങിയും 76
നാനാമട്ടിലെഴും വെള്ളപ്പക്ഷിക്കൂട്ടമിണങ്ങിയും
ഒറ്റമാഗ്ഗമനാദേയം ചേററ്റ കടവൊത്തുമേ 77
വൃഷ്ടാഭിയയച്ചോരു കൃത്യയോ വികൃതാകൃതി
യാതുധാനിപ്പേരുടയോൾ കാത്തിതാപ്പൊയ്കയങ്ങിനെ 78
തൃണപ്പുരുസഖൻ ചേന്നാ മഹർഷികൾ ബിസത്തിനായ്
കൃത്യ കാക്കും പൊയ്കയിങ്കൽച്ചെന്നാരായവരേവരും. 79
വികൃതാകൃതിയാം യാതുധാനിയാപ്പൊയ്കവക്കിലായ്
നില്പോന്നു കണ്ടാ മുനികളാക്കൃത്യയൊടു ചൊല്ലിനാർ. 80
ഒറ്റയ്ക്കു നില്പൂ നീയാരാർക്കായിട്ടാണെന്തു സാദ്ധ്യമാം
ചൊല്ലു നീ പൊയ്കവക്കത്തു നിന്നെന്തിന്നുദ്യമിപ്പതും. 81

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

ഞാനാരെങ്കിലുമാവട്ടേ മോടിയ്ക്കെന്തൊരുമട്ടിലും
ഈപ്പൊയ്കകാക്കുന്നവളെന്നോക്കു മുറവും മുനീന്ദ്രരേ. 82

ഋഷിമൻ പറഞ്ഞു

ഞങ്ങളൊക്കെ വിശന്നുള്ളോർ ഞങ്ങൾക്കൊന്നില്ലയേറെയായ്
നിൻസമ്മതത്തോടെല്ലാരുമെടുക്കട്ടേ ബിസങ്ങളെ. 83

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

ബിസങ്ങളെക്കരാർ ചെയ്തിട്ടിഷ്ടംപോലെയെടുക്കുവിൻ
എന്നോടോരോരുത്തരായ്പ്പേർചൊല്ലി വേഗമെടുക്കുവിൻ. 84

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ആ യാതുധാനിയെയറിഞ്ഞൃഷിഘാതിനി കൃത്യയായ്
വിശന്നുഴന്നുള്ളോരത്രിയുടനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 85

രാത്രി പറഞ്ഞു.

അരാത്രിയത്രിയാരാത്രിത്രിരഭ്യയനമറതാം
അരാത്രിയത്രിയെന്നെൻറെ പേർ ധരിയ്ക്ക ശോഭനേ! 86

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

അങ്ങീയെന്നോടു ചൊന്നോരു പേരെനിയ്ക്കുമഹാദ്യുതേ!
ഉള്ളിൽധരിയ്ക്കാവോന്നല്ലാ പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ 87

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

വസിഷ്ഠൻ ഞാൻ വരിഷ്ഠൻ ഞാൻ വാസഗേഹം വസിയ്ക്കുവേൻ
വശിഷ്ഠതാവാസമൂലം വസിഷ്ഠൻ ഞാൻ ധരിയ്ക്ക നീ. 88

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങു വർണ്ണിച്ചു നിൻെറപേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ. 89

കശ്യപൻ പറഞ്ഞു

കലം കലംതാൻ കപപൻ കപപൻ കശ്യപൻദ്വിജൻ
കാശ്യൻ കാശനികാശതപാലിതെൻ പേരു ധരിയ്ക്ക നീ. 90

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

അങ്ങിയ്യെന്നോടു ചൊന്നോരു പേരെനിയ്ക്കു മഹാദ്യുതേ!
ഉള്ളിൽധരിയ്ക്കാവോന്നല്ലാ പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ. 91

ഭരദ്വാജൻ പറഞ്ഞു

അസ്ഥതാശിഷ്യദ്വൽബ്ഭാരൻ ദേവഭാരൻ ദ്വിഭദ്വരൻ
ഭായ്മ്യാഭാരൻ വാജഭാരൻ ഞാൻ ഭാരദ്വാജനാം ശുഭേ! 92

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങു വർണ്ണിച്ചു നിൻെറ പേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ 93

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ഗോദമൻ ഞാനധൂമൻ ഞാനദമൻ സമദർശനാൽ
ഞാൻ ജനിയ്ക്കുത്തമോദ്ധ്വംസം വന്നൂ ദേഹജശോകങ്ങളാൽ 94
കാക്ക ഞാൻ ഗൌതമൻ കൃത്യേ! യാതുധാനി! ധരിയ്ക്കു നീ.

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

അങ്ങീയെന്നോടു ചൊന്നോരു പേരെനിയ്ക്കു മഹാമുനേ!
ധരിച്ചിടാവൊന്നതല്ലാ പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ 95

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

വിശ്വദേവകളെന്മിത്രം ശോകശൂന്യം മിത്രമാണു ഞാൻ
വിശ്വാമിത്രാഖ്യനെന്നെന്നെ യാതുധാനി! ധരിയ്ക്കു നീ. 96

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങുവർണ്ണിച്ചു നിൻെറപേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻവയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ 97

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

ജാജജ്ഞാനം കൊഠംവതിപ്പോഠംജ്ഞാനംകൊഠംകജനിപ്പൂഞാൻ
ജമദഗ്ന്യാഖ്യനെന്നെന്നൊദ്ധരിച്ചീടുക ശോഭനേ! 98

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

അങ്ങീയെന്നോട്ടൊന്നോരു പേരെനിയ്ക്കു മഹാമുനേ 99
ധരിച്ചീടാവൊന്നതല്ല പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ.

അരുന്ധതി പറഞ്ഞു

ധരാ ധരിത്രിവ സുധ വാഴ്വേൻ ഭർത്താവിനൊപ്പമേ
ഭർതൃചിത്താനുരോധാഢ്യ ഞാനരുന്ധതിയോക്ക നീ. 100

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങു വണ്ണിച്ചു നിൻെറ പേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ. 101

ഗംഡ പറഞ്ഞു

വക്രുത്തിൻെറയൊരറ്റത്തീദ്ധാതുവെച്ചാൽവു ഗംഡയായ്
അതുയന്നോഠം ഗണ്ഡയാം ഞാനതോക്കുകനലോത്തവേ! 102

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങു വണ്ണിച്ചു നിൻെറ പേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ. 103

പശുസഖൻ പറഞ്ഞു

കണ്ടാൽപ്പശുക്കളേ രഞ്ജിപ്പിപ്പേൻ പശുസഖാവു ഞാൻ
ഗൌണം പശുസഖാവെന്നെൻ പേരോക്കുകനലോത്തവേ! 104

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

കഷ്ടപ്പാടുള്ളക്ഷരമൊത്തങ്ങു വണ്ണിച്ചു നിൻെറപേർ
ധരിയ്ക്കുവാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു പോകിറങ്ങുക പൊയ്കയിൽ. 105

ശ്രുനസ്സുഖൻ പറഞ്ഞു

ഇവർ ചൊന്നവിധം പേരുപറയാൻ ഞാനൊരുങ്ങിടാ
ശ്രുനസ്സുഖസഖാവീ ഞാൻ യാതുധാനി ധരിയ്ക്ക നീ. 106

യാതുധാനി പറഞ്ഞു

സന്ദിശ്യവാക്കാം വാക്യത്താൽ നിൻെറ പേർ വിവരിച്ച നീ
അതിനാൽ വീണ്ടുമിനിയെന്നോതു നിൻപേരിനെ ദ്വിജ. 107

ശ്രുനസ്സുഖൻ പറഞ്ഞു

ഒരിയ്ക്കൽ ഞാൻ ചൊന്ന പേരു നീ ധരിച്ചില്ലയെങ്കിലോ
അതിനാലീ ത്രിദണ്ഡത്തല്ലേറുടൻ ചാമ്പലാക നീ. 108
ബ്രഹ്മദണ്ഡാഭമതിനാൽത്തലയ്ക്കാരടികൊണ്ടവൾ
നിലത്തുവീണിതാക്കൃത്യ ഭസ്മമായ് പ്പോയിതങ്ങിനേ 109
ശ്രുനസ്സുഖാപൂക്കെഴുമാ യാതുധാനിയെ വീഴ്ത്തിയും
ത്രിദണ്ഡം ഭൂമിയിൽക്കുത്തിപ്പച്ചപ്പുല്ലിലിരുന്നുതേ 110
ഉടനാ മുനിമാരെല്ലാം പുഷ്കരങ്ങൾ ബിസങ്ങളും
ഇഷ്ടംപോലെയെടുത്തിട്ടു മോദംപൂണ്ടു കരേറിനാർ 111
ഏറെശ്രമംചെയ്ത ബിസംകെട്ടുകെട്ടാക്കിയായവർ
പൊയ്യവക്കത്തുവെച്ചിട്ടും കഴിച്ചു ജലതർപ്പണം 112
പിന്നെ വെള്ളംവിട്ടു കേറിട്ടേവരും ചെന്നുകൂടിനാർ
ബിസങ്ങളെക്കണ്ടതുമില്ലങ്ങപ്പോൾപ്പുരുഷർഷർ. 113

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

ക്ഷുത്തുബാധിച്ചു ഭക്ഷിയ്ക്കാനുദ്യമിയ്ക്കുന്ന നമ്മുടെ
ബിസങ്ങളെക്കൊണ്ടുപോയി നുശംസൻ പാപകൃത്തവൻ 114
പരസ്പരംശങ്കപൂണ്ടു ചോദിച്ചോരാ ദ്വിജോത്തമർ
സത്യംചെയ്യുക നാമെല്ലാമെന്നായിതരികശ്ന! 115
അവ്വണ്ണമെന്നേറുരച്ചിട്ടവരെല്ലാരുമൊപ്പമേ
പശിപൂണ്ടു തളർന്നുള്ളോർ ശപഥത്തിനൊരുങ്ങിനാർ. 116

അത്രി പറഞ്ഞു

പയ്യേച്ചവിട്ടട്ടേയക്കൻ നേക്കുവീഴ്ത്തട്ടെ മൂത്രവും
ഓത്തോതട്ടെയനദ്ധ്യായേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ. 117

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

അനദ്ധ്യായേ പഠിയ്ക്കട്ടെ നായാട്ടേല്ക്കട്ടെയങ്ങിനേ
സന്യാസി കാമിയാവട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 118
കൊല്ലട്ടെയാശ്രയിച്ചോനെയാശ്രയിയ്ക്കട്ടെ പുത്രിയെ
കീനാശസ്ഥിരക്കട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ. 119

കശ്യപൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാടമെല്ലാംചൊല്ലട്ടേ ചെയ്യട്ടേ ന്യാസലോകവും
കള്ളസ്സാക്ഷിയുമാവട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 120
പാഴിൽമാംസംഭുജിയ്ക്കട്ടേ ചെയ്യട്ടേ പാഴ്ദാനവും
പകൽസ്ത്രീസംഗമേല്ക്കട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ. 121

ഭരദ്വാജൻ പറഞ്ഞു

നൃശംസൻ മുറവിട്ടോട്ടേ സ്ത്രീജ്ഞാതി ജനഗോക്കളിൽ
വിപ്രനെപ്പോരിൽവെല്ലട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 122
ആചാര്യനെക്കീഴിലാക്കീട്ടു ക്രോതട്ടേ യജ്ഞസ്സമേ
ഹോമിയ്ക്കട്ടേ കാട്ടുതിയ്യിൽ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 123

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

മലംവിടട്ടെവെള്ളത്തിൽ ദ്രോഹിച്ചീടട്ടെ പയ്യിനേ
ഗുരുവെന്യേസംഗിയാട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 124
ദേഷ്യൽഭായ്മാജീവിയാട്ടേ വൈരവാൽ ദൂരബന്ധുവായ്
അന്യോന്യാതിഥിയാകട്ടേ ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ. 125

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

കാത്തുചൊല്ലിക്കളഞ്ഞോട്ടേ വിട്ടോട്ടേയഗ്നിമൂന്നുമേ
സോമംവിട്ടോട്ടെയമ്മണ്ണം ബിസസ്തന്യംകഴിച്ചവൻ 126

കറക്കിണറെഴും ഗ്രാമത്തന്തണൻ വൃഷലീപതി
ത്സാലോക്യത്തെയേല്ക്കട്ടേ ബിസസ്സൈന്യംകഴിച്ചവൻ. 127

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

അന്യർ ചെയ്യട്ടെ താൻനില്ക്കുഗുരുഭൃത്യാനുപോഷണം
കൊരെന്നേ മക്കൾവാച്ചാട്ടേ ബിസസ്സൈന്യംകഴിച്ചവൻ 128
അശ്രദ്ധൻ വേദമോതട്ടേ ഗവ്വേൽക്കട്ടേ സമൃദ്ധിയാൽ
കഷ്കൻ മത്സരിച്ചോട്ടേ ബിസസ്സൈന്യംകഴിച്ചവൻ 129
ഖഷ്ടാചരൻ ഭൃത്യനാവുകാകരാജപുരോഹിതൻ
അയാജ്യർത്വിക്കുമാവട്ടേ ബിസസ്സൈന്യം കഴിച്ചവൻ. 130

അരുന്ധതി പറഞ്ഞു

നിന്ദിയ്ക്കട്ടേ ശ്വശ്രുവിനെ മുഷിഞ്ഞിടട്ടെ കാന്തനിൽ
താനേ സ്വാദുള്ളതുണ്ടോട്ടേ ബിസസ്സൈന്യം കഴിച്ചവൾ 131
ജ്ഞാതിഗേഹത്തിൽ വാണിട്ടു സകുതിന്നട്ടെ രാത്രിയിൽ
അഭോഗ്യവീരസൂവാട്ടേ ബിസസ്സൈന്യം കഴിച്ചവൾ. 132

ഗണ്ഡ പറഞ്ഞു

ഭോഷ്കൊല്ലട്ടെയെപ്പോഴും തെറട്ടേ ബന്ധുവർഗ്ഗമായ്
നല്കട്ടേ കന്യയെശ്ശൂൽക്കാൽ ബിസസ്സൈന്യംകഴിച്ചവൾ 133
താനേ വെച്ചുകഴിച്ചോട്ടേ നരച്ചീടട്ടെ ദാസിയായ്
ചികമ്മത്താലടങ്ങട്ടേ ബിസസ്സൈന്യംകഴിച്ചവൾ. 135

ശുനസ്സഖൻ പറഞ്ഞു

അദ്ധ്വര്യുവിനായ് മകളേ നല്കീടട്ടേ
ഛന്ദോഗത്തിൽ ബ്രഹ്മചര്യം ചരിപ്പൂ
ആധ്വര്യണം വേദമോതീട്ടു വിപ്രൻ
കൂളിച്ചോട്ടേ താമരത്തണ്ടേ കട്ടോൻ. 136

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

നീ ചെയ്തവെച്ച ശപഥം ബ്രാഹ്മണക്കിഷ്ടമാണെടോ
ഞങ്ങൾക്കുള്ള ബിസം കട്ടോൻ നീതാനാണ ശന്തനുസ്സുഖ! 137

ശന്തനുസ്സുഖൻ പറഞ്ഞു

തിന്നാൻ ചെച്ചതുകാണാഞ്ഞു കർമ്മംചെയ്തവർ ചൊന്നതും
നേരാണ പൊളിയല്ലേതും ബിസസ്തൈന്യം കഴിച്ചു ഞാൻ 138
ഞാനൊളിപ്പിച്ചുവെച്ചേനീബ്ബിസങ്ങളിതു നോക്കുവിൻ
ഭഗവന്മാക്കനഘരേ!പരീക്ഷയ്ക്കിതു ചെയ്ത ഞാൻ 139
നിങ്ങളെല്ലാരെയും കാത്തുകൊൾവാൻ വന്നവനാണ ഞാൻ
യാതുധാനിയതിക്രൂര യുഷ്മൽഘാതിനി കൃത്യയാം 140
മുനീന്ദ്രരേ!വിഷാദഭി തീത്തോരിവളെ പീഴ്ത്തി ഞാൻ
കൊന്നേയ്ക്കും നിങ്ങളെട്ടുഷ്ടപാപതിയ്യിൽപ്പിറന്നവൾ 141
അതിനാൽ വന്ന ഞാൻ വിപ്രന്മാരേ!വാസവനോക്കുവിൻ
അലോഭാൽസ്സ്വർഗ്ഗകാമാഢ്യക്ഷയലോകങ്ങൾ നേടിതേ
എഴുന്നോല്പിനടൻ നേടുകവയെല്ലാം ദ്വിജേന്ദ്രരേ! 142

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പരം മഹർഷിമാർ നന്ദിച്ചിന്ദ്രനോടേറുരച്ചുടൻ
ഇന്ദ്രനോടൊപ്പമെല്ലാരും സ്വർഗ്ഗത്തേയ്ക്കു ഗമിച്ചുതേ 143
ഈവണ്ണമീ മഹാത്മാക്കൾ പല ഭോഗങ്ങൾകൊണ്ടുമേ
ഏറേറം ക്ഷുത്തുകലന്നിട്ടും മഹാത്മാക്കൾ കൊടുക്കിലും 144
ലോഭം ചെയ്തീലപ്പൊഴതുമൂലം സ്വർഗ്ഗത്തിലെത്തിനാർ
അതുകൊണ്ടെന്തുവന്നാലും നരൻ ലോഭമൊഴിയ്ക്കണം 145
മുഖ്യധർമ്മമിതെന്നാലോ നൃപ!ലോഭമൊഴിയ്ക്കണം
നരനീ നല്ല ചരിതമാർക്കുള്ളത്തിലുരയ്ക്കുകിൽ 146
അർത്ഥഭാക്കായി വന്നീടും ഉർവ്വിളിലകപ്പെടാ
പിതൃക്കളും പ്രീതരാകുമവന്നൃഷികൾ വിണ്ണരും
യശോധർമ്മാർത്ഥങ്ങൾ നേടും പരലോകത്തിലാ നരൻ 147

---

94. ദാനധർമ്മം ശപഥവിധി.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
തീർത്ഥയാത്രയിലുണ്ടായ ശപഥകഥ കേൾക്ക നീ 1
താമരക്കളവുണ്ടായീ മുന്നം ഭരതസത്തമ!
രാജർഷികളുമുവ്വീശ!ദ്വിജർഷികളുമൊത്തുതാൻ 2

ഋഷീന്ദ്രർ കൂടിപ്പശ്ചിമമാം പ്രഭാസ-
ത്തെല്ലാരുമായ് മന്ത്രണംചെയ്ത മന്ത്രം
മുറ്റും മന്നിൽപ്പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളേതോരും
ചുറ്റാം നമുക്കേവരുമൊത്തുപോക. 3

ശുക്രാംഗിരസ്സുക്കളതേവിധം കവി
വിദ്വാനഗസ്ത്യൻ നാരദപർവ്വതന്മാർ
ഭൃഗുവസിഷ്ഠൻ കശ്യപൻ ഗൌതമൻതാൻ
വിശ്വാമിത്രൻ ജമദഗ്നിക്ഷിതീശ! 4

ഋഷീന്ദ്രനാഗ്ഗാലവനഷ്ടകൻതാൻ
ഭരദ്വാജനുദ്ധതിബാലഖില്യർ
ശബീദിലീപൻ നഹുഷാംബരീഷൻ
യയാതിരാജൻ!പുരുവാദ്ധ്യുമാരൻ 5
വസ്വൻ വൃത്രാരാതിയാമിന്ദ്രനേത്താൻ
മുന്നാക്കീട്ടാ മന്നവന്മാർ ഗമിച്ചു
തീർത്ഥങ്ങൾ മുറ്റും പുററിയോർ മാഘമാസ-
ത്തിങ്കൽച്ചെന്നു കൌശികീപുണ്യതീർത്ഥേ. 6
തീർത്ഥങ്ങൾ തോറുംപരിധൂതപാപർ
ചെന്നാപ്പുണ്യം ബ്രഹ്മസരസ്സിലെത്തീ
ദേവൻറെ തീർത്ഥേ വഹ്നിസങ്കാശർ നീറി-
ലിറങ്ങീട്ടാത്താമരപ്പൂ ഭജിച്ചു. 7

ബിസംതിന്നു ചിലരമ്മട്ടു രാജൻ!
മുണാളവും ചിലർ ഭക്ഷിച്ചു വിപ്രർ
ഉടൻ കണ്ടു പുഷ്ടരംകട്ടതായി-
ട്ടതങ്ങഗസ്ത്യൻ മുമ്പു പൊട്ടിച്ചുതത്രേ 8
ചൊന്നാൻ മുറും മുനിമാരോടഗസ്ത്യ-
നാരിങ്ങെൻ നൽപ്പുഷ്ടരം കട്ടെടുത്തു
ശങ്കിയ്ക്കുന്നോൻ നിങ്ങളെത്തന്നുകൊൾവിൻ
പത്മംഹരിപ്പാൻ നിങ്ങളിന്നഹ്രല്ലോ. 9
കേൾപ്പോൻ കാലംധർമ്മവീര്യംകെടുക്ക-
മതിപ്പൊഴാപ്പെട്ടുപോയ് ധർമ്മപീഡ
ഇങ്ങാദ്യധർമ്മം നിലനില്ലാതെയാം മു-
മ്പേറേക്കാലത്തേയ്ക്കു നാം വിണ്ണുപൂകും. 10
വേദങ്ങളേ ഗ്രാമമദ്ധ്യേ ദ്വിജന്മാർ
കേൾപ്പിച്ചീടും സുസ്വരം ശൂദ്രരേയും
നൃപൻ കാണും തക്കമായിട്ടു ധർമ്മം
ഞാനെന്നാലോ പരലോകം ഗമിപ്പേൻ 11
വരാവരന്മാർകളാം ശ്രേഷ്ഠരെത്താൻ
നിന്ദിച്ചേയ്ക്കും മാനുഷന്മാർകൾ മുറും
തമസ്സുവെച്ചിതുമാം മുമ്പിലേറെ-
ക്കാലത്തേയ്ക്കാപ്പരലോകംഗമിപ്പേൻ 12
കാണാറാകും ദുർബ്ബലന്മാരെ മുറും
ബലിഷ്ഠനായോനാക്രമിയ്ക്കുന്നതായി
എന്നാൽച്ചിരം പരലോകംഗമിപ്പേൻ
കാണാൻവയ്യിജ്ജീവലോകത്തെയേവം 13
മഹർഷിയോടാത്തർ ചൊല്ലീ മുനീന്ദ്രർ
കട്ടിട്ടില്ലാ നിൻറെ പത്മത്തെ ഞങ്ങൾ
പാഴിൽ ഭവാൻ ശങ്കകൊള്ളായ്ക തീക്ഷ്ണം
സത്യംചെയ്യാം ശപഥത്താൽ മഹർഷേ 14

അതിങ്കലിത്തീപ്പുചെയ്താ മുനീന്ദ്ര-
രാദ്ധമ്മത്തെക്കണ്ടിടുന്നോർ നരേന്ദ്ര
സപുത്രപൌത്രോവ്വിപരോടുകൂടി.
ക്രമത്തിലായ്ശ്ശപഥംചെയ്ത പിന്നെ. 15

ഭൃഗു പറഞ്ഞു

ശകാരിച്ചാൽശ്ശകാരിച്ചിടട്ടേ തല്ലട്ടെ തല്ലിയാൽ
പുഷ്ടമാംസങ്ങൾതിന്നാട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 16

വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു

സ്വാദ്ധ്യായമെന്നിയേ പാരിൽ നായാട്ടേല്ലട്ടെയങ്ങിനേ
പുരത്തിൽഭിക്ഷുവാകട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 17

കശ്യപൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാടമെല്ലാം വില്ലട്ടേ ചെയ്യോട്ടേ ന്യാസലോപവും
കള്ളസ്സാക്ഷിപറഞ്ഞോട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 18

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ബുദ്ധ്യാ ഗവ്വിച്ചു വാണോട്ടേ സമത്തിൽ വിഷമത്തിലും
കർഷകൻ മത്സരിച്ചോട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 19

അംഗിരസ്സു പറഞ്ഞു

അശുദ്ധൻ വേദമോതട്ടേ നായാട്ടാവട്ടെയങ്ങിനേ
ബ്രഹ്മഹാചിത്തനാവട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ 20

ധുന്ധുമാരൻ പറഞ്ഞു

അകൃതജ്ഞൻ മിത്രർകളിൽ ശ്രുദ്ധയ്ക്കെകട്ടെ സന്തതി
താനേ മുഷ്ടാന്നമുണ്ണട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 21

പൂരു പറഞ്ഞു

ചികിത്സയിൽ നടക്കട്ടേ ഭാര്യപോറുന്നൊരാളുമാം
ശ്വശ്രൂരാൽക്കൊറുമേൽക്കട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ 22

ദിലീപൻ പറഞ്ഞു

കറക്കിണറെഴും ഗ്രാമത്തന്തണൻ വൃഷലീപതി
തത്സാലോക്യമണഞ്ഞോട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ. 23

ശുക്രൻ പറഞ്ഞു

പാഴിൽ മാംസംഭുജിയ്ക്കട്ടേ ചെയ്യട്ടേ പകൽ മൈഥുനം
രാജാവിൻ പ്രേഷ്യനാകട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ. 24

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

കാത്തോതട്ടെയനദ്ധ്യായേ ചാത്തമൂട്ടട്ടെയിഷ്ടനെ
ശൂദ്രന്റെ ചാത്തമുണ്ണട്ടേ നിൻതാമരകനന്വൻ. 25

ശിബി പറഞ്ഞു

അഗ്നിചെയ്യാതെ ചാകട്ടേ ചെയ്യട്ടേ യജ്ഞവിഘ്നവും
തപസ്വിമാരായ്ത്തെറ്റട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ. 26

യയാതി പറഞ്ഞു.

വ്രതമാണ്ടോനുതുലെന്യേ സംഗമിയ്ക്കട്ടെ ഭാര്യയെ
വേദത്തെദ്ധിക്കരിച്ചോട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ. 27

നഹുഷൻ പറഞ്ഞു

യതിഗാർഹസ്ഥ്യമേല്ക്കട്ടേ കാമിയാവട്ടെ ദീക്ഷിതൻ
വിലയ്ക്കു വിദ്യനല്കട്ടേ നിൻതാമര കവന്വൻ 28

അംബരീഷൻ പറഞ്ഞു

നൃശംസൻ മുറവിട്ടോട്ടേ സ്ത്രീജ്ഞാതിജനഗോക്കളിൽ
കൊന്നീടട്ടേ ബ്രാഹ്മണനെ നിൻതാമര കവന്വൻ 29

നാരദൻ പറഞ്ഞു

ഗൃഹജ്ഞാനീ ശാസ്ത്രബാഹ്യം ചൊല്ലുന്നേ വിസ്വരം പദം
യോഗ്യരെ ഉദ്ധരിക്കരിയുന്നേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 30

നാഭാഗൻ പറഞ്ഞു

ഭോഷ്കുചൊല്ലുന്നെയെപ്പോഴും തെറ്റുന്നേ സജ്ജനങ്ങളായ്
ശ്രുതിക്കാൽക്കന്യയെ നല്കുന്നേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 31

കവി പറഞ്ഞു

പയ്യേച്ചവിട്ടുന്നേ മൂത്രംവീഴ്ത്തുന്നേ രവിനേക്കുതാൻ
ശരണാഗതരെത്തള്ളും നിൻതാമര കവന്നവൻ. 32

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

ഭൃത്യൻ വൃത്തിതടഞ്ഞോട്ടേയാട്ടേ രാജപുരോഹിതൻ
അയാജ്യൃത്വിക്കുമാവട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 33

പർവ്വതൻ പറഞ്ഞു

ഗ്രാമാധികാരിയാവട്ടേ ചോട്ടേ കഴുതകേറിയും
കൊറ്റിനു നായാട്ടാവട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 34

ഭരദ്വാജൻ പറഞ്ഞു

നൃശംസനും പൊളിയനും സർവ്വപാപവുമേല്ക്കുമേ
ആപ്പാപമെന്നുമേല്ക്കുന്നേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 35

അഷ്ടകൻ പറഞ്ഞു

അപ്രജ്ഞൻ കാമിപാപിഷ്ഠൻ നൃപനാവട്ടെയായവൻ
അധർമ്മൽ ഭ്രമികാത്തോട്ടേ നിൻതാമകവന്നവൻ 36

ഗാലവൻ പറഞ്ഞു

അനഘാഹ്നൻ പാപികളേക്കാളും ചെയ്യട്ടെ പാതകം
ദാനംചെയ്തു പുകഴ്ത്തുന്നേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 37

അരുന്ധതി പറഞ്ഞു

ശ്രീമാനെ കുറ്റംപൊല്ലുട്ടേ മുഷിഞ്ഞീടട്ടെ കാന്തനായ്
താനേ സ്വാദുള്ളതുണ്ടോട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവാ. 38

ബാലഖില്യർ പറഞ്ഞു

ഗ്രാമദ്വാരത്തു നില്ക്കുട്ടെയൊറ്റക്കാൽകൊണ്ടു കൊറ്റിനായ്
ധർമ്മം വിടട്ടേ ധർമ്മജ്ഞൻ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 39

ശ്രുതസ്സുഖൻ പറഞ്ഞു

അഗ്നിഹോത്രം നോക്കിടാതെയങ്ങുറങ്ങട്ടെയന്തണൻ
സന്യാസി കാമിയാവട്ടേ നിൻതാമരകവന്നവൻ. 40

സുരഭി പറഞ്ഞു

താൻ ബാലജനിദാനത്താലേല്ക്കുട്ടേ കാംസ്യദോഹനം
മറുക്കാവാൽക്കറന്നോട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 41

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പരം പലേട്ടേ പലേതരത്തി-
ലാ യോഗ്യർ ചൊയ്യുമുപഥം കൌരവേന്ദ്ര!
സഹസ്രാക്ഷൻ ദേവരാജൻ പ്രഹൃഷ്ടൻ
കോപി ബ്രഹ്മർഷീന്ദ്രനെപ്പാത്തുനോക്കീ 42
ഉടൻ ചൊല്ലീ തൻറെ സത്യം സുരേന്ദ്രൻ
കോപംപൂണ്ടാ മുനിയോടിപ്രകാരം
ബ്രഹ്മർഷി ദേവർഷി നൃപർഷിമദ്ധ്യ-
ത്തതെന്തെന്നും നീ ധരിച്ചീടു രാജൻ. 43
അദ്ധ്വര്യുവിന്നായ് മകളേ നല്കിടട്ടേ
ഛന്ദോഗത്തിൽ ബ്രഹ്മചര്യം ചരിച്ചും
ആധ്വര്യണംവേദമോതിട്ടു വിപ്രൻ
കളിച്ചോട്ടേ താമരപ്പൂവു കട്ടോൻ. 44
വേദമൊക്കെപ്പറിയട്ടേ പുണ്യംചെയ്യട്ടെ ധാർമ്മികൻ
ബ്രഹ്മലോകം ഗമിയ്ക്കുട്ടേ നിൻതാമര കവന്നവൻ. 45

അഗസ്ത്യൻ പറഞ്ഞു

ആശീർവ്വാദം നീ പറഞ്ഞ ശപഥംവലസൂദന!
എനിയ്ക്കു താമരതരികിതുധർമ്മം സനാതനം 46

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! ലോഭമൂലമല്ലാതാമര കട്ടു ഞാൻ
ധർമ്മം കേൾക്കാൻവേണ്ടിയാണുഹരിച്ചതു ചൊടിയ്ക്കാലാ! 47
ധർമ്മശ്രുതി സമുൽക്കൃഷ്ടം ധർമ്മസേതുവനാമയം
ആഷ്ടം ശാശ്വതമെപ്പോഴുമവ്യയം കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ 49
ഇതാ വിടുവൻ! വാങ്ങിയാലും താമരപ്പൂ ദ്വിജോത്തമ!
ഭഗവാനേ! ക്ഷമിച്ചാലുമെന്നാക്രമമനിന്ദിത! 50
എന്നാമഹേന്ദ്രൻ ചൊന്നോരുദ്ദശകോപനനാം മുനി
താമരപ്പൂവാങ്ങി ധീമാൻ പ്രസാദംപൂണ്ടു മാമുനി 51
വീണ്ടും തീർത്ഥങ്ങളിൽച്ചുറ്റിവനചാരികളാമവർ
പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽഗ്ഗാത്രങ്ങളെ മുക്കിടിനാരവർ 52
ഈമുഖ്യമാകുമാഖ്യാനം പർവ്വംതോറും പറിയ്ക്കുകിൽ
മൂർഖപുത്രൻ പിറക്കില്ലുത്തപ്രായശ്ചിത്തനായ്വരാ 53
അവന്നാപത്തൊന്നുമേല്ക്കില്ലില്ലൽജരയൊത്തിടാ
വിരജസ്സായ് നന്മയൊത്തുപരത്തിൽസ്വർഗ്ഗമെത്തിടും 54
ഋഷിമാർ കാത്തുപോന്നീടുമാശ്ചാസ്യത്തെ പറിയ്ക്കുകിൽ
അവ്യയബ്രഹ്മലോകത്തിലവനെത്തും നരോത്തമ! 55

---

95. ദാനധർമ്മം ഛത്രോപാനഹദാനപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശ്രാദ്ധങ്ങളിൽക്കൊടുത്തീടാറില്ലയോ ഭരതർഷഭ!
ചെരിപ്പുകുടയും പിന്നെയിതാരാണു തുടങ്ങിയോൻ 1

ഇതിങ്ങെങ്ങിനെയുണ്ടായിതെന്തിനാണു കൊട്ടപ്പത്തും
ശ്രാദ്ധത്തിൽമാത്രമല്ലേകാവുണ്ടല്ലോ പുണ്യകങ്ങളിൽ 2
നാനാനിമിത്തങ്ങളിലും നല്ലതാം പുണ്യമോത്തുതാൻ
ഇതു വിസ്താരമായ് ബ്രഹ്മൻ തത്വമായ് കേട്ടിടേണമേ! 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സശ്രദ്ധം കേൾക്ക രാജാവേ! ഛത്രോപാനഹവിസ്തരം
പ്രസിദ്ധമെങ്ങിനെ പാരിലിതെങ്ങിനെ നടപ്പിലായ് 4
അക്ഷയ്യമായതും പുണ്യമായതും സിദ്ധമാംവിധം
ഇതെല്ലാമിങ്ങശേഷം ഞാൻ പറഞ്ഞിടാം നരാധിപ! 5
ജമദഗ്നിയ്യു സംവാദം മഹാത്മാ ഭാസ്കരന്നുമേ
മുന്നമാബ്ഭഗവാൻ സാക്ഷാൽ വിൽകൊണ്ടുകളിയായ് പ്രഭ 6
വീണ്ടും തൊട്ടുത്തമ്പുകളെയങ്ങു ഭാർഗ്ഗവനെയ്തപോൽ
എയ്തെയ്തമ്പുകളൊക്കേയും ദീപ്തതേജസ്സുവന്നുടൻ 7
എടുത്തെടുത്തേകി പലവട്ടം രേണുകയച്യുത!
പിന്നെ ഞാണൊലിയാലും തൻശരത്തിൻ ചീറലാലുമേ 8
പ്രഹൃഷ്ടനായെയ്തിവൻ കൊണ്ടുവന്നീടിനാളവൾ
പരന്തുക്കേട്ടയൊത്തക്കെടിച്ചുച്ചത്തിൽ നില്ക്കുവെ 9
ദ്വിജനമ്പുകളെയ്തോതിയാരേണുകയൊടിങ്ങിനേ
ചെല്ല വിശാലാക്ഷി! കൊണ്ടുവരു വിൽതുകമമ്പുകൾ 10
സുഭ്ര വീണ്ടുമിവറേ ഞാനെയ്തോട്ടേയെന്നുമന്നവ!
അവൾ പോകുംവഴി മരനിഴലിൽച്ചെന്നു ഭാമിനി 11
നിന്നാളവൾക്കു തലയുംകാൽകളും ചുട്ടിതങ്ങിനേ
ഒട്ടുനിന്നിട്ടവൾക്ക ശ്രുഭപേതിശാപഭയത്തിനാൽ 12
അമ്പുകൊണ്ടുവരാൻ വീണ്ടും പോയിനാളസിതാക്ഷിയാൾ
ആശ്രുരങ്ങളെയുംകൊണ്ടു തിരിച്ചെത്തീ പുകഴ്ന്നവൾ 13
തളർന്നവൾ മനോജ്ഞാംഗി കാലിൻ ദുഃഖമടക്കിയും
ഭർത്തുപാശ്ചത്തികലെത്തീ ഭർത്തുഭീത്യാ വിറച്ചവൾ 14
ശ്രുഭാസ്യയാമവളൊട്ടൊടിച്ചാ മുനിചൊല്ലിനാൻ
രേണുകേ! നീതാമസിച്ചുവരാനെന്തെന്നു വീണ്ടുമേ 15

രേണുക പറഞ്ഞു

ശിരസ്സും ചുട്ടുപോയെന്റെ കാലുരണ്ടും തപോനിധെ!
സൂര്യതേജോരുദ്ധയായ് ഞാൻ മരത്തണലിൽ നിന്നുപോയ് 16
ഈക്കാരണത്തിനാൽ ബ്രഹ്മൻ! താമസിച്ചതുമാണു ഞാൻ
ഇതുകേട്ടുവിഭോ ക്രോധംകൊള്ളാല്ലെന്നിൽത്തപോധന! 17

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

ഇപ്പൊഴീട്ടീപ്പകരനാമക്കനേത്തവ രേണുകേ!
ദുഃഖദായിയെയസ്സാഗ്നി തേജസ്സാലെയ്യ വീഴ്ത്തുവേൻ 18
അവൻ ദിവ്യം വിൽവലിച്ചു പിടിച്ചേറെശ്ശരങ്ങളേ
നിന്നു സൂര്യന്റെ നേക്കായിട്ടെങ്ങോട്ടക്കൻ ഗമിപ്പതോ 19
സന്നദ്ധനായിട്ടവനെക്കണ്ടപ്പെന്നക്കനോതിനാൻ
വിപ്രരൂപത്തിനാൽപ്പാത്ഥ! സൂര്യനെന്തു പിഴച്ചതേ? 20
എട്ടപ്പൂരശ്മിയാൽസ്സൂര്യൻ വാനിൽനിന്നെങ്ങുനിന്നുമേ
രസംഹരിച്ചുവഷ്ത്തിൽ വർഷിയ്ക്കുന്നു ദിവാകരൻ 21
അതിനാലന്നമൊക്കുന്നു മനുഷ്യസുഖദം ദ്വിജ!
അന്നംപ്രാണങ്ങളെന്നല്ലോ പഠിച്ചിട്ടുന്നതോത്തിലും 22
പരംകാരിലൊളിച്ചിട്ടും കതിരോൻ കതിരൊത്തവൻ
ഈ ദ്വീപമേഴിലും ബ്രഹ്മൻ! വർഷം വർഷിപ്പിതായവൻ 23
അതുകൊണ്ടൌഷധിലതാപുഷ്പപത്രജമിങ്ങിനേ
മുറും വർഷത്തിനാൽസ്സിദ്ധമന്നമുണ്ടാവതാം പ്രഭോ! 24
ജാതരൂപങ്ങളും മുറും വ്രതോപനയനങ്ങളും
ഗോദാനങ്ങളും വിവാഹങ്ങളേവം യജ്ഞസമൃദ്ധികളും 25
ശാസ്ത്രങ്ങളും ദാനങ്ങളും സംയോഗങ്ങളും വിത്തചയങ്ങളും
അന്നത്തിനാൽ നടപ്പോന്നെന്നറിവീലല്ലി ഭാർഗ്ഗവ! 26
രമണീയങ്ങളും മുറുമാരംഭിപ്പവയും ശരി
എല്ലാ മന്നത്തിനാലുണ്ടാമങ്ങറിഞ്ഞതു ചൊല്ലിനേൻ 27
അങ്ങയ്ക്കിതൊക്കെയറിയാം ഞാൻ പറഞ്ഞതുഹേ ദ്വിജ!
പ്രസാദിയ്ക്കുക വിപ്രർഷേ! വീഴ്ത്തുന്നെന്തിനു സൂര്യനേ? 28

96. ദാനധർമ്മം ഛത്രോപാനഹദാനപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്നാക്കനങ്ങിരന്നീടും നേരമാമുനിസത്തമൻ
ജമദഗ്നിമഹാതേജോനിധിചെയ്തതുമെന്തുവാൻ? 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അചനമ്മട്ടിരന്നിട്ടും മുനിയഗ്നിസമപ്രഭൻ
ജമദഗ്നി ശമംപൂണ്ടതില്ലെടോ കുരുനന്ദന! 2
പിന്നെസ്സൂര്യൻ മധുരമാം വാക്കാലിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
വിപ്രരൂപൻ കൈതൊഴുത കുമ്പിട്ടവനൊട്ടഴിപ! 3
ചഞ്ചലംലാക്കുവിപ്രഷേ സൂര്യന്നെന്നുംഗമിയ്ക്കുവേ!
ഭേദിപ്പതെങ്ങിനേ നിത്യമിളകിപ്പോകുമക്കനെ 4

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

സ്ഥിരനോചലനോനിന്നെയറിവേൻ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ
തീച്ചയായ് വിനയാധാതാ നിനക്കുണ്ടാക്കുമിന്നു ഞാൻ 5
മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ നിമേഷാർദ്ധം നീ നില്ക്കില്ലേടിവാകര!
അപ്പോഠംസ്സൂര്യ! പിളക്കും ഞാൻ നിന്നെയിങ്ങീഷലില്ലമേ 6

സൂര്യൻ പറഞ്ഞു

തീച്ചയായെന്നെവിപ്രഷേ! പിളക്കും ധനപിവയ്യ! നീ
ഭഗവാനേ തെറ്റുകാരനോക്ക ഞാൻ ശരണാഗതൻ 7

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അപ്പോഠംച്ചിരിച്ചു ഭഗവാൻ ജമദഗ്നിപറഞ്ഞുതേ
പേടിയ്ക്കേണ്ടാസൂര്യ! ഭവാൻ കീഴടങ്ങിയതില്ലയോ 8
ബ്രാഹ്മണക്കുള്ളാജ്ജവവും ഭൂമിയ്ക്കുള്ളോരുറപ്പുമേ
സൌമ്യതപംസോമനും പിന്നൊഗ്നാംഭീയ്യംവരുണനുമേ 9

അഗ്നിയ്ക്കുദീപ്തിമേത്രനാപ്രഭസൂര്യനുചൂടുമേ
ഇവയ്ക്കതിക്രമം ചെയ്യോൻ ശരണാഗതഘാതകൻ 10
ഗുരുതല്പഗനായീടും ബ്രഹ്മഘാതിയുമായ്വരും
കഠംകുടിയ്ക്കുന്നോനുമാകും ശരണാഗതഘാതകൻ 11
ഈദ്ദുർന്നയത്തിന്നുതാത! സമാധാനം നിനയ്ക്ക നീ
നിന്നംശുവാൽചൂടും മാർഗ്ഗംപരംസുഗമമാം വിധം 12

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇത്രമാത്രം പറഞ്ഞിട്ടുമിണ്ടാതായീ ഭൂഭൃത്തമൻ
സൂര്യൻ കൊടുത്തു കൊടയും ചെരിപ്പുമവനായുടൻ 13

സൂര്യൻ പറഞ്ഞു

മഹർഷേ! തലരക്ഷിപ്പാൻ കൊടയെൻകതിർ മാറുവാൻ
അങ്ങുവാങ്ങിക്കൊൾക പാദരക്ഷയ്ക്കീത്തോൽച്ചെരിപ്പുമെ 14
ഇന്നുതൊട്ട നടപ്പാകുമെല്ലാലോകത്തിലും ശരി
പുണ്യകർമ്മിയകംകൊട്ടുക്കിതോരക്ഷയ്യുമുത്തമം 15

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സൂര്യൻ തുടർന്നിതു കുടചെരിപ്പെന്നിതുരണ്ടുമേ
മുപ്പാരിൽപ്പേർപുകഴ്ന്നോറം പുണ്യമെന്നതു ഭാരത! 16
വിപ്രർക്കേകുടചെരിപ്പിവയേറവുമുത്തമം
ധർമ്മംപെരുക്കുമവയിൽ വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതില്ലിതിൽ 17
കുടയേണ്ഭരതശ്രേഷ്ഠ! ബ്രാഹ്മണന്നുകൊടുക്കുകിൽ
ശുഭംനൂറഴിയുള്ളോന്നു മേലിൽസ്സുഖിയ്ക്കുമേ 18
ഇന്ദ്രലോകംവാഴുമവൻ വിപ്രന്മാർ പൂജചെയ്തവൻ
അപ്സരസ്ത്രീദേവകളോടൊത്തെന്നും ഭരതർഷഭ! 19
ചൂടുപൊള്ളുംബ്രാഹ്മണന്നു ചെരിപ്പുകഠം കൊടുക്കുകിൽ
സ്നാതകന്നുമഹാബാഹോ! സംശിതവ്രതവിപ്രനായ് 20
വാനോർമാനിച്ചലോകങ്ങൾ നേടുമായവനും പരം
ഗോലോകത്തുരസംപൂണ്ടു മേലിൽഭാരത! മേവിടും 21
ഇതെല്ലാംഭരതശ്രേഷ്ഠ! നിന്നോടിങ്ങു പഠഞ്ഞുഞാൻ
കുടച്ചെരിപ്പുകൊടയിൽ ഫലം ഭരതസത്തമ! 22

97. ദാനധമ്മം ബലിദാനവിധി.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഗൃഹസ്ഥധമ്മംമുഴുവൻ പറയൂ ഭരതർഷഭ!
എന്തുചെയ്താലുദ്ധിനേടും മനുഷ്യനിഹ മന്നവ!. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിൽനിന്നോടുപറയാം പുരാകൃത ജനാധിപ!
കണ്ണനേറ ഭൂമിയുടെയും സംവാദമയി ഭാരത! 2
ഭൂമീദേവിയെവാഴ്ത്തീട്ട വാസുദേവൻ പ്രതാപവാൻ
നീയിപ്പോൾചെയ്തമോദ്യത്തെച്ചോദിച്ചൂ ഭരതർഷഭ!. 3

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഗൃഹസ്ഥധമ്മമേറീട്ട ഞാനുമെന്മട്ടുകാരനും
ആവശ്യംവേണ്ടതെന്തുഴി! യെന്തുചെയ്തതു ചെയ്തതാം. 4

പൃഥിവി പറഞ്ഞു

ഋഷിമാർ ദേവകൾ പിതൃക്കളും മാധവ! മർത്ത്യരും
ഇജ്യന്മാരുണ്ടുനീയന്മാരതെങ്ങിനെ ധരിയ്കുനീ 5
എന്നുംയജ്ഞത്തിനാൽ വാനോരാതിത്ഥ്യത്താലെ മാനുഷർ
നിത്യമഹ്ക്കിച്ചുപോലെ യോജിപ്പിയ്കണമെന്നുമേ 6
അതിനാലേ മുനിഗണം നന്ദിയ്കും മധുസൂദന!
അഗ്നിശുശ്രൂഷചെയ്തെന്നു മുണ്ണാതെ ബലികമ്മവും 7
ചെയ്യേണമെന്നാൽ വാനോർകളും നന്ദിയ്കും മധുസൂദന!
നാൾതോറുംപാത്തമൂട്ടേണ മൂദകാന്നാദികങ്ങളാൽ 8
ഫലം മൂലം പാലിവയാൽപ്പിതൃപ്രീതിവരുത്തുവോർ
സിദ്ധാന്നത്താൽ വൈശ്വദേവം വിധിയാൽചെയ്കഗ്നിയിൽ 9
അഗ്നിഷോമം വൈശ്വദേവം ധാനപ്രഭൃതമനന്തരം
പ്രഭാപതിയ്കുംവേറിട്ട ഹോമമുണ്ടുവിധിപ്പതായ് 10

അവ്വണ്ണമേ ക്രമത്താലെ ബലികർമ്മംനടത്തണം
തെക്കായമന്നങ്ങു പടിഞ്ഞാറാ വരുണനുംശരി 11
വടക്കുസോമനു പ്രജാപതിയ്ക്കുനടുക്കുമേ
ധനപന്തരിയ്ക്കീശകോണിൽക്കിഴക്കിനുനു മാധവ! 12
മനുഷ്യർക്കു ഗൃഹദ്വാരത്തിങ്കലായ്ബ്ബലിപൊൽവതാം
മരുൽദ്ദേവതകൾക്കേക ഗൃഹത്തിനുള്ളിലും ബലി 13
ഏവം വിശ്വദേവകൾക്കങ്ങൊകാശത്തേകണം ബലി
നിശാടഭൂതങ്ങൾക്കായി രാത്രിയിൽബ്ബലിനല്കണം 14
ഏവം ബലികഴിച്ചിട്ടു വിപ്രനായ്ബ്ബലി നല്കുക
വിപ്രനേക്കിട്ടിയില്ലെന്നാലതെടുത്തിടുകഗ്നിയിൽ 15
പിതൃക്കൾക്കായ് ശ്രാദ്ധദാനം മത്തൃനിച്ഛിപ്പതാകിലോ
ശ്രാദ്ധംകഴിച്ചതിൽപ്പിന്നീടിതു ചെയ്തീടവേണ്ടതാം 16
പിതൃസന്തപ്പണംചെയ്ത വിധിയിൽബ്ബലിനല്കണം
വൈശ്വദേവംചെയ്തപിന്നെ പിന്നെ ബ്രാഹ്മണവാചനം 17
വിശേഷിച്ചന്നമൂട്ടേണം പിന്നിടതിഥിമാർകളേ
മുമ്പിട്ടുവന്ന പിന്നീടായ് പ്രീണനംചെയ്ത മത്തൃരേ 18
അനിത്യമായ്നില്പുകൊണ്ടിട്ടതിഥിപ്പേരുരപ്പതാം
ആചാര്യനച്ഛനു സഖിയ്ക്കാപ്പനു മതിഥിയ്ക്കുമേ 19
ഇതെൻഗൃഹത്തിലുണ്ടെന്നു നിത്യംചൊല്ക നിവേദനം
അവരെന്തോതു മതിനെച്ചെയ്കുകെന്നതു ധർമ്മമാം 20
ഗൃഹസ്ഥൻ കൃഷ്ണ! ശിഷ്ടാശിയായിക്കൊള്ളുക നിത്യവും
രാജത്പ്രികസ്നാതരെയും ഗുരു ശ്വശ്രൂരേയുമേ 21
അച്ചിയ്ക്കു മധുപക്കത്താലാണ്ടോളംവാഴുവോരെയും
മന്നിൽത്തുകുക നായ്ക്കൾക്കു പാരയ്ക്കും ഖഗത്തിനും 22
വൈശ്വദേവമിതന്തിയ്ക്കും പുലച്ചിയ്ക്കും വിധിപ്പതാം
ഗാർഹസ്ഥ്യധർമ്മങ്ങളിവ ചെയ്യുന്നോനനസൂയകൻ 23
ഇഹത്തിലോരൃഷിവരം പരത്തിൽ സ്വർഗ്ഗപൂജ്യനാം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ഭൂമീവാക്കുകേട്ടു വാസുദേവൻ പ്രതാപവാൻ
അവ്വണ്ണംചെയ്തിതെപ്പോഴും നീയുമങ്ങിനെ ചെയ്യുടോ 24

നീയീഗൃഹസ്ഥധർമ്മത്തെച്ചെയ്കൊഠംകിൽജ്ജനാധിപ!
ഇഹത്തിൽക്കീർത്തികേട്ടിട്ട പരത്തിൽ സ്വർഗ്ഗമാണ്ടിടും 25

---

98. ദാനധർമ്മം സുവർണ്ണമനുസംവാദം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വെളിച്ചംനല്കുകെന്നുള്ളതെന്മട്ട ഭരതർഷഭ!
ഇതിങ്ങെങ്ങിനെയുണ്ടായീ ഫലവും പറയേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
മനുരാജസുവർണ്ണന്മാർസംവാദമിഹ ഭാരത! 2
തപസ്വിയുണ്ടായൊരുവൻ സുവർണ്ണനയി ഭാരത!
വർണ്ണത്തിനാൽ സ്വർണ്ണവർണ്ണൻ സുവർണ്ണാഭിധനായിനാൻ 3
കുലശീലഗുണംചേർന്നോൻ സ്വാദ്ധ്യായം കരകണ്ടവൻ
സദാംശ്രയാംപലരെയും സദ്ഗുണത്താൽക്കുന്നവൻ 4
കരിയ്ക്കിലാടിജൻ കണ്ടു മനുവെച്ചെന്നു സന്നിധൌ
കുശലപ്രശ്നവും തമ്മിൽച്ചെയ്കൊണ്ടീടിനാരവർ 5
മേരുവാം കനകക്കുന്നിൽസ്സത്യസങ്കല്പരാമവർ
നല്ലപാറപ്പുറത്തായിട്ടിരുന്നാർ പിന്നെയൊപ്പമെ 6
അവർ നാനാമട്ടുകഥപറഞ്ഞുകൊണ്ടു കൂടിനാർ
പണ്ടുള്ളയോഗ്യബ്രഹ്മർഷിദേവദൈത്യപ്രസംഗമായ് 7
സ്വായംഭുവൻ മനുവൊട്ടസുവർണ്ണൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ
സർവ്വഭൂതഹിതത്തിന്നീച്ചോദ്യത്തെ വിവരിയ്ക്ക നീ 8
പുരാൽപ്പൂജിപ്പതുണ്ടല്ലോ ദേവന്മാരെ പ്രജേശ്വര!
ഇതെന്തെങ്ങിനെയുണ്ടായീ ഫലവും ചൊല്ലുകെന്നോടായ്

മനു പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദം യോഗ്യരാം ശുക്രബലിദാനവർ തങ്ങളിൽ 10

മുപ്പാർ പാലിച്ചുപോരുന്ന ബലിവൈരോചനനുടെ
അടുക്കലേയ്ക്കാശുചെന്നു ശുക്രൻ ഭൃഗുകുലോദ്വഹൻ; 11
ആബ്രാഹ്മണനെയഗ്ര്യാദികൊണ്ടർച്ചിച്ച സുരോത്തമൻ
ഇരുന്നു പിന്നു പീഠത്തിൽമറയ്ക്കാബ്ഭരിദക്ഷിണൻ 12
നീ പറഞ്ഞോരീ പ്രസംഗം നടന്നിതവിടെത്തഥാ
പുഷ്പധൂമം ദീപമിവനൽകലിൻ ഫലസംശ്രയം 13
കവീന്ദ്രനോടു ചോദിച്ചു ദൈത്യേന്ദ്രൻ ചോദ്യമുത്തമം

ബലി പറഞ്ഞു

ധൂപദീപങ്ങൾക്കെന്തുഫലമാം ബ്രഹ്മവിത്തമ!
കൊടുക്കുകിൽ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! ഭവാനതരുളേണമെ 14

ശുക്രൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ടായ്വന്നു തപസ്സാദ്യമതിൽപ്പിന്നീടു ധർമ്മവും
ലതൌഷധികളുണ്ടായിതതിന്നിടയിലങ്ങിനെ; 15
സോമനേറയാത്മാവു പലമട്ടായുണ്ടായിഭൂമിയിൽ
അമൃതം വിഷവുംമറ്റു തൃണജാതികളും ശരി 16
അമൃതം മാനസപ്രീതിനല്കുന്നു തൃപ്തിയും ക്ഷണം
മനസ്സു വാട്ടുന്നതീവ്രം വിഷം നാരത്തിലെങ്ങുമേ 17
അമൃതം മംഗളം വാച്ചവിഷമാക്കേ മംഗളം
അമൃതൌഷധിയൊക്കേയും തേജസ്സഗ്നിഭവംവിഷം 18
മനോഹ്ലാദം നല്കുയാലും ശ്രീയുണ്ടാക്കുകയാലുമേ
സുമനസ്സുകളൊന്നായിച്ചൊൽവൂ സുകൃതിമാർ നരർ 19
സുമനസ്സുകളാം വാനോർക്കുശ്രുതിയായ് നരനേകകിൽ
തോഷിയ്ക്കും തൃഷ്ടരാവനു വാനോർ പുഷ്ടിയുമേകിടും 20
ഏതേതു ദേവനുദ്ദേശിച്ചേകുന്നു പൂക്കളെപ്രഭോ!
മംഗളാത്മാവന്നായാലും പ്രീതനാംദൈത്യനായക! 21
അറികുഗ്രങ്ങളാം സൌമ്യങ്ങളാം തേജസ്സുള്ളവയുവറെയും
താനാവീയ്പൌഷധികളോ നാനാരൂപമിയന്നവ 22

യജ്ഞാഹ്വപുഷ്പങ്ങടെയും കേളയജ്ഞിയമായവ
മാല്യങ്ങളുണ്ടാസുരങ്ങൾ ദേവകൾക്കു ഹിതങ്ങളും 23
രാക്ഷസർക്കു സുരന്മാർക്കും യക്ഷർക്കും പ്രിയമായവ
മനുഷ്യർക്കും പിതൃക്കൾക്കും മനോജ്ഞങ്ങളനുക്രമാൽ 24
വന്യഗ്രാമ്യങ്ങളുഴുതുവിതപ്പോന്നുദ്ഭിജങ്ങളും
മുള്ളുള്ളതില്ലാത്തവയും മണമൊത്തഴകുള്ളവ 25
പുവിൻ മണം രണ്ടുവിധമിഷ്ടമമ്മട്ടനിഷ്ടവും
ദേവകൾക്കായ്സ്സമപ്പിയ്ക്കുകിഷ്ടഗന്ധസുമങ്ങളെ 26
മുള്ളുറവൃക്ഷങ്ങളുടെ നിറംമുറും വെളുത്തവ
അവറിൻപൂക്കൾ വാനോർക്കുനിത്യമിഷ്ടങ്ങളാം പ്രഭോ! 27
വെള്ളത്തിലുണ്ടാം മാല്യങ്ങൾ താമരപ്പൂതുടങ്ങവ
ഗന്ധർവ്വനാഗയക്ഷർക്കുമവ നല്ല വിചക്ഷണർ 28
തൂടുത്തപുവ്വായ്ക്കടുക കണ്ടകൌഷധിജാതികൾ
ശത്രുക്കൾക്കാഭിചാരാർത്ഥമാധുത്തിൽപ്പറഞ്ഞവ 29
തീക്ഷ്ണവീര്യങ്ങൾ ഭൂതങ്ങൾക്കുക്രൂരന്മാരുള്ളിയന്നവ
മിക്കതും രക്തവർണ്ണങ്ങൾ കറുത്തവയുമേകണം 30
മനോഹൃദയസംഹ്ലാദമേകി മാധുര്യമാണ്ടവ
അഴകേറും പൂക്കളത്രേ മനുഷ്യർക്കുമതംവിഭോ! 31
ചൊടലക്കാട്ടിലേപ്പൂക്കൾ ദേവാലയഭവങ്ങളും
വരുത്തൊല്ലാ തുഷ്ടിയൊക്കും വേളിയിങ്കൽ രഹസ്സിലും 32
മലവാരത്തഴകിയ പൂക്കൾ വാനോർക്കു നല്ലുണം
സൌമ്യങ്ങൾ കഴുകിപ്രോക്ഷിച്ചിട്ടയോഗ്യവിധിപ്പടി 33
ഗന്ധത്താൽത്തൃഷ്ടർ വാനോർകൾ കാഴ്ചയാൽ യക്ഷരാക്ഷസർ
നാഗങ്ങളുപഭോഗത്താലിവ മൂന്നാലൊരുമനുഷർ 34
ഉടൻ പ്രീതിപ്പെടും വാനോർ പ്രീതർ നല്ലുമനുഗ്രഹം
സങ്കല്പസിദ്ധർ മർത്ത്യന്മാക്കീപ്സിതേഷ്ടങ്ങളാലഹോ 35
പ്രീതന്മാർ പ്രീണനംചെയ്യും മാനിച്ചാൽ മാനമേകിടും
ധിക്കാരത്താൽത്തള്ളിവിട്ടാലൊരിയ്ക്കും നീചമർത്ത്യരേ 36
ഇനിച്ചൊല്ലാം ധൂപദാനവിധിയ്ക്കുള്ളഫലത്തെ ഞാൻ
ധൂപംപലതരം നന്മതിന്മയുള്ളവകേൾക്ക നീ 37

പശുച്ചള്ളിക്കോലുപിനൊക്കുട്ടുചേർത്തു മൂന്നിവ
ഗന്ധമിഷ്ടാനിഷ്ടമാകും വിസ്തരിച്ചതു കേൾക്കനീ 38
പശു ചിറ്റീന്തലൊഴിയെദ്ദേവകൾക്കിഷ്ടമുള്ളതാം
ഗുൽഗ്ഗുലുപ്രവരം മുറുമവക്കെന്നാണു നിശ്ചയം 39
അകിൽച്ചള്ളികളിൽശ്രേഷ്ഠം രക്ഷോയക്ഷാഹികൾക്കുമേ
ദൈത്യർക്കു ചിറ്റീന്തലുമങ്ങിഷ്ടമമ്മട്ടു മറുമേ 40
ചെഞ്ചല്യംതൊട്ടഗന്ധങ്ങൾ പാർത്ഥിവം ദാരുജങ്ങളും
ഫാണിതാസവവും ചേർത്തുമനുഷ്യർക്കു വിധിപ്പതാം 41
ദേവദാനവർക്കുതകുന്നതുഷ്ടികരംമതം
പുഷ്പദാനത്തിലോതിലേ ഗുണഹേതുക്കളായവ 42
ധരിയ്ക്കുധൂപങ്ങളിലും പ്രീതിവാഴ്ത്തിപ്പതാണവ
ദീപദാനത്തിലും ചൊല്ലാം ഫലയോഗം മഹത്തരം 43
എമ്മട്ടാരെപ്പൊളെമ്മട്ടുള്ളവ നുല്ലേണമെന്നുമേ
തേജഃപ്രകാശംജ്യോതിസ്സു ചൊൽവൂ മേല്പോട്ടുപോവതായ് 44
എന്നാൽതേജോദാനമേറ്റം തേജഃസ്സേറുംനരക്കിഹ
അന്ധം തമസ്സുതാമിസ്രംദക്ഷിണായനമങ്ങിനെ 45
ഉത്തരായണമാണെന്നാൽജ്യോതിഷ്ടാനം പ്രശസ്തമാം
മേല്പോട്ടുപോയിടുമതുതാമോഷേജമാകയാൽ 46
മേല്പോട്ടുഗതിനല്കുന്നോൻ ദാതാവെന്നാണു നിശ്ചയം
വാനോർതേജസ്വിമാരല്ലോ പ്രഭാവന്മാർപ്രകാശകർ 47
രാക്ഷസന്മാർ താമസന്മാരതേ ദീപംകൊടുപ്പതും
കണ്ണുള്ളോനാം ദീപദാനാൽ പ്രഭയുള്ളോനുമാം നരൻ 48
ദ്രോഹിയ്ക്കാല്ലുതു നല്കീടു ഹരിയ്ക്കാല്ലാകെടുക്കൊലാ
ദീപഹർത്താവന്ധനാകുമിരുൾപൂകും വിധുപിയാം 49
നെയ്യാലത്രേ പ്രൈകല്പംരണ്ടാമൊന്നൗഷധീരസം
വസാമേദോസ്ഥിപശുകളാലേ പുഷ്ടീച്ചു നല്കാലാ 50
കുന്നിടുക്കിൽക്കാട്ടിൽ വഴിക്കുട്ടിൽചൈത്യസ്ഥലത്തിലും
ദീപംകൊടുക്കണം നിത്യംതനിയ്ക്കൈശ്വര്യമോർപ്പവൻ 51
കുലോദ്യോതൻ വിശുദ്ധാത്മാവവനാത്മപ്രകാശനാം
നക്ഷത്രസാലോക്യമേല്ക്കുമെന്നും ദീപദനാം നരൻ 52

ബലികമ്മങ്ങളിൽച്ചൊല്ലാം ഗുണംകമ്മഫലോദയം
ദേവയക്ഷോരഗനരഭൂതരാക്ഷസർകഠിക്കുമേ 53
ആക്രമുണ്ടിടാവിപ്രർ ദേവതാതിഥിബാലരും
അവർ രാക്ഷസരെന്നോക്കിനിശ്ശങ്കമ്മാരമംഗളർ 54
അതിനാൽ മുമ്പുനല്ലോണം പൂജിച്ചാദ്ദേവകഠിക്കുതാൻ
ശിരസ്സിനാൽ പ്രയതനായ്ബ്ബലി നല്കുക തന്ദ്രിതൻ 55
നിത്യംദേവകഠം വാങ്ങിയ്ക്കുമാശംസിയ്ക്കുംഗ്രഹങ്ങളേ
പുറത്തുവഴിപോക്കന്മാർ യക്ഷരക്ഷോഭുജംഗരും 56
ഇങ്ങു നല്കീട്ട ജീവിപ്പൂദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
പ്രീതരിങ്ങും പ്രീതിനല്കുമായുഃകീർത്തിധനങ്ങളാൽ 57
ദേവകഠിക്കുള്ള ബലികഠംപൂക്കളോടൊത്തു നല്കണം
തൈർപാലും ചേർത്തുപുണ്യമണമൊത്തഴകാംവിധം 58
രക്തമാംസാഢ്യമായ്യക്ഷരക്ഷോബലികൊടുക്കണം
സുരാസവങ്ങഠം മുമ്പാക്കിമലർമേൽ വിതറീട്ടമെ 59
നാഗങ്ങഠിക്കിഷ്ടമെപ്പോഴും പത്മോല്പലവിമിശ്രിതം
എള്ളും ശക്കരയുംചേർത്തു ഭൂതങ്ങഠിക്കു കൊടുക്കണം 60
അഗ്രദാതാവഗ്രഭുക്കാം ബലവീര്യമിയന്നാവൻ
അതിനാൽദ്ദേവകഠിക്കഗ്രം പൂജചെയ്തിട്ട നല്കണം 61
ഗ്രഹം വിളങ്ങും നാഠതോഽംഗ്രഹദേവതമാർകളാൽ
പൂജിയ്ക്കുഭൂതിയ്ക്കുവരെ പ്രാസ്യതാഗ്രംകൊടുപ്പവൻ 62
എന്നിതാദ്ദൈത്യരാജാവോടോതിനാൻ കാവ്യഭാർഗ്ഗവൻ
സുവർണ്ണനോടുമന്നനാരദനോടു സുവർണ്ണനും 63
എന്നോടു നാരദൻ ചൊല്ലിയീഗുണങ്ങഠം മഹാദ്യുതേ
നീയിതെന്നാലറിഞ്ഞുണ്ണീ! സർവ്വവുംചെയ്തുകൊള്ളുക. 64

---

99. ദാനധർമ്മം അഗസ്ത്യഭൃഗുസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടേൻ ഞാൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! പുഷ്പധൂപപ്രദർക്കിഹ
ഫലംബലിവിധാനത്താലുത്ര വീണ്ടുമുരയ്ക്കണം. 1

ധൂപദാനത്തിൻെറഫലം ദീപത്തിൻേറയുമങ്ങിനെ
എന്നാൽബ്ബലികളെന്തിനുതുകുന്നു ഗൃഹമേധികം? 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്പ്പൊല്ലാറുണ്ടീപ്പഴങ്കഥ
നഹുഷനുടെ സംവാദംഭൃഗുപുത്രരുടേയുമേ 3
ഹേമഹാരാജ! നഹുഷൻ രാജർഷിതപമേറിയോൻ
ദേവരാജ്യം നേടിയല്ലോ സുകൃതക്രിയകൊണ്ടുതാൻ 4
അവിടെ പ്രയതൻ ഭവാ! നഹുഷൻ വിണ്ണിൽവാഴുവൻ
ദിവ്യമാനുഷമട്ടുള്ള നാനാക്രിയനടത്തിയും 5
ആ മഹാത്മാവിനവിടെ മാനുഷക്രിയ മാറുമേ
നടന്നു വിണ്ണിൽ നൃപതേ! ശാശ്വതം ദിവ്യവുംശരി 6
അഗ്നികാര്യങ്ങൾ ചമതദർഭപുഷ്പങ്ങളങ്ങിനെ
അന്നകാര്യങ്ങൾ ബലികർമ്മം ധൂപവുംദീപകർമ്മവും 7
എല്ലാം വന്നേറുമാബ്ഭൃഗുഗൃഹത്തിങ്കൽ നടന്നുതേ
ജപയജ്ഞം മനോയജ്ഞമിവചെയ്തിതുവിണ്ണിലും 8
വാനോരേപ്പൂജയംചെയ്ത വിധിപോലാസ്സുരേശ്വരൻ
ഏവരേയും യഥാന്യായം യഥാക്രമമരിന്ദമ! 9
പിന്നെ ഞാനിന്നുനെന്നോത്തിട്ടഹങ്കാരം കടന്നുപോയ്
ആ മനുവന്നാക്രിയകളൊക്കെപ്പിന്നെക്ഷയിച്ചുപോയ് 10
അവൻ മുനീന്ദ്രരേപ്പല്ലക്കേറിച്ചു വരഗർവ്വിതൻ
ക്രിയയില്ലാതെയായിട്ടു ദുർമ്മദപവുമേന്തിനാൻ 11
അവനുപല്ലക്കേറിയെത്തപസി മുനിമുഖ്യരേ
അഹങ്കാരംപെരുത്തോനതേറെക്കാലം കഴിഞ്ഞുപോയ് 12
ഊഴമിട്ടവരേക്കൊണ്ടും പല്ലക്കേറിയുകെന്നുമായ്
ഊഴംപിന്നെയഗസ്ത്യനുവന്നുചേർന്നിതു ഭാരത! 13
പിന്നെച്ചെന്നതിതേജസിദ്ധബ്രഹ്മജ്ഞ സത്തമൻ
അഗസ്ത്യനാശ്രമം വാഴ്കച്ചെന്നകണ്ടോതിയിങ്ങിനെ 14
ഏവം നാം ദുഷ്ടനഹുഷദേവേന്ദ്രൻേറയസൽക്കൃതി
എന്തുകാര്യത്തിനായിട്ടു പൊറുക്കുന്നു മഹാമുനേ! 15

അഗസ്ത്യൻ പറഞ്ഞു

ഇവനെ ഞാൻ ശപിച്ചീടാനാകുവോനോ മഹാമുനേ
ഇവനുവരദൻ നല്ലീവരമങ്ങതറിഞ്ഞതാം 16
ആരെൻകണ്ണിൻനേരെയെത്തുമവനെൻ പാട്ടിലാവണം
എന്നിവൻ വിണ്ണുകേറുമ്പോൾ വരംദേവനോടേറുതേ 17
അതേ ചൂടാഞ്ഞതവനെ ഞാനുമങ്ങുമസംശയം
മുനിമുഖ്യൻ മറൊരാളും ചൂടാഞ്ഞൂ വീഴ്ത്തിടാഞ്ഞതും 18
പാനത്തിനുമുതും നല്ലീ വിഭോ!മുന്നാമിവന്നഹോ
മഹാത്മാവതുകൊണ്ടിട്ടും നമ്മാം വീഴ്ത്താതിരിയ്ക്കയാം 19
കൊടുത്തിതു വരം ദേവൻ പ്രജകാംക്ഷാത്തികാരണം
ദ്വിജന്മാരിലധമ്മങ്ങാം ചെയ്യുന്നുണ്ടീ നരാധമൻ 20
അതിൽ നമ്മാംക്കെന്തു യുക്തം ചൊന്നാലും വാഗ്മിസത്തമ!
ഭവാൻ ചൊല്ലുന്നതെന്തെന്നാലതു ചെയ്യുനസംശയം. 21

ദ്രു പറഞ്ഞു

പിതാമഹൻ ചൊല്ല കൊണ്ടിട്ടാഞാൻ നിന്മുന്നിൽവന്നതാം
ദൈവം മയക്കും ബലിയാം നഹുഷന്നെതിർചെയ്വാൻ 22
ഇന്നുനിന്നെദുഷ്ടബുദ്ധി തേരേന്തിയ്ക്കും സുരേശ്വരൻ
ഞാനിന്നുദ്യതനവനെയിന്നുനല്ലാതെയാക്കുവൻ 23
ഞാനിന്നുനാക്കുവേനിന്നുനീ കാഞ്ഞെത്തന്നെശക്രനേ
ഇന്ദ്രസ്ഥാനാൽപ്പാപി ദുഷ്ടബുദ്ധിയേത്തള്ളിവിട്ടവൻ 24
ഇന്നീക്കുത്സിതദേവേന്ദ്രൻനിന്നോൻ കാലാൽച്ചവിട്ടിടും
ദൈവത്താൽബുദ്ധികേട്ടാത്മനാശത്തിനുജളാശയൻ 25
ധർമ്മംതെറ്റിച്ചൊരവനെദ്ധർഷ്ണാമർഷിതൻഭൃശം
ദ്വിജദ്രോഹിപ്പാപിയെപ്പാമ്പാകെന്നും നീ ശപിയ്ക്കുമേ 26
ഉടൻ ദുർബുദ്ധിയേദ്ധിക്കുവാക്കാൽ നിഹതഭാസ്സിനെ
മന്നിൽ വീഴ്ത്തിക്കൊൾവതുണ്ടുനീ കാഞ്ഞെത്തന്നെ മാമുനേ! 27
പാപംചെയ്യും നഹുഷനെയൈശ്വര്യബലമൂഢനേ
അങ്ങയ്ക്കു ബോദ്ധ്യമാംവണ്ണം ഞാൻ ചെയ്യുന്നുണ്ടു മാമുനേ! 28

എന്നാ മുനിപറഞ്ഞോരു മൈത്രാവരുണിയവ്യയൻ
അഗസ്ത്യൻ പരമപ്രീതിപൂണ്ടാനല്ലലൊഴിഞ്ഞവൻ. 29

---

100. ദാനധർമ്മം അഗസ്ത്യഭൃഗുസംവാദം നഹുഷഭ്രംശമോചനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അവനെങ്ങിനെയാപത്തായ് മന്നിൽ വീഴ്ത്തിയതെങ്ങിനേ
ഇന്ദ്രനല്ലാതായിയതുമെങ്ങിനേ ചൊല്ലിടേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അവരേവം ചൊല്ലെ മഹാത്മാവാമവനെഴും ക്രിയ
ദിവ്യമാനുഷമായുണ്ടായിരുന്നിതു സമസ്തവും 2
അമ്മട്ടദിപദാനങ്ങൾ സർവ്വോപകരണാന്വിതം
ബലികർമ്മം മറുനാനോത്സവങ്ങളുമതേവിധം 3
മഹാത്മാവായ ദേവേന്ദ്രനെല്ലാമുണ്ടവനങ്ങിനേ
വിണ്ണിലും മന്നിലും സാധുചാരങ്ങൾ ബുധസമ്മതം 4
അവയുള്ളപ്പൊളുവ്വിശ്വവർദ്ധിയ്ക്കും ഗൃഹമേധികൻ
ധൂപദാനം ദീപദാനം നമസ്കാരമിവറിനാൽ 5
സിദ്ധാന്നം ബ്രാഹ്മണന്നായി മുമ്പിൽ നല്കും പ്രകാരമേ
ഗൃഹത്തിങ്കൽബ്ബലികളുമതിൽത്തോഷിപ്പു ദേവകൻ 6
ഗൃഹിയ്ക്കുബലികർമ്മത്തിൽത്തോഷമുണ്ടെപ്രകാരമോ
അക്കണക്കിൽ നൂറിരട്ടി പ്രീതിയാം ദേവകൻക്കുമോ 7
ഇപ്പടിയ്ക്കാം ധൂപദാനം സജ്ജനം ദീപദാനവും
നമസ്കാരവുമേകുന്നു തക്കതാത്മഹിതാവഹം 8
സ്നാനത്താലംബുവാൽക്കർമ്മം പണ്ഡിതൻ ചെയ്തിടുന്നതിൽ
നമസ്കാരത്താലുമതിൽ പ്രീതരാകുന്നു ദേവകൻ 9

പിതൃക്കളും മഹാഭാഗർ തപസ്വിമുനിമാർകളും
ഗ്രഹദൈവങ്ങളും മുറ്റും പ്രീതരാം വിധിപൂജയാൽ 10
എന്നുള്ളിൽബുദ്ധിയുൾക്കൊണ്ടാനഹുഷൻ നരനായകൻ
വന്നുള്ളിന്ദ്രത്വമാണ്ടിട്ടും ചെയ്യകൊണ്ടാനിതത്ഭുതം 11
ഒട്ടുകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾബൃഹസ്പത്യക്ഷയമട്ടുത്തതിൽ
ഇതൊക്കെ നിരസിച്ചിട്ട ചെയ്തിതായവനീവിധം 12
പിന്നീടവൻ ക്ഷയംപൂണ്ടസുരേന്ദ്രൻ ബലഗർവ്വിതൻ
ധൂപദീപോദകവിധി ശരിയായ്ചെയ്തിടാതെയായ് 13
അപ്പോളിവന്റെ യജ്ഞത്തിൽബ്ബാധചെയ്തിതു രാക്ഷസർ
പിന്നീടഗസ്ത്യമുനിയെ വിളിച്ചു വാഹമേറ്റുവാൻ 14
സരസ്വതിയതിൻവക്കിൽസ്മിതംപൂണ്ട മഹാബലൻ
മൈത്രാവരുണിയോടോതിയുടൻ തേജസ്വിയാം ഭൃഗു 15
കണ്ണടച്ചീടെടോ നിന്റെ ജടയിൽകേറിടുംവരേ
തൂണായ് നില്പോരവനുടെ ജടയിൽക്കേറിയപ്പുതൻ 16
ഭൃഗുവത്യന്തതേജസ്വി നൃപനേത്താഴെവീഴ്ത്തുവാൻ
ഉടനാദ്ദേവരാട്ടെത്തീ മുനിയേവാഹമാക്കുവാൻ 17
അപ്പോളഗസ്ത്യൻ ദേവേശനോടു ചൊല്ലീ ധരാപതേ
എന്നേപ്പൂട്ടിക്കൊള്ളുകടെന്നെങ്ങോട്ടെത്തിച്ചിടേണ്ട ഞാൻ 18
എങ്ങോതുന്നുണ്ടെങ്ങുനിന്നെയെത്തിയ്ക്കാമമരാധിപ!
എന്നതൊന്നോരു നഹുഷൻ പൂട്ടിനാനാമുനീന്ദ്രനെ 19
അവന്റെ ജടയിൽപ്പുണ്ടോൻ ഭൃഗുഹഷിച്ചിതറവും
ഭൃഗുവായാൾക്കു നല്ലീലാദർശനത്തെയുമപ്പൊഴേ 20
മഹാത്മാവാം നഹുഷനവരശക്തിയറിഞ്ഞവൻ
അഗസ്ത്യനോ ചൊടിച്ചില്ലാ നഹുഷൻ പൂട്ടിയെങ്കിലും 21
മന്നാൻ മമ്മട്ടിയാൽ പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിതു ഭാരത!
ചൊടിച്ചതില്ലാദ്ധർമ്മിഷ്ഠൻ ദേവേശനടനപ്പൊഴേ 22
ചൊടിച്ചഗസ്ത്യന്റെ തലയ്ക്കിടംകാലാൽച്ചവിട്ടിനാൻ
ചവിട്ടിയോരുനേരത്തു ജടയ്ക്കുള്ളിലെഴും ഭൃഗു 23
പാപിയാകും നഹുഷനെപ്പാരം കോപാൽശ്ശപിച്ചതേ
ഈ മഹാമുനിയേ ക്രോധാൽച്ചവിട്ടീലേ ശിരസ്സിൽ നീ 24

അതിനാലാശ്രമീ പാമ്പായ്ഭൂമിയിൽച്ചെല്ല ദുർമ്മതേ!
ഏന്നവൻ ചൊല്ലിയൊരവൻ പാമ്പായിട്ടങ്ങുവീണുപോയ് 25
കാണാതെഴും ഭൃഗുച്ചൊല്ലാൽഭൂമിയിൽബ്ഭരതർഷഭ!
ഭൃഗുവേനഹുഷൻ കണ്ടെന്നിരിയ്ക്കിൽദ്ധരണീപതേ 26
ശക്തനായില്ലായിരുന്നു വീർത്ഥാൻതേജോബലത്തിനാൽ
അവൻ നാനാദാനതപോനിയമങ്ങൾ നിമിത്തമെ 27
മന്നിൽ വീണിട്ടമർത്ത്യോമ്മയുള്ളോനായിതു മന്നവ!
പ്രസാദിപ്പിച്ച ഭൃഗുവെശ്ശാപാന്തം തരികെന്നുതാൻ 28
അപ്പോൾമക്കനിഞ്ഞഗസ്ത്യൻതാൻ ഭൃഗുവേക്കനിയിച്ചുതേ
ശാപമോക്ഷത്തിനുവ്വീശ! കൊടുത്താൻ കനിവാണ്ടവൻ 29

ഭൃഗു പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിരാഖ്യനാം രാജാവുണ്ടായീടും കുലോദ്വഹൻ
അവൻ തരും ശാപമോക്ഷം നിനക്കെന്നായ് മറഞ്ഞുതേ 30
അഗസ്ത്യനതിതേജസ്വി ശക്രകാര്യം നടത്തിയും
നിജാശ്രമത്തേയ്ക്കുപോയീദ്വിജന്മാർ പൂജചെയ്യവെ 31
ഹേ രാജാവേ! നഹുഷനോനീശാപം തീർത്തുവിട്ടവൻ
ബ്രഹ്മലോകം പുക്കിതല്ലോ നീ കാണ്കെത്താൻ ജനാധിപ! 32
അന്നാനഹുഷനെഭൂമിയിങ്കൽ വീർത്തീടുടൻ ഭൃഗു
ബ്രഹ്മലോകത്തെയ്ക്കുചെന്നു ബ്രഹ്മാവോടിതുണർത്തിനാൻ 33
വരുത്തിശുക്രനെ ബ്രഹ്മാവോതീദേവകളോടുടൻ
വാനോരെ!യെൻവരംകൊണ്ടു നഹുഷൻരാജ്യമേറിതാം 34
ചൊടിച്ചഗസ്ത്യനവനെത്തള്ളിവീഴിച്ചു ഭൂമിയിൽ
രാജാവില്ലാതെവാനോരേ! വർത്തിയ്ക്കാൻ വയ്യൊരേടവും 35
എന്നാൽ വീണ്ടും ശക്രനേകുദേവരാജാഭിഷേചനം
എന്നുചൊല്ലും ബ്രഹ്മനോടു കന്തിനന്ദന! ദേവകൾ 36
ആവാമെന്നായ് പ്രഹൃഷ്ടന്മാരുത്തരം ചൊല്ലിനാർ നൃപ!
ബ്രഹ്മാവു ഭഗവാൻദേവരാജ്യം വാഴിച്ചവാസവൻ 37
രാജശാർദ്ദൂല! മുന്നട്ടിൽ വിശേഷിച്ചും വിളങ്ങിനാൻ
ഇതീവണ്ണം മുന്നമുണ്ടായ് നഹുഷൻറെയതിക്രമാൽ 38

ആക്കമ്മതിയാൽ വീണ്ടും നഹുഷൻ സിദ്ധനായിനാൻ
അതിനാൽദ്ദീപമേകേണമന്തിയ്യു ഗൃഹമേധികഠം 39
ദിവ്യചക്ഷുസ്സുമേന്തീടും പരത്തിൽദ്ദീപദായകൻ
പൂർണ്ണചന്ദ്രപ്രകാശങ്ങളാകും ദീപങ്ങളാന്നിടും 40
നിമേഷം കണ്ണിനുണ്ടെത്രെയത്രയാണ്ടു വിളങ്ങിടും
രൂപവാൻ ബലവാനാകും നരൻദീപം കൊടുത്തവൻ. 41

---

101. ദാനധർമ്മം ക്ഷത്രിയചണ്ഡാലസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മസ്വത്തെഹരിച്ചീടിലാമന്ദർ പുരുഷർഷഭ!
നൃശംസംചെയ്തിടും മൂഢർ ഗതിയെന്തെത്തിടും നരർ 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദം പറയൻറേയും ഭാരത! ക്ഷത്രിയൻറെയും 2

ക്ഷത്രിയൻ പറഞ്ഞു

നീ വൃദ്ധനല്ലോ ചണ്ഡാല! ചേഷ്ടിപ്പൂ ബാലമട്ടിൽ നീ
ശഠരപ്പൊടിയേല്പുന്നോൻ വെറുപ്പാന്നെന്തു പയ്യുളേ 3
സാധുഗർഹിതമാംകർമ്മം ചണ്ഡാലനു വിധിച്ചതാം
എന്തേ ഗോധൂളിയേറോനു വെള്ളത്തിൽക്കഴുകുന്നു നീ. 4

ചണ്ഡാലൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രൻറെ ഗോക്കളെഹരിച്ചീടുമ്പോൾ ഭൂമിമന്നവ!
മുന്നംസോമത്തിലും തട്ടിയാസ്സോമംമോന്തിയോർ ദ്വിജർ. 5
ആട്ടീക്ഷപൗണ്ഡരാജാവും ക്ഷിപ്രംനരകമെത്തിനാൻ
മുറുമായാജകരുമായ് ബ്രഹ്മസ്വത്തെക്കഴിയ്യുയാൽ 6

അവിടെപ്പാൽനെയ്തയിരും കുടിച്ചുള്ളോരുമാനവർ
വിപ്രരും മന്നവന്മാരുമെല്ലാം നരകമേറിനാർ 7
കൂടയുന്നവഹിംസിച്ചു പയസ്സാൽപ്പുത്രപൌത്രരെ
പശുക്കളേസ്സാധുവൃത്താൽക്കാക്കും ദമ്പതിമാരെയും 8
രാജാവേ! ഞാനങ്ങുപാത്തേൻ ബ്രഹ്മചാരിജിതേന്ദ്രിയൻ
അവറിൻ പൊടിയെൻ ഭിക്ഷാന്നത്തിലോരു നരാധിപ! 9
രാജാവേ! ഞാൻ പറയനായാപ്പോരുണ്ടിട്ട മന്നവ!
നിലയറ്റഗതിയെത്തീ ബ്രഹ്മസ്വഹരനാനുപൻ 10
അതുകൊണ്ടു ഹരിച്ചിടൊല്ലെന്നും ബ്രഹ്മസ്വമൊന്നുമേ
ബ്രഹ്മസ്വപ്പൊടിയറുണ്ടോരെൻറെയീനില കാണുക നീ 11
എന്നാൽ വിചാരിത്തുപുമാൻ ചെയ്യൊല്ലാ സോമവിക്രയം
ഗഹിയ്ക്കുമാറുണ്ടുസോമവിക്രയത്തെ മനീഷികൾ 12
ഇതിനെത്താത! കൊൾവോരും കൊടുക്കുന്ന ജനങ്ങളും
വൈവസ്വതാന്തികം പൂകീട്ടേവരും രൌരവത്തിലാം 13
വിധിപൂർവ്വകമാം സോമപ്പൊടിയേറ്റതു വില്ലുകിൽ
ശ്രോത്രിയൻ വാദ്ധ്യുഷികനായ് വൈകാതെമുടിയുംദ്ധം 14
നരകം മുപ്പതാണ്ടാണ്ടു തൻറെ വിഷ്ഠകഴിച്ചിടും
ശപവൃത്തിയും ഗർവ്വുമേവം സഖിഭായ്പോപഭോഗവും 15
തൂക്കിനോക്കിക്കണ്ടധർമ്മമഭിമാനിയ്ക്കുകൂടുമെ
പാപിയാം നായിനേക്കാണുക നിരംമാറിമെലിഞ്ഞിതാ 16
ഭ്രതങ്ങളിൽഗ്ഗർവ്വുകൊണ്ടിട്ടിവനീഗ്ഗതിയാണ്ടതാം
താത! വിത്തംപെരുത്തുള്ളവൻ കുലത്തിൽപ്പിറന്നു ഞാൻ 17
മുജ്ജന്മത്തിൽവിഭോ! ജ്ഞാനവിജ്ഞാനക്കരകണ്ടവൻ
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുമവിടെയീദ്രോഷങ്ങൾ മടൽത്തടാ 18
ചൊടിച്ചു ഭ്രതങ്ങടെമേൽ പുഷ്ടമാംസമശിച്ചു ഞാൻ
ആ ഞാനാവൃത്തികൊണ്ടിട്ടുമാബ്ഭക്തിയതിനാലുമെ 19
ഈ നിലയ്ക്കാപ്പെട്ടുകൊണ്ടേൻ കാണുക കാലവിപര്യയം
വസ്തുത്തിൽത്തീപ്പിടിച്ചോണം കടുന്നിൽ ചുഴലുംപടി 20
രജസ്സാണ്ടതിസംരബ്ധൻ ഞാനാടുന്നതു കാണുക നീ
സ്വാദ്ധ്യായത്താൽ മഹാപാപം ഹരിപ്പൂ ഗൃഹമേധികൾ 21

പലദാനങ്ങളാലാമ്പോലെന്നു ചൊൽവൂ മനീഷികൾ
അമ്മട്ടു പാപംചെയ്തോനെയാശ്രമിദ്വിജനേ നൃപ! 22
സർവ്വസംഗംവിട്ടവനെച്ചന്ദസ്സുകൾ കയറുമേ
പാപയോനിയിലീ ഞാനോ പിറന്നോൻ ക്ഷത്രിയർഷഭ! 23
നിശ്ചയം കാണ്മതില്ലെത്തും മുക്തിയ്ക്കു വഴിയൊന്നുമേ
മുജ്ജന്മമറിവുണ്ടെന്തോ പൂർവ്വകർമ്മത്തിനാൽമമ 24
എനിയ്ക്കെന്തു ശുഭങ്കൊണ്ടു മോക്ഷംകിട്ടും നരാധിപ!
കനിവിട്ടുചോദിയ്ക്കുമെനിയ്ക്കരുൾകീസ്സംശയത്തെ നീ 25
ചണ്ഡാലതത്വമിട്ടെനിയ്ക്കൊരൊഴിവെങ്ങനെ സത്തമ!

ക്ഷത്രിയൻ പറഞ്ഞു

ചണ്ഡാലനീ ധരിച്ചാലും മോക്ഷം കിട്ടുന്നൊരാവഴി
ബ്രാഹ്മണാത്മം പ്രാണമുക്തികൊണ്ടിഷ്ടഗതിയാണ്ടിടും 26
ക്രവ്യാത്തുക്കൾക്കു മെയ്യേകി ദ്വിജാത്മം രണവഹ്നിയിൽ
പ്രാണൻ ഹോമിയ്ക്കിലാം മോക്ഷം നിനക്കല്ലാതെ കിട്ടിടാ 27

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നവൻ ചൊല്ലിയൊരവൻ ബ്രഹ്മസദ്വാത്മം പരന്തപ!
പോരിൽ പ്രാണനെ ഹോമിച്ചിട്ടിഷ്ടയാം ഗതിനേടിനാൻ 28
അതിനാൽ നീ കാക്കുകുണ്ണി!ബ്രഹ്മസത്വം ഭരതർഷഭ!
മഹാബാഹോ!തനിയ്ക്കുന്നും ഗതിയിച്ഛിച്ചിരിയ്ക്കുകിൽ 29

---

102. ദാനധർമ്മം ഹസ്ത്യുക്തം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ലോകമൊന്നേ സുകൃതികൾക്കൊക്കെയെന്നോ പിതാമഹ
അതാതിടം വേർതിരിഞ്ഞോ ചൊല്ലായതു പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കർമ്മങ്ങളാൽപ്പലേ ലോകംപൂകുന്നു പാർത്ഥ!മാനവർ
പുണ്യക്കാർ പുണ്യലോകത്തു പാപലോകത്തു പാപികൾ 2
ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സംവാദമാഗ്ഗൌതമർഷി തനേറയും വാസവനേറയും 3
ഗൌതമൻ വിപ്രനൊരുവൻ മൂദുദാന്തൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
വൻകാട്ടിലമ്മയില്ലാതെ തളരും കുട്ടിയാനയേ 4
കണ്ടുജീവിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാൻ കനിവാണ്ടോൻ ധൃതവ്രതൻ
അവനൊട്ടേറെനാൾകൊണ്ടു വളർന്നു ബഹുശക്തനായ് 5
ചോലചാടും കുന്നിനൊത്തമദംചാടുന്ന കൊമ്പനേ
ധൃതരാഷ്ട്രാകാരനിന്ദ്രൻ പിടിച്ചാനാഗ്ഗജത്തിനേ 6
ഹരിയ്ക്കുമവനേക്കണ്ടുഗൌതമൻ സംശിതവ്രതൻ
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപനോടോതിനാൻ വർത്തപോനിധി 7

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ഹരിയ്ക്കുല്ലെൻ മകനേബ്ബുദ്ധിമുട്ടി-
പ്പോറും ഗജത്തേദ്ധൃതരാഷ്ട്രാകൃതജ്ഞൻ!
സന്മൈത്രമോ സാപ്തപദം കഥിപ്പൂ-
മിത്രദ്രോഹം നിന്നിലേല്ക്കുല്ല രാജൻ! 8

പിറകും വെള്ളവുംതന്നെന്നാശ്രമക്കാവലാനയേ
ഗുരുക്കീഴിൽപ്പുഠിച്ചോനെഗ്ഗുരുകർമ്മവിദഗ്ധനേ 9
ശിഷ്ടൻദാന്തൻകൂറിയന്നെൻ പ്രിയപ്പെട്ടോനെയെപ്പൊഴും
ഞാൻ വിളിച്ചുക്കേ രാജൻ!ഹരിച്ചീടരുതാനയേ 10

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

തരാമങ്ങയ്ക്കായിരംപയ്കൾ നൂറു-
ദാസീജനം നിഷ്കളങ്കമുറുമേവം
വേറേധനം പലതും ഹേ മഹർഷേ!
വിപ്രന്നെന്താണാനയെക്കൊണ്ടുകാര്യം 11

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

നിനക്കുനില്ക്കട്ടെ പശുക്കൾ ദാസീ-
ജനം രാജൻ!നിഷ്കമൊട്ടേറെ രത്നം
വേറേ വിത്തം പലതും മനാവേന്ദ്ര!
ബ്രഹ്മസ്വംകൊണ്ടെന്തിതങ്ങയ്ക്കുകായ്കം 12

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണക്കില്ലാനകാംകൊണ്ടുകായ്കം
മനോക്കല്ലോ ഹസ്തികുലങ്ങൾ വിപ്ര!
സ്വയാഹത്തേദ്രോഷമില്ലാനയിച്ചാൽ
ഗജേന്ദ്രനേഗ്ഗൌതമ!നീയൊഴിക്കു 13

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ചത്തോനെങ്ങോ പുണ്യവാൻ നന്ദിയേൽപ്പൂ
ചത്തോനെങ്ങോ പാപവാൻ ശോകമേൽപ്പൂ
വൈവസ്വതൻതൻ ഭവനേ മഹാത്മൻ!
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻഞാൻ 14

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

കമ്മംവിട്ടോർ നാസ്തികന്മാർ കൊതിപ്പോർ
പാപംകൊണ്ടോരിന്ദ്രിയാത്മാഭിസക്തർ
യമൻറെയായാതനയിൽപ്പെടുന്നി -
തതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ 15

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

വൈവസ്വതീസംയമനീജനങ്ങൾ
ക്കെങ്ങോ ദോഷമില്ലിങ്ങു നില്ക്കുന്നു സത്യം
എങ്ങാത്തി നല്ലം ബലിയിൽദ്ദുർബ്ബലന്മാർ
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ 16

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ജ്യേഷ്ഠസ്വസാവെത്താതനെയമ്മയേയും
ശത്രുപ്രകാരം മത്തരുണ്ടോചരിപ്പൂ
ഈ ലോകമമ്മട്ടുകാക്കാംമുനേ കേ-
ളതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ. 17

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

മന്ദാകിനീവിത്തരാജന്റെയാറു
വന്പാന്നൊന്നാഭോഗികൾ ചെൽവതെങ്ങോ
ഗന്ധർവ്വയക്ഷാപ്സരസ്സ്ത്രീകളൊത്തും
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 18

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

അതിഥിവ്രതവ്യുതിമാരാം ജനങ്ങ-
ളിരിപ്പെടം ബ്രാഹ്മണക്കേകിടുന്നോർ
നിജാശ്രിതന്മാക്കു പങ്കിട്ടുശിഷ്ടം
ഭുജിപ്പോർ താൻ ഗംഗയിൽ ഭംഗിക്കുട്ടം. 19

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

മേരുത്തലയ്ക്കൽക്കാനനം രമ്യമെങ്ങോ
നൽപ്പൂവൊത്തും കിന്നരർ പാടുവോന്നായ്
വിശാലം നൽജ്ജംബുനില്പോരിടം താൻ
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 20

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

മൂടുക്കളാം ബ്രാഹ്മണർ സത്യശീലർ
ബഹുശ്രുതന്മാർ സവ്വ്രതപ്രിയന്മാർ
ഓത്തോതുന്നോർ സപുരാണേതിഹാസം
മദ്ധ്വാഹൃതി ബ്രാഹ്മണക്കേകിടുന്നോർ 21

ഈലോകമമ്മട്ടുകാക്കാംമുനേ! കേ-
ളതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ
അറിഞ്ഞുള്ളാസ്ഥാനമുണ്ടെന്നിരിയ്ക്കി-
ലതോതെടോ ചെൽവനങ്ങോട്ടുടൻ ഞാൻ. 22

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

നന്നായ്പ്പൂത്തും കിന്നരരാജരൊത്തും
പ്രിയംവനം നന്ദനം നാരദന്നും
ഗന്ധർവ്വദിവ്യാംഗനകാംക്ഷമെങ്ങു
നിന്നോടങ്ങിയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 23

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ആരോ നിത്യം നൃത്തഗീതാദിദക്ഷർ
യാചിയ്ക്കാത്തോർ കൂട്ടമായിച്ചരിപ്പൂ
ഈലോകമമ്മട്ടുകാക്കാം മുനേകേ-
ളതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ. 24

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

എങ്ങോ നല്ലോരുത്തരകൌരവോവ്വി
വാനോരോടൊത്തെങ്ങുമോടിച്ച രാജൻ
ആഗ്നേയരാം ലോകരും പാർത്തിടുന്നു
ജലോത്ഥരും ശൈലജന്മാരുമേവം 25
വർഷിപ്പിതെങ്ങോ സർവ്വകാമങ്ങളിന്ദ്രൻ
സ്വീകാംക്ഷെങ്ങോ കാമചാരംഭവിപ്പൂ
എങ്ങോ നാരീനരർകാംക്ഷിയില്ലാ
നിന്നോടങ്ങിയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 26

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ആരുണ്ടെല്ലാപരിലും സിദ്ധകാമർ
മാംസം തിന്നാതേന്യസ്ത ദണ്ഡംചരിപ്പൂ

ചരാചരത്തിൽച്ചെറുമേഹിംസയെന്യേ
ഭൂതൌഘത്തിൽസ്സുവ്വൃതാത്മഭൂതർ 27
നിരീഹന്മാർ നിർമ്മമർ വീതരാഗർ
ലാഭാലാഭേതുല്യനിന്ദാപ്രശംസർ
ഈലോകമമ്മട്ടുകാക്കാം മുനേ! കേ-
ളതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ. 28

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

അതിന്നുമേൽപ്പുലത്തും നിത്യലോകം
സുപുണ്യഗന്ധം വിരജം വീതശോകം
ആസ്സോമരാജന്റെ ഗൃഹേ മഹാത്മൻ
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 29

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ദാതാക്കന്മാർ ദാനമേ വാങ്ങിടാത്തോർ
പരദ്രവ്യം തൊട്ടിടാത്തോർകളാരോ
അഹന്നാദേയം ചൊറുമില്ലാതെയുള്ളോർ
സുവ്വാതിത്ഥ്യവ്രതരേറെം പ്രസന്നർ 30
ക്ഷാന്തന്മാർ താൻ പരരായ്മിണ്ടിടാത്തോർ
സത്രസ്ഥന്മാരെപ്പൊഴും പുണ്യശീലർ
ഈലോകമമ്മട്ടുകാക്കാം മുനേ! കേ-
ളതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻഗമിയ്ക്കാ. 31

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

അതിന്നുമേൽപ്പുലത്തും നിത്യലോകം
രജസ്തമസ്സറുശോകങ്ങളെന്യേ
ആദിത്യദേവന്റെ പദം മഹാത്മൻ
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ. 32

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

സ്വാദ്ധ്യായശീലർ ഗുരുശുശ്രൂഷകന്മാർ
തപസ്വിമാർ സുവ്രതർ സത്യസന്ധർ

ആചാര്യപ്രിയമേതാതെയുള്ളോർ.
നിവ്വാദമായ്ഗ്ഗുരുകർമ്മോദ്യതന്മാർ 33
ഈലോകമമ്മട്ടകാക്കാം മുനേകേഠം
വിശ്രുദ്ധരാം വാഗ്യതക്കുള്ളതത്രേ
സത്യസ്ഥക്കാവേദവിജ്ഞക്കുയോഗ്യ-
ക്കതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ. 34

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

അതിന്നുമേൽപ്പുലതും നിത്യലോകം
സുപുണ്യഗന്ധംവിരജസ്കംവിശോകം
രാജാവാകും വരുണൻതൻഗൃഹത്തിൽ
നിന്നോടങ്ങിയാനയേവാങ്ങുവൻ ഞാൻ 35

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ചാതുർമ്മാസ്യംതാൻ യജിയ്ക്കുന്നതേവ-
രങ്ങിഷ്ടിയും പത്തുനൂറേറിടുന്നോർ
ആരഗ്നിഹോത്രാഹുതിചെയ്വൂ നിബദ്ധ-
ശ്രദ്ധംശാസ്ത്രംപോലെ മുവ്വാണ്ടു വിപ്രർ 36
ധർമ്മം ധരിപ്പോരു മഹാശയക്കു
വിധിച്ചമാഗ്ഗത്തിലമന്വക്കും
ധർമ്മിഷ്ഠർകഠംക്കാഗ്രതിനിത്യമെന്നാ-
ലതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ 37

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ഇന്ദ്രന്റെ ലോകം വിരജസ്കം വിശോകം
ദൃഷ്ടാപമീമാനുഷരാഗ്രഹിപ്പൂ
തേജസ്സേറുന്നായവൻതൻ ഗൃഹത്തിൽ
രാജൻ!നിന്നോടാനയേവാങ്ങുവൻ ഞാൻ 38

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

നൂറാണ്ടിരിപ്പാൻ ശൂരനാകും മനുഷ്യൻ
വേദാദ്ധ്യായിഃഖകൃത്തപ്രമത്തൻ

ഈക്ഷുട്ടരൊക്കെശ്ശുക്രലോകം ഗമിപ്പി-
തതിങ്കലീദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ 39

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ടാ പ്രാജാപത്യലോകം പരപ്പിൽ
സഹസ്രത്തിങ്കൽപ്പുഷ്കലംവീതശോകം
ഇഷ്ടം പരം സർവ്വലോകോത്തവക്കും
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ 40

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

രാജാക്കളാരോ രാജസൂയാഭിഷിക്തർ
ധർമ്മിഷ്ഠന്മാർ നാട്ടുകാരേബ്ഭരിപ്പോർ
ആരശ്വമേധാവഭൃഥം കുളിപ്പോ-
രവർക്കാലോകം ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിയ്ക്കാ 41

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

അതിന്നുമേൽപ്പുലത്തും നിത്യലോകം
സുപുണ്യഗന്ധം വിരജസ്കം വിശോകം
ആ ഒല്ലഭാധ്യക്ഷ്യമായീടുവോരു
ഗോലോകത്തീയാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ 42

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

പയ്യായിരം നൂറുമാണ്ടിൽക്കൊടുപ്പോൻ
നൂറുള്ളവൻ പത്തുനല്കീടുവോനും
പത്തുള്ളോനൊന്നോകുവോനപ്രകാര-
മഞ്ചുള്ളോനായതിലൊന്നോകുവോനും 43

ജരിയ്ക്കുന്നോർ ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ വിപ്ര-
രാബ്രാഹ്മിയാം വാക്കിനേക്കാത്തിടുന്നോർ
മനസ്വിമാർ തീർത്ഥയാത്രാപരന്മാ-
രാഗ്ലോലോകത്തങ്ങുമാദിച്ചിരിപ്പൂ 44

പ്രഭാസം മാനസം തീർത്ഥം പുഷ്കരങ്ങൾ സരസ്സുമേ
പുണ്യം നൈമിശമാം തീർത്ഥം ബാഹുദാകരതോയയും 45
ഗംഗാഗയശിരസ്സേവം വിപാശസ്സ്ഥൂലവാലുക
കൃഷ്ണഗംഗാപഞ്ചനദം മഹാഹ്രതവുമങ്ങിനേ 46
ഗൌതമീ കൌശികീ ചന്ദ്രസരസ്വതിദൃഷദ്വതി
കാളിന്ദിയും പൂകുമെവർ മഹാത്മാക്കൾ ധൃതവ്രതർ 47
അവിടെദ്ദിവ്യസംസ്ഥാനർ ദിവ്യമാല്യാംബരായ് ശിവർ
എത്തുന്നു പുണ്യഗന്ധാഢ്യർ ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഗമിച്ചിടാ 48

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

എങ്ങുപറാ ശീതഭീതിയുഷ്ണഭീതിയുമെങ്ങുമേ
പൈദാഹവും വാട്ടവുമേ സുഖവും ദുഃഖവും ശരി 49
ദ്വേഷ്യനില്ലില്ലിഷ്ടനൊരാൾ ബന്ധുവില്ലില്ല ശത്രുവും
ജരയില്ലാമൃത്യുവില്ലാ പുണ്യമില്ലില്ല പാപവും 50
വിരജസ്സായ്സ്ഥിതമായി പ്രജ്ഞാസത്വസ്ഥമാമതിൽ
പുണ്യസ്വയം ഭൂഗേഹത്തിൽ നിയ്യിനിയ്ക്കാനയേത്തരും 51

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

സർവ്വസംഗവിമുക്തന്മാർ കൃതാത്മാക്കൾ യതവ്രതർ
അദ്ധ്യാത്മയോഗയുക്തന്മാർ സപ്തർഷിയാണ്ടവർ 52
പുണ്യബ്രഹ്മാലയംപൂകും സാത്വികന്മാർകളാമവർ
മുനേപറയില്ലുഞ്ഞു കാണ്മാനങ്ങയ്ക്കു ധൃതരാഷ്ട്രനെ 53

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ബൃഹദ്രഥന്തരമെങ്ങുച്ചരിപ്പ
തെങ്ങോവേദിയ്ക്കാസ്തരം പുണ്ഡരീകം
എങ്ങെത്തുമശ്വങ്ങളാൽസ്സോമവീഥി
നിന്നോടങ്ങീയാനയേ വാങ്ങുവാൻ ഞാൻ 54
അറിഞ്ഞേൻ ഞാൻ വൃത്രഹാവിന്ദ്രനാം നീ
വിശ്വം മുറും കയറിക്കൊണ്ടു നില്പോൻ

നിനക്കു വാക്കാൽത്തെറ്റുഞാൻ ചെറുമൊന്നും
ചെയ്തിട്ടില്ലാ മിത്രസംഗത്തിനാലും 55

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഞാനിന്ദ്രനാം ലോകമാഗ്ഗം ജനങ്ങൾ-
ക്കായിച്ചെയ്താനാനവാദത്തിനാലേ
എന്നാൽക്കുപ്പുന്നെന്നിൽ നീ നന്മചൊല്ലൂ
നീയെന്തോതും ചെയ്യുന്നിങ്ങായതെല്ലാം 56

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ശ്വേതം കരേണു പരമെന്നുണ്ണിയാന
വയസ്സുപത്താം കുട്ടിയേ നീ ഹരിച്ചു
എനിയ്ക്കുവൻ കാട്ടിൽ വാഴ്ത്തുത്തുണയ്ക്കാ-
ണാക്കൊമ്പനേത്തന്നെ തരു സുരേന്ദ്ര! 57

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!ഭവാന്റെ പുത്രൻ
നിന്നോച്ചറും നോക്കിയെത്തുന്നു നാഗം
നിൻകാൽ തുമ്പിക്കയ്യിനാൽ നാറിടുന്നു
ശ്രേയസ്സിനിയ്ക്കാക്ക നമസ്കരിയ്ക്കാം 58

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

ശിവം സുരാധീശ!ഭവാനുനിത്യം
ധ്യാനിച്ചെന്നും പൂജയും ചെയ്തിടുന്നോൻ.
എനിയ്ക്കും നീ ശക്ര!ശിവംതരേണം
നീ തന്നുള്ളോരാനയേ വാങ്ങുവൻ ഞാൻ 59

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

മനീഷിമാർ സത്യവാന്മാർ മഹാന്മാർ
വേദം ഗ്രഹയ്ക്കുള്ളിലായ് വെപ്പതാരോ
ആക്കുട്ടിൽ ശ്രേഷ്ഠനാം നീയൊരാളാൽ
വൃദ്ധൻ ഞാനീ നിന്നിൽ നന്ദിച്ചിരിപ്പൂ 60

ഹന്ത!വിപ്ര!വത്രുവേഗം ഹസ്തിയാം പുത്രനൊത്തു നീ
ശ്രുഭലോകാഹ്നല്ലോ നീ വെക്കമല്ലെങ്കിൽ മെല്ലെയും 61
മുമ്പിലാക്കിഗ്ഗൌതമനെ മകനാമാനയോട്ടുമ
ഒപ്പം വാനേറിനാൻ വജ്രി സത്തരൊത്തു ദുരാസദം 62
ഇതു നിത്യം മൊല്ലുവോനും കേൾക്കുവോനും ജിതേന്ദ്രിയൻ
ഗൌതമബ്രാഹ്മണനുമ്മട്ടിൽ ബ്രഹ്മലോകത്തിലെത്തിടും 63

---

103. ദാനധർമ്മം ബ്രഹ്മഭഗീരഥസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ദാനം പലതരം പിന്നെശ്ശാന്തിസത്യമഹിംസയും
സദാരതുഷ്ടിയും മൊല്ലി ഭവാൻ ദാനഫലത്തെയും 1
പിതാമഹനുണ്ടറിവു തപസ്സല്ലാതെയെന്തുവാൻ
തപസ്സിനും മുഖ്യമെന്തെന്നതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

തപസ്സെത്രത്തോളമത്രലോകമെന്നും യുധിഷ്ഠിര!
തപസ്സനശനാൽ മേലെയില്ലെന്നാം പാർത്ഥ!മന്മതം 3
ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാവുണ്ടീപ്പുഴകഥ
ഭഗീരഥന്റെ സംവാദം മഹാൻ ബ്രഹ്മാവുതന്റെയും 4
ദേവലോകം കടന്നിട്ടാഗ്ഗോലോകംവിട്ടഭാരത!
ഋഷിലോകംപുക്കു ഭഗീരഥനെന്നുണ്ടുകേൾപ്പുനാം 5
ആബ്ഭഗീരഥനേനോക്കി ബ്രഹ്മാവരുളി മന്നവ!
ദുഷ്പാപമീ ലോകമെത്തിയെങ്ങിനെ നീ ഭഗീരഥ! 6
പരംദേവകഠം ഗന്ധർവ്വർ മർത്ത്യരും ഹേ ഭഗീരഥ!
എത്താ തപംചെയ്തിടാത്തോർ നീയിങ്ങെത്തിയതെങ്ങിനെ 7

ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു

നിഷ്ണങ്ങളേ ബ്രാഹ്മണർക്കേകിനേൻ ഞാൻ
നൂറായിരം പതിവായിട്ടുദാനം

ബ്രാഹ്മം വ്രതം നിത്യവുംപൂണ്ടു വിടവൻ!
ഞാനിങ്ങിതിൻ ഫലമായല്ലുവന്നു 8
ദശൈകരാത്രം ദശപഞ്ചരാത്ര-
മേകാദശൈകാദശകംമഖങ്ങാം
ജ്യോതിഷ്ടോമങ്ങളെയും നൂറുചെയ്തേൻ
ഞാനിങ്ങതിൻഫലമായല്ലുവന്നു 9
ഗംഗാതീരത്തെപ്പൊഴും വാണിതല്ലോ
നൂറാണ്ടോളം വൻതപംചെയ്തകൊണ്ടേ
കൊടുത്തേനങ്ങശതരിസഹസ്രം
നാരീപുരത്തേയുമതല്ലുവന്നു 10
അശ്വങ്ങളേപ്പത്തയുതം ഗോയുഗങ്ങളെ വിംശതി
പുഷ്ടരത്തിൽ ബ്രാഹ്മണക്കും നല്കീ നൂറായിരം തരം
പൊൻതികാം ചാത്തിടിന നല്ല കന്യാ-
സഹസ്രവും നല്കി ഞാനപ്രകാരം
പൊൻകോപ്പണിഞ്ഞവ്വതിനായിരംതാ-
നിങ്ങോട്ടെന്നാലതുകൊണ്ടല്ലുവന്നു 12
പത്തമ്പുദം നല്കിനേൻ ഗോസവേജ്യ-
യ്യോരോപേക്കായ്പ്പത്തുപൈലോകനാഥ!
കിടാവൊത്തും സ്വർണ്ണകാംസ്യം നിറച്ചു
പാലുള്ളവറോയതുകൊണ്ടുമല്ലാ 13
സോമയാഗംതോറുമേകിയോരോരുത്തക്കപത്തുഞാൻ
ഒറപ്പോറായ്പ്പാൽപെരുത്ത ചുവത്തപ്പയ്യാം നൂറിനേ 14
കറക്കും പയ്യളേപ്പിന്നെപ്പയുതം പത്തുമേകിനേൻ
ബ്രഹ്മാവേ!പത്തിരട്ടിച്ചുമതുകൊണ്ടല്ലുവന്നു ഞാൻ 15
ബാൽഹിജാശ്വങ്ങളേപ്പത്തുപതിനായിരമേകിനേൻ
പൊൻചാത്തിട്ടും വെള്ളവകയതുകൊണ്ടല്ലുവന്നു ഞാൻ 16
എട്ടുകോടിപ്പൊന്നുപ്പത്തുനല്കീ ബ്രഹ്മൻ!ദിനംപ്രതി
കാരോ ക്രതുക്കളിലതിൻ ഫലമല്ലിങ്ങുവന്നു ഞാൻ 17
ഹരിതാശ്വങ്ങളാക്കാതുകുത്ത പിതാമഹ!
പൊന്മാലച്ചാത്തണിഞ്ഞേകി കോടിപത്തേഴുമങ്ങിനേ 18

അച്യുതങ്ങെതിർകൊമ്പുള്ള വമ്പിയന്നാഗജങ്ങളേ
മാലയിട്ടവയേ നല്കിയായിരംപത്തുമേഴുമേ 19
ദിവ്യപ്പൊൻചാത്തുകളുണ്ണിഞ്ഞവയേദ്വൈവതേശ്വര!
പൊന്നണിത്തേർകളേയും ഞാൻ കൊടുത്തേൻ പതിനായിരം
ഏഴുമങ്ങിനെ വേറിട്ട കോപ്പണിഞ്ഞശ്വമൊത്തവ
ദക്ഷിണാംശങ്ങൾ ചിലതു വേദങ്ങളിലുരച്ചവ 21
വാജപേയം പത്തിലുമേകൊടുത്തേനവയിങ്കൽ ഞാൻ
ക്രതുതുല്യപ്രഭാവന്മാരിജ്യാവിക്രമശീലരേ 22
നിഷ്കണ്ണന്മാരെയോരായിരം ദക്ഷിണനല്കിനേൻ
പോരിങ്കൽ വെന്നമന്നോരെയത്രം നല്കിപ്പിതാമഹ! 23
രാജസൂയത്തിലങ്ങെട്ടിലതുകൊണ്ടല്ല വന്നു ഞാൻ
ഗംഗയ്ക്കുമൊഴുക്കുണ്ടു മൂടിപ്പോയീ ധരാപതേ! 24
ഞാൻ കൊടുക്കും ദക്ഷിണകൊണ്ടതു കൊണ്ടല്ലവന്നു ഞാൻ
പൊൻകോപ്പണിഞ്ഞുള്ള ശ്വങ്ങളീരായിരമതേവിധം 25
വരഗ്രാമം നൂറുമേകിയോരോരുത്തർക്കു മൂന്നുരു
തപസ്വിനിയതാഹാരൻ ശമവുംപൂണ്ട വ്യാഗതൻ 26
ഏറെക്കാലം ഹിമാദ്രീങ്കൽഗ്ഗംഗയുള്ള സുദുസ്സഹം
നീർച്ചാട്ടം തലയിൽത്താങ്ങി ശിവൻ മൂർദ്ധാവിലേറുതേ 27
ആഫലങ്കൊണ്ടുമല്ലിങ്ങുഞാൻവന്നതുപിതാമഹ!

ശമ്യാക്ഷേപാൽസ്സുരരേത്താൻ യജിച്ചു
സാദ്യസ്കമങ്ങയുതംചെയ്തിതേവം
ത്രയോദശദ്വാദശാഹങ്ങൾ ദേവേ
സപൌണ്ഡരീകം തൽഫലംകൊണ്ടുമല്ലാ 28

നൽപ്പൂഞ്ചിക്കെട്ടുള്ള ശുക്ലവ്വ്ഭങ്ങ-
ളെണ്ണായിരം ബ്രാഹ്മണർക്കേകിനേൻ ഞാൻ
ഓരോന്നിന്നും പൊന്നാണിക്കൊമ്പിവയ്ക്കായ്
നിഷ്കം മാത്രംപതിമാരേക്കൊടുത്തേൻ 29

ഹിരണ്യരത്നക്കുട്ടങ്ങൾ നല്കി രത്നാചലങ്ങളും
ധനധാന്യങ്ങൾ നിറയെയേഴുഗ്രാമങ്ങൾ വേറെയും 30

കാറപ്പോറാം ഗോശതം നൂറേകിനേൻ ഞാനതന്ത്രിതൻ
പലയജ്ഞംചെയ്ത വിപ്രക്തുകൊണ്ടിട്ടുമല്ലിഹ. 31

ഏകാദശാഹംചെയ്ത സദക്ഷിണം ഞാൻ
ദ്വിദ്വാദശാഹാശ്വമേധങ്ങൾ ദേവ
ആക്കായണം പതിനാറും വിധേ! ഞാ-
നതിൻഫലംകൊണ്ടുമല്ലിങ്ങുവന്നു. 32

നിഷ്ടം കഴുത്തിൽച്ചാർത്തുവോന്നായ്ക്കൊടുത്തേൻ
ഞാൻ യോജനം ദീർഘവിസ്താരമോടും
രത്നാഢ്യഹേമദ്രുമമാം വനത്തെ-
യതിൻഫലകൊണ്ടുമല്ലിങ്ങു വന്നു. 33

തുരായണം വ്രതമങ്ങപ്രധൃഷ്യ-
മക്രോധനൻ മുപ്പതാണ്ടങ്ങു ചെയ്തേൻ
പൈന്നുമെണ്ണുമതേവിധം താൻ
നാൽതോറുമേ നല്കിനേൻ ബ്രാഹ്മണക്കായ്. 34

പാലേറീടും നൽച്ചമത്തപ്പശുക്കൾ-
ളേവം വേറേ കാളകൾ വിശ്വനാഥ
വിപ്രക്കേകി നിത്യവും ഞാൻ സുരേശ!
ഞാനിങ്ങതിൻഫലമായല്ല വന്നു. 35

മുപ്പതഗ്നികളെ ബ്രഹ്മൻ യജിച്ചേൻ നിത്യമായി ഞാൻ
എട്ടുചെയ്ത സർവ്വമേധമേഴേവം നരമേധവും 36

പത്തുചെയ്ത വിശ്വജിത്തും നൂറുംമേൽപ്പതിനെട്ടുമേ
ദേവേശ!ഞാനിവറിൻറെ ഫലമല്ലിങ്ങു വന്നതും. 37

സരയൂബാഹുദാഗംഗകളിലും നൈമിഷത്തിലും
ഗോശതായുതമേകീ ഞാനതുകൊണ്ടിട്ടുമല്ലിഹ. 38

ഇന്ദ്രൻ ഗ്രഹയുള്ളിലണച്ചതോ-
ണാബ്ഭാഗ്ഗവൻ തപമാണ്ടതുനേടി
തേജസ്സിനാലുജ്ജ്വലിപ്പോരു ശുക്ര-
നതും സാധിച്ചിടിനേൻ ഞാൻ വരേണ്യ! 39

ആക്കർമ്മംസിദ്ധമായപ്പോളെന്നിൽത്തോഷിച്ചിതന്തണർ
ആയിരം മുനിമാരുണ്ടാക്കർമ്മത്തിങ്കലണഞ്ഞവർ. 40

അവർ ചൊല്ലീ ബ്രഹ്മലോകം പൊയ്ക്കാൾകെന്നെന്നോടായ്
ആയിരം ബ്രാഹ്മണർ തെളിഞ്ഞോതും വാക്കാലെഞാൻ പ്രഭോ
ഈലോകത്തെത്തിനേൻ വേണ്ടാ ഭവാനിതിൽ വിചാരണ! 41

കാമം വിധാതാവു വിധിച്ചവണ്ണം
ചോദിയ്ക്കിൽത്താൻ ശരിയായ്ച്ചൊല്ലിടേണം
തപസ്സില്ലാനശനത്തിന്നുമേലെ-
ന്മതം തൊഴാം തെളിയൂ ദേവനാഥ! 42

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നരയ്ക്കന്നൊരു ഭഗീരഥരാജനെ യഥാവിധി
വിധിയിൽക്കണ്ടകർമ്മത്താൽപ്പൂജിച്ചു പൂജനാർഹനെ. 43
എന്നാലനശനംപൂണ്ടു വിപ്രരെപ്പൂജചെയ്ക നീ
വിപ്രർ ചൊല്ലുകിലൊക്കേയും പരലോകത്തു സിദ്ധമാം. 44
വസ്തുമന്നാം പയ്ക്കാൾ നല്ല ഗൃഹമെന്നിവയാലുമേ
ശ്രുതൈവേഗണത്താലും തോഷിപ്പിയ്ക്ക വിപ്രരെ 45
ഇതുതന്നെ പരം ഗ്രഹ്യം ലോഭംകൂടാതെ ചെയ്ക നീ.

---

104. ദാനധർമ്മം ആയുസ്സാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശതായുസ്സായ്പ്പിറക്കുന്നു ശതവീര്യരുമായ്പ്പുമാൻ
ബാല്യത്തിലും പുരുഷന്മാർ ചാകുന്നൂതെ പിതാമഹ! 1
ദീർഘായുസ്സാമെന്തുകൊണ്ടിട്ടല്പായുസ്സായുമാം നരൻ
എന്തുകൊണ്ടാം കീർത്തിലാഭം ശ്രീലാഭംകിട്ടുമെന്തിനാൽ 2
തപസ്സാൽ ബ്രഹ്മചര്യത്താൽജ്ജപഹോമൌഷധങ്ങളാൽ
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങളാലോ ചൊല്ക പിതാമഹ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

നീയീച്ചോദിച്ചകാര്യത്തിൽ നിന്നോടു പറയാമെടോ
അല്പായുസ്സാവതെന്താണു ദീർഘായുസ്സാവതും നരൻ 4-

എന്തുകൊണ്ടാം കീർത്തിലാഭം ശ്രീലാഭം കിട്ടുമേതിനാൽ
എമ്മട്ടു ചെയ്യും പുരുഷൻ ശ്രേയസ്സാന്നിട്ടുമെന്നതും 5
ആയുസ്സുകിട്ടുമാചാരാൽ ശ്രീയാചാരത്തിനാൽ വരും
ആചാരത്താൽക്കീർത്തിയുണ്ടാം പുരുഷന്നങ്ങുമിങ്ങുമേ. 6
ദുരാചാരൻ പുരുഷനോ ദീർഘായുസ്സെല്ലുയില്ലിഹ
അതിൽജ്ജീവികാം ചേടിയ്ക്കുമവമാനിയ്ക്കുമങ്ങിനെ 7
എന്നാൽച്ചെയ്യേണമാചാരമാത്മനശ്രേയം നിനപ്പവൻ
പാപദേഹിയ്ക്കുമാചാരമലക്ഷണവിനാശനം 8
ആചാരലക്ഷണം ധർമ്മം സത്തർ ചാരിത്രചിഹ്നരാം
സാധുക്കൾക്കുള്ളൊരു നടപ്പേതതാചാരലക്ഷണം. 9
കാണായ്തിലും കേൾവിയാൽത്താൻ ധർമ്മാചാരിമനുഷ്യരെ
ഭൃതികർമ്മംചെയ്വവനെ പ്രിയനാക്കീടുമേ ജനം. 10
നാസ്തികന്മാർ ദുഷ്ക്രിയന്മാർ ശ്രുശാസ്ത്രാതിലംഘികാം
അധർമ്മജ്ഞർ ദുരാചാരരല്പായുസ്സുകളാമവർ 11
ദുശ്ശീലർ മര്യാദവിട്ടോർ നിത്യം സങ്കരമൈഥുനർ
അല്പായുസ്സുകളാം മർത്ത്യർ നിരയംപൂകുമായവർ 12
സർവ്വലക്ഷണമറാലും സദാചാരമെഴും നരൻ
ശ്രദ്ധയുള്ളോനീർഷ്യയറോരാൻ ജീവിയ്ക്കും നൂറുവത്സരം 13
ചൊടിയ്ക്കാത്തോൻ സത്യവാദി ഭൂതഹിംസപെടാത്തവൻ
അജിഹ്മനനസൂയൻ താൻ ജീവിയ്ക്കും നൂറുവത്സരം 14
മണ്ണുടപ്പോൻ പുല്ലുറുപ്പോൻ നഖത്താൽത്തിന്നുവോനുമേ
നിത്യോച്ഛിഷ്ടാസ്ഥിരനിഹ ദീർഘായുസ്സിനെ നേടിടാ. 15
ബ്രാഹ്മം മുഹൂർത്തത്തിലുണർന്നോക്കേണം ധർമ്മമർത്ഥവും
ആദ്യസന്ധ്യയ്ക്കുഴറുന്നോരു കൈകൂപ്പിപ്പൂജചെയ്യണം 16
അമ്മട്ടൊടുവിലന്തിയ്ക്കും മിണ്ടാതേ സേവചെയ്യണം
ഉദിപ്പോതക്കനേ നോക്കൊല്ലസ്തമിപ്പോതുമങ്ങിനെ 17
ഉപരാഗത്തിലും വെള്ളത്തിലും നട്ടുച്ചനില്പിലും
ഋഷിമാർ നിത്യസന്ധ്യാസ്ഥർ ദീർഘായുസ്സിനെ നേടിനാർ 18
എന്നാൽസ്സേവിയ്ക്കണം മൌനി പൂർവ്വപശ്ചിമസന്ധികാം
അന്തിയ്ക്കും പുലർകാലത്തും സന്ധ്യചെയ്യായ്തിലോ ദ്വിജർ 19

അവരെദ്ധാമ്മികനുപൻ ശൂദ്രവേലയ്ക്കയയ്ക്കണം
പരസ്ത്രീസംഗമം വയ്യാ സ്വജാതിയ്ക്കുമെന്നുമേ
ഇതുപോലെയനായുഷ്യമില്ലാ ലോകത്തിലൊന്നുമേ
പുരുഷനിവിടെപ്പറവും പരസ്ത്രീസംഗമാതിരി
സ്ത്രീകഠംക്കുടലിലഞ്ചെത്രരോമകൂപങ്ങഠം കാണുമോ
അത്രവഷ്സഹസ്രങ്ങഠം നരകത്തിൽക്കിടന്നിട്ടും
മൂടികെട്ടും കണ്ണെഴുത്തും പല്ലുതേയ്ക്കലുമങ്ങിനെ
പൂവ്വാഹ്നത്തിൽത്തന്നെവേണം ദേവകഠംക്കുള്ള പൂജയും
മലമൂത്രങ്ങഠം നോക്കൊല്ലാ പവിട്ടീടൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ഏറെക്കാലത്തേറെയന്തിയ്ക്കേറെച്ചയ്ക്കുമാകൊലാ.
അറിയാത്തോരൊത്തുപോകൊല്ലൊറയ്ക്കും ശൂദ്രരൊത്തുമേ
വിപ്രന്നു വഴിമാറേണം പയ്ക്കഠംക്കും മന്നവക്കുമേ
വൃദ്ധനും ചുമടേറോനും ഗർഭിണിയ്ക്കുമശക്തനും
വലംവെച്ചീടണമറിഞ്ഞുള്ള മുഖ്യദ്രുമങ്ങളെ
ചതുഷ്പഥങ്ങഠംക്കൊക്കേയും വലംവെയ്ക്കുകവേണ്ടതാം
ഉച്ചയ്ക്കും രാത്രികാലത്തുമർദ്ധരാത്രിയ്ക്കുമെങ്ങുമേ
ചതുഷ്പഥത്തെസ്സേവിയ്ക്കൊല്ലിരുസന്ധ്യയ്ക്കുമങ്ങിനെ
ചെരിപ്പും വസ്ത്രവും മറ്റൊരാളെട്ടുത്തെടുക്കൊലാ
ബ്രഹ്മചര്യം വേണമെന്നും കാലിൽക്കാലാൽച്ചവിട്ടൊലാ
അമാവാസിയിലും പൌർണ്ണമാസിയിൽപ്പ്രതിനാലിലും
പക്ഷത്തൊട്ടുക്ഷ്ടമിയ്ക്കും ബ്രഹ്മചര്യമെടുക്കണം
പാഴിൽ മാംസംഭുജിയ്ക്കൊല്ലാ പുഷ്ടമാംസവുമങ്ങിനെ
വർജ്ജിയ്ക്കണം ശകാരിയ്ക്കൽ കുറഞ്ഞൊല്ലേഷണിപ്പണി.

മർമ്മം ഇളയ്ക്കൊല്ല നൃശംസമോതൊ-
ല്ലെടുക്കൊല്ലാ നീചനിൽനിന്നൊരെണ്ണം
പരന്നൊരുദ്വേഗദമായി രുക്ഷം
പാപംപെടുംവാക്കു പറഞ്ഞിടൊല്ലാ.
വാക്സായകം വായിൽനിന്നുല്പതിയ്ക്കു-
മതേറവൻ രാപ്പകൽ മാഴ്കിടുന്നു
പരന്റെ മർമ്മത്തിലൊഴിഞ്ഞതേല്ക്കി-
ല്ലാ വാക്ക്യന്യന്മാരിൽ വിദ്വാൻ വിടൊല്ലാ.

അമ്പോററാൽ നികൃന്തിട്ടും മഴുവെട്ടേല്ക്കിലും വനം
ബീഭത്സമുവ്വാക്കോറാലോ തുരുവോന്നല്ല വാഗ്പ്രണം. 33
കർണ്ണിനാളീകനാരാചം മെയ്യിലോറാൽപ്പറിച്ചിടാം
പറിയ്ക്കുവയ്യാ വാക്കുശല്യം കരളിൽക്കോറിനില്പതാം. 34
ഹീനാംഗരധികാംഗന്മാർ വിദ്യാഹീനർ വിഗർഹിതർ
സതപത്രുപദ്രവ്യഹീനരിവക്കാക്ഷേപമോതൊലാ 35
നാസ്തികത്വം വേദനിന്ദ ദേവതാജനകുത്സനം
ദ്വേഷംസ്തംഭംഗർവ്വതൈക്ഷ്ണ്യമിവയും വിട്ടൊഴിയ്ക്കണം 36
പരനാദണ്ഡമേന്തൊല്ലാ പൊടിച്ചവനെ വീഴ്ത്തൊലാ
പറിപ്പിൽപ്പുത്രശിഷ്യന്മാക്കൊഴിച്ചതു താഡനം 37
കുറംപൊല്ലൊല്ലുരുണരെ നക്ഷത്രത്തെയുരയ്ക്കൊലാ
പക്ഷത്തിൽത്തിഥിയും പൊല്ലൊല്ലായുസ്സെന്നാൽക്കുറഞ്ഞിടാ
മലമൂത്രങ്ങൾ വിട്ടാലും നിരത്തിന്മേൽച്ചവിട്ടിലും
പിന്നൊക്കാൽ കഴുകീടണം സപാദ്ധ്യായത്തിലുമുണ്ണിലും 39
വാനോർ കല്പിച്ച വിപ്രക്കു മൂന്നൊണ്ണത്തെപ്പവിത്രമായ്
അദ്ദുഷ്ടവും നീർകഴുകിയതും വാക്കാൽപ്പുകഴ്ന്നതും 40
സംയാവം കൃസരം മാംസം മുക്കും പായസത്തെയും
തനിയ്ക്കായിച്ചമയ്ക്കൊല്ലാ ദേവകൾക്കായ്ച്ചമയ്ക്കണം 41
അഗ്നിശുശ്രൂഷചെയ്കെന്നും ഭിക്ഷാനല്കുക നിത്യവും
മൌനിയായ്ക്കോലുകൊണ്ടിട്ടു നിത്യവും പല്ലുതേയ്ക്കണം. 42
ഉദിച്ചിട്ടുകിടക്കൊല്ലാ പ്രായശ്ചിത്താഹ്നാമതിൽ
ഉണർന്നു മുമ്പച്ഛനമ്മമാക്കു ചെയ്കഭിവാദനം 43
ആചാര്യനാന്യനും ദീർഘമായുസ്സുണ്ടാകുമായതിൽ
വജ്ജ്യങ്ങൾ ചന്തകാഷ്ഠങ്ങൾ വജ്ജിച്ചിട്ടുക നിത്യവും 44
ശാസ്ത്രദുഷ്ടങ്ങൾ ഭക്ഷിയ്ക്ക വാവുന്നാളൊഴിയ്ക്കണം
വടക്കോട്ടുതിരിഞ്ഞെന്നും ശൌചംചെയ്ക സമാഹിതൻ 45
ദേവപൂജകഴിയ്ക്കാതെ ചെയ്കൊല്ലാ ചന്തധാവനം
ദേവപൂജകഴിയ്ക്കാതെ നേരേ ചെല്ലൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 46
ഗുരുവൃദ്ധൻ ധർമ്മശീലൻ വിദ്വാനിവരിലെന്നിയേ
പൊടിയേറുള്ള കണ്ണാടി നോക്കൊല്ലാ ബുദ്ധിയുള്ളവർ. 47

സംഗിയ്ക്കാല്ലറിയാസ്ത്രീയെച്ചെറും ഗർഭിണിയേയുമേ
വടക്കോട്ടും പടിഞ്ഞാട്ടും തലവെച്ചിട്ടുറങ്ങൊലാ 48
കിഴക്കോ തലതാൻ തെക്കോ വെച്ചു വിടുപോരുറങ്ങണം
ഒടിഞ്ഞോ ജീർണ്ണമോ കട്ടിൽ മെത്തകേറിയുറങ്ങൊലാ 49
ഇരുട്ടത്തും പെട്ടയായും വിലങ്ങിയുമൊരിയ്ക്കലും
കായ്ത്തിന്നോ കരാറിന്നോ നാസ്തികന്മാരൊടൊക്കൊലാ 50
പീഠം കാലാൽ വലിച്ചിട്ടു താനിരുന്നിടൊലാ നരൻ
നഗ്നനായിക്കുളിയ്ക്കാല്ലാ രാവിങ്കലുമൊരിയ്ക്കലും 51
കുളിയ്ക്കുശേഷമുഴിയൊല്ലംഗങ്ങളിൽ വിചക്ഷണൻ
കുളിച്ചേ കുറിയാവാവൂ കുളിച്ചാൽ മുണ്ടുവീശൊലാ 52
നനഞ്ഞവസ്ത്രങ്ങൾ നിത്യമുടുത്തിടൊല്ല മാനവർ
പൂമാലകളിഴയ്ക്കാല്ലാ പുറത്താക്കിദ്ധരിയ്ക്കാലാ 53
തീണ്ടാരിയാം നാരിയോടു സംസാരിയ്ക്കാല്ലൊരിയ്ക്കലും
മലംവിടൊല്ലാ കണ്ടത്തിൽ ഗ്രാമത്തിൻറെയടുത്തുമേ 54
മലമൂത്രങ്ങൾ വെള്ളത്തിൽ വിടുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ഉണ്ണാറാമ്പോൾ മൂന്നുവട്ടം വെള്ളംകൊണ്ടാചമിയ്ക്കണം 55
ഉണ്ടിട്ടും മൂന്നുരു പരം രണ്ടുവട്ടം തുടയ്ക്കണം
കിഴക്കുനോക്കിയുണ്ണേണം മൌനിയായ്ക്കുത്സയെന്നിയേ 56
എച്ചിൽശേഷിപ്പിച്ചിടേണമുണ്ടാൽത്തീയുള്ളിലോക്കണം
കിഴക്കുനോക്കിയുണ്ടീടിലായുസ്സാം തെക്കു കീർത്തിയാം 57
ധന്യം പടിഞ്ഞട്ടെയ്യുകിൽ വടക്കോട്ടാകിലാണ്യതം
അഗ്ന്യാലംഭംചെയ്ത നീരാൽത്തെടണം പ്രാണനൊക്കെയും 58
ഗാത്രമൊട്ടുക്കുമവണ്ണം നാഭിയും കൈത്തലങ്ങളും
ചവിട്ടൊല്ലുമിയും ചെറുകേശം ഭസ്മം കപാലവും 59
അന്യൻ കുളിച്ചജലവും ദൂരെത്താൻവിട്ടൊഴിയ്ക്കണം
ശാന്തിഹോമങ്ങൾ ചെയ്യേണം സാവിത്രങ്ങൾ ധരിയ്ക്കണം 60
ഇരുന്നുതിന്നണം വയ്യാ നടന്നുകൊണ്ടൊരിയ്ക്കലും
നിന്നു മൂത്രം വീഴ്ത്തിടൊല്ല ഭസ്മത്തിങ്കൽത്തൊഴുത്തിലും 61
കാൽനനച്ചിട്ടുണ്ടിടേണമീറൻകാലായ്ക്കിടക്കൊലാ
കാൽനനച്ചുണ്ണുവോൻ നൂറുകൊല്ലം ജീവിച്ചിരുന്നിടും. 62

മൂന്നുതേജസ്സുശുചിയായ്ത്തൊട്ടുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
തിയ്യേപ്പയ്യേ ബ്രാഹ്മണനെയെന്നാലായുസ്സുകെട്ടിടാ 63
മൂന്നുതേജസ്സുശുചിയായ്നോക്കിപ്പോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
സൂര്യനെച്ചന്ദ്രനെപ്പിന്നെ നക്ഷത്രങ്ങളെയെങ്ങുമേ 64
മേല്പോട്ടാകും യുവാവിന്നാ പ്രാണൻ വൃദ്ധൻവരുമ്പൊഴേ
എഴുന്നേറ്റഭിവാദ്യത്താലതുവീണ്ടുമൊതുങ്ങിടും 65
അഭിവാദ്യംചെയ്ത വൃദ്ധക്കാസനംതാൻ കൊടുക്കുക
കൈകൂപ്പിനിന്നുപാസിയ്ക്ക പോകുമ്പോൾപ്പിന്നുചെല്ലുക 66
ഭിന്നപീഠത്തിൽ വാഴൊല്ലാ ഭിന്നകാംസ്യമൊഴിയ്ക്കണം
കറവസ്ത്രത്തൊട്ടുണ്ണൊല്ലാ നഗ്നനായിക്കുളിയ്ക്കലാ 67
നഗ്നനായിട്ടുറങ്ങൊല്ലാ ശുദ്ധംമാറിക്കിടക്കൊലാ
അശുദ്ധനായ്ത്തലതൊടൊല്ലൊല്ലാപ്രാണനുമങ്ങുതാൻ 68
കേശഗ്രഹം പ്രഹരവും ശിരസ്സിങ്കലൊഴിയ്ക്കണം
കൈരണ്ടും കൂട്ടിയൊന്നിച്ച തന്നുടേ തല മാന്തൊലാ 69
ഏറെവയ്യാ ശിരസ്നാനമെന്നാലായുസ്സുകെട്ടിടാ
തലമുങ്ങിക്കുളിച്ചംഗങ്ങളിൽത്തൈലം പുരട്ടൊലാ 70
എപ്പോവുമുത്തു തിന്നീടൊല്ലെന്നാലായുസ്സുകിട്ടിടാ
അശുദ്ധനോത്തുചൊല്ലിയ്ക്കൊല്ലോത്തുചൊല്ലൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
വാതത്തിൽപ്പൂതിഗന്ധത്തിൽ മനസ്സാലും നിനയ്ക്കൊലാ
പഴമക്കാരിങ്ങുരപ്പു യമൻ ചൊല്ലിയ ഗാഥകം 72
ആയാടംക്കായുസ്സുപോകും ഞാൻ സന്താനത്തെക്കെടുത്തിടും
അശുദ്ധനായ്പ്പായുകിലും സ്വാദ്ധ്യായംചെയ്കിലും ശരി 73
അനദ്ധ്യായത്തിൽ മൌഢ്യത്താൽ ദ്വിജനോത്തഭ്യസിയ്ക്കിലും
അവനോത്തു നശിച്ചീടുമായുസ്സിന്നും ക്ഷയംവരും 74
എന്നാലനദ്ധ്യായകാലത്തോത്തുചൊല്ലൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ആദിത്യൻ നേക്കുഗ്നിനേക്കും പൈനേക്കും വിപ്രർനേക്കുമേ 75
മൂത്രം വഴിയ്ക്കും വീഥീടിലവക്കായുസ്സുകെട്ടുപോം
വടക്കുനോക്കിപ്പകലോ മലമൂത്രമൊഴിയ്ക്കണം 76
രാത്രിയിൽത്തെക്കുനോക്കീട്ടുമെന്നാലായുസ്സുകെട്ടിടാ
കുശർ മുമ്പരെ നിന്നിയ്ക്കൊല്ലായുസ്സാറും കൊതിപ്പവൻ 77

വിപ്രൻ നൃപൻ പാമ്പിവരെയിങ്ങാശീവിഷർ മുവ്വരും
ആശീവിഷം പൊടിച്ചൊന്നുനോക്കിയാൽച്ചുട്ടെരിയ്ക്കുമേ. 78
ചുടും ക്രുദ്ധൻ ക്ഷത്രിയനും തേജസ്സാൽ നോക്കിടുമ്പൊഴേ
കുലംമുടിയ്ക്കുമേ വിപ്രൻ ധ്യാനത്താൽ നോക്കിനാലുമേ. 79
അതിനാലീ മൂന്നിനേയുമുപാസിയ്ക്ക പണ്ഡിതൻ
നിബ്ബന്ധം ഗുരുവോടൊട്ടും ചെയ്യരുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 80
ക്രോധിയ്ക്കിൽഗുരുവേ മാനാൽത്തെളിയിയ്ക്ക യുധിഷ്ഠിര!
പാഴിൽച്ചെയ്യും ഗുരുവിലും നന്നായിത്തന്നെ നില്ക്കണം 81
ആയുസ്സെരിയ്ക്കും മത്സ്യക്കു ഗുരുനിന്ദയസംശയം
ഗുഹാൽ ദൂരത്തുതാൻ മൃത്യു ദൂരെക്കാൽ കഴുകുന്നതും 82
എച്ചിൽകൊണ്ടിടലും ദൂരെച്ചെയ്യേണം ഹിതമോപ്പുവൻ
തുടുത്തപൂവണിയൊലാ വെള്ളപ്പൂവണിവൂ ബുധർ 83
താമരപ്പൂവാമ്പലിവ വിട്ടൊഴിച്ചിട്ടു താൻ പ്രഭോ!
രക്തവും തലയിൽച്ചൂടാം വാനേയവുമതേവിധം 84
കാഞ്ചനപ്പൂമാലയുമേ ദോഷമാവില്ലൊരിയ്ക്കലും
കുളിച്ചവനാർദ്രമാകും കുറിക്കുട്ടേകണം നൃപ! 85
വസ്ത്രം മറിച്ചുടുക്കൊല്ലാ ബുദ്ധിമാനായിടും നരൻ
അന്യൻ ധരിച്ചതും വയ്യാ വാക്കുകാണാതെയുള്ളതും 86
മെത്തയ്ക്കുവിരിയാംവസ്ത്രം മറൊന്നായിടണം നൃപ!
രഥ്യകാംക്കും വേറെ വേറെ ദേവതാച്ചന്നകാംക്കുമേ 87
കുങ്കുമം ചന്ദനംവിലപതകരം കേസരം പരം
ഇവ വെവ്വേറെയായിട്ടു പൂശേണം ബുദ്ധിയുള്ളവൻ 88
ഉപവാസം ചെയ്തിടേണം കുളിച്ചു ശുചിഭൂഷിതൻ
പർവ്വകാലത്തിലൊക്കേയും ബ്രഹ്മചാരിയുമാവണം 89
കന്നിച്ചൊരൊറപ്പാത്രത്തിൽച്ചോറുണ്ണാല്ലാ ജനേശ്വര!
ഭുക്തസ്നാത മമച്ചോന്നും ഭക്ഷിച്ചിടൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 90
സത്തെടുത്തതുമവണ്ണം കാണുന്നോനേകിടാതെയും
അടുത്തുമശുചിയ്ക്കാകാ പരം സത്തുക്കളാകിലും 91
ചോറുണ്ണാത്തോർ കാണ്കെവയ്യാപിന്നിൽവെച്ചുണ്ണണം ബുധൻ
പിപ്പലം വടവുംപിന്നെച്ചണശാകവുമങ്ങിനെ 92

തിന്നൊല്ലുടുംബരവുമേ ജീവകാംക്ഷി നരോത്തമൻ
പയ്യാട്ടമാംസങ്ങളെ വിട്ടൊഴിയ്ക്ക മയിൽമാംസവും 93
ഉണക്കമാംസം വർജ്ജിയ്ക്ക പഴക്കംചെന്നതും ശരി
വിടാൻ കയ്പുകൂട്ടൊല്ലാ കഴിച്ചിടൊല്ല രാത്രിയിൽ 94
ഒഡിസക്തുഭുജിയ്ക്കൊല്ലാ പാഴിൽ മാംസമൊഴിയ്ക്കണം
ഉണ്ണാം കാലത്തുമന്തിയ്ക്കും വയ്യിടയ്ക്ക സമാഹിതൻ 95
രോമംകിട്ടിയതുണ്ണൊല്ലാ ശത്രുശ്രാദ്ധവുമങ്ങിനെ
മിണ്ടാതെയാമൊറുമുണ്ടായ് വയ്യിരിയ്ക്കാതൊരിയ്ക്കലും 96
നിലത്തിരുന്നുമുണ്ണൊല്ലാ നിന്നുമൊച്ചപ്പെട്ടുത്തിയും
വെള്ളം മുമ്പായതിഥികൾക്കന്നംനല്കിലരാപതേ! 97
ബുദ്ധിമാൻ പിന്നെയുണ്ണണം മറൊന്നോർക്കാതെ മാനവൻ
കരുപന്തിയിലൊന്നിച്ചേ ചോറുണ്ണാവൂ നരേശ്വര! 98
ഹാലാഹലവിഷംതിന്നൂ സുഹൃത്തിന്നേകിടായ്കിലോ
പാനീയം പായസം സക്തു തൈർനെയ്തേനുമങ്ങിനെ 99
കഴിച്ചുപേറേ ശേഷിച്ച തൊരുത്തനു കൊടുക്കൊലാ
ഉണ്ണുമ്പോൾ മനുജവ്യാഘ്ര! ശങ്കിച്ചീടരുതേതുമേ 100
അന്നപാനം തൈർ കഴിയ്ക്കൊല്ലായുസ്സുറ്റിച്ചിടുന്നവൻ
കരു കൈകൊണ്ടാചമിച്ച വെള്ളത്തിൽക്കഴുകീടണം 101
വലകാലിൻ പെരുവിരൽ കഴുകിക്കൊണ്ടിടേണ്ടതാം
തലയിൽക്കൈവെച്ചു പിന്നാത്തൊട്ടിട്ടു സമാഹിതൻ 102
ജ്ഞാതിശ്രേഷ്ഠനേടീടും പ്രയോഗകുശലൻ നരൻ
വെള്ളംകൊണ്ടിന്ദ്രിയസ്ഥാനങ്ങളിൽത്തൊട്ടിട്ട നാടിയും 103
സ്പൃശ്ചകൊണ്ടു ലാടത്തെന്നീർകയ്യായി വയ്ക്കുന്നു
ബ്രാഹ്മം തീർത്ഥം പെരുവിരൽക്കിടയ്ക്കെന്നാണു ചൊൽവതും
ദൈവം തീർത്ഥം പെരുവിരൽക്കടയ്ക്കാണെന്നു ചൊൽവതാം
ചൂണ്ടാണിയ്ക്കും പെരുവിരലിനും മുള്ളിടകൊണ്ടു താൻ 105
പിതൃതീർത്ഥം നല്ലണം നിത്യം ന്യായമായിട്ടു ഭാരത!
പരപ്രവാദം ചൊല്ലൊല്ല ചൊല്ലൊല്ലപ്രിയമൊട്ടുമേ 106
മന്യുവുണ്ടാക്കിടൊല്ലൊട്ടുമായുസ്സുറ്റിച്ചിടും പുമാൻ
ശ്രേഷ്ഠരായ് മിണ്ടുവാൻ നോക്കൊല്ലൊഴിച്ചിട്ടുകാര്യവും 107

സംസർഗ്ഗവുംചെയ്തപോകൊല്ലെന്നാലായുസ്സു ദീർഘമാം
ദിവാസുരതവും വയ്യാ കന്യാധൂത്താരതങ്ങളും 108
കളിയാസ്ത്രീസുരതവുമെന്നാലായുസ്സു ദീർഘമാം
സപ്തസപ്തതീർത്ഥത്താചമിച്ച കായ്മുള്ളത്തിലോത്തമേൽ 109
നീർകടിച്ചും മൂന്നരണ്ടു തുടച്ചും ശുചിയാവണം
തൊട്ടിന്ദ്രിയങ്ങളേ മാറും മത്സ്യൻ മൂന്നുതെളിച്ചുമേ 110
പിതൃവും ദൈവവുംചെയ്ത വേദോക്തക്രിയയാലെതാൻ
ബ്രാഹ്മണാർത്ഥത്തിലാം ശൌചമെന്തെന്നും കേൾ കുരുപ്രഭ!
പവിത്രം ഹിതവും പാരമൂണിന്നാദ്യമൊടുക്കവും
എല്ലാശ്ശൌചത്തിലും ബ്രാഹ്മതീർത്ഥങ്കൊണ്ടാചമിയ്ക്കണം 112
ഉണ്ടാൽകുലുക്കുഴിഞ്ഞംബുസ്പൃശ്യാൽശ്രുദ്ധിയായ്വരും
വൃദ്ധൻ ജ്ഞാതി പരം മിത്രം ദാരിദ്ര്യംപൂണ്ടിരിയ്ക്കിൽ 113
ഗൃഹം വാഴിയ്ക്കുകവരെന്നുന്യമായുഷ്യമേറവും
ഗൃഹത്തിൽ ശ്രീകരം മാടപ്രാവു ചെങ്കിളിതത്തകൾ 114
ദോഷത്തിന്നാല്യവ ഗൃഹത്താനരച്ചീൽകളങ്ങിനെ
ഉദ്ദീപകങ്ങൾ ഗൃദ്ധ്രങ്ങൾ കപോതഭ്രമരങ്ങളും 115
കടന്നുകൂടിയാലപ്പോൾശ്ശാന്തികർമ്മം നടത്തണം
അമംഗല്യങ്ങളിവകൾ യോഗ്യർക്രോശവും ശരി 116
മഹാന്മാരുടെ ഗൃഹ്യങ്ങൾ പൊല്ലിപ്പോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
അഗമ്യമാരായ്ചേരൊല്ലാ രാജസ്ത്രീസഖിമാരൊട്ടും 117
വൈദ്യന്മാർ ബാലവൃദ്ധന്മാർ ഭൃത്യവർകൾ യുധിഷ്ഠിര!
ബന്ധുക്കൾ വിപ്രരവർണ്ണം സംബന്ധി ശരണാഗതൻ 118
ഇവർതൻ സ്ത്രീകളായ്ചേരൊല്ലെന്നാലായുസ്സു ദീർഘമാം
വിപ്രൻ തച്ചനുമായിട്ടു നിർമ്മിച്ചോരില്ലുമായതിൽ 119
എന്നും പാർത്തിടണം പ്രാജ്ഞനായുസ്സിച്ഛിയ്ക്കിൽ മന്നവ
സന്ധ്യയ്ക്കൊല്ല വിദ്യശീലിയ്ക്കാല്ലാ നരേശ്വര! 120
ഭക്ഷിച്ചീടൊല്ല മേധാവിയെന്നാലായുസ്സു ദീർഘമാം
രാത്രിപിതൃക്കൾ ചെയ്തീടൊല്ലുണ്ടിട്ടേവം പ്രസാധനം 121
വെള്ളത്തിൽ ക്രിയയും രാത്രിചെയ്യൊല്ലൈശ്വര്യമോപ്പവൻ
വർജ്ജിച്ചുകൊള്ളണം നിത്യം രാത്രിസങ്കീർത്തനം ഭാരത! 122

മറുള്ളവ വിശുദ്ധങ്ങളുണിന്നിടയിൽ വെള്ളവും
അതിതൃപ്തിപ്പെടുത്തൊല്ലാ വയ്യാ രാത്രിയിലങ്ങിനെ 123
ദ്വിജച്ഛേദം ചെയ്യരുതുതാനുണ്ടിട്ടതു ചെയ്യൊലാ
മഹാകുലത്തിലുണ്ടായി ശ്രേഷ്ഠലക്ഷണമൊത്തഹോ 124
യൌവനം പൂണ്ടെഴുംകന്യയാളെത്താൻ വേഠംക്കണം ബുധൻ
പിന്നൊസ്സന്താനമുണ്ടാക്കിത്തൻകുലം നിലനിത്തിയും 125
കുലധർമ്മജ്ഞാനസിദ്ധിയ്ക്കേക ഭാരത! മക്കളെ
ജനിപ്പിച്ചേകണം ധീമാൻ കുലപുത്രനു കന്യയെ 126
വേഠംപ്പിയ്ക്കുമക്കളെച്ചേക്ക കുലാൽ ഭൃത്യരെ ഭാരത!
മുങ്ങിക്കുളിച്ചിട്ടു ചെയ്കദൈവം പിതൃവുമങ്ങിനെ 127
താൻ ജനിച്ചുള്ള നാളിന്മേലതു ചെയ്തിടൊലാ നരൻ
ചെയ്യൊല്ലാപ്രോഷ്ഠപദിയിൽ ഭാരതാഗ്രേയനാളിലും 128
മാരുണങ്ങളിലൊട്ടുകും വർജ്ജിയ്ക്ക പ്രത്യരത്തിലും
ജ്യോതിഷത്തിൽച്ചൊന്നവകളൊക്കെ വർജ്ജിച്ചുകൊള്ളണം
കിഴക്കുനോക്കിച്ചെയ്യേണം മുഖക്ഷൌരം സമാഹിതൻ
വടക്കുപാർത്തുമാം ഭൂപ!ദീർഘായുസ്സാകുമെങ്കിലോ 130
പരിവാദംചെയ്തിടൊല്ലാ പരന്മാർക്കും തനിയ്ക്കുമേ
പരിവാദമധർമ്മത്തിന്നാണുപോൽ ഭരതർഷഭ! 131
അംഗഹീനപ്പെണ്ണിനെ വർജ്ജിയ്ക കന്യയെയും നൃപ!
സഗോത്രയെ വ്യംഗയേയും മാതൃവംശജയേയുമേ 132
വൃദ്ധയെസ്സന്ന്യസിച്ചോളെപ്പതിവ്രതയെയും ശരി
നീചജാതിയെയുൽക്കൃഷ്ടജാതിയേയുമൊഴിയ്ക്കണം 133
വിചക്ഷണൻ ഗമിച്ചീടൊല്ലയോനിയെ വിയോനിയെ
നീ വേഠംക്കൊലാ പിംഗളയെക്കുഷ്ഠമുള്ളോളെയും ശരി 134
അപസ്മാരകുലക്കാരി നീചയേയുമൊഴിയ്ക്കണം
പാണ്ഡുരോഗാർത്തൻ ക്ഷയക്കാർത്തൻ വംശജാതയെയും നൃപ! 135
ലക്ഷണം ചേർന്നവളതിശ്ലാഘ്യലക്ഷണയേവളോ
മനോജ്ഞ കണ്ടാൽ നല്ലോളുണ്ടവളേ വേഠംക്കണം ഭവാൻ 136
കിടയ്ക്കാകും വൻകുലത്തിൽനിന്നു വേഠംക്ക യുധിഷ്ഠിര!
താഴേന്നാളെയും ഭ്രഷ്ടയേയുമേല്ക്കൊല്ലൈശവ്യമോപ്പവൻ 137

ശ്രദ്ധിച്ചഗ്നികളുണ്ടാക്കി വേദോക്തക്രിയയങ്ങിനേ
ബ്രാഹ്മണന്മാർ പൊല്ലിയവയൊക്കെയും ചെയ്തുകൊള്ളണം 138
ഈഷ്യവയ്യാ നാരികളിൽ മുറവും രക്ഷിയ്ക്ക ഭാര്യയെ
അനായുഷ്യയുമാമീഷ്യയെന്നാലീഷ്യയൊഴിയ്ക്കണം 139
അനായുഷ്യം ദിവാസ്വപ്നമുദിച്ചിട്ടു കിടക്കലും
കാലത്തന്തിയ്ക്കുമവണ്ണമശ്രദ്ധരുമുറങ്ങിടാ 140
അനായുഷ്യം പാരദാര്യം ക്ഷുരകാശ്രദ്ധിയും ശരി
യത്നിച്ചഭ്യാസമമ്മട്ടു ചെയ്തുപോകൊല്ല ഭാരത! 141
അന്തിയ്ക്കുണ്ണൊല്ലപ്രകാരം കുളിയ്ക്കൊല്ലാ പഠിയ്ക്കൊലാ
അതിൽ പ്രയത്നമാന്നില്പുകൊന്നുമേ ചെയ്തുപോകൊലാ 142
വിപ്രരെപ്പൂജചെയ്യണം കുളിച്ചിട്ടു നരാധിപ!
കുളിച്ചുദേവപ്രണതിചെയ്താചാര്യാഭിവാദ്യവും 143
ക്ഷുണിയ്ക്കാതെ ഗമിയ്ക്കൊല്ലാ യാഗംകാണ്മാൻ ഗമിച്ചിടാം
അച്ചിയ്ക്കായ്തിലനായുഷ്യമങ്ങോട്ടാപ്പോക്കു ഭാരത! 144
താനേ ദേശാന്തരം പോകൊല്ലേവം രാത്രിനടക്കൊലാ
ഒടുക്കത്തെസ്സന്ധ്യവരുംമുമ്പു ഗേഹത്തിൽ വാഴണം 145
അച്ഛനമ്മഗുരുക്കന്മാർ പൊന്നാകല്പനചെയ്യണം
ഹിതമോ ചെറ്റഹിതമോ ചിന്തിയ്ക്കൊല്ലാ നരർഷഭ! 146
ആയുർവ്വേദം വേദമിവയ്ക്കേറ്റം യത്നിയ്ക്കണം നൃപ!
ആനപ്പുറത്തശ്വപൃഷ്ഠത്തവണ്ണം രഥയാത്രയിൽ 147
യത്നംചെയ്ക രാജേന്ദ്ര!യത്നിപ്പോൻ സുഖമാണ്ടിടും
അധൃഷ്യനാം വൈരികഠക്കും ഭൃത്യക്കും സ്വജനത്തിനും 148
പ്രജാരക്ഷയ്ക്കുമെപ്പോഴും ക്ഷത്രിയേയല്ലില്ലൊരേടവും
യുക്തിശാസ്ത്രം ശബ്ദശാസ്ത്രം നീയറിഞ്ഞിടുഭാരത! 149
ഗാന്ധർവ്വശാസ്ത്രം കലകളറിയേണ്ടവ മന്നവ!
ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളാഖ്യാനങ്ങളുമങ്ങിനേ 150
മഹച്ചരിതവും നിത്യം കേട്ടുകൊണ്ടിടണം ഭവാൻ
തീണ്ടാരിയാം പത്നിയെക്കിൽഗ്ഗമിയ്ക്കൊല്ല വിളിയ്ക്കൊലാ 151
നാലാന്നാളിൽക്കുളിച്ചോളായ് രാത്രിചേരുക പണ്ഡിതൻ
അഞ്ചാന്നാളിൽപ്പെണ്ണിവണ്ണമാറാംദിവസമാണുമാം 152

ഈവിധിയ്ക്കാപ്പത്നിയോടു സംഗമിയ്ക്കുക പണ്ഡിതൻ
ജ്ഞാതിസംബന്ധിമിത്രങ്ങൾ പൂജിയ്ക്കേണ്ടവർ മുറുമേ 153
ഭൂരിദക്ഷിണയജ്ഞങ്ങൾ യഥാശക്തി കഴിയ്ക്കണം
അതിനുമേലരണ്യത്തെസ്സേവിയ്ക്കേണം നരാധിപ! 154
ആയുഷ്യലക്ഷണോദ്ദേശമിതാ നിന്നോടു ചൊല്ലിനേൻ
ത്രൈവിദ്യവൃദ്ധരോടിനിശ്ശേഷം നേടൂ യുധിഷ്ഠിര! 155
ആചാരമൈശ്വര്യകരമാചാരം കീർത്തിവർദ്ധനം
ആചാരാൽവായ്മുമായുസ്സുമാചാരം ദോഷനാശനം 156
ആഗമങ്ങളിലെല്ലാറ്റിലാചാരം ശ്രേഷ്ഠമാണുപോൽ
ആചാരമൂലമാം ധർമ്മം ധർമ്മമായുർവ്വിവർദ്ധനം 157
ഇതോ യശസ്യമായുഷ്യം സ്വർഗ്ഗ്യം സ്വസ്ത്യയനം പരം
ബ്രഹ്മാവെല്ലാജ്ജാതിയിലും കനിവാൻനരൻ ചെയ്തതാം. 158

---

105. ദാനധർമ്മം ജ്യേഷ്ഠകനിഷ്ഠവൃത്തി

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അണ്ണൻ നില്പൂ തമ്പികളിലെങ്ങിനേ ഭരതർഷഭ!
തമ്പിമാരങ്ങണ്ണനിലും ചൊല്ലു നില്ക്കേണ്ടതെങ്ങിനേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ജ്യേഷ്ഠന്റെ മട്ടിലായ് നില്പൂ നിത്യം നീ ജ്യേഷ്ഠനല്ലയോ
ഗുരുവിൽശ്ശൗരവനില ശിഷ്യനെന്നതായി ഭാരത! 2
അകൃതജ്ഞൻ ഗുരുവിലോ നില്പാനാവില്ല ശിഷ്യനാൽ
ഗുരുവിൽദ്ദീക്ഷദശിതമതു ശിഷ്യനു ഭാരത! 3
അന്ധനാമന്ധകാലത്തു ജഡനെന്നതുമാം ബുധൻ
അതിക്രമമവക്കെന്തുണ്ടതൊഴിപ്പാനുരയ്ക്കണം 4
പ്രത്യക്ഷമുള്ളഭേദിച്ചോർ കൃതംതെറിയ്ക്കുമേ നരർ
ശ്രീകണ്ടു തപ്പർ കൌന്തേയ!തെറാൻ നോക്കുന്നു വൈരികൾ 5

ജ്യേഷ്ഠൻ കുലം വളർത്തുന്നു നശിപ്പിയ്ക്കുന്നിതങ്ങിനേ
താനുണ്ടായ കുലം ജ്യേഷ്ഠൻ മുടിച്ചീടുന്നു മാറുമേ 6
ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവനുജനിൽ വിനികാരം തുടർന്നവൻ
ജ്യേഷ്ഠനാവില്ല തൽഭാഗഭാക്കല്ലോ രാജശാസ്യനാം 7
വികാരംചെയ്യുവോൻ പാപലോകം പൂകുമസംശയം
ആറുവഞ്ഞിപ്പൂകണക്കെപ്പാഴിലാം ജനകന്നവൻ 8
പാപപൂരുഷനുണ്ടാകും വംശത്തൊട്ടുകുനർത്ഥമാം
അകീർത്തിയുണ്ടാക്കുമവൻ കീർത്തി കാണാതെയാക്കിടും 9
സോദരന്മാർ വികർമ്മസ്ഥരാരും ഭാഗാഹരായ്വരാ
കനിഷ്ഠക്കു കൊടുക്കാതെ ജ്യേഷ്ഠൻ ചെയ്യാല്ല യൌതകം 10
അച്ഛനേറുമുതൽ പോക്കാതെ കാൽകഴുകുനടന്നവൻ
താനിച്ഛയാൽ നേടിയതു നല്കുണ്ടാ മനമെന്നിയേ 11
ഭാഗിയ്ക്കാത്തോസ്സോദരന്മാരൊത്തെതിർത്തുദ്യമിയ്ക്കിലും
വിഷമാം പുത്രഭാഗത്തെയച്ഛൻ നല്കുണ്ടൊരിയ്ക്കലും 12
നിന്ദ്യനായിവരാ ജ്യേഷ്ഠൻ പുണ്യവാൻ പാപിയെങ്കിലും
പെണ്ണെന്നാൽത്തനുജയെന്നാലും ശ്രേയസ്സേറുതുചെയ്യണം
ധർമ്മം ശ്രേയസ്സെന്നു മൊൽവൂ ധർമ്മവിത്തുക്കളാം ജനം
പത്താചാര്യക്കുപാദ്ധ്യായൻ പത്തുപാദ്ധ്യായനച്ഛനാം 14
പത്തച്ഛന്മാക്കുമ്മ മാറും പൃഥിവിയ്ക്കുമതേവിധം
ഗൌരവത്താൽ മേലെനില്ലുമ്മട്ടിങ്ങില്ലൊരാചാര്യ ഗുരു 15
അമ്മയത്രേ ശ്രേഷ്ഠയെന്നുമതുകൊണ്ടോർക്കുമേ ജനം
അച്ഛന്മരിച്ചീടിലണ്ണനച്ഛനെപ്പോലെ ഭാരത! 16
ഇവർക്കുവൻ വൃത്തിനല്കുകിവരെക്കാത്തുകൊൾകവൻ
കനിഷ്ഠരെല്ലാമവനെപ്പാട്ടിൽനിന്നു വണങ്ങണം 17
അച്ഛനെപ്പോലവനെയങ്ങുപജീവിച്ചുകൊള്ളണം
ശരീരസൃഷ്ടിചെയ്തോരാണച്ഛനമ്മകഥം ഭാരത! 18
ആചാര്യർ ശാസിച്ച ജന്മം സത്യമാമജരാമരം
ജ്യേഷ്ഠത്തിയമ്മയെപ്പോലെതന്നെയാം ഭരതർഷഭ!
ബാല്യത്തിൽത്താൻ മുലകുടിച്ചുള്ളോരാ ഭ്രാതൃഭാര്യയും. 19

---

106. ദാനധർമ്മം ഉപവാസവിധി.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാജ്ജാതിക്കാർക്കുമേവം ധർമ്മം പിതാമഹ!
നോൽപ്പിനീർപ്പുദ്ധികാണുന്നുണ്ടറിയുന്നില്ല കാരണം 1
ബ്രഹ്മക്ഷത്രങ്ങളം നിയമം ചെയ്തതും കേട്ടിരിപ്പു ഞാൻ
അവർക്കു നോറ്റിരിയ്ക്കുമ്പോൾ കൃത്യമെന്തു പിതാമഹ! 2
ഏവർക്കും നിയമം നോൽപ്പെന്നിവ ചൊല്ലുക മന്നവ!
നോൽപ്പുനോല്പുന്നവൻ താത ഗതിയെന്തോതുന്നുനേടിടും 3
ഉപവാസം പരം പുണ്യമുപവാസം പരായണം
നരശ്രേഷ്ഠ! ലഭിപ്പോന്നെന്തുപവാസത്തിനാൽ ഫലം 4
അധർമ്മമെങ്ങിനെ വിടും ധർമ്മമെങ്ങിനെ കിട്ടിടും
എങ്ങിനേ പുണ്യമാം സ്വർഗ്ഗം നേടും ഭരതസത്തമ! 5
എന്തുനല്പീടണം നോൽപ്പുനോറിട്ടു നരനായക!
ധർമ്മത്തിനാൽസ്സുഖാത്പ്തിയെന്തുകൊണ്ടതു ചൊല്ലു നീ. 6

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതും പാർത്ഥധർമ്മജ്ഞ ധർമ്മപുത്രനോടപ്പോഴേ
ധർമ്മതത്വജ്ഞനാം ഭീഷ്മൻ ചൊല്ലീ ശന്തനുനന്ദനൻ. 7

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! ഞാൻ കേട്ടിരിപ്പുണ്ടിതുപാരം പുരാതനം
ഉപവാസത്തിലേ ശ്രേഷ്ഠഗുണങ്ങൾ ഭരതർഷഭ! 8
അംഗിരസ്സാമുഷിയൊട്ടു മുന്നം ഞാൻ കേട്ട ഭാരത!
നിയ്യെന്നോടെന്നാതിൻവണ്ണം കേട്ടേനാ മുനിയോട്ടു ഞാൻ 9
ഈച്ചോദ്യം ഞാൻ ചെയ്തവാറു ഭഗവാനഗ്നിസംഭവൻ
പുണ്യോപവാസവിധിയെപ്പറഞ്ഞു ഭരതർഷഭ 10

അംഗിരസ്സു പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മക്ഷത്രത്തിൽ വിഹിതം ത്രിരാത്രം കുരുനന്ദന!
ദ്വിത്രിരാത്രവുമേകാഹം നിർദ്ദേശിപ്പു നരഷ്ടഭ! 11
വൈശ്യരും ശൂദ്രരുമുപവാസം മോഹാൽക്കഴിയ്ക്കുകിൽ
ത്രിരാത്രംതാൻ ദ്വിരാത്രംതാനവക്കു ഫലമില്ലെടോ 12
നാലാമൂണില്ലാതെയാക്കൽ വിധിപ്പൂ വൈശ്യശൂദ്രരിൽ
ധർമ്മജ്ഞന്മാർ വിധിപ്പീലാ ത്രിരാത്രം ധർമ്മദർശികൾ 13
പഞ്ചമീഷഷ്ഠികളിൽ വെൺവാവിലും ഭരതർഷ്ടഭ!
കരിയ്ക്കലുപവാസത്താൽ ജിതാത്മാവു ജിതേന്ദ്രിയൻ 14
ക്ഷമയുള്ളോനാഴകിടയാനറിവുള്ളോനുമായ്വരും
പ്രാജ്ഞൻ സന്താനമില്ലാതെ നിസ്സനാകില്ലൊരിയ്ക്കലും 15
യജിപ്പോൻ പഞ്ചമീഷഷ്ഠികളിലൂട്ടുക വിപ്രനെ
കൌരവ്യാഷ്ടമിയിൽക്കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽപ്പതിനാലിലും 16
നോൽമ്മനോല്പുകിൽ നീരോഗൻ വീര്യവാനഭിജാതനാം
കരിയ്ക്കലായ് മാർഗ്ഗശീർഷമാസമൊക്കെ കഴിച്ചവൻ 17
ഭക്ത്യാ വിപ്രരെയൂട്ടുന്നോൻ രോഗപാപവിഹീനനാം
സർവ്വകല്യാണസമ്പൂർണ്ണൻ സർവ്വൌഷധിയുമൊത്തവൻ 18
നോൽമ്മനോല്പുകിൽ നീരോഗൻ വീര്യവാനഭിജാതനാം.
കൃഷിയേല്പും ധനം വായ്പും ധാന്യം വാച്ചവനായ്വരും 19
കരിയ്ക്കലായ്പ്പൌഷ്യമാസം കഴിച്ചീടിൽപ്പൃഥാസുത!
സുഭഗൻ സുന്ദരാകാരൻ യശോഭാഗിയുമായ്വരും 20
കരിയ്ക്കലായ് മാഘമാസം നിയതൻതാൻ കഴിയ്ക്കുകിൽ
ശ്രീമൽക്കുലത്തിൽത്താൻ ജ്ഞാതിശ്രേഷ്ഠനായിച്ചിറന്നിടും 21
കരിയ്ക്കലായ് ഫാൽഗുനമാംമാസമങ്ങു കഴിയ്ക്കുകിൽ
സ്ത്രീകളിൽ പ്രിയനാം പാട്ടിലാകുമായാമുക്കു നാരികം 22
കരിയ്ക്കലായ്ച്ചൈത്രമാസം നിയതൻതാൻ കഴിയ്ക്കുകിൽ
മുത്തുപൊന്മണിയൊത്തുള്ള വൻകുലത്തിൽജ്ജനിച്ചിടും 23
കരിയ്ക്കലായി വൈശാഖം കഴിച്ചീടിൽ ജിതേന്ദ്രിയൻ
നാനാട്ടെ നാരിയാട്ടെ ജ്ഞാനിക്കൂട്ടത്തിൽ മേലെയാം. 24

ഒരിക്കലായിട്ടാ ജ്യേഷ്ഠാമൂലമാസം കഴിയ്ക്കുകിൽ
ആണും പെണ്ണും ശ്രേഷ്ഠമാകുമതുലൈശ്വര്യമാന്നിടും 25
ഒരിക്കലായിട്ടാഷാഢമാസം വാഴ്ത്തിലതന്ത്രിതൻ
ധനധാന്യങ്ങളം പെരുകിബ്ബഹുസന്താനനായ്വരും 26
ഒരിക്കലായ് ശ്രാവണത്തെ നിയതൻതാൻ കഴിയ്ക്കുകിൽ
അതാതിടത്തിലാറാടി ജ്ഞാതിവർദ്ധനനായ്വരും 27
ഒരിക്കലായ് പ്രോഷ്ഠപദമാസം ജീവിച്ചിടും നരൻ
പൈക്കളം കൂട്ടം സ്ഥിതനിശ്ചലൈശ്വര്യത്തിനെ നേടിടും 28
ഒരിക്കലായാശ്വിനമാം മാസത്തെത്താൻ കഴിയ്ക്കുകിൽ
മുജയുള്ളോൻ വാഹനാഢ്യൻ ബഹുസന്താനനായ്വരും 29
ഒരിക്കലായ്ക്കാർത്തികമാം മാസം സാധിപ്പതാകിലോ
ബഹുഭാഗ്യൻ ശൂരനവൻകീർത്തിയുള്ളോനുമായ്വരും 30
എന്നുചൊന്നൊന്നൊരിക്കൽക്കീ മാസങ്ങളെ നരഷ്ഭ!
കേട്ടാലും തിഥികൾക്കുള്ള നിയമങ്ങളെയും നൃപ! 31
കാരോപക്ഷം കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ണുകിൽബ്ഭരതർഷഭ!
ഗോധനാഢ്യൻ ബഹുസുതൻ ദീർഘായുസ്സായുമായ്വരും 32
മാസംതോറും ത്രിരാത്രങ്ങൾ പന്ത്രിരാണ്ടു കഴിയ്ക്കുകിൽ
അനാവിലം നിസ്സപത്നം ഗണാധീശത്വമേറിടും 33
ഇച്ചൊന്ന നിയമം മുറ്റും പതിറ്റാണ്ടു നടത്തണം
ഈരാണ്ടും ഭരതശ്രേഷ്ഠ! പ്രവൃത്തിയെ നടത്തുവോൻ 34
കാലത്തുമന്തിയ്ക്കുമുണ്ടിട്ടിടയ്ക്കു കുടിയാത്തവൻ
അഹിംസാനിരതൻ നിത്യമഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 35
ആറാണ്ടുകൊണ്ടവൻ ഭൂപ! സിദ്ധനാമില്ല സംശയം
അഗ്നിഷ്ടോമമഖത്തിന്റെ ഫലംനേടീടുമായവൻ 36
നൃത്യഗീതംമുഴങ്ങീടുമപ്സരസ്ത്രീഗൃഹത്തവൻ
രമിയ്ക്കും സ്ത്രീസഹസ്രാഢ്യൻ രജസ്സില്ലാതെ പുണ്യവാൻ 37
ഉരുക്കളൊൻനിരമെഴും വിമാനത്തിൽക്കരേറിടും
ആയിരത്താണ്ടു തികയെ ബ്രഹ്മലോകത്തു പൂജ്യനാം 38
അത്രതീർന്നാലിങ്ങു വന്നു മാഹാത്മ്യത്തെയുമേറിടും.
കരിക്കലൂണൊരാണ്ടോളം തികച്ചൊപ്പിച്ചിടും നരൻ 39

അതിരാത്രമഖത്തിൻെറ ഫലമേറീടുമായവൻ
പതിനായിരമാണ്ടോളം സ്വർഗ്ഗലോകത്തു പൂജ്യനാം 40
അതുതിന്നാലിങ്ങു വന്നു മാഹാത്മ്യത്തെയുമേറീടും
തികച്ചൊരാണ്ടുതാൻ നാലാമൂണാണ്ടിട്ടു കഴിപ്പവൻ 41
അഹിംസാനിരതൻ നിത്യംസത്യംചൊൽവോൻജിതേന്ദ്രിയൻ
വാജപേയമഖത്തിൻെറ ഫലമേറീടുമായവൻ 42
പതിനായിരമാണ്ടോളം സ്വർഗ്ഗലോകത്തു പൂജ്യനാം
ആറാംകാലത്തുണ്ടു പാർത്ഥ! കൊല്ലുമൊന്നു കഴിപ്പവൻ 43
അശ്വമേധമഖത്തിൻെറ ഫലമേറീടുമായവൻ
ചക്രവാകങ്ങളെപ്പൂട്ടും വിമാനത്താലെപോയിടും 44
നാല്പതിനായിരത്താണ്ടു വിണ്ണിൽ മോടിയ്ക്കുമായവൻ
എട്ടാമൂണിൻനേരമുണ്ടോരാണ്ടുജീവിപ്പവൻ നൃപ! 45
ഗവാമയമഖത്തിൻെറ ഫലംനേടീടുമാ നരൻ
അരയന്നങ്ങളേ പൂട്ടും വിമാനത്താലെപോയിടും 46
അമ്പതായിരമാണ്ടോളമവൻ വിണ്ണിൽസ്സുഖിച്ചിടും
ഒരാണ്ടുപക്ഷം കഴിയുംനേരമുണ്ണുകിൽ മന്നവ! 47
നോൽപ്പാറുമാസമായാഠക്കങ്ങിരോമുനി ചൊല്ലിനാൻ.
സ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പാർത്തിടുമവൻ കൊല്ലമവ്വതിനായിരം 48
വേണുവീണാവല്ലകികളുടെയും ധരണീപതേ!
മുഴങ്ങും നല്ലൊച്ചകേട്ടായാളുറങ്ങിയുണർന്നിടും. 49
ഒരാണ്ടുമുഴുവൻ മാസംചെന്നാൽ വെള്ളംകുടിപ്പവൻ
വിശ്വജിത്തിൻഫലം നേടുമുണ്ണീ! മന്നവമാനവൻ 50
സിംഹം വ്യാഘ്രങ്ങളെപ്പൂട്ടും വിമാനത്താലെപോയിടും
എഴ്പതായിരമാണ്ടോളമവൻ വിണ്ണിൽസ്സുഖിച്ചിടും 51
മാസത്തിന്മേൽ നരവ്യാഘ്ര! വിധിച്ചീടുപവാസമേ
നോൽപിൻമുറയുരയ്ക്കുന്ന പാർത്ഥ! ധർമ്മജ്ഞരാം ജനം 52
ആത്തിവ്യാധികളില്ലാത്തോൻ നോൽപുനോല്ക്കുന്നതാകിലോ
അടിയ്ക്കടിയ്ക്കുവൻ യജ്ഞഫലം നേടുമസംശയം. 53
അരയന്നങ്ങളെപ്പൂട്ടും വിമാനാൽവിണ്ണുപൂകിടും
നൂറായിരത്താണ്ടു വിണ്ണിൽസ്സുഖിച്ചീടുമവൻ പ്രഭോ! 54

രമിപ്പിച്ചീടുമവനെ നൂറുപേരപ്സരസ്സുകൾ
ആത്മനോ രോഗിയോ പിന്നെ നോൽമ്പുനോല്പോന്നതാകിലോ
നൂറായിരത്താണ്ടുവിണ്ണിൽസുഖിച്ചീടുമവൻ പ്രഭോ!
കാഞ്ചീനൂപുരശബ്ദംകേട്ടുറങ്ങിത്താനുണർന്നിടും 56
ആയിരം ഹംസമുടയ വിമാനത്താലെ പോയിടും
ചെന്നസംഖ്യം സ്ത്രീകളൊത്തു രമിയ്ക്കും ഭരതർഷഭ! 57
ക്ഷയിച്ചാൽ വർദ്ധനംകാണ്മൂ മുറിയ്ക്കേവമുണക്കവും
രോഗിയ്ക്കൌഷധിവർഗ്ഗംതാൻ ക്രുദ്ധനേവം പ്രസാദനം 58
ദുഃഖിപ്പോനതുകാമങ്ങൾകൊണ്ടു ദുഃഖനിവൃത്തിയാം
സുഖമേധസ്വർഗ്ഗകാമന്നിവയൊന്നും രുചിച്ചിടാ. 59
എന്നാലവൻ കാമമൊത്തു പൊൻവിമാനത്തിലങ്ങിനെ
രമിയ്ക്കും സ്ത്രീശതംചേർന്നു ചമഞ്ഞു ശുചിയാംപുമാൻ 60
സ്വസ്ഥൻ സഫലസങ്കല്പൻ സുഖികനുഷ്മരഹിതൻ
നോറോനുടൽവെടിഞ്ഞിട്ടു ഫലംനേടീടുമാ നരൻ 61
ബാലാർക്കശ്രീപൊന്മയമാം വിമാനത്തിങ്കലങ്ങിനെ
വൈഡൂര്യമുത്തൊത്തു വീണാമുരജാരാവമുള്ളതിൽ 62
പൊടിദീപം ദിവ്യഭണ്ഡാരവവും കലരുന്നതിൽ
ആയിരം സ്ത്രീകളുള്ളോന്നിലാ മനുഷ്യൻ സുഖിയ്ക്കുമേ 63
അവന്റെ ഗാത്രങ്ങളിലുണ്ടെത്രരോമങ്ങൾ മന്നവ!
അത്രതാനായിരത്താണ്ടു സുഖിയ്ക്കും വിണ്ണിലായവൻ 64
വേദത്തിന്മേൽ ശാസ്ത്രമില്ലില്ലുമയ്ക്കുംമേലൊരാൾ ഗുരു
ധർമ്മത്തിന്മേലില്ല ലാഭമില്ലാ നോൽമ്പിനുമേൽത്തപം 65
വിപ്രർക്കുമേൽ പാവനമൊന്നില്ലാ വിണ്ണിലുമിങ്ങുമേ
നോൽമ്പുകൾക്കൊപ്പമവ്വണ്ണം തപസ്സാംകർമ്മമില്ലെടോ 66
വിധിയ്ക്കു നോൽമ്പുനോറിട്ടു വിണ്ണുപുക്കിതു വിണ്ണവർ
ഋഷിമാരും മുഖ്യസിദ്ധിനേടീ നോൽമ്പുകൾകൊണ്ടുതാൻ 67
ദിവ്യവർഷസഹസ്രങ്ങൾ വിശ്വാമിത്രൻ മഹാമുനി
കഴിച്ചിതൊറ്റയുണാലേ വിപ്രത്വംനേടിതാനതിൽ 68
ജമദഗ്നിച്യവനനാ വസിഷ്ഠൻ ഗൌതമൻ ഭൃഗു
വിണ്ണേറിയവരെല്ലാരും ക്ഷമാവാന്മാർ മഹർഷികൾ 69

ഇതംഗിരസ്സാലാദ്ധ്യംതാൻ മുനീന്ദ്രക്കായ് പ്രദർശിതം
നിത്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചീടിലായവൻ ദുഃഖമേറ്റിടാ. 70

ഇതങ്ങു കൌന്തേയ! വിധിക്രമത്തിലും—
ഗിരസ്സുതാനങ്ങു നടത്തി മാമുനി
പഠിയ്ക്കിലും താനിതുകേൾക്കിലും സദാ
പെടുന്നതല്ലാപ്പുരുഷന്നു കിൽബ്ബിഷം. 71
ഒഴിഞ്ഞുപോം സങ്കരമൊക്കെയായവ—
ന്നിവന്റെ ചിത്തത്തിലഘങ്ങളേറ്റിടാ
വിയോനിജാരാവവുമിങ്ങറിഞ്ഞിടും
ധ്രുവം യശസ്സേന്തിടുമാ നരോത്തമൻ. 72

---

107. ദാനധർമ്മം ഉപവാസവിധി

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

യജ്ഞങ്ങളം വിധിപോലോതീ മഹാത്മാവാം പിതാമഹൻ
ശരിയ്ക്കിവയ്ക്കുണവുമിഹത്തിങ്കൽപ്പരത്തിലും 1
ആ യജ്ഞങ്ങളം ദരിദ്രനു ചെയ്യാൻപറ്റാ പിതാമഹ!
യജ്ഞം ബഹുപകരണം നാനാസംഭാരവിസ്തരം 2
രാജാക്കളം രാജപുത്രന്മാരിവക്കാവാം കുരുദ്വഹ!
നിസ്പൃഹരാകാ നിർഗ്രണർക്കു കൂട്ടർവിട്ടൊറകളിക്കിഹ 3
നിസ്പൃഹർക്കു നിർഗ്രണന്മാർക്കു കൂട്ടർവിട്ടൊറകളിക്കിഹ
ദരിദ്രർക്കും സദാ ചെയ്യാൻപറ്റുന്ന വിധിയെന്തുവാൻ 4
ഈ യജ്ഞഫലമൊത്തൊന്നിങ്ങതു ചൊല്ലുപിതാമഹ!

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതംഗിരസ്സരുളിയോരുപവാസഫലാത്മകം
വിധിയജ്ഞഫലങ്ങളിക്കു തുല്യംകേൾക്ക യുധിഷ്ഠിര! 5

കാലത്തുമന്തിയ്ക്കുമുണ്ടിട്ടിടയ്ക്കു കുടിയാത്തവൻ
അഹിംസാനിരതൻ നിത്യമഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 6
ആറാണ്ടുകൊണ്ടവൻ സിദ്ധനാകുമില്ലൊരു സംശയം
ഉരുകും പൊൻനിറമെഴും വിമാനംനേടുമായവൻ 7
നൃത്യഗീതം മുഴങ്ങുന്ന ദിവ്യസ്ത്രീവാസഭൂമിയിൽ
പത്മം വഷ്ംവഹ്നിതുല്യപ്രാജാപത്യത്തിൽ വാണിടും 8
മൂവ്വാണ്ടൊരിയ്ക്കലായിട്ടു ഭക്ഷണംചെയ്തിടുന്നവൻ
ധർമ്മപത്നിരതൻ നിത്യമഗ്നിഷ്ടോമഫലാഢ്യനാം 9
യജ്ഞം ബ്രഹ്മസുവർണ്ണംതാനിന്ദ്രപ്രീതിയ്ക്കു ചെയ്കയാം
സത്യമുള്ളോൻ ദാനശീലൻ ബ്രഹ്മണ്യനനസൂയകൻ 10
ക്ഷാന്തൻ ദാന്തൻ ജിതക്രോധൻ പരമൽഗതിനേടിടും
വെള്ളക്കാറെതിർഹംസാഢ്യവിമാനത്തിങ്കലങ്ങിനെ 11
രണ്ടുപത്മങ്ങോളം തികയെ വാഴുമങ്ങപ്സരസ്സുമായ്
ദിവസം രണ്ടുകഴിയെത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 12
നിത്യം പന്തീരുമാസംതാനഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ
അഗ്നികായ്യപരൻ നിത്യം പുലച്ചിയ്ക്കുണരുന്നവൻ 13
അഗ്നിഷ്ടോമമഖത്തിന്റെ ഫലമേറീടുമാ നരൻ
അന്നങ്ങളെപ്പൂട്ടിയോരു വിമാനം നേടുമായവൻ 14
ഇന്ദ്രലോകത്തിലും വാഴും വരസ്ത്രീകളുമൊത്തുതാൻ
കരിയ്ക്കലായ് മൂന്നുദിനം കൂടുമ്പോളുണ്ടിടുന്നവൻ 15
എന്നും പന്തീരുമാസം താനഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ
അഗ്നികായ്യം പരം നിത്യം പുലച്ചിയ്ക്കുണരുന്നവൻ 16
അതിരാത്രമഖത്തിന്റെ ഫലമേറീടുത്തമം
പരം മയിൽകളെപ്പൂട്ടും വിമാനം നേടുമായവൻ 17
സപ്തർഷിലോകം വാണീടുമപ്സരസ്സുകളൊത്തിവൻ
മൂന്നുപത്മം കാലമങ്ങു നിയമാൽ വാണിടുംവിട്ട 18
കരിയ്ക്കലായ് നാലുനാളുകൂടുമ്പോളുണ്ടിടുന്നവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസം താനഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 19
വാജപേയമഖത്തിന്റെ ഫലമേറീടുമാ നരൻ
ഇന്ദ്രകന്യകളേറീടും വിമാനംനേടുമായവൻ 20

സാഗരത്തിന്നടുത്തിന്ദ്രലോകത്തങ്ങിന വാണിടും
ദേവരാജന്റെ കളിയും കണ്ടിടും നിത്യകാലവും 21
ഒരിയ്ക്കലായഞ്ചുനാളുകൂടുമ്പോളുണ്ടിടുന്നവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 22
ലോഭമേറേറാൻ സത്യവാദി ബ്രഹ്മണ്യൻ ഹിംസിയാത്തവൻ
അനസൂയനപാപസ്ഥൻ വാജപേയഫലാഢ്യനാം 23
ദിവ്യം ജാംബൂനദമയം വിമാനം ഹംസലക്ഷണം
സൂക്ഷ്മമാലാഭാസ്സെഴും വെൺമാടമുള്ളതുകേറിടും 24
വഷ്ങ്ങൾ നാലും പത്മങ്ങളവ്വണ്ണം പന്തിരണ്ടുമേ
ശരാഗ്നിസംഖ്യയുംപിന്നെസ്സുഖമോടങ്ങു വാണിടും 25
മുനിയായാറുനാൾ ചെന്നാലൊരിയ്ക്കൽ ഭക്തിചെയ്യുവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസം താനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 26
എന്നും ത്രിഷവണസ്സായി ബ്രഹ്മചര്യനസൂയകൻ
ഗോമേധയജ്ഞത്തിനുള്ള ഫലമേറിടുമുത്തമം 27
അന്നം മയിൽകളെപ്പൂട്ടിയഗ്നിജ്വാലസമപ്രഭം
അത്യുത്തമം പൊന്മയമാം വിമാനംനേടുമായവൻ 28
അപ്സരസ്സ്ത്രീജനാങ്കത്തിലുറങ്ങീട്ടുണന്നിടും
കാൽച്ചിലമ്പൊലിയാലും താൻ മേഖലാരുതിയാലുമേ 29
കോടിയായിരമാണ്ടേവം മൂന്നുകോടിശതങ്ങളും
പത്മങ്ങൾ പതിനെട്ടുംതാൻ പതാകാദേയവും ശരി 30
അയുതംതാനുപരുക്ഷത്തുകിൽ ന്യൂനിന്നു കേവലം
രോമങ്ങടെ കണക്കുംതാൻ ബ്രഹ്മലോകത്തു പൂജ്യനാം 31
ഒരിയ്ക്കലായേഴുനാളുകൂടുമ്പോളുണ്ടിടുന്നവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 32
സരസ്വതീഗ്രഹ്യയുള്ളോൻ ബ്രഹ്മചര്യംചരിപ്പവൻ
പൂകരിക്കുട്ടമധുവും മാംസവുംചിട്ടൊഴിപ്പവൻ 33
മരുത്തുക്കടെലോകത്തുമിന്ദ്രലോകത്തുമെത്തിടും
അതാതിടത്തുസിദ്ധാത്മൻ ദേവകന്യാച്ചയേറിടും 34
യജ്ഞംബഹുസുവർണ്ണംതാൻ ചെയ്തതിൻഫലമേറിടും
ഏറെപ്പെരുത്തുസംഖ്യയ്ക്കാ ലോകംതോറും സുഖിച്ചിടും 35

ക്ഷാന്തിയോടുമൊരാണ്ടൊട്ടാം നാളിലുണ്ണുന്ന മന്നവൻ
ദേവകാര്യപരൻ നിത്യമഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 6
പുണ്ഡരീകമഖത്തിന്റെ ഫലം നേടീടുമുത്തമം
താമരപ്പൂനിറമെഴും വിമാനം കേറുമങ്ങിനേ 7
കറുത്തും പൊൻനിറംപൂണ്ടും ശ്യാമസ്ത്രീകളെ വേറെയും
വയോരൂപവിലാസാഢ്യമാരേ നേടുമസംശയം. 8
ഒമ്പതാംദിവസംതോറുമൊരാണ്ടുണ്ടുടുമായവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 39
അശ്വമേധസഹസ്രത്തിൻ ഫലമേറീടുമുത്തമം
പുണ്ഡരീകാഭകേലരും വിമാനം നേടുവായവൻ 0
ദീപ്താക്ഷാഗ്നിപ്രഭകളായ്ദ്ദിവ്യമാലയണിഞ്ഞവർ
രുദ്രകന്യകളെത്തിയ്യുമന്തരീക്ഷം സനാതനം 1
പതിനെണ്ണായിരത്താണ്ടുകാലം കല്പവുമങ്ങിനേ
കോടിനൂറായിരത്താണ്ടോ ലോകംതാനും സുഖിയ്യുമേ. 2
ഒരാണ്ടുപത്തുനാൾമെന്നാൽപ്പിന്നീടുണ്ടീടുവായവൻ
എന്നും നീരുമാസംതാനഗ്ന്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ 43
ഏവക്കുമുള്ളംകവരും ബ്രഹ്മകന്യാഗ്രഹത്തിലാം
അശ്വമേധസഹസ്രത്തിൻ ഫലമേല്പുമസംശയം 4
രമിപ്പിയ്യും കന്യകകളവനെപ്പന്തമേന്തിയേർ
നീലോല്പലനിറത്തിൽച്ചെന്താമരപ്പൂനിറത്തിലും 45
വിമാനംമണ്ഡലാവർത്തമാവർത്തഗഹനാകുലം
കടൽത്തിരയ്ക്കൊക്കുവോന്നതായാണം നേടിടുമുത്തമം 46
വിചിത്രമണിമാല്യാഢ്യം ശംഖനാദവിനാദിതം
വജ്രസാരസ്ഥാടികത്തുണൊത്ത വേദി മനോഹരം 7
മഹായാനംകേറുമവൻ ഹംസസാരസനാദിതം
കോടിനൂറായിരത്താണ്ടു മോദിയ്യും വിണ്ണിലങ്ങിനേ 48
പതിനൊന്നാംദിനംവന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ടീടുമാനരൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ന്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ 49
മനോവാക്കുകളാലന്യസ്ത്രീയെക്കാമിച്ചിടാത്തവൻ
അമ്മയച്ഛക്കായുമൊരു പൊളിവാക്കോതിടാത്തവൻ 50

മഹാബലൻ വിമാനസ്ഥമഹാദേവന്റെ മുമ്പിലാം
അശ്വമേധസഹസ്രത്തിൻഫലംമേറീടുമുത്തമം 51
അടുത്തെത്തുന്നതായ്ക്കാണാം സ്വായംഭുവവിമാനവും
അവനെക്കൊണ്ടുപോം ചന്തമേറ്റും പൊന്മേനികന്യകാം 52
രുദ്രന്മാർക്കുള്ളായതനം വിണ്ണിൽദ്ദിവ്യം മനോഹരം
കണക്കെത്താത്താണ്ടുകാലം പ്രളയാഗ്നിസമപ്രഭൻ 53
കോടിനൂറായിരം പത്തുകോടിയും നൂറുമങ്ങിനേ
രുദ്രനെക്കുമ്പിടും നിത്യം ദേവദാനവസമ്മതൻ 54
അവനുകാണുമാറാകും ദിവസംതോറുമാശ്ശിവൻ
പന്തിരണ്ടാംദിനംവന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ടീടുമായവൻ 55
എന്നും വന്തീരുമാസംതാൻ സർവ്വമേധഫലാഢ്യനാം
ദോദശാദിത്യമായുള്ള വിമാനമവനൊത്തിടും 56
വിലയേറും മുത്തുമണിപ്പവിഴങ്ങാം വിളങ്ങിയും
ഹംസമാലചൂഴന്നൊത്തും നാഗവീഥികലർന്നമേ 57
ചക്രവാകങ്ങാം മയിൽകളിവ ശബ്ദിച്ചുമങ്ങിനേ
പെരുംതട്ടുകളുള്ളോന്നായ് ബ്രഹ്മലോകപ്രതിഷ്ഠിതം 58
നിത്യം നാരിനരരെഴുമിരിപ്പെടമിളാപതേ!
എന്നാ മുനി മഹാഭാഗനംഗിരസ്സോതി ധാർമ്മികൻ 59
പതിമ്മൂന്നാംദിനം വന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ടീടുമായവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ ദേവസത്രഫലാഢ്യനാം 60
രക്തപത്മോദയാഖ്യാനവിമാനം നേടുമായവൻ
സുവർണ്ണമയമായ് മുറ്റും രത്നസഞ്ചയഭൂഷിതം 61
ദേവകന്യകളുള്ളോന്നാ ദിവ്യാഭരണമണ്ഡിതം
പുണ്യഗന്ധംപൂണ്ട ദിവ്യം വായവ്യന്മാരെഴുന്നൊടം 62
രണ്ടുശംകുപതാകംതാൻ. യുഗാന്തം കല്പവും ശരി
അയുതായുതവും പത്മമതിൽപ്പുക്കും സമുദ്രവും 63
ഗീതഗന്ധർവ്വഘോഷങ്ങാം ഭേരിപണവനാദവും
ചേന്നാഘോഷിച്ചെന്നുമതിൽപൂജിയ്ക്കും ദേവകന്യകാ 64
പതിനാലാംദിനംവന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ടീടുമായവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ മഹാമേധഫലാഢ്യനാം 65

അപ്രമേയവയോരൂപമണിഞ്ഞ സുരകന്യകാം
മിന്നുംതോഠവളയിട്ടുള്ളോർ വിമാനങ്ങളിലെത്തിടും 66
അരയന്നസമാനം ചേരും കാൽച്ചിലമ്പൊച്ചയാലുമേ
കാഞ്ചീരവത്താലുമവനതാതിടമുണർന്നിടും 67
ദേവകന്യകാം പാക്കനോരതിൽപ്പാത്തിടുമാ നരൻ
ഗംഗാമണൽത്തരികണക്കൊക്കും സമ്പൂർണ്ണവത്സരം 68
ഒരിയ്ക്കലായിത്താൻപക്ഷം തികഞ്ഞുണ്ണാൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
എന്നും പതിനഞ്ചുമാസം താനഗ്ന്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 69
രാജസൂയസഹസ്രത്തിൻ ഫലമേറീടുമുത്തമം
മയിലന്നമെഴും ദിവ്യവിമാനം കേറുമായവൻ 70
മണിമണ്ഡലമുള്ളോന്നു പൊൻപതിച്ചു മനോഹരം
ദിവ്യാഭരണഭാസ്സുള്ള വരസ്ത്രീജനമണ്ഡിതം 71
കറത്തുണായ് നാലുവാതിൽ നിലയേഴുള്ളുത്തമം
ആയിരംകോടിയുള്ളോന്നു ഗീതസ്വനവിനാദിതം 72
ദിവ്യം ദിവ്യഗുണം ചേന്ന വിമാനം കേറുമായവൻ
മണിമുക്താപ്രവാളങ്ങളൊത്തു മിന്നലെതിർപ്പതം 73
പാക്കം യുഗസഹസ്രംതാൻ ഖഡ്ഗകുഞ്ജരവാഹനൻ
പതിനാറാംദിനം വന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 74
എന്നും പതിനഞ്ചുമാസംതാൻ സോമയജ്ഞഫലാഢ്യനാം
സോമകന്യാലയംതോറും പാർത്തിടും നിത്യമായവൻ 75
സൌമ്യഗന്ധാനുലേപാഢ്യൻ താൻ കാമഗതിയായിടും
കണ്ടാൽനല്ലഴകേറീടും വാരനാരികളാലവൻ 76
വിമാനംവാണച്ചിതനായ് ക്കാമഭോഗങ്ങളാറിടും
പരപത്തുശതം പത്തുമഹാകല്പവുമങ്ങിനെ 77
ആവർത്തനം നാലുവട്ടം സാധിയ്ക്കുംതാനുമീ നരൻ
പതിനേഴാംദിനംവന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ടിടുമായവൻ 78
എന്നുംപതിനഞ്ചുമാസംതാനഗ്ന്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ
സ്ഥാനംവാരുണമൈന്ദ്രം രൌദ്രവുംപൂകുമങ്ങിനെ 79
കാരുംതാനൌശനസം ബ്രഹ്മലോകവുമെത്തിടും
അങ്ങായുസംവാണ ദേവകന്യാശ്രുശ്രൂഷയാറിടും. 80

കാണും ഭൂഭുവും വിശ്വരൂപദേവഷ്ടിയേയുമേ
അങ്ങായാളെ രമിപ്പിയ്ക്കും ദേവദേവകുമാരികൾ 81
മുപ്പത്തിരണ്ടാളഴകിൽച്ചന്ദ്രമേന്തിച്ചമഞ്ഞവർ
ചന്ദ്രാദിത്യർ നഭസ്സിങ്കൽച്ചേറുമെന്നോവരേ പ്രഭോ! 82
ചേറുമന്നേവരെദ്ധീമൻ സുധാമൃതരസാശനൻ
പതിനെട്ടാംദിനംവന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 83
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ സപ്തലോകങ്ങൾ കാണുമേ.
നന്ദിഘോഷത്തേർകളവനുണ്ടാം പിന്തുണയങ്ങിനേ 84
ദേവകന്യകമാർ കേറിശ്ശോഭയാണ്ടു ചമഞ്ഞവ
വ്യാഘ്രസിംഹങ്ങളെപ്പൂട്ടി മേഘസ്വനനിനാദിതം 85
ദിവ്യമുഖ്യവിമാനംതാൻ സുഖമാണ്ടു കരേറിടും
അതിൽകലായിരംകല്പം മോദിയ്ക്കും കന്യമാരുമായ് 86
സുധാരസംഭുജിച്ചീടുമമൃതോപമമുത്തമം
പതെന്നാമ്പതുദിനംചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 87
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ സപ്തലോകങ്ങൾ കണ്ടിടും
ഉത്തമസ്ഥാനവും നേടുമപ്സരോഗണസംയുതം 88
ഗന്ധർവ്വന്മാർ പാട്ടുപാടും വിമാനം സൂര്യസന്നിഭം
അതിൽദ്ദേവസ്ത്രീകളൊത്തു മോദിയ്ക്കും വിഗതജ്വരൻ 89
ദിവ്യാംബരധരൻ ശ്രീമാൻ നൂറുനൂറയുതം ശരി
നാളങ്ങിരുപതൊക്കുമ്പോൾത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 90
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ സത്യാദിധൃതവ്രതൻ
മാംസംതിന്നാബ്രഹ്മചാരി സർവ്വഭൂതഹിതോദ്യതൻ 91
അവൻ നേടും നല്ല വമ്പുള്ളാദിത്യായതനങ്ങളെ
ഗന്ധർവ്വരപ്സരസ്ത്രീകൾ ദിവ്യമാല്യാനുലേപനർ 92
നൽപ്പൊൻവിമാനങ്ങളേറീടുവൊപ്പിന്തുണച്ചിടും
ഇരുപത്താനാലുദിനംചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ
ദിവ്യമൌശനസം ലോകം ശുക്രലോകവുമെത്തിടും 94
മരുദ്ധേവനിസ്ഥാനമെങ്ങും സുഖാഭിരതനെപ്പൊഴും
ഖേദങ്ങളറിയാതഗ്ര്യവിമാനംകേറി വാണവൻ 95

ക്രീഡിയ്ക്കുമമരൻമട്ടു വരസ്ത്രീസേവ്യനായ് പ്രഭ
ഇരുപന്തീരുനാൾചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 96
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ
അഹിംസാനിരതൻ ധീമാൻ സത്യവാക്കനസൂയകൻ 97
വാസുലോകങ്ങളിൽച്ചെല്ലും ദിവാകരസമപ്രഭൻ
സുധാശനൻ കാമമാരി വിമാനശ്രേഷ്ഠമാണ്ടവൻ 98
രമിയ്ക്കും ദേവിമാരൊത്തു ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതൻ
ഒരിയ്ക്കലായിരുപതും മൂന്നുനാൾ ചെന്നശിപ്പവൻ 99
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ മിതാഹാരൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
വായവ്യമൌശനസവും രുദ്രലോകവുമെത്തിടും. 100
കാമചാരൻ കാമഗമനപ്സരസ്ത്രീഗണാച്ചിതൻ
അനേകയുഗപര്യന്തം വിമാനശ്രേഷ്ഠമാണ്ടവൻ 101
രമിയ്ക്കും ദേവിമാരൊത്തു ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതൻ
ഹവിസ്സതാനിരുപതും നാലുംനാൾ ചെന്നശിപ്പവൻ 102
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ
ആദിത്യക്ഷേത്രാലയത്തിൽ മുത്തൊടുംപാത്തിടും ദുഗ്ധം 103
ദിവ്യമാല്യാംബരംപാത്തിട്ടിവ്യഗന്ധാനുലേപനൻ
അന്നങ്ങൾപൂട്ടിടും ദിവ്യപ്പൊൻവിമാനത്തിലങ്ങിനേ 104
ഗമിച്ചീടും ദേവകന്യാസഹസ്രായുതമൊത്തവൻ
ഒരിയ്ക്കലായിട്ടിരുപത്തഞ്ചുനാൾ ചെന്നശിപ്പവൻ 105
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ പുഷ്പലം യാനമേറിടും
സിംഹവ്യാഘ്രങ്ങളെപ്പൂട്ടി മേഘസ്വനരവത്തൊടും 106
നന്ദിഘോഷമെഴുംതേർകളുവനെപ്പിന്തുണച്ചിടും
ദേവകന്യകൾകേറീട്ടു നല്പോൻകാന്തികലന്നവ 107
അഴകേറും ദിവ്യമുഖ്യവിമാനംകേറുമായവൻ
അസംഖ്യസ്ത്രീകളൊത്തങ്ങു പാർക്കും കല്പങ്ങളായിരം 108
അമൃതിന്നൊത്തിടും മുഖ്യസുധാരസമശിച്ചിടും
ഇരുപത്താറുനാൾചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 109
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ നിയതൻ നിയതാശനൻ
ജിതേന്ദ്രിയൻ വീതരാഗനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ 110

മഹാഭാഗനവൻ പൂകുമപ്സരസ്ത്രീഗണാനുചിതൻ
പരം സപ്തമരുല്ലോകം വസുലോകവുമേറിട്ടും 111
ദിവ്യസ്ഥാടികരതാഡ്യവിമാനനിചയങ്ങളാൽ
അപ്സരോഗന്ധർവ്വർ പൂജചെയ്തവൻ മോദമാന്നിട്ടും. 112
ദിവ്യതേജസ്സൊട്ടും ദിവ്യയുവസാഹസ്രകദ്വയം
ഇരുപത്തേഴനാഥംചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ 113
എന്നും പന്തീരുമാസംതാനഗ്ര്യാഹുതികഴിപ്പവൻ
വന്പിച്ച ഫലമേറിട്ടും ദേവലോകത്തു പൂജ്യനാം 114
അമൃതാശിയുമാമങ്ങു മോദിയ്ക്കും തൃപ്തനെന്നിയേ
ദേവർഷിചരിതം രാജൻ! രാജർഷികളെഴുന്നെടം 115
ദിവ്യാത്മാവായ്പ്പാർത്തുകൊള്ളും വിമാനശ്രേഷ്ഠമാണ്ടവൻ
മനോരമസ്ത്രീകളൊത്തു രമിപ്പോൻ മദനോല്ലടൻ 116
യുഗകല്പസഹസ്രം മൂന്നവിടെപ്പാർത്തിട്ടും സുഖം
ഇരുപത്തെട്ടനാഥംചെന്നാൽത്താനൊരിയ്ക്കൽകഴിപ്പവൻ 117
എന്നും പന്തിരുമാസംതാൻ ജിതാത്മാവു ജിതേന്ദ്രിയൻ
വന്പിൽദ്ദേവർഷിചരിതമായിട്ടും ഫലമേറിട്ടും
ഭോഗവാൻ വിലസും തേജസ്സാലേ ശുദ്ധൻ രവിപ്രഭൻ 118
സുകുമാരീസ്ത്രീകൾ രമിപ്പോർകളായാളെ മിന്നുവോർ
പീനസ്തനോരുകടികൾ ദിവ്യാഭരണമാണ്ടവർ 119
രമിപ്പിയ്ക്കും കാമഗമായ് നല്ലതായ്ദ്ദിവ്യമായതിൽ
സൂര്യനൊക്കും വിമാനത്തിൽക്കല്പായുതശതം ശരി 120
ഇരുപത്തൊമ്പതാം നാളിൽത്താനൊരിയ്ക്കൽ കഴിപ്പവൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ സത്യവ്രതപരായണൻ 121
ദേവരാജർഷിസമ്പൂജ്യദിവ്യലോകങ്ങളാണ്ടിട്ടും
ദിവ്യം സൂര്യേന്ദുതുല്യാഭവിമാനംകോടി വാണിട്ടും 122
സന്നദ്ധം കാഞ്ചനമയം സർവ്വരത്നവിഭൂഷിതം
അപ്സരസ്ത്രീഗണംതിങ്ങിഗന്ധർവ്വജനനാദിതം 123
അങ്ങയാളെശ്ശുഭസ്ത്രീകൾ ദിവ്യാഭരണമാണ്ടവർ
അഴകേറും ചന്തമുള്ളോർ രമിപ്പിയ്ക്കും മദിച്ചവർ 124
ഭോഗവാനതിതേജസ്സൊടൊത്തഗ്നിസദൃശപ്രഭൻ
ദിവ്യൻ ദിവ്യവപുസ്സാലേ ശോഭിയ്ക്കുമമരോപമൻ 125

വസുസാദ്ധ്യാശ്വികളുടെ മരുത്തുക്കളുടേയുമേ
രുദ്രന്മാരുടെയും ലോകം ഗമിയ്ക്കും ബ്രഹ്മലോകവും 126
ഒരുമാസം പൈന്നോരിയ്ക്കലുണ്ടിടുന്നോൻ ശമാത്മകൻ
എന്നും പന്തീരുമാസംതാൻ ബ്രഹ്മലോകത്തുനേടിടും. 127
സുധാരസമശിയ്ക്കുന്നോൻ ശ്രീമാൻ സർവ്വമനോഹരൻ
തേജോലക്ഷ്മീവപുസ്സാലേ വിളങ്ങും സൂര്യമണ്ഡലം 128
ദിവ്യമാല്യാംബരധരൻ ദിവ്യഗന്ധാനുലേപനൻ
സുഖതൽപ്പരനായ് യോഗി ദുഃഖങ്ങളറിയാത്തവൻ 129
സ്വയംപ്രഭസ്ത്രീകളാൽത്താൻ വിമാനംവാണു പൂജ്യനായ്
എപ്പോഴും പൂജ്യനാം രുദ്രദേവർഷിപ്പൈങ്കിടാങ്ങളായ് 130
നാനാമധുരവാക്കോതും നാനാരതികളാലഹോ
വ്യോമാകാരവിമാനത്തിൽ വൈഡൂര്യക്കാഭയുള്ളതിൽ 131
പിപ്പിലുകാന്തിയുള്ളോരനിലിടത്തഭാഭമായതിൽ
വലത്തോരാം തുടത്തോന്നിൽച്ചോടുനീലച്ചെഴുന്നതിൽ 132
മേൽവിചിത്രാഭമായോന്നിൽപ്പാക്കം കൂട്ടൊത്തു പൂജിതൻ
ജംബൂദ്വീപത്തിൽ വർഷിപ്പു വർഷസഹസ്രമെത്രയോ 133
ഈദ്ധീമാനാ ബ്രഹ്മലോകത്തത്രയാണ്ടുകൾ ചൊൽവതാം
വ്യോമത്തിൽനിന്നംബുവിന്ദുവിങ്ങു വീഴുന്നതെത്രയോ 134
മഴപെയ്യുമ്പൊഴാണ്ടത്ര വാണീടുമമരപ്രഭൻ
മാസോപവാസി പത്താണ്ടുകൊണ്ടുതാൻ സ്വർഗ്ഗമുത്തമം 135
മഹർഷിതപംപൂണ്ടുകൊണ്ടിട്ടടലോടേ ഗമിച്ചിടും
മുനി ദാന്തൻ ജിതക്രോധൻ ജിതശിശ്നോദരൻ സദാ 136
അഗ്ന്യാഹുതി പരൻ നിത്യം സന്ധ്യോപാസനചെയ്യുവൻ
നിയമം പലതൊത്തേവം ശുചിയായുണ്ടിടും നരൻ 137
അഭ്രാവകാശഭാക്കായാൽക്കർമ്മട്ടാണു ഭാസ്സുകം
സ്വന്തംദേഹത്തൊടും സ്വർഗ്ഗംപുക്കു ദേവനിഭൻ നൃപ! 138
അമ്മട്ടിൽപ്പുണ്യമാം സ്വർഗ്ഗം കാമംപോലെ ഭുജിയ്ക്കുമേ
ഇത്തമം യജ്ഞവിധി നിന്നോടു ഭരതർഷഭ! 139
വിവരിച്ചേൻ ക്രമത്താലെയുപവാസഫലാത്മകം
ദരിദ്രന്മാർ പാർത്ഥ! യജ്ഞഫലംനേടുംപ്രകാരമേ 140

ഇച്ചൊന്നോരുപവാസങ്ങൾ ചെയ്താൽസ്സൽഗ്ഗതിനേടിടും
വേദപിജാതിപൂജയ്ക്കു സശ്രദ്ധൻ ഭരതോത്തമ! 141
വിസ്തരിച്ചുപവാസത്തിൻവിധിയിങ്ങിതു ചൊല്ലിനേൻ
തെറ്റുകൂടാത്തനിയതന്മാരാകും ശ്രദ്ധയോഗ്യരിൽ 142
ഭേദദ്വേഷം വിട്ടു ബുദ്ധിയൊത്തോരിൽ ഭരതർഷഭ!
ഇല്ലകാതെയുറച്ചോരിലങ്ങയ്ക്കുതു സംശയം. 143

---

108. ദാനധർമ്മം ശൌചകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മറ്റും തീർത്ഥങ്ങളിൽശ്രേഷ്ഠമേതതോതു പിതാമഹ!
എങ്ങു ശൌചം മുഖ്യമായതതങ്ങു വിവരിയ്ക്കണേ 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

തീർത്ഥങ്ങളൊട്ടുക്കു ഗുണമുള്ളവറ്റ ബുധന്നിഹ
ഏതു തീർത്ഥം ശൌചവുമെന്നതു കേൾക്ക സമാഹിതൻ 2
അഗാധം വിമലം ശ്രദ്ധം സത്യതോയം ധൃതിഹ്രദം
മാനസം തീർത്ഥമാഴേണം സതതമുൾക്കൊണ്ടു ശാശ്വതം 3
തീർത്ഥശൌചമിരക്കായ്കയാർജ്ജവം നിത്യമാർദ്ദവം
സർവ്വഭൂതാഹിംസപരമാനുശംസ്യം ദമം ശമം 4
നിഷ്പരിഗ്രഹർ നിർദ്വന്ദ്വർ നിരഹങ്കാരർ നിർമ്മമർ
ശുചിമാർ തീർത്ഥമായോരാം ഭിക്ഷയേറുമ്പജിപ്പവർ 5
തതഃചിത്തനഹങ്കാരിതീർത്ഥപ്രവരനാണപോൽ
ശൌചലക്ഷണമങ്ങയ്ക്കിതെന്നും നോക്കുകതന്നെയാം 6
രജസ്തമസ്സുതമാക്കുണ്ടാത്മാവിന്നിഹ ധൌതമായ്
ശൌചാശൌചമിയന്നുള്ളോർ തൻകായ്യംനോക്കിടുന്നവർ 7

സർവ്വസന്ന്യാസമുടയോർ സർവ്വജ്ഞർ സമദർശികൾ
ശൌചത്താൽസ്സിദ്ധശൌചാത്മർ തീർത്ഥങ്ങൾ ശുചിമാരവർ 8
വെള്ളത്താൽമെയ്നനഞ്ഞോനെ സ്നാതനെന്നുപറഞ്ഞിടാ
മസ്നാതൻ സ്നാതനവനുള്ളിൽപ്പുറമെയും ശരി 9
കഴിഞ്ഞവ കൊതിയ്ക്കാത്തോർ കിട്ടുന്നവയിൽ നിർമ്മമർ
അവർക്കത്രേ പരം ശൌചമാശയില്ലാത്തവർക്കിഹ 10
പ്രജ്ഞാനം ശൌചമിവിടെ വിശേഷിച്ചുടലിന്നഹോ
നിശ്ചിഞ്ചനതമവർണ്ണം മനസ്സിന്നാ പ്രസാദവും 11
പൃത്തശൌചം മനശ്ശൌചം തീർത്ഥശൌചമതിന്നുമേൽ
ജ്ഞാനശൌചവുമെന്തെന്നാലതു ശൌചം പരം മതം 12
പ്രകാശിയ്ക്കും മനസ്സാലേ ബ്രഹ്മജ്ഞാനജലത്തിനാൽ
സ്നാനം മാനസതീർത്ഥത്തിൽ സ്നാനം തത്വജ്ഞർ ചൊൽവതാം
ശൌചാരോപണംചെയ്തിട്ടു നിത്യം ഭാവമിയന്നവൻ
കേവലം ഗുണസമ്പന്നൻ ശുചിതാൻ നരനെപ്പൊഴും 14
ദേഹത്തിലുള്ള തീർത്ഥങ്ങൾ ചൊല്ലിനേനിവ ഭാരത!
ഭൂമിയിൽപ്പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളേതെല്ലാമവ കേൾക്ക നീ 15
ദേഹോദ്ദേശങ്ങൾ ശുചികളിങ്ങു ചൊല്ലിയവണ്ണമേ
ഭൂമിഭാഗങ്ങൾ പുണ്യങ്ങളാണത്രേ സലിലങ്ങളും 16
തീർത്ഥത്തെച്ചൊല്ലിയാൽ സ്നാനാലെന്നല്ല പിതൃതർപ്പണാൽ
പാപം തീർത്ഥങ്ങളിൽപ്പോക്കുനോർകൾ വിണ്ണേറിടുംസുഖം 17
സാധുക്കളൊക്കയാൽ ഭൂമിയ്ക്കുള്ള തേജസ്സിനാലുമേ
ജലതേജസ്സാലുമേറേ പുണ്യഭാഗങ്ങളാണവ 18
മനസ്സിനും മന്നിനുമാം പുണ്യതീർത്ഥങ്ങൾ വേറെയായ്
രണ്ടിലും സ്നാനമാണുള്ളോരുടനേ സിദ്ധിനേടിടും 19
ക്രിയയും ബലമില്ലാതെ ബലവും ക്രിയയെന്നിയേ
കാര്യം നടത്തിടാ കൂടിച്ചേർന്നാൽസ്സാധിയ്ക്കുമങ്ങിനേ 20
ഈവണ്ണമാദ്യേഹശൌചം തീർത്ഥശൌചവുമൊത്തവൻ
ശുചിയായ്സ്സിദ്ധിനേടിടും ദ്വിവിധം ശൌചമുത്തമം. 21

109. ദാനധർമ്മം വിഷ്ണുദാദശനാമം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഉപവാസത്തിലെല്ലാം വെച്ചെന്തു മുഖ്യം മഹാഫലം
നിസ്സംശയം പാരിലെന്താണതു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സ്വയം സ്വയംഭു കല്പിച്ചതിതു കേൾക്കുക മന്നവ!
യാതോന്നുമെയ്താൽപ്പുരുഷൻ തൃപ്തനാമില്ല സംശയം 2
മാഗ്ഗശീർഷദ്വാദശിരാപ്പകൽ കേശവനെ സ്വയം
അർച്ചിച്ചാലശ്വമേധത്തിൻ ഫലമാം പാപമാറുപോം 3
പൌഷ്യമാസത്തിലർച്ചിച്ചാൽ നാരായണനെയങ്ങിനേ
വാജപേയഫലം കിട്ടും പരയാം സിദ്ധി നേടിടും 4
മാഘമാസദ്വാദശി രാപ്പകൽ മാധവനെപ്പുരം
രാജസൂയഫലംനേടും കുലത്തേയും കയറിടും 5
ഗോവിന്ദനേഫാൽഗുനമാംമാസത്തിൽപ്പൂജചെയ്യുകിൽ
അതിരാത്രഫലംകിട്ടും സോമലോകത്തിലെത്തിടും 6
ചൈത്രദ്വാദശിനാഠം വിഷ്ണുവിനെ രാപ്പകലോർക്കുകിൽ
പുണ്ഡരീകഫലം കിട്ടും ദേവലോകത്തുമെത്തിടും 7
വൈശാഖദ്വാദശിമധുസൂദനാർച്ചനചെയ്യുകിൽ
അഗ്നിഷ്ടോമഫലംകിട്ടും സോമലോകത്തുമെത്തിടും 8
ത്രിവിക്രമനെയാ ജ്യേഷ്ഠമാസദ്വാദശിരാപ്പകൽ
ഗോമേധമാപ്സരസ്ത്രീകളുമൊത്തു രമിച്ചിടും 9
ആഷാഢത്തിൽ ദ്വാദശിയിൽ വാമനാർച്ചനചെയ്യുകിൽ
നരമേധഫലംകിട്ടുമപ്സരസ്സായ് സ്സുഖിച്ചിടും 10
ശ്രാവണത്തിൽ ദ്വാദശിരാപ്പകൽ ശ്രീധരനെപ്പുരം
പഞ്ചയജ്ഞഫലംകിട്ടും വിമാനം വാണു തൃപ്തനാം 11
ഏവം ഭാദ്രപദത്തിൽത്താൻ ഹൃഷീകേശാർച്ചചെയ്യുകിൽ
സൌത്രാമണിഫലംകിട്ടും വിശുദ്ധാത്മാവുമായ്വരും. 12

ആശ്വിനത്തിൽ ദ്വാദശിയിൽപ്പത്മനാഭാർച്ചചെയ്കയിൽ
ഗോസഹസ്രഫലം പുണ്യംനേടുമില്ലൊരു സംശയം 13
കാർത്തികത്തിൽ ദ്വാദശിദാമോദരാർച്ചനചെയ്കയിൽ
സർവ്വയജ്ഞഫലം പുണ്യം നേടുമില്ലൊരു സംശയം 14
ഒരാണ്ടുപുണ്ഡരീകാക്ഷസേവയിങ്ങിനെ ചെയ്കയിൽ
മുജ്ജന്മമോർമ്മയുണ്ടാകും നേടും ബ്രഹ്മസുവർണ്ണകം 15
നാൾതോറും തത്ഭാവമോടുമുപേന്ദ്രനെ നിനപ്പവൻ
അന്തേവിപ്രരെയൂട്ടേണമല്ലാഞ്ഞാൽ നെയ്കൊടുക്കണം 16
ഉപവാസമതിന്മേലെയൊന്നുമില്ലെന്ന നിശ്ചയം
അരുൾചെയ്തു സ്വയം വിഷ്ണുഭഗവാനിതു മുന്നമേ. 17

---

110. ദാനധർമ്മം താരകാംഗസ്മരണം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ശരതല്പമെഴും ഭീഷ്മകുരുവൃദ്ധനൊടിങ്ങിനേ
അടുത്തുപോയ് മഹാപ്രാജ്ഞൻ ചോദിച്ചിതു യുധിഷ്ഠിരൻ. 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇങ്ങംഗത്രുപസൌഭാഗ്യംകിട്ടുമെന്താൽ പ്രിയത്വവും
ധർമ്മാർത്ഥകാമമൊത്തേറാം സുഖഭോക്താകുമെങ്ങിനേ. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മാർഗ്ഗശീർഷാഖ്യമാസത്തിൽച്ചന്ദ്രൻ മൂലത്തൊടൊത്തനാൾ
കാക്കൽ മൂലം നരപതേ!കണക്കാലിങ്കൽ രോഹിണി 3
സകൃന്മിയശ്രുതിയിൽപ്പിന്നൊത്തുടയാഷാഢകങ്ങളിൽ
ശ്രവ്യം ഫാൽഗുനിയായ്ക്കാങ്കെ കടി കാർത്തികയായിയും 4
നാഭി ഭാദ്രപദം പിന്നെ രേവതിയ്ക്ഷമണ്ഡലം
പുറംധനിഷ്ഠയിൽ വയറനുരാധയിലങ്ങിനേ 5

കൈ വിശാഖങ്ങളിൽക്കാണാകത്തത്തിൽക്കൈത്തലങ്ങളും
പുണർതംതാൻ വിരലുകളായില്യം നഖമങ്ങിനേ 6
കഴുത്തിൽക്കേട്ട രാജേന്ദ്രകണ്ണത്തിൽത്തിരുവോണവും
മുഖത്തു പൂയം രാജേന്ദ്ര പൽച്ചുണ്ടും ചോതിയങ്ങിനേ 7
ഹാസം ചതയമായിട്ടും മകം മൂക്കായുമങ്ങിനേ
മകേരം കണ്കളിൽകാണ്ക നെറ്റിമേൽ ചിത്രയങ്ങിനേ 8
ശിരസ്സുതാൻ ഭരണിയിൽ മുടിയാതിര മന്നവ!
കഴിഞ്ഞാൽ നെയ്കൊടുക്കേണം വേദജ്ഞബ്രാഹ്മണനുതാൻ 9
കാണേണ്ടോനാം സുഭഗനാം ജ്ഞാനമുള്ളോനുമായ്വരും
പരിപൂണ്ണാംഗനാം പൌണ്ണമാസിയിൽത്തിങ്കൾപോലവേ. 10

---

111. ദാനധർമ്മം സംസാരചക്രം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹ!മഹാപ്രാജ്ഞ!സർവ്വശാസ്ത്രവിചക്ഷണ!
കേൾപ്പാനുണ്ടാശ മത്ത്യർക്ക സംസാരവിധിയുത്തമം 1
എന്തുവൃത്തിയൊടും മന്നിൽ വാഴും നരർ നരേശ്വര!
ഉത്തമസ്വർഗ്ഗമെത്തുന്നു പരം നരകവും നൃപ! 2
മുട്ടിമൺകട്ടികൾക്കൊത്ത ചത്തമെയ് വിട്ടുടൻ ജനം
പരലോകം പൂകുമെന്നാലിവർക്ക തുണയാരുവാൻ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ വരുന്നു ഭഗവാൻ ശ്ലാഘ്യബുദ്ധി ബൃഹസ്പതി
ഈ യോഗ്യനോടു ചോദിയ്ക്കുകീ രഹസ്യം സനാതനം 4
മറ്റൊരുത്തനിതോതീടാൻ മതിയാകുന്നതല്ലെടോ
ബൃഹസ്പതിയ്ക്കൊത്ത വാഗ്മി മറ്റൊരാളില്ലൊരേടവും. 5

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ആപ്പാത്ഥഗംഗാപുത്രന്മാരേവം ചൊല്ലിവരുമ്പൊഴേ
വിശുദ്ധാത്മാവെഴുന്നെള്ളി പിണ്ണിൽനിന്നു ബൃഹസ്പതി 6
ഉടൻ രാജാവെഴുന്നേറ്റു ധൃതരാഷ്ട്രപുരസ്സരൻ
എതിരില്ലാപ്പൂജചെയ്തു മറ്റുള്ളെല്ലാസ്സദസ്യരും 7
പിന്നെധർമ്മസുതൻ ഭൂപൻ ഭഗവാൻ വ്യാഴനോടുടൻ
അടുത്തുപോയ് ന്യായമട്ടിൽച്ചോദ്യംചോദിച്ചു തത്ത്വമായ്. 8

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സർവ്വധർമ്മജ്ഞ! സർവ്വശാസ്ത്രവിചക്ഷണ!
മനുഷ്യനാരൊരുതുണയച്ഛനമ്മമകൻ ഗുരു 9
ജ്ഞാതിസംബന്ധിവർഗ്ഗംതാൻ മിത്രവർഗ്ഗവുമങ്ങിനേ
മൂട്ടിമണ്ണുകട്ടിപോലെത്ത ചത്തമെയ്വിട്ടുടൻ ജനം
പരലോകം പൂകുമെന്നാലിവനു തുണയാരുവാൻ. 10

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

മറ്റാരുള്ളതാൻ പിറന്നീടും ചാകുമൊറ്റയ്ക്കു മന്നവ!
മറ്റാരു ദുർഗ്ഗംകേറുന്നിതൊറ്റയ്ക്കുത്തുന്നു ദുർഗ്ഗതി 11
തുണയാവില്ലച്ഛനമ്മസോദരൻതനയൻ ഗുരു
ജ്ഞാതിസംബന്ധിവർഗ്ഗങ്ങൾ മിത്രവർഗ്ഗവുമങ്ങിനേ 12
മൂട്ടിമൺകട്ടികൊണ്ടെത്ത ചത്തമെയ് വിട്ടുടൻ ജനം
കുറേനേരം കരഞ്ഞിട്ടു പിന്നെപ്പോം പിന്തിരിഞ്ഞുതാൻ 13
അവരാ മെയ് വിട്ടുമുടൻ ധർമ്മമൊന്നു തുണച്ചിടും
അതിനാൽത്തുണയാം ധർമ്മം നരർ സേവിയ്ക്കുകെപ്പൊഴും 14
ധർമ്മമൊക്കും പ്രാണിയെന്നാൽപ്പരം സ്വർഗ്ഗമണഞ്ഞിടും
അധർമ്മമുള്ളോനവണ്ണം നരകത്തിങ്കലാപ്പെടും 15
എന്നാൽ ന്യായാർജ്ജിതസ്വത്താൽ ധർമ്മം സേവിയ്ക്കണംബുധൻ
ധർമ്മമെന്നേ മനുഷ്യർക്കു സഹായം പാരലൌകികം 16

ലോഭംമോഹംദയഭയമിവയാലറിവാറവൻ
നരൻ ചെയ്യുമകായ്ങ്ങൾ പരസ്പരാശാവിമോഹിതൻ 17
ധർമ്മമർത്ഥം കാമമിവമൂന്നും ജീവിപ്പതിൻഫലം
ഇതുമൂന്നും നേടിടേണമധർമ്മമൊഴിയുംവിധം. 18

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവാൻതൻവാക്കു കേട്ടു ധർമ്മമൊത്തേറാവും ഹിതം
ശരീരനിചയം കേൾപ്പാൻ ബുദ്ധിയുണ്ടായിടുന്നുമേ. 19
ചത്തദേഹം മനുഷ്യർക്കു സൂക്ഷ്മമവ്യക്തമട്ടിലാം
കണ്ണെത്താത്തതിനെദ്ധർമ്മം പിന്തുണയ്പ്പൂനതെങ്ങിനെ. 20

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

ഭൂമി കാറാകാശമംബുതേജസ്സു മനമന്തഗൻ
ബുദ്ധിയാത്മാവുമൊന്നിച്ചു ധർമ്മം കാണുന്നു നിത്യവും 21
എല്ലാ പ്രാണിയ്ക്കുമിവിടെസ്സാക്ഷിഭൂതങ്ങളെപ്പൊഴും
ഇവരൊന്നിച്ചു താൻ ധർമ്മം ജീവനെപ്പിന്തുണയ്പ്പുമേ 22
തോലെല്ലുമാംസവും ശുക്ലം രക്തവും ഹേ മഹാമതേ!
ഇവ ജീവൻ വിട്ടൊഴിഞ്ഞു ദേഹത്തെക്കൈവെടിഞ്ഞിടും 23
പിന്നെദ്ധർമ്മത്തൊടൊത്തുള്ള ജീവൻ മാത്രം ഗമിച്ചിടും
ഇവന്റെ കർമ്മം കണ്ടീടുമപ്പുറം നന്മതിന്മയും 24
പഞ്ചഭൂതസ്ഥദൈവങ്ങളിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ
പിന്നെദ്ധർമ്മത്തൊടൊത്തുള്ള ജീവനോ സുഖമാണ്ടിടും 25
ഇഹത്തിങ്കൽപ്പരത്തിങ്കലിനിച്ചൊല്ലേണ്ടതെന്തുവാൻ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കാണിച്ചുതന്നു ഭഗവാൻ ധർമ്മം പിന്തുണയാംവിധം
ഇതു കേൾപ്പാനുണ്ടൊരാശ രേതസ്സൊക്കുന്നതെങ്ങിനെ. 26

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

അന്നംഭുജിയ്ക്കുമേ ദേഹം വാഴും ദേവകർമ്മനാവ!
ഭൂമി കാറാകാശമംബുതേജസ്സേവം മനസ്സുമേ. 27

മനുഷ്യങ്ങളാം പഞ്ചഭൂതങ്ങളവനീപതേ!
തൃപ്തിപൂണ്ടാൽ മഹാത്മാവേ രേതസ്സുണ്ടാം മഹത്തരം 28
പിന്നെഗർഭം സ്ത്രീപുരുഷസംഗംകൊണ്ടുളവാം നൃപ!
ഇതൊക്കെച്ചൊല്ലിനേൻനിന്നോടിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എന്നോടു ചൊല്ലീ ഭഗവാൻ ഗർഭമുണ്ടായിടുംവിധം
ഉണ്ടായാലതിരാളാവുംമട്ടും ചൊല്ലിത്തരേണമേ. 30

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

ആസന്നമാത്രനാം ജീവനാഭൂതങ്ങൾക്കു പാട്ടിലാം
ആഭൂതങ്ങളൊഴിഞ്ഞീടിൽപ്പിന്നെ മറേറഗ്ഗതിയ്ക്കുപോം 31
സർവ്വഭൂതങ്ങളോടൊത്തു നിന്നീടുന്നതു ജീവനാം
ഇവന്റെ കർമ്മം കണ്ടീടുമപ്പുറം നന്മതിന്മയും 32
പഞ്ചഭൂതസ്ഥദൈവങ്ങളിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തോലെല്ലുമാംസവും വിട്ടാഭൂതങ്ങളുമൊഴിഞ്ഞുവൻ
ഭഗവാനേ! ജീവനെങ്ങു സുഖദുഃഖങ്ങളേറിടും. 33

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

കർമ്മത്തോടൊത്തിടുംജീവൻ തേജസ്സായിച്ചമഞ്ഞുടൻ
സ്ത്രീകുക്ഷിക്കെഴും പുഷ്പമാണ്ടു കാലാൽ ചാരത്വജാതനാം 34
യമപുരുഷരാൽ ക്ലേശം യമപുരുഷരാൽ വധം
ദുഃഖസംസാരചക്രംതാൻ ക്ലേശവും നരനേറിടും 35
ഇഹലോകത്തിലാ പ്രാണി ജന്മംതൊട്ടിട്ടു മന്നവ!
സുകൃതം കർമ്മമേറീടും ധർമ്മത്തിൻ ഫലമാണ്ടവൻ 36
ജന്മംതൊട്ടു യഥാശക്തി ധർമ്മംസേവിപ്പതാകിലോ
പിന്നെപുരുഷനായ്ത്തീർന്നിട്ടേറിടും നിത്യവും സുഖം 37

അല്ലാ ധർമ്മത്തിന്നിടയ്ക്കുണ്ടധർമ്മം ചെയ്യതാകിലോ
സുഖത്തിന്നപ്പുറം ദുഃഖമാജ്ജീവൻ പരമേറിട്ടും 38
അധർമ്മമൊത്തായാലോ യമൻതൻചാട്ടിച്ചായുടൻ
പെരുത്തുദുഃഖമേറിട്ടു തിയ്യ്ഗ്യോനിയിലാപ്പെടും 39
ഏതേതുകർമ്മംകൊണ്ടേതു യോനിയിൽത്താൻ പിറക്കുമോ
മോഹമാണ്ടുള്ളൊരാജ്ജീവനതോതുന്നതു കേൾക്കനീ 40
ഇതു ശാസ്ത്രത്തിലോതുന്നു സേതിഹാസത്തിലോത്തിലും
ഘോരംയമൻറെവിഷയമേറിട്ടും മർത്ത്യലോകമേ 41
സ്ഥാനങ്ങളിഹ പുണ്യങ്ങൾ ദേവതുല്യങ്ങൾ മന്നവ!
തിയ്യ്ഗ്യോനിയൊഴിഞ്ഞിട്ടു ഗതിയുള്ളവയൊക്കയും 42
ഗുണത്താൽ ബ്രഹ്മലോകാദിവ്യമാം യമമന്ദിരേ
താൻചെയ്ത കർമ്മക്കെട്ടേറും ജീവി ദുഃഖങ്ങളേറിട്ടും. 43
ഏതേതുഭാവങ്കൊണ്ടോരോ കർമ്മത്താൽപ്പുരുഷൻ ഗതി
പുരുഷംഘോരമേല്ക്കുന്നതു മൊല്ലാമിതിന്നുമേൽ. 44
നാലുവേദംപഠിച്ചിട്ടാ ദ്വിജൻ മോഹമിയന്നവൻ
പതിതാൽദ്ധാനമേറിടിൽപ്പിറക്കും ഖരയോനിയിൽ 45
ഖരമായിട്ടു ജീവിയ്ക്കും പതിനയ്യാണ്ടു ഭാരത!
ഖരംപത്താൽക്കാളയായിപ്പിന്നെയേഴാണ്ടിരുന്നിടും 46
കാളപത്താൽ ബ്രഹ്മരക്ഷസ്സായിപ്പിന്നെപ്പിറന്നിടും
മൂന്നുമാസം ബ്രഹ്മരക്ഷസ്സപ്പുറം വിപ്രനായിടും 47
യജിപ്പിച്ചാൽപ്പതിതനെപ്പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ
ജീവിയ്ക്കുമവിടെപ്പിന്നെപ്പതിനയ്യാണ്ടു ഭാരത! 48
കൃമിഭാവംവിട്ടു പിന്നൊപ്പുരം കഴുതയായിടും
അയ്യാണ്ടുകാലം കഴുത പിന്നൊയയ്യാണ്ടു പന്നിയാം 49
അയ്യാണ്ടുകോഴിയയ്യാണ്ടുകാലം പിന്നെക്കുക്കനാം
കരാണ്ടനായുമാം പിന്നെ മർത്ത്യനായിപ്പിറന്നിടും 50
അറിഞ്ഞിടാതുപാദ്ധ്യായന്നാഘം ശിഷ്യൻ നടത്തുകിൽ
ആജ്ജീവന്നിഹ സംസാരം മൂന്നു പറ്റുമസംശയം 51
മുമ്പു നായാം നൃപ! പരം ക്രവ്യാത്താമപ്പുറം ഖരം
പിന്നെച്ചുപരിക്ലിഷ്ടൻ വിപ്രനായിപ്പിറന്നിടും 52

ഗുരുദാരങ്ങളെപ്പാപി ശിഷ്യനുള്ളാൽഗ്രമിയ്ക്കിലും
ഉഗ്രസംസാരങ്ങളേല്ലും മാനസാധമ്മകാരണം 53
നായായ്പ്പിറന്നുമുവ്വാണ്ടുകാലം ജീവിയ്ക്കുമായവൻ
അവിടെക്കൊലയേറിട്ടു പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 54
കൃമിയായിത്തീന്നൊരാണ്ടുകാലം ജിവിച്ചിരുന്നിട്ടും
അവിടെക്കൊലയേറിട്ടു പിറക്കും ബ്രഹ്മയോനിയിൽ 55
പുത്രനൊക്കുംശിഷ്യനെത്താൻ വെറുതേ ഗുരു തല്ലുകിൽ
തൻതോന്നിവാസംകൊണ്ടായാൾ ഹിംസ്രനായിപ്പിറന്നിട്ടും 56
അച്ഛനമ്മകളെത്താനുപദ്രവമാനിയ്ക്കിലോ മകൻ
അവൻ ചത്തിട്ടു രാജാവേ! മുമ്പിൽക്കഴുതയായിട്ടും 57
ഗർദ്ദഭത്വംപൂണ്ടു പത്തുവർഷം ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടും
കരാണ്ടനക്രമായ്ത്തിരും പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 58
അച്ഛനമ്മകളിങ്ങെത്തുമകനിൽ ക്രൂദ്ധരാവതോ
ഗുരുശാപമൂലമവൻ ചത്താൽക്കഴുതയായിട്ടും 59
പത്തുമാസം കഴുതയാം പതിന്നാലഥ നായുമാം
ഏഴുമാസം പൂച്ചയുമാം പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 60
ശകാരിച്ചാലച്ഛനമ്മമാരേ മീനായ്പ്പിറന്നിട്ടും
അവരെത്തല്ലിയാലാമയായ്പ്പിറന്നീടുമേ നൃപ! 61
ആമയാം പത്താണ്ടു മുള്ളൻപന്നിയാം മൂന്നുവത്സരം
ആറുമാസം വ്യാളമായിപ്പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 62
സ്വാമി നല്ലംമോറു തിന്നു രാജദ്വേഷങ്ങൾ ചെയ്കിൽ
മോഹമാണ്ടോനവൻ ചത്തു കുരങ്ങായിപ്പിറന്നിട്ടും 63
പത്താണ്ടു മക്കടം പിന്നെയയ്യാണ്ടെയ്ലിയങ്ങിനേ
ആറുമാസം നായുമായിപ്പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 64
ന്യാസാപഹാരിയാംമത്സ്യൻ യമൻതൻപാട്ടിലായുടൻ
നൂറുസംസാരമേറിട്ടു പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 65
ജീവിച്ചിരിയ്ക്കുമവിടെപ്പതിനഞ്ചാണ്ടു ഭാരത!
ദുഷ്കൃതത്തെക്ഷയിപ്പിച്ചു പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 66
അസൂയിയ്ക്കും നരൻ ചത്താൽ ജ്വരനിയ്ക്കും ശാർങ്ഗമായുടൻ
വിശ്വാസഹാരിയാംമത്സ്യൻ ദുഷ്ടൻ മീനായ്പ്പിറന്നിട്ടും 67

എട്ടാണ്ടുമീനായ് ച്ചത്തിട്ടു പിറക്കുമഥ ഭാരത!
മൃഗമായ് നാലുമാസംതാൻ പിന്നെയാടായ്പ്പിറന്നിടും 68
ആടായൊരാണ്ടതികയെക്കൊലയേറിട്ടതിന്നുമേൽ
പുഴുവായ്ത്തീർന്നിടും ജന്തു പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 69
ഏവം നെല്ലെല്ലുമുതിരയുഴുന്നു കടുകും ചണം
കടലക്കായ് ചെറുപയർ കോതമ്പതസിയങ്ങിനേ 70
മറും സസ്യംഹരിച്ചീടിൽ മോഹാൽജ്ജന്തുവചേതനൻ
അവൻ നാണംകെട്ടെലിയായ്പ്പിറക്കുമവനീപതേ 71
പിന്നെച്ചത്തുമഹാരാജ! പന്നിയായിപ്പിറന്നിടും
പിറന്നമാത്രയിൽപ്പന്നി രോഗത്താൽച്ചത്തിടും നൃപ! 72
നായായ്ത്തീരും പിന്നെ മൂഢനാക്കമ്മത്താലെ മന്നവ!
അയ്യാണ്ടു നായായ്പ്പിന്നീടു മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിടും 73
പരസ്ത്രീസംഗമേല്ക്കുന്നോൻ പെന്നായായിപ്പിറന്നിടും
നായ്കുറുക്കൻ കഴുകുമാവ്യാളം കങ്കം പരംബകം 74
ഭ്രാതാവിൻ ഭാര്യയിൽപ്പാപിമോഹാൽദ്ധഷ്ണചെയ്യുകിൽ
പുംസ്കോകിലതമാണ്ടീടുമവനോരാണ്ടു മന്നവ! 75
സഖിപത്നീരാജപത്നിഗുരുപത്നികളിൽപ്പരം
കാമത്താൽദ്ധഷ്ണംചെയ്താൽച്ചത്താൽസ്സൂകരമായിടും 76
അയ്യാണ്ടവൻ പന്നിയായിച്ചെന്നായാം പത്തുവത്സരം
അയ്യാണ്ടു പൂച്ചയാംപിന്നെക്കോഴിയാം പത്തുവത്സരം 77
മൂന്നുമാസമെറുമ്പാകും പുഴുവാമൊരു മാസവും
ഈസ്സംസാരഗുഹേറിട്ടു പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 78
മാസംപതിന്നാലു ജീവിച്ചീടുമാകൃമിയോനിയിൽ
പിന്നീടധർമ്മം തിന്നിട്ടു മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിടും 79
അടുത്തവേളിയ്ക്കു മഖത്തിനു ദാനത്തിനും വിഭോ!
മോഹാൽ മുടക്കംചെയ്യുന്നോൻ മരിച്ചാൽ കൃമിയായിടും 80
കൃമിയായിട്ടുജീവിയ്ക്കും പതിനയ്യാണ്ടു ഭാരത!
അധർമ്മത്തെക്ഷയിപ്പിച്ചു പിറക്കും പിന്നെ മത്സ്യനായ് 81
കന്യയേ മുമ്പേകി രണ്ടാം വട്ടം നല്കാനൊരുങ്ങുകിൽ
അവനും നൃപതേ! ചത്താൽപ്പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 82

പതിമൂവ്വാണ്ടായവിടെജ്ജീവിച്ചീടും യുധിഷ്ഠിര!
അധമ്മം തിന്നതിൽപ്പിന്നെ മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിടും 83
ദേവകാര്യം ചെയ്തിടാതെ പിതൃകാര്യവുമങ്ങിനെ
കഴിച്ചീടാതുണ്ടിടുന്നോൻ മരിച്ചാൽക്കാക്കയായിടും 84
കാക്കയാം നൂറാണ്ടു പിന്നെക്കോഴിയായിപ്പിറന്നിടും
ഒരുമാസം വ്യാളവുമാമതിൽപ്പിന്നീടു മത്സ്യനാം 85
അച്ഛനുതുല്യനാം ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവെയ്ക്കരിയ്ക്കുകിൽ
അവൻ മരിച്ചാൽപ്പിന്നിടു പിറക്കും ക്രൌഞ്ചയോനിയിൽ 86
പത്തുമാസം ക്രൌഞ്ചമാകും രണ്ടേഴഞ്ചുമതേവിധം
അപ്പുറം കൊലയേറിട്ടു മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിടും 87
വിപ്രസ്ത്രീസംഗിയാം ശൂദ്രൻ പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ
അവിടെക്കൊലയേറിട്ടു പന്നിയായിപ്പിറന്നിടും 88
പിറന്നമാത്രയ്ക്കാപ്പന്നി രോഗത്താൽച്ചത്തിടും നൃപ!
നായായ്പ്പിറക്കുമാ മൂഢനാക്കമ്മത്താലെ മന്നവ! 89
നായായ്ക്കമ്മംതീർന്ന പിന്നെ മത്സ്യനായ്ത്തീരുമീയിവൻ
അതിൽസ്സന്താനമുണ്ടാക്കിച്ചത്തിട്ടങ്ങെലിയായിടും 90
കൃതഘ്നൻ ചത്തു രാജാവേ! യമൻതൻ പാട്ടിലായുടൻ
ഭാരുണം വധമേറീടും ക്രുദ്ധരാം യമദൂതരാൽ 91
ഭണ്ഡിമുൽഗ്ഗരവും ശൂലമഗ്നികുംഭം സുദാരുണം
അസിപത്രവനം ഘോരം വാലുകാകൂടശാൽമ്മലി 92
ഇവയും മറ്റുപലതും യമൻതൻ പാട്ടിലെത്തിയോൻ
കൊല്ലപ്പെട്ടും യാതനകളുഗ്രമേറിട്ടു ഭാരത! 93
അങ്ങുഗ്രന്മാർ കൊന്നുവിട്ട കൃതഘ്നൻ ഭരതർഷഭ!
സംസാരചക്രമേറിട്ടു പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 94
പതിനയ്യാണ്ടുകാലംതാൻ കൃമിയാം ഭരതർഷഭ
പിന്നെക്കഴുതയായങ്ങു കൂട്ടിക്കാലത്തു ചത്തിടും 95
അസംഖ്യം ഗർഭശതമാജന്തു പിന്നെയുമേറിട്ടും
സംസാരം പലതാറങ്ങു തിയ്യ്ക്കായിപ്പിറന്നിടും 96
പിന്നെയൊട്ടേറെയാണ്ടയ്യൊ പെരുകും ദുഃഖമേറവൻ
പൌനർഭവതമാന്നായിപ്പിന്നെപ്പിറന്നിടും 97

തൈർകട്ടാൽക്കൊറിയാം പച്ചമീൻകട്ടാലങ്ങു ദുർഗ്ഗന്ധം
ദുർബ്ബുദ്ധി തേൻകട്ടുവെങ്കിലീച്ചയായിപ്പിറന്നിടും 98
അപൂപഫലമൂലങ്ങൾ കട്ടെന്നാകിലുറുമാം
ഹയഗോളകമാം രാജാവംശംകട്ടീടിലായവൻ 99
പായസംകട്ടുവെന്നാകിൽ തിത്തിരിപ്പുള്ളുമായ്വരും
പിഷ്ടാപൂപംകട്ടുവെങ്കിൽ കുംഭോലൂകനുമായ്വരും 100
ഇരുമ്പുകട്ടാൽദുർബ്ബുദ്ധി കാക്കയായ്ത്തീരുമാ നരൻ
ദുർബ്ബുദ്ധിഹരിതപ്പക്ഷിയാകുമോടിങ്ങു കക്കുകിൽ 101
വെള്ളിപ്പാത്രം കട്ടുവെങ്കിൽ മാടപ്രാവായ്പ്പിറന്നിടും
പൊൻപാത്രം കക്കുകിലവൻ പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ 102
പത്രോർണ്ണപ്പട്ടുകട്ടീടിൽപ്പുംസ്കോകിലമായ്വരും
കൌശികപ്പട്ടുകട്ടാലാ നരൻ വർത്തകമായ്വരും 103
അംശുകം കക്കിലാ മർത്ത്യൻ ശുകമായിപ്പിറന്നിടും
ദുകൂലംകക്കുകിൽച്ചത്താപന്നമായിപ്പിറന്നിടും 104
കാർപ്പാസികം കക്കിലവൻ മരിച്ചാൽ ക്രൌഞ്ചമായ്വരും
ആവികംപട്ടു കട്ടീടിലാ നരനു ഭരതർഷഭ! 105
ക്ഷൌമവസ്ത്രം കട്ടുവെങ്കിൽ മൂയലായിപ്പിറന്നിടും
ചായംകട്ട പുമാൻ മത്താൽ മയിലായിപ്പിറന്നിടും 106
രക്തവസ്ത്രങ്ങൾ കട്ടീടിൽജ്ജീവഞ്ജീവകമായ്വരും
അരിതാലാദിഗന്ധങ്ങളുണ്ടു കട്ടീടിലാപ്പുമാൻ 107
ചുച്ചുന്ദരിതപമാണ്ടീടും രാജാവേ!ലോഭമാണ്ടവൻ
പതിനയ്യാണ്ടുകാലത്തെയ്യുണ്ടു ജീവിച്ചിരുന്നിടും 108
അധർമ്മത്തെക്ഷയിപ്പിച്ച മർത്ത്യനായിപ്പിറന്നിടും
പയസ്സുകട്ടുവെന്നാകിൽ വലാകപ്പക്ഷിയായിടും 109
മനുഷ്യനെണ്ണകട്ടീടുമേതവൻ മോഹമാണ്ടവൻ
അവൻ മത്തിട്ടു രാജാവേ! നരച്ചീലായ്പ്പിറന്നിടും 110
അശ്രുനെശ്രുസ്രുമേന്തിക്കൊന്നോരു പുരുഷാധമൻ
അർത്ഥാർത്ഥി വൈരിയെന്നാലും മത്താൽക്കഴുതയായിടും 111
രണ്ടാണ്ടു ഖരമായ്നിന്നു ശസ്ത്രത്താൽക്കൊലയേറ്റിടും
അവൻ മത്തെപ്പൊഴും പേടിപൂണ്ടോൻ മാനായ്പ്പിറന്നിടും

മാനാമവനൊരാണ്ടെത്തിശ്ശുസ്രൂത്താൽ ഹതനായിട്ടും
മാനായ്ച്ചത്തോൻ പിന്നെ മീനായവൻ വലയിലാപ്പെട്ടും 113
നാലുമാസം ചെന്നുചെന്നാൽപ്പിന്നെ ശാപദമായിട്ടും
പത്താണ്ടു ചെന്നായായ്പ്പിന്നെ ദീപിയാമഞ്ചുവത്സരം 114
പിന്നീടവൻ കൊലപ്പെട്ടു കാലപര്യയചോദിതൻ
അധർമ്മക്ഷയമേറിട്ടു മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിട്ടും 115
പെണ്ണിനെക്കൊന്നാ ദുർബ്ബുദ്ധിയവൻ പാട്ടിലണഞ്ഞുടൻ
പല ക്ലേശങ്ങളേറിട്ടു സംസാരംപെട്ടു വിംശതി 116
അതിൽപ്പിന്നെ മഹാരാജ! പിറക്കും കൃമിയോനിയിൽ
കൃമിയായിട്ടിരുപതാണ്ടെത്തിത്താൻ മത്സ്യനായിട്ടും 117
ചോറുകട്ടാലാ മനുഷ്യനിച്ചയായിപ്പിറന്നിട്ടും
ഈച്ചക്കൂട്ടത്തിൻറെപാട്ടിൽപ്പലമാസമിരുന്നിട്ടും 118
പിന്നെപ്പാപക്ഷയംചെയ്ത മനുഷ്യനിലയേറിട്ടും
നെല്ലുകട്ടാലാപ്പുരുഷൻ പരം ലോമശമായിട്ടും 119
പിണ്ണാക്കുമേത്തുള്ള തീറ്റി മനുഷ്യൻ കട്ടുവെങ്കിലോ
ആ മനുഷ്യൻ കീരിയൊക്കും ക്രൂരമൂഷികനായിട്ടും 120
മനുഷ്യനെക്കടിപ്പോനായ്പ്പാപാത്മാവാമവൻ നൃപ!
കൊമ്പൻ വെള്ളപ്പക്ഷിയാകും നൈകവന്നോരു ദുർമ്മതി 121
മത്സ്യമാംസം കട്ട ദുഷ്ടബുദ്ധിയോ കാക്കയായിട്ടും
ഉപ്പുകട്ടാലവൻ പിന്നെപ്പിറക്കും ചീരികാകനായ് 122
വിശ്വസിച്ചേല്പിച്ച മുതലൊളിപ്പിയ്ക്കുകിൽ മാനവൻ
ചത്താലവൻ പിന്നെയുണ്ണീ! പിറക്കും മത്സ്യയോനിയിൽ 123
മത്സ്യയോനിയിലാപ്പെട്ട ചത്തു പിന്നീടു മത്സ്യനാം
മനുഷ്യനായ്പ്പിറന്നിട്ടുമല്പായുസ്സായ് മരിച്ചിട്ടും 124
പാപംചെയ്താൽ മത്സ്യർ തിര്യക്കുജാതിയാമയി ഭാരത!
ആത്മപ്രമാണമാം ധർമ്മമറിയില്ലവ ചൊറുമേ 125
മത്സ്യർ പാപങ്ങൾ ചെയ്തെന്നും വ്രതങ്കൊണ്ടവപോക്കിയാൽ
സുഖദുഃഖങ്ങളോടൊത്തു രോഗംപൂണ്ടവരായ്വരും 126
സംവാസമരുതാത്തോരാം ശ്ലേച്ഛരാമില്ല സംശയം
പാപം ചെയ്യും നരർ പരം ലോഭമോഹങ്ങളാണ്ടവർ 127

ജന്മംമുതല്ക്കേ പാപങ്ങൾ വിട്ടൊഴിയ്ക്കുന്ന മത്ത്യരോ
രോഗമെന്യേ സുരൂപന്മാർ ധനികന്മാരുമായ്വരും 128
ഈക്കണക്കിൽപ്പാപമേല്ക്കും സ്ത്രീകളാണെന്നിരിയ്ക്കിലോ
ഈജ്ജന്തുക്കൾക്കുള്ള ഭാര്യമാരായ്ത്തീർന്നീടുമായവർ 129
പരസ്പരഹരണത്തിങ്കൽച്ചൊല്ലീ ദോഷങ്ങളൊക്കെയും
ഇതു ലേശംമാത്രമേ ഞാൻ പറഞ്ഞൊന്നനഘാശയ! 130
അന്യപ്രസംഗത്തിൽ വീണ്ടും കേൾക്കും നീയയി ഭാരത!
ഇതു ഞാൻ നൃപതേ! മുന്നം ബ്രഹ്മാവങ്ങരുൾചെയ്തവേ 131
കേട്ടു സുരശ്രീമദ്ധ്യത്തിൽച്ചോദിച്ചിട്ടു ശാന്തനു
ഞാനതൊട്ടൊഴിയാതേകണ്ടെല്ലാം ചൊല്ലീ മുറയ്ക്കിഹ 132
ഇതുകേട്ടു മഹാരാജ! ധർമ്മത്തിൽക്കരളു ചെയ്ക നീ.

---

112. ദാനധർമ്മം സംസാരചക്രം അന്നദാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അധർമ്മഗതിയേ ബ്രഹ്മൻ! പറഞ്ഞിതനഘാശയ!
ധർമ്മത്തിൻഗതി കേൾപ്പാനുണ്ടാഗ്രഹം വാഗ്മിസത്തമ! 1
പാപങ്ങൾ ചെയ്തോൻ ശ്രുഭയാംഗതിയെത്തുന്നതെങ്ങിനെ
എന്തുധർമ്മംചെയ്തവെങ്കിൽ ശ്രുഭയാം ഗതി കിട്ടിടും. 2

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുധർമ്മവശമാണ്ടവൻ
വിപരീതമനസ്സാഃയാൻ നിരയത്തിങ്കലാപ്പെടും 3
മൌഢ്യമൂലമധർമ്മം ചെയ്തതിൽപ്പശ്ചാത്തപിപ്പവൻ
മനസ്സുമാധിയുടയോനേല്ക്കില്ലാ ദുഷ്കൃതത്തിനെ 4
എന്മട്ടെന്മട്ടവനുള്ളംഗഹിപ്പൂ ദുഷ്കൃതത്തിനെ
അന്മട്ടന്മട്ടധർമ്മങ്കൊണ്ടുള്ള ദേഹമൊഴിഞ്ഞുപോം. 5

രാജാവേ! ധർമ്മമറിയും വിപ്രന്മാരോടു പൊല്ലിയാൽ
പെട്ടന്നധർമ്മകൃതമാമപവാദമൊഴിഞ്ഞുപോം 6
എന്മട്ടെന്മട്ടധർമ്മത്തെ മത്സ്യൻ വെളിയിലോതുമോ
സമാഹിതമനസ്സോടുമമ്മട്ടമ്മട്ടൊഴിഞ്ഞിടും 7
പാമ്പു മുമ്പേ വിട്ട ജീർണ്ണനിർമ്മോകങ്ങളം കണക്കിനേ
വിപ്രനു പലദാനങ്ങളം കൊടുത്തിട്ടു സമാഹിതൻ 8
മനസ്സമാധിയുടയോൻ പരം സൽഗതിയേറിടും.
ദാനങ്ങളം പൊല്ലാപ്പെകകം കൊടുത്തിട്ടു യുധിഷ്ഠിര! 9
അകൃത്യം ചെല്ലിലും മത്സ്യൻ ധർമ്മമേല്ക്കുമവാ ഞാൻ.
എല്ലാദാനത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമന്നദാനമൊന്നാണു പൊൽവതും 10
മുന്നമന്നം നല്കിടേണമൂധർമ്മാർത്ഥിയാമവൻ
അന്നം പ്രാണൻ മനുഷ്യർക്കു ജീവിയുണ്ടാവതായതിൽ 11
ലോകം നില്പൂ നിതന്നത്തിലെന്നാലന്നം പ്രശസ്തമാം
അന്നത്തെത്താൻ പുകഴ്ത്തുന്നു ദേവർഷിപിതൃമാനുഷർ 12
അന്നദാനംകൊണ്ടു രന്തിദേവൻ വിണ്ണുകരേറിനാൻ
ന്യായലബ്ധംകൊടുക്കേണം ബ്രാഹ്മണർക്കന്നമുത്തമം 13
സ്വാദ്ധ്യായമുള്ളോർക്കൊട്ടേറെ ഹർഷിപ്പോരുമനസ്സോടും
ആർക്കുള്ളന്നം പത്തുശതം ബ്രാഹ്മണന്മാർ ഭുജിപ്പതോ 14
ഹൃഷ്ടചിത്തത്തൊടും ദത്തം തിയ്യക്കായിവരില്ലവൻ
ഊട്ടിയെന്നാൽ നരശ്രേഷ്ഠ! വിപ്രരെപ്പതിനായിരം 15
അധർമ്മംവിട്ടുപോം മത്സ്യൻ യോഗാഭിരതനെപ്പൊഴും
ഭിക്ഷയേറന്നമുണ്ടാക്കി വിപ്രൻ ദേവപുരസ്ഥതൻ 16
സ്വാദ്ധ്യായപരനാം വിപ്രനേകിയാൽസ്സുഖമേറിടും
അഹിംസ്രനായ് ബ്രാഹ്മണസംന്യായത്താൽക്കാത്തുകൊണ്ടുമേ
ഊക്കാൽ നേടിയൊരന്നത്തെ ക്ഷത്രിയൻ നല്കിയെങ്കിലോ
വേദവേദ്യബ്രാഹ്മണക്കായ് പ്രയതൻ സുസമാഹിതൻ 18
അതിനാൽപ്പാപകർമ്മത്തെപ്പോക്കും ധാർമ്മികപാണ്ഡവ!
ഷഠംഭാഗശുദ്ധമമ്മട്ടു നേടീടും കൃഷിഭാഗമേ 19
വൈശ്യൻ വിപ്രക്കേകിയെങ്കിൽപ്പാതകങ്ങളൊഴിഞ്ഞുപോം
പ്രാണസംശയമേറിടുമന്നം കാർശ്യസംഭൃതം 20

ദ്വിജന്മാക്കിയാൽശ്ശൂദ്രൻ പാതകംവിട്ടൊഴിഞ്ഞുപോം
നെഞ്ഞുക്കിനാൽ നേടിയന്നമഹിംസകനാമെവൻ 21
ബ്രാഹ്മണക്കേകിടുമവൻ പരം ദുർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടിടാ
ന്യായത്താൽ നേടിയോരന്നം നാൻ ഹവ്യമിയന്നവൻ 22
വേദപൂതദ്വിജക്കേകിയെന്നാൽപ്പാപമൊഴിഞ്ഞുപോം
അന്നമൂർജ്ജസ്സുരം ലോകത്തേകിലൂർജ്ജസ്വിയാം നരൻ 23
സന്മാർഗ്ഗത്തിൽക്കടന്നിട്ട പാപമൊക്കെയൊഴിഞ്ഞുപോം
ദാനവാന്മാർവെച്ചവഴിയ്ക്കുണ്ടു മെല്ലും മനീഷികൾ 24
പ്രാണദാതാക്കളവരിൽ നില്പൂ ധർമ്മം സനാതനം
എല്ലാങ്കൊണ്ടും ന്യായവഴിയ്ക്കാർജ്ജിതാന്നത്തെ മാനുഷൻ 25
സൽപ്പാത്രത്തെന്നുമാക്കേണമന്നമോ പരയാംഗതി
അന്നംകൊടുത്തുവെന്നാലോ രൌദ്രമേല്ക്കില്ല മാനവൻ 26
അതുകൊണ്ടന്നമേകേണമന്യായമൊഴിവാക്കിയും
വിപ്രരുണ്ടിട്ട ശേഷാന്നം ഗൃഹസ്ഥൻ നിത്യമുണ്ണണം 27
അന്നദാനത്തിനാൽ മർത്ത്യൻ പാഴല്പ്രാതാക്കണം ദിനം
പതിനായിരമേ വേദജ്ഞരെയൂട്ടിയവൻ നൃപ! 28
ന്യായജ്ഞൻ ധർമ്മവാന്മാരെയിതിഹാസവിദഗ്ധരെ
ഘോരം നരകമെത്തില്ലാ സംസാരങ്ങളുമേറിടാ 29
സർവ്വകാമങ്ങളോടൊത്തു പരത്തിൽസ്സുഖമേറിട്ടും
ഇമ്മട്ടു താനൊത്തിരിപ്പോൻ രമിയ്ക്കും വിഗതജ്വരൻ 30
ശ്രുപവാനാം കീർത്തിമാനാം ധനമുള്ളോനുമായ്വരും
അന്നദാനഫലം മുഖ്യമിതെല്ലാം നിന്നോടോതിനേൻ
ദാനധർമ്മങ്ങൾക്കുമൂലമിതുതാനാണു ഭാരത! 31

---

113. ദാനധർമ്മം ധർമ്മസാരോപദേശം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അഹിംസവൈദികം കർമ്മം ധ്യാനമിന്ദ്രിയസംയമം
തപസ്സുഗുരുശുശ്രൂഷ ശ്രേയസ്സെന്തു പുമാനിതിൽ. 1

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

ധർമ്മ്യങ്ങളിവയൊക്കേയും ഭിന്നദ്വാരങ്ങളെങ്ങുമേ
കേൾക്ക ചൊല്ലിത്തരുന്നോരീയാറെണ്ണം ഭരതർഷഭ! 2
ഹന്ത നിശ്രേയസംജീവിയ്ക്കുത്തരം ഞാൻ പറഞ്ഞിടാം
അഹിംസാശ്രയമാം ധർമ്മം സാധിയ്ക്കും നരനേവനോ 3
സർവ്വഭൂതത്തിലും മൂന്നുദോഷംവെച്ചൊഴിപ്പൂഴം പുമാൻ
കാമക്രോധങ്ങളേ വെന്നിട്ടപ്പുറം സിദ്ധിനേടിടും. 4
ഹിംസിയാഭൂതനിരയെദ്ദണ്ഡത്താൽ ഹിംസചെയ്യുവൻ
തനിയ്ക്കു സുഖമിച്ഛിച്ചീവോൻ പരത്തിൽസ്സുഖമേറിടാ 5
ഭൂതങ്ങളിൽത്തന്നിലെന്നപോലെ നില്ക്കുന്ന പുരുഷൻ
ന്യസ്തദണ്ഡൻ ജിതക്രോധൻ പരത്തിൽസ്സുഖമേറിടും 6
സർവ്വഭൂതാത്മഭൂതനൈറ സർവ്വഭൂതേക്ഷകനുടെ
വഴിയ്ക്കു മൂഢർ വാനോരുമപടനൈറ പടാത്ഥികൾ 7
തനിയ്ക്കഹിതമാമൊന്നു മറൊരാൾക്കും പിണയ്ക്കാലാ
പുരുക്കത്തിൽധർമ്മമിതു ശേഷം കാമപ്രവൃത്തമാം 8
തള്ളൽ ദാനം സുഖം ദുഃഖം പ്രിയമപ്രിയമെന്നതിൽ
തന്നെപ്പോലോർത്തു പുരുഷൻ പ്രമാണം കണ്ടുകൊൾകയാം. 9

അന്യൻ മറ്റുള്ളോരിലെന്മട്ടുചെയ്യ-
തന്യങ്കൽ മറ്റവരെന്മട്ടുചെയ്വൂ
അതേ ദൃഷ്ടാന്തം ജീവലോകത്തിലങ്ങ-
ങ്ങിതേപൊടിപ്പുള്ള ധർമ്മോപദേശം. 10

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

സുരാചാര്യൻ ധർമ്മരാജയുധിഷ്ഠിരനൊടിങ്ങിനേ
പറഞ്ഞു ധീമാൻ വിണ്ണോരീ ഞങ്ങൾ കാണുകയപ്പൊഴേ. 11

114. ദാനധർമ്മം മാംസവർജ്ജനകഥനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ശരതല്പമെഴും ഭീഷ്മനോടു പിന്നെ യുധിഷ്ഠിരൻ
മഹാതേജസ്വി ചോദിച്ചു വീണ്ടുമേ വാഗ്മിസത്തമൻ. 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഋഷിമാർ വിപ്രർ വാനോരും പ്രശംസിപ്പൂ മഹാമതേ
അഹിംസാലക്ഷണം ധർമ്മം വേദപ്രാമാണ്യദൃഷ്ടിയാൽ 2
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടു ഹിംസിച്ചിടും നരൻ
നൃപസത്തമ! ദുഃഖത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞീടുമെങ്ങിനേ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അഹിംസയി നാലുവീധം ചൊല്ലുന്നു ബ്രഹ്മവാദികൾ
ഓരോന്നുവിട്ടാൽ വിട്ടെന്നതാവില്ലാ രിപുസൂദന! 4
നാൽക്കാലിയൊന്നും കാൽമൂന്നുകൊണ്ടു നില്ക്കാത്തതെങ്ങിനേ
അമ്മട്ടിതും ചൊൽവു മൂന്നുകാരണത്താൽ മഹീപതേ! 5
ആനപോയടിയിൽശ്ലോകം കാൽനടക്കാക്കെഴുന്നാടി
എല്ലാമൊതുങ്ങുമാനയ്ക്കുള്ളടിമേലെന്നവണ്ണമേ 6
ഏവം ധർമ്മത്തിന്നഹിംസയൊൽവൂ ലോകരിൽ മുന്നമേ
ലിച്ചനാം ജീവികർമ്മത്താൽ വാക്കാലേവം മനസ്സിനാൽ 7
മൂന്നും മനസ്സാൽ വിട്ടിട്ടു വാക്കാലും ക്രിയയാലുമേ
മാംസം ഭക്ഷിച്ചിടാതുള്ളോൻ ത്രിവിധം വിട്ടൊഴിഞ്ഞുമേ 8
ബ്രഹ്മവാദികൾ ചൊല്ലീട്ട കേൾക്കുന്നു മൂന്നുകാരണം
മനസ്സുവാക്കതിനെന്നീ മൂന്നിൽദ്ദോഷങ്ങൾ നില്പതാം 9
അതേ മാംസം തിനിടാത്ത തപസ്സുള്ള മനീഷികൾ
മാംസാശനത്തിൽദ്ദോഷങ്ങളിതു കേൾക്കുക മന്നവ! 10

പുത്രമാംസംപോലെതന്നെ രാജൻ മാംസമപണ്ഡിതൻ
തിന്നോൻ മോഹമിയന്നുള്ളോനവൻതാൻ പുരുഷാധമൻ 11
അച്ഛനമ്മകൾ സംഗിച്ചാൽപ്പുത്രനുണ്ടായിടുംപടി
ഹിംസിച്ചാൽപ്പാട്ടിലായ്പ്പാപമേറാവും വന്നുകൂടിടും 12
രസത്തെപ്പറ്റി നാവിന്നൊരറിവുണ്ടായിടുംപടി
ശാസ്ത്രത്തിൽ നിയതം രാഗമാസ്പദിച്ചാൽജ്ജനിച്ചിടും 13
സംസ്കൃതാസംസ്കൃതംചെയ്തുപ്പില്ലാത്തതുമുള്ളതും
ഭാവമുണ്ടാക്കുമവ്വണ്ണം നിരോധിയ്ക്കുംമനസ്സിനെ 14
ഭേരീമൃദംഗശബ്ദങ്ങൾ നല്ല തന്ത്രീസ്വനങ്ങളും
നിഷേവിപ്പൂ മർത്ത്യർ മന്ദർ മാംസംഭക്ഷിപ്പതെങ്ങിനേ 15
അചിന്തിതമനിർദ്ദിഷ്ടമസങ്കല്പിതമെന്നതും
രസംകൊതിമുഴുത്തുള്ളോർ പുകഴ്ത്തുന്നു ഫലാർത്ഥികൾ 16
ദോഷകർമ്മഫലാഢ്യംതാൻ മാംസത്തിൻെറ പുകഴ്ത്തലും
ജീവിതത്തൈക്കൈവെടിഞ്ഞും പലർ സാധുക്കളാം ജനം 17
പരമാംസം സ്വമാംസത്താൽക്കാത്തു വിണ്ണുകരേറിനാർ
ഈവണ്ണമേ മഹാരാജ! നാലുകാരണമൊത്തിതാം 18
നിനക്കുകാട്ടിനേൻ സർവ്വധർമ്മജ്ഞാമഹിംസ ഞാൻ.

---

115. ദാനധർമ്മം ഭക്ഷണനിഷേധം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അഹിംസ പരമംധർമ്മമെന്നോതീ പലപാടു നീ
പിതൃക്കൾ മാംസാർത്ഥികളെന്നോതീ ശ്രാദ്ധങ്ങളിൽബ്ഭവാൻ 1
പലമാസങ്ങളിൽ ശ്രാദ്ധവിധിയും മുമ്പുചൊല്ലി നീ
കൊല്ലാതെ മാംസമെങ്ങേവമിതുതമ്മിൽ വിരുദ്ധമാം 2
മാംസവർജ്ജനധർമ്മത്തിൽ ഞങ്ങൾക്കുണ്ടിങ്ങു സംശയം
തിന്നുവോനെന്തുവാൻ ദോഷം തിന്നാത്തോനെന്തുവാൻ ഗുണം

കൊന്നതിന്നോന്നുമന്യൻ കൊന്നതു തിന്നോന്നുമങ്ങിനേ
അന്യന്നുവേണ്ടിക്കൊൽവോന്നും ചാങ്ങിത്തിന്നുന്നവന്നുമേ 4
ഇതു തത്ത്വത്തോടങ്ങോതിക്കേൾക്കേണമനഘാശയ!
തീപ്പായിച്ചെയ്വാനിച്ഛിപ്പോനിദ്ധർമ്മം സനാതനം 5
ആയുസ്സെങ്ങിനെയുണ്ടാകും സത്വവാനാകുമെങ്ങിനേ
അവ്യംഗനാമേതുവിധം ലക്ഷണാഢ്യനുമെങ്ങിനേ. 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മാംസംതിന്നായ്കിൽധർമ്മം രാജാവേ കുരുനന്ദന!
യഥാതത്വം കേൾക്കുകിതിൽ മുഖ്യമാം വിധിയേയുമേ 7
രൂപമവ്യംഗനായുസ്സു ബുദ്ധിസത്വം ബലം സ്മൃതി
ഭവയിച്ചിച്ചിടും യോഗ്യർ വിട്ടൊഴിയുന്ന ഹിംസയെ 8
ഋഷിമാക്കിഹ സംവാദം പലതും കുരുനന്ദന!
ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടവക്കുള്ള മതംകേൾക്ക യുധിഷ്ഠിര! 9
അശ്വമേധംജയിപ്പോനും മാസംതോറും യതവ്രതൻ
മധുമാംസമൊഴിപ്പോനും രണ്ടും തുല്യം യുധിഷ്ഠിര! 10
സപ്തർഷിമാർ ബാലഖില്യരപ്രകാരം മരീചിപർ
അമാംസഭക്ഷണം ഭൂപ! പ്രശംസിപ്പൂ മനീഷികൾ 11
മാംസംതിന്നാത്തവൻ കൊല്ലാത്തവൻ കൊല്ലിച്ചിടാത്തവൻ
സർവ്വർക്കും മിത്രമെന്നോതീട്ടുണ്ടാ സ്വായംഭുവൻ മനു 12
അധൃഷ്യനേവർക്കുമിങ്ങു വിശ്വാസ്യൻ സർവ്വജീവിയിൽ
സാധുസമ്മതനാമെന്നും മാംസം വർജ്ജിച്ചിടുന്നവൻ 13
സ്വമാംസം പരമാംസത്താൽ വർദ്ധിപ്പിപ്പാൻ നിനയ്ക്കുകിൽ
അവൻ താഴ്ന്നീടുമെന്നോതീ ധർമ്മാത്മാവായ നാരദൻ 14
കൊടുത്തീടും ജയിച്ചീടും താൻ തപസ്വിയുമായ്വരും
മധുമാംസങ്ങൾവർജ്ജിച്ചോനെന്നുചൊല്ലീ ബൃഹസ്പതി 15
അശ്വമേധത്തെ നൂറാണ്ടു മാസംതോറും യജിപ്പവൻ
മാംസംതിന്നാത്തോന്നുമൊപ്പമെന്നാകുന്നിതു മന്മനം 16
എന്നും സത്രംജയിപ്പോനാമെന്നും ദാതാവുമായ്വരും
എന്നും തപസ്വിയായ്ത്തീരും മധുമാംസമൊഴിയ്ക്കുകിൽ 17

ഏപ്പെട്ടാ സർവ്വവേദങ്ങൾ സർവ്വയജ്ഞങ്ങൾ ഭാരത!
മാംസങ്ങളെത്തിന്ന പിന്നെ നിവർത്തിച്ചിടുമെന്നതിൽ 18
സ്വാദറിഞ്ഞാൽപ്പിന്നെ മാംസമൊഴിച്ചീടുക ദുഷ്കരം
ചെയ്ക ശ്രേഷ്ഠം വ്രതമിതു സർവ്വപ്രാണ്യഭയപ്രദം 19
ഏതുവിദ്വാൻ സർവ്വഭൂതാഭയദക്ഷിണനല്കുമോ
ലോകത്തിൽ പ്രാണദാതാവാണവനില്ലൊരു സംശയം. 20
ഈ ശ്രേഷ്ഠമായ ധർമ്മത്തെപ്പുകഴ്ത്തുന്നു മനീഷികൾ
പ്രാണൻ തനിയ്ക്കെന്നതുപോലിഷ്ടം ഭൂതതതിയ്ക്കുമേ 21
തന്നെപ്പോലെ കൃതാത്മാക്കൾ ബുദ്ധിയുള്ളോർ നിനയ്ക്കണം
അറിഞ്ഞെശയ്മിച്ചിപ്പോക്കുണ്ടെന്നും മൃത്യുവിൽഭയം 22
എന്തുകായ്കം കൊന്നുവിട്ട ജീവിതാർത്ഥികളെപ്പുരം
അരോഗർ കൂറമറേറാരെപ്പാപർ മാംസാശിമാർകളൽ 23
എന്നാലോക്ക മഹാരാജ! മാംസത്തിൻെറ വിവർജ്ജനം
ധർമ്മത്തിന്നുമുഖ്യപദം സ്വർഗ്ഗത്തിന്നും സുഖത്തിനും 24
അഹിംസ പരമം ധർമ്മമഹിംസ പരമം തപം
അഹിംസ പരമം സത്യമതിൽധർമ്മപ്രവൃത്തിയാം 25
മാംസംകിട്ടാ പുൽവിറകുകളില്ലെന്നിവയിൽനിന്നെടോ
ജന്തുവെക്കൊല്ലിലാംമാം സമെന്നാൽത്തിന്നുക ദോഷമാം 26
സാഹാസാധാമൂതാശന്മാർ വാനോർ സത്യാർജ്ജവപ്രിയർ
ജിഹ്വാരസാലംബരോക്ക ക്രവ്യാദന്മാർകളാം രാജസർ 27
കാന്താരഘോരദുർഗ്ഗങ്ങൾ ഗഹനങ്ങളിവറിലും
സന്ധ്യയ്ക്കു രാവും പകലും സഭയിൽച്ചത്വരത്തിലും 28
ശസ്ത്രമേന്തീടിലും വ്യാളമൃഗജാലഭയത്തിലും
മാംസംതിന്നായ്കിൽ നൃപതേ! പറ്റില്ലാ ഭയമന്യരാൽ 29
ശരണ്യൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കും വിശ്വാസ്യൻ സർവ്വജീവിയിൽ
ലോകക്കുദ്വേഗമേകാത്തോനെന്നുമുദ്വാഗമേറ്റിടാ. 30
തിന്നാത്തോനാണെന്നിരിയ്കിൽ കൊല്ലാത്തവനുമായ്വരും
കൊല്ലുവോൻ തിന്നുവാനായിക്കൊലയേല്പിയ്കയാം നരൻ 31
ഇതു തിന്നരുതെന്നായാൽ ഹിംസയും നിന്നുപോയിടും
മൃഗാദിഹിംസ തീർറിയ്കുവേണ്ടിയല്ലോ നടപ്പതും 32

ഹിംസിപ്പവക്കുള്ളായുസ്സുകുറഞ്ഞീടും മഹാദ്യുതേ!
മാംസം വജ്ജിയ്ക്കുകതിനാലാത്മൈശ്വര്യം നിനപ്പവൻ 33
ത്രാതാവിനെക്കാണുകില്ലാ രൌദ്രന്മാർ ജന്തുഹിംസകർ
പരം വ്യാളമൃഗപ്രായം ഭൂതോദ്വേഗപ്രദാദികം 34
ലോഭത്താൽബുദ്ധിമോഹത്താൽബ്ബലവീര്യ്യത്തിനായിയും
സംസർഗ്ഗത്താലുമാം ദുഷ്ടാത്തധർമ്മരുചി മത്ത്യരിൽ 35
സ്വമാംസം പരമാംസത്താൽ വർദ്ധിപ്പിപ്പാൻ നിനപ്പവൻ
എങ്ങുചെന്നുജനിച്ചാലുമുദ്വേഗപ്പാപ്പു പാത്തിടും 36
ധന്യം യശസ്യമായുഷ്യം സ്വർഗ്ഗ്യം സ്വസ്ത്യയനം പരം
മാംസം വജ്ജിയ്ക്കുകെന്നോതീ നിയതന്മാർ മഹർഷികൾ 37
ഇതെന്നാലയി കൌന്തേയ!പണ്ടുഞാൻ കേട്ടറിഞ്ഞതാം
മാംസഭക്ഷണദോഷങ്ങൾ മാർക്കണ്ഡേയനരയ്ക്കുവേ 38
ജീവിതാർത്ഥി!പ്രാണികടെ മാംസം തിന്നുവനേവനോ
കൊന്നവയ്ക്കും ഭുജിച്ചവയ്ക്കും കൊലയാൾപോലെയാണവൻ 39
ധനത്താൽക്കൊള്ളുവോൻ കൊൽവൂ തിന്നുവോൻ ഭാഗ
[വൃത്തിയാൽ
ഘാതകൻ വധബന്ധത്താലേവം മൂന്നുവിധം വധം 40
തിന്നായ്കിലും ഭാവദോഷാലനുമോദിച്ചിടുന്നവൻ
കൊല്ലുന്നതിൽസ്സമ്മതിപ്പോനവനും ദോഷമേറിടും 41
അധൃഷ്യൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കുമായുഷ്മാൻ നീരുജൻ സുഖി
ജീവകാരുണ്യവാനെന്നും മാംസം തിന്നാതെയുള്ളവൻ 42
സുവർണ്ണദാനം ഗോദാനം ഭൂമിദാനമിവറിലും
ശ്രേഷ്ഠം മാംസം തിന്നിടാത്ത ധർമ്മമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 43
പ്രോക്ഷിയ്ക്കാത്തപ്പാഴ്മാംസം വിധികൂടാതെ തിന്നൊലാ
ഭക്ഷിച്ചാൽ നരകംപൂകുമതിനില്ലൊരു സംശയം 44
പ്രോക്ഷിച്ചഭുക്ഷിതം മാംസമെന്നാൽ ബ്രാഹ്മണകാമ്യയാൽ
അല്പദോഷമിതോർക്കേണം തെറ്റിയാലഘമേറിടും 45
തിന്മോനാവശ്യമായ്ജ്ജന്തുഘാതിയേതോരു നീചനോ
മഹാദോഷക്കാരനതിൽക്കൊല്ലുവോനല്ല തിന്നുവോൻ 46

ഇജ്യായജ്ഞശ്രുതിവഴിയ്ക്കുബുധാധമനേവനോ
മാംസാർത്ഥി ജന്തുവെക്കൊൽവതവൻ നരകമേറിടും 47
മാംസം തിന്നിട്ടു പിന്നിട്ടുവേണ്ടെന്നായ് വെപ്പതാകിലും
പെരുത്തു ധർമ്മമായാഥംകരു പാപംവിട്ടവനാമവൻ 48
ആഹരിപ്പോൻ സമ്മതിപ്പോൻ കൊൽവോൻ വില്പവനേല്പവൻ
വെപ്പോൻ തിന്മോനുമവ്വണ്ണമിവർ തിന്മവരേവരും 49
ഇതുവേറിട്ടു ഞാൻ ചൊല്ലാം പ്രമാണം വിധിനിർമ്മിതം
പണ്ടേ മുനീന്ദ്രരേല്പോനു വേദങ്ങളിലുരച്ചതാം 50
പ്രവൃത്തിലക്ഷണം ധർമ്മം പ്രജാർത്ഥിജനഭാഷിതം
ചെന്നോണം രാജശാർദ്ദൂല! മോക്ഷാർത്ഥിയ്ക്കുള്ളതല്ലെടോ 51
ഹവിസ്സെന്നാൽ മന്ത്രപൂതം പ്രോക്ഷിച്ചഭ്യുക്ഷിതം ശുചി
വേദോക്തമാം പ്രമാണത്താൽപ്പിതൃക്കഠംകരും ക്രിയയ്ക്കുമേ 52
അതല്ലാഞ്ഞാൽപ്പാഴിൽ മാംസം തിന്നൊല്ലെന്നരുളീ മനു
അസച്ഛ്രുമയശസ്യംതാൻ രാക്ഷസന്മട്ട ഭാരത! 53
വിധിയെന്യേ മുനുമാംസം മനുഷ്യൻ തിന്നൊലാ നൃപ!
പ്രോക്ഷിയ്ക്കാത്തപ്പാഴമാസം വിധികൂടാതെതിന്നൊലാ 54
ഇച്ഛിയ്ക്കുന്നു മത്സ്യനെങ്കിൽത്തനിയ്ക്കാരനുപദ്രവം
ആയവൻ പ്രാണിമാംസത്തഠം വജ്ജിച്ചിടേണമെന്നുമേ 55
കേഠംപ്പൂ മത്സ്യക്കു മുൻകല്പകാലേ വ്രീഹിമയം പശു
അതാൽയജിച്ചു യജ്ഞാക്കഠം പുണ്യലോകപരായണർ 56
ഋഷിമാർ സംശയംകേട്ട ചേദീശൻ വസു മുന്നുമേ
അഭക്ഷ്യമാകിലും മാംസം ഭക്ഷ്യമെന്നോതിനാൻ പ്രഭോ! 57
അതിനാൽ വിണ്ണിൽനിന്നെത്തീ മന്നിലാപ്പൃഥിവീപതി
ഇതുതാൻ വീണ്ടുമോതീട്ടു ധരണിയ്ക്കുള്ളിലേറിനാൻ 58
മഹാത്മാവായുള്ളഗസ്ത്യൻ പ്രജകഠംക്കു ഹിതത്തിനായ്
തപസ്സാൽസ്സുദേവക്കായ് പ്രോക്ഷിച്ചിതു മൃഗങ്ങളെ 59
പിതൃദൈവക്രിയകളും ക്ഷയിയ്ക്കാതായിതിങ്ങിനെ
പിതൃക്കഠം നന്ദികൊള്ളുന്നു ന്യായത്താൽ മാംസതപ്പിതർ 60
ഇതു കേഠംക്കുക രാജേന്ദ്ര! ഞാൻ ചൊൽവതനഘാശയ!
മാംസംതിന്നായ്കിലോ സർവ്വസുഖമാം മനുജാധിപ! 61

നൂറാണ്ടുകാലമത്യുഗ്രതപംചെയ്താലും ശരി
മാംസം വജ്ജിയ്ക്കിലും രണ്ടും തുല്യമാണെന്നിതെന്മതം 62
കൌമുദത്തിൽ വിശേഷിച്ചും ശുക്ലപക്ഷത്തിൽ മന്നവ!
മധുമാംസങ്ങളും വജ്ജിയ്ക്കുകതിരുദ്ധമ്മം വിധിപ്പതാം 63
മഴക്കാലം നാലുമാസം മാംസം വജ്ജിച്ചിടുന്നവൻ
നാലുഭദ്രം നേടുമായുസ്സുശസ്സും ബലകീർത്തികളും 64
അതല്ലാ മാസമൊന്നേതു മാംസവും തിന്നിടാത്തവൻ
സർവ്വദുഃഖം വിട്ടു സുഖംജീവിച്ചിടും നിരാമയൻ 65
വജ്ജിയ്ക്കുന്നുണ്ടു മാംസങ്ങളും മാസപക്ഷക്കണക്കിലായ്.
മാംസം വിട്ടുള്ളായവക്കോ ബ്രഹ്മലോകം വിധിപ്പതാം 66
മാംസം കൌമുദപക്ഷത്തിൽ വജ്ജിപ്പൂ പാർത്ഥപാർത്ഥിവർ
സർവ്വഭൂതാത്മഭൂതസ്ഥർ പരാവരമറിഞ്ഞവർ 67
നാഭാഗനാമംബരീഷൻ മഹാത്മാവാകുമാഗ്രയൻ
അനരണ്യനുമായുസ്സും ദിലീപൻ രഘുപൂരുവും 68
കാർത്തവീര്യാനിരുദ്ധന്മാർ നഹുഷൻതാൻ യയാതിയും
വിഷ്വഗശ്വൻ ഗയൻപിന്നെയവ്വണ്ണം ശശബിന്ദുവും 69
യുവനാശ്വൻ പിന്നെയൌശീനരനാം ശിബിതാനുമേ
മാന്ധാതാ മുചുകുന്ദൻതാനാ ഹരിശ്ചന്ദ്രനും വിഭോ! 70
സത്യംചൊൽവിനസ്യം വയ്യാസ്സത്യംധർമ്മമെന്നുമേ
സത്യാൽച്ചൊൽവൂ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ വാനിൽച്ചന്ദ്രൻ കണക്കിനേ
ശ്യേനചിത്രൻ നരപതേ! സോമകൻ വൃകനും ശരി
രൈവതൻ രന്തിദേവൻതാൻ വസുസ്വഞ്ജയനങ്ങിനേ 72
ഇവരും മറുമുവ്വീശ! കൃപൻ ഭരതനും പരം
ദുഷ്യന്തൻതാൻ കൃഷ്ണൻതാൻ രാമാളക്കനുമാഖ്യരും 73
വിരൂപാശ്വൻ നിമി പരം ധീമാൻ ജനകരാജനും
ഐളനും പൃഥുവും പിന്നെ വീരസേനനുമങ്ങിനേ 74
ഇക്ഷ്വാകുവും ശംഭുവുമാ ശേതൻ സഗരനും ശരി
അജൻ ധുന്ധുവുമവ്വണ്ണമപ്രകാരം സുബാഹുവും 75
ഹര്യശ്വനും നരപതേ! ക്ഷുപൻ ഭരതനും ശരി
ഇവരും മറുമുർവ്വീശ! മാംസം തിന്നില്ല മുന്നമേ 76

ശരൽക്കൌമുദമാസത്തിലതിൽ വിണ്ണോരിനാരവർ
ബ്രഹ്മലോകത്തിലും നില്പൂ ശ്രീയൊടൊത്തുജ്വലിച്ചവർ 77
ഗന്ധവ്വന്മാരുപാസിച്ചുമസംഖ്യം സ്ത്രീകൾ ചേർന്നുമേ
ഈയൊരുത്തമമാം ധർമ്മമഹിംസാധർമ്മലക്ഷണം 78
ആചരിച്ചാൽ മഹാത്മാക്കൾ നാകപുഷ്ടത്തു പാർക്കുമേ
മധുമാംസങ്ങളെപ്പോഴും വർജ്ജിച്ചീടുന്ന ധാർമ്മികർ 79
മദ്യവും ജനനംതൊട്ടിട്ടവർ മുറ്റും മുനീശ്വരർ
മാംസം തിന്നുയ്യയിദ്ധർമ്മംചെയ്യോൻ കേൾപ്പിയ്യുവോനുമേ 80
സുദുരാചാരനായാലുമൊട്ടും നിരയമേറിടാ
ഇതുചൊല്ലുകിലും രാജൻ വീണ്ടും വീണ്ടും ശ്രവിയ്യിലും 81
അമാംസഭക്ഷണവിധി പവിത്രമൃഷിപൂജിതം
സർവ്വപാപങ്ങളുംവിട്ട സർവ്വകാമാഭിപൂജ്യനാം 82
ശ്രേഷ്ഠതപം ജ്ഞാനികളിൽ നേടുമില്ലൊരു സംശയം
ആപന്നനാപത്തൊഴിയും ബന്ധൻ ബദ്ധനമുക്തനാം 83
രോഗി രോഗം വിട്ടൊഴിയും ദുഃഖി ദുഃഖമൊഴിച്ചിടും
തിയ്യ്യോനിയിലെത്തില്ലാ രൂപവാനാകുമാ നരൻ 84
ബുദ്ധിമാനാം കുരുശ്രേഷ്ഠ! നേടും പെരിയ കീർത്തിയും
ഇതു നിന്നോടു ചൊന്നോൻ ഞാൻ മാംസത്തെയൊഴിവാക്കലിൽ
പ്രവൃത്തിയ്യും നിവൃത്തിയ്യും വിധാനമൃഷിനിർമ്മിതം. 85

---

116. ദാനധർമ്മം അഹിംസാഫലകഥനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇവരീ മർത്ത്യലോകത്തു മാംസാശികൾ ക്രൂശംസരാം
പല ഭക്ഷ്യങ്ങളുംവിട്ട മഹാരാക്ഷസർപോലവേ 1
പലമട്ടിലപൂപങ്ങൾ ശാകങ്ങൾ പലമാതിരി
ഷാഡവംരസയോഗങ്ങളിച്ഛിയ്യാ മാംസമട്ടിവർ 2

എനിയ്ക്കീവിഷയത്തിങ്കൽ മോഹിയ്ക്കുന്നുണ്ടു മാനസം
മാംസത്തേക്കാൾ മേലെയൊന്നും സ്വാദായ്ക്കാണ്മീല മാനവർ3
ഗുണങ്ങളാം മാംസം തിന്നായ്കിലെന്തെന്നാൽക്കേൾക്കണംപ്രഭോ
തിന്നാലെന്തുണ്ടു ദോഷങ്ങളെന്നതും ഭരതർഷഭ! 4
ധർമ്മജ്ഞ! തത്വമാം മട്ടിൽധർമ്മമായിട്ടിതൊക്കെയും
ഭക്ഷ്യമെന്താണെന്തഭക്ഷ്യമിതൊക്കെപ്പറയേണമേ 5
ഇതെന്നെട്ടെന്തുവിധമാം യജ്ഞത്തിൽഗുണങ്ങളും
തിന്നാൽദ്ദോഷങ്ങളും മറും പൊല്ലെന്നോട്ട പിതാമഹ! 6

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ശരിയാണു മഹാബാഹോ! നീ പൊല്ലുന്നതു ഭാരത
മാംസത്തേക്കാൾസ്വാദിൽമേലേ മന്നിൽ മറെറാന്നുമില്ലെടോ7
കൃശക്ഷീണാദിതപ്തക്കും ഗ്രാമ്യധർമ്മരതക്കുമേ
അശുചിഷ്ടക്കുമില്ലൊന്നും മാംസത്തേക്കാട്ടിൽ മേലെയായ് 8
ഉടൻ പ്രാണങ്ങളാം വായ്പിയ്ക്കും നല്ല പുഷ്ടിവരുത്തിടും
ഭക്ഷ്യം മാംസത്തിലും മേലെയൊന്നുമില്ലാ പരന്തപ! 9
യജ്ഞിച്ചെന്നാൽപ്പെരുത്തുണ്ടു ഗുണം കൌരവനന്ദന!
മനുഷ്യക്കയെന്തെന്നു ഞാൻ പൊല്ലുന്നതു കേൾക്ക നീ 10
സ്വമാംസം പരമാംസത്താൽ വർദ്ധിപ്പിപ്പാൻ നിനയ്ക്കുകിൽ
അവനേക്കാളം ക്ഷുദ്രനില്ലാ നൃശംസതരനാ നരൻ 11
പ്രാണനേക്കാളം പ്രിയപ്പെട്ടതില്ലാ ലോകത്തിലൊന്നുമേ
അതിനാൽദ്ദയചെയ്യേണം തന്നിലാപ്പോലെയന്യനിൽ 12
ഉണ്ണീ! ശുക്ലത്തിൽനിന്നല്ലോ മാംസോല്പത്തിയസംശയം
തിന്നാൽപ്പെരുത്തുണ്ടു ദോഷമൊഴിച്ചാൽച്ചെൽവു പുണ്യവും
വേദത്തിൽക്കണ്ടവിധിയിച്ചതുതിന്നാൽദ്ദുഷിച്ചിടാ
പശുവിൻസൃഷ്ടി യജ്ഞത്തിന്നെന്നായും കേൾപ്പതാം ശ്രുതി 14
അതല്ലാതേ തുടന്നോക്കു പൊൽവൂ രാക്ഷസമാം വിധി
ക്ഷത്രിയന്മാക്കു കാണുന്ന വിധിയെന്തതു കേൾക്ക നീ. 15

വീര്യോപാർജ്ജിതമാം മാംസം തിന്നെന്നാലും ദുഷിച്ചിടാ
ആരണ്യം സർവ്വദൈവാർത്ഥം പ്രോക്ഷിതം മൃഗമൊക്കെയും 16
അഗസ്ത്യനാൽപ്പണ്ടതിനാൽപൂജിപ്പൂ വേട്ടയേ നൃപ!
ആത്മത്യാഗംചെയ്തിടാതെ നായാട്ടെന്നുള്ളതില്ലതാൻ 17
സമഭാവംപൂണ്ട വ്രതംകൊള്ളായാം കൊലയേല്ലായാം
അതാണീവേട്ട രാജർഷിമാരൊക്കെച്ചെയ്വു ഭാരത! 18
പാപമേല്ലാറുമില്ലെന്നാലിതു പാതകമല്ലുപോൽ
ഇതുപോലിഹ ലോകത്തിലൊന്നുമില്ലാ പരത്തിലും 19
സർവ്വഭൂതങ്ങളിലുമാദൃയ കൌരവനന്ദന!
ഭയയുള്ള മനുഷ്യനു ഭയമില്ലില്ലൊരേടവും 20
ഈ ലോകമാദൃയാലുക്കഠിക്കാപ്പരം താപസക്രമാം
അഹിംസാലക്ഷണം ധർമ്മമെന്നു ധർമ്മജ്ഞർ ചൊൽവതാം
ആത്മവാനാം നരനഹിംസാത്മകക്രിയചെയ്യണം
പിതൃദൈവതയജ്ഞത്തിൽ പ്രോക്ഷിച്ചതു ഹവിസ്സുപോൽ 22
സർവ്വജീവിയ്ക്കുമഭയം ദയാശീലൻ കൊടുക്കുകിൽ
വ്രതങ്ങളായാഠിക്കഭയം നല്കുമെന്നുണ്ട കേഠിപ്പു നാം 23
മുറിപെട്ടാലിടറിയാൽ വീണാൽത്തച്ചാലിഴയുകിലും
സർവ്വഭൂതങ്ങളും കാക്കും സമത്തിൽ വിഷമത്തിലും 24
കൊല്ലില്ലവനെയാ വ്യാളമൃഗപൈശാചരാക്ഷസർ
ഭയകാലത്തൊഴിഞ്ഞീടും മോചിപ്പോൻ പരെ ധൂയാൽ 25
പ്രാണദാനാൽപ്പരം ദാനമുണ്ടായീലുലകിടാ
തന്നേക്കാളും പ്രിയതരമൊന്നുമില്ലെന്നു തീർച്ചയാം 6
അനിഷ്ടം സർവ്വജീവിയ്ക്കും ചാക്കെന്നുള്ളതു ഭാരത!
ചാക്കടുത്താൽജ്ജീവികഠിക്കുടുനെ വിറവന്നിടും 27
ഗർഭജന്മാരാദുഃഖാൽസ്സംസാരാബ്ധിയിൽ നിത്യവും
മറിയുന്നു ജീവജാലം പേടിച്ചീടുന്നു ചാക്കിനെ 28
യേവുന്നു ഗർഭവാസത്തിൽപ്പുളിയുപ്പെരിവെന്നിവ
മലമൂത്രശ്ലേഷ്മവഴി പട്ട ദാരുണദുരുമേ 29
ജനിച്ചാലവശപ്പെട്ട മുറിയപ്പെട്ട വീണ്ടുമേ
ചവിയപ്പെട്ട കാണുന്നു വിവശം മാംസകാംക്ഷികൾ 30

കുംഭീപാകത്തിൽ വേവുന്ന പെട്ടിട്ടതതുയോനിയിൽ
കേറിക്കൊല്ലപ്പെട്ടമേറമുഴന്നീടുന്ന വീണ്ടുമേ 31
നിലത്തുവന്നാൽത്തന്നേക്കാളിഷ്ടപ്പെട്ടില്ലൊരെണ്ണവും
അതിനാൽജ്ജീവിതോറും താനാത്മവാൻ ഭയപ്പെടുണം 32
ജീവനുള്ളന്നാരുടെയും മാംസംതിന്നാത്തതേവനോ
അവൻ വിണ്ണിങ്കൽ വന്മേറും സ്ഥാനം നേടുമസംശയം. 33
ജീവാത്മ്മിജീവികളുടെ മാംസംതിന്നുന്നതേതവർ
ഭ്രൂതങ്ങളവരെത്തിന്നുമില്ലെനിയ്ക്കിഹ സംശയം 34
എന്നെറ മാംസം തിന്നുകയാൽത്തന്നേനവനെ ഞാനുമേ
മാംസത്തിന്നിതു മാംസത്വം ധരിച്ചീടുക ഭാരത! 35
കൊല്ലപ്പെട്ടം ഘാതകനും തിന്മോനും വധമേറീടും
നിന്ദിപ്പോൻ നിന്ദയേറീടും ദ്വേഷിപ്പോൻ ദ്വേഷ്യനാം നൃപ
ഏതേതുടലിലേതു കമ്മം ചെയ്യുന്നിതേതവൻ
അതാതുടലിലേറീടുമതാതിൻഫലമായവൻ. 37
അഹിംസ പരമം ധമ്മമഹിംസ പരമംദമം
അഹിംസ പരമം ദാനമഹിസ പരമംതപം 38
അഹിംസ പരമംയജ്ഞമഹിംസ പരമം ബലം
അഹിംസ പരമം മിത്രമഹിംസ പരമം ശ്രുതം 39
സവ്വയജ്ഞത്തിലും ദാനം സവ്വതീത്ഥത്തിലും കൂടി
സവ്വദാനഫലം മറുമഹിംസയ്ക്കു കിടപ്പെടാ 40
അഹിംസ്രനക്ഷയതപമഹിംസ്രനൊപ്പൊഴും ജയം
അഹിംസ്രൻ സവ്വജീവിയ്ക്കുമച്ഛനമ്മകഠംപോലെയാം 41
അഹിംസയ്ക്കോ ഫലമിത്തമേറെയും കുരുനന്ദന!
ഗ്രണങ്ങളൊക്കെപ്പുറയാൻ പറവാനാറാണ്ടുകൊണ്ടുമേ. 42

117. ദാനധർമ്മം കീടോപാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മനസ്സാലും മനസ്സാറും വന്നോരിങ്കൽ മരിച്ചവർ
ഗതിയെന്തൊന്നു നേടീടുമതു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 1
പ്രാണത്യാഗം ദുഃഖമത്രേ വന്നോരിങ്കൽ നരക്കിഹ
ഭവാനറിയുമേ പ്രാജ്ഞ! പ്രാണത്യാഗം സുദുഷ്കരം 2
അപുഷ്ടിയിൽപ്പുഷ്ടിയിലുമശ്രുതത്തിൽശ്രുതത്തിലും
അതിനു കാരണം ചൊല്ലു ഭവാൻ സർവ്വജ്ഞനെന്മതം. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അപുഷ്ടിയിൽപ്പുഷ്ടിയിലും ശ്രുതത്തിലശ്രുതത്തിലും
ഈസ്സംസാരത്തിൽ വന്നോരാ പ്രാണിമാർ പൃഥിവീപതേ! 4
എന്തുഭാവാൽ നിരതരിങ്ങതിങ്കൽക്കേഠിക്കകാരണം
നല്ല ചോദ്യമിതങ്ങുന്നു ചോദിച്ചതു യുധിഷ്ഠിര! 5
ഇവിടെപ്പറയാമൊന്നീ മുൻനടന്നതു മന്നവ!
സംവാദം പുഴുവിൻറേയും വ്യാസൻറേയും യുധിഷ്ഠിര! 6
മുൻബ്രഹ്മഭൂതനായ്ച്ചുറ്റും കൃഷ്ണദ്വൈപായനദ്വിജൻ
കണ്ടു വണ്ടിവഴിയ്ക്കാശ്രമണ്ടം പുഴുവെയൊന്നിനെ 7
സർവ്വഭൂതഗതിജ്ഞാനി പ്രാണിഭാഷയറിഞ്ഞവൻ
സർവ്വജ്ഞനന്നാപ്പുഴുവെപ്പാത്തിട്ടിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 8

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

പുഴുവേ! പേടിപൂണ്ടോൻ നീ മണ്ടുംമട്ടാണു കാണ്മതും
ചൊല്ലുകെന്തോട്ടു മണ്ടുന്നു നിനക്കു ഭയമെന്തുവാൻ. 9

പുഴു പറഞ്ഞു

ഈക്കുറുനാം വണ്ടിയുടെ ഘോഷം കേട്ടാണുപേടിമേ
വന്നാട്ടുന്നു മഹാബുദ്ധേ! ഘോഷമുണ്ടിത ഭീഷണം 10

കേൾക്കുന്നിതെന്നെക്കൊന്നിടൊല്ലെന്നു വെച്ചൊഴിയുന്നു ഞാൻ
കേൾപ്പേൻ ചമ്മട്ടിയേറിട്ടു ചീറും കാളകടേയുമേ 11
ഭാരമേറുന്നവറിൻറെയൊച്ച പാശ്ചത്തിലായ് പ്രഭോ
കാടിയ്ക്കും മത്തൃരുടെയും കേൾക്കുന്നു പല നിസ്വനം 12
പുഴുവാമെൻ തരക്കാരനാളാവില്ലിതു കേൾക്കുവാൻ
അതാണീട്ടാരുണഭയം വിട്ടൊഴിയ്ക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ 13
ചാക്കോ ദുഃഖം ജീവികൾക്കു ജിവിതം ബഹുദുല്ലഭം
അതാണുപേടിച്ചോടുന്നോൻ സുഖംപോയ് ദുഃഖമേല്ക്കാലാ 14

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടതിനോടോതീ പുഴുവേ സുഖമെങ്ങോടോ
നിനക്കു ചാക്കാണുസൌഖ്യം തിയ്യഗ്ര്യാനിയിലല്ലയോ 15
ശബ്ദം സ്പർശം രസംഗന്ധം പലമാതിരിഭോഗവും
പുഴുവേ! നീയറികയില്ലല്ലോ ചാക്കാണെടോ ഗ്രുണം. 16

പുഴു പറഞ്ഞു

ജീവൻ സജ്ജിയ്ക്കുമെല്ലാടമെനിയ്ക്കു സുഖമിങ്ങുമാം
എന്നോക്കുന്നോൻ മഹാപ്രാജ്ഞ! ജീവിപ്പാൻകൊതിയുണ്ടതിൽ
ഇതിലും വിഷയംമുറ്റുമുണ്ടു ദേഹാനുരൂപമായ്
സ്ഥിരങ്ങളും മാനുഷരും വിശേഷാൽ ഭിന്നഭോഗരാം 18
മനുഷ്യനായിരുന്നു ഞാൻ ശൂദ്രൻ ഭൂരിധനൻ പ്രഭോ!
അബ്രഹ്മണ്യൻ ക്രുശംസൻതാൻ പിശുക്കൻ വൃദ്ധിജീവനൻ 19
വാക്കാൽത്തീക്ഷ്ണൻ മതിക്കാരൻ ദ്വേഷിപ്പോനേവരേയുമേ
ക്രുദ്ധം കുറിച്ചുമുറയാൽപ്പരസ്വാഹരണോദ്യതൻ 20
വീട്ടിൽ മുമ്പിട്ടുണ്ണുവോൻ ഞാൻ ഭൃത്യാതിഥിജനങ്ങളിൽ
മാത്സര്യത്താൽ സ്വാദുകാമൻ ക്രുശംസൻ ഭരണപ്രിയൻ 21
ശ്രുദ്ധാഹൂതം ദേവപിതൃയജ്ഞത്തിന്നുള്ള ചോറു ഞാൻ
അത്ഥകാമാൽ കൊടുക്കാറില്ലന്നേകേണ്ടന്നവും പ്രഭോ! 22

ഗുപ്തമാമൊരിടംവാണു ശരണാഗതഭീതരെ
വിട്ടു പെട്ടെന്നു ഞാൻ കാത്തിലഭയാർത്ഥിജനങ്ങളെ 23
ധനം ധാന്യം പ്രിയപ്പെട്ട ഭാര്യവാസസ്സുവാഹനം
ശ്രീയും മനുഷ്യർക്കേണ്ടിട്ടസൂയപ്പെട്ടുപാഴിൽ ഞാൻ 24
പരസൌഖ്യം കാങ്കിലീഷ്യുപരൈശപ്യക്ഷയപ്രിയൻ
ത്രിവർഗ്ഗഘാതിയന്യർക്കു താന്തോന്നിത്തം തുടർന്നവൻ 25
ക്രൂശംസഗ്രണമേവുന്ന കർമ്മംചെയ്തിതു പണ്ടു ഞാൻ
പ്രിയാത്മജനെപിട്ടോണമതോർത്തുഠംത്താപമേല്ക്കുവേൻ 26
കാണുന്നില്ലാ നല്ല കർമ്മംചെയ്തതിന്നൊന്നുമേ ഫലം
പൂജിച്ചേൻ വൃദ്ധമാതാവെയച്ചിച്ചേനൊരു വിപ്രനെ 27
കരിയ്ക്കൽജ്ജാതിഗ്രണവാൻ ലോകത്താലെൻ ഗൃഹാഗതൻ
പൂജിയ്ക്കപ്പെട്ടിതതിഥിയതാണോർമ്മവിടാത്തു ഞാൻ 28
കർമ്മത്തിനാൽസ്സുഖം വീണ്ടും കിട്ടുവാൻ കാത്തിടുന്നു ഞാൻ
എന്നാലങ്ങോ നന്മചൊല്ലിക്കേഠംപ്പാന്മോഹം തപോധന! 29

---

118. ദാനധർമ്മം കിടോപാഖ്യാനം.

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ശുഭകർമ്മത്തിനാൽത്തിയ്യ്ക്കായും മോഹിപ്പതില്ല നീ
അതെൻറെ കർമ്മം പുഴുവേ!നീ മോഹത്തിൽപ്പെടാത്തതും 1
നിന്നെ ഞാൻ കാഴ്ചയിൽത്തന്നെ കേറിക്കൊഠംവൻ തപോ
[ബലാൽ
തപശ്ശക്തിയിലുംശക്തിയുള്ളതാം ശക്തിയില്ലെടോ. 2
അറിവേൻ പുഴുവേ!നീ ചെയ്തഘത്താൽപ്പുഴുവായതും
വീണ്ടും ധർമ്മം നേടിടും നീ ധർമ്മമിച്ഛിപ്പതാകിലോ 3

കർമ്മം ഭൂവിൽച്ചെയ്തതേല്പൂ വാനോർ തിയ്യക്കു ജാതിയും
മനുഷ്യരിൽധർമ്മവുമാം കാമമർത്ഥം ഗുണങ്ങളും 4
വാക്കുബുദ്ധി കൈകാൽകഥവിട്ട വിപശ്ചിത്താം നരന്നിഹ
മന്ദനു ജീവിതാർത്ഥിയ്ക്കു പിടുവാനുള്ളതെന്തിനി 5
ജീവിപ്പവൻ ചന്ദ്രസൂര്യപൂജചെയ്വൂ ദ്വിജോത്തമൻ
പുണ്യയാം കഥചൊല്ലുന്നോൻ പുഴുവേ'ചെല്ലമങ്ങു നീ 6
ഗുണഭൂതങ്ങൾ ഭൂതങ്ങളുപഭോഗിയ്ക്കുമങ്ങു നീ
അവടെയ്ക്കെത്തിടും നിന്നെ ബ്രഹ്മപത്തിലണയ്ക്കുവൻ 7
അവ്വണ്ണമെന്നോറു ചൊല്ലിപ്പുഴുതിനു വഴിയ്ക്കുതാൻ
യദൃച്ഛയാൽ വന്നുകേറീ വമ്പിച്ചിട്ടന്നവണ്ടിയും 8.
ചക്രംകേറിത്തകന്നിട്ടാപ്പുഴു മരിച്ചിതു കേവലം
പിറന്നു ക്ഷത്രവംശത്തിൽ ഭൂയ്യൗജസ്സിൻ കൃപാബലാൽ 9
ചെന്നാനാ മുനിയെക്കാണ്മാൻ മുറ്റും ജന്മത്തിലായവൻ
മുള്ളൻപന്നിയുടമ്പോലെ മൃഗപക്ഷിപ്പിറപ്പിലും 10
ശപാകശ്രുദ്രചൈശ്യാവ്വീപതിജന്മത്തിലും ശരി
സത്യവാക്കാമാ മഹർഷിയേവം ചൊല്ലിയൊരാപ്പുഴു
കർമ്മയോടും കാൽപിടിച്ചു തലയിൽക്കൈകൊടുക്കുപ്പിയും. 11

പുഴു പറഞ്ഞു

ഇതല്ലോ വലുതാം സ്ഥാനമിഷ്ടം പത്തുഗുണങ്ങളാൽ
പുഴുവായിട്ടിരുന്നിട്ടു രാജപുത്രത്വമേറ്റു ഞാൻ 12
എന്നെയേറ്റുന്നിതുക്കേറും ചൊന്നണിഞ്ഞുള്ളൊരാനകം
തേരിൽപ്പൂട്ടിയ കാംബോജമുഖ്യാശ്വങ്ങളുമങ്ങിനേ 13
ഉഷ്ട്രാശ്വതരയുക്തങ്ങൾ വഹിപ്പു വാഹനങ്ങളും
ബാന്ധവാമാത്യരൊത്തീ ഞാനുണ്ണുന്നു മാംസഭോജനം 14
സുവാസഭവനംതോറും സുഖത്തിൽ ശ്ലാഘ്യമത്തകം
കേറിസ്സുഖിച്ചുറങ്ങുന്നോൻ മഹാഭാഗ! സുപൂജിതൻ 15
പുലർകാലംതോറുമെത്തിസ്സൂതമാഗധവന്ദികം
ഇന്ദ്രനെസ്സുരർമട്ടെന്നെ വാഴ്ത്തുന്നു പ്രിയവാദികം. 16

തേജസ്സേറും സത്യസന്ധൻ ഭവാൻ കരുണചെയ്കയാൽ
പുഴുവായിട്ടിരുന്നിട്ടു രാജപുത്രത്വമേറ്റു ഞാൻ 17
നമസ്കാരം മഹാപ്രാജ്ഞ! ചെയ്യുന്നെന്തരുൾ ചെയ്കണേ
നിൻതപോബലനിർദ്ദിഷ്ടമിതു നേടിയതാണു ഞാൻ. 18

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

എന്നെയച്ചിച്ചു രാജാവേ! വാക്കാലങ്ങു യഥേച്ഛയാൽ
നിനക്കിന്നും പുഴുനിലയോർമ്മയുണ്ടു ജുഗുപ്സിതം 19
നീ പണ്ടുനേടിവെച്ചുള്ള പാപം മുടിയുകില്ലെടോ
നൃശംസൻ ഘാതകൻ ദ്രവ്യപരനാം ശൂദ്രനായവൻ 20
എന്നെക്കണ്ടെത്തി നീയെന്നാലതേ നല്ലതു ചെയ്ക നീ
തിര്യഗ്യോനിയിലാപ്പെട്ടിട്ടെന്നെയച്ചിച്ചയാലുമേ 21
ഇനി നീ രാജപുത്രത്വം വിട്ടേല്ക്കും ബ്രാഹ്മണത്വവും
ഗോബ്രാഹ്മണാർത്ഥം യുദ്ധത്തിൽ ഹോമിച്ചും പ്രാണനെസ്സദയം
രാജപുത്ര! സുഖം നേടിബ്ഭരിദക്ഷിണയജ്ഞവും
പിന്നെ മോദിച്ചിടും വിണ്ണിലവ്യയൻ ബ്രഹ്മമായ് സുഖി. 23

തിര്യക്ത്വം വിട്ടേല്പതാം ശൂദ്രഭാവം
ശൂദ്രൻ വൈശ്യം വൈശ്യനോ ക്ഷത്രിയത്വം
വൃത്തശ്ലാഘിക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണത്വം
സദ്ഗം പുണ്യം ബ്രാഹ്മണൻ സാധുവൃത്തൻ. 24

---

119. ദാനധർമ്മം കീടോപാഖ്യാനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രധർമ്മം നേടിയവനോർമ്മയോടൊത്തു വീര്യവാൻ
കീടത്വംവിട്ട രാജാവേ! വൻതപം ചെയ്തതേറവും 1
ധർമ്മാർത്ഥമൊത്തവന്നുള്ള വൻതപം പാർത്തുകണ്ടതിൽ
അങ്ങുചെന്ന ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൻ ശ്രീവേദവ്യാസനപ്പൊഴേ. 2

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷാത്രം ദേവവ്രതം കീടി! ത്രതങ്ങളുടെ രക്ഷയാം
ക്ഷാത്രം ദേവവ്രതം ധ്യാനിച്ചങ്ങു വിപ്രതപമേല്ലുമേ 3
മുറ്റും പ്രജകളെക്കാക്കു പുണ്യപാപജ്ഞനാത്മവാൻ
ശുഭകാമങ്ങൾ പങ്കിട്ടും പാപൌഘംശുദ്ധിചെയ്യുമേ 4
ആത്മവാനായ്വാഴ്ക നന്ദ്യാ സ്വധർമ്മാചരണോദ്യതൻ
ക്ഷാത്രദേഹത്തെവിട്ടിട്ടു പിന്നെ വിപ്രതപമേല്ക്കു നീ. 5

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അവൻ പിന്നെക്കാട്ടുകേറിയെന്നിട്ടും ഹേ യുധിഷ്ഠിര!
മഹർഷിച്ചൊൽകേട്ടു ധർമ്മാൽ പ്രജാരക്ഷ കഴിച്ചുതാൻ 6
ഏറെക്കാലം വൈകിടാതാപ്പുഴ പാർത്ഥിവസത്തമ!
പ്രജാപലനധർമ്മത്താൽച്ചുത്തു വിപ്രതനേടിനാൻ 7
അവനേ വിപ്രനായ്ക്കണ്ടു വീണ്ടുമാപ്പേർപുകഴ്ന്നവൻ
പുഴന്നെള്ളീ മഹാപ്രാജ്ഞൻ ശ്രീവേദവ്യാസനപ്പൊഴേ. 8

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ഹേ! ഹേ! ശ്രീമൻ! ബ്രാഹ്മണേന്ദ്ര! തെറ്റിപ്പോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ശുഭംചെയ്താൽ ശുഭംജന്മം പാപത്താൽപ്പാപയോനിയാം 9
ധർമ്മജ്ഞ! വന്നുകൂടിടും പാപത്തിൻഫലമാതിരി
പുഴവേ! നീ മൃത്യുഭയാൽ നടുങ്ങീടേണ്ടൊരിയ്ക്കലും. 10
ധർമ്മലോപഭയംവേണം നീ ചെയ്കുത്തമധർമ്മമേ.

പുഴ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! ഭവാൻമൂലം സുഖാൽസ്സുഖവുമേറ്റു ഞാൻ
ധർമ്മമൂലശ്രീയുമേറ്റേൻ പാപംതീർന്നവിധത്തിലായ്. 11

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവന്മൊഴിയാൽക്കീടം ബ്രാഹ്മണ്യംപൂണ്ട ദുർല്ലഭം
യജ്ഞയൂപശതം നാട്ടിയായവൻ മന്നിൽ മന്നവ! 12
പിന്നീടാ ബ്രഹ്മസാലോക്യംനേടിനാൻ ബ്രഹ്മവിത്തമൻ
സനാതനബ്രഹ്മപദം പാർത്ഥ! നേടീടിനാൻ പുഴ 13
സചകർമ്മഫലസംസിദ്ധം വ്യാസവാക്കാലെയപ്പൊഴേ
ഹതരായീ പ്രഭാവത്താൽ ക്ഷത്രപുംഗവരാമവർ 14
പുണ്യസൽഗതിയും നേടീ മകനേ! മാഴ്കിടേണ്ട നീ.

---

120. ദാനധർമ്മം മൈത്രേയഭിക്ഷു

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തപസ്സു വിദ്യദാനം താനിവയിൽശ്രേഷ്ഠമെന്തുവാൻ
ചോദിയ്ക്കുന്നോൻ സത്തമ! ഞാനതു ചൊല്ല പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
മൈത്രേയനുടെ സംവാദം കൃഷ്ണദ്വൈപായനനൊടും
രാജാവേ! വ്യാസനജ്ഞാതചരിതം സഞ്ചരിയ്ക്കവേ 2
മൈത്രേയനേച്ചെന്നു കണ്ടു കാശിയിൽ സൈരിണീകുലേ
ആ മുനിപ്രവരൻ വന്നതറിഞ്ഞിട്ടങ്ങിരുത്തിയും 3
പൂജചെയ്തിട്ടു മൈത്രേയനൂട്ടിനാൻ മുഖ്യഭോജനം
ഗുണമേറും സർവ്വകാമമുഖ്യന്നാത്തൊരുജിച്ചവൻ 4
പോകുമ്പോഠംപുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു പ്രീതൻ കൃഷ്ണൻ മഹാശയൻ
ചിരിയ്ക്കുമാക്കൃഷ്ണനെപ്പാർത്തോതീ മൈത്രേയനിങ്ങിനെ 5

ധർമ്മാത്മാവേ! ഹേതുപൊല്ല ചിരിയ്ക്കുന്നുണ്ടിതെന്തുവാൻ
ധൃതിമാനാം തപസ്വിയ്ക്കീപ്രമോദംവന്നതെന്തുവാൻ 6
അഭിവാദ്യംചെയ്ക നമിച്ചിതുമോദിയ്ക്കുവേൻ ദ്വിജ!
എനിയ്ക്കുള്ള തപോഭാഗ്യം മഹാഭാഗ്യം ഭവാനേറയും 7
ഭിന്നാചാരത്തൊടും താത! ഭിന്നസൌഖ്യാത്മവൃത്തിയാൽ
കുറച്ചന്തരമായ്ക്കാണ്മേൻ വിശിഷ്ടപ്പെട്ടമനുഷ്യരിൽ. 8

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

അതിച്ഛന്ദാതിവാദങ്ങൾകൊണ്ടാണീച്ചിരിചെന്നതും
അസത്യം വേദവചനം വേദവും പൊളിപൊല്ലയോ 9
സ്ഥാനങ്ങൾ മൂന്നുതാൻചൊൽവൂ പുരുഷനുത്തമംവ്രതം
ദ്രോഹിയ്ക്കാല്ലാ കൊടുക്കേണം പരം സത്യമുരയ്ക്കണം 10
എന്നുവേദോക്തമൃഷികൾ പണ്ടേ ചൊല്ലിയിരിപ്പതാം
നമുക്കിന്നും കൃത്യമിതു മുന്നമേ കേട്ടിരിപ്പതാം 11
മഹാഫലവുമായ്ത്തീരുമമ്മട്ടാം സുപ്രദാനവും
തൃഷ്ണയുള്ളോനങ്കു നല്കിയസൂയിയ്ക്കാതൊരുള്ളോട്ടം 12
തൃഷിതൻ നീ തൃഷിതനാമെനിയ്ക്കീവൃത്തിതന്നതിൽ
മഹാലോകംനേടി മഹായജ്ഞങ്ങൾവഴി നീ പ്രഭോ! 13
എന്നാൽദ്ദാനപവിത്രാഢ്യതപസ്സാലുൾതെളിഞ്ഞു ഞാൻ
പുണ്യത്തിൻറെ നിൻസത്വം പുണ്യത്തിൻറെകാഴ്ചയും 14
പുണ്യത്തിൻറെ നിൻഗന്ധം കാണ്മേൻ കർമ്മവിധാനജം
സ്നാനാനുലേപങ്ങളേക്കാൾത്താത! മെച്ചപ്പെട്ടംപടി 15
ശുഭം മുറും പവിത്രത്തിൽദ്ദാനംതാനുത്തമം ദ്വിജ!
മുറും പവിത്രത്തിൽവെച്ചു ദാനം മേലല്ലയെങ്കിലോ 16
ഇങ്ങു വേദോക്തങ്ങളേവ മേലെയായ്പ്പറയുന്നു നീ
അവറിൽ ശ്രേഷ്ഠമാംദാനമിതിലിങ്ങില്ല സംശയം 17
ദാനവാന്മാർതീർത്തവഴിയല്ലോ ചൊൽവൂ മനീഷികൾ
പ്രാണദാതാക്കളവർതാനവരിൽധർമ്മനില്പുമാം 18

വേദാദ്ധ്യയനമെമ്മട്ടാണെമ്മട്ടിന്ദ്രിയനിഗ്രഹം
സർവ്വത്യാഗവുമെമ്മട്ടമ്മട്ട ദാനവുമുത്തമം 19
ഭവാൻ താത! മഹാബുദ്ധേ! ശോഭനം സുഖമേല്ക്കുമേ
സുഖാൽസ്സുഖതരം നേട്ടം നേടീട്ടും മതിമാൻനരൻ 20
എന്നാൽ നമുക്കും പ്രത്യക്ഷം കാണാവുന്നതസംശയം
ശ്രീമാന്മാർ മുതൽ നേടുന്ന ദാനംയജ്ഞംപരംസുഖം 21
സുഖത്തിന്നപ്പുറം ദുഃഖം ദുഃഖത്തിന്നപ്പുറം സുഖം
കാണുന്നുണ്ടു മഹാപ്രാജ്ഞ! സ്വഭാവപ്പടി തീർച്ചയായ് 22
ഇങ്ങു വൃത്തം മൂന്നുവിധം നരന്നൊന്നാർ മനീഷികൾ
പുണ്യമൊന്നും പാപമൊന്നും പുണ്യാപുണ്യമൊഴിഞ്ഞതും 23
അവന്നു വൃത്തം കാണ്മീലാ കാണ്മീലവന്നു പാതകം
ഏവം സ്വകർമ്മസംസിദ്ധം പുണ്യമില്ലില്ല പാതകം 24
യജ്ഞദാനതപശ്ശീലർ നരന്മാർ പുണ്യകർമ്മികൾ
ഭൂതദ്രോഹം ചെയ്തവെങ്കിൽപ്പാപംചെയ്തവരാമവർ 25
ദ്രവ്യം നേടുകയാം ദുഃഖമേല്ക്കയാം താൻ പതിയ്ക്കയാം
അതിൽനിന്നന്യമാം കർമ്മം പുണ്യമല്ലല്ല പാപവും 26
രമിയ്ക്ക വായ്ക്ക മോദിയ്ക്ക കൊടുക്കുക യജിയ്ക്ക നീ
നിന്നോത്തോല്പിയ്ക്കില്ല വിദ്വാന്മാരും താപസരും ശരി. 27

---

121. ദാനധർമ്മം മൈത്രേയഭിക്ഷു

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടുത്തരംചൊല്ലീ മൈത്രേയൻ കർമ്മപൂജിതൻ
പുരശ്രീയുള്ളവംശത്തിൽപ്പിറന്നോൻ സുശ്രുതൻ ബുധൻ. 1

മൈത്രേയൻ പറഞ്ഞു

തക്കമില്ലാ മഹാപ്രാജ്ഞ! ഭവാൻ ചൊന്നതിങ്ങിനെ
ഭവാനേറ സമ്മതത്തോടും തെല്ല ചൊല്ലീടുവൻ വിഭോ 2

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

എന്തെന്തിച്ഛിപ്പു മൈത്രേയ!യെത്രയ്യെങ്ങിനെയെങ്ങിനെ
തത്വംചൊല്ലു മഹാപ്രാജ്ഞ! കേൾപ്പോൻ നിന്നുടെവാക്കു ഞാൻ
നിർദ്ദോഷം നിർമ്മലം ദാനപരമായോരു ഭാഷിതം
വിദ്യാതപങ്ങളാലല്ലോ ഭാവിതാത്മാവു നീ ദൃഢം 4
ഭവാനേറ ഭാവിതാത്മതപങ്കൊണ്ടീ ലാഭം പെരുത്തുമേ
വീണ്ടും ബുദ്ധിയൊടോക്കുന്നോൻ സത്വസമൃദ്ധതപസ്സുമായ് 5
ഭവാനെക്കാണുകയാൽത്തന്നെ ഞങ്ങൾക്കഭ്യുദയംവരും
നിൻപ്രസാദമിതോക്കുന്നോനെന്നാൽക്കർമ്മം സത്ഭാവമാം 6
തപംശ്രുതം ജന്മമെന്നിതത്രേ ബ്രാഹ്മണ്യകാരണം
ഗുണംമൂന്നും തികഞ്ഞുള്ളോനെന്നാലായവനാം ദ്വിജൻ 7
അവനു തൃപ്തിയായീടിൽത്തൃപ്തരാം പിതൃദേവകൾ
അറിവുള്ളോർക്കധികമൊന്നില്ലാ ബ്രാഹ്മണനെന്നിയേ 8
ഇതൊക്കെക്കുരിരുട്ടാണിങ്ങനിയാവല്ലൊരെണ്ണവും
ചാവുണ്ണ്യം നടക്കില്ലാ ധർമ്മാധർമ്മമൃതാനൃതം 9
വിളയേറുന്ന വയലിൽ ഫലംനേടീടുമേ നരർ
അമ്മട്ടറിവെഴുന്നോനിൽക്കൊടുപ്പോൻ ഫലമേറിടും 10
ശ്രുതവൃത്തങ്ങളുടയ വിപ്രനെക്കിട്ടിടായ്കിലോ
ദാനം വാങ്ങാൻ ധനികർതൻ ധനംനിഷ്ഫലമായിടും 11
അജ്ഞനുണ്മോൻ പോക്കുമത്മതുണ്മോനെക്കെടുക്കുമേ
പതിയ്ക്കുമന്നമതിനെക്കെടുപ്പോൻ കെട്ടുപോം ജളൻ 12
അന്നമുണ്ണും പ്രബുധൻ വീണ്ടുമുണ്ടാക്കുമീശ്വരൻ
അന്നത്താലവനുണ്ടാകുമതിൽസ്സൂക്ഷ്മം വ്യതിക്രമം 13
കൊടുപ്പോനെത്രുവാൻ പുണ്യമതുതാൻ വാങ്ങുവോനുമേ
കേറുചക്രം നടത്താവല്ലെന്നുചൊൽവൂ മഹർഷികൾ 14
ശ്രുതവൃത്തങ്ങളുടയ വിപ്രന്മാരെങ്ങിരിപ്പതോ
അങ്ങു പുണ്യം ദാനഫലമേല്ക്കുമിങ്ങും പരത്തിലും 15
ജന്മസംശുദ്ധരെവരോനിത്യമേറാം തപസ്വികൾ
ദാനാദ്ധ്യയനസമ്പന്നരവർതാൻ പൂജ്യരെപ്പൊഴും 16
ആസ്സുജ്ജനം തീർത്തവഴി ചൊല്ലുന്നോൻ മോഹമേറിടാ
സത്ഗതിത്തിപ്പവരവർ യജ്ഞവാഹർ സനാതനർ. 17

122. ദാനധർമ്മം മൈത്രേയഭിക്ഷു

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതിയോരാബ്രഹ്മചാരി മൈത്രേയനൊട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
ഭാഗ്യം നിയറിയുന്നുണ്ടു ഭാഗ്യം നിൻബുദ്ധിയിങ്ങിനെ 1
ലോകരിങ്ങു പുകഴ്ത്തുന്ന മുറുമായ്വ ന്നതങ്ങളെ
രുപഗവ്വായോ ഗവ്വസ്സീഗവ്വങ്ങളസംശയം 2
ഭാഗ്യാൽബ്ബാധിപ്പില നിന്നെത്തൊവാനുഗ്രഹമാണിതും
നിന്നോടോരുമെഴും ദാനാൽപ്പറയുന്നതു കേൾക്ക നീ 3
ഇങ്ങുള്ളാഗമശാസ്ത്രങ്ങൾ പരം മുറും പ്രവൃത്തികൾ
ഇവ വേദത്തെമുമ്പാക്കിത്തുടന്നവയഥാക്രമം 4
ഞാൻ ദാനത്തെപ്പുകഴ്ത്തുന്നു ശ്രുതവും തപവും ഭവാൻ
തപം പവിത്രംവേദത്തിനാത്മപം സ്വർഗ്ഗസാധനം 5
തപസ്സിനാൽ മഹൽപ്രാപ്തി നാം കേൾപ്പു വിദ്യയാലുമേ
തപസ്സുകൊണ്ടുതാൻ പോക്കാം മറുള്ള ദുരിതങ്ങളെ 6
എന്തെന്തു ഫലമിച്ഛിച്ചു തപംചെയ്യുന്നു പൂരുഷൻ
അതൊക്കെ നേടിടാം വിദ്യയാലുമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 7
ചേരാത്തതേറുകൂടാത്തതെത്താത്തതുമജയ്യവും
എല്ലാം തപസ്സാൽ നേടീടാം തപസ്സോ ബലവത്തരം 8
കൾകൂടിപ്പോൻ കവരുവോൻ ഭ്രൂണഘ്നൻ ഗുരുതല്പഗൻ
തപസ്സാലവരെല്ലാരും പാതകംവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും 9
സർവ്വവിദ്യൻ നോട്ടമുള്ളോനേതേതു നിലയാകുമോ
തപസ്വിയുമതിന്മട്ടാണവക്കെന്നും വണങ്ങണം 10
പൂജ്യർ മുറും ജ്ഞാനധനർ തപസ്വികളുമങ്ങിനെ
ദാതാക്കൾ സുഖമേല്ക്കുന്നു പരത്തിൽ ശ്രീയിവറിലും 11
ബലവത്തരമീ ലോകം ബ്രഹ്മലോകവുമങ്ങിനെ
അന്നദാനാൽസ്സുകൃതികൾ നേടീടുന്നിതു ലൌകികം 12
പൂജിച്ചാലിവർ പൂജിപ്പു മാനിച്ചാൽച്ചെയ്വു മാനനം
എന്നും ദാതാവെങ്ങവിടെയൊക്കെസ്സംസ്കൃതനായിടും 13

ചെയ്യാത്തോനും ചെയ്യുവോനും നേടുമാക്കേതതങ്ങിനേ
മേലെയോ താഴെയോ സ്വന്തലോകങ്ങളവനാരിടും 14
നീനേടുമന്നപാനങ്ങളേതെല്ലാം നീ നിനപ്പതോ
മേധാവിയാം കുലീനൻ നീ ശ്രുതവാനാനുശംസ്യവാൻ 15
മൈത്രേയ!കൌമാരചാരിവ്രതിയായ് സ്ഥൈര്യമേല്ക്കു നി
ഇതെടുക്കുക മുമ്പിട്ട ഗൃഹസ്ഥരുടെ ധർമ്മമേ 16
പതി വേട്ടവളിൽത്തുഷ്ടൻ പതിയിൽത്തുഷ്ട വേട്ടവൾ
ഇതേതൊരു കുലത്തിങ്കലതിൽക്കല്യാണമൊക്കെയും 17
വെള്ളത്താൽഗ്ഗാത്രമലമട്ടഗ്നിയാലിരുൾപോലെയും
ദാനത്താലും തപസ്സാലും പാപമൊക്കെക്കളഞ്ഞിടാം 18
സ്വസ്തിയേല്ക്കുക മൈത്രേയ!ഗൃഹംപൂകുന്നു സാധു ഞാൻ
ഇതുള്ളിൽവെച്ചുകൊള്ളേണമെന്നാൽ ശ്രേയസ്സുവന്നിടും 19
മൈത്രേയവനനെക്കുപ്പി പ്രദക്ഷിണമണഞ്ഞുടൻ
ഭഗവൻ സ്വസ്തിയേറാലുമെന്നോതീ തൊഴുതങ്ങിനേ. 20

---

123. ദാനധർമ്മം: ശാണ്ഡിലിസുമനാസംവാദം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സൽസ്ത്രീജനസമാചാരം സർവ്വധർമ്മജ്ഞസത്തമ!
അങ്ങോതിക്കേൾക്കുവാൻ മോഹമുണ്ടു ചൊല്ലു പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സർവ്വജ്ഞ!സർവ്വതപജ്ഞ വീരശാണ്ഡിലിയോടുതാൻ
വിണ്ണിൽവെച്ചിട്ടു ചോദിച്ച സുമനാഭിധകൈകയി 2
കല്യാണി!യെന്തു വൃത്തത്താലെന്താചാരത്തിനാലുമാം
സർവ്വപാപങ്ങളുംപോക്കി വിണ്ണിൽ നീ വന്നണഞ്ഞതും 3
അഗ്നിജ്വാലകണക്കുണ്ടു തേജസ്സാലുജ്വലിപ്പു നീ
തിങ്കൾപ്പൈൺമകളെപ്പോലെ ഭാസ്സോടും വിണ്ണിൽ വന്നവൾ 4

പൊടിപറ്റാത്ത വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചോൾ തളരാത്തവൾ
വിമാനമേറിശ്ശോഭിപ്പൂ സഹസ്രഗുണവീര്യയായ് 5
പ്പെറുതാകും തപോദാനവിനയംവഴിയായ്വരാ
ഇഹലോകത്തിങ്കൽ നീ വന്നതെന്നോടോതുക തത്വമായ്. 6
എന്നാസ്സുമന ചോദിയ്ക്കേ മധുരം ചാരുഹാസിനി
മെല്ലെസ്സുമനയോടായിച്ചൊല്ലിനാളിതു ശാണ്ഡിലി. 7
കാഷായംചുറ്റിയിട്ടല്ലാ വല്ക്കലം ചാത്തിയല്ല ഞാൻ
മുണ്ഡയായ്ജ്ജടിലതപംപൂണ്ടല്ലാ വിണ്ണിലണഞ്ഞതും 8
ഹിതമല്ലാത്ത വാക്യങ്ങൾ പരുഷങ്ങളുമൊന്നുമേ
അപ്രമത്ത പറഞ്ഞിട്ടില്ലെൻ ഭർത്താവോടൊരിയ്ക്കലും 9
ദേവകാര്യം പിതൃക്കാര്യം പൂജയിൽ ബ്രാഹ്മണർക്കുമേ
പ്രമാദമെന്യേ ഞാൻ നിന്നോൻ ശശ്രൂശാശ്രൂരവശ്യയായ് 10
ഏഷണിപ്പണിചെയ്യാറില്ലിതെന്നുള്ളിൽപ്പെടില്ലെടോ
പടിയ്ക്കൽച്ചെന്നുനില്ക്കാറില്ലേറെച്ചൊല്ലാറുമില്ല ഞാൻ 11
കള്ളച്ചിരിചിരിക്കാറില്ലഹിതം ക്രിയയാലെ ഞാൻ
കളിവായ് വെളിവായിട്ടും ചെയ്യുമാറില്ല ചൊറുമേ 12
കാര്യത്തിന്നായ്പ്പോയ് ഗൃഹത്തിൽവന്ന ഭർത്താവിനെ സദയം
ആസനത്തിലിരുത്തിസ്സശ്രദ്ധം പൂജിപ്പതുണ്ടു ഞാൻ 13
സമ്മതിയ്ക്കാതെയുള്ളന്നം കൊണ്ടോടാതുള്ള ഭോജ്യവും
ഭക്ഷ്യവും ലേഹ്യവും മറ്റും വജ്ജിച്ചീടാറുമുണ്ടു ഞാൻ 14
കുടുംബകാര്യമേതാനുമുദ്ദേഹം പാർത്തിരിയ്ക്കുവേ
കാലത്തെഴുന്നോറതൊക്കെച്ചെയ്തിയ്ക്കും ചെയ്യുമങ്ങു ഞാൻ 15
ഭർത്താവു വല്ലകാര്യാർത്ഥം നാട്ടുവിട്ടുഗമിയ്ക്കിലോ
പലമംഗളവും ചെയ്തു നിയതം വാഴുമപ്പൊൾ ഞാൻ 16
അഞ്ജനം രോചനസ്നാനം പുമാലയനുലേപനം
മോടിയും കണവൻ പോയവാറു കൊണ്ടാട്ടുകില്ല ഞാൻ. 17
സുഖിച്ചുറങ്ങും പതിയെയുണർത്തീടാറുമില്ല ഞാൻ
ഇടയ്ക്കുകാര്യങ്ങളിലുമതേ തോഷിപ്പിതെന്മനം 18
കഴക്കാറില്ല പതിയെക്കുടുംബാർത്ഥം സദായ്പ്പൊഴും
രസദ്രവ്യമൊളിവായ്വെയ്ക്കും ഗൃഹം വൃത്തിവരുത്തി ഞാൻ 19

ഈദ്ധമ്മമാഗ്ഗം സശ്രദ്ധം പാലിച്ചീടുന്നൊരംഗന
സ്ത്രീകളിൽപ്പൂജ്യയാം വാനിലരുന്ധതി കണക്കിനേ. 20

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതാസ്സമനയോടോതിദ്ധിരയാകുന്ന ദേവിയാം
പതിധമ്മം യോഗ്യയവം മറഞ്ഞാളുടനപ്പൊഴേ 21
ഈയാഖ്യാനം പാണ്ഡുപുത്രപവ്വംതോറും പഠിപ്പവൻ
ദേവലോകത്തിലെത്തീട്ടു നന്ദനംവാണിടും സുഖം. 22

---

124. ദാനധമ്മം ഹരിണകൃശകാഖ്യാനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

സാമംദാനമിവറിങ്കൽ ശ്രേഷ്ഠമെന്തു ഭവന്മതം
ചൊന്നാലും ഭരതശ്രേഷ്ഠ!മേലയായ് നില്പതെന്തുവാൻ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സാമത്താൽ പ്രീതനാമേകൻ ദാനത്താൽപ്പിന്നെയന്യനും
ആ സ്വഭാവം കണ്ടുവേണമതിലൊന്നു നടത്തുവാൻ. 2
ഭരതശ്രേഷ്ഠ!കേട്ടാലും രാജൻ!സാന്ത്വപൂണങ്ങളെ
ക്രൂരജീവികളും സാന്ത്വംകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടുംപടി 3
ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
രാക്ഷസൻ പിടികൂടീട്ടും കാട്ടിൽവിട്ടിതു വിപ്രനെ 4
വിജനക്കാട്ടിൽ വാകുബുദ്ധി വിഭവംപൂണ്ടൊരന്തണൻ
കഷ്ടമേതിന്നു വാനന്നും രക്ഷസ്സാലേ ഗൃഹീതനായ് 5
ആബ്ഭീമരൂപനെക്കണ്ടു ബുദ്ധിശ്രുതിയെഴുന്നവൻ
സാമംപ്രയോഗിച്ചു മോഹം വ്യഥയും പെട്ടതില്ലവൻ 6
രാക്ഷസൻ വാക്കുകൊണ്ടോടിച്ചോദിച്ചു ദ്വിജനോടുടൻ
വിടാം ചൊല്ലെൻ മോദ്യമെന്തേ വിളത്തോറംമെലിഞ്ഞുഞാൻ

കട്ടോത്തിട്ടാ രാക്ഷസന്റെ ചോദ്യത്തിന്നുടനന്തണൻ
അവ്യഗ്രനിഗ്രാഥകളാൽസ്തുതരം ചൊല്ലിയുത്തരം. 8

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

വിദേശസ്ഥൻ വിലോകസ്ഥൻ നീ സുഹൃത്തുക്കളെന്നിയേ
വൻഭോഗമേറുകൊൾകെന്നാം വിളത്തതിൽമെലിഞ്ഞു നീ 9
സാധുപഹാരംചെയ്താലും നിന്റെ മിത്രങ്ങാം രാക്ഷസ!
വെറുക്കാംതൻ തൊറിനാലെ വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 10
ധനൈശ്വര്യാഢ്യരാം സ്വബ്ധർ താഴ്ന്നോർനിന്റെഗുണങ്ങളാൽ
നിന്ദിച്ചേയ്യാം നിന്നെയെന്നാൽ വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ
ഗുണവാൻ നീ വിഗുണരെക്കണ്ടേയ്യാം മാനമേറുമേ
അജ്ഞരെ പ്രാജ്ഞവിനയി വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 12
കൊറില്ലാഞ്ഞു കുഴങ്ങീട്ട വൃത്യുപായവിഗഹിനീ
നട്ടങ്ങിയേയ്യാം മാഹാത്മ്യാൽ വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 13
നീ ബാധിച്ചള്ളൊരാളാത്മപീഡയേറായ്മനാകയാൽ
നിന്നെജ്ജയിച്ചെന്നോത്തേയ്യാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞുനീ 14
വിമാഗ്ലക്ലിഷ്ടരായ് ക്കാമക്രോധാക്രാന്തജനങ്ങളെ
നീ ചിന്തിയ്യുന്നിതെന്നാവാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 15
താൻ പ്രാജ്ഞനെന്നോത്തിട്ടും നീ യജ്ഞനാർ കൂട്ടിനുള്ളവൻ
ദുർവ്വൃത്തിയാൽ ക്ഷീണനാവാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 16
മിത്രാകാരൻ ശത്രുവാകുമൊരാളായ്നടപ്പിനാൽ
നിന്നെച്ചതിച്ചോടിയെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 17
കായ്യം വെളിയ്യാക്കിയേയ്യാം രഹസ്യകുശലൻ കൃതി
തജ്ഞർതൻ പൂജയേല്ലാതാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 18
അസത്തുക്കളിരിയ്യുമ്പോൾ നിശ്ശങ്കമുരചെയ്തിലും
നിൻഗുണം തെളിവീലെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 19
നേച്ചുവരിച്ചില്ലാത്തോൻ കേവലം വീര്യമുള്ളവൻ
ഹതത്തിച്ചിച്ചിരിയ്യാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 20
തപസ്സുകാശനാംനിന്നെയാരണ്യവ്രതകാംക്ഷിയെ
ബന്ധുക്കൾ കൊണ്ടാടിടാതാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 21

ഭാര്യയിൽ പ്രിയനാം നിൻെറയയൽക്കാരൻ മഹാധനൻ
യുവാവോമൽക്കാമിയാവാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 22
ധനികന്മാർ നടുക്കങ്ങുപറയും മുഖ്യവാക്കുമേ
കാലോചിതം വിളങ്ങാതാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 23
ഉറപ്പായ്ക്കേട്ട സഖിയാം മൂർഖനെക്കോപമേല്പൂവേ
അടക്കാനായതില്ലെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 24
നിന്നെയീപ്സിതകൃത്യത്തിലൊന്നിൽക്കൊണ്ടേപ്പെട്ടുത്തിയും
ഒരാളെന്നും കാത്തിരിയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 25
സുഹൃണാഢ്യൻ പൂജ്യനാകും നിന്നെ നൂനം സുഹൃത്തൊരാൾ
എൻകായ്മെന്നോത്തിരിയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 26
ഉള്ളിലുള്ളോരഭിപ്രായം ലജ്ജയാൽ വെളിവാക്കുവാൻ
പോരാഞ്ഞു വയ്യെന്നായേയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞുനീ 27
പാരിൽ നാനാബുദ്ധിരുചിക്കാർ മനുഷ്യരെയൊക്കെ നീ
ഗുണാൽ നേടാനോത്തിരിയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 28
അവിടുപാൻ ഭീരുവല്പാത്മാൽ വിദ്യാവിക്രമദാനജം
യശസ്സിച്ഛിപ്പതുണ്ടെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 29
നീയേറെനാൾ കൊതിയ്ക്കുന്ന ഫലംനേടാതിരിയ്ക്കുവേ
അന്യർ ചെയ്ത ഹരിച്ചേയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 30
താൻ ചെയ്ത ദോഷംതാൻ തന്നിലൊന്നുകാണാതെയുള്ള നീ
വെറുതേ ശപിച്ചനായേയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 31
ഗൃഹസ്ഥരായും നല്ലോരെക്കണ്ടും കാടാണ്ടു ദുഷ്ടരെ
മുകുരേ ഗൃഹമാണ്ടിട്ടും വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 32
ക്ഷയംപൂണ്ടഴലാണ്ടത്മഗുണമറുള്ളോരിഷ്ടരെ
മോചിപ്പിയ്ക്കാനായിടാതാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 33
ധർമ്മമത്മം കാമ്യമൊത്ത കാലത്തോതിയ നിന്മൊഴി
ഫലിയ്ക്കുന്നില്ലെന്നുമാവാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 34
മൂഢർ തന്നുള്ള മുതൽകാം മനീഷി കഴിവിനു നീ
വാങ്ങിക്കഴികയാണെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 35
ദുഷ്ടർ വലിപ്പുതായ്ക്കണ്ടും നല്ലോർ താഴ്ത്തുകണ്ടുമേ
നിത്യം ഗർഹിപ്പു നിയെന്നാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 36

തമ്മിൽപ്പിണഞ്ഞുമിഷ്ടക്കായ് പ്രിയംചെയ്യാൻ നിനപ്പു നീ
തടസ്ഥത്തിൽപ്പെട്ടിരിയ്ക്കാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 37
വിക്രമസ്ഥശ്രോത്രിയരെ യജിതേന്ദ്രിയവിജ്ഞരെ
അനുകമ്പിച്ചോക്കയുമാം വിളത്തതിൽ മെലിഞ്ഞു നീ 38
ഏവംപൂജിച്ച രക്ഷസ്സങ്ങെതിർപൂജിച്ചു വിപ്രനെ
സഖിയാക്കുകയും ചെയ്തു സത്തും നല്കിയയച്ചതേ. 39

---

125. ദാനധർമ്മം പിതൃരഹസ്യം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മനുഷ്യജന്മം നേടിട്ടു കർമ്മക്ഷേത്രം സുദുല്ലഭം
ശ്രേയോത്ഥിയദ്രവ്യനെന്തു ചെയ്തീടേണ്ടു പിതാമഹ! 1
ദാനങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠമേതുദേയമേതു ശരിയ്ക്കിഹ
മാന്യപൂജ്യരെയും ഭീഷ്മ!രഹസ്യമരുളേണമേ. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുമോദിയ്ക്കുവേപ്പാണ്ഡുപുത്രൻ പുകളെഴും നൃപൻ
ധർമ്മങ്ങളിൽപ്പരം ഗുഹ്യം ഭീഷ്മൻ നൃപനൊടോതിനാൻ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

സശ്രദ്ധംകേൾക്ക രാജാവേ!ധർമ്മഗുഹ്യങ്ങളം ഭാരത!
മുന്നമെന്നോടു ഭഗവാൻ വ്യാസൻ കല്പിച്ചവണ്ണമേ 4
ദേവഗുഹ്യമിതുർവ്വീശ!യമനക്ലിഷ്ടകൃത്തമൻ
നിയമസ്ഥൻ യോഗികണ്ടു വൻതപസ്സിനൊഴം ഫലം 5
ആക്കെന്തോൽ പ്രീതനാം ദേവനതിൽ പ്രീതർ പിതൃക്കളും
ഋഷിപ്രമഥരും ശ്രീയും ദിഗ്ഗജം മിത്രഭൃത്യനും 6
ഋഷിധർമ്മം സ്മൃതമിഹ രഹസ്യം സുമഹാഫലം
മഹാദാനഫലംപിന്നെസ്സർവ്വയജ്ഞഫലം പരം 7

ആരിതേവമറിഞ്ഞിട്ടു ചെയ്യുന്നിതനഘാശയ!
ദോഷവാൻ ദോഷമറേറാന്നമാഗ്രണങ്ങളൊടൊത്തിട്ടും 8
പത്തുപൈക്കൊലനേർമക്ക പത്തുമക്കിന്നകഠംകൂടി
പത്തുകഠംകൂടിനേർവേശ്യ പത്തുവേശ്യയ്ക്കുനേർ നൃപൻ 9
പകുതിയ്ക്കിവയൊക്കെയ്ക്കും നൃപൻ മേലെന്നുചൊൽവതാം
ത്രിവഗ്ഗമൊത്തിട്ടും ശാസ്ത്രം പവിത്രം പുണ്യലക്ഷണം 10
ധർമ്മവ്യാകരണം പുണ്യം രഹസ്യശ്രവണംപരം
ധർമ്മമൊത്തതു കേഠംക്കേണം ദേവന്മാർകഠം വിധിച്ചതാം 11
പിതൃഗൃഹ്യങ്ങളെയതിൽ ശ്രാദ്ധകർമ്മത്തിലോതുമേ
സർവ്വദേവരഹസ്യംതാൻ പറയപ്പെട്ടമൊക്കെയും 12
ഋഷിധർമ്മം സ്മൃതമതിൽസ്സരഹസ്യം മഹാബലം
മഹായജ്ഞഫലംതാന്നും സർവ്വദാനഫലം ശരി 13
എന്നും ചൊല്ലും മത്സ്യരെവരെവക്കൊക്കുമുപസ്ഥിതി
കേട്ടാൽ ഫലംചൊൽവതങ്ങുതാനേ നാരായണൻ പ്രഭു 14
ഗോവിൻഫലം തീർത്ഥഫലം യജ്ഞങ്ങഠംക്കിയലും ഫലം
ഈ ഫലം മുറുമേ നേടും പുമാനതിഥിപൂജകൻ 15
കേഠംപ്പോരും ശ്രദ്ധവെപ്പോരും ശുദ്ധമാനസരും ശരി
അവക്കെഴും ലോകമെല്ലാം നേടും ശ്രദ്ധിച്ച നല്ലവൻ 16
കിൽബ്ബിഷങ്ങളൊഴിച്ചീടും പാപമേല്ക്കുകയില്ലവൻ
ധർമ്മവും നേടുമെപ്പൊഴും പരത്തിൽപ്പോകിലാ നരൻ 17
ഒരിയ്ക്കലൊരുകാലത്തു ദേവദൂതൻ യദൃച്ഛയായ്
മറഞ്ഞുനിന്നുചോദിച്ചു ദേവരാജനൊടിങ്ങിനേ. 18
ഇല്ലേ കാമഗ്രണംചേരുമശ്വിമാർ വൈദ്യസത്തമർ
അവർ ചൊല്ലീട്ട ഞാൻ വന്നേൻ പിതൃദൈവതമർത്ത്യരിൽ 19
എന്തിനാൽ മൈഥുനംവയ്യാ ശ്രാദ്ധമൂട്ടുകിലുങ്കിലും
എന്തിനു മൂന്നുപിണ്ഡങ്ങഠം വെവ്വേറെ വെച്ചിടുന്നതും 20
ആക്കൊന്നാമത്തതേകേണം മദ്ധ്യമം ചൊൽവതാരിലാം
ഒടുക്കത്തേതുമാക്കാണെന്നതു കേഠംപ്പാനൊരാഗ്രഹം. 21
ശ്രദ്ധയേറും ദൂതനേവം ധർമ്മമൊത്തുരചെയ്തതിൽ
മുൻനിന്നവിണ്ണോർഖചരന്നാദരിച്ചു പിതൃക്കളും. 22

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

സ്വാഗതം തേ നമസ്തേഽസ്തു കേട്ടുകൊള്ളുക ഖേചര!
ഭവാൻ ചോദിച്ചൊരീച്ചോദ്യം ഗൂഢാർത്ഥം മുഖ്യമാണെടോ 23
ശ്രാദ്ധമൂട്ടിട്ടുമുണ്ടിട്ടും പുമാൻ സ്ത്രീസംഗമേല്ക്കുകിൽ
ആരേതസ്സിൽക്കിടന്നീടുമാമാസം തൽപ്പിതൃവ്രജം 24
പിണ്ഡം തിരിച്ചതും പൊല്ലാം ക്രമത്താൽ കേട്ടുകൊൾക നീ
പിണ്ഡം താഴേച്ചെല്ലുവതു ജലത്തിൽച്ചെന്നു പോറുമേ
നടുക്കുള്ളാപ്പിണ്ഡമതിൽപ്പതിമാത്രമശിയ്ക്കുമേ 25
അതിൽ മൂന്നാം പിണ്ഡമെന്നാലഗ്നിയിങ്കൽക്കൊടുക്കണം
ഈ ശ്രാദ്ധവിധിയെച്ചൊല്ലീ ധർമ്മലോപംപെടാപ്പടി 26
പിതൃക്കളവനിൽത്തൃഷ്ടരാമെന്നും ഹൃഷ്ടമാനസർ
പ്രജയും വായ്ക്കുമിവനു കിട്ടുമക്ഷയമായതും. 27

ദേവദൂതൻ പറഞ്ഞു

ക്രമത്തിലായിട്ടീപ്പിണ്ഡവിഭാഗം വേറെവേറെയായ്
മൂന്നിൽപ്പിതൃക്കൾക്കൊട്ടുക്കായ് വിവരിച്ചുപറഞ്ഞു നീ 28
ഒരുപിണ്ഡമെടുത്തീടിൽത്താഴത്താക്കായ്ഗ്നിമിച്ചിടും
ഏതുദേവനതിൽപ്രീതി പിതൃതാരണമെങ്ങിനെ 29
നടുക്കുള്ളതുതാൻ പതിസമ്മതത്തോടുമുണ്ണുമേ
പിതൃക്കളെന്തിന്നിവന്റെ കവ്യത്തെത്താൻ ഭുജിപ്പതും 30
ഇത്തൊടുക്കത്തെയാപ്പിണ്ഡമഗ്നിയിൽച്ചെൽവതല്ലയോ
അവനുഗതിയെന്തെന്നാലാരിൽച്ചെല്ലുവതാണതും 31
ഇതു കേൾപ്പാനുണ്ടു മോഹം പിണ്ഡംമൂന്നിലുമാംഗതി
ഫലവും വൃത്തിവഴിയുമിതാരേല്ക്കുന്നുവെന്നതും. 32

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

നീ ചെയ്തോരീച്ചോദ്യമേറെ വലുതായുള്ളതാണെടോ
രഹസ്യമത്ഭുതം ചോദിച്ചിതു നീ ഗഗനേചര! 33

ഇതിനെത്താൻ പ്രശംസിപ്പൂ ദേവന്മാരും മുനീന്ദ്രരും
അവക്കുമറിയാവല്ലീപ്പിതൃകാര്യവിനിശ്ചയം 34
മഹാത്മാവാം മുഖ്യചിരംജീവിയ്ക്കൊരുവനെന്നിയേ
പിതൃഭക്തൻ വരംപൂണ്ടു പുകഴും വിപ്രനായവൻ 35
ഭഗവാൻ ചൊല്ലിയാ മൂന്നു പിണ്ഡത്തിൻ ഗതികേട്ടവൻ
ദേവദൂതൻ കേട്ടതോതീ ശ്രാദ്ധത്തിൻ വിധിനിശ്ചയം 36
ശ്രദ്ധയോടും കേട്ടുകൊൾക മൂന്നുപിണ്ഡത്തിനും ഗതി
വെള്ളത്തിൽച്ചെന്നിടുമതു ശശിപ്രീണനമേകിടും 37
മഹാമതേ! പ്രീതരാക്കും ശശിദേവപിതൃക്കളെ
സമ്മതത്തോടുമാപ്പതിനുണ്ണും മദ്ധ്യമപിണ്ഡമോ 38
പിതാമഹന്മാർ നല്കീടും പുത്രകാമനു പുത്രനെ
അഗ്നിയിങ്കൽക്കൊടുത്തീടും പിണ്ഡമുള്ളതു കേൾക്ക നീ. 39
പിതൃക്കളതിനാൽത്തൃപ്തരാകും കാമങ്ങൾ നല്കീടും
നിന്നോടിതൊക്കെയും ചൊന്നേൻ മൂന്നുപിണ്ഡത്തിനുംഗതി
യജമാനപിതൃതപംപോയെത്തുമൃതപിതൃജനങ്ങളിൽ
അന്നത്തെനാളൊഴിച്ചീടവേണമെന്നോപ്പു മൈഥുനം 41
ശുചിയായോൻ ശ്രാദ്ധമുണ്ടീടേണ്ടതാകുന്നു ഖേചര!
ഞാൻ ചൊന്ന ദോഷമവണ്ണം പാരും മറിച്ചുവന്നിടാ 42
എന്നാൽ സ്നാതൻ ശുചിക്ഷാന്തൻ ശ്രാദ്ധമുണ്ടീടണം ദ്വിജൻ
പ്രജവർദ്ധിയ്ക്കുമിവനുമീവണ്ണം നല്ലുവോനുമേ 43
പരം വിദ്യുൽപ്രഭേന്ദുഷി പറഞ്ഞിതു തപോനിധി
അവനാദിത്യതേജസ്സിന്നൊത്തരൂപം പ്രകാശമാം 44
അവൻ ധർമ്മരഹസ്യങ്ങൾ കേട്ടു ശക്രനൊടോതിനാൻ
തിര്യക്കുജന്തുക്കളേ മർത്ത്യർ ഹിംസിയ്ക്കുന്നു വിമോഹിതർ 45
എറുമ പുഴ പാമ്പാടുമൃഗപക്ഷികളേയുമേ
പെരുത്തു കിൽബ്ബിഷംനേടുമിവക്കെന്താം പ്രതിക്രിയ 46
അപ്പോൾദേവകളെല്ലാരും തപോധന! മുനീന്ദ്രരും
പിതൃക്കളും മഹാഭാഗർ പൂജിച്ചാരാ മുനീന്ദ്രനെ. 47.

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

കുരുക്ഷേത്രം ഗംഗ ഗയ പ്രഭാസം പുഷ്കരങ്ങളും
ഇവയുൾക്കൊണ്ടോത്തുകൊണ്ടു വെള്ളത്തിങ്കലിറങ്ങണം 48

പാപത്താൽമുക്തനാമെന്നാൽ രാഹുവാൽത്തിങ്കൾപോലവേ
മുന്നാൾകുളിച്ചവനുമാമുപവാസിയുമാമവൻ 49
പയ്യീൻപുറംതൊട്ടമവൻ വാനിന്നായുംനമിപ്പവൻ
അപ്പോൾ വിദ്യുപ്രഭൻ ചൊല്ലീ ദേവരാജനൊടിങ്ങിനേ. 50
ഇതു സൂക്ഷ്മതരംധർമ്മമതുകേൾക്ക ശതക്രതോ!
ആലിൻവേടിൻചാറിൽ വേവിച്ചുഴുന്ന കലരുംപടി 51
പാൽകൂട്ടി നവരച്ചോറുണ്ടെന്നാൽപ്പോമഘമൊക്കയും
കേട്ടാലും വേറെയും ഗുഹ്യം രഹസ്യമൃഷിചിന്തിതം 52
ഞാൻ സ്ഥാനാ സ്ഥാനമതിലാ വ്യാഴം ചൊല്ലീട്ടുകേട്ടതാം
രുദ്രനോടൊത്തുദേവേശ! കേളതുംനീ ശചീപതേ! 53
മലയിൽക്കേറിയൊറക്കാലൂന്നിനിന്നിട്ടു സൂര്യനെ
കൈപൊക്കിത്തൊഴുതാഹാരംകൂടാതേകണ്ടു നോക്കണം 54
ഉപവാസഫലംനേടും വൻതപസ്സോക്കുമായവൻ
അക്കരശ്മികളാൽത്തപ്തൻ പാപമൊക്കെയൊഴിച്ചിടും 55
ഹേമന്തശൈത്യകുളിർകാലത്തുമേവം പാപമൊഴിഞ്ഞുപോം
പിന്നൊപ്പാപമൊഴിഞ്ഞോനു ശാശ്വതീദ്യുതികിട്ടിടും 56
തേജോദീപ്തൻ സൂര്യമട്ടിൽ ഭ്രാജിയ്ക്കും ശശിപോലവേ
ദേവകഠക്കുനടുക്കായിദ്ദേവരാതൻ ശതക്രതു 57
മുഖ്യംബൃഹസ്പതിയൊടു ചൊന്നാൻ മധുരമിങ്ങിനേ
ഭഗവാനേ ധർമ്മഗുഹ്യം മനുഷ്യർക്കു സുഖാവഹം
ഗൂഢദോഷങ്ങളുംപിന്നെശ്ശരിയായരുളേണമേ. 58

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

അക്കൻറെനേരിട്ടു മൂത്രംവീഴ്ത്തുവോർ വായുവൈരികഠം
കത്തുന്നതിയ്യിൽച്ചുമത ഹോമിയ്ക്കാതുള്ളകൂട്ടരും 59
കൂട്ടിക്കിടാവുള്ളപയ്യേപ്പാലെടുപ്പാൻകറപ്പവർ
ഇവർക്കെഴുംദോഷമോതാം ധരിയ്ക്കുക ശചീപതേ! 61
അക്നെരും വായുവും ഹവ്യവാഹനും ദേവനായക!
ബ്രഹ്മാവുസൃഷ്ടിച്ചവർകഠം ലോകമാതാക്കഠം പൈക്കളും 61
ലോകതാരണശക്തന്മാർ ദൈവതങ്ങഠം നരക്കിഹ
യിങ്ങളെല്ലാവരുംകേഠംപ്പിനോരോന്നായ്ധർമ്മനിശ്ചയം 62

എണ്ണത്തയ്യാണ്ടു ദുർവൃത്തർ കുലപാംസനരാമവർ
സ്ത്രീകളും രവിനേർ മൂത്രംവിട്ടാൽദ്ദുർവൃത്തമാർകളാം 63
അനിലദേഷിയ്യു ശക്ര! ഗർഭത്തിലലസും പ്രജ
കർത്തുനാതിയ്യിൽച്ചമത ഹോമിയ്യാത്തവരാകിലോ 64
അവക്കുള്ളഗ്നികായ്മത്തിൽ ഹവിസ്സില്ലുല്ലില്ല പാവകൻ
കുട്ടിക്കിടാവുള്ളപയ്യിൻ പാൽകുടിയ്യുന്നതാകിലോ 65
അവക്കാരും പാൽകുടിപ്പോർ പിറക്കാ വംശവർദ്ധനർ
പ്രജാക്ഷയംവന്നുകൂടും കുലവംശവിനാശവും 66
എന്നപണ്ടേ കണ്ടതത്രേ കുലവൃദ്ധേപിജാതികം
എന്നാൽ വജ്ജ്യങ്ങാം വജ്ജിയ്യു ചെയ്യേണ്ടുന്നതു ചെയ്യുക 67.
ഭ്രരികാമൻമത്ത്യനെന്നാമിതു നിന്നോടുചൊല്ലി ഞാൻ
പിന്നെ മാറും മഹാരാജാ! സമരുൽഗ്രണദേവകം 68
മഹന്മാരാമൃഷികളും പിതൃക്കളൊട്ടു ചോദ്യമായ്
പിതൃക്കളെന്താൽത്തോഷിയ്യുമല്പബുദ്ധികാംമർത്ത്യരിൽ 69
ഔദ്ധദേഹികമാംദാനം ക്ഷയിയ്യാതാകുമെങ്ങിനേ
എന്തുകർമ്മങ്കൊണ്ടു മർത്ത്യർ കടപ്പാടുമൊഴിച്ചിടും
ഇതു കേൾപ്പാനിണ്ടു മോഹം ഞങ്ങൾക്കണ്ടതികൌതുകം. 70

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

യോഗ്യരേ! ഞായമാംമട്ടിൽച്ചൊല്ലിവെച്ചിതു സംശയം
കേൾപ്പിൻ സല്ലക്ഷ്മിനരരിലെന്താൽത്തോഷിയ്യുമിജ്ജനം 71
നീലഷണ്ഡക്കാളദാനം കൃഷ്ണവാവിൽത്തിലോദകം
മഴക്കാലം ദീപമിവകൊണ്ടാനുണ്യം പിതൃക്കളിൽ 72
ഈട്ടാനമക്ഷയംപാരം നിവ്യൂളീകം മഹാഫലം
ഞങ്ങൾക്കുസന്തോഷമുമേ പരികല്പിപ്പതക്ഷയം 73
ശ്രദ്ധയോടും മർത്ത്യരാരോ സമ്പാദിയ്യുനാ സന്തതി
ഉത്തമാനരകൽക്കേറും പിതാമഹരെയായവർ 74
പിതൃക്കൾ മൊഴികേട്ടിട്ടു കളർമെയ്കൊണ്ടു താപസൻ
തേജസ്വിയാംവൃദ്ധഗാർഗ്ഗ്യനവരോടേവമോതിനാൻ 75
നീലഷണ്ഡക്കാളദാനാലെന്തു താപസരേ!ഗ്രണം
ഖിഷ്ത്തിൽദ്ദീപദാനത്താൽത്തിലാംബുവതിനാലുമേ. 76

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

നീലഷണ്ഡക്കാളയുടെ വാലിൽ വെള്ളമെടുക്കുകിൽ
പിതൃക്കൾ തൃപ്തരായീടും വർഷമവ്വതിനായിരം 77
കൊമ്പിൽപ്പുറവുംപേറുവക്കിൽനിന്നൊടുത്തങ്ങു നില്ക്കുകിൽ
പിതൃക്കളതിനാൽച്ചെല്ലും സോമവംശമസംശയം 78
വർഷത്തിൽദ്വീപദാനത്താൽ വിളങ്ങും തിങ്കൾപോലവൻ
ദീപംകൊടുക്കുന്നവനു തമോരൂപംപെടാ ദൃഢം 79
കറുത്തവാവിൽ മത്സ്യന്മാർ നല്ലമാരോ തിലോദകം
അത്തിപ്പാത്രമെടുത്തിട്ടു തേൻകലർത്തിത്തപോധന! 80
അവർചെയ്തതുമാം ശ്രാദ്ധം സരഹസ്യം യഥാർത്ഥമേ
അവക്കുണ്ടാം ഹൃഷ്ടപുഷ്ടമനസ്സാം പ്രജയെപ്പൊഴും 81
കുലവംശത്തിനാവൃദ്ധി പിണ്ഡദനൊത്തിടുംഫലം
ശ്രദ്ധയോടുംചെയ്തിടുണ്ടാമനുണതപം പിതൃക്കളിൽ 82
ഇപ്രകാരം ശ്രാദ്ധകാലക്രമം നിർദ്ദിഷ്ടമായിതേ
വിധിയും പാത്രവും ചൊല്ലീ ഫലവും ശരിയാംവിധം. 83

---

126. ദാനധർമ്മം ദേവമുനിരഹസ്യം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അങ്ങയ്ക്കെന്തിൽ പ്രീതിയുണ്ടാം തൃഷ്ടിയേറീടുമെങ്ങിനെ
എന്നിന്ദ്രൻ ചെയ്ത ചോദ്യം കേട്ടോതിനാനീശ്വരൻ ഹരി. 1

വിഷ്ണു പറഞ്ഞു

വിപ്രന്മാരിൽക്കുറമോതലെന്നിൽ വിദ്വേഷണം പരം
വിപ്രന്മാരെപ്പൂജചെയ്തിൽപ്പൂജിതൻ ഞാനസംശയം 2
നിത്യാഭിവാദ്യരാം വിപ്രരുണ്ടിട്ടാത്മപദങ്ങളും
തോഷിയ്ക്കും ഞാൻ ചക്രമതിൽബ്ബലി നല്കീടുവോരിലും 3

വാമനദ്വിജനെക്കണ്ടു ജലോദ്ഭവൽക്കിടിയേയുമേ
എട്ടത്ത ഭൂമി തലയിൽധരിച്ചീടുന്നതേവനോ 4
അവക്ഷുദ്രമില്ലൊട്ടും ചെറ്റും കല്മഷമറിടാ
അശ്വത്ഥഗോരോചനഗോപൂജചെയ്വവനേവനോ 5
അവൻ ദേവാസുരനരരൊക്കും വിശ്വൈകപൂജകൻ
ആ ത്രുപത്താലവരുടെ പൂജ തത്വമൊടേല്ക്കുവൻ 6
എനിയ്ക്കാണിപ്പൂജമറ്റല്ലീലോകം നിന്നിടുംവരേ
മറിച്ചു പഴുതേ മർത്ത്യർ പൂജിപ്പൂ സല്പബുദ്ധികൾ 7
അതു ഞാനേറിടാ തുഷ്ടിയാകയില്ലയെനിയ്ക്കതിൽ.

ചന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ചക്രം പാദങ്ങളൊപ്പന്നിവാമനദ്വിജനങ്ങിനെ
ഉദ്ധരിച്ചോരുഴിയവയെന്തേ വാഴ്ത്തുന്നതും ഭവാൻ 8
ഭവാൻ ഭൂതങ്ങൾ സൃഷ്ടിപ്പൂ സംഹരിപ്പൂ പ്രജാവ്രജം
മർത്ത്യരൊക്കും സർവ്വഭൂതനിത്യപ്രകൃതിയല്ലയോ. 9

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ചിരിച്ചുകൊണ്ടപ്പൊൾ വിഷ്ണുവരുളിച്ചെയ്തിതിങ്ങിനെ
ചക്രത്താൽദ്വൈത്യരെക്കൊന്ന കാലാൽക്കയറി ഭൂമിയെ 10
പന്നിരൂപംപൂണ്ടു ഹിരണ്യാക്ഷനെക്കൊലചെയ്ത ഞാൻ
വാമനാകാരമാണ്ടല്ലോ ജയിച്ചേൻ ബലിരാജനെ 11
ഇമ്മട്ടായാൽത്തുഷ്ടനാം ഞാൻ മഹാത്മാരാം മനുഷ്യരിൽ
എന്നാലെന്നെപ്പൂജചെയ്താലവക്കില്ലൊരു തോല്മയും 12
ബ്രഹ്മചാരി ബ്രാഹ്മണൻ വന്നെത്തീടുന്നതു കണ്ടുടൻ
ബ്രാഹ്മണാഗ്ര്യാഹുതികൊടുത്തുണ്ടാലമൃതഭോജനം 13
കിഴക്കൻസന്ധ്യയെസ്സേവിച്ചുക്കൻതൻ മുമ്പിൽനിന്നവൻ
സർവ്വതീർത്ഥസ്നാതനവനൊഴിയ്ക്കും സർവ്വപാപവും 14
ഈഗൃഹ്യം നിങ്ങളോടെല്ലാം ചൊന്നോൻ ഞാൻ താപസേന്ദ്രരേ
ശങ്കചോദിച്ചിടുന്നോരോടിനിയെന്തോതിടേണ്ടു ഞാൻ. 15

ബലദേവൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടുപ്പിൻ പരമമാം ഗുഹ്യം മാനുഷക്കു സുഖാവഹം
ഇതുകാണാതെ മൂഢന്മാർ ക്ലേശിപ്പൂ ഭൂതപീഡിതർ 15
കാലത്തേറാരു തൊട്ടുമോ നരൻ പയ്യേപ്പുരം ദധി
കട്ടകം തൈനുംപാപംവിട്ടൊഴിഞ്ഞീടുമായവൻ 17
സർവ്വഭൂതങ്ങളും മുമ്പിട്ടല്ലെങ്കിൽപ്പിമ്പുറത്തുമാം
ഉച്ഛിഷ്ടവും ശൂദ്രർകളിൽ വജ്ജിയ്ക്കുന്നു തപോധനർ. 18

ദേവകൻ പറഞ്ഞു

അത്തിപ്പാത്രം നീർനിറച്ചു കൈക്കൊണ്ടിട്ടങ്ങുദങ്മുഖൻ
ഉപവാസംകൊള്ളുകേവം സങ്കല്പിയ്ക്കു വ്രതത്തെയും 19
അവനിൽസ്സുരർ തോഷിയ്ക്കും സിദ്ധിയ്ക്കും കാമമൊക്കെയും
മറിച്ചു പഴുതേ മത്സ്യർ ചെയ്യുന്നു സല്പബുദ്ധികൾ 20
ഉപവാസബലിയ്ക്കേറ്റം താമ്രപാത്രം വിശേഷമാം
ബലിഭിക്ഷാഗ്ര്യമവ്വണ്ണം പിതൃക്കൾക്കു തിലോദകം 21
താമ്രപാത്രത്തിനാൽ നല്കുകില്ലെങ്കിൽ ഫലമല്പമാം
ഗുഹ്യമാണിച്ചൊല്ലിയതു ദേവന്മാർ തുഷ്ടരാംവിധം. 22

ധർമ്മൻ പറഞ്ഞു

രാജപൂരുഷനാം വിപ്രൻ ഘാണ്ടികൻ പരിചാരകൻ
പൈമേപ്പോൻ വാണിഭക്കാരനേവം ശില്പികുശീലവൻ 23
മിത്രധ്രുക്കോത്തുചൊല്ലാത്തോൻ വൃഷലീപതിയങ്ങിനെ
ഇവരിൽത്തൈവപിതൃങ്ങൾ കൊടുത്തിടൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 24
തീരുംപിണ്ഡദരായാൽക്കു പിതൃപ്രീതിയുമൊത്തിടാ
ആശകെട്ടാരുടെ ഗൃഹംവിട്ടു പാന്ഥനൊഴിയുമോ 25
അവനു പിതൃദേവന്മാരവ്വണ്ണംതന്നെയഗ്നിയും
നിരാശരായൊഴിച്ചീടുമതിഥിയ്ക്കേകിടായ്കയാൽ 26
സൂചിഘ്നർ ഗോഘ്നർ കൃതഘ്നന്മാർ ബ്രഹ്മഘ്നർ ഗുരുതല്പഗർ
ഇവക്കൊപ്പം ദോഷമേല്പൂമതിഥിയ്ക്കുവിട്ടവൻ. 27

അഗ്നി പറഞ്ഞു

കാലുയത്തീട്ടേതുമത്സ്യൻ ദുഷ്ടൻ പയ്യേച്ചവിട്ടുമോ
യോഗ്യനാം ബ്രാഹ്മണനെയോ കത്തും തിയ്യിനെയോ ശരി 28
അവന്റെ ദോഷങ്ങളൊക്കെയും ശ്രദ്ധചെയ്തതു കേൾക്കുവിൻ
അവന്റെ ദുഷ്പേർവാനെത്തും ത്രസിച്ചീടുംപിതൃക്കളും 29
ദേവകൾക്കും വൈമനസ്യംപെരുത്തുണ്ടാക്കിയെന്നുമാം
തേജസ്സേറും പാവകനും ഹവിസ്സിങ്കേറു വാങ്ങിടാ 30
നൂറുജന്മം വെന്തുകൊള്ളും നരകത്തിങ്കലായവൻ
പ്രായശ്ചിത്തമവന്നൊട്ടും സമ്മതിയ്ക്കില്ലൊരേടവും 31
അതിനാൽപ്പയ്യെക്കാലാൽത്തൊട്ടപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
തേജസ്സേറും വിപ്രനേയും കത്തുംതിയ്യിനെയും ശരി 32
ശ്രദ്ധയേറുന്നോരു മത്സ്യൻ തനിയ്ക്കു ഹിതമോപ്പവൻ
മൂവ്വരിൽക്കാൽവെപ്പവക്കള്ളീദ്ദോഷങ്ങൾ പറഞ്ഞു ഞാൻ. 33

വിശ്വാമിത്രൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടാലും പരമം ഗുഹ്യം രഹസ്യം ധർമ്മസംഹിതം
പായസത്താൽപ്പിതൃക്കൾക്കാരേകുന്നുണ്ടൌപഹാരികം 34
കിഴക്കുള്ളാനനിഴലിൽക്കുതപേ തെക്കുനോക്കിയോൻ
മാസം ഭദ്രപദം കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ മകമായനാൾ 35
അവന്നുകേൾപ്പിനാദ്യാനത്തിന്നുള്ള ഗുണവിസ്തരം
പതിമ്മൂവ്വുണ്ടയ്യനല്ലീ മഹാശ്രാദ്ധത്തെയായവൻ. 36

ഗോക്കൾ പറഞ്ഞു

ബഹുളേ സമംഗേ ഭയമേതുമെന്യേ
ക്ഷേമത്തിങ്കൽസ്സുഖിയാൾ വസിയനോൻ
സവത്സയാൾ ബ്രഹ്മപുരത്തിൽ മുന്നം
ശ്രീവജ്രിയാം ശതയജ്ഞന്റെ യജ്ഞേ 37.
വീണ്ടും പരം വിഷ്ണുപദത്തിൽനിന്നോൾ
വിഭാവസുവുള്ള വഴിയ്ക്കുനിന്നോൾ
വാനോർ മുറും നാരദനോടുകൂടി
കല്പിച്ചുപോൽസ്സുസഹാഖ്യയെന്നായ്. 38

ഈ മന്ത്രത്താൽസ്തവചെയ്യുന്നൊരുത്തൻ
വിമുക്തനാം പാപകർമ്മത്തിനാൽത്താൻ
പുരന്ദരൻതന്നോടെ ലോകമെത്തും
ഗോവിൻഫലം ചന്ദ്രസമാഭയേയും 39
ഈ മന്ത്രമെന്നാൽ ത്രിദശാഭിജുഷ്ടം
പവ്വങ്ങളിൽശ്രേഷ്ഠമെത്തിജ്ജപിയ്ക്കിൽ
അവന്നാഘം ഭയമില്ലല്ലലില്ലാ
സഹസ്രനേത്രന്റെ പദത്തിലെത്തും. 40

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പരം സപ്തർഷികഥം മഹാഭാഗന്മാർ വിശ്രുതർ
വസിഷ്ഠാദികളെല്ലാരും പത്മജൻ ബ്രഹ്മദേവനെ 41
വലംവെച്ചേവരുംകൂടി നിന്നു കൈതൊഴുതങ്ങിനേ
ചൊന്നാനവരിൽവെച്ചവം വസിഷ്ഠൻ ബ്രഹ്മവിത്തമൻ 42
സർവ്വപ്രാണിഹിതംചോദ്യം ബ്രഹ്മക്ഷത്ര വിശേഷമായ്
എങ്ങിനേ നിസ്പരാം മർത്ത്യർ സദ്വൃത്തികഥം ദരിദ്രർകഥം 43
നേടുംയജ്ഞത്തിൻഫലമെന്തുകർമ്മത്തിനാലിഹ
അവർചൊന്നാ വാക്കു കേട്ടാ ബ്രഹ്മാവരുളിയിങ്ങിനേ 44
അമ്പമ്പോ യോഗ്യരേ! ചോദ്യം ശ്രദ്ധാർത്ഥം പരമം ശുഭം
സൂക്ഷ്മം മർത്ത്യർക്കനന്യസ്യം ഭവാന്മാരുരചെയ്തതും 45
കേൾപ്പിനൊട്ടൊഴിയാതേകണ്ടെല്ലാം ചൊല്ലാം മുനീന്ദ്രരേ.
മർത്ത്യൻ യജ്ഞഫലംനേടുംവഴിസംശയമില്ലിതിൽ 46
പൌഷ്യമാസം ശുക്ലപക്ഷം പരം രോഹിണിയായനാഥം
ആ നക്ഷത്രമെഴുന്നേരം തുറന്നേടം കിടക്കണം 47
ഏകവസ്ത്രൻ ശുചിസ്നാതൻ ശ്രദ്ധയുള്ളാൻ സമാഹിതൻ
സോമരശ്മികടിച്ചീടിൽ മഹായജ്ഞഫലംപെടും 48
നിങ്ങളോടീ മഹാഗുഹ്യംപറഞ്ഞേൻ ദ്വിജമുഖ്യരേ!
സൂക്ഷ്മാർത്ഥം കണ്ടിടും നിങ്ങൾ ചോദിച്ചതുമിതല്ലയോ. 49

127. ദാനധർമ്മം ദേവമുനിരഹസ്യം

വിഭാവസു പറഞ്ഞു

ജലാഞ്ജലിനിറച്ചിട്ടുക്ഷതംനെയ്യുമങ്ങിനെ
സോമൻവന്നുയരുന്നേരമാ വെള്ളത്തോടുമക്ഷയം 1
മത്സ്യൻ നേരേനിന്നു പൌർണ്ണമാസിയിൽബ്ബലിനല്കുകിൽ
അഗ്നികായ്യംചെയ്തിതവൻ ഹോമിച്ചാനഗ്നിമൂന്നിലും 2
മാമരത്തെക്കൃഷ്ണപക്ഷവാവിൽ വെട്ടമബുദ്ധിമാൻ
കറപ്പുത്രനെകൊണ്ടുപോലും ബ്രഹ്മഹത്യാവലിച്ചനാം 3
അമാവാസിദിനം ദന്തകാഷ്ഠംതിന്നുമബുദ്ധിമാൻ
ചന്ദ്രഹിംസകഴിച്ചാനാം വെറുത്തീടും പിതൃക്കളും 4
പവ്വങ്ങളിലവന്നുള്ള ഹവ്യംവാങ്ങില്ലദേവകഥം
പിതൃക്കളും പൊടിച്ചീടും കുലവംശം ക്ഷയിച്ചുപോം 5

ശ്രീ പറഞ്ഞു

എങ്ങോ പാത്രങ്ങളം ചിന്നുന്നു സാമാനം പീംമങ്ങിനേ
കശ്മലപ്പെട്ടഗേഹത്തിൽത്തല്ലുന്നു സ്ത്രീകളേയുമേ 6
പിതൃക്കളും ദേവകളുമുത്സവത്തിങ്കൽ വാരിലും
കശ്മലപ്പെട്ടൊരാവീടുവിട്ടുപോകും നിരാശരായ് 7

അംഗിരിസ്സു പറഞ്ഞു

കരാണ്ടുങ്കിങ്കലായ്ട്ടീപംകൊടുത്തിടുന്നുതെവനോ
സുവച്ചലാമൂലഹസ്തൻ പ്രജയായാഠംക്കു വായ്ക്കുമേ 8

ഗാർഗ്ഗ്യൻ പറഞ്ഞു

ആതിത്ഥ്യമെന്നുംചെയ്യേണം ഗൃഹത്തിൽദ്വിപമേകണം
കഴിയ്ക്കണം ദിവാസ്വപ്നംമാംസംഭക്ഷിച്ചുപോകൊലാ 9

ഗോബ്രാഹ്മണരെ ഹിംസിയ്ക്കാല്ലോതേണം പുഷ്കരങ്ങളെ
ഇതേറേറം ശ്രേഷ്ഠമാംധർമ്മം സരഹസ്യം മഹാഫലം 10
നൂറ്യജ്ഞം ചെയ്താലുമാ ഹവിസ്സിന്നു വരും ക്ഷയം
ശ്രദ്ധ യുള്ളോർ ചെയ്കിലാദ്ധർമ്മങ്ങൾക്കോ ക്ഷയംവരാ. 11
ഇതും പരമമാം ഗുഹ്യം സരഹസ്യം ധരിയ്ക്കുവിൻ
ശ്രാദ്ധദൈവങ്ങളിൽത്തെത്തിക്കത്തിൽപ്പുവ്വണിയിക്കലും 12
തീണ്ടാരിയായിടുംപെണ്ണും പാണ്ടിയും മച്ചിയുംശരി
ഇവർ കണ്ടാൽക്കണ്ട ഹവിസ്സുശിച്ചീടില്ല ദേവകൾ. 13
പിതൃക്കളും തൃപ്തിയേല്ക്കാപതിമ്മുവ്വാണ്ടുകാലമേ
ശുക്ലയസ്സൻ ഔമമാണ്ടോൻ സപത്നിയൊല്ലിയ്ക്ക വിപ്രരെ
ഭാരതംചൊല്ലുകയാണെങ്കിൽ ഹവിസ്സക്ഷയമായ്വരും. 14

ധൌമ്യൻ പറഞ്ഞു

ഉടഞ്ഞ സാമാനമേവം കട്ടിലും കോഴി പട്ടിയും
അപ്രശസ്തങ്ങളാണെല്ലാം വീട്ടിലുണ്ടായ വൃക്ഷവും 15
കലിയാം ഭിന്നഭാണ്ഡത്തിൽക്കെട്ടിവിങ്കൽദ്ധനക്ഷയം
കോഴിപട്ടിയുമായെന്നാൽ ഹവിസ്സുണ്ണില്ല ദേവകൾ 16
വൃക്ഷച്ചോട്ടിൽസ്സുതപമുണ്ടാമെന്നാൽ വൃക്ഷംവളത്തൊലാ

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

അശ്വമേധം വാജപേയശതവും ചെയ്യുവോനുമേ
തലകീഴായ്ത്തുങ്ങുവോനും സ്ത്രീതസത്രവിധായിയും 17
ഹൃദയം ശുദ്ധമല്ലെങ്കിൽ ധ്രുവം നരകമെത്തിടും
തുല്യം യജ്ഞം സത്യവുമാ ഹൃദയത്തിൻറെശുദ്ധിയും 18
സകൃത്പ്രസ്ഥം ബ്രാഹ്മണനു ശ്രദ്ധചിത്തത്തൊടേകിയാൽ
ബ്രഹ്മലോകം നേടുമവൻ ദുഷ്ടാന്തമിതുപോരുമേ 19

128. ദാനധർമ്മം വായുരഹസ്യം

വായു പറഞ്ഞു

ചൊറുധമ്മം ഞാൻ പറയാം മനുഷ്യക്ക സുഖാവഹം
രഹസ്യദോഷങ്ങളെയും സശ്രദ്ധം കേട്ടുകൊള്ളുവിൻ. 1

അഗ്നികായ്യം ചെയ്തിടേണം മുഖ്യാന്നങ്കൊണ്ടു ഭോജനം
ചെയ്തിടേണം ദീപകവും പിതൃക്കൾക്ക തിലോദകം 2

ഇച്ചൊന്ന വിധിയാൽ മർത്ത്യൻ ദേവതുല്യൻ സമാഹിതൻ
ഷഷ്ക്കാലം നാലുമാസം നല്കിയെങ്കിൽത്തിലോദകം 3

ശക്തിനോക്കിന്നൊരുജനവും വേദജ്ഞബ്രാഹ്മണന്നിഹ
പശുബന്ധശതത്തിൻെറഫലം പുഷ്കലമേറിടും 4

ഇതു വേറേ ഗൃഹ്യമൊന്നുണ്ടപ്രശസ്തം ധരിയ്ക്കുവിൻ
അഗ്നിയ്ക്കു പുഷ്കലൻ നേതാഹവിർമ്മൂഢകഠം നാരികഠം 5

ധമ്മംതാനെന്നോക്കുമതുമ ധമ്മാലിപ്തമായിടും
അവനഗ്നികഠം കോപിയ്ക്കും ശൂദ്രയോനിയിലാമവൻ 6

പിതൃക്കളും തൃപ്തിയേല്ക്കാ വിശേഷാൽസ്സുരരൊത്തുതാൻ
അതിൽപ്രായശ്ചിത്തമിങ്ങു ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതു കേഠംകുക 7

അതു നന്നായ്ചെയ്തിൽ നരൻ സുഖിയാമല്ലുലെന്നിയേ
ഗോമൂത്രവും ചാണകവും പാലുംനെയ്യുമിവറിനാൽ 8

അഗ്നികായ്യം തൃഹംചെയ്ത നിരാഹാരൻ സമാഹിതൻ
പിന്നെയോരാണ്ടുതികയെ വാങ്ങിയ്ക്കുമിഹ ദേവകഠം 9

പിതൃക്കളും ഹൃഷ്ടരാകും ശ്രാദ്ധകാലമടുത്തനാഠം
അധമ്മം ധമ്മവുമിതു സരഹസ്യം പറഞ്ഞു ഞാൻ
സ്വർഗ്ഗകാംക്ഷി മനുഷ്യക്ക ചെത്താൽ സ്വർഗ്ഗം സുഖാവഹം. 10

129. ദാനധർമ്മം ലോമശരഹസ്യം

ലോമശൻ പറഞ്ഞു

പരദാരാസക്തർ വേളികഴിയ്ക്കാത്തവരേവരോ
അവക്കുള്ളോരാപ്പിതൃക്കൾ മാത്തംവന്നാൽ നിരാശരാം 1
പരദാരരതിക്കാരൻ മച്ചിയായ്സ്സംഗമേല്പവൻ
ബ്രഹ്മസ്വഹരണംചെയ്യോൻ സമദോഷർകളാമവർ 2
ഇവരെന്നാൽപ്പിതൃക്കൾക്കുസംഭാഷ്യരസംശയം
ഇവർ നല്കും ഹവിസ്സില്ലാ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും. 3
എന്നാലൊഴിയ്ക്കുകന്യന്റെ ഭാര്യയേ മച്ചിയെയുമേ
ബ്രഹ്മസ്വവും ഹരിയ്ക്കാല്ലാ തനിയ്ക്കുശയ്യമോപ്പവൻ 4
കേട്ടാലും വേറെയും ഗുഹ്യം രഹസ്യം ധർമ്മസംഹിതം
ശ്രദ്ധയാടൊത്തുചെയ്യേണം ഗ്രന്ഥക്കൾമൊഴിയെപ്പൊഴും 5
മാസംതോറും ദ്വാദശിവെൺവാവിലുംതാൻ ഘൃതാക്ഷതം
ബ്രാഹ്മണന്നേകുണമവന്നുള്ള പുണ്യം ധരിയ്ക്കുവിൻ 6
അവനാൽ വാച്ചിടും സോമൻ മഹോദധിസമുദ്രവും
അശ്വമേധഫലം നാലാലൊന്നാവന്നിന്ദ്രനേകിടും 7
ഈദ്ദാനങ്കൊണ്ട തേജസ്വി യീയ്ക്കുവാനായ്വരും നരൻ
പ്രീതനായ് ഭഗവാൻ സോമനിഷ്ടകാമങ്ങാം നല്കിടും 8
കേട്ടാലും വേറെയും ധർമ്മം സരഹസ്യം മഹാഫലം
ഇതാ കലിയുഗംവന്നാൽ മനുഷ്യർക്കു സുഖാവഹം 9
കാലത്തെഴുന്നേറ്റു മത്സ്യൻ സ്നാതൻ വെള്ളയുടുത്തുതാൻ
തിലപാത്രം ബ്രാഹ്മണർക്കു നല്കിയെങ്കിൽസ്സമാഹിതൻ 10
പിതൃക്കൾക്കായ് നല്കിയെങ്കിൽത്തോടൊത്തു തിലോദകം
ദീപകം കുസരംതാനും കേളവനൊത്തിടും ഫലം 11
തിലപാത്രഫലംചൊല്ലീ ഭഗവാൻ പാകശാസനൻ
ഗോപ്രദാനംചെയ്തിലേവം ശാശ്വതം ഭൂമിദാനവും 12
ഭൂരിദക്ഷിണമാമഗ്നിഷ്ടോമയജ്ഞം കഴിയ്ക്കിലും
തിലപാത്രമതിന്നൊപ്പുമെന്നു കാണുന്നു ദേവകൾ. 13

പിതൃക്കളക്ഷയം കാണ്മൂ ശ്രാദ്ധത്തിങ്കൽത്തിലോദകം
പിതാമഹന്മാർ തോഷിപ്പൂ ദീപത്തിൽക്കൃസരത്തിലും 14
സപ്തത്തിൽപ്പിതൃലോകത്തും പിതൃദേവാഭിപൂജിതം
ഇതീവണ്ണം ചൊല്ലിനേൻ ഞാനൃഷിമാർ പണ്ടു കണ്ടതാം. 15

---

130. ദാനധർമ്മം അരുന്ധതീചിത്രഗ്രഹരഹസ്യം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പരം മുറ്റും മുനികളും ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
തപോവൃദ്ധാരുന്ധതിയോടായിച്ചോദിച്ചു സാദരം 1
അരുന്ധതിതപോവൃദ്ധസമാനവ്രതമാണ്ടവൾ
മഹാൻ വസിഷ്ഠനു വിയ്യാൽത്തുല്യ ശീലയുമാണവൾ 2
ശ്രാദ്ധകർമ്മം നീ പറഞ്ഞുകേൾപ്പാൻ ഞങ്ങൾക്കൊരാഗ്രഹം
ഭദ്രേ! ഗ്രഹ്യതമം നീ കണ്ടതു ചൊല്ലിത്തരേണമേ. 3

അരുന്ധതി പറഞ്ഞു

ഭവാന്മാരെസ്മരിച്ചീ ഞാൻ തപോവൃദ്ധിയെ നേടിനേൻ
ചൊല്ലാം ഭവൽപ്രസാദത്താൽ നിത്യധർമ്മങ്ങളിനു ഞാൻ 4
രഹസ്യഗ്രഹ്യങ്ങളവ കേട്ടുകൊൾവിനശേഷവും
ചെയ്യണം ശ്രദ്ധയുള്ളാനിലേവം ശ്രദ്ധമനസ്സിലും 5
ശ്രദ്ധയില്ലാത്തവൻ മാനി ബ്രഹ്മഘ്നൻ ഗുരുതല്പഗൻ
ഈ നാൽവരോടു മിണ്ടാല്ലാ ധർമ്മംകാട്ടാല്ലവാറിനെ 6
നാൾതോറുമേ കപിലയെപ്പന്തീരാണ്ടു കൊടുക്കിലും
മാസംതോറും സദാസത്രം യജിച്ചീടുകിലും നരൻ 7
ആറായിരം പശ്ചാത്താനം ചെയ്താലും ജ്യേഷ്ഠപുഷ്കരെ
അതിഥിപ്രീതിയോടൊക്കില്ലാദ്ധർമ്മഫലമൊട്ടുമേ. 8
കേട്ടാലും വേറെയും ധർമ്മം മനുഷ്യർക്ക് സുഖാവഹം
സരഹസ്യം ശ്രദ്ധയോടു ചെയ്യണ്ടതു മഹാഫലം. 9

കാലത്തെഴുന്നോറു പൈക്കളുടുത്തിൽദ്ദുഃഖിനാൽജ്ജലം
ഗോശൃംഗത്തിൽ നനയ്ക്കേണം ശിരസ്സാൽപ്പിന്നെയാജ്ജലം 10
ഏറീടണം നിരാഹാരൻ കേളാദ്ധർമ്മഫലത്തിനെ
ത്രൈലോക്യത്തിങ്കലെന്തെല്ലാമുണ്ടോ തിയ്യങ്ങളായവ 11
സിദ്ധചാരണരോടൊത്തു മഹർഷികൾ ഭജിപ്പവ
അവറിലാറാട്ടിനൊക്കും ഗോശൃംഗാംബുനിഷേചനം 12
നന്നു നന്നെന്നു കൊണ്ടോടീ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
ചെയ്തു ഭൂതങ്ങളും ഹർഷിച്ചങ്ങരുന്ധതിപൂജനം. 13

പിതാമഹൻ പറഞ്ഞു

അന്വോ ധർമ്മം മഹാഭാഗേ! സരഹസ്യമുരച്ചു നീ
ധന്യേ വരംതരാമെന്നു നിൻതപസ്സു വളർന്നിടും. 14

യമൻ പറഞ്ഞു

ഭംഗിയേറും ദിവ്യകഥ നിങ്ങൾ ചൊല്ലീട്ടു കേട്ടു ഞാൻ
കേട്ടാലും ചിത്രഗുപ്തന്റെ വാക്കെനിയ്ക്കും പരം പ്രിയം 15
രഹസ്യധർമ്മമൊത്തൊന്നു കേട്ടീടേണം മഹർഷികൾ
ശ്രദ്ധയോടൊത്തിടുംമർത്ത്യൻ തനിയ്ക്കു ഹിതമോപ്പവൻ 16
പുണ്യവും പാപവുംചെയ്താലൊന്നുംതന്നെ നശിച്ചിടാ
പർവ്വകാലത്തിലെന്തുണ്ടോ സൂക്ഷ്മൽച്ചെന്നു നില്പതും 17
മർത്ത്യൻ പ്രേതപുരംപുക്കാലതൊക്കേയും വിഭാവസു
തിരിച്ചുനല്കും പുണ്യാത്മാവായതേറീടുമദ്ദവൻ 18
ചൊവുധർമ്മം പറഞ്ഞീടാം ചിത്രഗുപ്തമതം ശ്രുതം
വെള്ളവും ദീപവും നല്കീടേണമെപ്പോഴുമങ്ങിനെ 19
കാൽച്ചെരിപ്പും കടയുമേ കപിലപ്പയ്യിനേയുമേ
പുഷ്കരത്തിൽക്കപിലയെ വേദജ്ഞദ്വിജനേകണം 20
ശ്രദ്ധയോടഗ്നിഹോത്രത്തെ മുറും രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം
ഇതു ധർമ്മം വേറെയൊന്നു ചിത്രഗുപ്തൻ പറഞ്ഞതാം 21
ഇതിന്റെ ഫലവും വേറേ കേൾക്കുവിൻ സജ്ജനങ്ങളേ
സർവ്വജീവിയ്ക്കുമേ കാലമാറാത്തിൽ മരണംവരും 22

അപ്പോൾഭൂഗ്രത്തിലാപ്പെട്ട പൈദാഹാത്തികലന്നവർ
ദേഹിച്ചുവേകമവിടെപ്പററില്ലോടിയൊഴിയ്യുവാൻ 23
കടുത്തകുരിരുട്ടിങ്കൽപ്പെട്ടമങ്ങല്പബുദ്ധികഠം
അങ്ങു ഭൂഗ്രംകടക്കാനുള്ളോരുധർമ്മം പറഞ്ഞിടാം 24
അല്പവ്യയം ബഹുഫലം പരത്തിങ്കൽസ്സുഖോദയം
പാനീയത്തിൻഗ്രണം ദിവ്യം പ്രേതലോകത്തു മെച്ചമാം 25
അങ്ങു പുണ്യോദകനദിയവക്കായി വിധിപ്പതാം
ഒടുങ്ങില്ലാ കുളർജലമമൃതോപമമങ്ങതിൽ 26
പാനീയത്തെക്കൊടുക്കുന്നോനങ്ങാ വെള്ളം കുടിച്ചിട്ടും
കേട്ടാലും ദീപദാനംകൊണ്ടുണ്ടാകും ഗ്രണവിസ്തരം 27
നിയതം കുരിരുട്ടൊട്ടും കാണില്ലാ ദീപമേകിയോൻ
വെളിച്ചമായവനേകും സോമനാദിത്യനഗ്നിയും 28
കൊണ്ടാടിടും ദേവകളും തെളിയും ദിക്കശേഷവും
വിളങ്ങുമക്കണെപ്പോലെ പ്രേതലോകത്തിലാ നരൻ 29
അതിനാൽദ്ദീപവും പാനീയവും നല്ല വിശേഷമായ്
കപിലാഗോവിനേ വേദവേദിവിപ്രനു നല്കിയാൽ 30
പുഷ്കരത്തിൽ വിശേഷിച്ചും കേളവനുള്ളൊരാ ഫലം
കാളയോടും ശാശ്വതം ഗോശതം നല്കിയതാമവൻ 31
എന്തെങ്കിലും ബ്രഹ്മഹത്യാസമം പാപമിരിയ്യുകിൽ
അതു തീക്കും കപിലയൊന്നേകും ഗോശതതുല്യമേ 32
കൌമുദിങ്കൽക്കപിലയെ നല്കുണം ജ്യേഷ്ഠപുഷ്കരേ
അവക്കു വിഷമംപററാ ദുഃഖമില്ലില്ല കണ്ഡകം 33
പാത്രമാകും ബ്രാഹ്മണനു കാൽചെരിപ്പുകഠം നല്കിയാൽ
ഛത്രംകൊടുത്താൽക്കിട്ടീടും പരലോകത്തു നന്നിഴൽ 34
കൊടുത്തദാനത്തിന്നേതും നാശംപററില്ലൊരിയ്യലും
ചിത്രഗുപ്തോക്തികേട്ടിട്ടു രോമാഞ്ചത്താൽ വിഭാവസു 35
പിതൃദേവകളോടെല്ലാമുരചെയ്തു മഹാദ്യുതി.
കേട്ടില്ലേ യോഗ്യനാം ചിത്രഗുപ്തൻതൻ ധർമ്മഗുഹ്യവും 36
മഹാന്മാരാം ബ്രാഹ്മണരിൽ ശ്രദ്ധയേറുന്ന മാനവർ
ഈദ്ദാനത്തെക്കൊടുത്തീടിലവക്കു ഭയമേറിടാ. 37

കർമ്മദോഷങ്ങളഞ്ചുണ്ടാം പ്രായശ്ചിത്തംപെടാപ്പടി
അസംഭാഷ്യരനാചാരർ വജ്ജ്യരാണി നരാധമർ 38
ബ്രഹ്മഘ്നനും ഗോഘ്നനുമാപ്പാരദാരികനും ശരി
ശ്രദ്ധയില്ലാത്ത നരനും സ്ത്രീയെസ്സേവിയ്ക്കുവോനുമേ 39
പ്രേതലോകത്തു നരകത്തീപ്പാപംചെയ്തിടുന്നവൻ
പചിയ്ക്കപ്പെട്ടിടും ഘോര മലവും തിന്നു മീൻപടി 40
അസംഭാഷ്യർ പിതൃക്കൾക്കും വാനോക്കുമിവരഞ്ചുപേർ
സ്നാതകബ്രാഹ്മണന്മാർക്കും മറ്റും താപസർകൾക്കുമേ. 41

---

131. ദാനധർമ്മം പ്രമഥരഹസ്യം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെ മറ്റും മഹാഭാഗർ ദേവന്മാരും പിതൃക്കളും
മഹാഭാഗർഷിവരരും പ്രമഥന്മാരൊടോതിനാർ. 1
നിങ്ങളല്ലോ മഹാഭാഗരപ്രത്യക്ഷനിശാചരർ
ക്ഷുദ്രോച്ഛിഷ്ടാശുചിനരന്മാരെ ഹിംസിപ്പതെങ്ങിനെ 2
നിങ്ങൾ മർത്ത്യരെ ഹിംസിയ്ക്കാത്താ പ്രതീഘാതമെന്തുവാൻ
ഗൃഹത്തിൽ നിങ്ങൾ മുടിയും രക്ഷോഘ്നങ്ങളുമേതവ 3
നിങ്ങൾ ചൊല്ലിക്കേൾക്കണമിങ്ങിതൊക്കേയും നിശാടരേ.

പ്രമഥങ്ങൾ പറഞ്ഞു

മൈഥുനോച്ഛിഷ്ടരായാലും മേൽകീഴായിട്ടു ചെയ്താലും
മോഹാൽ മാസംതിന്നാകിലും മരച്ചോട്ടിൽക്കിടക്കിലും 4
മാംസം തലയ്ക്കൽവെച്ചാലും കാല്ക്കൽച്ചെന്നാകിടക്കിലും
ഉച്ഛിഷ്ടരാം മർത്ത്യർ മറ്റും ബഹിരുദ്ഗമെഴുന്നവർ 5
വെള്ളത്തിങ്കലമേദ്ധ്യങ്ങൾ കഫവും വിട്ടുകൊൾകിലും
ഈമനുഷ്യന്മാർകൾ തിന്നാൻതക്ക വദ്ധ്യരസംശയം. 6

ഈശ്ശീലാചാരനരരെ ഞങ്ങൾ ബാധിച്ചുകൊള്ളുമേ
ഞങ്ങൾക്കു ഹിംസയാകാത്ത മറുകൈ കേട്ടുകൊള്ളുവിൻ. 7
ഘോരോചനസമാലംഭം വയനും കയ്യിലുള്ളവൻ
ഘൃതാക്ഷതം തലയ്ക്കാക്കിക്കിടപ്പോൻ തൽപ്പരായണൻ 8
മാംസംതിന്നാത്തോരിവരെ ഹിംസിയ്ക്കാനെളുതല്ല നാം
ആക്കുള്ളഗേഹത്തിലഗ്നികത്തിക്കൊള്ളുന്ന രാപ്പകൽ 9
പുലിത്തോലും പുലിപ്പല്ലുമവ്വണ്ണം മലയാമയും
നെയ്യിൻെറ പുകയും പൂച്ച ഛാഗവും കൃഷ്ണപിംഗളം 10
ഇവയെത്ര ഗൃഹസ്ഥക്കു ഗൃഹങ്ങളിലിരിപ്പതോ
ആഗ്നേഹങ്ങളധ്വഷ്യങ്ങൾ ഘോരരാം പിശിതാശരാൽ 11
പാരിൽസ്സുഖം സഞ്ചരിയ്ക്കും നാം കൂട്ടക്കാർകളാലുമേ
എന്നാലിവ ഗൃഹംതോറും രക്ഷോഘ്നങ്ങളിളാപതേ! 12
ചൊല്ലീ നിങ്ങൾക്കു വലിയ ശങ്കയുള്ളാരിതൊക്കെയും.

---

132. ദാനധർമ്മം ദിഗ്ഗജരഹസ്യം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെപ്പത്മപ്രഭയെഴും പത്മയോനിപിതാമഹൻ
പറഞ്ഞു ദേവകളൊടും ശചീശൻ ശക്രനോടുമേ. 1

പിതാമഹൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ മഹാബലൻ നാഗം രസാതലചരൻ ബലി
തേജസ്വിരേണുകൻ പാരംമഹാസത്വപരാക്രമൻ 2
അതിതേജസ്വിമാർ മുറ്റും വീര്യവാന്മാർ മഹാഗജർ
കാട്ടും മാട്ടുംപെട്ടും ഭൂമി പാടേ താങ്ങിദ്ധരിപ്പവർ 3
ഭവാന്മാർ സമ്മതിച്ചിട്ടി രേണുകൻ വൻഗജങ്ങളിൽ
ചെന്നുടൻ ധർമ്മഗ്രഹ്യങ്ങൾ മോദിച്ചീടട്ടെയൊക്കെയും. 4

പിതാമഹൻ മൊന്നുകേട്ടിട്ടാ രേണുകനെ വാനവർ
പറഞ്ഞയച്ചിതവ്യഗ്രരാബ്ജധാരികളുള്ളെടം. 5

രേണുകൻ പറഞ്ഞു

മഹാബലന്മാർകളേ!ഞാൻ പിതൃദേവകഥം മൊല്ലയാൽ
നിങ്ങൾക്കെഴും ധർമ്മഹൃദ്യം കേൾപ്പാനിച്ഛിപ്പു തത്വമായ്
കഥിയ്ക്കുവിൻ മഹാഭോഗന്മാരേ!തത്വം മുനാഗതം. 6

ദിഗ്ഗജങ്ങൾ പറഞ്ഞു

കാർത്തികത്തിങ്കലായില്യം കൃഷ്ണപക്ഷശിവാഷ്ടമി
ആത്താരായോഗമുള്ളപ്പോളാരേകന്നു ഗ്രഡോദനം 7
ശ്രാദ്ധത്തിലീ മന്ത്രമോതി യതാഹാരനകോപനൻ
ബലദേവപ്രവൃത്തികഥം നാഗങ്ങൾ ബലശാലികഥം 8
അനന്താക്ഷയരെപ്പോഴും സുമഹാബലർ ഭോഗികഥം
തൽക്കുലത്തിൽപ്പിറന്നുള്ള വമ്പും ഭുജഗങ്ങളും 9
ബലതേജോവളർച്ചയ്ക്കൻ ബലിയേല്പൂട്ടെയായവർ
എന്നാൽ നാരായണൻ ശ്രീമാനുദ്ധരിച്ചു ധരിത്രിയെ 10
ആദ്യേവന്നപ്പൊഴാബ്ഭൂമിയുദ്ധരിച്ചുള്ളൊരാബ്ജലം
എന്നുരച്ചിട്ടു പുറിങ്കലവിടെമ്പലി നല്പണം 11
ഗജേന്ദ്രപുഷ്പംവിതറി നിലവസ്ത്രാനുലേപനം
പുറിങ്കൽനിവ്വപിയ്ക്കേണമക്കനങ്ങസ്തമിയ്ക്കുമേ 12
എന്നാൽസ്സന്തുഷ്ടരാം മുറും ചുവട്ടിൽബ്ഭാരപീഡിതർ
ആശ്രമം ഞങ്ങളറിയാ ഭൂമിയെത്താങ്ങിനില്പവർ 13
ഏവംകാണ്മൂ ഞങ്ങളെല്ലാം ഭാരാർത്തർ നിരപേക്ഷികഥം
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യൻ ശൂദ്രൻതാനുമുപോഷിതർ
കരാണ്ടവം ദാനമേകിലേല്പും ബഹുഫലം പരം
പുറിൽ ഞങ്ങൾക്കു ബലി തന്നീടിൽബ്ബഹുഫലം മതം 15
വീയ്ക്കുമേറുന്ന നാഗങ്ങൾ മൂന്നുലോകത്തിൽ മുറുമേ
കൃതാതിത്ഥ്യന്മാരുമാകും നൂറാണ്ടെയ്തിഹ തത്വമായ് 16

ദിഗ്ഗജപ്പോല്പാവിധം കേട്ടാദ്ദേവകൾ പിതൃക്കളും
മഹാന്മാരാമൃഷികളും രേണുകന്നോകി പൂജയെ. 17

---

133. ദാനധർമ്മം മഹാദേവരഹസ്യം.

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

പറഞ്ഞു സത്തെട്ടുത്തിട്ട സാധുധർമ്മത്തെ നിങ്ങളോ
ധർമ്മഗ്രഹ്യമിതീയെങ്കൽനിന്നും കേൾക്കുവിനേവരും. 1
ധർമ്മത്തിൽബുദ്ധിയാക്കുണ്ടോ ശ്രദ്ധയുള്ളവരേവരോ
അവക്കിതുപദേശിയ്ക്കാം സരഹസ്യം മഹാഫലം 2
വിരുദ്ധിഗൻ നല്കുമേവനൊരുമാസം ഗവാഹനികം
കരിയ്കിലുണ്ടവനാഫലമെന്തെന്നു കേൾക്കുക 3
മഹാഭാഗകളീശ്ലോക്കം പവിത്രം പരമം മതം
ദേവാസുരമനുഷ്യന്മാരൊത്ത മുപ്പാരു താങ്ങുമേ. 4
ആശ്ലോക്കളിൽ മഹാപുണ്യം ശ്രുശ്രൂഷ സുമഹാബലം
നാൾതോറും ധർമ്മമേറീടുമാശ്ലവാഹനികമുള്ളവൻ 5
ഇവക്കേകീ സമ്മതവും പണ്ടാക്കൃതയുഗത്തിൽ ഞാൻ
അന്നൊന്നെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചു പത്മയോനി വിരിഞ്ചനും 6
അതേ വൃജസ്ഥാനമാണ്ടോനെങ്കൽ നില്പുന്നതും വൃഷം
ശ്ലോക്കളൊത്തു രമിപ്പേൻ ഞാനിവ പൂജ്യകളെപ്പൊഴും 7
ഉപാസിച്ചാൽ വരദകം പ്രഭാവാൽ വരമേകിടും
ആശ്ലോക്കളിവനേല്പിയ്കും സർവ്വകർമ്മത്തിലും ഫലം
ഗവാഹനികം നല്കുവോനു ചതുർഭാഗമതിൽ ഫലം. 8

---

134. ദാനധർമ്മം സ്കന്ദരഹസ്യം.

സ്കന്ദൻ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കുമതമാംധർമ്മമതും ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കുവിൻ
നീലഷണ്ഡവൃഷക്കൊമ്പിൽനിന്നുതാൻ മണ്ണെടുത്തവൻ 1
അഭിഷേകം ത്രിദിവം ചെയ്യോനുള്ള ധർമ്മംധരിയ്ക്കുവിൻ
അശ്രുഭംകളയും മറുമാധിപത്യം പരത്തിലാം 2
മർത്ത്യനായിപ്പിറക്കുമ്പോളൊക്കെയും ശൂരനായ്വരും
ഇതുവേറിട്ടുണ്ടു ഗ്രഹ്യം സരഹസ്യം ധരിയ്ക്കുവിൻ 3
അത്തിപ്പാത്രമെടുത്തിട്ടു പകലാന്നം തേൻകലത്തുതാൻ
ഉദിയ്ക്കും ചന്ദ്രനായ്പ്പൌർണ്ണമാസിയിൽബ്ബലിനല്കിയാൽ 4
അയാചിതക്കെന്നും ധർമ്മഫലം ശ്രദ്ധയോടൊത്തു കേൾക്കുവിൻ
രുദ്രന്മാർ സാദ്ധ്യരാദിത്യർ വിശ്വേദേവകളശ്വികൾ 5
വസുക്കളാ മരുത്തുക്കളിവരാബ്ബലിയേറ്റിടും
സോമൻ വർദ്ധിയ്ക്കുമതിനാൽ മഹോദധിസമുദ്രവും
ഇതു ഞാൻ കണ്ടോരു ധർമ്മം സരഹസ്യം സുഖാവഹം. 6

വിഷ്ണു പറഞ്ഞു

മഹാന്മാർ ദേവകളുടെ ധർമ്മഗ്രഹ്യങ്ങളൊക്കെയും
ഋഷിഗ്രഹ്യങ്ങളും നിത്യമാഹ്നികം മൊല്ലിയെങ്കിലും 7
അനസൂയൻ കേൾക്കുകിലും ശ്രദ്ധയൊത്തു സമാഹിതൻ
ഇവനും വിഘ്നമുണ്ടാവില്ലിവനും ഭയമേറ്റിടാ. 8
പുണ്യങ്ങൾ ശുഭകർമ്മങ്ങൾ സരഹസ്യമുരച്ചവ
ജിതേന്ദ്രിയൻ മൊല്ലിലവനാവരിൻ ധർമ്മസൽഫലം 9
ഇവനും പാപമുണ്ടാവില്ലേല്ലില്ലാ പാപമൊട്ടുമേ
മൊല്ലിൽക്കേൾപ്പിയ്ക്കിലും കേട്ടുവെങ്കിലും ഫലമേറ്റിടും 10
ഭുജിയ്ക്കും പിതൃദേവന്മാർ കവ്യംഹവ്യവുമക്ഷയം
പവ്വംതോറും ബ്രാഹ്മണരെക്കൊൾപ്പിയ്ക്കിൽ പ്രയതൻ നരൻ. 11

ഋഷികൾക്കും ദേവകൾക്കും പിതൃക്കൾക്കും സദാപ്പൊഴും
ഇഷ്ടനായ്ത്തീർന്നിടും ശ്രീമാൻ ധർമ്മപ്രയതനെപ്പൊഴും 12
പാപകർമ്മം ചെയ്കിലുംതാൻ മഹാപാതകമെന്നിയേ
രഹസ്യധർമ്മമിതു കേട്ടെന്നാൽപ്പാപങ്ങൾ വിട്ടുപോം. 13

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ദേവകൾക്കുള്ളൊരീധർമ്മരഹസ്യത്തെ നരാധിപ!
വ്യാസൻ ചൊന്നതു ഞാൻ ചൊന്നോൻ സർവ്വദേവ മസ്കൃതം 14
രത്നസമ്പൂർണ്ണയാ ഭൂമിയീ മുഖ്യജ്ഞാനമെന്നതിൽ
ഇതുതാൻ കേൾക്കേണ്ടതെന്നു കാണും ധർമ്മജ്ഞനായവൻ. 15

ശ്രദ്ധിച്ചിടാത്തോനിഹ നാസ്തികനും
ധർമ്മം നശിച്ചോനിഹ നിർഘൃണനും
ദുർവ്വാദിയ്ക്കും ഗുരുവിദ്വേഷകനും—
മനാത്മജ്ഞനുമിതേകിടൊല്ലാ. 16

---

135. ദാനധർമ്മം ഭോജ്യാഭോജ്യാന്നകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഊട്ടേണ്ടോരെവർ വിപ്രന്മാർ ക്ഷത്രിയന്മാട്ടിടേണ്ടവർ
വൈശ്യന്മാട്ടേണ്ടവരെവർ ശൂദ്രന്മുമയി ഭാരത! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രന്മുവിപ്രന്മുട്ടേണ്ടോർ പരം ക്ഷത്രിയരും ശരി
ഊട്ടേണ്ടോരാം വൈശ്യരുമേ ശൂദ്രന്മാർ വജ്ജ്യരാണിഹ. 2
വിപ്രക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർ ക്ഷത്രിയന്മാട്ടിടേണ്ടവർ
വജ്ജിയ്ക്കേണ്ടവർ ശൂദ്രന്മാർ സർവ്വഭക്ഷ്യർ വികർമ്മികൾ. 3

ഊട്ടേണ്ടോർ വൈശ്യർ വിപ്രക്ഷം ക്ഷത്രിയക്ഷമതേവിധം
നിത്യാഗ്നികഠം വിവികതന്മാർ ചാതുമ്മാസ്യവിധായികഠം 4
ശൂദ്രന്മാക്കുള്ളതുണ്ണുന്നോൻ പൃഥിവീമലമുണകയാം
മനുഷ്യമലവും തിനു തിനു ജനമലത്തെയും 5
ശൂദ്രന്മാക്കുള്ളതുണ്ണുന്നോൻ പൃഥിവീമലമുണകയാം
പൃഥിവീമലമുണ്ണുന്നു ശൂദ്രഭോജികളാം ടിജർ 6
ശൂദ്രന്റെ കമ്മനിഷ്ഠകൽ വികമ്മസ്ഥൻ വിപാകിയാം
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യൻവികമ്മസ്ഥൻ വിപാകിയാം
സ്വാദ്ധ്യായപരരാം വിപ്രർ നരക്കാശീസ്സു നല്കലിൽ
രക്ഷയിങ്കൽ ക്ഷത്രിയനാം പുഷ്ടിയ്ക്കാകുന്നു വൈശ്യനും 8
എന്തുകമ്മംചെയ്വു വൈശ്യനതേറാണുപജീവനം
കൃഷി പൈമേയ്ക്കൽ കച്ചോടം വൈശ്യത്തൊഴിലകുസിതം 9
സ്വകമ്മംവിട്ടാരു ശൂദ്രകമ്മത്തെച്ചെയ്തിടുന്നുവോ
കാണു ശൂദ്രന്മട്ടിലവൻ ഭോജ്യനാവില്ലൊരിയ്ക്കലും. 10
ചികിത്സകൻ കാണ്ഡപൃഷ്ഠൻ പുരാദ്ധ്യക്ഷൻ പുരോഹിതൻ
സാംവത്സരൻ വൃധാദ്ധ്യായി ശൂദ്രമട്ടിവരൊക്കെയും 11
ശൂദ്രകമ്മങ്ങളിവയിൽ നാണംവിട്ടു ഭുജിപ്പവൻ
അഭക്ഷ്യഭക്ഷണംചെയ്ത ഓരുണം ഭയമേറിടും 12
കുലം വീര്യംപരം തേജസ്സോവം തിയ്യക്കുജന്മവും
അപനേല്പും നായ്കണക്കെ നിഷ്ക്രിയൻ ധമ്മവജ്ജിതൻ.
ചികിത്സകന്റെ ചോറുണ്ടാലാച്ചോറുമതുല്യമാം
കുലടച്ചോർ മൂത്രമത്രേശില്പിച്ചോറതു ചോരയാം 14
വിദ്യോപജീവിയ്ക്കുള്ളന്നം സാധുസമ്മതനുണ്ണുകിൽ
ആച്ചോറു ശൂദ്രാന്നതുല്യമതും സാധുവൊഴിയ്ക്കണം 15
വചനീയന്റെ ചോറുണ്ടാലതത്രേ ശോണിതഹ്രദം
പിശുനച്ചോറുണ്ടുകിലതും ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കുതുല്യമാം 16
സല്കാരമേറു നിന്ദിച്ചുള്ളന്നമുണ്ണൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
രോഗം കുലപ്രക്ഷയവുമുടൻ ബ്രാഹ്മണനേറിടും 17
പുരരക്ഷിയുടേതുണ്ടാൽപ്പുറയപ്രായനായ്വരും
ഗോഘ്നൻ വിപ്രഘ്നനാക്കുള്ളുകുടിപ്പോൻ ഗുരുതല്പഗൻ 18

ഇവർമോറുങ്കിലോ രക്ഷോവംശവദ്ധ്വാനാം ദ്വിജൻ
ന്യാസഹാരികൃതഷ്ണക്ലീബാന്നമുണ്ണുന്നതാകിലോ 19
പിറക്കും മദ്ധ്യദേശത്തിൻ പുത്തു ശബരാലയേ
അഭോജ്യരെന്നോജ്യരെയും യഥാവിധി പറഞ്ഞു ഞാൻ 20
ഇനിക്കൌന്തേയ! ഞാനെന്തു മൊല്ലിക്കുംപ്പാൻ കൊതിപ്പു നീ.

---

136. ദാനധർമ്മം പ്രായശ്ചിത്തവിധി

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭോജ്യാഭോജ്യന്മാരെയൊക്കെപ്പറഞ്ഞു സാമ്പ്രതം ഭവാൻ
ഇതിലെൻ മോദ്യസന്ദേഹം പറഞ്ഞാലും പിതാമഹ! 1
ബ്രാഹ്മണക്കു വിശേഷിച്ചും ഹവ്യകവ്യങ്ങൾ വാങ്ങലിൽ
നാനാഭോജ്യങ്ങളിലുമേ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചൊല്ലുമേ. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത ഞാൻ പറയാം യോഗ്യബ്രാഹ്മണക്കു മഹീപതേ!
പ്രതിഗ്രഹങ്ങളിൽ ഭോജ്യത്തിങ്കലും പാപമോചനം 3
ഘൃതപ്രതിഗ്രഹത്തിങ്കൽസ്സാവിത്രീസമിദാഹൃതി
തിലപ്രതിഗ്രഹത്തിങ്കലിതു തുല്യം യുധിഷ്ഠിര! 4
മാംസപ്രതിഗ്രഹത്തിങ്കൽത്തേനപ്പിവയുടേയുമേ
സൂര്യോദയത്തിൽനിന്നീടിൽ ബ്രാഹ്മണൻ പൂതനായിടും 5
സുവർണ്ണം വാങ്ങിയാൽപ്പിന്നെ ഗുരുശ്രുതിജപിച്ചുതാൻ
കാരീരുനു മലത്തിത്താൻ ധരിച്ചാൽ മുക്തനാം ദ്വിജൻ. 6
ഏവം സ്ത്രീവിത്തവസ്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചീടുന്നതാകിലും
സ്വർണ്ണപ്രതിഗ്രഹത്തിന്നുള്ളിമ്മട്ടത്രേ നരോത്തമ. 7
അന്നംവാങ്ങിയ്യാലിൽപ്പായസത്തിലിക്ഷുരസത്തിലും
ഇക്ഷുതൈലപവിത്രങ്ങൾക്കായും മുവ്വന്തിമുങ്ങലാം 8
വ്രീഹിപുഷ്പം ഫലംവെള്ളം വിഷമെന്നിവയിൽശ്ശരി
യാവകം തയിർ പാലെന്നിവയ്ക്കും ഗായത്രിന്യൂനരു 9

ചാത്തത്തിങ്കൽക്കുടചെരിപ്പിവ വാങ്ങിച്ചുവെങ്കിലോ
ജപിയ്ക്കേണം നൂറുരുതാനെന്നാൽപ്പാപമൊഴിഞ്ഞുപോം. 10
ക്ഷേത്രപ്രതിഗ്രഹം കൊഠകിൽത്തടവിൽ സൂതകത്തിലും
മുന്നാളുപവസിച്ചീടിലാപ്പാതകമൊഴിഞ്ഞുപോം 11
പിതൃശ്രാദ്ധാന്നത്തെ വിപ്രൻ കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലുണ്ണുകിൽ
ഈരാപ്പകലിനാലങ്ങാ ബ്രാഹ്മണൻ പരിശുദ്ധനാം. 12
സന്ധ്യോപാസനയും വയ്യാ ജപവും താൻ നടത്തൊലാ
ആച്ചോറിനീതെയുണ്ടീടൊല്ലെന്നാൽസ്സംശുദ്ധനാം ദ്വിജൻ
ഇതിന്നാണപരാഹ്നത്തിൽപ്പിതൃശ്രാദ്ധമുരപ്പതും
ചൊന്നവണ്ണം മൽക്ഷണിച്ചു വിപ്രരുണ്ണേണമെന്നതാൻ 14
മൃതകത്തിന്റെ മൂന്നാംനാളന്നം ബ്രാഹ്മണനുണ്ണുകിൽ
പന്തീരുനാഠം മൂന്നുനേരമുമാജ്ജിച്ചാൽ വിശുദ്ധനാം 15
പന്തീരുനാഠം കഴിഞ്ഞിട്ടു വിശേഷാൽ കൃതശൌചനായ്
ബ്രാഹ്മണക്കു ഹവിസ്സേകിയെന്നാലാപ്പാപമറുപോം. 16
മൃതകത്തിൻ ദശാഹത്തിൽ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങഠം നല്ലണം
സാവിത്രിയാ രേവതീഷ്ടി കൂശ്മാണ്ഡമഘമർഷണം 17
മൃതകത്തിൽ ത്രിരാത്രത്തിലുട്ടിഷ്ടപ്പടിയുണ്ണുകിൽ
ആ ബ്രാഹ്മണൻ ത്രിഷവണസ്സ്നാനംചെയ്താൽ വിശുദ്ധനാം 18
ചതിച്ചു സിദ്ധിനേടിട്ടുമാപത്തേല്ക്കയുമില്ലവൻ
ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രരോടൊന്നിച്ചേകഭോജനമുണ്ണുകിൽ 19
വിധിപോലവനാ ശൌചം ശൌചമിങ്ങു വിധിപ്പതാം
ബ്രാഹ്മണൻ വൈശ്യരോടൊന്നിച്ചേകഭോജനമുണ്ണുകിൽ 20
അവൻ മുന്നാഠം ഭിക്ഷയേറാലക്കർമ്മം വിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയരൊടൊത്തേകഭോജനമുണ്ണുകിൽ 21
സചേലസ്നാനമാന്നെന്നാലാപ്പാതമൊഴിഞ്ഞിടും
നശിയ്ക്കും ശൂദ്രനകലം വൈശ്യനു പശുബാന്ധവർ 22
ശ്രീനശിയ്ക്കും ക്ഷത്രിയനു സുവച്ചസ്സുതന്നെന്നുമേ
പ്രായശ്ചിത്തം ശാന്തിഹോമമിവ ചെയ്താലൊഴിഞ്ഞുപോം 23
സാവിത്രിയാ രേവതീഷ്ടി കൂശ്മാണ്ഡമഘമർഷണം
അമ്മട്ടുച്ചിഷ്ടമന്യോന്യമുണ്ടാലില്ലൊരു സംശയം
രോമനാവിരജാരാത്രിമംഗളാലംഭനങ്ങളും. 24

137. ദാനധർമ്മം ദാനാനുകീർത്തനം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ദാനത്താലും വാഴ്ചതപസ്സാലുമെന്നോരി ഭാരത
എന്നാലെൻ മനോദുഃഖംപോക്കിക്കൊൾക പിതാമഹ!
മന്നിലേതാണിതിലതു ഭവാൻ ചൊല്ലിത്തരേണമേ. 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കേൾക്ക ധർമ്മപരന്മാർകൾ തപസ്സാൽഭ്ഭാവിതാശയർ
ലോകങ്ങൾ നേടീ. നിശ്ശങ്കം ദാനപുണ്യാഢ്യരാം നൃപർ 2
സൽകൃതൻ പരമാത്രേയൻ ശിഷ്യക്കായ് ബ്രഹ്മനിർഗ്ഗുണം
ഉപദേശിച്ച രാജാവേ മുഖ്യലോകങ്ങൾ നേടിനാൻ. 3
കൗശീനരൻ ശിബി നിജപ്രിയപുത്രന്റെ ജീവനെ
ബ്രാഹ്മണക്കായ്ക്കൊടുത്തിട്ട നാകപൃഷ്ഠം കരേറിനാൻ. 4
പ്രതർദ്ദനൻ കാശിരാജൻ വിപ്രനു നിജപുത്രനേ
നല്കീട്ടേല്ലുന്നു വൻകീർത്തിയീലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 5
സാകൃത്യനാം രന്തിദേവൻ മഹാത്മാവാം വസിഷ്ഠനായ്
വിധിയ്ക്കുഴ്ന്നുകൊടുത്തിട്ട മുഖ്യലോകങ്ങൾ നേടിനാൻ. 6
ദിവ്യം നൂറഴിയുള്ളോരു നല്പൊൻകട മഖാർത്ഥമായ്
ദേവാപൃഥൻ ബ്രാഹ്മണനു നല്കി സ്വർഗ്ഗംകരേറിനാൻ 7
ഭഗവാനാമംബരീഷനോജസ്വി ബ്രാഹ്മണനു താൻ
രാഷ്ട്രമൊക്കെക്കൊടുത്തിട്ട സുരലോകത്തെ നേടിനാൻ 8
ദിവ്യമാംകുണ്ഡലം കണ്ണും വാഹനം ജനമേജയൻ
വിപ്രനു ഗോക്കളുംനല്കി മുഖ്യലോകം കരേറിനാർ. 9
രാജർഷിയാ വൃഷാദർഭിതങ്ങൾ പലമാതിരി
നല്ലഗേഹങ്ങളും വിപ്രക്കേകി സ്വർഗ്ഗംകരേറിനാൻ 10
നിമിരാഷ്ട്രത്തെ വൈദർഭി കന്യയേയുമഗസ്ത്യനായ്
നല്കിസ്വർഗ്ഗംപുക്കിതല്ലോ സപുത്രപശുബാന്ധവൻ 11

ജാമദഗ്ന്യൻ രാമനുഴി വിപ്രന്നേകിപ്പുകഴ്ന്നവൻ
മനസ്സിലുംകവിഞ്ഞുള്ള നിത്യലോകങ്ങളം നേടിനാൻ 12
പഞ്ജന്യം മഴപെയ്യാഞ്ഞു ദേവരാട്ടാ വസിഷ്ഠനോ
മുറവും ഭ്രതങ്ങളെജ്ജിവിപ്പിച്ചേ റാൻ ഗതിയക്ഷയേ 13
യജ്ഞങ്ങളിൽ ദാശരഥി രാമൻ വിത്തങ്ങളം ത്യകിയോൻ
പുക്കാനക്ഷയലോകങ്ങളം പേരവനുലകിൽപ്പരം 14
രാജഷിയാം കക്ഷസേനൻ മഹാത്മാവാം വസിഷ്ഠനായ്
നിക്ഷേപംകാഴ്ചവെച്ചിട്ട ഗതിനേടി പുകഴ്ന്നവൻ 15
കരന്ധമൻതന്നെറപൌത്രനാവിക്ഷിതമരുത്തനും
കന്യയെത്താനംഗിരസ്സിന്നേകി വിണ്ണേറിനാനുടൻ. 16
പാഞ്ചാല്യനാംബ്രഹ്മദത്തരാജാവുത്തമധാർമ്മികൻ
ശംഖനു നിധിനല്കീട്ട പരയാംഗതിപൂകിനാൻ 17
രാജാവു മിത്രസഹനും മഹാത്മാവാം വസിഷ്ഠനായ്
മദയന്തീവല്ലഭയെ നല്കി സ്വർഗ്ഗംകരേറിനാൻ 18
മഹാത്മാവാം ലിഖിതനു സുദ്യുമ്നൻമനുനന്ദനൻ
ധർമ്മത്താൽശിക്ഷനല്കീട്ട മുഖ്യലോകങ്ങളം നേടിനാൻ 19
സഹസ്രചിത്തൻ രാജർഷി പ്രിയപ്രാണങ്ങളം കീർത്തിമാൻ
ബ്രാഹ്മണാർത്ഥമുപേക്ഷിച്ചു മുഖ്യലോകങ്ങളം നേടിനാൻ 20
മൌൽഗ്ല്യനായ്സ്സ്വകാമപൂർണ്ണം പൊന്മയമാം ഗൃഹം
കൊടുത്തുവിണ്ണകയറി ശതദ്യുമ്നക്ഷിതീശ്വരൻ 21
ഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങളെക്കുന്നുപോലെ കൂട്ടിയതൊക്കെയും
മുന്നം ശാണ്ഡില്യനുനല്കി സ്വർഗ്ഗംകേറി സുമന്യുവും 22
ദ്യുതിമാനെന്നുപേർകൊണ്ട സാലരാജൻ മഹാദ്യുതി
ഋചീകന്നായ് നാടുനല്കി മുഖ്യലോകങ്ങളം നേടിനാൻ 23
രാജർഷിമദിരാശ്വൻതാനാസ്സുമദ്ധ്യമകന്യയെ
ഹിരണ്യഹസ്തനേകീട്ട ദേവലോകങ്ങളം നേടിനാൻ 24
രാജർഷി യാലോമപാദൻ ശാന്തനാംമകളെപ്രഭ
ഋശ്യശൃംഗനുനല്കീട്ട സർവ്വകാമങ്ങളം നേടിനാൻ 25
ഹംസിയെന്നുപുകഴ്ന്നുള്ള കന്യയെക്കൌത്സനേകിയും
പുക്കാനക്ഷയലോകങ്ങളാ രാജർഷി ഭഗീരഥൻ. 26

നൂറായിരംവത്സരൊത്ത ഗോക്കളെത്താൻ ഭഗീരഥൻ
നൃപൻ കോഹളനായ്നല്കി മുഖ്യലോകങ്ങൾ പൂകിയാൻ 27
ഇവരും മറുപലരും ദാനം തപമിവറിനാൽ
യുധിഷ്ഠിര! സ്വർഗ്ഗമെത്തി നിവത്തിയ്ക്കുന്നു വീണ്ടുമേ 28
അവക്കുറച്ചിതാക്കീത്തി ഭൂമിനില്ക്കുന്നനാൾവരെ
ഗൃഹസ്ഥരവർ ലോകങ്ങൾ നേടീ ദാനതപങ്ങളാൽ 29
ശിഷ്ടന്മാക്കുള്ളിച്ചരിതം ഞാൻ പറഞ്ഞു യുധിഷ്ഠിര
ദാനയജ്ഞപ്രജാസത്ത്വങ്ങളാൽ വിണ്ണോരിനാരിവർ 30
നിനക്കെന്നും ദാനമൊത്തു കൌരവക്കു ധുരന്ധര
ദാനയജ്ഞക്രിയാബുദ്ധി നില്ക്കട്ടേ ധർമ്മവായ്പൊടും 31
രാജശാർദ്ദൂലസന്ദേഹം നിനക്കുണ്ടെന്നിരിയ്ക്കുകിൽ
നാളെക്കാലത്തുപറയാം സന്ധ്യയായ്വന്നിതിപ്പൊഴേ. 32

---

138. ദാനധർമ്മം പഞ്ചവിധദാനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭവാൻ ചൊല്ലിക്കേട്ടു താത! സത്യവ്രതപരാക്രമ!
മഹത്താം ദാനധർമ്മത്താൽ വിണ്ണോരിന നരേന്ദ്രരെ. 1
ഈദ്ധർമ്മങ്ങളെയും കേൾപ്പാൻമോഹം ധാർമ്മികപുംഗവ!
ദാനമെത്രവിധം ദേയമെന്തുവാനായതിൻഫലം 2
ആക്കെങ്ങിനെ ധർമ്മ്യമായദാനം നല്കീടവേണ്ടതാം
എന്തുഹേതുക്കളാലെത്രവിധം തത്വം ശ്രുവിയ്ക്കണം. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

കേൾക്ക കൌന്തേയ! ദാനത്തിൻതത്വമിങ്ങനഘാശയ!
സർവ്വജാതിയിലുംദാനം നല്ലേണ്ടുംമട്ടു ഭാരത! 4
ധർമ്മമർത്ഥം ഭയം കാമം കൃപയീക്കാരണങ്ങളാൽ
ദാനമഞ്ചുവിധം കണ്ടുകൊൾക കേളതു ഭാരത! 5

ഇഹകീർത്തിയുമുണ്ടാകും പരത്തിൽപ്പെരുതാം സുഖം
എന്തോത്തമദാനംനല്ലേണം ബ്രാഹ്മണക്കെനസൂയുവായ് 6
നല്കുന്നു നല്ലിടമെനിയ്ക്കീയിവൻ നല്ലിയെന്നുമേ
അർത്ഥിമാർചൊൽവതായ് കേട്ടിട്ടെല്ലാമർത്ഥിയ്ക്കുനല്കണം 7
ഇവനൊരയല്ല ഞാനെൻറെയല്ലിവൻ നിരസിയ്ക്കുകിൽ
പാപംചെയ്തെയ്കുമെന്നോർത്തും നല്കാം മൂഢനു പണ്ഡിതൻ 8
എനിയ്ക്കയ്യാളിഷ്ടനിവന്നിഷ്ടൻഞാനെന്നു ബുദ്ധിമാൻ
തോഴക്കുക്രിഷ്ടമായ്ദാനംനല്കേണം മടിയെന്നിയേ 9
ദീനൻ യാചിയ്കുന്നിതിവനല്പത്താൽത്തുഷ്ടനായിടും
എന്നായ്ദരിദ്രനേകേണം കാരുണ്യത്താലെയെപ്പോഴും 10
എന്നാഞ്ചുവിധമീദാനം പുണ്യകീർത്തിവിവർദ്ധനം
യഥാശക്തി കൊടുക്കേണമെന്നുചൊല്ലീ പ്രജാപതി. 11

---

139. ദാനധർമ്മം മുനിഗണകൃഷ്ണസംവാദം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹ! മഹാപ്രാജ്ഞ! സർവ്വശാസ്ത്രവിചക്ഷണ!
ഭവാൻ നമ്മുടെ വംശത്തിൽ നാനാഗമവിവർദ്ധനൻ 1
ധർമ്മാർത്ഥയുക്തം നിങ്കനു മേലാലയ്കും സുഖാവഹം
ലോകത്തിലാശ്ചര്യഭൂതം കേൾപ്പാൻ മോഹമരിന്ദമ! 2
ഈക്കാലവും വന്നടുത്തു ജ്ഞാതിബാന്ധവ ദുർല്ലഭം
ഞങ്ങൾക്കു ശാസ്താവില്ലാരുമെങ്ങുന്നു പുരുഷർഷഭ! 3
അങ്ങയ്കനുജരോടൊത്ത ഞാനനുഗ്രാഹ്യനാകിലോ
ഞങ്ങളോടോതുകീപ്പെയ്ത ചോദ്യമൊന്നായി പാർത്ഥിവ! 4
ഇതാ നാരായണൻ ശ്രീമാൻ സർവ്വപാർത്ഥിവസമ്മതൻ
ഭവാനെബ്ബഹുമാനിച്ചുവണങ്ങിസ്സേവചെയ്കയും 5
ഇവനൊരു മുമ്പാകെവെച്ചീ മാറും പാർത്ഥിവർ കേൾക്കവേ
ഭ്രാതാക്കൾക്കും പ്രിയത്തിന്നായ് സ്നേഹത്താടരുളുന്നുമ. 6

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അവൻറെയാ വാക്ക കേട്ടാംസ്സംഹത്താൽ സംഭ്രമത്തൊട്ടും
ഭീഷ്മൻ ഭാഗീരഥീപുത്രൻ പറഞ്ഞാനപ്പൊളിങ്ങിനേ. 7

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

യിന്നോടു ഞാൻ പറഞ്ഞീടാമീ മനോഹരയാം കഥ
മുന്നം ഞാനീ വിഷ്ണുവിൻെറ പ്രഭാവം കേട്ടതും പ്രഭ! 8
കേട്ടാലുമാശ്ചര്യാവഹമാകുംപ്രഭാവം കേട്ടിരിപ്പതും
ഗൌരിയുള്ളാസ്സംശയവുംകേളാ ദമ്പതിമാർകളിൽ 9
വ്രതംചരിച്ചു ധർമ്മിഷ്ഠൻ കൃഷ്ണൻ പന്തിരുവത്സരം
ദീക്ഷിച്ചോരിവനെക്കാണ്മാനെത്തീ നാരദപർവ്വതർ 10
കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ ധൌമ്യൻ ജപിപ്പവരിലുത്തമൻ
ദേവലൻ കശ്യപൻ പിന്നെ ഹസ്തികാശ്യപനങ്ങിനേ 11
മാറും മഹർഷിമാർ സത്തർ ദീക്ഷാബലമിയന്നവർ
ദേവകല്പതപസ്സിദ്ധശിഷ്യർ പിന്തുണയുള്ളവർ 12
അവക്തിഥിസൽക്കാരമർഹനീയം കലോചിതം
പ്രീതനായ്ദ്ദേവകീപുത്രൻ കല്പിച്ചു ദേവകല്പമേ 13
സുവർണ്ണഹരിതപ്പുത്തൻഭേപ്പുൽകളിലങ്ങിനേ
അടുത്തിരുന്നു മുനികൾ ഹൃഷ്ടരായ് വിഷ്ടരങ്ങളിൽ 14
പ്രസംഗിച്ചു പിന്നെയവർ മധുരം ധർമ്മസംഹിതം
രാജർഷി ദേവചരിതമുൾവാഴും തപോധനർ 15
അപ്പോൾ നാരായണമഹസ്സാവ്രതേന്ധനസംഭവം
തീയുണ്ടായത്ഭുതംകാട്ടും കൃഷ്ണൻതൻ വായിൽനിന്നുടൻ 16
ആത്തിയ്യാപൂർവ്വതംചുട്ട മരം വള്ളികൾ പുല്ലുകൾ
പരം പക്ഷിമൃഗക്കൂട്ടം ചെന്നായ് പാമ്പുകളിങ്ങിനേ 17
നാനാമൃഗങ്ങളിവയൊത്താഹായെന്നായതേതനം
ആ വൻകുന്നിൻകൊടുമുടിയുടഞ്ഞു ദീനദർശനം 18
ആ ജ്വാല പെരുകും വഹ്നിയെല്ലാം ചുട്ടുപൊടിച്ചുടൻ
വിഷ്ണുവിന്നരികിൽപ്പോയ്ക്കാൽപിടിച്ചു ശിഷ്യമട്ടതാൻ 19

ഉടനാ വിഷ്ണു വെന്തോരാ മല കണ്ടരികൾനൻ
സൌമ്യദൃഷ്ടിനിപാത്തത്താൽ വീണ്ടും മുൻനിലയാക്കിനാൻ 20
വീണ്ടുമുവ്വണ്ണമാശ്ശൈലം പൂത്ത വൃക്ഷലതാന്വിതം
പുഷ്പം പക്ഷിരവംചേർന്ന പൊന്നായ് പാനുകളൊത്തതായ് 21
അചിന്ത്യമത്ഭുതമതു കണ്ടപ്പോൾ മുനിമണ്ഡലം
അത്ഭുതപ്പെട്ട കൂർമ്മെയ് പൂണ്ട കണ്ണീരൊഴുക്കിതേ 22
അപ്പോൾ നാരായണൻ വിസ്മയിച്ചു കണ്ടാ മുനീന്ദ്രരെ
വണങ്ങിസ്സിഗ്ധമധുരം മോദിച്ചു വാഗ്മിപുംഗവൻ. 23
എല്ലായ്പ്പോഴും മുക്തസംഗരാകും മാമുനികൾക്കിഹ
നിർമ്മമന്മാക്കുമുണ്ടായിതെന്തുകൊണ്ടിപ്പൊൾ വിസ്മയം 24
എനിയ്ക്കുള്ളീസ്സംശയത്തെത്തത്ത്വമാമ്മട്ടനിന്ദിതർ
പൊല്ലേണം മുനിമാരെല്ലാം തീർപ്പാംമട്ടു തപസ്വികൾ. 25

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

ഭവാൻ സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്ന ലോകം സംഹരിയ്ക്കുന്ന വീണ്ടുമേ
ഭവാൻ മഞ്ഞും ഭവാൻ ചൂടും പരം വഴിപ്പതും ഭവാൻ 26
മന്നിലെന്തൊക്കെയിങ്ങുണ്ട ഭൂതജാതം ചരാചരം
അവയ്ക്കുച്ചനങ്ങമ്മ പ്രഭു പ്രഭവും ഭവാൻ 27
ഞങ്ങൾക്കീ വിസ്മയകരം സംശയം മധുസൂദന!
കല്യാണമൂർത്തേ! നീതന്നെ ചൊല്ക വഹ്നിവിനിർഗ്ഗമം 28
പിന്നെസ്സന്ത്രാസവും തീർന്നീ ഞങ്ങളും രിപുകൾനന!
കേട്ടതും കണ്ടതുമിഹ പറയുന്നുണ്ടു ഹേ ഹരേ! 29

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഇതു വൈഷ്ണവതേജസ്സെൻവായിൽനിന്നുളവായവൻ
യുഗാന്താഭൻ കൃഷ്ണവർത്മാവീ വമ്പല മുടിച്ചവൻ 30
ഋഷിമാരാത്തരായല്ലോ ജിതക്രോധർ ജിതേന്ദ്രിയർ
ഭവാന്മാർ വ്യർത്ഥയാണ്ടല്ലോ ദേവകല്പർ തപസ്വികൾ 31
വ്രതചര്യയിലാണ്ടെന്റെ തപസ്വിവ്രതസേവയാൽ
വഹ്നിയുണ്ടായതാണല്ലോ നിങ്ങളൊട്ടും നടുങ്ങൊലാ. 32

വ്രതം ചരിയ്ക്കുവാൻ വന്നേനിങ്ങീ നന്മലയിങ്കൽ ഞാൻ
വന്നേനാത്മാഭസുതനെത്തപംകൊണ്ടിങ്ങു നേടുവാൻ 33
പിന്നെയെന്നെയിലുള്ളാത്മാവഗ്നിയായ് നിഗ്രമിച്ചതാം
കാണാൻ പോയീ വരദനാം ലോകനാഥൻ വിരിഞ്ചനെ 34
അവൻ കല്പിച്ചിതെൻ പുത്രനായിട്ടു മുനിമുഖ്യരേ!
തേജോദ്ധത്താൽ നിന്മകനാമാ വൃഷ്ണ്യുദ്ധവജനെന്നതും 35
ആ വഹ്നി വന്നെന്നാട്ടുൽക്കാക്കലായ് ശ്രിഷ്യമാട്ടുതാൻ
പരിചയ്മാത്മമായ് നിന്നു ശമിച്ചു മൻനിലയ്ക്കുമായ് 36
ഇതാദ്ധീമാൻ പത്മനാഭനോടായോരു രഹസ്യമേ
നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞേൻ ഞാൻ പേടിയ്ക്കേണ്ടാ മുനീന്ദ്രരേ! 37
ദീർഘദർശികളാം നിങ്ങൾക്കെന്നുമവ്യഗ്രയാംഗതി
തപസിവ്രതവിജ്ഞന്മാർ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനശോഭികൾ 38
മന്നിലോ വിണ്ണിലോ നിങ്ങൾ കേട്ടതോ കണ്ടിരിപ്പതോ
പരമാശ്ചര്യമൊന്നെന്നാൽ നിങ്ങളെന്നോടു ചൊല്ലുവിൻ. 39
അമൃതൊത്തിടുമാ വാക്യമധുവിൽക്കൊതിയുണ്ടു മേ
തപോവനസ്ഥരായിട്ടും ഭവാന്മാർ പറയുന്നതിൽ 40
നിങ്ങൾ കാണാത്തതെന്നാലും ദിവ്യമത്ഭുതദർശനം
വിണ്ണിലോ മന്നിലോ ഞാൻ കണ്ടിരിയ്ക്കാം സുമുഖ്യരേ! 41
അതെൻമുഖ്യപ്രകൃതിയാം തടവില്ലതിനെങ്ങുമേ
എനിയ്ക്കിങ്ങെനിലൈശ്ചര്യമാശ്ചര്യംപോലെ തോന്നിടാ 42
ശ്രദ്ധേയമായ്ച്ചൊന്നകാര്യം സജ്ജനം കേട്ടിരിയ്ക്കുകിൽ
ചിരം ഭൂമിയിൽ നിന്നീടും ശിലാരേഖകണക്കിനേ 43
എന്നാൽസ്സമാഗമത്തിങ്കൽ ഞാൻ സജ്ജനമുഖോൽഗതം
കഥിപ്പേൻ ഞാനഹോ മർത്ത്യർക്കേറവും ബുദ്ധിദീപകം 44
പിന്നെ മാമുനിമാർ കൃഷ്ണൻമുന്നിൽ വിസ്മിതരേവരും
പൊയ്ത്താരിതളെതിർക്കൺകഥംകൊണ്ടുനോക്കീ മുകുന്ദനെ 45
വാഴ്ത്തിയും ചിലർ മറുള്ളോർ പൂജനംചെയ്തമങ്ങിനേ
പൊരുൾകോലും വാക്കുകളാൽ സ്തുതിച്ചു മധുവൈരിയെ 46
മറും മാമുനിമാർ ദേവദർശി നാരദനെപ്പരം
പറയാനായ് നിയോഗിച്ചു പറഞ്ഞീടാൻ മിടുക്കനെ. 47

മുനികൾ പറഞ്ഞു

അചിന്ത്യമെന്തൊരാശ്ചര്യം ഹിമവന്മലയിൽ പ്രഭോ!
കണ്ടുഞാ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കുപോയ മാമുനിമാർ മുനേ! 48
ഇതെല്ലാം മുനിമാക്കിങ്ങു ഹിതത്തിനാദിതൊട്ടു നി
കണ്ടവണ്ണം ഹൃഷീകേശനോടൊക്കെപ്പറയേണമേ 49
എന്നു മാമുനിമാർ ചൊന്ന നാരദൻ ഭഗവാനുനി
പറഞ്ഞുകൊണ്ടാൻ ദേവർഷി മുൻനടന്നുള്ളോരീക്കഥ. 50

---

140. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ആശ്ചര്യദർശനം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെ നാരായണസഖിനാരദൻ ഭഗവാനൃഷി
ശങ്കരനുമായോടൊത്തുണ്ടായ സംവാദമോതിനാൻ. 1

നാരദൻ പറഞ്ഞു

തപസ്സുചെയ്തു ബ്രഹ്മാത്മാവൃഷഭാങ്കൻ സുരേശ്വരൻ
സിദ്ധചാരണർ സേവിയ്ക്കും പുണ്യമാം തുഹിനാദ്രിയിൽ 2
നാനൌഷധിയെഴുന്നോന്നിൽ നാനാപുഷ്പങ്ങളുള്ളതിൽ
അപ്സരസ്ത്രീകളുള്ളോന്നിൽബ്ഭൂതസംഘമെഴുന്നതിൽ. 3
അതിൽദ്ദേവൻ മോദമാണ്ടു ഭൂതസംഘങ്ങൾ ചേർന്നവർ
നാനാരൂപർ വിരൂപന്മാർ ദിവ്യരത്നൂതദർശനർ 4
സിംഹവ്യാഘ്രഗജാഭന്മാർ സർവ്വജാതിയുമൊത്തവർ
ജംബുകദ്വീപിമുഖരുമൃക്ഷർഷഭനിഭാസ്യരും 5
ഉലൂകമുഖരുംക്രൂരർ വൃകശ്യേനാനലാസ്യരും
നാനാനിറം മൃഗമുഖർ സർവ്വജാതിയുമൊത്തവർ 6

യക്ഷകിന്നരഗന്ധർവ്വരക്ഷോഭൂതഗണാനിതം
ദിവ്യപുഷ്പങ്ങളും പിന്നിട്ടിവ്യജപാല കലന്നഹോ 7
ദിവ്യചന്ദനവുംപൂശിട്ടിവ്യധൂപം പുകച്ചുമേ
ആസ്സസ്സേ വൃഷാങ്കന്റെ ദിവ്യവാദ്യം മുഴങ്ങിയും 8
മൃദംഗപണവാഘോഷശംഖഭേരിരവാഢ്യമായ്
നൃത്തംവെയ്ക്കും ഭൂതസംഘമയിലാട്ടങ്ങൾ ചൂഴവേ 9
അപ്സരസ്ത്രീനൃത്തമൊത്തു ദിവ്യമാമുനിസേവിതം
ദിവ്യം കാണ്മാൻനല്ലതോതവല്ലാതത്ഭുതദർശനം 10
ഗിരീശന്റെ തപസ്സാലാഗ്ഗിരി ശോഭിപ്പിതേറവും
സ്വാദ്ധ്യായംചെയ്തിടുംപിപ്രരൊത്തു ഘോഷിച്ചിടുന്നൊടം 11
ചണ്ഡിനങ്ങൾ മുരണ്ടീടുമെതിരാറുദ്രി മാധവ!
മഹോത്സവംപോലെയതു പിന്നെ ന്വീക്ഷണത്രുപവും 12
കണ്ടു മാമുനികൾക്കുണ്ടായേറാംപ്രീതി ജനാർദ്ദന!
ഊർദ്ധ്വരേതസ്സുകൾ പരം സിദ്ധർ യോഗ്യമഹർഷികൾ 13
വസുക്കളാ മരുത്സാദ്ധ്യവിശ്വേദേവകളിന്ദ്രനും
യക്ഷർ നാഗർ പിശാചുക്കൾ ലോകപാലർകളഗ്നികൾ 14
വാതങ്ങൾമുറവും ഭൂതങ്ങളുണ്ടൊന്നിച്ചുകൂടിയോർ
ഋതുക്കൾവിതറീ മുറുമത്ഭുതപ്പൂക്കളങ്ങിനേ
ജപലിയ്ക്കുമൌഷധികളുമാക്കാട്ടെ തെളിയിച്ചുതേ 15
പക്ഷിക്കൂട്ടം നന്ദിപൂണ്ടിട്ടാടി നന്ദിച്ചിതേറവും
ജനപ്രിയങ്ങൾ നല്ലുന്നിൻമുകളിൽക്കുകിയങ്ങിനേ 16
അങ്ങു ദേവൻ ദിവ്യധാതുച്ചാത്തുള്ളദ്രിതടത്തിലായ് 17

കട്ടിലിന്മേൽപ്പോലെ ശോഭിച്ചിരിപ്പുണ്ടു മഹാശയൻ
പുലിത്തോലാടയുംചാത്തിസ്സിംഹചർമ്മോത്തരീയനായ് 18
പാമ്പാകുംപൂണൂനൂലിട്ടു ലോഹിതാംഗദഭൂഷണൻ
ഭീമൻഹരിശ്മശ്രുജടി ദേവാരാതി ഭയങ്കരൻ 19
ഭക്തരാം സവ്വഭൂതക്കൂമയൻ വൃഷഭധ്വജൻ
കണ്ടു മാമുനിമാരെല്ലാം തലകുമ്പിട്ടു കൂപ്പിനാർ 20
പാപമൊട്ടുക്കൊഴിഞ്ഞുള്ളോർ ക്ഷാന്തർ കന്മഷമറവർ
ഭീഷണാകാരമാണ്ഭൂതിപതസ്ഥാനം വിളങ്ങിതേ 21

അപ്രധൃഷ്യതരംപാരം മഹോരഗഗണാകുലം
ക്ഷണങ്കൊണ്ടൊക്കെയമ്മട്ടായത്ഭുതം മധുസൂദനഃ 22
തുഷ്ടാവുകസദസ്സേറ്റം വിളങ്ങീ ഭീമരൂപമായ്
ദീപ്തസ്ഫീഷ്ണമൊത്തങ്ങോട്ടണഞ്ഞൂ മലമങ്കയാഠം 23
ഹരതുല്യാംബരംചാത്തിസ്സമാനവ്രതമാന്നവഠം
സർവ്വതീർത്ഥജലങ്കൊണ്ട പൊന്നങ്കുടമെടുത്തവഠം 24
ശ്രുഭയാഠം ശൈലനദികളൊക്കെപ്പിന്തുണയുള്ളവഠം
നാനാഗന്ധങ്ങളോടൊത്ത പുഷ്പവൃഷ്ടിപൊഴിച്ചവഠം 25
സേവിപ്പോഠം ഹിമവൽപ്പാശ്വത്തിശപാശ്വത്തിലെത്തിനാഠം
പിന്നെച്ചിരിച്ചു കളിയായ്ക്കൈകളാൽച്ചാരുദർശന 26
ഹരന്റെറ നൽക്കണ്ണരണ്ടും ദേവി പെട്ടെന്നുപൊത്തിനാഠം.
കണ്ണരണ്ടും പൊത്തിയപ്പോളിരുട്ടായിട്ടുചേതനം 27
ഉടൻ ഹോമവംഷ്ഠംക്കാരം നിന്നമട്ടായ് ജഗത്തഃഹാ
ജനം മുറും മനംകെട്ടു പേടിയുഠംക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ 28
ഭൂതേശ്വരൻ കണ്ണടയ്ക്കുസ്സൂര്യനില്ലാത്തമട്ടിലായ്
അപ്പോഠംക്ഷണങ്കൊണ്ടീ ലോകമിരുളില്ലാതെയായിതേ 29
അവന്റെറ നെറ്റിമേൽനിന്നുണ്ടായീ ജ്വാലയുൽക്കടം
അവന്നുണ്ടായ്വന്ന മൂന്നാംതുക്കണ്ണാദിത്യസന്നിഭം 30
ഉദാന്താഭം ദീപ്തമതുകൊണ്ടാമലമുടിഞ്ഞുപോയ്
ഉടൻ കണ്ടാശ്ശൈലപുത്രി ദീപ്താഗ്നിസമദൃഷ്ടിയെ 31
ഹരനെത്തലകുമ്പിട്ടുനോക്കിനാളായതാക്ഷിയാഠം
ആക്കാട്ടു വെന്തിട്ടുന്നേരം സസാലസരളദ്രുമം 32
നൽച്ചന്ദനദ്രുമത്തോട്ടം ദിവ്യൗഷധിവിദീപിതം
പേടിച്ചോട്ടം മൃഗകുലം ഹരപാശ്വത്തിലങ്ങടൻ 33
ശരണംകിട്ടിടാതെത്തീട്ടാസ്സടസ്സൊന്നുഴന്നുപോയ്
പിന്നെജ്വാലനഭസ്സെത്തി മിന്നൽപോലുൽക്കടാനലൻ 34
പന്തിരണ്ടർക്കരാംപോലെ പ്രളയാഗ്നികണക്കിലായ്
ക്ഷണത്തിലാത്തിയ്യിനാലേ വെന്തതാത്തുഹിനാചലം 35
ധാതുകോലും മുടിനിര വനൌഷധികഠം വെന്തുമേ
ആശ്ശൈലം മുടിയെക്കണ്ടിട്ടുടനേ മലമങ്കയാഠം 36

ഭഗവാനെശ്ശരണമെന്നായിക്കൈകൂപ്പിനില്പുമായ്
സ്നേഹപംകൊണ്ടലിവാണ്ടീടുമയെക്കണ്ടു ശർവ്വരം 37
താതാത്തികണ്ടുഴന്നോളെപ്പാത്താശ്ശൈലത്തെനോക്കിനാൻ
ക്ഷണത്താൽ ഹിമവാൻ മുറവും മുമ്മട്ടായ് നല്ലകാഴ്ചയി 38
ഹൃഷ്ടപക്ഷികളോടൊത്തു പുഷ്പിതദ്രുമനാഡ്യമായ്
മുമ്മട്ടായദ്രിയെക്കണ്ടു നിന്ദിച്ചീശ്വരനോടുടൻ
സർവ്വേശനാം പതിയൊടു ചൊന്നാളുമയനിന്ദിത. 39

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സർവ്വഭൂതേശ! ശൂലപാണേ! മഹാവ്രത!
എനിയ്ക്കുണ്ടൊരു വന്മിച്ച സംശയം വിവരിയ്ക്കുനേ. 40
എന്തിനു നിൻനെറ്റിയതിൽ മൂന്നാംതൃക്കണ്ണുയർന്നതും
എന്തിനു പക്ഷികളുണിക്കാടൊത്തീ മലചുറ്റുന്നതും 41
എന്തിനുമപിനെയും ദേവ മുമ്മട്ടാക്കിച്ചമച്ചതും
അവണ്ണം തരുസഞ്ഛന്നമാക്കിയതെന്തെന്നരയ്ക്കുനെ. 42

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

എൻറെ കണ്ണുകഠം നീ പൊത്തീ ബാല്യമൊണ്ടിട്ടുനിന്നിതേ!
അപ്പോൾമക്ഷണമൊണ്ടീ ലോകം കാഴ്ചയില്ലാതെയായിതേ 43
ലോകമാദിത്യനില്ലാതെയിരുട്ടായതിലദ്രിജ!
പ്രജാരക്ഷയ്ക്കുസൃഷ്ടിച്ചേൻ ദീപ്തം മൂന്നാം വിലോചനം 44
ആക്കണ്ണിൻറെ മഹാതേജസ്സതിനാൽ ചെന്തിതീഗ്ഗിരി
നിൻപ്രിയത്തിനു ഞാൻ ദേവി വീണ്ടും മുമ്മട്ടിലാക്കിനാൻ. 45

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! നിൻവദനം ചന്ദ്രനെപ്പോലെ സുന്ദരം
പൂർവ്വം ശ്രീകാന്തമവണ്ണമുത്തരം പശ്ചിമം ശരി 46
മുഖം ദക്ഷിണമോ രൌദ്രമെന്തുഭ്രം ജട മഞ്ഞയായ്
എന്തേ കറുത്തു നിൻകണ്ണും മയിൽപ്പിലികണക്കിനേ 47

ദേവ! നിൻകയ്യിലെന്തെന്നും പിനാകം നില്പിതിങ്ങിനെ
അങ്ങെന്തേ ജടിലൻ നിത്യം ബ്രഹ്മചാരിയുമാകുവാൻ 48
എന്നീയുള്ളസംശയം മുറവും വിവരിയ്ക്കുകിനി പ്രഭോ!
ഞാൻ ശുദ്ധമ്മണികൂറാണ്ടോളെന്നു കണ്ടു വൃഷദ്ധ്വജ! 49

നാരദൻ പറഞ്ഞു

എന്നു പാർവ്വതി ചൊന്നോരാപ്പിനാകി ഭഗവാനുടൻ
അവൾക്കെഴും ബുദ്ധിധൃതികളാൽ നന്ദിച്ചിതാ പ്രഭു 50
അവളോടോതിനാൻ ദേവൻ സുഭഗേ! കേൾക്കുകെന്നുമേ
എന്തുകാരണമീവണ്ണമെനിയ്ക്കെന്നു ശുഭാനനേ! 51

---

141. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ആശ്രമധർമ്മം

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

തിലോത്തമാഖ്യയാൾ മുന്നമുത്തമസ്ത്രീ വിരിഞ്ചനാൽ
രത്നങ്ങടെതിലാംശത്താൽ സൃഷ്ടിയ്ക്കപ്പെട്ട നല്ലവൾ. 1
അവളെന്നോടണഞ്ഞില്ലാ ചന്തങ്കൊണ്ടെതിരറവൾ
എന്നെശ്ശപേ! വലംവെച്ചു കൊതിപ്പിച്ചു ശുഭാനന. 2
ഏതേതിടത്താസ്സുതിയെന്നാട്ടുതുകിടന്നുവോ
അതാതിടം ദേഹി! ചാരുമുഖംനിമ്മിച്ചതാണു ഞാൻ. 3
അവളേ നോക്കുവാൻ യോഗാൽച്ചതുർമ്മൂർത്തിതാമാണ്ടു ഞാൻ
മുഖ്യയോഗം കാട്ടിയങ്ങു ചതുർമ്മുഖതനേടിനേൻ. 4
കിഴക്കുള്ളമുഖംകൊണ്ടിട്ടിന്നുശാസനചെയ്യുവൻ
വടക്കുള്ളതിനാൽ നിയ്യായ് രമിപ്പേൻ ഞാനനിന്ദിതേ 5
എൻപടിഞ്ഞാർമുഖം സൌമ്യം സർവ്വപ്രാണിസുഖാവഹം
തെക്കേതു രൌദ്രം ഭീമാഭം പ്രജാസംഹാരകാരിയാം. 6

ജടിലൻ ഞാൻ ബ്രഹ്മചാരിലോകക്ക ഹിതകാംക്ഷയാൽ
ദേവകാര്യം നടത്താനായ്പ്പിനാകം കയ്യിൽചെച്ചു ഞാൻ 7
മുന്നം ശ്രീകാംക്ഷിന്നരനടെ ദീപ്തമാംവജ്രമെന്നടേ
കണ്ണം ഉഴിപ്പിച്ചതുപോയതിൽ ശ്രീകണ്ണനായി ഞാൻ.

ഉമ പറഞ്ഞു

മുറും ശ്രീമദ്വാഹനങ്ങൾ മറുണ്ടെന്നിട്ടു വാഹനം
എന്താണു ദേവ! വൃഷഭം നിൻെറ വാഹനമാകുവാൻ. 9

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മൻ തീർത്തു സുരഭിയെപ്പാൽചുരത്തുന്ന ധേനുവെ
അമൃതപ്പാൽ ചുരത്തുന്നോളവാം നാനാതപമേന്തിനാൾ 10
അവൾക്കെഴും വത്സമുഖഫേനമെന്മയ്യിൽ വീണതേ
അപ്പൊഴേ ഞാൻ ചുട്ടഗോക്കൾ നാനാവർണ്ണതപമാണ്ടുപോയ് 11
ശമിപ്പിച്ചു ലോകഗുരുവെന്നേയന്നർത്ഥഹിതമൻ
ഈവൃഷത്തെദ്ധ്വജാർത്ഥം മേ നല്കീ വാഹനമായിയും. 12

ഉമ പറഞ്ഞു

വിണ്ണിൽസ്സുവർണ്ണമേന്ന ഗൃഹം പലതുമുണ്ടു തേ
അവ വിട്ടെന്തു ഭഗവൻ! ശ്മശാനത്തിൽ രമിപ്പു നീ. 13
മുടിയെല്ലും കലർന്നഗ്രം തലയോടും പെടുന്നതിൽ
കുറുക്കൻ കഴുകും ചിന്നിച്ചുടലത്തീപൊരുത്തതിൽ 14
അശുദ്ധമായ് മാംസവസാക്ഷോരക്ഷേറുപെടുന്നതിൽ
എല്ലും കുടൽകളും ചിന്നിക്കുറുക്കൻ കൂകിടുന്നതിൽ. 15

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

മേദ്ധ്യങ്ങളെത്തേടി മന്നിലൊക്കെയും സഞ്ചരിച്ചു ഞാൻ
ചുടലക്കാട്ടിലും മേദ്ധ്യം മറൊന്നും കണ്ടതില്ലൊടോ 16
സർവ്വഗേഹങ്ങളേക്കാളും ശ്മശാനം പ്രിയമിങ്ങതാം
പേരാലിൻകൊമ്പു വിരിയെമാലചാർത്തുമൊഴിഞ്ഞതിൽ 17

അവിടെ പ്രീതികൊണ്ടോരീബ്ഭൂതൌഘങ്ങൾ ശുചിസ്മിതേ
ഈദൃതഗുണമില്ലാതെ പാക്കാൻ നോക്കില്ല ദേവി! ഞാൻ. 18
ഈപ്പാപ്പിടം ദേവി മേദ്ധ്യം സ്വകീയം മേ മതം ശുഭേ!
ശ്രേഷ്ഠകാമരുപാസിപ്പൂ പുണ്യമേറാവുത്തമം. 19

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സർവ്വഭൂതേശ! സർവ്വധർമ്മജ്ഞസത്തമ!
പിനാകപാണേ! വരദ! സംശയം വാച്ചിട്ടുന്നു മേ. 20
മുറുമീ മാമുനിഗണം തപംചെയ്തിതയിപ്രഭോ!
തപോവേഷം പൂണ്ടലകിൽച്ചുറുന്നു പലമാതിരി 21
ഈ മഹർഷിഗണത്തിനുമെന്നിയ്ക്കും പ്രിയകാംക്ഷയാൽ
എനിയ്ക്കുള്ളീസ്സംശയത്തെച്ചൊല്ലിത്തരികരിന്ദമ! 22
ധർമ്മലക്ഷണമെന്താണു നരന്മാക്കാചരിയ്ക്കുവാൻ
അറിയാത്തോക്കേതുവഴി ധർമ്മജ്ഞ പാരക പ്രഭോ! 23

നാരദൻ പറഞ്ഞു

അപ്പോൾ മുറും മുനിഗണമേറു പൂജിച്ചു ദേവിയെ
പൊരുളൊക്കും സ്തുതികളാല്യഗത്ഥാക്തികളാലുമേ. 24

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

അഹിംസ സത്യമൊഴിയും സർവ്വഭൂതാനുകമ്പയും
ശമം യഥാശക്തി ദാനം ഗാർഹസ്ഥ്യം ധർമ്മമുത്തമം 25
പരസ്ത്രീസംഗമില്ലായ്ക്ക ന്യാസസ്ത്രീപരിരക്ഷണം
കൊടുക്കാത്തതെടുക്കായ്ക മധുമാംസവിവർജ്ജനം 26
ഇതഞ്ചുവിധമാം ധർമ്മം ബഹുശാഖം സുഖോദയം
ദേഹിമാർ ധർമ്മപരമർ ചെയ്യേണം പുണ്യകാരണം. 27

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സംശയം കൊണ്ടിതതു ചൊല്ലിത്തരേണമേ
ചാതുർവ്വർണ്ണ്യത്തിനേറ ധർമ്മം സ്വജാതിയ്ക്കു സുഖാവഹം 28

ബ്രാഹ്മണനെന്തുവാൻ ധർമ്മം ക്ഷത്രിയനെന്തുമട്ടിലാം
വൈശ്യനെന്മട്ടാണു ധർമ്മം ശൂദ്രനെന്മട്ടിലായ്വരും. 29

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ന്യായപ്പടി മഹാഭാഗേ! മുറയും മോടിച്ചിരിപ്പു നീ
ഭൂമിദേവർ മഹാഭാഗരെന്നും പാരിൽ ദ്വിജാതികൾ. 30
ഉപവാസം സദാധർമ്മം ബ്രാഹ്മണന്നില്ല സംശയം
അവൻ ധർമ്മാത്മസമ്പന്നൻ ബ്രഹ്മഭാവത്തിലായ്വരും. 31
അവന്റെ ധർമ്മമാം ദേവി! മുറയ്ക്കാ ബ്രഹ്മചര്യവും
വ്രതോപനയനം താനും ദ്വിജത്വം കിട്ടുമായതിൽ 32
ഗുരുദൈവതപൂജയ്ക്കായ് സ്വാദ്ധ്യായാഭ്യാസമാദരം
ദേഹിമാർ ധർമ്മപരമർ ചെയ്യേണം പുണ്യകാരണം. 33

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! സംശയമുണ്ടെനിയ്ക്കു വിവരിയ്ക്കണേ
ചാതുർവ്വർണ്ണ്യത്തിന്റെ ധർമ്മം വെടിപ്പായരുൾ ചെയ്ക നീ. 34

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

രഹസ്യശ്രവണം ധർമ്മം വേദവ്രതനിഷേവണം
അഗ്നികാര്യവുമാം ധർമ്മം ഗുരുകാര്യംനടത്തലും 35
ഭിക്ഷയേറുമ്പോഴുമുള്ള ധർമ്മം നിത്യം പൂണുൽധരിയ്ക്കിലും
നിത്യം സ്വാദ്ധ്യായവും ധർമ്മം ബ്രഹ്മചര്യാശ്രമക്രമം 36
ഗുരുവിൻ സമ്മതത്തോടും സമാവർത്തിയ്ക്കണം ദ്വിജൻ
പിന്നെബ്ഭാര്യയെവേഠിക്കേണം വിധിപോലനുരൂപയെ 37
ശൂദ്രാന്നവർജ്ജനം ധർമ്മമേവം സന്മാർഗ്ഗസേവനം
നിത്യോപവാസവും ധർമ്മം ബ്രഹ്മചര്യവുമങ്ങിനെ 38
ആഹിതാഗ്നിർഭ്യസനവാൻ ഹോമിപ്പോൻ സംയതേന്ദ്രിയൻ
വിഘസാശി യതാഹാരൻ ഗൃഹസ്ഥൻ സത്യവാക്കുശുചി 39
അതിഥിവ്രതവും ധർമ്മംധർമ്മം ത്രേതാഗ്നിധാരണം.
പശുബന്ധേഷ്ടികളെയും വിധിപോലാചരിയ്ക്കണം 40

യജ്ഞവും മുഖ്യമാം ധർമ്മം ദേഹിതോറുമഹിംസയും
മുമ്പിട്ടണ്ണായ്കയും ധർമ്മം വിഘസാശിതവും ശരി 41
ആരിക്കാരുണ്ടിട്ടു പിന്നീട്ട ഭോജനം ധർമ്മമാണുപോൽ
ബ്രാഹ്മണനനുഗൃഹസ്ഥനു വിശേഷാൽ ശ്രോത്രിയന്നിഹ 42
ശീലം ദമ്പതികൾക്കൊപ്പം ധർമ്മമത്രേ ഗൃഹിയ്ക്കിഹ
ഗൃഹദേവതകൾക്കെല്ലാം നിത്യംപുഷ്പബലിക്രിയ 43
നിത്യോപലേപനം ധർമ്മമേവം നിത്യോപവാസവും
നന്നായടിച്ചുമെഴുകിസ്സാജ്യധൂമം ഗൃഹസ്ഥിതി 44
ഇതു വിപ്രന്മാക്കു ധർമ്മം ഗാർഹസ്ഥ്യം ലോകധാരണം
സത്തരാകും ദ്വിജന്മാക്കു നടപ്പാണിതു നിത്യവും 45
ക്ഷത്രിയന്മാക്കെഴും ധർമ്മം ദേവി നീ ചൊല്ലിയില്ലയോ
അതു നിന്നോടു വർണ്ണിയ്ക്കാം ശ്രദ്ധയോടൊത്തുകേൾക്ക നീ. 46
ക്ഷത്രിയനു മതം ധർമ്മം പ്രജാപാലനമാദ്യമേ
ഷഷ്ഠംഭാഗഫലമേല്ക്കുന്നോൻ രാജധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും 47
ധർമ്മത്താലേ പ്രജകളെപ്പാലിയ്ക്കിൽ മനുജാധിപൻ
പ്രജാരക്ഷാജ്ജിതം ലോകം ധർമ്മസിദ്ധമവനൊടോ 48
ആ രാജാവിനുറച്ചധർമ്മം ദമം സ്വാദ്ധ്യായമങ്ങിനെ
അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്കയേവം ദാനമദ്ധ്യയനം ശരി 49
പൂണൂൽ ധരിയ്ക്കലും യജ്ഞം ധർമ്മക്രിയകളും ശരി
ഭൃത്യരെപ്പോറ്റലും ധർമ്മംചെയ്താൽപ്പാഴാക്കിടായ്കയും 50
നന്നായ്ദ്ദണ്ഡംചെയ്ക ധർമ്മം ധർമ്മം വേദകൃത്തുക്രിയ
വ്യവഹാരേ നീതിധർമ്മം സത്യവാക്പ്രീതിയും ശരി 51
ആത്മക്കു കൈകൊണ്ടരചൻ പൂജ്യനാമങ്ങുമെങ്ങുമേ
ഗോബ്രാഹ്മണാർത്ഥം വിക്രാന്തികാട്ടിപ്പോരിൽ മരിച്ചവൻ 52
അശ്വമേധങ്കൊണ്ടുകിട്ടും ലോകം സ്വർഗ്ഗത്തിൽനേടുമേ
വൈശ്യനെല്ലായ്പൊഴും ധർമ്മം പൈമേയ്കൽ കൃഷിയങ്ങിനേ
അഗ്നിഹോത്രംചെയ്കലേവം ദാനമദ്ധ്യയനം ശരി
കച്ചോടം നൽവഴിനിലയാതിഥ്യം പ്രശമം ദമം 54
വിപ്രക്കായ് സ്വാഗതം ദാനം വൈശ്യധർമ്മം സനാതനം
എള്ളുഗന്ധം രസമിവ വിറ്റുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 55

കച്ചോടത്തിനിരിയ്ക്കുന്ന വൈശ്യൻ സൽപ്പ്രഥമേല്ക്കുണം
സ്വാതിത്ഥ്യം ത്രിവഗ്ഗത്തിന്നാകുംപോലെ യഥാഹ്മേ 56
ശൂദ്രധർമ്മംപരം നിത്യം ദ്വിജശുശ്രൂഷയും ശരി
ആ ശൂദ്രൻ തപമാന്നല്ലോൻ സത്യവാദിജിതേന്ദ്രിയൻ 57
വന്നോരതിഥിയെശ്ശുശ്രൂഷിപ്പോൻ വൻതപമേറിടും
അവൻ നിത്യം ശുഭാചാരൻ ദേവതാദ്വിജപൂജകൻ 58
ശൂദ്രനിഷ്ടം ധർമ്മഫലമേറീടും ബുദ്ധിയുള്ളവൻ
ചാതുവ്വർണ്ണ്യത്തിന്നിതെല്ലാമോരോരുത്തക്കു ശോഭനേ 59
ചൊന്നേൻ നിന്നോടു സുഭഗേ! കേൾപ്പാനിച്ഛിപ്പതെന്തിനി.

ഉമ പറഞ്ഞു

ചാതുവ്വർണ്ണ്യഹിതം ധർമ്മം തിരിച്ചങ്ങോതികേട്ടു ഞാൻ
എല്ലാക്കും നികരും ധർമ്മം ഭഗവൻ! വിവരിയ്ക്കുണേ. 60

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ലോകസാരത്തിനാൽത്തീർത്തു ഗ്രഹണാത്ഥിവിധിവിപ്രരെ
മറുംലോകങ്ങളെക്കേറാൻ മർത്ത്യരിൽ ഭൂമിദേവരെ 61
വിവരിയ്ക്കാമവക്കീ ഞാൻ ധർമ്മകർമ്മഫലോദയം
വിപ്രന്മാരിലെഴുംധർമ്മമെന്തതോ മുഖ്യധർമ്മമാം 62
ലോകധർമ്മത്തിനിവകൊം മൂന്നുസൃഷ്ടിച്ച പത്മജൻ
മന്നിൽസൃഷ്ടിയിലൊന്നെയ്യും കേൾക്ക സൃഷ്ടിച്ചവറിനെ 63
വേദോക്തം മുഖ്യമാംധർമ്മം മറ്റൊന്നാസ്മൃതിശാസ്ത്രഗം
വേറിട്ടശീഷ്ടാചരിതം മൂന്നുധർമ്മം സനാതനം 64
ത്രൈവിദ്യനാം ദ്വിജൻ വിദ്വാൻ ജീവികയ്യാതിടാത്തവൻ
മൂന്നുചെയ്യോൻ മൂന്നൊഴിച്ചോൻ മൈത്രനാമിവനാം ദ്വിജൻ 65
ആറുകർമ്മങ്ങളിവകളുളീ ഭൂവനേശ്വരൻ
വിപ്രക്കുവൃത്തിയ്യുകേൾക്ക നിത്യകർമ്മങ്ങളായവ 66
യജ്ഞംചെയ്ക യജിപ്പിയ്ക്ക ദാനംചെയ്കുക വാങ്ങുക
ഓത്തുചൊല്ലുക ചൊല്ലിയ്ക്കുകാരുള്ളോൻ ധർമ്മവാൻ ദ്വിജൻ 67
നിത്യസ്വാദ്ധ്യായമേ ധർമ്മം ധർമ്മം യജ്ഞം സനാതനം

ദാനംപ്രശസ്തമിവനു യഥാശക്തി യഥാവിധി 68
ശമമെന്നാലുപരമം ധർമ്മം സാധുപ്രവൃത്തമാം
വിശുദ്ധരാം ഗൃഹസ്ഥർക്കു വന്പിയ്ക്കും ധർമ്മനേട്ടമാം 69
പഞ്ചയജ്ഞവിശുദ്ധാത്മാ വൃതവാക്കനസൂയകൻ
വിപ്രസൽക്കാരി ദാതാവു ഗൃഹം പുത്തിവരുത്തുവോൻ 70
ഗർവ്വില്ലാത്തോനകുടിലൻ സ്നിഗ്ധവാക്കു കൊടുപ്പവൻ
വിരുന്നാളിൽപ്രീതിയുള്ളോൻ ശേഷാന്നത്തെ ഭുജിപ്പവൻ 71
യഥാന്യായം പാദ്യമർഘ്യമാസനം ശയനം പരം
വിളക്കു പാപ്പിടമിവ കൊടുപ്പോനാണു ധാർമ്മികൻ 72
കാലത്തേറാരാമമിച്ചിട്ടു ഭോജനത്താൽ ക്ഷണിച്ചുതാൻ
സൽക്കരിച്ചു നയാനംചെയ്വവന്നാം ധർമ്മമെപ്പൊഴും 73
സാവ്വാതിത്ഥ്യം ത്രിവർഗ്ഗത്തിന്നാകുമ്പോലെ നിദാനവും
ശുദ്ധധർമ്മം ചൊല്ലിയല്ലോ ത്രിവർഗ്ഗപരിചയ്ത്തുതാൻ 74
പ്രവൃത്തിലക്ഷണംധർമ്മം വിധിപ്പിതു ഗൃഹസ്ഥരിൽ
അതുഞാൻ പറയാമെന്നാൽസ്സവ്വഭൂതഹിതം ശുഭം 75
പലവട്ടംനല്ല ശക്ത്യാ യജിയ്ക്ക പലവട്ടവും
ചെയ്യേണം ഭൃതികാംക്ഷിപ്പോൻ പുഷ്ടികർമ്മവിധാനവും 76
ധർമ്മത്തൊടർത്ഥം നേടേണം മൂന്നായ് ധർമ്മാവുമാം ധനം
പങ്കിടേണം പരംധർമ്മം പ്രയത്നത്തോടു മാനവൻ 77
ചെയ്യർത്ഥിയൊരംശത്താൽധർമ്മാർത്ഥങ്ങൾ നടത്തണം
കാമംപിന്നെയൊരംശത്താലൊരംശത്തെ വളർത്തണം 78
നിവൃത്തിധർമ്മം വേറിട്ടു നില്പൂ മോക്ഷത്തിനായിയും
അതിന്റെ വൃത്തിപറയാം തത്വമായ്ദ്രേവി! കേൾക്ക നീ 79
ധർമ്മംമുറ്റും ഭൃതദയയൊരേടം പാർത്തിടായ്കയും
പ്രശസ്തം മോക്ഷമിച്ഛിപ്പോർക്കാശാപാശവിമോക്ഷവും 80
സംഗം കൂടിയിൽ വെള്ളത്തിൽ വയ്യൂട്ടുപ്പിലിരുപ്പിലും
ത്രിദണ്ഡത്തിൽശയ്യയിലഗ്നിയിലഗ്ര്യാലയത്തിലും 81
അദ്ധ്യാത്മഗതിയോർക്കുന്നോൻ തച്ചിത്തൻ തൽപരായണൻ
യോഗത്തിൽപ്രതിസംഖ്യാനത്തിങ്കലും യോഗമാണ്ടവൻ 82
നിത്യം മരച്ചോട്ടിൽവാഴ്വോൻ ശൂന്യാഗാരനിവേശനൻ

പുഴത്തട്ടിൽക്കിടക്കുന്നോൻ നദീതീരപരൻ പരം 83
സ്നേഹബന്ധമെഴും സർവ്വസംഗവും വിട്ടെഴും ദ്വിജൻ
ആത്മാവിലാത്മഭാവത്തെയണപ്പിച്ചീടണം ദ്വിജൻ 84
തൃണംപോലെ നിരാഹാരൻ മോക്ഷദൃഷ്ടപ്രവൃത്തിയാൽ
പരിവ്രാട്ടാ യോഗിയവനത്രേ ധർമ്മം സനാതനം. 85
ഒന്നിലും സക്തിയില്ലാത്തോനൊരേടം പാർത്തിടാത്തവൻ
ഒരു ദിക്കിൽക്കിടക്കാത്തോൻ മുക്തൻ ചുറും വിമുക്തനായ് 86
സന്മാർഗ്ഗിമോക്ഷവിത്തുക്കൾക്കിതു വേദോക്തധർമ്മമാം
ഈവഴിയ്ക്കായ്പ്പിന്തുടർന്നാലവനും പദമൊത്തിടാ 87
ഭിക്ഷുക്കൾ നാലുവിധമാം കുടീചകബഹൂദകർ
ഹംസൻ പരമഹംസൻതാൻ പിന്നിൽച്ചൊന്നവനുത്തമൻ 88
ഇതിനുമേലെയൊന്നില്ലാ താഴ്ന്നും മുമ്പു വിലങ്ങുമേ
അദുഃഖമസുഖം സൌമ്യമജരാമരമവ്യയം. 89

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭവാൻ സത്തുക്കൾ ചെയ്തീടും ഗാർഹസ്ഥ്യം മോക്ഷധർമ്മവും
പറഞ്ഞൂ ജീവലോകത്തിൻ മാർഗ്ഗം ശ്രേയസ്സുരം പരം 90
ഋഷിധർമ്മം ധർമ്മവിജ്ഞ! കേൾപ്പാനിച്ഛിപ്പതുണ്ടിനി
എനിയ്ക്കെനും രുചി തപോവനം വാഴും ജനങ്ങളിൽ 91
ആജ്യധൂമത്തിൻെറ ഗന്ധം മൂടുമല്ലോ തപോവനം
അതുകണ്ടെന്മനം നിത്യം തെളിയുന്നു മഹേശ്വര! 92
എനിയ്ക്കു മുനിധർമ്മത്തിൽസ്സംശയം ദേവ! ഹേ വിഭോ!
സർവ്വധർമ്മാർത്ഥതത്വജ്ഞ! ദേവദേവ! വദിയ്ക്കണേ
ഒട്ടുക്കിങ്ങെൻെറ ചോദ്യത്തെ മഹാദേവ! ശരിയ്ക്കു നീ. 93

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു.

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം മുനിധർമ്മം മഹത്തരം
എന്തുചെയ്തു തപസ്സിദ്ധരാകുന്നു മുനിമാർ ശുഭേ! 94
ധർമ്മജ്ഞരായ് ഘോരപരാമൃഷികൾക്കുള്ള ധർമ്മമേ
കേട്ടുകൊൾക മഹാഭാഗേ! ധർമ്മജ്ഞേ! ധർമ്മമാദിയിൽ 95

എന്നു മല്പാല്പമേല്പോർകഥം ബ്രാഹ്മ്യം ഫേനോല്പൂരം ശ്രുതം
അദ്ധ്വരപ്രസൃതം വിണ്ണിലമൃതം ബ്രഹ്മപീതമാം 96
ഇതാ വിശുദ്ധരാകുന്ന ഫേനപക്ഷ തപോധനേ!
ധർമ്മമയ്യാമാഗ്മിനിമ്പാലഖില്യക്ഷ കേഥംക്ഷ നീ 97
ബാലഖില്യർ തപസ്സിദ്ധർ മുനിമാർ സൂര്യമണ്ഡലേ
ഉഞ്ഛത്തിൽനില്പു ധർമ്മജ്ഞർ പക്ഷിവൃത്തിയെടുപ്പവർ 98
മൃഗത്തുക്കിലുടുക്കുന്നാർ ചീരവല്ക്കലധാരികഥം
നിർദ്വന്ദ്വർ സന്മാഗ്മമാണ്ടോർ ബാലഖില്യർ തപോധനർ 99
അംഗുഷ്ഠപർവ്വപ്രായന്മാർ സ്വധർമ്മത്തിങ്കൽ നില്പവർ
തപമിച്ഛിപ്പവരവക്കുള്ള ധർമ്മം മഹാഫലം 100
അവർ വാനോക്കൊപ്പമേല്പു സുരകായ്യം നടത്തുവാൻ
ദ്യോതിപ്പിപ്പു ദിക്കശേഷം തപസ്സാൽദ്ദഗ്ധകിൽബ്ബിഷർ 101
മറുള്ള ശുദ്ധചിത്തന്മാർ ദയാധർമ്മപരായണർ
ചക്രചാരികഥം സൽപ്പുണ്യർ സോമലോകാധിവാസരം 102
പിതൃലോകാന്തമാണ്ടോരുമുഞ്ഛരംചെയ്വൂ യഥാവിധി
സംപ്രക്ഷാളാശ്മകുട്ടന്മാർ ദന്തോലൂഖലിമാർകളും 103
ദേവന്മാരാം സോമപക്ഷമൂഷ്മപന്മാക്ഷമങ്ങിനേ
അടുത്തുഞ്ഛരംചെയ്യമവർ സദാരർ നിയതേന്ദ്രിയർ 104
അവക്ഷ്യാധാനമേവം പിതൃപൂജയുമങ്ങിനേ
ധർമ്മമായ്ച്ചൊല്ലിടുന്നുണ്ടു പഞ്ചയജ്ഞം യജിയ്ക്കലും 105
ചക്രചാരികളും ദേവലോകചാരിദ്വിജേന്ദ്രരും
ഋഷിധർമ്മംചെയ്തതിതു വേറിട്ടുള്ളതു കേഥംക്ഷ നീ. 106
ഋഷിധർമ്മം മറുമാത്മജ്ഞാനംകൊഥംക യതേന്ദ്രിയർ
കാമക്രോധങ്ങഥം ചെല്ലേണം പിന്നെയെന്നാണ മന്വതം 107
അഗ്നിഹോത്രപരിസ്പന്ദം ധർമ്മസത്രമിരിയ്ക്കലും
സോമയജ്ഞാനുമതിയും യജ്ഞദക്ഷിണയഞ്ചിവ 108
നിത്യം യജ്ഞംചെയ്ക ധർമ്മം പിതൃദേവാച്ചനാദരം
സ്വാതിത്ഥ്യമൊപ്പിയ്ക്കുഞ്ഞരാന്നംകൊണ്ടു കേവലം 109
ഉപഭോഗം നിവൃത്തിയ്ക്ക ഗോരസത്താൽഗ്രമസ്ഥഹ
നിലത്തുശയനം യോഗം ശാകപർണ്ണനിഷേവനം 110

ഫലമൂലാശനം കാറു തണ്ണീർച്ചണ്ടികഠം ഭക്ഷണം
ഋഷികഠംക്കീ നിയമമാം നേടാത്തഗ്ഗതി നേടുവാൻ 111
ഉലയ്ക്കുവെച്ചു പുകപോയ്ത്തീക്കെട്ടാളുണ്ടശേഷമേ
പാത്രം നടത്താതെ പിച്ചക്കാരൊഴിഞ്ഞോരു ശേഷമേ.. 112
പാന്ഥനെക്കാത്തു ശേഷാന്നമൊണ്ടു ഭുക്തികഴിപ്പവൻ
സത്യധർമ്മപരൻ ശാന്തൻ മുനിധർമ്മത്തൊടൊക്കുമേ 113
സ്തംഭമേറോൻ ഗവ്വൊഴിഞ്ഞോൻ തെളിവാണ്ടോനവിസ്മിതൻ
മിത്രാമിത്രസമൻ മൈത്രനവൻ ധർമ്മജ്ഞനുത്തമൻ. 114

---

142. ധാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ഋഷിധർമ്മം.

ഉമ പറഞ്ഞു.

ഭംഗിയേറും ദിക്കുകളിൽ നദീനിർത്ഥരഭൂമിയിൽ
ആറ്റിൽ വള്ളിക്കുടിൽകളിൽപ്പുവ്വുതത്തിൽ വനത്തിലും 1
ശുദ്ധദേശങ്ങളിൽക്കായുള്ളവറിങ്കൽസ്സമാഹിതർ
കിഴങ്ങൊക്കും മേധ്യദിക്കുകളിൽപ്പാർപ്പു യതവ്രതർ 2
അവക്കെഴും പുണ്യവിധി കേഠംപ്പാനുണ്ടാശ ശങ്കര!
ദേവശ! ദേഹോപജീവി വാനപ്രസ്ഥജനങ്ങളിൽ. 3

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു.

വാനപ്രസ്ഥക്കെഴുംധർമ്മം ശ്രദ്ധയോടൊത്തു കേഠംക്ക നീ
ദേവിയുള്ളുംവെച്ചുകേട്ടു ധർമ്മബുദ്ധിയുമേല്ക്കു നീ 4
സംസിദ്ധർ നിയമംപൂണ്ടോർ സത്തുക്കഠം വനമേറിയോർ
വാനപ്രസ്ഥർനടത്തേണ്ടും കർമ്മമെങ്ങിനെ കേഠംക്ക നീ 5
മൂന്നുനേരവുമാറാട്ടു പിതൃദേവസമർച്ചനം
അഗ്നിഹോത്രം ചെയ്തുകൊള്ളലിഷ്ടിഹോമവിധാനവും 6
വരിനെല്ലേല്ലുലവ്വണ്ണം ഫലമൂലനിഷേവണം
അവണാക്കോടമിവതൻ മെഴുക്കാൽ സ്നേഹസേവനം 7

യോഗചര്യാസിദ്ധരായിക്കാമക്രോധങ്ങളെന്നിയേ
വീരശയ്യക്കിടപ്പോറും വീരാസനമിരുന്നുമേ 8
യോഗ്യവട്ടംചേന്നു വേനൽക്കാലം പഞ്ചതപസ്സോടും
യഥാന്യായം നിഷേവിച്ചു മണ്ഡൂകനിയമത്തോടും 9
വീരാസനംവാണു നിത്യം സ്ഥണ്ഡിലത്തിൽക്കിടപ്പൊട്ടും
ശീതതോയാഗ്നിയോഗത്തെച്ചെയ്യേണം ധർമ്മബുദ്ധികൾ 10
നീർകുടിപ്പോർ കാറശിപ്പോർ ചണ്ടിമേലായ് ഭുജിപ്പവർ
അശ്മകുട്ടർ പരം ദാന്തർ സംപ്രക്ഷാളരുമങ്ങിനേ 11
ചീരവല്ക്കലവസ്ത്രക്കാർ മാന്തോൽവസ്ത്രമുടുപ്പവർ
കഴിയ്ക്കേണം യഥാകാലം യഥാധർമ്മം യഥാവിധി 12
വനേചരർ വനാസക്തർ വനസ്ഥർ വനഗോചരർ
വനത്തെഗ്ഗുരുവെപ്പോലെ സേവിയ്ക്കേ വനവാസികൾ 13
അവശ്യം ഹോമവും ധർമ്മം പഞ്ചയജ്ഞനിഷേവണം
വേദോക്തപഞ്ചധർമ്മത്തിൻ ഭാഗത്തെക്കാത്തുകൊള്ളലും 14
അഷ്ടമീയജ്ഞപരത ചാഗർമ്മാസ്യനിഷേവണം
പൌർണ്ണമാസാദിയജ്ഞങ്ങൾ നിത്യയജ്ഞങ്ങളിങ്ങിനേ 15
ദാരസംഗംവിട്ടൊഴിഞ്ഞോർ സർവ്വസംകരവർജ്ജിതർ
സർവ്വപാപങ്ങളുംവിട്ട ചരിപ്പൂ മുനിമാർ വനേ 16
സ്വഗ്ഭാണ്ഡപരരെപ്പോഴും ത്രേതാഗ്നിഗ്രഹർ നിത്യവും
സത്തർ സല്പഥനിത്യന്മാർ പരസൽഗ്ഗതിപോമവർ 17
ബ്രഹ്മലോകം മഹാപുണ്യം ശാശ്വതം സോമലോകവും
ഗമിയ്ക്കും സിദ്ധർ മുനികൾ സത്യധർമ്മസമാശ്രയർ 18
വാനപ്രസ്ഥക്കുള്ള ധർമ്മം ശുഭം ദേവി! പറഞ്ഞു ഞാൻ
വിസ്തരത്തോടു സന്മൂണ്ണം സ്ഥൂലമാമ്മട്ടരച്ചതാം. 19

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സർവ്വഭൂതേശ! സർവ്വഭൂതനമസ്കൃത!
മുനിസംഘത്തിലാം സിദ്ധിവാദധർമ്മമരയ്ക്ക നീ 20
സിദ്ധിവാദങ്ങളിൽസ്സിദ്ധരവണ്ണം വനവാസികൾ
സ്വതന്ത്രർ ഭാര്യമാരൊത്തങ്ങവർക്കും ധർമ്മമെന്തുവാൻ. 21

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

തപസ്വതന്ത്രരോ ദേവി! മുറും ദാരവിഹാരികം
അവക്കു മുണ്ഡം കാഷായം കാരണം രാത്രിവാസവും 22
ത്രികാലസ്നാനവും മുഖ്യമൃഷികല്പിതഗോത്രവും
സമാധിസല്പ്രഥനില യഥോദ്ദിഷ്ടം നിഷേവണം 23
മുൻചൊന്ന ധർമ്മങ്ങളുമാം വാനപ്രസ്ഥക്കു കേവലം
ആദ്യധർമ്മങ്ങളെടുത്തീടിലവർ നേടും തപഃഫലം 24
ദാമ്പത്യധർമ്മങ്ങളെന്നാൽ സ്വദാരനിയതേന്ദ്രിയർ
വിധിയിൽക്കണ്ടതേപെയ്യൂ കാലംനോക്കിഗ്ഗമിപ്പവർ 25
ആദ്യധർമ്മികം‌ക്കുംകിട്ടീടുമൃഷികല്പിതധർമ്മമേ
കാമകാരൻ മറുധർമ്മം ധർമ്മദശികളെല്ലാലാ 26
സർവ്വജീവിയ്ക്കുമഭയദാനം നന്നായ്ക്കൊടുപ്പവൻ
ഹിംസാദോഷംവിട്ടൊഴിഞ്ഞോനവൻ ധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും
സർവ്വഭൂതദയാശീലൻ സർവ്വഭൂതാജ്ജവവ്രതൻ
സർവ്വഭൂതാത്മഭൂതൻതാനവൻ ധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും 28
സർവ്വവേദങ്ങളിൽസ്നാനം സർവ്വതഗണാജ്ജവം
ഇതു രണ്ടും സമംതന്നെ മേലെയാജ്ജവമെന്നുമാം 29
ആജ്ജവം ധർമ്മമായ് ചൊൽവിതധർമ്മം ജിഹ്മമാണുപോൽ
ആജ്ജവത്തോടൊത്തിരിയ്ക്കും നരൻ ധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും 30
നിത്യമാജ്ജവവാൻ ദേവസന്നിധാനത്തിൽ വാണിടും
തനിയ്ക്കു ധർമ്മമിച്ഛിപ്പോനെന്നാലാജ്ജവമേല്ക്കണം 31
ക്ഷാന്തൻ ദാന്തൻ ജിതക്രോധൻ ധർമ്മജ്ഞനഹിംസകൻ
ധർമ്മത്തിൽ നിത്യമാസക്തനവൻ ധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും 32
മടിപിടിയ്ക്കാൻ ധർമ്മനിഷ്ഠൻ ഭക്തീയാൽസ്സൽപ്പ്രഭാശ്രയൻ
ചാരിത്രപരമൻ ബുദ്ധൻ ബ്രഹ്മമായിച്ചമഞ്ഞിടും. 33

ഉമ പറഞ്ഞു

ആശ്രമസ്ഥന്മാർകഥം ദേവ! താപസന്മാർ തപോധനർ
എന്തു ചെയ്കയിനാൽട്ടിപ്പിയുള്ളോരായിച്ചമഞ്ഞിടും. 34

രാജാക്കൾ രാജപുത്രന്മാർ നിർദ്ധനന്മാർ ധനാഢ്യരും
എന്തു കർമ്മത്തിനാൽ നേടും ഭഗവാനേ! മഹാഫലം 35
നിത്യം സ്ഥാനമണഞ്ഞിട്ടാദിവ്യചന്ദനഭൂഷിതർ
ആകുമെന്തൊരുകർമ്മത്താൽദ്ദേവകാനനവാസികൾ 36
എനിയ്ക്കീസ്സംശയം ദേവ! തപശ്ചര്യ്യാ പരം ശ്രുതം
എല്ലാം നിശ്ശേഷമായ്ച്ചൊല്ല! മുക്കണ്ണ! ത്രിപുരാന്തക! 37

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു.

അഹിംസർ ദാന്തർ നേർചൊൽവോരുപവാസവ്രതങ്ങളാൽ
സിദ്ധർ ഗന്ധർവ്വരൊത്തങ്ങു മോദിച്ചീടുമനാമയർ 38
മണ്ഡൂകയോഗശയ്നൻ യഥാന്യായം യഥാവിധി
ദീക്ഷപൂണ്ടോൻ ധർമ്മനിഷ്ഠൻ മോദിയ്ക്കും നാഗരൊത്തുതാൻ
മാൻവായ്കൊഴിഞ്ഞ പച്ചപ്പുൽ മാൻകൂട്ടംചേന്നു തിന്നവൻ
ദീക്ഷിതൻ യോഗമാംക്കൊണ്ടോനമരാവതി പൂകിടും 40
ചണ്ഡികീഴ്വീണൊരിലയോ തിന്നോനാ വ്രതമാണ്ടവൻ
ശീതയോഗവഹൻ നിത്യം പരയാംഗതി നേടിടും 41
കാറുണ്ടോൻ നീർകുടിപ്പോനും ഫലമൂലാശിതാനുമേ
അപ്സരസ്സൊത്തുമോദിയ്ക്കും യക്ഷൈശ്വര്യമെടുത്തുതാൻ 42
വേനലൂഴി വിധിയാംവണ്ണമഗ്നിയോഗം വഹിപ്പവൻ
പന്തീരാണ്ടിതു ചെയ്തീടിൽ മന്നിൽ മന്നവനായ്വരും 43
ആഹാരനിയമംചെയ്ത പന്തിരണ്ടാണ്ടു മൌനിയായ്
മരുദ്വസാധനംചെയ്യോൻ മന്നിൽ മന്നവനായ്വരും 44
നിലത്തുചുറുമേ ശുദ്ധമാകാശം കണ്ടുകൊണ്ടുതാൻ
കിടന്നു മുത്തൊടും പന്തീരാണ്ടു ദീക്ഷകഴിപ്പവൻ 45
ഇടിത്തീയിനു മെയ്നല്കി സ്വർഗ്ഗത്തിൽസ്സുഖമാണ്ടിടും
സ്ഥണ്ഡിലത്തിൻ ഫലംചൊൽവൂ യാനങ്ങൾ ശയനങ്ങളും 46
ഹേ ഭാമിനി മഹാഹർങ്ങൾ ചന്ദ്രശുഭ്രഗൃഹങ്ങളും
ആത്മോപജീവിയായ് നിത്യം നിയതൻ നിയതാശനൻ 47
ഉണ്ണാതെ ദേഹം പോക്കീടിലായവൻ സ്വർഗ്ഗമേറിടും
ആത്മോപജീവിയായ്പ്പന്തീരാണ്ടു ദീക്ഷകഴിപ്പവൻ 48

ദേഹമാഴിയിൽവിട്ടെന്നാൽ വാരുണംലോകമേറിടും
ആത്മോപജീവിയായ്പ്പന്തീരാണ്ടു ദീക്ഷകഴിപ്പവൻ 49
കൽകൊണ്ടു കാലുടച്ചീടിൽ മോദിയ്ക്കും ഗ്രഹ്യകാലയേ
ആത്മോപജീവിയായ്സ്സിദ്ധൻ നിർദ്വന്ദ്വൻ നിഷ്പരിഗ്രഹൻ 50
ഈ മനോഗതയാം ദീക്ഷ പന്തീരാണ്ടുകഴിപ്പവൻ
സപ്തലോകം നേടുമങ്ങു വാനോരൊത്തു സുഖിച്ചിടും. 51
ആത്മോപജീവിയായ്പ്പന്തീരാണ്ടു ദീക്ഷകഴിപ്പവൻ
ഉടലഗ്നിയിൽ ഹോമിച്ചാൽ ബ്രഹ്മലോകത്തുപൂജ്യനാം 52
യഥാന്യായം ദേവി! ദീക്ഷപൂണ്ടവൻ നിയതൻ ദ്വിജൻ
ആത്മാവാത്മാവിലാക്കീട്ടു നിർമ്മമൻ ധർമ്മലാലസൻ 53
ഈ മനോഗതയാം ദീക്ഷ പന്തീരാണ്ടുകഴിപ്പവൻ
കഴുത്തിലരണീമന്ഥം കെട്ടിച്ചെൽവോനനാവൃതൻ 54
വീരാദ്ധ്വഗാമിയെപ്പോഴും വീരാസനമിരിപ്പവൻ
വീരസ്ഥനെപ്പൊഴും വീരഗതി നേടീടുമായവൻ 55
ശക്രലോകംപുക്കു നിത്യം സർവ്വകാമാഢ്യനാമവൻ
ദിവ്യപുഷ്പങ്ങളുണിയെട്ടിവ്യചന്ദനചർച്ചിതൻ 56
ധർമ്മാത്മാവുസുഖംവാഴും വിണ്ണിൽ വിണ്ണോർകളൊത്തുതാൻ
വീരലോകംപുക്കു വീരൻ വീരയോഗവഹൻ സദാ 57
സത്വസ്ഥൻ സർവ്വവുംവിട്ടു ദീക്ഷിതൻ നിയതൻ ശുചി
വീരമാർഗ്ഗംപൂകിലവന്നെന്നും ശാശ്വതലോകമാം 58
വിമാനം കാമഗംകേറിച്ചരിയ്ക്കും സേച്ഛപോലവൻ
ശ്രീമാൻ ശക്രപുരംപുക്കു മോദിച്ചീടും നിരാമയൻ. 59

---

143. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം ജാത്യുൽഗൃത്യുദ്യോഗതി

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! ഭഗനേത്രഘ്ന! പൂഷദന്തനിപാതന!
ദക്ഷയജ്ഞഹര! ത്ര്യക്ഷ! സംശയംപെരുതൊന്നു മേ 1

സ്വയംഭൂർഭഗവാൻ നാലുജാതി നിർമ്മിച്ചു മുന്നമേ
എന്തുകർമ്മവിപാകത്താൽ വൈശ്യൻ ശൂദ്രത്വമേറിടും 2
ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യനാമെന്തിൽ വിപ്രൻ ക്ഷത്രിയനായ്വരും
ദേവേശ! പ്രാതിലോമ്യത്തിൽ ധർമ്മംമാറുന്നതെങ്ങിനേ 3
എന്തുകർമ്മംകൊണ്ടു വിപ്രൻ പിറക്കും ശൂദ്രയോനിയിൽ
ക്ഷത്രിയൻ ശൂദ്രനാമെന്തു കർമ്മംകാരണമായ് വിഭോ 4
എന്നെറയീസ്സംശയം ഭൂതപതേ! പൊല്ലാനഘാശയ!
സ്വഭാവാലീ മൂന്നുജാതി ബ്രാഹ്മണ്യംനേടുമെങ്ങിനേ. 5

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രാഹ്മണ്യം ദേവി! ദുഷ്പ്രാപം സ്വഭാവാൽ ബ്രാഹ്മണൻശ്രുഭേ
സ്വഭാവാലെന്നെന്നെറമതം ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യശൂദ്രരും 6
ഇഹസ്ഥാനഭംശമേല്ലും ദുഷ്കൃതം ചെയ്തയാൽ ദ്വിജൻ
ജ്യേഷ്ഠജാതിലഭിച്ചെന്നാൽക്കാത്തുകൊണ്ടീടണം ദ്വിജൻ 7
വിപ്രധർമ്മത്തെത്തൊട്ടും നിന്നാ ബ്രാഹ്മണ്യത്തെ ഭുജിയ്ക്കുകിൽ
ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യനും ബ്രഹ്മഭാവം നേടീടുമായവൻ 8
വിപ്രത്വത്തെക്കൈവെടിഞ്ഞാ ക്ഷാത്രധർമ്മമെടുക്കുകിൽ
ബ്രാഹ്മണ്യഭ്രഷ്ടനായായാൽം പിറക്കും ക്ഷത്രജാതിയിൽ 9
ബ്രാഹ്മണൻ വൈശ്യകർമ്മത്തെ ലോഭമോഹമിയന്നവൻ
ദുർല്ലഭബ്രാഹ്മണ്യമാണ്ടോനല്പബുദ്ധിനടത്തുകിൽ 10
ആദ്വിജൻ വൈശ്യനായ്ത്തീരും വൈശ്യനും ശൂദ്രനായിടും
സ്വധർമ്മഭ്രഷ്ടനാം വിപ്രൻ ശൂദ്രനായിജ്ജനിച്ചിടും 11
നരകംപുക്കിവനതിൽജ്ജാതിഭ്രഷ്ടൻ പുറത്തുപോയ്
ബ്രഹ്മലോകപരിഭ്രഷ്ടൻശൂദ്രനായിജ്ജനിച്ചിടും 12
മഹാഭാഗേ! ക്ഷത്രിയനും വൈശ്യനും ധർമ്മചാരിണി
നിജകർമ്മങ്ങളേയിട്ടു ശൂദ്രകർമ്മമെടുക്കുകിൽ 13
സ്വസ്ഥാനഭ്രഷ്ടനായിട്ടു വർണ്ണസങ്കരമേറുന്നാൻ
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ വൈശ്യനമ്മട്ടുള്ളാളു ശൂദ്രനാം. 14
സ്വധർമ്മത്താൽബ്ബോധമാണ്ടോൻ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനവാൻ

ധർമ്മജ്ഞൻ ധർമ്മനിരതൻ ധർമ്മത്തിൻഫലമേല്ക്കുമേ
ഇതു മറൊന്നുണ്ടു ദേവി! ബ്രഹ്മാവന്നരുൾചെയ്തതായ് 16
ആദ്ധ്യാത്മം നൈഷ്ഠികം ധർമ്മകാമർ സത്തുക്കൾചെയ്തതും
ഉഗ്രാന്നം ഗർഹിതംദേവി! ഗണാന്നം ശ്രാദ്ധസൂതകം 17
ദുഷ്ടാന്നമിവയുണ്ണുല്ലാ ശൂദ്രാന്നമൊരുകാലവും
ശൂദ്രാന്നം യോഗ്യരാംദേവന്മാരാൽദ്ദേവി വിഗർഹിതം 18
പിതാമഹമുഖോൽസൃഷ്ടം പ്രമാണമിതു മന്മതം
ശൂദ്രാന്നം വയറിൽശ്ലേഷിച്ചേതുവിപ്രൻ മരിപ്പതോ 19
ആഹിതാഗ്നി പരം യജ്വാവവൻ ശൂദ്രഗതിയ്യ്ക്കുപോം
ശൂദ്രാന്നശേഷമതിനാൽ ബ്രഹ്മസ്ഥാനാൽ നിരാകൃതൻ 20
ബ്രാഹ്മണൻ ശൂദ്രനായ്ത്തീരും വിചാരിയ്യേണ്ടതില്ലതിൽ
ആക്കുള്ളന്നം കുക്ഷിയിൽവെച്ചേതുവിപ്രൻ മരിപ്പതോ 21
ആജജാതിയിൽപ്പെട്ടംവിപ്രനാക്കുള്ളന്നം ഭുജിപ്പതോ
ശ്രുഭടർല്ലഭിപ്രതപം നേടീട്ട നിരസിപ്പവൻ 22
അഭോജ്യാന്നങ്ങളുണ്ണുന്നോൻ ദ്വിജതപംവിട്ടുവീണുപോം
ക്ഷുദ്രൻ ഗുരാപൻ ബ്രഹ്മഘ്നൻ ചോരൻ ഭഗ്നവ്രതൻ ശുചി 23
സ്വാദ്ധ്യായംവിട്ടവൻ പാപി ലുബ്ധംളേളാൻ ചതിയൻശഠൻ
സോമവിക്രയി കുണ്ഡാശിയവ്രതൻ വൃഷലീപതി 24
നീചസേവിയുമാം വിപ്രൻ ബ്രാഹ്മണ്യംവിട്ടുവീണുപോം
ഗുരുതല്പി ഗുരുദ്രോഹി ഗുരുനിന്ദകനുംശരി 25
ബ്രഹ്മവിത്താകിലും വിപ്രൻ ബ്രാഹ്മണ്യംവിട്ടുവീണുപോം
ശുഭകർമ്മങ്ങളിവകൾ ദേവി! ചെയ്യുന്നതാകിലോ 26
ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണനായ്ത്തീരും വൈശ്യൻ ക്ഷത്രിയനായ്വരും
മറുമേ ശൂദ്രകർമ്മങ്ങൾ യഥാന്യായം യഥാവിധി 27
മേലേജാതിയിൽ യതിച്ചു ശുശ്രൂഷ പരിചര്യയും
മങ്ങാതെ ചെയ്യണം ശൂദ്രനെപ്പോഴും സൽപ്പുഷോത്തമൻ
ദേവദ്വിജാതിസല്ക്കാരിസത്യാതിത്ഥ്യവ്രതാന്വിതൻ 28
ഋതുകാലത്തു സംഗിപ്പോൻ നിയതൻ നിയതാശനൻ
ശുദ്ധൻ ശുദ്ധമെന്നോക്കുന്നോൻ ശേഷാന്നത്തെ ഭുജിപ്പവൻ 29

പാഴിൽ മാംസം തിന്നിടാത്ത ശൂദ്രൻ വൈശ്യത്വമാന്നിടും
ഞാനെന്നോതാതെ നേർചൊൽവോൻ നിർദ്വന്ദ്വൻ
(സമശീലവാൻ
നിത്യം യജിയ്ക്കണം യജ്ഞം സ്വാദ്ധ്യായപരമൻ ശുചി
ദാന്തൻ ബ്രാഹ്മണസല്ക്കാരി സർവ്വജാതിസുഖോദ്യതൻ 31
ഗൃഹസ്ഥവ്രതമായ് നില്പോൻ രണ്ടുനേരം ഭുജിപ്പവൻ
ശേഷമുണ്ണോൻ ജിതാഹാരൻ ഞാനെന്നോതാതകാമനായ് 32
അഗ്നിഹോത്രമുപാസിച്ചു ഹോമിയ്ക്കുന്നോൻ യഥാവിധി
സർവ്വാതിഥ്യംചെയ്തിടുന്നോൻ ശേഷാന്നത്തെ ഭുജിപ്പവൻ 33
ത്രേതാഗ്നിമന്ത്രങ്ങളുള്ളോൻ വൈശ്യനും ദ്വിജനാകുമേ
ആ വൈശ്യൻ ശുചിയാം ക്ഷത്രവംശത്തിങ്കൽപ്പിറന്നിടും 34
വൈശ്യൻ ക്ഷത്രിയനായ്ത്തിന്നോൻ ജന്മംതൊട്ടുസംസ്കൃതൻ
ഉപനീതൻ വ്രതപരൻ സൽക്കൃതൻ ദ്വിജനായിടും 35
ദാനംചെയ്ത സമൃദ്ധാഢ്യദക്ഷിണൊപ്തമഖങ്ങളും
കാത്തുംചൊല്ലിസ്വശുക്രാംക്ഷി ത്രേതാഗ്ന്യാശ്രയനെപ്പൊഴും 36
ആർത്തക്കെന്നും കൈ കൊടുപ്പോൻ ധർമ്മത്താൽ പ്രജകാപ്പവൻ
സത്യൻ സത്യങ്ങൾചൊല്ലുന്നോൻ നിത്യവും ശ്രുതദർശനൻ 37
ധർമ്മദണ്ഡാലനിർദ്ദണ്ഡൻ ധർമ്മകാര്യം നടത്തുവോൻ
കാര്യകൃത്യക്കെട്ടുപെട്ടോൻ ഷഡ്ഭാഗംകൊണ്ടിടുന്നവൻ 38
ഗ്രാമ്യധർമ്മംസേവിയാത്തോൻ സച്ഛന്ദോനാഥകോവിദൻ
ധർമ്മാത്മാവൃതുകാലത്തിൽപ്പന്തിയായ്ച്ചേരുവോൻ സദാ 39
നിത്യോപവാസി നിയതൻ സ്വാദ്ധ്യായനിരതൻ ശുചി
പുറത്താളമരുവാമഗ്നിഗേഹത്തെന്നും ശയിപ്പവൻ 40
സർവ്വാതിഥ്യം ത്രിവർഗ്ഗത്തിന്നൊന്നുംചെയ്യോൻ തെളിഞ്ഞവൻ
മോഹിച്ചിയ്ക്കും ശൂദ്രർകൾക്കുമെന്നുമുണ്ടെന്നു ചൊൽവവൻ 41
അർത്ഥകാമങ്ങൾവഴിയായൊന്നും കാണാതെയുള്ളവൻ
പിതൃദേവാതിഥിപരമൊരുക്കം ചെയ്തിടുന്നവൻ 42
സ്വഗൃഹത്തിൽ യഥാന്യായം ഭൈക്ഷ്യവൃത്തിനടത്തുവോൻ
അഗ്നിഹോത്രം മൂന്നുനേരം ഹോമിയ്ക്കുന്നോൻ യഥാവിധി 43

ഗോബ്രാഹ്മണഹിതത്തിന്നായ്പ്പോരിൽനേരിട്ടു മാകുവോൻ
ത്രേതാഗ്നിപഞ്ചഭൂതാത്മാവങ്ങേറി ദ്വിജനായിട്ടും 44
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസമ്പന്നൻ സംസ്കൃതൻ വേദചാരഗൻ
ധർമ്മാത്മാവാത്മകർമ്മത്താൽ ക്ഷത്രിയൻ വിപ്രനായിട്ടും 45
എന്നീക്കർമ്മഫലാൽദ്ദേവി! താഴ്ന്നജാതിജനാകിലും
ശൂദ്രനും ശാസ്ത്രമുടയ സംസ്കൃതദ്വിജനായിട്ടും 46
ഒവ്വൃത്തനാം ബ്രാഹ്മണനും സർവ്വസങ്കരഭക്ഷണൻ
ബ്രാഹ്മണ്യത്തെക്കളഞ്ഞിട്ടങ്ങമ്മട്ടിൽ ശൂദ്രനാകുമേ. 47
ശുചികർമ്മങ്ങളാൽദ്ദേവി! ശുദ്ധാത്മാവു ജിതേന്ദ്രിയൻ
ശൂദ്രനും വിപ്രനെപ്പോലെ സേവ്യനെന്നോതി പദ്മജൻ 48
ശൂദ്രരാകിലുമാക്കണ്ടോ സ്വഭാവം ശുഭകർമ്മവും
അവൻ ദ്വിജനിലുംമേലെയെന്നാ കാഞ്ഞനുമന്മതം 49
ജന്മമല്ലല്ലസംസ്കാരമറിവല്ലല്ല സന്തതി
ദ്വിജത്വത്തിൻ കാരണങ്ങാംകാരണം വൃത്തിയൊന്നുതാൻ 50
ലോകത്തെല്ലാം ബ്രാഹ്മണനായ് വൃത്തികൊണ്ടു വിധിപ്പതാം
വൃത്തിയ്ക്കു നിന്നിടും ശൂദ്രൻപോലും ബ്രാഹ്മണ്യമേറിടും 51
ബ്രാഹ്മ്യം സ്വഭാവംസുശ്രോണി! സർവ്വത്തിൽസ്സമമെന്മതം
നിർഗ്ഗുണം നിർമ്മലം ബ്രഹ്മമെങ്ങുനില്പതവൻ ദ്വിജൻ 52
ദേവീ! സ്ഥാനവിഭാഗംകാണിച്ചീ യോനിഫലങ്ങളെ
പ്രജാസർഗ്ഗത്തിൽ വരദൻ സ്വയംബ്രഹ്മാവു ചൊല്ലിനാൻ. 53
ലോകത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ കാലാൽ നടക്കും വയലാണെടോ
അതിൽ വിത്തുവിതച്ചീടിൽപ്പരത്തിൽക്കൃഷി ഭാമിനി! 54
വിഘസാശിയുമാകേണം സൽപ്പഥാലംബിയാകണം
ഭൃതിയ്ക്കിച്ഛിപ്പവൻ ബ്രാഹ്മമാഗ്ഗം കയറിനില്ക്കണം 55
സംഹിതാദ്ധ്യായിയാകേണം ഗൃഹസ്ഥൻ ഗൃഹമായതിൽ
നിത്യം സ്വാദ്ധ്യായിയാകേണമോ തൽജീവനമാകൊലാ 56
ഇമ്മട്ടെഴും വിപ്രനത്രേ നിത്യവും സൽപ്പഥസ്ഥിതൻ
കാത്തുചൊല്ലുന്നാഹിതാഗ്നി ബ്രഹ്മമായിച്ചമഞ്ഞിട്ടും 57
ബ്രാഹ്മണ്യംനേടിയാൽദ്ദേവി യതാത്മാവതു കാക്കണം
ജാതിപ്രതിഗ്രഹാദാനകർമ്മംവഴി ശുചിസ്മിതേ 58

നിന്നോടിഗ്ഗ്രഹ്യവും ചൊന്നേൻ ശൂദ്രനും ദ്വിജനാംവിധം
ധർമ്മച്യുതൻ ബ്രാഹ്മണനും ശൂദ്രനാകുംപ്രകാരവും. 59

---

144. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം കർമ്മവിപാകകഥനം

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! സർവ്വഭൂതേശ! ദേവാസുരർ തൊഴുംവിഭോ!
നരർക്ക ധർമ്മാധർമ്മങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നില്ലുണ്ടു സംശയം. 1
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങൾവഴി മൂന്നുവിധം നരൻ
ബന്ധമേല്ക്കുന്നു പാശങ്ങൾവിട്ടൊഴിയ്ക്കുന്നു വീണ്ടുമേ 2
എന്തുശീലത്തിനാലെന്തുവൃത്തത്താൽ ക്രിയയെന്തിനാൽ
സ്വർഗ്ഗംനേടും മർത്ത്യരെന്തു സദാചാരഗുണങ്ങളാൽ. 3

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ദേവി! ധർമ്മാർത്ഥതത്ത്വജ്ഞേ! ധർമ്മനിത്യേ! ദമപ്രിയേ
സർവ്വപ്രാണഹിതംചോദ്യം കേട്ടാലും ബുദ്ധിവർദ്ധനം. 4
സത്യധർമ്മസ്ഥർ സത്യക്രമം സർവ്വലിംഗങ്ങൾ വിട്ടവർ
ധർമ്മലബ്ധാർത്ഥഭോക്താക്കൾ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 5
അധർമ്മം ധർമ്മമിവയാൽബ്ബന്ധിയാ ശങ്കതീർന്നവർ
പ്രളയോല്പത്തിതത്ത്വജ്ഞർ സർവ്വജ്ഞർ സമദർശികൾ 6
പുരുഷന്മാർ വീതരാഗർ കർമ്മബന്ധവിമുക്തരാം
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടൊന്നും ഹിംസിയാത്തവർ 7
ഒന്നിലും സക്തിയില്ലാത്തോർ കർമ്മത്തിൽബ്ബദ്ധരായ്വരാ
പ്രാണാതിപാതം തീർന്നുള്ളോർ ശീലവാന്മാർ ദയാന്വിതർ 8
ദാന്തർ തുല്യപ്രിയദ്വേഷ്യർ കർമ്മബന്ധവിമുക്തരാം
സർവ്വഭൂതദയാവാന്മാർ സർവ്വവിശ്വാസ്യരാമവർ 9
ഹിംസാചാരം വിട്ടൊഴിഞ്ഞോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
നിർമ്മമന്മാർ പരസ്വത്തിൽപ്പരഭാര്യാവിവർജ്ജകർ 10

ധർമ്മലബ്ധാന്നഭോക്താക്കൾ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
അമ്മമട്ടിൽപ്പെങ്ങൾമട്ടിൽ നിത്യം തന്മകൾ മട്ടിലും 11
പരസ്ത്രീകളിൽ നില്ക്കുന്നോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
ചൌര്യംവിട്ടോർ നിത്യമാത്മവിത്തത്താൽത്തൃപ്തികൊണ്ടവർ
സ്വഭാഗ്യമുപജീവിപ്പോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
സ്വഭാര്യാതല്പരർ ഋതുകാലത്തിൽസ്സംഗമേല്പവർ 31
അഗ്രാമ്യസുഖഭോക്താക്കൾ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
ചാരിത്രത്താൽപ്പരസ്ത്രീയിൽ നിത്യം കൺപിൻ വലിപ്പവർ 14
യതേന്ദ്രിയർ സുശീലന്മാർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
ഈദ്ദേവകൃതമാം മാർഗ്ഗം നിത്യം സേവിയ്ക്കണം ബുധർ. 15
കലക്കമറുള്ളമാർഗ്ഗം നിത്യംസേവിയ്ക്കണം ബുധർ
ദാനധർമ്മതപോയുക്തൻ ശീലശൌചദയാമയൻ 16
വൃത്തിയ്ക്കും ധർമ്മസിദ്ധിയ്ക്കും ബുധരാൽസ്സേവ്യനെപ്പൊഴും
സേവ്യനല്ലാ സ്വർഗ്ഗമിച്ഛിപ്പോരാലീമട്ടുവിട്ടവർ. 17

ഉമ പറഞ്ഞു

എന്തുവാക്കാൽബ്ബുദ്ധനാകും മുക്തനാം പിന്നെയെന്തിനാൽ
ചൊല്ലാക്കർമ്മങ്ങൾ ഭൂതേശ! ദേവദേവാനഘാശയ! 18

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

തനിയ്ക്കായ്പ്പരനായിട്ടും നേരമ്പോക്കിന്നുവേണ്ടിയും
ദോഷ്ടചൊല്ലാത്തതെവരോ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 19
വൃത്തിയ്ക്കും ധർമ്മസിദ്ധിയ്ക്കും കാമകാരത്തിനായിയും
ദോഷ്ടചൊല്ലാത്തതെവരോ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 20
ശ്ലക്ഷ്ണവാക്കു നിരാബാധം മധുരം പാപമെന്നിയേ
സ്വാഗതത്തോടോതുമെവർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 21
പരുഷം ചൊല്ലിടാത്തോർകൾ കടുനിഷ്ഠുരവും ശരി
സത്തരേഷണിക്കുട്ടാത്തോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 22
മിത്രഭേദംചെയ്തിടുമേഷണി വാക്കോതിടാത്തവർ
ഇണക്കുംനേരുചൊല്ലുന്നോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ. 23

പരദ്രോഹം പരുഷമേവിട്ട മാനവരേവരോ
സമർസർവ്വരിലും ദാന്തർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 24
ശരപ്രലാപംകൂടാത്തോർ വിരുദ്ധംവിട്ടൊഴിച്ചവർ
എന്നും സൌമ്യംചൊല്ലിടുന്നോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 25
ചൊടിച്ചു ഹത്തു പിളരും വാക്കുചൊല്ലാതെയുള്ളവർ
കോപിച്ചും സാന്ത്വമോതുന്നോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 26
ദേവി! വാണീ ധർമ്മമിതു സേവിയ്ക്കു നരരെപ്പൊഴും
ശുഭം സത്യഗുണം നിത്യംപൊളിവജ്ജിയ്ക്കുണം ബുധർ. 27

ഉമ പറഞ്ഞു

മനസ്സാലെന്തുകർമ്മത്താൽപ്പുരുഷൻ ബദ്ധനാം സദാ
അതുചൊല്ക മഹാഭാഗ! പിനാകിൻ! ദേവദേവ! നീ. 28

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ഇങ്ങുമാനസധർമ്മത്തോടൊക്കും പുരുഷനെപ്പൊഴും
കല്യാണി! സത്യമെത്തുന്നു ഞാൻ ചൊല്ലുമതു കേൾക്ക നി 29
ദുർമ്മാർഗ്ഗംപെട്ടൊരുള്ളാലേ ദുർമ്മാർഗ്ഗിനിലയായ്വരും
മനസ്സെന്താൽബദ്ധമാകുമതു കേൾക്ക ശുഭാനനേ! 30
വിജനക്കാട്ടിലന്യന്റെ മുതലുള്ളതു കാങ്കിലും
മനസ്സാലും ഹിംസിയാത്തോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 31
ഗ്രാമത്തിങ്കൽ ഗൃഹത്തിങ്കൽപ്പുരസ്ഥം വിജനസ്ഥിതം
നിത്യംകൊണ്ടാടിടാതുള്ളോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 32
രഹസ്സിങ്കൽക്കാമവൃത്തപരദാരങ്ങളേയുമേ
മനസ്സാലും ബാധിയാത്തോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 33
മിത്രത്തേയും ശത്രുവേയും തുല്യമാനസരേവരോ
മൈത്രൻ ചേർന്നുഭജിയ്ക്കുന്നു വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 34
ശ്രുതവാന്മാർ ദയാവാന്മാർ ശുചിമാർസത്യസംഗരർ
സ്വസ്വത്തിനാൽത്തൃപ്തികൊൾവോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ
അവൈരന്മാരനായാസർ മൈത്രീചിത്തർ സദായ്പ്പൊഴും
സർവ്വഭൂതദയാവാന്മാർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 36

ശ്രദ്ധയുള്ളോർ ദയാവാന്മാർ ശ്രുദ്ധർ ശ്രുദ്ധജനപ്രിയർ
ധർമ്മാധർമ്മജ്ഞരെപ്പൊഴും വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 37
ശുഭാശുഭക്രിയകൾതൻ ഫലസഞ്ചയമായതിൽ
വിപാകജ്ഞന്മാർകൾ ദേവി! വിണ്ണിലെത്തീടു മാനരർ 38
ന്യായപൂണ്ടോർ ഗുണംപൂണ്ടോർ നിത്യം ദേവദ്വിജപ്രിയർ
ഉത്സാഹംപൂണ്ടിരിയ്ക്കുന്നോർ വിണ്ണിലെത്തീടുമാ നരർ 39
ശുഭാശുഭഫലങ്കൊണ്ടുവിണ്ണിലെത്തുന്ന യോഗ്യരെ
ദേവി! ഞാൻ ചൊല്ലിനേനെന്നാലിനിക്കേൾക്കേണ്ടതെന്തുവാൻ

ഉമ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കു മർത്ത്യരെപ്പററി മഹാശങ്ക മഹേശ്വര!
അതുകൊണ്ടു വെടിപ്പായിത്തവത്തെ വിവരിയ്ക്ക നീ. 41
എന്തുകർമ്മത്തിനാൽട്ടീഷ്വായുസ്സില്ലാം പുരുഷൻ പ്രഭോ
മഹായുസ്സെന്തൊരു തപസ്സാലും ദേവേശ! നേടിടും 42
ക്ഷീണായുസ്സാമെന്തു കർമ്മംകൊണ്ടു മാനുഷന്മുഴിയിൽ
ചൊല്ലു കർമ്മങ്ങളുടയ വിപാകം മാന്യദേവ! നീ 43
ചിലപേർകൾ മഹാഭാഗ്യർ മററുപേർ മന്ദഭാഗ്യരാം
അകുലീനന്മാർകൾ ചിലർ വേറേചിലർ കുലീനരാം 44
ചിലർ ദുർഭ്ശരായ്നില്പു നരന്മാർ മൂട്ടിപോലവേ
പ്രിയദർശനരാമന്യർ കാഴ്ചയിൽത്തന്നെ മാനവർ 45
ചിലർ ദുഷ്പ്രജ്ഞരായുണ്ടു ചിലർ പണ്ഡിതരായിയും
വേറേ ചിലർ മഹാപ്രാജ്ഞർ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമൊത്തവർ 46
അല്പരോഗക്കാർകൾ ചിലർ മഹാരോഗികൾ മറുപേർ
കാണാകുന്നു ദേവ! നരരതൊന്നു വിവരിയ്ക്കുനേ. 47

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം ദേവി! കർമ്മഫലോദയം
മർത്ത്യലോകേ നിജഫലം മർത്ത്യനേ വന്നുമേല്പതേ 48
രൌദ്രപ്രാണാതിപാതത്തിൽട്ടണ്ഡഹസ്തോദ്യതൻ സദാ
നിത്യമുദ്യതശസ്ത്രൻതാൻ കൊൽവു ജീവികളേ നരൻ 49

നിർദ്വന്ദ്വൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കുമെന്നുമുദ്വേഗകാരകൻ
എറുമു പുഴുകഠംക്കും താനശരണ്യൻ സുനിർഘൃണൻ 50
ഇമ്മട്ടുള്ള നരൻ ദേവി! നിരയത്തിങ്കലെത്തിടും
വിപരീതൻ ധർമ്മബുദ്ധിരുപചാനായ്ജ്ജനിച്ചിട്ടും 51
പാപകർമ്മത്തിനാൽദ്ദേവി! ബുദ്ധൻഹിംസാപരൻ നരൻ
അപ്രിയൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കുമല്പായുസ്സായ്പ്പിറന്നിട്ടും 52
ഹിംസകൻ നിരയംപൂകും സദ്ഗതെത്തുമഹിംസകൻ
നിരയത്തിൽക്കഷ്ടമേല്ലും രൌദ്രയാതന നനരൻ 53
കരാളാ നിരയം വിട്ടിട്ടൊരിയ്ക്കൽക്കേറിയെങ്കിലോ
മനുഷ്യനായ്വരാമെന്നിട്ടല്പായുസ്സായ്പ്പിറന്നിട്ടും. 54
പാപകർമ്മത്തിനാൽദ്ദേവി! ബദ്ധൻ ഹിംസാപരൻ നരൻ
അപ്രിയൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കുമല്പായുസ്സായ്പ്പിറന്നിട്ടും 55
ശുക്രാഭിജാത്യനായോനോ പ്രാണിഹിംസയൊഴിപ്പവൻ
ശസ്ത്രംവെച്ചോൻ ദണ്ഡിയാത്തോൻ ഹിംസചെയ്യല്ലൊരിയ്ക്കലും
കൊല്ലിയ്ക്കില്ലാ കൊല്ലുകില്ലാ കൊൽവതിൽസ്സമ്മതിച്ചിടാ
തങ്കലെന്നോണമന്യങ്കൽ സ്നേഹിപ്പാൻ സർവ്വജീവിയിൽ 57
ഇമ്മട്ടൽക്കൃഷ്ടപുരുഷൻ ദേവി! ദേവത്വമേല്ലുമേ
കുറുന്ന സുഖഭോഗങ്ങൾ മോദമോടു ഭുജിയ്ക്കുമേ 58
പിന്നെ മാനുഷലോകത്തിലൊരുകാലം പിറക്കുകിൽ
ദീർഘായുസ്സായ്ത്തീന്നവിടെസ്സുഖം വാഴ്ചീടുമാ നരൻ 59
സുവൃത്തസല്കർമ്മി ദീർഘായുസ്സുകഠംക്കുള്ളൊരീ വഴി
പ്രാണിഹിംസാവിമോക്ഷത്താൽ ബ്രഹ്മാവങ്ങരുൾചെയ്തതാം 60

---

145. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം കർമ്മവിവരണം

ഉമ പറഞ്ഞു

ശീലമെന്തെന്തൊരാചാരം ചെയ്യുമാകർമ്മമെന്തിനാൽ
സദ്ഗതെത്തീടുമങ്ങേത സന്പ്രദായത്തിനാലുമേ. 1

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ദാതാവു വിപ്രസല്ക്കാര! ദീനാത്ത്കൃപണാദ്യരിൽ
ഭക്ഷ്യഭോജ്യാന്നപാനങ്ങൾ വസ്ത്രവും നല്കിടുന്നവൻ 2
ഇരിപ്പൊടം സഭ കിണർ തണ്ണീർപ്പന്തൽ കുളങ്ങളും
നിത്യം വേണ്ടവയൊക്കെയുമിച്ഛിയ്ക്കുമ്പോലെയങ്ങിനേ 3
ആസനം ശയനം യാനം ഗൃഹം രത്നം ധനം പരം
മുറ്റും സസ്യങ്ങൾ പൈക്കുട്ടം ക്ഷേത്രം സ്ത്രീജനമെന്നിവ 4
തെളിഞ്ഞൊരുള്ളൊടും നിത്യം കൊടുപ്പോനേതുമാനവൻ
ഇമ്മട്ടുള്ള നരൻ ദേവി! ദേവലോകത്തിലായ്വരും 5
കട്ടേറെനാളുണ്ടു വാണു മുഖ്യഭോഗങ്ങളേറുമേ
അപ്സരസ്ത്രീയൊത്തു നന്ദ്യാ രമിയ്ക്കും നന്ദനാദിയിൽ 6
ആ സ്വർഗ്ഗലോകം വിട്ടിട്ടു പിറക്കും മർത്ത്യജാതിയിൽ
ധനധാന്യാന്നചിതൻ ദേവി! മഹാഭോഗകുലത്തിലായ് 7
അങ്ങു കാമഗുണം മുറ്റുമൊത്തു മോദമിയന്നവൻ
മഹാഭാഗൻ മഹാകോശൻ ധനിയായമരും നരൻ 8
ഇവർ ദേവി! മഹാഭാഗർ ദാനംശീലിച്ച ജീവികൾ
സർവ്വപ്രിയാലോകരാമെന്നന്നാ ബ്രഹ്മാവു പൊല്ലിനാൻ 9
മറ്റു മാനുഷരോ ദേവി! ദാനേ ലോഭാൽ ദ്വിജാതികൾ
യാചിച്ചാലും കൊടുക്കുന്നില്ലുണ്ടായിട്ടമബുദ്ധികൾ 10
കണ്ടുദീനാന്ധകൃപണഭിക്ഷുകാതിഥിമാർകളെ
ഇരക്കുമ്പോൾപ്പിന്തിരിപ്പു ജിഹ്മാലോഭമിയന്നവർ 11
ധനങ്ങൾ വസ്ത്രങ്ങൾ ഭോഗഭേദം കാഞ്ചനമങ്ങിനേ
ഗോക്കളുന്നവികാരങ്ങളൊന്നും നല്കില്ലൊരിയ്ക്കലും 12
പ്രവൃത്തിയ്ക്കാത്ത ലുബ്ധന്മാർ ദാനംചെയ്യാത്ത നാസ്തികർ
ഇമ്മട്ടാം മർത്ത്യരോ ദേവി! നരകംപോമബുദ്ധികൾ 13
അവർ പിന്നെക്കാലമാറുകൊണ്ടു മാനുഷരാവുകിൽ
ധനമില്ലാത്ത വംശത്തിൽപ്പിറക്കും സല്പബുദ്ധികൾ 14
പൈതാഹംപൂണ്ടെഴുന്നെല്ലാവരും തള്ളിവിടുന്നവർ
സർവ്വഭോഗാശകെട്ടേവം ജീവിപ്പു പാപവൃത്തിയിൽ. 15

സപ്തഭോഗകുലോപ്പന്നരല്പഭോഗമെഴും നരർ
ഈക്കമ്മത്താൽദ്ദേവി! നരർ നിഷ്ഠനന്മാർകളാകുമേ. 15
മറുപേർ നിത്യവും സ്തബ്ധർ ധനത്താൽ നരർ മാനികൾ
ആസനാഹ്വനപീഠത്തെ നല്കില്ലാരല്പചേതനർ 17
മാഗ്ഗാഹ്വനങ്ങു മാഗ്ഗത്തെ നല്കില്ലാരല്പബുദ്ധികൾ
പാദ്യാഹ്വനങ്ങു പാദ്യത്തെ നല്കില്ലാരല്പബുദ്ധികൾ 18
അർഘ്യാഹ്വരെസ്സൽക്കരിച്ചു പൂജിയ്ക്കില്ലാർ യഥാവിധി
അർഘ്യാമാചമനീയംതാൻ നല്കില്ലാരല്പബുദ്ധികൾ 19
ഗുരു വന്നാൽ പ്രേമമോടും ഗുരുമട്ടാചരിച്ചിടാ
അഭിമാനങ്കൊണ്ടയന്ന ലോഭത്തോടൊത്തിരിപ്പവർ 20
മാന്യരെദ്ധിക്കരിയ്ക്കുന്ന നിന്ദിച്ചീടുന്ന വൃദ്ധരെ
ഇമ്മട്ടുകാർ ദേവി! നരർ മുറും നരകമെത്തുമേ. 21
ആ നരന്മാരാനരകംവിട്ടുകേറുന്നതാകിലോ
ഏറെയാണ്ടിന്നുമേൽ നീചകുലത്തിങ്കൽപ്പിറന്നിടും 22
പറയൻ പുൽക്കസൻതൊട്ട കുത്സിതാബുദ്ധിമാരുടെ
കുലങ്ങളിൽപ്പിറന്നീടും ഗുരുവൃദ്ധാവമാനികൾ 23
അസ്തബ്ധൻ ഗർവ്വുകൂടാതോൻ ദേവബ്രാഹ്മണപൂജകൻ
ലോകപൂജ്യൻ വണങ്ങുന്നോൻ മധുരമൊല്ലെചൊൽവവൻ 24
സർവ്വജാതിപ്രിയകരൻ സർവ്വഭൂതഹിതൻ സദാ
അദ്വേഷി സുമുഖൻ ശ്ലക്ഷ്ണനെന്നും നന്മൊഴി നല്കുവോൻ 25
സ്വാഗതം ചെയ്യുവൻ സർവ്വജീവിഹിംസയൊഴിപ്പവൻ
യഥാർഹം സൽക്രിയയൊടും പൂജിച്ചുകൊണ്ടു നില്പവൻ 26
മാഗ്ഗാഹ്നനായ് മാഗ്ഗദായിഗുരുവിൽഗുരുപൂജകൻ
അതിഥി സ്വീകാരപരൻ വന്നോരെപ്പൂജചെയ്യുവൻ 27
ഇമ്മട്ടുള്ള നരൻ ദേവി! സദ്ഗതിങ്കൽഗമിച്ചിടും
പിന്നൊ മാനുഷന്നായ് ശ്രേഷ്ഠവംശത്തിങ്കൽപ്പിറന്നിടും 28
അവിടെബ്ഭൂരിഭോഗാഢ്യസുരത്നസമന്വിതൻ
യഥാർഹമർഹേകുന്നോൻ ധർമ്മം ചെയ്യുവനായ്വരും 29
സമ്മതൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കും സർവ്വരും കുമ്പിടുന്നവൻ
സുകർമ്മത്തിൻ ഫലംനേടും സുഖമേ നരനെപ്പൊഴും. 30

ഉൽകൃഷ്ടകുലജാതിയനയന്നുള്ളാഭിജാത്യവാൻ
ഇതാ സ്വയം വിധാതാവു മൊന്നാധമ്മം പറഞ്ഞു ഞാൻ. 31
രൌദ്രപ്രവൃത്തിചെയ്യുന്നോൻ സർവ്വസത്വഭയങ്കരൻ
കൈകാൽകളാലും കയറിനാലും ദണ്ഡത്തിനാലുമേ 32
മണ്ഡൂട്ടതുണായുധങ്ങളാലുമേ ജന്തുബാധകൻ
ഹിംസയ്യായ്ച്ചതിചെയ്യുന്നോൻ പാരമുദ്വേഗമേകുവോൻ 33
ജന്തുക്കളെച്ചവിട്ടുന്നോനെന്നുമുദ്വേഗമേകുവോൻ
ഇമ്മട്ടശീലമുടയോൻ നരകത്തിൽപ്പതിച്ചിടും 34
ആയവൻ കാലമാറത്താൽ മത്സ്യനായിപ്പിറന്നിടും
പല രോഗമെഴും നീചവംശത്തിങ്കൽപ്പിറന്നിടും 35
താൻചെയ്ത ദുഷ്കൃമ്മഫലാൽ ലോകദ്വേഷ്യൻ നരാധമൻ
ജ്ഞാതിബന്ധുക്കളിൽബ്ഭോഭ്യനിവൻ ദേവി!മനുഷ്യരിൽ 36
മറൊരുത്തൻ സ്വർജീവികളെക്കാണും കനിഞ്ഞുതാൻ
മൈത്രദൃക്കായ്പ്പിതൃസമൻ നിവൈരൻ നിയതേന്ദ്രിയൻ 37
പേടിപ്പിയ്ക്കാ ജീവികളെ ഹനിച്ചീടുകയില്ലതാൻ
അടക്കം കൈകാൽകളാലേ വിശ്വാസ്യൻ സർവ്വജീവിയിൽ 38
കയർ ദണ്ഡും പിന്നെ മണ്ണാങ്കട്ട ശസ്ത്രമിവറിനാൽ
ഭൂതോദ്വേഗംചെയ്കയില്ലാ ശ്ലക്ഷ്ണകാരി ദയാപരൻ 39
ഏഴാമീശ്ശീലാചാരമുള്ളോൻ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിലായ്വരും
അവിടെ ദിവ്യദേഹത്തിൽ മോദാൽവാഴും സുരോപമൻ 40
അവൻ കർമ്മക്ഷയങ്കൊണ്ടു മർത്ത്യനായിപ്പിറക്കുകിൽ
അല്പബാധൻ നിരാതങ്കനായി വായ്കും സുഖത്തൊടും 41
സുഖമേല്പോൻ നിരായാസൻ നിരുദ്വേഗൻ സദാ നരൻ
ഇതു സന്മാർഗ്ഗമാം ദേവി!ബാധയില്ലിതിലൊട്ടുമേ. 42

ഉമ പറഞ്ഞു

കാണപ്പെട്ടുന്നുണ്ടീ മർത്ത്യത്രുഹാപോഹവിദഗ്ധരായ്
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമുടയോർ പ്രാജ്ഞന്മാരത്ഥകോവിദർ 43
ദൃഷ്ടജ്ഞർ വേറെയും ദേവ! ജ്ഞാനവിജ്ഞാനവർജ്ജിതർ
ഏതുകർമ്മവിശേഷത്താൽ പ്രജ്ഞാവാനായിടും പുമാൻ. 44

വിരൂപാക്ഷ! നരൻ സല്പപ്രജ്ഞനായ്ത്തീരുമെങ്ങിനേ
എനിയ്ക്കീസ്സംശയംതീർക്ക സർവ്വധർമ്മജ്ഞസത്തമ! 45
ജാത്യന്ധരാം ദേവ! ചിലർ രോഗാർത്തന്മാരുമാം ചിലർ
ക്ലീബരായും കാണ്മു നരർ കാരണം ചൊല്ലുതിന്നു നീ. 46

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

സിദ്ധരായ്ധർമ്മമറിയും വേദജ്ഞദ്വിജരോടുതാൻ
നാൾതോറും കുശലംചോദിച്ചീടും കുശലരായവർ 47
അശുഭക്രിയവിട്ടുള്ളോർ ശുഭം സേവിച്ചിടുന്നവർ
സ്വർഗ്ഗം നേടും നിത്യമിഹ ലോകത്തിങ്കൽസ്സുഖത്തെയും 48
അവൻ മനുഷ്യനായ്ത്തീർന്നാൽപ്പരം മേധാവിയായ്വരും
അറിവും പ്രജ്ഞയാണായാൾക്കേറെം കല്യാണമായ്വരും 49
പരദാരങ്ങളിൽദ്ദുഷ്ടദുഷ്ടി വിട്ടീടുമാജ്ജനർ
ആ ദുഷ്ടഭാവങ്കൊണ്ടിട്ട ജാത്യന്ധന്മാർകളായ്വരും 50
ഇഷ്ടചിത്തത്തൊടും നഗ്നപ്പെണ്ണിനെക്കണ്ടിടുന്നവർ
രോഗാർത്തരായ്ത്തീരുമിഹ നരർ ദുഷ്കർമ്മകാരികൾ 51
മൂഢരായോർ ദുഷ്ടചാരർ വിയോനിരതിചെയ്വവർ
ദുഷ്പ്രജ്ഞന്മാർ പുരുഷരിൽ ക്ലീബതപം നേടിടും നരർ 52
പശുഘാതം ചെയ്തിടുന്നോർ ഗുരുതല്പഗരും ശരി
പ്രകീർണ്ണമൈഥുനന്മാരും ക്ലീബതപം നേടിടും നരർ. 53

ഉമ പറഞ്ഞു

ദോഷമൊക്കും കർമ്മമെന്തു ദോഷമൊക്കാതെയുള്ളതും
ശ്രേയസ്സുചെയ്യോനേല്ക്കുന്ന മാനവൻ ദേവസത്തമ! 54

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ശ്രേയോമാർഗ്ഗാർത്ഥിയെപ്പോഴും ചോദിപ്പോൻ ദ്വിജരോടുതാൻ
ധർമ്മം തേടും ഗുണാകാംക്ഷി സ്വർഗ്ഗമറിടുമായവൻ 55
ഒരിയ്ക്കലായവൻ ദേവി! മർത്ത്യനായിപ്പിറക്കുകിൽ
മേധാവി ധാരണാശാലി പ്രാജ്ഞനായ്ത്തീരുമായവൻ. 56

ധരിയ്ക്ക ദേവി! സദ്ധർമ്മമിതുതാൻ ഭൂതികാരകം
മനുഷ്യർക്ക ഹിതത്തിനായ് നിന്നോടിതു പറഞ്ഞു ഞാൻ. 57

ഉമ പറഞ്ഞു

അല്പജ്ഞാരാം മറു ചിലർ ധർമ്മദ്വേഷികളാം നരർ
ഇച്ഛിയ്ക്കാ വേദമറിയും വിപ്രരെച്ചെന്നുകാണുവാൻ 58
വ്രതവാന്മാർ ചില നരർ ധർമ്മശ്രദ്ധാപരായണർ
നിയമംകെട്ട വ്രതരായ് രാക്ഷസോപമർ മറുപേർ 59
യജ്ഞാക്കളമ്മട്ടന്യന്മാർ ഹോമമറിവർ മറുപേർ
എന്തുകർമ്മവിപാകത്താലിമ്മട്ടാമിങ്ങു ചൊല്ക മേ. 60

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

ആഗമാലോകധർമ്മങ്ങൾക്കുണ്ടു മര്യ്യാദയവനും
പ്രാമാണ്യത്താൽച്ചെയ്ക കണ്ടുകൊള്ളുന്നു സുദൃഢവ്രതർ. 61
അധർമ്മത്തെദ്ധർമ്മമെന്നു മോഹത്താലെവർ ചൊൽവതോ
മര്യ്യാദകെട്ട വ്രതരാരവരാം ബ്രഹ്മരാക്ഷസർ 62
അവർ കാലോദ്യോഗമൂലം മത്ത്യരായിപ്പിറക്കുകിൽ
ഹോമം വഷൾക്കാരമിവയറുള്ളോരാം നരാധമർ 63
ഇതാ മുറും ദേവി!നിന്നെറ സംശയം തീർത്തുകൊള്ളുവാൻ
കുശലാകുശലം മർത്ത്യക്കോതിനേൻ ധർമ്മസാഗരം. 64

---

146. ദാനധർമ്മം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം സ്ത്രീധർമ്മകഥനം.

നാരദൻ പറഞ്ഞു

എന്നരച്ചു മഹാദേവൻ കേൾപ്പാൻവേണ്ടി സ്വയംപ്രഭ
മാരത്തിനങ്ങിനില്ക്കുന്നോരിഷ്ടഭാര്യയൊടൊതിനാൻ. 1

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

പരാവരജ്ഞേ!ധർമ്മജ്ഞേ!തപോവനനിവാസിനി!
സാദ്ധ്വി!സുഭ്രൂ!സുകേശാന്തേ!ഹിമാദ്രിയുടെ നന്ദിനി! 2
ദക്ഷേ! ശമദമാധീനേ!നിർമ്മലേ!ധർമ്മചാരിണി!
വരാരോഹേ!നിന്നൊടു ഞാൻ ചോദിപ്പേൻ ചൊല്ലഭീപ്സിതം. 3
ബ്രഹ്മന്റെ സാദ്ധ്വി സാവിത്രി കൌശികന്റെ പരം ശചി
മാർക്കണ്ഡേയന്റെ ധൂമോർണ്ണവിത്തനായകന്റെ ധീയും 4
വരുണന്റാഹിധം ഗൌരി ഭാസ്കരന്റെ സുവർച്ചല
ശശിയ്ക്കു രോഹിണി സതി വഹ്നിയ്ക്കാ സ്വാഹയങ്ങിനേ 5
കശ്യപന്റങ്ങിതിയും പതിവ്രതകളേവരും
നിന്നാൽച്ചോദിച്ചുപാസിയ്ക്കപ്പെട്ടോരാം ദേവി!നിത്യവും 6
അതേ നിന്നോടു ചോദിപ്പൂ ധർമ്മജ്ഞേ! ധർമ്മവാദിനി!
നീയാദ്യംതൊട്ടരക്കു സ്ത്രീധർമ്മം കേൾപ്പാനൊരാഗ്രഹം 7
എൻസദ്ധർമ്മിണിയല്ലോ നീ സമശീല സമവ്രത
സമാനസാരവീര്യാഢ്യ വൻതപം ചെയ്തിരിപ്പു നീ 8
നീ ചൊല്ലിയാൽ വിശേഷിച്ചും ഗുണവത്തരമായ്വരും
ലോകത്തിലും ദേവി!പരം പ്രമാണതമണഞ്ഞിടും 9
സ്ത്രീകളല്ലോ വിശേഷിച്ചും സ്ത്രീകൾക്കു പരയാംഗതി
സുശ്രോണിഗൌരിയിൽച്ചെല്ലുമെന്നും ലോകങ്ങളിൽശ്രുതി 10
എന്നെയ് പകുതി നിന്നെയ്യിൻപാതിയാൽത്തീർത്തതല്ലയോ
സുരകാര്യം ചെയ്വവാം നീ ലോകസന്താനകാരിണി 11
നിനക്കങ്ങേറിയാം മൂറും സ്ത്രീധർമ്മം ശാശ്വതം ശ്രുതേ
എന്നാൽ നിശ്ശേഷമായ്ച്ചൊല്ക സദ്ധർമ്മം വിസ്തരിച്ചു നീ. 12

ഉമ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ സർവ്വഭൂതേശ! ഭൂതഭവ്യഭവോദ്ഭവ!
നിൻപ്രഭാവാൽദ്ദേവ! വാക്കിതൊന്നു തോന്നുന്നതുണ്ടു മേ 13
ദേവേശ! സർവ്വതീർത്ഥാംബുപൊക്കം നദികളീയിവർ
ഉപസ്പൃശ്യത്തിനായ് നിന്റെ സമീപത്തുണ്ടു നില്പതായ് 14

ഇവരോടൊത്തു ചിന്തിച്ചു പറയാം ഞാൻ ക്രമത്തിലായ്
പോന്നോൻഞാനെന്നോതിടാത്തോനവൻ പുരുഷനാണെപോൽ
സ്ത്രീയും ഭൂതേശ! സതതം സ്ത്രീയിനെപ്പിന്തുടന്നിടും
ഞാന്മാനിച്ചവരായ്ത്തീരും സരിദ്വരകളേവരും 16
നദികഠാക്കുത്തമനദിയിതാ പുണ്യസരസ്വതി
ആറുകഠാക്കൊക്കയും മുമ്പാം നദി സാഗരഗാമിനി 17
വിപാശാഖ്യ വിതസ്താഖ്യ ചന്ദ്രഭാഗയിരാവതി
ശതദ്രുദേവികാസിന്ധു പരം കൌശികി ഗൌതമി 18
അവണ്ണമീദ്വേവനദി സർവ്വതീർത്ഥങ്ങളൊത്തവഠം
വിണ്ണിൽനിന്നും മന്നിൽവന്ന ഗംഗാദേവി സരിദ്വര. 19

നാരദൻ പറഞ്ഞു

എന്നരച്ചാദ്ദേവദേവപതിധർമ്മജ്ഞസത്തമ!
ചിരിച്ചുതാൻവിളിച്ചിട്ടു മുറും നദികളോടുടൻ 20
ചോദിച്ചു ദേവമഹിഷി സ്ത്രീധർമ്മം ധർമ്മവത്സല
സ്ത്രീധർമ്മദക്ഷരാരല്ലോ ഗംഗാദിനദിമാർ പരം. 21

ഉമ പറഞ്ഞു

സ്ത്രീധർമ്മത്തെപ്പുറിയിങ്ങു ചോദിച്ചു ഭഗവാനിതാ
നിങ്ങളൊത്തോത്തീശനോടു പറവാനാഗ്രഹിപ്പു ഞാൻ 22
കരാളൽസ്സാദ്ധ്യമാവില്ലാ വിജ്ഞാനം മന്നിലാക്കുമേ
വിണ്ണിലും ഹേ നദികളേ! മാനിപ്പേനതിൽ നിങ്ങളെ 23
ശിവപുണ്യസരിത്തുക്കളേവം കേട്ടവരേവരും
പൂജചെയ്തു നിയോഗിച്ചു പരം സന്ദിഗംഗയെ 24
ചലബുദ്ധിനിറഞ്ഞുള്ളോഠം സ്ത്രീധർമ്മജ്ഞ ശുചിസ്മിത
ശൈലപുത്രീദേവി പുണ്യയായോഠം പാപഭയാപഹ 25
ബുദ്ധിയാൽ വിനയംപൂണ്ടോഠം സർവ്വധർമ്മവിശാരദ
സസ്മിതം ബഹുധീയൊത്ത ഗംഗയിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാഠം. 26

ഗംഗ പറഞ്ഞു

ധന്യയായ് ഞാനനുഗൃഹീതയായി ദേവി! ധാർമ്മികേ
അനഘേ! നദിയേ മാനിയ്ക്കുന്നില്ലോ സർവ്വമാന്യനീ 27
പോന്നോൻ ജനത്തോട് ചോദിച്ചിട്ട് മാനിച്ചിട്ടുന്നവൻ
അദൃഷ്ടാത്മാവു നിയതം പണ്ഡിതപ്പേരെടുത്തിടും 28
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമാണ്ടഹാപോഹകോവിദരോടുതാൻ
പറയോരോട് ചോദിയ്ക്കിലാപത്തെല്ലുകയില്ലവൻ 29
മരിച്ച ബൃഹദ്ബുദ്ധ്യാഢ്യൻ സഭയിൽച്ചൊൽവതാകിലോ
മരിച്ച താനഹംവാദിചൊല്ലും ദുർബ്ബലവാക്കവൻ. 30
ദിവ്യജ്ഞാനേ! ദിവ്യമുഖ്യേ ദിവ്യപുണ്യസമുത്ഥിതേ!
നീതന്നെവേണം ഹേ ദേവി! സ്ത്രീധർമ്മങ്ങളരയ്ക്കുവാൻ 31
പരം ബൃഹത്രണങ്കാണ്ട ഗംഗപൂജിച്ച ദേവിയാടം
ചൊല്ലീ നിശ്ശേഷമായ്സ്സർവ്വം സ്ത്രീധർമ്മം സുരസുന്ദരി. 32

ഉമ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കുതോന്നും സ്ത്രീധർമ്മം വിധിയാംവണ്ണമിന്നു ഞാൻ
പറയുന്നുണ്ടപ്രകാരം പ്രശ്രയംപൂണ്ടിരിയ്ക്ക നീ. 33
സ്ത്രീധർമ്മം മുന്നമിതുതാൻ വേഠംക്കുമ്പോഠംബ്ബന്ധുകല്പിതം
അഗ്നയ്ക്കുടുത്തു ഭർത്താവിൻ സഹധർമ്മിണിയാവണം 34
സുസ്വഭാവാസുവചനസുവൃത്തസുഖദർശന
അവഠംതാൻ ധർമ്മപരയാളവഠം താൻ ധർമ്മമേല്പവഠം 35
ദേവനെപ്പോലെയെപ്പോഴും ഭർത്താവെപ്പാർത്തുകാണ്മവഠം
ദേവകളാം പോലെ ചെയ്യോഠം ശുശ്രൂഷ പരിചര്യയും 36
അനന്യഭാവ മാഴ്ന്നാത്തോഠം സുഖദർശന സുവ്രത
മുറ്റും പുത്രമുഖംപോലെ ഭർത്തൃവക്ത്രത്തെനോക്കുവോഠം 37
സാദ്ധ്വിയാഠം നിയതാചാര ധർമ്മചാരിണിനാമവഠം
കേട്ട ദമ്പതീധർമ്മംതാൻ സഹധർമ്മം പരം ശുഭം 38
ധർമ്മതൽപ്പരയാം നാരിയവഠം ഭർത്തൃസമവ്രത
ദേവനെപ്പോലെയെപ്പോഴും ഭർത്താവെപ്പാർത്തുകൊള്ളുമേ. 39

ഭാസ്വത്യധർമ്മമിതുതാൻ സനാതനധർമ്മം പരം ശ്രുതം
ദേവമട്ടിൽഭൈയ്യുമവം ശ്രുശ്രൂഷ പരിചയ്യും 40
വശ്യതചെങ്കൊണ്ടിംതെളിഞ്ഞോം സുഖദർശന! സുവ്രത!
അനന്യമിത്ത സുഖിയവംതാൻ ധർമ്മചാരിണി 41
പരുഷം പൊല്ലിലും ക്രുദ്ധദൃഷ്ടിയാൽ നോക്കിയെങ്കിലും
ഭർത്താവിങ്കൽസ്സുപ്രസന്നമുഖിയാം സ്ത്രീ പതിവ്രത 42
മന്ദാക്ഷവീക്ഷണങ്ങളേയുമാൺപേരായ് നോക്കിടാത്തവം
വരാരോഹസചഭർത്താവെയെന്യേതാൻ ധർമ്മചാരിണി 43
ദരിദ്രനെട്ടിനനെയങ്ങലചക്ലിഷ്ടനെ രോഗിയെ
പതിയെപ്പുത്രനേപ്പോലെ നോക്കുന്നോം ധർമ്മചാരിണി 44
ഏതുപെണ്ണോ ശ്രുദ്ധക്ഷപുത്രനുള്ളവളേതവം
പതിവ്രത പതിപ്രാണ ധർമ്മഭാഗിനിയാണവം 45
വൈമനസ്യം വിട്ടുചെയ്യോം ശ്രുശ്രൂഷപരിചയ്യും
വിനീതയായോം സുപ്രീതധർമ്മഭാഗിനിയാണവം 46
അന്നദാനങ്കൊണ്ടു നിത്യം കുടുംബത്തെബ്ഭരിപ്പവം
പതിയിൽപ്പോലാശിയാത്തോംധർമ്മഭാഗിനിയാണവം 47
നിത്യം കാലത്തെഴുന്നേല്പോം ഗൃഹശ്രുശ്രൂഷചെയ്യവം
ഗൃഹം നന്നായ്ച്ചാണകത്താൽ മെഴുകീട്ടുതുടപ്പവം 48
അഗ്നികാര്യവ്യഗ്രയെന്നുമെന്നും പൂബലിനല്ലുവോം
ദേവതാതിഥി ഭൃത്യർക്കൊടുത്തു പതിയൊത്തുതാൻ 48
ദേവതാതിഥിഭൃത്യർക്കൊടുത്തു പതിയൊത്തുതാൻ
ശേഷാന്നത്തെ ഭുജിയ്ക്കുന്നോം യഥാന്യായം യഥാവിധി 50
സന്തുഷ്ടപുഷ്ടജനയാം നാരിധർമ്മത്തൊടൊത്തിടും
ശചശ്രുശശ്വരപാങ്ങളം ശ്രുശ്രൂഷിപ്പോം ഗുണാഢ്യയാം 51
അച്ഛനമ്മകളിൽ ശ്രുദ്ധയുള്ളാളവം തപോധന
വിപ്രരേ ദുർബ്ബലാനാഥ ദീനാന്ധകൃപണാദ്യരെ 52
അന്നത്താൽപ്പോററിടും നാരിതാൻ പതിവ്രതഭാഗിനി
ചെലുസതപയ്യുസ്സാധ്യം വ്രതം നിത്യംചരിപ്പവം 53
പതിചിത്താ പതിഹിതതാൻ പതിവ്രതമേല്പവം
ഇതു പുണ്യം തപമിതേ സച്ഛ്രമത്രേ സനാതനം 54

സ്ത്രീ ഭർത്തൃപരയായ്ഭൂത്തൃവ്രതയായ്സ്സ്തിയാവുകിൽ
സ്ത്രീകൾക്കു പതിതാൻ ദൈവം പതിതാൻ ഗതി ബന്ധുവും 55
പതിപോലില്ലൊരു ഗതി പതിപോലില്ല ദൈവവും
പതിപ്രസാദംസ്വർഗ്ഗംപോലല്ലോ സ്ത്രീയ്ക്കുത്രയല്ലതാൻ 56
സ്വർഗ്ഗമിച്ഛിപ്പീല മഹേശ്വരൻ നീ തെളിയായ്കിൽ ഞാൻ
അകായ്മം താനധർമ്മം താൻ പ്രാണനാശനമൊന്നുതാൻ 57
പതി കൊല്ലിൽക്കൃപണനായ് രോഗിയായ് വല്ലുമട്ടിലും
ആപന്നനായ്ശ്ശത്രുവശൻ ബ്രഹ്മശാപാർത്തനാകിലും 58
ആപദ്ധർമ്മം പാർത്തുചെയ്ക നിശ്ശങ്കമതുതാനുടൻ
ഇതാണൊന്നോർ ദേവ! നിൻറെവാക്കാൽ സ്ത്രീധർമ്മമിന്നു ഞാൻ
ഇമ്മട്ടു നിന്നിടും നാരിതാൻ പതിവ്രതമേല്പവർ.

നാരദൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടു ദേവേശൻ കൊണ്ടോടിശ്ശൈലപുത്രിയെ
ലോകങ്ങളേ വിട്ടയച്ചു മുറും തൃണമെയാടൊപ്പമേ 60
പിന്നെ ഭൂതഗണംപോയീ വന്നോരുവഴിയാർകളും
ശിവനെക്കുമ്പിട്ടു ഗന്ധർവ്വാപ്സരസ്ത്രീഗണങ്ങളും. 61

---

147. ദാനധർമ്മം പുരുഷോത്തമമാഹാത്മ്യം

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

പിനാകിൻ! ഭഗനേത്രഘ്ന! സർവ്വലോകനമസ്കൃത!
വാസുദേവൻറെ മാഹാത്മ്യംകേൾപ്പാനുണ്ടാശ ശങ്കര! 1

മഹേശ്വരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹനിലും മേലേ ശാശ്വതൻ പുരുഷൻ ഹരി
കൃഷ്ണൻ ജാംബൂനദനിഭൻ കാറാറുള്ളക്സന്നിഭൻ 2

കൈപത്തുള്ളതിതേജസി ദേവവൈരിനിഷൂദനൻ
ശ്രീവത്സാങ്കൻ ഹൃഷീകേശൻ സർവ്വദേവസമർച്ചിതൻ 3
തങ്കുക്ഷിയിൽ ബ്രഹ്മനുണ്ടായ് തൻമൂർദ്ധാവിൽപ്പിറന്നു ഞാൻ
കേശങ്ങളിൽജ്യോതിരോഘം രോമന്തോറും സുരാസുരർ 4
ഋഷിമാരും ദേഹജരാണവന്നി ലോകമൊക്കെയും
അവൻ ബ്രഹ്മഗൃഹം സാക്ഷാൽസ്സർവ്വദേവനിവാസവും 5
ഈഭൂമിയൊക്കെസ്സൃഷ്ടിച്ചോനവൻ മുപ്പാരിനീശ്വരൻ
ചരാചരങ്ങളാം ഭൂതമൊക്കെയും സംഹരിപ്പവൻ 6
അവൻ ദേവവരൻ സാക്ഷാൽദ്ദേവനാഥൻ പരന്തപൻ
സർവ്വജ്ഞൻ സർവ്വസംശ്ലിഷ്ടൻ സർവ്വഗൻ സർവ്വതോമുഖൻ 7
പരാത്മാവു ഹൃഷീകേശൻ സർവ്വവ്യാപി മഹേശ്വരൻ
അവനേക്കാൾ മേലെയില്ലാ മുപ്പാരിലൊരുവസ്തുവും 8
സനാതനൻ മധുദ്വേഷി ഗോവിന്ദൻ പേർപുകഴ്ന്നവൻ
അവൻ മനോരഥയൊട്ടുക്കു കൊല്ലിയുമിഹ മാനദൻ 9
സുരകാര്യത്തിനുണ്ടായോൻ മർത്ത്യദേഹമെഴുന്നവൻ
ത്രിവിക്രമനൊഴിഞ്ഞീടിൽശ്ശക്തരാവില്ല ദേവകാര്യം 10
ഉലകിൽദ്ദേവകാര്യങ്ങൾ ചെയ്വാൻ നായകനെന്നിയേ
നായകൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കും സർവ്വദേവനമസ്കൃതൻ 11
ഈദ്ദേവനാഥനു ദേവകാര്യത്തല്പരനെപ്പൊഴും
ബ്രഹ്മഭൂതനു സതതം ബ്രഹ്മർഷിശരണന്നഹോ 12
ബ്രഹ്മാവിരിപ്പൂഗർഭത്തിൽദ്ദേഹത്തിൽസ്സുഖമാണ്ടവൻ
ശർവ്വൻ സുഖംസംശ്രയിപ്പൂ ദേഹത്തിൽസ്സുഖമാണ്ടവൻ 13
അവനൊരു ദേഹത്തിൽ മുറ്റും സുഖംവാഴുന്നു ദേവകാര്യം
ആദ്ദേവൻ പുണ്ഡരീകാക്ഷൻ ശ്രീഗർഭൻ ശ്രീയൊടൊത്തവൻ
ശാർങ്ഗചക്രായുധൻ ഖഡ്ഗിസർവ്വനാഗാരികേതനൻ
മുഖ്യമാം ശീലവുംപിന്നൊട്ടമവും ശൌചവും ശരി 15
പരാക്രമം വീര്യവും തൻവപുസ്സും കാഴ്ചയുംശരി
നീളവും വണ്ണവും പിന്നൊടൈശ്വര്യമാജ്ജവപുഷ്ടിയും 16
ആനൃശംസ്യംരൂപവുമാബ്ബലവും ചേന്നിരിപ്പവൻ
ദിവ്യാദ്ഭുതക്കാഴ്ചയുള്ള സർവ്വാസ്ത്രങ്ങളുമൊത്തവൻ 17

യോഗമായൻ സഹസ്രാക്ഷൻ നിരവദ്യൻ മഹാശയൻ
ധീരൻ മിത്രജനശ്ലാഘിജ്ഞാതിബന്ധുജനപ്രിയൻ 18
ക്ഷമിപ്പോനനഹങ്കാരി ബ്രഹ്മണ്യൻ ബ്രഹ്മനായകൻ
ഭയാർത്തർക്കുഭയംതീർപ്പോൻ മിത്രർക്കാനന്ദവർദ്ധനൻ 19
ശരണ്യൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കും ദീനപാലനതല്പരൻ
ശ്രുതവാനത്ഥമുടയോനേവരും കുമ്പിടുന്നവൻ 20
ആശ്രിതർക്കിഷ്ടദൻ ശത്രുക്കൾക്കും ധർമ്മമറിഞ്ഞവൻ
നീതിജ്ഞൻ നീതിയുടയോൻ ബ്രഹ്മവാദിജിതേന്ദ്രിയൻ 21
ദേവകൾക്കിന്നുനന്മയ്ക്കായ് പ്പരയാംബുദ്ധിയൊത്തവൻ
പ്രാജാപത്യം ശുഭംമാർഗ്ഗം മാനവം ധർമ്മമാംവഴി 22
വന്നെഴും മനുവംശത്തിൽശ്രീവിഷ്ണൻതാൻ പിറന്നിടും
അംഗനാം മനുവിൻപുത്രനന്തർദ്ധാമാവതിൽപ്പരം 23
അന്തർദ്ധാമാവിനു ഹവിർദ്ധാമാ മാന്യൻ പ്രജാപതി
പ്രാചീനബർഹിസ്സുണ്ടാകും ഹവിർദ്ധാമാത്മജൻ മഹാൻ 24
അവനുണ്ടാം പത്തുമക്കൾ പ്രചേതസ്സുക്കളെന്നാവർ
പ്രാചേതസൻ ദക്ഷനിഹ പ്രജാപതിപിറന്നിടും 25
ദാക്ഷായണിയിലാദിത്യനാദിത്യനു മകൻ മനു
മനുവംശത്തിങ്കലിളയാകും സുദ്യുമ്നനായവൻ 26
ബുധാൽപ്പുത്രരവസ്സായാൾക്കവന്നായുസ്സു പുത്രനാം
അവനുണ്ടാം നഹുഷനായാൾക്കു പുത്രൻ യയാതിയാം 27
അവനു യദു സതപ്രാഢ്യൻ ക്രോഷ്ടാവവനു നന്ദനൻ
ക്രോഷ്ടാവിനു മഹാൻ പുത്രൻ വൃജിനീവാൻ പിറന്നിടും 28
വൃജിനീവാനുമുണ്ടാകുഷൽഗ്ഗുവചരാജിതൻ
ഉഷൽഗ്ഗുവിനു മകനാം ശൂരൻ ചിത്രരഥൻ പരം 29
അവനുതാഴെയാം പുത്രനുണ്ടാകും ശൂരനെന്നവൻ
അവർക്കു വീര്യവാന്മാർക്കു വിചിത്രഗുണികൾക്കഹോ
വിശുദ്ധയജ്വാക്കൾക്കുള്ളാ ബ്രഹ്മസമ്മതമാംകുലേ
ആശൂരൻ ക്ഷത്രിയശ്രേഷ്ഠൻ മഹാവീര്യൻ പുകഴ്ന്നവൻ 31
മാനദൻതാൻ ജനിപ്പിയ്ക്കും വംശവിസ്താരകാരിയെ
വസുദേവാഭ്യാനകദുന്ദുഭിയെന്നുള്ള പുത്രനെ 32

തൽസ്സുനുവായ്ച്ചതുർബ്ബാഹു വാസുദേവൻ പിറന്നിട്ടും
ദാതാ ബ്രാഹ്മണസല്ക്കാരി ബ്രഹ്മഭ്രതൻ ദ്വിജപ്രിയൻ 33
മാഗധഃ ഭീമനോരെ വിട്ടുത്തും യദുനന്ദനൻ
ജരാസന്ധക്ഷിതിപനെജ്ജയിച്ചു ഗിരിഗഹ്വരേ 34
സർവ്വപാർത്ഥിവരത്താഡ്യനായീടും വീര്യവാനവൻ
വീര്യത്തിനാൽ ഭ്രമിയിങ്കൽത്തടവറവനായ്ചെയ്തും 35
വിക്രമംപൂണ്ടവൻ സർവ്വമന്നവന്മാക്കു മന്നവൻ
ശൂരസേനേശ്വരകയിൽ വാച്ചവൻ വാഴുമാ പ്രഭു 36
കാക്കും ഭൂദേവിയേയെന്നു നയവിത്തവനെപ്പൊഴും
അവനെപ്പോയ് ക്കണ്ടു നിങ്ങൾ വാങ്ങ് മാല്യാച്ചവരങ്ങളാൽ 37
ശാശ്വതബ്രഹ്മനെപ്പോലെയച്ചിപ്പിൻ ന്യായമാംവിധം
എന്നോപ്പിതാമഹബ്രഹ്മനേയും കാണ്മാൻ നിനപ്പവൻ 38
കാണേണ്ടതാണാ പ്രതാപി ഭഗവാൻ വാസുദേവനെ
അവനെക്കാങ്കിലങ്ങെന്നെക്കണ്ടതായ് വാദമില്ലതിൽ 39
ദേവേശനാം ബ്രഹ്മനേയുമെന്നു കാണ്മിൻ മുനീന്ദ്രരേ!
ആപ്പുണ്ഡരീകാക്ഷനാക്കോ പ്രീതനായിബ്ഭവിപ്പതും 40
ബ്രഹ്മാദിദേവകളവനേവരും പ്രീതരായ് വരും
ലോകത്തിലാക്കേശവനെയാശ്രയിപ്പവനേവനോ 41
ആ മത്സ്യനോ കീർത്തിജയം സ്വർഗ്ഗവും സിദ്ധമായിടും
ധർമ്മഭാക്കാമവൻ സാക്ഷാൽധർമ്മദേശികനായ്വരും 42
ആദ്ദേവേശനു കൂപ്പേണം ധർമ്മജ്ഞന്മാർ സദോദ്യതർ
പരമാം ധർമ്മമാദ്ദേവൻ വിഭവച്ചിതനാവുകിൽ 43
ആവേനതിതേജസി പ്രജകൾക്കു ഹിതത്തിനായ്
ധർമ്മാർത്ഥം പുരുഷവ്യാഘ്രൻ സൃഷ്ടിച്ചാ നൃഷികോടികൾ 44
വിഭവാമായവൻ തീർത്തോർ ഗന്ധമാദനമായതിൽ
സനൽക്കുമാരപ്രമുഖർ നില്പുണ്ടു തപമാണ്ടവർ 45
അതിനാൽ വാഗ്മിധർമ്മജ്ഞനവൻ വന്ദ്യൻ ദ്വിജേന്ദ്രരേ!
വിണ്ണിൽ പ്രധാനി ഭഗവാൻ ഹരിനാരായണൻ പ്രഭു 46
വന്ദിച്ചാൽ വന്ദനംചെയ്യും മാനിച്ചാൽ മാനമേകിടും
അർഹിച്ചാലർഹണംചെയ്യും പൂജിച്ചാൽപ്പൂജചെയ്തിടും 47

കണ്ടാൽക്കാണും നാളതോറുമാശ്രയിച്ചാൽ ശ്രയിച്ചിട്ടും
അച്ചിച്ചാലച്ചനംചെയ്യുമാദ്ദേവൻ ദ്വിജമുഖ്യരേ! 48
ഇതാണക്കുറവറോരു വിഷ്ണുവിൻ പരമവ്രതം
മഹാനാമാദിദേവനു നിത്യവും സജ്ജനാദൃതം 49
ഭുവനത്തിൽദ്ദേവകളഞ്ചിപ്പോനാം സനാതനൻ
അനുത്രുപാഭയംനേടുമവനെസ്സേവചെയ്യവർ 50
മനോവാക്കായ കർമ്മത്താൽ വന്ദ്യനെന്നും ദ്വിജക്കവൻ
പ്രയത്നപ്പെട്ടുപോയ്ക്കണ്ടുകൊള്ളുണ്ടോൻ ദേവകീസുതൻ 51
ഇതാ ചൊന്നോൻ നിങ്ങളോടു മാശ്ശം ഞാൻ മുനിമുഖ്യരേ!
ആദ്ദേവനേ കാങ്കിൽ മുറും കണ്ടു വിബുധമുഖ്യരേ 52
മഹാവരാഹനെസ്സുവ്വക്കാപ്പിതാമഹദേവനെ
ഞാനും നമിയ്ക്കുമാറുണ്ടാജ്ജഗൽപ്പതിയെ നിത്യവും. 53
മൂന്നുമായവിടെക്കണ്ടതാകുമില്ലൊരു സംശയം
ഞങ്ങളെല്ലാദ്ദേവകളുമവൻ മെയ്യിലിരിയ്ക്കുയാം 54
അവനൊറയണ്ണനായിട്ടു വെള്ളക്കുന്നിൻ നിറത്തിലായ്
ഹലിയാകുന്ന ബലനായ്പ്പിറക്കും ഭൂമിതാങ്ങുവോൻ 55
അവനു മൂന്നുകൊമ്പുള്ള ദിവ്യപ്പൊന്മയമാമരം
ദേവനു തേർത്തടത്തിങ്കിൽധ്വജമായിവരുംപോന 56
മഹാത്മാക്കൾ മഹാഭാഗർ നാഗങ്ങൾ നിറയുമ്പടി
ആ മഹാബാഹുവാം സർവ്വലോകേശനൊറ ശിരസ്സുമാം 57
ചിന്തിച്ചാലെത്തുമസ്സുങ്കൾ ശസ്സുങ്കളുമതേവിധം
അനന്തനെന്നു ചൊൽവോനാബ്ഭഗവാൻ ഹരിയവ്യയൻ 58
പ്രഭോ!കാണുകെന്നു വിബുധന്മാർകൾ ചൊല്ലിയയച്ചവൻ
ഗരുഡൻ കശ്യപസുതൻ വീര്യത്താൽബ്ബലവാനവൻ 59
ആപ്പരാത്മാവു ദേവനൊറയന്തംകണ്ടെത്തിയില്ലഹോ
ഭോഗത്താൽ ഭൂമിയെപ്പുല്ലിയുള്ളിൽ വാഴുന്നതുണ്ടവൻ 60
ആശ്ലേഷൻ സഞ്ചരിയ്ക്കുന്നു പരം മോദമിയന്നവൻ
വിഷ്ണുവാണീയനന്തൻതാൻ ഭഗവാൻ ഭൂമിതാങ്ങുവോൻ 61

രാമൻതന്നെ ഹൃഷീകേശനച്യുതൻതാൻ ധരാധരൻ
അവരാപുരുഷവ്യാഘ്രർ ദിവ്യർ ദിവ്യപരാക്രമർ 62
കാണേണ്ടോർ മാനനീയന്മാർ ചക്രലാംഗലധാരികൾ
മുനീന്ദ്രരേ!ഞാൻ നിങ്ങൾക്കങ്ങീയനുഗ്രഹമോതിനേൻ
യത്നിച്ചു പൂജിയ്ക്കുമല്ലോ നിങ്ങളാ യദുമുഖ്യരെ! 63

---

148. ദാനധർമ്മം മഹാപുരുഷപ്രസ്താവം.

നാരദൻ പറഞ്ഞു

ഉടൻ വാനിൽക്കടുതരമിടിമിന്നൽപെടുമ്പടി
നെടുങ്കാർനിരയാൽ നീലച്ചടയപ്പെട്ടിതംബരം 1
മഴക്കാലംപോലെ മേഘംപെയ്തു നിർമ്മലവാരിയെ
ക്കുരിരുട്ടും വന്നുകൂടീ ദിക്കെങ്ങും തെളിയാതെയായ്. 2
ദേവ!പിന്നെപ്പുണ്യരമ്യശാശ്വതാചലമായതിൽ
ശവ്വനേ ഭ്രതസംഘത്തെപ്പോലും കണ്ടില്ല താപസർ. 3
ക്ഷണങ്കൊണ്ടംബരം കാറുനീങ്ങിയപ്പോൾത്തെളിഞ്ഞുതേ
വിപ്രർ മുറ്റും തീർത്ഥയാത്രപോയീ വന്നവഴിയ്ക്കുടൻ. 4
അചിന്ത്യമത്ഭുതമതു കണ്ടു വിസ്മയമാണ്ടുപോയ്
ശങ്കരന്നുമയോടൊത്തു നിൻപ്രസംഗമിതിങ്ങിനേ 5
ആബ്ഭവോൻ പുരുഷവ്യാഘ്ര! ബ്രഹ്മഭ്രതൻ സനാതനൻ
മഹാത്മാവദ്രിപൃഷ്ഠിത്തിലിതാജ്ഞാപിച്ചു ഞങ്ങളിൽ 6
രണ്ടാമത്തത്ഭുതം നിന്റെ തേജസ്സൊപ്പിച്ചിതിപ്പൊഴേ
കണ്ടത്ഭുതപ്പെട്ട കൃഷ്ണ!മുമ്പേത്തക്കഥയോർമ്മയായ് 7
നിന്നോടോതീ ദേവനുടെ മാഹാത്മ്യമിതു ഹേ പ്രഭോ!
കപർദ്ദിയാം ഗിരീശന്റെ മഹാബാഹോ!ജനാർദ്ദന! 8
എന്നാത്തപോവനസ്ഥന്മാർ ചൊന്നോരാ കൃഷ്ണനപ്പൊഴേ
മുറ്റും മുനികളേ മാനിച്ചീടിനാൻ ദേവകീസുതൻ. 9

ഉടൻ ഹർഷിച്ച മുനികൾ വീണ്ടും കണ്ണനൊടോതിനാർ
വീണ്ടും ഞങ്ങൾക്കു കണ്ടീടാറാക നീ മധുസൂദന! 10
ഞങ്ങൾക്കില്ലാ വിണ്ണിലും നിൽകാഴ്ചയ്ക്കാക്കും രുചിപ്രഭോ!
ഭഗവാനാം ഭവൻ ചൊന്നതത്ര സത്യം മഹാഭുജ! 11
ചൊല്ലീ നിന്നോടീ രഹസ്യമെല്ലാമിങ്ങരികശ്ശന!
ചോദിച്ച നീ പൊരുളറിഞ്ഞവൻ ചോദിയ്ക്ക കാരണം 12
ഈഗൃഹ്യം നിൻപ്രിയത്തിന്നായ് ഞങ്ങളിപ്പോൾപ്പറഞ്ഞതാം
മുപ്പാരിൽ നീയറിഞ്ഞീടാതില്ലല്ലോ ചെറൊരെണ്ണവും 13
ജന്മം പ്രസൂതിയും പിന്നെ മാറു കാരണവും വിഭോ!
ചാപല്യത്താൽ ഞങ്ങൾ ഗൃഹ്യം ധരിപ്പതിനശക്തരാം 14
അതാം വിഭോ!ഭവാൻ നില്ലെച്ചാപലാൽ പ്രഭപിച്ചതും
ആശ്ചര്യമായിട്ടില്ലൊന്നുമങ്ങുന്നിങ്ങറിയാത്തതായ് 15
വിണ്ണിലും മന്നിലും ദേവ!സർവ്വമങ്ങുന്നറിഞ്ഞതാം
ഹേ കൃഷ്ണ!ഞങ്ങൾ പോകട്ടേ ബുദ്ധിപുഷ്ടികളേല്ക്ക നീ 16
പുത്രൻ നിനക്കു സമനോ പിറന്നീടും വിശിഷ്ടനോ
മഹാപ്രഭാവമുടയോൻ ദീപ്തകീർത്തിപരൻ പ്രഭു 17

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പുരുഷോത്തമദേവേശയാദവനു നമിച്ചുടൻ
പ്രദക്ഷിണംവെച്ചു പിന്നൊപ്പൊയ്ക്കൊണ്ടാരാ മഹർഷികൾ 18
ഈ നാരായണനാ ശ്രീമാൻ പരയാം ദീപ്തിയുള്ളവൻ
മുഴുത്താ പ്രതവും തീർത്താദരാകയ്ക്ക മടങ്ങിനാൻ 19
പത്തുമാസം കഴിഞ്ഞിട്ടിദ്ദേഹത്തിന്നത്ഭുതൻ സുതൻ
ഉണ്ടായ് രുഗ്മിണിയിൽശ്ശൂരൻ സമ്മതൻ വംശദൻ പ്രഭോ! 20
അവൻ കാമൻ ജീവജാലസർവ്വഭാവഗതൻ നൃപ!
സുരാസുരന്മാരുടെയുമുള്ളിലെന്നും ചരിപ്പവൻ 21
ആയിവൻ നരശാർദ്ദൂല!മുകിൽവർണ്ണൻ ചതുർഭുജൻ
പാണ്ഡവാശ്രിതനാം പ്രേമാൽ നിങ്ങളങ്ങോട്ടുമാശ്രിതർ 22
കീർത്തിയും ലക്ഷ്മിയും പിന്നൊധൃതിയും സദ്ഗുമാർഗ്ഗവും
എങ്ങിവൻ നില്പിതങ്ങുണ്ട ദേവൻ വിഷ്ണു ത്രിവിക്രമൻ 23

ഇന്ദ്രാദിമുപ്പത്തിമൂന്നു വാനോരിവനസംശയം
ആദിദേവൻ മഹാദേവൻ സവ്വഭൂതത്തിനാശ്രയം 24
ആദ്യന്തഹീനനവ്യക്തൻ മഹാത്മാ മധുസൂദനൻ
ഇവൻ പിറന്നു തേജസാ സുരകാര്യംനടത്തുവാൻ 25
സുദുസ്തരാത്ഥതപത്തെച്ചൊൽവോൻ കത്താവു മാധവൻ
അങ്ങയ്ക്കുങ്ങും പാത്ഥ! ജയമങ്ങയ്ക്കതുലകീത്തിയും 26
അങ്ങയ്ക്കീപ്പൃഥിവീദേവി മുറും നാരായണാശ്രയാൽ
അങ്ങയ്ക്കു ചിന്ത്യനീ നാഥൻ ഗതി നാരായണൻ പരൻ 27
യുദ്ധാഗ്നിയിലുപാദ്ധവ്യം ഭവാൻ ഹോമിച്ചു മന്നരെ
യുഗാന്താഗ്നിയ്ക്കുതുപെടും മഹാകൃഷ്ണസ്രുവത്തിനാൽ 28
ഈദൃഷ്ടയ്യോധനനോ ശോച്യൻ സപുത്രഭ്രാതൃബാന്ധവൻ
അജ്ഞൻ ക്രോധാൽചെയ്തവല്ലോ ഹരഗാണ്ഡീവിവിഗ്രഹം 29
ദൈതേയദാനവേന്ദ്രന്മാർ മഹാകായർ മഹാബലർ
കാട്ടുതിയ്യിൽപ്പാറകൾപോലോറു ചക്രാഗ്നിയിൽക്ഷയം 30
ഇവൻ മനുഷ്യക്കു പോരിലെതുക്കാതെളുതായ്വരാ
സതപം ശക്തി ബലം മുറും കുറഞ്ഞൊക്കു നരഷഭ! 31
ജയൻ യോഗി യുഗാന്താഗ്നി സവ്യസാചി രണാഗ്രഗൻ
തേജസ്സാൽക്കൊന്നുമുച്ചൂടും ദുയ്യോധനബലം വൃപ! 32
വൃഷാങ്കൻ ഹിമവൽപ്പൃഷ്ഠത്തിങ്കൽ മാമുനിമാരൊടായ്
അരുൾചെയ്തപുരാണം ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്ക നീ 33
അവനുണ്ടെത്രയോ പുഷ്ടി തേജോദീപ്തി പരാക്രമം
പ്രഭാവംസന്നതീജന്മം കൃഷ്ണനിൽ ത്രിഗുണം പ്രഭോ! 34
മറിച്ചാക്കാനാക്കു പറുമതുള്ളപടി കേൾക്ക നീ
ഭഗവാൻകൃഷ്ണനെങ്ങുണ്ടങ്ങുണ്ടു വമ്പിച്ച പുഷ്ടിയും 35
അല്പബുദ്ധികളീ ഞങ്ങളസ്വതന്ത്രർ സുവിക്രമർ
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടതാൻ ചാടി മൃത്യുമാഗ്ഗമതവ്യയം 36
ഭവാനാജ്ജവമാണ്ടുള്ളോൻ മുന്നം ചെയ്യും പ്രതിശ്രയം
രാജപുത്രംകൊൾവതില്ലാ പ്രതിജ്ഞാപാലനോദ്യതൻ 37
ലോകത്തിലാത്മവധവും രാജൻ! മാനിച്ചിടുന്നു നീ
പ്രതിജ്ഞനല്ലിയതുപേക്ഷിയ്ക്കാവോനല്ലരിന്ദമ! 38

പടത്തലയ്ക്കൽക്കാലത്താൽ ഹതരായ് മാറുമിജ്ജനം
കാലത്താൽ ഹതരല്ലോ നാം കാലമോ പരമേശ്വരൻ 39
കാലജ്ഞൻ കാലസംസ്പൃഷ്ടൻ ശോചിയ്ക്കരുതുനീയെടോ
കാലൻ രോഹിതരക്താക്ഷൻ കൃഷ്ണൻ ബന്ധുധരൻ ഹരി 40
എന്നാൽപ്പാർത്ഥ! ജ്ഞാതികളെപ്പാറിശ്ശോചിച്ചിടായ്ക നീ
നിത്യം മന്യുവൊഴിഞ്ഞങ്ങു വാഴ്ക കൌരവനന്ദന! 41
ഞാൻ മൊന്നോരീ മാധവന്റെ മാഹാത്മ്യം കേട്ടതില്ലയോ
അത്ഭുതാൻപോരുമേ സജ്ജനത്തിന്നിങ്ങു നിദർശനം 42
വ്യാസന്റെമൊഴിയുംകേട്ട ധീമാനാം നാരദന്റെയും
സത്യമഹത്തമൻ കൃഷ്ണൻതന്റെയും ധരണീപതേ! 43
ഞാൻ പറഞ്ഞോരു മഹിതമുനിവർഗ്ഗപ്രഭാവവും
മഹേശ്വരന്റെ സംവാദം ഗൌരിയോടൊത്തു ഭാരത! 44
ഇതാരുണ്ടോ ധരിയ്ക്കുന്ന മഹാപുരുഷസംഭവം
ആരു കേൾക്കുന്നു പൊല്ലുന്നിതവൻ ശ്രേയസ്സുനേടിടും 45
യത്രേഷ്ടമായവന്നൊത്തുവരും കാമങ്ങളൊക്കെയും
പരത്തിൽ സ്വർഗ്ഗവുംനേടും നരൻ സംശയമില്ലതിൽ. 46
ശ്രേയോർത്ഥിയ്ക്കു ഭജിയ്ക്കേണ്ടുന്നവനാണിജ്ജനാർദ്ദനൻ
രാജാവേ! വിപ്രർ വാഴ്ത്തീടുമക്ഷയൻതാൻ ജനാർദ്ദനൻ 47
മഹേശ്വരൻ പൊല്ലിയവയാകും ധർമ്മഗ്രന്ഥങ്ങളെ
മനസ്സാൽ നീ ധരിയ്ക്കേണം കുരുരാജ! സദാപ്പൊഴും 48
നീയീവണ്ണം പ്രവൃത്തിച്ചു നന്നായ്ദണ്ഡംധരിച്ചുമേ
പ്രജാരക്ഷനടത്തീടിൽ സ്വർഗ്ഗലോകം കിടച്ചിടും 49
രാജാവേ! നീ പ്രജകളെധർമ്മത്താൽക്കാക്കുകപ്പൊഴും
അവന്നു പെരുതാം ബന്ധംനന്നായ്ച്ചൊല്ലുന്നു ധർമ്മമായ് 50
രാജാവേ! ഞാൻ സജ്ജനത്തിൻ മുമ്പാകെച്ചൊല്ലിയില്ലയോ
ശങ്കരനുമയോടുള്ള സംവാദം ധർമ്മസംഹിതം 51
കേട്ടും കേൾപ്പാനുശൂന്യം പൂജിയ്ക്കേണം വൃഷാങ്കനെ
വിശുദ്ധഭാവമുടയോനാത്മൈശ്വര്യം നിനപ്പവൻ 52
ഇതാക്കുറവു വിട്ട മഹാത്മാവാം ശ്രീനാരദനോടെ
സന്ദേശം ദേവപൂജാർത്ഥമവണ്ണം ചെയ്ക പാണ്ഡവ! 53

ഇതത്ഭുതം പുണ്യഹിമാദ്രിയിലെച്ചരിതം പ്രഭോ
വാസുദേവന്റെയും പാർത്ഥ! ശിവന്റെയും സദ്ഭാവജം 54
പതിനായിരമാണ്ടങ്ങീശ്വരാശതം ബദരീസ്ഥലേ
വമ്പിയന്ന തപംചെയ്തു ഗാണ്ഡിവിയൊട്ടുമൊപ്പമേ. 55
ത്രിയുഗന്മാരംബുജാക്ഷർ വാസുദേവധനഞ്ജയർ
അറിഞ്ഞെനിവരേ വ്യാസനാരദോക്തികളാൽ നൃപ! 56
ബാല്യത്തിൽത്താൻ മഹാബാഹു മഹത്താം കംസനിഗ്രഹം
ജ്ഞാതിരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടീട്ടു ചെയ്താനീപ്പങ്കജേക്ഷണൻ 57
ഇവന്റെകമ്മങ്ങളൊക്കെത്തമെണ്ണാനാളല്ല പാർത്ഥ! ഞാൻ
ശാശ്വതന്റെ ശ്രീപുരാണപുരുഷന്റെ യുധിഷ്ഠിര! 58
ഉണ്ണീ! നിനക്കുത്തമമാം ശ്രേയസ്സുണ്ടായ്വരും ദൃഢം
നിനക്കീപ്പുരുഷവ്യാഘ്രൻ സഖിയല്ലോ ജനാർദ്ദനൻ 59
പരത്തിലും ദുർഗ്ഗതിയാം ദുര്യോധനനിൽ മാഴ്കവേൻ
അവൻമൂലം ഗജാശ്വാഢ്യം ഭ്രമിയൊട്ടുകൊട്ടപോയ് 60
ദുര്യോധനന്റെ കുറത്താൽ കർണ്ണന്റേറ സൌലബന്റെയും
ദുശ്ശാസനചതുർത്ഥന്മാരുടെ കൌരവർതീർന്നുപോയ് 61

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പുരുഷർഷഭനാം ഗംഗാപുത്രനേവമുരയ്ക്കുവേ
അമഹാത്മാക്കൾ നടുവിൽക്കൌരവൻ മൌനമാണ്ടതേ 62
അതുകേട്ടത്ഭുതപ്പെട്ടധൃതരാഷ്ട്രാദി മന്നവർ
മനസ്സാൽക്കൃഷ്ണനെപ്പൂജിച്ചുടൻ കൈകൂപ്പിയേവരും 63
അപ്പോൾ ശ്രീനാരദമുഖന്മാരാം മുനികളേവരും
ആവാക്കുകേട്ടുകൊണ്ടാടിക്കൊണ്ടാർ പൂജിച്ചുകൊണ്ടുടൻ 64
ഇതെല്ലാം മുറുമനുജന്മാരോടൊന്നിച്ചു പാണ്ഡവൻ
പുണ്യമൊട്ടേറെയാശ്ചര്യം കേട്ടുഭീഷ്മാനുശാസനം 65
യുധിഷ്ഠിരൻ വിശ്രമിച്ചുതാവാം ഭീഷ്മനോടുടൻ
വീണ്ടും പിന്നെമഹാബുദ്ധിചോദിച്ചിതു മഹീപതി 66

149. വിഷ്ണുസഹസ്രനാമം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

നിശ്ശേഷം കേട്ടു ധർമ്മങ്ങളൊക്കെപ്പാവനമായവ
യുധിഷ്ഠിരൻ ഭീഷ്മനോടു വീണ്ടും ചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ. 1

ലോകത്തെന്താണേകദൈവമെന്താണേകാവലംബനം
ആരെസ്സ്തുതിച്ചാരെയച്ചിച്ചെങ്കിൽ നേടും ശുഭം നരർ. 2

എല്ലാദ്ധർമ്മത്തിലും ശ്രേഷ്ഠം ധർമ്മമെന്തു ഭവന്മതം
ജീവിയ്ക്കെന്തു ജപിച്ചാൽപ്പോം ജന്മസംസാരബന്ധനം. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ജഗദീശാനപുരുഷോത്തമനാം ദേവദേവനെ
സഹസ്രനാമത്താൽ വാഴ്ത്തും പുരുഷൻ കേറുമെപ്പൊഴും 4

അച്ചിച്ചായവനെബ്ഭക്ത്യാ പുരുഷാവ്യയനെസ്സദാ
ധ്യാനിച്ചു വാഴ്ത്തിക്കുമ്പിട്ടായവനെത്താൻ യജിപ്പവൻ 5

അനാദ്യന്തൻ വിഷ്ണുവിനെസ്സർവ്വലോകമഹേശനെ
ലോകാദ്ധ്യക്ഷനെ വാഴ്ത്തീടിൽ ദുഃഖമൊക്കെക്കടന്നിടും. 6

ബ്രഹ്മണ്യൻ സർവ്വധർമ്മജ്ഞൻ ലോകത്തിൽക്കീർത്തികാരിയെ
ലോകനാഥൻ മഹൽഭ്രതൻ സർവ്വൽഭ്രതിയ്ക്കുവിത്തിനെ 7

എല്ലാധർമ്മത്തിലുമിതുമേലെയാം ധർമ്മമെന്മതം
പുണ്ഡരീകാക്ഷനെബ്ഭക്ത്യാ നരനാശ്ലിപ്പതെപ്പൊഴും 8

ഏതവൻ മുഖ്യവന്തേജസ്സേതവൻ മുഖ്യവന്തപം
ഏതവൻ മുഖ്യമാം ബ്രഹ്മമേവൻ മുഖ്യാവലംബനം 9

പവിത്രങ്ങൾക്കാർ പവിത്രം മംഗളങ്ങൾക്കു മംഗളം
ദൈവതം ദൈവതങ്ങൾക്കും ഭ്രതങ്ങൾക്കവ്യയൻ പിതാ 10

യുഗാദിയിങ്കൽബ്ഭ്രതങ്ങളാരിൽനിന്നുത്ഭവിപ്പതോ
യുഗക്ഷയത്തിൽപ്പിന്നിടങ്ങാരിൽച്ചെന്നലയിപ്പതോ 11

ലോകപ്രധാനനായോരാജ്ജഗന്നാഥന്റെ മന്നവ!
വിഷ്ണുവിന്റേ കേൾ സഹസ്രനാമം പാപഭയാപഹം 12
മഹാത്മാവിന്റെ ഗൌണങ്ങൾ നാമങ്ങൾ പുകഴാണ്ടവേ
ഋഷിമാർ പാടിടുമവ ഭൂതിയ്ക്കായ് പ്പറയുന്നു ഞാൻ. 13

വിഷ്ണുസഹസ്രനാമം

'ഓം, വിശ്വം വിഷ്ണുർവഷട്കാരംഭൂതഭവ്യഭവൽപ്രഭു
ഭൂതകൃൽഭൂതഭൃൽഭാവൻ ഭൂതാത്മാഭൂതഭാവനൻ 14
പൂതാത്മാപരമാത്മാവു മുക്തക്കുപരയാംഗതി
അവ്യയൻ പുരുഷൻ സാക്ഷിക്ഷേത്രജ്ഞൻ പിന്നെയക്ഷരം 15
യോഗം(താൻ)യോഗവിന്നേതാപ്രധാനപുരുഷേശ്വരൻ
നാരസിംഹവപുശ്രീമാൻ കേശവൻ പുരുഷോത്തമൻ 16
സർവ്വൻ ശർവ്വൻ ശിവൻ സ്ഥാണുർഭൂതാദിനിധിയവ്യയൻ
സംഭവംഭാവനോഭർത്താപ്രഭവാദിത്യൻ പുഷ്കരാക്ഷൻ മഹാസ്വനൻ 17
അനാദിനിധനൻ ധാതാ വിധാതാ ധാതുരുത്തമൻ
അപ്രമേയൻ ഹൃഷീകേശൻ പദ്മനാഭോ,മരപ്രഭു 18
വിശ്വകർമ്മാമനുസ്ത്വഷ്ടാസ്ഥവിഷ്ഠൻ സ്ഥവിരൻ ധ്രുവൻ
അഗ്രാഹ്യൻ ശാശ്വതൻ കൃഷ്ണൻ ലോഹിതാക്ഷൻ പ്രതർദ്ദനൻ 19
പ്രഭൂതൻ ത്രികകുപ്ധാമം പവിത്രംമംഗളം പരം
ഈശാനൻ പ്രാണദൻ പ്രാണൻ ജ്യേഷ്ഠൻ ശ്രേഷ്ഠൻ പ്രജാപതി
ഹിരണ്യഗർഭൻ ഭൂഗർഭൻ മാധവൻ മധുസൂദനൻ
ഈശ്വരൻ വിക്രമീധന്വിമേധാവീ വിക്രമൻ ക്രമം 21
അനുത്തമൻ ദുരാധർഷൻ കൃതജ്ഞൻ കൃതിയാത്മവാൻ
സുരേശൻ ശരണം ശർമ്മം വിശ്വരേതൻ പ്രജാഭവൻ 22
അഹസ്സംവത്സരംവ്യാളം പ്രത്യയം സർവ്വദർശനൻ
അജൻ സർവ്വേശ്വരൻ സിദ്ധൻ സിദ്ധി സർവ്വാദിയച്യുതൻ 23
വൃഷാകപിയമേയാത്മാ സർവ്വയോഗവിനിസ്സൃതൻ
വസു വസുമനസ്സത്യൻ സമാത്മാ സമ്മിതൻ സമൻ 24

അമോഘൻ പുണ്ഡരീകാക്ഷൻ വൃഷകർമ്മാ വൃഷാകൃതി
രുദ്രൻ ബഹുശിരാബഭ്രു വിശ്വയോനിശ്രുചിശ്രവൻ 20
അമൃതൻ ശാശ്വതൻ സ്ഥാണു വരാരോഹൻ മഹാതപൻ
സർവ്വഗൻ സർവ്വവിൽഭാനു വിഷ്വക്സേനൻ ജനാർദ്ദനൻ 21
വേദം വേദവിദ്വ്യംഗൻ വേദാംഗൻ വേദവിൽക്കവി
ലോകാദ്ധ്യക്ഷൻ സുരാദ്ധ്യക്ഷൻ ധർമ്മാദ്ധ്യക്ഷൻ കൃതാകൃതൻ
ചതുരാത്മാ ചതുർവ്യൂഹൻ ചതുർദ്ദംഷ്ട്രൻ ചതുർഭുജൻ
ഭ്രാജിഷ്ണുർഭോജനംഭോക്താ സഹിഷ്ണുർജഗദാദിജൻ 28
അനഘൻ വിജയൻ ജേതാ വിശ്വയോനി പുനർവസു
ഉപേന്ദ്രൻ വാമനൻ പ്രാംശുരമോഘൻ ശുചിയൂർജ്ജിതൻ 29
അതീന്ദ്രൻ സംഗ്രഹം സർഗ്ഗം ധൃതാത്മാനിയമൻ മൻ
വേദ്യൻ വൈദ്യൻ സദായോഗി വീരഹാമാധവൻ മധു 30
അതീന്ദ്രിയൻ മഹാമായൻ മഹോത്സാഹൻ മഹാബലൻ
മഹാബുദ്ധി മഹാവീര്യൻ മഹാശക്തി മഹാദ്യുതി 31
അനിർദ്ദേശ്യവപുഃശ്രീമാനമേയാത്മാ മഹാദ്രിധൃക്
മഹേഷ്വാസൻ മഹീഭർത്താ ശ്രീനിവാസൻ സതാംഗതി 32
അനിരുദ്ധൻ സുരാനന്ദൻ ഗോവിന്ദൻ ഗോവിദാംപതി
മരീചിർദമനൻഹംസൻ സുപർണ്ണൻ ഭുജഗോത്തമൻ
ഹിരണ്യനാഭൻ സുതപാൻ പദ്മനാഭൻ പ്രജാപതി 33
അമൃത്യു സർവ്വദൃക്സിംഹൻ സന്ധാതാ സന്ധിമാൻസ്ഥിരൻ
അജൻ ദുർമ്മർഷണൻ ശാസ്താ വിശ്രുതാത്മാസുരാരിഹാ 34
ഗുരു ഗുരുതമൻ ധാമം സത്യം സത്യപരാക്രമൻ
നിമിഷാനിമിഷൻസ്രഗ്വി വാചസ്പതിയുദാരധി 35
അഗ്രണീർഗ്രാമണീശ്രീമാൻ ന്യായം നേതാ സമീരണൻ
സഹസ്രമൂർദ്ധാവിശ്വാത്മാ സഹസ്രാക്ഷൻ സഹസ്രപാൽ 36
ആവർത്തനൻ നിവൃത്താത്മാ സംവൃതൻ സംപ്രമർദ്ദനൻ
അഹസ്സംവർത്തകൻ വഹ്നിരനിലൻ ധരണീധരൻ 37
സുപ്രസാദൻ പ്രസന്നാത്മാ വിശ്വധൃഗ്വിശ്വഭുഗ്വിഭു
സത്കർത്താസത്കൃതൻ സാധു ജഹ്നുർനാരായണൻ നരൻ 38

അസംഖ്യേയാ,പ്രമേയാത്മാ വിശിഷ്ടൻ ശിഷ്ടകൽശ്രുചി
സിദ്ധാർത്ഥൻ സിദ്ധസങ്കല്പൻ സിദ്ധിദൻ സിദ്ധിസാധനൻ 39
വൃഷാഹിവൃഷഭൻ വിഷ്ണു വൃഷപർവ്വൻ വൃഷോദരൻ
വർദ്ധനൻ വർദ്ധമാനൻ(താൻ) വിവിക്തൻ ശ്രുതിസാഗരൻ 40
സുഭുജൻ ദുർദ്ധരൻ വാഗ്മി മഹേന്ദ്രൻ വസുദൻ വസു
നൈകരൂപൻ ബൃഹദ്രൂപൻ ശിപിവിഷ്ടൻ പ്രകാശനൻ 41
ഓജസ്തേജോദ്യുതിധരൻ പ്രകാശാത്മാ പ്രതാപവാൻ
ഋദ്ധൻ സ്പഷ്ടാക്ഷരംമന്ത്രം ചന്ദ്രാംശു ഭാസ്കരദ്യുതി 42
അമൃതാംശൂത്ഭവൻ ഭാനു ശശബിന്ദു സുരേശ്വരൻ
ഔഷധം(താൻ)ജഗത്സേതു സത്യധർമ്മപരാക്രമൻ 43
ഭൂതഭവ്യഭവന്നാഥൻ പവനൻ പാവനാനലൻ
കാമഹാകാമകൃൽക്കാന്തൻ കാമൻ കാമപ്രദൻ പ്രഭു 44
യുഗാദികൃൽ യുഗാവർത്തൻ നൈകമായൻ മഹാശനൻ
അദൃശ്യാവ്യക്തരൂപൻ(താൻ) സഹസ്രജിദനന്തജിൽ 45
ഇഷ്ടൻ വിശിഷ്ടൻ ശിഷ്ടേഷ്ടൻ ശിഖണ്ഡി നഹുഷൻ വൃഷൻ
ക്രോധഹാക്രോധകൃൽക്കർത്താ വിശ്വബാഹു മഹീധരൻ 46
അച്യുതൻ പ്രഥിതൻ പ്രാണൻ പ്രാണദൻ വാസവാനുജൻ
അപാംനിധിയധിഷ്ഠാനമപ്രമത്തൻ പ്രതിഷ്ഠിതൻ 47
സ്കന്ദൻ സ്കന്ദധരൻ ധുര്യൻ വരദൻ വായുവാഹനൻ
വാസുദേവൻ ബൃഹദ്ഭാനുരാദിദേവൻ പുരന്ദരൻ 48
അശോകൻ താരണം താരം ശൂരൻ ശൌരി ജനേശ്വരൻ
അനുകൂലൻ ശതാവർത്തൻ പദ്മി പദ്മനിഭേക്ഷണൻ 49
പദ്മനാഭരവിന്ദാക്ഷൻ പദ്മഗർഭൻ ശരീരഭൃൽ
മഹർദ്ധിയൃദ്ധൻവൃദ്ധാത്മാ മഹാക്ഷൻ ഗരുഡധ്വജൻ 50
അതുലൻ ശരഭൻ ഭീമൻ സമയജ്ഞൻ ഹവിർഹരി
സർവ്വലക്ഷണലക്ഷണ്യൻ ലക്ഷ്മീവാൻ സമിതിഞ്ജയൻ 51
വിക്ഷരൻ രോഹിതൻ മാർഗ്ഗം ഹേതു ദാമോദരൻ സഹൻ
മഹീധരൻ മഹാഭാഗൻ വേഗവാനമിതാശനി 52
ഉദ്ഭവൻ ക്ഷോഭണൻ ദേവൻ ശ്രീഗർഭൻ പരമേശ്വരൻ
കരണം കാരണം കർത്താ വികർത്താ ഗഹനൻ ഗുഹൻ 53

വ്യവസായം വ്യവസ്ഥാനം സംസ്ഥാനം സ്ഥാനദൻ ധ്രുവൻ
പരർദ്ധിപരമൻ സ്പഷ്ടൻ തുഷ്ടൻ പുഷ്ടൻ ശുഭേക്ഷണൻ 54
രാമൻ വിരാമൻ വിരജൻ മാർഗ്ഗം നേയൻ നയാനയൻ
വീരൻ(താൻ)ശക്തിമച്ഛ്രേഷ്ഠൻ ധർമ്മൻ ധർമ്മവിദുത്തമൻ 55
വൈകുണ്ഠൻ പുരുഷൻ പ്രാണൻ പ്രാണദൻ പ്രണവൻ പൃഥു
ഹിരണ്യഗർഭൻ ശത്രുഘ്നൻ വ്യാപ്തൻ വായുവധോക്ഷജൻ 56
ഋതു സുദർശനൻ കാലൻ പരമേഷ്ഠി പരിഗ്രഹൻ
ഉഗ്രൻ സംവത്സരൻ ദക്ഷൻ വിശ്രമൻ വിശ്വദക്ഷിണൻ 57
വിസ്താരൻ സ്ഥാവരൻ സ്ഥാണു പ്രമാണം ബീജമവ്യയം
അർത്ഥാനർത്ഥൻ മഹാകോശൻ മഹാഭോഗൻ മഹാധനൻ 58
അനിർവ്വിണ്ണൻ സ്ഥവിഷ്ഠൻ ഭൂ ധർമ്മയൂപൻ മഹാമഖൻ
നക്ഷത്രനേമി നക്ഷത്രീ ക്ഷമൻ ക്ഷാമൻ സമീഹനൻ 59
യജ്ഞമീജ്യൻ മഹേജ്യൻ(താൻ)ക്രതുസത്രം സതാംഗതി
സർവ്വദർശിവിമുക്താത്മാ സർവ്വജ്ഞൻ ജ്ഞാനമുത്തമൻ 60
സുവ്രതൻ സുമുഖൻ സൂക്ഷ്മൻ സുഘോഷൻ സുമുഖൻ സുഹൃൽ
മനോഹരൻ ജിതക്രോധൻ വീരബാഹു വിദാരണൻ 61
സ്വാപനൻ സ്വവശൻവ്യാപി നൈകാത്മാ നൈകകർമ്മകൃൽ
വത്സരൻ വത്സലൻവത്സി രത്നഗർഭൻ ധനേശ്വരൻ 62
ധർമ്മഗുപ് ധർമ്മകൃൽധർമ്മി സദസൽക്ഷരമക്ഷരം
അവിജ്ഞാതാ സഹസ്രാംശു വിധാതാ കൃതലക്ഷണൻ 63
ഗഭസ്തിനേമിസത്വസ്ഥൻ സിംഹം ഭൂതമഹേശ്വരൻ
ആദിദേവൻ മഹാദേവൻ ദേവേശൻ ദേവഭൃൽഗുരു 64
ഉത്തരൻ ഗോപതീ ഗോപ്താ ജ്ഞാനഗമ്യൻ പുരാതനൻ
ശരീരഭൂതഭൃൽഭോക്താ കപീന്ദ്രൻ ഭൂരിദക്ഷിണൻ 65
സോമപാമൃതപൻ സോമൻ പുരുജിൽപ്പുരുസത്തമൻ
വിജയൻ ജയൻ സത്യസന്ധൻ ദാശാർഹൻ സാത്വതാംപതി
ജീവൻ വിനയിതാസാക്ഷി മുകുന്ദാമിതവിക്രമൻ
അംഭോനിധിയനന്താത്മാ മഹോദധിശയാന്തകൻ 67
അജൻ മഹാർഹൻ സ്വാഭാവ്യൻ ജിതാമിത്രൻ പ്രമോദനൻ
ആനന്ദം നന്ദനൻ നന്ദൻ സത്യധർമ്മാ ത്രിവിക്രമൻ 68

മഹർഷികപിലാചാര്യൻ കൃതജ്ഞൻ മേദിനീപതി
ത്രിപദൻ ത്രിദിശാദ്ധ്യക്ഷൻ മഹാശൃംഗൻ കൃതാന്തകൃൽ 69
മഹാവരാഹൻ ഗോവിന്ദൻ സുഷേണൻ കനകാംഗതി
ഗുഹ്യൻ ഗഭീരൻ ഗഹനൻ ഗുപ്തൻ ചക്രഗദാധരൻ 70
വേധാസ്വാംഗാജിതൻ കൃഷ്ണൻ ദൃഢൻ സങ്കർഷണാച്യുതൻ
വരുണൻ വാരുണൻ വൃക്ഷം പുഷ്കരാക്ഷൻ മഹാമനൻ 71
ഭഗവാൻ ഭഗഹാനന്ദി വനമാലി ഹലായുധൻ
ആദിത്യനാ ജ്യോതിരാദിത്യൻ സഹിഷ്ണു ഗതിസത്തമൻ 72
സുധന്വാ ഖണ്ഡപരശു ദാരുണദ്രുൻ വിണപ്രദൻ
ദിവസ്പൃക് സർവ്വദൃഗ്വ്യാസൻ വാചസ്പതിയയോനിജൻ 73
ത്രിസാമാ സാമഗൻ സാമം നിർവ്വാണം ഭേഷജം ഭിഷക്
സന്യാസകൃൽ ശമംശാന്തൻ നിഷ്ഠാശാന്തിപരായണം 74
ശുഭാംഗൻ ശാന്തിദൻ സ്രഷ്ടാകുമുദൻ കുവലേശയൻ
ഗോഹിതൻ ഗോപതീ ഗോപ്താവൃഷഭാക്ഷൻ വൃഷപ്രിയൻ 75
അനിവർത്തി നിവർത്താത്മാ സംക്ഷേപ്താ ക്ഷേമകൃൽ ശിവൻ
ശ്രീവത്സവക്ഷാ ശ്രീവാസൻ ശ്രീപതി ശ്രീമതാം വരൻ 76
സ്ഥീദൻ ശ്രീശൻ ശ്രീനിവാസൻ ശ്രീനിധി ശ്രീവിഭാവനൻ
ശ്രീധരൻ ശ്രീകരൻ ശ്രേയഃശ്രീമാൻ ലോകത്രയാശ്രയൻ 77
സ്വക്ഷൻ സ്വംഗൻ ശതാനന്ദൻ നന്ദിർജ്യോതിർഗണേശ്വരൻ
വിജിതാത്മാ വിധേയാത്മാ സൽകീർത്തി ഛിന്നസംശയൻ 78
ഉദീർണ്ണൻ സർവ്വതശ്ചക്ഷുസ്സ്ഥവീയാൻ ശാശ്വതൻ സ്ഥിരൻ
ഭൂശയൻ ഭൂഷണം ഭൂതിവിശോകൻ ശോകനാശനൻ 79
അർച്ചിഷ്മാനർച്ചിതൻ കുംഭൻ വിശുദ്ധാത്മാ വിശോധനൻ
അനിരുദ്ധാ, പ്രതിരഥൻ പ്രദ്യുമ്നാ,മിതവിക്രമൻ 80
കാലനേമിനിഹാ വീരൻ ശൗരിശൂരജനേശ്വരൻ
ത്രിലോകാത്മാ ത്രിലോകേശൻ കേശവൻ കേശിഹാഹരി 81
കാമദേവൻ കാമപാലൻ കാമികാന്തൻ കൃതാഗമൻ
അനിർദ്ദേശ്യവ പൂവിഷ്ണുവീരാ,നന്തൻ ധനഞ്ജയൻ 82
ബ്രഹ്മണ്യൻ ബ്രഹ്മകൃൽ ബ്രഹ്മൻ ബ്രഹ്മം ബ്രഹ്മവിവർദ്ധനൻ
ബ്രഹ്മവിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ബ്രഹ്മി ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ബ്രാഹ്മണപ്രിയൻ

മഹാക്രമൻ മഹാകർമ്മാ മഹാതേജാ മഹോരഗൻ
മഹാക്രതു മഹായജ്വാ മഹായജ്ഞൻ മഹാഹവി 84
സ്തവ്യൻ സ്തവപ്രിയൻ സ്തോത്രം സ്തുതൻ സ്തോതാരണപ്രിയൻ
പൂർണ്ണൻ പൂരയിതാപുണ്യൻ പുണ്യകീർത്തിയനാമയൻ 85
മനോജവൻ തീർത്ഥകരൻ വസുരേതൻ വസുപ്രദൻ
വസുപ്രദൻ വാസുദേവൻ വസുവസുമനാഹരി 86
സൽഗതിസൽക്കൃതീ സത്തസൽഭൂതീ സൽപ്പരായണൻ
ശൂരസേനൻ യദുശ്രേഷ്ഠൻ സന്നിവാസൻ സുയാമുനൻ 87
ഭൂതാവാസൻ വാസുദേവൻ സർവ്വാസുനിലയനാനലൻ
ദർപ്പഹാ ദർപ്പദൻ ദൃപ്തൻ ദുർദ്ധരൻ അപരാജിതൻ 88
വിശ്വമൂർത്തി മഹാമൂർത്തി ദീപ്തമൂർത്തിയമൂർത്തിമാൻ
അനേകമൂർത്തിയവ്യക്തൻ ശതമൂർത്തി ശതാനനൻ 89
ഏകൻ നൈകൻ സവഃകർകിംയത്തൽപ്പദമനുത്തമം
ലോകബന്ധു ലോകനാഥൻ മാധവൻ ഭക്തവത്സലൻ 90
സുവർണ്ണൻ കനകാംഗൻ വരാംഗൻ ചന്ദനാംഗദി
വീരഹാവിഷമൻ ശൂന്യൻ ഘൃതാശിയചലൻ ചലൻ 91
അമാനിമാനദൻ മാന്യൻ ലോകസ്വാമിത്രി ലോകധൃക്
സുമേധാ മേധജൻ ധന്യൻ സത്യമേധാ ധരാധരൻ 92
തേജോവൃഷൻ ദ്യുതിധരൻ സർവ്വശസ്ത്രഭൃതാംവരൻ
പ്രഗ്രഹൻ നിഗ്രഹൻ വ്യഗ്രൻ നൈകശൃംഗൻ ഗദാഗ്രജൻ 93
ചതുർമ്മൂർത്തി ചതുർബ്ബാഹു ചതുർവ്യൂഹൻ ചതുർഗതി
ചതുരാത്മാ ചതുർഭാവൻ ചതുർവ്വേദവിദേകപാൽ 94
സമാവർത്തൻ നിവൃത്താത്മാ ദുർജ്ജയൻ ദുരതിക്രമൻ
ദുർല്ലഭൻ ദുർഗ്ഗമൻ ദുർഗ്ഗൻ ദുരാവാസൻ ദുരാരിഹാ 95
ശുഭാംഗൻ ലോകസാരംഗൻ സുതന്തുതന്തുവർദ്ധനൻ
ഇന്ദ്രകർമ്മാ മഹാകർമ്മാ കൃതകർമ്മാ കൃതാഗമൻ 96
ഉദ്ഭവൻ സുന്ദരൻ സുന്ദൻ രത്നനാഭൻ സുലോചനൻ
അർക്കൻ വാജസനൻ ശൃംഗി ജയന്തൻ സർവ്വവിൽ ജയി 97
സുവർണ്ണബിന്ദുരക്ഷോഭ്യൻ സർവ്വവാഗീശ്വരേശ്വരൻ
മഹാഹ്രദൻ മഹാഗർത്തൻ മഹാഭൂതം മഹാനിധി 98

കുമുദൻ കുന്ദരൻ കുന്ദൻ പർജ്ജന്യൻ പവനോനിലൻ
അമൃതാശോമൃതവപുസ്സർവ്വജ്ഞൻ സർവ്വതോമുഖൻ 99
സുലഭൻ സുവ്രതൻ സിദ്ധൻ ശത്രുജിൽശ്ശത്രുതാപനൻ
ന്യഗ്രോധോദുംബരോശ്വത്ഥൻ ചാണൂരാന്ധ്രനിഷൂദനൻ 101
സഹസ്രാർച്ചി സപ്തജിഹ്വസപ്തൈധൻ സപ്തവാഹനൻ
അമൂർത്തിയനഘോചിന്ത്യൻ ഭയകൃൽ ഭയനാശനൻ 102
അണുർബൃഹൽകൃശൻ സ്ഥൂലൻ ഗുണഭൃൽനിർഗ്ഗുണൻ മഹാൻ
അധൃതൻ സ്വധൃതൻ സ്വാസ്യൻ പ്രാഗ്വംശൻ വംശവർദ്ധനൻ
ഭാരഭൃൽകഥിതൻ യോഗി യോഗീശൻ സർവ്വകാമദൻ
ആശ്രമം ശ്രമണൻ ക്ഷാമൻ സുപർണ്ണൻ വായുവാഹനൻ 104
ധനുർദ്ധരൻ ധനുർവ്വേദം ദണ്ഡം ദമയിതാദമൻ
അപരാജിതൻ സർവ്വസഹൻ നിയന്താനിയമൻ യമൻ 105
സത്വവാൻ സാത്വികൻ സത്യൻ സത്യധർമ്മപരായണൻ
അഭിപ്രായൻ പ്രിയാർഹാർഹൻ പ്രിയകൃൽ പ്രീതിവർദ്ധനൻ 106
വിഹായസഗതി ർജ്യോതിസ്സുരുചിർഹുതഭുഗ് വിഭു
രവിർവിരോചനൻ സൂര്യൻ സവിതാ രവിലോചനൻ 107
അനന്തൻ ഹുതഭുക്ഭോക്താ സുഖദൻ നൈകജഗ്രജൻ
അനിർവ്വിണ്ണൻ സദാമർഷി ലോകാധിഷ്ഠാനമദ്ഭുതം 108
സനാൽസനാതനതമൻ കപിലൻ കപിയച്യുതൻ
സദസ്തിദൻ സദസ്തികൃൽ സദസ്തിസദസ്തിഭുക്സദസ്തിദക്ഷി
അരൌദ്രൻ കുണ്ഡലീചക്രി വിക്രമ്യൂർജ്ജിതശാസനൻ (ണൻ
ശബ്ദാതിഗൻ ശബ്ദസഹൻ ശിശിരൻ ശർവ്വരീകരൻ 110
അക്രൂരൻ പേശലൻ ദക്ഷൻ ദക്ഷിണൻ ക്ഷമിണാംവരൻ
വിദ്വത്തമൻ വീതഭയൻ പുണ്യശ്രവണകീർത്തനൻ 111
ഉത്താരണൻ ദുഷ്കൃതിഹാ പുണ്യൻ ദുസ്വപ്നനാശനൻ
വീരഹാരക്ഷണൻ സന്തൻ ജീവനൻ പര്യവസ്ഥിതൻ 112
അനന്തരൂപോനന്തശ്രീർജിതമന്യുർഭയാപഹൻ
ചതുരശ്രൻ ഗഭീരാത്മാ വിദിശൻ വ്യാദിശൻ ദിശൻ 113
അനാദിർഭൂർഭുവോലക്ഷ്മി സുവീരൻ രുചിരാംഗദൻ
ജനനൻ ജനജന്മാദിർഭീമൻ ഭീമപരാക്രമൻ 114

ആധാരനിലയൻ ധാതാപുഷ്പഹാസൻ പ്രജാഗരൻ
ഊർദ്ധഗൻ സൽപ്പഥാചാരൻ പ്രാണദൻ പ്രണവംപണം 115
പ്രമാണം പ്രാണനിലയം പ്രാണഭൽപ്രാണിജീവനൻ
തത്വം തത്വവിദേകാത്മാ ജന്മമൃത്യുജരാതിഗൻ 116
ഭൂർഭുവ്സ്വസ്തരുതാരൻ സവിതാപ്രപിതാമഹൻ
യജ്ഞൻ യജ്ഞപതിയജ്വായജ്ഞാംഗൻ യജ്ഞവാഹകൻ 117
യജ്ഞഭൽ യജ്ഞകൃൽ യജ്ഞിയജ്ഞഭുക്കുയജ്ഞസാധനൻ
യജ്ഞാന്തകൃൽ യജ്ഞഗുഹ്യമന്നമന്നാദനങ്ങിനെ 118
ആത്മയോനിസ്വയം ജാതൻ വൈഖാനൻ സാമഗായനൻ
ദേവകീനന്ദനൻ സ്രഷ്ടാ ക്ഷിതീശൻ പാപനാശനൻ 119
ശംഖഭൽ നാന്ദകീചക്രിശാർങ്ഗധന്വാ ഗദാധരൻ
രഥാംഗപാണിയക്ഷോഭ്യൻ സർവ്വപ്രഹരണായുധൻ. 120

(ശ്രീസർവ്വപ്രഹരണായുധൻ ഓം നമസ്കാരം)

ഏന്നേവമീ മഹാത്മാവാം വാസുദേവം കേശവനുടെ
ദിവ്യനാമസഹസ്രത്തെയശേഷമുരചെയ്തു ഞാൻ 121
ഇതെന്നും കേട്ടിടുന്നോനും ചൊല്ലിക്കൊണ്ടീടുവോനുമേ
അശുഭം ചെറുമേറീടില്ലുമിങ്ങും സുഖിച്ചിടും 122
ബ്രാഹ്മണൻ വേദാന്തിയാകും ക്ഷത്രിയൻ ജയമേറിടും
വൈശ്യൻ ധനംവാച്ചവനാം ശൂദ്രനോ സുഖമാന്നിടും 123
ധർമ്മാർത്ഥിധർമ്മം നേടീടുമർത്ഥാർത്ഥിയ്ക്കുർത്ഥമൊത്തിടും
കാമികാമങ്ങളേറീടും പ്രജാർത്ഥിയ്ക്കുളവാം പ്രജ 124
ഭക്തിയോടെന്നുമേറീട്ടു ശുചിയായ്ത്തന്മനസ്സുമായ്
വാസുദേവനെറയീ നാമസഹസ്രത്തെജപിയ്ക്കുകിൽ 125
പെരുത്തു പുകഴാണ്ടീടും ജ്ഞാതിമാരിൽപ്രധാനിയാം
ഇളകാത്ത ശ്രീയുമേല്ക്കും മുഖ്യശ്രേയസ്സുമേറീടും 126
എങ്ങും ഭയംപറുകില്ലാ വീര്യം തേജസ്സുമേറീടും
നീരോഗൻ ദ്യുതിമാനാകും ബലരൂപഗുണാഢ്യനാം 127
രോഗാർത്തനൊഴിയും രോഗം ബദ്ധൻ ബന്ധമൊഴിഞ്ഞുപോം
ഭയംഭയാർത്തനൊഴിയുമാപത്താപന്നനാറുപോം 128

ഉഗ്രങ്ങളാശുകേറീടും പുരുഷോത്തമനെപ്പുമാൻ
നിത്യം ഭക്തിയൊടും നാമസഹസ്രത്താൽ സ്തുതിയ്ക്കുകിൽ 129
വാസുദേവാശ്രയൻ മർത്ത്യൻ വാസുദേവപരായണൻ
സ്വപ്നപാപവിശുദ്ധാത്മാ നിത്യബ്രഹ്മത്തിലെത്തിടും 130
വാസുദേവന്റെ ഭക്തന്മാക്കശുഭം ചെറുമേറിടാ
ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിഭയവും വന്നുകൂടിടാ 131
ഈസ്തവത്തെജ്ജപിയ്ക്കുന്നോൻ ഭക്തിശ്രദ്ധകലർന്നവൻ
നേടുമാത്മസുഖക്ഷാന്തിധൃതിശ്രീസ്മൃതികീർത്തികം 132
ക്രോധമില്ലില്ല മാത്സര്യം ലോഭമില്ലഘബുദ്ധിയും
പറ്റില്ല പുണ്യംചെയ്തോരു പുരുഷോത്തമഭക്തരിൽ 133
സചന്ദ്രതാരദ്യോവഭ്രംഭിക്കുഭ്രമിസമുദ്രവും
മഹാനാം വാസുദേവന്റെ വീര്യത്താൽ നിലനില്പവ 134
ദേവദാനവഗന്ധർവ്വരക്ഷോയക്ഷോരഗാദിതം
ചരാചരജഗത്തിങ്ങീക്കൃഷ്ണൻതൻ പാട്ടിൽനില്പതാം. 135
ഇന്ദ്രിയങ്ങളം മനംബുദ്ധിസത്വംതേജോബലം ധൃതി
വാസുദേവാത്മകം മുറ്റും ക്ഷേത്രം ക്ഷേത്രജ്ഞനും ശരി 136
സർവ്വാഗമങ്ങൾക്കാചാരം മുമ്പിട്ടുപരികല്പിതം
ആചാരമാദ്യമാം ധർമ്മം ധർമ്മത്തിൽ പ്രഭവച്യുതൻ 137
പിതൃദേവർഷി സുമഹാഭൂതധാതുക്കളും ശരി
നാരായണോത്ഭവം മുറ്റുമീച്ചരാചരലോകവും 138
യോഗം ജ്ഞാനം സാംഖ്യമേവം ശില്പാദിത്തൊഴിൽവിദ്യകളം
വേദശാസ്ത്രങ്ങളം വിജ്ഞാനമിതു മുറ്റും ജനാർദ്ദനാൽ 139
ഏകൻ വിഷ്ണുമഹാഭൂതം നാനാഭൂതഗണങ്ങളെ
ഭൂതാത്മാവീ മൂന്നുലകം നിറഞ്ഞുല്പന്നിതവ്യയൻ 140
ഭഗവാനാം വിഷ്ണുവിന്റെയീസ്തവം വ്യാസകീർത്തിതം
ശ്രേയസ്സുഖങ്ങളിച്ഛിയ്ക്കിൽപ്പുരുഷൻതാൻ പഠിയ്ക്കണം. 141
വിശ്വചരനജൻ ദേവൻ ജഗൽസൃഷ്ടിക്ഷയേശനെ
പുഷ്കരേക്ഷണനേ സേവിപ്പവർ തോല്ക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും. 142

---

150. ദാനധർമ്മം സാവിത്രിവ്രതകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പിതാമഹ! മഹാപ്രാജ്ഞ! സർവ്വശാസ്ത്രവിചക്ഷണ!
എന്തുമന്ത്രംജപിച്ചെന്നാൽ നിത്യംകിട്ടും മഹാഫലം 1
പോകുമ്പോഠം ചെന്നിടുമ്പോഴും ദൈവകർമ്മക്രിയയ്ക്കുമേ
ശ്രാദ്ധകാലത്തിലും കർമ്മസാധനം മന്ത്രമെന്തുവാൻ 2
ശാന്തികം പൌഷ്ടികം രക്ഷ ശത്രുഘ്നം ഭയനാശനം
എന്തുമന്ത്രം ബ്രഹ്മകല്പമതങ്ങുന്നരുളേണമേ. 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വ്യാസൻ ചൊല്ലിയൊരി മന്ത്രം കേട്ടുള്ളംവെച്ചു മന്നവ!
ദിവ്യം സാവിത്രി നിർമ്മിച്ചതുടൻ പാപവിനാശനം 4
കേഠംക്ക മുറും മന്ത്രമുറ ഞാൻ ചൊൽവതനഘാശയ!
കേട്ടീടിൽപ്പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠ! പാപമൊക്കെയുമറുപോം 5
ധർമ്മജ്ഞ! രാവും പകലും ജപിച്ചാൽപ്പാപമേറിടാ
ആ മന്ത്രം നിന്നൊടാതാം ഞാൻ കേട്ടുള്ളംവെച്ചു മന്നവ! 6
അതുകേട്ടെങ്കിലായുഷ്മാനായ്വരും പാണ്ഡവാത്മജ!
സിദ്ധാത്മനായി മോദിയ്ക്കുമീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 7
രാജാവേ! കേഠം പണ്ടു രാജശ്രേഷ്ഠർ സേവിച്ചിരിപ്പതാം
നിത്യവും ക്ഷത്രധർമ്മസ്ഥർ സത്യധർമ്മപരായണർ 8
അവ്യഗ്രമാഹ്നികമിതു ചെയ്യോർ നിയതരെപ്പൊഴും
മന്നോർ ഭരതശാർദ്ദൂല! മുഖ്യശ്രീയിനെ നേടിടും 9

തൊഴാം വസിഷ്ഠനു മഹാവ്രതനു
തൊഴാം മറക്കാതൽ പരാശരനും
തൊഴാമനന്തനു മഹോരഗനു
തൊഴാം ക്ഷയിയ്ക്കാത്തൊരു സിദ്ധർകഠംക്കും 10
തൊഴാം പരക്കും പരമർഷികഠംക്കും
ദേവാദിദേവൻ വരദനുമെന്നും

സഹസ്രശീർഷനും തൊഴാം ശിവനും
സഹസ്രനാമനും ജനാർദ്ദനനും 11
അജൈകപാത്തഹിർബ്ബുധ്നൻ പിനാകിയപരാജിതൻ
ജേതൻതാൻ പിതൃരൂപൻതാൻ ത്ര്യംബകൻതാൻ മഹേശ്വരൻ
വൃഷാകപിപരം ശംഭു ഹവനൻ പിന്നെയീശ്വരൻ
ഈയേകാദശരുദ്രന്മാർ മുപ്പാരിന്നീശർ വിശ്രുതർ 13
മഹാത്മാക്കൾക്കുള്ളശതം ശതരുദ്രപ്രസിദ്ധമാം
അംശൻ ഭാഗൻ മിത്രനേവം വരുണൻതാൻ ജലേശ്വരൻ 14
ധാതാവമ്മട്ടയ്യമാവു ജയന്തൻ ഭാസ്കരൻ ശരി
ത്വഷ്ടാവു പൂഷാവിന്ദ്രൻതാൻ ദ്വാദശൻ വിഷ്ണുവാണുപോൽ 15
പന്തിരണ്ടാദിത്യരിവർ കാശ്യപേയരിതിശ്രുതി
ധരൻധ്രുവൻതാൻ സോമൻതാൻ സാവിത്രനനിലാനലർ 16
പ്രത്യൂഷൻതാൻ പ്രഭാസൻതാനിവരെട്ടവസുക്കളാം
രണ്ടശ്വിനീദേവകളാം നാസത്യൻ ദസ്രനിങ്ങിനേ 17
സംജ്ഞാനാ സവനിസ്സുതന്മാർ മാർത്താണ്ഡനുടെ നന്ദനർ
ഇനി ലോകങ്ങൾക്കു കർമ്മസാക്ഷിമാരെപ്പറഞ്ഞിടാം 18
യജ്ഞത്തെയറിയുന്നോർകൾ ഉത്തത്തെസ്സുകൃത്തെയും
സർവ്വഭൂതാശ്രയരവർ കാണുന്നു ത്രിദശേശ്വരൻ 19
ശുഭാശുഭങ്ങളൊട്ടുക്കു മൃത്യുകാലനുമെങ്ങുമേ
വിശ്വേദേവന്മാർ പിതൃക്കൾ മൂർത്തിമാന്മാർ തപോധനർ 20
സിദ്ധന്മാരും മുനികളും തപോമോക്ഷപരായണർ
ശ്രുമിസ്മിതന്മാർ പേർമൊല്ലും നരക്കു ശുഭമേകിടും 21
ദിവ്യതേജസ്സിനാൽ ബ്രഹ്മകൃതലോകങ്ങൾ വാഴ്വവർ
സർവ്വലോകങ്ങളിൽ സ്സർവ്വകർമ്മപ്രയതരായവർ 22
പ്രാണങ്ങൾക്കീശരിവരെ പ്രയതൻ പുകഴും നരൻ
ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങൾ പെരുത്തേറീടും നിത്യവും ദൃഢം 23
വിശ്വേശ്വരൻ തീർത്ത പുണ്യശുഭലോകങ്ങൾ നേടിടും
മുപ്പത്തിമൂന്നുദേവന്മാർ സർവ്വഭൂതേശരാണവർ 24
നന്ദീശ്വരൻ മഹാകാളൻ ഗ്രാമണീവൃഷഭധ്വജൻ
സർവ്വലോകേശ്വരന്മാർ ഗണേശ്വരവിനായകർ 25

സൌമ്യരൌദ്രഗണം മുറും യോഗഭ്രതഗണങ്ങളും
വ്യോമംജ്യോതിസ്സുരിത്തുക്കൾ സുവർണ്ണൻ പതഗേശ്വരൻ 26
ഭ്രമിയിങ്കൽത്തപസ്സിദ്ധർ ചരസ്ഥിരതുമങ്ങിനേ
ഹിമവാൻ സർവ്വശൈലങ്ങൾ നാലാഴികളുമങ്ങിനേ 27
ഭവാനു ചരരെല്ലാരും ഹരതുല്യപരാക്രമർ
വിഷ്ണുദേവൻ ജിഷ്ണു പിന്നെസ്സന്ദനംബികയോടുമേ 28
ഇവരെല്ലാരെയും കൊല്ലിൽപ്പാപമൊട്ടുക്കൊഴിഞ്ഞുപോം
ഇനി മേല്പോട്ടു പറയാം മാനവഷ്വിവസിഷ്ഠരേ 29
യവക്രീതൻരൈഭ്യനേവമവ്വാവസു പരാവസു
കക്ഷീവാനൌഷിജൻ പിന്നെബ്ബലൻതാനംഗിരസ്സുതാൻ 30
ഋഷിമേധാതിഥിസുതൻ കണ്ഡചൻതാൻ ബഹ്വിഷത്തുകഥം
ബ്രഹ്മതേജോമയർ പരം ലോകഭാവനർ കീർത്തിതർ 31
ഏവരും ശ്രുഭമേല്ക്കുന്നു രുദ്രാനലവസുപ്രഭർ
മന്നിൽപ്പുണ്യംചെയ്തു വിണ്ണിൽ വിണ്ണോരൊത്തു സുഖിയ്ക്കുയാം
ഏഴുമിന്നുരുക്കന്മാർ കിഴക്കൻദിക്കിൽ വാഴ്വവർ
ഇവരെശ്ശുചിയായ്ച്ചൊല്ലിൽശുക്രലോകത്തു പൂജ്യനാം 33
ഉന്നുചുപ്രമുചുസ്വസ്യാത്രേയനങ്ങിനെ വീര്യവാൻ
ദൃഢവ്യൻതാനൂർദ്ധബാഹു തുണസോമാംഗിരസ്സുമേ 34
അമ്മട്ടു മൈത്രാവരുണിയഗസ്ത്യൻതാൻ പ്രതാപവാൻ
ധർമ്മരാജത്തിങ്കളാണേഴുപേർ തെക്കുവാഴ്വവർ 35
ദൃഢേയുവമ്മട്ടൃതേയുപരിവ്യാധൻ പുകൾന്നവൻ
ഏകതൻതാൻ ദ്വിതൻ പിന്നെത്രിതനാദിത്യസന്നിഭൻ 36
ധർമ്മാത്മാവാമത്രിപുത്രൻ സാരസ്വതമഹർഷിയും
വരുണത്തിങ്കൾ പടിഞ്ഞാറിരിപ്പവരേഴുപേർ 37
വസിഷ്ഠഭഗവാനത്രി ശ്രീകാശ്യപമഹർഷിയും
ഗൌതമൻതാൻ ഭരദ്വാജൻ വിശ്വാമിത്രാഖ്യകൌശികൻ 38
ജമദഗ്നി പ്രതാപവാൻ
ധനേശന്റെ ഋഷിക്കന്മാർ വടക്കുള്ളവരേഴുപേർ 39
വേറിട്ട സപ്തർഷികളുണ്ടെല്ലാദിക്കിലുമുണ്ടവർ
കീർത്തിസ്ഥിതർ മർത്ത്യക്ഷ വാർത്തിയാൽ വിശ്വപാവനർ. 40

ധർമ്മൻ കാമൻ കാലനേവം വസുവാസുകിയങ്ങിനേ
അനന്തൻകപിലൻ താനുമിവരേഴഴിതാങ്ങുവോർ 41
രാമൻ വ്യാസൻ ദ്രൌണിയാകുമശ്വത്ഥാമാവുലോമശൻ
എന്നുള്ളീദ്വിവ്യമുനികളോരോരാളേഴുപേർ നൃപ! 42
ശാന്തിസ്ഥിതർ ലോകത്തിൽ ദിക്പാലന്മാർ പുകഴ്ന്നവർ
ഇവർ വാഴും ദിക്കുതോറും ശരണം പൂകവേണ്ടതാം 43
മറ്റും ഭൂതങ്ങളം നിർമ്മിപ്പോർ വാഴ്ത്തിയാൽ വിശ്വപാവനൻ
സംവർത്തൻ മേരുസാവർണ്ണൻ മാർക്കണ്ഡേയൻ സുധാർമ്മികൻ44
നാരദൻ സാംഖ്യയോഗന്മാർ ദുർവ്വാസാവു മഹർഷിയും
ദാന്തരേറും തപസ്സുള്ളോർ മുപ്പാരിൽപ്പേർ പുകഴ്ന്നവർ 45
മറ്റും രുദ്രാദരവരെ ബ്രഹ്മലോകരെ വാഴ്ത്തിയാൽ
അപുത്രൻ പുത്രനേ നേടും ദരിദ്രൻ ധനമേറിടും 46
ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളിലും സിദ്ധി നേടിടുമേ നരൻ
പൃഥിതൻ പുത്രിയായോരുവൈന്യൻ പൃഥു നരേന്ദ്രനെ 47
കീർത്തിയ്ക്കേണം ഭൂപതിയെസ്സാർവ്വഭൌമപ്രജേശനെ
ആദിത്യവംശോത്ഭവനെദ്വേന്ദ്രസമവീര്യനെ 48
മുപ്പാരിൽപ്പേർ പുകഴ്ന്നീടുമാപുരുരവനെളനെ
ബുധനേറയിഷ്ടസുതനെക്കീർത്തിയ്ക്കു ധരണീശനെ 49
കീർത്തിയ്ക്കു മുപ്പാർപുകഴും വീരൻ ഭരതരാജനെ
ഗവായതം കൃതയുഗേ യജ്ഞം ചെയ്തോരു വീരനെ 50
കീർത്തിയ്ക്കേണം ദ്യുതിയെഴും ദേവനാം രന്തിദേവനേ
വിശ്വജിത്താം തപംപൂണ്ട ലക്ഷ്മണ്യൻ ലോകപൂജ്യനെ 51
കീർത്തിയ്ക്കു ദ്യുതിയേറിടുംശ്വേതരാജർഷിയേയുമേ
ആർക്കായന്ധകനെക്കൊന്നിതാരിൽ സ്ഥാണു തെളിഞ്ഞിതോ
കീർത്തിയ്ക്കു കാർത്തികയെഴും ഭഗീരഥനുപക്ഷിയെ
മുക്കിസ്സഗരജന്മാരെക്കയറാക്കൊണ്ട വീരനെ 53
മഹാത്രുപർ മഹൌജസ്സാന്നിവരെപ്പാവകാദരെ
കീർത്തിയ്ക്കു കീർത്തികരരെ മഹാസത്രാഗ്രകായരേ 54
ദേവന്മാരെ മുനികളേ ഭൂപരേജഗദീശരെ
സാംഖ്യം യോഗം പരമമാം ഹവ്യം കവ്യവുമങ്ങിനേ 55

കീർത്തിതം പരമം ബ്രഹ്മം സർവ്വശ്രുതിപരായണം
മംഗല്യം സർവ്വജീവിയ്ക്കും പവിത്രം ബഹുകീർത്തിതം 56
വ്യാധിപ്രശമനം ശ്രേഷ്ഠം ക്രിയയ്ക്കാട്ടുക പൌഷ്ടികം
കാലത്തന്തിയ്ക്കുമിവരെശ്ശുദ്ധൻ കിർത്തിയ്ക്കു ഭാരത! 57
ഇവർകാക്കും പെയ്യുമേറാം മിന്നും പീശ്രാ ചമച്ചിട്ടും
വിനായകശ്രേഷ്ഠരിവർ ക്ഷാന്തർ ദക്ഷർ ജിതേന്ദ്രിയർ 58
നരക്കശ്രുഭമൊട്ടുക്കും കീർത്തിച്ചാൽത്തിർത്തുകൊള്ളുമേ
മഹാത്മാക്കൾ പരം പാപപുണ്യസാക്ഷികളാണവർ 59
കാലത്തെഴുന്നോറിവരെക്കീർത്തിപ്പോൻ ശുഭമേറിടും
അഗ്നിമോരുഭയം പാറില്ലില്ലാ മാർഗ്ഗരോധവും 60
ഇവരെക്കീർത്തനംചെയ്യോക്കെന്നും ദുസ്വപ്നമറുപോം
സർവ്വപാപങ്ങളുമകും സ്വസ്തിമാൻ ഗൃഹമെത്തിടും 61
ദീക്ഷാകാലത്തിലൊക്കെയും പഠിയ്ക്കിൽ നിയതൻ ദ്വിജൻ
ന്യായവാനാത്മനിരതൻ ക്ഷാന്തൻ ദാന്തനനിഷ്യകൻ 62
രോഗാർത്തൻ വ്യാധിയുള്ളോനും പഠിയ്ക്കിൽപ്പാപമറുപോം
ഗൃഹത്തിൽവെച്ചുചൊല്ലീടിൽക്കുലസ്വസ്ത്യയനംവരും 63
കണ്ടത്തിൽവെച്ചുചൊല്ലീടിൽ സ്സർവ്വസസ്യങ്ങൾ വാച്ചിടും
ഗ്രാമാന്തരത്തിൽച്ചൊല്ലീടിൽ ക്ഷേമമാം വഴിയാത്രയും 64
തനിയ്ക്കും തൻറെ മക്കൾക്കും ഭാര്യകൾക്കും ധനത്തിനും
വിത്തുകൾക്കൌഷധങ്ങൾക്കും ചെയ്യുകീയൊരു രക്ഷയെ 65
യുദ്ധകാലത്തീയിവരെപ്പഠിയ്ക്കും ക്ഷത്രിയന്നിഹ
ശത്രുക്കൾ നാശമേറീടും ക്ഷേമമിങ്ങോട്ടു കിട്ടിടും 66
ഇവരെദ്ദേവപിതൃങ്കൾതോറും ചൊല്ലും നരനുടെ
കവ്യവും ഹവ്യവും നന്നായ് ഭുജിക്കും പിതൃദേവകൾ 67
വ്യാധിയില്ലില്ലൊരാപത്തും രാജതസ്കരഭീതിയും
കശ്മലംപുലവായ്ത്തീരും പാപവും വിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും 68
കപ്പലിൽപ്പിന്നെയാനത്തിൽ രാജഗേഹത്തിൽ യാത്രയിൽ
പരയാം സിദ്ധിനേടീടും മുഖ്യസാവിത്രി ചൊല്ലുവോൻ 69
രാജഭീതിയവക്കില്ലാ പിശാചാശരഭീതിയും
അവന്നു തീകാറു ജലവ്യാളഭീതിയുമേറിടാ. 70

നാലുജാതിയ്ക്കുമവണ്ണം വിശേഷിച്ചാശ്രമത്തിനും
എന്നു ശാന്തിവരുത്തീടും മുഖ്യസാവിത്രി ചൊല്ലുവോൻ 71
അഗ്നികാര്യങ്ങൾ ചുട്ടീടാ സാവിത്രീപാംമുള്ളെടം
ബാലമൃത്യുവുമങ്ങേല്ക്കാ വന്നുകൂടില്ല പാനുകൾ 72
അവർക്കു ദുഃഖംപറില്ലാ പരയാം ഗതികിട്ടിടും
ജപിയ്ക്കുകിൽ മഹാബ്രഹ്മം സാവിത്രി ഗുണകീർത്തനം 73
അവർക്കു ദുഃഖംപറില്ലാപരയാംഗതി കിട്ടിടും
ജപിയ്ക്കുകിൽ മഹാബ്രഹ്മം സാവിത്രീഗുണകീർത്തനം 74
ഗോമദ്ധ്യത്തോതിയാൽശ്ലോകം ബഹുവത്സലമാർക്കുമാം
പുറപ്പാടിൽ പ്രവേശത്തിൽച്ചൊല്ലു മുറുമവസ്ഥയിൽ 75
ജപിച്ച ഹോമംചെയ്യോർക്കു നിത്യം പ്രയതർകൾക്കഹോ
ദൃഷ്ടികൾക്കു പരം ഗുഹ്യമന്ത്രമാണിതു മന്നവ! 76
ശരിയാമട്ടു സിദ്ധന്നു സിദ്ധമാണിപ്പുഴങ്കമ
പരാശരമതംപണ്ടു ദിവ്യം ശക്രന്നുചൊന്നതാം 77
അതുനിന്നോടു ചൊന്നോൻ ഞാൻ തത്ത്വംബ്രഹ്മം സനാതനം
ഹൃദയംസർവ്വജീവിയ്ക്കും ശാശ്വതശ്രുതിയാണിതും 78
സോമാർക്കവംശ്യന്മാർ മുറും രാഘവന്മാർ കുരുക്കളും
പരമൽഗ്ഗതി സാവിത്രി ചൊൽവൂ ശ്രുതികൾ നിത്യവും 79
അഭ്യാസം ധ്രുവസപ്തർഷിദേവന്മാരുടെ നിത്യവും
കഴിയ്ക്കുമശുഭം നിത്യം കൃച്ഛ്രങ്ങൾക്കൊക്കെ മോചനം. 80

മൂപ്പാംകാശ്യപഗൌതമാദികൾ പരം
ഭൃഗ്വംഗിരോത്ര്യാദ്യരും
ശുക്രാദിത്യബൃഹസ്പതിപ്രഭൃതിസൽ
ബ്രഹ്മർഷിമാർ ചൊൽവതാം
ഭാരദ്വാജമതം വസിഷ്ഠവഴിയാ-
യാച്ചീകരേറാമുറ-
യ്ക്കീസ്സാവിത്രി പഠിച്ചു ശക്രവസുമാർ
തോല്പിച്ചു ദൈത്യേന്ദ്രരെ. 81

വേദജ്ഞനായറിവെഴുന്നൊരു വിപ്രനായി
പൊൻകോപ്പെഴും പശുശതത്തിനെ നല്കുവോനും

മുട്ടാതെ ഭാരതമഹാകഥ ചൊല്ലുവോനും
കിട്ടീടുമേ ഫലമവനുമവനുമൊപ്പം. 82
ധർമ്മംവളർന്നവരുമേ ഭൃഗുകീർത്തനത്താൽ
വീര്യംപെരുപ്പിതു വസിഷ്ഠനുകൂപ്പിയെങ്കിൽ
പോരിൽജ്ജയം രഘുപതിയ്ക്കു നമിയ്ക്കിലുണ്ടാ-
മിങ്ങാശുനേയരെയുരയ്ക്കിൽ വരില്ല രോഗം. 83
ശാശ്വതിബ്രഹ്മസാവിത്രിയിതു നിന്നോടു ചൊല്ലിനേൻ
എന്തിനിക്കേഠംക്കുവാൻ മോഹമതും ഭാരത! ചൊല്ലുവേൻ. 84

---

151. ദാനധർമ്മം ബ്രാഹ്മണപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പൂജ്യരാരാർ വണങ്ങേണ്ടോരാരിലെങ്ങിനെ നില്ക്കണം
എന്തെന്മട്ടാഠംകളിൽച്ചെയ്താൽ നശിയ്ക്കില്ലാ പിതാമഹ! 1

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രന്മാർതൻ പരിഭവംതാഴ്ത്തും വാനവരേയുമേ 2
വിപ്രന്മാരെ വണങ്ങീടിൽ യുധിഷ്ഠിര! നശിച്ചിടാ
അവർ പൂജ്യർ വണങ്ങേണ്ടോർ മകനുട്ടങ്ങു നില്ക്കു നീ 3
അവരാണീ ലോകമൊക്കെത്താങ്ങുന്നവർ മനീഷികൾ
ഏവക്കും ധർമ്മസേതുക്കൾ വിപ്രന്മാർ മേലെയാണെടോ 4
ധനധാന്യത്യാഗപരർ മൌനവ്രതികളും ശരി
ജീവികൾക്കഴകേറുന്ന നിധാനം നിയതവ്രതർ 5
ലോകങ്ങൾക്കും പ്രണേതാക്കൾ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും യശസ്വികൾ
തപോധനന്മാരെപ്പോഴും വൻവാക്കാം ബലമുള്ളവർ 6
ധർമ്മജ്ഞർ ധർമ്മങ്ങൾക്കൊക്കെയുടയോർ സൂക്ഷ്മദർശികൾ
ധർമ്മസേതുക്കൾ കർമ്മത്താൽധർമ്മത്തിൽപ്പാപ്പു ധാർമ്മികർ. 7

നാലുജാതി പ്രജകളും ജീവിപ്പാനുവരാശ്രയം
പന്ഥാക്കൾ സർവ്വനേതാക്കൾ യജ്ഞവാഹർ സനാതനർ 8
പിതൃപൈതാമഹമഹാഭാരം താങ്ങുന്നിതെപ്പൊഴും
വിഷമത്തിൽക്കാളകൾപോലുലയാ ഭാരമേറവർ 9
പിതൃദേവാതിഥിമുഖർ ഹവ്യകവ്യാഗ്രഭോജികൾ
ഭോജനങ്കൊണ്ടു മുപ്പാരും വൻഭയംതീർത്തുകാപ്പവർ 10
സർവ്വലോകത്തിനും ദീപം കണ്ണുള്ളോർക്കൊരു കണ്ണുമാം
സർവ്വദീക്ഷാശ്രുതിധനർദക്ഷന്മാർ മോക്ഷദർശികൾ 11
സർവ്വഭൂതഗതിജ്ഞന്മാരദ്ധ്യാത്മഗതിയോപ്പവർ
ആദിമദ്ധ്യാവസാനങ്ങൾ കാണ്മോർ സംശയമറവർ 12
പരാവരവിശേഷജ്ഞർ പരസൽഗ്ഗതിയെത്തുവോർ
നിഷ്പരിഗ്രഹർ നിർദ്വന്ദർ വിമുക്തരഘഹാരികൾ 13
ജ്ഞാനമൊക്കും യോഗ്യർ നിത്യം മാനിയ്ക്കും മാന്യരാണവർ
ചന്ദനത്തിൽച്ചേറിലേപമുണ്ടാലുണ്ണായ്കിലും സമർ 14
ദുകൂലംസമമായുള്ളോർ ക്ഷൌമംതോലുകളുംശരി
ഉണ്ണാതെകണ്ടും വളരെദ്ദിവസം നിന്നിടുന്നവർ 15
സദ്ധ്യായത്താൽദ്ദേഹശോഷം ചെയ്യുന്നോർസംയതേന്ദ്രിയർ
അദൈവത്തെദ്ദൈവമാക്കും ദൈവം നിർദ്ദൈവമാക്കിടും 16
ലോകങ്ങൾ വേറേ സൃഷ്ടിയ്ക്കും കോപലോകേശരേയുമേ
ആ മഹാന്മാർ ശപിച്ചിട്ടു കടിയ്ക്കാതായിസാഗരം 17
അവക്കെഴുന്ന കോപാഗ്നിയിന്നും കെട്ടില്ല ദണ്ഡകേ
ദേവകൾക്കും ദേവരവർ കാരണത്തിന്നുകാരണം 18
പ്രമാണത്തിൻ പ്രമാണം നിന്ദിയ്ക്കുമാരവരെബ്ബുധൻ
അവരിൽക്കീഴവൻകട്ടിമറും മാനത്തിനർഹനാം 19
തപോവിദ്യാവിശേഷത്താൽ മാനിയ്ക്കുന്നു പരസ്പരം
അവിദ്വാൻ ബ്രാഹ്മണൻ ദേവൻ പാത്രം പാവൻമുത്തമം 20
വിദ്വാനൊട്ടേറെയും ദേവൻ നിറഞ്ഞ കടൽപോലവേ
വിദ്വാനവിദ്വാനായാലും ബ്രാഹ്മണൻ മുഖ്യദൈവമാം 21
പ്രണീതനപ്രണീതൻതാനഗ്നിപോലഗ്ര്യദൈവതം
തേജസ്വിയഗ്നി ദുഷിയാ ചുടലക്കാട്ടിലും ശരി 22

വിധിപോലെ ഹവിർഭുജേ ഗൃഹത്തിൽശ്രോത്രിയേറെയാം
ഇമ്മട്ടനിഷ്ടമായ് മറവും കർമ്മം ചെയ്യുന്നതാകിലും 23
വൃഥാ ബ്രാഹ്മണൻ മാന്യൻ കാൺക വൻമുഖ്യദൈവതം.

---

152. ദാനധർമ്മം പവനാജ്ജുനസംവാദം ബ്രാഹ്മണമാഹാത്മ്യം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രപൂജയിലെന്തോന്നു ഫലം കണ്ട ജനാധിപ!
എന്തു കർമ്മോദയം പാർത്തിട്ടവർക്കീപ്പു സമ്പത്തേ!

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്പ്പൊല്ലാവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
വായുവിന്നർജ്ജുനനുമായ്സ്സംവാദമയി ഭാരത!
ശ്രീമാനുണ്ടായ് കാർത്തവീര്യനായിരം കയ്യൊടും പ്രഭു
മാഹിഷ്മതിയിലീ ലോകക്കടച്ചീശൻ മഹാബലൻ
ആയവൻ ദ്വീപുകളെഴുമാഴി ചൂഴുമൊരുഴിയെ
അടച്ചു ശാസിച്ചുകൊണ്ടാൻ ഹൈഹയൻ സത്യവിക്രമൻ 4
കരു കായ്ത്തിനായ്ദ്ദത്താത്രേയനായ് വിത്തമേകിനാൻ
ക്ഷത്രധർമ്മം വിനയവും ശ്രുതവും മനിൽ വെച്ചവൻ 5
ആരാധിച്ചാനാ മുനിയെക്കൃതവീര്യനന്ദനൻ
ഏറുരച്ചു മൂന്നുവരം തുഷ്ടനായാളൊടാ ദ്വിജൻ 6
വരംതരാനേറുരച്ചോരവനോടോതി മന്നവൻ
കയ്യായിരം പടയിൽ മേ മറുമട്ടിൽ ഗൃഹത്തിലും 7
കയ്യായിരം കാണണംമേ പോരിൽകൽപ്പടയാളികൾ
വിക്രമാൽ ഭൂമിയെല്ലാം ഞാൻ വെല്ലേണം സംശിതവ്രത! 8
ധർമ്മത്താലതു നേടീട്ടു ഞാൻ കാക്കേണമതന്ദ്രിതൻ
നാലാമതുവരം നിന്നോടർത്ഥിപ്പേൻ ദ്വിജസത്തമ! 9

എനിയ്ക്കനുഗ്രഹത്തിന്നായതും നല്ലുക മാന്യ! നീ
നിന്നാശ്രയം പൂണ്ടൊരെന്നെത്തെറ്റിൽശ്ശാസിയ്ക്ക സജ്ജനം 10
എന്നുകേട്ടവമാമെന്നാൻ മന്നനോടാ ദ്വിജോത്തമൻ
പ്രതാപിയാമവന്നേവം സിദ്ധിച്ചിതു വരങ്ങളും 11
പിന്നീടക്കാഗ്നിതേജസ്സാം തേരിൽക്കയറിയായവൻ
വീര്യവ്യാമൂഢനായ്ച്ചൊന്നാനെൻ കിടയ്ക്കിപ്പൊഴാരുവാൻ 12
ധൈര്യം വീര്യം കീർത്തി ശൌര്യം വിക്രമൌജസ്സിവറിനാൽ
ചൊല്ലിത്തീർന്നപ്പൊളാകാശത്തശരീരോക്തികേട്ടതേ 13
മൂഢ! നീയറിയുന്നീലേ ക്ഷത്രിയാൽ ബ്രാഹ്മണൻ മഹാൻ
ശാസിയ്ക്കുന്നു പ്രജകളെ ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണാനിതൻ 14

അജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

തൃഷ്ടൻ ഭൂതങ്ങൾ സൃഷ്ടിപ്പോൻ ക്രുദ്ധനായാൽ മുടിയ്ക്കുവോൻ
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടേമേലില്ലൊരന്തണൻ 15
വിപ്രശ്രൈഷ്ഠ്യം പൂർവ്വപക്ഷം ക്ഷത്രിയശ്രൈഷ്ഠ്യമുത്തരം
നീ ചൊന്ന യുക്തിയ്ക്കാത്തോരിൽ വിശേഷം കാണ്മതുണ്ടിതിൽ
ക്ഷത്രിയാശ്രയർ വിപ്രന്മാരാ ക്ഷത്രം വിപ്രർ കീഴ്പെടാ
വൈദികവ്യാജമായ് വിപ്രർ പറിത്തിന്നുന്നു മന്നരെ 17
ധർമ്മം നില്പൂ ക്ഷത്രിയരിൽ പ്രജകൾക്കുള്ള പാലനം
ക്ഷത്രിയാൽക്കൊറ്റു വിപ്രക്കിങ്ങവക്കും മേലെയോ ദ്വിജൻ 18
സവ്വൃത്താദ്യരാം ഭൈക്ഷ്യവൃത്തിക്കാർകളെയെപ്പൊഴും
ആത്മാഭിമാനിദ്വിജരെ നിത്യമെന്നുടെ കീഴിൽ ഞാൻ 19
വാനിലീയൊരു ഗായത്രിക്കന്യമൊന്നുള്ളതു സത്യമോ
തോല്പൂടുക്കും ബ്രാഹ്മണരെയൊക്കെ ഞാൻ വെന്നുകൊള്ളുവൻ 20
മുപ്പാരിലാരുമിങ്ങെന്നെ നാട്ടിൽനിന്നിട്ടു വീഴ്ത്തിടാ
ദേവനോ മർത്ത്യനോ എന്നാൽ ദ്വിജനേക്കാട്ടിൽ മേലെ ഞാൻ
ബ്രഹ്മോത്തരം ലോകമിപ്പോൾ ക്ഷത്രിയശ്രേഷ്ഠമാക്കുവൻ
സംയുഗത്തിങ്കലില്ലാരുമെൻബലത്തെസ്സഹിയ്ക്കുവാൻ 22
അജ്ജുനൻ ചൊന്നകേട്ടൊന്നു നടുങ്ങിപ്പോയ് നിശാചരി
അപ്പോളവനൊടാ വാനിൽനിന്നിട്ടാ വായു ചൊല്ലിനാൻ 23

വിട്ടുകീക്കലുഷംഭാവം ബ്രാഹ്മണർക്കായ് നമിയ്ക്ക നീ
ഇവർക്കു കുറംചെയ്യോനെറ നാട്ടിൽ ക്ഷോഭംചെയ്കമേ 24
അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ നൃപതേ! ശമിപ്പിയ്ക്കും ദ്വിജാതികൾ
നിൻനാടുവിട്ടൊഴിച്ചേയ്ക്കും ഹതോത്സാഹർ മഹാബലർ. 25

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

അവനോടാരു നിയ്യെന്നാൻ മന്നവൻ, വായു ചൊല്ലിനാൻ
വായുവാം ദേവദൂതൻ ഞാൻ നിൻഹിതം ചൊല്ലിടുന്നു ഞാൻ.

അജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

അന്വോ ബ്രാഹ്മണരിൽഭക്തിരാഗം കാണിച്ചിടുന്നു നീ
പൃഥിവീഭൃതമെമ്മട്ടാമമ്മട്ടിൽച്ചൊല്ക വിപ്രനെ 27
വായുസന്നിഭനായിട്ടും ചൊല്ലുന്നാ ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രനെ
വെള്ളം തീ സൂര്യനാകാശമിവയ്ക്കു സമനായിയും. 28

---

153. ദാനധർമ്മം പവനാർജ്ജുനസംവാദം ബ്രാഹ്മണമാഹാത്മ്യം

വായു പറഞ്ഞു

കേൾക്കു വിഡ്ഢീ! യോഗ്യരാകും വിപ്രർക്കുള്ളഗുണങ്ങളെ
നീ ചൊന്നോരവയേക്കാളും ബ്രാഹ്മണൻ മേലെയാണെടോ 1
അംഗരാജസ്വർഭ്യയാലേ മഹീതലം വിട്ടു ഭൂമിയാൾ
നശിച്ചിതവളേ വിപ്രൻ സ്തംഭിപ്പിച്ചിതു കശ്യപൻ 2
അജേയർ വിപ്രരുർവ്വീശ! നിത്യം വിണ്ണിലുമിങ്ങുമേ
തേജസ്സാൽപ്പണ്ടംഗിരസ്സു കുടിച്ചാനംബുവൊക്കെയും 3
തൃപ്തനായീല പാൽപോലെ കുടിച്ചിട്ടാമഹാശയൻ
വമ്പുള്ളൊഴുക്കാൽമന്നൊക്കെ നിറച്ചാൻ പിന്നുമന്നവ! 4

അവൻ മുന്നം ചൊടിച്ചിട്ടീ ലോകംവിട്ടു ഗമിച്ചു ഞാൻ
അഗ്നിഹോത്രത്തിങ്കൽ വാണോനേനൊളംഗിരോഭയാൽ 5
പിന്നെ ശപിച്ച ഭഗവാനിന്ദ്രനെത്തന്നെ ഗൌതമൻ
അഹല്യാകാമിയെദ്ധർമ്മം പാത്തുകൊന്നതുമല്ലിവൻ 6
അവ്വണ്ണം മുന്നമേ മൂഷ്ടജലമാഴന്നൊരാഴിയും
ബ്രാഹ്മണന്മാർ ശപിച്ചിട്ടു വെറുമുപ്പുസമുദ്രമായ് 7
വുകയെന്യേ പൊന്നിറത്തിൽജ്വാലമേല്പോട്ടെഴും കവി
ചൊടിച്ചോരംഗിരശ്ശാപങ്കൊണ്ടീഗുണമൊഴിഞ്ഞുപോയ് 8
മഹോദധിമമച്ചോരെച്ചാമ്പലായ്ക്കാങ്ക വന്പരെ
സുവർണ്ണധാരിയാം വിപ്രൻ ശപിച്ചവരെ നിത്യവും 9
വിപ്രക്ഷം നീ കിടപെടാ നന്മകേടാക്ക നരാധിപ!
ഗർഭസ്ഥദ്വിജരേ നിത്യം നമിയ്ക്കുന്നുണ്ടുപോൽ പ്രഭു 10
ദണ്ഡകക്കുള്ള വൻനാടു മുടിച്ചു ബ്രാഹ്മണൻ പരം
താലജംഘക്ഷത്രവർഗ്ഗം മുടിച്ചാനൌവ്വനെന്നൊരാൾ 11
നിയ്യം വന്പിച്ച രാജ്യത്തെബ്ബലധർമ്മശ്രുതങ്ങളെ
ദത്താത്രേയപ്രസാദത്താൽ ദുർല്ലഭം നേടിയില്ലയോ 12
വിപ്രനാഗ്നിയേ നിത്യം യജിപ്പോനൊന്തിതജ്ജനാ!
സർവ്വലോകത്തിനുമവൻ ഹവ്യവാഹൻ ധരിപ്പിതോ 13
എന്നല്ല നീ ബ്രാഹ്മണനെബ്ഭൃതപോഷണകാരിയെ
ജീവലോകം മമപ്പോനെന്തറിഞ്ഞും മയങ്ങുവാൻ 14
ബ്രഹ്മൻ പ്രജാപതി പരമവ്യക്തൻ പ്രഭവവ്യയൻ
അവനല്ലോ തീർത്തു മൂവും ചരാചരജഗത്തിനെ 15
അണ്ഡജൻ ബ്രഹ്മനെന്നായിക്കാണ്മൂ ചില പണ്ഡിതർ
അണ്ഡംഭേദിച്ചുദിച്ചുദിക്കുശൈലാം ബുർക്ഷ്മാനുസ്സകാം 16
ഇതേവമോക്കുതജൻ ജനിച്ചീടുന്നതെങ്ങനേ
ആകാശമണ്ഡമതിൽനിന്നുണ്ടായോരുപിതാമഹൻ 17
നില്ലുമെങ്ങിനെ നീ ചൊല്ലുകില്ലൊന്നുംതന്നെയറിഞ്ഞാടാ
അഹംകാരംതന്നെയത്രേ സർവ്വതേജോമയൻ പ്രഭു 18
തദണ്ഡാൽ ബ്രഹ്മനുണ്ടായി രാജാവേ ലോകകൃത്തവൻ
അടങ്ങിയിതു കേട്ടായാഠം പറഞ്ഞൂ വായു പിന്നെയും. 19

154. ദാനധർമ്മം പവനാർജ്ജുനസംവാദം കശ്യപോതത്ഥ്യമാഹാത്മ്യം.

വായു പറഞ്ഞു

ഈഭൂമിയെ ബ്രാഹ്മണർക്കു ദക്ഷിണയ്ക്കുന്നി മുന്നമേ
അംഗരാജാവന്നു രാജൻ! ചിന്തിച്ചു ഭൂമിയപ്പൊഴേ. 1
സർവ്വലോകംതാങ്ങുമെന്നെ നേടീട്ടീ ശ്രേഷ്ഠമന്നവൻ
ബ്രഹ്മനന്ദിനിയേ വിപ്രക്കേകുവാനായ് നിനയ്ക്കയോ 2
ഭൂമിതവം ഞാൻ വിട്ടൊഴിഞ്ഞാ ബ്രഹ്മസ്ഥാനം ഗമിയ്ക്കുവേൻ
നാടോടി നൃപനില്ലാതാകെന്നോർത്തവൾ നടക്കയായ് 3
അപ്പൊഴാബ് ഭൂമിപോകുന്നതായ് ക്കണ്ടിട്ടാശു കാശ്യപൻ
ആത്മാവിനേ വിട്ടു സമാഹിതനാംപ്പുക്കു ഭൂമിയിൽ 4
എങ്ങും തൃണൌഷധികളൊത്തവളപ്പോൾസ്സമൃദ്ധയായ്
ധർമ്മംവാച്ചു ഭയംതീർന്നമട്ടായീ ഭൂമി മന്നവ! 5
മഹാവ്രതൻ ദിവ്യവർഷമേവം മുപ്പതിനായിരം
രാജാവേ! കാശ്യപൻ ഭൂമിയായിനാനിളവെന്നിയേ 6
പിന്നെച്ചെന്നു മഹാരാജ! കാശ്യപന്നുവണങ്ങിയും
ആ മഹാൻതന്നെറമഹളായ് ഭൂമി കാശ്യപിയായിനാൾ 7
രാജാവേ! ബ്രാഹ്മണനിതേവിധമാകുന്നു കാശ്യപൻ
പൊല്ലാ കശ്യപനേക്കാളുംമേലെ ക്ഷത്രിയനെബ്ഭവാൻ 8
മിണ്ടാതടങ്ങീ നൃപതി പറഞ്ഞു വായു പിന്നെയും
രാജാവേ! കേളുതത്ഥ്യനെറയംഗിരോവംശ്യജനെറയും 9
ഭദ്രസോമനെറ തനയത്രുപത്താലമരോപമ
അവർക്കു പതിയായ്സ്സോമൻ കണ്ടുവെച്ചിതുതത്ഥ്യനെ 10
അവർ തീവ്രതപംചെയ്തു മഹാഭാഗ പുകഴ്ന്നവർ
ഉതത്ഥ്യർത്ഥം ചാരുഗാത്രി പരം നിയമമാണ്ടവർ 11
പിന്നീടുതത്ഥ്യനെ വിളിച്ചേകിയത്രിപ്രസിദ്ധയെ
വിധിപോലേറു വാങ്ങിച്ച ഭാര്യയായ് ഭൂരിദക്ഷിണൻ. 12

കാമിച്ചിരുന്നിതവളെ ശ്രീമാൻ വരുണനാദ്യമേ
അവൻ കാടാണ്ടന്നവളെ ഹരിച്ചു യമുനാതടേ 13
ജലേശനവളേയുംകൊണ്ടുടൻ തൻപുരി പൂകിനാൻ
പരമാത്ഭുതസങ്കാശം ഷഠംസഹസ്രശതഹ്രദം 14
അതിനേക്കാഠംമേലെയായി മറൊന്നില്ലുത്തമം പുരം
വെണ്മേടയപ്സരോദിവ്യകാമങ്ങളിയലുന്നതാം 15
രമിച്ചിതവിടെദ്വേവനവളൊത്തംബുപൻ നൃപ!
പിന്നീടുതത്ഥ്യനോടോതീ പരം പത്ന്യവമട്ടനം 16
ഉതത്ഥ്യൻ നാരദൻ ചൊല്ലിക്കേട്ടു നാരദനോടുടൻ
ചൊല്ലീ ചെല്ലു ചൊല്ല ത്രുക്ഷവാക്കാ വരുണനോടുടൻ 17
എൻവാക്കെൻ ഭാര്യയെവിട്ടുകവളെക്കുട്ടതെന്തു നീ
ലോകക്കുലോകപാലൻ നീ ലോകലോപകനല്ലെടോ 18
നീ ഹരിച്ചില്ലയോ സോമൻ നല്ലിയോരെൻറഭാര്യയെ
എന്നുകേട്ടാ വാക്കു ചൊല്ലീ ജലേശനൊടു നാരദൻ 19
ഉതത്ഥ്യഭാര്യയേവിട്ടുകെന്തുകൊണ്ടുഹരിച്ചു നീ
എന്നുചൊല്ലിക്കേട്ടവനോടോതീ വരുണനപ്പൊഴേ. 20
എനിയ്ക്കിഷ്ടപ്രിയയിവളിവളേ വിടുകില്ല ഞാൻ
എന്നോവം വരുണൻ ചൊന്ന നാരദൻ പോന്നണഞ്ഞുടൻ 21
ഉതത്ഥ്യമുനിയോടോതിയതിഹഷ്ംപെടാപ്പടി.
കണ്ടുംപിടിച്ചു വരുണനെന്നൊത്തള്ളീ മഹാമുനേ! 22
നിൻഭാര്യയെത്തരുന്നില്ലാ നീ ചെയ്യേണ്ടതു ചെയ്യടോ
നാരദൻ ചൊന്ന കേട്ടാളിയംഗിരസ്സുചൊടിച്ചുടൻ 23
വെള്ളംകുടിച്ചു തേജസ്സാൽ സ്തംഭിപ്പിച്ചു തപോനിധി
വെള്ളമൊക്കെക്കുടിച്ചങ്ങു വററിച്ചിട്ടുംജലേശ്വരൻ 24
സുഹൃൽപ്രാത്ഥനകേട്ടിട്ടും വിട്ടീലവളെയപ്പൊഴേ
ചൊടിച്ചുഴിയൊടായ്ച്ചൊന്നാനുതത്ഥ്യൻ ബ്രാഹ്മണോത്തമൻ
ഭദ്രേ! സ്ഥലം കാട്ടുക നീ ഷഠംസഹസ്രശതഹ്രദം
അതുഷാരമായ്ത്തീർന്നു സമുദ്രംവാങ്ങിയപ്പൊഴേ 25
ആസ്ഥലത്തിൽപ്പുഴയൊട്ടും പറഞ്ഞാനാ ദ്വിജോത്തമൻ
കാണാതെയായ്പ്പോക ഭീരു! സരസ്വതി മരുസ്ഥലേ 27

ശ്രുഭേ! നീ വിട്ടൊരിദ്ദേശമപുണ്യമയമാവണം
ശോഷിയ്ക്കയാ സ്ഥലം ഭദ്രയേയുങ്കൊണ്ടു ജലാധിപൻ 28
ശരണം പുക്കാംഗിരസന്നായിബ്ഭാര്യയെ നല്കിനാൻ
ആബ്ഭാര്യയെസ്വീകരിച്ചു തെളിഞ്ഞാനങ്ങുതത്ഥ്യനും 29
ലോകർദുഃഖം വരുണനും വിട്ടൊഴിഞ്ഞിതു ഹേഹയ!
ധർമ്മജ്ഞൻ ഭാര്യയേവാങ്ങിച്ചൊന്നാൻ വരുണനോടുടൻ 30
ഉതത്ഥ്യനതിതേജസ്വിയെന്നെന്നും കേൾക്ക മന്നവ!
തപസ്സാലിവളേ നേടീ ഞാൻ നിയ്യാക്കേജ്ജലാധിപ! 31
എന്നരച്ച വളേയുംകൊണ്ടേറീ സ്വഗൃഹമായവൻ
രാജാവേ!യിപനിമ്മട്ടാണുതത്ഥ്യൻ ബ്രാഹ്മണഷ്ഠൻ 32
ചൊൽവേൻ ഞാൻ പൊല്ലുതത്ഥ്യനേറമേലെനിയൊരുമന്നനെ

---

155. ദാനധർമ്മം പവനാർജ്ജുനസംവാദം അഗസ്ത്യവസിഷ്ഠമാഹാത്മ്യം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടരചൻ നിന്നു പറഞ്ഞൂ വായു പിന്നെയും
രാജാവേ! കേൾക്ക മഹാത്മ്യമഗസ്ത്യബ്രാഹ്മണനേറയും 1
ദൈത്യർ തോല്പിച്ച വിണ്ണോർകളുത്സാഹംകെട്ടമട്ടിലായ്
അവർക്കു യജ്ഞംപോയ് മറ്റും പിതൃസ്വധയുമങ്ങിനേ 2
കർമ്മേജ്യകർമം മനുഷ്യർക്കും ദൈത്യരാൽ ഹേഹയഷ്ഠ!
ഭൂമിയിൽ ചുറ്റിനാർ നഷ്ടശ്രീയർ വാനോരിതാംശ്രുതി 3
പിന്നീടൊരിയ്ക്കൽ നൃപതേ! ദീപ്താദിത്യപ്രകാശനെ
അവർ കണ്ടിതു തേജസ്സാന്നതിവ്രതനഗസ്ത്യനെ 4
അഭിവാദ്യംചെയ്തവനെ വാനോർ കുശലമോതിയും
ആ മഹാത്മാവൊടീ വാക്കു കാലേ ചൊല്ലീ ജനാധിപ! 5
ഞങ്ങൾ പോരിൽദൈത്യർ തോല്പിച്ചൈശ്വര്യഭ്രഷ്ടരായിതേ
എന്നാൽത്തീപ്രഭയാൽ കാക്ക ഞങ്ങളേ മുനിപുംഗവ! 6

എന്നു വാനോർ ചൊന്നഗസ്ത്യനുടൻകോപിച്ചിതപ്പൊഴേ
ജ്വലിച്ചിതതിതേജസാ കല്പാന്താഗ്നികണക്കിനേ. 7
ദീപ്താംശു ചൂഴുമവനാൽദ്ദഗ്ധരായ്ത്തീർന്നു ദാനവർ
മഹീപതേ! പിണകൊണ്ടാർ വാനിൽനിന്നിട്ടസംഖ്യമേ 8
ആ മഹാഗസ്ത്യതേജസ്സാൽ ചെന്തുപീഴന്നദൈത്യരോ
രണ്ടുലോകങ്ങളും വിട്ടു പുക്കാർ തെക്കോട്ടു കേവലം 9
ഭൂമിയിൽബ്ബലി വാണശ്വമേധയജ്ഞം കഴിയ്ക്കയാം
മന്നിലും താഴെയുമെഴും ദൈത്യരേ ചുട്ടതില്ലവൻ 10
ഉടൻ ഭയം തീർന്ന വാനോർ നേടീ ലോകങ്ങൾ മന്നവ!
പിന്നെ വാനോർ ചൊല്ലി മുറ്റും ദൈത്യരെസ്സംഹരിയ്ക്ക നീ 11
കേട്ടോതി വാനോരൊടവൻ വയ്യാ ഭൂവാണ്ട ദൈത്യരെ
ചുടാനെൻറെ തപം പോകുമതു വയ്യെന്നു മന്നവ! 12
ഏവം ദാനവരെച്ചുട്ട തേജസ്സാൽ ഭഗവാനുടൻ
അഗസ്ത്യനന്നരാജാവേ! തപസ്സംസിദ്ധിയുള്ളവൻ 13
ഇമ്മട്ടല്ലോനാണഗസ്ത്യൻ ചൊന്നേൻ ഞാനനഘാശയ!
ചൊൽവേൻ ഞാൻ ചൊല്ലഗസ്ത്യനും മേലെയായൊരു

[മന്നനെ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടജ്ജുനൻ നിന്നു പറഞ്ഞു വായു പിന്നെയും
രാജാവേ! കേൾ പേർപുകഴ്ന്ന വസിഷ്ഠൻതൻറെ നൽക്രിയ
ആദിത്യർ മാനസസരസ്സിങ്കൽസ്സത്രം നടത്തിനാർ
ഉള്ളാൽ വസിഷ്ഠനിൽച്ചെന്നാം തൽഗ്ഗൌരവമറിഞ്ഞുമേ 16
ദീക്ഷാകാശ്യം പൂണ്ട കണ്ട യജിയ്ക്കുമവരെത്തദാ
ഒട്ടുക്കുകൊൽവാനിച്ഛിച്ചു കുന്നൊക്കും ബലിദാനവർ 17
അവക്കട്ടത്തുണ്ടാ ബ്രഹ്മൻ വരം നല്കിയ പൊയ്കയും
ചത്തോർ ചത്തോരഞ്ചു മുങ്ങിയെങ്കിൽജ്ജീവിപ്പു ദാനവർ 18
അവർ കൈക്കൊണ്ടുഗ്രശൈലം പരിഘം മാമരങ്ങളും
നൂറുയോജനവിസ്താരമുള്ളവെള്ളം കലക്കിയും 19
പാഞ്ഞേറും വേകളൊട്ട പതിനായിരമായവർ
അവരർദ്ദിപ്പിച്ച വിണ്ണോർ ശരണംപുക്കു ശക്രനെ. 20

അവരാലാർത്തനാം ശക്രൻ ശരണംപോയ് വസിഷ്ഠനെ
അവക്കുള്ളഭയംനല്കീ വസിഷ്ഠൻ ഭഗവാനൃഷി. 21
അവർ ദുഃഖിപ്പതുമറിഞ്ഞാനുശംസ്യപരൻ മുനി
നിഷ്പ്രയാസം സ്വതേജസ്സാൽചുട്ടു മാറും ഖലിവ്രജം 22
കൈലാസം പൂകിടും ഗംഗാനദിയേവൻ തപോനിധി
ആട്ടിവ്യപ്പൊയ്കയിൽക്കോറിയതിനാൽപ്പൊട്ടി പൊയ്കയും 23
സ്വരോധംഗം ചെയ്ത നദി പിന്നെസ്സരയുവായിതേ
ഖലിമാർ ചത്തൊരാദ്ദേശം ഖലിനാടിധമായിതേ. 24
ഏവം വസിഷ്ഠൻ രക്ഷിച്ചു വിണ്ണോർകോനാദിവിണ്ണരെ
ബ്രഹ്മദത്തചരന്മാരെക്കൊന്നു ദൈത്യരെയാ മഹാൻ 25
ഇതാ വസിഷ്ഠൻറകമ്മം ചൊന്നേൻ ഞാനനഘാശയ!
ചൊൽവേൻ ഞാൻ ചൊല്ലുക വസിഷ്ഠനുംമേലൊരുമന്നനെ. 26

---

156. ദാനധർമ്മം പവനാർജ്ജുനസംവാദം അത്രിച്യവനമാഹാത്മ്യം.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടർജ്ജുനൻ നിന്നു പറഞ്ഞു വായു പിന്നെയും
മഹാത്മാവാമത്രിയുടെ കർമ്മകേമം ഹേഹയാധിപ! 1
ഘോരക്കുരിരുളിൽത്തമ്മിൽപ്പൊരുതീ ദേവദാനവർ
സോമാക്കന്മാരിലന്നേറമെയ്തു സഭ്രാനുവപ്പൊഴേ 2
പരം തമോഗ്രസ്തരവർ ഹനിയ്ക്കപ്പെട്ട ദൈത്യരാൽ
ദേവന്മാർ നൃപശാർദ്ദൂല സമം ബലികളാലഹോ 3
അസുരന്മാർ കൊന്നൊടുക്കി പ്രാണനാശംപെട്ടം സുരർ
കണ്ടു തപംചെയ്യുമത്രി വിപ്രതാപസമുഖ്യനെ 4
കോപം ശമിച്ചിന്ദ്രിയം വെന്നവനോടോതി വിണ്ണവർ
ദൈത്യന്മാരെപ്പൊയ്കമൂടി ചന്ദ്രാക്കരിരുപേരെയും 5
കൂരിരുട്ടത്തു ശത്രുക്കൾ ബാധിച്ചീടുന്നു ഞങ്ങളെ
ശാന്തികാണ്മീലിങ്ങു ഭയാൽ ഞങ്ങളെക്കാക്കുക പ്രഭോ! 6

അത്രി പറഞ്ഞു

കാക്കേണ്ടതെങ്ങിനേ,ചൊന്നാരവർ നീ ചന്ദ്രനാവുക
തമോഘ്നനാമക്കനാക ദസ്യൂഹന്താവുമാക നീ 7
എന്നുകേട്ടപ്പൊഴങ്ങത്രിയിരുന്നപോക്കുന്ന തിങ്കളായ്
സൌമ്യഭാവത്തൊടും നോക്കീ സോമാഭ പ്രിയദർശനൻ. 8
പ്രഭമങ്ങിച്ചന്ദ്രനേയുംകണ്ടു സൂര്യനെയും നൃപ!
അത്രിപ്രകാശമുണ്ടാക്കീ പോരിൽത്തന്നെറ തപസ്സിനാൽ 9
ഇരുട്ടൊഴിച്ചിട്ടുലക വെളിവാക്കീടിനാനുടൻ
സ്വതേ ജസ്സാൽസ്സുരരിപുപ്രജത്തേയും ജയിച്ചുതേ 10
അത്രിചുട്ടീടുമാ ദൈത്യന്മാരെക്കണ്ടിട്ടു ദേവകം
വിക്രമിച്ചവരേക്കൊന്നിതത്രി രക്ഷിച്ചിട്ടുന്നവർ 12
തെളിഞ്ഞു രവി വാനോക്കു രക്ഷയായ് ദൈത്യർ ചത്തുപോയ്
ചെയ്തിതത്തമതേജസ്സാമത്രിസാമർത്ഥ്യമങ്ങിനേ 13
ദ്വിജനഗ്നി തുണയ്ക്കുന്നോൻ ജപിപ്പോൻ തോലുടുപ്പവൻ
രാജഷ്! കായ്കനി തിന്നുന്നോനത്രിചെയ്തത കാണ്ക നീ 14
വിസ്തരിച്ചോതിനേൻ യോഗ്യനത്രി ചെയ്തൊരുകമ്മവും
ചൊൽവേൻ നീ ചൊല്ലത്രിയേക്കാളുമേലെയായൊരു മന്നനെ.

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടർജ്ജുനൻ നിന്നു പറഞ്ഞു വായു പിന്നെയും
രാജാവേ കേൾ മഹാത്മാവാം ച്യവനൻ ചെയ്ത കമ്മവും 15
ആശ്രമേയരൊടേറോതിച്യവനൻ ശക്രനോടുടൻ
ചൊന്നാനശ്വികളേ! വാനോരൊത്തു സോമപരാക്കണം. 16

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഞങ്ങളം വജ്രിച്ചിടുമിവർ സോമപന്മാർകളാകയോ
ഇവർ വാനോക്കൊപ്പമല്ലാ ഞങ്ങളോടിത്ര ചൊല്ലൊലാ 17
ഇച്ഛിപ്പീലശ്വിമാരൊത്തു സോമപാനം മഹാവ്രത!
വേറിട്ടെന്തോതുന്നു വിപ്ര! ചെയ്യാമാ നിൻെറ വാക്കു ഞാൻ. 18

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു

നിങ്ങളൊന്നിച്ചശ്വികളും സോമപാനം കഴിയ്ക്കണം
ഇരുപേരും സുരരിവർ സൂര്യപുത്രർ സുരേശ്വര! 19
ഞാൻ പറഞ്ഞുപടിയ്ക്കുന്നെറ വാക്കു ദേവകൾ ചെയ്യണം
ഇതുചെയ്താൽ നന്മവരും നിങ്ങൾക്കില്ലായ്കിലില്ലതാൻ. 20

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

സോമമശ്വികളൊന്നിച്ചു ഞാൻ കുടിയ്ക്കാ ദ്വിജോത്തമ!
മറവുള്ളവർ കുടിച്ചോട്ടേ ഞാൻ കുടിയ്ക്കാനൊരുങ്ങിടാ. 21

ച്യവനൻ പറഞ്ഞു

ചെയ്യില്ലാ ഞാൻ പറഞ്ഞോരു വാക്കെന്നാൽ വലസൂദന!
ഞാൻ മഥിച്ചോന്നുടെ നീ യജ്ഞേ സോമം കഴിച്ചിട്ടും. 22

വായു പറഞ്ഞു

അശ്വികൾക്കു ഹിതത്തിന്നായ് പ്പിന്നെക്കർമ്മം തുടങ്ങിനാൻ
ച്യവനൻ പിന്നെ മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു കീഴ്വന്ന ദേവകൾ 23
ആക്കർമ്മംചെയ്തതായ്കണ്ടിട്ടിന്ദ്രൻ കോപം മുഴുത്തവൻ
മഹാശൈലവുമേന്തിപ്പാഞ്ഞേറ്റു ച്യവനനോട്ടടൻ 24
വജ്രത്താൽബ്ഭഗവാനമ്മട്ടമഷ്ടാകുലലോചനൻ
അവൻ വരുന്നതായ്കണ്ടാ ച്യവനൻ തപമാണ്ടവൻ 25
വെള്ളംതെളിച്ചു വജ്രാദ്രിധരനെസ്തബ്ധനാക്കിനാൻ
ഉടനിന്ദ്രന്റെ നേർക്കുശത്രുവേ വിട്ടിതായവൻ 26
മദാഖ്യനെ ഹതാത്മാവെ വാതുറന്നോനെ മാമുനി
അവനുണ്ടായിരം പല്ലു നൂറുയോജനനീളമായ് 27
ഇരുനൂർ യോജനപ്പാടുണ്ടുഗ്രദംഷ്ട്രകളങ്ങിനേ
അവന്റെ താടിയോ മന്നിൽ വായ്മുട്ടുന്നിതു വിണ്ണിലും 28
അവന്റെ ജിഹ്വാമൂലത്തായ് മുറുമിന്നാടി ദേവകൾ
കടലിൽത്തിമിതൻ വായിൽപ്പെട്ട മത്സ്യങ്ങൾപോലവേ 29

മടന്റെ വായിലാപ്പെട്ടവാനോർ മന്ത്രിച്ചുറച്ചുടൻ
കപ്പംപൊന്നാരിന്ദ്രനോടീ ബ്രാഹ്മണന്നുവണങ്ങുക 30
സോമമശിക്കളൊന്നിച്ചു പാനംചെയ്യല്ലെന്നിയേ
വണങ്ങിച്ചെയ്തിതാശുക്രൻ ച്യവനൻ പൊന്നതങ്ങിനേ 31
ച്യവനൻ സോമപന്മാരാക്കീടിനാനാശ്വിനേയരെ
പിന്നെക്കമ്മം സംഹരിച്ചു പങ്കിട്ട മടനേ മുനി 32
പീയ്യുവാൻ ചൂതിൽ നായാട്ടിൽപ്പാനത്തിൽ സ്ത്രീജനത്തിലും
രാജാവേ!നരരീദ്ദോഷങ്ങളാൽ നാശപ്പെട്ടും ദൃഢം 33
അതിനാലിവയേ ദൂരെ വിട്ടൊഴിച്ചീടണം നരൻ
ഇതാ ഞാൻ ച്യവനന്റേയും കമ്മംപൊന്നോൻ നരാധിപ!
പൊൽവോൻ നീ പൊല്ലാത്തണനിൽമേലെയായൊരുമന്നനെ.

---

157. ദാനധർമ്മം പവനാർജ്ജുനസംവാദം കപദ്ധ്വംസം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

മിണ്ടാതങ്ങർജ്ജുനൻ നിന്നു പറഞ്ഞു വായുപിന്നെയും
കേൾക്കെടോ വിപ്രരിലെഴും മുഖ്യകർമ്മം ജനാധിപ! 1
മടവക്രുത്തിലിന്ദ്രാദിവാനോരാപ്പെട്ടതെപ്പൊഴോ
അപ്പോൾ ഹരിച്ചു ച്യവനനായവർക്കുള്ളൊരുത്തുഴിയെ 2
രണ്ടുലോകങ്ങളും പോയിക്കണ്ടു മാൽപൂണ്ടു വിണ്ണവർ
ഉഴന്നു മാന്യബ്രഹ്മാവെശ്ശരണംപുക്കിതങ്ങുടൻ. 3

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

മടവക്രുത്തിലായ് ഞങ്ങൾ നില്പൂവേ ലോകപൂജിത!
ഹരിച്ചു ച്യവനൻ ഭൂമി കപന്മാർ സ്വർഗ്ഗവും പ്രഭോ! 4

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

വിപ്രരെശ്ശരണംപൂകിൻ വിണ്ണോർകോനൊത്തു വിണ്ണരേ!
പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കിലവരെ മുന്നട്ടാം രണ്ടുലോകവും 5

ശരണംപുക്ക വിപ്രന്മാർ പൊന്നാരാരെജ്ജയിപ്പു നാം
എന്നുകേട്ടാ ബ്രാഹ്മണരോടോതീ കപരെ വെല്ലുവിൻ 6
മന്നിൽ വന്നാൽജ്ജയിയ്യുന്നുണ്ടെന്നാരപ്പോഠം ടെജാതികഠം
പിന്നൊത്തുടങ്ങീ വിപ്രന്മാർ കപന്മാർ മുടിയും ക്രിയ 7
അതുകേട്ടാക്കപെർ ധനി ദൂതനേവിട്ടു വിപ്രരിൽ
കപന്മാർ പൊന്നവിധമേ ധനി വിപ്രരൊടോതിനാൻ 8
കപന്മാരൊക്കെ നിങ്ങഠംക്കു തുല്യരെന്തീത്തുടന്നതും
വേദജ്ഞരേവരും പ്രാജ്ഞരേവരും ക്രതുയാജികഠം 9
സത്യവ്രതന്മാരൊട്ടുക്കു മുറവും ബ്രഹ്മർഷിസന്നിഭർ
അവരിൽ ശ്രീരമിയ്യുന്നു ശ്രീയേന്തീടുന്നിതായവർ 10
പാഴായ്ബ്ഭവ്യാസംഗമേല്ക്കാ പാഴായ് മാംസം ഭുജിച്ചിടാ
കത്തുമഗ്നിയിൽ ഹോമിപ്പു ഗുരുവാക്യത്തിൽ നില്പവർ 11
ഏവരും നിയതാത്മാക്കഠം ബാലക്കായ്പ്പുകിടുന്നവർ
ചെന്നാൽ മെല്ലെപ്പോകുമധർ തീണ്ടാരിയൊടിണങ്ങിടാ 12
എത്തുന്നു സപ്തർഷിയവരവണ്ണം ശ്രുതകർമ്മികഠം
ഗർഭിണീവൃദ്ധർതൊട്ടേല്ലാരുണ്ണാതായവരുണ്ടിടാ 13
പൂർവ്വാഹ്നത്തിൽക്കളിയ്ക്കാ ചെറുറങ്ങാ പകലായവർ
ഇവ മറും ഗുണംചേരും കപന്മാർകളെയെങ്ങിനേ
നിങ്ങഠം വെല്ലും പിന്തിരിപ്പിൻ പിന്തിരിച്ചാൽശ്രേഭംവരും. 14

ബ്രാഹ്മണർ പറഞ്ഞു

ജയിച്ചോളാം കപന്മാരെ വിണ്ണോരാരവർ ഞങ്ങളാം
കപർ ഞങ്ങഠംക്കു വദ്ധ്യന്മാർ ധനീ വന്നവഴിയ്യുപോ 15
ധനിപോയ്ക്കപരോടോതീ നിങ്ങഠംക്കിഷ്ടപ്പെടാ ടെജർ
അസ്മൽമേന്തിക്കപന്മാർകഠം മുറവും വിപ്രരൊടേറുതേ 16
ഉയന്നകൊടിയോടെത്തും കപരെക്കണ്ടു ഭൂസുരർ
ജ്വലിതാഗ്നികളേവിട്ടു കപന്മാരെ മുടിയ്യുവാൻ 17
വിപ്രർ വിട്ടാ വഹ്നികളോ കപരെക്കൊന്നു ശാശ്വതർ
വാനീൽക്കാറുകഠംപോലങ്ങു ശോഭിച്ചിതു ധരാധിപ! 18

വാനോർ ദാനവരെപ്പോരിൽ മുറുംചേന്നു വധിച്ചുമേ
അറിഞ്ഞില്ലാ ബ്രാഹ്മണരാക്കപരെക്കൊന്നതപ്പൊഴേ 19
അപ്പോഠംച്ചെന്നതിഃതേജസ്വി നാരദൻ ചൊല്ലിനാൻ വിഭോ!
യോഗ്യബ്രാഹ്മണർ തേജസ്സാൽക്കപരെക്കൊന്ന മാതിരി 20
നാരദൻ ചൊന്നതായ്ക്കേട്ടു നന്ദിച്ചാ വിണ്ണരൊക്കയും
പുകഴ്ത്തിനാർ ദ്വിജന്മാരെപ്പുകഴും ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരേ! 21
ആദ്ദേവകഠംക്കു വർദ്ധിച്ചു തേജോവീര്യങ്ങളങ്ങവർ
അമരത്വത്തെയുംനേടീ മുപ്പാരിൽബ്രഹ്മപൂജിതം 22
എന്നരച്ചാ വായുവോടങ്ങുത്തരം ചൊല്ലിയജ്ജുനൻ
പൂജിച്ചിട്ടു മഹാബാഹോ! കേളതും ഹേ യുധിഷ്ഠിര! 23

അജ്ജനൻ പറഞ്ഞു

ജീവിപ്പോൻ ബ്രാഹ്മണക്കായിട്ടെല്ലാങ്കൊണ്ടും സദാ പ്രഭോ!
ബ്രഹ്മണ്യൻ ബ്രാഹ്മണക്കായി നിത്യവും ഞാൻ നമിപ്പുവേൻ 24
ദത്താത്രേയപ്രസാദത്താൽ നേടിനേനീബ്വലത്തെ ഞാൻ
ലോകത്തിൽ മുഖ്യയാം കീർത്തി മഹാധർമ്മവുമേറ്റു ഞാൻ 25
അന്നോ! ബ്രാഹ്മണകർമ്മങ്ങഠം തത്വമായ് നീ പറഞ്ഞവ!
വായോ! മുഴുവനുംകേട്ടേൻ പരം പ്രയതനായ ഞാൻ. 26

വായു പറഞ്ഞു

വിപ്രരേ! ക്ഷത്രധർമ്മത്താൽക്കാത്തുകൊഠംകിന്ദ്രിയങ്ങളും
കാലാൽബ്ഭവാനഗ്രഭയം ഭുഗ്രക്കഠം വഴിപറയുമേ. 27

---

158. ദാനധർമ്മം മഹാപുരുഷമാഹാത്മ്യം.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അങ്ങെന്നമർച്ചിപ്പു രാജൻ! സംശിതവ്രതവിപ്രരേ!
ഏതുകർമ്മോദയംകണ്ടിങ്ങച്ചിപ്പിതവരേ നൃപ! 1

വിപ്രപൂജയ്ക്കുത്തമഫലം കണ്ടിട്ടാണു മഹാവ്രത!
മഹാബാഹോ! ഭവാനച്ചിപ്പുതും ചൊല്ലായതൊക്കെയും. 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഈ കേശവൻ മുഴുവനും പറഞ്ഞീടും മഹാമതി
വിപ്രപൂജയ്ക്കുള്ളഫലം ഫലംകണ്ടോൻ മഹാവ്രതൻ 3
ബലംശ്രോത്രം വാക്കുടുക്കും മനസ്സു-
മെനിയ്ക്കിപ്പോൾ ജ്ഞാനവും ശുദ്ധമല്ലാ
ഉടൻ ദേഹത്യാഗവും സമ്മതം മേ
പരംവേഗം വിട്ടുപോകുന്ന സൂര്യൻ 4
രാജാവേ! ഞാൻ മുഖ്യധർമ്മം പുരാണം
വിപ്രന്മാക്കും ക്ഷത്രിയക്കയ്യർകഠിക്കും
ശൂദ്രക്കുമുള്ളതുകേഠിപ്പിച്ചു ധർമ്മം
ശേഷംകേഠിക്കു കൃഷ്ണനോടങ്ങു പാർത്ഥ! 5
അറിഞ്ഞേൻ ഞാൻ കൃഷ്ണനെത്തത്വമോട്ടു-
മാരാണിതെന്തോ ബലമെന്നും പുരാണം
അമേയനാം കേശവൻ സംശയത്തിൽ-
ധർമ്മംചൊല്ലിത്തനിട്ടും കൌരവേന്ദ്ര! 6
കൃഷ്ണൻ സൃഷ്ടിച്ചു ഭൂമിഖംവിണ്ണുമേവം
കൃഷ്ണന്റെ മെയ്യിങ്കൽനിന്നുഴിയുണ്ടായ്
വരാഹനീ ഭീമബലൻ പുരാണൻ
ശൈലങ്ങളൊത്തീയിവൻ ദിക്കുതിർത്തു 7
ഇവന്നു കീഴംബരംവിണ്ണുനാലു-
ദിക്കുവർണ്ണംതന്നെനാലാവിദിക്കും
അവ്വർണ്ണമിസ്സൃഷ്ടിതുടർന്നതെന്നാ-
ലവൻ തീർത്തു പഴയോരജ്ജഗത്തും 8
ഇവന്റെ നാഭിയ്ക്കുളവായ് താമരപ്പൂ-
വതിങ്കലുണ്ടായമിതൌജസ്സു താനേ
ഘോരംതമസ്സുവനല്ലോ മുടിപ്പൂ
മഹാർണ്ണവം തജ്ജനംചെയ്തതത്രേ 9

കൃതത്തിങ്കൽപ്പൂണ്ണമാം ധർമ്മമത്രേ
ത്രേതാകാലേജ്ഞാനമോടൊത്തിരിപ്പൂ
ബലംപരംപാണ്ഡവ! ദ്വാപരത്തിൽ
കൃഷ്ണൻ മന്നിൽക്കലികാലത്തധർമ്മം 10
അവൻ മുന്നേ ദൈത്യരെക്കൊന്നവിട്ടി-
തവൻ സമ്രാൾപൂവ്വദേവത്വമാർന്നു
ഭ്രതങ്ങൾക്കോഭാവനനുഭൂതഭവ്യ -
നവൻജഗത്തൊക്കെയും കാത്തിടുന്നോൻ 11
സുരാനീയേ ഗ്ലാനമാംധർമ്മമപ്പോ-
ളുപ്പോൾ കൃഷ്ണൻമർത്ത്യരിൽജാതനാകും
ധർമ്മത്തിൽനിന്നിട്ടായവൻ ഭാവിതാത്മാ
പരാവരം ലോകമെല്ലാം ഭരിപ്പൂ 12
ത്യാജ്യംത്യജിച്ചസുരദ്ധ്വംസനാർത്ഥം
കായ്യാകായ്യം കാരണം പാർത്ഥ മൂവും
ചെയ്തുചെയ്യും ചെയ്തുകൊള്ളുന്നുദേവ-
നിവൻതാനാ രാഹുചന്ദ്രൻ സുരേന്ദ്രൻ 13
താൻ വിശ്വകർമ്മംതാനിവൻ വിശ്വരൂപൻ
വിശ്വംഭുജിപ്പോൻ വിശ്വസൃഗ്വിശ്വജിത്തും
താൻ ശൂലിതാൻ ശോണിതഭൂൽക്കരാള-
നദ്ദേഹത്തെപ്പുകഴ്വൂ കർമ്മബോധാൽ 14
ഗന്ധർവ്വരങ്ങപ്പരസ്സുക്കൾഭൂരി
വാനോരുമുണ്ടവനെസ്സേവചെയ്യൂ
അദ്ദേഹത്തേ രാക്ഷസന്മാർ ധരിപ്പൂ
രായസ്സോഷൻതാനവനേകൻ ജിഗീഷു 15
അദ്ദേഹത്തേ സ്തോതർ യജ്ഞേ സ്തുതിപ്പൂ
രഥന്തരേപുകഴ്വൂ സാമഗന്മാർ
മന്ത്രങ്ങളാൽ ബ്രാഹ്മണന്മാർ സ്തുതിപ്പി-
തവന്നദ്ധ്വര്യുക്കൾ ഹവ്യംകൊടുപ്പൂ
അവൻ പൌരാണബ്രഹ്മഹാന്തരസ്ഥൻ 16
മഹീസത്രംകണ്ടിതു ഭാരതാഗ്രേ
അഗ്ര്യക്രിയൻ ഗോവിനെയുദ്ധരിച്ചാൻ

വിക്ഷോഭിപ്പിച്ചഹിതൈത്യാസുരൌഘം
അദ്ദേഹത്തെശ്ശോക്കളൊത്തിന്ദ്രർ വാഴ്ത്തീ 17
ഘോഷാത്മകൻതാൻ പശുക്കൾക്കൊരീശൻ
അവനു ഭക്ഷ്യം പലമട്ടേകുമാജി-
യദ്ദേഹത്തേ വാഹനമെന്നു കാണ്മൂ
അവന്നാകാശംമന്നുവിണ്ണെന്നിതെല്ലാം 18
നില്പൂന്നു പാട്ടിൽശ്ശാശ്വതനെന്നുമേവം
കുംഭത്തിങ്കൽസ്സുരേതസ്സുണച്ചി-
തവൻ വസിഷ്ഠിയതിൽജ്ജനിച്ചൂ
അവൻ വായുവിഭവങ്ങശ്വവാജി- 19
യവൻ സുരശ്മി സവിതാവാദിദേവൻ
അവൻ വെന്നു തൈത്യരേ മുറുമെന്ന-
ല്ലവൻ നേടീ വിക്രമത്താൽ ത്രിലോകം
അവൻ പിതൃക്കൾക്കു നരാമരക്കും 20
യജ്ഞജ്ഞരായോക്കു വിതാനമത്രേ
അവൻ കാലം വേർതിരിച്ചിട്ടിപ്പി-
തൃായനം ദക്ഷിണമുത്തരംതാൻ
അവന്നു മേൽകീഴവിലങ്ങുമുണ്ടു 21
ഭ്രഭാസനംചെയ്യ ഗഭസ്തിസംഘം
അങ്ങച്ചിപ്പൂ വേദവിൽ ബ്രാഹ്മണന്മാ-
രവനെറ ഭാസ്സാൽ വിലസുന്നിതക്കൻ
മാസംതോറും യജ്ഞകൃത്തായവൻതാൻ 22
തൽപ്പാഠമേല്പുണ്ടദ്ധ്വരേ വേദവിജ്ഞർ
ത്രിനാഭിസപ്താശ്വമെഴും ത്രിധാമ-
ചക്രംവഹിപ്പോനവനെന്നു ചൊൽവൂ
തേജസ്സാന്നോൻ സർവ്വഗൻ സർവ്വസിംഹൻ 23
ഹംസൻ തമോഘ്നൻ കൃഷ്ണനെപ്പാർത്ഥവീര!
നിത്യം കത്താവെശ്ശരണംപൂണ്ടുകൊൾക
അവൻ കാട്ടിൽപ്പെട്ടതുഷ്ടൻ മഹാത്മാ-
ഖാണ്ഡവേ വിഭ്രവാം ധൂമകേതു 24

മഹാഹിരക്ഷോവിജയം കഴിച്ചു
സർവ്വം സർവ്വവ്യാപി ഹോമിച്ചു തിയ്യിൽ
അവൻ പാർത്ഥനായ് ശ്വേതമശ്വം കൊടുത്തി-
തശ്വങ്ങൾ മുറ്റുംതാൻ നടത്തിച്ചിതേകൻ 25
തേർക്കുട്ടുള്ളാത്തേരിനോ മൂന്നുചക്രം
ത്രിവൃച്ഛിരസ്സുചതുരശ്വം ത്രിനാഭി
താൻ നിർമ്മിച്ചു മന്നുവിണ്ണന്തരീക്ഷ-
മവൻ വ്യോമം തീർത്തവൻ പഞ്ചനാഭി 26
വനങ്ങൾ ശൈലങ്ങളവൻ ചമച്ചു
ഹൃഷീകേശൻ ഭ്രരിദീപ്താഗ്നി വീയ്യൻ
കടന്നുതാൻ പുഴയെല്ലാം ജിഘാംസു
വജ്രം വിട്ടും ശക്രനേത്താൻ തടുത്തു 27
അവൻ മഹേന്ദ്രൻ സ്വതനാമദ്ധ്വരത്തി-
ലേകൻ പുരാണക്കിനാൽ വിപ്രരാലേ
ഒർവ്വാസസ്സിന്നവനല്ലാതൊരാളി-
ല്ലോജസ്വിയ്യാ ഗൃഹവാസം നടത്താൻ 28
അവൻ പുരാണഷിയൊരുത്തനത്രേ
വിശ്വം ചമപ്പോനാത്മഭാവങ്ങൾ ചെയ്യോൻ
വേദങ്ങൾ വേദിപ്പിതിഹാദിദേവൻ
പുരാണനാനാവിധിയാശ്രയിപ്പൂ 29
കാമ്യം ദൈവം ലൌകികമീഫലങ്ങൾ
വിഷ്കസേനൻ മുറ്റുമെന്നോർത്തുകൊൾക
ശുക്ലജ്യോതിസ്സുക്കളീ ലോകമെങ്ങും
ലോകം മൂന്നും ലോകപന്മാർകൾ മൂന്നും 30
മൂന്നഗ്നിയും വ്യാഹൃതി മൂന്നുമെല്ലാ-
വേദങ്ങളും ദേവകീപുത്രനേകൻ
സംവത്സരംതാനൃതുവർദ്ധമാസം
മാസംതാൻ രാപ്പകൽ കാഷ്ഠാകലൈവം 31
മാത്രാമുഹൂർത്തം ലവമേവം ക്ഷണംതാൻ
വിഷ്വക്സേനൻ സർവ്വമെന്നോർത്തുകൊൾക

ചന്ദ്രാർക്കന്മാർ ഗ്രഹനക്ഷത്രതാര-
പർവ്വങ്ങളും മുറയും പരമാപ്പൌർണ്ണമാസം 32
നക്ഷത്രയോഗങ്ങളൃതുക്കളും പാർത്ഥ!
വിഷ്വക്സേനനാൽ സർവ്വമീസ്സൃഷ്ടിജാലം
രുദ്രാദിത്യന്മാർകളും വസുശചിമാരും
വിശ്വേദേവന്മാർ മരുൽസ്സാദ്ധ്യവർഗ്ഗം 33
പ്രജാപതീയദിതിദേവമാതാ-
വെല്ലാം കൃഷ്ണോൽഭ്രതർ സപ്തർഷിമാരും
താൻവായുവായ് വീശിടും വിശ്വമേവം
താനഗ്നിയായ് വെന്തിടും വിശ്വരൂപൻ 34
താൻവെള്ളമായ് മുക്കിടും മുറുമേവം
താൻ ബ്രഹ്മാവായ് വിശ്വസംഘം ചമപ്പൂ
വേദ്യം വേദിപ്പോനങ്ങു വേദ്യം വിധാനം
വിധേയത്തെസ്സംശ്രയിപ്പോനുമേവം 35
ധർമ്മം വേദം ബലമെല്ലാറ്റിൽ മുറും
ചരാചരം കേശവനെന്നു കാണുക
ജ്യോതിർഭ്രതൻ പരമൻ മുന്നമിയ്യാറും
പ്രകാശിപ്പൂ പ്രഭയാൽ വിശ്വരൂപൻ 36
ജലംതീർത്തീസ്സർവ്വഭൂതാത്മയോനി
മുന്നം സൃഷ്ടിച്ചു മുറുമീക്കണ്ടവിശ്വം
ഋതുൽപ്പാതം പലമട്ടത്തുതങ്ങും
മേഘംമിന്നൽപ്പിണരൈരാവതംതാൻ 37
മുറും സർവ്വസ്ഥാവരജംഗമങ്ങൾ
വിശ്വാത്മാവീ വിഷ്ണുവെന്നോർത്തുകൊൾക
വിശ്വാവാസൻ നിർഗ്ഗുണൻ വാസുദേവൻ
സങ്കർഷ്ണൻ ജീവനെന്നും കഥിപ്പൂ 38
പരം പ്രദ്യുമ്നനനിരുദ്ധൻ ചതുർത്ഥ-
നിവക്കാജ്ഞാപകനാണാത്മയോനി
അബ്ജായിവൻ പങ്കജനോപപന്നം
സങ്കോദനം ചെയ്വു വിശ്വം ചമപ്പോൻ 39

പിന്നൊച്ചമച്ചു ഭ്രമിവായുക്കളേയും
വ്യോമം ജ്യോതിസ്സും ജലവും പാത്ഥ! പിന്നെ 40
ചരാചരം നാലുമറുള്ള ലോക-
മിതീവിധംതാൻ ചമച്ചിട്ടുപിന്നെ
ഭ്രവേത്തിത്തുപഞ്ചഭീജാഢ്യയെത്താൻ
ദ്യോവീഭ്രവിൽച്ചെക്കുമേ ഭ്രരിവാരി 41
അവൻതീത്നാനീജജഗത്തിങ്കു രാജൻ
ജീവിപ്പിപ്പൂ സ്വാത്മനാ സ്വാത്മയോനി
പിന്നൊദ്ദേവാസുരമത്ത്യഷ്ടിലോകം
പിതൃപ്രജാജാലവുമപ്രകാരം 42
കുട്ടിച്ചേത്തീവിവിധപ്രാണിവർഗ്ഗം
മുറും പരംഭ്രതനാഥൻചമപ്പോൻ
ശുഭാശുഭം സ്ഥാവരജംഗമംതാൻ
വിഷ്വക്സേനാൽ മുറുമെന്നോത്തുകൊഠാക 43
ഇന്നുള്ളതിങ്ങിനിയുണ്ടാവതുംതാൻ
മുറും പരം കേശവനെന്നുകാണുക
അന്തത്തിങ്കിൽ പ്രാണികഠാക്കുള്ളമൃത്യു
സാക്ഷാൽക്കൃഷ്ണൻശാശചതൻധർമ്മവാഹൻ 44
കഴിഞ്ഞതും നാമറിയാതുള്ളതുംതാൻ
വിഷ്വക്സേനൻമുറുമെന്നോത്തുകൊഠാക.
പ്രശസ്തമുലകിൽപ്പുണ്യമെന്തെന്തുണ്ടോ ശുഭാശുഭം
അതചിന്ത്യം കേശവൻതാൻ വിപരീതമതിൽപ്പരം. 45
ഇമ്മട്ടുള്ളോൻ കേശവനത്രപോരാ
നാരായണൻതാൻ പരമവ്യയൻതാൻ
മധ്യാദ്യന്തത്തോടുനില്ലുംജഗത്തിൽ
കഴിച്ചിലോർപ്പോക്കൽഭവനവ്യയൻതാൻ. 46

159. ദാനധർമ്മം ദുഷ്പ്രാപമോക്ഷം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ലു ബ്രാഹ്മണപൂജയ്ക്കു ഫലത്തെമധുസൂദന!
ഇക്കാര്യമറിവോനങ്ങെന്നാരിയുന്നു പിതാമഹൻ 1

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

സശ്രദ്ധം കേൾക്കരാജാവേ! ദ്വിജക്ഷേത്രതപ്തഭ!
കുരുസത്തമ! തത്വത്താൽ ഞാൻ ചൊല്ലുന്നു ഗുണങ്ങളേ 2
മുന്നാം ഞാനാദ്വാരകയിൽ വാഴുമ്പോൾകുരുനന്ദന!
പ്രദ്യുമ്നൻ ബ്രാഹ്മണർ ചൊടിപ്പിച്ചോൻ ചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ 3
വിപ്രരിൽപ്പൂജകൊണ്ടെത്തുഫലമാം മധുസൂദന!
ഈശ്വരത്വമവക്കെന്താണീലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 4
എന്നും വിപ്രരെയർച്ചിച്ചാൽഫലമെത്തുണ്ടു മാനദ!
ഇതെല്ലാം വെളിവായ്ചൊല്ലു പെരുത്തുണ്ടിങ്കു സംശയം 5
എന്നാപ്രദ്യുമ്നനെന്നോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ മറുത്തു ഞാൻ
ഉത്തരംചൊന്നതുവ്വീശ! സശ്രദ്ധംകേട്ടുകൊൾക നീ 6
വിപ്രപൂജയ്ക്കുള്ളഫലം രൌഗ്മിണേയ! ധരിയ്ക്ക നീ
ഇവരോ സോമരാജാക്കൾ സുഖദുഃഖപ്രഭക്കളാം 7
ഈലോകത്തും രൌഗ്മിണേയ! ശരിയ്ക്കുണ്ണീപരത്തിലും
ബ്രാഹ്മണപ്രഭവം സൌമ്യം മിന്തിപ്പാനില്ലെനിയ്ക്കിതിൽ 8
വിപ്രപൂജയിലായുസ്സു കീർത്തിപാരം യശോബലം
ലോകം ലോകേശ്വരന്മാരും മുറും ബ്രാഹ്മണപൂജകർ 9
ത്രിവർഗ്ഗത്തിങ്കൽ മോക്ഷത്തിൽ യശശ്രീരോഗശാന്തിയിൽ
ദേവതാപിതൃപൂജയ്ക്കും നമുക്കീച്ച ദ്വിജർ 10
എന്നാലാദരിയായെന്നോ ഈശനെന്നോത്തുവത്സ! ഞാൻ
മഹാബാഹോ മന്യുവൊക്കാ നിനക്കേതും ദ്വിജേന്ദ്രരിൽ 11
ബ്രാഹ്മണന്മാർ മഹൽഭൂതമീലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും
ക്രുദ്ധർ മുറുംഭസ്മമാക്കും വിശ്വംപ്രത്യക്ഷദർശികൾ 12

വേറേലോകങ്ങൾ സൃഷ്ടിയ്ക്കും ലോകപാലരെയും ശരി
നന്മചെയ്കില്ലവരിലെന്നാമോ തേജസ്സിയന്നവർ 13
ഉണ്ണീ! വാണാനൻഗൃഹത്തിൽ ബ്രാഹ്മണൻ ഹരിപിംഗളൻ
ചീരാംബരൻ വിലപദണ്ഡി താടിനീണ്ടോൻ കൃശൻ മഹാൻ 14
നീളംകൂടും മത്സ്യരേക്കാൾ മന്നിലൊട്ടേറെ നീണ്ടവൻ
ദിവ്യമാനുഷലോകങ്ങൾ മുറുമേ ചുറ്റിനാനവൻ 15
സഭാമതപരഭാഗങ്ങൾതോറുമീഗ്ഗാഥ പാടുവോൻ
ദൃഷ്ട്വാസോവിപ്രനെഗ്ഗൃഹത്താരുണ്ടച്ചിച്ചിരുത്തുവാൻ 16
പെരുകുറത്തിലും സർവ്വജീവിയിൽക്കോപിയാണവൻ
ഞാൻ പൊല്ലുമീവാക്കു കേട്ടിട്ടാരുണ്ടേകാനിരിപ്പെടം 17
പാപ്പിയ്ക്കുമാരെന്നെയവർ കോപിപ്പിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുമോ
ആദരിപ്പിലാരുമെന്നിട്ടുപാപ്പിച്ചിതന്നു ഞാൻ 18
അവനുണ്ണും പെരുത്തേറെസ്സഹസ്രാന്നമൊരിയ്ക്കലേ
ഒരിയ്ക്കൽ സല്പമുണ്ടീടും പിന്നെഗ്ഗൃഹമണഞ്ഞിടാ 19
അകാരണം ചിരിച്ചീടും കരഞ്ഞീടുമകാരണം
വയസ്സിന്നവനോടൊത്തോനില്ല മന്നിലൊരുത്തനും 20
പിന്നൊത്തൻ പാപ്പിടംപുക്കു പരം മെത്തവിരിപ്പുകം
ചമഞ്ഞ കന്യകളെയുംചുട്ടു വീണ്ടും ഗമിയ്ക്കയായ് 21
പിന്നെയെന്നോടോതി വീണ്ടുമാമഹർഷി ശിതവ്രതൻ
കൃഷ്ണ! പായസമുണ്ടീടാൻ മോഹമുണ്ടെന്നു സത്വരം 22
അപ്പൊഴേ ഞാനുള്ളറിഞ്ഞു ഗൃഹത്തിങ്കൽജ്ജനങ്ങളേ
മുറുമന്നങ്ങൾ പാനങ്ങൾ ഭക്ഷ്യങ്ങൾ പലമാതിരി 23
വെച്ചുണ്ടാകിയിരിയ്ക്കേണമെന്നോൽപ്പിച്ചിതു മുന്നമേ
ഒലയ്ക്കും പായസമുടൻ തന്നേ കൊണ്ടുക്കൊടുത്തു ഞാൻ 24
അതുണ്ടിട്ടായവനുടൻ പിന്നെയെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
മേലൊക്കെപ്പായസംവേഗം തേച്ചുകൊണ്ടീടുകെന്നവൻ 25
ആലോചിയ്ക്കാതതുടനെയവ്വണ്ണംതന്നെ ചെയ്തു ഞാൻ
ആയിച്ചിൽകൊണ്ടുമേൽ മുറും പൂശിനേൻ ഞാൻ ശിരസ്സിലും
അപ്പോൾകണ്ടാനടുത്തായ് നിന്നമ്മയെശ്ശോഭനാസ്യയേ
പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടവളെയുമവൻ തേപ്പിച്ചു പായസം 27

പായസം തേച്ചോരവളെത്തേരിൽപ്പൂട്ടിയുടൻ മുനി
ആത്തേരിലേറിട്ടെൻ ഗേഹം വിട്ടായവനിറങ്ങിനാൻ 28
തീപ്പോലാളും ദ്വിജൻ ധീമാൻ രഥാശ്വത്തെക്കണക്കിനെ
ചമ്മട്ടികൊണ്ടു ഞാൻകാണ്കെത്തച്ചു രുഗ്മിണിബാലയേ 29
എനിയ്ക്കുണ്ടായീലചെറു മീഷ്യയാൽദുഃഖമപ്പൊഴേ
അവണ്ണം രാജമാഗ്രത്താൽപ്പുറത്തേയ്ക്കുണ്ടു യാത്രയായ് 30
അതത്യാശ്ചര്യമേ കണ്ടു ദാശാർഹരഥമന്യവാൽ
മെല്ലെപ്പുറത്താരവിടെച്ചിലർ തമ്മിൽവിളിച്ചു താൻ 31
വിപ്രരായ്ത്തന്നെതിരേണം മറു ജാതിയിലാകൊലാ
മറാരീത്തേരിലേറീട്ടു ജീവിച്ചീടും പുമാനിഹ 32
ആശീവഷവിഷം തീക്ഷ്ണമതിലും തീക്ഷ്ണനാം ദ്വിജൻ
ബ്രഹ്മാശീവിഷദഗ്ധനു മികിത്സിപ്പവനില്ലൊരാൾ 33
ദുഷ്ടനാമവൻപോകെ വഴിയ്ക്കിടറി രുഗ്മിണി
പൊറുത്തില്ലതുമാ ശ്രീമാനുടനോടിച്ചു പിന്നെയും 34
പരം പൊടിച്ചുത്തേർവിട്ടു താഴേചാടിയുമാ ദ്വിജൻ
കാൽനടയ്ക്കുരാപ്പഥത്താലേ തെക്കുനോക്കീട്ടു പാഞ്ഞുപോയ് 35
ഉൽപ്പഥംവഴി പാഞ്ഞീടും ദ്വിജനേപ്പിന്തുടർന്നു ഞാൻ
അമ്മട്ടു പായസംതേച്ചോൻ ഭഗവൻ തെളികെന്നുമായ് 36
പിന്നെനോക്കീട്ടു തേജസ്വി വിപ്രനെന്നോട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
കൃഷ്ണ! ക്രോധംജയിച്ചു നി സ്വഭാവത്താൽ മഹാഭുജ! 37
നിനക്കു തെറ്റൊന്നിവിടെ ഞാനും കണ്ടില്ല സുവ്രത!
ഗോവിന്ദ! ഞാൻ പ്രസാദിച്ചേൻ വരംവാങ്ങ യഥേഷ്ടമേ 38
ഞാൻ പ്രസാദിച്ചതിനുണ്ണീ! ഫലംകാണ്ക യഥാവിധി
ഏതു ദേവമനുഷ്യർക്കിങ്ങനാത്തിൽക്കാംക്ഷയൊക്കുമോ 39
അന്നത്തിലാം പോലവയ്ക്കു നിന്നിൽഭാവം ഭവിച്ചിടും
പുണ്യലോകംതോറുമത്ര കീർത്തിയുണ്ടാം നിനക്കെടോ 40
മുപ്പാരിലെത്രയായീടിൽ മെച്ചം നേടീടുമേ ഭവാൻ
ഏവയ്ക്കുംനീ സുപ്രിയനായ് ഭവിച്ചീടും ജനാർദ്ദന! 41
ഉടച്ചതും ചുട്ടതുഞാനീ നിൻമുതൽ മുടിച്ചതും
എല്ലാമവണ്ണമേ കാണും മെച്ചമായിജ്ജനാർദ്ദന! 42

ഇങ്ങീമെയ്യിൽപ്പൂശിയതിങ്ങില്ലയോ മധുസൂദന!
അതിനാൽ മൃത്യുഭയമില്ലിച്ചിയ്ക്കുംവരെയച്യുത! 43
എന്താണുണ്ണീ! കാലടികാം രണ്ടിലുംപൂശിടാഞ്ഞു നീ
ഇതെനിയ്ക്കിഷ്ടമില്ലെന്നും നന്ദിച്ചെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ 44
അതുകേട്ടെന്റെ മെയ്നോക്കിയപ്പോൾ ശ്രീയാണ്ടു കണ്ടു ഞാൻ
പ്രീതൻ രുഗ്മിണിയോടോതീ സുസ്മേരമെച്ചമാം പുകൾ 45
പാരിൽ മെച്ചം കീർത്തിയുംനീ ശോഭനേ! നേടുമേറവും
ജരയുംരോഗവും വൈവർണ്ണ്യവും ഭാമിനി! നിൻറെ മേൽ 46
തട്ടില്ല നീ പുണ്യഗന്ധകൃഷ്ണാരാധനചെയ്തിടും
കേശവനുള്ള പതിനാറായിരം ഭാര്യമാർകളിൽ 47
വരിഷ്ഠയായ് കേശവൻറെ സാലോക്യം നീയണഞ്ഞിടും
നിന്നമ്മയോടേവമോതിപ്പിന്നെയെന്നോടുമോതിനാൻ 48
ദുർവ്വാസാവതിതേജസാ പോകമ്പോളഗ്നിസന്നിഭൻ
നിനക്കൊക്കട്ടെയീബുദ്ധിയെന്നും കേശവ! വിപ്രരിൽ 49
എന്നരച്ചവനങ്ങുണ്ണീ മറഞ്ഞാനുടനപ്പൊഴേ
അവൻ മറഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ ശുദ്ധമാം വ്രതമേറ്റു ഞാൻ 50
പ്രഭോ! ബ്രാഹ്മണനെന്തോതുമതു ഞാൻ ചെയ്യുമെന്നു താൻ
ഉണ്ണീ! ഞാനീവ്രതങ്കൊണ്ടു നിന്നമ്മയൊടുമൊത്തുടൻ 51
പിന്നെപ്പരമഹർഷ്തോടൊത്തുടൻ ഗൃഹമേറിനേൻ
ഗൃഹംപുക്കപ്പൊഴേകണ്ടേൻ പുത്തനായ്ത്തന്നെയൊക്കെ ഞാൻ
ഉണ്ണീ! വിപ്രൻ തച്ചുടച്ചു വിട്ടതുംചുട്ടതുംശരി
അപ്പൊഴൊക്കെപ്പുത്തനായ്ക്കണ്ടാശ്ചര്യപ്പെട്ടുപോയി ഞാൻ 53
എന്നും മനസ്സാൽ ദ്വിജരെപ്പൂജിച്ചേൻ രുഗ്മിണീസുത!
എന്നേവമാരൌഗ്മിണേയൻ ചോദിയ്ക്കുബ്ഭരതർഷഭ! 54
ദ്വിജമുഖ്യൻറെ മാഹാത്മ്യമന്നിതൊക്കെയുമോതിനേൻ
അവ്വണ്ണമങ്ങും കൌന്തേയ! വിപ്രരെസ്സതതം പ്രഭോ! 55
പൂജിയ്ക്കുയോഗ്യരേനിത്യം വാക്കാൽദ്ദാനങ്ങളാലുമേ
ഏവം ഫലംനേടി വിപ്രപ്രസാദത്തിങ്കൽനിന്നു ഞാൻ
ഭീഷ്മരെന്നിൽച്ചൊന്നതെല്ലാം നേരാണു ഭരതർഷഭ! 56

160. ദാനധർമ്മം ഈശ്വരപ്രശംസ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ദുർവ്വാസാവിൻ പ്രസാദത്താലന്നു നീ മധുസൂദന!
നേടിയില്ലല്ലി വിജ്ഞാനമതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ 1
ആയവന്റെ മഹാഭാഗ്യം മഹാത്മാവിന്റെ പേർകളും
തത്ത്വമായറിവാൻ മോഹം സർവ്വും ബുദ്ധിമത്തമ! 2

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിന്നോടു പറയാം കപട്ടിയ്ക്കു വണങ്ങി ഞാൻ
രാജാവേ! ഞാൻ നേടിയതും യശസ്സാർജ്ജിച്ചതും ശരി 3
കാലത്തെഴുന്നേറു ശുദ്ധൻ ചൊല്ലാറുണ്ടു ധരാപതേ!
കൈക്കൂപ്പിശ്ശതമൃഗ്യമതുചൊൽവതു കേൾക്ക നീ 4
തപോനന്ത്തിൽത്തപോരാശിയതുതീർത്തു പ്രജാപതി
ശങ്കരൻതാത!സൃഷ്ടിച്ചു ചരാചരജനങ്ങളേ 5
മഹാദേവനുമേൽ ഭ്രതമൊന്നുമില്ലാ ധരാപതേ!
മുപ്പാരിലിങ്ങു ഭ്രതങ്ങൾക്കൊക്കെ പ്രവരനാണവൻ 6
മഹാത്മാവിന്റെ മുമ്പിട്ടുനില്ക്കാനാവില്ലൊരുത്തനും
അവനുകിടയായിട്ടിങ്ങൊന്നും മുപ്പാരിലല്ലെടോ 7
ചൊടിച്ചവന്റെ ഗന്ധത്താൽപ്പോലും പോരിലരാതികൾ
ബോധംകെട്ടും മത്തമട്ടായ് വിറച്ചീടും പതിച്ചിടും 8
അവന്റെ ഘോരനിനദമിടിനാദത്തിനൊപ്പമായ്
കേട്ടാൽ വിറയ്ക്കും ഹൃദയമടരിൽദ്ദേവകൾക്കുമേ 9
പിനാകി ക്രുദ്ധനായ് ഘോരരൂപംപൂണ്ടാരെനോക്കുമോ
സുരരെന്നല്ല സുരരും പാരിൽ ഗന്ധർവ്വനാഗരും 10
ഭവൻചൊടിയ്ക്കിൽസ്സുഖമേല്ക്കില്ലല്ലോ ഗ്രഹപൂകിലും
ദക്ഷപ്രജാപതിയജിച്ചീടും യജ്ഞം നടക്കവേ 11
ചൊടിച്ചെയ്തിതു യജ്ഞത്തെ നിർഭയം ഭവനപ്പൊഴേ
വില്ലാലമ്പു വലിച്ചെയ്ത ഘോരമാത്തിടിനാനവൻ 12

അവക്കു ശമ്മമില്ലെങ്കു ശാന്തിവാനോർ വിഷണ്ണരായ്
ഉടനെയ്ത്തേൽക്കവേ യജ്ഞം പൊടിയ്ക്കുപെ മഹേശ്വരൻ 13
ആജ്യാതലസ്ഥനങ്കൊണ്ടേ ലോകരൊട്ടുക്കുഴന്നുപോയ്
അവശപ്പെട്ടുഹേ പാത്ഥ! വിഷാദിച്ചു സുരാസുരർ 14
കലങ്ങിപ്പോയ് വെള്ളമങ്കു കലുങ്ങിപ്പോയി ഭ്രമിയും
അലിഞ്ഞുപോയ് പർവ്വതങ്ങളം തകർന്നു ദ്യോവശേഷവും 15
കൂരിരുട്ടാണ്ടു ലോകങ്ങളം മറഞ്ഞു തെളിയാതെയായ്
ജ്യോതിഷ്കാസ്സുകളും പോയി സൂര്യനോടൊത്തു ഭാരത! 16
ഏറ്റം പേടിച്ചുടൻ ശാന്തിചെയ്തു സപ്തർഷ്യയ്നങ്ങളും
ഋഷിമാർ സർവ്വജീവിയ്ക്കും തനിയ്ക്കും ഹിതകാംക്ഷികളം 17
ഉടൻ ദേവകളിൽപ്പാഞ്ഞു രുദ്രൻ രൌദ്രപരാക്രമൻ
ക്രുദ്ധൻ ഭഗന്റെ നേത്രങ്ങളുവൻ തല്ലിക്കൊഴിച്ചുതേ 18
പൂഷാവിൻ നേക്കു പാഞ്ഞേറ്റം പാദങ്കൊണ്ടു പൊടിച്ചവൻ
പുരോഡാശം കഴിപ്പോന്റെ പല്ലും തല്ലിക്കൊഴിച്ചുതേ 19
അപ്പോളംശുകരനെക്കുപ്പീ വിറച്ചുംകൊണ്ടു ദേവകളം
വീണ്ടും തൊട്ടുത്തിതാ രുദ്രൻ ദീപ്തം നിശിതമാം ശരം 20
രുദ്രന്റെ വിക്രമം കണ്ടുപേടിച്ചൃഷികളം വിണ്ണരും
പരം പ്രസാദിപ്പിച്ചാരാശ്വസ്തനേ വിബുധോത്തമർ 21
ജപിച്ചു ശതരുദ്രീയം വിണ്ണോർ കൈകുപ്പിയപ്പൊഴേ
വിദേശന്മാർ പുകഴ്ത്തുമ്പോളം പ്രസാദിച്ചു മഹേശ്വരൻ 22
രുദ്രനു ഭാഗം യജ്ഞത്തിൽ വിശേഷാൽ വെച്ചിതായവർ
ശരണം പൂകയുംചെയ്തരാജാവേ! പേടിയാൽസ്സുരർ 23
കൂട്ടിച്ചേത്തിതു യജ്ഞത്തെപ്പിന്നെസ്സന്തുഷ്ടനാമവൻ
ഹരിച്ചുകൊണ്ടാനെന്തെല്ലാമതങ്ങുണ്ടാക്കി വീണ്ടുമേ 24
വിണ്ണിൽപ്പുണ്ടുണ്ടുവീര്യംപൂണ്ടസുരന്മാക്കുപുരം
ഇരുമ്പാലുംവെള്ളിയാലും പിന്നെസ്വർണ്ണത്തിനാലുമേ 25
സർവ്വായുധങ്കൊണ്ടമവവെല്ലാനായിലവാസവൻ
മുറുമാത്തിപ്പെട്ടവാനോർ ശരണംപുക്കുരുദ്രനേ 26
പരംചൊല്ലീ മഹാത്മാക്കളം മുറുമൊന്നിച്ചു ദേവകളം
രുദ്ര! രൌദ്രങ്ങളാംകർമ്മംതോറുമെല്ലാപ്പുരുക്കളും 27

പുരത്തോടും കൊല്ലിവരെലോകം കാക്കുകമാനദ!
എന്നുകേട്ടവനേറോതീവിഷ്ണുവെശ്ശരമാക്കിയും 28
അഗ്നിയേമുനയാക്കീട്ടയമനേപ്പംഖമാക്കിയും
വേദമൊട്ടുക്കുവില്ലാക്കി ഞാണായ്സ്സാവിത്രിയേയുമേ 29
ബ്രഹ്മാവിനെസ്സൂതനാക്കിവിനിയോഗിച്ചുമാറുമേ
ആത്രിപവ്വത്രിശല്യത്താലവഭേദിച്ചിതായവൻ 30
ആദിത്യകാലാഗ്നിതേജസ്സിയന്നോരു ശരത്തിനാൽ
ആദ്ദൈത്യരേപ്പുരത്തോടും രുദ്രൻചുട്ടിതു ഭാരത! 31
അവനേമടിയിൽപ്പഞ്ചശിഖനായ്ക്കണ്ടുബാലനായ്
പരീക്ഷയ്ക്കായ്വേണ്ടിയുമയിതാരെന്നപ്പൊളോതിനാം 32
അസൂയിയ്ക്കുന്നദേവേന്ദ്രൻ വജ്രത്താൽ പ്രഹരിയ്ക്കുവേ
സ്തംഭിപ്പിച്ചവൻ വജ്രമേന്തുംപരിഘോപമമാഭുജം 33
അറിഞ്ഞില്ലാദേവകളുമവനേഭവനേശനേ
പ്രജാപതികളും മുറുമീശ്വരങ്കൽ വിമൂഢരായ് 34
പിന്നെധ്യാനിച്ച ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാവാത്തിശവിയ്യനേ
ശ്രേഷ്ഠൻ താനിവനെന്നും കണ്ടങ്ങുകൂപ്പിയുമേശനെ 35
പ്രസാദിപ്പിച്ചിതുമയെരുദ്രനേയും പരംസുരർ
വലാരിയ്ക്കുള്ള കയ്യപ്പോൾമുമ്പിലുള്ളവിധത്തിലായ് 36
അവൻ ബ്രാഹ്മണനായിട്ടു ദുർവ്വാസാവായവിയ്യവാൻ
എൻഗൃഹത്തിൽ ദ്വാരകയിലേറെക്കാലം വസിച്ചതാം 37
വിപ്രകാരങ്ങളും ചെയ്താനെൻഗൃഹത്തിൽപ്പലേതരം
സുദുസ്സഹങ്ങളവയുമൌദാര്യത്താൽ ക്ഷമിച്ച ഞാൻ 38
അവൻ രുദ്രൻ ശിവൻ വഹ്നിസവ്വൻതാൻസവ്വജിത്തവൻ
അവനിന്ദ്രൻ വായുവവൻ വിദ്യുത്തശനികളാണവൻ 39
അവൻതാൻ ചന്ദ്രനീശാനൻ സൂയ്യൻ വരുണനാണവൻ
കാലനങ്ങനേകൻമൃത്യുതമസ്സുംപിന്നെരാപ്പകൽ 40
മാസാർദ്ധമാസങ്ങളൃതുസന്ധ്യവത്സരമാണവൻ
അവൻ ധാതാവിധാതാവു വിശ്വകർമ്മാവു വിശ്വഗൻ 41
ഗ്രഹനക്ഷത്രങ്ങളവൻതാൻ ദിക്കുകളും വിദിക്കുകളും
വിശ്വമൂത്തിയമേയാത്മാഭഗവാൻ പരമദ്യുതി 42

ഒന്നായ് രണ്ടായ്പ്പലതുമായ് നിന്നീടുന്നവനാണവൻ
നൂറായിരമായ്പ്പിന്നെ നൂറായിരവുമായിയും 43
ഇമ്മട്ടുള്ളോൻ മഹാൻ ദേവൻ ഭഗവാനജനേറെയും
ഗുണങ്ങളെപ്പറഞ്ഞീടാൻ പറവാനാണ്ടുകൊണ്ടുമേ 44

161. ദാനധർമ്മം മഹേശ്വരമാഹാത്മ്യം.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

മഹാത്മാവിൻ മഹാഭാഗ്യം മഹാബാഹോ യുധിഷ്ഠിര!
രുദ്രനു ബഹുരൂപനു ബഹുനാമനു കേൾക്ക നീ 1
ചൊൽവൂ മഹാദേവനഗ്നി സ്ഥാണുവെന്നും മഹേശനേ
ഏകാക്ഷൻ ത്ര്യംബകൻ വിശ്വരൂപൻതാൻ ശിവനെന്നുമേ 2
ആദ്യേവനോ രണ്ടുമൂർത്തി വേദജ്ഞ ദ്വിജർ കാണ്മതാം
ഘോരയൊന്നൊന്നു ശിവയുമാമൂർത്തികൾ പലേതരം 3
ഉഗ്രയാകും ഘോരമൂർത്തിയഗ്നി വിദ്യുത്തു ഭാസ്കരൻ
ഇവനേറ ശിവയാം സൌമ്യമൂർത്ത ധർമ്മജലം ശശി 4
അവനേറയാത്മാവിനഗ്നിയജ്ഞം സോമനൊരജ്ഞമാം
ഇവനേറ ശിവയാംമൂർത്തി ബ്രഹ്മചര്യം പരിയ്ക്കയാം 5
ഇവനേറ ഘോരയാം മൂർത്തി വിശ്വത്തേസ്സംഹരിയ്ക്കുമേ
ഈശ്വരത്വാൽ മഹത്വത്താലിവനത്രേ മഹേശ്വരൻ 6
ദഹിപ്പിപ്പോൻ തീക്ഷ്ണനഗ്രൻ പ്രതാപിയവനാകയാൽ
മാംസശോണിതമജ്ജാദനാകയാൽ രുദ്രനാണുപോൽ 7
മഹാൻ വാനോരിൽ വിഭയം മഹത്ത്വമുക കാരണം
മഹാവിശ്വംകാക്കയാലും മഹാദേവനവൻ മതം 8
അവനു ധൂമ്രരൂപത്വങ്കൊണ്ടു ധൂർജ്ജടിയെന്നുപേർ
സർവ്വകാമങ്ങളാൽസ്സർവ്വമാരെ വായ്പിപ്പതുണ്ടവൻ 9
മനുഷ്യരേശ്ശിവം കാംക്ഷിച്ചതിനാൽശ്ശിവനാണവൻ
ദഹിപ്പിപ്പൂ മേലെനിന്നു നരപ്രാണങ്ങളേസ്ഥിരൻ 10

സ്ഥിരലിംഗൻ വൻനിത്യനതിനാൽ സ്ഥാണുവാണുപോൽ
ഇവനു പലതാം രൂപം ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിപ്പതും 11
ചരാചരജഗത്തെല്ലാം ബഹുരൂപനതാണവൻ
അവങ്കൽ വിശ്വദേവന്മാർ വിശ്വരൂപനതാണവൻ 12
സംവത്സരാക്ഷൻ പിന്നെയയുതാക്ഷൻ സർവ്വതാക്ഷനാം
ചക്ഷുസ്സിലുണ്ടാം തേജസ്സു ചക്ഷുസ്സിന്നില്ലൊരന്തവും 13
നിത്യം പശുക്കളേക്കാപ്പിതവയൊത്തു രമിയ്ക്കയാം
അവയ്ക്കധിപനാണെന്നാലതിൽപ്പശുപതിസ്മൃതൻ 14
ഇവന്റെ ലിംഗമോ നിത്യബ്രഹ്മചര്യത്തിൽനില്പതാം
പൂജിപ്പു ലോകരിവനെ മഹാത്മാവിന്നിതോപ്രിയം 15
മഹാത്മാവിൻ വിഗ്രഹമോ ലിംഗമോ പൂജചെയ്യുവൻ
ലിംഗം പൂജിപ്പവൻ നിത്യം മഹിതശ്രീയണഞ്ഞിടും 16
ഋഷിദേവകൾ ഗന്ധർവ്വരപ്സരസ്ത്രീകളും ശരി
ലിംഗത്തെത്തന്നെ പൂജിപ്പു പരമാർത്ഥമുഖസ്ഥിതം 17
അതിനേപ്പൂജചെയ്തീടിൽ മോദിച്ചീടും മഹേശ്വരൻ
സുഖംനല്കും പ്രീതചിത്തൻ ഭക്തർക്കാപത്സഖൻ ഭവൻ 18
ശ്മശാനങ്ങളിലിദ്ദേവൻ പാർക്കുന്നു പൂട്ടെരിപ്പവൻ
ആ സ്ഥലത്തു യജിപ്പോർകൾ വിരസ്ഥാനനിഷേവികൾ 19
വിഷയസ്ഥൻ മൃത്യുവവൻ പ്രാണികൾക്കു ശരീരഗൻ
പ്രാണാപാനൻ ദേഹികൾക്കു ദേഹഗൻ വായുവാണവൻ 20
അവന്റെ ഘോരരൂപങ്ങൾ ദീപ്തങ്ങൾ പല മാതിരി
പൂജിപ്പതുണ്ടു ലോകത്തിലറിവൂ വിപ്രർ പണ്ഡിതർ 21
നാമങ്ങളുണ്ടു വാനോരിൽപ്പൊരുളൊത്തിവനേയെയും
വിവരിപ്പു ബഹുതരത്താൽ വിദ്വത്പാൽക്കമ്മവൃത്തിയാൽ 22
വേദത്തിലറിവൂ വിപ്രർ ശതരുദ്രിയമുത്തമം
വ്യാസപ്രോക്തം മഹാത്മാവിന്നുപസ്ഥാനവുമാണതും 23
പ്രദാതാസർവ്വലോകർക്കും മഹത്താം വിശ്വമെന്നുമാം
ജ്യേഷ്ഠത്തനിവൻ താനെന്നുരപ്പൂ ബ്രാഹ്മണർഷികൾ 24
ദേവകൾക്കാദിമനിവൻമുഖാൽ സൃഷ്ടിച്ചു വഹ്നിയേ
നാനാവ്രതങ്ങളാൽരുദ്രപ്രാണോത്സർഗ്ഗം കഴിയ്ക്കുമേ 25

വിടാശരണ്യൻ ശരണാഗതരേപ്പുണ്യവാനിവൻ
ആയുസ്സാരോഗ്യമൈശ്വര്യം വിത്തം കാമങ്ങളേറെയും 26
അവൻ മനുഷ്യക്കേകീടുമവൻ വീണ്ടും ഹരിച്ചിടും
ഇന്ദ്രാദി വാനോർകളിലുമിവനൈശ്വര്യമുണ്ടുപോൽ 27
മറ്റാരിന്നാം നന്മതിന്നയ്യോരുക്കമവനെപ്പൊഴും
ഐശ്വര്യത്താലെ കാമങ്ങൾക്കീശ്വരൻതന്നെയാണുപോൽ 28
മഹേശ്വരൻ മഹാലോകങ്ങൾക്കൊരീശ്വരനാണവൻ
പലമട്ടുള്ള രൂപങ്ങൾകൊണ്ടു വിശ്വംനിറഞ്ഞവൻ
ആദ്യദേവനുള്ളോരാ വക്ത്രം കടലിൽബ്ബഡവാമുഖം 29

---

162. ദാനധർമ്മം ധർമ്മപ്രമാണകഥനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ദേവകീനന്ദനൻ കൃഷ്ണനീവണ്ണം മൊന്നാശേഷമേ
വീണ്ടും ഭീഷ്മൻ ശാന്തനവനോടു കേട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

നിശ്ചയത്തിൽ മഹാബുദ്ധേ! സർവ്വധർമ്മജ്ഞ സത്തമ!
പ്രത്യക്ഷമാഗമമിതു രണ്ടിലേതാണു കാരണം 2

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതിൽസ്സംശയമില്ലൊട്ടുമെന്നാണെന്നുടെ നിശ്ചയം
കേൾക്ക മൊല്ലാം മഹാപ്രാജ്ഞനന്നായ് പ്പോദിച്ചിടുന്ന നീ 3
സംശയം വേഗമിങ്ങുണ്ടാം നിശ്ചയം കിട്ടുവാൻ പണി
ദൃഷ്ടം ശ്രുതമനന്തംതാനിതിൽസ്സംശയദർശനം 4
പ്രത്യക്ഷം കാരണം കണ്ടാൽത്തക്കിയ്യും പ്രാജ്ഞമാനികൾ
ഇല്ലെന്നും തീർച്ചയാക്കീടും സത്യം സംശയമായിയും 5

അതുതെറ്റായ് ഭരിയ്ക്കുന്ന ബാലന്മാർ ബുധമാനികൾ
ഒന്നുകാരണമുണ്ടെന്നാലതെന്തെന്നോപ്പ്താകിലോ 6
സാധിയ്ക്കാദീർഘകാലത്താലൊരുങ്ങീടടിയെന്നിയേ
പ്രാണയാത്രപ്പുലേമട്ടിൽക്കല്പിപ്പവനു ഭാരത! 7
തൽപ്പരനോപറവുമതിൻ കാഴ്ചമറോനുപറിടാ
യുക്തികൾക്കതിർകണ്ടിട്ടു വന്പിയ്ക്കുംജ്ഞാനമുത്തമം 8
ലോകത്തിനെല്ലാം ജ്യോതിസ്സുവിപുലംപ്രതിപത്തിയാം
രാജാവേഗമനംപറായുക്തിയാൽഗ്ഗമനം ശരി 9
പിടികിട്ടാതുറയ്ക്കാത്തതൊഴിച്ചീടുക വാക്കിനാൽ

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പ്രത്യക്ഷസിദ്ധിലോകത്താൽ ലോകമാഗമപൂർവ്വകം
ശിഷ്ടാചാരം പലവിധമതുപൊല്ല പിതാമഹ! 10

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ബലമേറും ദുരാത്മാക്കൾധർമ്മത്തിനെ ഹരിയ്ക്കുവേ
ഉറപ്പുയത്നാൽച്ചെയ്താലും കാലത്താൽഭിന്നമായ്വരും 11
അധർമ്മം ധർമ്മരൂപത്തിൽപ്പുൽമൂടും കിണർപോലെയാം
വൃത്തംതെറ്റിച്ചീടുമവർ കേട്ടുകൊൾകയുധിഷ്ഠിര! 12
ഭേദിപ്പിപ്പൂ വൃത്തിഹീനർശ്രുതിത്യാഗപരായണർ
ധർമ്മവിദ്വേഷിമാർ മന്ദരവരിൽച്ചൊന്ന സംശയം 13
സാധുക്കളിലുത്പന്നരെവർരാഗമബുദ്ധികൾ
പരമെന്നായ് ത്രുഷ്ടരവർകളേസ്സേവിയ്ക്ക കേൾക്കനീ 14
ലോഭമോഹത്തൃണയെഴും കാമാർത്ഥംപിന്നിലാക്കിയും
ധർമ്മംതാനെന്നറിഞ്ഞുള്ളോർകളെസ്സേവിയ്ക്ക കേൾക്കനീ 15
അവർക്കു വൃത്തംതെറ്റില്ലായജ്ഞം സ്വാദ്ധ്യായകർമ്മവും
ആചാരം കാരണംധർമ്മമൊന്നു താനിതുമൂന്നുമേ 16

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വീണ്ടുമെൻബുദ്ധിമോഹിച്ചീടുന്നു സംശയമായതിൽ
അപാരത്തിൽത്തേടിയങ്ങേക്കരകാണാതിരിയ്ക്കുവേ 17

വേദം പ്രത്യക്ഷമാചാരം പ്രമാണംമൂന്നുമെങ്കിലോ
വേറെയാമിവയിൽധർമ്മം മൂന്നുമൊന്നാവതെങ്ങിനെ. 18

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ബലമേറും ദുരാത്മാക്കൾ ധർമ്മത്തിനെഹരിയ്ക്കുവേ
ഏവം കാണുകിൽ രാജാവേ! മൂന്നിനുംധർമ്മചിന്തനം 19
ഒന്നുതാനെന്നറിഞ്ഞാലും മൂന്നിനുംധർമ്മദർശനം
മൂന്നും വെവ്വേറെയെന്നൊർബുദ്ധിയില്ലായതങ്ങിനെ 20
മൂന്നിനും വഴിചൊല്ലീടുണ്ടതങ്ങിനെ നടക്കുക
ധർമ്മത്തിന്നിഹതർക്കത്താൽച്ചെയ്തീടൊല്ലാ പരീക്ഷണം 21
എന്നുമേ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! നിനക്കൊക്കില്ല സംശയം
അശങ്കമന്ധജഡമട്ടീ ഞാൻ ചൊൽവതു ചെയ്ക നീ 22
അഹിംസസത്യമക്രോധം ദാനമെന്നിവനാലുമേ.
അജാതശത്രോ! സേവിയ്ക്കുകിതു ധർമ്മംസനാതനം 23
പിതൃപൈതാമഹമുറയ്ക്കുള്ളോ വിപ്രരിൽവൃത്തിയും
അതുചെയ്ക മഹാബാഹോ! ധർമ്മദേശികരാണിവർ 24
പ്രമാണമപ്രമാണം താനറിയാത്തവർചെയ്കിൽ
പ്രമാണമാക്കരുതതങ്ങതല്ലോ വാദകാരണം 25
സൽക്കാരംചെയ്യുമാനിച്ചു സേവിച്ചീടുക വിപ്രരേ
ഈലോകമൊട്ടുക്കവരിലെന്നായവരെയോക്ക നീ. 26

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മത്തിനെയസൂയിയ്ക്കിലിതിനസ്സേവചെയ്കിലും
അമ്മട്ടുള്ളോരെങ്ങുചെല്ലും ഭവാനിതരുളേണമേ! 27

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

രജസ്സാലും തമസ്സാലും മനസ്സുകലരുന്നവർ
നരകത്തിൽച്ചെന്നുകൊള്ളും ധർമ്മദ്വേഷികളായവർ 28
ധർമ്മത്തിനെ മഹാരാജ! സതതം സേവചെയ്കിലോ
സത്യാർജ്ജവം പൂണ്ടസത്തർ നരന്മാർ സ്വർഗ്ഗഭുക്കുകഥം 29

അവക്ക ധർമ്മംഗതിയാംഗുരുശുശ്രൂഷണത്തിനാൽ
ദേവലോകത്തിലെത്തീടും ധർമ്മത്തേസ്സേവചെയ്യുവർ 30
മനുഷ്യരുംദേവകളും തപിപ്പിച്ചുടലങ്ങിനേ
ധർമ്മത്താൽസ്സുഖമേല്ക്കുന്നു ലോഭദ്വേഷങ്ങളറവർ 31
ഒന്നാമതാം ബ്രഹ്മചര്യംധർമ്മംചൊൽവൂ മനീഷികൾ
ധർമ്മിഷ്ഠരുപാസിപ്പൂ പഴംഭക്ഷ്യാർത്ഥിപോലവേ 32

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അസത്തുക്കൾക്കെന്തുരൂപമെന്തു സാധുക്കൾചെയ്തിടും
ഭവാൻ ചൊല്ലുകസത്തുക്കളസത്തുക്കളുമെങ്ങിനെ? 33

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ക്രൂരാചാരർ ക്രൂരധർഷ്ടർമുഖമാരസത്തുകൾ
സാധുക്കൾശീലമുടയോർ വിശിഷ്ടാചാരലക്ഷണം 34
രാജമാർഗ്ഗം പൈക്കളിടഞ്ഞാൽക്കുട്ടമിവയിൽപ്രഭോ!
മലമൂത്രവിസർഗ്ഗത്തേച്ചെയ്യാധാർമ്മിക! സജ്ജനം 35
അഞ്ചുപേക്ഷ്ടിനല്ലീട്ടുശേഷംസാധുക്കളുണ്ടിടും
മിണ്ടില്ലുണ്ണുപൊളീവൻകയ്യായിട്ടവരുണ്ടിടാ 36
അഗ്നികാളപരംദേവൻ പൈത്തൊഴുത്തുചതുഷ്പഥം
ബ്രാഹ്മണൻ ധാർമ്മികൻ വൃദ്ധൻവലംവെയ്യുമിവയ്ക്കിവർ 37
വൃദ്ധർക്കും ചുമടേറോർക്കും സ്ത്രീകൾക്കും ചക്രവർത്തിനും
ബ്രാഹ്മണർക്കും പശുക്കൾക്കും മന്നോർക്കുംവഴിനല്കിടും 38
മുറുമാതിഥ്യമാണ്ടോർക്കും പ്രേഷ്യർക്കുംസ്വജനത്തിനും
ശരണാർത്ഥിജനത്തിനും ഗോപ്താവാം സ്വാഗതപ്രനേ 39
കാലത്തന്തിയ്യുമേമദ്ധ്യർക്കശനം ദേവകല്പിതം
ഇടക്കുണ്ണുന്നു കാണുന്നില്ലതെന്നാലുപവാസമാം 40
ഹോമകാലത്തഗ്നിപരംകാലത്തേത്തന്നെകാക്കുമേ
ഭുക്തകാലത്തുപെണ്ണെവം കാത്തീടുമുക്തകാലമേ 41
അപ്പോഴെന്യേസംഗിയായ്തിലായതും ബ്രഹ്മചര്യമാം
അമൃതും വിപ്രരും ചെയ്യുമിതു മൂന്നുമൊരേടമാം 42

ഗോ ബ്രാഹ്മണരെയച്ചിയ്ക്കുകെന്നാൽ നിത്യം യഥാവിധി
യജ്ഞസ്സാൽസ്സംസ്കൃതം മാംസം ഭുജിച്ചാൽദ്ദോഷമേറിടാ 43
പുഷ്ടമാംസം പാഴിൽ മാംസം പുത്രമാംസവുമൊപ്പമാം
സ്വദേശത്തന്യദേശത്തും പ്രാണഭയംകൊല്ല പട്ടിണി 44
കർമ്മം സഫലമായ്ചെയ്യ ഗുരുക്കൾക്കു കൊടുക്കണം
ഗുരുക്കൾക്കാസനം നല്ല കമ്പിട്ടുച്ചിച്ചുകൊണ്ടുതാൻ 45
ഗുരുപൂജയിൽ വർദ്ധിയ്ക്കും ശ്രീയായുസ്സും യശസ്സുമേ
വൃദ്ധരേയവമാനിയ്ക്കാല്ലവരേ പ്രേഷ്യരാക്കൊലാ 46
ഇരിയ്ക്കാല്ലവർ നില്ക്കുമ്പോളെന്നാലായുസ്സിടിഞ്ഞിടാ
നഗ്നപ്പെണ്ണിനെനോക്കൊല്ലാ നഗ്നപുരുഷരേയുമേ 47
ഗുപ്തമായ്ചെയ്കെപ്പോഴും മൈഥുനം ഭുക്തിയും ശരി
തീർത്ഥതീർത്ഥം ഗുരുക്കന്മാർ ഹൃത്തുശുദ്ധങ്ങളിൽശുചി 48
ജ്ഞാനം ദൃശ്യങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠം സന്തോഷം പരമം സുഖം
കാലത്തന്തിയ്ക്കുമേ വൃദ്ധർ ചൊല്ലും നൽവാക്കു കേൾക്കണം 49
ശ്രുതം നേടീടുമേ മർത്ത്യനെപ്പോഴും വൃദ്ധസേവയാൽ
സ്വാദ്ധ്യായത്തിൽവ്യുക്തിയിലും വലതെങ്കിലുനയത്തണം 50
അടക്കേണം വാക്കുമുള്ളം നിത്യമിന്ദ്രിയങ്ങളും
സംസ്കൃതംപായസം നിത്യം കഞ്ഞിയെന്നോർ ഹവിസ്സുകൾ
അഷ്ടകാപിതൃദൈവത്യം ഗൃഹങ്ങൾക്കഭിപൂജനം
ക്ഷൌരക്രിയയിൽ നൽവാക്കുമ്മിയാലഭിനന്ദനം 52
രോഗികൾക്കൊക്കെയായുസ്സുകൾക്കായുമഭിനന്ദനം
ആപത്തിലും മേലെയാളേ നിയ്യെന്നോതൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 53
നിയ്യെന്നു ചൊല്ലൽ വധവും വിദ്വാരിൽസ്സമാനമാം
താഴ്ന്നോർ കിടക്കാർ ശിഷ്യന്മാരിവർക്കും നന്മചൊല്ലണം 54
പാപകർമ്മാവിനും പാപംചൊൽവൂ ഹൃദയമെപ്പൊഴും
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടും കർമ്മത്തെദുഷ്ടന്മാർ മൂടിവെയ്ക്കുമേ 55
അറിഞ്ഞുകൊണ്ടയോഗ്യന്മാരിടംമൂടുകിൽ നാശമാം
മനുഷ്യരെന്നെക്കാണ്മിലാ കാണ്മതില്ലെന്നോവാനവർ 56
പാപാവിഹിതനാം പാപിപാപിയായ്ത്തീരുമിങ്ങിനെ
വൃദ്ധിവാഞ്ഛികൻ നാളുമാറത്തിൽക്കാത്തിടുംപടി 57

ധർമ്മത്താൽ മൂടിടും പാപം ധർമ്മത്തെത്താൻ വളർത്തുമേ
ഉപ്പുവെള്ളത്തിലിട്ടീടിലലിഞ്ഞീടുംപ്രകാരമേ 58
പ്രായശ്ചിത്തംചെയ്ത പാപമുടൻതന്നെ നശിച്ചുപോം
എന്നാൽപ്പാപം മറയ്ക്കാല്ലാ മാച്ചീടിൽ വളർന്നിടും 59
ചെയ്താൽസ്സ്വത്തുക്കളോടോതുകതായവരടക്കിടും
ദുരയാൽ മുതൽനേടീടിൽക്കാലത്താലവനേറിടാ 60
അവന്റെ ദേഹനാശത്തിൽ മാറുള്ളവരതേറിടും
മാനസം സച്ചജീവിയ്ക്കും ധർമ്മമെന്നാർ മനീഷികൾ 61
ധർമ്മത്തെത്താനാശ്രയിപ്പതതിനാൽസ്സച്ജീവികൾ
ധർമ്മം തനിച്ചുതാൻ ചെയ്കതാൻ ധർമ്മധ്വജനാകൊലാ 62
ധർമ്മങ്കൊണ്ടുപജീവിപ്പോർ ധർമ്മവാത്തകരാണെടോ
അദംഭംചെയ്ക ദേവാർച്ചയമായും ഗുരുപൂജയും
യാത്രയ്ക്കു ദാനമെന്നുള്ള നിധിചെയ്ക പരത്തിലും. 63

---

163. ദാനധർമ്മം ധർമ്മപ്രശംസ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭാഗ്യമറേറാൻ ധനംനേടാ ബലവാനെന്നിരിയ്ക്കിലും
ഭാഗ്യമുള്ളോൻ ധനം നേടും കൃശനും ബാലനും ശരി 1
കിട്ടാകിട്ടാത്തകാലത്തു യത്നംചെയ്തെന്നിരിയ്ക്കിലും
കിട്ടും കാലം യത്നമെന്യേകിട്ടും വിപുലചിത്തവും 2
യത്നിച്ചുഫലമേറേറാരെക്കാണാം വളരെയാൾകളെ
യത്നമെന്യേ വളർന്നിടും കാണാം വളരെയാൾകളെ 3
യത്നൻ യത്നംപോരുമെങ്കിലുടനേ ഫലമേല്ക്കണം
സേവിയ്ക്കയില്ലാ കൊറിന്നു വിദ്വാൻ വിദ്വാവിഹീനനെ 4
പ്രയത്നംചെയ്കിലും കാണാം ഫലിയ്ക്കാത്ത മനുഷ്യരെ
അർത്ഥമൊക്കുന്നുവഴി വഴിവിട്ടോൻ പരംസുഖി 5
അകായ്മം പലതും ചെയ്കകാണാം നിർദ്ധനമർത്ത്യരെ
ധനാഢ്യരായ് സ്വകർമ്മത്താൽക്കാണാം മറു ദരിദ്രരെ 6

നീതിശാസ്ത്രം പഠിച്ചോനെക്കാണാം നീതിപെടാതെയും
മൂഢനേ മന്ത്രിയായ്‌വെച്ചതിനെന്താണു കാരണം 7
വിദ്വാൻ വിദ്യപെടാത്തോനാം ധനവാനും ദരിദ്രനാം
വിദ്യയാലംബമാണെങ്കിലാ നരൻ സുഖിയാവണം 8
വിദ്വാൻ വിദ്യപെടാത്തോനെപ്പഴതേ സംശ്രയിച്ചിടാ
വെള്ളം കിടച്ചാൽപ്പുരുഷൻ ദാഹംതീർക്കും പ്രകാരമേ 9
ഇഷ്ടത്തം വിദ്യയാലെങ്കിൽ വിടില്ലാ വിദ്യയേ നരൻ
കാലംവരാതെ മാകില്ലാനുഭവുകഥം തരയ്ക്കിലും
പുൽക്കൊടിത്തുമ്പുകൊണ്ടോനും ജീവിയ്ക്കാകാലമെത്തുകിൽ 10

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

പ്രയത്നിപ്പാൻ തുനിഞ്ഞുള്ളോൻ ധനംനേടാതിരിയ്ക്കുകിൽ
ഉഗ്രമാം തപമേല്പ്പോണം വിത്തയ്ക്കാതെ മുളച്ചിടാ 11
ദാനത്താൽ ഭോഗിയായ്ത്തീരും വിദ്വാനാം വൃദ്ധസേവയാൽ
അഹിംസയാൽദ്ദീർഘായുസ്സുണ്ടാമെന്നാർ മനീഷികഥം 12
എന്നാൽ നല്കുകിൽക്കൊല്ലാ ധർമ്മിഷ്ഠക്കേകുകച്ചനം
നൽവാക്കാന്നിഷ്ടദൻ ശാന്തൻ സർവ്വസത്വാവിഹിംസകൻ 13
കർമ്മപ്രമാണമെന്നാകിൽസ്സുഖദുഃഖസംഭവവും
കൊതുപ്പഴവെറുപ്പിനും സ്ഥിരനാവൂ യുധിഷ്ഠിര! 14

---

164. ദാനനർമ്മം ധർമ്മതത്വകഥനം

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ചെയ്യിപ്പതും ചെയ്വതുമാം സത്തസത്തും കൃതാകൃതം
സത്തുചെയ്തിട്ടാശ്വസിയ്ക്കുകസത്തേവിശ്വസിയ്ക്കൊലാ 1
കാലംതാൻ സർവ്വകാലത്തും നിഗ്രഹാനുഗ്രഹപ്രദം
ജീവികൾക്കുള്ളിലുൾപ്പുക്കു ധർമ്മാധർമ്മം നടത്തുമേ 2

ധർമ്മാർത്ഥക്കാഴ്ചയാൽ വൃദ്ധിയിവനുണ്ടായിടുമ്പൊഴേ
ആശ്വസിപ്പൂ ധർമ്മബുദ്ധി ദുഷ്ടബുദ്ധി വിശ്വസിച്ചിടാ. 3
ഇത്രമാത്രംതന്നെ ജീവികർക്കുഴും പ്രാജ്ഞലക്ഷണം
രണ്ടുംകണ്ടേടത്താൻ കാലമേറോരാൻ ശേഷം യുക്തം നടത്തുമേ 4
രാജസന്മാർകളെശ്വയ്മേല്പോർ ചെയ്യാത്തവണ്ണമേ
തന്നാത്മാവിനെയാത്മാവാൽപ്പൂജിച്ചീടുന്ന ധാർമ്മികർ 5
അധർമ്മമെന്നധർമ്മത്തെക്കാലം നല്കില്ലൊരിയ്ക്കലും
വിശുദ്ധനാകുമാത്മാവെക്കാൺകെന്നാൽധർമ്മചാരിയായ് 6
ജപലിയ്ക്കുമഗ്നിയെപ്പോലെ തൊടാവതും മതിയാവ്വരാ
കാലംകാക്കുന്ന ധർമ്മത്തെ വാച്ചുനില്ക്കുന്ന ധർമ്മവും 7
കായ്ക്കുളിതു രണ്ടെന്നാൽധർമ്മാൽധർമ്മം ജയാവഹം
മൂന്നുലോകത്തിനും കാഴ്ചനല്കും കാരണമായ്വരും 8
പ്രാജ്ഞനാമാരുമെത്തിയ്ക്കാ കൈപിടിച്ചോരു മത്ത്യനെ
സർവ്വലോകഭയവ്യാജത്തിങ്കൽധർമ്മമുരച്ചതാൻ 9
ശൂദ്രൻ ഞാൻ ചാതുരാശ്രമ്യസേവയ്ക്കില്ലധികാരിത
എന്നുവിജ്ഞാനമാത്മാവിൽക്കൊള്ളുമാറില്ല മറുപേർ 10
വിശേഷാൽപ്പറയാം ചാതുർവ്വർണ്ണ്യചിഹ്നംവഴിയ്ക്കു ഞാൻ
സദ്ഗാത്മാവെഴും പഞ്ചഭൂതദേഹിയ്ക്കുശേഷവും 11
ലോകധർമ്മം ധർമ്മമിവയ്ക്കുള്ള ഭേദവിധാനവും
ഒന്നായ്ത്തീരും പ്രാണികൾക്കായതിപ്രാണിപ്പരപ്പെടോ 12
ഏകതത്വം പ്രാണികൾ പരം പൂകുമ്പോലതിവിസ്തരം
അധ്രുവംലോകമെന്നെന്നേ ധർമ്മമോ ധ്രുവമെങ്ങിനേ 13
ലോകമധ്രുവമായുണ്ണീ! ധർമ്മം ശാശ്വതമാവതോ
ഏവർക്കും തുല്യദേഹമാക്കുവർക്കും സദൃശർക്കഹോ 14
കാലം ധർമ്മത്തൊടൊത്തോന്നു ശേഷമത്രേ പരംഗതം
പക്ഷേ ദോഷം ജീവികൾക്കു പറ്റില്ലാ ധർമ്മസേവയിൽ 15
തിയ്യ്ഗ്യോനിയിലുള്ളോർക്കും ലോകംതന്നെ പരംഗതം.

165. ദാനധർമ്മം വംശാനുകീർത്തനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ശരതല്പഗമഴും ഭീഷ്മനോട്ട പാർത്ഥൻ കൃഷ്ണഹ
യുധിഷ്ഠിരൻ ഹിതാകാംക്ഷി ചോദിച്ചു കല്മഷാപഹം. 1

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ശ്രേയസ്സെന്താണു പുരുഷന്നെന്തുചെയ്താൽസ്സുഖം വരും
എന്തുചെയ്താൽപ്പാപമറുമെന്തു കല്മഷനാശനം. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ശ്രുശ്രൂഷുവാമവനൊട്ട വീണ്ടും ശാന്തനവൻ തദാ
ദേവം വംശം യഥാന്യായം പറഞ്ഞൂ പുരുഷർഷഭ! 3

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഇതു ദൈവതമാം വംശമൃഷിവംശത്തൊടൊത്തുതാൻ
ത്രിസന്ധ്യവും ജപിച്ചീടിലുണ്ണീ! കല്മഷനാശനം 4
പകൽ ചെയ്വൂ പുമാൻ പാപം പരിപ്പോനിന്ദ്രിയങ്ങളാൽ
അറിഞ്ഞുമറിയാതേയും രാത്രിയ്ക്കും സന്ധ്യരണ്ടിലും 5
വിട്ടുപോമാപ്പാപമെല്ലാം സദാശുചി ജപിയ്ക്കുകിൽ
ആസന്ധ്യംബാധിയ്ക്കുവും പരാ കാലേ ചെയ്താൽശ്ശ ഭാഢ്യനാം 6
തിയ്യ്ഗ്യോനിപെടാ പൂകാ നരകം സങ്കരങ്ങളും
അവനോല്ലാ ഭയം ദുഃഖം മോഹിയ്ക്കാ ചാക്കിലായവൻ 7
ദേവൻ ദേവാസുരഗുരു സർവ്വരും കുമ്പിടുന്നവൻ
അചിന്ത്യൻതാനനിർദ്ദേശ്യൻ സർവ്വപ്രാണിയയോനിജൻ 8
പിതാമഹൻ ജഗന്നാഥൻ സാവിത്രിബ്രഹ്മവല്ലഭ
വേദഭവായകർത്താവു വിഷ്ണുനാരായണൻ പ്രഭു 9
ഉമാപതി വിരൂപാക്ഷൻ സ്കന്ദൻ സേനാനിയങ്ങിനെ
വിശാഖനനലൻ വായു ചന്ദ്രാർക്കന്മാർ പ്രഭാകരർ 10

ശക്രൻ ശചീശ്വരൻ ദേവൻ യമൻ ധൂമോർണ്ണയൊത്തവൻ
ഗൌരിയോടൊത്ത വരുണനൃദ്ധിയൊത്ത ധനേശ്വരൻ 11
സൌമ്യപ്പൈസുരഭീദേവി വിശ്രവസ്സുമഹർഷിയും
സങ്കല്പം സാഗരം ഗംഗസരിത്തുക്കൾ മരുൽഗ്ഗണം 12
ബാലഖില്യർ തപസ്സിദ്ധർ കൃഷ്ണദ്വൈപായനർഷിയും
നാരദൻ പർവ്വതൻ പിന്നെ വിശ്വാവസു ഹഹാഹ്ഹഹ 13
ചിത്രസേനൻ തുംബുരുവും വിശ്രുതൻ ദേവഭൂതനും
ദേവകന്യകൾ വസുള്ളോർ ദിവ്യമാരപ്സരോഗണം 14
ഉർവ്വശിമേനകാരംഭമിശ്രകേശിയലംബുഷാ
ഘൃതാചിവിശ്വാചിപി ന്നൊപ്പഞ്ചചൂഡതിലോത്തമ 15
ആദിത്യർ വസുരുദ്രന്മാരശ്വിമാർകൾ പിതൃക്കളും
ധർമ്മം ശ്രുതം തപം ദീക്ഷവ്യവസായം പിതാമഹൻ 16
രാവുംപകലുമവ്വണ്ണം മാരീചൻ കാശ്യപർഷിയും
ശുക്രൻ ബൃഹസ്പതികുജൻ ബുധൻ രാഹുശനൈശ്ചരൻ 17
നക്ഷത്രങ്ങളൃതുക്കൂട്ടം മാസപക്ഷങ്ങൾ വത്സരം
വൈനതേയർ സമുദ്രങ്ങൾ കദ്രുജന്മാർ ഭുജംഗമർ 18
ശതദ്രുതാൻ വിപാശാഖ്യ ചന്ദ്രഭാഗ സരസ്വതി
സിന്ധുദേവികയവ്വണ്ണം പ്രഭാസംപുഷ്കരങ്ങളും 19
ഗംഗാമഹാനദീവേണ്ണ പരം കാവേരി നർമ്മദ
കുലംപുനവിശലാഖ്യകരതോയാംബുവാഹിനി 20
സരയൂഗണ്ഡകി പരം ലോഹിതാഖ്യം മഹാനദം
താമ്രാരുണാ വേത്രവതി പർണ്ണാശയഥ ഗൌതമി 21
ഗോദാവരീവേണ്ണകൃഷ്ണവേണ്ണയവ്വണ്ണമദ്രിജ
ആദൃഷ്ടവതികാവേരിചക്ഷുർമ്മന്ദാകിനീനദി 22
പ്രയാഗംതാൻ പ്രഭാസംതാൻ പുണ്യം നൈമിഷമങ്ങിനെ
വിശേശ്വരസ്ഥാനമായ സരസ്സങ്ങിനെ നിർമ്മലം 23
പുണ്യതീർത്ഥം സുസലിലം കുരുക്ഷേത്രം പ്രസിദ്ധമാം
സിദ്ധോത്തമം തപോദാനം ജംബൂമാർഗ്ഗവുമങ്ങിനെ 24
ഹിരണ്വതിവിതസ്താഖ്യയേവം പ്ലക്ഷവതീനദി
വേദസ്മൃതീവേദവതിമാളവാശ്വവതീനദി 25

ഭൂമിഭാഗങ്ങൾ പുണ്യങ്ങൾ ഗംഗാദ്വാരവുമങ്ങിനെ
മേഢ്യുഷ്കികല്യകൻ പരം നദിചിത്രവഹാഖ്യയും 26
ചമ്മണ്ഡതീനദിപുണ്യകൌശികീയമുനാനദി
നദിഭീമരഥീ പിന്നെബ്ബാഹ്യാഖ്യ മഹാനദി 27
മഹേന്ദ്രവാണിത്രിദിവനീലികാഖ്യ സരസ്വതി
നന്ദാഖ്യപരനന്ദാഖ്യയേവം തീർത്ഥമഹാഹ്രദം 28
ഗയയാഫൽഗുനീതീർത്ഥം ധർമ്മാരണ്യം സുരാവൃതം
ഏവം പുണ്യാ ദേവനദി പരംബ്രഹ്മസരസ്സുമേ 29
പുണ്യം മുപ്പാർപുകഴ്ന്നാനാ മുറവും പാപഹരം ശിവം
ദിവ്യൌഷധികളുള്ളോരു ഹിമവാനെന്നപർവ്വതം 30
തീർത്ഥൌഷധാനുചിതം ധാതുചിത്രാംഗം വിന്ധ്യശൈലവും
മഹേന്ദ്രം മലയം മേരുഃശതവും രജതാവൃതം 31
ശൃംഗവാൻ മന്ദരം നീലൻ നിഷധംപിന്നെ ഋർഷ്ടരം
അഞ്ജനാഭം ചിത്രകൂടംപർവ്വതം ഗന്ധമാദനം 32
പുണ്യമാകുംസോമഗിരിയമ്മട്ടന്യഗിരീന്ദ്രരും
ദിക്കുംവിദിക്കുമൊക്കേയും ഭൂമിവൃക്ഷങ്ങളൊക്കെയും 33
വിശേഷദേവന്മാർ നഭസ്സു നക്ഷത്രങ്ങൾ ഗ്രഹങ്ങളും
നമ്മെദ്വേഷകർപാലിയ്ക്കും പൊന്നോർപൊല്ലാത്തപേർകളും 34
ഇവരെപ്പൊല്ലുകിൽ നരൻ വിടുംകിൽഭീഷ്മമൊക്കെയും
സ്തുതിപ്പോൻ പ്രതിനന്ദിപ്പോൻ മുറവും ഭയമൊഴിച്ചിടും 35
മുറവും സങ്കരപാപങ്ങൾ ദേവതാസ്തവനന്ദകൻ
ദേവതാനന്തരം ഭൂരിതപസ്സിദ്ധടിജേന്ദ്രരെ 36
കീർത്തിപ്പോൻ ഞാൻ കീർത്തിതരെപ്പാപംതീർക്കുന്നായോഗ്യരെ
യവക്രീതൻ രൈഭ്യനേവം കക്ഷീവാനൌഷിജൻ പരം 37
ഭൃഗുവമ്മട്ടംഗിരസ്സു കണ്ഡുപൻ മേധാതിഥിപ്രഭൃ
ഗുണസമ്പന്നനാം ബഹ്വി കിഴക്കൻദിക്കുവാഴ്വവർ 38
തെക്കൻദിക്കിൽ മഹാഭാഗരുനുചുപ്രമുചുസ്വയം
മാഹാഭാഗൻ മുമുചവും സസ്മൃത്രേയൻ സുവീര്യവാൻ 39
മൈത്രാവരുണിയായീടുമാ പ്രതാപിയഗസ്ത്യനും
ഊർദ്ധബാഹു ദൃഢായുസ്സും പേർകേട്ടോരൃഷിസത്തമൻ 40

പടിഞ്ഞാറൻദിക്കിൽവാണകൊമ്പോരെക്കേട്ടകൊമ്പക നീ
ഉഷംഗ്രസോദരരുമായ്പ്പരിവ്യാധൻ സുവിഖ്യവാൻ 41
ഋഷിദീഘ്രതമസ്സേവം ഗൌതമൻ കാശ്യപൻ പരം
ഏകതൻ ദ്വിതനത്രിതനെന്നമഹർഷിയും 42
അത്രിപുത്രൻ ധർമ്മനിഷ്ഠനേവം സാരസ്വതൻപ്രഭ
വടക്കൻദിക്കിൽ വാണീടുന്നോരെയും കേട്ടുകൊൾക നീ. 43
അത്രീവസിഷ്ഠനാഗ്നേയപാരാശര്യൻ സുവിഖ്യവാൻ
വിശ്വാമിത്രൻ ഭരദ്വാജൻ ജമദഗ്നിയുമങ്ങിനെ 44
ഋചീകപുത്രനാരാമനൃഷിയൌദ്ദാലകിസ്വയം
ശ്വേതകേതുകഹോളൻതാൻ വിപുലൻ ദേവലൻ പരം 45
ദേവശർമ്മാവു ധൌമ്യൻതാൻ ഹസ്തികാശ്യപനങ്ങിനെ
ലോമശൻ നാചികേതൻതാൻ ലോമഹർഷണനങ്ങിനെ 46
ഋഷിയുഗ്രശ്രവസ്സേവം ഭാർഗ്ഗവൻ ച്യവനൻ പരം
ഈക്ഷ്വാകുവൃഷിദേവന്മാർ കലനാള്ളതുകേവലം 47
ആദ്യംപറഞ്ഞോൻ രാജാവേ! സർവ്വപാപവിനാശനം
നഗൻ യയാതി നഹുഷൻ യദുവാപ്പുരുവീഖ്യവാൻ 48
ധുന്ധുമാരൻ ദിലീപൻതാൻ സഗരൻതാൻ പ്രതാപവാൻ
കുശാശ്വൻ യൌവനാശ്വൻതാൻ ചിത്രാശ്വൻ സത്യവാനുമേ
ദുഷ്യന്തൻ ഭരതൻ പിന്നെച്ചക്രവർത്തിമഹാശയൻ
യവനൻ ജനകൻ പിന്നെയേവം ശ്രേഷ്ഠരഥൻനൃപൻ 50
രഘുരാജാവപ്രകാരംപിന്നെദ്ദശരഥൻ നൃപൻ
വീരൻ രക്ഷോഹാരിരാമൻ ശശബിന്ദുഭഗീരഥൻ 51
ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ മരുത്തൻതാനേവം ദൃഢരഥൻ നൃപൻ
മഹോദയനളക്കൻതാനൈളനാകുംനരാധിപൻ 52
കരന്ധമൻ നരശ്രേഷ്ഠൻ കാശ്മീരൻ നരനായകൻ
ദക്ഷനമ്മട്ടംബരീഷൻ കുകുരൻ രൈവതൻശ്രുതൻ 53
കുരുസംവരണൻ മാന്ധാതാവേവം സത്യവിക്രമൻ
മുചുകന്ദൻ രാജർഷി ജിഹ്നുജാഹ്നവിസേവിതൻ 54
ആദിരാജൻ വൈന്യപൃഥുമിത്രഭാനുപ്രിയങ്കരൻ
രാജാവകുത്രസുദ്യുമ്നശ്വേതൻ രാജർഷിസത്തമൻ 55

മഹാഭിഷൻ പേർപുകഴ്ന്നാൻ രാജാവുനിമിയഷ്ടകൻ
ആയുസ്സാക്ഷുപരാജഷ്ടിക്ഷ്വാകുനരനായകൻ 56
പ്രതർദ്ദനൻ ദിവോദാസൻ സുദാസൻ കോസലേശ്വരൻ
ഐളൻനളൻതാൻ രാജഷ്ടിമനു സാക്ഷാൽ പ്രജാപതി 57
ഹവിർദ്ധീരൻതാൻവൃഷദ്ധീരൻതാൻ പ്രതീപനഥ ശന്തനു
അജൻ പ്രാചീനബർഹിസ്സുമിക്ഷ്വാകുബഹുകീർത്തിമാൻ 58
അനരണ്യൻ നരപതി ജാനുജംഘനുമങ്ങിനെ
കക്ഷസേനാഖ്യരാജർഷി മറുപേർ പറയാത്തവർ 59
കാലത്തെഴുന്നേറുരണ്ടുസന്ധ്യയ്ക്കുസ്നാദയങ്ങളിൽ
പൊല്ലിൽശ്രീധനനാവുത്തൻ സർവ്വധർമ്മഫലാഢ്യനാം 60
ദേവദേവർഷികഥം പരം രാജർഷികളുമങ്ങിനെ
പുഷ്ടിയായുസ്സുപേർവിണ്ണുമെനിക്കേകീടുമീശ്വരർ 61
എനിയ്ക്കുവിഘ്നംപറൊല്ലാ പാപവും വൈരിമാർകളും
ധ്രുവംജയമെനിയ്ക്കെന്നും പരത്തിൽശ്രീഭയാംഗതി. 62

---

166. ദാനധർമ്മം ഭീഷ്മാനുജ്ഞ

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ശരതല്പത്തിലാബ്ഭീഷ്മൻ കൌരവർക്കു പിതാമഹൻ
പാണ്ഡവന്മാർചൂഴെ വീരശയനത്തിൽക്കിടക്കവേ 1
യുധിഷ്ഠിരൻ മഹാപ്രാജ്ഞനെന്നെ പൂർവ്വപിതാമഹൻ
ധർമ്മങ്ങൾക്കാഗമംകേട്ട സന്ദേഹംതീർത്തറിഞ്ഞുമേ 2
ദാനങ്ങൾക്കും ക്രമംകേട്ട ധർമ്മാത്മാശങ്കതീർന്നവൻ
മറെന്തുചെയ്തു ഹേ വിപ്ര! ഭവാനതരുളേണമേ. 3

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മുഹൂർത്തം സ്വസ്ഥമായ് നിന്നു മുറുമാ രാജമണ്ഡലം
അവൻ മിണ്ടാതെയായപ്പോൾപ്പടത്തിൽചിത്രമാംവിധം 4

കുട്ടനേരംധ്യാനമാണ്ടാ വ്യാസൻ സത്യവതീസുതൻ
കിടക്കുംനൃപനാം ഗംഗാപുത്രനോടോതിയിങ്ങിനേ. 5
രാജാവേ! സ്വസ്ഥനായ്ത്തീർന്നു കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
മറ്റും സോദരർ മന്നോർകഥ തുണയാളികളൊത്തവൻ 6
നൃസിംഹ! നിന്നെസ്സേവിപ്പൂ ധീമാൻ കൃഷ്ണനുമൊത്തിഹ
ഇവനുപുരയാത്രയ്ക്കുനുവാദം കൊടുക്കണം 7
എന്നേവം ഭഗവാൻ വ്യാസൻ പൊന്നോരാ പൃഥിവീപതി
സാമത്യധർമ്മജന്നേകിയനുവാദം നദീസുതൻ 8
ആ രാജാവോട മധുരം പൊല്ലീ ശാന്തനവൻ നൃപൻ
പുരംകേറുക രാജാവേ! മനസ്സിന്നല്ലൽ വേണ്ടെടോ 9
ചെയ്യൂ പലതരംയജ്ഞം ഭൃയ്ന്നം ഭൂരിദക്ഷിണം
യയാതിയെപ്പോലെ രാജൻ! ദമശ്രദ്ധാപുരസ്സരം 10
ക്ഷത്രധർമ്മരതൻപാർത്ഥ! തപ്പിക്കു പിതൃദൈവതം
ശ്രേയസ്സുണ്ടാകുമങ്ങയ്ക്കു മനസ്സിന്നല്ലൽവേണ്ടെടോ 11
രഞ്ജിപ്പിക്കു പ്രജകളെച്ചെയ്യൂ പ്രകൃതിസാന്ത്വനം
യഥാർഹം ഫലസല്ക്കാരാൽ നീ ചെയ്യൂ സുഹൃദ്ഭജനം 12
അനുജീവിയ്ക്കട്ടെ നിന്നെസ്സുഹൃന്മിത്രങ്ങളൊക്കെയും
ഫലമൊത്തുംതറയെഴും വൃക്ഷത്തെദ്വിജർപോലവേ 13
സമയത്തെന്നെറയരികിൽ ഭവാൻ വരിക പാർത്ഥിവ!
ആദിത്യൻ തിരിയേവെച്ചിട്ടുത്തരായണമാംവിധൌ 14
ആവാമെന്നോറു കൌന്തേയൻ മുത്തച്ഛനെവണങ്ങിയും
പരിവാരത്തൊടുംകൂടി ഹസ്തിനാപുരി പൂകിനാൻ. 15
ആപ്പതിവ്രത ഗാന്ധാരീ ധൃതരാഷ്ട്രർകഥമുമ്പിലായ്
മഹർഷിമാരനുജരും കർണ്ണനും കൂടെയുള്ളവൻ 16
പൌരജാനപദശ്രേഷ്ഠമന്ത്രിമാർകളുമായ് നൃപ!
കടന്നു കൌരവശ്രേഷ്ഠൻ ഹസ്തിനാപുരമായതിൽ. 17

അനുശാസനികപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

സപ്താരോഹണികപർവ്വം

167. ഭീഷ്മപ്രാർത്ഥന

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെക്കുന്തീസുതനൃപൻ പൌരജാനപദാളിയെ
ന്യായപ്രകാരം പൂജിച്ചു യാത്രയാക്കീ പുരങ്ങളിൽ 1
വീരരും നാഥരും മത്ത നാരികൾക്കേകി സാന്ത്വനം
പെരുത്തുമുതൽ നല്കീട്ടാപ്പാണ്ഡവൻ നൃപനപ്പൊഴേ 2
അഭിഷിക്തൻ മഹാപ്രാജ്ഞൻ രാജ്യഭാരവു യുധിഷ്ഠിരൻ
നരശ്രേഷ്ഠൻ നിലയ്ക്കാക്കി മുറയും പ്രകൃതിമാർകളെ 3
ഗുണമേറും ദ്വിജരൊട്ടും നൈഗമാരോടുമങ്ങിനേ
മുഖ്യാശീർവ്വാദവും വാങ്ങിയേവം ധർമ്മിഷ്ഠസത്തമൻ 4
ശ്രീമാനമ്പതുരാവഗ്ര്യനഗരത്തിങ്കൽ വാണവൻ
കൌരവാഗ്ര്യന്റെ സമയം സ്മരിച്ചു പുരുഷർഷഭൻ 5
പുറപ്പെട്ട ഹസ്തിപുരാൽ യാജകന്മാർ ചുഴന്നവൻ
ആദിത്യൻ തിരിയേ ചെച്ചിട്ടുത്തരായണമാംവിധൌ 6
നെയ്മാല്യം പല ഗന്ധങ്ങൾ പട്ടും മറവും യുധിഷ്ഠിരൻ
നല്ലകിൽച്ചന്ദനം പിന്നെക്കാരകിൽക്കൂട്ടമെന്നിവ 7
ഭീഷ്മസംസ്കാരത്തിനായി മുമ്പയച്ചു പൃഥാസുതൻ
വിലയേറുന്ന മാല്യങ്ങൾ പല രത്നങ്ങളങ്ങിനേ 8
ധൃതരാഷ്ട്രൻ പുകളെഴും ഗാന്ധാരിയിവർ മുമ്പിലായ്
അമ്മയാം കുന്തിയും തമ്പിമാരുമായ്പ്പുരുഷർഷഭൻ 9
ജനാർദ്ദനൻ പിന്തുണയായ്ധീമാൻ വിദുരനങ്ങിനേ
കൌരവ്യനാമാ യുയുത്സുതാരും സാത്യകിയും വിഭോ! 10
മഹാരാജോപഭോഗാർഹപരിവാരങ്ങളൊത്തവൻ
തേജസ്വി സ്തുതികൾകൊണ്ടുനാൻ ഗാംഗേയാഗ്നിയ്ക്കുപിന്നുറം 11
പുരംവിട്ടു പുറപ്പെട്ട ദേവരാജൻകണക്കിനേ
കുരുക്ഷേത്രം പുക്കണഞ്ഞു നൃപൻ ശന്തനുപുത്രനെ 12

അടുത്തു ബുദ്ധിമാൻ പാരാശര്യൻ വ്യാസനിരിയ്ക്കുവേ
രാജർഷേ!നാരദൻ പിന്നെയസിതൻ ദേവലഋഷിയും 13
നാനാദേശാഗതന്മാരാം ചുറ്റുംശഷിച്ച മന്നരും
കാവൽക്കാരും മഹാത്മാവെച്ചുറവും കാത്തങ്ങു നില്ക്കുവേ 14
വീരശയ്യാശയനനെക്കണ്ടു പിന്നെ നരാധിപൻ
ഉടൻ തേർവിട്ടിറങ്ങീട്ടു തമ്പിമാരൊത്തു ധർമ്മജൻ 15
അഭിവാദ്യംചെയ്ത പാർത്ഥൻ പിതാമഹനെ വീരനെ
ദ്വൈപായനാദിവിപ്രന്മാരവർ കൊണ്ടാടിയോരവൻ 16
ബ്രഹ്മാഭൗതികജനഭാഗ്യയുക്തനച്യുതനൊത്തവൻ
ഋഷിസേവിതനെബ്ബാണശയ്യാസ്ഥനെയണഞ്ഞുടൻ 17
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മരാജനുണർത്തി ഭരതാഗ്ര്യനെ
ഭ്രാതാക്കളൊത്തു കൌരവ്യൻ കിടപ്പാമാപഗേയനെ 18
യുധിഷ്ഠിരൻ ഞാൻ നൃപതേ!വന്ദനം ജാഹ്നവീസുത!
കേൾപ്പുണ്ടെങ്കിൽ മഹാബാഹോ!ചൊല്ലു ചെയ്യുണ്ടതെന്തു [ഞാൻ
സമയത്തെത്തിനോൻ രാജൻ!നിന്നഗികളുമായ് വിടോ!
ആചാര്യർ വിപ്രർതപിക്കുകളുമെൻ തമ്പിമാർകളും 20
മഹാമതേ!നിന്മകനാം ധൃതരാഷ്ട്രനരേശനും
സാമാത്യനായ്വന്നിരിപ്പൂ വീര്യവാൻ വാസുദേവനും 21
ചുറ്റുംശേഷിച്ചരചരും കുരുജാംഗലരേവരും
നരേന്ദ്ര! നോക്കുകവരെ മിഴിച്ചീട്ടുക കണ്ണുകൾ 22
വരുത്തീട്ടുണ്ടു ഞാനങ്ങയ്ക്കിങ്ങുവേണ്ടുന്നതൊക്കെയും
കാലേ ഭവാൻ ചൊന്നവണ്ണമൊക്കെയും ചെയ്തിരിപ്പു ഞാൻ. 23

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ധിമാൻ കുന്തീപുത്രനവം പറഞ്ഞോരാപഗാസുതൻ
നോക്കി ചുറും ഭരതന്മാർ ചുഴന്നവനെയങ്ങിനെ 24

പിന്നെയാബ്ജലിയാം ഭീഷ്മരുയത്തിപ്പെരുതാംഭുജം
ഉദ്യൻ മേഘസ്വനൻ വാഗ്മി കാലേ കല്പിച്ചിതിങ്ങിനേ. 25
ഭാഗ്യം സാമാത്യനായെത്തീ കുന്തീപുത്ര!യുധിഷ്ഠിര!
തിരിച്ചിതല്ലോ ഭഗവാൻ സഹസ്രാംശുദിവാകരൻ 26
ഞാൻ കിടപ്പായിട്ടൊരമ്പത്തെട്ടുരാത്രികഴിഞ്ഞുപോയ്
കുത്തുമൂത്ത ശരത്തിന്മേലൊരുനൂറാണ്ടുപോലെതാൻ 27
സൌമ്യമാകും മാഘമാസം വന്നുവല്ലോ യുധിഷ്ഠിര!
ഈ ശുക്ലപക്ഷം മൂന്നാലൊരംശം ശേഷിപ്പതാവണം 28
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മജനോടേവം ചൊല്ലിസ്സരിത്സുതൻ
കാലത്തിങ്കലിതങ്ങോതീ വിളിച്ചു ധൃതരാഷ്ട്രനെ 29
രാജാവേ!ധർമ്മവിത്തല്ലോ സംശയത്തീപ്പുകണ്ട നീ
സേവിച്ചിരിപ്പുണ്ടറിവുള്ളസംഖ്യം വിപ്രരെബ്ഭവാൻ 30
ശാസ്ത്രങ്ങൾ മുറും ധർമ്മങ്ങളറിയൂ മനുജേശ്വര!
നാലുവേദങ്ങൾ മുഴുവൻ മുറും ബോധിച്ചിരിപ്പു നീ 31
വ്യാസനിയ്ക്കാല്ല കൌരവ്യ!വരാനുള്ളതതങ്ങിനേ
നീ കേട്ടിരിപ്പുണ്ട ദേവരഹസ്യം വ്യാസർ ചൊല്ലിയും 32
പാണ്ഡുവിൻ മക്കൾ രാജാവേ!ധർമ്മൽ നിന്മക്കൾതന്നെയാം
ധർമ്മംവാണവരെക്കാക്കു ഗുരുശുശ്രൂഷമാർകളെ 33
ധർമ്മരാജൻ ശുദ്ധബുദ്ധിനിന്നാജ്ഞപ്പടിനിന്നിടും
ആ നൃശംസ്യാഢ്യനിവനോ ഗുരുഭക്തൻ ധരിപ്പു ഞാൻ 34
നിന്മക്കളോ ദുരാത്മാക്കൾ ക്രോധലോഭപരായണർ
ഈർഷ്യബാധിച്ച ദുർവ്യത്തരവരെപ്പറ്റി മാഴ്കൊലാ. 35

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മനീഷിയാകുന്ന ധൃതരാഷ്ട്രനോടിതു ചൊന്നാമേൽ
മഹാഭുജൻ വാസുദേവനോടാക്കൌരവനോതിനാൻ. 36

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ ദേവദേവേശ!സുരാസുരനമസ്കൃത!
ത്രിവിക്രമ!നമസ്കാരം ശംഖചക്രഗദാധര! 37
വാസുദേവൻ ഹിരണ്യാത്മാ സവിതാവു വിരാൾപ്പുമാൻ
ജീവഭൂതാനുരൂപൻ നീ പരമാത്മാ സനാതനൻ 38
നിൻഭക്തൻ നിന്നിലുള്ളാണ്ടോൻ സരോരുഹാരുണം
രക്ഷിയ്ക്കു പുണ്ഡരീകാക്ഷ!പുരുഷോത്തമ!നിത്യവും 39
അനുജ്ഞനല്കുമേ കൃഷ്ണ!വൈകുണ്ഠ!പുരുഷോത്തമ!
അങ്ങാലംബനമാം പാണ്ഡുപുത്രരെക്കാത്തുകൊൾക നീ. 40
ദുർബ്ബുദ്ധിമന്ദനാം ദുര്യോധനനോടന്നു ചൊല്ലി ഞാൻ
കൃഷ്ണനെങ്ങുവിടെധർമ്മം ധർമ്മമെങ്ങുവിടെജയം 41
വാസുദേവൻവഴിയ്ക്കുണ്ണി!യോജിക്കു പാണ്ഡുപുത്രരായ്
സന്ധിയ്ക്കു മുഖ്യമാംകാലം നിനക്കെന്നായി വീണ്ടുമേ 42
എൻറെയാ വാക്കുനു മൂഢൻ മന്ദധീ ചെയ്തതില്ലവൻ
ഈഭൂമിയെ മുടിച്ചിട്ടു മുടിഞ്ഞു പിന്നെയായവൻ 43
നിന്നെ ഞാൻറിവേൻ ദേവൻ പുരാണൻ മുനിമുഖ്യനെ
നരനൊത്താബ്ദരിയിൽച്ചിരം വാണോരു ദേവനെ 44
എന്നോടേവം നാരദനും ചൊല്ലി വ്യാസമുനീന്ദ്രനും
നരനാരായണരിവർ മർത്ത്യരായവരെന്നുതാൻ 45
ആ നീയനുജ്ഞനല്കുമേ കൃഷ്ണദേഹം ത്യജിയ്ക്കുവാൻ
ഞാൻ നിൻറെയനുവാദത്താൽപ്പരസൽഗതിപൂകുവൻ. 46

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

സമ്മതിച്ചേൻ ഭീഷ്മ!നിന്നെ നൃപ!ചെല്ല വസുക്കളിൽ
നിനക്കു പാപമില്ലൊട്ടുമീ ലോകത്തിൽ മഹാദ്യുതേ! 47
രാജർഷേ!പിതൃഭക്തൻ നീ മാക്കണ്ഡേയൻകണക്കിനേ
അതിനാൽ മൃത്യു നിൻപാട്ടിൽ നില്പൂ ഭൃത്യൻകണക്കിനേ. 48

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടു ഗാംഗേയൻ പാണ്ഡവന്മാരൊടോതിനാൻ
ധൃതരാഷ്ട്രാദ്യരാം മുറും സുഹൃത്തുക്കളൊടും ശരി 49
പ്രാണൻ ത്യജിപ്പാനിച്ഛിപ്പേനതിന്നനുവദിയ്ക്കുവിൻ
സത്യത്തിൽ നിങ്ങൾ യത്നിയ്ക്ക സത്യമോ പരമാം ബലം 50
ആനൃശംസ്യാഢ്യരാവേണം നിയതാത്മാക്കളെപ്പൊഴും
ബ്രഹ്മണ്യർ ധർമ്മിഷ്ഠർ തപോനിത്യരായ് ഭൂരതാഗ്രരേ! 51
എന്നാസ്സുഹൃത്തുക്കളോടു മുറും പൊല്ലിപ്പുണർന്നുടൻ
പിന്നെയും പൊല്ലിനാൻ ധീമാൻ യുധിഷ്ഠിരനൊടിങ്ങിനേ 52
ബ്രാഹ്മണന്മാർ നിനക്കെന്നും വിശേഷാൽ പ്രാജ്ഞരായവർ
ആചായ്യർ ഋത്വിക്കുകളും പൂജ്യരാണേ ജനാധിപ! 53

---

168. ഭീഷ്മമുക്തി

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ഭീഷ്മൻ ശാന്തനവൻ കുരുക്കന്മാരൊടൊക്കെയും
പറഞ്ഞടങ്ങീ കൌരവ്യൻ മുഹൂർത്തം താനരിന്ദമ! 1
ക്രമത്തിൽ ധാരണകളിൽച്ചെയ്താനങ്ങാത്മധാരണ
ആ മഹാത്മാവിന്നടക്കം പ്രാണൻ മേല്പോട്ടു കേറുമായ് 2
ആശ്ശാന്തനവനേതേതു ഗാത്രമപ്പോൾ വിടുന്നിതോ
യോഗമാണ്ടോരായവന്റെയതാതംഗം വിശല്യമായ് 3
ആ മഹാത്മാക്കളിടയിലിതൊരാശ്ചര്യ്യമായിത
ക്ഷണങ്കൊണ്ടവർ കാണുംമുത്താനവനപ്പോൾ വിശല്യനായ് 4
അതുകണ്ടത്ഭുതപ്പെട്ടു മുറും ദേവാസുരോരഗർ
മുറും വ്യാസാദിമുനികളോടുമൊന്നിച്ചു മന്നവ! 5
സ്വസ്ഥാനംതോറുമവൻ തടഞ്ഞാത്മാവുകേവലം
മൂർദ്ധാവു ഭേദിച്ചുപോയി ദ്യോവിലേയ്ക്കുൽപ്പതിച്ചുതേ. 6

ദേവദുന്ദുഭിശബ്ദിച്ചു പുഷ്പവൃഷ്ടിയൊടും സമം
നന്നുനന്നെന്നു ഹർഷിച്ചു വാഴ്ത്തി സിദ്ധമഹർഷികൾ 7
ഭീഷ്മനെന്ന മൃഡ്വാവിൽനിന്നു കൊള്ളിമീൻപോലെ മന്നവ!
പോന്നാകാശത്തിങ്കലെത്തി ക്ഷണങ്കൊണ്ടു മറഞ്ഞുതേ 8

ഇമ്മട്ടു രാജശാർദ്ദൂല! നൃപൻ ശന്തനുനന്ദനൻ
കാലത്തിനോടു യോജിച്ചു ഭരതർക്കു കുലോദ്വഹൻ 9

ഉടൻ വിറകെടുത്തിട്ടു പല ഗന്ധഗണങ്ങളും
ചിതകൂട്ടി മഹാത്മാക്കൾ വിദുരൻ പാണ്ഡുപുത്രരും 10

യുയുത്സുകൌരവ്യനുമേ കണ്ടുനിന്നിതു മറ്റുപേർ
ഗാംഗേയനെദ്ധർമ്മപുത്രൻ ധീമാൻ വിദുരർതാനുമേ 11

കൌരവ്യനെപ്പട്ടുപൂമാലകളാൽ മൂടിനാനുടൻ
യുയുത്സുവചനാനന്തരം വെണ്കൊറക്കുടയേന്തിനാൻ 12

ഭീമാർജ്ജുനന്മാരിരുപേർ വെഞ്ചാമരകളങ്ങിനേ
മാദ്രേയന്മാരിരുവരും തലപ്പാട്ടിൽപ്പിടിച്ചുതേ 13

യുധിഷ്ഠിരനൊടൊന്നിച്ചു കാൽപ്പാട്ടിൽധൃതരാഷ്ട്രനും
ആലവട്ടമെടുത്തിട്ടു വീശിക്കൊണ്ടിതു വീണ്ടുമേ 14

ആ മഹാത്മാവിനു പിതൃമേധം ചെയ്തു വിധിപ്പടി
യജനം പലതും തിയ്യിൽപ്പാടീ സാമങ്ങൾ സാമഗർ 15

പിന്നീടു ചന്ദനംമുട്ടികളും കാലീയകങ്ങളും
നൽക്കാരകിൽകളും മറ്റും ഗന്ധങ്ങൾ പലമാതിരി 16

ഇട്ടു ഗാംഗേയനേമൂടിത്തീകത്തിച്ചെരിയിച്ചുടൻ
കഴിച്ചു ധൃതരാഷ്ട്രാദ്യർ പട്ടടയ്ക്കുപ്രദക്ഷിണം 16

സംസ്മരിച്ചു കുരുശ്രേഷ്ഠ ഭീഷ്മരേ കുരുസത്തമർ
ഋഷിമാർ ചൂഴലും പുണ്യഗംഗപുക്കാർ കുരുദ്വഹർ 17

പിന്തുണയ്ക്കായ് വ്യാസനാരദാസിതന്മാർകളുള്ളവർ
കൃഷ്ണനും ഭാരതസ്ത്രീകളും കൂടും പൌരരുമങ്ങിനേ 18

മഹാത്മാവായ ഗാംഗേയന്നുദകം ചെയ്തിതായവർ
ഭരതശ്രേഷ്ഠവിധിപോലാസ്സുവ്വജനവുംശരി 19
തനയന്നുദകം ചെയ്തുദ്ദേവിഭാഗീരഥീനദി
ആജ്ജലത്തിങ്കൽനിന്നേറു കരഞ്ഞുല്ലലിയന്നവൾ 20
വിലപിച്ചുകൊണ്ടവിടെക്കൌരവന്മാരൊടോതിനാൾ
ഞാൻ ചൊൽവതനഘന്മാരേ!നടന്നപടി കേൾക്കുവിൻ 21
രാജവൃത്തം പ്രജ്ഞയാഭിജാത്യവും പൂർണ്ണമായവൻ
കുരുവൃദ്ധക്കു സല്പുത്രി പിതൃഭക്തൻ മഹാവ്രതൻ 22
പണ്ടു രാമൻ ജാമദഗ്ന്യൻപോലും തോല്പിച്ചിടാത്തവൻ
ദിവ്യാസ്ത്രത്താൽ മഹാവീര്യൻ ഹതനായി ശിഖണ്ഡിയാൽ 23
കാരിരുമ്പാണെന്നൊർകരം നിശ്ചയം ഭൂമിപാലരേ
കാണാഞ്ഞുമിഷ്ടസുതനെയിതിന്നു തകരായ്കയാൽ 24
സ്വയംവരത്തിൽക്കാശീങ്കൽച്ചെന്നോരാ ക്ഷത്രമണ്ഡലം
ഒറ്റത്തേരാലിവൻ വെന്നു ഹരിച്ചു കന്യമാർകളെ 25
ആക്കോ ബലത്തിന്നുതുല്യനില്ലാ മന്നിലൊരുത്തനും
ശിഖണ്ഡിയവനെക്കൊന്നു കേട്ടുള്ളുടവതില്ല മേ 26
കുരുക്ഷേത്രത്തിലാജ്ജാമദഗ്ന്യനെപ്പോരിൽ വീര്യവാൻ
അയത്നംപീഡനംചെയ്തോൻ ഹതനായീ ശിഖണ്ഡിയാൽ 27
ഏവം പലതരം കേഴും മഹാനദിയെയപ്പൊഴേ
ദാമോദരൻ വിട്ട പരമാശ്വസിപ്പിച്ചു ഗംഗയെ 28
ഭദ്രേ! സമാശ്വസിച്ചാലും മാഴ്കൊല്ലാ പുണ്യദർശനേ!
നിൻപുത്രൻ മുഖ്യമാം ലോകം പുക്കാനില്ലൊരു സംശയം. 29
തേജസാ വസുവിദ്ദേഹം ശാപങ്കൊണ്ടിട്ടു ശോഭനേ
മനുഷ്യനായതാണേതുമിവനെപ്പറ്റിമാഴ്കൊലാ. 30
ആയിവൻ പോക്കുത്തിങ്കൽപ്പോരുമ്പോൾ ക്ഷത്രധർമ്മമായ്
ശിഖണ്ഡിയല്ലർജ്ജുനനാണിവനെദ്ദേവി! കൊന്നതും 31
കുരുശാർദ്ദൂലനെപ്പോരിലമ്പെട്ടുരുന്ന ഭീഷ്മരേ
പോരിൽക്കൊൽവാനാകയില്ലാ സാക്ഷാൽദ്ദേവേന്ദ്രനാകിലും 32

സ്വച്ഛന്ദനായ്നിൻെറമകൻ സ്വർഗ്ഗംപുക്കിതു ശോഭനേ!
അവനെസ്സുവ്വാനോരും പോരിൽക്കൊൽവാനശക്തരാം 33
കുരുനന്ദനനെപ്പറഞ്ഞിഗ്ഗംഗേ! മാഴ്കാതിരിയ്ക്ക നീ
വസുക്കളിൽച്ചെന്ന ദേവി! നിന്മകൻ മാഴ്കിടായ്ക നീ 34
എന്നുകൃഷ്ണൻ വ്യാസനുമങ്ങോതിയോരാസ്സരിദ്വര
ശോകംവിട്ടു മഹാരാജ! സ്വന്തംവെള്ളത്തിലാണ്ടുപോയ്. 35
ആമഹാനദിയെക്കൃഷ്ണമുഖ്യർ മാനിച്ചു മന്നവ!
അവഭൃതൻസമ്മതത്തോടും തിരിച്ചു നൃപരവരും. 36

സ്വർഗ്ഗാരോഹണികപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

അനുശാസനപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

ഭാഷാഭാരതം

അശ്വമേധപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയേ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു.

ആശ്വമേധികപർവ്വം

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക.

1. യുധിഷ്ഠിരശോകം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉദകംചെയ്ത ധൃതരാഷ്ട്രോവ്വീശനെ യുധിഷ്ഠിരൻ
മഹാഭുജൻ മുമ്പിലാക്കിക്കേറിനാനാകലേന്ദ്രിയൻ. 1
കയറീട്ടു മഹാബാഹു കണ്ണിൽക്കണ്ണീർനിറഞ്ഞവൻ
ഗംഗാതീരത്തിങ്കൽ വീണിതെയ്ത്തേറാനകണക്കിനെ. 2
തളരുന്നവനെത്താങ്ങി കൃഷ്ണൻ ചൊല്ലിയ മാരുതി
ഇവനോടിതുവയ്യെന്നാൻ കൃഷ്ണൻ പരബലാർദ്ദനൻ 3
ആർത്തനായ് മന്നിൽ വീണോരാം വീപ്പിടുന്നവനെത്തദാ
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മജനെക്കണ്ടു പാണ്ഡവർ മന്നവ! 4
ബോധംകെട്ടു തളർന്നോരു മന്നനെപ്പാർത്തുകണ്ടവർ
വീണ്ടുമേ ശോകമുൾക്കൊണ്ടു പാണ്ഡവന്മാരിരുന്നുപോയ്. 5

പുത്രശോകാത്തനായോരു ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശ്വരൻ
പ്രജ്ഞാദൃഷ്ടി മഹാബുദ്ധി നൃപനോടോതിയിങ്ങിനെ. 6
എണ്ണീക്കു കുരുശാർദ്ദൂല! മേൽവേണ്ടുന്നതു ചെയ്ക നീ
കൌന്തേയ! ക്ഷത്രധർമ്മത്താലീദ്ധരിത്രി ജയിച്ച നീ. 7
സുഹൃൽഭ്രാതാക്കളോടൊത്തു ഭുജിയ്ക്കുകതു മന്നവ!
നിനക്കു മാഴ്കേണ്ടതു ഞാൻ കണ്ടില്ലാ ധർമ്മഭൃത്തമ! 8
ഞങ്ങൾക്കു പോയ് മക്കൾനൂറും സ്വപ്നലബ്ധധനോപമം
മാഴ്കേണ്ടതുണ്ടിങ്ങെനിയ്ക്കും ഗാന്ധാരിയ്ക്കും മഹീപതേ! 9
ഹിതമിച്ഛിച്ചിടും യോഗ്യൻ വിദുരൻ ചൊന്ന വാക്കുകൾ
പൊരുളൊത്തവ കേൾക്കാഞ്ഞു ഞാനോ ദുർമ്മതി മാഴ്കുവൻ.
എന്നോടുചൊല്ലീ വിദുരൻ ധർമ്മാത്മാ ദിവ്യദർശനൻ
ദുര്യോധനന്റെ കുറ്റത്താൽ നിൻവംശം നശിച്ചുപോം. 11
രാജാവേ! സ്വസ്തി വംശത്തിന്നിച്ഛിയ്ക്കിൽച്ചെയ്കകെന്മൊഴി
ത്യജിയ്ക്ക ദുഷ്ടേഴും വിദ്വിഷീദുര്യോധനമന്നനെ 12
കർണ്ണൻ ശകുനിയും കാണൊല്ലിവനെച്ചെറ്റൊരിയ്ക്കലും
ഇവർക്കുള്ളീച്ചതുയോഗം തെറ്റില്ലാതെ തടുക്ക നീ 13
അഭിഷേചിയ്ക്ക രാജാവായ് ധർമ്മിഷ്ഠൻ ധർമ്മപുത്രനെ
വശിയാകുമവൻ കാക്കും ധർമ്മത്താലീദ്ധരിത്രിയെ. 14
കൌന്തേയനാം ധർമ്മപുത്രൻ രാജാവാവരുതെങ്കിലോ
മേലാളായിബ്ഭവാൻതന്നെ രാജ്യംകയ്ക്കൊള്ക മന്നവ! 15
എല്ലാജ്ജീവിയിലുംതുല്യനായിനില്ക്ക നരാധിപ!
നിന്നെസ്സേവിയ്ക്കട്ടെ മുറ്റും ജ്ഞാതിമാർ ജ്ഞാതിവർദ്ധന! 16
ഏവം കൌന്തേയ! വിദുരൻ ദീർഘദർശിയരയ്ക്കവേ
പിന്തുടർന്നോൻ പാപിദുര്യോധനനെബ്ബുദ്ധിതെറ്റി ഞാൻ 17
ആദ്ധീരൻ ചൊന്ന മധുരമൊഴി കേൾക്കായ്കകാരണം
മഹാദുഃഖം ഫലംനേടിദുഃഖക്കടലിലാണ്ടു ഞാൻ. 18
രാജാവേ! വൃദ്ധരായ് മാഴ്കും നിൻപിതാക്കളെ നോക്കെടോ
ഭവാനാ മാഴ്കുവാനൊന്നും ഞാൻ കാണ്മീലിങ്ങു മന്നവ! 19

2. കൃഷ്ണദ്വൈപായനസാന്ത്വനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ധീമാനായ ധൃതരാഷ്ട്രരാജാവു ചൊന്നവൻ
മൌനംപൂണ്ടിതു മേധാവിയവനോടോതി കേശവൻ. 1
മനസ്സാലതിയായ് ശ്ലോകംകൊണ്ടവതാകിൽജ്ജനാധിപ!
തപിപ്പിയ്ക്കുമവന്നുള്ള മുൻമരിച്ച പിതൃക്കളെ 2
ചെയ്ക നീ പലയജ്ഞങ്ങൾ ഭൂരിദക്ഷിണമാംവിധം
സോമസുധകളാൽത്തൃപ്തരാക്കു ദേവപിതൃക്കളെ 3
അന്നപാനാൽപ്പാന്ഥർകളെ മറിഷ്ടത്താൽദ്ദരിദ്രരെ
നിന്നുട്ടുള്ള മഹാബുദ്ധിയ്ക്കിതിപ്പോൾച്ചേരുകില്ലെടോ. 4
അറിയേണ്ടതറിഞ്ഞൂ നീ ചെയ്യേണ്ടുന്നതു ചെയ്ക നീ
രാജധർമ്മങ്ങളും കേട്ടു ഗാംഗേയൻ ഭീഷ്മർ ചൊല്ലി നീ 5
വേദവ്യാസൻ നാരദനവണ്ണം വിദുരർ ചൊന്നതും
പിന്തുടന്നിടുക നീയീ മൂഢക്കേളവൃത്തിയെ 6
പിതൃപൈതാമഹമുറയേറു ഭാരംവഹിയ്ക്ക നീ
യശസ്സോടൊത്തൊരാ ക്ഷത്രം സ്വർഗ്ഗം പുക്കിതസംശയം 7
പിന്തിരിഞ്ഞു വധിയ്ക്കപ്പെട്ടില്ലാ ശൂരരിലാരുമേ
മഹാരാജ! വിട്ടു ശോകമതങ്ങിനെ വരേണ്ടതാം 8
ഈപ്പോരിൽച്ചത്തവർകളെക്കാണാൻ പറ്റാ നിനക്കിനി
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മജനോടിത്രയും ചൊല്ലി മാധവൻ 9
മിണ്ടാതടങ്ങീ തേജസ്വിയങ്ങോട്ടോതീ യുധിഷ്ഠിരൻ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എങ്കൽശ്ശ്രോവിന്ദ! നിൻപ്രീതിയെനിയ്ക്കിങ്ങറിവുള്ളതാം
നീയെങ്കൽസ്സൌഹൃദപ്രേമങ്ങളാൽക്കനിവിതെപ്പൊഴും 10
എനിയ്ക്കേറാം പ്രിയംചെയ്തതാകും ചക്രഗദാധര
ശ്രീമൻ പ്രീതമനസ്സോടും മറും യാദവനന്ദന! 11

ഭഗവാനേ! വനംപൂകാനെന്നെ നീ സമ്മതിയ്ക്കുകിൽ
ശാന്തികാണുന്നതില്ലാ ഞാൻ പിതാമഹനെ വീഴ്ത്തിയും 12
പോരിൽപ്പിന്മാറാത്ത വീരനാകുമാക്കണ്ണനേയുമേ
ഈക്രൌര്യത്തിന്നെന്തു കമ്മങ്കൊണ്ടൊഴിച്ചിലരിന്ദമ! 13
കമ്മത്താലത്രേ കല്പിയ്ക്കുകെന്മനം ശുദ്ധമാംവിധം
എന്നുചൊല്ലും പാത്ഥനോടു ധർമ്മജ്ഞൻ വ്യാസനോതിനാൻ
സാന്ത്വനംചെയ്തു തേജസ്വി ശുഭം പൊരുളെഴുംമൊഴി
നിനക്കുറപ്പുവന്നില്ലാ വീണ്ടും ബാല്യാൽ ഭ്രമിപ്പു നീ 15
ഉണ്ണീ! നാമെന്തിതാകാശേ പ്രലപിപ്പതു വീണ്ടുമേ
ക്ഷത്രധർമ്മജ്ഞനല്ലോ നീ യുദ്ധം വൃത്തിയെവക്കഹോ 16
അമ്മട്ടുചെയ്യും നൃപതിയാധിബന്ധത്തിലാപ്പെടാ
മോക്ഷധർമ്മങ്ങളൊട്ടുക്കും ശരിയ്ക്കുമട്ടു കേട്ടു നീ 17
പലവട്ടം കാമജങ്ങാം നീൻസന്ദേഹങ്ങാംപോക്കി ഞാൻ
ഉന്മേഷസ്സോന്മകെട്ടള്ളോൻ ശ്രദ്ധവിട്ടോൻ ഭവാൻ ദൃഢം 18
ഇമ്മട്ടാകൊല്ല നന്നല്ലാ നീനക്കജ്ഞതപമിങ്ങിനെ
പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളൊക്കേയുമറിയും നീ ശുഭാശയ! 19
രാജധർമ്മങ്ങളും മുറയ്ക്കുംകേട്ടു നീ ദാനധർമ്മവും
എന്നീട്ടും സർവ്വധർമ്മജ്ഞൻ സർവ്വാഗമവിചക്ഷണൻ 20
അറിയാത്തപ്പോലെ വീണ്ടുമെന്തേ മോഹിപ്പു ഭാരത!

---

3. അശ്വമേധാലോചന മരുത്തപ്രസംഗം

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിര! ഭവൽപ്രജ്ഞ നന്നായില്ലെന്നു മന്മതം
സ്വതന്ത്രനായരുവനും സ്വയം ക്രിയനത്തിടാ 1
ഈശ്വരൻ വിട്ടയച്ചിട്ടു നന്മതിന്മയുമീ നരൻ
കമ്മംചെയ്യുന്നു പുരുഷനതിലെന്തുവലാതിയാം 2
ആത്മാവു പാപകമ്മാവെന്നൊട്ടുവിൽക്കരുതുന്നു നീ
എന്നാൽക്കേളായതിൽപ്പാപമൊഴിയുംപടി ഭാരത! 3

തപങ്ങളും യജ്ഞങ്ങളും ദാനമിവയാലെ യുധിഷ്ഠിര!
പാപംചെയ്യുന്ന പുരുഷന്മാരുണ്ടു കേവുന്നു നിത്യവും. 4
യജ്ഞത്താലും തപസ്സാലും ദാനത്താലും നരാധിപ!
ദുഷ്കർമ്മംചെയ്ത മർത്ത്യന്മാർ നരശാർദ്ദൂല! ശുദ്ധരാം 5
അസുരന്മാർ സുരന്മാരും പുണ്യത്തിന്നായ് മഖക്രിയ
ചെയ്യാറുണ്ടു മഹാത്മാക്കളതിനാൽ യജ്ഞമാശ്രയം. 6
യജ്ഞങ്ങളാൽ മഹാത്മാക്കൾമേലെയായ്വന്നു ദേവകൾ
ക്രിയചെയ്താദ്ദേവകളോ തോല്പിച്ചു ദാനവേന്ദ്രരെ. 7
രാജസൂയാശ്വമേധങ്ങളും സർവ്വമേധം നരേശ്വര!
നരമേധം ഭാരത! നീ ചെയ്കൊൾക യുധിഷ്ഠിര! 8
വിധിയ്ക്കു ദക്ഷിണയൊടുമശ്വമേധം യജിയ്ക്ക നീ
ഭൂരികാമാന്നവിത്താഢ്യം രഘുരാമൻകണക്കിലും 9
രാജാവു ഭരതൻ ദുഷ്യന്താത്മജൻ പൃഥിവീപതി
നിന്മുൻപിതാമഹൻ ശാകുന്തളൻ വീരൻകണക്കിലും. 10

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അശ്വമേധം തീർച്ചയായും ഭൂപനേ ശുദ്ധനാക്കുമേ
എനിയ്ക്കുണ്ടൊരഭിപ്രായമതുമങ്ങുന്നു കേൾക്കണേ. 11
ദ്വിജോത്തമമഹത്താമീ ജ്ഞാതിധ്വംസംകഴിച്ചുടൻ
സ്വല്പംദാനം വയ്യെനിയ്ക്കു നല്കാനിങ്ങില്ല വിത്തവും 12
ഈദ്ദീനരാം ബാലരോടു വിത്തംയാചിച്ചുകൂട മേ
ആർദ്രവ്രണംപൂണ്ടു കേഴും രാജപുത്രരൊടേതുമേ. 13
താനേ ഭൂമിമുടിച്ചിട്ടു യജ്ഞാർത്ഥം ദ്വിജസത്തമ!
ശോകമാണ്ടുള്ള ഞാനിങ്കു കരംവാങ്ങുന്നതെങ്ങിനെ 14
ദുര്യ്യോധനന്റെ കുറ്റത്താൽ മന്നിൽ മന്നവരൊക്കെയും
നമുക്കകീർത്തിയുണ്ടാക്കി നശിച്ചു മുനിസത്തമ! 15
ദുര്യ്യോധനൻ സ്വത്തിനായി ക്ഷയിപ്പിച്ചു ധരിത്രിയെ
ഉടഞ്ഞുപോയ് ദുഷ്ടധാർത്തരാഷ്ട്രന്നുള്ളോരുകോശവും 16
ഭൂമി ദക്ഷിണയാണിങ്കു വിധിപ്രഥമകല്പിതം
വിദ്വാന്മാർ കണ്ടിരിപ്പോന്നു ശേഷം വിധിവിപര്യ്യയം. 17

ചെയ്യാൻവയ്യാ പ്രതിനിധിയായിട്ടിങ്ങു തപോധന!
ഇവിടെബ്ഭഗവാൻ നാന്നായ്സ്സാചിവ്യംചെയ്തുകൊൾക മേ. 18

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു പാത്ഥൻ ചൊന്ന കൃഷ്ണദ്വൈപായനനുമങ്ങുടൻ
ഒട്ടുനേരംവിചാരിച്ചു ധർമ്മരാജനൊടോതിനാൻ. 19
ഉടഞ്ഞുപോയ ഭണ്ഡാരം പൂർണ്ണമായിഭവിച്ചിട്ടും
ദ്രവ്യംകിടപ്പുണ്ടു പാത്ഥ! പനിമാമലയിൽപ്പുരം. 20
മഹാത്മാവാം മരുത്തന്റെ യജ്ഞേ ബ്രാഹ്മണർവിട്ടതായ്
വരുത്തുകതു കൌന്തേയ! പരം സമ്പൂർണ്ണമായ്വരും. 21

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മരുത്തനുടെ യജ്ഞത്തിൽ വിത്തംകൂട്ടിയതെങ്ങിനെ
ആ രാജാവേതുകാലത്തായിരുന്നു വാഗ്മിസത്തമ! 22

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

കോപംക്കേണമെങ്കിലോ രാജൻ! കോപം കാരന്ധമരാജനെ
ആ മന്നൻ വാണതെന്നെന്നും മഹാവീര്യൻ മഹാധനൻ. 23

---

4. സംവർത്തമരുത്തീയം മരുത്തവംശകഥനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മജ്ഞ! കോപപ്പാരമ്പര്യാശയാ രാജർഷീന്ദ്രകീർത്തനം
ദ്വൈപായന! മരുത്തന്റെ കഥ ചൊല്ലുനഘാശയ! 1

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ടായ് കൃതയുഗത്തുണ്ണീ! മനുദണ്ഡധരൻപ്രഭു
തൽപ്പുത്രനായ് മഹാബാഹു പ്രസന്ധി പുകഴാണ്ടവൻ 2

പ്രസന്ധിയ്ക്കുള്ളവായ് പുത്രൻ ക്ഷുപനെന്നുപുകഴ്ന്നവൻ
ക്ഷുപനു പുത്രനിക്ഷ്വാകുക്ഷ്മാപനുണ്ടായിനാൻ പ്രഭു 3
അവനുണ്ടായ് നൃമക്കം രാജാവേ! മുഖ്യധാർമ്മികർ
ഭൂപാലരാക്കിയവരെയൊക്കെയിക്ഷ്വാകുവാം പ്രഭു 4
അവരിൽ ജ്യേഷ്ഠനാം വിംശൻ വില്ലാളികളിലുത്തമൻ
വിംശന്റെ പുത്രൻ കല്യാണൻ വിവിംശൻ ഭരതർഷഭ! 5
വിവിംശനുണ്ടായി പതിനഞ്ചുമക്കളിളാപതേ!
ബ്രഹ്മണ്യർ വില്ലിൽ വിക്രാന്തരേവരും സത്യവാദികം 6
ശാന്തന്മാർ ദാനധർമ്മസ്ഥരെപ്പൊഴും പ്രിയവാദികം
അവർക്കുണ്ണൻ ഖനീനേത്രൻ സർവ്വർക്കും നല്ലി പീഡനം. 7
വിക്രാന്തനാം ഖനീനേത്രൻ രാജ്യംനേടിയകണ്ടകം
രാജ്യം കാക്കാനായതില്ലാ രഞ്ജിച്ചില്ലുണ്ടു നാട്ടുകാർ 8
അവനെത്തള്ളി രാജ്യത്തു സുവർച്ചസ്സായ പുത്രനെ
അഭിഷേചിച്ചു രാജേന്ദ്ര! മോദിച്ചാരവരപ്പൊഴേ. 9
അച്ഛന്റെ വൈകൃതംകണ്ടു രാജ്യഭ്രംശവുമായവൻ
നടത്തിനാൻ നിയതനായ് പ്രജാഹിതവഴിയ്ക്കുതാൻ. 10
ബ്രഹ്മണ്യൻ സത്യമോതുന്നോൻ ശുദ്ധൻ ശമദമാന്വിതൻ
പ്രജ രഞ്ജിച്ചിതവനിൽധർമ്മനിത്യൻ മനസ്വിയിൽ 11
ധർമ്മംചെയ്തിടുമവനൊന്നുടഞ്ഞു കോശവാഹനം
സാമന്തന്മാർ കോശമൊഴിഞ്ഞവനിൽപ്പീഡചെയ്തതേ. 12
ആയവൻ പലർ ബാധിയ്ക്കു ക്ഷീണകോശാശ്വവാഹനൻ
പുരത്തോടും ഭൃത്യരോടുമൊത്താത്തിപ്പെട്ടിതേറവും 13
ബലക്ഷയത്തിലവനെക്കൊൽവാനാളായതില്ലവർ
സുവൃത്തനാണാ രാജാവു ധർമ്മനിത്യൻ യുധിഷ്ഠിര! 14
പുരത്തൊടൊപ്പം പെരികെയാത്തിപ്പെട്ടപ്പൊഴാ നൃപൻ
കയ്യൊന്നുതീടിനാനപ്പോൾമ്പലമുണ്ടായിതേറവും. 15
ജയിച്ചാനയൽമന്നോരെയൊക്കെയും പിന്നെന്തായവൻ
ഇക്കാരണംകൊണ്ടു കരന്ധമനായിതവൻ നൃപ! 16
ത്രൈതാഭ്യത്തിലവനുണ്ടായ് മകൻ കാരന്ധമൻ പരം
ശ്രീമാനിന്ദ്രനുകിടയായ്ദ്വേകഥംക്ക സുദുർജ്ജയൻ 17

അവനും മുറും മന്നോർകൾ പാട്ടിലായ്നിന്നിതപ്പൊഴേ
വൃത്തത്താലും ബലത്താലും സമ്രാട്ടായിതവക്കവൻ 18
അവിക്ഷിത്തെന്നാധമ്മജ്ഞൻ ശൌര്യംകൊണ്ടിന്ദ്രസന്നിഭൻ
യജ്ഞാവായ്ത്തീന്നു ധമ്മജ്ഞൻ ധൃതിമാൻ സംയതേന്ദ്രിയൻ
തേജസ്സാലക്സദൃശൻ ക്ഷമയാൽ ക്ഷമയൊത്തവൻ
ബുദ്ധ്യാ ബൃഹസ്പതിസമൻ ഹിമവാന്മട്ടാച്ചവൻ 20
മനോവാക്കായ കമ്മത്താൽദ്ദമത്താൽ പ്രശമത്തിനാൽ
മനോരഞ്ജനയുണ്ടാക്കീ പ്രജകൾക്കാ മഹിപതി. 21
നൂറശ്വമേധം വിധിപോലങ്ങുചെയ്താനവൻ പ്രഭു
പ്രഭുവിദ്വാനംഗിരസ്സു താനേ ചെയ്തിതു യാജനം 22
അവന്റെ പുത്രനച്ഛന്നംമേലെയായീ ഗുണങ്ങളാൽ
മരുത്തനെന്ന ധമ്മജ്ഞൻ ചക്രവർത്തി പുകഴ്ന്നവൻ 23
നാഗായുതബലൻ സാക്ഷാൽ വിഷ്ണുവെന്നാകണക്കിനേ.
അവൻ യജിപ്പോൻ ധർമ്മാത്മാവൊക്കെ സ്വർണ്ണമയങ്ങളായ് 24
ഉണ്ടാക്കിച്ചു വിളങ്ങീടും പാത്രങ്ങളെയസംഖ്യമേ
ഹിമവാന്റെ വടക്കായി മേരുമാമലപുക്കവൻ 25
പൊന്മയം പെരുതാം പാദമങ്ങവൻ ചെയ്ത കർമ്മവും
അങ്ങു കുണ്ഡങ്ങളും പാത്രങ്ങളും പീഠങ്ങളും പിഠരങ്ങളും 26
പണ്ടീഞ്ഞു പൊൻപണിക്കാർകളൊട്ടുമില്ലവയെണ്ണിയാൽ
അതിനാട്ടത്തായിരുന്നു കേവലം യജ്ഞശാലയും 27
യജിച്ചാനങ്ങു ധർമ്മജ്ഞൻ വിധിയ്ക്കാ പൃഥിവീപതി
മരുത്തൻ മറുമന്നോർകളും മുറും മേന്ന നരാധിപൻ. 28

---

5. സംവർത്തമരുത്തീയം
ഇന്ദ്രബൃഹസ്പതിസംവാദം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ആ രാജാവെത്രവീര്യത്തോടൊത്തവൻ വാഗ്മിസത്തമ!
സ്വർണ്ണമെങ്ങിനെ സമ്പാദിച്ചീടിനാനായവൻ ദ്വിജ! 1

ഭഗവാനേ! കിടക്കുന്നതിപ്പൊഴാ ദ്രവ്യമെങ്ങുവാൻ
അതെങ്ങിനെ നമുക്കിങ്ങു നേടാൻപറ്റും തപോധന! 2

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷേപ്രജാപതിയ്ക്കുണ്ടായുന്നു ദേവകഠം ദൈത്യരും
പെരുത്തപത്യമങ്ങുണ്ണി! സ്പർദ്ധിച്ചിതു പരസ്പരം 3
അംഗിരസ്സിൻ മക്കഠം രണ്ടാളുണ്ടായീ വ്രതതുല്യരായ്
ബൃഹസ്പതി ബൃഹത്തേജസ്സാസ്സംവർത്തൻ തപസ്വിയും 4
അവർതമ്മിൽത്തിരക്കുന്നോർ വേറേ നിന്നിതു മന്നവ!
വീണ്ടും സംവർത്തനെപ്പാരം ബാധിച്ചാനാ ബൃഹസ്പതി 5
ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവെപ്പൊഴും ബാധിയ്ക്കുമായാളു ഭാരത!
അർത്ഥങ്ങളംവിട്ടു ദിഗ്വാസസ്സായിക്കാടുകേറിനാൻ. 6
വാസവൻ ദൈത്യരേ മാറും ജയിച്ചും കൊന്നു പീഢിയും
ഇന്ദ്രത്വംനേടിയുടകിൽപ്പുരോധസ്സായ് വരിച്ചുതേ 7
അംഗിരസ്സിൻ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ വിപ്രാഗ്ര്യൻ വ്യാഴനെസ്സദാ
പണ്ടംഗിരസ്സിനു യാജ്യനല്ലോ ഭവാൻ കരന്ധമൻ 8
പാരിലപ്രതിമൻ വീര്യം വൃത്തം ബലമിവറിനാൽ
ശക്രനെപ്പോലെയോജസ്വി ധർമ്മാത്മാവു ശിതവ്രതൻ 9
അവന്നു വാഹനം യോധർ മിത്രങ്ങളം പലമാതിരി
വിലയേറും നല്ലനല്ല ശയനങ്ങളുമൊക്കെയും 10
ധ്യാനത്താൽ മുഖവാതകൊണ്ടുണ്ടായീ മാറുമേ നൃപ!
ഗുണങ്ങളാൽക്കീഴടക്കി മാറും മന്നാരെയാ നൃപൻ 11
ഇഷ്ടപ്രകാരം ജീവിച്ചു വിണ്ണേറിയുടലോടവൻ
അവന്നൊത്തു തനയനും യയാതിപ്പടി ധാർമ്മികൻ 12
അവിക്ഷിത്തരിജിത്തായാളം പാട്ടിലാക്കി ധരിത്രിയെ
ഗുണവീര്യങ്ങളാലച്ഛനൊട്ടിലായ്ത്തീർന്ന പാർത്ഥിവൻ. 13
ഇന്ദ്രനൊക്കുമവന്നുണ്ടായ് മരുത്തൻ വീര്യമേറിയോൻ
പുത്രൻ കൂറാണ്ടിതവനിലാഴിച്ചൂഴമൊത്രുഴിയും 14
നിത്യവും ദേവരാജാവായ്ത്തിരക്കിക്കൊണ്ടിതായവൻ
മരുത്തനായ് വാസവനും തിരക്കീ പാണ്ഡുനന്ദന! 15

വിശ്രുതൻ ഗുണവാനല്ലോ മരുത്തൻ പൃഥിവീപതി
കിണഞ്ഞെന്നാലുമവനിൽ മെച്ചംനേടീല വാസവൻ. 16
മെച്ചം നേടാനായിടാഞ്ഞു വ്യാഴത്തെത്താൻ വിളിച്ചുടൻ
പറഞ്ഞൂ വാനവരൊടുമൊന്നിച്ചു ഹരിവാഹനൻ 17
ബൃഹസ്പതേ മരുത്തന്നു ഭവാൻ മെയ്യാല്ലൊരിയ്ക്കലും
ദൈവവും പിതൃവുമെന്നിയ്ക്കങ്ങിഷ്ടം ചെയ്തതാകിലോ 18
ബൃഹസ്പതേ!ഞാൻ മുപ്പാരിനെന്നല്ലാ ദേവകഠംക്കുമേ
ഇന്ദ്രത്വം നേടിയൊരുവൻ മരുത്തൻ ഭൂമിപാലനാം 19
ബ്രഹ്മൻ!ഭവാനമരനെ യജിപ്പിച്ച സുരേന്ദ്രനെ
യജിപ്പിപ്പോന്നെങ്ങിനെയാച്ചാക്കുള്ളോരു മരുത്തനെ 20
വരിയ്ക്കുകെന്നെയോ മന്നൻ മരുത്തൻതന്നെയോ ശുഭം
മരുത്തനെ വെടിഞ്ഞെന്നെ സ്വസ്ഥമട്ടിൽഭുജിയ്ക്ക നീ 21
ഏവം കൌരവ്യ! ദേവേന്ദ്രൻ പറഞ്ഞോരാ ബൃഹസ്പതി
മുഹൂർത്തനേരം ചിന്തിച്ചു ദേവരാജനൊടോതിനാൻ. 22
നീ ഭ്രതങ്ങഠംക്കധിപതി നിങ്കൽ നില്പുലകൊക്കെയും
നീ വിശ്രുതപ്രഭാവമുഴിവലന്മാരെ വധിച്ചവൻ. 23
നിന്നെയാരാളീദ്ദേവകഠംക്കുള്ളശ്രീയാഹരിച്ചവൻ
മനസംവിണ്ണും ഭരിപ്പോൻ നീയെപ്പൊഴും വലസൂദനൻ! 24
നിൻപൌരോഹിത്യമേറ്റിട്ടെങ്ങിനെ ദേവഗണേശ്വര!
യജിപ്പിപ്പേൻ പാകരിപോ! മർത്ത്യനാകും മരുത്തനെ. 25
ആശ്വസിയ്ക്ക ദേവേന്ദ്ര! ഞാൻ മനുഷ്യന്നൊരിയ്ക്കലും
യജ്ഞത്തിൽ സ്രുവമേന്തില്ലാ കേളീയെന്നുടെ വാക്കിനെ 26
തിയ്യിന്നു ചൂടൊഴിഞ്ഞയ്ക്കാം തിരിഞ്ഞെയ്ക്കാം ധരിത്രിയും
സൂര്യൻ രശ്മിവെടിഞ്ഞെയ്ക്കാമെന്നിൽസ്സത്യമുലഞ്ഞിടാ. 27

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വ്യാഴത്തിൻവാക്കു കേട്ടിന്ദ്രൻ മത്സരംവിട്ടൊഴിഞ്ഞവൻ
പ്രശംസിച്ചിവനെപ്പിന്നെ സ്വഗൃഹംപുക്കിതപ്പൊഴേ. 28

6. സംവർത്തമരുത്തീയം സംവർത്തദർശനം

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
ധീമാൻ മരുത്തനുടെയും സംവാദം ഗുരുവിൻറെയും. 1

ദേവരാജനാംഗിരസൻ കരാർചെയ്തുകൊടുത്തതായ്
മരുത്തമന്നവൻ കേട്ടു പരം യജ്ഞമൊരുക്കിനാൻ 2

സങ്കല്പിച്ചുള്ളിനാൽ യജ്ഞം കരന്ധമസുതാത്മജൻ
വ്യാഴത്തിന്നരികിൽച്ചെന്നു പറഞ്ഞൂ വാഗ്മിയിങ്ങിനെ. 3

ഭഗവാനേ! മുന്നമീ ഞാനാശ്രയിച്ചു തപോധന!
യജ്ഞത്തെയും നിശ്ചയിച്ചൂ ഗുരോ! നിന്നുടെവാക്കിനാൽ 4

ആ യജ്ഞത്തിന്നാഗ്രഹിപ്പോൻ സംഭാരങ്ങളൊരുക്കി ഞാൻ
സാധോ! ഭവാൻ യാജ്യൻ ഞാനങ്ങെത്തുക നടത്തുക. 5

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

ഞാൻ നിനയ്ക്കുന്നില്ല നിന്നെ യജിപ്പിപ്പാൻ ധരാപതേ!
വരിച്ചിതെന്നോടേവേന്ദ്രനവനോടേറുചൊല്ലിനേൻ. 6

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ചിത്രൃംനിൻക്ഷേത്രമല്ലോ ഞാൻ ബഹുമാനിപ്പുനേറവും
നിൻ യാജ്യനായ്വന്നിതു ഞാൻ കുറുള്ളെന്നൊഴിയ്ക നീ. 7

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

അമർത്ത്യനെ യജിപ്പിച്ചു യജിപ്പിയ്ക്കാ മനുഷ്യനെ
മരുത്ത പോയ്ക്കൊൾകില്ലെങ്കിൽ വേണ്ടാ ഞാൻ വിട്ടു യാജനം. 8

യജിപ്പിയ്ക്കില്ല ഞാൻ നിന്നെയിഷ്ടംപോലെ വരിയ്ക നീ
നിൻറെ യജ്ഞം കഴിപ്പിയ്ക്കുമാചാര്യനെ മഹാഭുജ! 9

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടു നൃപതി മരുത്തൻ നാണമാണ്ടുപോയ്
തിരിച്ചുപോമ്പോളുദിഗ്നൻ കണ്ടെത്തീ നാരദഷിയെ 10
ദേവഷിയാം നാരദനോടടുത്തെത്തിട്ടു മന്നവൻ
വിധിയ്ക്കു കൈകൂപ്പി നിന്നിതവനോടോതി നാരദൻ 11
രാജഷേ!ലുപ്തഹഷൻ നീ ക്ഷേമമല്ലല്ലി സമ്മതേ!
നീയെങ്ങുപോയെങ്ങു നിന്നീയപ്രീതിനിലവന്നതും 12
ഞാൻ കേൾക്കാമെങ്കിൽ രാജാവേ!പറയൂ പാത്ഥിവഷഭ!
മുറും യജ്ഞംചെയ്ത നിന്നെറ മന്യുതീപ്പോൻ നരാധിപ! 13
ഈവണ്ണം നാരദമുനി പറഞ്ഞാരു മരുത്തനും
വിപ്രലംഭമുപാദ്ധ്യായംചെയ്തതൊക്കെയുണത്തിനാൻ. 14

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ചെന്നോനംഗിരസൻ ദേവാചാര്യൻ വ്യാഴന്റെ മുമ്പിൽ ഞാൻ
കാണ്മാൻ യജ്ഞത്തിനുതപിക്കെയെന്നെക്കൊണ്ടാടിയില്ലവൻ
അവൻ തിരസ്കരിച്ചോൻ ഞാൻ ജീവിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചിടാ
ഗുരുവാൽ ത്യക്തനായീ ഞാൻ ദുഷിയ്ക്കപ്പെട്ട നാരദ! 16

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

എന്നു രാജാവോതിയോരു നാരദൻ ചൊല്ലിയുത്തരം
ആ വിക്ഷിതക്ഷിതിപനെജ്ജീവിപ്പിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ 17
രാജാവേ!കേളാംഗിരസൻ സംവത്താഖ്യൻ സുധാർമ്മികൻ
ദിക്കൊക്കെച്ചുറ്റിടുന്നുണ്ടു ദിഗ്വാസസ്സായ് മയക്കുവാൻ 18
അവനിൽച്ചെല്ലൊടോ വ്യാഴൻ യാജ്യനാക്കാതിരിയ്ക്കിൽ നീ
പ്രസന്നൻ യോഗിസംവത്തൻ നിന്റെ യജ്ഞം നടത്തിടും. 19

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ഭവാൻ ജീവിപ്പിച്ചിതെന്നെയീ വാക്കാലയി നാരദ!
എങ്കു സംവത്തനെക്കാണ്മേൻ ചൊന്നാലും വാഗ്മിസത്തമ! 20

അവന്നൊങ്ങിനെ നില്പ്പുണ്ടൂ കൈവിടില്ലെന്നെയെങ്ങിനേ
അവനും കൈവെടിഞ്ഞെന്നാൽ ജീവിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചിടാ. 21

നാരദൻ പറഞ്ഞു

ഭ്രാന്തവേഷം ധരിച്ചിട്ട ചുറ്റുന്ന സുഖമായവൻ
ശ്രീകാശിയിൽ മഹാരാജ!ശിവനെക്കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ 22
ആപ്പുരദ്വാരമെത്തീട്ടഞ്ഞൊരേടം വെയ്പ്പുടോ ശവം
അതുകണ്ടാലൊഴിയ്പ്പുന്നോൻ സംവർത്തൻതാൻ മഹീപതേ! 23
ആ വീര്യവാൻ പോകുമിടം പിന്നേപോയിടണം ഭവാൻ
വിജനത്തിൽച്ചെന്നവനെക്കൂപ്പിശ്ശരണമേല്പ്പുണം 24
നിന്നോടെന്നെച്ചൊന്നതാരാണെന്നു ചോദിപ്പതാകിലോ
സംവർത്തൻ!നാരദൻ ചൊല്ലിയങ്ങെയിങ്ങെന്നുമോതണം 25
അവനെന്നെപ്പിന്തുടരാൻവേണ്ടിച്ചോദിപ്പതാകിലോ
ഞാൻ വഹ്നിയിൽപ്പുക്കിതെന്നു നിശ്ശങ്കം നീയുരയ്പ്പുണം. 26

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ആവാമെന്നായ് നാരദനോടേറ്റാതിപൂജചെയ്തവൻ
സമ്മതംവാങ്ങി രാജശ്രീ ശ്രീകാശിപുരിപൂകിനാൻ 27
അവിടെച്ചെന്നു ഭൂമാനോണം പുരദ്വാരിപുകഴ്ന്നാവൻ
ശവംവെച്ചു നാരദൻതാ മൊഴിയോർമ്മിച്ചുകൊണ്ടുതാൻ 28
ഒപ്പമേ വിപ്രനും വന്നു പുരദ്വാരം കരേറിനാൻ
അപ്പോൾശ്ശവംപാത്തുകണ്ടിട്ടുടൻ പിന്മാറിനാനുടൻ 29
തിരിയ്പ്പുമവനെക്കണ്ടുകൂപ്പിപ്പിന്നാലെ കൂടിനാൻ
ആ വിക്ഷിതമഹീപാലൻ സംവർത്തൻ ശിഷ്യനാകുവാൻ 30
വിജനത്തവനെക്കണ്ടിട്ടവൻ പൊടികൾ ചേറുമേ
കഫവും തുപ്പലും മറ്റുമേല്പിച്ചു മന്നവൻതന്മേൽ 31
സംവർത്തനേവം ബാധിച്ചെന്നാലുമീശ്വരനിപതി
കൂപ്പി പ്രസാദിപ്പിപ്പോനായ് മുനിയെപ്പിന്തുടർന്നതേ 32
പിന്നെത്തിരിച്ചു സംവർത്തൻ തളർന്നിട്ടങ്ങിരിപ്പുമായ്
കൂളത്ത നിഴലൊത്തേറെക്കൊയ്യുള്ളാലിൻചുവട്ടിലായ്. 33

7. സംവത്തമരുത്തീയം സംവത്തസചീകാരം.

സംവത്തൻ പറഞ്ഞു

എന്നെ നീയെങ്ങിനെയറിഞ്ഞതിതാരാണു ചൊന്നവൻ
ഇതെന്നോടു ശരിയ്ക്കാതുകെന്നിഷ്ടം നിരൂപിയ്ക്കിൽ നീ. 1
സത്യംചൊന്നാൽ നിനക്കൊക്കും മനോരാജ്യങ്ങളൊക്കെയും
പൊളിചൊന്നാൽ നിൻെറ തല നൂറായിട്ടും തകന്നിടും. 2

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ഭവാനെ നാരദൻ ചൊല്ലിയെന്നോടു വഴിപോകുവോൻ
ഗുരുപുത്രനെനിയ്ക്കെന്നുത്തമപ്രീതിയുണ്ടു മേ. 3

സംവത്തൻ പറഞ്ഞു

സത്യം നീ ചൊല്ലി ഞാൻ ചന്നനെന്നാദ്യേഹമറിഞ്ഞിട്ടും
എന്നാലിതെന്നോടു ചൊല്ലുകിപ്പോളെവിടെ നാരദൻ. 4

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ഭവാനെയെന്നോടരുളിച്ചെയ്ത ദേവർഷിസത്തമൻ
പിന്നെയെന്നെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചഗ്നിയിൽക്കയറീടിനാൻ. 5

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ഇതു മന്നൻ ചൊന്ന കേട്ടു സംവർത്തൻ മോദമാണ്ടവൻ
ഇത്രത്തോളം ചെയ്വാൻ ഞാൻ പോരുമെന്നരുളീടിനാൻ. 6
മരുത്തനോടുടൻ ഭ്രാന്തബ്രാഹ്മണൻ ക്രൂക്ഷവാക്കിനാൽ
ഭസിച്ചീടുംപോലെ വീണ്ടുവീണ്ടും മന്നവ ചൊല്ലിനാൻ. 7
വാതക്കാരൻ തോന്നിവാസി വികൃതാകൃതിയാണു ഞാൻ
ഈയെന്നെക്കൊണ്ടു നീ യാഗംചെയ്യിയ്ക്കാനോപ്പുതെങ്ങിനേ 8
എന്നാണ്ണൻ മതിയായുള്ളോനിന്ദ്രനോടൊത്തുചെന്നവൻ
യജിപ്പിപ്പാനിരിപ്പുണ്ടായവനാൽ ക്രിയചെയ്യുക. 9

ഗാർഹസ്ഥ്യവും യാജ്യതയും ഗൃഹദ്വേതമാരെയും
എന്നോടെന്നഗ്രജൻ തട്ടിവിട്ടതിയുടൽ മാത്രമേ 10
അവന്റെ സമ്മതംകൂടാതാവിക്ഷിത ഭവാനെ ഞാൻ
കരിയ്ക്കലും യജിപ്പിയ്ക്കില്ലദ്ദേഹം പൂജ്യനാണു മേ. 11
നീ ബൃഹസ്പതിയെക്കണ്ടു സമ്മതംവാങ്ങിയെത്തെടോ
പിന്നെ നിന്നെ യജിപ്പിയ്ക്കാം യജിയ്ക്കാനാഗ്രഹിയ്ക്കിൽ ഞാൻ.

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

മുന്നമേ വ്യാഴത്തിനെക്കണ്ടേനീ ഞാൻ സംവർത്ത!കേളതും
യാജ്യനായെന്നെയിച്ഛിപ്പിലവൻ വാസവകാമ്യയാൽ 13
അമർത്ത്യൻ യാജ്യനുള്ളോൻ ഞാൻ യജിപ്പിയ്ക്കില്ല മർത്ത്യനെ
ഇന്ദ്രൻ തടുത്തിതു യജിപ്പിയ്ക്കാലാ നീ മരുത്തനെ 14
വിപ്ര!ഞാനായ്ത്തിരക്കീടുന്നുണ്ടൊപ്പാർത്ഥിവനെപ്പൊഴും
ആവട്ടെയെന്നു നിന്നണ്ണനാ വലാരിയൊടോതിനാൻ. 15
പ്രേമത്താൽച്ചെന്നിടുന്നെന്നെ യാജ്യനായ്ക്കൊൾവതില്ലവൻ
ദേവേന്ദ്രനെപ്പറിനിന്നിട്ടതോക്ക മുനിപുംഗവ! 16
ആ ഞാൻ ഭവാനാൽസ്സവ്വങ്കൊണ്ടിച്ഛിയ്ക്കുന്നോൻ യജിയ്ക്കുവാൻ
ഇന്ദ്രനെക്കയറാനോപ്പേൻ നീ വരുത്തും ഗുണങ്ങളാൽ 17
ബ്രഹ്മൻ!വ്യാഴത്തിന്റെ മുമ്പിൽച്ചെൽവാൻ തോന്നുന്നതില്ല മേ
കുറംകൂടാതെയദ്ദേഹം തള്ളിവിട്ടവനാണു ഞാൻ. 18

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു

ആട്ടേ നീയേവമോർത്തീടിൽ നിനക്കൊക്കെയുമൊത്തിടും
എനിയ്ക്കുമഭിപ്രായമൊക്കെ നീ ചെയ്താൽ മന്നവ! 19
ഞാൻ യജിപ്പിച്ചിടും നിന്നെ വ്യാഴവും ദേവരാജനും
ദ്വേഷിച്ചീടും ക്രുദ്ധരായിട്ടിതൊന്നങ്ങു നടത്തണം 20
എനിയ്ക്കുറപ്പാംവണ്ണം നീ നിശ്ശങ്കം ചെയ്തുകൊള്ളണം
ഞാൻ സബാന്ധവനാം നിന്നെ ക്രുദ്ധനായ് രക്ഷിക്കൊലാ. 21

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

സൂര്യൻ തപിയ്ക്കുംവരെ മാമലനില്ക്കുന്നനാൾവരെ
എനിയ്ക്കുവേണ്ടാ ലോകങ്ങൾ സംഗത്തെത്തൃജിയ്ക്കുകിൽ 22
ശ്രുഭബുദ്ധിതപവുമെനിയ്ക്കുണ്ടായീടേണ്ടൊരിയ്ക്കലും
വിഷയാസംഗിയായ്ക്കൊട്ടേ സംഗത്തെത്തൃജിയ്ക്കുകിൽ. 23

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു

ആവിക്ഷിത!ക്രിയകളിൽശ്രുഭബുദ്ധി നിനക്കു കേമം
ഈ യാജനമെനിയ്ക്കുള്ളിലുള്ളതാകുന്നു മന്നവ! 24
രാജാവേ!നിന്നൊടോതാം ഞാനുത്തമദ്രവ്യമക്ഷയം
അതിനാൽ നീ കീഴിലാക്കും ദേവഗന്ധവ്വശക്രരെ 25
എനിയ്ക്കുത്തമത്തിലും യാജ്യന്മാരിലും കാംക്ഷയില്ലെടോ
വിപ്രിയം ചെയ്കകൊംവേൻ ഞാനെന്നാലണ്ണനാമിന്ദ്രനും 26
നിന്നെദ്ദേവേന്ദ്രനു കിടയാക്കീടുന്നുണ്ടു ഞാൻ ദൃഢം
നിനക്കിഷ്ടംചെയ്കകൊംവേൻ സത്യമേറ്റു പറഞ്ഞു ഞാൻ. 27

---

8. സംവർത്തമരുത്തീയം മഹാദേവസ്തവം

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു

ഹിമാചലത്തിൽമേലുണ്ടു മുഞ്ജവാനെന്ന പർവ്വതം
അങ്ങുണ്ടെന്നും തപിയ്ക്കുന്നു ഭഗവാനാമുമാപതി. 1
മാമരങ്ങടെ മൂലത്തിൽക്കുട്ടുശൃംഗങ്ങളീങ്കലും
ശൈലേന്ദ്രഗത്തങ്ങളിലും കാമംപോലെ യഥാസുഖം 2
ഉമാസഹായൻ ഭഗവാനങ്ങു നിത്യം മഹേശ്വരൻ
തേജസ്വിയാം ശൂലി വാഴ്വൂ പല ഭൂതഗണത്തൊടും 3
അവിടെസ്സാദ്ധ്യരുദ്രന്മാർ വിശ്വദേവവസുക്കളും
യമൻ വരുണനവ്വണ്ണം കൂട്ടരൊത്തു കുബേരനും 4
പരം ഭൂതപിശാചുക്കൾ നാസത്യന്മാർകളശ്വികൾ
ഗന്ധവ്വരപ്സരസ്ത്രീകൾ യക്ഷർ ദേവർഷിമാർകളും 5

ആദിത്യന്മാർ മരുത്തുക്കൾ മുറുമേ യാതുധാനരും
ഉപാസിപ്പൂ മഹാത്മാവാം ബഹുരൂപനുമേശനേ 6
രമിപ്പിതഞ്ഞു ഭഗവാൻ കുബേരനുമയായികൾ
വികൃതാകാരർ വികൃതർ കളിപ്പാരൊത്തു മന്നവ! 7
ശ്രീയാൽ ജ്വലിപ്പോൻ കാണാകും ബാലാദിത്യസമപ്രഭൻ
അവന്റെ രൂപം സംസ്ഥാന മിവയൊന്നുമൊരിയ്ക്കലും 8
പൊല്ലാവല്ലാ മാംസദൃഷ്ടി പ്രാകൃത പ്രാണിമാർകളാൽ
കൂടില്ലുങ്കു തണുപ്പില്ലാ കാറില്ലില്ലാ ദിവാകരൻ 9
ഭരയില്ലില്ല പൈരാഹം ചാക്കില്ലില്ലാ ഭയം നൃപ!
മുറുമായ്ശൂലപാശ്വങ്ങൾതോറുമേ ജയിസത്തമ! 10
സുവർണ്ണധാതുക്കളുണ്ടിങ്ങക്കരശ്മികൾ പോലവേ
അമ്പകാപ്പൂ കുബേരന്റെ തുണക്കാരുദ്യതായുധർ 11
മഹാത്മാവാം കുബേരൻതൻ പ്രിയം ചെയ്വാൻ മുതിർന്നവൻ
നമിച്ചാബ്ഭഗവാനങ്കു വേധസ്സിന്നങ്കു ശർവ്വനും 12
രുദ്രനും ശിതികണ്ഠനും സുരൂപനും സുവർച്ചനും
കപർദ്ദിയ്ക്കുകരാളനും ഹര്യക്ഷൻ വരദനുമേ 13
ത്ര്യക്ഷനും പൂഷദന്തഘ്നൻ വാമനനും ശിവനുമേ
യാമ്യനവ്യക്തരൂപനും സദൃത്തൻ ശങ്കരനുമേ 14
ക്ഷേമ്യനും ഹരികേശനാസ്ഥാണുനും പുരുഷനുമേ
ഹരിനേത്രനും മുണ്ഡനാകുശനുത്താരണനുമേ 15
ഭാസ്വരനും സുതീർത്ഥനും ദേവദേവനും ബ്രഹ്മനും
ഉഷ്ണീഷിയ്ക്കു സുവക്ത്രനും സഹസ്രാക്ഷനും മീഢ്വനും 16
ഗിരീശനും പ്രശാന്തനുമതിയ്ക്കും ചീരവാസനും
വിലവണ്ഡനും സിദ്ധനും സർവ്വണ്ഡധരനുമേ 17
മൃഗവ്യാധനും മഹാനുധനുമിയ്ക്കുവം ഭവനുമേ
വരനും സോമവക്ത്രനും സിദ്ധമന്ത്രനും ദുഷ്കിനും 18
രാജൻ! ഹിരണ്യബാഹുവുഗ്രനും ദിക്പതിയ്ക്കുമേ
ലേലിഹാനനുമോഷ്ഠനും വിഷ്ണവേ സിദ്ധമന്ത്രനും 19
നമസ്കാരം പശുപതിയ്ക്കുവം ഭൂതപതിയ്ക്കുമേ
വൃഷനും മാതൃഭക്തനും സേനാന്യൻ മദ്ധ്യമനുമേ 20

സ്രുവഹസ്തന്നാപ്പതിയ്ക്കും ധന്വിയ്ക്കും ഭാഗ്ഗവന്നുമേ
അജനന്നു കൃഷ്ണനേത്രനന്നു വിരൂപാക്ഷനന്നു മങ്ങിനെ 21
തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രനന്നു തീക്ഷ്ണനന്നു വൈശ്വാനരമുഖനന്നുമേ
മഹാദ്യുതിയ്ക്കുനംഗനന്നു ശവ്വന്നാദിക്പതിയ്ക്കുമേ 22
വിലോഹിതനന്നു ദീപ്തനന്നു ദീപ്താക്ഷനന്നു മഹൌജനും
വസുരേതസ്സിനന്നു പൃഥുവപുസ്സാംകൃത്തിവാസനും 23
കപാലമാലിയ്ക്കുവണ്ണം സുവർണ്ണമകുടനന്നുമേ
മഹാദേവനന്നു കൃഷ്ണനും ത്ര്യംബകനനഘനന്നുമേ 24
ക്രോധനനന്നൃശംസനന്നും ബാഹുശാലി മൂർദ്ധനുമേ
ദണ്ഡിയ്ക്കുതപ്തതപനും ക്രൂരകർമ്മാവിനും ശരി 25
സഹസ്രശീർഷനാവണ്ണം സഹസ്രചരണനുമേ
നമസ്കാരം സ്വധാത്മനന്നു ദംഷ്ട്രിയ്ക്കു ബഹുരൂപനും 26
പിനാകിയാം മഹാദേവൻ മഹായോഗീശനവ്യയൻ
ത്രിശൂലഹസ്തൻ വരദൻ ത്ര്യംബകൻ ഭവനേശ്വരൻ. 27
ത്രിപുരഘ്നൻ ത്രിനയനൻ ത്രിലോകേശൻ മഹൌജനും
സർവ്വഭൂതപ്രഭവനാധാരണൻ ധരണീധരൻ 28
ഈശാനൻ ശങ്കരൻസർവ്വൻ ശിവൻ വിശ്വേശ്വരൻ ഭവൻ
ഉമാപതീ പശുപതി വിശ്വരൂപൻ മഹേശ്വരൻ 29
വിരൂപാക്ഷൻ ദശഭുജൻ ദിവ്യഗോവൃഷഭധ്വജൻ
ഉഗ്രൻ സ്ഥാണുശിവൻ രൌദ്രൻ ശർവ്വൻ ഗൌരീശനീശ്വരൻ
ശിതികണ്ഠനജൻ ശുക്രൻ പൃഥുപ്രിയഹരൻ ഹരൻ
വിശ്വരൂപൻ വിരൂപാക്ഷൻ ബഹുരൂപനുമാപതി 31
ചതുർമ്മുഖൻ മഹാദേവനനംഗാംഗഹരൻ ഹരൻ
ശരണ്യൻ ശരണം താനെന്നാണയു തലതാഴ്ത്തി നീ 32
രംഹസ്സാമാ മഹാദേവനേവം ചെന്നു നമിയ്ക്കിലോ
മഹാത്മാവിന്നു ഭൂപാല! നിയ്യാസവർണ്ണത്തെ നേടിടും 33
സവർണ്ണംകൊണ്ടുവരാനങ്ങു ചെല്ലുട്ടേ നിൻറെയാളുകൾ
എന്നവൻ ചൊല്ലിയമൊഴി ചെയ്തു കാരന്ധമാത്മജൻ 34
അതിമാനുഷമായ് മുറും താൻ ചെയ്തു യജ്ഞസംവിധി
സുവർണ്ണങ്കൊണ്ടു ഭാണ്ഡങ്ങളുണ്ടാക്കിച്ചു ശില്പികൾ 35

ആ മരുത്തക്ഷിതീശനു വാനോരേക്കാട്ടിൽ മേലെയായ്
സമൃദ്ധികേട്ടു സന്താപംപൂണ്ടാനേവം ബൃഹസ്പതി 36
അവൻ തപിച്ചു വിളറിമെലിഞ്ഞായ്ത്തീർന്നിതേറവും
എൻ ശത്രുവായ സംവർത്തൻ ധനിയായ്ത്തീരുമെന്നു താൻ
ആ ബൃഹസ്പതി സന്താപം പൂണ്ടതായ്കേട്ടു വാസവൻ
വാനോരുമൊന്നിച്ചുചെന്നു കണ്ടിട്ടിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 38

---

9. സംവർത്തമരുത്തീയം അഗ്നിശക്രസംവാദം

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ബൃഹസ്പതേ! സുഖമല്ലല്ലിനിദ്ര
നിൻഭൃത്യന്മാർ നല്ലവരല്ലയല്ലീ
വാനോക്കുവിപ്ര! സുഖമിച്ഛിപ്പതല്ലീ
വാനോർനിന്നെക്കാത്തിടുന്നില്ലയല്ലീ. 1

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

സുഖംകിടപ്പേൻ മെത്തമേൽദ്ദേവരാജ!
മൽഭൃത്യന്മാർനല്ലവർതന്നെയെല്ലാം
വാനോക്കും ഞാൻ സുഖമിച്ഛിപ്പുനിത്യം
വാനോരെന്നെദ്ധമായ്ക്കാത്തിടുന്നു. 2

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

എന്തേദുഃഖം മാനസംദൈഹികംതാ-
നെങ്ങെന്തിപ്പോൾ വാടിവിളർത്തുപോയീ
എന്നോടോതു ബ്രാഹ്മണ! നിൻെറദുഃഖ-
കർത്താക്കളേക്കൊല്ലുവൻ മാറുമീ ഞാൻ. 3

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

കേൾപ്പു മരുത്തൻ മഘവാവേ! യജിപ്പൂ
മഹായജ്ഞം മുഖ്യമായ്ദ്ദക്ഷിണാഢ്യം

കേട്ടേൻ യജിപ്പിപ്പു സംവർത്തനെന്നും
യജിപ്പിയ്ക്കാല്ലവനെന്നെന്നേറമോഹം. 4

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

മുറ്റുംകാമംപൂണ്ടവനാണു വിപ്ര!
വാനോക്കു നീ മാന്ത്രികാചാര്യനല്ലോ
ഒഴിഞ്ഞവൻ ജരയുംമൃത്യുവും നീ
സംവർത്തനങ്ങയ്ക്കെന്തുചെയ്യുന്നു വിപ്ര! 5

ബൃഹസ്പതി പറഞ്ഞു

വാനോരൊട്ടും നീ ദൈത്യരേത്തച്ചൊഴിച്ചു
കൊൽവാനുന്നില്ലയോകൂട്ടമോടേ
അങ്ങായതിൽപ്പുഷ്ടരായ്ക്കാണുമോരെ
സപത്നരിൽപ്പുഷ്ടിതാൻ ദുഃഖമല്ലോ. 6
അതാണുദേവേന്ദ്ര! വിവർണ്ണനായ് ഞാ-
നതെൻ സപത്നൻ വളരുന്നുകേൾക്കേ
എല്ലാംകൊണ്ടുംമഘവൻ! നീയടക്കു
സംവർത്തനേത്താൻ മനാമരുത്തനേത്താൻ. 7

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

വന്ദ്രചെയ്തു ഞാനയച്ചഗ്നിദേവ
മരുത്തന്നായ് വ്യാഴനേ നല്കുവാനായ്
യജിപ്പിയ്ക്കുംനിന്നെയീവ്യാഴമെന്നു-
മമർത്ത്യനാക്കിക്കൊള്ളുമേ നിന്നെയെന്നും. 8

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ഞാൻപോകുന്നോൻ ഭഗവൻ! ദൂതിനിപ്പോൾ
മരുത്തന്നായ് വ്യാഴനേ നല്കുവാനായ്

ഇന്ദ്രന്റെ വാക്യംസത്യമാക്കീടുവാനും
ബൃഹസ്പതിയ്ക്കും സുപ്രിയംചെയ്യുവാനും. 9

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

പിന്നൊച്ചെന്നുമഹിതൻ ധൂമകേതു
വനംമുറവും വള്ളികളുംമഥിപ്പോൻ
കാമാൽവേനൽക്കിളകിപ്പാരമേന്തി-
പ്പരന്നീടും കാറിനേപ്പോലെയാത്തും. 10

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ആശ്ചര്യമിപ്പോഥംക്കാണുന്നോൻ മൂത്തിമാൻവഹ്നിവന്നതായ്
ആസനംസലിലംപാദ്യംഗോവും നല്കുകമാമുനേ. 11

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ആസനം സലിലംപാദ്യം സ്വീകരിച്ചേനിഹാനഘ!
അറികിന്ദ്രൻ ചൊല്ലിവിട്ടൂതനായ്വന്നതാണു ഞാൻ. 12

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ശ്രീമാൻദേവേന്ദ്രൻ സുഖിയല്ലല്ലിയെന്നിൽ
പ്രീതിപ്പെട്ടുന്നില്ലയോ ധൂമകേതോ!
ഇവന്നുവാനോർ ശരിയായ്പ്പാട്ടിലല്ലീ
ചൊന്നാലുമെന്നോടൊക്കെയുമങ്ങുദേവ! 13

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ശക്രൻ പാരംസുഖിതൻ മന്നവേന്ദ്ര!
നിയ്യായ്നിനപ്പുണ്ടജരപ്രീതിയേയും
വാനൊരെല്ലാം പാട്ടിലവന്നു രാജൻ
സന്ദേശം നീ കേഠിക്കദേവേശ്വരന്റെ 14
എന്തിന്നെന്നോ നിന്നാടുക്കൽക്കയച്ചു
മരുത്തന്നായ്വ്യാഴനെ നല്കുവാനായ്

ഈയാചാര്യൻ നൃപ! നിന്നേയജിപ്പി-
യ്ക്കുമത്ത്യനാക്കും മത്ത്യനാംനിന്നെയെന്നാൽ 15

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ഈസ്സംവത്തദ്വിജനെന്നേയജിപ്പി-
ച്ചീടുംവ്യാഴന്നിത ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ
ദേവേന്ദ്രനേത്താൻ യജിപ്പിച്ചയോഗ്യൻ
യജിപ്പിച്ചാൽമത്ത്യനേബ്ഭംഗിയാകാ 16

അഗ്നി പറഞ്ഞു.

വാനോർനാട്ടിൽ ശ്ലാഘ്യലോകങ്ങളെല്ലാം
നീ നേടുമേ ദേവരാജപ്രസാദാൽ
നിന്നേ വ്യാഴം യാജനംചെയ്തതായാൽ
സപ്തഗ്രംജയിയ്ക്കുംനിയതം കീർത്തിമാൻ നീ 17
പരംലോകം മാനുഷം ദിവ്യമേവം
വമ്പിൽ പ്രാജാപത്യവും മറ്റുമെല്ലാം
നീ നേടുമേ ദേവരാജ്യംമുഴുക്കെ
വ്യാഴം യജിപ്പിപ്പതായാൽ നരേന്ദ്ര! 18

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു.

നീ ചെറുമേവംവന്നുപോകൊല്ലുമേലിൽ
മരുത്തനായ് വ്യാഴനേ നല്ലവാനായ്
സംക്രുദ്ധൻ ഞാൻ ക്രൂരനോട്ടത്തിനാലേ
നിന്നേച്ചുടേണ്ടാപാവക! നീ ധരിയ്ക്കു. 19

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു.

ഉടൻ വാനോരിൽച്ചെന്നിതാഗ്ന്യുമകേതു
ദാഹത്രാസാലാലിലപോലുലഞ്ഞോൻ
ശക്രൻചൊന്നാനവനേപ്പാർത്തു വമ്പൻ
വ്യാഴത്തിൻേറ മുന്നിലാവഹ്നിയോടായ് 20

നീ മൊന്നല്ലോ ചൊല്ലിയിട്ടിട്ടു വഹ്നേ!
മരുത്തന്നായ് വ്യാഴനേ നല്കുവാനായ്
യജ്ഞം തുടങ്ങുന്നായവനെന്തു ചൊല്ലീ
പറഞ്ഞോരാവാക്കുകൈക്കൊൾവതില്ലേ. 21

അഗ്നി പറഞ്ഞു.

നിൻവാക്കു കൈക്കൊൾവതില്ലാമരുത്തൻ
ബൃഹസ്പതിയ്ക്കഞ്ജലിതന്നിതായാൽ
സംവർത്തനെന്നോ യാജനം ചെയ്യുമെന്നാൻ
വീണ്ടും വീണ്ടും ഞാനിരന്നോതുവോതും 22

പറഞ്ഞിതേവംമാനുഷം ദിവ്യമേറും
മഹൽപ്രാജാപത്യലോകം സമസ്തം
കിടയ്ക്കിലും ഞാനവനായ്ക്കരാറു
ചെയ്തിട്ടില്ലിപ്പിലയെന്നങ്ങുറച്ചോൻ. 23

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു.

വീണ്ടും പോയാമന്നനേച്ചെന്നുകണ്ടീ
സ്വാർത്ഥം മേരുന്നെന്നെറ വാക്കുനൽകൂ
വീണ്ടും ചൊല്ലുച്ചൊല്ലുകേളാതിരിയ്ക്കി
ലാനിൻമേൽ വിട്ടുവേൻവജ്രമി ഞാൻ. 24

അഗ്നി പറഞ്ഞു.

ഗന്ധർവ്വരാജൻ ദൂതനായങ്ങുപോട്ടേ
പേടിപ്പേൻ ഞാനങ്ങു ചൊൽവാൻസുരേന്ദ്ര!
സംരബ്ധനെന്നോടോതിനാൻ തീക്ഷ്ണരോഷൻ
വാക്കാസ്സംവർത്തൻ ബ്രഹ്മചര്യം ചരിച്ചോൻ. 25

നീ വീണ്ടുമെങ്ങാനുമിങ്ങോട്ടവന്നാൽ
മരുത്തന്നായ് വ്യാഴനേ നല്കുവാനായ്
സംക്രുദ്ധനായ് ക്രൂരനോട്ടത്തിൽ നിന്നെ-
ദ്ദഹിപ്പിപ്പേനെന്നതോർക്ക ശക്ര! 26

ശക്രൻ പറഞ്ഞു

നിയ്യന്യരേച്ചൂടുവോനാണവഹേ!
നിന്നേ മറിച്ചില്ലാരുമേ ഭസ്മമാക്കാൻ
പേടിച്ചു നീയേല്പതിൽസ്സർവ്വലോക
മഖിശപാസ്യം പൊല്ലി നീ ഹവ്യവാഹ! 27

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ദേവേന്ദ്ര വിണ്ണും ഭ്രമിയും മുറുമേ നീ
വ്യാപിപ്പീലേ സപബലത്താലെ ശക്ര!
ഇമ്മട്ടെഴും നിന്നിൽ നിന്നൊന്തുകൊണ്ടി-
ട്ടീവൃത്രൻതാൻ ത്രിദിവം പണ്ടെടുത്തു 28

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻ കൈക്കൊള്ളാഗണ്ഡിഗാകാരയോഗം
കൂടിയ്ക്കാ ഞാനരിസോമത്തെ വഹേന!
ബലംകൂറ്റഞ്ഞാനിൽ വിടില്ല വജ്ര-
മാരെൻ സുഖാത്മം പ്രഹരിയ്ക്കുന്ന മത്ത്യൻ 29
മന്നിൽക്കാലേയരെയോടിയ്ക്കുവേൻ ഞാൻ
ദൈത്യന്മാരേ വാനിൽനിന്നിട്ടൊഴിപ്പേൻ
പ്രഹ്ലാദനും വിണ്ണഞാൻ പോക്കിവിട്ടേ-
നാരെൻ സുഖാത്മം പ്രഹരിയ്ക്കുന്ന മത്ത്യൻ 30

അഗ്നി പറഞ്ഞു

ശയ്യാതിയേച്യവനൻ യാജനംചെ
യ്തന്നശചിമാരൊത്തു നീ സോമമേറ്റ
ചൊടിച്ചു നീ മുമ്പവനേത്തടഞ്ഞൂ
മഹേന്ദ്ര!ശയ്യാതിമഖത്തെയോർക്കു 31
വജ്രം കഠോരം ച്യവനന്റെ നേരേ
പുരന്ദര!പ്രഹരിച്ചില്ലയോ നീ

ആ വിപ്രനോ വജ്രമോടൊത്തു നിൻകൈ
തടഞ്ഞില്ലേ തൻതപസ്സാൽച്ചൊടിച്ചോൻ 32
പരം രോഷാൽമുറുമേ ഘോരരൂപ-
സപത്നനേത്തീത്തതില്ലേ നിനക്കായ്
നിയ്മാമദാസുരനേ വിശ്വരൂപ-
മാണ്ടള്ളോനേക്കണ്ടു കൺപീമ്മിയല്ലോ 33
ആ ദൈത്യനോ താടിയൊന്നാഴിയിങ്കൽ
വായിൻെറ മറേറപ്പുറമോ വാനിലല്ലോ
പല്ലായിരം യോജനന്നുനീളെ
മഹാതീക്ഷ്ണം ഘോരരൂപത്തിലല്ലോ 34
തടിച്ചുരുണ്ടും രജതത്തുണപോലെ
യാദ്യംഷ്ട്രനാലുണ്ടിരുന്നൂർയോജനത്താൽ
പല്ലുംകടിച്ചവനോ നിൻെറ നേക്ക
കൊല്ലാൻപാഞ്ഞു ഘോരമാം ശൂലമോങ്ങി 35
ആഘോരനേക്കണ്ടിതല്ലോ ഭവാന-
ന്നെല്ലാരുമാക്കാഴ്ചയിൽക്കണ്ടു നിന്നോ
തത്ഭീതനായ് നീ ശരണംപുക്കിതല്ലോ
കൈകൂപ്പിയാമുനിയേട്ടാനവഹ്ല! 36
ക്ഷാത്രത്തേക്കാൾമേലെയാം ബ്രഹ്മവീര്യം
ബ്രഹ്മത്തിലുംമേലെയായൊന്നുമില്ലാ
ആ ഞാൻ ശരിയ്ക്കാബ്രഹ്മതേജസ്സറിഞ്ഞാൻ
സംവത്തനേവെൽവതാപ്പീല ശക്ര! 37

---

10. സംവർത്തമരുത്തീയം മരുത്തയജ്ഞകഥനം.

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു.

ഇമ്മട്ടാൻമേലെയാം ബ്രഹ്മവീര്യം
ബ്രഹ്മത്തേക്കാൾ മേലെയായൊന്നുമില്ലാ

ആ വിക്ഷിതൻ തന്റെ ബലംപൊറുക്കി-
ല്ലവന്റെമേൽ ഘോരവജ്രംവിടും ഞാൻ 1
ധൃതരാഷ്ട്രചെല്ലൂ ഞാനയച്ചോൻ മരുത്തൻ
സവത്തനോടൊത്തിരിപ്പോരു ചൊല്ലൂ
രാജൻ! വ്യാഴത്തേഗ്ഗുരുവാക്കീടെടോ നീ-
യല്ലെങ്കിലോ ഘോരവജ്രംവിടും ഞാൻ. 2

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു.

ഉടൻ ചെന്നാദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ നരേന്ദ്രൻ
തന്നോടോതീ വാസവൻചൊന്നവാക്യം. 3

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു.

ഗന്ധവ്വൻ ഞാൻ ധൃതരാഷ്ട്രൻധരിയ്ക്ക
നിന്നോടുചൊൽവാൻ വന്നിരിപ്പൂ നരേന്ദ്ര!
ദേവേന്ദ്രവാക്യം കേൾക്കനീ രാജസിംഹ!
മഹാത്മാവാം ലോകനാഥന്റെയാജ്ഞ 4
വ്യാഴത്തെനീ യാജകനായ്വരിയ്ക്ക-
കല്ലെങ്കിലോ ഘോരവജ്രംവിടും ഞാൻ
നീയീ ഞാൻചൊന്നതു ചെയ്കയില്ലെന്നു-
മചിന്ത്യകർമ്മാവിതിവണ്ണമോതി. 5

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു.

അറിഞ്ഞിരിപ്പുണ്ടതുമിതിന്ദ്രനും താൻ
വിശേഷദേവാശ്രികളേവം വസുക്കൾ
മിത്രദ്രോഹത്തിൽമുകയ്യില്ല പാരിൽ
മഹാപാപം ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കുതുല്യം 6
നീ ചിപ്പിപ്പൂ വ്യാഴമാദ്ദേവരാജ-
മഹേന്ദ്രനേ വജ്രഭേദ്യനേത്താൻ
സംവർത്തനെന്നോ യാജനംചെയ്വു രാജൻ
നിൻവാക്കവൻചൊന്നതു ഞാനെടുക്കാ. 7

ഗന്ധർവ്വൻ പറഞ്ഞു.

ആകാശത്തങ്ങാത്തിട്ടും വാസവന്റെ
ഘോരാരവം കേളെടോ രാജസിംഹ
വജ്രംവിട്ടും സുദൃഢം നിങ്കലിന്ദ്രൻ
ക്ഷേമം ചിന്തിക്കുന്നുപ! നീ കാലമായീ. 8

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു.

എന്നീവണ്ണം ധൃതരാഷ്ട്രൻപറഞ്ഞോ
നാക്കുന്നിദ്രിരാവവുംകേട്ടു മന്നൻ
തപോനിത്യൻ ധർമ്മവാന്മാരിൽമുമ്പാ
മാസ്സംവത്തൻതന്നൊടിക്കായ്മമോതീ. 9

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു.

ഈ യശ്മാവുണ്ടഴലും മട്ടിലേറ്റം
കാണുന്നില്ലാവഴി ദൂരത്തിലിപ്പോൾ
വിപ്രേന്ദ്ര! നിന്നാൽശ്ശമമേല്ക്കുണമേ ഞാൻ
തന്നാലുമിങ്ങഭയം വിപ്രമുഖ്യ! 10
ഇതാ വരുന്നുണ്ടുവജ്രി പത്തുദിക്കും വിളക്കിയും
ഘോരമാനഷനിങ്ങുണ്ട വിറപ്പിപ്പൂ സദസ്യരേ. 11

സംവത്തൻ പറഞ്ഞു.

ഭയംവേണ്ടാ ശക്രനിൽനിന്നരാജൻ!
ഞാനിപ്പോഴീഘോരഭയംകെടുക്കാം
സംസ്തംഭനീ വിദ്യയാലിക്ഷണത്തിൽ
പേടിയ്ക്കേണ്ടീയാക്രമത്തിൽസ്ഥിരൻ നീ. 12
സ്തംഭിപ്പിപ്പേൻ ശക്രനേ നീ പേടിച്ചീടേണ്ട മന്നവ!
വാനോക്കൊട്ടുക്കായുധങ്ങളൊട്ടുക്കിടുന്നതുണ്ട ഞാൻ. 13
ദിക്കെത്തട്ടേവജ്രമെത്തട്ടെ വായു
വഷ്ംചിന്നിക്കാട്ടിൽ വഷ്ീച്ചിടട്ടേ

വെള്ളം വാനിൽപ്പാഴിലായെന്തിടട്ടേ
കാണുന്നല്ലോമിന്നൽ നീ പേടിയായ്ക്ക 14
പാലിയ്ക്കട്ടേ പാവകൻനിന്നെ മുറും
വഷ്ടിയ്ക്കട്ടേകാമമൊട്ടുക്ക ശക്രൻ
വധത്തിനാംവജ്രവും നിന്നിടട്ടേ
വെള്ളച്ചാട്ടംകൊണ്ടൊഴിച്ചും സുഘോരം. 15

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു.

ഘോരം ശബ്ദം കേൾപ്പിതത്രച്ചഘോഷം
കാറൊത്ത വജ്രത്തിൻറയാകുന്നിതെന്നാൽ
നടുങ്ങുന്നു വീണ്ടുമാത്മാവെനിയ്ക്ക
പെടുന്നില്ലാസ്വാസ്ഥ്യമിങ്ങിന്നു വിപ്ര! 16

സംവത്തൻ പറഞ്ഞു.

ഉഗ്രംവജ്രംകണ്ടു പേടിച്ചിടേണ്ട
കാറായ് വജ്രം ഞാൻ മുടിപ്പോൻനരേന്ദ്ര!
ഭയംകളഞ്ഞന്യവരംവരിക്ക
നിൻകാമമെന്തുള്ളൊടൊപ്പിച്ചിടേണ്ടു 17

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

പ്രത്യക്ഷമായുടനിന്ദ്രൻ വരട്ടേ
യജ്ഞേ ഹവിസ്സേറുവാങ്ങട്ടെ വിപ്ര!
സ്വസ്വസ്ഥാനം വാണുകൊള്ളട്ടെ വാനോർ
ഹോമിച്ച സോമത്തിനെയിങ്ങേറിടട്ടേ 18

സംവത്തൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ ശക്രൻ ഹരിവാഹൻ വരുന്നു
മുറും വാനോർ സത്വരം വാഴ്ത്തിടുന്നോൻ
ഞാൻ മന്ത്രത്താലാഹരിച്ചോൻ മഖത്തിൽ
കാൺകീ മന്ത്രത്രസ്ത്രനാമിന്ദ്രനേ നീ 19

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉടൻ ദേവന്മാരുമായ്ദ്ദേവരാജൻ
തേരിൽപ്പുരം ഹരിവാഹങ്ങൾ പൂട്ടി
യജ്ഞത്തിൽ വന്നാനെതിരില്ലാത്ത രാജാ-
വായിക്ഷിതൻതന്റെ സോമം കഴിപ്പാൻ.
ദേവന്മാരൊത്തവനെത്തുമ്പൊഴേറ്റു
ചെന്നു പുരോഹിതനൊത്താമരുത്തൻ
ചെയ്തു ദേവാധിശനങ്ങഗ്ര്യപൂജ
ശാസ്ത്രോക്തമാം വിധിയിൽ പ്രീതിപൂണ്ടോൻ. 21

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു

സ്വാഗതം ഹേ പുരുഹൂതേഹവിദ്വൻ!
ദേവേന്ദ്ര!നീ വന്നതിലിങ്ങു യജ്ഞം
ഏറ്റം ശോഭിപ്പൂ വലവൃത്രഘ്ന!വീണ്ടും
ഞാൻ ഹോമിയ്ക്കും സോമമങ്ങാസ്വദിക്കൂ. 22

മരുത്തൻ പറഞ്ഞു

ശിവത്തൊട്ടും കാണുകെന്നെത്തൊഴാം ഞാൻ
യജ്ഞം സിദ്ധം സഫലം ജീവനുംമേ
സുരേന്ദ്ര!ചെയ്വൂ പരമെൻ യാഗമിങ്ങീ
വ്യാഴത്തിനുള്ളനുജൻ യിപ്രമുഖ്യൻ. 23

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

അറിഞ്ഞിരിപ്പേൻ നിൻഗുരുവിത്തപസ്വിയോ
വ്യാഴത്തിനുള്ളനുജൻ തിഗ്മശക്തിയാം
ഇയ്യാളാഹവാനം ചെയ്ത ഞാൻ വന്നുരാജൻ!
നിങ്കൽ പ്രീതൻ ഞാനെൻറെയാമന്യുതീർന്നു. 24

സംവർത്തൻ പറഞ്ഞു

പ്രീതൻ ഭവാനെങ്കിലോ ദേവരാജ!
സ്വയം ശാസിച്ചീടുയജ്ഞേ വിധാനം

സ്വയം ഭാഗംവെയ്ക്ക മുറും സുരേന്ദ്ര!
ധരിയ്ക്കുട്ടേ ലോകമൊട്ടുക്കു ദേവ!

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

എന്നോവമാംഗിരസൻ ചൊന്നശക്രൻ
സ്വയം കല്പിച്ചു വാനവന്മാരെയെല്ലാം
തീപ്പിൻ സഭാവസഥംമുഖ്യമേറാ-
മസംഖ്യമേ ചിത്രമട്ടിൽസ്സമൃദ്ധം
ഉണ്ടാക്കുവിൻ തൂൺകളാരോഹണങ്ങൾ
ഗന്ധവ്വക്കുട്ടപ്സരസ്ത്രീനിരയ്ക്കും
നൃത്തംചെയ്കിട്ടപ്സരസ്ത്രീകൾ മുറും
സ്വർഗ്ഗംപോലാക്കീടുവിൻ യജ്ഞവാടം
ഏവം കേട്ടിട്ടുടനേചെയ്തനന്ദ്യാ
വിണ്ണോർകളാശ്ശുക്രവാക്യം നരേന്ദ്ര!
പിന്നീടിന്ദ്രൻ പ്രീതനായ്ച്ചൊല്ലിരാജൻ!
മരുത്തരാജാവൊടുതാൻ പൂജയേറോൻ
രാജാവേ! ഞാനിതനിന്നോടുചേർന്നു
നിൻപൂവ്വന്മാരോടുമേ മന്നവേന്ദ്ര
മുറും വാനോർകളുമേപ്രീതിപൂണ്ടു
രാജൻ! നിന്നോടീഹവിസ്സേറു വാങ്ങും
ആഗ്നേയമാംലോഹിതാലംഭമോട്ടേ
പലേതരം നൃപതേ! വൈശ്വദേവം
ശിഷ്ടം ചലിയ്ക്കുംമേദ്ധ്യനിലഷ്ടത്തെ
കല്പിച്ചാലംഭിച്ചിടട്ടേടുജാഗ്രർ
യജ്ഞംതുടങ്ങീ പിന്നെയവനരാജൻ!
വാനോരതിൽ സ്വയമന്നംഹരിച്ചു
അതിൽശ്ശുക്രൻ വിപ്രർപൂജിച്ചിടുന്നോൻ
സദസ്യനായ് ഹരിമാൻദേവരാജൻ
പിന്നൊസ്സംവർത്തൻ മൈത്രേയമാണ്ടോൻ മഹാത്മാ
ജ്വലിപ്പോൻ രണ്ടാമനാമഗ്നിപോലേ

ഉച്ചാഹ്വാനം വാനവർക്കേകിഹവ്യം
ഹോമിച്ചു മന്ത്രത്തൊടുമങ്ങഗ്നിയിങ്കൽ 32
അഗ്ര്യംസോമം വലഭിത്താസ്വദിച്ചു
മുറും വിണ്ണോർസോമപന്മാർകളായി
നരേശ്വരാനുജ്ഞയുമേറുപോന്നു
യഥേഷ്ടമേ തൃപ്തരായ് പ്രീതിമാന്മാർ 33
പരംരാജാവങ്ങു പൊന്നിൻറെകൂട്ട-
മടിയ്ക്കടിയ്ക്കുചെയ്തിച്ചു ഹൃഷ്ടൻ
വിപ്രന്മാക്കായ് നല്ലവോൻഭൂരിവിത്തം
വിത്തേശമട്ടായ് വിലസീവൈരിഘാതി 34
പരം വിത്തംപലമട്ടങ്ങുചെയ്തു
യഥോത്സാഹംതീർത്തുഭണ്ഡാരമേറാം
ആചാര്യാനുജ്ഞപ്പടിയ്ക്കിങ്ങുപോന്നു
ശാസിച്ചിതൊട്ടുക്കാഴിചൂഴന്നൊരുഴി 35
ഏവംഗ്രണംപൂണ്ടവനാനരേന്ദ്ര-
നവൻറെയജ്ഞത്തിങ്കലാപ്പൊന്നുവാച്ചു
നരേന്ദ്ര! നിയാദ്ധനംതാനെടുത്തു
യജിയ്ക്കുവാനോക്കിഹ തൃപ്തിനല്കി. 36

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പരംതപൻ പാണ്ഡവൻഹൃഷ്ടമട്ടായ്
വാക്യംകേട്ടാസ്സത്യവത്യാത്മജൻറെ
മനംവെച്ചാനദ്ധനത്താൽയജിപ്പാ-
നമാത്യരൊത്തങ്ങുമന്ത്രിച്ചുവീണ്ടും. 37

---

11. കൃഷ്ണധർമ്മസംവാദം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നിതത്ഭുതകർമ്മാവാം വ്യാസൻ നൃപനോടാതവേ
തേജസ്സേറും വാസുദേവൻപിന്നെച്ചൊൽവാൻതുടങ്ങിനാൻ 1

ജ്ഞാതിബാന്ധവരേക്കൊന്നാനുപനുള്ളംതളർന്നാടൻ
ഗ്രഹണത്തിൽസ്സൂര്യ്യമട്ടം പുകയുള്ളഗ്നിപോലെയും 2
നിർവ്വിണ്ണനാപ്പാത്ഥനെന്നുപാത്തുവൃഷ്ണികുലോത്തമൻ
ആശപാസംധർമ്മപുത്രനു ചെയ്യാൻ പൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാൻ 3

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

മുറും ജിഹ്മംമൃത്യുപദമാർജ്ജവമാർജ്ജവം
ഇത്രതാൻ ജ്ഞാനവിഷയംപ്രലാപംചെയ്യതെന്തുവാൻ 4
നിൻെറ കർമ്മംനിലച്ചില്ലാനീയെന്നില്ലരിമാർകളേ
അറിയാത്തതു നീയെന്തേമെയ്യിലുള്ളാത്മവൈരിയെ 5
ഇതിൽനിന്നോടുപറയാം ധർമ്മംകേട്ടപടിയ്ക്കു ഞാൻ
ഇന്ദ്രനുവൃത്രനോടേറുയുദ്ധമുണ്ടായവണ്ണമേ 6
മുന്നംവ്യാപിച്ചുപോൽ വൃത്രൻ ഭ്രമിയൊക്കെനരാധിപ!
ഭ്രമിവ്യാപിച്ചുകണ്ടായാൽ ഗന്ധസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കുവേ 7
ധരാഹരണനിർഗ്ഗന്ധമായീ വിഷയമപ്പൊഴേ
ശതക്രതുചൊടിച്ചാനാഗ്ഗന്ധസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കുവേ 8
ഘോരവജ്രംവൃത്രനുടെമേൽവിട്ടുക്രുദ്ധനാമവൻ
ഭൂരിതേജസ്സെഴുംവജ്രമേറുമേറുവധിപ്പവൻ 9
ഉടൻ കടന്നുവെള്ളത്തിലെടുത്തുവിഷയത്തെയും
വൃത്രൻവെള്ളം ഗ്രഹിച്ചാറേ രസസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കുവേ 10
ശതക്രതുചൊടിച്ചുവിട്ടയച്ചിതു വജ്രവും
അതിതേജസ്സെഴുംവജ്രമതിൽച്ചെന്നുവധിപ്പവൻ 11
ഉടൻ കടന്നുതേജസ്സിൽ ഗ്രഹിച്ചു വിഷയത്തെയും
വൃത്രൻ ജ്യോതിസ്സിൽനിറയെത്രുപസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കുവേ 12
ശതക്രതുചൊടിച്ചുവിട്ടയച്ചിതു വജ്രവും
അതിതേജസ്സെഴും വജ്രമതിൽച്ചെന്നുവധിപ്പവൻ 13
ഉടൻ കടന്നു കാറിങ്കൽഗ്രഹിച്ചു വിഷയത്തെയും
കാറിൽ വൃത്രൻനിറഞ്ഞാറേസ്പർശസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കുവേ 14
ശതക്രതുചൊടിച്ചുവിട്ടയച്ചിതുവജ്രവും
അതിതേജസ്സെഴുംവജ്രമതിൽച്ചെന്നുവധിപ്പവൻ 15

ആകാശത്തെയ്ക്കു പാഞ്ഞേറി ഗ്രഹിച്ചു വിഷയത്തെയും
വ്യോമം വൃത്രപ്രായമായിഗ്ഗന്ധസ്ഥാനംഹരിയ്ക്കവേ 16
ശതക്രതു ചൊടിച്ചിട്ടു വിട്ടയച്ചിതു വജ്രവും
അതിതേജസ്സെഴുംവജ്രമതിൽച്ചെന്നുവധിപ്പവൻ 17
ഉടനേ ശക്രനിൽക്കേറി ഗ്രഹിച്ചു വിഷയത്തെയും
വൃത്രൻ ഗ്രഹിച്ചോരവനു മോഹംപെട്ട മഹത്തരം 18
രഥന്തരംകൊണ്ടു താത! വസിഷ്ഠൻതാനുണർത്തിനാൻ
ദേഹസ്ഥൻ വൃത്രനെപ്പിന്നെ വധിച്ചു ഭരതർഷഭ! 19
അദൃശ്യവജ്രംകൊണ്ടിന്ദ്രനെന്നു നാം കേട്ടിരിപ്പതാം
ധർമ്മംരഹസ്യമിതുതാനിന്ദ്രനോതീ മുനീന്ദ്രരിൽ 20
മഹർഷിമാരെന്നൊടോതിയതുമ്പൊഴാ ജനാധിപ!

---

12. കൃഷ്ണധർമ്മസംവാദം

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ടാം രണ്ടുവിധംവ്യാധി ശാരീരം പിന്നെ മാനസം
പരസ്പരംജനിക്കുമവയ്ക്കിണയില്ലാതെകണ്ടിടാ. 1
ശരീരത്തുളവാം വ്യാധിശാരീരമിതിചൊൽവതാം
മനസ്സിലുളവാം വ്യാധി ചൊൽവൂ മാനസമെന്നുമേ. 2
രാജൻ! ശീതോഷ്ണവായുക്കൾ ശരീരജഗുണങ്ങളാം
ആഗുണങ്ങൾ സമംനില്ക്കിലതത്രേ സ്വസ്ഥലക്ഷണം 3
ബാധിയ്ക്കുമുഷ്ണം ശീതത്തെ ശീതമുഷ്ണത്തെയങ്ങിനെ
സത്വംരജസ്തമസ്സെന്നു മൂന്നാണാത്മഗുണങ്ങൾപോൽ. 4
ആഗുണങ്ങൾ സമംനില്ക്കിലതത്രേ സ്വസ്ഥലക്ഷണം
അവറിലൊന്നു വർദ്ധിയ്ക്കിൽച്ചികിത്സാവിധിചൊൽവതാം 5
ശോകത്തെ ഹർഷംബാധിയ്ക്കും ശോകം ഹർഷത്തെയങ്ങിനെ
ഒരാൾ ദുഃഖത്തിൽവാഴുമ്പോൾസ്സുഖമോപ്പാൻ നിനച്ചിടും 6
ഒരാൾ സുഖത്തിൽവാഴുമ്പോൾ ദുഃഖമോപ്പാൻ നിനച്ചിടും
ദുഃഖിയല്ലുതു ദുഃഖത്തെസ്സുഖിയല്ലാ സുഖത്തെയും 7

കാപ്പാനിച്ചിപ്പു കൌന്തേയ! ദുഃഖച്ചൊന്നെയെന്തുവാൻ
അതല്പിതോ നിൻ സ്വഭാവം പാർത്ഥ! വ്യാകുഷ്ടനങ്ങളിൽ 8
സഭയിൽത്തീണ്ടാരിയേകവസ്ത്രയായ് ക്കണ്ട കൃഷ്ണയെ
പാണ്ഡവന്മാർ നോക്കിനില്ക്കയതോപ്പാൻ നീ നിനച്ചിടാ. 9
പുരംവിട്ടുപുറത്താക്കൽ തോലുടുക്കലുമങ്ങിനെ
കൊടുങ്കാട്ടിങ്കലാപ്പാപ്പമതോപ്പാൻ നീ നിനച്ചിടാ 10
ക്ലേശം ജടാസുരൻമൂലം ചിത്രസേനനൊടാഹവം
ക്ലേശം ജയദ്രഥൻമൂലമതോപ്പാൻ നീ നിനച്ചിടാ 11
വീണ്ടുമജ്ഞാതവാസത്തിൽപ്പാർത്ഥ! പാഞ്ചാലപുത്രിയെ
ചവിട്ടീ കിചകൻ കാൽകൊണ്ടതോപ്പാൻ നീ നിനച്ചിടാ 12
ദ്രോണഭീഷ്മന്മാരൊടങ്ങയ്യണ്ടായീ പോരരിന്ദമ!
മനസ്സൊന്നായ്പ്പൊരുതണമാപ്പോരങ്ങയ്യടുത്തതാം 13
അതുകൊണ്ടേറുകൊണ്ടാലും പോരിന്നു ഭരതർഷഭ!
പരമവ്യക്തരൂപത്തിൽപ്പാരം യുക്തിക്രിയാവശാൽ 14
കായ്മമില്ലിങ്ങനുകളാൽബ്ബന്ധുമിത്രർകളാലുമേ
ആത്മാവൊരാളായ്പ്പൊരുതുകാപ്പോരങ്ങയ്യടുത്തതാം 15
അപ്പോരിൽജ്ജയമേല്ക്കാഞ്ഞാലങ്ങെന്തു നിലയാകുമേ
ഇതറിഞ്ഞിട്ടു കൌന്തേയ!കൃതകൃത്യതയേല്ക്ക നീ 16
ഈബ്ബുദ്ധിയേയുറപ്പിച്ചു ഭൂതങ്ങൾക്കു ഗതാഗതം
പിതൃപൈതാമഹനിലയ്ക്കുഴികാക്കുയഥോചിതം. 17

---

13. കൃഷ്ണധർമ്മസംവാദം.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

പുറംമുതൽ വെടിഞ്ഞാലും സിദ്ധികിട്ടില്ല ഭാരത!
ശാരീരദ്രവ്യമോക്ഷത്താൽസ്സിദ്ധിയാമില്ലയെന്നുമാം 1
പുറംമുതൽവെടിഞ്ഞാനിൽശ്ശാരീരദ്രവ്യലുബ്ധനിൽ
ധർമ്മമെന്തെന്തു സുഖമുണ്ടതുണ്ടാക രിപുക്കളിൽ. 2

ദ്വ്യക്ഷരംതന്നെയാം മൃത്യുത്രൃക്ഷരം ബ്രഹ്മശാശ്വതം
ഏൻറെയെന്നാ മൃത്യുവല്ലെൻറെയെന്നാകുന്ന ശാശ്വതം
രാജാവേ ബ്രഹ്മമൃത്യുക്കളാത്മാവിൽത്തന്നെനില്പവ
ർത്തങ്ങളെയദൃശ്യങ്ങൾ പൊരുതിയ്യുമസംശയം 4
നാശം ഭാരത! സത്വത്തിന്നില്ലാ നിശ്ചയമേല്പിലോ
ദേഹം ഭേദിച്ചു ഭൂതങ്ങൾക്കഹിംസയിലണഞ്ഞിടും 5
ചരാചരങ്ങളുടയഭ്രമിയൊട്ടുക നേടിടും
മമത്വമാക്കില്ലവനെന്തതുകൊണ്ടിട്ട മൊയ്തിടും. 6
അതല്ലാ പാർത്ഥ! കാടാണ്ട വന്യവൃത്തികഴിയ്ക്കിലും
മമത്വം സത്വത്തിലുടയോൻ മൃത്യുവിൻ വായിൽ നില്പ്പയാം 7
ബാഹ്യാന്തരാരികൾക്കുള്ളീ സ്വഭാവം കാണ്ക മന്നവ!
അതുള്ളതായ്ക്കണ്ടിടാത്തോൻ വൻഭയം വിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും. 8

കാമാത്മാവെപ്പാരിൽവാഴുന്നതില്ലാ
കാമംകൂടാതില്ല ചെറും പ്രവൃത്തി
കാമം മൂലം കുരുവിന്നംഗമെന്നാ-
ലതൊക്കെയും പണ്ഡിതനോത്തടക്കും 9
വീണ്ടും വീണ്ടും ജനനാഭ്യാസയോഗാൽ
യോഗീയോഗം സാരമാശ്ശു നിനച്ചും
ദാനം വേദാധ്യയനം താൻ തപസ്സും
കാമ്യം കർമ്മം പലതും വൈദികങ്ങൾ 10
വ്രതം യജ്ഞം നിയമം ധ്യാനയോഗ-
മറിഞ്ഞു കാമാലിവയെച്ചെയ്തിടായ്കിൽ
കാമിപ്പതെന്തെന്തതു ധർമ്മമല്ലോ
ധർമ്മത്തിന്നോ നിയമംതന്നെ മൂലം. 11

പഴമക്കാരിങ്ങു ചൊൽവൂ കാമഗീതകളും ഗാഥകളും
അവയെല്ലാം ചൊല്ലുവതു കേട്ടുകൊൾക യുധിഷ്ഠിര! 12
ഉപായമില്ലാതിയെന്നെക്കൊൽവാൻ പാരില്ലൊരാൾക്കുമേ
ശസ്ത്രത്തിങ്കൽബ്ബലങ്കൊണ്ടാരെന്നെക്കൊൽവാനൊരുങ്ങുമോ 13
അവൻറെയാശ്ശുസ്സുമതിൽ വീണ്ടും ഞാനുത്ഭവിക്കുവൻ
ദക്ഷിണാഗ്ന്യമുഖങ്കൊണ്ടാരെന്നെക്കൊൽവാനൊരുങ്ങുമോ 14

ജംഗമേ ധർമ്മിമട്ടുള്ളു വീണ്ടും ഞാനുത്ഭവിക്കുവൻ
വേദവേദാംഗങ്ങൾകൊണ്ടാരെന്നെക്കൊൽവാനൊരുങ്ങുമോ 15
സ്ഥാവരത്തിൽദ്ധർമ്മരൂപിപോലെയങ്ങുത്ഭവിയ്ക്കുവൻ
എന്നെദ്ധൃതിയിനാൽക്കൊൽവാനാരുന്നും സത്യവിക്രമൻ 16
അവനുഭാവമാവും ഞാനവനെന്നെയറിഞ്ഞിടാ.
ആരെന്നെക്കൊല്ലുവാനുന്നും തപസ്സാൽസ്സംശിതവ്രതൻ 17
ആയവനെരുതപസ്സിങ്കൽ വീണ്ടും ഞാനുത്ഭവിക്കുവൻ
ആരെന്നെക്കൊല്ലുവാനുന്നും മോക്ഷമാണ്ടിട്ടു പണ്ഡിതൻ 18
മോക്ഷപ്രിയനാവന്നീ ഞാൻ നൃത്തംവെപ്പൻ ഹസിക്കുവൻ
അവദ്ധ്യൻ സർവ്വജീവിയ്ക്കും ഞാനൊരുത്തൻ സനാതനൻ 19
എന്നാലങ്ങാക്കാമനേയും ദക്ഷിണാഗ്ന്യമഖങ്ങളാൽ
ധർമ്മത്തിലാക്കു രാജാവേ! നിനക്കതിലവൻവരും 20
അശ്വമേധംയജീച്ചാലും ദക്ഷിണാഗ്ന്യംവിധിപ്പടി
മറ്റും പലതരം യജ്ഞം സമൃദ്ധം ഭൂരിദക്ഷിണം 21
ബന്ധുക്കളെക്കൊണ്ടു കണ്ടു വീണ്ടുമിണ്ടൽപ്പെടേണ്ട നീ
ഈപ്പോക്കളത്തിൽക്കൊന്നോരെയിനിക്കാണാൻ കിടച്ചിടാ 22
പല ശ്ലാഘ്യമഖംചെയ്തു സമൃദ്ധം ഭൂരിദക്ഷിണം
പാരിൽപ്പരം കീർത്തിനേടി ശ്ലാഘ്യയാംഗതി പൂക നീ. 23

---

14. ഹസ്തിനപ്രവേശം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഏവം പലവചസ്സാലുമാത്തപസാമുനീന്ദ്രരാൽ
ആശ്വാസമേറ്റു രാജർഷി ഹതബന്ധുയുധിഷ്ഠിരൻ 1
ശ്രീവിഷ്ടരശ്രവസ്സാകും ഭഗവാൻ സാന്ത്വമോതിയോൻ
കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ ദേവസ്ഥാനനും പൊന്നാവൻ പിള്ള 2
നാരദൻ ഭീമനും പിന്നെ നകുലൻതാനുമേ നൃപ!
സഹദേവൻ ദ്രൗപദിയും ധീമാനജ്ജുനനും ശരി 3

മറവുള്ള പുരുഷവ്യാഘ്രർ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർകഥം വിപ്രരും
ചൊന്നോൻ ലോകോത്ഭവംദുഃഖം വിട്ട മാനസതാപവും 4
അച്ചിച്ചു ദേവകളെയും വിപ്രരേയും യുധിഷ്ഠിരൻ
ബന്ധുക്കഥക്കായ് പ്രേതകാര്യംചെയ്തടൻ പിന്നെയാ നൃപൻ 5
അനുശാസിച്ചു ധർമ്മിഷ്ഠനാഴിചൂഴമൊരുഴിയെ
പ്രശാന്തചിത്തൻ കൌരവ്യൻ സ്വരാജ്യംനേടിയങ്ങിനെ 6
വ്യാസനാരദരോടന്യന്മാരോടും ചൊല്ലി മന്നവൻ
എന്നെയിങ്ങശ്വസിപ്പിച്ചു നിങ്ങഥം വൃദ്ധമുനിശ്വരർ 7
വ്യളീകമിപ്പോഥച്ചെറുതുമെനിയ്ക്കിങ്ങില്ല ലേശവും
പെരുത്തേറുള്ള മുതലാൽദ്വേഷന്മാരെ യജിയ്ക്കുവൻ 8
ഭവാന്മാരേ മുമ്പിലാക്കി ഞാൻ നടത്തീടുവൻ മഖം
ഭവാന്റെ രക്ഷയിൽച്ചെൽവേൻ ഹിമാദ്രിയ്ക്കു പിതാമഹ! 9
അവ്വണ്ണംചെയ്ക വിപ്രഷേ! നിന്നധിനത്തിലെൻ ക്രതു
പെരുത്താശ്വയ്മാദ്ദേശമെന്നുകേഥപ്പൂ ദ്വിജോത്തമ! 10
അമ്മട്ട ഭഗവാൻ മിത്രം കല്യാണം ചൊല്ലിയേറവും
ദേവർഷിയാം നാരദനും ദേവസ്ഥാനമങ്ങിനെ 11
ഭാഗ്യമില്ലാത്തോരുപുമാനിമ്മട്ടുള്ളഗ്രുക്കളെ
കിട്ടില്ലാ വ്യസനിയ്ക്കുമ്പോഥം സൌഹാർദ്ദൽസ്സാധുമാന്യരേ 12
എന്നു രാജാവു ചൊന്നോരാ മഹർഷിവരരേവരും
രാജാവിനെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചാക്കുന്നാജ്ജുനരേയുമേ 13
എല്ലാവരും കണ്ടുനില്ക്കെയവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുപോയ്
പിന്നെദ്ധർമ്മജരാജാവങ്ങിരുന്നാനവിടെ പ്രഭ 14
ഇപ്പടിയ്ക്കുഞ്ഞൊട്ടുകാലമവക്കുകഴിഞ്ഞുതേ
ഭീഷ്മകണ്ണാടികരുക്കഥക്കായിക്കരുസത്തമൻ 15
ധൃതരാഷ്ട്രനൊടൊന്നിച്ചുകൊടുത്താനൌർദ്ധദേഹികം
വിപ്രക്കു ധനമൊട്ടേറെക്കൊടുത്തപ്പാണ്ഡവഷ്ഭൻ 16
ധൃതരാഷ്ട്രനെമുമ്പാക്കി ഹസ്തിനാപുരമേറിനാൻ.
ആശ്വസിപ്പിച്ചച്ഛനെത്താൻ പ്രജ്ഞാട്ടുക്കാമധീശനെ 17
അനുശാസിച്ചുധർമ്മിഷ്ഠൻ തന്വിമാരൊത്തു ഭൂമിയെ.

15. കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിനോദം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

പാണ്ഡവന്മാർ ജയിച്ചിട്ടു നാട്ടിൽശ്ശാന്തിയുദിയ്ക്കുവേ
ദ്വിജ! മെയ്യാരെന്തു വീരർ വാസുദേവധനഞ്ജയർ. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പാണ്ഡവന്മാർ ജയിച്ചിട്ടു നാട്ടിൽശ്ശാന്തിയുദിയ്ക്കുവേ
ധരാപതേ! ഹൃഷ്ടരായി വാസുദേവധനഞ്ജയർ 2
വിഹരിച്ചു മോദമാണ്ടു വിണ്ണിൽദ്വേവേശർപോലവർ
വിചിത്രക്കാട്ടുകളിലും മലവാരങ്ങളിങ്കലും 3
പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽപ്പലപലങ്ങളിൽപ്പുഴയിങ്കലും
ഹൃഷ്ടരായ് നന്ദനത്തിങ്കലശ്വിമാർപോലെ ചുറ്റിനാർ. 4
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലായോദ്ധർ കളിച്ചു കൃഷ്ണപാണ്ഡവർ
ആരമ്യസഭയിൽച്ചെന്നു വിഹരിച്ചിതു ഭാരത! 5
അവിടെപ്പോർകഥകളും ചിത്രം ക്ലേശങ്ങളും നൃപ!
കഥാപ്രസംഗങ്ങളുംതോറും പ്രസംഗിച്ചീടിനാരവർ 6
ഋഷിദൈവതവംശങ്ങളും പറഞ്ഞാരവരപ്പൊഴേ
പ്രീതിപൂണ്ട മഹാത്മാക്കളും പുരാണമുനിസത്തമർ 7
വിചിത്രരമ്യകഥകൾ ചിത്രപ്പൊരുളറച്ചവ
പറഞ്ഞാനാപ്പാർത്ഥനോടു നിശ്ചയംകണ്ട കേശവൻ 8
പുത്രശോകജ്ഞാതിശോകമാണ്ടോരജ്ജുനനെത്തദാ
ആശ്വസിപ്പിച്ചു കഥകൾകൊണ്ടാശ്ശൗരിജനാർദ്ദനൻ 9
ആശ്വസിപ്പിച്ചായവനെ വിജ്ഞാനജ്ഞൻ തപോനിധി
ആത്മഭാരംതീർത്തുവെച്ചു വിശ്രമിച്ചിതു സാത്വതൻ 10
ഗോവിന്ദനാക്കഥാന്തത്തിൽശ്ശുഭാകേശനൊടോതിനാൻ
സാന്ത്വംചൊയ്യോൻ കൃഷ്ണമായി യുക്തിയെപ്പാത്തോണമിങ്ങിനേ.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഈവ്വണ്ണമിയൊക്കെയുംനേടീ സവ്യസാചിൻ! പരന്തപ!
നിൻകയ്യുക്കവലംബിച്ചു രാജാവാം ധർമ്മനന്ദനൻ 12
നിസ്സപത്നം ഭൂമിയേല്പൂ ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ഭീമസേനയമന്മാർതൻമിടുക്കാലും നരോത്തമ! 13
ധർമ്മരാജാവു ധർമ്മജ്ഞ! രാജ്യംനേടിയകണ്ടകം
ധർമ്മത്താൽച്ചുത്തു യുദ്ധത്തിലാ രാജാവു സുയോധനൻ 14
ലുബ്ധന്മാർകളധർമ്മക്കാർ നിത്യമപ്രിയവാദികൾ
ധാർത്തരാഷ്ട്രർ ദുരാത്മാക്കൾ കൂട്ടത്തോടേ നശിച്ചുപോയ്. 15
പ്രശമംപൂണ്ടൊരീ ഭൂമി മുഴുവൻ പാർത്ഥിവ പതി
നീ കാക്കുന്നോൻ ഭുജിയ്ക്കുന്നു ധർമ്മരാജൻ കൃതാത്മഹ! 16
ഞാനോരമിപ്പോൻ നിന്നൊപ്പം കാട്ടിലും പാണ്ഡുനന്ദന!
കുന്തിക്കുട്ടരുമുള്ളേടം ചൊല്ലാനെന്തരികശ്ശ! 17
എങ്ങോ ധർമ്മജരാജാവുണ്ടെങ്ങോ ഭീമൻ മഹാബലൻ
എങ്ങോ മാദ്രേയരുമെനിയ്ക്കാട്ടേറെ പ്രീതിയങ്ങുതാൻ 18
അമ്മട്ടീ സഭയ്ക്കുമൊക്കുന്നാ സഭാഭാഗത്തു കൌരവ!
രമ്യപുണ്യസ്ഥലന്തോറും നിന്നോടൊത്തനഘാശയ! 19
പെരുത്തനാൾകഴിഞ്ഞല്ലോ കാണാതേ ശൂരസൂനുവെ
ബലനേയും മറുവുണ്ണിവയ്രേയും കൃതാത്മഹ! 20
ആ ഞാനിച്ഛിച്ചുകൊള്ളുന്നോൻ ദ്വാരകാപുരിപൂകുവാൻ
എൻയാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങീടേണം ഭവാനും പുരുഷർഷഭ! 21
യുധിഷ്ഠിരോവ്വീശനോടു പലതോതിയതാതിടം
നാമാബ്ഭീഷ്മനൊടുംകൂടിശ്ലോകപ്രശമനത്തിനായ് 22
നാം ശാസിച്ചു ശാസകനാം പാണ്ഡുപുത്രനെ
സ്വീകരിയ്ക്കുകയുംചെയ്തു മഹാത്മാവവനുമൊഴി 23
ധർമ്മജ്ഞനാം ധർമ്മജനിൽ കൃതജ്ഞൻ സത്യവാദിയിൽ
സത്യംധർമ്മം മുഖ്യതീപ്പുംനിലയും സ്ഥിരമെപ്പൊഴും 24
അങ്ങുചെന്നാ യോഗ്യനോടു നിൻ പ്രൌഢ്യപ്പടിയജ്ജുന!
മന്നനോടീ നമ്മുടയ യാത്രാകാര്യമരയ്ക്കുടോ 25

ഞാനവന്നപ്രിയംചെയ്യാ പ്രാണത്യാഗംവരുമ്പൊഴും
ദ്വാരകാപുരിയാത്രയ്ക്കായ്പ്പിന്നെയെന്തോ മഹാഭുജ! 26
പാർത്ഥ ഞാനിങ്ങിതൊക്കേയും നിൻപ്രീതിഹിതകാംക്ഷയാൽ
സത്യംപറഞ്ഞേൻ കൌരവ്യ! മിത്ഥ്യയല്ലിതുചൊറുമേ 27
ഞാനിങ്ങുപാർത്തിട്ടുള്ളോരു കായ്വുംതീർന്നിതജ്ജുന!
ധാർത്തരാഷ്ട്രന്യപൻ മത്തു പടക്കുട്ടരുമൊത്തവൻ 28
താത! ധീമാൻ ധർമ്മജനു പാട്ടിലായ്വന്നു പാരിടം
ആഴിചൂഴന്നൊടം മുറും കാട്ടുംമാട്ടും പെട്ടന്നൊടം 29
പലരത്നം മിന്നുമിടം കുരുരാജനു പാണ്ഡവ!
ധർമ്മജ്ഞൻ ധർമ്മജന്യപൻ കാക്കട്ടേ ഭൂമിമുറുമേ 30
പലസിദ്ധമഹാത്മാക്കൾ വന്നുപാസിച്ചിടുന്നവൻ
എപ്പോഴും വന്ദിമാർ വാഴ്ത്തിക്കൊള്ളുവോൻ ഭരതർഷഭ! 31
ഞാനൊത്തുചേർന്നുകണ്ടിട്ടാക്കുരുവൃദ്ധനമന്നനെ
ദ്വാരകാഗമനത്തിനു ചോദിയ്ക്കു കുരുപുംഗവ! 32

ഈദ്ദേഹമെൻഗേഹമെഴുന്ന വിത്തവും
യുധിഷ്ഠിരനേകിയിരുപ്പു പാർത്ഥ! ഞാൻ
പ്രിയൻ പരം മാന്യനെനിയ്ക്കു ധർമ്മജൻ
സദാ കുരുക്കൾക്കധിപൻ മഹാമതി 33
പ്രയോജനം ഞാനിഹപാർക്കിലില്ലെടോ
ഭവാനൊടിക്കുട്ടൊഴിയേ നൃപാത്മജ!
ധരിത്രി നിന്നാജ്ഞയിൽ നില്പുപാർത്ഥ! നിൻ
സുവൃത്തനാകും ഗുരുധർമ്മജൻറെയും 34
ഇതീവിധം വന്പിയലും ജനാർദ്ദനൻ
പറഞ്ഞവാറങ്ങതിവീരനർജ്ജുനൻ
അതാട്ടെയെന്നല്ലൊടേറുമൊല്ലിനാൻ
ജനാർദ്ദനന്നാച്ചനചെയ്തു പാർത്ഥിവ! 35

അനുഗീതാപർവ്വം

16. സിദ്ധകാശ്യപസമാഗമം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ശത്രുക്കളെക്കൊന്ന മഹാത്മാക്കളാസ്സഭാഭ്യന്തരേ
കൃഷ്ണാജ്ജുനന്മാക്കെന്തുണ്ടായ് പ്രസംഗമവിടെ ദ്വിജ! 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കൃഷ്ണനോടൊന്നിച്ചു പാർത്ഥൻ സ്വരാജ്യംനേടി മുറുമേ
ആദ്ദിവ്യസഭയിൽപ്പാർത്തു വിഹരിച്ചു രസത്തൊടും 2
പരം സപ്താഹമായോരു സഭാഭാഗത്തു മന്നവ!
യദൃച്ഛയാൽ മുത്തൊടവർ ഗമിച്ചു സജനാനിതർ 3
പിന്നെ പ്രീതൻ കൃഷ്ണനോടു ചേർന്നാപ്പാണ്ഡവനജ്ജുനൻ
ആ നല്ലസഭയെപ്പാർത്തുകണ്ടിട്ടിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 4

അജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

അറിഞ്ഞേൻ ഞാൻ മഹാബാഹോ!യുദ്ധംതുടരുമപ്പോഴേ
മാഹാത്മ്യം ദേവകീപുത്ര!നിൻറെയെശ്വരരൂപവും 5
സൌഹൃദാൽ ഭഗവാൻ മുന്നം ചൊല്ലിത്തന്നതു കേശവ!
എനിയ്ക്കെല്ലാം സ്മരിയ്ക്കുന്നു!ഭഷ്ടബുദ്ധിയ്ക്കു കെട്ടുപോയ് 6
എനിയ്ക്കു കൌതുകം വീണ്ടുമുണ്ടിന്നാപ്പൊരുൾതോറുമേ
ഭവാൻ ദ്വാരകപൂകിടുമേറെ വൈകാതെ മാധവ! 7

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടാ കൃഷ്ണനുടനാ ഫൽഗുനനൊടോതിനാൻ
പുണർന്നിട്ടു മഹാതേജസ്സീവണ്ണം വാഗ്മിസത്തമൻ. 8

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഗ്രഹ്യം കേൾപ്പിച്ചു ഞാൻ നിന്നെയറിയിച്ചു സനാതനം
ധർമ്മ സ്വരൂപം ഹേ പാർത്ഥ! മുറയും ശാശ്വതലോകവും 9
ബുദ്ധികേടാൽ നീ ഗ്രഹിച്ചില്ലതെനക്കേറെയപ്രിയം
ഉണ്ടാകയില്ലെനിയ്ക്കിന്നു വീണ്ടുമാ സ്മൃതിയങ്ങിനേ 10
ന്യൂനം ശ്രദ്ധിച്ചിടാത്തോൻ നീ ഓർമ്മേധസ്സാണാ പാണ്ഡവ!
അതൊട്ടുകിനിയും ചൊല്ലാൻ പറുകില്ലാ ധനഞ്ജയ! 11
ആ ധർമ്മംപോരുമേ ബ്രഹ്മപദത്തെയറിയിയ്ക്കുവാൻ
അതൊട്ടുകിനിയും ചൊല്ലാൻ പറഞ്ഞിട്ടുന്നതുമല്ലെടോ 12
പരം ബ്രഹ്മത്തിനെച്ചൊന്നോനപ്പൊഴാ യോഗമാണ്ടു ഞാൻ
ഇതിഹാസം മാത്രമോതാമാക്കായ്ത്തിൽപ്പുരാതനം 13
ആബുദ്ധിപൂണ്ടഗ്ര്യഗതി ഭവാൻ നേടുംപ്രകാരമേ
കേൾക്ക ധർമ്മിഷ്ഠരിൽ ശ്രേഷ്ഠ! ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതശേഷവും 14
വന്നെത്തി ബ്രാഹ്മണനൊരാൾ സച്ഛാൽ ശത്രുനിഷ്കൃതേ!
ബ്രഹ്മലോകാൽസ്സുദുർഭിക്ഷനവന്നാച്ചിച്ചു നാമെടോ 15
ഞാൻ ചോദ്യംചെയ്തവനവനെന്തോരീ ഭരതർഷഭ!
ദിവ്യമാംവിധിയാൽപ്പാർത്ഥ! കേളുതും ശങ്കയെന്നിയേ. 16

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

എന്നോടു കൃഷ്ണ! മോക്ഷത്തെപ്പറ്റിചോദിച്ചതില്ലയോ
ഭ്രാതൃകമ്പയ്ക്കായിട്ടും മോഹവിച്ഛേദനം വിഭോ! 17
അതു നിന്നോടു ഞാൻ ചൊല്ലാം ശരിയ്ക്കു മധുസൂദന!
ശ്രദ്ധവെച്ചിട്ടു കേട്ടാലും ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതു മാധവ! 18
തപസ്സേറുന്നോരു വിപ്രൻ കാശ്യപൻ ധർമ്മവിത്തമൻ
ധർമ്മാഗമമറിഞ്ഞോരു വിപ്രനെക്കണ്ടുകൂടിനാൻ. 19
ഗതാഗതത്തിൽപ്പലവും ജ്ഞാനവിജ്ഞാനശാലിയെ
സുഖദുഃഖങ്ങളറിയും ലോകതത്ത്വവേദിയെ 20
ജന്മമൃത്യുക്കാന്തുകണ്ട പുണ്യപാപവിദൂരനെ
കർമ്മങ്ങളാലുന്നീചദേഹിമാർ ഗതിടുക്കിനെ 21

ചുറ്റും മുക്തപ്രായസിദ്ധവിജിതേന്ദ്രിയശാന്തനെ
ബ്രഹ്മതേജസ്സിനാലെങ്ങും വ്യാപിച്ചീടുന്ന യോഗ്യനെ 22
അന്തർദ്ധാനഗതിജ്ഞൻ താനെന്നായ് കേട്ടിട്ടു കശ്യപൻ
അമ്മട്ട മറയും ചക്രധരസിദ്ധാനുയാതനെ 23
സല്ലപിപ്പോനെയവരൊത്തേകാന്തം വാഴ്വാരുത്തനെ
അസക്തനായ് പോകുവോനെക്കാറ്റുപോലെ യടച്ചയായ് 24
അവനെക്കണ്ടു മേധാവിയപ്പൊഴാ ദ്വിജസത്തമൻ
ഇവനേറ കാലം ധർമ്മാർത്ഥി തപസ്സാണ്ടോൻ സമാഹിതൻ
പിടിച്ചു ന്യായമാംവണ്ണമാശ്ചര്യമതു കണ്ടവൻ
വിസ്മയിച്ചദ്ഭുതംകണ്ടാക്കാശ്യപൻ ദ്വിജമുഖ്യനെ 26
തോഷിപ്പിച്ചാനാഗ്രഹവെ മഹത്താം പരിചര്യയാൽ
അതൊക്കെത്തക്കതാണെന്നാൽ ശ്രുതചാരിത്രശാലിയെ 27
ഭവാൻ തോഷിപ്പിച്ചു ഗുരുവൃത്തികൊണ്ടു പരന്തപ!
ആശ്ശിഷ്യനോടു സന്തുഷ്ടൻ പ്രസാദിച്ചരുളീടിനാൻ
പരയാം സിദ്ധിയെപ്പാർത്തിട്ടതു കേൾക്ക ജനാർദ്ദന! 28

സിദ്ധൻ പറഞ്ഞു

പല കർമ്മങ്ങളാലുണ്ടീ പുണ്യയോഗങ്ങളാലുമേ
ഗതിയേല്പൂ മർത്ത്യരിങ്ങു ദൈവലോകത്തു വാസവും 29
എങ്ങുമില്ലെപ്പൊഴും സൌഖ്യമെങ്ങുമില്ലെപ്പൊഴംനില
ദുഃഖിച്ചേറെ മഹാസ്ഥാനംവിട്ടും വീണ്ടും പതിച്ചിടും 30
പല കഷ്ടാശുഭഗതിയേറേറാൻ ഞാൻ പാപസേവയാൽ
കാമമന്യർക്കുണ്ടുള്ളോൻ തൃഷ്ണയാൽ മോഹമേറവൻ 31
വീണ്ടും വീണ്ടും മാക്കു വീണ്ടും വീണ്ടും ജന്മവുമങ്ങിനേ
ഭക്ഷിച്ചു പലതാഹാരം കുടിച്ചു പലവും മുല 32
പല മാതാക്കളെക്കണ്ടു കണ്ടു പല പിതാക്കളെ
സുഖങ്ങളീ ഞാൻ മിത്രങ്ങൾ ദുഃഖങ്ങളനഘാശയ! 33
പലപാടിഷ്ടവേർപാടുമനിഷ്ടസഹവാസവും
ധനം ദുഃഖിച്ചുനേടീടു ധനനാശവുമേറെ ഞാൻ 34

കഷ്ടാവമാനം പലതും രാജാവാൽ സ്വജനത്തിനാൽ
ശാരീരം മാനസവുമായ്പ്പലതും ക്രൂരവേദന 35
അവമാനവുമത്യുഗ്രം ദാരുണം വധബന്ധവും
നരകത്തിൽപ്പതനവുമാർത്തിയും കാലപൂരിൽ ഞാൻ 36
ജരാരോഗങ്ങളെപ്പോഴുമസംഖ്യം വ്യസനങ്ങളും
ദണ്ഡങ്ങളിങ്ങീ ലോകത്തിലോരുമുണ്ടറിഞ്ഞു ഞാൻ 37
പിന്നീടൊരിയ്ക്കലവമാനത്തിലായി വെറുക്കയാൽ
ലോകതന്ത്രംവിട്ടൊഴിച്ചേനേറെം ദുഃഖാർത്തനായ ഞാൻ 38
ഇഹലോകാനുഭവമേറെ മാഗ്രഹത്തുടനും ഞാൻ
പിന്നെയാത്മപ്രസാദത്താൽ ഞാനീസ്സിദ്ധിയെ നേടിനേൻ. 39
ഇനിയിങ്ങു വരില്ലാ ഞാൻ കാണ്മൂ ലോകങ്ങളിങ്ങു ഞാൻ
സൃഷ്ടിതൊട്ടാസ്സിദ്ധിവരെശ്ശുഭാത്മഗതിമുറുമേ 40
നേടിക്കൊണ്ടേൻ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! പരമീ മുഖ്യസിദ്ധിയും
ഇനി മേല്പോട്ടു പൊൽവേൻ ഞാൻ വീണ്ടുമായതിനപ്പുറം 41
ബ്രഹ്മത്തിൻ പദമവ്യക്തം സംശയിയ്ക്കേണ്ട നീയതിൽ
ഇനി ഞാനീ മർത്ത്യലോകത്തണയില്ലാ പരന്തപ! 42
മഹാപ്രാജ്ഞ! പ്രീതനായ് ഞാൻ നിങ്കൽച്ചൊല്ലെന്തുവേണ്ടു [ഞാൻ
അഭീപ്സുവുപപന്നൻ നിയെങ്കിൽക്കാലമതിന്നിതാം 43
അറിഞ്ഞേൻ ഞാനെന്നരികിലെന്തിന്നങ്ങെത്തിയെന്നതും
ഉടൻ ഞാൻ പോകുമതിനാൽ നിന്നെ പ്രേരിപ്പതാണു ഞാൻ 44
ഒട്ടേറെ പ്രീതനായ് നിന്റെ ചാരിത്രത്താൽ വിചക്ഷണ!
മോടിയ്ക്കുകാത്മകുശലംനിന്നഭീപ്സിതമോതുവൻ 45
നിൻബുദ്ധി ബഹുമാനിപ്പേനേറെം പൂജിച്ചുകൊള്ളുവൻ
എന്നെത്തിരിച്ചറിഞ്ഞാൻ നീ നല്ലമേധാവി കാശ്യപ! 46

17. സിദ്ധകാശ്യപസംവാദം

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

അവന്റെ കാൽപിടിച്ചോതവല്ലാച്ചോദ്യങ്ങളങ്ങിനേ
ചോദിച്ചിതാദ്ധർമ്മമൊക്കെച്ചൊന്നാനാദ്ധർമ്മചിത്തമൻ. 1

കാശ്യപൻ പറഞ്ഞു

ദേഹമെങ്ങിനെ പോകുന്നിതുണ്ടായീടുന്നതെങ്ങിനേ
കഷ്ടമാകുന്ന സംസാരംപെട്ടോനെങ്ങിനെ മുക്തനാം 2
ആത്മാവുതാൻ പ്രകൃതിയെവിട്ടാദ്ദേഹം പെടിഞ്ഞിടും
ശരീരംവിട്ടവൻ വീണ്ടും മറൊന്നോല്പുന്നതെങ്ങിനേ 3
ശുഭാശുഭങ്ങൾ കർമ്മങ്ങൾ നരൻതാൻ ചെയ്യതെങ്ങിനേ
ഭുജിയ്പുമുടൽവിട്ടോനാക്കർമ്മംനില്പുന്നതെങ്ങുവാൻ. 4

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ചോദ്യംചെയ്ത സിദ്ധൻ ചോദ്യങ്ങൾക്കോതിയുത്തരം
ക്രമപ്പടിയ്പു വാർഷ്ണേയ! ഞാൻ ചൊല്ലുവതു കേൾക്ക നീ. 5

സിദ്ധൻ പറഞ്ഞു

ആയുയ്പുശംകരം കർമ്മമിങ്ങു സേവിപ്പതേതവ
ഏതുദേഹമെടുത്താലുമവയൊക്കെ ക്ഷയിയ്പുവേ
ആയുക്ഷയത്തിലാപ്പെട്ട മറിച്ചുള്ളവയേല്പുമേ
ബുദ്ധിമാറീടുമിഷ്ടം വിനാശം വന്നടുക്കുകിൽ 7
സതപം ബലം കാലമിവയറിഞ്ഞാത്മാവിനങ്ങിനേ
ഏറമങ്ങേറുകൊണ്ടീടും വിരുദ്ധങ്ങളനാത്മവാൻ 8
അതികഷ്ടങ്ങളെയിവൻ മറുമേല്പുന്നതാകിലോ
ഏറം ഭുജിച്ചെന്നുമൊട്ടും ഭുജിച്ചീലെന്നുമായ്വരാം 9
ഉഷ്ണാന്നാമിഷപാനങ്ങളിങ്ങന്യോന്യവിരോധികൾ
ഭുജിയ്പും ഗുരുവായേറം ഹേയിയ്പുംമുമ്പു വിണ്ടുമേ 10

ആയാസംചെയ്യുമധികം സേവിയ്ക്കും മൈഥുനത്തെയും
എപ്പോഴും കർമ്മലോഭത്താൽ വന്നവേഗമടക്കിടും 11
രസംകലർന്നുള്ള മോരുമേല്ക്കും പകലുറക്കവും
പചിയ്ക്കാതെയകാലത്തു ദോഷകോപം വളത്തിടും 12
രോഗം സപ്തദോഷകോപത്താൽച്ചാക്കു പറവതേറിടും
അല്ലെങ്കിൽത്തുങ്ങിമരണംതൊട്ടവയ്ക്കുമൊരുങ്ങിടും 13
ഈക്കാരണങ്ങളാൽദ്ദേഹമാ പ്രാണിയ്ക്കുവിട്ടുപോം
ജീവനെന്നുള്ളതുമതു ശരിയായിദ്ധരിയ്ക്ക നീ 14
ഊഷ്മാവു കോപിച്ചുടലിൽത്തീവ്രവായുസമീരണാൽ
ദേഹത്തിലെങ്ങും മെന്നേത്തി പ്രാണനൊക്കെത്തടുത്തിടും 15
ഏറാമൂക്കുള്ളോരുഷ്മാവു ദേഹത്തിൽക്കോപമാണ്ടഹോ
ജീവസ്ഥാനങ്ങളം മർമ്മങ്ങളം ഭേദിയ്ക്കും തത്സമോക്ഷം നീ 16
പിന്നെ നൊന്തുടനേ ജീവൻ ജഡംവിട്ടങ്ങൊഴിച്ചിടും
ജന്തുദേഹം ത്യജിച്ചീടും മർമ്മച്ഛേദംവരുംവിധൌ 17
പരംവേദനയാണ്ടുള്ളോനതോക്ക ദ്വിജസത്തമ!
ജന്മമൃത്യുവിവിഗ്നന്മാർ നിത്യം ജന്തുക്കളൊക്കെയും 18
കാണ്മൂ ദേഹങ്ങളം കൈവിട്ടുകൊണ്ടുവതായി ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!
മർമ്മങ്ങളം വിട്ടുകേറീടും ഗർഭസംക്രമണത്തിലും 19
അമ്മട്ടുള്ളോ വേദനതാൻ വീണ്ടും നേടുന്നു മാനവൻ
സന്ധിഭേദംപൂണ്ട ജലക്ലേദമേറീടുമാ നരൻ 20
പഞ്ചഭൂതങ്ങളിലെഴും കൂട്ടില്ലാതായിടുംപടി
ശൈത്യത്താൽക്കുപിതൻ മെയ്യിൽത്തീവ്രവായുസമീരിതൻ 21
പഞ്ചഭൂതങ്ങളിൽ പ്രാണാപാനസ്ഥാനത്തിരിപ്പവൻ
കൃച്ഛ്രാൽദ്ദേഹികളേവിട്ടാദ്ദേഹിസ്ഥാനത്തുപോയിടും 22
ശരീരംവിടുമീവണ്ണം കാണാം നിശ്വാസമെന്നിയേ
നിരുഷ്മാവു നിരുച്ഛ്വാസൻ നിശ്രീകൻ ഹതചേതനൻ 23
ബ്രഹ്മംവെടിഞ്ഞോരു മർത്ത്യൻ മൃതനെന്നാണു പൊൽവതും
ഏതിന്ദ്രിയങ്ങളാൽദ്ദേഹിയിന്ദ്രിയാർത്ഥങ്ങളം കാണ്മതോ 24
അവയാലറിയാതാവും പ്രാണമാഹാരസംഭവം
ദേഹത്തിൽച്ചെയ്യുവൊരുവനവൻ ജീവൻ സനാതനം 25

അമ്മട്ടോരോരിടത്തേതേതുണ്ടു കൂട്ടമ്മൽ നില്പതായ്
അതാതിടം മമ്മമോക്ഷ ശാസ്ത്രത്തിൽക്കാണ്മതങ്ങിനേ 26
ആ മമ്മങ്ങൾ പിളർന്നിടിലവിടംവിട്ടയന്നവർ
ജന്തുവിൻ ഹൃദയംപുക്കു സതതത്തെയും തടഞ്ഞിട്ടും 27
പിന്നെസ്സചേതനൻ ജന്തുവറിഞ്ഞീടില്ലൊരെണ്ണവും
മമ്മങ്ങൾമറയെ ജ്ഞാനം തമസ്സാലെ മറഞ്ഞവൻ 28
ആജ്ജീവൻ നിലയില്ലാത്തോൻ വായുവാലിളകപ്പെട്ടും
പിന്നീടവൻ മഹോച്ഛ്വാസമുച്ഛ്വസിച്ചതിഭാരണം 29
നിഷ്ക്രമിപ്പാനിളക്കീടുമുടൻ ദേഹമചേതനം
ആജ്ജീവനടൽപിട്ടിട്ട നിജകർമ്മങ്ങളൊത്തവൻ 30
മുറും താൻ ചെയ്തൊരാപുണ്യപാപങ്ങളൊട്ടുകൂട്ടമേ
ബ്രാഹ്മണന്മാർ ജ്ഞാനവാന്മാർ ശരിയായ് ശ്രുതനിശ്ചയർ 31
മറേറാനെപ്പുണ്യവാനേയുമറിയും ലക്ഷണങ്ങളാൽ
ഇരുട്ടത്തങ്ങിങ്ങുമേല്പും ഖദ്യോതത്തിനെയങ്ങിനേ. 32
കണ്ണുള്ളോർ കാണുമവ്വണ്ണം ജ്ഞാനചക്ഷുസ്സിഴന്നവർ
ഇമ്മട്ടാംജീവനെക്കാണും സിദ്ധന്മാർ ദിവ്യദൃഷ്ടിയാൽ 33
പോന്നോതുമുളവാന്നോതും യോനിയിൽച്ചെല്ലുവോതുമേ
അവന്നു കാണ്മൂ ശാസ്ത്രത്താൽപ്പരം സ്ഥാനങ്ങൾമൂന്നിഹ 34
ജന്തുക്കൾനിന്നുപോരുന്നീ ഭൂമിയോ കർമ്മഭൂമിയാം
അതിൽശ്ശുഭാശുഭംചെയ്തനേടുന്നു സ്വർഗ്ഗദേഹികം 35
ഇങ്ങുച്ചാവചഭോഗങ്ങളേല്പുന്നു സചക്രിയാവശാൽ
ഇങ്ങുതാൻ പാപകർമ്മാക്കൾ കർമ്മത്താൽ നരകത്തിലാം 36
മനുഷ്യരെപ്പമിച്ചീടും കഷ്ടാധോഗതിയാണിതും
അതിൽപ്പെട്ടാൽപ്പാടൊഴിവാനാത്മാവേ കാക്കുകേറവും 37
ജന്തുക്കൾ മേല്പോട്ടുപോയാൽ നില്പതേതേതിടങ്ങളിൽ
അവയെച്ചൊല്ലിടുവതും തത്വമായ്ക്കേട്ടുകൊൾക നീ 38
കേട്ടാൽ നൈഷ്ഠികമാംജ്ഞാനമറിയാം കർമ്മനിശ്ചയം
താരാകാരങ്ങളൊക്കെയും ചന്ദ്രമണ്ഡലമതിടം 39
ഏതുലോകത്തു ഭാസിപ്പൂ സ്വഭാസ്സാൽസ്സൂര്യമണ്ഡലം
പുണ്യകർമ്മിജനങ്ങൾക്കും സ്ഥാനങ്ങളവയോക്കു നീ 40

കമ്മക്ഷയാൽ വീണുപോകും വീണ്ടുമായവരൊക്കെയും
വിശേഷമുണ്ടവിടെയും വിണ്ണിൽ നീ പോച്ചമദ്ധ്യമം 41
സന്തോഷമില്ലവിടെയും ദീപ്തശ്രീകണ്ടുവെങ്കിലോ
എന്നീമുറുംഗതികളെ ചേർതിരിച്ചിട്ടൊല്ലിനേൻ 42
പായാം ഞാൻ ഗർഭമതിനുപപത്തിയെയിന്നിമേൽ!
അവ്വണ്ണം ഞാൻ ചൊല്ലുവതു സശ്രദ്ധംദ്വിജ! കേൾക്ക നീ. 43

---

18. ബ്രാഹ്മണോപദേശം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ശുഭാശുഭങ്ങളാം കർമ്മങ്ങൾക്കു നാശംവരില്ലിഹ
ക്ഷേത്രംതോറും മെന്നുമെന്നു പകിയ്ക്കപ്പെട്ടമങ്ങിനേ 1
ഉണ്ടായാൽ മാമരം ഭൂരിഫലംനല്കീടുമെങ്ങിനെ
അവ്വണ്ണമേ ശുദ്ധചിത്തകൃതമാം ഭൂരിപുണ്യവും 2
അവ്വണ്ണംതാൻ പാപചിത്തകൃതമായോരു പാപവും
മനംമുമ്പായ്ദ്ദേഹിയാത്മാവിനു കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിടും 3
കർമ്മാനുഗ്രഹണമാപ്പെട്ട കാമമന്യൂക്കളാണ്ടവൻ
നരൻ ഗർഭത്തിലെത്തീടുമതും നീ കേട്ടുകൊൾകിനി 3
ശുക്ലംരക്തത്തൊടുംകൂടി സ്ത്രീഗർഭാശയമാണ്ടഹോ
കർമ്മജം ക്ഷേത്രമെത്തുന്നു പുണ്യവും പാപവും ശരി 5
അവ്യക്തഭാവാൽ സൂക്ഷ്മത്വാൽത്തങ്ങുകില്ലൊരിടത്തുമേ
ബ്രാഹ്മണൻ കാമമേറെന്നാലതത്രേ ബ്രഹ്മശാശ്വതം 6
അതുബീജം ജീവികർക്കിങ്ങതിൽജ്ജീവിപ്പു ജീവികർ
ആജ്ജീവൻ പുക്കുവെവ്വേറെ ഗർഭാംഗങ്ങളിലെങ്ങുമേ 7
ഉടൻ ധരിപ്പൂ ചേതസ്സാൽ പ്രാണസ്ഥാനങ്ങളാണ്ടവൻ
ഇളക്കുംപിന്നെയംഗങ്ങളാഗ്ഗർഭംചേതനാന്വിതം 8
ലോഹത്തിൽവിട്ട നിഷ്യന്ദം ബിംബദേഹത്തെയെങ്ങിനെ
ഏല്പുമമ്മട്ടറിഞ്ഞാലും ഗർഭേ ജീവപ്രവേശവും 9

ലോഹപിണ്ഡത്തിലങ്ങഗ്നിപുക്കു ചൂടേകുമെങ്ങിനേ
അമ്മട്ടമങ്ങറിഞ്ഞാലും ഗർഭത്തിൽജ്ജീവസംസ്ഥിതി 10
കത്തും വിളക്കു ഗേഹത്തിൽ പ്രകാശിയ്ക്കുന്നതെങ്ങിനേ
ദേഹങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിച്ചീടുമങ്ങിനെ ചേതനം 11
ശുഭമോർത്താനശുഭമോ കർമ്മമെന്തെന്തു ചെയ്തതോ
മുജ്ജന്മംചെയ്തതൊക്കേയുമിങ്ങവശ്യം ഭുജിയ്ക്കുമേ 12
അതുമൂലം ക്ഷയിച്ചീടും പിന്നെ മറെറാന്നു വാച്ചിടും
അതു വിട്ടൊഴിവാൻ തക്ക ധർമ്മം കാണാത്തനാഥരേ 13
അതിൽക്കർമ്മം പറഞ്ഞീടാം യാതൊന്നാൽസ്സുഖിയാകുമോ
അന്യയോനികഥംപുക്കന്യനഴൽവോനായി സത്തമ! 14
ദാനം വ്രതം ബ്രഹ്മചര്യം പൊന്നോണം ബ്രഹ്മധാരണം
ദമം പ്രശാന്തതയതിൻവണ്ണം ഭൂതാനുകമ്പയും 15
ആനൃശംസ്യം സംയമവും പരസ്പരംവിട്ടൊഴിയ്കലും
മനസ്സാലും ഭൂതജാലവ്യളീകം ചെയ്തിടായ്കയും 16
അച്ചനമ്മകഥംശുശ്രൂഷ ദേവതാതിഥിപൂജയും
ഗുരുപൂജഘൃണാശൌചമെന്നുമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹം 17
ശുഭങ്കഥംചെയ്യലുമിവ സത്തുക്കളുടെ വൃത്തിയാം
എന്നും പ്രജകളെക്കാക്കും ധർമ്മമുണ്ടാമതേവഴി 18
ഏവം സത്തുക്കളിൽക്കാണ്മീ നിലയങ്ങുണ്ടറപ്പൊട്ടും
ആചാരം ധർമ്മമതുതാൻ ശാന്തന്മാരങ്ങു നില്പവർ 19
ആക്കർമ്മം. നില്പതവരിലതു ധർമ്മം സനാതനം
അതിനെത്താനാശ്രയിപ്പോൻ ഉർവ്വിതിങ്കലകപ്പെടാ 20
അതാണു ധർമ്മവഴികഥംവിട്ടുനോരെത്തട്ടുപ്പതും
അവരേക്കാഥമേലെയാണീ യോഗി മുക്തനുമങ്ങിനേ 21
ശുഭമെങ്ങുണ്ടുപ്രകാരം ധർമ്മംചെയ്യുമവനാഹോ
ഏറെക്കാലംകൊണ്ടു പാരും സംസാരത്തെക്കടക്കുവാൻ 22
ഏവം മുൻചെയ്ത കർമ്മത്തെജ്ജന്തുനിത്യവുമേറിടും
വൈകൃതപ്പെട്ടിങ്ങണവാൻ മൂറുമായതുകാരണം 23
ഇവന്നു ദേഹഗ്രഹണം മുമ്പു കല്പിച്ചതാരുവാൻ
ലോകത്തിലെന്നുണ്ടു ശങ്കയതും ഞാനിനിയോതിടും. 24

ആത്മാവിനടൽ നിമ്മിച്ചു സർവ്വലോകപിതാമഹൻ
മുപ്പാർ ചമച്ചു ബ്രഹ്മാവു മുറും സ്ഥാവരജംഗമം 25
പരം പ്രധാനം പ്രകൃതി സൃഷ്ടിച്ചു ദേഹികൾക്കിഹ
എങ്ങും വ്യാപിച്ചതത്താൻ ലോകേ പരമാണുപോൽ 26
ക്ഷരമെന്നോതുവതിതു മറേതുമുത്തമക്ഷരം
മൂന്നിന്നും മൈഥുനം മുറുമോരോന്നിന്നിഹ വേറെയാം 27
സർവ്വഭൂതങ്ങളെത്തീർത്തു മുൻകണ്ടുള്ളോൻ പ്രജാപതി
ചരാചരങ്ങൾ ഭൂതങ്ങളെന്നാണീ മുമ്പെഴും ശ്രുതി 28
കാലക്കണക്കുമതിനു കല്പിച്ചാനാപ്പിതാമഹൻ
പ്രവൃത്തിയും ഭൂതജാലങ്ങളിൽപ്പിന്നെ നിവൃത്തിയും 29
ദുഷ്ടാത്മാവായ മേധാവിയൊരാൾ മുജ്ജന്മമായതിൽ
ഞാനീച്ചൊല്ലുന്നതൊക്കേയും ശരിയാംവണ്ണമേല്ക്കുമേ. 30
സുഖദുഃഖങ്ങൾ നിത്യങ്ങളല്ലെന്നുള്ളതു കാണ്മവൻ
അമേദ്ധ്യക്കുട്ടമുടലും കർമ്മസ്ഥം ക്ഷയിയെന്നുമേ 31
സൌഖ്യമായ് ക്കാണ്മതൊക്കേയും ദുഃഖമാണെന്നുമോർപ്പവൻ
കടക്കുമേ ദുസ്തരമാം ഘോരസംസാരസാഗരം. 32
പ്രധാനജ്ഞൻ ജരാമൃത്യുരോഗങ്ങളിടപെട്ടവൻ
ചൈതന്യവൽജ്ജീവികളിൽച്ചൈതന്യം കണ്ടിടും സമം 33
പിന്നെ നിർവ്വിണ്ണനാം മുറും തെരപോൽപ്പരമംപദം
ചൊല്ലാമങ്ങുപദേശം ഞാൻ ശരിയാമ്മട്ടു സത്തമ! 34
ശാശ്വതാവ്യയമായീടുമിതിൻപേറ ജ്ഞാനമുത്തമം
എന്തെന്നു ഞാൻ ചൊല്ലുമിതു മുറും വിപ്രധരിയ്ക്ക നീ. 35

---

19. യോഗവിചാരം.

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഏകായനവിലീനൻ താനൊന്നുമോർക്കാത്തവൻ മുനി
മുമ്പുമുള്ളതൊഴിയെബ്ബന്ധനംവിട്ടുകേറിടും. 1

സർവ്വമിത്രൻ സർവ്വസഹൻ ശമസക്തൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
ദയമനസ്കരുറുള്ളോൻ മുക്തനാകുന്നിതാത്മവാൻ 2
തന്നിലാത്മാവിലേവനിലും ചരിപ്പോൻ നിയതൻ ശുചി
അമാനിനഷ്ടാഭിമാനനെങ്ങുമേ മുക്തനാണവൻ 3
ജീവിതം മരണം രണ്ടും സുഖം ദുഃഖവുമങ്ങിനേ
ലാഭാലാഭം പ്രിയദ്വേഷ്യം തുല്യമായോൻ വിമുക്തനാം 4
ആഗ്രഹിയ്ക്കില്ലൊന്നിലുമേ ധിക്കരിയ്ക്കില്ലൊരെണ്ണവും
നിർദ്വന്ദ്വൻ വീതരാഗാത്മാ മറ്റുമേ മുക്തനാണവൻ 5
ശത്രുഹീനൻ ബന്ധുഹീനൻ പുത്രഹീനനൊരേടവും
ത്യക്തധർമ്മാർത്ഥകാമൻതാൻ നിർകാംക്ഷി വിമുക്തനാം 6
അധർമ്മിയല്ലല്ല ധർമ്മി മുൻനേടിയതു തള്ളുവോൻ
ധാതുക്ഷയാൽ പ്രശാന്താത്മാ നിർദ്വന്ദ്വൻ മുക്തനാമവൻ 7
കർമ്മമറോൻ കാംക്ഷവിട്ടോൻ കാണ്മോൻ വിശ്വം ക്ഷയിപ്പതായ്
അസ്വസ്ഥമവശം മൂഢം ജന്മമൃത്യുജരാന്വിതം 8
വൈരാഗ്യബുദ്ധിയെപ്പോഴുമാത്മദോഷങ്ങൾ നോക്കുവോൻ
ആത്മബന്ധവിമോക്ഷത്തെച്ചെയ്യും താമസിയാതവൻ 9
രസഗന്ധസ്പർശശബ്ദരൂപബന്ധങ്ങളെന്നിയേ
അനഭിജ്ഞേയനാമാത്മാവിനെക്കണ്ടാൽ വിമുക്തനാം 10
പഞ്ചഭൂതഗുണംവിട്ട മൂർത്തിക്കുടാതഹേതുവേ
നിർഗ്ഗുണൻ ഗുണഭോക്താവെന്നാർ കാണും മുക്തനാണവൻ 11
ജ്ഞാനാൽ മാനസശാരീരസങ്കല്പങ്ങൾ തെളിഞ്ഞവൻ
മെല്ലെ നിർവ്വാണമണയും വിറകറ്റഗ്നിപോലവെ. 12
സർവ്വസംസ്കാരവുംവിട്ടോൻ നിർദ്വന്ദ്വൻ നിഷ്പരിഗ്രഹൻ
തപസ്സാലിന്ദ്രിയഗ്രാമം ചരിപ്പോൻ മുക്തനാണവൻ 13
സർവ്വസംസ്കാരവുംവിട്ടോൻ പിന്നെ ബ്രഹ്മം സനാതനം
പ്രാപിയ്ക്കും പരമം ശാന്തമചലം നിത്യമക്ഷയം 14
ഇതിനുമേൽ ഞാൻ പറയാം യോഗശാസ്ത്രം മഹത്തരം
യോഗംകൊള്ളുംയോഗികൾ സിദ്ധാത്മാവെക്കാണ്മതെങ്ങിനെ
ഉപദേശമതിന്നോതാം ശരിയ്ക്കുതു ധരിയ്ക്ക നീ. 16

ആവഴിയ്ക്കാക്കിലാത്മാവിലാത്മാവെക്കാണുമെപ്പൊഴും
ഇന്ദ്രിയങ്ങളടക്കീട്ടു മനസ്സാത്മാവിൽ നിത്തണം 17
മുമ്പു തീവ്രതപംചെയ്തു മോക്ഷയോഗം ചരിയ്ക്കണം
തപസ്വിയെന്നും യോഗസ്ഥൻ യോഗശാസ്ത്രം ചരിയ്ക്കണം 18
മനീഷി വിപ്രനാത്മാവിൽ മനസ്സാലാത്മദർശകൻ
ആത്മാവെയാത്മാവിൽ നന്നായടക്കാൻ ശക്തനെങ്കിലോ 19
ആത്മാവിൽക്കാണുമാത്മാവെപ്പരമേകാന്തിയാമവൻ
എപ്പൊഴും സംയതൻ യോഗിയാത്മവാൻ വിജിതേന്ദ്രിയൻ 20
ആത്മാവെയമ്മട്ടാത്മാവാൽക്കണ്ടീടും യോഗമാണ്ടവൻ
സപ്നത്തിൽപ്പുരുഷൻ കണ്ടിട്ടിവനെന്നോർക്കുമെങ്ങിനെ 21
അമ്മട്ടു സാധുയോഗസ്ഥനാത്മാവെക്കണ്ടുകൊണ്ടിടും
ഇഷീകമുഞ്ജത്തിൽനിന്നു തിരിച്ചറിയുമാവിധം 22
തിരിച്ചു കാണുമാത്മാവെ യോഗിദേഹത്തിൽനിന്നുമേ
മുഞ്ജം ശരീരമാകുന്നിതാത്മാവെന്നതിഷീകയാം 23
ഇതു ദൃഷ്ടാന്തമായ്ച്ചൊൽവൂ യോഗവിത്തുക്കളുത്തമം
ദേഹിയാത്മാവിനേ നന്നായ്ക്കണ്ടുകൊള്ളുന്നതാകിലോ 24
അവന്നിശ്വരനില്ലാരും ത്രൈലോക്യപ്രഭവാണവൻ
മറ്റു മറ്റുശരീരങ്ങൾ യഥേഷ്ടം സ്വീകരിച്ചുമേ 25
ജന്മമൃത്യുക്കൾവിട്ടേറും മാഴ്കില്ലാ ഹർഷമേറിടാ
ദേവകർക്കും ദേവനിലവശിയാംയോഗി ചെയ്തിടും. 26
ശരീരം നശ്വരംകൈവിട്ടവ്യയബ്രഹ്മമെത്തിടും
ബ്രതങ്ങൾ നാശമേറാലുമവനും ഭയമേറിടാ. 27
ക്ലേശം ബ്രതങ്ങളേറാലും ക്ലേശിയ്ക്കില്ലവനെങ്ങുമേ
സംഗസ്നേഹാൽബ്രതഘോരദുഃഖശോകഭയങ്ങളാൽ 28
ഇളക്കപ്പെട്ടിടാ യോഗി നിസ്പൃഹൻ ശാന്തമാനസൻ
ശസ്ത്രങ്ങൾചെല്ലില്ലിവനിലിവന്നോല്ലില്ല മൃത്യുവും 29
ലോകത്തിലിതിലുംമേലേ കാണില്ലാ സുഖമൊന്നുമേ
അവൻ നന്നായാത്മയോഗമാണ്ടാത്മാവിലമർന്നിടും
ജരാദുഃഖങ്ങൾവിട്ടുള്ളോൻ സുഖമായിട്ടുറങ്ങിടും 30
യഥേഷ്ടമേല്ലും ദേഹങ്ങളീ മർത്ത്യതനു വിട്ടുമേ

വെറുപ്പുതോന്നുവാൻ വയ്യാ ഭുജിപ്പവനൊരിയ്യലും
എപ്പൊഴാത്മാവെയാത്മാവിൽക്കാണ്മൂ സദ്യോഗമാണ്ടവൻ 31
സാക്ഷാൽദ്ദേവേന്ദ്രനിൽപ്പോലുമപ്പോൾത്താനാഗ്രഹിച്ചിടാ
ഏകാന്തശീലൻ യോഗത്തെ നേടുന്നൊങ്ങിനെ കേളതും 32
മുൻകണ്ട ദിക്കു ചിന്തിച്ചുവാഴ്വതേതു പുരത്തിലോ
ആപ്പുരത്തിന്നുള്ളിൽ നിത്തുകുള്ളും വെളിയിലാക്കൊലാ 33
പുരത്തിനുള്ളിൽ വാഴുന്നോർ പാപ്പതേതുഗൃഹത്തിലോ
ആ ഗൃഹത്തിലുറപ്പിയ്യു സബാഹ്യാഭ്യന്തരം മനം 34
ഗൃഹത്തിൽമുറും ചിന്തിച്ചിട്ടേതുകാലത്തു കാണ്മതോ
അവന്നക്കാലത്തു മനം ചെറും വെളിയിലെന്നിയേ 35
നിഗ്രഹിച്ചാഷം നിജ്ജനക്കാട്ടിലടക്കിട്ടിന്ദ്രിയവ്രജം
മുറുമഭ്യന്തരം കായമേകാഗ്രം ചിന്തചെയ്യണം 36
ദന്തങ്ങൾ താലു നാവേവം ഗളം ഗ്രീവയുമങ്ങിനെ
കരളുംചിന്തചെയ്യേണമേവം ഹൃദയബന്ധവും 37
ഞാനേവംചൊന്നൊരാശ്ലിഷ്യൻ മേധാവി മധുസൂദന!
പൊല്ലവല്ലാത്തൊരി മോക്ഷധർമ്മം ചോദിച്ചു വീണ്ടുമേ 38
വയറിലുണ്ടൊരീച്ചോറു പചിച്ചീടുന്നതെങ്ങിനെ
രസമാമെങ്ങിനെയതു ചോരയും പിന്നെയെങ്ങിനെ 39
മാംസം മേദസ്സുമവ്വണ്ണം ഞരമ്പസ്ഥികൾപോറിടും
ദേഹികൾക്കുള്ള ദേഹങ്ങളിവയൊക്കെയുമെങ്ങിനെ 40
വളരുംവളരുന്നോനു ബലംവളരുമെങ്ങിനെ
കാജസ്സുറ മലങ്ങൾക്കു വെവ്വേറേ നിർഗ്ഗമിയ്യലും 41
ഇവനെന്തേ നിശ്വസിപ്പതുച്ഛ്വസിപ്പതുമെങ്ങിനെ
ഏതുദേശത്തിലായിട്ടാണാത്മാവാത്മാവിൽ നില്പതും 42
ദേഹത്തിനെ വഹിയ്യുന്നു ചേഷ്ടിയ്യുംജീവനെങ്ങിനെ
എന്തുവണ്ണമൊടെമ്മട്ടുണ്ടതിൽക്കാണുന്നു വീണ്ടുമേ 43
ഭഗവൻ ശരിയായെന്നോടരുൾചെയ്താനാശയ!
എന്നോവമാ ദ്വിജൻ ചോദ്യംചെയ്ത ഞാനയി മാധവ! 44
എതിർചൊന്നോൻ മഹാബാഹോ! കേട്ടവണ്ണമരിന്ദമ!
സാമാന്യം തൻനിലവായ്യുംവെച്ചതറിയുംവിധം 45

തന്നെയ്യിൽവെച്ചൊരാത്മാവെ നിശ്ചലം ചിത്തമാശ്ശ്രമേ
തേടിക്കാണേണമവിടെത്തെറുപറാതിരിയ്ക്കണം 46
ഇമ്മട്ടെപ്പൊഴുമുദ്യുക്തൻ പ്രീതൻ താമസിയാതെതാൻ
ആ ബ്രഹ്മത്തെക്കണ്ടുകൊള്ളും കണ്ടാൽക്കാണും പ്രധാനവും 47
കണ്ണാൽക്കാണാവല്ലവനെപ്പറാ മറിന്ദ്രിയങ്ങളാൽ
മനോദീപത്തിനാൽക്കാണപ്പെട്ടമാത്മാവഹോ മഹാൻ 48
എങ്ങും കൈകാലടിയുമായെങ്ങും കൺതലവായുമായ്
എങ്ങും ചെവിയുമായ് ലോകത്തെങ്ങും വ്യാപിച്ചുനില്ക്കുയാം 49
ജീവനാത്മാവിനെദ്ദേഹാൽ വേർവിട്ടിങ്ങിനെ കണ്ടിടും
ആ സ്വദേഹം വിട്ടൊരവൻ കേവലബ്രഹ്മധാരിയായ് 50
മനസ്സാൽക്കാണുമാത്മാവെ പ്രഹസിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ
അതേവമാശ്രയിച്ചെത്തും മോക്ഷമപ്പുറമെന്നിലായ് 51
ഇതു സർവ്വരഹസ്യം ഞാൻ നിന്നൊടോതീ ദ്വിജോത്തമ!
യാത്രചൊല്ലുന്നു പോകട്ടേ വിപ്ര ചെല്ല യഥാസുഖം 52
എന്നു ഞാൻചൊന്നൊരാശ്ശിഷ്യൻ കൃഷ്ണവൻതപമാണ്ടവൻ
യഥേഷ്ടമായിപ്പോയ്ക്കൊണ്ടാൻ ബ്രാഹ്മണൻ സംശിതവ്രതൻ 53

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

എന്നെന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടു പാർത്ഥ! ബ്രാഹ്മണസത്തമൻ
നന്നായി മോക്ഷധർമ്മത്തിലാണ്ടോനങ്ങു മറഞ്ഞുപോയ് 54
പാർത്ഥ! നീയിതുമേകാഗ്രചിത്തനായ്ക്കേട്ടതില്ലയോ
അന്നു തേർത്തട്ടിൽവെച്ചിട്ടമിതുതാൻ കേട്ടിരിപ്പു നീ 55
ഇതു നന്നായറിഞ്ഞീടാ പാർത്ഥ! വ്യാമിശ്രനെന്മതം
സംജ്ഞയറ്റ നരൻ പാരം വിദഗ്ധനകൃതാത്മവാൻ 56
ദേവകഥകൾ രഹസ്യംതാനിതോതീ ഭരതർഷഭ!
ഇതുകേട്ടീലയോ പാർത്ഥ! മനുഷ്യനിഹ ചെറുമേ 57
ഇതു കേൾപ്പാനനുമത്യൻ നീയല്ലാതില്ല സമ്മതേ!
വ്യാമിശ്രമാം മനസ്സാലിതത്ര സുഗ്രാഹ്യമല്ലെടോ 58
ക്രിയാവാന്മാർകളാൽപ്പാർത്ഥ! ദേവലോകം സമാവൃതം
ഇഷ്ടമല്ലാ ദേവകഥകൾ മർത്ത്യരൂപനിവർത്തനം 59

പരസൽഗ്ഗതിയാം പാർത്ഥ! പരം ബ്രഹ്മസനാതനം
അമൃതത്വം നേടുമങ്ങു ദേഹംവിട്ടെപ്പൊഴുംസുഖി 60
ഈദ്ധർമ്മം പൂണ്ടുകൊണ്ടെങ്കിൽപ്പാപയോനികളാകിലും
സ്ത്രീവൈശ്യശൂദ്രനായാലും പരസൽഗ്ഗതിനേടിടും 61
പിന്നെയെന്തോ വിപ്രർ പാർത്ഥ! നൃപന്മാരും ബഹുശ്രുതർ
സദ്ധർമ്മപരരെപ്പോഴും ബ്രഹ്മലോകപരായണർ 62
ഇതുട്ടിഷ്ടംഹേതുമത്താമുപായങ്ങളിതേല്പുവാൻ
സിദ്ധി പിന്നെ ഫലം ദുഃഖത്തിൻറെമോക്ഷം വിനിർണ്ണയം 63
മറെറാന്നുമില്ലിതിന്മേലേ സുഖം ഹേ ഭരതർഷഭ!
ബുദ്ധിമാൻ ശ്രുതയുടയോൻ പാണ്ഡുപുത്ര! പരാക്രമി 64
ലോകസാരമസാരംപോലുപേക്ഷിപ്പവനേവനോ
ഈയുപായംവഴിയവൻ പരസൽഗ്ഗതിനേടിടും 65
ചൊല്ലേണ്ടതിത്രമാത്രംതാനൊന്നുമില്ലിതിനപ്പുറം
നിത്യമുക്തനാവുമാദരംകൊണ്ടുണ്ടാം പാർത്ഥ! യോഗവും. 66

---

20. ബ്രഹ്മഗീത

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുരാകഥ
പാർത്ഥ!ദംപതിമാർ ചെയ്ത സംവാദം ഭരതർഷഭ! 1
ബ്രാഹ്മണിജ്ഞാനവിജ്ഞാനനിധി ബ്രാഹ്മണനേകനെ
ഭർത്താവിനെ വിധിക്രത്തിൽക്കണ്ടതാൻ ഭാര്യ ചൊല്ലിനാൾ. 2
ഏതുലോകംപൂകുവേൻ ഞാൻ പതിയങ്ങേ ശ്രയിച്ചവൾ
കർമ്മം കൈവിട്ടിരിപ്പോനെദ്രയയില്ലാത്തമൂഢനെ 3
ഭാര്യമാർ ഭർത്തൃലോകങ്ങൾ പൂകുമെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു ഞാൻ
അങ്ങു ഭർത്താവായൊരു ഞാൻ ഗതിയെന്തു ഗമിയ്ക്കുമോ 4
എന്നു കേട്ടു ചിരിയ്ക്കുമാറാശ്ശാന്താത്മാവു ചൊല്ലിനാൻ
സുഭഗേ! നിൻറെയീ വാക്കിലസൂയിപ്പീല സമ്മതേ! 5

ഗ്രാഹ്യം ദൃശ്യം സത്യമായിക്കർമ്മമുണ്ടെന്നിരിയ്ക്കുകിൽ
ഇതു കർമ്മം കർമ്മമെന്നുചെയ്യുമാറുണ്ടു കർമ്മികൾ. 6
മോഹത്തെത്താനടക്കുന്നു കർമ്മത്താൽ ജ്ഞാനവർജ്ജിതർ
നൈഷ്കർമ്മ്യമില്ലീയുലകിൽക്കിട്ടീടുന്നു മുഹൂർത്തവും 7
മനോവാക്കായകർമ്മങ്ങൾവഴിയായിശ്ശുഭാശുഭം
ജന്മാദിമൂർത്തിഭേദാന്തം കർമ്മം ജീവികളിൽപ്പെട്ടം. 8
ദൃശ്യദ്രവ്യങ്ങൾ മാർഗ്ഗങ്ങൾ രക്ഷോബാധകളേല്ലുവേ
അവയ്ക്കാത്മസ്ഥമാത്മാവാൽ ഞാൻ കണ്ടെത്തിയിരിപ്പിടം 9
അനിർദ്ദേശ്യബ്രഹ്മമെങ്ങുണ്ടെങ്ങുവാൻ സോമമഗ്നിയും
വ്യവായമങ്ങേല്പു നിത്യം ധൈര്യവാൻ ബ്രഹ്മധാരകൻ 10
ബ്രഹ്മാദികൾക്കെങ്ങുയോഗമുപാസിപ്പതതക്ഷരം
എങ്ങു സുവ്രതർ വിദ്വാന്മാർ ശാന്താത്മാക്കൾ ജിതേന്ദ്രിയർ 11
മൂക്കാൽ നാരറാവല്ലതതു നാവാലാസ്വാദ്യമല്ലെടോ
തൊക്കാൽത്തൊടാവല്ലതതു മനസ്സാൽക്കണ്ടറിഞ്ഞിടാം 12
കണ്കൾക്കെത്താത്തതെന്തുണ്ടോ ചെവികൾക്കപ്പുറത്തിലായ്
രസഗന്ധസ്പർശ്രൂപശബ്ദാലക്ഷ്യമലക്ഷണം 13
എങ്ങുനിന്നീത്തന്ത്രമുണ്ടാമെങ്ങുതാൻ നിലനില്പതോ
പ്രാണാപാനസമാനന്മാർ വ്യാനോദാനരുമങ്ങിനേ 14
അതിൽനിന്നുളവായീടുമവിടെത്താൻ കടന്നിട്ടം
സമാനവ്യാനമദ്ധ്യത്തിൽ പ്രാണാപാനപ്രചാരമാം 15
അതു നിന്നാലങ്ങുനിന്നു സമാനൻ വ്യാനനും ശരി
അപാനപ്രാണമദ്ധ്യത്തിലുദാനൻ വിങ്ങിനില്പതാം 16
എന്നാൽക്കിടക്കും നരനൊ പ്രാണാപാനർ വെടിഞ്ഞിടാ
പ്രാണങ്ങൾക്കായതതുത്താലുദാനാഭിധനാണവൻ 17
അതിനാൽത്തതുമേല്പുന്നു മൽസ്ഥമായ് ബ്രഹ്മവാദികൾ
ആദ്യേഹചാരികൾക്കെങ്ങു തമ്മിൽത്തിന്മോക്കു മുറുമേ 18
നടുക്കിടയ്ക്കഗ്നിവൈശ്വാനരനേഴായ് ജ്വലിയ്ക്കയാം
മൂക്കും നാക്കും തൊക്കുമുക്കും ശ്രോത്രമഞ്ചാമതിങ്ങിനെ 19
മനസ്സുബുദ്ധിയെന്നാഗ്നിയ്ക്കുച്ചിജ്ജിഹ്വകളേഴിവ
ശ്രേയം ദൃശ്യം പേയമേവം സ്പൃശ്യം ശ്രാവ്യവുമങ്ങിനെ 20

മന്തവ്യമേവം ബോദ്ധവ്യമിവയേഴിന്ധനങ്ങളം മേ
നാറുവോൻതിന്നുവോൻ കാണ്മോൻതൊട്ടുവോനഞ്ചുകോം
(പ്പവൻ
മന്താവുബോദ്ധാവെന്നൃതപ്രിക്കുകളുണ്ടേഴുപേരിവർ
ശ്രേയംപ്പേയംദൃശ്യമേവം സ്പൃശ്യം ശ്രാവ്യവുമങ്ങിനെ 22
മന്തവ്യംബോദ്ധവ്യമിതിൽക്കണ്ടാലും സുഭഗേ! സദാ
ഏഴഗ്നികളിലങ്ങേഴഹവ്യം ഹോമിച്ചിടുന്നവർ 23
നന്നായ്പിട്ടിട്ടു വിദ്വാന്മാർ ജനിപ്പിപ്പൂ സപ്തയോനിയിൽ
ഭൂമികാറ്റാകാശമംബുജ്യോതിസ്സഞ്ചാമതങ്ങിനെ 24
മനസ്സുബുദ്ധിയെന്നേഴയോനിയെന്നുപറഞ്ഞവ
ഹവിസ്സെല്ലാം ഭൂതഗണമേല്പുമഗ്നിജമാംഗ്രഹം 25
ഉള്ളിൽവാണു ജനിയ്ക്കുന്നു സപ്തയോനികളിലങ്ങിനെ
ഋദ്ധങ്ങളാകും പ്രളയത്തിങ്കൽ ഭൂതോത്ഭവത്തിലോ 26
അതിൽനിന്നുളവാം ഗന്ധമതിൽനിന്നുളവാം രസം
അതിൽനിന്നുളവാം രൂപമതിൽ സ്പർശം ജനിച്ചിടും 27
അതിൽനിന്നുളവാം ശബ്ദമുണ്ടാം സംശയമായതിൽ
അതിൽനിന്നുളവാം നിഷ്ക ജന്മമേഴേവമാണുപോൽ 28
ഇപ്രകാരംതന്നെയാണു പണ്ടുള്ളവർ ഗ്രഹിച്ചതും
മൂന്നുപുണ്ണ്യാഹുതികളാൽത്തേജസ്സാൽ നിറയപ്പെട്ടം. 29

---

21. ബ്രാഹ്മണഗീത ദശഹോതൃവിധാനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്പ്പൊല്പാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
ദശഹോതൃവിധാനത്തെയെമ്മട്ടെന്നതു കേൾക്ക നീ. 1
ശ്രോത്രം ത്വക്കും ദൃക്കു നാക്കും മൂക്കും കാൽകയ്യുമങ്ങിനെ
ഉപസ്ഥം ഗുദവും പത്തുഹോതാക്കളിഹ ഭാമിനി! 2
ശബ്ദംസ്പർശംരൂപരസഗന്ധംചൊൽ തൊഴിൽയാത്രകാം
ശുക്ലം മൂത്രമലമിവ വിടൽ പത്തുഹവിസ്സുകാം 3

പരംദിക്കുകളം കാറ്റക്കൻ തിങ്കളംഭ്രവഗ്നിവിഷ്ണുവും
ഇന്ദ്രൻ പ്രജാപതീമിത്രനിവർ പത്തഗ്നി ഭാമിനി! 4
പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളം ഹോതൃക്കളം ഹവിസ്സും പത്തു ഭാമിനി!
വിഷയങ്ങളം സമിത്തുക്കളം ഹോമിപ്പൂതഗ്നിപത്തിലും 5
ചിത്തംസ്രുവംചിത്തമത്രേ പവിത്രം ജ്ഞാനമുത്തമം
ചേർത്തിരിച്ചിട്ടിജ്ജഗത്തു മുറുമെന്നുണ്ടു കേളംപ്പു ഞാൻ. 6
അറിയേണ്ടവയാണെല്ലാം ജ്ഞാനംനോക്കുന്ന ചിത്തമേ
രേതോദേഹിശരീരത്തിൽദ്ദേഹഭൃത്തറിയുന്നവൻ 7
ദേഹഭൃത്തോ ഗാഹ്പത്യനതിൽനിന്നാന്ത്യസിദ്ധിയാം
മനസ്സാഹവനീയം താൻ ഹവ്യമുക്തിയതിങ്കലാം 8
വാചസ്പതിയതിന്നുണ്ടായ് മനസ്സതിനെ നോക്കുമേ
രൂപമത്രേ വണ്ണ്യമതു പിന്തുടന്നീടുമേ മനം. 9

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

വാക്കെന്തേ മുന്നമുണ്ടായീ മനസ്സെങ്ങിനെ പിന്നെയായ്
മനസ്സാൽചിന്തചെയ്തല്ലോ വാക്യമുണ്ടായിടുന്നതും 10
എന്തുവിജ്ഞാനയോഗത്താൽ മതി ചിത്തത്തിൽനില്ക്കിലും
ഉന്നയിച്ചിട്ടു കിട്ടുന്നില്ലതു ബാധിപ്പതാരുവാൻ. 11

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അതങ്ങപാനൻ പതിയായപാനതപാനയിയ്യുമേ
അതോ മനസ്സിൻഗതിപോൽ മനോപേക്ഷമതങ്ങിനെ 12
വാങ്മനസ്സുകളെപ്പറ്റി നീ ചോദ്യംചെയ്തതില്ലയോ
അതിനാൽ നിന്നൊടോതീടാമവയ്ക്കുടയപേരു ഞാൻ 13
വാങ്മനസ്സുകളെംഭ്രതാത്മാവോടുചെന്നങ്ങുചോദ്യമായ്
ഞങ്ങളിൽശ്രേഷ്ഠമേതോരു തീർക്കുഞങ്ങടെ സംശയം. 14
മനസ്സെന്നായി ഭഗവാനപ്പോളംചൊല്ലീ സരസ്വതി
ഞാനങ്ങയ്ക്കും കാമധുക്കെന്നവനോടോതി വാക്കടൻ 15

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

സ്ഥാവരം ജംഗമം രണ്ടുമെന്മനസ്സുകളോക്ക നീ
സ്ഥാവരം മത്സമീപത്തിൽജ്ജംഗമം നിൻെറ പാട്ടിലാം
എന്താവിഷയമെത്തുന്നു മന്ത്രം വർണ്ണം സ്വരം ശരി 16
ആ മനസ്സോ ജംഗമമാണതിനാൽമേലെയാണു നീ
നിനക്കു ശോഭനത്തിങ്കൽസ്സമാധിസ്വയമേല്ക്കുമേ 17
അതാണച്ഛ്വാസമേറി ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതു സരസ്വതി!
പ്രാണാപാനാന്തരത്തിങ്കൽനില്പൂ വാശേവിയെപ്പൊഴും 18
പ്രേരിപ്പവൾ മഹാഭാഗേ! പ്രാണൻകൂടാതപാനയായ്
ഭഗവാനേ! പ്രസാദിയ്ക്കുന്നാശ്രയിച്ചൂ പ്രജേശനെ 19
അപ്പൊഴേ പ്രാണനുണ്ടായീ വാക്കുപോഷംചെയ്തുകൊണ്ടേടൻ
അതിനാലുച്ഛ്വസിച്ചുകൊണ്ടോതില്ലാ വാക്കൊരിയ്ക്കലും 20
നിഷ്പോഷയായ് ഘോഷിണിയായ് പ്രവൃത്തിയ്ക്കുന്നു നിത്യവും
അവയിൽഘോഷിണിയിലും പരം നിഷ്പോഷമേലെയാം 21
ചുരത്തുമത്ഥങ്ങളം രസം ഗോമട്ടത്തമശാലിനി
എന്നും സ്യന്ദിപ്പിപ്പതിവൾ ശാശ്വതം ബ്രഹ്മവാദിനി 22
ദിവ്യദിവ്യപ്രഭാവത്താൽഗ്ഗോഭാരതി ശുചിസ്മിതേ!
സൂക്ഷ്മങ്ങളായിസ്യന്ദിയ്ക്കുമിവയിൽക്കാണുകന്തരം. 23

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

വാക്യങ്ങളുണ്ടാകാത്തപ്പോളം പ്രേരിപ്പിപ്പോളം വിവക്ഷയാൽ
അപ്പോളം മുന്നിഴുവാൻ ദേവി വ്യാഹരിപ്പൂ സരസ്വതി. 24

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

പ്രാണൻവഴിയ്ക്കുടലിൽത്താൻ ജനിപ്പൂ
പ്രാണൻ വിട്ടങ്ങേല്പിതപാനനേയും
ഉദാനനായ്നിന്നുടൽവിട്ടു മുറ്റും
വ്യാപിയ്ക്കുന്നു വ്യാനനോടൊത്തു വാനിൽ. 25

പിന്നെസ്സമാനങ്കലിരുന്നിട്ടനു-
വെന്നാദ്യമേ ചൊല്ലിവരുന്ന വാണി
എന്നാൽ മനം മേലെയാം സ്ഥാവരത്വാ-
ലേവം മേലേ ദേവിയും ജംഗമത്വാൽ. 26

---

22. ബ്രാഹ്മണഗീത സപ്തഹോത്രവിധാനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാമുണ്ടീപ്പുരാകഥ
സുഭഗേ! സപ്തഹോത്രക്രമം വിധാനത്തിൻറെമാതിരി 1
മൂക്കുംനുക്കും നാക്കുമേവം ത്വക്കുമഞ്ചാമതായ്ച്ചെവി
മനംബുദ്ധിയുമേഴത്രേ നില്പൂ ഹോതാക്കൾവേറെയായ് 2
സൂക്ഷ്മാവകാശത്തിൽനില്പൂ തമ്മിൽക്കാണില്ലവറകൾ
സത്വഭാവാൽസ്സപ്തഹോത്രക്കളിവയെന്നോക്ക ശോഭനേ. 3

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

സൂക്ഷ്മസ്ഥാനംവാഴുമവതമ്മിൽക്കാണാത്തതെങ്ങിനെ
ഭഗവാനേ സത്വഭാവം ചൊല്ലുവയ്യെന്തെന്നതും പ്രഭോ! 4

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഗുണാജ്ഞാനമഭിജ്ഞാനം ഗുണജ്ഞാനമഭിജ്ഞത
തമ്മിൽഗുണങ്ങളെയിവയറിയുന്നിലൊരിയ്ക്കലും 5
നാക്കും നുക്കും ചെവി ത്വക്കും മനസ്സും ബുദ്ധിയും ശരി
ഗന്ധങ്ങളിൽച്ചെല്ലുയില്ലാ മൂക്കുവാറിങ്കലെത്തിടും 6
മൂക്കും നുക്കും ചെവി ത്വക്കും മനസ്സും ബുദ്ധിയും ശരി
രസങ്ങളിൽച്ചെല്ലുയില്ലാ നാക്കുചാറിങ്കലെത്തിടും 7
മൂക്കും നാക്കും ചെവി ത്വക്കും മനസ്സും ബുദ്ധിയും ശരി
രൂപങ്ങളിൽച്ചെല്ലുയില്ലാ നുക്കുവാറിങ്കലെത്തിടും 8

മൂക്കും നാക്കും ദൃക്കുമേവം ശ്രോത്രം ബുദ്ധി മനസ്സുമേ
സ്പർശങ്ങളിൽച്ചെല്ലുകയില്ലാ തർക്കവിചാരിക്കുകിലെത്തിടും 9
മൂക്കും നാക്കും തർക്കു ദൃക്കും മനസ്സും ബുദ്ധിയും ശരി
ശബ്ദങ്ങളിൽച്ചെല്ലുകയില്ലായവിചാരിൽ ശ്രോത്രമെത്തിടും 10
മൂക്കും നാക്കും തർക്കു ദൃക്കും ശ്രോത്രവും ബുദ്ധിയും ശരി
സംശയത്തിൽച്ചെല്ലുകില്ലാ മനസ്സായതിലെത്തിടും 11
മൂക്കും നാക്കും തർക്കു ദൃക്കും ശ്രോത്രവും മനവും ശരി
നിശ്ചയിക്കൽച്ചെല്ലുകയില്ലാ ബുദ്ധിയായതിലെത്തിടും 12
ഇതിനുദാഹരണമായ് ച്ചൊല്ലാവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
മനസ്സിനിന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും സംവാദമയി ഭാരത! 13

മനസ്സു പറഞ്ഞു

ഞാനെന്യേ മൂക്കുനാറില്ലാ രസം നാക്കുമറിഞ്ഞിടാ
ദൃക്കും രൂപം ഗ്രഹിയ്ക്കില്ലാ തർക്കും സ്പർശമറിഞ്ഞിടാ 14
ശ്രോത്രം ശബ്ദം ഗ്രഹിയ്ക്കില്ലാ ഞാനില്ലാഞ്ഞാലൊരിയ്ക്കലും
സർവ്വഭൂതത്തിലുംമേലെ ഞാനാകുന്നു സനാതനം 15
ശൂന്യാഗാരങ്ങളെപ്പോലെ കെട്ടുറുപ്പികൾകണക്കിനേ
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ തെളിഞ്ഞീടാ ഞാനൊഴിഞ്ഞെങ്കിൽ നിത്യവും 16
ശുഷ്കാർദ്രകാഷ്ഠങ്ങൾപോലെയിന്ദ്രിയങ്ങളിണക്കിയും
ഞാനില്ലഞ്ഞാൽഗുണാത്മാക്കളറിയാ സർവ്വജീവികൾ. 17

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ പറഞ്ഞു

ശരിയാണിതു സത്യംതാൻ ഭവാനോർക്കുംപ്രകാരമേ
ഞങ്ങളില്ലാതർത്ഥഭോഗജാലമനുഭവിയ്ക്കുകിൽ 18
ലയിയ്ക്കിൽ ഞങ്ങളുണ്ടുനു തർപ്പണം പ്രാണധാരണം
ഭോഗങ്ങളും ഭുജിച്ചീടിലങ്ങോർക്കുംപടി സത്യമാം 19
അതല്ലാ ഞങ്ങൾ വിഷയങ്ങളിൽപ്പറിയിരിയ്ക്കുവേ
സങ്കല്പമാത്രാൽശൂരിയായനുഭോഗങ്ങളേല്ക്കിലാം 20
അല്ലാ ഞങ്ങടെയർത്ഥത്തിൽസ്സിദ്ധി നീ നിത്യമോർക്കുകിൽ
രൂപം ഗ്രഹിക്കു മൂക്കാൽ നീ രസം നുക്കാലെടുക്കെടോ. 21

ശ്രോത്രത്താലേല്ക്കു ഗന്ധങ്ങൾ നാക്കാൽ സ്വശ്ങ്ങളേല്പ്പോടോ
ത്വക്കാൽശ്ശബ്ദംനീയെട്ടുള്ള ബുദ്ധിയാൽ സ്വശ്മെങ്കിലും 22
ഉണ്ടുലക്കുള്ള നിയമം സ്വതന്ത്രം ബലവത്തരം
പുരുതായ് നീ ഭോഗമേല്ക്കുച്ചിഷ്ടം നീ ഭുജിയ്ക്കൊലാ. 23
ശ്രുതിയ്ക്കുവേണ്ടിശ്ശാസ്ത്രാവെശ്ശിഷ്യൻ ചെന്നേല്ക്കുമപ്പുറം
ശ്രുതംനേടിപ്പുരം ശ്രുത്യർത്ഥവും സേവിയ്ക്കുമാവിധം 24
ഞങ്ങൾ കാണിച്ച വിഷയങ്ങളെത്താൻ കരുതുന്നു നീ
ഭ്രുതഭാവികളെ സ്വപ്നത്തിങ്കൽജ്ജാഗരണത്തിലും 25
വൈമനസ്യംപെട്ടൊരല്പമേതോജന്തുജനത്തിനും
ഞങ്ങൾ ചെയ്തർത്ഥകാംക്ഷത്തിൽക്കാണുന്നു പ്രാണധാരണം 26
പല സങ്കല്പങ്ങളൊത്തും പല സ്വപ്നങ്ങളേറുമേ
ബുഭുക്ഷയാൽപ്പീഡിതനായ് വിഷയങ്ങളിലെത്തുമേ. 27

ദാരംപെടാ വീടുകണക്കു പുക്കു
സങ്കല്പഭോഗം വിഷയോപബന്ധം
പ്രാണക്ഷയേ ശമമേല്ക്കുന്നു നിത്യം
ദാരുക്ഷയേ കത്തിയൊരഗ്നിപോലെ. 28

ഞങ്ങൾക്കു മാറും ഗുണസംഗമെന്നാൽ—
ത്തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞില്ല ഗുണോപലബ്ധി
അങ്ങയ്ക്കുനാമെന്നിയെയില്ല ലാഭ—
മങ്ങൊത്തിടാതേല്ക്കുകില്ലാ പ്രഹർഷം. 29

---

23. ബ്രാഹ്മണഗീത പഞ്ചഹോതൃവിധാനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്പ്പൈലുണ്ടിപ്പുരാകഥ
സുഭഗേ! പഞ്ചഹോതാക്കൾ വിധാനത്തിന്റെ മാതിരി 1
പ്രാണാപാനരുദാനൻതാൻ സമാനൻ വ്യാനനങ്ങിനേ
പഞ്ചഹോതാക്കളിവരെക്കാണുന്നു ഭാവം പരം ബുധർ. 2

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

സ്വഭാവാൽസ്സപ്തഹോതാക്കളെന്നെൻ മുന്നമെഴുംമതി
എമ്മട്ട പഞ്ചഹോതാക്കൾ പരം ഭാവമതോതുക.

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

പ്രാണനാൽസ്സംഭൂതൻ വായു തീരും പിന്നെയപാനനായ്
അപാനസംഭൂതൻ വായുവ്യാനനായിപ്പുറപ്പെടും 4
വ്യാനനാൽസ്സംഭൂതൻ വായുപുറപ്പെടുമുദാനനായ്
ഉദാനസംഭൂതൻ വായുസമാനാഭിധനായിടും 5
അവർ മോദിച്ചു പണ്ടാദ്യപിതാമഹനൊടൊപ്പമേ
ഞങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ഠനാരോതുകവൻ ഞങ്ങൾക്കുമേലെയാം. 6

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

എവൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിപ്പു മെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികൾക്കുള്ള മെയ്യിൽ
എവൻ ചരിച്ചാലുടനേ ചരിപ്പു-
മവൻ ശ്രേഷ്ഠൻ പോകകാ മിച്ചടിക്കിൽ. 7

പ്രാണൻ പറഞ്ഞു

ഈ ഞാൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിപ്പു മെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികൾതന്നിൽമെയ്യിൽ
ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചാലുടനേ ചരിപ്പും
ഞാനേ ശ്രേഷ്ഠൻ കാങ്ക ലയിപ്പു മെന്നെ. 8

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

പ്രാണൻ ലയിച്ചിതുടനേ പ്രചരിച്ചിതു പിന്നെയും
ശ്രുഭേ!ചൊന്നാർ പിന്നെയങ്ങു സമാനനുമുദാനനും 9
നീ ഞങ്ങളെപ്പോലെയെങ്ങും വ്യാപ്തനായ് നില്പതില്ലെടോ
പ്രാണ! മേലല്ല നീ ഞങ്ങൾക്കൊന്നൻ നിൻറെപാട്ടിലാം 10
ചരിച്ച പിന്നെയും പ്രാണനപാനൻ മൊല്ലിയപ്പൊഴേ.

ഈ ഞാൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിയ്ക്കുമെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികഠതന്റെ മെയ്യിൽ
ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചാലുടനേ ചരിയ്ക്കും
ഞാനേ ശ്രേഷ്ഠൻ കാണുക ലയിയ്ക്കുമെന്നെ. 11

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അവനോടോതിനാരപ്പോഠം വ്യാനൻതാനുമുദാനനും
അപാന! നീ ശ്രേഷ്ഠനല്ലാ പ്രാണൻ നിന്നുടെ പാട്ടിലാം 12
അപാനൻ പൂരിനാൻ വ്യാനനവനോടുടനോതിനാൻ
ഏവർക്കും ശ്രേഷ്ഠനാണീ ഞാനെന്തുകൊണ്ടെന്നുകേഠംക്കുവിൻ. 13

ഈ ഞാൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിയ്ക്കുമെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികഠം തന്റെ മെയ്യിൽ
ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചാലുടനേ ചരിയ്ക്കും
ഞാനേ ശ്രേഷ്ഠൻ കാണുക ലയിയ്ക്കുമെന്നെ. 14

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ലയിച്ചിതുടനേ വ്യാനൻപ്രചരിച്ചിതു പിന്നെയും
പ്രാണാപാനസമാനോദാനന്മാരവനൊടോതിനാർ. 15
വ്യാന! നീ ശ്രേഷ്ഠനല്ലിങ്ങു സമാനൻ നിന്റെപാട്ടിലാം
ചരിച്ചു പിന്നെയും വ്യാനൻ സമാനനുടനോതിനാൻ 16
എല്ലാരിലും ശ്രേഷ്ഠനീ ഞാനെന്തുകൊണ്ടെന്നുകേഠംക്കുവിൻ.

ഈ ഞാൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിയ്ക്കുമെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികഠതന്റെ മെയ്യിൽ
ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചാലുടനേ ചരിയ്ക്കും
ഞാനേ ശ്രേഷ്ഠൻ കാണുക ലയിയ്ക്കുമെന്നെ 17
സമാനൻ പൂരിയവനോടുദാനൻ പിന്നെയോതിനാൻ
ഏവർക്കുംശ്രേഷ്ഠനാണി ഞാനെന്തുകൊണ്ടെന്നു കേഠംക്കുവിൻ. 18

ഈ ഞാൻ ലയിച്ചാൽ വിലയിയ്ക്കുമെല്ലാ
പ്രാണങ്ങളും പ്രാണികഠതന്റെ മെയ്യിൽ

ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചാലുടനേ ചരിയ്ക്കും
ഞാനേ ശ്രേഷ്ഠൻ കാണുക ലയിയ്ക്കുമെന്നെ. 19

ലയിച്ചിതപ്പോളുദാനൻ സഞ്ചരിച്ചിതു പിന്നെയും
പ്രാണാപാനസമാനന്മാർ വ്യാസനും ചൊല്ലിയപ്പൊഴേ
ഉദാന! നീ ശ്രേഷ്ഠനല്ലാ വ്യാനൻ നിന്നുടെപാട്ടിലാം. 20

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

കുന്നിയ്ക്കുമവരോടപ്പോൾ ബ്രഹ്മാവോതീ പ്രജാപതി
ഏവരും ശ്രേഷ്ഠരാം ശ്രേഷ്ഠരല്ലിങ്ങന്യോന്യധർമ്മികൾ 21
സ്വസ്ഥാനശ്രേഷ്ഠരെല്ലാരുമെല്ലാമന്യോന്യധർമ്മികൾ
എന്നൊപ്പംനില്ക്കുമവരോടൊക്കച്ചൊല്ലീ പ്രജാപതി. 22
സ്ഥിരനസ്ഥിരനങ്ങേകൻ വിശേഷാൽപ്പഞ്ചമാരുതർ
എൻറെയാത്മാവുതാനേകൻ പലമട്ടവിവൃദ്ധനാം 23
തമ്മിൽസ്സൗഹൃത്തുക്കൾ നിങ്ങൾ തമ്മിൽഭാവനചെയ്യുമേ
സ്വസ്തി!പൊയ്ക്കൊള്ളുവിൻ ഭദ്രംതാങ്ങിക്കൊൾവിൻ പരസ്പരം.

---

24. ബ്രാഹ്മണഗീത പഞ്ചഹോതൃവിധാനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ് ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പഴങ്കഥ
സംവാദം നാരദനേറയുമൃഷിദേവതമനേറയും. 1

ദേവതമൻ പറഞ്ഞു

പിറന്നീടും ജന്തുവിന്നുമുമ്പിലുണ്ടാവതെന്തുവാൻ
പ്രാണാപാനസമാനവ്യാനോദാനന്മാരിലങ്ങിനേ. 2

നാരദൻ പറഞ്ഞു

എന്തായ്സ്സംസൃഷ്ടനാം ജന്തു തദന്യൻ മുന്നമെത്തുമേ
പ്രാണദ്വന്ദ്വം ധരിച്ചാലും മേലുംകീഴും വിലങ്ങുമേ. 3

ദേവതമൻ പറഞ്ഞു

ആരാൽ സംസൃഷ്ടനാം ജന്തുവാരന്യൻ മുന്നാമേല്പവൻ
പ്രാണദ്വന്ദ്വത്തെയും ചൊല്ല മേലുംകീഴും വിലങ്ങുമേ. 4

നാരദൻ പറഞ്ഞു

സങ്കല്പത്താൽ ഹർഷമുണ്ടാം ശബ്ദത്താലും ജനിച്ചിട്ടും
രസത്താലും ജനിച്ചീടും രൂപത്താലും ജനിച്ചിട്ടും 5
രക്തംകലന്നുള്ള ശുക്ലാൽ മുമ്പിൽ പ്രാണൻ പുറപ്പെട്ടും
പ്രാണൻ ശുക്ലം വികൃതമാക്കീടിലുണ്ടാമപാനനം. 6
ശുക്ലത്താലുളവായീട്ടും രസത്താലും ജനിച്ചിട്ടും
ഇതു രൂപമപാനന്നു ഹർഷംതാൻ മിത്രനാന്തരേ 7
കാമാൽശുക്ലംജനിച്ചീട്ടും കാമാലുണ്ടാം രജസ്സുമേ
സമാനവ്യാനജനിതം സാമാന്യം ശുക്ലശോണിതം 8
പ്രാണാപാനങ്ങളീ ദ്വന്ദ്വം മേലുംകീഴുംചരിച്ചിട്ടും
വ്യാനൻ സമാനനിവകാം തിയ്യ്ശ്വന്ദ്വതമേല്പുപോൽ 9
അഗ്നിമുറും ദേവതകളെന്നു ദേവന്റെ ശാസനം
ബ്രാഹ്മണന്നുളവായീട്ടും ജ്ഞാനം ബുദ്ധിയൊടൊത്തുതാൻ 10
ധൂമം തമസ്സു തേജസ്സിൻ രൂപം ഭസ്മരജസ്സുമാം
ഹവിസ്സെങ്ങുണ്ടു ഹോമിപ്പതവന്നുണ്ടാമതൊക്കെയും 11
സത്വാൽസ്സമാനവ്യാനന്മാരെന്നു യജ്ഞജ്ഞർ കാണ്മതാം
പ്രാണാപാനങ്ങളാണാജ്യഭാഗമഗ്നിനടുക്കിഹ 12
ഇതുദാനന്റെ പരമരൂപം ബ്രാഹ്മണർ കാണുമേ
നിർദ്വന്ദ്വമെന്നതെന്തെന്നാലതു ചൊൽവതു കേൾക്ക നീ 13
അഹോരാത്രമിതീരദ്വന്ദ്വമവയ്ക്കിടയിലഗ്നിയാം
ഇതുദാനന്റെ പരമരൂപം ബ്രാഹ്മണർ കാണുമേ 14
സത്തസത്തെന്നതാ ദ്വന്ദ്വമവയ്ക്കിടയിലഗ്നിയാം
ഇതുദാനന്റെ പരമരൂപം ബ്രാഹ്മണർ കാണുമേ 15
മേൽസ്സമാനൻ വ്യാനനുമാക്കമ്മം വേറുതിരിയ്ക്കുമേ
മൂന്നാമതും സമാനൻതാൻ വീണ്ടും വേറുതിരിയ്ക്കുമേ 16
ശാന്തിയ്ക്കാ വ്യാനനെത്തന്നെ ശാന്തി ബ്രഹ്മം സനാതനം
ഇതു ദാനന്റെ പരമരൂപം ബ്രാഹ്മണർ കാണുമേ. 17

25. ബ്രാഹ്മണഗീത ചാതുർഹോത്രവിധാനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാവുണ്ടീപ്പഴങ്കഥ
ചാതുർഹോത്രവിധാനത്തിൻ വിധാനത്തിന്റെ മാതിരി 1
വിധിയ്ക്കുതിന്റെയൊക്കേയും വിധാനം ഞാൻ പറഞ്ഞിടാം
ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതുകേൾക്ക ഭദ്രേ!രഹസ്യം പരമത്ഭുതം. 2
കാരണം ക്രിയകത്താവുമോക്ഷമെന്നിഹ ഭാമിനി
നാലുഹോതാക്കളിവരാലീജ്ജഗത്തു നിറഞ്ഞതാം 3
ഒട്ടുക്കു കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഹേതുക്കളുടെ സാധനം
മൂക്കും നാക്കും തൊക്കുമുക്കും ശ്രോത്രമഞ്ചാമതങ്ങിനേ 4
മനസ്സും ബുദ്ധിയറിക ഗുണഹേതുക്കളേഴിവ
ഗന്ധം രസം രൂപമേവം സ്പർശശബ്ദവുമഞ്ചിവ 5
മന്തവ്യമേവം ബോദ്ധവ്യം കർമ്മഹേതുക്കളേഴിവ
നാറുവോൻ തിന്നുവോൻ കാണ്മോൻ കേൾപ്പോൻ
[ചൊൽവോനുമഞ്ചിവ
മന്താവുബോദ്ധാവെന്നോക്ക കർത്തൃഹേതുക്കളേഴിവ
ഭക്ഷിച്ചു സപ്തഗുണം മുറും ഗുണവാന്മാർ ശുഭാശുഭം 7
അനന്തൻ നിർഗ്ഗുണൻ ഞാനും മോക്ഷഹേതുക്കളേഴിവ
യഥാവിധി സപ്തസ്ഥാനങ്ങളറിയുന്ന ബുധക്കിഹ 8
ഗുണങ്ങൾ ദേവതകളായ് ഹവിസ്സെന്നും ഭുജിയ്ക്കുമേ
അന്നങ്ങളെത്തിന്നുമജ്ഞൻ മമതപ്പെടിയേറിടും 9
തനിയ്ക്കുന്നം പചിപ്പിപ്പോൻ മമതംകൊണ്ടുകെട്ടിടും
ഹനിയ്ക്കുമവനേ മദ്യപാനഭക്ഷ്യാന്നഭക്തിയും 10
അന്നംകൊടുത്തോനെയന്നം കെടുക്കും കെട്ടുമായവൻ
ഈയന്നത്തെക്കൊല്ലുന്നിൽ വിണ്ടുമുണ്ടാക്കും ബുധനീശ്വരൻ 11
അന്നാൽജ്ജനിയ്ക്കില്ലവനിൽസ്സൂക്ഷ്മമാകും വ്യതിക്രമം
മനസ്സാലെന്തിലെത്തുന്നു വാക്കാലെന്തുരചെയ്വതോ 12

ശ്രോത്രത്താൽക്കേൾപ്പതെന്തേവമെന്തു കണ്ണാലെ കാണ്മതോ
സ്പർശത്താലെന്തേല്പുവതോ മൂക്കാൽ നാറുവതെന്തുവാൻ 13
മനഃഷഷ്ഠങ്ങളീ ഹവ്യങ്ങളെയൊക്കെയടക്കിയും
ജ്വലിപ്പൂ ഗ്രണവാനഗ്നി നമുക്കെന്നും ശരീരഗൻ 14
ഉണ്ടെനിയ്ക്കോ യോഗയജ്ഞം ജ്ഞാനവഹ്നിപ്രദോത്ഭവം
പ്രാണസ്തോത്രാപാനശസ്ത്രം സർവ്വത്യാഗാഗ്രദക്ഷിണം 15
കർത്താനമന്താബ്രഹ്മാത്മാഹോതാദ്ധ്വര്യുകൃതസ്മൃതി
ഋതം പ്രശാസ്താവു ശസ്ത്രം മുക്തിയാണിങ്ങു ദക്ഷിണ 16
ഋക്കിങ്ങത്രേ പ്രശംസിപ്പൂ ശ്രീനാരായണവേദികം
ശ്രീനാരായണദേവനു മുമ്പച്ചിച്ചു പത്രുക്കളെ 17
അതിൽസ്സാമങ്ങളം പാടുന്നിതതിൽ മൊൽവൂ നിദർശനം
ദേവൻ നാരായണൻ ഭീതിസർവ്വാത്മാവാണതോക്ക നീ. 18

---

26. ബ്രാഹ്മണഗീത ആത്മൈക്യകഥനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഏകൻ ശാസ്താവിങ്ങു രണ്ടില്ല ശാസ്താ-
വാരുള്ളിൽ വാഴ്വോനവനെച്ചൊല്ലുവേൻ ഞാൻ
അവൻ ചേന്നോൻ താണെടത്തംബുപോലെ
കല്പിച്ചതിനുട്ടവഹിച്ചിടുന്നോൻ. 1
ഇങ്ങേകൻതാൻ ഗുരു രണ്ടാമനിങ്ങി-
ല്ലാരുള്ളിൽ വാഴ്വോനവനെച്ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ
അവൻ നിത്യം ഗുരു കല്പിയ്ക്കയാലേ
ലോകേ ശ്രേഷ്ഠിയ്ക്കുന്നു സപ്പുങ്ങൾ മുറും 2
ഏകൻ താനേ ബന്ധു രണ്ടാമനിങ്ങി-
ല്ലാരുള്ളിൽ വാഴ്വോനവനെച്ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ
അവൻ മൊല്ലാൽബ്ബാന്ധവർ ബന്ധുമാന്മാർ
സപ്തർഷിമാർ പാർത്ഥ! ശോഭിപ്പു വാനിൽ. 3

ഏകൻ കേൾക്കുന്നോനിതിൽ രണ്ടാമനിങ്ങി-
ല്ലാരുള്ളിൽ വാഴ്വോനവനെച്ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ
ഗുരുവിങ്കലഞ്ചു ഗുരുവാസം വസിച്ച
ശക്രൻ നേടി സർവ്വലോകാമരത്വം 4
ഏകൻ ദേഷിപ്പോനിതിൽ രണ്ടാമനിങ്ങി.
ല്ലാരുള്ളിൽ വാഴ്വോനവനെച്ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ
അവൻ ശാസിയ്ക്കുഗുരുലോകത്തിലെന്നും
ദേവിഷ്ടന്മാരായ് പന്നഗന്മാർകളും മുറും. 5

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുരാകഥ
പ്രജാപതിയിച്ചാ നാഗദേവർഷിജനനിശ്ചയം 6
ദേവർഷിനാഗാസുരന്മാർ ചെന്നുകണ്ടാ പ്രജേശനെ
സേവിച്ചുചോദിച്ചു നന്മ ഞങ്ങൾക്കരുളുകെന്നുതാൻ 7
ശ്രേയസ്സുചോദിച്ചവരോടരുളീ ഭഗവാനുടൻ
ഓമെന്നോരക്ഷരം ബ്രഹ്മമവൻ കേട്ടോടിയെങ്ങുമേ
ആത്മോപദേശാത്മകമു കേട്ടേറോടുമവർക്കഹോ
സപ്രുരുഷാർത്ഥം ശബുദ്ധിയുണ്ടായ്വന്നിതു മുന്നമേ 9
അസുരന്മാർക്കുമുണ്ടായീ ദംഭഭാവം സ്വഭാവജം
ദാനം വാനോർ തീർച്ചയാക്കീ ദമംതന്നെ മഹർഷികൾ 10
ഒരേശാസ്ത്രാവിങ്കലെത്തിയൊരേവാക്കാലെ സംസ്മരർ
പലതീർപ്പാറിതെല്ലാരും സപ്തദേവർഷിദാനവർ 11
ചൊന്നാൽക്കേൾക്കുമവൻ പിന്നെ ഗ്രഹിയ്ക്കും ശരിയാംവിധം
ചോദിപ്പോനിവനേവിട്ടു പേരിട്ടു ഗുരുവില്ലെടോ 12
അവന്റെ സമ്മതാൽക്കർമ്മമതിൽപ്പിന്നെത്തുടർന്നിട്ടും
ഗുരുബോദ്ധാവു കേൾപ്പോനും ദേഷ്ടാവും ഹൃത്തിൽനില്പവൻ
പാപം ചരിച്ചാലുലകിൽപ്പാപചാരിയുമാമിവൻ
ശുഭംചരിച്ചാലുലകിൽശുഭചാരിയുമായ്വരും 14
കാമമൊത്താൽക്കാമചാരിയിന്ദ്രിയാനന്ദതല്പരൻ
ബ്രഹ്മചാരിയവൻ നിത്യമിങ്ങിന്ദ്രിയജയോദ്യതൻ 15
മൃതകർമ്മങ്ങൾ കൈവിട്ടും മുറും ബ്രഹ്മത്തിൽനില്പവൻ
ബ്രഹ്മമായ്ച്ചെയ്യുവോൻ പാരിൽ ബ്രഹ്മചാരിയുമാമിവൻ. 16

ബ്രഹ്മംസമിത്തഗ്നിബ്രഹ്മം ബ്രഹ്മമായാഹുതി സംഭവം
വെള്ളം ബ്രഹ്മം ഗുരുബ്രഹ്മമവൻ ബ്രഹ്മസമാഹിതൻ 17
ഇതീവിധം ബ്രഹ്മചര്യം സൂക്ഷ്മമായറിവൂ ബുധർ
അറിഞ്ഞതേറുകൊള്ളുന്നു ക്ഷേത്രജ്ഞൻ കാട്ടിവിട്ടവർ. 18

---

27. ബ്രാഹ്മണഗീത ആരണ്യകം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

സങ്കല്പം മൂട്ടക്കൊതുവായ് ശ്ലോകഹർഷഹിമാതപം
മോഹക്കുരിരുളുള്ളോരാനായ് ലോഭവ്യാധിഭുജംഗമം 1
വിഷയൈകാത്യയാദ്ധ്വാവായ് ക്കാമക്രോധാരിഭീഷണം
ആ മഹാദുർഗ്ഗവുംകേറി വൻവനത്തിൽക്കടന്നു ഞാൻ. 2

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

എങ്ങാ വനം മഹാപ്രാജ്ഞ! മരങ്ങളെവയാറെവ
ഗിരിശൈലങ്ങളുമെവയെത്രപോയെങ്കിലാ വനം. 3

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

വേറിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതില്ലിങ്ങതല്ലാതൊന്നു താൻ സുഖം
വേറിട്ടില്ലെന്നുള്ളതില്ലിങ്ങതല്ലാതൊന്നു ദുഃഖവും 4
അതിലും ചെറുതൊന്നില്ലിങ്ങതിലും വലുതില്ലതാൻ
അതിലും സൂക്ഷ്മമില്ലില്ലാ വേറിട്ടതു സമംസുഖം 5
അതിൽച്ചെന്നാൽ മാഴ്കുകില്ലാ ഹർഷിയ്ക്കില്ലാ ഭിജാതികം
പേടിയ്ക്കില്ലാരെയും പേടിയ്ക്കില്ലാരുമവനേയുമേ. 6

ആക്കാട്ടിലുണ്ടേഴുമഹാദ്രുമങ്ങൾ
ഫലങ്ങളേഴേഴിഹ പാമരത്രേ
ഏഴാശ്രമം തത്ര സമാധിയേഴാ-
ണാദ്ദിക്ഷയേഴന്നതരണ്യരൂപം. 7

പഞ്ചവർണ്ണങ്ങൾ ദിവ്യങ്ങൾ പൂക്കളും കായ്കളും ശരി
സജ്ജിച്ചീടുന്നവൃക്ഷങ്ങൾ നില്പുണ്ടാക്കാട്ടിലെങ്ങുമേ 8
സുവർണ്ണങ്ങൾ ദിവർണ്ണങ്ങൾ പൂക്കളും കായ്കളും ശരി
സജ്ജിച്ചീടുന്നവൃക്ഷങ്ങൾ നില്പുണ്ടാക്കാട്ടിലെങ്ങുമേ 9
സുഗന്ധികൾ ദിവർണ്ണങ്ങൾ പൂക്കളും കായ്കളും ശരി
സജ്ജിച്ചീടുന്നവൃക്ഷങ്ങൾ നില്പുണ്ടാക്കാട്ടിലെങ്ങുമേ 10
സുഗന്ധിയേകവർണ്ണങ്ങൾ പൂക്കളും കായ്കളും ശരി
സജ്ജിച്ചീടുന്നവൃക്ഷങ്ങൾ നില്പുണ്ടാക്കാട്ടിലെങ്ങുമേ 11
പലതവ്യക്തവർണ്ണങ്ങൾ പൂക്കളും കായ്കളും ശരി
വിസജ്ജിയ്ക്കും രണ്ടുമഹാവൃക്ഷമാക്കാട്ടിൽനില്പതാം. 12

ഏകൻ വഹ്നി സുമനസ്സുണ്ടു വിപ്രൻ
പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ ചമതക്കുട്ടമത്രേ
അവയ്ക്കു ഭിക്ഷാഹ്രണമേഴുമോക്ഷം
ഫലം ഫലാകാംക്ഷികൾ പാന്ഥരത്രേ. 13

ആതിഥ്യമേറുകൊള്ളുന്ന മഹർഷികളതാതിടം
ലയിയ്ക്കയച്ചിതരവർ രുചിപ്പു വേറെയും വനം 14
വൃക്ഷംപ്രജ്ഞഫലംമോക്ഷം നിഴൽശാന്തിയുമൊത്തഹോ
ജ്ഞാനാശ്രയം തൃപ്തിജലമുൾക്ഷേത്രജ്ഞാക്കൾനൊത്തിടും 15
അതുകണ്ടെത്തുമാസ്സത്തമാക്കില്ലതിനുമേൽഭയം
അതിനാന്തംകാണുകില്ലാ മേലുംകീഴും വിലങ്ങുമേ. 16

ഏഴണ്ടതിൽ സ്ത്രീകളിരിപ്പു വക്ത്രം
താഴ്ത്തിപ്പുരം ഭാരവുള്ളമ്മയാർകൾ
ഊർദ്ധം രസം പ്രജതോരും ഗ്രഹിപ്പൂ
മുറും സത്യാനിത്യഭാവാനുരൂപം. 17

അവിടെത്തന്നെനില്ക്കുന്നിതവിടെപ്പിന്നെയെത്തിടും
ഏഴുസപ്തർഷിമാർ സിദ്ധർ വസിഷ്ഠാദികളൊത്തുതാൻ 18
യശസ്സുവച്ചസ്സുഭഗൻ വിജയൻ സിദ്ധഭാസ്സുകൾ
ഈബ്ഭാസ്കരനുചുറ്റുന്നിതാ ജ്യോതിസ്സുകളേഴുമേ 19
ഗിരിശൈലങ്ങളും നില്പിതവിടെച്ചേന്നു മുറുമേ
ബ്രഹ്മജാംബുവഹിയ്ക്കുന്ന നദിയാറുകളും ശരി. 20

വൈതാനസന്നിധാനത്തിൽ നദികഠംക്കുള്ള സംഗമം
സപാത്മതുപ്പരതിൽച്ചെൽവൂ സാക്ഷാത്താം ബ്രഹ്മദേവനിൽ21
കൃശാശർ സുപ്രതാശന്മാർ തപസ്സാലഘമാറവർ
ആത്മാവാത്മാവിലാക്കീട്ട സേവിപ്പൂ ബ്രഹ്മദേവനെ 22
ശമമിങ്ങുണ്ടു വാഴ്ത്തുന്നു വിദ്വാരണ്യജ്ഞരായവർ
അങ്ങരണ്യത്തിനെപ്പാത്തു ജനിപ്പൂ ധീരമാംവിധം 23
പുണ്യാരണ്യമിതിമ്മട്ടു കാണ്മൂ ബ്രാഹ്മണരങ്ങിനേ
അറിഞ്ഞതുണ്ടനുഷ്ഠിപ്പൂ ക്ഷേത്രജൻ കാട്ടിവിട്ടവർ. 24

---

28. ബ്രാഹ്മണഗീത അധ്വര്യുയതിസംവാദം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഗന്ധത്തെയേല്പാ രസവും ഗ്രഹിയ്പാ
രൂപം കാണാ സ്പർശവുംകൊണ്ടിടാ ഞാൻ
പലേതരംശബ്ദവും കേട്ടിടാ ഞാൻ
സങ്കല്പമേല്പൂന്നതുമില്ല പൊറും. 1
ഇഷ്ടാത്മമിച്ഛിപ്പു പരം സഭാവം
ദ്വേഷ്യം ദ്വേഷിപ്പു മറുമത്രേ സഭാവം
കാമദ്വേഷാത്മകമേല്പൂ സഭാവാൽ
പ്രാണാപാനന്മാർ ജന്തുദേഹത്തിലെത്തി 2
അവയ്പൂവേറായവയിൽച്ചേന്നഭാവം
ഭ്രാതാത്മാവായ്ക്കാണമാറുണ്ടു മെയ്യിൽ
അതിങ്കൽ നില്പോൻ സകതാല്ലിങ്ങു പൊറും
കാമംക്രോധം ജരചാക്കെന്നിവറിൽ 3
കാമം മൂറും കാമിയാത്തുള്ളവന്നു
ദോഷംമൂറും ദ്വേഷിയാത്താനുമൊറും
എനിയ്പൂ ഭാവങ്ങളിലില്ല ലേപം
പൊയ്ത്താർപത്രങ്ങളിൽ നിത്തുള്ളിമട്ടിൽ. 4

നിത്യന്നിവന്നിവനിത്യങ്ങളാകും
നോക്കിക്കാണുന്നോനു ഭൂരിസംഭാവം
കർമ്മത്തിൽത്തങ്ങിടാ ഭോഗജാലം
വാനികലക്കാംശുജാലംകണക്കെ. 5

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാമുണ്ടീപ്പുരാകഥ
അദ്ധ്വർയ്യുയതിസംവാദമതു കേൾക്ക യശസ്വിനി! 6
യജ്ഞത്തിൽപ്പശുവേ പ്രോക്ഷിപ്പതു കണ്ടിട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
അദ്ധ്വർയ്യുവോടിതോ ഹിംസയെന്നു നിന്ദിച്ചുടൻ യതി 7
അദ്ധ്വർയ്യുവവനോടോതീയിച്ഛാഗം നാശമേറിടാ
ശ്രേയസ്സേല്പും ജന്തുവിങ്ങി ശ്രുതിയങ്ങിനെയാവുകിൽ 8
ഇതിന്റെ ഭൂമിയാംഭാഗം ഭൂമിയിൽച്ചെന്നുചേരുമേ
ഇതിന്റെജലമാമംശം ജലത്തിൽച്ചെന്നുചേർന്നിടും 9
കണ്ണുക്കുനിൽട്ടിക്കുകളിൽ ശ്രോത്രം ദ്യോവിങ്കൽ മൂക്കുമ
ആഗമസ്ഥിതനായീടുമെനിയ്ക്കില്ലൊരുദോഷവും. 10

യതി പറഞ്ഞു

ഛാഗത്തിനുയിർപോയീടിൽ ശ്രേയസ്സെന്നാരു കാണുകിൽ
ഛാഗത്തിന്നല്ലയോ യജ്ഞം ഭവാനെന്തൊരു കായ്മമാം 11
ഇതിൽ നിന്നെസ്സമ്മതിയ്ക്കു പിതാക്കൾ, സഖിസോദരർ
എന്നോരു മന്ത്രമിവനെയേന്തീട്ടു പരതന്ത്രനെ 12
ഇമ്മട്ടു സമ്മതിച്ചിടിലവരെക്കാണുനണം ഭവാൻ
അവർക്കു സമ്മതം കേട്ടാൽപ്പിന്നെച്ചെയ്യാം വിചാരണ 13
ഈച്ഛാഗത്തിൻ പ്രാണനേയും സ്വയോനികളിലാക്കി നീ
ശേഷിപ്പു കേവലം ദേഹം നിശ്ചേഷ്ടമിതു മന്മതം 14
വിറകിൻതുല്യമായ്ചേതസ്സാറ ദേഹത്തിനാലിഹ
ഹിംസാനിവ്വേശകാമക്കൊരിന്ധനം പശുസംജ്ഞിതം 15
അഹിംസ സർവ്വധർമ്മാഗ്ര്യമെന്നു വൃദ്ധാനുശാസനം
ഹിംസകൂടാതുള്ള കർമ്മം ചെയ്ക നന്നെന്നു കാണ്മു നാം 16
അഹിംസയെന്നീ പ്രതിജ്ഞയെന്നാൽച്ചൊല്ലാമിതിന്നുമേൽ
അങ്ങയ്ക്കു ചെയ്വാൻകഴിയും പലതും കായ്മദൂഷണം 17

സർവ്വഭൂതാഹിംസ നമുക്കെല്ലായ്പോഴും രുചിപ്പതാം
പ്രത്യക്ഷം പെയ്യുനിങ്ങപ്രത്യക്ഷം ഞാനും ശ്രുതിച്ചിടാ. 18

അദ്ധ്വര്യു പറഞ്ഞു

ഭൂജിപ്പൂ ഭൂഗുണം ഗന്ധം കുടിപ്പൂ നീർഗുണംരസം
കാണ്മൂ ജ്യോതിർഗുണം രൂപം സ്പർശിപ്പൂ നീ മരുൽഗുണം 19
കേൾപ്പൂ വ്യോമഗുണം ശബ്ദം മനസ്സാൽ മതിയോപ്പു നീ
ഈ ഭൂതമൊക്കെപ്രാണങ്ങളെന്നുമല്ലല്ലി കാണു നീ 20
പ്രാണാദാനം വിട്ടുനില്പോൻ ഭവാൻ ഹിംസയിൽ നില്പ്പയാം
ഹിംസകൂടാതില്ല ചേഷ്ടയെന്തോക്കുന്നു ഭവാൻ ദ്വിജ! 21

യതി പറഞ്ഞു

അക്ഷരം ക്ഷരമെന്നാത്മാവിനുണ്ടു നില രണ്ടെടോ
സൽഭാവമക്ഷരമതിൽ സ്വഭാവം ക്ഷരമാണുപോൽ 22
പ്രാണൻ ജഹദ്വനംസത്വം സൽഭാവംതാൻ രജസ്സൊട്ടും
ഈ ദ്വാവങ്ങളൊഴിഞ്ഞും നിർദ്വന്ദ്വനായി നിരീഹനായ് 23
ജിതാത്മാവായ് നിർമ്മമനായ് സ്സമനായ് സ്സർവ്വജീവിയിൽ
മുറുമേ വിട്ടൊഴിഞ്ഞോനു ഭയം പറ്റില്ലൊരേടവും. 24

അദ്ധ്വര്യു പറഞ്ഞു

സത്തുക്കളൊത്തു സംവാസം ചെയ്യേണം മതിമത്തമ!
ഭവാനേറയീ മതം കേട്ടിട്ടെനിയ്ക്കു വെളിവായ് മതി 25
ഭഗവൻ! ഭഗവൽബുദ്ധികൈക്കൊണ്ടു പറയുന്നു ഞാൻ
മന്ത്രക്കൂപ്പവ്രതംചെയ്തെത്തേറെനിയ്ക്കുവരാ ദ്വിജ! 26

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

യതി മൌനംപൂണ്ടിതുപപത്തിയാലതിനപ്പുറം
അദ്ധ്വര്യുവും മോഹമേറു ചിരിച്ചിതു മഹാദ്ധ്വരേ 27
ഏന്നിത്തരംസൂക്ഷ്മമോക്ഷമറിയും ബ്രാഹ്മണോത്തമർ
അറിഞ്ഞിട്ടതനുഷ്ഠിപ്പൂ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ കാട്ടിവിട്ടവർ. 28

---

29. ബ്രാഹ്മണഗീത ക്ഷാത്രോച്ഛേദനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടീപ്പുഴങ്കഥ
കാത്തവീര്യാർജ്ജുനർ തമ്മിൽ സംവാദമയി ഭാമിനി! 1
കാത്തവീര്യാർജ്ജുനൻ രാജാവായിരംകൈകളുള്ളവൻ
ആഴിചൂഴെച്ചുഴന്നുള്ളോരുഴി വില്ലാൽജ്ജയിച്ചവൻ 2
കരിയ്ക്കൽക്കടൽവക്കത്തു ചുറുന്നോൻ ബലദർപ്പിതൻ
സമുദ്രത്തിൽശ്ശരശതംപെരുത്തെയ്തെന്നുകേൾപ്പു നാം 3
സമുദ്രമവനെക്കുമ്പിട്ടണഞ്ഞീ തൊഴുതങ്ങിനെ
വീര! നാരാചങ്ങളെയ്തീടേണ്ടാ ചെയ്യേണ്ടതെന്തുവാൻ 4
എന്നിൽ വാഴും ജീവജാലം നിയെയ്ത വിശിഖങ്ങളാൽ
ചാകുന്നു നരശാർദ്ദൂല! നല്കവക്കഭയം വിഭോ! 5

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

പോരിലെൻകിടയായുള്ള വില്ലൻ വല്ലോരിടത്തിലും
ഉണ്ടെങ്കിൽച്ചൊല്ലുനൊട്ടുടൻ പൊരുതാൻതക്ക യോഗ്യനെ.

സമുദ്രം പറഞ്ഞു

രാജാവേ! നീ കേട്ടിരിയ്ക്കാം ജമദഗ്നിമഹർഷിയെ
തൽപ്പുത്രനങ്ങയ്ക്കു ശരിയ്ക്കാതിത്ഥ്യംചെയ്യുവാൻ മതി 7
ഉടനാ മന്നവൻ പോയ് നെടുതാംക്രോധമാണ്ടവൻ
അവനങ്ങാശ്രമംപുക്കു രാമനോടെയ്തയെന്നുമായ് 8
രാമങ്കൽ പ്രതികൂലങ്ങൾ ചെയ്തു ബന്ധുക്കളൊത്തവൻ
മഹാത്മാവായരാമനുമായാസമുളവാക്കിനാൻ 9
തേജസ്സേറുന്ന രാമന്റെ തേജസ്സേറാം ജ്വലിച്ചുതേ
ശത്രുസൈന്യം ചുട്ടെരിയ്ക്കുമാറപ്പോൾക്കമലേക്ഷണേ! 10
ഉടൻ മഴുവെടുത്തോരായിരം കയ്യുള്ള മന്നനെ
രാമൻ കണ്ടഭിച്ചു പലകൊമ്പുള്ള വൃക്ഷംകണക്കിനേ. 11

ചത്തുവീണവനെക്കണ്ടു മാറുമൊന്നിച്ചു ബാന്ധവർ
വാളും വേലുമെടുത്തിട്ടു പാഞ്ഞോരാ ഭൂവയ്യനെ 12
രാമനും വില്ലെടുത്തിട്ടു തേരിലാണ്ടിട്ടു സത്വരം
ശരവർഷങ്ങൾ വർഷിച്ചു മഥിച്ചു മനാവപ്പട. 13
അപ്പോൾച്ചില ക്ഷത്രിയന്മാർ ജാമദഗ്ന്യഭയാത്തരായ്
സിംഹാദ്ദിതമൃഗപ്രായം ഗിരിദുർഗ്ഗങ്ങൾ പൂകിനാർ. 14
തനിയ്ക്കാകും കമ്മമവർ തത്ഭയാൽച്ചെയ്തിടായ്കയാൽ
പ്രജയ്ക്കേറും വൃഷലത വിപ്രരെക്കണ്ടിടായ്കയാൽ. 15
ഏവം ദ്രവിഡരാ ഭീരർ പുണ്ഡ്രന്മാർ ശബരാഖ്യരും
വൃഷലത്വംപൂണ്ടു മറതെറ്റലാൽ ക്ഷത്രധർമ്മികം 16
ഹതവീരക്ഷത്രിയസ്ത്രീകളിൽപ്പിന്നിട്ടവീണ്ടുമേ
വിപ്രോൽപ്പാദിതമാം ക്ഷത്രം ജാമദഗ്ന്യനറുത്തുതേ. 17
രാമനോടിരുപത്തൊന്നു പോർ തിന്നന്നശരീരണി
ദിവ്യവാക്കോതി മധുരം സർവ്വലോകങ്ങൾകേൾക്കവേ. 18
രാമ! രാമ! നിറുത്തുണ്ണീ! ഗുണമെന്തോന്നു കാണ്മുനീ
വീണ്ടുമേ ക്ഷത്രബന്ധുക്കൾ കയിർപോക്കിവിടുന്നതിൽ 19
ആ മഹാത്മാവൊടവ്വണ്ണമുചീകാദികളപ്പൊഴേ
പിതാമഹർ മഹാഭാഗേ! മതിയാക്കെന്നൊചൊല്ലിനാർ 20
പിതൃഘാതാമഷ്ടിരാമനൃഷിമാരോടു ചൊല്ലിനാൻ
ഭവാന്മാരിതിലിങ്ങെന്നെത്തടുത്തിടരുതെന്നു താൻ. 21

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രബന്ധുദ്ധ്വംസനം നീ ചെയ്യാല്ലാജയി സത്തമ!
ചേർന്നതല്ലാ ബ്രാഹ്മണനാം നിനക്കീ നൃപതിഗ്രഹം. 22

30. ബ്രാഹ്മണഗീത ഇന്ദ്രിയജയം

പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലുവുണ്ടിപ്പുരാകഥ
അതുകേട്ടപ്രകാരം നീ ചെയ്താലും ദ്വിജസത്തമ! 1
അളർക്കനെന്ന രാജർഷിയുണ്ടായീ വന്തപോനിധി
ധർമ്മജ്ഞൻ സത്യമോതുന്നോൻ മഹാത്മാവു ദൃഢവ്രതൻ 2
ആഴിചൂഴന്നൊരീയുഴിയൊക്കെ വില്ലാൽജ്ജയിച്ചവൻ
കർമ്മം സുദുഷ്കരംചെയ്ത മനംസൂക്ഷ്മത്തിലാക്കിനാൻ 3
ചിന്തയുണ്ടായിതു മരച്ചോട്ടിൽവാഴുന്നവന്നഹോ
മഹാകർമ്മംവിട്ടൊഴിച്ചു സൂക്ഷ്മത്തിങ്കൽ മഹാമതേ! 4

അളർക്കൻ പറഞ്ഞു

എന്മനസ്സിന്നുണ്ടു ബലം മനംവെന്നാൽജ്ജയം ധ്രുവം
അന്വെയ്വേൻ മറൊരിടം ശത്രുക്കൾ ചുഴലുന്ന ഞാൻ. 5
ഇതെന്നാൽച്ചാപലാൽക്കർമ്മം ചെയ്വൂ മുറും മനുഷ്യരിൽ
മനസ്സിൽ ഞാൻ കുത്തുമൂത്ത വിശിഖങ്ങളയയ്ക്കുവൻ. 6

മനസ്സു പറഞ്ഞു

അളർക്ക! ചെറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമർമ്മംതാൻ കീറുമതു മർമ്മംപൊട്ടി മരിച്ചുപോം 7
നോക്കുകെന്നെക്കൊന്നിടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതു കേട്ടിട്ടു ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 8

അളർക്കൻ പറഞ്ഞു

പലഗന്ധങ്ങൾ നാറീട്ടുമവയിൽത്തന്നെ ചെല്ലുയാം
അതിനാൽത്താൻ മൂക്കിലേയ്ക്കു ശിതബാണങ്ങളെയ്വവൻ. 9

മൂക്കു പറഞ്ഞു

അളർക്ക! ചെറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമർമ്മം താൻ കീറുമതു മർമ്മം പൊട്ടിമരിച്ചുപോം. 10

നോക്കുകെന്നൊക്കൊന്നിട്ടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതു കേട്ടിട്ടു ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 11

അളക്കൻ പറഞ്ഞു

ഇതോ സ്വാദുരസം ഭക്ഷിച്ചുവയിൽത്തന്നെ ചെല്ലുയാം
അതിനാൽ ഞാൻ നാക്കിലേയ്ക്കു ശിതബാണങ്ങളെയ്യുവൻ. 12

നാക്കു പറഞ്ഞു

അളക്ക! ചെറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമർമ്മംതാൻ കീറുമങ്ങു മർമ്മംപൊട്ടിമരിച്ചുപോം 13
നോക്കുകെന്നൊക്കൊന്നിട്ടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതു കേട്ടിട്ടു ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 14

അളക്കൻ പറഞ്ഞു

തവക്കനേകംസ്പൃശമേറിട്ടുവയിൽത്തന്നെ ചെല്ലുയാം
അതിനാൽക്കങ്കപത്രങ്ങൾ തുകിതവക്കുപിളർക്കുവൻ. 15

തവക്കു പറഞ്ഞു

അളക്ക! ചെറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമർമ്മംതാൻ കീറുമങ്ങു മർമ്മംപൊട്ടിമരിച്ചുപോം 16
നോക്കുകെന്നൊക്കൊന്നിട്ടുവാൻതക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതുകേട്ടിട്ടു ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 17

അളക്കൻ പറഞ്ഞു

പലശബ്ദങ്ങളെക്കേട്ടുമവയിൽത്തന്നെ ചെല്ലുയാം
അതിനാൽ ഞാൻ ചെവിയിലായ് ശിതബാണങ്ങളെയ്യുവൻ.

ചെവി പറഞ്ഞു

അളക്ക! ചെറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമർമ്മം താൻകീറുമങ്ങു മർമ്മംപൊട്ടി മരിച്ചുപോം 19

നോക്കുകെന്നെക്കൊന്നിടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതുകേട്ടിട്ട ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 20

അളക്കൻ പറഞ്ഞു

ചലത്രുപങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുമവയിൽത്തന്നെ ചെല്ലുയാം
അതിനാൽക്കണ്ണിനെക്കൊൽവേൻ ശിതബാണങ്ങളെയ്തഞാൻ.

കണ്ണ പറഞ്ഞു

അളക്ക! ചൊറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻമമ്മംതാൻ കീറുമങ്ങു മമ്മം പൊട്ടിമരിച്ചുപോം. 22
നോക്കുകെന്നെക്കൊന്നിടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ
അതു കേട്ടിട്ട ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാനവൻ. 23

അളക്കൻ പറഞ്ഞു

ഇതു നിഷ്ഫലമേട്ടിൽ പ്രജ്ഞയാൽക്കരുതുന്നതാം
അതിനാലീബുദ്ധിയിൽ ഞാൻ ശിതബാണങ്ങൾ തൂകുവേൻ.

ബുദ്ധി പറഞ്ഞു

അളക്ക! ചൊറുമിങ്ങെന്നിലീബ്ബാണങ്ങൾ കടന്നിടാ
നിൻ മമ്മംതാൻ കീറുമങ്ങു മമ്മംപൊട്ടിമരിച്ചുപോം 25
നോക്കുകെന്നെക്കൊന്നിടുവാൻ തക്ക മറുശരങ്ങളെ.

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അളക്കൻ ചെയ്ത പിന്നീടു ഘോരദുഷ്കരമാം തപം
ഇവയേഴിലുമൊക്കെത്തും ബാണത്തെക്കണ്ടതില്ലവൻ 26
മനസ്സിരുത്തിപ്പിന്നീടു ചിന്തചെയ്തീടിനാൻ പ്രാജ്ഞ
ഏറെക്കാലം ചിന്തചെയ്തിട്ടളക്കൻ ദ്വിജസത്തമ! 27
കണ്ടില്ല യോഗാൽപ്പരമാം ശ്രേയസ്സു മതിമത്തമൻ
മനസ്സേകാഗ്രമാക്കീട്ടു നിശ്ചലൻ യോഗമാണ്ടവൻ 28
കറബ്ബാണങ്കൊണ്ടു കൊന്നാനിന്ദ്രിയങ്ങളെ വീര്യവാൻ
യോഗങ്കൊണ്ടാത്മാവിലെത്തിപ്പുരയാം സിദ്ധിനേടിയോൻ 29

വിസ്മയിച്ചിട്ടു രാജർഷി പരമീഗ്ഗാഥ പാടിനാൻ
അയ്യോ കഷ്ടം നാമനുഷ്ഠിച്ചുള്ളതൊട്ടുക്കു ബാഹ്യമാം 30
ഭോഗതൃഷ്ണയുമായ് മുന്നം രാജ്യോപാസനചെയ്തുപോയ്
ഇതുപിന്നെക്കണ്ടു യോഗത്തേക്കാളില്ലാ പരം സുഖം 31
ഇതു നീയറിയൂ രാമ! കൊന്നീടരുതു മന്നരെ
ഘോരമാംതപമാണ്ടാലുമെന്നാൽ ശ്രേയസ്സുകിട്ടിടും 32
എന്നാപ്പിതാമഹാന്മാർകഥം ചൊന്നോരാജ്ജമദഗ്നിജൻ
ഘോരംതപംചെയ്ത യോഗ്യൻ നേടീ ദുർഗ്ഗമസിദ്ധിയും. 33

---

31. ബ്രാഹ്മണഗീത അംബരീഷഗാഥ

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

മൂന്നുവൈരികഥം ലോകത്തിൽപ്പെരുക്കീട്ടൊന്പതായ്വരും
പ്രഹർഷം പ്രീതിയാനന്ദം മൂന്നുസാത്വികമാം ഗുണം 1
തൃഷ്ണക്രോധം വാശിയെന്നു മൂന്നുരാജസമാംഗുണം
തളച്ചുമടിയുംമോഹം മൂന്നുതാമസമാം ഗുണം 2
ഇവയെദ്ധൃതിമാൻവെന്നു ശരൌഘംകൊണ്ടതന്ദ്രിതൻ
പരരേവെല്ലുവാനേല്ക്കൂ പ്രശാന്താത്മാ ജിതേന്ദ്രിയൻ 3
ഇതിൽഗ്ഗാഥകഥം പാടുന്നു മുൻകല്പമറിയുംജനം
ശമംകൊള്ളുന്നാംബരീഷമന്നവൻ പണ്ടു ചൊന്നവ 4
ദോഷങ്ങൾവന്നുനയന്നിട്ടും ബാധ സാധുക്കളേല്ക്കുവേ
രാജ്യം കയ്യേറിത്തുക്കോട്ടമംബരീഷൻ പുകഴ്ന്നവൻ 5
ആത്മദോഷങ്ങളേവെന്നു സാധു പൂജകഴിച്ചവൻ
നേടീ വന്പിയലും സിദ്ധി പാടീ ഗാഥകളുങ്ങിനെ 6
വെന്നോൻ ഞാൻ മിക്കദോഷങ്ങൾ കൊന്നോൻമൂവുംരിപുക്കളെ
ഒന്നുണ്ടു വലുതാംദോഷമതിനെത്തീർത്തതില്ല ഞാൻ 7
എന്തിൽ പ്രേരണയാൽജ്ജീവി വൈതൃഷ്ണ്യമണയാത്തുവോ
തൃഷ്ണാത്തനെപ്പോലെ കണ്ടിൽപ്പാഞ്ഞുവീണറിയാത്തുവോ 8

എന്തിൽ പ്രേരണയാൽ മർത്ത്യനകൃത്യം തുടരുന്നുവോ
ആ ലോഭം തീക്ഷ്ണഖഡ്ഗംകൊണ്ടറുക്കുവിനറുക്കുവിൻ. 9
ലോഭത്താൽതൃഷ്ണയുണ്ടാവും പിന്നെച്ചിന്ത തുടന്നിട്ടും
അവൻ കൊതിച്ച നേടിട്ടും മിക്കതിങ്കൽ രജോഗുണം
അതാപ്പെട്ടാൽപ്പെട്ടകൊള്ളും മിക്കതിങ്കൽ തമോഗുണം. 10
ഗുണങ്ങളീക്കണ്ടവകൊണ്ടു മെയ്യാ-
ണ്ടുടൻ പിറക്കും ക്രിയചെയ്യുനോക്കും
ജന്മംകഴിഞ്ഞാലുടലറുചിന്നി-
ജ്ജന്മത്തൊടും മൃത്യുവിലേയ്ക്കുചെല്ലും. 11
എന്നാൽ നന്നായ്നോക്കിയീ ലോഭമേ വെ-
ന്നിച്ചിയ്ക്കേണം ധൃതിയാലാത്മരാജ്യം
ഇതേരാജ്യം പിന്നെ മറിച്ചില്ല രാജ്യ-
മാത്മാരാജാവിതു നന്നായറിഞ്ഞേൻ. 12
എന്നുപേർകേട്ടംബരീഷരാജൻ ഗാഥകൾ പാടിനാൻ
ആധിരാജ്യം മുമ്പിലാക്കി മുഖ്യലോഭമറുത്തവർ. 13

---

32. ബ്രാഹ്മണഗീത ജനകബ്രാഹ്മണസംവാദം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഇതിനുദാഹരണമായ്പ്പൈല്ലാരുണ്ടീപ്പുരാകഥ
ജനകബ്രാഹ്മണരുടെ സംവാദമയി ഭാമിനി 1
കരു കുറത്തിലാപ്പെട്ട വിപ്രനെജ്ജനകൻ നൃപൻ
പാക്കില്ലൈൻ വിഷയത്തിങ്കലെന്നു ശിക്ഷയ്ക്കു ചൊല്ലിനാൻ 2
എന്നുകേട്ടാ രാജമുഖ്യനോടാ ബ്രാഹ്മണനാതിനാൻ
രാജാവേ! ചൊല്ലീതുപരെ വിഷയം നിന്നെറ പാട്ടിലായ് 3
മറുമന്നൻെറ വിഷയംപൂകാനോക്കുന്നു ഞാൻ വിഭോ!
നിൻവാക്കുചെയ്വാനിച്ഛിപ്പോൻ ശാസ്യനല്ലോലെ മഹീപതേ 4
എന്നാ യശസ്വിയായീടും ബ്രാഹ്മണൻ ചൊന്ന മന്നവൻ
വീണ്ടും ചൂടുന്ന നെടുവീർപ്പിട്ടു മിണ്ടീലൊരക്ഷരം. 5

ധ്യാനവുംപൂണ്ടമരുമീയോജസ്സേറുന്ന രാജനിൽ
ഉടൻ കശ്മലമാപ്പെട്ട സൂക്ഷ്മനിൽ ഗ്രഹമാംവിധം 6
പിന്നെ രാജാവാശ്വസിച്ചാക്കശ്മലംതീർന്നതിനുമേൽ
കുട്ടനേരം കഴിഞ്ഞിട്ടാ വിപ്രനോടോതിയിങ്ങിനേ. 7

ജനകൻ പറഞ്ഞു

പിതൃപൈതാമഹം രാജ്യം നാടും പാട്ടിലിരിയ്ക്കവേ
വിഷയംകണ്ടതില്ലൂഴിയൊക്കെ നോക്കിത്തിരഞ്ഞു ഞാൻ 8
ഊഴിയെങ്ങും കണ്ടിടാഞ്ഞു തിരഞ്ഞേൻ മിഥിലയ്ക്കകം
അതിലും കണ്ടിടാഞ്ഞിട്ട നിജപ്രജയിൽ നോക്കിനേൻ 9
അതിലും കണ്ടിടാഞ്ഞപ്പോളെനിയ്ക്കുണ്ടായി കശ്മലം
കശ്മലംതീർന്നപ്പൊളുണ്ടായ് മതിപീണ്ടുമെനിയ്ക്കതിൽ 10
എനിയ്ക്കു വിഷയം കണ്ടിലെല്ലാം വിഷയമെന്നുമാം
എൻറെയല്ലീയൊരാത്മാവും ഭ്രമിയൊക്കെയുമെൻറെയാം 11
എൻറേതുപോലന്യരുടെയെന്നും കാണ്മൻ ദ്വിജോത്തമ!
പാക്കാമുത്സാഹമുള്ളോളം ഭുജിയ്ക്കാമൊത്തിടുംവരെ. 12

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

പിതൃപൈതാമഹം രാജ്യം നാടും പാട്ടിലിരിയ്ക്കവേ
മൊല്ലെന്തുമതികൊണ്ടാണു മമതപംവിട്ടൊഴിച്ചു നീ 13
എന്തു ബുദ്ധിയെടുത്തങ്ങയ്ക്കെല്ലാം വിഷയമായതും
എന്തേ കാണാഞ്ഞു വിഷയമെല്ലാം വിഷയമായതും. 14

ജനകൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാ ക്രിയയ്ക്കുമുതിനിലയൊട്ടുകണ്ടു ഞാൻ
അതിനാൽക്കണ്ടതില്ലെൻറെയിതെന്നായുള്ളതൊന്നുതാൻ 15
ഇതാരുടേതാരുടേ സ്വത്തെന്നു വേദോക്തിയങ്ങിനേ
ബുദ്ധിയാൽക്കണ്ടതില്ലെൻറേതിതെന്നായുള്ളതൊന്നു ഞാൻ 16
ഈ ബുദ്ധിയവലംബിച്ചു മമതപം വിട്ടൊഴിച്ചു ഞാൻ
കേളെന്തു ബുദ്ധികൊണ്ടെല്ലാമിങ്ങെൻ വിഷയമായതും 17

ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ മൂക്കിലേല്പൂന്ന ഗന്ധവും
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്നഭൂമി നിത്യമെൻ പാട്ടിൽനില്പതാം 18
ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ നാക്കിലേല്പൂം രസത്തെയും
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്നജലം നിത്യമെൻ പാട്ടിൽനില്പതാം
ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ കണ്ണിൽ ജ്യോതിസ്സുരുപവും
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്ന നിത്യം ജ്യോതിസ്സെൻ പാട്ടിൽ
[നില്പതാം
ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ ത്വക്കേല്പൂം സ്പർശമെന്നാലും
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്നവായു നിത്യമെൻ പാട്ടിൽനില്പതാം
ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ ചെവിയേല്പൂന്ന ശബ്ദവും
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്നശബ്ദം നിത്യമെൻ പാട്ടിൽനില്പതാം
ഞാനാത്മാത്ഥം നിനപ്പീലാ മനസ്ഥാനേ മനസ്സുമേ
അതിനാൽ ഞാൻ വെന്ന മനസ്സെന്നുമെൻ പാട്ടിൽ നില്പതാം
പിതൃദൈവതഭൂതങ്ങൾക്കമ്മട്ടതിഥികൾക്കുമേ
ആവശ്യമായിട്ടാണൊട്ടക്കെന്നാരംഭം നടക്കയാം 24
അപ്പോൾചിരിച്ചു ജനകൻതന്നോടാ വിപ്രനോതിനാൻ
ധരിയ്ക്കു നിൻ പരീക്ഷയ്ക്കായ് വന്നോരാദ്ധർമ്മമാണു ഞാൻ 25
നീയൊഴിയ്ക്കില്ല ഒറ്റുവാരബ്രഹ്മലാഭത്തിനങ്ങിനേ
സതതനേമിസ്ഥചക്രത്തിന്നൊരു മുഖ്യപ്രവർത്തകൻ. 26

---

33. ബ്രാഹ്മണഗീത തത്വസംഗ്രഹം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻ ഭീരു! ചെയ്വീലതുമോർത്തു പാരിൽ
സ്വബുദ്ധിയാൽ നീ നിരസിയ്ക്കുമാറായ്
വിപ്രൻ മുക്തൻ വനസഞ്ചാരിയീ ഞാൻ
ഗൃഹസ്ഥധർമ്മവ്രതവാനുമല്ലോ. 1
ശുഭാശുഭത്തിൽ നീ കാണുന്നപോലെയുള്ളവനല്ല ഞാൻ
ഈജഗത്തിങ്കലുള്ളോന്നിലെന്നും വ്യാപിച്ചിരിപ്പു ഞാൻ 2

ലോകത്തിലിങ്ങുള്ള ചരാചരഭാവത്തിനൊക്കെയും
ഓരുക്കംക്കഗ്നിപോലോക്കുകീ ഞാനന്തകനാണെടോ 3
മുറ്റും ഭൂമിയിലെന്നല്ലാ രാജ്യം സ്വർഗ്ഗത്തിലും ശരി
ഈബുദ്ധികാത്തിരിപ്പുണ്ടെൻ ധനമീബുദ്ധിതന്നെയാം. 4
ബ്രാഹ്മണക്കൊറവഴിയാം തജ്ഞർ ചെല്ലുന്നാതേവഴി
ഗൃഹത്തിൽ വനവാസത്തിൽ ഭിക്ഷയിൽ ബ്രഹ്മവൃത്തിയിൽ 5
അവ്യഗ്രം പലലിംഗത്താലൊരേബുദ്ധിയുപാസ്യയാം
നാനാലിംഗാശ്രമസ്ഥന്മാക്കാക്കോ ബുദ്ധി സമാത്മിക 6
ഒരേഭാവംപൂകുമവരാഴിയ്ക്കാറുകൾപോലവേ
ബുദ്ധികൊണ്ടെത്തിനവഴി ദേഹങ്കൊണ്ടിട്ടുമെത്തുമേ 7
ആദ്യന്താദ്ധ്യങ്ങൾ കർമ്മങ്ങൾ ശരീരം കർമ്മബന്ധനം
അതിനാൽസ്സുഭഗേ! വേണ്ടാ പരലോകഭയം തവ
തത്തദ്ഭാവഭാവപരയായ് നിയ്യെന്നാത്മാവിലെത്തുമേ. 8

---

34. ബ്രാഹ്മണഗീത ബ്രാഹ്മണഗീതാവസാനം

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

ഇതല്പാത്മാവിനകൃതാത്മാവിനറിയുവാൻപണി
പെരുത്തല്പം ചുരുക്കത്തിൽക്കലന്നോന്നെന്ന മന്മതം 1
ഈബുദ്ധിയുളവായീടുമുപായമതു ചൊല്ല മേ
നിങ്കൽനിന്നിട്ടിതു തുടർന്നുള്ളഹേതു ധരിയ്ക്കുണം. 2

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അരണി ബ്രാഹ്മണി ഗുരുവുത്തരാരണിയോർക്ക നീ
തപശ്രുതങ്ങൾ കടയുമതിൽ ജ്ഞാനാഗ്നി കിട്ടിടും. 3

ബ്രാഹ്മണി പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മത്തിനുള്ളോരു ലിംഗം ക്ഷേത്രജ്ഞാഭിധമില്ലയോ
അതറിഞ്ഞീടുവാൻ തക്കതാകും ലക്ഷണമെങ്ങുവാൻ. 4

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

അലിംഗം നിർഗ്ഗുണം കാണാൻ കിട്ടില്ലിതിനു കാരണം
ഉപായം ചൊൽവനതിനാൽ ഗ്രഹിയ്ക്കാമില്ലയെന്നുമാം 5
നല്ലുപായം കണ്ടിരിപ്പൂ കാണ്മൂ ഭ്രമരരീതിയിൽ
കർമ്മബുദ്ധിയബുദ്ധിതപാൽ ജ്ഞാനലിംഗസമാശ്രിതം 6
ഇതുചെയ്തിതുവയ്പെന്നു മോക്ഷത്തിന്നല്ല ചൊൽവഴി
കണ്ടും കേട്ടും ബുദ്ധിയാത്മാവിന്നിചാരിൽപ്പെട്ടുമ്പടി 7
ഇവിടെക്കഴിവുള്ളോളമംശങ്ങൾ വെളിവാക്കണം
അവ്യക്തവ്യക്തരൂപങ്ങൾ രണ്ടുമായിരവും ശരി 8
മുറയും നാനാർത്ഥയുക്തങ്ങൾ മുറയും പ്രത്യക്ഷയുക്തികൾ
എങ്ങുചെന്നാലില്ല മേല്പോട്ടങ്ങദ്ദ്യാസത്തിലായ്വരും. 9

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെയാ ബ്രാഹ്മണിയ്ക്കുള്ള മരിക്ഷേത്രജ്ഞസംശയേ
ക്ഷേത്രജ്ഞാനത്തിനാൽ ക്ഷേത്രജ്ഞനാക്കപ്പുറമേല്ക്കയായ്. 10

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

എങ്ങാ ബ്രാഹ്മണി ഹേ കൃഷ്ണ! താനെങ്ങീ ബ്രാഹ്മണഷ്ടൻ
ഈസ്സിദ്ധിനേടിക്കൊണ്ടുള്ളോരിവരെച്ചൊല്ലുകച്യുത! 11

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

എന്മനം ബ്രാഹ്മണനറികിൻ ബുദ്ധി ബ്രാഹ്മണി
ക്ഷേത്രജ്ഞനെന്നു ചൊന്നോനും ഞാൻ താനാണു ധനഞ്ജയ!

35. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തത്വനിരൂപണം

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

അറിയേണ്ടും പരബ്രഹ്മമതൊന്നു വിചാരിയ്യണേ
ഭവാനെറയീ പ്രസാദത്താൽ സൂക്ഷ്മത്തിൽച്ചൊൽവിതെന്മതി. 1

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാറുണ്ടിപ്പുഴങ്കഥ
ശിഷ്യന്നു ഗുരുവോടുള്ള സംവാദം മോക്ഷസംയുതം 2
സംശിതവ്രതനാചാര്യൻ ബ്രാഹ്മണൻ വാണിടുംവിധൌ
മേധാവിശിഷ്യൻ ചോദിച്ചു ശ്രേയസ്സെന്തു പരന്തപ! 3
ഭഗവാനെസ്സംശ്രയിച്ചേൻ നിശ്രേയസപരായണൻ
കുമ്പിട്ടിരപ്പേൻ ഞാൻ വിപ്ര!ഞാൻ ചോദിപ്പതു കൊള്ളു നീ. 4
എന്നുചൊല്ലും ശിഷ്യനോടു പാർത്ഥ!ചൊല്ലീടിനാൻ ഗുരു
നിനക്കു ശങ്കയുള്ളോടമൊക്കെച്ചൊല്ലിത്തരാം ദ്വിജ! 5
ഗുരുവത്സലനീവണ്ണം ഗുരു കൊള്ളുകയുദ്വഹ!
കൈക്കൂപ്പിനിന്നുചോദിച്ചതെന്തെന്നുംകേൾ മഹാപതേ. 6

ശിഷ്യൻ പറഞ്ഞു

ഞാനെങ്ങുനിന്നങ്ങെങ്ങുന്നു പരമാം സത്യമോതുക
ഭൂതങ്ങളെങ്ങുനിന്നുണ്ടായ് ചരങ്ങളചരങ്ങളും 7
എന്നാൽജ്ജീവിപ്പു ഭൂതങ്ങളവയ്ക്കായെസ്സുമെന്തിലാം
സത്യമെന്തു തപസ്സെന്തു വിപ്ര!കൊല്ലും ഗുണങ്ങളും 8
ശിവമാശ്ശങ്കളെന്താണു സുഖമെന്തെന്തു ദുഷ്കൃതം
ഭഗവാനേ!ചോദ്യമിതു ശരിയാമ്മട്ടു സുവ്രത! 9
അരുളിച്ചെയ്ക വിപ്രശ്രേ!തത്വപ്പടിമുറയ്ക്കിഹ
ഈച്ചോദ്യങ്ങൾക്കൊഴിഞ്ഞു വിവരിപ്പവനില്ലൊരാൾ 10
കൊള്ളാ ധർമ്മജ്ഞരിൽ ശ്രേഷ്ഠ!പെരുത്തുണ്ടിഹ കൌതുകം
മോക്ഷധർമ്മാർത്ഥകുശലൻ ഭവാൻ പാരിൽ പ്രസിദ്ധനാം 11

സംശയം മുഴുവൻ തീർപ്പാനങ്ങല്ലാതില്ലൊരുത്തനും
സംസാരഭീരുക്കൾ പരം ഞങ്ങളോ മോക്ഷകാംക്ഷികൾ. 12

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

വന്നാശ്രയിച്ച വേണ്ടുന്നവണ്ണം ചോദിയ്ക്കുവോനൊടായ്
പ്രശാന്തനായ് പ്പിന്തുടർന്ന ഗുണിയാം ശിഷ്യനോടഹോ 13
നിഴൽപോലാം ദാന്തയതിബ്രഹ്മചാരിയൊടപ്പൊഴേ
പാർത്ഥ! ചൊന്നാൻ ചോദ്യമൊട്ടുക്കാ മേധാവി ധൃതവ്രതൻ
ഗുരു നന്നായ് മുഴുവനുമരിന്നു! കുരുദ്വഹ! 14

ഗുരു പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മോക്തമാമിതൊക്കേയുമൃഷിപ്രവരസേവിതം
വേദവിദ്യയെയുൾക്കൊണ്ടു തത്വഭൂതാർത്ഥഭാവനം 15
ജ്ഞാനംതന്നെ പരം കാണ്മൻ സന്ന്യാസം തപമുത്തമം
ബാധകളാതാരറിവൂ ജ്ഞാനതത്വമുറപ്പൊട്ടും 16
സർവ്വഭൂതസ്ഥനാത്മാവെന്നവൻ സർവ്വഗനായ്വരും
സംവാസമാരുണ്ടറിവൂ കണ്ടീടുന്നു വിവാസവും 17
ഏകത്വനാനാത്വവുമമ്മട്ടവൻ ദുഃഖമുക്തനാം
കാമിയ്ക്കയില്ലൊന്നുമാരോ താനൊന്നുമഭിമാനിയാ 18
ഇഹലോകസ്ഥനവനോ ബ്രഹ്മഭാവത്തിലേല്ലുമേ
പ്രധാനഗുണതത്വജ്ഞൻതാൻ ഭൂതവിധിവിത്തമൻ 19
നിർമ്മമൻ നിരഹങ്കാരൻ മുക്തനാമില്ല സംശയം
അവ്യക്തവിത്തിലുളവായ്ബുദ്ധിത്തടിപെരുത്തഹോ 20
മഹാഹങ്കാരശാഖാഢ്യമിന്ദ്രിയക്കുനുപോടുമായ്
മഹാഭൂതവിശേഷാഢ്യം വിശേഷമില്ലയുള്ളതായ് 21
നിത്യപർണ്ണം നിത്യപുഷ്പം നിത്യം ശുഭഫലോദയം
ആശ്രയം സർവ്വജീവിയ്ക്കും ബ്രഹ്മബീജം സനാതനം 22
ഇതു തത്വങ്ങളറിയെ ജ്ഞാനമാകും വാസിയാൽ
അറുത്തമരനായീടിൽ മൃത്യുജന്മങ്ങൾ വിട്ടുപോം. 23

ഭൂതഭവ്യഭവിഷ്യാദി ധർമ്മകാമാത്മനിർണ്ണയം
സിദ്ധസംഘമറിഞ്ഞിടും പൂർവ്വകല്പം സനാതനം 24
മഹാപ്രാജ്ഞ!പറഞ്ഞിടാമുത്തമംപദമിന്നു ഞാൻ
ബുദ്ധിയാലിഹ സംസിദ്ധരായിടുന്നു മനീഷികൾ 25
ഒത്തുകൂടിപ്പണ്ടുതമ്മിൽപ്പരീക്ഷിയ്ക്കും മഹർഷികൾ
പ്രജാപതി ഭരദ്വാജർ ഗൌതമൻ ഭാർഗ്ഗവൻപരം 26
വസിഷ്ഠൻ കശ്യപൻ പിന്നെ വിശ്വാമിത്രനുമത്രിയും
പല മാർഗ്ഗങ്ങളും ചുറ്റി സ്വകർമ്മത്താൽത്തളർന്നവർ 27
ഋഷി വൃദ്ധാംഗിരസ്സിനെ മുമ്പാക്കീട്ടാ ദ്വിജാതികൾ
ബ്രഹ്മാലയേ കണ്ടു വിതകല്മഷൻ ബ്രഹ്മദേവനെ 28
സുഖം വാഴുന്നാ മഹാനെക്കുമ്പിട്ടുടൻ മഹർഷികൾ
ചോദിച്ചു വിനയത്തോടുമിതു നൈശ്രേയസം പരം. 29
ചെയ്യുതെങ്ങിനെ സൽക്കർമ്മം കിൽബ്ബിഷം തീരുമെങ്ങിനേ
ശിവമാർഗ്ഗങ്ങളെന്തിങ്ങു സത്യമെന്തെന്തു ദുഷ്കൃതം 30
ദക്ഷിണോത്തരഭാഗങ്ങൾ കർമ്മങ്ങൾക്കേല്പതെങ്ങിനേ
പ്രളയം മുക്തിയും ഭൂതങ്ങൾക്കു ജന്മം വിനാശവും 31
എന്നാ മുനീന്ദ്രർ ചൊന്നോരാ ബ്രഹ്മാവെന്തു പറഞ്ഞുവോ
അതു നിന്നോടു പറയാം ശിഷ്യ!കേൾക്ക യഥാശ്രുതം. 32

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

സത്യാൽഭൂതങ്ങളുണ്ടായീ ചരങ്ങളചരങ്ങളും
തപസ്സാലവ ജീവിപ്പിതിതു സുവ്രതരോർക്കുവിൻ 33
സ്വയോനിയെക്കടന്നിട്ടു വർത്തിപ്പൂ സ്വക്രിയാവശാൽ
സത്യംഗ്രഹണനയോടൊത്തു നിയതം പഞ്ചലക്ഷണം 34
ബ്രഹ്മംസത്യം തപംസത്യം സത്യമത്രേ പ്രജാപതി
ഭൂതങ്ങൾ സത്യോത്ഭൂതങ്ങൾ സത്യം വിശ്വം ജഗന്മയം 35
എന്നാൽസ്സത്യാത്മാക്കൾ വിപ്രർ നിത്യം യോഗപരായണർ
ക്രോധസന്താപങ്ങൾ വിട്ടോർ നിഷ്കാമർ ധർമ്മസേവികൾ 36
അന്യോന്യനിഷ്ഠർ പൈതൃമ്മാർ ധർമ്മസേതുപ്രവർത്തകർ
അവരെപ്പറയാമീ ഞാൻ ലോകഭാവനർ നിത്യരെ. 37

ചാതുർവ്വർണ്ണ്യം നാലുജാതി നാലാശ്രമവഴിയ്ക്കുമേ
നാലുകാലാം ധർമ്മമെന്നു നിത്യമെന്നാർ മനീഷികൾ 38
നിങ്ങളോടാ നല്ല മോക്ഷവഴിയൊല്ലാം ദ്വിജേന്ദ്രരേ
നിയതം ബ്രഹ്മസിദ്ധിയ്ക്കു മുൻമനീഷികൾ പോയതാം. 39
ഞാൻ പൊല്ലുപോരിട്ടുബ്ബോധമാകുന്ന വഴിയുത്തമം
ധരിയ്ക്കുവിൻ മഹാഭാഗന്മാരേ! മാറും പരം പദം. 40
ബ്രഹ്മചര്യാശ്രമംതന്നെ പൊൽവിതൊന്നാമതാംപദം
രണ്ടാമതാണു ഗാർഹസ്ഥ്യം വാനപ്രസ്ഥമതിന്നുമേൽ 41
അതിന്നപ്പുറമായോക്കുമദ്ധ്യാത്മം പരമം പദം
ജ്യോതിസ്സാകാശമാദിത്യൻ വായുവിന്ദ്രൻ പ്രജാപതി 42
ഇവരെക്കാണുകില്ലദ്ധ്യാത്മത്തിലെത്തുന്നതേവരെ
അതിന്നുപായം പറയാം മുമ്പിട്ടതു ധരിയ്ക്കുവിൻ 43
ഫലമൂലങ്ങളുംതിന്നു കാടാണ്ട മുനികൾക്കഹോ
വാനപ്രസ്ഥം ദ്വിജന്മാക്കു മുക്കുമുപദിഷ്ടമാം 44
വിധിച്ചിട്ടുണ്ടു ഗാർഹസ്ഥ്യമെല്ലാജ്ജാതിയ്ക്കുമൊപ്പമേ
ധർമ്മം ശ്രദ്ധാലക്ഷണമെന്നോതുന്നു ധീരരായവർ 45
എന്നു നിങ്ങളൊടാദ്യേവയാനമാർഗ്ഗങ്ങൾ പൊല്ലിനേൻ
ധർമ്മസേതുക്കൾ കർമ്മങ്ങൾവഴിയായ് ധീരരാണ്ടവ 46
ഇവയ്ക്കു വേർതിരിച്ചിട്ട ധർമ്മമാണ്ട ശിതവ്രതർ
കാലാൽക്കാണും സദാഭൂതപ്രഭവപ്രക്ഷയങ്ങളെ 47
ഇനിത്തത്ത്വങ്ങൾ പറയാം ശരിയാമ്മട്ടു യുക്തിയാൽ
മാറുമേ വിഷയസ്ഥങ്ങൾ വേർതിരിച്ചിട്ടിരിപ്പവ 48
മഹാത്മാവാകുമവ്യക്തമഹങ്കാരമതങ്ങിനേ
ഇന്ദ്രിയംപത്തൊന്നുമേവം മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ 49
പഞ്ചഭൂതവിശേഷങ്ങളെന്നു സർഗ്ഗം സനാതനം
തത്ത്വക്കണക്കുണ്ടിരുപത്തിനാലുംപിന്നെയൊന്നുമേ 50
തത്ത്വങ്ങൾക്കൊക്കെയുൽഭൂതിക്ഷയങ്ങളറിയുന്നവൻ
സർവ്വഭൂതത്തിലും ധീരനവൻ വ്യാമോഹമേറിടാ. 51

തത്ത്വങ്ങളാരുണ്ടറിവൂ ശരിയ്ക്കുതാൻ,
ഗുണങ്ങളൊട്ടുകിഹ ദേഹതാനിതം

വിധൂതപാപൻ പരിമുക്തബന്ധനൻ
ഭുജിയ്ക്കുമായാഥം ശുഭലോകമൊക്കെയും. 52

---

36. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തമോഗുണനിരൂപണം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

അതവ്യക്തമനുദ്രിക്തം സർവ്വവ്യാപി ധ്രുവം സ്ഥിരം
നവദ്വാരം പുരം കാണുക ത്രിഗുണം പഞ്ചധാതുകം 1
പതിനൊന്നേ ചുറവു മനോവ്യാകൃതിപ്പാടൊടൊത്തതായ്
ബുദ്ധിസ്വാമിയുമൊത്തോനു പരമേകാദശാത്മകം 2
ശ്രോത്രസ്സു മൂന്നുണ്ടവിടെയവ പൂരിപ്പതെപ്പൊഴും
ഓവുമൂന്നുണ്ടിവ പരം പ്രവൃത്തിപ്പൂ ഗുണാത്മകം 3
തമോരജസ്സുതപമെന്നുചൊൽവൂ മൂന്നുഗുണങ്ങളെ
അന്യോന്യമിണയായന്യോന്യോപജീവികളൊക്കെയും 4
അന്യോന്യാലംബങ്ങളമ്മട്ടന്യോന്യം പിന്തുടർന്നവ
അന്യോന്യസക്തം ത്രിഗുണം പഞ്ചധാതുക്കളങ്ങിനേ 5
തമസ്സിന്നിണയാം സതപം സതപത്തിനുരജസ്സിണ
രജസ്സിനും സതപമേവം സതപത്തിനുതമസ്സിണ 6
തമസ്സടക്കിട്ടുനോടം രജസ്സുതുടർന്നിടും
രജസ്സടക്കിട്ടുനോടം സതപമതു തുടർന്നിടും 7
നൈശാത്മകംതമസ്സോക്ക ത്രിഗുണംമോഹസംജ്ഞിതം
അധർമ്മലക്ഷണം പാപകർമ്മങ്ങളിലുറച്ചതാം 8
താമസംരൂപമിതുതാൻ കാണമാവുണ്ട സംഗതം
പ്രകൃത്യാത്മകമാണത്രേ രജസ്സോ മാറമേല്പതാം 9
സർവ്വഭൂതത്തിലും മേന്മകാണാമുൽപ്പത്തിലക്ഷണം
തെളിവായ് സ്സർവ്വജീവിയ്ക്കും ലാഘവം ശ്രുദ്ധാനത 10
സാതപികം രൂപമീവണ്ണം ലാഘവം സാധുസമ്മിതം
ഇവയ്ക്കുഗുണതതപങ്ങൾ മൊല്ലുന്നു തതപയുക്തിയാൽ 11

കൂട്ടിയുംവേർതിരിച്ചിട്ടും ശരിയായവ കേൾക്കുവിൻ
മോഹമജ്ഞാനമത്യാഗം കർമ്മങ്ങൾക്കു ദുഷ്ടത്വവും 12
സ്വപ്നംസ്തംഭംഭയംലോഭം ശോകംസുകൃതദൂഷണം
കാർമ്മകേടവിപാകംതാൻ നാസ്തിക്യം വൃത്തിതെറ്റലും 13
ഭേദംനോക്കായ്കയന്ധത്വം നീചവൃത്തിയെടുക്കലും
ചെയ്യാതെചെയ്തെന്നമാനമജ്ഞാനേ ജ്ഞാനിഭാവവും 14
അമൈത്രികർമ്മമില്ലായ്കയശ്രദ്ധജളഭാവവും
നേരില്ലായ്ക ധരിയ്ക്കായ്ക പാപകർമ്മമബോധവും 15
ഗൌരവംസന്നഭാവം താനവശിത്വമധോഗതി
എന്നീഗുണങ്ങളൊക്കേയും താമസങ്ങൾ പറഞ്ഞു ഞാൻ. 16
മറുമീയുലകിൽബ്ഭാവമെന്ന ഭാവങ്ങളില്ലയോ
അതാതിടംപെട്ടിരിയ്ക്കും മുറും താമസമാംഗുണം 17
ദേവബ്രാഹ്മണവേദങ്ങൾക്കെന്നും കുറമുരയ്ക്കലും
നല്ലായ്ക ഗർവ്വം വ്യാമോഹം മന്യു പിന്നെപ്പൊറായ്കയും 18
മാത്സര്യവും ജീവികളിലിവ താമസവൃത്തിയാം
പാഴിൽക്കായ്ങ്ങളും പിന്നെപ്പാഴിൽദ്ദാനങ്ങളും ശരി 19
പാഴിൽബ്ഭക്ഷണവും മുറുമിതു താമസവൃത്തിയാം
അതിവാക്കുപൊറുക്കായ്ക മാത്സര്യമഭിമാനവും 20
ശ്രദ്ധയില്ലായ്കയും മുറുമിതു താമസവൃത്തിയാം
ഇത്തരക്കാരിയുലകിൽപ്പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുവർ 21
മനുഷ്യർ മയ്യാടവിട്ടുള്ളവർ താമസരേവരും
ആപ്പാപികൾക്കു ദുഷ്ടമായ്പ്പുറും ജന്മങ്ങൾ പൊല്ലിടാം 22
കീഴേനിരയമേല്പാനായ് തിയ്യങ്നരകമെത്തിടും
സ്ഥിരഭൃത്യങ്ങളവ്വണ്ണം വാഹനങ്ങൾ പശുക്കളും 23
ക്രവ്യാന്നേപ്പക്ഷുമികൾ പുഴുക്കൾ വിഹഗങ്ങളും
അണ്ഡജങ്ങളുമവ്വണ്ണം മുറും നാൽക്കാലിവർഗ്ഗവും 24
ഭ്രാന്തന്മാത്രമൊട്ടന്മാർ മറുപേർ പാപരോഗികൾ
തമസ്സാണ്ടവർ ഒവ്വൃത്തർ സ്വകർമ്മകൃതലക്ഷണർ 25
കീഴ്പ്പോട്ടൊഴുകുമോരത്രേ തമസ്സാണ്ടവർ താമസർ
അവർക്കു കോറമാം പുണ്യം പറയാമിതിനപ്പുറം 26

അവർ പുണ്യംചെയ്യ പുണ്യലോകം നേടുംപ്രകാരമേ
മറിച്ചേറുവരായുള്ളോർ കർമ്മങ്കൊണ്ടു വളർന്നവർ 27
സചകർമ്മനിരതന്മാരാം ശ്രുഭ്രാഹ്മണർതമ്മുടെ
സംസ്കാരങ്കൊണ്ടു യത്നിച്ചു മേലേ സാലോക്യമേറിടും 28
വാനവക്കുള്ള വാനെത്തുമെന്നാത്രെ വൈദികശ്രുതി
മറിച്ചേറുവരായുള്ളോർ സചകർമ്മങ്ങളറിഞ്ഞവർ 29
വീണ്ടും തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുന്നവരാമിഹ മാനുഷർ
പാപയോനികളാം ചണ്ഡാലർ പരമ്മകളാം കൊഞ്ഞരും 30
ജാതിമാറവുമേറീടും മേലേ മേലേ ക്രമത്തിലായ്
ശൂദ്രയോനികടന്നിട്ടു മറ്റു താമസമാംഗ്രുണം 31
കഴുക്കിൽനടുവേനില്ലും തമോഗ്രുണമതിൽപ്പരം
കാമങ്ങളിലഭിഷ്വംഗം മഹാമോഹമിതാംമതം 32
ഋഷിമാമുനി വാനോരും മോഹിയ്ക്കുന്നു സുഖാത്ഥികം
തമോമോഹം മഹാമോഹം താമിസ്രം ക്രോധമാണപോൽ 33
ചാക്കെന്നതന്ധതാമിസ്രം താമിസ്രം ക്രോധമാണപോൽ
വർണ്ണത്താലും ഗ്രുണത്താലും ജന്മത്താലും യഥാത്ഥമായ് 34
ഈത്തമസ്സിനെ ഞാൻ വിപ്രന്മാരേ! ചൊന്നേൻ യഥാവിധി
ഇതാരറിവതും നന്നായ് നന്നായാത്തു കാണ്മതും
അതതത്തിൽത്തതദ്വൃഷ്ടിതമസ്സിൻ തതലക്ഷണം. 35

തമോഗ്രുണത്തെപ്പലമട്ടരച്ച ഞാൻ
ശരിയ്ക്കു ഞാൻ ചൊല്ലി തമസ്സടക്കവും
ഗ്രുണങ്ങളിമ്മട്ടറിയുന്നതേഖനോ
തമോഗ്രുണം മാറുമവന്നൊഴിഞ്ഞുപോം. 36

---

37. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം രജോഗ്രുണനിരൂപണം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

രജസ്സിനെപ്പറഞ്ഞീടാം ശരിയാമ്മട്ടു സത്തരേ!
മഹാഭാഗർകളേ! കേൾപ്പിൻ! രജോഗ്രുണനിരൂപണം 1

സംഘാതംത്രുപമായാസം സുഖംദുഃഖം ഹിമാതപം
ഐശ്വര്യം വിഗ്രഹം സന്ധിഹേതുവാദാരതിക്ഷമ! 2
ബലംശൌര്യ്യംമദംരോഷം വ്യായാമകലഹങ്ങളും
ഈഷ്യൈപ്സയേഷണിരണം മമതപംകാത്തുകൊള്ളലും 3
വധംബന്ധം പരിക്ലേശമേവം കൊള്ളൽ കൊടുക്കലും
അറക്കവെട്ടുകീറെന്ന പരമമ്മം പിളക്കലും 4
ഉഗ്രം ദാരുണമാക്രോശം പരച്ഛിദ്രാനുശാസ്യവും
ലോകചിന്താനുചിന്തൈവം മത്സരംകാത്തുകൊള്ളലും 5
പാഴ്വാദം പാഴ്ദാനം വികല്പം ധിക്കരിയ്ക്കലും
നിന്ദസ്തുതിപ്രശംസൈവം പ്രതാപം പരമാക്രമം 6
ശുശ്രൂഷപരിചയ്മൈവം സേവതുണ്ണവ്യപാശ്രയം
കൂട്ടം നയംതെറുപിന്നെക്കുറംമൊല്ലൽ പരിഗ്രഹം 7
ലോകത്തിൽപ്പലതായ് വേറെനില്പും സംസാരമേല്പുലും
ആണപെണ്ണ ഗൃഹംദ്രവ്യമിവയിങ്കലശേഷവും 8
സന്തോഷമങ്ങവിശ്വാസം വ്രതങ്ങൾ നിയമങ്ങളും
ആശീസ്സൊത്തുള്ള കർമ്മങ്ങൾ പലമാതിരിപൂത്തവും 9
സ്വാഹാകാരം നമസ്കാരം സ്വധാകാരം വഷൾക്രിയ
യജിപ്പിയ്ക്ക പഠിപ്പിയ്ക്ക യജിയ്ക്കുക പഠിയ്ക്കുക 10
ദാനംകൊടുക്കൽ വാങ്ങിയ്ക്കൽ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ മംഗളം
ഇതെനിയ്ക്കിതെനിയ്ക്കെന്നാം സ്നേഹം ഗുണസമുദ്ഭവം 11
അഭിദ്രോഹം മായ പിന്നെച്ചതി മാനവുമങ്ങിനെ
ചൌര്യ്യംഹിംസജുഗുപ്സേവം പരിതാപം പ്രജാഗരം 12
ഛലംദ്വേഷംരാഗമേവം ഭക്തിപ്രീതിപ്രമോദനം
ചൂതേവം ജനവാദങ്ങൾ സ്ത്രീസംബന്ധങ്ങളങ്ങിനേ 13
ആട്ടംകൊട്ടം പാട്ടുമെന്നീ പ്രസംഗങ്ങളുമങ്ങിനെ
വിപ്രന്മാരേ! രാജസമാണീച്ചൊന്ന ഗുണമൊക്കെയും 14
ഭൂവിൽഭൂതഭവൽഭവ്യഭാവങ്ങളുടെ ഭാവന
ത്രിവർഗ്ഗപരമായ്ധർമ്മമർത്ഥം കാമവുമങ്ങിനെ 15
പ്രമോദിപ്പു കാമവൃത്തർ മുറും കാമസമൃദ്ധിയാൽ
നടുക്കൊഴുക്കിൽപ്പെട്ടോരീ രജസ്സുകലരും നരർ 16

ഈ ലോകത്തിൽ പ്രമോദിപ്പൂ വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിപ്പവർ
പരലോകത്തിലിച്ഛിപ്പിതിഹലോകത്തിലും ശരി
കൊടുക്കും വാങ്ങിടും തപ്പിച്ചീടുമാഹുതിചെയ്തിടും 17
രജോഗുണത്തെപ്പലമട്ടരച്ചു ഞാൻ
ശരിയ്ക്കു ഞാൻ പൊല്ലി ഗുണപ്രവൃത്തിയും
ഗുണങ്ങളിമ്മട്ടറിയുന്നതേവനോ
രജോഗുണം മറുമവനൊഴിഞ്ഞുപോം. 18

---

38. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം സത്വഗുണനിരൂപണം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ഇനി ഞാൻ പറയാം മൂന്നാമത്തേതാം ഗുണമുത്തമം
സർവ്വഭൂതഹിതം പാരിൽസ്സൽധർമ്മമവിഗർഹിതം 1
ആനന്ദം പ്രീതിയുദ്രേകം തെളിവവ്വണ്ണമേ സുഖം
അകാപ്പണ്യമസംരംഭം സന്തുഷ്ടി ശ്രദ്ധയങ്ങിനേ 2
ക്ഷമധൈര്യമഹിംസൈവം സമത്വം സത്യമാർജ്ജവം
ക്രോധാസൂയകളില്ലായ്ക ശൌചം ദാക്ഷ്യം പരാക്രമം 3
വെറും ജ്ഞാനം വെറും വൃത്തി വെറും സേവ വെറും ശ്രമം
ഇമ്മട്ട കർമ്മമുടയോൻ പരാനന്ത്യത്തെയേറിടും 4
നിർമ്മമൻ നിരഹങ്കാരൻ നിരാശീസ്സെങ്ങുമേ സമൻ
അകാമനായോനെന്നത്രേ സാധുധർമ്മം സനാതനം 5
വിസ്രംഭംഹ്രീതിതിക്ഷൈവം ത്യാഗം ശൌചമതന്ദ്രിത
ആനൃശംസ്യമസംമോഹമെങ്ങും ദയയപൈശുനം 6
തുഷ്ടിഹർഷം വിസ്മയവും വിനയം സാധുവൃത്തിയും
ശാന്തികർമ്മങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധിശ്രുബുദ്ധി വിമുക്തിയും 7
ഔദാസീന്യം ബ്രഹ്മചര്യം വിട്ടൊഴിയ്ക്കലുമെങ്ങുമേ
നിർമ്മമത്വമനിഹത്വം ധർമ്മക്കെട്ടുവിടായ്കയും 8
വെറും ദാനം വെറും യജ്ഞം വെറും മൗ വെറും വ്രതം
വെറും പ്രതിഗ്രഹം പിന്നെ വെറും ധർമ്മം വെറും തപം 9

ഇമ്മട്ടുള്ളവരിപ്പാരിൽസ്സതസംശ്രയരായവർ
ബ്രഹ്മയോനികളം ധീരന്മാർ സാധുദശികളം ബ്രാഹ്മണർ 10
സർവ്വപാപങ്ങളുംവിട്ട ശോകമറവർ മാനവർ
ആദ്ധീരർ വിണ്ണിലെത്തിട്ടങ്ങെടുക്കും പിന്നെ മൂർത്തികളം 11
ഈശിതവംതാൻ വശിതവംതാൻ മനസ്സിന്നു ലഘുതവും
മാറിയേല്ക്കും മഹാത്മാക്കളം വിണ്ണിൽ വിണ്ണവർപോലവേ 12
മേല്പോട്ടൊഴുകുവോരുത്രതാൻ വൈകാരികളം ദേവകളം
പ്രകൃത്യാ മാറുമേല്ക്കുന്നോർ വിണ്ണിൽച്ചെന്നങ്ങുമിങ്ങുമേ 13
എന്തിച്ഛിയ്ക്കുമതൊക്കേയും നേടും പങ്കിട്ടുകൊണ്ടിട്ടും
ഇതേവം സാതവികം വൃത്തം ചൊന്നോൻ ഞാൻ ദ്വിജമുഖ്യരേ
ഇതറിഞ്ഞീടിൽ നേടീടും മുറയ്ക്കിച്ഛിപ്പതൊക്കെയും. 14

പറഞ്ഞു ഞാൻ സതഗുണം വിശേഷമായ്
ശരിയ്ക്കു ഞാൻ ചൊല്ലി ഗുണപ്രവൃത്തിയും
ഗുണങ്ങളിട്ടുമറിയുന്നതേവനോ
ഗുണം ഭജിയ്ക്കും ഗുണമേല്ക്കയില്ലവൻ. 15

---

39. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഗുണത്രയനിരൂപണം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

എല്ലാം വേറുതിരിച്ചിട്ടു ചൊല്ലാവല്ല ഗുണങ്ങളെ
അവിച്ഛിന്നം കാണ്മു രജസ്സേവം സതവം തമസ്സുമേ 1
തമ്മിൽ രഞ്ജിയ്ക്കുന്നു തമ്മിലത്ഥജീവികളാമവ
മാറും തമ്മിൽസ്സംശ്രയിച്ചു തമ്മിൽപ്പിന്തുടരുന്നവ 2
സതമെത്രയ്ക്കുത്രരജസ്സുണ്ടിങ്ങില്ലൊരു സംശയം
തമസ്സതങ്ങളെത്രയ്ക്കു രജസ്സത്രയ്ക്കു ചൊൽവതാം 3
കലർന്നുതാൻ നടത്തുന്നു കൂടിക്കുട്ടായ് നടപ്പവ
ഹേതവഹേതുക്കളാൽക്കുട്ടുകൂടിക്കൊണ്ടാണു നില്പതും 4
തമ്മിൽക്കലർന്നൊത്തു ബോധവൃത്തിയില്ലാത്തവയ്ക്കിഹ
ശരിയ്ക്കു ചൊല്ലാമെല്ലാടം കാവും കായാല്ലയും 5

തിയ്യശാവംപൂണ്ട തമസ്സെങ്ങോ വദ്ധിച്ചു നില്പതും
അങ്ങുണ്ടല്പം രജസ്സോക്ക സത്വമല്പതരംപരം 6
മദ്ധ്യശ്രോതസ്സാണ്ടരജസ്സെങ്ങോ വദ്ധിച്ചുനില്പതും
അങ്ങുണ്ടല്പം തമസ്സോക്ക സത്വമല്പതരംപരം 7
ഊദ്ധ്വസ്രോതസ്സാണ്ട സത്വമെങ്ങോ വദ്ധിച്ചുനില്പതും
അങ്ങുണ്ടല്പംതമസ്സോക്ക രജമല്പതരം പരം 8
സത്വം വൈകാരികിയോനിയിന്ദ്രിയക്കാഴ്ചനല്കിടും
സത്വത്തെക്കാൾ മേലെയായിദ്ധർമ്മം മറെറാന്നുമില്ലിഹ 9
മേല്പോട്ടമെ'ല്ലും സത്വസ്ഥർ നടുക്കായ് നില്പു രാജസർ
താഴ്ന്നുള്ള ഗുണമുള്ളോർകൾ താഴേചെല്ലുന്ന താമസർ 10
തമഃശൂദ്രേ രജഃക്ഷത്രേ വിപ്രനിൽസ്സത്വമുത്തമം
ഏന്നോവം മൂന്നവണ്ണത്തിൽവത്തിയ്യുന്ന ഗുണത്രയം 11
കാണപ്പെടുന്ന ദൂരത്തും കൂട്ടമായ്ക്കൂട്ടുചേന്നവ
വേറേതമസ്സുമാസ്സത്വം രജസ്സുമിതികേൾപ്പു നാം 12
ഉടിയ്യുമക്കനെക്കണ്ടാൽ മന്നാണ്ടോക്കുള്ളവായ് ഭയം
തപിയ്യും വഴിപോക്കന്മാരുഷ്ണത്താൽ ദുഃഖമേല്പുവോർ 13
വദ്ധിച്ച സത്വമാദിത്യൻ തമസ്സുഴിയിൽ വാഴ്വവർ
വഴിപോക്കർക്കുള്ളതാപം രജോഗുണവുമാണപോൽ 14
തെളിവാം സത്വമാദിത്യൻ മൂടായത്ര രജോഗുണം
അവനാപല്പവം വാവുതോറും താമസമോക്കുക 15
ഏവം ജ്യോതിസ്സിലൊട്ടുക്കും വത്തിയ്യുന്ന ഗുണത്രയം
അതാതുവിധമായ് മാറിവത്തിയ്യുന്നുണ്ടതാതിടം 16
തിയ്യശാവംപൂണ്ട തമസ്സുണ്ട മുറവും സ്ഥിരങ്ങളിൽ
തിരിയുന്ന രാജസങ്ങൾ സാത്വികം സ്നേഹഭാവവും 17
പകൽ മൂന്നായറിയണം മൂന്നായ് രാത്രി വിധിപ്പതാം
മാസാർദ്ധമാസങ്ങളൃതുവർഷങ്ങളിഹസന്ധികൾ 18
മൂന്നായ്ത്രാനങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന മൂന്നായ്ച്ചെയ്യുന്ന യജ്ഞവും
മൂന്നോവേദം മൂന്നുലോകം മുമ്മൂന്നേ ശരി വിദ്യയും 19
ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യത്തും ധർമ്മമങ്ങർത്ഥകാമവും
പ്രാണാപനോദാനരുമിവ്വണ്ണം മൂന്നുഗുണങ്ങളാം 20

അതാതു വിധമായ് മാറിവത്തിയ്ക്കുന്നുണ്ടതാതിടം
ഈ ലോകത്തിങ്കലുടയതാക്കെയും ത്രിഗുണങ്ങളാം 21
പ്രവൃത്തിയ്ക്കുന്നിതവ്യക്തത്രിഗുണങ്ങൾ സദാപ്പൊഴും
സതപം രജസ്സാത്തമസ്സും ഗുണസർഗ്ഗം സനാതനം 22
തമോവ്യക്തശിവം ധാമം രജോയോനി സനാതനം
പ്രകൃതീവികാരം പ്രളയം പ്രധാനം പ്രഭവം ക്ഷയം 23
അനുദ്രിക്തമനൂനം താനകമ്പമമലം ധ്രുവം
സത്തസത്തൊക്കെയവ്യക്തം കേവലം ത്രിഗുണംമതം
അദ്ധ്യാത്മചിന്തകർ നാരറിയും നാമമൊക്കെയും. 24

അവ്യക്തനാമങ്ങൾ ഗുണങ്ങൾ തത്വമായ്
മാറും ധരിപ്പോൻ ഗതിയൊക്കെയും ശരി
വിമുക്തദേഹൻവകവേർതിരിച്ചറി-
ഞ്ഞവൻ ഗുണംവിട്ടൊഴിയും നിരാമയൻ. 25

---

40. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം മാഹാത്മ്യകഥനം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

അവ്യക്തൽ മുന്നമുണ്ടായീ മഹാനാത്മാ മഹാമതി
എല്ലാഗുണങ്ങൾക്കുമാദ്യനൊന്നാംസർഗ്ഗവുമാണവൻ 1
മഹാനാത്മാമതീ വിഷ്ണു ജിഷ്ണുതാൻ ശംഭുവീര്യവാൻ
ബുദ്ധിപ്രജ്ഞോപലബ്ധ്യുച്ചവും ഖ്യാതിയത്രേ ധൃതിസ്മൃതി 2
മഹാനാത്മാവിനെച്ചൊല്ലുമേവം പര്യായവാക്കിനാൽ
അവനെക്കണ്ടിട്ടും വിദ്വാൻ ബ്രാഹ്മണൻ മോഹമേറിടാ. 3
എങ്ങും കൈകാലടിയുമായെങ്ങും കൺതലവായുമായ്
എങ്ങും ചെവിയുമായ് ലോകമെങ്ങും വ്യാപിച്ചു നില്പവൻ 4
മഹാപ്രഭാവൻ പുരുഷൻ സത്വത്തിൻ ഹൃത്തിലാണ്ടവൻ
അണിമാലഘിമാ പ്രാപ്തിജ്യോതിസ്സീശാനനവ്യയൻ 5

അതിൽബുദ്ധിപെടും ലോകർ സൽഭാവമിയലുന്നവർ
ധ്യാനിപ്പോർ നിത്യയോഗക്കാർ സത്യസന്ധർ ജിതേന്ദ്രിയർ 6
ജ്ഞാനവാന്മാർ ലോഭമറുള്ളവർ മന്യുജയിച്ചവർ
പ്രസന്നചിത്തർ ധീരന്മാർ നിരഹങ്കാരർ നിർമ്മമർ 7
വിമുക്തരിവരൊക്കേയും മഹത്തത്തിനെ നേടിടും
മഹാനാത്മാവിൻെറ പുണ്യമുഖ്യസൽഗതികാങ്കയാൽ 8
അഹങ്കാരപ്രസൂതങ്ങൾ മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ
ഭൂമികാററാകാശമംബുജ്യോതിസ്സഞ്ചാമതിങ്ങിനേ 9
യോജിച്ചീടുന്ന ഭൂതങ്ങളാ മഹാഭൂതമഞ്ചിലും
അവ ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധപ്രവൃത്തിയിൽ 10
മഹാഭൂതവിനാശത്തിൽ പ്രളയം വന്നിടുമ്പൊഴേ
ധീരരേ! ജീവികൾക്കൊക്കെ മഹത്താം ഭയമാപ്പെടും 11
മുറും ലോകത്തിലാ വീരൻ മോഹമേല്ക്കില്ല ചൊറുമേ
വിഷ്ണുതാനാദിസർഗ്ഗത്തിൽ സ്വയംഭുവായ്വരും പ്രഭു. 12

എന്നാരുകാണുന്നു ഗുഹാശയൻ പ്രഭു
പരൻ പുരാണൻ വിശ്വരൂപൻ പുമാനെ
ഹിരണ്മയൻ ബുദ്ധിമാന്മാർ പദത്തെ-
യാ ബുദ്ധിമാൻ ബുദ്ധിയിൽക്കേറിനില്പൂ. 13

---

41. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം സൃഷ്ടിക്രമം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ആരുണ്ടായോ മഹാൻ മുന്നമഹങ്കാരവുമാമവൻ
അഹമെന്നായ്സ്സംഭവിപ്പൂ രണ്ടാം സർഗ്ഗവുമങ്ങിനേ 1
ഭൂതാദിയാമഹങ്കാരംതന്നെ വൈകാരികംമതം
തേജസ്സുചേതനാ ധാതുപ്രജാസർഗ്ഗവുമായിടും 2
ദേവൌഘപ്രഭവൻ ദേവൻ മനസ്സാൽ ചിത്രവിശ്വകൻ
അഹംതാനെന്നു സർവ്വത്തെയഭിമാനിയ്യുവോനവൻ 3

അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനസന്തൃപ്തഭാവിതാത്മഷ്ടികഠക്കഹോ
സാദ്ധ്യായക്രതുനിദ്ധമാക്കിവൻ ലോകം സനാതനം. 4

അഹങ്കാരംകൊണ്ടുപെട്ടും ഗുണങ്ങളെ
ഭൂതാദിയാഭൂതകരൻ ചമയ്ക്കുമേ
വൈകാരികൻ ചേഷ്ടകൊഠംവൃ സമസ്തം
സ്വതേജസ്സാൽ രഞ്ജനം ചെയ്വു വിശ്വം. 5

---

42. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം അദ്ധ്യാത്മവിവേചനം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

അഹങ്കാരാൽജ്ജനിയ്ക്കുന്നു മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ
ഭൂമികാറാകാശമംബുമഹാഭൂതങ്ങളിങ്ങിനേ 1
ഭൂതങ്ങഠം മോഹിച്ചീടുന്നിതാ മഹാഭൂതമഞ്ചിലും
ശബ്ദം സ്പർശം രസം ഗന്ധം രൂപമെന്നീ പ്രവൃത്തിയിൽ 2
മഹാഭൂതവിനാശത്തിൽ പ്രളയംവന്നിടുമ്പൊഴേ
ധീരേ!ജീവികഠംക്കൊക്കെ മഹത്താം ഭയമാപ്പെടും 3
എന്തെന്തിലുണ്ടാമാ ഭൂതമതിൽത്തന്നെ ലയിച്ചിടും
ലയിയ്ക്കും പ്രതിലോമങ്ങളായ്ത്തീരും പിന്നെ മേല്ക്കുമേൽ 4
പിന്നെച്ചരാചരജഗത്തിതൊട്ടുക്കു ലയിയ്ക്കുമേ
കാമ്മയുള്ളവർ ധീരന്മാർ ലയിച്ചീടില്ലൊരിയ്ക്കലും 5
ശബ്ദംസ്പർശം രൂപമഥ രസം ഗന്ധവുമഞ്ചിവ
ക്രിയനില്ക്കും കരണമായനിത്യം മോഹസംജ്ഞിതം 6
ലോഭപ്രജനജാതന്മാർ നിവ്വിശേഷരകിഞ്ചനർ
മാംസശോണിതജാതന്മാരന്യോന്യമുപജീവികഠം 7
ബഹിരാത്മാക്കളീവണ്ണം മാഴ്കും കൃപണജീവികഠം
പ്രാണാപാനോദാനരുമാസ്സമാനൻ വ്യാനനും ശരി 8
ഈപ്പഞ്ചവായുക്കളന്തരാത്മാവിൽ നിയതങ്ങളാം
വാങ്മനോബുദ്ധികളോടുമൊന്നിച്ചീ ലോകമൊട്ടുമേ 9

ത്വക്കും മൂക്കും ദൃക്കുചെവിനാക്കും വാക്കുമടക്കമായ്
വിശുദ്ധമാമാ മനസ്സും തെറ്റാതാക്കുണ്ടു ബുദ്ധിയും 10
ആക്കീയെട്ടഗ്നികഥം മനംദേഹിപ്പിയ്ക്കില്ല നിത്യവും
അവൻ ശുഭബ്രഹ്മമെത്തുമതിൽനിന്നില്ലതിനുമേൽ 11
വിശേഷിച്ചും ചൊൽവതല്ലോ പതിനൊന്നിന്ദ്രിയങ്ങളെ
അഹങ്കാരോത്ഥങ്ങളവ പറയാം ഞാൻ ദ്വിജേന്ദ്രരേ! 12
ശ്രോതംത്വക്കും ദൃക്കുനാക്കും മൂക്കുമഞ്ചാമതങ്ങിനെ
കാലുപസ്ഥം ഗുദംകയ്യും വാക്കും പത്താമതങ്ങിനെ 13
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമമീവണ്ണം പതിനൊന്നാമതാം മനം
മുമ്പീ ഗ്രാമം ജയിയ്ക്കേണം പിന്നെ ബ്രഹ്മംതെളിഞ്ഞിടും 14
ബുദ്ധീന്ദ്രിയങ്ങളെപോലിങ്ങഞ്ചുകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും
ശ്രോത്രംതുടങ്ങിയുള്ളഞ്ചും തത്വത്താൽ ബുദ്ധിയുള്ളവ 15
അവിശേഷങ്ങഥം മറഞ്ഞും കർമ്മമൊത്തവയാണിഹ
രണ്ടിടത്തും മനം ബുദ്ധി പന്തിരണ്ടാമതങ്ങിനെ 16
എന്നുചൊന്നേനിന്ദ്രിയങ്ങഥം പതിനൊന്നും യഥാക്രമം
ഇമ്മട്ടിവയറിഞ്ഞീടിൽസ്സിദ്ധമെന്നോർക്കുമേ ബുധർ. 17
ഇനിമേൽപ്പറയാം മുറ്റും പലമാതിരിയിന്ദ്രിയം
ആകാശം പ്രഥമം ഭൂതം ശ്രോത്രമദ്ധ്യാത്മമാണുപോൽ 18
അധിഭൂതം ശബ്ദമതിൽ ദിക്കൊട്ടുക്കധിദൈവതം
വായുരണ്ടാമതാം ഭൂതംത്വക്കദ്ധ്യാത്മം പ്രസിദ്ധമാം 19
അധിഭൂതം സ്പൃശ്യമതേ വിദ്യുത്തങ്ങധിദൈവതം
ജ്യോതിസ്സു മൂന്നാംഭൂതംതാൻ ചക്ഷുസ്സദ്ധ്യാത്മമാണുപോൽ 20
അധിഭൂതം രൂപമതിൽസ്സൂര്യ്യനങ്ങധി ദൈവതം
നാലാമതപ്പൈനാരിക നാക്കിങ്ങദ്ധ്യാത്മമാണുപോൽ 21
അധിഭൂതംരസമിതിൽസ്സോമനങ്ങധിദൈവതം
ഭൂമിയഞ്ചാമതാംഭൂതം മൂക്കിങ്ങദ്ധ്യാത്മമാണുപോൽ 22
അധിഭൂതംഗന്ധമിതിൽ വായുവങ്ങധിദൈവതം
ഈയഞ്ചുഭൂതങ്ങളിലും മുമ്മൂന്നിലിയലുംവിധി 23
ഇനിമേൽപ്പറയാം മുറ്റും പലമാതിരിയിന്ദ്രിയം
കാല്ക്കളദ്ധ്യാത്മമാണെന്നാർ വിപ്രന്മാർ തത്വദർശികഥം 24

അധിഷ്ഠാനംപോകുമിടം വിഷ്ണുവങ്ങധിദൈവതം
കീഴേ പോവതപാനൻതാൻ ഹൃദമദ്ധ്യാത്മമാണപോൽ 25
അധിഷ്ഠാനം വിസർഗ്ഗംതാൻ മിത്രനങ്ങധിദൈവതം
സർവ്വേന്ദ്രിയോത്ഭവമുപസ്ഥമങ്ങദ്ധ്യാത്മമാണപോൽ 26
അധിഷ്ഠാനം ശുക്രമതിൽ വിധിദൈവം പ്രജാപതി
കൈകളദ്ധ്യാത്മമാണെന്നാരദ്ധ്യാത്മജ്ഞർകളാം ജനം 27
അധിഷ്ഠാനംകർമ്മജാലം ശക്രനങ്ങധിദൈവതം
വൈശദ്യേവി പരംമുന്നം വാക്കങ്ങദ്ധ്യാത്മമാണപോൽ 28
ചൊല്ലേണ്ടതധിഷ്ഠാനംതാനഗ്നിയങ്ങധിദൈവതം
പഞ്ചഭൂതാത്മസഞ്ചാരിമനസ്സദ്ധ്യാത്മമാണപോൽ 29
സങ്കല്പമധിഷ്ഠാനംതാൻ ചന്ദ്രനങ്ങധിദൈവതം
അദ്ധ്യാത്മമാണഹങ്കാരം സർവ്വസംസാരകാരകം 30
അധിഷ്ഠാനമഭിമാനം രുദ്രനങ്ങധിദൈവതം
ആറിന്ദ്രിയം നടത്തിയ്യും ബുദ്ധിയദ്ധ്യാത്മമാണപോൽ 31
അധിഷ്ഠാനം ജ്ഞേയമതിൽ ബ്രഹ്മാവാണധിദൈവതം
ഭൂതങ്ങൾക്കീ മൂന്നു നിലയില്ലാ നാലാമതൊന്നുമേ. 32
സ്ഥാവരംജലം വ്യോമമേവം ജന്മം നാലുവിധത്തിലാം
അണ്ഡജംപിന്നെയുൽഭിജ്ജ്യം സ്വേദജാതം ജരായുജം 33
ഈനാലുമട്ടിലായ്ജ്ജന്മം ജീവികൾക്കിങ്ങു കാണ്മതാം
മറുജീവികളവ്വണ്ണം ഖേചരങ്ങളുമങ്ങിനെ 34
അണ്ഡജങ്ങളറിഞ്ഞാലും മാറുമങ്ങിഴജാതിയും
കൃമിജന്തുക്കളോ സ്വേദജങ്ങളത്രേ യഥാക്രമം 35
രണ്ടാമതീജ്ജന്മമേറ്റം താഴ്ചയെന്നാണു ചൊൽവതും
കാലമാറ്റത്തിനാൽ ഭൂമിപിളർന്നുണ്ടായിടുന്നവ 36
ഉത്ഭിജ്ജഭൂതങ്ങളെന്നു ചൊല്ലുന്നു ദ്വിജമുഖ്യരേ!
കാൽരണ്ടായ്പ്പുലതായ്ത്തിയ്യ്ഗ്ഗതിയുള്ളവയായിയും 37
ജരായുജങ്ങൾ ഭൂതങ്ങൾ വികൃതങ്ങൾ മുനീന്ദ്രരേ!
രണ്ടുമട്ടായറിയണം ശാശ്വതബ്രഹ്മയോനിയെ 38
തപസ്സും പുണ്യമാംകർമ്മമതുമെന്നു ബുധോദിതം
കർമ്മം പലതരം കാണ്ക യജ്ഞം യജ്ഞപ്രധാനവും 39

ജാതന്നാദ്ധ്യയനം പുണ്യമെന്നു വൃദ്ധാനുശാസനം
ഇതു നന്നായറിയുവോൻ യോഗിയാം ദ്വിജമുഖ്യരേ! 40
സർവ്വപാപം വിട്ടൊഴിഞ്ഞാനാകുമെന്നും ധരിയ്ക്കുവിൻ
ശരിയ്ക്കദ്ധ്യാത്മവിധിയെപ്പറഞ്ഞേൻ നിങ്ങളോടു ഞാൻ 41
ധർമ്മജ്ഞരേ! ജ്ഞാനികഠംക്കിങ്ങിതിൽ ജ്ഞാനമെഴുന്നതാം
ഇന്ദ്രിയേന്ദ്രിയവസ്തുക്കഠം മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ 42
ഇതൊക്കെയും കൂട്ടിയിങ്ങു മനക്കൊണ്ടു ധരിയ്ക്കണം
മനം മുറുകും ക്ഷയിച്ചീടിലൊക്കാ ജന്മസുഖം പരം 43
ജ്ഞാനസമ്പന്നസത്വന്മാക്കാസ്സുഖം ബുധസമ്മതം
ഇനിമേൽപ്പറയാം സൂക്ഷ്മഭാവം ചെയ്യോരുഗിരിനെ 44
മൂടുവായ്ട്ടാരുണവുമായ്സ്സർവ്വഭൂതനിവൃത്തിയെ
ഗുണാഗുണം സംഗമേലാതേകമായ്മനനന്തരം 45
ഇതാണത്രേ ബ്രഹ്മമയം വൃത്തമേകപദം സുഖം
ആമയംഗങ്ങഠം പോലെങ്ങും വിദ്വാൻ കാമം ചുരുക്കിയും 46
വിരജസ്സായ്സ്സർവ്വമുക്തനാരവൻ സുഖിയെപ്പൊഴും
കാമങ്ങളെത്താനടക്കിത്തൃഷ്ണയറോൻ സമാഹിതൻ 47
സർവ്വഭൂതസുഹൃന്മിത്രൻ ബ്രഹ്മമായിച്ചമഞ്ഞിടും
വിഷയാത്മീന്ദ്രിയഗണമൊക്കെയും താനടക്കയാൽ 48
മുനിയ്ക്കു നാടുവിട്ടെങ്കിലദ്ധ്യാത്മാഗ്നിതെളിഞ്ഞിടും
വിറകാലഗ്നിയെമ്മട്ടോ വൻജ്യോതിസ്സായ്ത്തെളിഞ്ഞിടും 49
അമ്മട്ടിന്ദ്രിയരോധത്താൽ മഹാത്മാവു തെളിഞ്ഞിടും
പ്രസന്നാത്മാപാത്മഹൃത്തിൽ ഭൂതൌഘംകണ്ടിടുമ്പൊഴേ 50
സ്വയംജ്യോതിസ്സും സൂക്ഷ്മത്തിൽ സൂക്ഷ്മമെത്തുമനുത്തമം
അഗ്നിരൂപം ജലമൊലിവായുസ്പർശനമങ്ങിനെ 51
ഭൂപങ്കമേല്പതുഗ്രമാകാശശ്രവണാനുചിതം
രോഗശോകങ്ങളുഠക്കൊണ്ടു പഞ്ചസ്രോതസ്സൊടൊത്തഹോ 52
പഞ്ചഭൂതങ്ങളുള്ളോനാ നവദ്വാരംദ്വിദൈവതം
രജസ്വലം ദുർദ്ദർശന്താൻ ത്രിഗുണന്താൻ ത്രിധാതുകം 53
സന്ദേഹസക്തം ജഡമീ ദേഹമെന്നുള്ള ധാരണ
ദുസ്തരം മുറുമുലകിൽസ്സത്വത്തെപ്പുറംനില്പതാം 54

ഈ ലോകത്തിലിതൊന്നത്രേ കാലചക്രംനടപ്പതും
ഇതോ മഹാണ്ണവം ഘോരമഗാധം മോഹസംജ്ഞകം 55
വാനോരൊത്തുലകിൽസ്സൃഷ്ടിക്ഷയംബോധവുമേകുമേ
കാമംക്രോധം ഭയംലോഭമിദ്രോഹമിഹാന്തകം 56
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾം നിരോധിച്ചാൽ ത്യജിയ്ക്കാമതു ദുസ്ത്യജം
ത്രിഗുണംപഞ്ചധാതുക്കളിവ വെന്നവനേവനോ 57
വ്യോമത്തിലവനാനന്ത്യമേന്തും സ്ഥാനംലഭിയ്ക്കുമേ
പഞ്ചേന്ദ്രിയക്കരയുമായ്ച്ചിത്തനിരോട്ടമാം പുഴ 58
മോഹക്കയം കടന്നിട്ടും കാമക്രോധങ്ങൾം വെല്ലണം
മുറും ദോഷംവിട്ടൊരവൻ പിന്നൊക്കാണും പരത്തിനെ 59
മനംമനസ്സേറിയാത്മാവാത്മാവിൽക്കണ്ടുകൊണ്ടിട്ടും
സർവ്വജ്ഞനെങ്ങുമാത്മാവെയാത്മാവിൽക്കണ്ടുകൊണ്ടിട്ടും 60
ഒന്നായ്പ്പലതുമായിട്ടു വികാരംപൂണ്ടിടുന്നവൻ
ദീപാൽദ്ദീപശതംപോലെ പലരൂപങ്ങൾം കണ്ടിട്ടും 61
അവൻ വിഷ്ണുവവൻ മിത്രൻ പാശിയഗ്നിപ്രജാപതി
അവൻ ധാതാ വിധാതാവും പ്രഭവാം സർവ്വതോമുഖൻ 62
സർവ്വഭൂതത്തിൻറെ ഹൃത്താം മഹാത്മാവുതെളിഞ്ഞിടും.

ഭൂദേവദേവാസുരയക്ഷരക്ഷോ-
ഭൂതങ്ങൾം നാഗങ്ങൾം പിശാചവർഗ്ഗം
ഖഗങ്ങളൊട്ടുക്കു മഹർഷിമാരു-
മെപ്പോഴുമങ്ങായവനെസ്തുതിയ്ക്കും 63

---

43. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം
വിഭൂതി ധർമ്മജ്ഞാനനിരൂപണം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

മനുഷ്യന്മാരിലരചൻ ക്ഷത്രിയൻ മഹ്യമാംഭൂണം
വാഹനങ്ങളിലങ്ങാന സിംഹം കാട്ടുമൃഗങ്ങളിൽ 1

പശുക്കളിൽച്ചെമ്മരിയാടളവാഴ്ചവയിൽഫണി
പക്ഷികളിൽക്കാളയവർണ്ണം സ്ത്രീകളിൽപ്പുരുഷൻ പരം 2
പേരാൽ ഞാഴൽമരം പിന്നെയരയാൽ പൂളയങ്ങിനേ
എലിഞ്ഞിമേഷശൃംഗംതാൻ കീചകം മുളജാതിയും 3
ഇവയാം വൃക്ഷരാജാക്കളീ ലോകത്തില്ല സംശയം.
ഹിമവാൻ പാരിയാത്രംതാൻ സഹ്യം വിന്ധ്യൻ ത്രികൂടവും 4
ശേചതൻ നീലൻ ഭാസനേവം കോഷ്ഠവാനെന്ന ശൈലവും
ഗുരുസ്സുന്ദൻ മഹേന്ദ്രൻതാൻ മാല്യവാനെന്ന ശൈലവും 5
ഇവ പർവ്വതരാജാക്കൾ ഗണങ്ങൾക്കു മരുത്തുകൾ
ഗ്രഹങ്ങൾക്കധിപൻ സൂര്യൻ നക്ഷത്രങ്ങൾക്കു ചന്ദ്രനും 6
യമൻ പിതൃക്കൾക്കധിപൻ പുഴകൾക്കാഴിയങ്ങിനേ
വരുണൻ വാരികൾക്കീശൻ മരുത്തുക്കൾക്കു വാസവൻ 7
ഉണ്ണങ്ങൾക്കഗ്നിയധിപൻ ചന്ദ്രൻ ജ്യോതിസ്സുകൾക്കുമേ
ഭൂതങ്ങൾക്കഗ്നിയധിപൻ ബ്രാഹ്മണർക്കു ബൃഹസ്പതി 8
സോമനൌഷധികൾക്കീശൻ ബലവാന്മാർക്കു വിഷ്ണുവും
തപ്തഷ്ടാവു രൂപങ്ങൾക്കീശൻ പശുക്കൾക്കീശ്വരൻ ശിവൻ 9
ദീക്ഷിതർക്കാവിധം യജ്ഞം വിണ്ണോർകോൻ വിണ്ണവർക്കുമേ
ദിക്കുകൾക്കു കിഴക്കന്തണർക്കു സോമൻ പ്രതാപവാൻ 10
രത്നങ്ങൾക്കൊക്കെ വിത്തേശൻ ദേവകൾക്കു പുരന്ദരൻ
ഈ ഭൂതാധീശസൃഷ്ടി പ്രജകൾക്കോ പ്രജാപതി 11
സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കുമീ ഞാനത്രേ ബ്രഹ്മമയൻ മഹാൻ
എന്നോക്കാൾ വിഷ്ണുവേക്കാളും ഭൂതമൊന്നില്ല മേലെയായ് 12
രാജാധിരാജനേവർക്കും വിഷ്ണുബ്രഹ്മമയൻ മഹാൻ
ഈശത്വമൊട്ടുകരിവിൻ കർത്താവകൃതനാംഹരി 13
നരകിന്നരയക്ഷാഹിരക്ഷോഗന്ധർവ്വർകൾക്കുമേ
ദേവദാനവനാഗങ്ങൾക്കൊട്ടുകീശ്വരനാണവൻ 14
കാമുകന്മാർ പിന്തുടരും കൂട്ടുകാവാമലോചന
മഹേശ്വരി മഹാദേവിയത്രേ മാമലമങ്കയാൾ 15
ശ്രുതയാകുമാദേവി സ്ത്രീകളിൽ ശ്രേഷ്ഠയോർക്കുവിൻ
സമ്പന്നമാർ സുഖിപ്പോരാം പെണ്ണുങ്ങൾക്കപ്സരസ്സുകൾ 16.

ധർമ്മകാംക്ഷികൾ മന്നോർകൾ ധർമ്മസേതുക്കളെന്നവർ
അതിനാൽ ദ്വിജരെക്കാപ്പാൻ പ്രയത്നിച്ചീടണം നൃപൻ 17
ഏതുരാജാക്കളുടയനാട്ടിൽ ക്ഷീണിപ്പു സജ്ജനം
അവർ മുറ്റും ഗുണംകെട്ട മത്സ്യാലുമാഗ്ഗ്നിമല്ലുമേ 18
ഏതുരാജാക്കളുടയനാട്ടിൽപ്പാലിതർ സജ്ജനം
ഈലോകത്തവർ മോദിയ്ക്കും പരത്തിൽസ്സുഖമേറിടും 19
എത്തിക്കൊള്ളും മഹാത്മാക്കളെന്നോപ്പിൻ ദ്വിജമുഖ്യരേ
ഇനിമേലൽപ്പോട്ടുപറയാം നിയതം ധർമ്മലക്ഷണം 20
അഹിംസ പരമം ധർമ്മം ഹിംസയെന്നതധർമ്മമാം
പ്രകാശചിഹ്നർ വാനോർകൾ കർമ്മലക്ഷണർ മാനവർ 21
ശബ്ദലക്ഷണമാകാശം കാറത്രേ സ്പർശലക്ഷണം
രൂപലക്ഷണമാം ജ്യോതിസ്സംഭസ്സോ രസലക്ഷണം 22
ഗന്ധലക്ഷണയാം സർവ്വഭൂതധാരിണിയാം മഹി
സ്വരം വ്യഞ്ജനസംസ്കാരവാക്കത്രേ ശബ്ദലക്ഷണം 23
മനസ്സിൻ ലക്ഷണം ചിന്ത ചിന്തയോ ബുദ്ധിലക്ഷണം
മനസ്സാലോക്കുമർത്ഥങ്ങൾ ബുദ്ധിയാൽത്തിട്ടയാക്കുമേ 24
വ്യവസായം ലക്ഷണമാം ബുദ്ധിയ്ക്കില്ലൊരു സംശയം
മനസ്സിൻ ലക്ഷണം ധ്യാനമവ്യക്തം സാധുലക്ഷണം 25
പ്രവൃത്തിലക്ഷണം യോഗം ജ്ഞാനം സന്ന്യാസലക്ഷണം
എന്നാൽ ജ്ഞാനത്തെ മുമ്പാക്കിസ്സന്ന്യസിക്കുക ബുദ്ധിമാൻ 26
ജ്ഞാനമുള്ളൊരു സന്ന്യാസി പരാസൽഗ്ഗതിയേല്ലുമേ
ബന്ധം കടന്നു പുനീടും തമോമൃത്യുജരാതിഗൻ 27
വിധിയ്ക്കു ലക്ഷണംചേന്ന ധർമ്മം നിങ്ങളോടോതിനേൻ
ഗുണഗ്രഹണവും സന്നായിരിമേൽപ്പറയുന്നു ഞാൻ 28
പൃഥിവിയ്ക്കുള്ളൊരാഗന്ധംഗ്രഹിപ്പൂ മൂക്കുകൊണ്ടതാൻ
മൂക്കിൽനില്ക്കുന്നൊരാ വായു ഗന്ധം കൊൾവാൻ തുണയ്ക്കുമേ 29
ജലങ്ങൾക്കാം ധാതുരസം ഗ്രഹിപ്പൂ നാക്കുകൊണ്ടതാൻ
നാക്കിൽനില്ക്കുന്നൊരാസ്സോമൻ രസംകൊൾവാൻ തുണയ്ക്കുമേ
ജ്യോതിസ്സിന്നൊരു ഗുണം രൂപം ഗ്രഹിയ്ക്കുന്നിതു കണ്ണിനാൽ
കണ്ണിൽനില്ക്കുന്നൊരാസ്സൂര്യൻ രൂപം കൊൾവാൻ തുണയ്ക്കുമേ

വായവ്യമായിട്ടും സ്പർശം ഗ്രഹിപ്പൂ ത്വക്കുകൊണ്ടുതാൻ
ത്വക്കിൽനില്പൂനൊരാ വായു സ്പർശത്തിനു ഗുണയ്പൂമേ 32
ആകാശത്തിനുള്ള ഗുണം ഗ്രഹിപ്പൂ ശ്രവികൊണ്ടുതാൻ
ശ്രവിവാഴും ദിക്കുമുറവും ശബ്ദംകൊൾവാൻഗുണയ്പൂമേ 33
മനസ്സിൻറെ ഗുണം ചിന്ത ഗ്രഹിപ്പൂ പ്രജ്ഞയാലെതാൻ
ഹൃത്തെഴും ചേതനാധാതു മനോബോധസഹായിയാം 34
ബുദ്ധിയദ്ധ്യവസായത്താൽ ജ്ഞാനത്താലേ മഹാനുമേ
ഉറച്ചുകൊൾകയാൽ വ്യക്തമവ്യക്തം ശങ്കയില്ലിതിൽ 35
അലിംഗഗ്രഹണൻ നിത്യൻ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ നിർഗ്ഗുണാത്മകൻ
എന്നാലലിംഗൻ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ കേവലം ജ്ഞാനലക്ഷണൻ 36
അവ്യക്തം ക്ഷേത്രമാണത്രേ ഗുണങ്ങൾക്കുത്ഭവക്ഷയം
എന്നും കാണ്മേൻ ലീനമായ് ഞാനറിവേൻ കേട്ടുകൊള്ളുവേൻ
പുരുഷൻ താനതറിവത്തിൽ ക്ഷേത്രജ്ഞനെന്നുപേർ
ഗുണവൃത്തം തഥാവൃത്തം ക്ഷേത്രജ്ഞൻ കണ്ടുകൊള്ളുമേ 38
ആദിമദ്ധ്യാവസാനാന്തം സൃഷ്ടിപ്പോന്നാമചേതനം
ഗുണങ്ങൾ കാണില്ലാത്മാവെ വീണ്ടും സൃഷ്ടിച്ചിടുന്നവ 39
സത്യം ഗ്രഹിപ്പതില്ലാരും ക്ഷേത്രജ്ഞൻതാൻ ഗ്രഹിയ്പൂമേ
ഗുണംപൂണ്ട ഗുണങ്ങൾക്കു മഹത്തു പരമം പരം 40
അതിനാൽഗുണസത്വങ്ങൾവിട്ട ധർമ്മജ്ഞനാമവൻ
ദോഷംതീർന്നോൻ ഗുണംവിട്ടോൻ ക്ഷേത്രജ്ഞനിലണഞ്ഞിടും
നിർദ്വന്ദ്വൻ നിർന്നമസ്കാരൻ നിസ്സാഹാരനങ്ങിനേ
അസ്ഥാനനചലൻതാനാ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ പരനാം വിദ്വൻ. 42

---

44. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഭൂതാദ്യന്തനിരൂപണം.

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ആദിമദ്ധ്യാന്തമുള്ളോന്നാം ഗ്രഹണോപായമങ്ങിനേ
നാമലക്ഷണമൊത്തെല്ലാം തത്വമായിക്കഥിയ്പൂവൻ 1

പകൽമുമ്പപ്പുറംരാത്രി മാസം ശുക്ലാദി മുറുമേ
ഓണംമുതല്ലാംതാരങ്ങളുത്തുക്കാം ശിശിരംമുതൽ 2
ഗന്ധങ്ങൾക്കാദിയാംഭൂമി രസങ്ങൾക്കംബുവങ്ങിനേ
രൂപങ്ങൾക്കോ ജ്യോതിരക്കൻ സ്പർശങ്ങൾക്കുവായുവും 3
ശബ്ദത്തിനാദിയാകാശമിതു ഭൂതോത്ഭവം ഗുണം
ഇനിമേൽ ഞാൻ പറഞ്ഞീടാം ഭൂതങ്ങൾക്കാദിയുത്തമം 4
ജ്യോതിസ്സുകൾക്കുനാദിയഗ്നിഭൂതാദിയാണുപോൽ
സാവിത്രി വിദ്യകൾക്കെല്ലാം ദേവകൾക്കാ പ്രജാപതി 5
വേദങ്ങൾക്കൊക്കെയോങ്കാരം പ്രാണനാം വാക്കുകൾക്കുമേ
ലോകത്തിൽമുറും നിയതമിങ്ങു സാവിത്രിയാണുപോൽ 6
ഛന്ദസ്സുകൾക്കു ഗായത്രി പശുക്കൾക്കജമാദിയാം
നാല്ക്കാലികൾക്കുപയ്യാദി മനുഷ്യക്കോ ദ്വിജാതികൾ 7
പക്ഷികൾക്കുപരുന്താദി യജ്ഞങ്ങൾക്കുത്തമം ഹുതം
ഇഴജാതിവകയ്ക്കൊക്കെസ്സർപ്പം ശ്രേഷ്ഠം ദ്വിജേന്ദ്രരേ! 8
കൃതംയുഗങ്ങൾക്കൊട്ടുമാദിയാണില്ല സംശയം
സർണ്ണംരത്നങ്ങൾക്കു സസ്യങ്ങൾക്കുവ്രീഹിയവങ്ങളും 9
മുറുമേ ഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങൾക്കന്നമുത്തമമാണുപോൽ
പേയങ്ങളാം ദ്രവദ്രവ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം വെള്ളമുത്തമം 10
പരം സ്ഥാവരജംഗമങ്ങൾക്കൊക്കെയും ഭേദമെന്നിയേ
ബ്രഹ്മക്ഷേത്രം സദാപുണ്യം പ്ലക്ഷം പ്രഥമമാണുപോൽ 11
പ്രജാപതിവരക്കൊക്കെ ഞാനാണില്ലൊരുസംശയം
എന്നിയ്ക്കുനാലചിന്ത്യാത്മാ സ്വയംഭുവായ വിഷ്ണുവാം 12
മലകൾക്കൊട്ടുമേ മഹാമേരുവാദിമനാണുപോൽ
പ്രദിക്കു ദിക്കുകൾക്കൊക്കെമേലാദ്യം പൂർവ്വദിക്കുതാൻ 13
നദികൾക്കോ ത്രിപഥഗ ഗംഗയഗ്രജയാണുപോൽ
ഏവം കൂപസരസ്സുക്കൾക്കൊക്കെയ്ക്കാദിയിലാഴിയാം 14
ദേവദാനവഭൂതാഹിപിശാചാശരർകൾക്കുമേ
നരകിന്നരയക്ഷർക്കും മുറുമങ്ങീശ്വരൻപ്രഭു 15
ആദിവിശ്വജഗത്തിനും വിഷ്ണു ബ്രഹ്മമയൻ മഹാൻ
അവനേക്കാൾമേലൊരുഭൂതം മൂപ്പാരിലില്ലഹോ 16

ഗാർഹസ്ഥ്യമാണാശ്രമങ്ങൾക്കൊട്ടുകില്ലൊരു സംശയം
ലോകങ്ങൾക്കാദിയച്ചക്തം സച്ചിന്നമതന്തവും 17
അന്തം പകൽക്കസ്തമയമുദയം ശർവ്വരിയ്ക്കുമേ
സുഖത്തിനന്തം ദുഃഖംതാൻ ദുഃഖത്തിനന്തമോ സുഖം 18
ക്ഷയംവളർച്ചയ്ക്കുമുയർച്ചയ്ക്കുതിർച്ചീഴ്ചയാം
കൂട്ടിന്നുതിവേർപാടു ജീവന്നുതി ചാക്കുമാം 19
നാശം കൃതത്തിന്നുതി ജാതന്നു മരണം ധ്രുവം
ഈലോകത്തിൽശ്ശാശ്വതമല്ലെന്നുമേതും ചരാചരം 20
യജ്ഞം ദാനം മുറ തപം വ്രതങ്ങൾ നിയമങ്ങളും
ഇവയ്ക്കുതി നാശംതാൻ ജ്ഞാനത്തിന്നന്തമില്ലഹോ
എന്നാൽശ്ശുദ്ധജ്ഞാനമൊന്നാൽശ്ശാന്താത്മാവു ജിതേന്ദ്രിയൻ
നിർമ്മമൻ നിരഹങ്കാരൻ സച്ചിപാപവിമുക്തനാം. 22

---

45. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമവിധി

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ബുദ്ധിസത്തായ് മനംതുണ്ണായിന്ദ്രിയക്കുട്ടുകെട്ടുമായ്
മഹാഭ്രതപ്പിരിവുമായ് നിവേശാവരണാഢ്യമായ് 1
ജരാശോകാവേശമോടും വ്യാധിവ്യസനമുള്ളതായ്
ദേശകാലനടപ്പൊത്തും ശ്രമവ്യായാമഘോഷമായ് 2
രാപ്പകൽത്തിരിവുള്ളൊന്നായ് ശീതോഷ്ണം ചുഴലുന്നതായ്
സുഖദുഃഖച്ചേർപ്പുമൊത്തു പൈതാഹാത്തികളാണിയായ് 3
ചായാതപവിലേപാഢ്യം നിമേഷോന്മേഷവിഹ്വലം
ഘോരമോഹാംബുനിറയെ നിന്നിടുന്നതചേതനം 4
മാസാർദ്ധമാസസംഖ്യാഢ്യം വിഷമം ലോകസഞ്ചയം
തമസ്സാം ചേറുമുള്ളൊന്നായ് രജസ്സാകുമൊഴുക്കുമായ് 5
മഹാഹങ്കാരമെരിയെഗ്ഗുണചക്രനമുള്ളതായ്
അരതിഗ്രഹസൈന്യാഢ്യം ശോകസംഘാതമൊത്തതായ് 6

ക്രിയാകാരണമൊത്തോന്നു രാഗവിസ്തീർണ്ണമായതം
ലാഭേച്ഛാക്ഷോഭമുള്ളോന്നു വിചിന്താജ്ഞാനസംഭവം 7
ഭയമോഹക്കൂട്ടമൊത്തു ഭ്രുതസമ്മോഹകാരകം
ആനന്ദപ്രീതിചാരാഢ്യം കാമക്രോധപരിഗ്രഹം 8
മഹത്താദിവിശേഷാന്തമസക്തപ്രഭവക്ഷയം
മനോജവം മനോരമ്യം കാലചക്രംനടക്കയാം 9
ഇതോ ദ്വന്ദ്വത്തൊടൊത്തോന്നു കാലചക്രമിതനം
വാനോരൊത്തുലകിൽ സൃഷ്ടിക്ഷയബോധങ്ങൾ നല്കുമേ 10
തത്വമായിക്കാലചക്രപ്രവൃത്തികൾ നിവൃത്തികൾ
നിത്യമങ്ങറിയുംമർത്ത്യൻ ഭ്രുതങ്ങളിൽ മയങ്ങിടാ 11
സർവ്വസംസ്കാരവുംവിട്ടു സർവ്വദ്വന്ദ്വമൊഴിച്ചുമേ
സർവ്വപാപങ്ങളൊഴിയെപ്പരസൽഗ്ഗതി നേടുമേ 12
ഗൃഹസ്ഥൻ വർണ്ണിയും വാനപ്രസ്ഥൻ ഭിക്ഷുവുമങ്ങിനേ
നാലാശ്രമങ്ങളുണ്ടൊക്കെഗ്ഗാർഹസ്ഥ്യം മൂലമായവ 13
ഈ ലോകത്തിലെന്തുണ്ടോ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടൊരാഗമം
ശ്രേയസ്സതിനേറയന്താപ്തിമെന്നെയ്യുമിതു കീർത്തയാം 14
സംസ്കാരസംസ്കൃതൻ മുന്നം ശരിയായ് വ്രതമാണ്ടവൻ
ഗുണമൊക്കും ജാതിയിങ്കൽസ്സമാവർത്തിയ്യുന്ന തത്വവാൻ 15
സ്വദാരനിരതൻ നിത്യം ശിഷ്ടാചാരൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
ശ്രദ്ധയോടും പഞ്ചമഹായജ്ഞങ്ങളെ യജിയ്യുക 16
ദേവതാതിഥിശിഷ്ടാശിവേദകർമ്മാതിതൽപ്പരൻ
യഥാശക്തി യഥാസൌഖ്യമിജ്യാദാനങ്ങളുള്ളവൻ 17
കൈകാൽ ചാപല്യമറേറാൻ കൺചാപല്യംവിട്ടവൻ മുനി
വാഗംഗചാപല്യമറേറാനെന്നാൽശ്ലിഷ്ടനു ഗോചരൻ 18
യജ്ഞോപവീതിയാകെന്നും ശുക്ലവസ്ത്രൻ ശുചിവ്രതൻ
യമദാനങ്ങളുടയോൻ ശിഷ്ടരൊത്തു വസിയ്യുണം 19
ജിതശിശ്നോദരൻ മൈത്രൻ ശിഷ്ടാചാരമിയന്നവൻ
വെള്ളമൊക്കും കിണ്ടി മുളങ്കോലും കയ്യിലെടുക്കണം 20
ഓത്തുചൊല്ലുക ചൊല്ലിയ്യുക യജിപ്പിയ്യുക യജിയ്യുക
ദാനം കൊടുക്ക വാങ്ങിയ്യുന്നാറുവൃത്തികൾ ചെയ്യണം 21

ധരിയ്ക്കുവിൻ ബ്രാഹ്മണർക്കു മൂന്നുകർമ്മങ്ങളും ജീവികളും
യജിപ്പിയ്ക്കുക പഠിപ്പിയ്ക്കുക ശുദ്ധൻ തന്നതു വാങ്ങുക 22
ഇനി വേറിട്ടമിവിടെ മൂന്നുകർമ്മങ്ങളില്ലയോ
ദാനമദ്ധ്യയനം യാഗം ധർമ്മയുക്തങ്ങളാണവ 23
ആ മൂന്നുകർമ്മങ്ങളിലും തെറിപ്പോകൊല്ല ധാർമ്മികൻ
ദാന്തൻ മൈത്രൻ ക്ഷമിയ്ക്കുന്നോൻ സർവ്വഭൂതസമൻ മുനി 24
ഇതൊക്കെയും യഥാശക്തി ശുചി വിപ്രൻ നടത്തണം
ഇമ്മട്ടായാൽ വിണ്ണുനേടും ഗൃഹസ്ഥൻ സംശിതവ്രതൻ. 25

---

46. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം
ബ്രഹ്മചര്യ്യ വാനപ്രസ്ഥസന്ന്യാശ്രമവിധി

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ഇപ്രകാരം മൻപറഞ്ഞോരിവഴിയ്ക്കു യഥാവിധി
പഠിച്ചുള്ളോൻ യഥാശക്തിയവ്വണ്ണം ബ്രഹ്മചര്യ്യവാൻ 1
സദ്ധർമ്മനിരതൻ വിദ്വാൻ സംയ്യതേന്ദ്രിയയതൻ മുനി
ഗുരുപ്രിയഹിതോദ്യുക്തൻ സത്യധർമ്മപരൻ ശുചി 2
ഗുരുസമ്മതിയാൽക്കുറേറം ചെല്ലാതന്നം ഭുജിയ്ക്കണം
ഹവിഷ്യഭൈക്ഷ്യഭുക്തിയ്ക്കായ് സ്ഥാനാസനവിഹാരവാൻ 3
ശുദ്ധൻ യതൻ രണ്ടുനേരമഗ്ന്യാഹുതി കഴിപ്പവൻ
പിലാശോ നൽക്കുവ്വളമോ ദണ്ഡെടുക്കേണമെപ്പൊഴും 4
പട്ടല്ലെങ്കിൽപ്പഞ്ഞിവസ്ത്രമായതല്ലെങ്കിൽ മാന്തുകിൽ
ദ്വിജനാറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും മുറ്റും കാഷായവസ്ത്രമോ 5
മൌഞ്ജിമേഖലയും വേണം ജടി നിത്യോദകവ്രതൻ
യജ്ഞോപവീതി സദാധ്യായിയലുബ്ധൻ നിയതവ്രതൻ 6
ശുദ്ധിയുള്ള ജലങ്കൊണ്ടു നിത്യം ദൈവതതർപ്പണം
ഭാവനിശ്ചയൊടുംചെയ്വാൻ ബ്രഹ്മചാരി പ്രശസ്തനാം 7

ഈ യോഗമൊത്തുദ്ധരേത്സ്സായോൻ സ്വർഗ്ഗം ജയിച്ചിടും
ജന്മങ്ങളിൽപ്പെട്ടുപോകാ പരമസ്ഥാനമാണ്ടവൻ 8
മാറും സംസ്കൃതസംസ്കാരനവർണ്ണം ബ്രഹ്മചര്യ്യവാൻ
ഗ്രാമം വിട്ടിട്ടരണ്യത്തിൽ വാഴ്ക പ്രവ്രജിതൻമുനി 9
തോൽവല്ക്കലങ്ങൾചാർത്തുന്നോൻ രണ്ടന്തിയ്ക്കാചമിയ്ക്കണം
അരണ്യഗോചരൻ നിത്യം പിന്നെ ഗ്രാമത്തിലേറെലാ. 10
കാലേ പാനഥക്കച്ചമെയ്ത നല്കീടേണമിരിപ്പിടം
കിഴങ്ങുകായിലകളോ മാമയോ താൻ കഴിപ്പവൻ 11
വെള്ളം കാരെന്നിതൊക്കേയും വന്യം താനാശ്രയിയ്ക്കണം
ക്രമത്തിൽ പ്രശ്നംചെയ്ക ഭിക്ഷുപോലെയതന്ദ്രിതൻ 12
ഭിക്ഷയാം ഫലമൂലത്താലാഗ്നിയ്ക്കാഗതപാന്ഥനെ
തൻറെഭക്ഷ്യം ഭിക്ഷയായി നിത്യംനല്കുകതന്ദ്രിതൻ 13
ദേവതാതിഥിപൂർവ്വം താനെന്നും ഭക്ഷിയ്ക്കവാഗ്യതൻ
സ്വൽപവിട്ടുള്ളുമായ്ക്കിട്ടുമതുണ്ണോൻ ദേവതാശ്രയൻ. 14
ദാന്തൻ മൈത്രൻ ക്ഷമിയ്ക്കുന്നോൻ മുടിമീശവളർത്തുവോൻ
സ്വാദ്ധ്യായശീലൻ ഹോമിപ്പോൻ സത്യധർമ്മപരായണൻ 15
ശുദ്ധദേഹൻ സദാദക്ഷൻ വാനനിത്യൻ സമാഹിതൻ
വിണ്ണുനേടും യോഗിയേവം വാനപ്രസ്ഥർ ജിതേന്ദ്രിയൻ 16
ഗൃഹസ്ഥൻതാൻ ബ്രഹ്മചാരി വാനപ്രസ്ഥനുമങ്ങിനേ
മോക്ഷംനേടാനുദ്യമിയ്ക്കിലേല്ക്കുകത്തമവൃത്തിയെ 17
അഭയം സർവ്വജീവിയ്ക്കും നല്കി നൈഷ്കർമ്മ്യമേല്ക്കണം
സർവ്വഭൂതസുഖൻ മൈത്രൻ സർവ്വേന്ദ്രിയയതൻ മുനി 18
ഇരക്കാതെ പണിയ്ക്കാതെ യദൃച്ഛാലബ്ധമങ്ങിനേ
അഗ്നിചെയ്താളുണ്ടു പുകനിന്നോടം ഭിക്ഷുയെല്ക്കണം 19
മുമുക്ഷുഭിക്ഷയിച്ചിയ്ക്ക പാത്രവ്യാപാരമറൊടം
ഹർഷിയ്ക്കുല്ലാ കിട്ടിയെങ്കിൽ കിട്ടാഞ്ഞാൽബുദ്ധിമങ്ങൊലാ 20
യാത്രാർത്ഥി കാലം കാക്കുന്നോൻ ഭിക്ഷയെല്ക്കുന്നു സമാഹിതൻ
സാമാന്യം ലാഭമാശിയ്ക്കാ ല്ലുണ്ടിടൊല്ലടിപൂജിതം 21
അടിപൂജിതലാഭത്തിൽ ഭിക്ഷുവോറാം വെറുക്കണം
ഭുക്തത്തുല്യാതികതകടുകകഷായാന്നങ്ങളുണ്ണുന 22

ഉണ്ണുമ്പോളാസ്വദിയ്ക്കാല്ലാ രസങ്ങൾ മധുരങ്ങളും
യാത്രയ്ക്കുമാത്രമുണ്ണേണം കേവലം പ്രാണധാരണം 23
മോക്ഷജ്ഞൻ ഭ്രതസംരോധംകൂടാതിച്ഛിയ്ക്കു വൃത്തിയെ
മാനമിച്ഛിച്ചീടൊല്ലാ ഭിക്ഷയേല്പോനൊരിയ്ക്കലും 24
ആത്മകാങ്ക്ഷയ്കൊയ്കാലാ ധർമ്മം വിരജൻ ചെയ്ക നിജ്ജനേ
ശൂന്യാലയം കാട്ടമരച്ചുവടോ പുഴയോ പരം 25
പർവ്വതത്തിൻെറ ഗുഹയോ താനിരിപ്പിടമാക്കണം
ഗ്രാമത്തിൽ വേനല്ക്കാരാവൊരേടംപാക്ക വാഷ്ടികം 26
സൂര്യൻ കാണിച്ചവഴിയേ പുഴപോലൂഴി ചുറുക
സർവ്വഭ്രതദയാമൂലം ഭ്രമിനോക്കി നടക്കണം 27
നേട്ടം നേടിക്കൊണ്ടിടൊല്ലാ സ്നേഹവാസമൊഴിയ്ക്കണം
ശുദ്ധവെള്ളങ്കൊണ്ടുചെയ്ക മോക്ഷജ്ഞൻ കർമ്മമെപ്പൊഴും 28
വെള്ളംമുക്കിയെടുത്തെന്നുമുപസ്പർശിയ്ക്കണം പുമാൻ
അഹിംസ ബ്രഹ്മചര്യംതാൻ സത്യമാർജ്ജവമങ്ങിനേ 29
അക്രോധമനസൂയൈവം ഭമെന്നുമപൈശുനം
ഈയെട്ടുണ്ണം വ്രതം പൂണ്ടുകൊള്ളണം നിയതേന്ദ്രിയൻ. 30
അപാപമശഠം നിത്യമജിഹ്മംചെയ്കകൊള്ളണം
കിടച്ചഭോജ്യം മിന്നാതെയെന്നുമുണ്ണണമസ്പൃഹൻ 31
യാത്രയ്ക്കുമാത്രമുണ്ണേണം പ്രാണയാത്രയ്ക്കു കേവലം
ധർമ്മലബ്ധമശിയ്ക്കേണം കാമമായിത്തുടങ്ങൊലാ 32
ഗ്രാസമാച്ഛാദനമിതല്ലാതെ വാങ്ങൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ഉണ്ണുമെത്രയ്ക്കുവാങ്ങാമതിൽക്കവിയെ വാങ്ങൊലാ 33
പരന്മാരോടു വാങ്ങൊല്ലാ കൊടുത്തീടൊല്ലൊരിയ്ക്കലും
ദൈന്യഭാവാൽ ജ്ജീവികർക്കു പങ്കിട്ടിട്ടെപ്പൊഴും ബുധൻ 34
പരദ്രവ്യമെടുക്കൊല്ലാ ചോദിച്ചീടാതെടുക്കൊലാ
ഭക്ഷിച്ചവൻെറ വിഷയമൊന്നും താനാഗ്രഹിയ്ക്കൊലാ 35
മണ്ണുവെള്ളംമോരുപാത്രംപുഷ്പംഫലവുമങ്ങിനേ
വെളിപ്പെടുക്കാതെ വാങ്ങേണം പ്രവർത്തിപ്പവ കായ്വാൻ 36
ശില്പിജീവികളെയൊല്ലാ സ്വർണ്ണം കാമിച്ചുപോകൊലാ
ദോഷ്ടാവുമുപദേഷ്ടാവുമാകൊല്ലാ നിരുപസ്കൃതൻ 37

ശ്രദ്ധാപൂതങ്ങളേല്ലോണം നിമിത്തങ്ങളൊഴിയ്ക്കണം
സുധാവൃത്തിയസക്തൻതാനൊരേപ്പാടേവരോടുമേ 38
ആശീസ്സൊത്തവയായ് മുറവും ഹിംസയൊത്തവയും ശരി
ലോകസംഗ്രഹധർമ്മത്തെച്ചെയ്തിച്ചിടൊല്ല ചെയ്യൊലാ. 39
സർവ്വഭാവംവിട്ട പരിവ്രജിയ്ക്ക ലഘുമാത്രനായ്
ചരാചരങ്ങളാം സർവ്വജീവജാലങ്ങളിൽസ്സമൻ 40
പരന്നുദ്വേഗമേകീടൊല്ലുദ്വേഗിയ്ക്കാരിയ്ക്കലും
വിശ്വാസ്യനേവക്കുമഗ്ര്യൻ മോക്ഷവിത്തെന്നു ചൊല്ലുമേ. 41
വരാനുള്ളതുമോർക്കൊല്ലാ കഴിഞ്ഞതു നിനയ്ക്കൊലാ
വർത്തമാനം വിട്ടൊഴിയ്ക്ക കാലകാംക്ഷിസമാഹിതൻ 42
കണ്ണാൽ മനസ്സാൽ വാക്കാലും ദുഷിപ്പിയ്ക്കാല്ലൊരേടവും
വെളിവായൊളിവായിട്ടും ചെയ്യൊല്ലാ ദുഷ്ടമൊന്നുമേ 42
ആമയംഗങ്ങൾപോലെങ്ങുമിന്ദ്രിയങ്ങളടക്കിയും
ക്ഷീണേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധി നിരീഹൻ തത്വചിത്തമൻ 43
നിർദ്വന്ദ്വൻ നിർന്നമസ്കാരൻ നിസ്വാഹാകാരനങ്ങിനേ
നിർമ്മമൻ നിരഹങ്കാരൻ നിർയ്യോഗക്ഷേമനാത്മവാൻ 44
നിരീഹൻ നിർഗ്ഗുണൻ ശാന്തൻ നിരാസക്തൻ നിരാശ്രയൻ
തത്വജ്ഞനാത്മസംസക്തൻ മുക്തനാമില്ല സംശയം. 45
കൈ കാൽ പുറം തല വയറിവയൊക്കെയുമെന്നിയേ
ഗുണകർമ്മക്രിയാഹീനം കേവലം വിമലം സ്ഥിരം 46
രസം ഗന്ധം പരം രൂപം ശബ്ദം സ്പർശവുമെന്നിയേ
അനുഗമ്യമനാസക്തം മാംസമില്ലാത്തതെന്നുവാൻ 48
നിശ്ചിന്നമവ്യയം ദിവ്യമെല്ലായ്പോഴും ഗ്രഹസ്ഥമാം
ആബ്രഹ്മവ്യാപിയാത്മാവെക്കാണുന്നോർ മൂതരായ്വരാ. 49
അങ്ങുചെല്ലാ ബുദ്ധിയിന്ദ്രിയങ്ങൾ ദേവതമാർകളും
വേദയജ്ഞങ്ങൾ ലോകങ്ങൾ തപസ്സേവം വ്രതങ്ങളും 50
ജ്ഞാനവാന്മാരെന്നുമെടമലിംഗഗ്രഹണം മതം
എന്നാലലിംഗധർമ്മജ്ഞൻ ധർമ്മതത്വം ചരിയ്ക്കണം 51
ഗൃഹധർമ്മാശ്രിതൻ വിദ്വാൻ വിജ്ഞാനാചാരമേല്ക്കണം
അമൂഢൻ മൂഢമട്ടേല്ക്കു ധർമ്മം ദൂഷ്യപ്പെടാതെതാൻ. 52

പരന്മാരെന്നുമിവനെയവമാനിച്ചിടുമ്പടി
ചെയ്യുചുറീടണം ശാന്തൻ സദ്ധർമ്മം നിന്ദിയാതെതാൻ 53
ഇമ്മട്ടു വൃത്തമുടയോൻ ശ്രേഷ്ഠനാം മുനിയാണുപോൽ
ഇങ്ങിന്ദ്രിയങ്ങൾ വിഷയം മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ 54
മനംബുദ്ധിയഹങ്കാരമവ്യക്തൻ പുരുഷൻ പരൻ
ഇതൊക്കെയുംകണക്കാക്കിശ്ശരിയായ്ത്തത്വനിശ്ചയാൽ 55
പിന്നെ സച്ഛാസ്ത്രമിലെത്തീടും സംബന്ധമൊഴിഞ്ഞവൻ
കണക്കാക്കീട്ടിതൊടുവിൽത്തത്വചിത്തമനാമവൻ 56
ധ്യാനിയ്ക്കുവിജനംവാണു നിരാലംബൻ വിമുക്തനാം
സർവ്വസംഗങ്ങളുംവിട്ടോൻ വാനിൽ കാറുകണക്കിനേ 47
ക്ഷീണകോശൻ നിരാതങ്കനമ്മട്ടെത്തും പരം പദം.

---

47. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം മുക്തമാർഗ്ഗം.

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

സന്ന്യാസം തപമെന്നാർകളും വൃദ്ധന്മാർ തീപ്പുരപ്പവർ
ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മപരംചൊൽവൂ ബ്രഹ്മയോനിസ്ഥർ ബ്രാഹ്മണർ
അതിദൂരാത്മകം ബ്രഹ്മം വേദവിദ്യാവലംബനം
നിർദ്വന്ദ്വം നിർഗ്ഗുണംനിത്യമചിന്ത്യഗുണമുത്തമം 2
തപോജ്ഞാനങ്ങളാൽധീരരാപ്പുരം കണ്ടുകൊള്ളുമേ
മനസ്സുകഴുകിശ്ശുദ്ധർ രജസ്സറവർ നിർമ്മലർ 3
തപസ്സാൽ ക്ഷേമവഴിയായെത്തുന്നു പരമേശനിൽ
സന്ന്യാസനിഷ്ഠന്മാരെന്നും ബ്രഹ്മവേദികളായവർ 4
തപംപ്രദീപമെന്നാർകളാചാരം ധർമ്മസാധകം
ജ്ഞാനം ധരിയ്ക്കുപരമം സന്ന്യാസം പരമുത്തമം 5
നിരാധാരം ജ്ഞാനമാരോ കാണുന്നു തത്വനിശ്ചയൽ
സർവ്വജീവിയിലാത്മാവെസ്സർവ്വഗാമിയുമാമവൻ. 6
സഹവാസവിഹാസങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ടേതുപണ്ഡിതൻ
ഒന്നായിപ്പുലതായിട്ടമവൻ ദുഃഖമൊഴിഞ്ഞുപോം. 7

ഒന്നുംകാമിച്ചിടാതുള്ളോനൊന്നും നിന്ദിച്ചിടാത്തവൻ
ഇഹലോകംവാണുമവൻ ബ്രഹ്മഭാവമണഞ്ഞിടും 8
വിധാനജ്ഞനതത്വജ്ഞൻ സർവ്വപ്രാധാന്യവിത്തമൻ
നിർദ്വന്ദ്വൻ നിരഹങ്കാരൻ മുക്തനാമില്ല സംശയം. 9
നിർദ്വന്ദ്വൻ നിന്നുമസ്സാരൻ നിസ്വധാകാരനങ്ങിനേ
നിർഗ്ഗുണം നിത്യമദ്വൈതം ശമത്താലെയണഞ്ഞിടും 10
മുറ്റുംഗുണമയം കർമ്മം ജീവിവിട്ട ശുഭാശുഭം
വിട്ട സത്യാനൃതംരണ്ടും മുക്തനാമില്ല സംശയം 11
അവ്യക്തയോനിപ്രഭവം ബുദ്ധിസ്കന്ധംമഹത്തരം
മഹാഹങ്കാരവിടപമിന്ദ്രിയാങ്കുരകോടരം 12
മഹാഭൂതവിശാലംതാൻ മാമരങ്ങളിൽമെച്ചമാം
എന്നും പൂവുംകായുമായി ശുഭാശുഭഫലോദയം 13
സർവ്വജീവിയ്ക്കുമാജീവ്യം ബ്രഹ്മവൃക്ഷം സനാതനം
ഏവം വെട്ടിപ്പിളന്നിട്ട തത്വജ്ഞാനാസിയാൽ ബുധൻ 14
സംഗപാശംവിട്ട മുറ്റും മൃത്യുജന്മജരോദയം
നിർമ്മമൻ നിരഹങ്കാരൻ മുക്തനാമില്ല സംശയം 15
രണ്ടുപക്ഷികളം നിത്യങ്ങളിണ ചേതനയറവ
ഇവയ്ക്കുംമേലെയായൊന്നുണ്ടതു ചൈതന്യമുള്ളതാം. 16

അചേതനൻ സതത്വസംഖ്യാവിമുക്തൻ
സതാൽപ്പരം ചേഷ്ടയാണ്ടന്തരാത്മാ
ആ ക്ഷേത്രവിത്തോ സർവ്വസംഖ്യാതബുദ്ധി
ഗുണാതിഗൻ വിട്ടുപോം പാപമെല്ലാം. 17

---

48. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം പുരുഷവിവേചനം.

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മം മരം ചിലർ ചിലർ ബ്രഹ്മം വമ്പിച്ച കാനനം
ചിലരോ ബ്രഹ്മമവ്യക്തം പരമാനാമയം ചിലർ 1

സവ്വമെന്നുംകാണ്മു ചിലരവ്യക്തപ്രഭവാപ്യയം
ഒറശ്വാസമിടയ്ക്കന്തകാലത്തിൽസ്സമനായവൻ 2
ആത്മാവിൽച്ചെന്നുചേന്നിട്ടങ്ങമൃതത്വമണഞ്ഞിടും
നിമേഷമാത്രമാത്മാവിലാത്മാവിനെയടക്കുകിൽ 3
ആത്മപ്രസാദംകൊണ്ടെത്തും വിദ്വൽസ്ഥാനമതവ്യയം
പ്രാണായാമങ്ങളാൽ പ്രാണനടക്കിക്കൊണ്ടു വീണ്ടുമേ 4
പത്തുപിന്നെപ്പന്തിരണ്ടും ചതുവ്വിംശത്തിലപ്പുറം
ഏവം മുന്നം പ്രസന്നാത്മാവെന്തോക്കുമതു നേടിടും 5
അവ്യക്താൽമേലെയാം സത്വമമൃതത്വത്തിനായ്വരും
സത്വത്തേക്കാൾമേലെയൊന്നും വാഴ്ച്ചാറില്ലതറിഞ്ഞവർ 6
അനുമാനംകൊണ്ടറിവൂ പുമാനെസ്സത്വസംസ്ഥനെ
അല്ലാതെ ചൊല്ലാൻപറ്റില്ലാ പുമാനിൽ ദ്വിജമുഖ്യരേ! 7
ധൃതിക്ഷമയഹിംസൈവം സമത്വം സത്യമാജ്ജവം
ജ്ഞാനം ത്യാഗം പരം സന്ന്യാസവും സാത്വികവൃത്തമാം 8
ഇച്ചൊന്നോരനുമാനംകൊണ്ടറിയുന്നു മനീഷികൾ
സത്വംപുരുഷനെന്നേവം വിചാരിയ്ക്കുണ്ടതില്ലിതിൽ. 9
ചൊല്ലുന്നു ചിലവിദ്വാന്മാർ ജ്ഞാനത്തിങ്കലുറച്ചവർ
ക്ഷേത്രജ്ഞസത്വങ്ങൾക്കൈക്യമിതു യോജിപ്പതില്ലിഹ. 10
അതിൽനിന്നുംവേറെയാണു സത്വമെന്നതു നിശ്ചയം
വേറെയാമ്മട്ടറിയണം സത്വത്താൽസ്സഹജം പരം 11
അമ്മട്ടേകത്വനാനാത്വം സമ്മതം ബുദ്ധരീതിയാം
കൊതുകത്തിയുമൊന്നെന്നാൽക്കാണുന്നുണ്ടതുവേറെയായ്. 12
വെള്ളത്തിൽ മത്സ്യംമറ്റൊന്നാം സമ്പ്രയോഗമിവയ്ക്കിതാം
ചെന്താമരയിലയ്ക്കുള്ളിൽജ്ജലവിന്ദുക്കൾപോലെയാം. 13

ഗുരു പറഞ്ഞു.

എന്നുചൊല്ലിക്കേട്ട ലോകപിതാമഹനൊടാ ദ്വിജൻ
പിന്നെയും സംശയംപൂണ്ടു ചോദിച്ചു മുനിസത്തമൻ. 14

49. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം ഋഷിപ്രശ്നം

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

ഇങ്ങു ധർമ്മങ്ങളിൽപ്പ്രധാനമെയ്തീടേണ്ടതുമെന്തുവാൻ
ധർമ്മത്തിനും പലേമട്ടാംഗതി കേടേറു കാണുന്നു നാം 1
ദേഹത്തിന്നപ്പുറം പൊൽവു ചിലരില്ലെന്നു മറുപേർ
ചിലർ മുറും സംശയിച്ചും മറുപേർ തീർച്ചയാക്കിയും 2
അനിത്യം നിത്യമെന്നായിച്ചിലരില്ലെന്നു മറുപേർ
ചിലർ രണ്ടേന്നേകരൂപം കലർന്നാണെന്നു മറുപേർ 3
കാണുന്നു ബ്രാഹ്മണർതാൻ ബ്രഹ്മമറിയാ തത്പദർശികൾ
ഒന്നായ്ച്ചിലർ തിരിച്ചന്യർ പലതായിട്ടു മറുപേർ 4
ദേശകാലം രണ്ടു ചിലരിതില്ലെന്നാണു മറുപേർ
ജടാജിനാദ്യുന്മാരന്യർ മുണ്ഡർ മൂടാതെയാം ചിലർ 5
അസ്നാനം ചിലരിച്ചിപ്പൂ സ്നാനമങ്ങിനെ മറുപേർ
കാപ്പു ബ്രാഹ്മണർ ദേവന്മാർ തത്പജ്ഞബ്രഹ്മദർശികൾ 6
ചിലരിച്ചിച്ചിതാഹാരമുപവാസസ്ഥരാം ചിലർ
കർമ്മത്തെച്ചിലർ വാഴ്ത്തുന്നു മറുപേർ ശാന്തിയേയുമേ 7
മോക്ഷത്തെച്ചിലർ വാഴ്ത്തുന്നു പലഭോഗങ്ങളും ചിലർ
ധനങ്ങൾ ചിലരിച്ചിപ്പൂ നിർധനത്വത്തെ മറുപേർ 8
ഉപാസ്യതത്വം ചിലപേരായതില്ലെന്നു മറുപേർ
അഹിംസാതൽപ്പരർ ചിലർ ചിലർ ഹിംസാപരായണർ 9
അന്യർ പുണ്യപ്പുകഴിനാലായതില്ലെന്നു മറുപേർ
സൽഭാവതൽപ്പരർ ചിലർ ചിലർ സംശയമാണ്ടവർ 10
ദുഃഖാൽച്ചിലർ സുഖാൽ മറേറാർ ധ്യാനംതാനെന്നു മറുപേർ
യജ്ഞമെന്നന്യവിപ്രന്മാർ ദാനംതാനെന്നു മറുപേർ 11
തപസ്സന്യർ പുകഴ്ത്തുന്നു സ്വാദ്ധ്യായമിഹ മറുപേർ
ജ്ഞാനം സന്ന്യാസമെന്നന്യർ സ്വഭാവം ഭൂതചിന്തകർ 12
ചിലർ സർവ്വം പ്രശംസിപ്പൂ സർവ്വമില്ലെന്നു മറുപേർ
ഏവംധർമ്മം പുറപ്പെട്ട പലമട്ടറിയിപ്പൂ ഭവേ 13

തീപ്പുകാണന്നീല ഞങ്ങൾം മൂഢന്മാർ സുരസത്തമ!
ഇതേശ്രേയസ്സിതേശ്രേയസ്സെന്നോറേറപ്പെട്ടിട്ടും ജനം 14
ആരേതു ധർമ്മമേല്ലുന്നിതതു പൂജിയ്ക്കുമായവർ
ഞങ്ങൾക്കെന്നാൽ പ്രജ്ഞയൊക്കാ മനസ്സും പലമട്ടിലായ് 15
ശ്രേയസ്സെന്തെന്നതൊന്നോതിക്കേൾപ്പാനുണ്ടാശ സത്തമ!
ഇതിനുമേൽഗ്രഹ്യമെന്തുണ്ടതങ്ങുന്നരുളേണമേ 16
സതക്ഷേത്രജ്ഞസംബന്ധമെന്തുഹേതുവിലെന്നതും
എന്നാ ബ്രാഹ്മണർ ചോദിച്ചഭഗവാൻ ലോകഭാവനൻ 17
ധർമ്മാത്മാവവരോടോതീ ശരിയാമ്മട്ടു ബുദ്ധിമാൻ.

---

50. ഗുരുശിഷ്യസംവാദം തത്വഗ്രഹണവിസ്താരം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിങ്ങളൊടോതാം ഞാനീച്ചോദിച്ചതു സത്തരേ!
ധരിപ്പിൻ ശിഷ്യനോടായിഗ്ഗുരു ചൊല്ലിയവണ്ണമേ. 1
സമസ്തമിവിടെക്കേട്ടു നന്നായിട്ടു ധരിയ്ക്കണം
സർവ്വഭൂതാഹിംസയിതുതന്നെ ചെയ്യേണ്ടതേറവും 2
ഇതുദ്വേഗം വിട്ട നില വരിപ്പാൻ ധർമ്മലക്ഷണം
നിശ്രേയസം ജ്ഞാനമെന്നാർ വൃദ്ധന്മാർ തത്വദർശികൾ 3
എന്നാൽ വിശുദ്ധജ്ഞാനത്താൽക്കിൽബ്ബിഷം മുറുതുറപ്പാം
ഹിംസാപരന്മാരുമേവം നാസ്തികന്മാരുമില്ലയോ 4
ലോഭമോഹാനുചിതരവർ നരകത്തിൽഗ്ഗമിച്ചിട്ടും
ആശിസ്സുചേരും കർമ്മങ്ങളിളവില്ലാതെ ചെയ്യുവർ 5
ഈലോകത്തിൽ പ്രമോദിയ്ക്കും വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിപ്പവർ
കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുതെവരോ ശ്രദ്ധയോടൊത്തു പണ്ഡിതർ 6
ആശീസ്സില്ലാതെഴും ധീരർ സാധുദർശികളാണവർ
ഇനിമേൽപ്പറയാം സതക്ഷേത്രജ്ഞന്മാക്കു തങ്ങളിൽ 7
യോഗംവിയോഗവുമതു സത്തന്മാരേ! ധരിയ്ക്കുവിൻ
വിഷയം വിഷയിതവ്യംതാൻ സംബന്ധമിവ ചൊല്ലിടാം. 8

പുരുഷൻ വിഷയീനിത്യം സത്വം വിഷയവും മതം
മുൻകല്പത്താൽ വിവൃതമായ് ക്കൊതുകത്തികണക്കിനേ 9
അറിയില്ലാ ഭുജിയ്ക്കുന്നതെന്നും സത്വമചേതനം
അതിമൂഢരറിയുവോൻ ഭുജിപ്പോനാരുഭോജ്യവും 10
നിത്യവും ചേദ്യമായ്നിലപ്പും സത്വമെന്നാർ മനീഷികൾ
നിർദ്വന്ദ്വൻ നിഷ്കളൻ നിത്യൻ ക്ഷേത്രജ്ഞൻ നിർഗുണാത്മകൻ
സമൻ സംജ്ഞാനുഗനവനെല്ലാടവുമിരിപ്പവൻ
സത്വത്തെയുപഭോഗിപ്പൂ നീർപൊയ്ത്താരിലപോലവേ 12
മുറുംഗ്രണങ്ങളേറാലും വിടാൻ വ്യാലിപ്തനായ്വരാ
പൊയ്ത്താരിലയ്ക്കുള്ളിൽനിന്നുതുള്ളും നീർത്തുള്ളിയെങ്ങിനെ 13
ഇമ്മട്ടസംയുക്തനല്ലോ പുരുഷൻ ശങ്കയില്ലതിൽ
ദ്രവ്യമാത്രം സത്വമത്രേ പുരുഷനെന്നു നിശ്ചയം 14
ദ്രവ്യം കർത്താവവയ്ക്കുള്ള സംയോഗവുമതേവിധം
ഒരാൾ വിളക്കെടുത്തിട്ടങ്ങിരുട്ടിൽപ്പോയിടുംപടി 15
സത്വപ്രദീപവുംകൊണ്ടുപോകുന്നു പരമാർത്ഥികൾ
ദ്രവ്യമെത്രയുണ്ടതുഗ്രഹണമൊത്തു ദീപംതെളിഞ്ഞിടും 16
ഗ്രഹണദ്രവ്യക്ഷയത്തിങ്കൽ ജ്യോതിസ്സങ്ങു മറഞ്ഞുപോം
ഏവം വ്യക്തം സത്വഗ്രഹണമവ്യക്തൻ പുരുഷൻപരൻ 17
ഇതുപോലെയാവിൻ ബ്രാഹ്മണരേ! ഹന്ത ഞാൻ വീണ്ടുമോതിടാം
ഒന്നേധസ്സായിരംകൊണ്ടും നേടിക്കൊള്ളില്ല ബുദ്ധിയെ 18
താഴ്ന്നുള്ളാരംശംകൊണ്ടിട്ടും ബുദ്ധിമാൻ സുഖമേറിടും
ഏറുന്നുപായങ്കൊണ്ടേറിക ധർമ്മസാധനമെന്നതും 19
ഉപായങ്കണ്ട മേധാവിയത്യന്തസുഖമേല്പുമേ
വഴിച്ചിലുകൂടാതെ വഴിയാത്രതുടർന്നാരാൾ 20
ഏറെക്ലേശത്തൊടും പോകുമിടയ്ക്കു നശിയ്ക്കിലാം
ഏവം കർമ്മങ്ങളിൽക്കാങ്ക ഫലമുണ്ടില്ലയെന്നുമാം 21
തന്നിൽ ശ്രേയസ്സു പുരുഷന്നാശ്രു ഭോഗ്യഭേദനം
ഏറെനീളുകൊണ്ടവഴി കാൽനടയ്ക്കില്ലിലെങ്ങിനേ 22
മുൻകാണാത്തതുടർന്നതെന്നതുപോലെയേ
അമ്മട്ടാവഴിതാൻ പാഞ്ഞുപോകും തേരാലെ പോകുകിൽ. 23

അശ്വം നടത്തീട്ടെത്തുന്നൂ ജ്ഞാനിമാർഗതിയങ്ങിനെ
കുന്നു മേൽപ്പോട്ട കേറീട്ട നോക്കുമാറില്ല മന്നിടം 24
തേരാൽത്തേരാളിയെക്കാണ്ക ക്ലേശിച്ചുഴലുമാറഹോ
എത്രയുണ്ടോ തേർവഴിയങ്ങത്രയെത്തീടുമായവൻ 25
തേർമാഗ്ഗം നില്ലാതിലാ വിദ്വാൻ തേർവെടിഞ്ഞു ഗമിയ്ക്കയാം
തത്വയോഗവിധാനജ്ഞൻ പോകുംമേധാവിയിങ്ങിനെ 26
പാത്തറിഞ്ഞു ഗുണജ്ഞൻതാൻ മേല്പോട്ടങ്ങിനെമേല്പുമേൽ
തോണികൂടാതുൽക്കടമാം കടലിൽച്ചെന്നിറങ്ങുകിൽ 27
സമ്മോഹാൽക്കൈകളാൽ നീന്തി വധമേല്പുമസംശയം
പ്രാജ്ഞൻ വഴിയറിഞ്ഞുള്ളോൻ നല്ല തണ്ടുള്ളതോണിയാൽ 28
വെള്ളത്തിൽത്തള്ളരാതെത്തും കയം കയറുമങ്ങുടൻ
കടന്നെത്തും മറുകര തോണിവിട്ടിട്ടു നിർമ്മമൻ 29
മുൻകല്പത്താൽ വിഹിതമായ് തേർ കാലാളുടെമാതിരി
സ്നേഹാൽസ്സമൂഢനായ് തോണിയിങ്കൽ മുക്കോൻകണക്കിനേ
മമതപൂണ്ടു ബാധിച്ചിട്ടവിടെത്താൻ തിരിഞ്ഞുപോം
പാരില്ലാ തോണിയിൽക്കേറിക്കരയിങ്കൽത്തിരിഞ്ഞിടാൻ 31
അവ്വണ്ണം തേരിലേറീട്ടു പാരാ വെള്ളത്തിൽയാത്രയും
ഏവം കർമ്മം ചെയ്വു ചിത്രം വിഷയസ്ഥം പലേതരം 32
ലോകത്തിൽച്ചെയ്വതെന്മട്ടു കർമ്മമെന്മട്ടതേല്പുമേ
ഗന്ധം രസം രൂപമേവം സ്പർശം ശബ്ദമിതെന്നിയേ 33
മുനിമാർ ബുദ്ധിയാൽക്കാണ്മൂ പ്രധാനമതുതന്നെയാം
അതിൽ പ്രധാനമവ്യക്തമവ്യക്തത്തിൽ ഗുണം മഹാൻ 34
മഹാപ്രധാനഭൂതത്തിന്നഹങ്കാരം പരം ഗുണം
അഹങ്കാരാൽജ്ജാതമത്രേ മഹാഭൂതകൃതം ഗുണം 35
ഭൂതങ്ങൾക്കിങ്ങു വെവ്വേറെ വിഷയങ്ങൾ ഗുണങ്ങളാം
ബീജധർമ്മമതവ്യക്തം പ്രസവാത്മകമങ്ങിനേ 36
ബീജധർമ്മാ മഹാനാത്മാപ്രസവം കേട്ടിരിപ്പു നാം
ബീജധർമ്മമഹങ്കാരം പ്രസവം പിന്നെ വീണ്ടുമേ 37
ബീജപ്രസവധർമ്മങ്ങൾ മഹാഭൂതങ്ങളഞ്ചുമേ
ബീജധർമ്മികളാണത്രേ ചെയ്യുന്നൂ പ്രസവത്തെയും. 38

പഞ്ചഭൂതവിശേഷങ്ങളിഹ മിത്തം വിശേഷണം
ആകാശത്തിന്നൊരു ഗുണം രണ്ടേ വായുവിൽഗുണം 39
ജ്യോതിസ്സിനു ഗുണം മൂന്നു നാലുപെള്ളത്തിനും ഗുണം
ശുഭാശുഭങ്ങൾ കാണിച്ചു സർവ്വഭൂതവിധാതൃിയായ് 40
ചരാചരങ്ങൾ കലരും ഭൂമിയ്ക്കുഗുണം പരം
ശബ്ദം സ്പർശം പരം രൂപം രസം ഗന്ധവുമഞ്ചിവ 41
ഭൂമിയ്ക്കീയഞ്ചുഗുണവുമറിക ദ്വിജമുഖ്യരേ!
എപ്പോഴും പാർത്ഥിവം ഗന്ധം ഗന്ധം പലവിധത്തിലാം 42
ആഗന്ധത്തിനു ഞാൻ മൊല്ലാം വിസ്തരിച്ചു പലേഗുണം
ഗന്ധമിഷ്ടമനിഷ്ടന്താൻ മധുരം കടുവല്ലവും 43
നിഹാരിസംഹതം സ്നിഗ്ധം രൂക്ഷം വിശദമങ്ങിനേ
എന്നുപാർത്ഥിവമാംഗന്ധം പത്തുമട്ടായ്ധരിയ്ക്കണം 44
ശബ്ദം സ്പർശം പരം രൂപം ദ്രവമംബുഗുണങ്ങളാം
രസജ്ഞാനത്തിനെപ്പൊല്ലാം രസം പലവിധത്തിലാം 45
മധുരം പുളി കയ്പേവം ചവർപ്പുപ്പെരുവിങ്ങിനേ
എന്നാറുവിധവിസ്താരമുള്ളതംബുമയംരസം 46
ശബ്ദം സ്പർശം രൂപമെന്നായ് ജ്യോതിസ്സിനു ഗുണത്രയം
ജ്യോതിസ്സിന്റെ ഗുണം രൂപം രൂപമോ പലമാതിരി 47
ശുക്ലം കൃഷ്ണം രക്തമേവം നീലം പീതമിഹാരുണം
ഹ്രസ്വം ദീർഘം കൃശം സ്ഥൂലം വൃത്തവും ചതുരശ്രവും 48
തേജോരൂപം പന്തിരണ്ടു വിസ്താരംപൂണ്ടിതിങ്ങിനേ
അറിവുപ്പർ വൃദ്ധന്മാർ സത്യവാദികൾ ധാർമ്മികർ 49
ശബ്ദം സ്പർശം രണ്ടു ഗുണമാണു വായുവിനുള്ളതും
വായുവിന്റെ ഗുണം സ്പർശം സ്പർശമോ പലമട്ടിലാം 50
രൂക്ഷം ശീതം പിന്നെയുഷ്ണംസ്നിഗ്ധം വിശദമങ്ങിനേ
കഠിനം മിക്കണം ശ്ലക്ഷ്ണം പിച്ഛിലം ദാരുണം മൃദു 51
ഈപ്പന്തിരണ്ടു വിസ്താരാൽപ്പൊൽവൂ വായവ്യമാം ഗുണം
വിധിയാമ്മട്ടു വിപ്രന്മാർ തത്വദർശികൾ ധാർമ്മികർ 52
അങ്ങേകഗുണമാകാശം ശബ്ദമാകുന്നിതാഗുണം
ആശുബ്ദത്തിനു പായാം വിസ്താരാൽപ്പലതും ഗുണം 53

ഷഡ്ജഋഷഭങ്ങളാം ഗാന്ധാരം മദ്ധ്യമം പഞ്ചമം പരം
അതിന്നശേഷമറിക നിഷാദമഥ ധൈവതം 54
ശബ്ദമിഷ്ടമനിഷ്ടന്താൻ സംഹതം ഭിന്നമങ്ങിനേ
ഏവം പത്തുവിധം ശബ്ദമുൾക്കൊൾകാകാശസംഭവം. 55
ആകാശമുത്തമം ഭൂതമഹങ്കാരമതിന്നുമേൽ
അഹങ്കാരാൽ ബുദ്ധിമേലേ ബുദ്ധിയ്ക്കാത്മാവു മേലെയാം 56
അതിലുംമേലെയവ്യക്തമവ്യക്താൽപ്പരനാം പുമാൻ
പരാവരജ്ഞൻ ഭൂതങ്ങൾക്കെല്ലാം കർമ്മമറിഞ്ഞവൻ
സർവ്വഭൂതാത്മഭൂതാത്മാവവ്യയാത്മാവിലെത്തിടും. 57

---

51. ഗുരുശിഷ്യസംവാദോപസംഹാരം

ബ്രഹ്മാവു പറഞ്ഞു

ഈപ്പഞ്ചഭൂതങ്ങൾക്കൊക്കെ മനസ്സാകുന്നിതീശ്വരൻ
ആടക്കാനുമയപ്പാനും ഭൂതാത്മാവാം മനസ്സുതാൻ 1
മഹാഭൂതങ്ങൾക്കു നിത്യമധിഷ്ഠാതാവുമാം മനം
ബുദ്ധിയൈശ്വര്യമോതുന്നു ക്ഷേത്രജ്ഞനവനാണുപോൽ 2
ചേർപ്പു മനസ്സിന്ദ്രിയങ്ങൾ സൂതനശ്വങ്ങൾ പോലവേ
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനംബുദ്ധി ചേർപ്പു ക്ഷേത്രജ്ഞനിൽസ്സദാ 3
മഹദശ്വങ്ങളോടൊത്ത ബുദ്ധിസംയമനം രഥം
കയറിക്കൊണ്ടു ഭൂതാത്മാവെങ്ങുമേ സഞ്ചരിയ്ക്കുമേ 4
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമാശ്വയുക്തം മനസ്സാം സൂതനുള്ളതായ്
ബുദ്ധിസംയമനം നിത്യം മഹൽബ്രഹ്മമയം രഥം. 5
ഇമ്മട്ടറിയുവോനേതു വിദ്വാൻ ബ്രഹ്മമയം രഥം
അവൻ ധീരൻ സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും ഭയമേറിടാ. 6
അവ്യക്താദിവിശേഷാന്തം ചരാചരസമന്വിതം
സൂര്യചന്ദ്രക്കാഴ്ചയൊത്തു നക്ഷത്രഗ്രഹമണ്ഡിതം 7
പുഴകന്നിൻനിരകളാലെല്ലാടം പരിഭൂഷിതം
പലമട്ടുള്ള വെള്ളങ്ങൾകൊണ്ടപ്പോഴ്മലംകൃതം 8

ഭൂതങ്ങൾക്കൊക്കെയാജീവ്യം പ്രാണികൾക്കൊക്കെയും ഗതി
ഇതോ ബ്രഹ്മവനം നിത്യം ക്ഷേത്രജ്ഞൻ ചുറ്റുമായതിൽ 9
ഈ ലോകത്തിങ്കലുണ്ടല്ലോ തത്വജാലം പരാപരം
അവ മുമ്പേ ലയിച്ചീടും പിന്നെ ഭൂതഗണങ്ങളും 10
ഗുണാൽപ്പരം പഞ്ചഭൂതമിതു ഭൂതസമുച്ചയം
ദേവമാനുഷഗന്ധർവ്വപിശാചാസുരരാക്ഷസർ 11
ക്രിയാഹേതുക്കളാലല്ലാ സ്വഭാവാൽ സൃഷ്ടരേവരും
വിശ്വസ്രഷ്ടാക്കളിവരോ പിറക്കുന്നിതു വീണ്ടുമേ 12
അവർ പെറവയാപ്പഞ്ചമഹാഭൂതങ്ങൾതോറുമേ
ലയിച്ചീടും കാലമായാൽക്കടലിൽത്തിരപോലവേ 13
വിശ്വസ്രകുഭൂതവഴിയായ് മഹാഭൂതങ്ങളൊക്കെയും
പഞ്ചഭൂതങ്ങളും വിട്ടോൻ പരസൽഗ്ഗതിപൂകുമേ 14
പ്രജാപതിയിതൊക്കേയും മനസ്സാൽത്തീർത്തിതാ പ്രഭു
അമ്മട്ടൃഷികൾ വാനോരെത്തപസ്സാലേറുകൊണ്ടതേ 15
തപസ്സിൻറെമുറയ്ക്കായി ഫലമൂലങ്ങൾതിന്നവർ
ഈ ത്രൈലോക്യം തപസ്സിദ്ധർ കണ്ടീടുന്നു സമാഹിതർ 16
അഗാധംതൊട്ടൌഷധങ്ങൾ നാനാചിത്രകർമ്മമേറുമേ
തപസ്സാൽത്തന്നെ സാധിപ്പൂ തപസ്സുവഴി സാധനം 17
ദുരാപംതാൻ ദുരാമ്നായം ദുരാധർഷം ദുരന്വയം
എന്തൊതൊക്കെത്തപസ്സാധ്യം തപസ്സോ ദുരതിക്രമം. 18
സുരബ്രഹ്മർഷിഘോരഭ്രൂണർഷിഗുരുതല്പഗർ
നന്നായ് തപസ്സുചെയ്തീടിൽക്കിൽബ്ബിഷം വിട്ടൊഴിഞ്ഞുപോം.
മനുഷ്യർ ദേവന്മാർ പശുപക്ഷിമൃഗങ്ങളും
മറ്റുള്ള ഭൂതജാലങ്ങൾ ചരങ്ങളചരങ്ങളും 20
തപസ്സൽപ്പരരായ് നിത്യം സിദ്ധിയേല്പൂ തപസ്സിനാൽ
ഏവം വാനോർ മഹാമായർ തപസ്സാൽ വിണ്ണിലെത്തിനാർ
ആശീസ്സോടൊത്തകർമ്മങ്ങൾ മടികൂടാതെ ചെയ്യുവർ
അഹങ്കാരാഢ്യരവരോ പ്രജാപതിസമീപഗർ 22
വിശുദ്ധജ്ഞാനയോഗത്താൽ നിരഹങ്കാരർ നിർമ്മമർ
നേടുന്നിതു മഹാത്മാക്കൾ മഹത്താം ലോകമുത്തമം. 23

ധ്യാനയോഗാൽച്ചെന്നണഞ്ഞു നിരഹങ്കാരർ നിർമ്മമർ
ധ്യാനയോഗംപൂണ്ട മതിതെളിഞ്ഞുള്ളവരെപ്പൊഴും 24
സുഖംവാച്ചിടുമവ്യക്തം പോകുമങ്ങാത്മവിത്തമർ
പ്രവേശിയ്ക്കുന്നിതവ്യക്തം മഹത്താം ലോകമുത്തമം 25
അവ്യക്തോൽഭ്രതനായ് വിണ്ടും സമസംജ്ഞയിലാണ്ടവൻ
തമോരജസ്സുക്കൾവിട്ട സത്വമാണ്ടിട്ട കേവലം 26
സർവ്വപാപങ്ങളംവിട്ടോൻ സർവ്വംസൃഷ്ടിപ്പു നിഷ്ഫലം
അവൻ സർവ്വജ്ഞനെന്നോക്കു തജ്ഞൻ ദേവജ്ഞനാണുപോൽ
ചിത്തം ചിത്താൽത്താനണഞ്ഞു മുനിയയ്വാഴ്ക സംയതൻ
എന്തുചിത്തംമനമതാണിതു ഗ്രഹ്യം സനാതനം 28
അവ്യക്താദിവിശേഷാന്തമവിദ്യാലക്ഷണം മതം
ധരിപ്പിനങ്ങിനെയിതു ലക്ഷണംതാൻ ഗുണങ്ങളാൽ 29
ദ്വ്യക്ഷരം മൃത്യുവായീടും ത്ര്യക്ഷരം ബ്രഹ്മശാശ്വതം
എൻറെയെന്നാം മൃത്യുവല്ലെൻറെയെന്നാകുന്നു ശാശ്വതം 30
കർമ്മം ചിലർ പുകഴ്ത്തുന്നു മന്ദബുദ്ധികളാം നരർ
വൃദ്ധന്മാരാം മഹാത്മാക്കളാക്കർമ്മത്തെപ്പുകഴ്ത്തിടാ 31
കർമ്മത്താൽജ്ജാതനാം ജന്തു മൂർത്തിമാൻ ഷോഡശാത്മകൻ
വിദ്യുതിനു പുരുഷനെയമൃതാശക്തൊശ്രയം 32
അതാണു കർമ്മസ്നേഹത്തെവിടുന്നു കരകാണ്മവർ
വിദ്യാമയൻതാൻ പുരുഷൻ കർമ്മാത്മാവല്ല കേവലം 33
ആരേവമമൃതൻ നിത്യനഗ്രാഹ്യാക്ഷരനിഷ്കനെ
കൂട്ടറുപാട്ടിലാത്മാവെക്കാണ്മോനമൃതനാണവൻ 34
അപൂവ്വനകൃതൻ നിത്യനവിചാരിയെയേവനോ
അറിഞ്ഞീടുന്നിതാത്മാവെയഗ്രാഹ്യനമൃതാശിയെ 35
അഗ്രാഹ്യാമൃതനായ്ത്തീരുമവനീക്കാരണങ്ങളാൽ
സർവ്വസംസ്കാരവുംകൂട്ടിയാത്മാവാത്മാവിലാക്കിയോൻ 36
ആശ്രുഭബ്രഹ്മമറിയുമൊന്നുമില്ലതിനപ്പുറം
സത്വപ്രസാദമൊത്തിടിൽ പ്രസാദത്തിനെ നേടിടും 37
പ്രസാദത്തിൻലക്ഷണമോ സ്വപ്നക്കാഴ്ചയ്ക്കുതുല്യമാം
ഇതാണു മുക്തക്കുഗതി ജ്ഞാനനിഷ്ഠിതരായവർ 38

കാണും നിശ്ചയമാണ്ടുള്ളോർ പരിണാമജമൊക്കെയും.
ഇതോ വിരക്തക്കു ഗതിയിതു ധർമ്മം സനാതനം
ജ്ഞാനവാന്മാക്കിതേലാഭമിതനിന്ദിതവൃത്തമാം 39
സർവ്വഭൂതങ്ങളിൽത്തുല്യൻ നിരാശിസ്സായി നിസ്പൃഹൻ
എല്ലാറ്റിലും തുല്യദൃശി നേടിക്കൊണ്ടീടുമീഗതി 40
ഇതൊക്കെ നിങ്ങളോടോതിക്കൊണ്ടേൻ ബ്രഹ്മർഷിമുഖ്യരേ!
ഏവം ചെയ്തീടുവിനുടനെന്നാൽസ്സിദ്ധി ലഭിച്ചിടും. 41

ഗുരു പറഞ്ഞു

എന്നേവമാഗുരുബ്രഹ്മാവുരച്ച മുനിമാരവർ
ചെയ്താരേവം മഹാത്മാക്കൾ പിന്നെ ലോകങ്ങൾ നേടിനാർ
ഇമ്മട്ടുള്ളും മഹാഭാഗ! ഞാൻ ചൊന്നാ ബ്രഹ്മഭാഷിതം
ശുദ്ധാത്മാവേ! ചെയ്ക നന്നായ്പ്പരം നീ സിദ്ധിനേടിടും. 43

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

എന്നേവം ഗുരുവാ മുഖ്യധർമ്മംചൊല്ലിയ ശിഷ്യനോ
എല്ലാംചെയ്തിതു കൌന്തേയ! പിന്നെ മോക്ഷത്തെ നേടിനാൻ
കൃതകൃത്യനുമായ്ശ്ശിഷ്യനപ്പോൾക്കുരുകുലോദ്വഹ!
എങ്ങുചെന്നാലല്ലലേല്ക്കില്ലാപ്പദത്തിങ്കലെത്തിനാൻ. 45

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

ആരാണീ ബ്രാഹ്മണൻ കൃഷ്ണ! ശിഷ്യനാരു ജനാർദ്ദന!
എനിയ്ക്കു കേൾക്കാമെന്നാകിൽത്തത്വംചൊല്ലേണമേ വിഭോ.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഞാനാഗുരു മഹാബാഹോ! മനസ്സോ ശിഷ്യനോക്ക മേ
നിൻപ്രീതിയാൽഗ്രഹ്യമിതു പറഞ്ഞേൻ ഞാൻ ധനഞ്ജയ 47
നിനക്കെങ്കൽ പ്രീതിനിത്യമെങ്കിൽക്കുരുകുലോദ്വഹ!
ഈയദ്ധ്യാത്മംകേട്ട നന്നായാചരിയ്ക്കുക സുവ്രത! 48

ഈദ്ധർമ്മം നീ നല്ലവണ്ണം ചെയ്തീടിചരികൾന!
സർവ്വപാപങ്ങളുംവിട്ട കേവലം മോക്ഷമേറിടും 49
മുന്നം ഞാനിതുതാൻ ചൊന്നോൻ യുദ്ധകാലത്തുടച്ചയിൽ
മഹാബാഹോ! മനംവെയ്ക്കുകതുകൊണ്ടിട്ടിതിങ്കൽ നീ 50
ഭരതശ്രേഷ്ഠ! ഞാൻ കണ്ടിട്ടേറെനാളായിയച്ഛനെ
നിൻസമ്മതത്തോടവനെക്കാണ്മാനുണ്ടാശ ഫൽഗുന!. 51

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുചൊന്നാക്കൃഷ്ണനോടങ്ങുത്തരം ചൊല്ലിയജ്ജുനൻ
ഇപ്പോൾക്കൃഷ്ണ! നമുക്കെന്നാൽ ഹസ്തിനാപുരിപൂകയാം 52
അങ്ങുപോയ്ക്കണ്ട ധർമ്മിഷ്ഠയുധിഷ്ഠിരനരേന്ദ്രനെ
രാജാവിൻ സമ്മതംവാങ്ങിപ്പോയാലും സഭപുരിയ്ക്കു നീ. 53

---

52. കൃഷ്ണപ്രയാണം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പൂട്ടുകെന്നായ്ദ്ദാരുകനു കൃഷ്ണൻ കല്പനനല്കിനാൻ
മുഹൂർത്തത്താൽപ്പൂട്ടിയെന്നു വന്നുണർത്തിച്ചു ദാരുകൻ. 1
അവ്വണ്ണംപിന്തുണക്കാരെ പ്രേരിപ്പിച്ചിതു പാണ്ഡവൻ
ഒരുക്കുവിൻ നമുക്കിന്നു ഹസ്തിനാപുരിപൂകണം 2
എന്നുകേട്ടാബ്ഭടന്മാർകൾ തയ്യാറായിദ്ധരാപതേ!
തേജസ്സേറും പാർത്ഥനോടു തയ്യാറായെന്നുണർത്തിനാർ. 3
അവർ പിന്നെത്തേരിലേറിപ്പോയിനാർ കൃഷ്ണപാണ്ഡവർ
നന്ദിച്ചു ചിത്രകഥകൾ ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു ധരാപതേ! 4
തേരാണ്ടെഴും കൃഷ്ണനോടു തേജസ്സേറും ധനഞ്ജയൻ
പറഞ്ഞുകൊണ്ടാൻ പിന്നേയുമേവം ഭരതസത്തമ! 5
നിൻപ്രസാദാൽജ്ജയംനേടീ നൃപൻ വൃഷ്ണികുലോത്തമ!
കൊന്നു മാറും വൈരികളെ നേടീ രാജ്യമകണ്ടകം.

പാണ്ഡവന്മാർ നാഥവാന്മാർ ഭവാനാൽ മധുസൂദനേ
ഭവാനാകും പ്ലവങ്കൊണ്ടു കടന്നു കുരുസാഗരം. 7
വിശ്വകർമ്മൻ! നമസ്കാരം വിശ്വാത്മൻ വിശ്വസത്തമ!
ഞാൻ ഭവാനായിട്ടുംവണ്ണം ഭവാനെയറിയുന്നു ഞാൻ 8
തത്തേജസ്സുംഭവൻ നിത്യം ഭൂതാത്മാ മധുസൂദനേ!
ഈ ദ്യാവാകാശവും നിൻറെ രതിക്രീഡാത്മമായയാം 9
ഈച്ചരാചരമാം വിശ്വമൊക്കെയും നിങ്കലുള്ളതാം
വികരിപ്പിച്ചു നീ മാറും ഭൂതഗ്രാമം ചതുർവ്വിധം. 10
ഭൂവന്തരിക്ഷവും ദ്യോവുമവ്വണ്ണം മധുസൂദനേ!
നിൻ പുഞ്ചിരിനിലാവാം നിന്നിന്ദ്രിയങ്ങളൊക്കെയും 11
പ്രാണൻ സതതഗൻ വായുക്രോധം മൃത്യു സനാതനം
പ്രസാദത്തിൽപ്പത്മയാംശ്രീ നിങ്കലെന്നും മഹാമതേ! 12
രതിതുഷ്ടിക്ഷാന്തിധൃതിമതികാന്തിചരാചരം
യുഗാന്തങ്ങളിൽ നീതന്നെ നിധാനം നിരഘാശയ! 13
ഏറെക്കാലങ്കൊണ്ടുമാകാ നിൻഗുണങ്ങളറയ്യുവാൻ
ആത്മാവും പരമാത്മാ നീ വന്ദനം നളിനേക്ഷണ! 14
ഋഷേ! നിന്നെയറിവേൻ നാരദൻ മുനി ചൊല്ലിയും
ദേവലൻ ചൊല്ലിയും വ്യാസൻ ചൊല്ലിയും ഭീഷ്മർചൊല്ലിയും
നിങ്കലെല്ലാം നിന്നിടുന്നു നീയൊരുത്തൻ ജനേശ്വരൻ
അനുഗ്രഹത്തൊടുമിതു നീ ചൊല്ലിയനഘാശയ! 16
ഇതൊക്കെ ഞാൻ നല്ലവണ്ണമാചരിയ്ക്കാം ജനാർദ്ദന!
ഇതുമത്യുത്തമംചെയ്ത ഞങ്ങൾക്കിഷ്ടത്തിനായ് ഭവാൻ 17
പോരിൽക്കൊന്നതുമാപ്പാപികൌരവ്യൻ ധാർത്തരാഷ്ട്രനെ
നീ ദഹിപ്പിച്ച സൈന്യത്തെസ്സംഗരത്തിൽജ്ജയിച്ചു ഞാൻ 18
ഞാൻ ജയം നേടിയതിനുള്ളാക്കമ്മംചെയ്തതും ഭവാൻ
ദുര്യോധനൻറെ യുദ്ധത്തിൽ നിൻറെ ധീവിക്രമങ്ങളാൽ 19
കണ്ണനേറെയും വധോപായം കാണിയ്ക്കപ്പെട്ട നന്മയിൽ
പാപിയാം സൈന്ധവനേറെയും സോമദത്തസുതനേറെയും 20
ഞാനെന്നാൽദ്ദേവകീപുത്ര! പ്രീതിപൂണ്ടരുളും ഭവാൻ
ഇത്തരച്ചീടിലും ചെയ്യുമെനിയ്ക്കില്ലൊരുസംശയം. 21

ചെന്നുകണ്ടാദ്ധർമ്മപുത്രയുധിഷ്ഠിരനരേന്ദ്രനെ
ധർമ്മജ്ഞ! പ്രേരണംചെയ്യേൻ നിൻെറയാത്രയ്ക്കു സമ്മതേ! 22
എനിയ്ക്കുസമ്മതം നിൻെറ ദ്വാരകാഗമനം പ്രഭോ!
അമ്മാമനെത്താമസിയാതങ്ങു കാണ്മാം ജനാർദ്ദന! 23
ദുഷ്പ്രസ്നാം ബലനെയും മറുവുഷ്ണീന്ദ്രരേയുമേ
എന്നോതി പ്രീതരായെത്തീ ഹസ്തിനാപുരമായതിൽ 24
സംഹൃഷ്ടനരരുള്ളോരാപ്പുരം കയറിനാരവർ
ഇന്ദ്രാലയാഭം ധൃതരാഷ്ട്രൻെറ ഗേഹം ഗമിച്ചവർ 25
കണ്ടുകൊണ്ടാർ മഹാരാജ! ധൃതരാഷ്ട്രനരേന്ദ്രനെ
ധീമാൻ വിദുരനെദ്ധർമ്മപുത്രരാജാവിനേയുമേ 26
ദുഷ്പ്രസ്നാം ഭീമനെയാ മാദ്രീനന്ദനരേയുമേ
ധൃതരാഷ്ട്രാന്തികേ തോല്പ്പാത്താ യുയുത്സുവിനേയുമേ 27
പ്രാജ്ഞഗാന്ധാരിയെക്കുന്തീദേവിയേ കൃഷ്ണയേയുമേ
സുഭദ്രതൊട്ടു മറുള്ള ഭരതസ്ത്രീകളേയുമേ 28
കണ്ടു ഗാന്ധാരിയെശ്ശുശ്രൂഷിയ്ക്കും സ്ത്രീകളെയൊക്കെയും
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപനെച്ചെന്നുകണ്ടിട്ടരിന്ദമർ 29
താന്താങ്ങൾതൻ പേർപറഞ്ഞു കാൽപിടിച്ചീടിനാരവർ
ഗാന്ധാരിതൻെറയും കുന്തിയുടെയും ധർമ്മജൻെറയും 30
ഭീമൻേറയും മഹാത്മാക്കൾ കാൽപിടിച്ചാരതേവിധം
ക്ഷത്താവിനേയും കൈക്കൊണ്ടു കേട്ടും കുശലമവ്യയം 31
അവരോടൊപ്പമാ വൃദ്ധനുപശ്രുശ്രൂഷചെയ്തതേ
ധൃതരാഷ്ട്രനുപൻ പിന്നെ രാത്രിയിൽക്കുരുമുഖ്യനെ 32
കണ്ണനേയും ഗൃഹംതോറും വിട്ട മേധാവിയാമവൻ
താന്താങ്ങടെ ഗൃഹംപുക്കു രാജാനമതരാമവർ 33
കൃഷ്ണൻ ധനഞ്ജയഗൃഹത്തേയ്ക്കുതാൻ പോയി വിശ്വവാൻ
അവിടെസ്സുകാമങ്ങളാലുമച്ചിതനായവൻ 34
ഉറങ്ങി മേധാവി കണ്ണൻ ധനഞ്ജയനൊടൊപ്പമേ
നേരം പ്രകാശമായപ്പോൾ പൂർവ്വാഹ്നക്രിയചെയ്തവർ 35
ധർമ്മരാജൻെറ ഭവനം പൂകിനാർ പരമപ്രീതർ
അമാത്യരൊത്തെഴുന്നിരിപ്പൂ ധർമ്മരാജൻ മഹാബലൻ

ആഗ്രഹത്താ മഹാത്മാക്കൾ ചൊന്നോരച്ചിതനാംവിധം
ധർമ്മരാജാവിനെക്കണ്ടു ശക്രനെട്ടസ്സർപോലവേ 37
രാജാവിനാരികിൽച്ചെന്നു വാഷ്ണേയകുരുപുംഗവർ
പ്രീതനാമായവനന്നവദിച്ചിട്ടങ്ങിരുന്നതേ. 38
മേധാവിയാ നൃപൻ ചൊൽവാനിച്ഛിയ്ക്കുമവരോടുടൻ
പറഞ്ഞു വാഗ്മിപ്രവരൻ രാജസത്തമനിങ്ങിനേ. 39

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കണ്ടേൻ ചൊൽവാനൊപ്പു നിങ്ങൾ പരം യാദവപ്രവർ
ചൊൽവിൻ ചെയ്യൻ ചൊന്നതെല്ലാമുടൻ വേണ്ടൊരു സംശ
എന്നുകേട്ടജ്ജുനനതിൽധർമ്മരാജനൊടോതിനാൻ [യം
വിനയത്തോടടുത്തിട്ടു വാക്യം വാക്യവിശാരദൻ. 41
ഈ വാസുദേവൻ രാജാവേ! ചിരം പാർത്തു പ്രതാപവാൻ
ഭവാനേറ സമ്മതം വാങ്ങീട്ടിച്ഛിപ്പൂ താതദർശനം 42
അങ്ങു ചൊന്നാലവൻ പോകുമങ്ങയ്ക്കു മതമെങ്കിലോ
വീരനാനർത്തനഗരത്തേയ്ക്കങ്ങനുവദിയ്ക്കണേ. 43

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

പുണ്ഡരീകാക്ഷ! ശുഭമാം പൊയ്ക്കാഠിക മധുസൂദനേ!
ദ്വാരകയ്ക്കിപ്പൊഴാശ്വരസൂനുവെക്കാണുവാൻ പ്രഭോ! 44
മഹാബാഹോ! ഭവാൻ പോവതിങ്കു കേശവ സമ്മതം
ചിരമമ്മാമനെക്കണ്ടിട്ടങ്കു ദേവകിയേയുമേ 45
അമ്മാമനെച്ചെന്നുകണ്ടു ബലനേയും സുമാനദ!
പൂജിച്ചാലും മഹാപ്രാജ്ഞ!യെൻവാക്കാലെ യഥാർഹമേ 46
എന്നെയോക്കേണമേ നിത്യമൂക്കേറും ഭീമനേയുമേ
ഹേ മാനദാജ്ജുനനെയും മാദ്രീനന്ദനരേയുമേ 47
ആനർത്തരാജ്യവും കണ്ടിട്ടച്ഛനേയും മഹാഭുജ!
വൃഷ്ണീന്ദ്രരേയും പിന്നീടെന്നശ്വമേധത്തിനെത്തണേ. 48
രത്നങ്ങളുംകൊണ്ടുപോകാം പലമട്ടവസുക്കളും
എടുത്തുകൊൾക മറന്നങ്ങയ്ക്കിഷ്ടമുള്ളതു സാദ്വത! 49

നിൻപ്രസാദത്തിനാലിങ്ങീഭൂമിയൊട്ടുക്കു കേശവ!
വീര! ഞങ്ങൾക്കു കൈവന്നു കൊല്ലപ്പെട്ടു രിപുക്കളും
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മരാജൻ കൌരവ്യനിതു ചൊല്ലുവേ
പുരുഷശ്രേഷ്ഠനാം വാസുദേവനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ.

ഭവാനു രത്നങ്ങൾ ധനങ്ങൾ കേവലം
ധരിത്രിയൊട്ടുക്കയി തേ മഹാഭുജ!
ധനങ്ങളെങ്ങെന്റെ ഗൃഹത്തിലുള്ളവ-
യ്ക്കുടച്ചു നീയീശ്വര! നിത്യമീശ്വരൻ.
അതാട്ടെയെന്നോറെതു പൂജധർമ്മജൻ
കഴിച്ചൊരാ വീയ്മെഴും ഗദാഗ്രജൻ
പിതൃഷ്വസാവോടുരചെയ്തു വേണ്ടപോ-
ലച്ചിച്ചവൻ ചെയ്ത പരം പ്രദക്ഷിണം.
മുറയ്ക്കു നന്നായവളാദരിച്ചവൻ
ശരിയ്ക്കു മുറും വിദുരാദ്യരങ്ങിനേ
ഇറങ്ങിനാൻ ഹസ്തിപുരാൽഗ്രഗോഗ്രജൻ
ചതുർഭുജൻ ദിവ്യരഥത്തിനാൽ സ്വയം
രഥത്തിലാഭൂമിനിയാം സുഭദ്രയേ
പിതൃഷ്വസാവിന്റെ യുധിഷ്ഠിരന്റെയും
അനുജ്ഞയോടേറി മഹാഭുജൻ മുറ-
യ്ക്കിറങ്ങിനാൻ പൌരജനങ്ങൾ ചൂഴവോൻ.
അവന്റെ പിൻചെന്നു കപിന്ദ്രകേതനൻ
ശിനീന്ദ്രനും മാദ്രവതീകുമാരരും
അഗാധധീ വിദുരൻതാനുമൊപ്പ-
മാഭീമനും ഭീമഗജേന്ദ്രവിക്രമൻ
തിരിച്ചയച്ചാക്കുരുരാജമുഖ്യരെ-
പ്പുരം വീരൻ വിദുരൻതന്നൊയും താൻ
ജനാർദ്ദനൻ ദാരുകനോടു ചൊല്ലിനാ-
നശ്വംനടത്താൻ ശിനിപുത്രനോടുമേ.
ഉടൻ ഗമിച്ചു രിപുവർഗ്ഗമർദ്ദനൻ
ശിനിപ്രവീരൻ തുണയായ് ജനാർദ്ദനൻ

സുരാരിജിത്താം ഹരിവിണ്ണുപൂകിട്ടം
പ്രകാരമാനത്തപുരം പ്രതാപവാൻ. 58

---

53. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കൃഷ്ണോതങ്കസമാഗമം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഏവം കൃഷ്ണൻ ദ്വാരകയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ ഭരതർഷഭർ
പുണർന്നു പിന്തിരിച്ചു തൻതുണയൊത്തു പരന്തപർ 1
വീണ്ടും വീണ്ടും മാധവനെത്താൻ പുണർന്നിതു ഫൽഗുനൻ
കണ്ണെത്തുവോളമിവനെ നോക്കിനിന്നിതു വീണ്ടുമേ 2
പാർത്ഥൻ പണിപ്പെട്ട ഗോവിന്ദനിലേല്പിച്ച ദൃഷ്ടിയെ
സംഹരിച്ചു കണ്ണനവണ്ണംതാനപരാജിതൻ 3
ആ മഹാത്മാവു പോകുമ്പോൾ നിമിത്തങ്ങൾ പലേതരം
അത്യദ്ഭുതങ്ങളുണ്ടായിതവ കൊൾക നീ. 4
കാറോറാറംവേഗമായ് വിശിയാത്തേരിൻമുന്നിലപ്പൊഴേ
പരലുംപൊട്ടിയുംമുള്ളും വഴിയ്ക്കില്ലാതെയാംവിധം 5
വർഷിച്ചിതാ വാസവനും മണത്തു ശുചിയാം ജലം
ശാർങ്ഗധനുസ്സിൻറെമുന്നിൽദ്ദിവ്യപുഷ്പങ്ങളുങ്ങിനേ 6
പെന്നണഞ്ഞാ മഹാബാഹു മരുധനുപ്പുരപ്പിലായ്
കണ്ടു മുനിശ്രേഷ്ഠനാകുമോജസ്സേറുമുതങ്കനെ 7
തേജസ്വിയാ മാമുനിയെപ്പൂജിച്ചു പൃഥുലോചനൻ
അവൻ പൂജിച്ചതിങ്ങേറു ചോദിച്ചാനങ്ങനാമയം 8
കുശലംകേട്ടൊരവനും പൂജിച്ചു മധുമാഥിയെ
ചോദിച്ചു വിപ്രേന്ദ്രനുതങ്കനാ മാധവനോടുടൻ. 9

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

കുരുപാണ്ഡവസത്തമത്തിലയി ശൌരേ! ഗമിച്ചു നീ
സൌഭ്രാത്രമിളകാതാക്കീലല്ലീ മൊല്ലെന്നൊടായതും 10
ആ വീരരെയിണക്കീട്ട തിരിച്ചീലല്ലി കേശവ!
സംബന്ധികളെയെന്നും തന്നിഷ്ടരേ വൃഷ്ണിപുംഗവ! 11

അഞ്ചുപാണ്ഡുസുതന്മാരും ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ മക്കളും
ലോകങ്ങളിൽക്കളിയ്ക്കില്ലേ നിന്നോടൊത്തു പരന്തപ! 12
ആ മന്നോരും സ്വരാഷ്ട്രത്തിൽസ്സുഖം നേടീടുമില്ലയോ
കൌരവന്മാർ കേശവ! നീ നാഥനായ്ശ്രമമേല്ക്കുവേ 13
ഉണ്ണീ! നിന്നിലെനിയ്ക്കുണ്ടും സംഭാവനയതെങ്ങിനേ
അതുണ്ണീ! ഭാരതന്മാരിൽ ഫലിപ്പിച്ചില്ലയോ ഭവാൻ. 14

ശ്രീഭഗവാൻ പറഞ്ഞു

മുന്നം ശമിപ്പാൻ ഞാൻ യത്നം ചെയ്തനോക്കീ കുരുക്കളിൽ
സമസ്ഥിതിയ്ക്കാക്കിവിടാൻ സാധിയ്ക്കാഞ്ഞപ്പൊളുണ്ടുടൻ 15
മുടിഞ്ഞിതവരൊട്ടുക്കു മക്കൾ ബന്ധുക്കളൊത്തവർ
ബുദ്ധികൊണ്ടോ ബലംകൊണ്ടോ പറ്റാ ദൈവത്തെ വെല്ലുവാൻ

മഹർഷേ! വീണ്ടുമറിയാമങ്ങയ്ക്കുണ്ടഘ! മുറുമേ
അവരെന്മതിതെറ്റിച്ചു ഭീഷ്മന്റെ വിദുരന്റെയും 17
കാലനൂർപുക്കിതതിനാൽത്തമ്മിലേറ്റെതിരിട്ടഹോ
അഞ്ചുപാണ്ഡവർ ശേഷിച്ചു ഹതമിത്രർ ഹതാത്മജർ 18
മുറുംചുത്തു ബന്ധുപുത്രയുക്തരാം ധൃതരാഷ്ട്രജർ
എന്നു കൃഷ്ണൻ ചൊല്ലിയപ്പോളേറ്റം ക്രോധമിയന്നവൻ 19
ഉതങ്കനിവനോടോതീ രോഷാൽക്കണ്ണുതുറിച്ചവൻ.

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ശക്തൻ നീ കൃഷ്ണ! കാത്തീടാഞ്ഞതിനാൽക്കുരുമുഖ്യരെ
ചാച്ചുവേഴ്ച്ചക്കാരെയതിൽശ്രുപിപ്പേൻ നിന്നെ നിശ്ചയം 20
പെട്ടെന്നവരെ നീയുക്കിൽത്തടുത്തീടായ്കകാരണം
ചൊടിച്ചു നിന്നെ ഞാനിപ്പോൾശ്രുപിപ്പേൻ മധുസൂദനേ! 21
ശക്തനാണെങ്കിലും മിഥ്യാചാരൻ നീ കൊന്നു മാധവ!
തെറ്റിനില്ലും കുരുശ്രേഷ്ഠർ നശിയ്ക്കേ വിട്ടൊഴിയ്കയാൽ. 22

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

വിസ്തരിച്ചതു ഞാൻ ചൊല്ലുന്നതു കേൾ ഭൃഗുനന്ദന!
കൈക്കൊൾകനന്നയം ഭാഗ്യവേന്ദ്ര! താപസനല്ലയോ 23
എൻറെയദ്ധ്യാത്മവും കേട്ടിട്ടിപ്പോൾശ്ശാപമയയ്ക്ക നീ
എന്നെയല്ലതമസ്സാലേ ബാധിപ്പാനാകയില്ലൊരാൾ 24
നിൻതപസ്സു നശിയ്ക്കാൻ ഞാനിച്ഛിപ്പിലാ തപോധന!
ഉണ്ടങ്ങയ്ക്ക തപസ്സഗ്രം ഗുരുക്കളുടെ തുഷ്ടിയും 25
നിൻകൈമാരബ്രഹ്മചര്യമറിവേൻ ഞാൻ ദ്വിജോത്തമ!
ക്ലേശിച്ചോരതപസ്സിന്നി വ്യയമിച്ഛിപ്പതില്ല ഞാൻ. 26

---

54. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കൃഷ്ണാദ്ധ്യാത്മകഥനം.

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ക കേശവ! തത്വത്താൽ നിയദ്ധ്യാത്മമനിന്ദിതം
ശ്രേയസ്സോ ശാപമോ ചെയ്യേൻ കേട്ടു നിങ്കൽജ്ജനാർദ്ദന! 1

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

തമസ്സേവം രജസ്സതമെങ്കൽ ഭാവങ്ങളോക്ക നീ
ഏവം രുദ്രന്മാർ വസുക്കളോക്കെങ്കലുളവായ് ദ്വിജ! 2
എങ്കൽഭൂതങ്ങളാക്കേയും ഞാൻ ഭൂതങ്ങളിലൊക്കെയും
നില്പുണ്ടെന്നുധരിച്ചാലുമങ്ങയ്ക്കരുത സംശയം. 3
ഏവം മുറവും ദൈത്യയക്ഷഗന്ധർവ്വാശരനാഗരും
അപ്സരസ്സുക്കളുമറികെങ്കലുണ്ടായതായ് ദ്വിജ! 4
സത്തസത്തും ചൊൽവതെന്തിങ്ങവ്യക്തം വ്യക്തമെന്നതും
അക്ഷരം ക്ഷരമെന്നുള്ളതൊട്ടുക്കു മദാത്മകം 5
നാലായാശ്രമധർമ്മങ്ങളറിവുള്ളവയും മുനേ!
വൈദികങ്ങളുമൊക്കേയുമറികെല്ലാം മദാത്മകം. 6

സദസൽപരമാം വിശ്വം സത്തസത്തുമതേവിധം
സനാതനൻ ദേവദേവൻ ഞാനൊഴിഞ്ഞില്ലൊരെണ്ണവും 7
ഓങ്കാരംമുതൽ വേദങ്ങൾ ഞാനെന്നോർക്കു ഭൃഗുദ്വഹ!
യൂപം സോമം ചതുർഹോമം മഖത്തിൽദ്ദേവപോഷണം 8
ഹോതാവും ഹവ്യവും ഞാനെന്നറിയൂ ഭൃഗുനന്ദന!
അദ്ധ്വര്യു കല്പകം പിന്നെ ഹവിസ്സും മുഖ്യസംസ്തുതം 9
ഉൽഗ്രാതാവും ഗീതഘോഷാലെന്നെ വാഴ്ത്തുന്നിതദ്ധ്വരേ
പ്രായശ്ചിത്തംതോറുമെന്നെശ്ശാന്തിമംഗളവാചകർ 10
സ്തുതിപ്പൂ വിശ്വകർമ്മാവെയെപ്പൊഴും ദ്വിജസത്തമ!
അറികെന്മകനാം ധർമ്മമൃഗൻ ദ്വിജസത്തമ 11
മാനസൻ ദയിതൻ വിപ്രസവ്വൃത്തദയാത്മകൻ
ഞാൻ പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിസ്ഥന്മാരാം മാനവരാലിഹ 12
സംസാരിപ്പോൻ പലതരം ജന്മമൊപ്പിപ്പു സത്തമ!
ധർമ്മസംരക്ഷണത്തിന്നും ധർമ്മസംസ്ഥാപനത്തിന്നും 13
അതാതുവേഷരൂപത്തിൽ മുപ്പാരിൽ ഭൃഗുനന്ദന!
ഞാൻവിഷ്ണു ഞാൻതാൻ ബ്രഹ്മാവു ശക്രൻഞാൻ പ്രഭവക്ഷയം
ഭൂതഗ്രാമത്തിനൊട്ടുക്കു സൃഷ്ടിപ്പോൻ സംഹരിപ്പവൻ
അധർമ്മത്തിങ്കൽനില്പുണ്ടോക്കൊട്ടുക്കച്യുതനായ ഞാൻ 15
യുഗത്തിലിളകുന്നേരം കെട്ടുന്നേൻ ധർമ്മസേതുവെ
അതാതുയോനിപുക്കുണ്ടീ പ്രജകൾക്കു ഹിതത്തിനായ് 16
ദേവയോനിയിൽ ഞാനെപ്പോഴും നില്പുണ്ടു ഭൃഗുനന്ദന!
അപ്പോൾ ഞാൻ ദേവനെപ്പോലെയെല്ലാം ചെയ്വനസംശയം
ഭൃഗുനന്ദന ഞാനെപ്പോഴും നില്പേൻ ഗന്ധർവ്വയോനിയിൽ
അപ്പോൾഗ്ഗന്ധർവ്വനെപ്പോലെയെല്ലാം ചെയ്വനസംശയം 18
നാഗയോനിയിൽനില്പുണ്ടപ്പോൾ നാഗനപ്പോലെ ചരിയ്പവൻ
യക്ഷരാക്ഷസയോനിയ്പുകൾ ശരിയ്പു വിചരിയ്പുവൻ 19
മത്സ്യയോനിയിൽനില്പുണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ കാപ്പുണ്ടാലിരക്കിലും
അവരാ വാക്കുകേട്ടീലാ സമ്മോഹംപൂണ്ട മോഹിതർ 20
പെരുതാകും ഭയത്തിന്നായ്പ്പേടിപ്പിച്ചേൻ കുരുക്കളെ
ക്രുദ്ധനായ്നിന്നു പിന്നേയും ശരിയാമ്മട്ടു കാട്ടിനേൻ 21

അധർമ്മമൊത്തുള്ളവരോ കാലധർമ്മത്തിലെത്തിയോർ
ധർമ്മത്താലടരിൽക്കൊന്നോർ ചെന്നു വിണ്ണിലസംശയം 22
ലോകത്തിൽപ്പാണ്ഡവർ പരം പേർകേട്ട ദ്വിജസത്തമ!
എന്നോടിതല്ലോ ചോദിച്ചു ചൊന്നോൻ നിന്നോടിതൊക്കെയും.

---

55. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം വരപ്രദാനം

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ജഗൽക്കർത്താവാണു ഭവാനറിവേൻ ഞാൻ ജനാർദ്ദന!
നിൻപ്രസാദംതന്നെ നൂനമിതെനിയ്ക്കില്ല സംശയം 1
ഏറ്റം തെളിഞ്ഞു നിൻഭാവമാണ്ടേൻ ചിത്തവുമച്യുത!
ശാപത്തിൽനിന്നും വിൻവാങ്ങിയെന്നോർക്ക പരന്തപ! 2
അനുഗ്രഹം നിങ്കൽനിന്നു ഞാനഹിയ്ക്കിൽജ്ജനാർദ്ദന!
കാണ്മാൻ മോഹംകാട്ടുക നിന്നൈശ്വരം രൂപമൊന്നു നീ. 3

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അവനു പിന്നെ പ്രീതാത്മാവാ വപുസ്സുഞ്ചു കാട്ടിനാൻ
ശാശ്വതംവൈഷ്ണവം ധീമാനജ്ജനൻ കണ്ടതങ്ങിനേ 4
അവൻ കണ്ടു മഹാത്മാവാ വിശ്വരൂപൻ മഹാഭുജൻ
സഹസ്രസൂര്യസദൃശൻ കത്തുംപാവകസന്നിഭൻ 5
സർവ്വതോമുഖനായ് മുറ്റുമാകാശം തിങ്ങിനില്പതായ്
വിഷ്ണുവിൻ വൈഷ്ണവാശ്ചര്യമാ രൂപം പാർത്തുകണ്ടുടൻ 6
വിസ്മയം പൂണ്ടിതാ വിപ്രൻ കണ്ടിട്ടാപ്പുരമേശനെ.

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

വിശ്വകർമ്മൻ! നമസ്കാരം വിശ്വാത്മൻ! വിശ്വസംഭവ!
നിൻകാലാൽഭൂമിനിറവായ് വ്യോമം മൂടീ ശിരസ്സിനാൽ 7

ഭവിണ്ണകാംക്ഷിച്ചിടയും വയറാൽ മൂടിനില്പതാം
ദിക്കൊക്കെക്കൈകളാൽ മൂടി നീതാൻ സർവ്വവുമച്യുത! 8
സംഹരിയ്ക്കുകിനിദ്ദേവരൂപമക്ഷയ്യമുത്തമം
വീണ്ടും ശാശ്വതനാം നിന്നെ സ്വരൂപാൽക്കണ്ടിടേണമേ. 9

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

തെളിഞ്ഞായവനോടോതീ ഗോവിന്ദൻ ജനമേജയ!
വരംവരിയ്ക്കുകെന്നപ്പോളുതങ്കൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ. 10
നിങ്കൽനിന്നീവരംതന്നെ മതിയായീ മഹാദ്യുതേ!
കൃഷ്ണ! ഞാൻ നിൻറെയീ രൂപം കണ്ടല്ലോ പുരുഷോത്തമ. 11
അവനോടോതി പിന്നേയും കൃഷ്ണൻ ചിന്തിച്ചിടേണ്ട നീ
അവശ്യമിതുചെയ്യേണം പാഴാകില്ലെൻറെ ദർശനം. 12

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

അവശ്യമിതുചെയ്യേണമെന്നുണ്ടോർക്കുകിലോ വിഭോ!
വെള്ളംവേണം വേണ്ടടത്തു ദുർല്ലഭം മരുഭൂമിയിൽ 13
ഉതങ്കനോടാത്തേജസ്സുണ്ടടക്കിച്ചൊല്ലിയീശ്വരൻ
വേണ്ടപ്പോളെന്നെയോർക്കേണം ചൊല്ലിദ്ധാരകപൂകിനാൻ.
പിന്നീടൊരിയ്ക്കൽ ഭഗവാനുതങ്കൻ ജലകാംക്ഷയാൽ
ദാഹിച്ചുചുറ്റീ മരുവിലന്നച്യുതനെയോർത്തുതേ 15
അപ്പോൾച്ചണ്ഡാലൻ നഗ്നനായ്ച്ചേറാണ്ട ചണ്ഡാലനേകനെ
കണ്ടാനാ മരുഭൂവിങ്കൽ നായ്ക്കൾചൂഴുമൊരുത്തനെ 16
ഭീഷ്മണൻ ഖഡ്ഗവുംകെട്ടി വില്ലുമ്പേന്തുമൊരുത്തനെ
അവൻറെകീഴെ ശ്രോത്രസ്സിൽക്കണ്ടാനേറെജ്ജ്വലം ടിജൻ 17
ആച്ചണ്ഡാലൻ സ്മരിച്ചൊന്നു ചിരിച്ചവനോടോതിനാൻ
വരൂ! ഉതങ്ക വാങ്ങിയ്ക്കുകെന്നോടങ്ങു ടിജോത്തമ 18
ദാഹിച്ചുതളരുന്നങ്ങെക്കണ്ടെറ്റയതോന്നി മേ
എന്നവൻ ചൊല്ലിയ മുനി കൊണ്ടാടീലാ ജലത്തിനെ 19
ധീമാനാക്ഷേപിച്ചിതുഗ്രവാക്കാലച്യുതനെപ്പരം
കൂടിയ്ക്കുകെന്നാച്ചണ്ഡാലനവനോടോതി വീണ്ടുമേ. 20

ചോടിച്ചവൻ കുടിച്ചില്ലാ ക്ഷുത്തിയന്നമെല്ലാരുമെല്ലാട്ടും
ആ മഹാത്മാവപ്രകാരം തീർച്ചയായ്ത്തള്ളിവിട്ടവൻ 21
നായ്ക്കളൊത്തു മഹാരാജ മറഞ്ഞാനങ്ങുവെച്ചുതാൻ.
ഉതങ്കനവനെക്കണ്ടമ്മട്ടു നാണമിയന്നവൻ. 22
ഓർത്തു ശത്രുഹരൻ കൃഷ്ണൻ മതിച്ചാനെന്നെയെന്നുമേ
ഉടനാവഴിയേതന്നെ ശംഖുചക്രഗദാധരൻ 23
എത്തി മഹാബുദ്ധി പൊന്നാനുതങ്കനിവനോടുടൻ
അമ്മട്ടുള്ളതു നിതന്നാലൊക്കില്ലാ പുരുഷോത്തമ! 24
ജലം വിപ്രക്ഷ ചണ്ഡാലസ്രോതസ്സുവഴിയായ് വിഭോ
എന്നരച്ചോരവനൊട്ടു മഹാബുദ്ധി ജനാർദ്ദനൻ 25
ഉതങ്കനോടു നൽവാക്കായ്സ്സാന്ത്വനംചെയ്തു ചൊല്ലിനാൻ
ഏതുമട്ടുള്ളതുപത്തെന്നരിച്ചേക്കുക യോഗ്യമോ 26
അമ്മട്ടതാൻ തന്നു നിനക്കതറിഞ്ഞതുമില്ല നീ
നിനക്കുവേണ്ടി ഞാൻ വജ്രമെന്തുമിന്ദ്രനൊടോതിനേൻ 27
ഉതങ്കനമൃതംഭസ്സായ് നല്കുന്നാ പ്രഭവോടുടൻ
എനോടുചൊന്നാൻ ദേവേന്ദ്രൻ മത്സ്യനെന്നാക്കൊല്ലുമത്സ്യത 28
വരംമറൊന്നിവനേകുകെന്നു വീണ്ടും ഭൃഗുത്തമ!
അമൃതേകേണമെന്നായ്ഞാൻ ശചീപതിയൊടോതിനേൻ 29
എന്നെ പ്രസാദിപ്പിച്ചിട്ടു വീണ്ടും പൊന്നാൻ സുരേശ്വരൻ
നല്ലേണമെങ്കിൽച്ചണ്ഡാലനായിട്ടീ ഞാൻ മഹാമതേ 30
മഹാത്മാവാം ഭാർഗ്ഗവനായമൃതങ്ങു കൊടുക്കുവൻ
ഏവമായ്കിൽ ഭാർഗ്ഗവൻതാനമൃതം വാങ്ങുമെങ്കിലോ 31
കൊടുപ്പാനിത്പോകുന്നേൻ ഭാർഗ്ഗവന്നമൃതം വിഭോ!
അവൻ തള്ളിക്കളഞ്ഞീടിൽ ഞാൻ കൊടുക്കില്ലൊരിയ്ക്കലും 32
അപ്രകാരം കരാർ ചെയ്തിട്ടാ വേഷത്താലെ വാസവൻ
നിന്മുന്നിൽവന്നിതമൃതു നല്കുമ്പോൾത്തള്ളിവിട്ടു നീ 33
ചണ്ഡാലനാംദേവനേ നീ ചെയ്തതോരമതിക്രമം
എനിയ്ക്കു ചെയ്വാൻ കഴിയും വീണ്ടും നിൻറെയഭീപ്സിതം 34
ഉദ്ധിഷ്യാം നിൻ തോയച്ഛ ഫലിപ്പിയ്ക്കുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
അങ്ങയ്ക്കേതുനാഥം ബ്രഹ്മൻ! ജലേച്ഛയുളവാകുമോ 35

അന്നന്നു മുടുപ്പവിങ്കലുണ്ടാം നീരുറ കാവുകാം
സ്വാദേറുംജലമങ്ങയ്ക്കു നല്കീടും ഭൃഗുനന്ദന! 36
ഉതങ്കമേഘങ്ങളെന്നു പാരിൽപ്പേർ കേൾക്കുമായവ!
എന്നു കൃഷ്ണൻ ചൊന്ന വിപ്രൻ പ്രീതനായ്ത്തീർന്നിതായവൻ
ഉതങ്കക്കാർകഥ മുടിവിലിന്നും വഴിപ്പു ഭാരത!

---

56. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലാഹരണം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു.

ഉതങ്കനെന്തൊരു തപസ്സുള്ളൊരുത്തൻ മഹാശയൻ
പ്രഭാവിയാം വിഷ്ണുവിന്നു ശാപം നല്കാനൊരുങ്ങിയോൻ. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

ഉതങ്കൻ വൻതപസ്സുള്ളോനാകുന്നു ജനമേജയ!
തേജസ്വി ഗുരുഭക്തൻതാൻ മറ്റൊന്നച്ചിച്ചതില്ലവൻ 2
മറ്റുള്ള മുനിപുത്രന്മാക്കുണ്ടായ്പോലീ മനോരഥം
എനിയ്ക്കുതങ്കനെറ ഗുരുപുത്രിയാകെന്നു ഭാരത! 3
ഗൌതമന്നു പെരുത്തുള്ള ശിഷ്യരിൽജ്ജനമേജയ
ഉതങ്കനിൽപ്രീതിയേറെ സ്നേഹവും വാച്ചിതപ്പൊഴേ 4
അവനെറ ഭക്തിശൌചങ്ങൾ വിക്രമംപൂണ്ട കർമ്മവും
നല്ല ശുശ്രൂഷയുംമൂലം പ്രീതനായ്ത്തീർന്ന ഗൌതമൻ 5
അസംഖ്യം ശിഷ്യരെപ്പിന്നെതാനയച്ചു മഹാമുനി
ഉതങ്കനെപ്രീതിമൂലം തായിച്ചിച്ചില്ലയവ്വാൻ 6
ക്രമത്താലാ മാമുനിയ്ക്കു ജരവന്നുപിടിച്ചുപോയ്
അറിഞ്ഞതില്ലതക്കാലം ഗുരുവത്സലനാം മുനി 7
പിന്നീടൊരിയ്ക്കൽ ഭൂപേന്ദ്ര! പോയീ വിറകിനായവൻ
ഉതങ്കൻ വിറകിൻകെട്ടു കൊണ്ടുവന്നു മഹത്തരം 8
അതിൻ കനംകൊണ്ടുഴന്നാ വിറകിൻകെട്ടരിന്ദമ!
വിലത്തിട്ടു നരപതേ തളർന്നേറ്റം വിശന്നവൻ. 9

അവന്റെ വെള്ളിനിറമാം മുടിയോ പററി കൊള്ളിയിൽ
പരം വിറകൊടുംകൂടിപ്പതിച്ചിതു ധരിത്രിയിൽ 10
അവൻ ഭാരംകൊണ്ടഴന്നു വിശന്നോനഥ ഭാരത!
ആ വയസ്സായ നിലയെക്കണ്ടറക്കെക്കരഞ്ഞുപോയ്. 11
ഉടനായാളുടെ ഗുരുപുത്രി പങ്കജവക്ത്രയാമം
സുശ്രോണി കണ്ണുനീർ കയ്യിൽവാങ്ങിനാമം വിപുലാക്ഷിയാമം
അച്ഛന്റെ വാക്കാൽ ധർമ്മജ്ഞ തലകുമ്പിട്ടുനിന്നവൾ
കണ്ണുനീർവീണവൾക്കുള്ള കൈകളോ വെന്തു വീണുപോയ് 13
ആക്കണ്ണുനീർതുള്ളിവാങ്ങാൻ മതിയാവില്ല ഭൂമിതാൻ
ഉതങ്കവിപ്രനോടോതിയുമ്പ്രീതിയൊട്ടു ഗൌതമൻ 14
എന്താണുണ്ണീ നിനക്കിപ്പോളുള്ളിൽശ്ശോകം പെരുക്കുവാൻ
സൈരംമൊല്ലുക വിപ്രഷേ തത്വം കേൾപ്പതിനാഗ്രഹം. 15

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ഭവൽച്ചിത്തൻ ഭവൽപ്രീതിമെയ്യുവാനാഗ്രഹിച്ചു ഞാൻ
ഭവൽഭക്തിയിലാണ്ടുള്ളോൻ ഭവൽഭാവാനുവർത്തകൻ 16
അറിഞ്ഞില്ലിജ്ജരയെയുമറിഞ്ഞിട്ടില്ല സൌഖ്യവും
നൂറാണ്ടുവാണൊരീയെന്നെയയപ്പീലങ്ങുപോകുവാൻ 17
എന്റെതാഴേ ശിഷ്യരേയും പോകുവാൻ സമ്മതിച്ചു നീ
വന്നൊത്തോരെ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!നൂറുമായിരവും ശരി. 18

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

നിന്നിൽ പ്രീതിയൊട്ടും നിന്റെ ഗുരുശുശ്രൂഷയാലെ ഞാൻ
ഏറെക്കാലം കഴിച്ചേനിങ്ങറിഞ്ഞില്ലാ ദ്വിജഷ്ഭ! 19
എന്നാൽപ്പോവാൻ ശ്രദ്ധ നിനക്കുണ്ടെന്നാലയി ഭാഗ്യവ!
സമ്മതംവാങ്ങി നീ നന്നായ് സ്വഗൃഹംപൂക വൈകൊലാ. 20

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ഗുരുദക്ഷിണ നല്കേണ്ടതെന്തു മൊല്ലു ദ്വിജോത്തമ!
അതാഹരിച്ചു പോയ്ക്കാംവൻ നിൻസമ്മതിയൊട്ടും വിഭോ!

ഗൌതമൻ പറഞ്ഞു

സത്തർ ചൊൽപൂ ഗുരുക്കൾക്കു സന്തോഷംതന്നെ ദക്ഷിണ.
ബ്രഹ്മൻ!നന്നായ്ചെയ്ത നിന്നിൽ ഞാനോ തുഷ്ടനസംശയം 22
ഇമ്മട്ട പരിതുഷ്ടൻ ഞാനെന്നോർക്കുക ഭൂത്രത്തമ!
പതിനാറുവയസ്സൊക്കും യുവാവായെങ്കിലിന്നു നീ 23
നിൻപത്നിയായ്എന്മകളാം കന്യയെത്തരുവൻ ദ്വിജ!
നിൻതേജസ്സിവളല്ലാതെ സേവിപ്പാനില്ലൊരുത്തിയും 24
ആ യശസ്വിനിയെപ്പിന്നെ യുവാവായ് വേട്ടിതായവൻ
ഗുരുവിൻ സമ്മതത്തോടും ഗുരുപത്നിയൊടോതിനാൻ 25
ഭവതിയ്ക്കെന്തു നല്ലേണ്ടു കല്പിയ്ക്ക ഗുരുദക്ഷിണ
പ്രാണവിത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടുമിച്ഛിപ്പേൻ ഞാൻ പ്രിയംഹിതം
ഈ ലോകത്തിൽ ദുർല്ലഭമാമത്യത്ഭുതമഹാധനം.
എന്തതിങ്കു തപസ്സാൽ ഞാനാനയിപ്പനസംശയം. 27

അഹല്യ പറഞ്ഞു

തുഷ്ടയായ് ഞാൻ വിപ്ര നിത്യം ഭക്തിയാലനഘാശയ!
ഇതുപോരും നന്മവരും പോയ്ക്കൊൾകണ്ണീ!യഥേഷ്ടമേ. 28

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉതങ്കനോ മഹാരാജ!വീണ്ടുമിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ
അമ്മേ!കല്പിച്ചുകൊൾകെന്നെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതു നിൻപ്രിയം.

അഹല്യ പറഞ്ഞു

സൌദാസപത്നിയണിയും ദിവ്യമാം രത്നകുണ്ഡലം
രണ്ടുംകൊണ്ടു വരു ഭദ്രം ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്തതാം 30
അഥനമ്മട്ടേറുരച്ചു ഗമിച്ചു ജനമേജയ!
ഗുരുപത്നിപ്രിയത്തിനായവയെക്കൊണ്ടു വന്നിടാൻ 31
ശീഘ്രം നടന്നുകൊണ്ടാനന്ദുതങ്കൻ ബ്രാഹ്മണഷ്ഭൻ
സൌദാസമത്ത്യാദനോട്ട കുണ്ഡലങ്ങളിരക്കുവാൻ 32

ഗൌതമൻ പത്നിയോടോതീ കാണുന്നില്ലിന്നതങ്കനെ
കുണ്ഡലത്തിനുപോയാനെന്നിതുകേട്ടോതിനാളവൾ. 33
അപ്പോൾച്ചൊന്നാൻ പത്നിയോട നല്ലതല്ലിതുചെയ്തു നീ
കൊല്ലുന്നുനം ശാപമുള്ളാ മന്നവൻ ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രനെ. 34

അഹല്യ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ! ഞാനറിയാതങ്ങയച്ചിതു വിപ്രനെ
നിൻപ്രസാദങ്കൊണ്ടവനങ്ങൊന്നുമുണ്ടാകൊലാ ഭയം 35
എന്നുകേട്ടാപ്പത്നിയോടങ്ങാട്ടെയെന്നോതി ഗൌതമൻ
ശൂന്യക്കാട്ടിൽക്കണ്ടുകൊണ്ടാനാ മന്നനെയുതങ്കനും. 36

---

57. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലമാഹാത്മ്യം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അവൻ കണ്ടമ്മട്ടു ഘോരമൂർത്തിയാമാ നരേന്ദ്രനെ
വളർന്നാടിയോടൊത്തു നരച്ചോരയണിഞ്ഞുമേ 1
നടുങ്ങീലേതുമേ വിപ്രൻ രാജാവവനൊടോതിനാൻ
എഴുന്നോരതിതേജസ്വി യമതുല്യൻ ഭയങ്കരൻ. 2
കല്യാണ! ഭാഗ്യം നീയെത്തിയാറാംകാലത്തടുത്തു മേ
തീരാറിയ്ക്കുതേടുമെൻമുന്നിൽ വന്നല്ലോ ദ്വിജസത്തമ! 3

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

രാജൻ ഗുരുസ്ത്രീയായോക്ക നടന്നിവിടെവന്നു ഞാൻ
ഗുരുത്തോഷ്ണുക്കനെക്കൊല്ലൊല്ലെന്നു ചൊൽവൂ മനീഷികൾ. 4

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

ആറാംകാലത്തെനിയ്ക്കുഷ്ടിചെയ്തിരിപ്പൂ ദ്വിജോത്തമ!
യിശ്നുള്ളൊരെനിയ്ക്കിപ്പോൾപ്പറ്റില്ലാ നിന്നെ വിട്ടിടാൻ. 5

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

അമ്മട്ടാവാം മഹാരാജ! കരാർചെയ്കെനിയ്ക്കു നീ
ഗുരുദക്ഷിണചെയ്തിട്ടു പിന്നെ നിൻപാട്ടിലെത്തുവൻ. 6
ഗുരുവിന്നായി ഞാനേറുചൊന്ന കായ്മം നൃപോത്തമ!
നിൻകയ്യിലാണു രാജൻ! ഞാനതിരപ്പേൻ നരേശ്വര! 7
വിപ്രമുഖ്യക്കുരത്നങ്ങൾ നീയെപ്പോഴും കൊടുക്കുമേ
ദാതാവു നീ നരവ്യാഘ്ര! ഭൂമിയിൽപ്പാത്രഭൂതനാം 8
പാത്രം പ്രതിഗ്രഹത്തിങ്കൽ ഞാനെന്നോക്ക നൃപോത്തമ!
നിൻപക്കലുള്ള ഗുവൃത്തമാഹരിച്ചിട്ടരിന്ദമ! 9
കരാറുപോലെ രാജേന്ദ്ര! പിന്നെ നിൻപാട്ടിലെത്തുവൻ
സത്യം നിന്നോടേറുചൊന്നേനിതിൽപ്പാഴില്ലൊരിയ്ക്കലും 10
ഭോഷ്കൊല്ലില്ല ഞാൻ നേരംപോക്കിലും മറന്നെത്തുവാൻ.

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

നിൻഗുവൃത്തമതെൻ പാട്ടിലെങ്കിലായതു ചെയ്തതാം
ഞാൻ പ്രതിഗ്രാഹ്യനെന്നാകിലിപ്പോളായതു ചെയ്ക നീ. 11

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

എൻമതം നീ പ്രതിഗ്രാഹ്യനെപ്പൊഴും പുരുഷർഷഭ!
ആ ഞാൻ വന്നേൻ നിന്നരികിൽക്കുണ്ഡലങ്ങളിരക്കുവാൻ. 12

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

വിപ്രഷേ!യെന്റെ പത്നിയ്ക്കു ചേർന്നതാക്കുണ്ഡലദ്വയം
മറ്റൊരർത്ഥം വരിച്ചാലുമതു സുവ്രത! നല്ലുവേൻ. 13

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

തട്ടിപ്പുപോരുമങ്ങയ്ക്കു പ്രമാണം ഞങ്ങളെങ്കിലോ
കുണ്ഡലങ്ങളെനിയ്ക്കേകു സത്യവാക്കാക മന്നവ! 14

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടോതി രാജാവങ്ങുതങ്കനൊടു വീണ്ടുമേ
പോകെൻ വാക്കാൽദ്ദേവിയോടുചൊല്ലു സുത്തമ! നല്ലുമേ. 15

അവളെൻവാക്കിപ്രകാരം ചൊന്നാൽ നൂനം ശുചിവ്രത
തന്നുകൊള്ളും ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! കുണ്ഡലങ്ങളസംശയം. 16

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

നിൻ പത്നിയെക്കണ്ടുകിട്ടുമെനിയ്ക്കുണ്ടു നരേശ്വര!
പത്നിയ്ക്കുരിക്കിലങ്ങനേ തന്നിയേ പെന്നിടാത്തതും. 17

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

അവളെക്കാണുമങ്ങിപ്പോളൊരു കാട്ടരുവിക്കരേ
ആറാംകാലത്തിപ്പൊളെനിയ്ക്കവളെക്കാണുകയ്യെടോ. 18

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉതങ്കനതു കേട്ടിട്ടു ഗമിച്ചു ഭരതർഷഭ!
മദയന്തിയെയും കണ്ടുകേറിപ്പിച്ചു തൻറെകായ്വും 19
സൌദാസവാക്കിനെക്കേട്ടിട്ടപ്പൊഴാപ്പൃഥുഷ്ടിയാറാം
ധീമാനുതങ്കനോടോതിയുത്തരം ജനമേജയ! 20
ഇതു നേരോതുക ബ്രഹ്മൻ! നീ ഭോഷ്കോതില്ല സമ്മതേ!
അഭിജ്ഞാനമെനിയ്ക്കാനു കൊണ്ടുവന്നിടണം ഭവാൻ. 21

ദിവ്യങ്ങളാമീ മണികുണ്ഡലങ്ങൾ
വാനോർ യക്ഷന്മാർകളും മഹർഷിമാരും
ഹരിയ്ക്കുവാനോപ്പിതതാതുപായാൽ
ഛിദ്രങ്ങളിൽക്കാത്തുവരുന്നു നിത്യം. 22
നിലത്തുചെവ്വാലിതു പന്നഗങ്ങൾ
രതം കടന്നോറു പിടിങ്ങിയേയ്ക്കും
ഉച്ഛിഷ്ടനേന്തീടുകിലങ്ങു യക്ഷർ
നിദ്രാവശാൽ വാനവരും ഹരിയ്ക്കും. 23

ഈ ഛിദ്രങ്ങളിലെപ്പോഴും ഹരിയ്ക്കുമിവയെദ്വിജ!
ദേവരക്ഷോനാഗർകളിൽത്തെറില്ലാതെധരിപ്പതാം 24
പൊന്നൊലിയ്ക്കും പകൽ പരം രാത്രിയും ദ്വിജസത്തമ!
രാത്രിനക്ഷത്രതാരാഭപോക്കിക്കൊണ്ടിവ നിന്നിടും 25
ഭഗവാനേ!യിതണിയേപ്പൈദാഹഭയമെങ്ങുവാൻ
വിഷാഗ്നിശാപഭയംപോലും പറ്റില്ലൊരിയ്ക്കലും 26

ഹ്രസ്വനാണിവ ചാത്തുന്നതെന്നാൽ ഹ്രസ്വങ്ങളായ്വരും
അനുരൂപനണിഞ്ഞീടിലാ വലിപ്പത്തിലായ്വരും. 27
ഇമ്മട്ടുള്ളൻകുണ്ഡലങ്ങളേറമച്ചിതമായവ
മുപ്പാർ പുകഴ്ന്നവയടയാളം കൊണ്ടുവരു ഭവാൻ. 28

---

58. ഉതങ്കോപാഖ്യാനം കുണ്ഡലപ്രദാനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അവൻ പോയ് മിത്രസഹനോടഭിജ്ഞാനമിരന്നുതേ
അവനേകിയഭിജ്ഞാനമിക്ഷ്വാകുവരനപ്പൊഴേ. 1

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷ്മായല്ലീഗതി പരമില്ലാ മറെറാന്നുമേ ഗതി
ഇതെന്മതമറിഞ്ഞിട്ടു കുണ്ഡലങ്ങൾ കൊടുക്ക നീ. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉതങ്കനിത്തുകേട്ടോതീ ഭർത്തൃവാക്കവളോടവൻ
കേട്ടപ്പൊളവളാ രത്നകുണ്ഡലങ്ങളെ നല്കിനാൾ 3
ആകുണ്ഡലങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചു വീണ്ടും രാജാവൊടോതിനാൻ
എന്താണീ ശുദ്ധവചനം കേൾപ്പാൻ മോഹം മഹീപതേ! 4

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

ക്ഷത്രിയന്മാർ പ്രജാസർഗ്ഗൽപ്പൂജിച്ചീടുന്നു വിപ്രരെ
വിപ്രന്മാർവഴി ദോഷങ്ങളുണ്ടാകുന്നു പലേതരം 5
ആ ഞാൻ വിപ്രക്ക കുപിട്ടോൻ വിപ്രനാൽദ്രോഷമേറെതാം
ഗതിമറൊന്നു കാണ്മീല മടയന്തീസഹായി ഞാൻ 6
മറെറാന്നു ശരിയായിട്ടു കാണ്മീലാ ഗതിമത്തമ!
സ്രഷ്ടാവോരം പൂകുവാനുമിങ്ങുനില്പതിനും ഭീജ! 7

വിശേഷിച്ചും വിപ്രരോട്ടു വിരോധിച്ചോരുമന്നവൻ
ലോകത്തിൽ നില്പാനാവില്ലാ സുഖമേല്പാൻ പരത്തിലും. 8
എന്നാലിഷ്ടങ്ങളങ്ങയ്ക്കു തന്നോനെൻ കുണ്ഡലങ്ങളും ഞാൻ
ചെയ്തുവെച്ചാക്കരാറിനു സഫലത്വം വരുത്തണേ. 9

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! ചെയ്തനവണ്ണം വീണ്ടും നിൻപാട്ടിലെത്തുവൻ
ഒരു മോഷ്യം നിന്നൊടോതാൻ തിരഞ്ഞേൻ ഞാൻ പരന്തപ. 10

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

ചൊല്ലു വിപ്ര! യഥേഷ്ടം നീ ചൊല്ലുവേനുത്തരത്തെ ഞാൻ
നിൻ സംശയം തീപ്പനെനിയ്ക്കതിലില്ലാ വിചാരണ. 11

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

വാക്കുസംയതൻ മിത്രമെന്നാർ ധർമ്മനൈപുണ്യദർശകം
വൈഷമ്യം മിത്രരിൽച്ചെയ്യോൻ കള്ളനെന്നാണു കാണ്മതും 12
ആബ്രുവാൻ മാത്രമായ്ത്തീർന്നിതെനിക്കിപ്പോൾ മഹീപതേ!
എനിയ്ക്കു സമ്മതപ്പെട്ട ബുദ്ധിനൽകു നരർഷഭ! 13
സിദ്ധാർത്ഥനായി ഞാനിപ്പോൾ ആബ്രുവാനോ പുരുഷാധമാം
നിനുന്നിൽ ഞാൻ വരുന്നതു തക്കതോ ചേർന്നിടാത്തതോ. 14

സൌദാസൻ പറഞ്ഞു

തക്കതോതേണമിപ്പോൾ ഞാൻ നിന്നോടെന്നാൽ ദ്വിജോത്തമ!
എന്നടുക്കൽ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! വന്നുപോകൊല്ലൊരിയ്ക്കലും 15
എന്നാൽ ആബ്രുവാനല്ല ഞാൻ വിപ്ര! നന്മകാണ്മൻ ദൃഢവ്രത!
വന്നാൽ വിപ്ര! ഭവാനുണ്ടാം മൃത്യുവില്ലൊരു സംശയം. 16

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

ധീമാനാം നൃപനീവണ്ണം ഹിതം തക്കതുരച്ചവൻ
രാജാവിൻ സമ്മതംവാങ്ങിയഹല്യാന്തം ഗമിയ്ക്കയായ്. 17

ദിവ്യകുണ്ഡലവുംകൊണ്ടു ഗുരുപത്നീപ്രിയങ്കരൻ
ഗൌതമാശ്രമഭൂമിയ്ക്കു പോന്നു പാരം ജവത്തൊടും. 18
മദയന്തിയവയ്ക്കുള്ളാ രക്ഷണം പൊല്ലിയെങ്ങിനേ
അമ്മട്ടാക്കുണ്ഡലം കൃഷ്ണാജിനത്തിൽക്കെട്ടി യാത്രയായ് 19
അവൻ വിശന്നൊന്നൊരിടം ഫലഭാരങ്ങളുള്ളതായ്
വിലപംകണ്ടിതു വിപ്രഷ്യിയതിൽക്കയറിനാനുടൻ 20
അതിന്റെ കൊമ്പത്താക്കൃഷ്ണാജിനം തൂക്കീട്ടരിന്ദമ!
ദ്വിജപുംഗവനാ വിലപഫലജാലം കൊഴിയ്ക്കയായ് 21
ദൃഷ്ടി വിലപഫലത്തിങ്കൽത്തട്ടുമ്മാറു കൊഴിയ്ക്കവേ
ആത്തോലിലാ വിലപഫലങ്ങളും വീണു പരം വിഭോ! 22
ഏതിന്മേലാക്കുണ്ഡലങ്ങൾ കെട്ടിയാ ദ്വിജപുംഗവൻ
വിലപക്കായ്കൊണ്ടതിന്നുള്ള ബന്ധം പിന്നെയഴിഞ്ഞുപോയ്
മരത്തിൽനിന്നാത്തോൽവീണു കുണ്ഡലത്തോടുകൂടവേ
ബന്ധനംവിട്ടൊരാക്കൃഷ്ണാജിനം ഭൂമിയിൽവീഴവേ 24
കണ്ടെത്തിയൊരു നാഗത്താനതിലാകുണ്ഡലങ്ങളെ
ഐരാവതകുലോൽഭൂതൻ വേഗം കൈക്കൊണ്ടുകൊണ്ടവൻ 25
കുണ്ഡലങ്ങൾ കടിച്ചുങ്കൊണ്ടവൻ പുറിൽക്കരേറിനാൻ
ഭുജംഗം കുണ്ഡലംരണ്ടും ഹരിയ്ക്കുന്നതുകണ്ടുടൻ 26
വൃക്ഷാൽപ്പതിച്ചാനഴറിദ്ദുഃഖാൽപ്പരമകോപനൻ
വിറകിൻകോലെടുത്തായാനം കുഴിച്ചു പുറുമപ്പൊഴേ 27
അവ്യഗ്രൻ മുപ്പതും പിന്നെയഞ്ചും നാളുകാനം ഭാരത!
ക്രോധാമഷാഭിസന്തപ്തനപ്പോനം ബ്രാഹ്മണസത്തമൻ 28
അവന്റെ താണ്ടൊതുള്ളുക്കു സഹിയ്ക്കാഞ്ഞിട്ടു പാരിടം
വിറകിൻകോൽക്കുത്തുകൊണ്ടിട്ടാകുലപ്പെട്ടലഞ്ഞുപോയ് 29
വിപ്രഷ്ടി ഭൂതലം വീണ്ടും കുത്തിക്കൊണ്ടങ്ങു നില്പുവേ
നാഗലോകത്തിനു വഴിയുണ്ടാക്കാൻ നിശ്ചയത്തൊടും 30
ഹരിയുക്തരഥത്തിങ്കൽക്കേറീട്ടങ്ങെഴുനെള്ളിനാൻ
തേജസ്സേറും വജ്രപാണി കണ്ടാനാ ദ്വിജമുഖ്യനെ. 31

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

അവൻ ബ്രാഹ്മണനായ്ച്ചെന്നു തദ്ദുഃഖംകൊണ്ടു ദുഃഖിതൻ
ഉതങ്കനോടോതിയിതു നിന്നാലാവില്ലയെന്നുമേ. 32

ഇവിടുന്നാ നാഗലോകമസംഖ്യം യോജനാൽപ്പരം
ഇക്കായ്യം വിറകിൻകോലാൽസ്സാദ്ധ്യമാകാ നിനക്കെടോ. 33

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മൻ!ഞാൻ നാഗലോകത്താക്കുണ്ഡലങ്ങളെ നേടുവാൻ
പറന്നായ്കിലങ്ങു കാണ്കെത്താൻ പ്രാണൻപോക്കും ദ്വിജോത്തമ.
അവന്റെ നിശ്ചയം മാറിവെയ്ക്കാനാകാഞ്ഞവാറുടൻ
വജ്രി വജ്രത്തെയാദ്യണ്ഡത്തിങ്കൽക്കുട്ടിയിണക്കിനാൻ. 35
പിന്നെ വജ്രപ്രഹാരത്താൽപ്പിളന്നീടുന്ന പാരിടം
നാഗലോകത്തിനു വഴിയുണ്ടാക്കീ ജനമേജയ! 36
ആ വഴിയ്ക്കവനാ നാഗലോകത്തിങ്കൽക്കടന്നുതേ
കണ്ടുകൊണ്ടാൻ നാഗലോകം യോജനങ്ങളസംഖ്യമേ 37
ദിവ്യമുക്താമണിയണിപ്പൊന്മയങ്ങാം ചുഴന്നഹോ
മതിൽക്കെട്ടുകളുള്ളോന്നായ് മഹാഭാഗ!മഹത്തരം 38
സ്ഫടികക്കൽപ്പടയെഴും തെളിനീർപുഴവാമികാം
കണ്ടു നാനാപക്ഷിഗണമൊക്കും നാനാദ്രുമങ്ങളും 39
ആ ലോകത്തിന്റെ വഴിയുമങ്ങുകണ്ടു ഭൃഗുത്തമൻ
അഞ്ചുയോജന വിസ്താരമഞ്ചുയോജന നീണ്ടതായ് 40
ഉതങ്കൻ നാഗലോകത്തക്കണ്ടപ്പോൾത്തീനനായിനാൻ
കുണ്ഡലാഹരണത്തിങ്കൽ വീണ്ടുമങ്ങു നിരാശനായ് 41
വാൽവെളുത്തു കുതിശ്വമവനോടോതിയപ്പൊഴേ
മുഖം കുണ്ഠം ചുമന്നോന്നു ദീപ്തതേജസ്സു കൌരവ! 42
അങ്ങന്റെയീഗ്രഹത്തിങ്കലൂതു വിപ്ര!കിടയ്ക്കുമേ
ഐരാവതസുതൻ കൊണ്ടുപോന്നാ നിൻകുണ്ഡലങ്ങളെ 43
ഉണ്ണി! ജുഗുപ്സതോന്നേണ്ടാ നിനക്കിതിലൊരിയ്ക്കലും
ഇതുചെയ്തിട്ടുണ്ടു ഗൌതമാശ്രമത്തിങ്കലന്നു നീ. 44

ഉതങ്കൻ പറഞ്ഞു

അങ്ങാരെന്നറിയേണ്ടു ഞാനുപാദ്ധ്യായാശ്രമത്തിൽ ഞാൻ
ആചരിച്ചതുമെന്തെന്നും കേൾക്കുവാനുണ്ടൊരാഗ്രഹം. 45

അശ്വം പറഞ്ഞു

ഗുരുവിൻ ഗുരു ഞാനോക്ക ജലിപ്പോരഗ്നിദേവനാം
എന്നെ നീ ഗുരുവിന്നായിപ്പൂജിച്ചിതു സദാപ്പൊഴും 46
വിധിപോലെന്നുമേ വിപ്ര ശുചിയായ് ഭൃഗുനന്ദന!
അതിനാൽ നിൻ നന്മചെയ്യേനേവം ചെയ്യുക വൈകൊലാ 47
അഗ്നിയേവം പറഞ്ഞുള്ളോരുതങ്കൻ ചെയ്തിതങ്ങിനേ
പ്രീതാച്ചിസ്സോ പ്രീതനായി ജലിച്ചു ചുട്ടെരിയ്ക്കുവാൻ 48
അവന്റെ രോമകൂപത്തിൽനിന്നുതുമ്പോത്തു ഭാരത!
പുകതിങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ട നാഗലോകഭയങ്കരം 49
ആ വമിച്ചുവളന്നീടും പുകകൊണ്ടിട്ട ഭാരത!
നാഗലോകത്തിങ്കലൊന്നുമറിയാതായി മന്നവ! 50
ഹാഹാകാരത്തിലായ് മുറ്റുമൈരാവതനിവേശനം
വാസുകിപ്രമുഖാഹീന്ദ്രരുടെയും ജനമേജയ! 51
തെളിയാതായി ഗേഹങ്ങൾ പുകതിങ്ങീട്ട ഭാരത!
മഞ്ഞുവന്നുമറഞ്ഞുള്ള മലകാട്ടകം പോലവേ. 52
പുകയാൽക്കൺചുവന്നിട്ട തിയ്യിൻ ചൂടേറുഴന്നവർ
മഹാത്മാവാം ഭാർഗ്ഗവന്റെ തീച്ചകേറ്റംപ്പതിനെത്തിനാർ 53
തേജസ്സേറുന്നാ മഹർഷിയ്ക്കുള്ള തീപ്പുതു കേട്ടവർ
കണ്ണുഴന്നവരെല്ലാരും പൂജചെയ്തു യഥാവിധി 54
നാഗങ്ങളൊക്കെക്കൈക്കൂപ്പീ വൃദ്ധബാലപുരസ്സരം
ഭഗവനേ! പ്രസാദിയ്ക്കുനോതീ കുമ്പിട്ടുവീണവർ. 55
പ്രസാദിപ്പിച്ചനന്തനെപ്പാർത്ഥാഹ്ലാദം കൊടുത്തവർ
നല്കീ നാഗങ്ങളച്ചിച്ച ദിവ്യകുണ്ഡലയുഗ്മവും 56
പിന്നെ നാഗങ്ങൾ പൂജിച്ചതേറുതങ്കൻ പ്രതാപവാൻ
അഗ്നിയ്ക്കുതാൻ വലംവെച്ചു ഗുരുഗേഹം ഗമിച്ചുതേ 57
രാജാവേ!ഗൌതമഗൃഹത്തേയ്ക്കു വേഗം ഗമിച്ചവൻ
നല്കീനാൻ ഗുരുപത്നിയ്ക്കു സന്നതേ!ദിവ്യകുണ്ഡലം 58
വാസുകിപ്രമുഖാഹീന്ദ്രകഥയും ജനമേജയ!
എല്ലാം ശരിയ്ക്കു ഗുരുവോടുണത്തിച്ചു ദ്വിജോത്തമൻ. 59

ഈവണ്ണമാ മഹാത്മാവു മുപ്പാരും ജനമേജയ!
സഞ്ചരിച്ചാട്ടിവ്യമണികുണ്ഡലങ്ങളെ നല്കിനാൻ. 60
ഏവം പ്രഭാവൻ മുനിയീയുതങ്കൻ ഭരതർഷഭ!
മഹാതപസ്വിയാണങ്ങു ചോദിച്ചതുമിതല്ലയോ. 61

---

59. കൃഷ്ണന്റെ ദ്വാരകാപ്രവേശം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ഉതങ്കനു വരംനല്കിഗ്ഗോവിന്ദൻ ദ്വിജസത്തമ!
പിന്നെയെന്താ മഹാബാഹു ചെയ്തു കീർത്തിപെരുത്തവൻ. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉതങ്കനു വരംനല്കിപ്പോയീ സാത്യകിയൊത്തുതാൻ
ദ്വാരകയ്ക്കു ഗോവിന്ദൻ വേഗമോട്ടം ഹയങ്ങളാൽ 2
പുഴപൊയ്കകളെന്നല്ല കാട്ടും മലകളും ശരി
കടന്നഴകെഴുന്നോരാ ദ്വാരകാപുരിയെത്തിനാൻ 3
മഹാരാജ!തുടന്നാറെ പരം രൈവതകോത്സവം
അങ്ങെത്തീ പുണ്ഡരീകാക്ഷൻ യുയുധാനൻ തുണപ്പവൻ 4
നാനാരൂപവിചിത്രങ്ങാം രത്നകോശങ്ങളൊത്തഹോ
ആശ്ശൈലമണിയോ പാരം ശോഭിച്ചൂ പുരുഷർഷഭ! 5
നല്ല പൊന്മാലകാം പരം പൂമാലകളുമങ്ങിനേ
വസ്ത്രങ്ങാം കല്പവൃക്ഷങ്ങളിവകൊണ്ടും മഹാഗിരി 6
വീണ്ടും വീണ്ടും പൊൻവിളക്കുമരങ്കൊണ്ടും വിളങ്ങിയും
ഗൃഹമോലസ്ഥലന്തോറും പകലാമ്മട്ടിലായിതേ. 7
ചുറും മണിയണിച്ചിത്രക്കൊടിക്കൂറകളാലുമേ
സ്ത്രീപുമാന്മാർ ഘോഷമോട്ടം പാട്ടുപാട്ടുംപ്രകാരമായ് 8
മണികൂട്ടംമേരുപോലെയേറാം കാണേണ്ടമട്ടിലായ്
മദിച്ചു ഹൃഷ്ടരുപന്മാർ സ്ത്രീപുമാന്മാർകഥം ഭാരത! 9

മലയേപ്പുകഴേപ്പാട്ടുമൊച്ചവിണ്ണേറുമട്ടിലായ്
പ്രമത്തമത്തസമ്മത്തക്ഷേളിതോൽക്കൃഷ്ടമിശ്രമായ് 10
പരം കിലുകിലാരാവം ചേന്ദ്രിയഴകാന്തേ
ഭക്ഷ്യഭോജ്യവിഹാരാഢ്യം വാണിഭത്തെരുവൊത്തഹോ 11
വീണാവേണുമൃദംഗാഢ്യം വസ്ത്രമാല്യഗണാനിതം
സുരാമൈരേയസമ്മിശ്രഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങളങ്ങിനെ 12
ദീനാന്ധകൃപണാദ്യർക്കു നിത്യം വാരിക്കൊടുത്തുമേ
ശോഭിച്ചിതേറ്റം കല്യാണമാഗ്ഗിരീന്ദ്രമഹോത്സവം 13
പുണ്യാലയാഢ്യമായ് വീര! പുണ്യവാന്മാരെഴുന്നതായ്
വൃഷ്ണിവീരവിഹാരം വൻമഹാരൈവതകോത്സവേ 14
ആക്കുന്നുമന്ദിരം ചിന്നി മിന്നീ വിണ്ണുകണക്കിനേ
അപ്പോഠം കൃഷ്ണനേറ സാന്നിദ്ധ്യമണഞ്ഞു ഭരതർഷഭ! 15
ശക്രസദ്മംപോലെയായിശ്ശോഭിച്ചു പർവ്വതാധിപൻ
പിന്നെപ്പൂജിതനായിട്ടു ശുഭമന്ദിരമേറിനാൻ 16
ഗോവിന്ദനും സാത്യകിയും ചെന്നു സപ്രഭവനത്തിലും
ഏറെനാളകലെപ്പാത്തു ഹൃഷ്ടനായിക്കടന്നുതേ 17
ദാനവന്മാരിലിന്ദ്രൻപോലസാദ്ധ്യക്രിയചെയ്തവൻ
വാർഷ്ണേയൻ വന്നിടുന്നേരം ഭോജവൃഷ്ണ്യന്ധകോത്തമർ 18
എതിരേറ്റു മഹാത്മാവെ വാനോരിന്ദ്രനെയാംവിധം
മേധാവി മാനിച്ചവരെച്ചോദിച്ചു കുശലത്തെയും 19
അഭിവാദ്യംചെയ്തു വന്ദിച്ചച്ഛനെപ്പിന്നെയമ്മയെ
അവർ പുല്കിസ്സാന്ത്വവാക്കു പറഞ്ഞോരു മഹാദ്യുതി 20
അടുത്തിരുന്നോരു മുറ്റും വൃഷ്ണിമാർചുഴലുന്നവൻ
വിശ്രമിച്ചതിതേജസ്വി തുക്കാൽ കഴുകിയാപ്പുരം 21
അച്ഛൻ ചോദിയ്ക്കയാൽച്ചൊന്നാനാ മഹായുദ്ധമൊക്കെയും.

60. വാസുദേവവാക്യം

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻ കേട്ടിരിപ്പു വാർത്തയ! യുദ്ധമേറവുമത്ഭുതം
നരരോരോപ്രസംഗത്തിൽച്ചൊൽവതങ്ങിനെ നിത്യവും. 1
നിയ്യോ പ്രത്യക്ഷമായ്ക്കണ്ടോൻ സചിവുപജ്ഞൻ മഹാഭുജ!
അതിനാലാ രണം ചൊല്ല ശരിയായനഘാശയ! 2
മഹാന്മാരാം പാണ്ഡവക്കാ യുദ്ധമുണ്ടായതെങ്ങിനെ
ഭീഷ്മകർണ്ണകൃപദ്രോണശല്യാദികളൊടുത്തമം 3
നാനാവേഷാകൃതിയൊടും നാനാവേഷസ്ഥരായഹോ
കൃതാസ്ത്രരാം മറുപല ക്ഷത്രിയന്മാക്കുമങ്ങിനെ. 4

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നച്ഛനമ്മയരികേച്ചോദിച്ചാപ്പങ്കജേക്ഷണൻ
പറഞ്ഞൂ കുരുവീരക്കു പോരിൽച്ചാക്കൊത്തവണ്ണമേ. 5

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

വമ്പെഴും ക്ഷത്രിയക്കുള്ളകമ്മം മുറും മഹാത്ഭുതം
പെരുത്തുണ്ടാകയാൽച്ചൊൽവാൻ പറാ ന്നറാണ്ടുകൊണ്ടുമേ. 6
പ്രാധാന്യം പാത്തു ഞാൻ ചൊല്ലാം ചുരുക്കീട്ടതു കേൾക്കുക
മന്നവക്കുള്ള കമ്മങ്ങൾ ശരിയ്ക്കിങ്ങരദ്യുതേ! 7
പതിനൊന്നുപടയ്ക്കീശൻ ഭീഷ്മൻ സേനാനിയായിനാൻ
കൌരവ്യൻ കൌരവേന്ദ്രക്കു ദേവകൾക്കിന്ദ്രനാംവിധം 8
ശിഖണ്ഡിപാണ്ഡവന്മാക്കും പടയേഴിനു നായകൻ
നേതാവായ് ശ്രീയെഴും സവ്യസാചി കാക്കുന്നു ബുദ്ധിമാൻ 9
അവക്കാ യുദ്ധമുണ്ടായീ പത്തുനാൾ യോഗ്യർകൾക്കഹോ
കുരുക്കൾക്കും പാണ്ഡവക്കുമേറവും രോമഹർഷണം. 10
പിന്നെശ്ശിഖണ്ഡി വമ്പോരിൽപ്പൊരുത്തുന്നാപഗേയനെ
ഹനിച്ചൂ പലബാണത്താൽ ഗാണ്ഡീവിയൊടുമൊത്തവൻ.

കാലം കഴിച്ചിതവനും ശരതല്പത്തിലായ് മുനി
ആദ്യക്ഷിണായനം തീർന്നിട്ടുത്തരായണമാംവിധൌ 12
ദ്രോണർ സേനാനിയായ് പിന്നെസ്സവ്യാസൃജ്ഞരിലുത്തമൻ
വീരൻ കൌരവരാജന്നു കാവ്യൻ ദൈത്യേശനാംവിധം 13
ശേഷിച്ചിട്ടുള്ളാമ്പതക്ഷൌഹിണിയൊത്താ ദ്വിജോത്തമൻ
സമരശ്ലാഘി കൃപകണ്ണാദ്യർ പാലിച്ചിട്ടുന്നവൻ 14
ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ മഹാസൃജ്ഞൻ നേതാവായ് പാണ്ഡവക്കമേ
ധീമാൻ മിത്രൻ കാത്ത പാശിപോലെ ഭിമൻഭരിപ്പവൻ 15
പടയോടൊത്തവൻ ദ്രോണപ്രേപ്സുവായ മഹാശയൻ
അച്ഛനിൽദ്രോഹമോത്തിട്ട പോരിൽച്ചെയ്തു കൊടുംക്രിയ 16
ആ ദ്രോണപാഷ്തപ്പോരിലാദ്ധാത്രിപതിപുംഗവർ
വീരർ നാനാനാട്ടിൽനിന്നവനോർ തീർന്നിതു മിക്കതും. 17
രോമാഞ്ചമഞ്ചുമാ യുദ്ധമഞ്ചുനാളു നടന്നുതേ
പിന്നെത്തളന്നൊരാ ദ്രോണൻ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നന്റെ പാട്ടിലായ് 18
പിന്നെദുര്യോധനബലേസേനേശൻ കണ്ണനായിതേ
ശേഷിച്ച നിന്നിട്ടുന്നഞ്ചക്ഷൌഹിണിപ്പടയൊത്തവൻ 19
മൂന്നുണ്ട പാർത്ഥർക്ക പട ഫൽഗുനൻ കാത്തിട്ടുന്നവ
മിക്കതും വീരർചത്തിട്ട പോരിന്നായിട്ട നില്പവ 20
പിന്നെപ്പാർത്ഥനിലേറിട്ട തിയ്യിലിയ്യാൻകണക്കിനേ
മരിച്ചിതാസ്സൂതപുത്രൻ രണ്ടാംനാളിൽസ്സദാരുണൻ. 21
കണ്ണൻ മരിയ്ക്കെക്കൌരവ്യരോജസ്സാറു ഹതോദ്യമർ
മൂന്നക്ഷൌഹിണിയോടൊത്തു പിൻതാങ്ങീ മദ്രരാജനെ 22
മിക്കവാഹനവും ചത്ത പാർത്ഥരാഭമ്മപുത്രനെ
അക്ഷൌഹിണിയൊട്ടും ശിഷ്ടർ പിന്തുണച്ചു നിരുദ്യമർ 23
മദ്രരാജാവിനെക്കൊന്ന കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
അന്നത്തെപ്പകൽപാതിയ്ക്കു ദുഷ്കരക്രിയചെയ്തവൻ 24
ശല്യൻ പാകെശ്ശകുനിയെസ്സഹദേവൻ മഹാശയൻ
കലിയെക്കൊണ്ടവനോനെക്കൊന്നാനമിതവിക്രമൻ. 25
ധാർത്തരാഷ്ട്രനൃപൻ ബുദ്ധികെട്ടോൻ ശകുനിചാകവേ
ഒഴിച്ചുപോയ് ഗദാപാണി മിക്കതും പടതീർന്നവൻ 26

അവനെപ്പിന്തുടന്നെത്തി ക്രുദ്ധൻ ഭീമൻ പ്രതാപവാൻ
ദ്വൈപായനഹ്രദത്തിങ്കൽക്കണ്ടെത്തി നീറിനുള്ളിലായ് 27
ചത്തുശേഷിച്ച സൈന്യത്താൽച്ചുഴന്നവനുചുറ്റുമേ
ഹ്രദസ്ഥനാരിക്കിൽക്കൂടി ഹൃഷ്ടരായിട്ട പാണ്ഡവർ 28
വെള്ളത്തിലുറങ്ങിട്ട വാകുശല്യങ്ങൾ തറച്ചവൻ
എഴുന്നേറ്റു ഗദാപാണി യുദ്ധത്തിന്നായൊരുങ്ങിനാൻ. 29
പിന്നെപ്പോരിൽക്കൊന്നവിട്ട ധാത്തരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനെ
മന്നവന്മാർ കണ്ടുനില്പ്പൂയാബ്ഭീമൻ വിക്രമിച്ചവൻ 30
പിന്നെക്കൈനിലയിൽപ്പാണ്ഡുസൈന്യം രാത്രികിടക്കവേ
കൊന്നൊടുക്കീ താതവധം പൊറാഞ്ഞാ ദ്രോണനന്ദനൻ 31
മക്കളും പടയും മിത്രങ്ങളും ചത്തവർ പാണ്ഡവർ
എന്നോടും സാത്യകിയൊടുംകൂടെശ്ശേഷിച്ച കേവലം. 32
കൃപഭോജന്മാരുമൊത്താ ദ്രോണി പോർവിട്ട കേറിനാൻ
യുയുത്സുകൌരവ്യനുമിങ്ങൊഴിഞ്ഞൂ പാണ്ഡവാശ്രയാൽ. 33
സുയോധനൻ കൌരവേന്ദ്രൻ കൂട്ടത്തോടെ നശിയ്ക്കവേ
വിദുരൻ സഞ്ജയൻതാനും സേവിച്ചൂ ധർമ്മപുത്രനെ 34
ഇമ്മട്ടണ്ടായിതാ യുദ്ധം പതിനെട്ടദിനം പ്രഭോ!
അതിൽ മന്നോർ മരിച്ചിട്ടാ സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽ മേവിനാർ.35

വൈശമ്പായനൻ പാഞ്ഞു

രോമാഞ്ചമഞ്ചിടുമ്മാറാക്കഥ കേട്ടുകൊണ്ടാ മന്നവ
ദുഃഖശോകപരിക്ലേശമുണ്ടായീ വൃഷ്ണികഠിക്കടൻ. 36

---

61. വാസുദേവസന്താപം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പറഞ്ഞുവരുമനേരം വാസുദേവൻ പ്രതാപവാൻ
മഹാഭാരതയുദ്ധത്തെയച്ഛൻ മന്നിൽക്കഥാന്തരേ. 1

അഭിമന്യുവധം വീരൻ വിട്ടിരുന്നു മഹാമതി
വസുദേവന്നപ്രിയമുണ്ടാകൊല്ലെന്നായ് മഹാമതി 2
ദൌഹിത്രന്റെ വധംകേട്ട വസുദേവൻ മഹാത്മയം
ദുഃഖശോകോത്തപ്തനായിത്തീരൊല്ലെന്നു മഹാമതി 3
സുഭദ്രയോ പുത്രവധം പോരിലങ്ങിനെവിട്ടതിൽ
കൃഷ്ണ!സൌഭദ്രവധവും ചൊല്ലെന്നായ് വീണു ഭൂമിയിൽ. 4
നിലത്തുവീണൊരവളെക്കണ്ടിതാ വസുദേവനും
കണ്ടിട്ടടൻ മന്നിൽ വീണു ദുഃഖാൽ മൂർച്ഛിതനായവൻ. 5
പിന്നെദ്ദൌഹിത്രനിധനദുഃഖശോകാത്തനാമവൻ
വസുദേവൻ മഹാരാജകൃഷ്ണനോടോതിയിങ്ങിനേ. 6
പുണ്ഡരീകാക്ഷ! നീ സത്യവാക്കായ് വിശ്രുതനല്ലയോ
ശത്രുഘ്ന!ദൌഹിത്രവധമെന്നോടോതിയതില്ല നീ 7
തത്വമായിച്ചൊല്ല മരുമകന്റെ വധവും പ്രഭോ!
നിന്നെതുക്കണ്ണനെപ്പോരിൽക്കൊന്നു ശത്രുക്കളെങ്ങിനേ 8
വാർഷ്ണേയ!കാലമാകാതെ പാകാൻ പറവാ നരക്കിഹ
അതാണെൻ കരളം ദുഃഖത്താൽ നൂറായിത്തകരാത്തതും. 9
സുഭദ്രയമ്മയെപ്പറഞ്ഞിപ്പോരിലെന്തോതിനാനവൻ
എന്നെക്കുറിച്ചും പത്മാക്ഷ!മപലാക്ഷൻ മമപ്രിയൻ 10
യുദ്ധത്തിൽപ്പിന്തിരിഞ്ഞോനെക്കൊന്നതില്ലല്ലി വൈരികം
കാട്ടീലല്ലല്ലി ഗോവിന്ദ!യുദ്ധത്തിൽ വികൃതം മുഖം 11
തേജസ്വിയാമവൻ കൃഷ്ണ!യെന്നുന്നിൽ ശ്ലാഘിയാംവിധം
ബാലഭാവാൽ തൻവിനയം കഥിച്ചിട്ടുണ്ടവൻ പ്രഭു 12
ബാലൻ വഞ്ചിതനല്ലല്ലീ ദ്രോണകർണ്ണകൃപാദ്യരാൽ
മന്നിൽച്ചത്തുകിടക്കുന്നു പറകെന്നോടു കേശവ! 13
ദ്രോണനോടും ഭീഷ്മനോടും ശക്തനാം കർണ്ണനോടുമേ
പോരിൽത്തിരക്കിനാൻ നിത്യമെന്നകഠംകൊള്ളോരാ മകൻ. 14
എന്നായ്പ്പലവിലാപങ്ങൾ ചൊല്ലിദുഃഖിച്ചിരിയ്കവേ
അച്ഛനോടതിദുഃഖത്താൽ ഗോവിന്ദൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ 15
പടത്തലയ്കൽക്കാട്ടീട്ടില്ലവൻ വികൃതമാം മുഖം
കടന്നുകൂടാത്തടരിൽ പിന്തിരിഞ്ഞിട്ടുമില്ലവൻ. 16

നൂറുമായിരവും മന്നോർകളെക്കൊന്നുമുടിച്ചവൻ
ദ്രോണകണ്ണർ കഴക്കുന്നോൻ ദൌശ്ശാസനിവശത്തിലായ് 17
ഒറ്റയ്ക്കൊരുവനോടെന്നും പൊരുതിക്കൊള്ളുകിൽ പ്രഭോ!
പോരിലായുധനെക്കൊൽവാനാവില്ലാ വജ്രപാണിയും. 18
പാർത്ഥനെപ്പോരിൽനിന്നിട്ടു സംശപ്തകരകറവേ
വളഞ്ഞു പോരിലവനെ ക്രുദ്ധരാം ദ്രോണരാദികൾ 19
പിതാവേ!പിന്നെ വളരെശ്ശത്രുക്കളെ വധിച്ചവൻ
വാർഷ്ണേയനിന്മകൻ മകൻ ദൌശ്ശാസനിവശത്തിലായ് 20
അവൻ ദുഃഖം വിണ്ണിലെത്തീ ശോകംപോക്കു മഹാമതേ!
വ്യസനത്തിൽപ്പെട്ടതളർന്നീടാറില്ലറിവുള്ളവർ 21
ദ്രോണകണ്ണാദ്യരെക്കൂടിയെതിരിട്ടു തടുത്തവൻ
മഹേന്ദ്രതുല്യരെപ്പോരിലവൻ വിണ്ണെത്തുകില്ലയോ 22
ശോകം കളക ദുർദ്ധർഷ!മന്യുവിൻ പാട്ടിലാകൊലാ
ശസ്ത്രശുദ്ധപദംപുക്കാനവൻ പരപുരഞ്ജയൻ 23
വീരനാമായവൻ ചത്തിട്ടെൻ സോദരി സുഭദ്രയും
ദുഃഖാർത്ത കൃഷ്ണീപാശ്ചാത്യപുക്കാർത്തു കുരരിപോലവേ. 24
ദ്രൌപദീപാശ്ചമെത്തീട്ടു ചോദിച്ചു ദുഃഖമാണ്ടവൾ
എങ്ങായ്മേ!മക്കളൊക്കേയും കാണ്മാനുണ്ടാഗ്രഹിപ്പു ഞാൻ 25
അവൾ ചൊന്നതു കേട്ടിട്ടാക്കുരുനാരികളൊക്കെയും
ഇവളെക്കൈകളാൽത്താങ്ങീട്ടേറമാർത്തിയൊടാർത്തുപോൽ 26
ചൊല്ലിനാളുത്തരയൊടും ഭദ്രേ!നിൻകാന്തനെങ്ങുപോയ്
അവൻ വേഗം വന്നതായി നിയ്യെന്നെയറിയിക്കണം. 27
വിരാടപുത്രീ!യിങ്ങെന്റെ വാക്കുകേട്ടീടിലെപ്പൊഴും
ഗൃഹത്തിൽനിന്നെത്തുമുടനിന്നെന്തെത്താത്തു നിൻപതി 28
അഭിമന്യോ! കുശലികൾ നിന്മാതുലർ മഹാരഥർ
എല്ലാരും കുശലംചൊല്ലീ പോരിനായ്വന്ന നിന്നോടായ് 29
മുന്നട്ടിന്നത്തെ യുദ്ധത്തെയെന്നോടോതുകരിന്ദമ!
ഏവംകേണീടുമെന്നോടിന്നെന്തൊന്നും മിണ്ടിടാത്തു നീ 30
എന്നതൊട്ടുള്ള വാർഷ്ണേയീപരിദേവിതമങ്ങിനേ
കേട്ടു കൃഷ്ണീദേവി മാഴ്കി മെല്ലെയിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൾ. 31

ഹേ സുഭദ്രേ! വാസുദേവനേവം സാത്യകിയും രണേ
അച്ഛനും ലാളനംചെയ്തവൻ കാലവഴിയ്ക്കുപോയ്. 32
ഇമ്മട്ടല്ലോ മർത്ത്യധർമ്മം മാഴ്കൊല്ലാ യദുനന്ദിനി!
ദുർദ്ധർഷനാം നിൻറെപുത്രൻ പരലോകഗതി നേടിടാൻ 33
വമ്പെഴുംക്ഷത്രിയക്കുള്ള വൻകുലത്തിൽപ്പിറന്നവൻ
പത്മപത്രാക്ഷി!മാഴ്കൊല്ലാ ചപലാക്ഷനെയോർത്തു നീ 34
ഗർഭമുള്ളോരുത്തരയെ നോക്കു മാഴ്കൊല്ല നീ ശുഭേ!
അവൻറെ പുത്രനെയിവൾ പെറും ഭാമിനിയായവൾ 35
എന്നാശ്വാസമിവൾക്കേകിക്കുന്തിതന്നെ യതുദ്വഹ!
ദുർദ്ധർഷ!ദുഃഖം വിട്ടിയ്മ്മാക്കായി ശ്രാദ്ധംകുറിച്ചതേ. 36
സമ്മതിപ്പിച്ചു ധർമ്മജ്ഞനുപനേ ഭീമനേയുമേ
യമാഭരാം യമരെയും ദാനംനല്കിയസംഖ്യമേ 37
വിപ്രന്നേറെപ്പ്രദാനംചെയ്തു പിന്നെ യതുദ്വഹ!
സമാഹരിച്ചു വാർഷ്ണേയി വൈരാടിയൊട്ടൊല്ലിനാൾ 38
വൈരാടിയിങ്ങു സന്താപം നീ ചെയ്യരുതനിന്ദിതേ!
സുശ്രോണി!കാന്തനെപ്പറ്റിക്കാക്കു ഗർഭസ്ഥബാലനെ 39
എന്നുരച്ചിട്ടുടൻ കുന്തി വിരമിച്ചു മഹാദ്യുതേ!
അവളെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചാനയിച്ചേനീസ്സുഭദ്രയെ 40
ഏവം കഴിഞ്ഞു നിൻപുത്രീപുത്രൻ മാനദ!കേവലം
ദുർദ്ധർഷ!താത!സന്താപംവിട്ടു ശോകംനിനയ്ക്കാലാ. 41

---

62. വ്യാസസാന്ത്വനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുപുത്രൻ ചൊന്ന വാക്കു കേട്ടു ശൂരജനപ്രൊഴേ
ശോകം വെടിഞ്ഞു ധർമ്മിഷ്ഠൻ കൊടുത്തു ശ്രാദ്ധമുത്തമം. 1
അവ്വണ്ണമേ വാസുദേവൻ വമ്പെഴും ഭാഗിനേയനായ്
അച്ഛനൊന്നും പ്രിയനായിക്കഴിച്ചാനൌർദ്ധദേഹികം. 2

ഓജസ്സാന്നിവൃത്ത ശതസഹസ്രം ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരെ
വിധിപോലൂട്ടിനാൻ ഭോജ്യം മുറവും സവ്വഗുണാന്വിതം. 3
ആച്ഛാദിച്ച മഹാബാഹു ധനത്തിൽതൃഷ്ണപോക്കിനാൻ
ബ്രാഹ്മണക്കപ്പൊഴേ കൃഷ്ണനതത്രേ രോമഹർഷണം 4
സുവർണ്ണം പ്രയ്യം ശയനം വസ്ത്രങ്ങളുമതേവിധം
കൊടുക്കവേ വിപ്രർ വഴിച്ചീടുകെന്നോതിനാരവർ. 5
ദാശാർഹനാം വാസുദേവൻ ബലൻ സാത്യകിതാനുമേ
അഭിമന്യുവിനായ് ശ്രാദ്ധംചെയ്തു സത്യകനും തദാ. 6
ഏറവും ദുഃഖമാണ്ടുള്ളോർ ശമം നേടിയതില്ലവർ
അവർണ്ണം പാണ്ഡവന്മാരും ഹസ്തിനാപുരമായതിൽ 7
ശമംനേടിയതില്ലേതുമഭിമന്യു പിരിഞ്ഞവർ
രാജേന്ദ്ര! പിന്നെ വളരെദ്ദിവസങ്ങൾ വിരാടജ 8
ഉണ്ടില്ലാ ഭർത്തൃദുഃഖത്താലതിൽക്കരുണമേറെയായ്
വയറിലായവർക്കുള്ള ഗർഭങ്ങു ലയിച്ചുപോയ് 9
അറിഞ്ഞെഴുന്നള്ളി ദിവ്യചക്ഷുസ്സാൽ വ്യാസനപ്പൊഴേ
ചെന്നുകണ്ടോതിനാൻ ധീമാൻ ദീർഘാക്ഷി പൃഥയോടുടൻ. 10
തേജസ്വിയുത്തരയൊടുമീശ്ലോകത്തെ ത്യജിയ്ക്ക നീ
തേജസ്വിയായ് ത്തീന്നീടും നിൻപൗത്രൻ യശസ്വിനി! 11
വാസുദേവൻ പ്രഭാവത്താൽ ഞാനീപ്പറകയാലുമേ
പാണ്ഡവക്കൊടുവിൽ ഭൂമിപാലനം ചെയ്യുമീയിവൻ. 12
ധനഞ്ജയനെയുംനോക്കിധർമ്മജൻ കേട്ടുനില്ക്കവേ
ഹർഷിപ്പിയ്ക്കുംവിധം വ്യാസൻ ചൊന്നാനിങ്ങിനെ ഭാരത! 13
നിൻപൌത്രൻ മഹാഭാഗനായിത്തീരുമസംശയം
ധർമ്മംവഴിയ്ക്കാഴിചൂഴുമൂഴിയെക്കാത്തുകൊണ്ടിടും. 14
എന്നാൽക്കുരുശ്രേഷ്ഠ! ശോകംവിട്ടുകൊൾകരികശ്മ!
നിനക്കിതിൽ വിചാരിപ്പാനില്ലിതോ സത്യമായ്കുരും 15
വൃഷ്ണിവീരൻ കൃഷ്ണനന്ന ചൊല്ലീലേ കുരുനന്ദന
അതവർണ്ണംവരും വേണ്ടാ നിനക്കിതിൽ വിചാരണ 16
താൻ നേടിയോരക്ഷയങ്ങൾ ദേവലോകങ്ങൾ പൂകിനാൻ
ആ വീരനെപ്പറ്റി മാഴ്കൊല്ലുംമറു കുരുക്കളും. 17

എന്നാപ്പിതാമഹൻ ചൊന്ന ധർമ്മാത്മാവാം ധനഞ്ജയൻ
ശോകംവിട്ടു മഹാരാജ ഹൃഷ്ടനായ്ത്തിന്നിതപ്പൊഴേ 18
ധർമ്മജ്ഞ നിന്നച്ഛനമാഗ്രഹത്തിങ്കൽ മഹാമതേ
യഥേഷ്ടംവാഴ്കയായ് ശുക്ലപക്ഷത്തിൽത്തിങ്കൾപോലവേ. 19
വ്യാസൻ പ്രേരിപ്പിച്ചു പിന്നെദ്ധർമ്മാത്മജനരേന്ദ്രനെ
അശ്വമേധത്തിനായപ്പോൾ മറഞ്ഞാൻ പിന്നെയായവൻ 20
ധർമ്മരാജാവു മേധാവിയാ വ്യാസമൊഴി കേട്ടുടൻ
ഉണ്ണീ വിത്തംകൊണ്ടുവരാൻ പോകുവാൻ തീർച്ചയാക്കിനാൻ.

---

63. ദ്രവ്യാനയനാരംഭം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മൻ! മഹാൻ വ്യാസമുനി ചൊന്നോരീ വാക്കു കേട്ടുടൻ
അശ്വമേധത്തിനെപ്പറ്റി വീണ്ടും ചെയ്തതുമെന്തുവാൻ. 1
മരുത്തൻ ഭൂതലത്തിങ്കൽ ചെയ്തോരാ രത്നമില്ലയോ
അതെങ്ങിനേ നേടിയെന്നും പറഞ്ഞാലും ദ്വിജോത്തമ. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വ്യാസൻ ചൊന്നതുകേട്ടിട്ടു ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
വരുത്തിത്തമ്പിമാരോടു കാലത്തിൽച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ 3
അർജ്ജുനൻ ഭീമനാ മാദ്രീപുത്രരെന്നിവരോടുടൻ
കേട്ടില്ലേ വീരരേ! നിങ്ങൾ സൌഹൃദത്താൽ മഹാശയൻ 4
കുരുക്കൾക്കു ഹിതംനോക്കും ധീമാൻ കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞതും
തപോവൃദ്ധൻ മഹാത്മാവു സുഹൃൽഭൂതിനിനപ്പവൻ 5
ഗുരുവാസൻ ധർമ്മശീലനദ്ഭുതക്രിയചെയ്വവൻ
ഭീഷ്മൻ ധീമാൻ മഹാപ്രാജ്ഞൻ ഗോവിന്ദൻതാനുമങ്ങിനെ 6
അതോർത്തു നന്നായ്ച്ചെയ്വാൻ ഞാനിച്ഛിപ്പൂ പാണ്ഡുപുത്രരേ!
നമ്മൾക്കൊടുക്കു മേലാകുമിന്നുള്ളും ഹിതമേറവും 7

ഫലത്തിലും ശ്രുതം ബ്രഹ്മവാദി ചൊല്ലിയൊരാ മൊഴി
ഈ ഭൂമിയൊക്കെയും ക്ഷീണരത്നായാം കുരുമുഖ്യരേ! 8
ചൊല്ലീ മന്നവരേ! വ്യാസൻ മരുത്തന്റെ ധനത്തെയും
നിങ്ങൾക്കു ബോദ്ധ്യമെന്നാകിൽത്തക്കതെന്നായ് നിനയ്ക്കുകിൽ
ധർമ്മത്താൽ പ്രാപ്തമാന്നമട്ടാട്ടേ ഭീമ! നീയോപ്പുതെത്തുവാൻ
എന്നാ മന്നൻ ചൊല്ലിവെച്ചനേരം കുരുകുലോദ്വഹ! 10
ഭീമസേനൻ കൈതൊഴുത രാജേന്ദ്രനൊട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
മഹാബാഹോ! ബോദ്ധ്യമെനിയ്ക്കുവിടുന്നീപ്പറഞ്ഞതും 11
വ്യാസൻ ചൊല്ലിയ വിത്തത്തെക്കൊണ്ടുവന്നിടുകെന്നതും
നമുക്കാവിക്ഷിതധനം നേടാവൊന്നാവുകിൽ പ്രഭോ 12
മഹാരാജ! ദൃഢംചെയ്തതാകുമെന്നാണു മന്മതം
എന്നാൽ മഹാത്മാവാകുന്ന ഗിരീശനുവണങ്ങി നാം 13
അതാനയിപ്പു ശ്രുതമാമച്ചിച്ചിട്ട കപർദ്ദിയെ
ആ സ്വാമിദേവദേവേശനേയും തൽഭൃത്യനേയുമേ 14
നേടാം പ്രസാദിപ്പിച്ചുത്തം മനോവാക്ക്രിയകൊണ്ടുടൻ
ആ ദ്രവ്യം കാത്തിടും രൌദ്രാകാരകിന്നരരില്ലയോ 15
വൃഷദ്ധ്വജൻ പ്രസാദിച്ചാലവരും പാട്ടിലായ്വരും.
എന്നു ഭീമൻ ചൊല്ലിയോരാ വാക്കു കേട്ടിട്ടു ഭാരത! 16
പ്രീതനായേറവും ധർമ്മപുത്രഭൂപതി ഭാരത!
അജ്ജുനാദികളെല്ലാരുമതമ്മട്ടെന്നുചൊല്ലിനാർ. 17
ഉറച്ചെല്ലാപ്പാണ്ഡവരും രത്നാഹരണനിശ്ചയം
സേനയ്ക്കാജ്ഞാപിച്ചു നല്ലനാളുമാഴ്ചയുമുള്ളനാൾ. 18
പിന്നെയാപ്പാണ്ഡുപുത്രന്മാർ സ്വസ്തിചൊല്ലിച്ചു വിപ്രരേ!
പൂജിച്ചു ദേവവരനെ മുന്നംതന്നെ മഹേശനെ 19
മോദകം പായസംമാംസമപൂപമിവകൊണ്ടുടൻ
പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടു മഹാത്മാവെപ്പൂജപ്പെട്ട രസത്തൊടും. 20
അവർ പോകുമ്പോളവിടെ മംഗളങ്ങൾ ശ്രുതങ്ങളും
ചൊല്ലീ പ്രഹൃഷ്ടചിത്തന്മാർ വിപ്രപ്രവരർ പൌരരും 21
പിന്നെ പ്രദക്ഷിണംവെച്ചു തലകുമ്പിട്ടുകൂപ്പിയും
അഗ്നിഹോത്രം ബ്രാഹ്മണരെപ്പോയിനാർ പാണ്ഡുനന്ദനർ. 22

സഭായ്മനായ്പ്പുത്രദുഃഖിധൃതരാഷ്ട്രനരേന്ദ്രനെ
സമ്മതിപ്പിച്ച പൃഥുദ്ധക്കാകുമാപ്പൃഥയേയുമേ. 23
മൂലത്തിലാക്കിക്കൌരവ്യൻ ധാത്തരാഷ്ട്രയുയുത്സുവെ
പൌരരും ബുദ്ധിമാന്മാരാം വിപ്രരും സൽക്കരിച്ചുവർ. 24

---

64. ദ്രവ്യാനയനോപക്രമം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉടൻ പോയീ ഹൃഷ്ടരവർ സംഹൃഷ്ടനരവാഹനർ
വമ്പിച്ചീടും തേരൊലിയാൽ ഭൂമിയൊക്കെ മുഴക്കുവോർ. 1
വന്ദിമാഗധസൂതന്മാർ പരംവാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പവർ
രശ്മിയൊത്താദിത്യർപോലെ സചന്തംസൈന്യത്തൊടൊത്തവർ
തലയ്ക്കുമേൽപ്പിടിച്ചീടും വെണ്കൊറ്റക്കുടയാലഹോ
വാവുന്നാളിന്ദുവെപ്പോലെ ശോഭിച്ചിതു യുധിഷ്ഠിരൻ. 3
വഴിയ്ക്കു ഹൃഷ്ടനരർതൻ ജയാശിസ്സുകൾ പാണ്ഡവൻ
ഏറുവാങ്ങീ യഥാന്യായം മുറയ്ക്കു പുരുഷഷ്ഭൻ 4
അമ്മട്ടു സൈന്യം രാജാവേ! പിന്തുടർന്നു നരേന്ദ്രനെ
ആയതിന്നുടെയാരാവം വാനടച്ചുനിരന്നുതേ. 5
പുഴകപായ്കളെന്നല്ല കാട്ടുംമലകളും ശരി
കടന്നിട്ട മഹാരാജൻ ചെന്നെത്തീ പർവ്വതത്തിലും 6
രാജേന്ദ്ര! മുഖ്യമാ ദ്രവ്യമിരിയ്ക്കുന്നൊരിടത്തിലായ്
കൂടാരംകെട്ടി രാജാവു പാണ്ഡവപ്പടയൊത്തവൻ 7
നന്നായ്പ്പുരപ്പുള്ളോരിടത്തായിട്ടുരതസത്തമ!
മുമ്പിലാക്കിത്തപോവിദ്യാദമമാണ്ടുള്ള വിപ്രരെ 8
കൌരവ്യവേദവേദാന്തവിത്താമാമായ്നേയുമേ
അഗ്നിവേശ്യനെയും മന്നോർ വിപ്രന്മാർ സപുരോഹിതർ 9
ശാന്തിചെയ്ത യഥാന്യായം ചുറ്റുമേ ചെന്നാക്കിടിനാർ
യുദ്ധക്കാക്കീട്ടുരചനെ മുറയ്ക്കാ മന്ത്രിമാരെയും. 10

വഴിയാറൊമ്പതിടവുമായ്ത്തീർത്തു പാപ്പിടം ദ്വിജർ
വിധിയാംവണ്ണമേതന്നെ മത്തേടങ്ങൾക്കു പാപ്പിടം 11
ഉണ്ടാക്കിച്ചിട്ടു രാജേന്ദ്രൻ വിപ്രന്മാരോടിതോതിനാൻ
ശുഭനക്ഷത്രമാം നാളിഷിക്കായ്ത്തീൽ ദ്വിജേന്ദ്രരേ! 12
ഭവാന്മാരെങ്ങിനെ നിനയ്ക്കുന്നതങ്ങിനെ ചെയ്യണം
ഇങ്കു പാത്തിട്ടു നമ്മൾക്കു കാലതാമസമാകൊലാ 13
എന്നരച്ചിട്ടു മേൽവേണ്ടും ക്രിയചെയ്വിൻ ദ്വിജേന്ദ്രരേ!
എന്നാ മന്നൻ ചൊന്നകേട്ടു പുരോഹിതയുതദ്വിജർ 14
ഹൃഷ്ടരായ്ച്ചൊല്ലിനാരേവം ധർമ്മരാജപ്രിയാർത്ഥികം.

ഇന്നാഴ്ചയും നാളുമേ പുണ്യമല്ലോ
പ്രയത്നിയ്ക്കാം ശ്രേഷ്ഠകർമ്മത്തിനായി
വെള്ളം കുടിച്ചിന്നു കഴിയ്ക്ക ഞങ്ങൾ
നിങ്ങൾക്കുമിന്നുപവാസം നരേന്ദ്ര! 15
ആ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠർ പറഞ്ഞുകേട്ടു
രാവങ്ങു മന്നോരുപവാസമായി
പാർത്തീടിനാർ ഭേവിരിച്ചു ശുദ്ധർ
യജ്ഞേ ജ്വലിച്ചഗ്നികളെന്നപോലെ. 16
പരം കഴിഞ്ഞൂ നിശ വിപ്രർ ചൊല്ലിടും
വരോക്തികേൾക്കുന്ന മഹത്തരക്കഹോ
പരം പ്രകാശിച്ചു പുലർച്ചയിങ്കലാ
ദ്വിജേന്ദ്രർ ധർമ്മത്മജനോടു ചൊല്ലിനാർ. 17

---

65. ദ്രവ്യാനയനം

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

മഹാത്മാവാം ത്ര്യംബകന്നിങ്ങുപഹാരം കഴിയ്ക്കണം
ഉപഹാരംചെയ്ത പിന്നെ രാജൻ! സ്വാർത്ഥത്തിനുന്നിടാം. 1
ആ ബ്രാഹ്മണന്മാർ ചൊന്നോരു വാക്കു കേട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ
ന്യായംപോലെ ഗിരീശനുമുപഹാരം കഴിച്ചതേ. 2

വിധിസംസ്കൃതമാം നെയ്യാൽച്ചെയ്തിട്ടങ്ങഗ്നിതർപ്പണം
മന്ത്രസിദ്ധം ഹവ്യവും തീർത്തങ്ങിരുന്നീ പുരോഹിതൻ. 3
രാജാവേ! മന്ത്രസംശുദ്ധപുഷ്പങ്ങളുമെടുത്തുടൻ
മോദകം പായസം മാംസമിവയാൽബ്ബലി നല്കിനാൻ. 4
വിചിത്രപ്പൂമാല മലർ പലമട്ടിവയാലുമേ
വിധിയ്ക്കെല്ലാം ശിഷ്ടിതമംചെയ്തിട്ടാ വേദപാരഗൻ 5
കിങ്കരക്കും പിന്നെയങ്ങു മുഖ്യമാംബലി നല്കിനാൻ
യക്ഷേന്ദ്രനാം കുബേരനും മണിഭദ്രനുമങ്ങിനേ 6
മറുയക്ഷക്കുമാ ഭൂതപതികൾക്കും യഥോചിതം
കൃസരം മാംസമവ്വണ്ണം തിലോദകവുമൊത്തഹോ 7
ചോരും കുടത്തിലാക്കീട്ട കൊടുത്തിതു വൃകോദരൻ
ബ്രാഹ്മണക്കായ്ഗ്ഗോസഹസ്രം കൊടുത്തിട്ടവനീപതി 8
നക്തഞ്ചരങ്ങളാം ഭൂതങ്ങൾക്കേകീ ബലിയങ്ങിനേ
ധൂപഗന്ധം വിങ്ങിയങ്ങു പൂക്കൾ ചിന്നിയുമങ്ങിനേ 9
ദേവദേവനേറയാസ്ഥാനമേറ്റം ശോഭിച്ചു മന്നവ!
രുദ്രനും പൂജചെയ്തിട്ടു ഗണങ്ങൾക്കുമശേഷവും 10
നൃപൻ വ്യാസനെമുമ്പാക്കിച്ചെന്നു രത്നനിധിസ്ഥലേ
ധനാദ്ധ്യക്ഷനെ വന്ദിച്ചു കൂപ്പിച്ചെയ്തഭിവാദ്യവും 11
വിചിത്രപ്പൂക്കൾ കൃസരമപൂപമിവയാലഹോ
മുറും ശാഖാദിനിധികൾക്കാ നിധീശക്കുമൊക്കെയും 12
അർച്ചനംചെയ്തനന്തരെ സ്വസ്തിചൊല്ലിച്ചു വീര്യവാൻ
അവർചൊല്ലുന്ന പുണ്യാഹഘോഷം തേജസ്സുമൊത്തവൻ 13
പ്രീതനായിക്കുശ്രേഷ്ഠൻ കുഴിപ്പിച്ചീടിനാൻ നിധി
പിന്നെപ്പാത്രങ്ങൾ പലമട്ടഴകിൽക്കരകങ്ങളും 14
ഭൃംഗാരങ്ങൾ കടാഹങ്ങൾ കലങ്ങൾ പലചട്ടികൾ
വിചിത്രപാത്രങ്ങൾ പലതരത്തിൽസ്സംഖ്യയെന്നിയേ 15
എടുപ്പിച്ചീടിനാനപ്പോൾധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
വന്വിച്ചീടും കരപുടമവയ്ക്കാത്തിതു ലക്ഷണം 16
കെട്ടുള്ള ഭാണ്ഡം രാജാവേ!തുലാദ്ധ്വംതന്നെയായ് നൃപ!
വാഹനം പാണ്ഡുപുത്രന്നുണ്ടായിതു ധരാപതേ! 17

കുട്ടകം ഷഷ്ടിസാഹസ്രം നൂറിരട്ടി ഹയങ്ങളും
ഗജങ്ങളും മഹാരാജന്യായിരമതേവിധം 18
വണ്ടിതേരുകളവണ്ണമത്രതാൻ പിടിയാനകൾ
ഖരങ്ങൾക്കും മനുഷ്യർക്കും കാണുകില്ല കഥിയ്ക്കുവാൻ. 19
യുധിഷ്ഠിരൻ പൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടോരാ ദ്രവ്യമങ്ങിനേ
പതിനാറെട്ടിരുപതും നാലും ഭാരസഹസ്രമാം 20
ഇവറിലാ ദ്രവ്യമേറിയ മഹാദേവനു പാണ്ഡവൻ
അച്ചനം ചെയ്തടൻ ഹസ്തിനഗരത്തേയ്ക്കു യാത്രയായ്. 21
ദ്വൈപായനാനുജ്ഞയോടും പുരോഹിതപുരസ്സരൻ
ഗവ്യൂതി ഗവ്യൂതിതോറും പാർത്തിതാപ്പുരുഷർഷഭൻ 22
രാജാവിനഗരത്തേയ്ക്കു നോക്കിപ്പോനതു പെരുമ്പട
ദ്രവ്യഭാരാൽപ്പണിപ്പെട്ടു ഹർഷിപ്പിച്ചും കുരുക്കളെ. 23

---

66. പരീക്ഷിജ്ജന്മകഥനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇതുകാലംതന്നെ വീയ്പ്മേറീടും വാസുദേവനും
വൃഷ്ണിപ്രവരരോടൊത്തു ഹസ്തിനാപുരമെത്തിനാൻ. 1
അശ്വമേധത്തിന്റെ കാലമറിഞ്ഞു പുരുഷർഷഭൻ
സപുരംപൂകവേ ധർമ്മരാജൻ ചൊല്ലിയവണ്ണമേ 2
രൌഗ്മിണേയനൊടുംകൂടി യുയുധാനനൊടുംസമം
ചാരുദേഷ്ണനൊടും സാംബഗദാഹാർദ്ദിക്യരോടുമേ 3
വീരനാം സാരണനൊടും നിശഠനുകരോടുമേ
ബലദേവനെ മുമ്പാക്കിസ്സുഭദ്രയൊടുമൊപ്പമേ 4
പാഞ്ചാലിയുത്തരപൃഥയിവരെക്കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ
ഭർത്താക്കൾ ചതുരാക്ഷത്രസ്ത്രീകൾക്കാശ്വാസനത്തിനും 5
അവർ വന്നതറിഞ്ഞിട്ടാധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനും
മഹാത്മാവാം വിദുരനും സപീകരിച്ചു യഥാവിധി. 6

അവിടെപ്പാത്തിതാക്ഷ്ണനച്ചിതൻ പുരുഷോത്തമൻ
തേജസടിയാം വിടുരനാലാ യുയുത്സുവിനാലുമേ 7
വൃഷ്ണിവീരന്മാരിവിടെപ്പാക്കുമ്പോഠംജനമേജയ!
പിന്നു നൃപ!നിന്നച്ഛൻ പരീക്ഷിത്തരിനാശനൻ 8
ആ രാജാവു മഹാരാജ!ബ്രഹ്മാസ്ത്രങ്കൊണ്ടു പീഡിതനു
ശവമായ്ത്തീന്നു നിശ്ശേഷ്ടൻ ഹഷ്ടശോകവിവർജ്ജനൻ 9
ഹൃഷ്ടരാമാഠംകളുടെയ സിംഹനാദമഹാസ്വനം
പ്രതിക്കെങ്ങും പുക്കവിടെയുടൻതന്നെ നശിച്ചുപോയ് 10
ഉടൻ വെമ്പലൊടും കൃഷ്ണനങ്ങന്തഃപുരമേറിനാൻ
യുയുധാനൻ തുണയുമായ് വ്യഥിതേന്ദ്രിയമാനസൻ 11
ഉടൻ കണ്ടു വന്നണയുമച്ഛൻപെങ്ങളെയപ്പൊഴേ
വാസുദേവനൊടായ് വിണ്ടും പാഞ്ഞെത്താനാത്തിട്ടുംപടി 12
പിന്നേ പാഞ്ചാലിയെപ്പിന്നെപ്പേർകേട്ടോരു സുഭദ്രയെ
ദുഃഖിച്ചാക്കും ബാന്ധവസ്ത്രീകളേയുമവനീപതേ! 13
ഉടൻ കൃഷ്ണന്റെ മുമ്പെത്തിക്കുന്തിഭോജന്റെ നന്ദിനി
പറഞ്ഞു രാജശാർദ്ദൂല!തൊണ്ടയങ്ങിടറുംപടി 14
വാസുദേവ!മഹാബാഹോ!നിന്നാൽ ദേവകി സുപ്രജ
നീ ഞങ്ങഠംക്കോ ഗതിനില നിന്നധീനത്തിലീക്കുലം 15
യദുവീരപ്രഭോ!നിന്റെ ഭാഗിനേയന്റെയീ മകൻ
ദ്രൌണി കൊന്നോൻ പിറന്നല്ലോ ജീവിപ്പിയ്ക്കുക കേശവ! 16
ഐഷീകത്തിങ്കൽ നീ സത്യംചെയ്തില്ലേ യദുനന്ദന!
മൃതജാതനെ ഞാൻ ജീവിപ്പിയ്ക്കുവേനെന്നുതാൻ പ്രഭോ! 17
ജാതൻ മൃതനിവൻ താത!നീ നോക്കു പുരുഷർഷഭ!
അഞ്ഞുത്തരസുഭദ്രൌപദിഞാനിവരേ ഹരേ! 18
ധർമ്മഭൃഭീമാർജ്ജുനരെയേവം നകുലനേയുമേ
സഹദേവനെയും വീര കാത്തുകൊഠംകേവരേയുമേ 19
പ്രാണങ്ങഠം നില്പതിവനിൽപ്പാണ്ഡവക്കുമെനിയ്ക്കുമേ
ദാശാർഹപാണ്ഡുവിൻ പിണ്ഡമമ്മട്ടെൻ ശശ്വരന്റെയും 20
നന്നായ്വരും പ്രിയപ്പെട്ട തുല്യനാമാജ്ജുനിയ്ക്കുമേ
മരിച്ചുപോയെങ്കിലും നീ പ്രിയംചെയ്ക ജനാർദ്ദന! 21

മുൻചൊന്നതായുത്തരതാൻ ചൊല്ലാവുണ്ടരികശ്ന!
അഭിമന്യുച്ചൊല്ലു കൃഷ്ണ!പ്രിയതത്താലസംശയം 22
പറഞ്ഞുപോലും ദാശാർഹ!താൻ വൈരാടിയൊടാജ്ജുനി
മാതുല്ന്റെ കുലംപൂകും ഭദ്രേ നിന്നുടെ നന്ദനൻ 23
വൃഷ്ണ്യന്ധകഗൃഹംപുക്കു ധനുർവ്വേദം ഗ്രഹിച്ചിട്ടും
വിചിത്രാസ്ത്രങ്ങളും പിന്നെക്കേവലം നീതിശാസ്ത്രവും 24
എന്നേവമുണ്ണീ!പ്രണയാൽ സൌഭദ്രൻ ശത്രുനാശനൻ
പറഞ്ഞിരിപ്പൂ ദുർദ്ധർഷനമ്മട്ടാമില്ല സംശയം 25
ഞങ്ങൾം നിന്നോടു കുമ്പിട്ടുണ്ടിരപ്പൂ മധുസൂദന!
കല്യാണമുത്തമം ചെയ്കകിക്കുലത്തിൻ ഹിതത്തിനായ് 26
എന്നു വാർഷ്ണേയനോടോതി പൃഥുലോചനയാം പൃഥ
നിലത്തുവീണു കൈപൊക്കി ദുഃഖിച്ചന്യവധൂക്കളും 27
ഏവരും മൊല്ലി രാജാവേ!കണ്ണിൽക്കണ്ണീർ നിറഞ്ഞവർ
മൃതജാതൻ വാസുദേവസ്വസ്രീയനിതി താൻ പ്രഭോ! 28
എന്നാരയ്ക്കുന്തിയെത്താൻ താങ്ങിക്കൊണ്ടു ജനാർദ്ദനൻ
നിലത്തുവീണോരിവളെസ്സാന്ത്വംചെയ്ത ഭാരത! 29

---

67. സുഭദ്രാവാക്യം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കുന്തിയേയ്ക്കും സോദരനെപ്പാർത്തുകണ്ടു സുഭദ്രയും
ദുഃഖാർത്തയായോർത്തുകൊണ്ടാൾം പറഞ്ഞാളുടനിങ്ങിനെ. 1
പുണ്ഡരീകാക്ഷ നീ കാണ്ക ധീമാൻ പാർത്ഥന്റെ പൌത്രനെ
കുരുക്കന്മാർ ക്ഷയിച്ചാരേ ക്ഷയിച്ചായുസ്സുമറിതാ 2
ഭീമസേനന്റെ നേർക്കായി ദ്രൌണിപിട്ടോരിഷീകതാൻ
പതിച്ചിതിങ്ങുത്തരയിൽ വിജയങ്കലുമെങ്കലും 3
ഇവളോ കരൾപൊട്ടീട്ടീ ഞാൻ നില്പുണ്ടോതു കേശവ!
ദുർദ്ധർഷ!കാണുന്നില്ലല്ലോ പുത്രനൊത്തവനെ പ്രഭോ! 4

ധർമ്മാത്മാവെന്തുപറയും ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ഭീമനർജ്ജുനനും പിന്നെയമർ മാദ്രീകുമാരരും 5
അഭിമന്യുസുതൻ ജാതൻ മൃതനെന്നായ് ശ്രുവിയ്ക്കുകിൽ
വാർഷ്ണേയ! വഞ്ചിതന്മാരായ് ദ്രൌണിയാൽപ്പാണ്ഡുനന്ദനർ 6
അഭിമന്യുപ്രിയൻ കൃഷ്ണഭ്രാതാക്കന്മാക്കസംശയം
അവർ കേട്ടാലെന്തുചൊല്ലും ദ്രോണപുത്രാസ്ത്രനിർജ്ജിതർ 7
ഇതിലും വലുതാം ദുഃഖം മറെറന്തുണ്ടു ജനാർദ്ദന!
അഭിമന്യുസുതൻ കൃഷ്ണ! മൃതജാതനരിന്ദമ! 8
പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുവേൻ കൃഷ്ണ! തലകുവിട്ടു നിന്നെ ഞാൻ
ഈക്കുന്തിയും ദ്രൌപദിയും കാങ്കിങ്ങു പുരുഷോത്തമ! 9
ദ്രൌണി പാണ്ഡുസുതക്കുള്ള ഗർഭംകൊല്ലുമ്പൊഠം മാധവ!
ക്രുദ്ധനായ് നീ ചൊല്ലിയല്ലോ ദ്രൌണിയോടരിമർദ്ദന! 10
അകാമനാക്കും ഞാൻ നിന്നെ ബ്രഹ്മബന്ധോ! നരാധമ!
ഞാൻ ജീവിപ്പിച്ചുകൊണ്ടീടും കിരീടിസുതസൂനുവെ 11
എന്നുള്ളൊരീ വാക്കു കേട്ടു നിൻബലത്തെയറിഞ്ഞ ഞാൻ
പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കുവേൻ വീര! ജീവിയ്ക്കഭിമന്യുജൻ 12
ഈശ്വരച്ചൊല്ലേറു ചൊല്ലിട്ടെല്ലാം നീ ചെയ്തിടായ്കിലോ
വൃഷ്ണിശാർദ്ദൂല! ഞാൻ ചത്തിതെന്നതന്നെ ധരിയ്ക്ക നീ. 13
അഭിമന്യുസുതൻ വീര! ജീവിയ്ക്കട്ടഭിമന്യുജൻ
ഉദ്ധവ! നീയിരുന്നിട്ടും നിന്നെക്കൊണ്ടെന്തു ചെയ്വു ഞാൻ 14
ജീവിപ്പിയ്ക്ക ഉദ്ധവ! ചത്ത സൌഭദ്രപുത്രനെ
വീര! ഉലൂകാക്ഷസുതനെസ്സസ്യത്തെക്കാർകണക്കിനേ 15
നീയോ കേശവ! ധർമ്മിഷ്ഠൻ സത്യവാൻ സത്യവിക്രമൻ
ആ വാക്കു സത്യമാക്കീടവേണമങ്ങരിമർദ്ദന! 16
വേണമെങ്കിൽബ്ഭവാൻ ജീവിപ്പിയ്ക്കുംചത്താ ത്രിലോകവും
പിന്നെയെന്തോ ജാതമൃതസ്ത്രീയപ്രിയപുത്രനെ 17
കൃഷ്ണ! ഞാൻ നിൻപ്രഭാവജ്ഞയാണതാണിതിരപ്പു ഞാൻ
ചെയ്ക നീ പാണ്ഡവന്മാക്കീ വലുതായോരനുഗ്രഹം 18
പെങ്ങളെന്നോ മകൻ ചത്തോളെന്നോ വീണ്ടും മഹാഭുജ!
ആശ്രിയിച്ചോരെങ്കലുണ്ടു ദയചെയ്തീടവേണമേ. 19

68. ഉത്തരാവിലാപം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു കേട്ടിട്ടു രാജേന്ദ്ര! കേശിഘ്നൻ ദുഃഖമൂർച്ഛിതൻ
ആവാമെന്നോതിയുച്ചത്തിലവക്കാഹ്ലാദമാംവിധം. 1
ആ വാക്കുകൊണ്ടിട്ടവരെയപ്പൊഴാപ്പുരുഷർഷഭൻ
ഉണ്ണിച്ചോരെജ്ജലത്താൽപ്പോലാഹ്ലാദിപ്പിച്ചിതാ പ്രഭു. 2
നിന്നച്ഛനുടെയീറില്ലും കേറിനാനുടനായവൻ
പുരുഷവ്യാഘ്ര! വിധിയിൽഗ്ഗന്ധമാല്യസമർച്ചിതം 3
എല്ലാദ്ദിക്കിങ്കലും പൂർണ്ണജലം കുംഭങ്ങൾവെച്ചുമേ
നൈതിന്നുക്കൊള്ളികടുകിവയൊത്തു മഹാഭുജ! 4
ചുറ്റും തെളിഞ്ഞുള്ളസ്രുങ്ങും വിളക്കുംവെച്ചുതേവിധം
പരിചയ്യുന്ന വൃദ്ധസ്ത്രീജനങ്ങളുമെഴുന്നൊടം 5
ശീലമേറും ധീരപട്ടുവൈദ്യന്മാരൊത്തുമങ്ങിനേ
കണ്ടാനങ്ങതിതേജസ്വി രക്ഷോഘ്നങ്ങളുമെങ്ങുമേ 6
കുശലന്മാർ വിധിയ്ക്കുംവെച്ചാ ദ്രവ്യങ്ങളും ശരി
നിന്നച്ഛനുടെയീറില്ലുമെട്ടങ്ങിനെ കണ്ടുടൻ 7
ഹർഷംപൂണ്ടു ഹൃഷീകേശൻ നന്നുനന്നെന്നു ചൊല്ലിനാൻ
അമ്മട്ടു ഹൃഷ്ടമുഖനാം വാർഷ്ണേയൻ ചൊല്ലിടുമ്പൊഴേ 8
പാഞ്ചാലി വെമ്പിച്ചെന്നിട്ടു ചൊന്നാളുത്തരയോടുടൻ
ഇതാ വരുന്നു ഭദ്രേ നിൻ ശത്രുരൻ മധുസൂദനൻ 9
പുരാണർഷിയചിന്ത്യാത്മാവടുത്തിങ്ങപരാജിതൻ
അവൾ ബാഷ്പങ്കൊണ്ടവാക്കും കണ്ണുനീരുമടക്കിയും 10
സുസംവീതയുമായ്ദ്ദേവമട്ടിൽക്കൃഷ്ണനെറ നേക്കുപോയ്
അമ്മട്ടു ദുഃഖമുടയ ഹൃത്തൊടൊത്തു തപസ്വിനി 11
എത്തും ഗോവിന്ദനെപ്പാർത്തു ദുഃഖത്തോടാവലാതിയായ്
പുണ്ഡരീകാക്ഷ! കണ്ടാലും ബാലൻ വേർപെട്ട ഞങ്ങളെ 12
അഭിമന്യുവെയെന്നോയുമൊപ്പം കേട്ട ജനാർദ്ദന!
മധുഘ്നവാർഷ്ണേയവീര! കുമ്പിട്ടു കനിയിപ്പു ഞാൻ 13

ജീവിപ്പിക്കു ദ്രോണജാസ്ത്രദഗ്ധനാമെന്റെ പുത്രനെ
ധർമ്മാത്മജക്ഷിതിപനോ പിന്നെയാഭീമസേനനോ 14
ഭവാനോ പുണ്ഡരീകാക്ഷ! ചൊന്നതിങ്ങിനെയാവുകിൽ
ഇഷീകകൊല്ലുകറിയാത്തമ്മയേയെന്നുതാൻ പ്രഭോ. 15
നശിയ്ക്കുമായിരുന്നു ഞാനിതിമ്മട്ടായിവന്നിടാ
ഗർഭത്തിൽ വാഴും ബാലന്നീ ബ്രഹ്മാസ്ത്രാലെപാതനം 16
നൃശംസചെയ്ത ദുർബ്ബുദ്ധിദ്രൌണിയെന്തേല്ലുമോ ഫലം
ശത്രുനാശനനാം നിന്നെക്കുമ്പിട്ടുചിച്ചിടുന്നു ഞാൻ 17
ഗോവിന്ദ! ഞാനിവൻ ജീവിയ്ക്കാഞ്ഞാൽ പ്രാണൻകളഞ്ഞിടും
സാധോ! പെരുത്തിവനിൽ വാച്ചിരുന്നെന്റെ മനോരഥം 18
ദ്രോണപുത്രൻ നശിപ്പിച്ചു ജീവിച്ചിട്ടെന്തു കേശവ!
നിനച്ചിരുന്നേൻ ഞാൻ കൃഷ്ണ! പൂർണ്ണോത്സംഗനാട്ടുന! 19
ഹൃഷ്ടയായഭിവാദ്യംചെയ്തിടുമെന്നതു പാട്ടിലായ്
ചപലാക്ഷന്റെയീപുത്രൻ മരിയ്ക്കേപ്പുരുഷർഷഭ! 20
പാഴിലായീ കൃഷ്ണ! മുറുമെന്നുള്ളിലെ മനോരഥം
ചപലാക്ഷൻ നിനക്കിഷ്ടനല്ലയോ മധുസൂദന! 21
കാങ്കെവന്നുള്ളിമകനെ ബ്രഹ്മാസ്ത്രംകൊണ്ടു ചത്തിതാ
കൃതഘ്നൻതാൻ നൃശംസൻതാനിവനച്ഛൻകണക്കിനേ 22
പാണ്ഡവശ്രീയിനേവിട്ടു കാലനുക്കു ഗമിയ്ക്കയാൽ
ഞാൻ സത്യംചെയ്ത യുദ്ധത്തിലടിമന്യു മരിയ്ക്കവേ 23
വീര! നിന്നരികത്താശു ഞാൻ വരാമെന്നു കേശവ!
അതു ചെയ്തീല ഞാൻ കൃഷ്ണ! ക്രൂരജീവിതകാംക്ഷിണി 24
ഇന്നു ഞാനവിടെച്ചെന്നാലെന്തോരും ഫൽഗ്ഗുനാത്മജൻ.

---

69. പരീക്ഷിൽസ്സംജീവനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കരുണം വിലപിച്ചേവം പാവമുത്തരപോലവൾ
നിലത്തുവിണു കൃപണ പുത്രകാംക്ഷിണിയുത്തര. 1

പുത്രോപകരണംകേട്ടോരവാം വീണതു കണ്ടുടൻ
ആത്തു ദുഃഖാത്തയായ്ക്കന്തി ഭരതസ്ത്രീകാം മുറുമേ 2
മുഹൂത്തനേരം രാജേന്ദ്ര! പാണ്ഡവക്കള്ളൊരാ ഗൃഹം
കാണാൻനന്നല്ലാതെയായിതാത്തസ്വരവിനാദിതം 3
മുഹൂത്തനേരം രാജേന്ദ്ര! പുത്രശോകാത്തയാമവാം
കശ്മലപ്പെട്ടുപോയ് വീര! വിരാടനുടെ നന്ദിനി 4
പിന്നെയുത്തര തൻറെടമുണ്ടായി ഭരതർഷഭ!
മകനേ മടിയിൽക്കേറിവെച്ചിട്ടിങ്ങനെ ചൊല്ലിനാം. 5
ധർമ്മജ്ഞൻറെ മകൻ ധർമ്മമറിയുന്നീല നീയെടോ
വൃഷ്ണിപ്രവീരനഭിവാദനം ചെയ്യാതിരിയ്ക്കയാൽ 6
ഉണ്ണീ! ചെന്നെൻറെവാക്കായിച്ചൊല്ലുകച്ഛനൊടിങ്ങിനേ
വീര! ചാകാവല്ലൊരാൾക്കും കാലമാകാതൊരിയ്ക്കലും 7
ഈ ഞാനിപ്പോൾ നീപിരിഞ്ഞാൽ പതി പുത്രനുമെന്നിയേ
ചാവേണ്ടപോലും ജീവിപ്പൂ സ്വസ്തികെട്ടവാം നിസ്വയായ് 8
അതല്ല ഞാൻ ധർമ്മരാജൻ സമ്മതിച്ചാൽ മഹാഭുജ!
വിഷംതിന്നേൻ ഘോരമല്ലെന്നാകിൽച്ചാടുവനഗ്നിയിൽ 9
അല്ലെങ്കിൽച്ചാക്കു വിഷമുണ്ണീ!യെന്നുടെയീക്കരാം
പതിപുത്രൻ മരിച്ചിട്ടായിരമായ്ത്തകരായ്കയാൽ 10
ഉണ്ണീ! യെഴുന്നേല്ക്കു മാഴ്കുമീ മൂത്തശ്ശിയെ നോക്കെടോ
മാഴ്കിമങ്ങിക്കുഴങ്ങീട്ടു ദുഃഖക്കടലിൽ മുങ്ങിയും 11
ആയ്ക പാഞ്ചാലിയെക്കാണുക മാഴ്കും സാതവതിയേയുമേ
കാണുക വേടനെറയമ്പേറു മാഴ്കും മാൻപോലെയെന്നെയും
എഴുന്നേൽക്കു കാണുക ധീമാൻ ലോകനാഥനെറയാനനം
മുന്നമാച്ചപലാക്ഷനെറ മട്ടംബുജദളേക്ഷണം 13
ഏവം കരഞ്ഞു പിന്നേയുമവാം വീണതു കണ്ടുടൻ
ആ സ്ത്രീകാം മുറുമെഴുനേല്പിച്ചിതുത്തരയെത്തദാ 14
ധൈര്യത്തോടെഴുനേറിട്ടു മത്സ്യനന്ദിനിയുത്തരാ
കൈകൂപ്പിക്കണ്ണനെബ്ഭവിൽച്ചെയ്താളഭിവാദനം 15
അവാംതൻ വൻവിലാപത്തെക്കേട്ടിട്ടു പുരുഷർഷഭൻ
ആചമിച്ചിട്ടുടൻ കൃഷ്ണൻ ബ്രഹ്മാസ്ത്രം സംഹരിയ്ക്കയായ് 16

ംഗുരച്ചിതു ദാശാർഹനവൻെറയുയിരച്യുതൻ
അരുൾചെയ്തു വിശുദ്ധാത്മാവേവരും കേട്ടിട്ടുംവിധം. 17
ഉത്തരേ! ഞാൻ ഭോഷ്കുചൊല്ലില്ലിതു നേരായ്ഭവിച്ചിട്ടും
ജീവിപ്പിപ്പേനിവനെ ഞാൻ സർവ്വജീവികഠം കാൺകവേ 18
ഭോഷ്കുരച്ചിട്ടില്ല നേരംപോക്കിലും ഞാനൊരിയ്ക്കലും
യുദ്ധത്തിൽപ്പിൻവലിച്ചിട്ടില്ലെന്നാൽജീവിയ്ക്കുകിങ്ങിവൻ 19
ംനിയ്ക്കിഷ്ടംധർമ്മമെന്നാൽ വിശേഷാൽ ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരും
അഭിമന്യുസുതൻ ജാതമൃതൻ ജീവിയ്ക്കുകങ്ങിനേ 20
വിജയങ്കൽ വിരോധം ഞാനറിഞ്ഞിട്ടില്ലൊരിയ്ക്കലും
ആസ്സത്യത്താൽ മരിച്ചുള്ളോരീക്കിടാവുയിർകൊള്ളണം 21
സത്യവും ധർമ്മവും നിത്യമെന്നിൽ നിലനിന്നതാകിലോ
അമ്മേട്ട ചത്തോരിക്കുട്ടി ജീവിയ്ക്കുകഭിമന്യുജൻ 22
കംസനേയും കേശിയേയും ഞാൻ ധർമ്മൽക്കൊന്നതാകിലോ
ആസ്സത്യത്താൽബ്ബാലനിപ്പോഠം വീണ്ടും ജീവിച്ചുകൊഠംകിവൻ
എന്നരയ്ക്കേ വാസുദേവനാബ്ബാലൻ ഭരതർഷഭ!
മെല്ലെ മെല്ലെ മഹാരാജ! ചലിച്ചിതു സചേതനൻ. 24

---

70. പാണ്ഡവാഗമനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മാസ്ത്രത്തെക്കൃഷ്ണനെപ്പോഠം സംഹരിച്ചിതു മന്നവ!
അപ്പോഠംദീപിച്ചു നിന്നച്ഛനാലാത്തേജസ്സൊടാ ഗൃഹം. 1
ഉടൻ ഗൃഹംവിട്ടു മുറും രക്ഷസ്സുകഠം നശിച്ചുപോയ്
നന്നു കേശവ! നന്നൊന്നു കേഠംക്കായാകാശവാക്കുമേ. 2
ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടപ്പൊഴസ്ത്രം ബ്രഹ്മപാശ്വം ഗമിച്ചുതേ
ഉടൻ വീണ്ടുമുയിർക്കൊണ്ടു നിൻെറയച്ഛൻ നരേശ്വര! 3
ഈബ്ബാലനങ്ങിളകിനാൻ യഥോത്സാഹം യഥാബലം
പിന്നെയാബ്ഭരതസ്ത്രീകഠം മോദമാന്നിതു മന്നവ! 4

വിപ്രന്മാരും സ്വസ്തിചൊല്ലീ ഗോവിന്ദനുടെ ശാസനാൽ
എല്ലാരും വിന്നെ മോദിച്ചു ജനാർദ്ദനനെ വാഴ്ത്തിനാർ. 5
ഭരതേന്ദ്രസ്ത്രീകൾ തോണിയൊത്ത പാരഗർപോലവേ
കുന്തി പാഞ്ചാലിയവണ്ണം സുഭദ്ര പരമുത്തര
മറുമേ നൂവരസ്ത്രീകളുംകൂത്തവരായിതേ. 6
നടർ ദൈവജ്ഞർ മല്ലന്മാർ സുഖശയ്യാനുപൂച്ചകൾ 7
സൂതമാഗധരും വാഴ്ത്തീ ജനാർദ്ദനനെയങ്ങുടൻ
കുരുവംശസ്തവാഖ്യാശീസ്സുക്കളാൽ ഭരതർഷഭ! 8
എഴുന്നേറുത്തര യഥാകാലമാ യദുവീരനെ
അഭിവാദ്യംചെയ്തു നന്ദ്യാ പുത്രനോടൊത്തു ഭാരത! 9
അവനോകീ ഭൂരിരതാം ഹൃഷ്ടൻ കൃഷ്ണൻ വിശേഷമായ്
മറു വൃഷ്ണിപ്രവരരും പേരിട്ടിതവനാ പ്രഭു. 10
നിന്നച്ഛനു മഹാരാജ! സത്യസന്ധൻ ജനാർദ്ദനൻ
കുലം പരിക്ഷയിച്ചാരേ ജാതനീയഭിമന്യുജൻ 11
പരീക്ഷിത്തെന്നുപേരാകുമിവനൊന്നായുള്ളീടിനാൻ
വർദ്ധിച്ചിതു യഥാകാലം നിൻറെയച്ഛൻ ജനാധിപ! 12
മിത്താഹ്ലാദനനായ്വന്നു ലോകക്കൊട്ടുക്കു ഭാരത!
വീര! ഭാരത! നിന്നച്ഛനുണ്ടായ് മാസം തികഞ്ഞുതേ 13
അപ്പൊഴെയ്തി വളരെ രത്നവുംകൊണ്ടു പാണ്ഡവർ
അവരെത്തിയടുത്തെന്നുകേട്ടു ചെന്നിതു വൃഷ്ണികൾ 14
അലങ്കരിച്ചു മാലൊഘങ്കൊണ്ടാഹ്ലാദക്കാർ ഹസ്തിനാപുരം
ചിരുക്കൊടിക്കൂറകൊണ്ടും ധ്വജംകൊണ്ടും പലേതരം 15
അലങ്കരിച്ചു ഗേഹങ്ങൾ പൌരന്മാരും ജനേശ്വര!
പലമാതിരിയവണ്ണം ദേവതാലയപൂജകൾ 16
കല്പിച്ചുകൊണ്ടാൻ വിദുരൻ പാണ്ഡവപ്രിയകാംക്ഷയായ്
അലങ്കരിച്ചിരുന്നു പൂകൊണ്ടു രാജപഥങ്ങളും 17
ശോഭിച്ചിതാപ്പുരം വാരിരാശിഗംഭീരനിസ്വനം
നൃത്തംചെയ്യും നർത്തകരാൽ ഗായകധ്വനിയാലുമേ 18
അന്നാപ്പുരം വിത്തനാഥപ്പാപ്പിടംപോലെയായിതേ
വന്ദിമാർ നരരും ഭൂപ! മറും സ്ത്രീകളൊടൊപ്പമേ. 19

അതാതിടം വിവിക്തത്തിൽച്ചുറും ശോഭിച്ചിട്ടുംപടി
ചുറും കാറേററിളകിട്ടും കൊടിക്കൂറകളുങ്ങിനേ 20
കാണിയ്ക്കുംപോലെയായ് ഒക്കിണോത്തരങ്ങൾ കുരുക്കളെ
പരസ്യംചെയ്ത രാജാവിൻ ധ്വരിലുള്ളോരു പൂരുഷർ 21
സവ്വരാഷ്ട്രവിഹാരംതാൻ രത്നാഭരണലക്ഷണം.

---

71. വ്യാസകൃഷ്ണാനുജ്ഞ

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പാണ്ഡവന്മാരടുത്തെന്നു കേട്ടടൻ ശത്രുകശ്നൻ
വാസുദേവൻ പുറപ്പെട്ട സാമാത്യൻ സസുഹൃൽഗ്ഗണൻ 1
പാണ്ഡവന്മാർ വൃഷ്ണികളോടൊത്തു ധമ്മപ്രകാരമേ
കുന്നിച്ചുചെന്നു രാജാവേ! ഹസ്തിനാപുരി പൂകിനാർ 2
ആ വമ്പെഴും പടയുടെ ഖുരനേമിസ്വനത്തിനാൽ
വിണ്ണും മണ്ണും ഗഗനവുമൊട്ടുക്കു നിറഞ്ഞുതേ. 3
അവർ കോശങ്ങൾ മുമ്പാക്കി സ്വപുരം കയറീടിനാർ
പ്രീതന്മാരാം പാണ്ഡവന്മാർ സാമാത്യർ സസുഹൃൽഗ്ഗണർ 4
ന്യായംപോലവർ പോയ്കണ്ടു ധൃതരാഷ്ട്രനരേന്ദ്രനെ
താന്താങ്ങളുടെ പേർ ചൊല്ലി വന്ദിച്ചു ചരണങ്ങളിൽ. 5
ധൃതരാഷ്ട്രൻ പരം സൌബലേയി ഗാന്ധാരിയേയുമേ
കുന്തിയേയും നൃപവ്യാഘ്രൻ! പരം ഭരതസത്തമർ 6
പൂജിച്ചിട്ടാ വിദുരനെച്ചേന്നു വൈശ്യാതനുജനായ്
പൂജയേറുള്ളോരാ വീരർ ശോഭിച്ചിതു ധരാപതേ! 7
പിന്നെയൊട്ടേറെയാശ്ചര്യം മിത്രം പരമമത്ഭുതം
ആ വീരർ നിൻറെയച്ഛൻറെ ജന്മം കേട്ടിതു ഭാരത! 8
ധീമാനാം വാസുദേവൻറെയാക്കമ്മം കേട്ടറിഞ്ഞുടൻ
പൂജാഹ്നെപ്പൂജചെയ്തു ദേവകീസൂനു കൃഷ്ണനെ 9
പിന്നെയൊട്ടുദിനം ചെല്ലെ വ്യാസൻ സത്യവതീസുതൻ
മഹാതേജസ്സുടയവൻ ഹസ്തിനാപുരമെത്തിനാൻ. 10

മറയ്ക്കുവിച്ചീതവനെക്കുരുപ്രവരരൊക്കെയും
വ്യക്തമായ് ശ്രേഷ്ഠമൊത്തുപാസിച്ചീടിനാരുടൻ 11
അവിടെയുമുള്ള കഥയോരോന്നു ചൊല്ലിയും
യുധിഷ്ഠിരൻ ധർമ്മപുത്രൻ വ്യാസനോടോതിയിങ്ങിനേ 12
ഭഗവാനേ!നിൻ പ്രസാദാലീ രതം കൊണ്ടുവന്നതും
ഉപയോഗിയ്യുവാൻ മോഹമശ്വമേധമഖാന്തരേ 13
നിന്നാജ്ഞയ്യാഗ്രഹിച്ചീടുന്നു ഞാൻ മുനിസത്തമ!
നിൻപാട്ടിലീ ഞങ്ങളെല്ലാം വണ്ണെഴും കേശവനെറയും. 14

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ!സമ്മതിയ്യുന്നേനിനിവേണ്ടതു ചൊല്ലുക
വിധിയ്യുദക്ഷിണയൊട്ടമശ്വമേധം യജിയ്യുക 15
അശ്വമേധം രാജരാജ!സർവ്വപാതകപാവനം
അതു ചെയ്താൽപ്പാപമറേറാനാകും നീയില്ല സംശയം. 16

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അതുകേട്ടാദ്ധർമ്മനിഷ്ഠൻ കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
കൌരവ്യ!വാജിമേധത്തെക്കഴിച്ചീടാനുറച്ചുതേ. 17
സമ്മതിപ്പിച്ചതൊക്കേയും വേദവ്യാസനെയാ നൃപൻ
വാസുദേവാന്തികംപുക്കു വാഗ്മിയിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 18
പുരുഷോത്തമ!നിന്നാലേ ദേവകീദേവിസുപ്രജ!
മഹാബാഹോ!നിന്നൊടു ഞാൻ ചൊൽവതൊപ്പിയ്യുകച്യുത!
നിൻപ്രഭാവാജ്ജിതം ഭോഗമേല്പ്പുനാം യദുനന്ദന!
വിക്രമത്താൽബുദ്ധിയാലും നീയാണീ ഭൂമി വെന്നതും 20
ദീക്ഷിപ്പിച്ചീടുകാത്മാവെ നീ ഞങ്ങൾക്കുത്തമൻ ഗുരു
ദാശാർഹ!നീ യജിച്ചാൽ ഞാൻ പാപമറവനായ്വരും. 21
നീ യജ്ഞമക്ഷരൻ സർവ്വം നീ ധർമ്മം നീ പ്രജാപതി
ഗതി നീ സർവ്വജീവിയ്യുമെന്നുറച്ചാണിരുപ്പു ഞാൻ. 22

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

നീതാനേവം മഹാബാഹോ! ചൊൽവാനഹ്നതിന്ദ്ര
ഗതീ നി സവ്വജീവിയ്യുമെന്നാച്ചാണിരിപ്പു ഞാൻ. 23
കരുചിരരിൽ നീയല്ലോ ധമ്മത്താൽ വിലസുന്നതും
രാജാവേ! നിൻകീഴിൽ ഞങ്ങളം നീ ഞങ്ങടെംകരചൻ ഗുരു 24
യജിയ്യുകെൻ സമ്മതത്താൽ നീ സാധിയ്യേണ്ടതിക്രതു
ഞങ്ങളേ നി നിനയ്യുന്ന കായ്മമേല്പിയ്യു ഭാരത! 25
സത്യമേറോതിനേനെല്ലാം ചെയ്യേൻ ഞാനനഘാശയ!
ഭീമസേനാജ്ജുനന്മാരുമേവം മാദ്രീകുമാരരും 26
രാജാവാം നീ യജിച്ചീടിൽ യജ്ഞംചെയ്തവരായ്വരും.

---

72. യജ്ഞസാമഗ്രീസമ്പാദനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞൊരു ധമ്മപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
മേധാവിവ്യാസനെ വിളിച്ചുടനിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ 1
തത്രമായശ്രമേധത്തിൻ കാലം നീ കാണ്മതെപ്പൊഴോ
അപ്പോൾതൊട്ടീക്ഷിപ്പിയ്യുകെന്നെ നിന്നാധീനത്തിലെൻ ക്രതു. 2

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

കൌന്തേയ! ഞാൻ പൈലനേവം യാജ്ഞവല്ക്യനുമങ്ങിനെ
കാലാനുരൂപം വിധിയെന്തതു ചെയ്യുമസംശയം 3
ചൈത്രമാസം പൌണ്ണമാസീദിനം നിന്നുടെ ദീക്ഷയാം
യജ്ഞത്തിന്നുള്ള സംഭാരമൊരുക്കു പുരുഷഷ്ഭ! 4
അശ്വവിദ്യയറിഞ്ഞുള്ള സൂതരും തജ്ഞർ വീപ്രരും
മേധ്യാശ്വത്തെ പരീക്ഷിയ്യു നിൻറെയജ്ഞം നടത്തുവാൻ. 5
ആഴിചൂഴുന്നാഴിചുറ്റും ശാസ്ത്രംപോലതിനേ വിട്ട
അതു ചുറ്റട്ടെ നിൻദീപ്തകീത്തി കാണിച്ചു മന്നവ! 6

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടുടനേ ധർമ്മനോതിപ്പാണ്ഡവൻ പൃഥിവിപതി
ബ്രഹ്മവാദികളോടുമന്ത്രിമാരോടുമോതിനാൻ യാഗകാര്യം. 7
രാജേന്ദ്ര! മുറയും സംഭാരമൊരുക്കിക്കൊണ്ടിതങ്ങിനെ
സംഭാരങ്ങളൊരുക്കീട്ടു നൃപൻ ധർമ്മജനപ്പൊഴേ 8
അമേയാത്മാവുണർത്തിച്ചു വേദവ്യാസനൊടങ്ങിനെ
തേജസ്സേറുന്ന വ്യാസനോതീ ധർമ്മജോർവ്വീശനോടുടൻ. 9
യഥാകാലം യഥായോഗം സജ്ജർ നിൻദീക്ഷണത്തിൽനാം
സ്ഥൂണക്ലുപ്തിയും പൊന്മയംതാൻ മറുമം കൌരവനന്ദന! 10
അതിൽവേണ്ടുന്നതൊക്കേയുമുണ്ടാക്കിയ്യുക പൊന്മയം
അശ്വത്തെയിന്നു വിടണം മന്നിൽപ്പിന്നെ യഥാക്രമം 11
രക്ഷപൂണ്ടതു ചുറ്റാട്ടേ ശാസ്ത്രമ്പോലെ യഥാവിധി.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മൻ! വിട്ടള്ളോരീയശ്വമീ മന്നിൽച്ചുറ്റുമെങ്ങിനെ
ചുറ്റീടുമിഷ്ടമാംമട്ടിലതിന്നേപ്പാട്ടചെയ്യുക. 12
കാമസഞ്ചാരിയായ്ഭൂമിചുറ്റുമീത്തുരഗത്തിനെ
ആരു രക്ഷിയ്ക്കുണമെന്നു ഭവാൻ ചൊല്ലുക മാമുനേ! 13

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടിട്ടു രാജേന്ദ്ര! വ്യാസമാമുനി ചൊല്ലിനാൻ
ഭീമസേനനൊരയനുജൻ വില്ലാളികളിലുത്തമൻ 14
സഹിഷ്ണുഷ്ണുവാജജിഷ്ണുവിതിനെക്കാത്തുകൊണ്ടിടും
അവൻ ശക്തൻ ഭൂമിവെൽവാൻ നിവാതകവചാന്തകൻ. 15
ദിവ്യാസ്ത്രങ്ങളവനുണ്ടു ദിവ്യം സംഹനനം പരം
വില്ലാവനാഴിയും ദിവ്യമവൻപിന്നാലെ പോയിടും 16
അവൻ ധർമ്മാത്മകുശലൻ സർവ്വവിദ്യാവിശാരദൻ
നൃപശ്രേഷ്ഠ! യഥാശാസ്ത്രം നിന്നശ്വത്തെ നടത്തിടും. 17

രാജപുത്രൻ മഹാബാഹു ശ്യാമൻ രാജീവലോചനൻ
വീരൻ സൌഭദ്രജനകനിതിനെക്കാത്തുകൊണ്ടിടുക. 18
തേജസ്സേറും ഭീമസേനൻ കൌന്തേയൻ ഭൂരിവിക്രമൻ
രാഷ്ട്രംരക്ഷിയ്ക്കുവാൻപോരും പരം നകുലനും ശുചി. 19
സഹദേവൻ കാത്തുകൊള്ളും കൌരവ്യ! ബഹുബുദ്ധിമാൻ
കുടുംബതന്ത്രം വിധിപോലൊക്കെയും പേർപുകഴ്ന്നവൻ 20
അതൊക്കെയും യഥാന്യായം ചൊല്ലിക്കേട്ട കുരുദ്വഹൻ
ചെയ്തു ഹയത്തിനായ്സ്സന്ദേശിച്ചു ഫൽഗുനനേയുമേ. 21

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

വരികജ്ജുന! നീ വീര! പരിപാലിയ്ക്ക വാജിയെ
രക്ഷിപ്പാൻ നീയഹനല്ലോ മറ്റില്ലൊരു മനുഷ്യനും. 22
മഹാബാഹോ! നിന്നൊടെതിത്തേല്ലും മന്നവരെങ്കിലോ
അവരായ് വിഗ്രഹംപറ്റാതാക്കേണമനഘാശയ! 23
ഭവാൻ പറഞ്ഞുകൊള്ളേണമെന്നെറ യജ്ഞത്തെയെങ്ങുമേ
മനോരോട്ട മഹാബാഹോ! സമയത്തെത്തുകെന്നുമേ 24
എന്നു ധർമ്മാത്മാവു സവ്യസാചിഭ്രാതാവൊടോതിയും
പുരരക്ഷയ്ക്കാക്കി ഭീമനേയും നകുലനേയുമേ 25
കുടുംബതന്ത്രത്തിന്നേവം യോധേന്ദ്രൻ സഹദേവനെ
സമ്മതിപ്പിച്ചു ധൃതരാഷ്ട്രാവ്വീശനെ യുധിഷ്ഠിരൻ. 25

---

73. അശ്വാനുസരണാരംഭം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ദീക്ഷാകാലം വന്നളവില്പതികപ്രവരരാമവർ
വിധിപോലശ്വമേധത്തിൽദ്ദീക്ഷിപ്പിച്ചു നരേന്ദ്രനെ 1
പശുബന്ധങ്ങളും ചെയ്ത ദീക്ഷിച്ചോൻ പാണ്ഡുനന്ദനൻ
ഋത്വിക്കുജനാനുചിതൻ ശോഭതേടീ തേജസാ ധർമ്മജൻ. 2

അശ്വമേധത്തിനശ്വത്തെസ്സയമേ ധർമ്മവിത്തമൻ
തേടിപ്പിന്നൊരാ വ്യാസൻ വിട്ട ശാസ്ത്രപ്രകാരമേ. 3
ആയുധത്രരാജാവു ശോഭിച്ചു ദീക്ഷയാണ്ടവൻ
രുഗ്മകണ്ഠൻ ഹേമമാലി കത്തുമഗ്നികണക്കിനേ 4
കൃഷ്ണാജിനം ഒണ്ടുമേന്തിപ്പട്ടുടുത്തൊരു ധർമ്മജൻ
ശോഭിച്ചു ദ്യുതിമാൻ വീണ്ടും പ്രജേശൻപോലെയദ്ധരേ. 5
അവനേറയുതപിക്കുകളും തുല്യവേഷത്തിലേവരും
വിളങ്ങി പാർത്ഥനും ഭൂപ! കത്തുമഗ്നികണക്കിനേ 6
ശ്വേതാശ്വൻ കൃഷ്ണസാരത്തെപ്പിന്തുടർന്നു ധനഞ്ജയൻ
വിധിപോലവനീപാല! ധർമ്മരാജനേറയാജ്ഞയാൽ 7
ഗാണ്ഡീവം വില്ലുമുഗ്രവീര്യനേ! ഗോധാംഗുലിത്രവാൻ
ആ ഹയത്തെക്ഷിതിപതേ! മുത്തൊടും പിന്തുടർന്നതേ. 8
ആബാലമപ്പോൾ നഗരംവന്നൊത്തു മന്നവ! പ്രഭോ!
ധനഞ്ജയൻ കുരുശ്രേഷ്ഠൻ പോയീടുന്നതു കാണുവാൻ 9
ആ വാജിയേയുമാ വാജിപരിചാരകനേയുമേ
കാണ്മാൻ തമ്മിൽത്തിക്കുമവർക്കുഷ്മാവുമുളവായിപോൽ. 10
ഉടൻ ദിക്കുകളാകാശമെങ്ങും വിണ്ടുംവിധം നൃപ!
കൌന്തേയനാമജ്ജുനനെക്കാണ്മോർക്കുണ്ടായിതാരവം 11
ഇതാ പോകുന്നു കൌന്തേയൻ ദീപ്തിയേറീടുമശ്വവും
അതിനെപ്പിന്തുടർന്നല്ലോ വൻവില്ലേന്തും മഹാഭുജൻ 12
ഇമ്മട്ടു കേട്ടിതാദ്ധീമാൻ ജിഷ്ണു പൊൽവോർകഥ പൊല്ലകഥം
സ്വസ്തിപോക ക്ലേശമെന്യേ വീണ്ടും വരിക ഭാരത! 13
വേറേചിലർ മനുഷ്യേന്ദ്ര! പറഞ്ഞാരങ്ങു പൂരുഷർ
കാണ്മീലിവനെയീത്തിക്കിൽ വില്ലുകാണുന്നതുണ്ടിതാ. 14
ഇതല്ലോ ഭീമനിർഹ്രാദം ഗാണ്ഡീവംവില്ലു വിശ്രുതം
സ്വസ്തി പൊയ്യോട്ടെയക്ലേശം പേടിയറവഴിയ്യുതാൻ 15
തിരിച്ചുവന്നിട്ടിവനെക്കാണാം വരുമുടൻ ദ്രുതം
എന്നും മറ്റും സ്ത്രീകഥംപുമാന്മാരുമേ ഭരതർഷഭ! 16
പൊല്ലും നൽവാക്കു കേട്ടു താൻ വീണ്ടുമുൽക്കൃഷ്ടബുദ്ധിമാൻ
യാജ്ഞവൽക്യനുള്ള ശിഷ്യൻ യജ്ഞകർമ്മവിചക്ഷണൻ 17

പാത്ഥന്റെയൊന്നിച്ചുപോയീ ശാന്തിയ്ക്കായ് വേദപാരഗൻ
വിപ്രന്മാരും മഹാഭാഗ! പലപേർ വേദപാരഗർ 18
മഹാത്മാവെപ്പിന്തുടർന്നു മന്നോരും പൃഥിവീപതേ!
വിധിപ്രകാരം ഭൂപാല! ധർമ്മരാജന്റെയാജ്ഞയാൽ 19
അശ്വം പാണ്ഡവസ്സൂത്രിൻതേജസ്സാൽ വെന്ന ഭൂമിയിൽ
സഞ്ചരിച്ചു മഹാരാജ! ദേശന്തോറും ശുഭാശയ! 20
അതിൽപ്പാണ്ഡവനുണ്ടായിവന്ന യുദ്ധങ്ങൾ ചൊല്ലുവൻ
വീര! പാരം വമ്പിയന്നു വിചിത്രതരമായവ. 21
ആ വാജി ഭൂമിയ്ക്കു വലംവെച്ചുകൊണ്ടിതു മന്നവ!
വടക്കോട്ടയ്ക്കുപോയ് മുന്നമത്തു കേറുക മഹീപതേ! 22
മന്നവർക്കുള്ള രാഷ്ട്രങ്ങൾ മട്ടിപ്പോരാ ഹയോത്തമം
മെല്ലെപ്പോയീ നടന്നുംകൊണ്ടു ശ്വേതാശ്വരഥീന്ദ്രനും 23
അതിലെണ്ണപ്പെടാവല്ലാമന്നോർകൾ പതിനായിരം
കൂടിപ്പൊരുതതുവ്വീശ! ഹതബാന്ധവരാം നൃപർ 24
രാജൻ! കിരാതർ യവനർ പലർ വാൾവില്ലുമേന്തിയോർ
മറ്റും പലതരം ംലേച്ഛർ മുന്നം പോരിൽമടക്കിയോർ 25
ആയ്മ്മാരാം മന്നവരും പ്രഹൃഷ്ടനരവാഹനർ
പാണ്ഡുപുത്രനൊടങ്ങേറും പലപേർ യുദ്ധദുർമ്മദർ 26
ഏവം നടന്നു യുദ്ധങ്ങളുമിങ്ങും മഹീപതേ!
അജ്ജുനന്നു പലേടിക്കിൽനിന്നൊത്തും മന്നരോടഹോ 27
ഇരുപക്കം തപിച്ചേറ്റം വമ്പിയന്നവ മന്നവ!
കൌന്തേയന്നുള്ള യുദ്ധങ്ങൾ നിന്നോടനഘ! ചൊല്ലിടാം. 28

---

74. അശ്വാനുസരണം ത്രിഗർത്തപരാഭവം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കിരീടിയ്ക്കുടനുണ്ടായീ പകയേറും ത്രിഗർത്തരായ്
മഹാരഥർകളായ്ക്കൊല്ലപ്പെട്ടോർതൻ പുത്രപൌത്രരായ്. 1

അപ്രതിമമാം യജ്ഞീയാശ്വം വന്നതറിഞ്ഞുടൻ
പ്രീഷിയാരത്തിൽ വീരന്മാർ മട്ടയിട്ടോർ വളഞ്ഞുതേ. 2
തേരുതോറും തുണിയുടയോർ ചമഞ്ഞശ്വങ്ങളോടുമേ
വളഞ്ഞാ[illegible]തിനെ ഭൂപ! പിടിപ്പാനായ് തുടങ്ങിനാർ 3
അപ്പോൾക്കിരീടി ചിന്തിച്ചിട്ടവർക്കുള്ളാച്ചികീഷിതം
ആ വീരരെത്താൻ തട്ടുത്തു സാന്ത്വംമുമ്പായരിന്ദമൻ 4
അതുകൂട്ടാക്കാതെ മാറുമവരമ്പുകൾ തൂകിനാർ
തമ്മോജസ്സാണ്ടവരെത്തടുത്തിതു കിരീടിയും. 5.
അവരോടോതിനാൻ ജിഷ്ണു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു ഭാരത!
ഒഴിപ്പിൻ ധർമ്മമറോരോ! ശ്രേയസ്സാകുന്നു ജീവിതം 6
ആ വീരൻ പോയിടുന്നേരം തടുത്തിട്ടുണ്ടു ധർമ്മജൻ
ബന്ധുക്കൾ മത്ത മന്നോരെപ്പാർത്ഥ! കൊല്ലൊല്ലയെന്നതാൻ 7
ധീമാനാം ധർമ്മരാജന്റെയാജ്ഞാപ്രകാരമിന്നവൻ
അവരോടങ്ങൊഴിയ്ക്കുന്നാൻ വിട്ടൊഴിച്ചതുമില്ലവർ 8
പിന്നെത്രിഗർത്തരാജാവാം സുശർമ്മനെയാഹവേ
ശരജാലത്തിനാൽ മൂടിച്ചിരിച്ചിതു ധനഞ്ജയൻ. 9
അവർ തേരൊലികൊണ്ടിട്ടം തേരുരുൾച്ചനികൊണ്ടുമേ
ഭിക്കൊട്ടുക്കു മുഴക്കീട്ടാദ്ധനഞ്ജയനൊടേറുതേ. 10
സുശർമ്മാവു പാർത്ഥങ്കൽ മൊട്ടഴിഞ്ഞ ശരങ്ങളെ
നൂറെണ്ണമെയ്തു രാജേന്ദ്ര! കാട്ടിക്കൊണ്ടസ്ത്രലാഘവം 11
അമ്മട്ട മറുവില്ലന്മാരവനെറ തുണയാളുകൾ
ശരവർഷങ്ങൾ വർഷിച്ചു ധനഞ്ജയവധാർത്ഥികൾ 12
ഞാൺവലിച്ചെയ്തവിട്ടോരാപ്പലബാണങ്ങളേയുമെ
അറുത്തു പാണ്ഡവൻ ഭൂപ! വിണ്ണു ഭൂമിയിലായവ 13
കേതുവർമ്മാവു തേജസ്വി യുവാവവനു സോദരൻ
അണ്ണനുവേണ്ടിപ്പൊരുതീ പേരെഴും പാണ്ഡുപുത്രനായ് 14
ആക്കേതുവർമ്മാവടരിലെതിർത്തില്ലതു കണ്ടുടൻ
ക്രൂരമുകൾ വലിച്ചെയ്തു ബീഭത്സു രിപുനാശനൻ 15
കേതുവർമ്മനെയെയ്തപ്പോൾദ്ധൃതവർമ്മൻ മഹാരഥൻ
തേരോടിച്ചെത്തി വളരെയമ്പുവർഷിച്ചു ജിഷ്ണുവിൽ. 16

അവനേറയാക്കൈവേഗത്തെക്കണ്ടു നന്ദിച്ചു വീർയ്യവാൻ
ബാലനാം ധൃതവമ്മനേറ ഗുഡാകേശൻ പ്രതാപവാൻ 17
തൊട്ടപ്പുതും കണ്ടതില്ലിങ്ങൈട്ടപ്പുതുമതേവിധം
ബാണങ്ങളെത്തുകവതേ കണ്ടുള്ളു പാകശാസനി. 18
അവൻ പൂജിച്ചു യുദ്ധത്തിൽ പരമാദ്ധൃതവമ്മനെ
മനസ്സുകൊണ്ടൊട്ടനേരം പോരിൽ ഹർഷിച്ചിട്ടുംപടി 19
പാമ്പുപോലെ ചൊടിച്ചോനെക്കുരുവീരൻ ചിരിച്ചുതാൻ
പ്രീതിപൂവ്വം മഹാബാഹു കൊന്നതില്ലവനെത്തഥാ. 20
തേജസ്സേറും പാർത്ഥനേവം കാത്തുകൊണ്ടിട്ടുമായവൻ
ധൃതവമ്മൻ തീക്ഷ്ണബാണം പിട്ടു വിജയനിൽത്തഥാ 21
അതുടൻ കയ്യിൽവന്നേറമുക്കിൽക്കേറിയൊരജ്ജുനൻ
ഗാണ്ഡീവംവിട്ടുപോയ് മോഹാലതു വീണിതു ഭൂമിയിൽ. 22
സവ്യസാചിക്കയ്യിൽനിന്നു വീഴും വില്ലിന്നുടൻ വിഭോ!
ശക്രചാപത്തിനെക്കുന്ന രൂപമായ്ത്തീന്നു ഭാരത! 23
ആദ്ദിവ്യമാം പെരുംവില്ലു വീണവാറങ്ങു പാർത്ഥിവ!
മഹാഹവത്തിലത്യുച്ചം ചിരിച്ചു ധൃതവമ്മനും 24
ഉടൻ ചൊടിച്ചിട്ടും ജിഷ്ണു കയ്യിൽച്ചോര തുടച്ചഹോ
ദിവ്യചാപം താനെടുത്തു വർഷിച്ചു ശരവർഷവും 25
ഉടൻ ഹലഹലാശബ്ദം വിണ്ണെത്തുംവണ്ണമായിതേ
ആക്കമ്മത്തെപ്പുകഴ്ത്തുന്ന നാനാ ഭൂതഗണങ്ങടെ 26
ചൊടിച്ചാജ്ജിഷ്ണുവെക്കണ്ടു കാലാന്തകയമാഭനെ.
പരം ത്രിഗർത്തയോധന്മാർ പരീതന്മാർ വളഞ്ഞുതേ 27
പാഞ്ഞടുത്തിട്ടു ധൃതവമ്മാവിനെക്കാത്തുകൊള്ളുവാൻ
ഗുഡാകേശച്ചുറുമെത്തീ ചൊടിച്ചാനപ്പൊളജ്ജുനൻ 28
ഉടൻ വധിച്ചാനവരിൽ ഭടരെപ്പത്തുമെട്ടുമേ
അനേകമിന്ദ്രവജ്രമ്പോലുള്ളിരുമ്പമ്പുകൊണ്ടുടൻ 29
ഉടഞ്ഞോരവരെപ്പാർത്ഥ വെമ്പലോടും ധനഞ്ജയൻ
പാമ്പൊക്കുമമ്പേറമെയ്താനത്യുച്ചത്തിൽച്ചിരിച്ചവൻ 30
മുറും മനസ്സുകെട്ടിട്ടാ ത്രൈഗർത്തകർ മഹാരഥർ
ധനഞ്ജയശരാർത്തന്മാർ ദിക്കെങ്ങും പാഞ്ഞു മന്നവ! 31

സംപ്രകാശി പുരുഷവ്യാഘ്രനോടോതിനാരവർ
നിൻ കിങ്കരന്മാരീ ഞങ്ങളൊക്കെ നിന്നുടെപാട്ടിലാം 32
വണങ്ങിപ്രേഷ്യരായ് നില്പോരോട്ട കല്പിയ്ക്കപാർത്ഥ നീ
ഞങ്ങൾ ചെയ്യാം മുറുമേ നിൻപ്രിയം കൌരവനന്ദന 33
എന്നുമൊല്ലിക്കേട്ടവരോടോതിനാനേവരോടുമേ
ജീവൻകാപ്പിൻ മന്നവരേ ശാസനം സ്വീകരിയ്ക്കുവിൻ. 34

---

75. അശ്വാനുസരണം വജ്രദത്തയുദ്ധം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പ്രാഗ്ജ്യോതിഷത്തിലെത്തീട്ട സഞ്ചരിച്ച ഹയോത്തമം
ഭഗദത്താത്മജനതിലിറങ്ങീ രണകൗശൻ. 1
തൻനാട്ടിലാപ്പാണ്ഡുപുത്രഹയം വന്നപ്പൊളായവൻ
പൊരുതീ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! വജ്രദത്തൻ മഹീപതി 2
പുരത്തിൽനിന്നിറങ്ങീട്ടാ ഭഗദത്തസുതൻ നൃപൻ
പിടിച്ചെത്തീട്ടമശ്വത്തെക്കൊണ്ടുപോയ് നഗരിയ്ക്കുടൻ. 3
അതുകണ്ട മഹാബാഹു കുരുപ്രവരനപ്പൊഴേ
ഗാണ്ഡീവംവില്ലുലച്ചുകൊണ്ടടുത്തുക്കിട്ട കേറിനാൻ. 4
ഗാണ്ഡീവംവില്ലിൽനിന്നേറ്റമമ്പേറുഴലുമാ നൃപൻ
ആ വാജിയേവിട്ട വീരനുടൻ പാഞ്ഞോരു പാർത്ഥനിൽ 5
പരം പുരിയ്ക്കുംപുക്ക ചട്ടയിട്ടാ നൃപോത്തമൻ
ആനപ്പുറത്തുകയറീട്ടിറങ്ങീ രണകൗശൻ 6
തലയ്ക്കുമേൽപ്പിടിച്ചീടും വെൺകൊറ്റക്കുടയോടുമേ
വിശ്രുതം വെൺചാമരയൊടും വിലസീടും മഹാരഥൻ 7
പാണ്ഡവന്മാരിൽ വൻതേരാളിയാം പാർത്ഥനൊടേറുടൻ
ബീഭത്സുവെത്താൻ വിളിച്ചു ബാല്യാൽമൌഢ്യാൽപ്പടയ്ക്കഹോ
കന്നം പൊട്ടി മദംചാടും കുന്നൊത്താനയെയായവൻ
പൊടിച്ചു ധവളാശ്വനേറെ നേരം വിട്ടിതു പാർത്ഥിവൻ. 9

കലിച്ചീടും മഹാമേഘപ്രതിനന്തിവിഘാതിയെ
പോരിൽശ്ശാസ്ത്രംപോലൊരുക്കിപ്പാട്ടിലാം രണഗവ്വിയെ 10
ആ മന്നവനയച്ചീടുമുക്കേറീടുമൊരാഗ്രജം
ദന്താങ്കുശത്താൽ ശോഭിച്ച വാനിൽപ്പാഞ്ഞേറിടുംവിധം 11
രാജാവേ!പായുമവനെപ്പാത്തു കോപി ധനഞ്ജയൻ
നിലത്തുനിന്നാനയാണ്ടോനോടായ്പ്പൊരുതി ഭാരത! 12
വജ്രദത്തൻ പൊടിച്ചിട്ട ധനഞ്ജയനിൽ വിട്ടതേ
അഗ്നിയ്ക്കാക്കും തോമരങ്ങൾ പാറകൾക്കൊപ്പമൂക്കൊട്ടം. 13
അവയെത്തും മുമ്പു പാർത്ഥൻ ഗാണ്ഡീവോത്ഥശരങ്ങളാൽ
രണ്ടുമൂന്നായറുത്തിട്ടു വ്യോമത്തിൽ ഖഗമങ്ങളാൽ 14
ആത്തോമരങ്ങൾ കണ്ടിച്ചുകണ്ടിട്ട ഭഗദത്തജൻ
തടയാത്തുള്ള ബാണങ്ങളയച്ചു പാണ്ഡുപുത്രനിൽ 15
ഉടനജ്ജുനനും വെക്കം പൊൻകെട്ടുള്ള ശരങ്ങളെ
സംക്രുദ്ധനായ് വലിച്ചെയ്തു ഭഗദത്തന്റെ പുത്രനിൽ. 16
തേജസ്സേറും വജ്രദത്തൻ പോരിലായവയേറുടൻ
ഏറമെയ്ത്തേറു താഴത്തുവീണു കെട്ടില്ല ബോധവും 17
ഉടൻ പോരിൽക്കേറി വീണ്ടും വമ്പേറും കൊമ്പനാനയെ
പ്രേഷണം ചെയ്തിതവ്യഗ്രൻ വിജയങ്കൽജ്ജയത്തിനായ് 18
അവന്റെ നേർക്കടൻ ജിഷ്ണു പാമ്പൊക്കും വിശിഖങ്ങളെ
എയ്തുവിട്ടിതു സംക്രുദ്ധൻ കത്തും തീയൊത്തവറിനെ. 19
അവയേറ്റിട്ടു കുംഭീന്ദ്രൻ വിളങ്ങീ മോരമോന്നവൻ
മനയോലയലിച്ചോലയോലും മല കണക്കിനേ. 20

---

76. അശ്വാനുസരണം വജ്രദത്തപരാജയം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

ഈവണ്ണം മൂന്നുനാൾ നിന്നിതാ യുദ്ധം ഭരതർഷഭ!
ആ രാജാവോടജ്ജുനനും വൃത്രനോടിന്ദ്രനാംവിധം. 1

പിന്നെ നാലാംദിനത്തിങ്കൽ വജ്രദത്തൻ മഹാബലൻ
ചിരിച്ചാനേറമുച്ചത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൻ പിന്നെയിങ്ങിനേ. 2
അർജ്ജുനാർജ്ജുന!നീ നില്ലു ജീവനോടേ വിടില്ല ഞാൻ
നിന്നെക്കൊന്നച്ഛനു വിധിയ്ക്കുവൻ ഞാൻ തിലോദകം. 3
നീ വൃദ്ധനച്ഛന്റെ സഖിയെന്നച്ഛൻ ഭഗദത്തനെ
വൃദ്ധനാവുകയാൽക്കൊന്നു ബാലനോടിന്നെതിക്ക നീ 4
എന്നുരച്ചു കൊടിച്ചിട്ട വജ്രദത്തൻ നരാധിപൻ
അന്നയെപ്പാണ്ഡവനുടെ നേർക്കു വിട്ടിതു കൌരവ! 5
ധീമാനാകും വജ്രദത്തൻ വിട്ടയച്ച ഗജോത്തമൻ
ആകാശത്തിൽച്ചാടുമാറു പാഞ്ഞേറനു പാണ്ഡുപുത്രനിൽ 6
തുമ്പിക്കൈത്തുമ്പിനാൽച്ചീറും ശീകരത്താൽഗ്ഗജോത്തമൻ
ഗുഡാകേശനെയാറാടീ കാർ നീലാദ്രിയെയാംവിധം. 7
ആ മന്നവൻ വിട്ടൊരവൻ കാറുപോലലറുന്നവൻ
മുഖാഡംബരഘോഷത്തോടേറനു ഫൽഗ്ഗുനനോട്ടടൻ 8
വജ്രദത്തനയച്ചോരാഗ്ഗജേന്ദ്രൻ തുള്ളിടുംപടി
കൌരവത്തേരാളിയുടെ നേർക്കടുത്തീടിനാനുടൻ 9
വജ്രദത്തന്റെ ഹസ്തീന്ദ്രൻ വന്നെത്തുന്നതു കണ്ടുടൻ
ഗാണ്ഡീവം വില്ലുള്ള ബലി കുലുങ്ങിലരിമർദ്ദനൻ 10
ഏറനം കൊടിച്ചാനാ ഭൂമീപതിയിൽപ്പാണ്ഡുനന്ദനൻ
കായ്വിഷ്ടം മൻപകയുമോമ്മവെച്ചിട്ട ഭാരത! 11
ഉടനാക്കുംഭിയെ ക്രുദ്ധനനു വഷ്ടിച്ചു പാണ്ഡവൻ
തടുത്തുകാണ്ടാനനേരമാഴിയെക്കരപോലവേ. 12
ശ്രീമാനാമാദ്ധന്തിരാജനജ്ജുനൻതൻ തടുക്കവേ
നിന്നുപോയന്നുവിറയെ മുള്ളൻപന്നികണക്കിനേ. 13
നിറുത്തിക്കണ്ടാനയെയാബ്ഭഗദത്തസുതൻ നൃപൻ
ക്രൂരമ്പെയ്തീടിനാനേറമജ്ജുനങ്കൽച്ചൊടിച്ചുടൻ 14
മഹാഭുജൻ ഫൽഗ്ഗുനനും ശത്രുഘാതി ശരങ്ങളാൽ
തടുത്തിതാഗ്ഗുരൌഘത്തെയതൊരത്ഭുതമായിതേ 15
പിന്നെ വീണ്ടും കൊടിച്ചിട്ടാ മന്നൻ പ്രാഗ്ജ്യോതിഷാധിപൻ
ഊക്കോടെയിട്ട മലപോലുള്ളാരാഗ്ഗജരാജനെ 16

ഊക്കിലായവനെത്തുന്ന കണ്ടുടൻ പാകശാസനി
അഗ്നിയ്ക്കൊക്കുന്ന നാരാചമെയ്തുകൊണ്ടിതു ചന്തിയിൽ 17
ആഞ്ഞാണം നൃപതേ!മമ്മങ്ങളിലേറുള്ളോരാഗ്രജം
വജ്രമേറുള്ളോരചലംപോലുടൻ വീണ ഭൂമിയിൽ 18
ധനഞ്ജയശരങ്കൊണ്ടാക്കൊമ്പൻ ശോഭിച്ചിതേറവും
വജ്രപീഡിതമാം ശൈലം മന്നിൽത്താഴംപ്രകാരമേ. 19
വജ്രഭത്തൻറെയാ നാഗം വീണവാറങ്ങു പാണ്ഡവൻ
പേടിയ്ക്കേണ്ടെന്നു താഴത്തുനില്ലും നൃപനൊടോതിനാൻ 20
എന്നോട്ടൊല്ലി തേജസ്വി യാത്രയാമ്പോഥം യുധിഷ്ഠിരൻ
ധനഞ്ജയ!വധിയ്ക്കൊല്ലാ നീ മന്നോരെയൊരിയ്ക്കലും 21
നരവ്യാഘ്ര!ഭവാനിത്രയൊക്കെച്ചെയ്തതു പോരുമേ
യോധരേയും വധിയ്ക്കൊല്ലാ നീ യുദ്ധത്തിൽധനഞ്ജയ! 22
ചൊല്ലു മാറും നൃപരൊടു സുഹൃത്തുക്കളൊടൊപ്പമേ
യുധിഷ്ഠിരാശ്വമേധത്തെ നിങ്ങഥം വന്നേറുകൊള്ളണം 23
എന്നണ്ണൻ ചൊല്പടിയ്ക്കാം ഞാൻ നിന്നെക്കൊല്ലില്ല മന്നവ!
എഴുന്നേൽക്കു ഭയംവേണ്ടാ സ്വസ്ഥിയായ്പ്പോക മന്നവ! 24
എത്തേണമേ മഹാരാജ!ചൈത്രമാസത്തുടച്ചയിൽ
ധീമാനാം ധർമ്മരാജൻറെയശ്വമേധം നടക്കവേ. 25
എന്നുചൊല്ലിയൊരാമ്പുപൻ ഭഗദത്തജനപ്പൊഴേ
അവ്വണ്ണമാവാമെന്നോതീ പാണ്ഡവൻ പോരിൽവെന്നവൻ. 26

---

77. അശ്വാനുസരണം സൈന്ധവയുദ്ധം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

നടന്നിതാക്കിരീടിയ്ക്കു പരം സൈന്ധവരായ് രണം
ഹതശിഷ്ടരൊടും ചത്തോരുടെ മക്കളൊടും നൃപ! 1
ശ്വേതാശ്വൻ നാട്ടിൽ വന്നെത്തീട്ടുണ്ടെന്നായ്ക്കേട്ടറിഞ്ഞുടൻ
പാണ്ഡവഷ്ഭനോടേറ്റു പൊരുക്കാത്തവർ മന്നവർ. 2

വിഷ്ണുവാന്തത്തിലശ്വത്തെപ്പിടിച്ചവർ വിഷോപമർ
പിടിച്ചീലാ ഭീമനുടെ തമ്പിയായോരു പാർത്ഥനെ 3
അവർ യജ്ഞഹയത്തിൻറെയരികേ വില്ലൊട്ടുത്തഹോ
കാൽനടയ്ക്കായ് നിന്നിട്ടുന്ന ബീഭത്സുവൊടെതിർത്തുതേ 4
അവരായവനെസ്സ്തരിവീർ ഭൂപർ വളഞ്ഞുതേ
നരവ്യാഘ്രനെ വെൽവാനായ് മുന്നംപോരിൽ മടക്കിയോർ 5
അവർ നാമങ്ങളും ഗോത്രങ്ങളും പലകമ്മങ്ങളുങ്കിനേ
വിളിച്ചുചൊല്ലിപ്പാർത്ഥൻകൽശ്ശരവർഷങ്ങളും തൂകിനാർ 6
ആനയേയും തടുക്കുന്ന ശരജാലം പൊരിഞ്ഞവർ
പോരിൽജ്ജയം കൊതിയ്ക്കുന്നോർ കൌന്തേയനെ വളഞ്ഞുതേ
പോരിലത്യുഗ്രകർമ്മാവാം കൃഷ്ണനെപ്പാർത്തുകണ്ടവർ
തേരാണ്ടവീരരൊട്ടുക്കാക്കാലാളായ്പ്പൊരുതീടിനാർ. 8
ആ വീരരെയ്തിതവനെ നിവാതകവചാരിയെ
സംശപ്തകനിഹന്താവെസ്സിന്ധുരാജവിഘാതിയെ 9
ഉടനോരായിരംതേരും പതിനായിരമശ്വവും
കൂടിബ്ബീഭത്സുവെക്കോട്ടകെട്ടിനിൽത്തീട്ടു ഹൃഷ്ടരായ് 10
പോരിലാസ്സൈന്ധവജയദ്രഥൻ തന്നുടെയാ വധം
സവ്യസാചികഴിച്ചുള്ളതോർമ്മിയ്ക്കും വീരരാമവർ 11
ഉടൻ കാർപോലേവരുമേ ശരവർഷങ്ങളും തൂകിനാർ
ശോഭിച്ചു കാറേറാക്കുമ്മട്ടവർ മൂടിടുമജ്ജുനൻ 12
ശരങ്ങളാൽ മറഞ്ഞുള്ളാൻ പ്രകാശിച്ചിതു പാണ്ഡവൻ
കൂട്ടിനുള്ളിൽസ്സഞ്ചരിയ്ക്കും പക്ഷിയെപ്പോലെ ഭാരത! 13
ഹാ! കഷ്ടമെന്നാർത്തിതൊക്കേയും പാർത്ഥനമ്പേറുഴന്നതിൽ
ത്രൈലോക്യമങ്ങു രാജാവേ! സൂര്യൻ നിഷ്പ്രഭനായിതാൻ 14
ഉടൻ മഹാരാജ! കാറുവീശി രോമാഞ്ചമാം പടി
ഗ്രസിച്ചു രാഹുരവിയെച്ചന്ദ്രനേയുമഹോ സമം 15
എങ്ങും ചിന്നിക്കൊള്ളിമീൻകഥ വന്നടിച്ചിതു സൂര്യനിൽ
കൈലാസാദ്രിയ്ക്കുമന്നേരം വിറയുണ്ടായി മന്നവ! 16
ചുട്ടന്നെടുവീർപ്പിട്ടു നെടുതാം ശോകമാണ്ടവർ
സപ്തർഷികഥ ഭയപ്പെട്ട ദേവർഷികളുമങ്ങിനെ 17

ശശംവീണ്ട ശശിയുടെ മണ്ഡലത്തെപ്പിളർന്നുടൻ
വിപരീതത്തിലായ് മുറവും പുകചിന്നിന ദിക്കുകൾ 18
രാസഭാരുണവർണ്ണത്തിൽ വില്ലും മിന്നലുമൊത്തഹോ
ആകാശം മൂടി മേഘങ്ങൾ പൊരിഞ്ഞു ഘോരമാംസവും 19
ഇമ്മട്ടായീ വീരനപ്പോൾശ്ശരവഷ്ടത്തിലജ്ജുനൻ
ഭരതശ്രേഷ്ഠ! മറയെയതൊരത്ഭുതമായിതേ. 20
ശരജാലം ചുറുമേറു തറച്ചീടുമവനുടെ
മോഹാൽഗ്ഗാണ്ഡീവവും ഹസ്താവാപവും കയ്യിൽനിന്നുപോയ്
അവൻ മോഹമിയന്നപ്പോൾശ്ശരജാലം മഹത്തരം
ഉടൻ തൂകീ സൈന്ധവന്മാരാത്തേരാളി മയങ്ങവേ 22
ഉടൻ പാർത്ഥൻ മോഹമാണ്ടിതെന്നറിഞ്ഞിട്ടു വിണ്ണവർ
ഏവരും ത്രസ്തരായ്ശ്ശാന്തിപിടിചെയ്തിതവന്നഹോ 23
ഉടൻ ദേവർഷിമാർ മുറവും സപ്തർഷികളുമങ്ങിനെ
ബ്രഹ്മർഷികളുമാടിമാൻ പാർത്ഥനു ജയമോതിനാർ. 24
പിന്നെ വിണ്ണോർ പാർത്ഥതേജസ്സൊന്നാളിച്ചപ്പൊൾ മന്നവ
പോരിലസ്ത്രജ്ഞനാം ധീമാൻ നിന്നു കുന്നുകണക്കിനേ. 25
പിന്നെയാദ്ദിവ്യമാം വില്ലിട്ടലച്ചു കുരുനന്ദനൻ
യന്ത്രനാദംപോലതിന്റെ വൻനാദം വാച്ചു വീണ്ടുമേ 26
ഉടനേ ശരവഷ്ടങ്ങൾവഷ്ടിച്ചു വൈരിമാർകളിൽ
പ്രബുദ്ധ വില്ലാൽ വഷ്ടമിന്ദ്രൻ വർഷിയ്ക്കുംപോലെയജ്ജുനൻ. 27
ഉടൻ സൈന്ധവയോധന്മാർ മന്നോരോടൊപ്പമേവരും
പാറവിനും മരംപോലെ കാണാതായനു ചിന്നിയോർ 28
ത്രസിച്ചാർ തത്സദനത്താലോ പേടിച്ചുഴറിയോടിനാർ
മാഴ്കിക്കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചാർ ശോചിച്ചാരങ്ങു സൈന്ധവർ 29
മുറുമാസ്സൈന്ധവന്മാരിൽച്ചുറ്റി ബലി നരർഷഭൻ
തീക്കൊള്ളിപോലെ രാജാവേ! ശരജാലങ്ങൾതൂകുവോൻ 30
ഇന്ദ്രജാലംപോലെ ബാണജാലമാശ്ശത്രുകശ്മനൻ
ദിക്കിലൊട്ടുക്കു വിതറീ വജ്രി ശക്രൻകണക്കിനേ 31
കാർനിരയ്ക്കൊത്തൊരു പട പിളർന്നു ശരമായയാൽ
ശോഭിച്ചു കൌരവശ്രേഷ്ഠൻ ശരൽസ്സൂര്യൻകണക്കിനേ. 32

---

78. അശ്വാനുസരണം സൈന്ധവപരാജയം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ശൂരൻ ഗാണ്ഡീവിയുടനെ പോരിന്നായ് വന്നുനില്പവൻ
പോരിൽശ്ശോഭിച്ചു ദുഷ്പ്രേക്ഷൻ ഹിമവാൻമല പോലവേ. 1
പിന്നെസ്സൈന്ധവയോധന്മാർ വീണ്ടുമൊത്തുനിന്നവർ
ശരവർഷങ്ങൾ വർഷിച്ചു വാശിപൂണ്ടവർ ഭാരത! 2
വീണ്ടുമൊത്തേറവരൊട്ടു ചിരിച്ചിട്ടു മഹാഭുജൻ
ചാവാനൊരുങ്ങുന്നോരോട്ടു ചൊല്ലിനാൻ നല്ലവാക്കിനെ. 3
ഏറമൂക്കോട്ടു പൊരുവിനെന്നെവെൽവാൻ ശ്രമിയ്പ്പുവിൻ
കായ്ങ്ങളൊക്കെയുംചെയ്വിൻ നിങ്ങൾക്കെത്തീ മഹാഭയം 4
ഇതാ പൊരുതുവൻ മുറും ശരജാലംതടുത്തു ഞാൻ
ഒരുങ്ങിനില്പിൻ പോരിന്നു തീപ്പേൻ നിങ്ങടെഗർവ്വു ഞാൻ 5
എന്നരച്ചിട്ടു കൌരവ്യൻ ഗാണ്ഡീവി ചൊടിയോടുടൻ
പിന്നെയണ്ണനേറയരുളപ്പാടതോത്തിട്ടു ഭാരത! 6
ഉണ്ണീ! കൊല്ലൊല്ല വെൽവാനായെത്തും ക്ഷത്രിയരെപ്പൂവാൻ
വെല്ലുകെന്നായ് മഹാത്മാവാം ധർമ്മരാജനേറവാക്കിനെ 7
വിചാരിച്ചീടിനാനപ്പോൾ ഫൽഗുനൻ പുരുഷർഷഭൻ
മന്നോരെക്കൊന്നിടൊല്ലെന്നായെന്നോടോതീ നരേശ്വരൻ 8
ആ ധർമ്മജനേറ ശുഭവാക്കെങ്ങിനേ പാഴിലായ്വരാ
കൊല്ലപ്പെടൊല്ലാ രാജാക്കൾ രാജാജ്ഞയെ നടത്തണം 9
എന്നു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടപ്പോൾ ഫൽഗുനൻ പുരുഷർഷഭൻ
ധർമ്മജ്ഞനടരിൽഗർവ്വുള്ളാസ്സൈന്ധവരൊടോതിനാൻ 10
നിങ്ങൾക്കു നന്മചൊല്ലുന്നേൻ ഞാൻ കൊല്ലില്ലെതിരാളികളെ
പോരിൽത്തോറ്റിടു ഞാൻ നിൻറെയെന്നു ചൊല്ലുന്നതാകിലോ
എൻറെയീച്ചൊല്ലുകേട്ടിട്ടു ചെയ്വിനാത്മഹിതത്തിനെ
അതല്ലെങ്കിൽക്കുഴങ്ങീടും നിങ്ങൾ ഞാൻ പീഡചെയ്തവർ 12
എന്നാ വീരന്മാരൊടോതിപ്പൊരുതും കുരുപുംഗവൻ
അർജ്ജുനൻ പടുസംക്രുദ്ധൻ ജയാർത്ഥി ക്രുദ്ധരോടുടൻ 13

നൂറും നൂറായിരവുമായ് മൊട്ടഴിഞ്ഞ ശരങ്ങളെ
രാജാവേ! സൈന്ധവന്മാരുമെയ്തു ഗാണ്ഡിവപാണിയിൽ 14
ആശീവിഷോഗ്രബാണങ്ങൾ വന്നെത്തുന്നതുകണ്ടുടൻ
ക്രൂരമൃത്യുകിട്ടിടയിലുത്താനാഭ്യനഞ്ജയൻ. 15
ചാണയ്ക്കുവെച്ചുള്ള കങ്കച്ചിറകമ്പുകൾ കൊയ്തുടൻ
പോരിലോരോരുത്തരെയായ്ക്രൂരമെയ്ത പിളർന്നതേ 16
ഉടൻ വീണ്ടും കത്തിവേലും മറുമങ്ങജ്ജുനൻമേൽ
വിട്ട ജയദ്രഥവധമോർത്തു സൈന്ധവമന്നവർ. 17
അവർ സങ്കല്പമാശുക്ഷൻ പാഴിലാക്കി കിരീടിയും
ഇടയ്ക്കുതൊക്കെക്കണ്ടിച്ചിട്ടപ്പോളോത്തിതു പാണ്ഡവൻ 18
ജയകാംക്ഷികളാ യോധരേവം യത്നിച്ചിടുമ്പോഴേ
മൊട്ടഴിഞ്ഞുള്ള ഭല്ലങ്ങൾകൊണ്ടു കണ്ടിച്ചുമൌലികൾ 19
അവരോടിയുമവ്വണ്ണം പിന്നെയും പാഞ്ഞണഞ്ഞുമേ
പിൻവാങ്ങിയുമെഴുംഘോഷം പൊങ്ങീ കടലൊലിപ്പടി 20
തേജസ്സേറും പാർത്ഥനപ്പോൾക്കൊന്നവിട്ടീടുമായവർ
പൊരുതാരജ്ജുനനൊട്ടു യത്നോത്സാഹം യഥാബലം 21
അവരേ ഫൽഗ്വനൻ പിന്നെ മൊട്ടഴിഞ്ഞ ശരങ്ങളാൽ
ബോധംകെട്ടോരാക്കി മുറും ക്ലാന്തവാഹനസൈന്യരെ 22
അവരെല്ലാമുഴന്നെന്നതറിഞ്ഞു ധൃതരാഷ്ട്രജ
അപ്പോൾപ്പൌത്രക്കുട്ടിയേയും കൊണ്ടുചെന്നിതു ദുശ്ശള 23
തേരിനാലേ കൊണ്ടുചെന്ന വീരൻ സുരഥപുത്രനെ
യോധക്കോട്ടശാന്തിയ്ക്കായ്പ്പാണ്ഡവാന്തികമെത്തിനാൾ 24
അവളജ്ജുനപാശ്വംപുക്കാർത്തനാദം കരച്ചിലായ്
അവളെക്കണ്ടജ്ജുനനും വിൽവെടിഞ്ഞീടിനാൻ പ്രഭു. 25
വിൽവെടിഞ്ഞാപ്പാർത്ഥനപ്പോൾപ്പെങ്കളോടു വിധിപ്പടി
ഞാനെന്തുവേണമെന്നായീ പറഞ്ഞാളവളുത്തരം 26
ഭരതശ്രേഷ്ഠ! നിൻ ഭാഗിനേയന്റെ മകനിശ്ശിശു
അഭിവാദ്യംചെയ്തു പാർത്ഥ! കാങ്ക നീ പുരുഷർഷഭ! 27
എന്നുകേട്ടജ്ജുനൻ ചോദിച്ചാനവൻതന്റെയച്ഛനെ
ഇവനെങ്ങെന്നു രാജാവേ! പിന്നെദുശ്ശള ചൊല്ലിനാൾ. 28

ഇവന്റെയച്ഛൻ പിതൃശോകാത്തനേറം വിഷണ്ണനായ്
ഭീമൻ മരിച്ചുപോയെന്നാലായതെങ്ങിനെ കേൾക്ക നീ 29
അവൻ നീ മുമ്പച്ഛനെക്കൊന്നതു കേട്ടനഘാശയ!
അശ്വാനുസാരിയീ പോരിനെത്തിയെന്നും ശ്രുവിച്ചുടൻ 30
അച്ഛൻ മരിച്ച ദുഖാത്തൻ പ്രാണൻവിട്ടു ധനഞ്ജയ!
വന്നു ബീഭത്സുവെന്നാപ്പേർ കേട്ടപ്പോളനഘാശയ! 31
വിഷാദാത്തൻ മന്നിൽവീണു ചാകയുംചെയ്തിതെന്മകൻ
അങ്ങവൻ വീണിതായ്ക്കണ്ടിട്ടവന്റെ മകനെ പ്രഭോ! 32
കൊണ്ടുവന്നോൻ നീ ശരണമെന്നുവെച്ചിവിടേയ്ക്കു ഞാൻ
എന്നുരച്ചാത്തനാദത്തിൽ വാപിട്ടു ധൃതരാഷ്ട്രജ 33
മാഴ്കി മാലാണ്ടു തലതാഴ്ത്തുന്ന പാർത്ഥനൊടോതിനാൾ
സ്വസാവെക്കാത്തുകൊണ്ടാലും സ്വസ്ത്രീയാത്മജനേയുമേ 34
ധർമ്മജ്ഞ! ദയചെയ്തീടവേണമേ നീ കുരുദ്വഹ.
മറന്നാക്കുരുരാജാവേ മന്ദൻ സൈന്ധവനേയുമേ 35
അഭിമന്യുവിനെമ്മട്ടാപ്പരീക്ഷിത്തരിമർദ്ദനൻ
അമ്മട്ടു സുരഥനുണ്ടായെന്റെ പുത്രൻ മഹാഭുജൻ 36
അവനെക്കൊണ്ടുവന്നോൻ നിൻ മുന്നിൽ ഞാൻ നരപുംഗവ!
യോധക്കൊക്കെഴുമത്തിന്നായെന്റെ വാക്കിതു കേൾക്ക നീ37
ഇതാ വന്നു മഹാബാഹോ! ആ മന്ദനുടെ നന്ദനൻ
അതിനാലീക്കുട്ടിയിൽ നീ പ്രസാദിച്ചീടവേണമേ 38
ഇവനോ തലകുമ്പിട്ടു ശമത്തിന്നായരിന്ദമ!
യാചിയ്ക്കുന്നു മഹാബാഹോ! ശമിയ്ക്കുക ധനഞ്ജയ! 39
ഇങ്ങിതത്തൊന്നുമറിയാതുള്ള ബാലനിലജ്ജുന!
പ്രസാദിയ്ക്കുക ധർമ്മജ്ഞ! മന്യുവിൽപ്പെട്ടിടൊല്ല നീ. 40
അനായ്യനായ് ക്രൂരനാമാ മുത്തച്ഛനെ മന്നുമേ
ഏറ്റം കുറ്റംചെയ്തവനെ പ്രസാദിച്ചീടവേണമേ. 41
എന്നു ദുഷ്ടം ദുഃഖിച്ചു പറയുമ്പോൾഭനഞ്ജയൻ
ഗാന്ധാരീദേവി ധൃതരാഷ്ട്രോർവ്വീശന്മാരെയോർത്തുടൻ 42
പറഞ്ഞു ദുഃഖശോകാർത്തൻ ഗർഹിച്ചും ക്ഷത്രധർമ്മമേ
മോശം ദുർയ്യോധനൻ ക്ഷുദ്രൻ മാനി രാജ്യംകൊതിച്ചവൻ 43

അതല്ലോ ബാന്ധവന്മാരെയൊക്കെയും കൊന്നൊടുക്കി ഞാൻ
എന്നോതിപ്പലസാന്ത്വാദിപ്രസാദംചെയ്തിതാജ്ജയൻ
അവളെത്തഴകി പ്രീതൻ ഗൃഹത്തേയ്ക്കങ്ങയച്ചതേ
ആയോധരേ ദുശ്ശളവൻ പോരിൽനിന്നു തടുത്തുടൻ 45
പാത്ഥനെപ്പൂജചെയ്തിട്ടു ഗൃഹംപുക്കാഥശ്ശ ഭോജന
എന്നുമാറും സൈന്ധവരെജ്ജയിച്ചിട്ടു ധനഞ്ജയൻ 46
പിൻപാഞ്ഞിതിച്ചയിൽപ്പാഞ്ഞുപോകുന്നോരാഹയത്തിനെ
ദേവൻ പിനാകി വാനിങ്കൽ മാനിനെപ്പോലെയങ്ങിനെ 47
പിന്തുടന്നീടിനാൻ വീരനാ യജ്ഞീയഹയത്തിനെ
ആ വാജിയോ യഥേഷ്ടം താനോരോദേശം യഥാക്രമം 48
സഞ്ചരിച്ചു യഥാകാമം പാത്ഥകർമ്മംവളർത്തിയും
ക്രമത്തിൽസ്സഞ്ചരിച്ചീടുമാ ഹയം പുരുഷർഷഭ!
മണലൂരേശദേശത്തുചെന്നു പാണ്ഡവനോടുമേ. 49

---

79. അശ്വാനുസരണം അർജ്ജുനബഭ്രുവാഹനയുദ്ധം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

അച്ഛനെത്തിയതായ്ക്കേട്ടു ബഭ്രുവാഹനമന്നവൻ
വിനയത്താൽപ്പുറപ്പെട്ടു ബ്രാഹ്മണാത്ഥപുരസ്സരൻ 1
ഈവണ്ണം മണലൂരേശനണഞ്ഞപ്പോഠംഭനഞ്ജയൻ
കൊണ്ടാടിയില്ലാ മേധാവി ക്ഷത്രധർമ്മത്തെയോർത്തവൻ 2
പറഞ്ഞുതാനും ധർമ്മാത്മാവർജ്ജുനൻ മന്യുവാണ്ടവൻ
നിന്നെറയീത്തൊഴിൽനന്നല്ലാ ക്ഷത്രധർമ്മപ്പുറത്തു നീ 3
യുധിഷ്ഠിരന്നെറയീ യജ്ഞീയാശ്വത്തെക്കാത്തുകൊണ്ടുതാൻ
നിൻനാട്ടിൽ വന്നിട്ടെന്നോടെന്തുണ്ണീ! പൊരുതിടാഞ്ഞു നീ 4
ക്ഷത്രധർമ്മപ്പുറന്തള്ളൽ ദുർബ്ബുദ്ധേ! മോശമാണു നീ
പൊരുതാൻ വന്നൊരെന്നോടു സാന്ത്വമല്ലേ തുടർന്നു നീ. 5

ജീവിച്ചിരിയ്ക്കും നിന്നാലില്ലൊരൊറപ്പുരുഷാത്മാവും
പെണ്ണിനെപ്പോലെ വന്നെന്നെസ്സാമംകൊണ്ടല്ലിയേല്ലൂ നീ 6
സുഭദ്രതേ! ന്യസ്തശസ്ത്രനായ ഞാൻ വന്നിരിയ്ക്കുകിൽ
നിനക്കീത്തൊഴിൽ ചേന്നീടുമായിരുന്നു നരാധമ! 7
ഭർത്താവേവം ചൊന്നവനെയറിഞ്ഞിട്ടരഗാത്മജ
പൊറാഞ്ഞൂഴിപിളന്നിട്ടു ചെന്നാണഞ്ഞാളുലൂപിയാൾ 8
തലതാഴ്ത്തിച്ചിന്തചെയ്യും മകനെക്കണ്ടിതായവൾ
വീണ്ടും പോരിനുനമച്ചൻ തജ്ജിയ്ക്കുംവണ്ണമായ് പ്രഭോ! 9
ഉടനാച്ചാരുസർവ്വാംഗിയടുത്തിട്ടരഗാത്മജ
ഉലൂപിധർമ്മചിത്തോട്ടു പറഞ്ഞൂ ധർമ്മമിങ്ങിനെ. 10
പന്നഗാത്മജ! നിന്നമ്മ ഞാനുലൂപ ധരിയ്ക്കു നീ
ഉണ്ണീ! ചൊന്നതുചെയ്കുണ്ടാം പരംധർമ്മം നിനക്കെടോ 11
കുരുശ്രേഷ്ഠൻ യുദ്ധടപ്പനച്ചനായ്പ്പൊരുതിട്ടു നി
എന്നാലിവൻ പ്രീതനാകും നിന്നിലില്ലൊരു സംശയം. 12
എന്നമ്മ ചൊടികൂട്ടീട്ടും ബഭ്രുവാഹനനന്നവൻ
മഹാതേജസ്വി പോരിന്നായുറച്ചു ഭരതർഷഭ! 13
പൊൻചട്ടയിട്ടുമിന്നുന്ന കിരീടവുമണിഞ്ഞുടൻ
ആവനാഴിപെരുത്തുള്ള നല്ല തേരേറിനാനവൻ 14
സർവ്വോപകരണംചേർന്ന മനോവേഗാശ്വമൊത്തഹോ
ശ്രീമാൻ ചക്രോപസ്ഥരാഢ്യം പൊന്നിൻകോപ്പൊത്തുത്തമം
ഏറ്റം പൂജിതമാം സ്വർണ്ണസിംഹക്കൊടിയുയർത്തിയും
പാർത്ഥന്റെ നേർക്കുചെന്നാനാബ്ഭ്രുവാഹനനന്നവൻ 16
വീരൻ ചെന്നർജ്ജുനൻ കാക്കുമായജ്ഞീയഹയത്തിനെ
കൂടിപ്പിച്ചാനശ്വശിക്ഷക്കാരാമാൾക്കാർകളാലുടൻ 17
പിടിച്ചു കണ്ടിട്ടശ്വത്തെ പ്രീതാത്മാവാർജ്ജുനഞ്ജയൻ
പോരിൽത്തട്ടുത്തു തേരാണ്ടമകനെ മന്നിൽനില്പവൻ 18
അസംഖ്യംശരസംഘത്താലാ വീരനെ നരേശ്വരൻ
അട്ടിപ്പിച്ചിതു പാമ്പൊക്കും ക്രൂരമുനിരയെയ്തുടൻ 19
അച്ഛൻമകൾക്കവക്കപ്പോൾബ്ബഹളപ്പോർ നടന്നതേ
ദേവാസുരരണപ്രായം പ്രീതരാമിരുപേർക്കുമേ. 20

മൊട്ടഴിഞ്ഞ ശരംകൊണ്ട നരവ്യാഘ്രൻ കിരീടിയെ
കഴുത്തിൻ കീഴെല്ലിനെയ്തു ചിരിയ്ക്കും ബഭ്രുവാഹനൻ 21
അതാണ്ടുപോയ് കടയൊട്ടും പുറിൽപ്പാമ്പുകണക്കിനേ
കൌന്തേയനെപ്പിളന്നിട്ട ഭ്രമിയിങ്കൽക്കടന്നുപോയ് 22
ആ ധീമാനേറവും നൊന്തു മുഖ്യവില്ലവലംബമായ്
ദിവ്യതേജസ്സാണ്ടുകൊണ്ട ചിത്തമാതിരിനിന്നുപോയ് 23
പിന്നെസ്സബോധമുണ്ടായിപ്പുകഴ്ത്തിപ്പുരുഷർഷഭൻ
മകനോടിന്ദ്രതനയൻ ചൊന്നാനേവം മഹാദ്യുതി 24
നന്നുനന്നു മഹാബാഹോ! വത്സ! ചിത്രാംഗദാത്മജ!
നിനക്കു തക്ക തൊഴിൽ കണ്ടുണ്ണീ! സംപ്രീതനായി ഞാൻ 25
ഇതാ ശരങ്ങളെയ്യേൻ ഞാനുണ്ണീ! പോരിലുറച്ചിരി
എന്നോതി നാരാചനിര വർഷിച്ചാനരികൾനൻ 26
ഗാണ്ഡീവം തുകിടുമിടിത്തീനേർ നാരാചമൊക്കെയും
മന്നൻ തല്ലുണ്ടുതൽ രണ്ടുംമൂന്നുമായി നുറുക്കിനാൻ 27
അവന്റെ പൊന്നണിഞ്ഞുള്ളാഭ്രധ്വജം ദിവ്യശരങ്ങളാൽ
ക്ഷുരത്താൽ പൊൻപനപ്രായം പാർത്ഥൻ തേർവിട്ടുവീഴ്ത്തിനാൻ
വേഗമേറുന്ന വമ്പിച്ച ഹയങ്ങളെയരിന്ദമ!
കൊന്നുവിട്ട നരപതേ! ചിരിച്ചുകൊണ്ട പാണ്ഡവൻ 29
തേർവിട്ടിറങ്ങിയാ രാജാവേറനം കോപമിയന്നാവൻ
ചൊടിച്ചച്ഛൻ പാണ്ഡവനായ്പ്പൊരുതിതാൻ പടാതിയായ്
പാർത്ഥരിൽ പ്രവരൻ പുത്രവിക്രമൽ പ്രീതിപൂണ്ടവൻ
ഏറെപ്പീഡിപ്പിച്ചതില്ലാ വജ്രിനന്ദനനുണ്ണിയെ 31
അച്ഛൻ യിമുഖനായെന്നു നിനച്ചാബ്ഭ്രുവാഹനൻ
വീണ്ടും സപ്പോഗ്രബാണങ്ങൾകൊണ്ടട്ടിപ്പിച്ചിതാബ്ഭലി 32
ബാല്യങ്കൊണ്ടച്ഛനെപ്പിന്നെയാഞ്ഞെയ്തു ഹൃദയത്തിലായ്
സുഖംമായ് മൂർച്ഛകൂടുമൊരമ്പാൽബ്ഭ്രുവാഹനൻ 33
മർമ്മംകീറിപ്പാണ്ഡവനിൽക്കേറീ മാലേകുമാശ്ശരം
അതുകൊണ്ടാ മകൻ ഗാഢമെയ്താരാക്കുന്നന്ദനൻ 34
നിലത്തുവീണു മോഹാർത്തനടൻ ഭ്രുപ! ധനഞ്ജയൻ
ആ വീരനാം കുരുധുരന്ധരൻ വീണൊരുനേരമേ 35

ഉടൻ ചിത്രാംഗദാപുത്രനവനും മോഹമാണ്ടുപോയ്
പോരിൽക്കിണഞ്ഞാ രാജാവങ്ങച്ഛൻ മത്തതുകണ്ടുമേ. 36
അജ്ജുനൻ മുന്നമേ ഗാഢം ബാണജാലങ്ങളെയ്തവൻ
പോക്കെത്തിവനും ഭൂമിപുണരുംമാറു വീണുപോയ് 37
ഭർത്താവിനെക്കൊന്നുകണ്ടും പുത്രൻ വീണതു കണ്ടുമേ
ചിത്രാംഗദ ഭയപ്പെട്ടു പോക്കെത്തിങ്കലെത്തിനാൾ. 38
ശോകത്താൽക്കരൾചുട്ടേറാം കരഞ്ഞു വിറപൂണ്ടവൾ
മണലൂരേശൻറെയമ്മ കണ്ടു കൊന്നോരു കാന്തനെ. 39

---

80. അശ്വാനുസരണം അർജ്ജുനപ്രത്യുജ്ജീവനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉടൻ പലതരം പാരം വിലപിച്ചംബുജാക്ഷിയാൾ
മോഹിച്ചു ദുഃഖസന്തപ്ത വീണു ഭൂമിയിലങ്ങിനേ. 1
സ്വബോധംപൂണ്ടു പിന്നീടു ദേവി ദിവ്യവപുസ്സോടും
നാഗകന്യോലൂപിയെത്താൻ നോക്കിക്കണ്ടോതിയിങ്ങിനേ. 2

ചിത്രാംഗദ പറഞ്ഞു

ഉലൂപി കാണുക യുദ്ധത്തിൽച്ചത്തുവീണോരു കാന്തനെ
നീ മൂലമെന്നുണ്ണിയമ്മാൽക്കൊന്നോരു ജയശീലനെ. 3
ആര്യ്യധർമ്മജ്ഞയല്ലോ നീ പതിവ്രതയുമല്ലയോ
നീ മൂലം നിന്നുടെ പതി പോരിൽച്ചത്തുകിടക്കയായ് 4
നിന്നിൽദ്ധനഞ്ജയൻ മൂവും കുറംചെയ്തവനെങ്കിലും
ക്ഷമിയ്ക്ക ഞാനിരക്കും നീ ജീവിപ്പിയ്ക്ക പാർത്ഥനെ. 5
ആര്യേ! ധർമ്മജ്ഞയല്ലോ നീ ശുഭേ! മുപ്പാർ പുകഴ്ന്നവൾ
മകനെക്കൊണ്ടു പതിയെക്കൊല്ലിച്ചും കേഴ്പതില്ലയോ 6
ഹതനാം മകനെപ്പറ്റി മാഴ്കാ ഞാൻ പന്നഗാത്മജേ!
പതിയെപ്പറ്റി മാഴ്കുന്നേനവന്നാതിത്ഥ്യമിങ്ങിനേ 7

എന്നേവമാ നാഗകന്യയുലൂപിയൊട്ടരച്ചമേൽ
പതിപാശ്ചംപുക്കു ദേവി ചൊന്നാളേവം യശസ്വിനി. 8
എഴുന്നേൽക്കു കുരുശ്രേഷ്ഠന്നിഷ്ടൻ നീയല്ലിയെൻപ്രിയ!
ഇതാ ഹയം മഹാബാഹോ!ഭവാനായ് വിട്ടതന്നു ഞാൻ. 9
വിഭോ!ഭവാൻ ധർമ്മരാജന്നുള്ളീ യജ്ഞഹയത്തിനെ
പിന്തുടന്നീടേണ്ടതല്ലേ മന്നിലെന്തേ കിടപ്പതും 10
നിന്നിൽ പ്രാണൻ കുരുക്കഠംക്കുമെനിയ്ക്കും കുരുനന്ദന!
മറുള്ളോർക്കും പ്രാണദൻ നീയെന്തേ പ്രാണൻ ത്യജിയ്ക്കുവാൻ
ഉലൂപി നന്നായ് നീ നോക്കു മന്നിൽ വീണോരു കാന്തനെ
ഉത്സാഹിപ്പിച്ചീ മകനെക്കൊല്ലിച്ചും കേഴ്വതില്ല നീ. 12
ഈബ്ബാലൻ ഭൂമിയിൽച്ചത്തുകിടന്നീടട്ടെ സമ്മതം
ലോഹിതാക്ഷൻ ഗുഡാകേശൻ വിജയൻ ജിവനേല്ക്കണം 13
നരക്കു ബഹുഭായ്ത്വം സുഭഗേ!കുറവല്ലെടോ
സ്ത്രീകഠംക്കു കുറവാം നിൻറെ ബുദ്ധിയിങ്ങിനെയാകൊലാ 14
സഖ്യം ധാതാവു കല്പിച്ചു ശാശ്വതം പരമവ്യയം
സഖ്യം നിനയ്ക്കു സത്യംതാനാക നിന്നുടെ സംഗമം. 15
പുത്രനെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിച്ചിട്ടീയെൻ പതിയെയിന്നു നീ
ജിവിപ്പിയ്ക്കില്ലയെന്നാകിൽജ്ജീവൻകളയുമിന്നു ഞാൻ. 16
ആ ഞാൻ ദുഃഖംപൂണ്ടു ദേവി പതിപുത്രർ പിരിഞ്ഞവഠം
പ്രായോപവേശം ചെയ്യേൻ നീ കാണ്കെത്താനില്ല സംശയം 17
സപത്നീനാഗിയോടേവം ചൊല്ലീട്ടാപ്പൈത്രുവാഹ നീ.
പിന്നെ പ്രായോപവേശംചെയ്തടങ്ങീ മനുജാധിപ! 18

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെക്കരഞ്ഞടങ്ങീട്ടു ഭർത്തൃപാദം പിടിച്ചവഠം
ഇരുന്നു ദീനയായ് വീപ്പിട്ടുണ്ണിയെപ്പാർത്തുകണ്ടവഠം 19
അപ്പോഠം വിണ്ടും ബോധമാണ്ടിട്ടാ നൃപൻ ബഭ്രുവാഹനൻ
അമ്മയെപ്പോൾക്കളത്തിങ്കൽപ്പാർത്തുകണ്ടോതിയിങ്ങിനേ. 20

ബഭ്രുവാഹനൻ പറഞ്ഞു

ഇതിലും ദുഃഖമെന്തെന്റെയമ്മ സൌഖ്യം വളർന്നവം
കൂടെക്കിടപ്പൂ മൃതനായ് മനിൽ വീണോരു കാന്തനെ 21
പോരിൽശ്ശത്രുക്കളെക്കൊല്ലും സവ്യശ്രുധരാഗ്രുനെ
ഞാൻ കൊന്നോനെക്കാണ്മു പോരിൽച്ചാകാനും ദുഷ്കടംദുഢം 22
അമ്പോ ദുഢം താനീദ്വേവിയ്യുള്ള ഹൃത്തുടയായ്ത്തയാൽ
കൈനീണ്ടു മൂർവിരിഞ്ഞുള്ള പതിയെക്കൊന്നുകാങ്കിലും 23
വഴിയാകാതെ മത്ത്യന്നു ചാകാൻവയ്യെന്നു കാണ്മു ഞാൻ
ഞാനുമെന്നമ്മയുമതാണല്ലോ ജീവൻ വിടാത്തതും 24
ഹാ കഷ്ടം കുരുവീരനെറ പൊന്നും മെയ്ക്കോപ്പു ഭൂമിയിൽ
ഞാൻ മകൻ കൊന്നുവിട്ടോനെറ ചിന്നിട്ടുണ്ടിതു കാണുവിൻ 25
ഹേ ഹേ കാണ്മിൻ വിരനാമെന്നച്ഛൻ ഭൂമിയിൽ വിപ്രരേ!
ഞാൻ മകൻ കൊന്നവൻ വീരശയനത്തിൽക്കിടപ്പതും 26
വിപ്രരേകുരുമുഖ്യനെറ വിട്ടൊരാ ഹയസാരികം
പോരിൽ ഞാൻ കൊന്നൊരിവനു ശാന്തിയെന്തോന്നുചെയ്തിടും
കല്പിപ്പിൻ വിപ്രരേ!പ്രായശ്ചിത്തമെന്തോന്നെനിയ്ക്കിനി
യുദ്ധത്തിലച്ഛനെക്കൊന്ന പാപിയ്ക്കുണ്ടു ന്യശംസമായ്. 28
പോരിലിന്നച്ഛനെക്കൊന്ന ന്യശംസൻ തോലുടുത്തിനി
ദുശ്ചരം പന്തിരണ്ടാണ്ടു കഴിച്ചീടുന്നതുണ്ടു ഞാൻ 29
ഇങ്ങീയച്ഛൻ തനെറ തലയോടിങ്കലുപജീവനം
പ്രായശ്ചിത്തം വേറെയൊന്നില്ലച്ഛനെക്കൊന്നതിന്നുമേ 30
നോക്കു നാഗേന്ദ്രതനയേ! ഞാൻ വധിച്ചോരു കാന്തനെ
പോരിലർജ്ജുനനെക്കൊന്ന നിന്നിഷ്ടംചെയ്തവെച്ചു ഞാൻ. 31
ഈ ഞാനിപ്പോൾഗ്ഗമിയ്ക്കുന്നേനച്ഛനേറുള്ളോരാഗ്രുതി
ആത്മാവിനാലെയാത്മാവെത്താങ്ങാനാളല്ല ഞാൻ ശ്രുഭേ! 32
ഞാനും ഗാണ്ഡീവധനാവും മറച്ചീടുകകൊണ്ടു നീ
ദേവി! പ്രീതികലർന്നാലുമാത്മാവാണിതു സത്യമാം 33
എന്നരച്ചു നാഗഭൂപൻ ദുഃഖശോകങ്ങളേറവൻ
ആചമിച്ചു മഹാരാജ! ദുഃഖത്താലോതിയിങ്ങിനെ. 34

സവ്വ്രതങ്ങളും കേഠപ്പിൻ മരങ്ങള മരങ്ങളും
നീയുമമ്മേ സത്യമായ് ഞാൻ ചൊല്ലുന്നേൻ ഭുജഗോത്തമ! 35
എന്നച്ഛനാം ജയനെഴുന്നേററില്ലെങ്കിൽ നരോത്തമൻ
ഈപ്പോക്കളത്തിൽ ഞാൻ ദേഹംശോഷിപ്പിയ്ക്കുന്നതുണ്ടിതാ 36
എനിയ്ക്കില്ലച്ഛനെക്കൊല്ല പ്രായശ്ചിത്തമൊരേടവും
ഗുരുഹിംസാദ്ദിതൻ നൂനം നരകത്തിൽഗ്ഗമിയ്ക്കുവൻ. 37
വീരക്ഷത്രിയനെക്കൊന്നാൽഗ്ഗോശതത്താൽ വിമുക്തനാം
എനിയ്ക്കിങ്ങച്ഛനെക്കൊല്ല പ്രായശ്ചിത്തം സുദുല്ലഭം 38
ഇവനോ മുഖ്യതേജസ്വി പാണ്ഡുപുത്രൻ ധനഞ്ജയൻ
എന്നച്ഛൻ ധാമ്മികൻ പ്രായശ്ചിത്തമെങ്ങുണ്ടെനിയ്ക്കിനി 39
എന്നരച്ചിട്ടു രാജാവേ! ധനഞ്ജയസുതൻ നൃപ!
ആചമിച്ചിട്ടു മിണ്ടാതായ് പ്രായമാണ്ടോൻ മഹീപതി. 40

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പ്രായോപവേശം മണലൂരേശമന്നവനപ്പൊഴേ
പിതൃശോകാത്തനായമ്മയൊത്തു ചെയ്തപ്പുരന്തപ! 41
മൃതസംജീവനമണി ചിന്തിച്ചാളുങ്കുലൂപിയും
നാഗങ്ങൾക്കാശ്രയമതും കയ്യിൽവന്നെത്തിയപ്പൊഴേ 42
അതെടുത്തിട്ടു കൌരവ്യ! നാഗരാജൻെറ നന്ദിനി
സൈന്യങ്ങൾക്കുള്ളിലാഹ്ലാദമേകുമ്മാറുടനോതിനാൾ 43
ഉണ്ണീ! മാറ്റോല്ലെഴുന്നേൽക്കു നീ ജയിച്ചില്ല ജിഷ്ണുവെ
അജേയനിവനാണങ്ങൾക്കിന്നാടിവിബുധർക്കുമേ 44
ഞാനോ മോഹിനിയെന്നുള്ള മായ കാണിച്ചതാണെടോ
യശസ്വിപുരുഷശ്രേഷ്ഠൻ നിന്നച്ഛൻതൻപ്രിയത്തിനായ്. 45
ഇവൻ കൌരവ്യ! യുദ്ധത്തിൽ മകനാം നിൻെറ ശക്തിയെ
രാജാവേ! പൊരുതിക്കാണ്മാൻ വന്നതാണരിനാശനൻ. 46
അതാണു നിന്നെ ഞാനുണ്ണീ! പോരിൽപ്രേരണചെയ്തതും
മകനേ പാപമണവും തന്നിൽശ്ശങ്കിയ്ക്കൊലാ പ്രഭോ! 47
ഇവൻ മഹാത്മാവു പുരാണർഷി ശാശ്വതനക്ഷരൻ
ഇവനെപ്പോരിൽവെന്നീടാൻ മകനേ പോര ശക്രനും. 48

എന്റെ ദിവ്യമണിയിതാ കൊണ്ടുവന്നിതു മന്നവ!
ചത്ത നാഗങ്ങളേ നിത്യം ജീവിപ്പിപ്പതിതാണെടോ 49
ഇതു നിന്നച്ഛന്റെ മാറിൽ വെച്ചുകൊണ്ടീടുകപ്രഭോ
അപ്പാൽക്കാണാം ജീവനിട്ട പാണ്ഡുട്ടവായ പാർത്ഥനെ 50
എന്നുകേട്ടാപ്പാർത്ഥനുടെ മാറിലാ മണിവെച്ചതേ
തേജസ്സേറുമവൻ സ്നേഹാലച്ഛനിൽക്കാറമറവൻ. 51
ആ രത്നം വെയ്ക്കവേ വീരൻ ജിഷ്ണു ജീവിച്ചുടൻ പ്രഭ
ചിരസ്ഥപ്തൻപോലെയേറ്റു രക്തദൃഷ്ടി തുടച്ചുടൻ 52
മനസ്വിനീ മഹാത്മാവു ബോധമാണ്ടെഴുനേല്ക്കവേ
സ്വസ്ഥനാമച്ഛനെപ്പാർത്തു വന്ദിച്ചു ബഭ്രുവാഹനൻ. 53
വീണ്ടുമാപ്പുരുഷവ്യാഘ്രൻ ലക്ഷ്മീവാനേല്ക്കവേ പ്രഭോ!
പുണ്യങ്ങളം ദിവ്യപുഷ്പങ്ങളം വർഷിച്ചു പാകശാസനൻ 54
കൊട്ടാതെ മേഘനാദത്തിൽ മുഴങ്ങീ ദേവദുന്ദുഭി
നന്നു നന്നെന്നുമാകാശത്തുണ്ടായീ വിപുലാരവം 55
എഴുന്നേറ്റു മഹാബാഹുവാശ്വസിച്ചു ധനഞ്ജയൻ
ബഭ്രുവാഹനനെപ്പുല്കി ഘ്രാണനംചെയ്തു മൌലിയിൽ 56
കണ്ടാനൊട്ടകലെശ്ശോകമാണ്ടായാളുടെയമ്മയെ
ഉലൂപിയൊത്തു നില്പോളെയുടൻ ചോദിച്ചിതർജ്ജുനൻ 57
ശോകവിസ്മയഹർഷാഢ്യം കാണ്മതെന്താണിതൊക്കെയും
പോക്കളം ശത്രുജിത്തേ! നീയറിഞ്ഞെന്നാലുരയ്ക്കടോ. 58
നിന്നമ്മയും പോക്കളത്തിലെന്തിനായിട്ടു വന്നതാം
നാഗേന്ദ്രവന്ദിനിയുലൂപിയുമെന്തിനു വന്നതാം 59
അറിവേൻ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടീപ്പോരിനൊപ്പെട്ടതാണു നീ
പെണ്ണുങ്ങളം വരുവാനുള്ള ഹേതു കേളംപ്പാനൊരാഗ്രഹം 60
ചോദിയ്ക്കുമവനോടോതി മണലൂരേശനപ്പൊഴേ
പ്രസാദിപ്പിച്ചു കുമ്പിട്ടുലൂപിയൊട്ടു കേളംക്കുക. 61

81. അശ്വാനുസരണം അജ്ജുനശാപകഥനം

അജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

എന്തിനായിട്ടു നീ വന്നു കൌരവ്യകുലനന്ദിനി!
പോക്കുളത്തിങ്കൽ മണലൂരേശമാതാവുമങ്ങിനേ 1
ഈ രാജാവിന്നു കുശലകാമയല്ലി ഭുജംഗജേ!
എന്നിയ്ക്കും ചപലാപാംഗി! ശുഭമിച്ഛിപ്പതല്ലി നീ 2
നിനക്കപ്രിയമേതാനും സുശ്രോണി! പ്രിയദർശനേ!
ഞാൻ ചെയ്തില്ലറിയാതല്ലോ ബഭ്രുവാഹനനും ശരി 3
നിൻ സപത്നീ രാജപുത്രി ചിത്രവാഹന നന്ദിനി
വരാംഗി ചിത്രാംഗദയും പിഴച്ചില്ലല്ലി ചൊറുമേ 4
അവനോടോതിയുരഗപുത്രിപുഞ്ചിരിപൂണ്ടുടൻ
എനിയ്ക്കുള്ളും പിഴച്ചീലാ ബഭ്രുവാഹനനും ശരി 5
ഇവനെറയമ്മയും ഭൃത്യമട്ടിലാണെന്നിൽ നില്പതും
കേട്ടാലും ഞാനിതൊക്കേയും ചെയ്തതെവ്വണ്ണമെന്നതും 6
എന്നിൽക്കോപിയ്ക്കരുതു നീ കുമ്പിട്ടുകനിയിപ്പു ഞാൻ
കൌരവ്യ! നിൻപ്രസാദത്തിന്നിതു ഞാൻ ചെയ്തതാം വിഭോ! 7
കേഠംക്കുകെന്നാലതൊക്കേയും മഹാബാഹോ! ധനഞ്ജയ!
മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിൽ നീ ശാന്തനവരാജനെ 8
അധർമ്മത്താൽക്കൊന്നു പാർത്ഥ! പ്രായശ്ചിത്തമതിന്നിതാം
വീര! നീ പൊരുതുന്നേരമല്ലാ വീഴ്ത്തതു ഭീഷ്മനെ 9
ശിഖണ്ഡിയോടൊത്തവനെയാശ്രയിച്ചാണു കൊന്നു നീ
അതിന്നു ശാന്തിചെയ്യാതെ ഭവാൻ ജീവൻ ത്യജിയ്ക്കുകിൽ 10
ആപ്പാപകർമ്മംകൊണ്ടിട്ടു നരകത്തിൽപ്പെട്ടും ദൃഢം
പുത്രങ്കൽനിന്നു നിയ്യേറോരിതു കല്പിച്ചശാന്തിയാം 11
വസുക്കൾ വസുധാപാല!ഗംഗയും ഹേ മഹാമതേ!
മുന്നം വസുക്കൾ നിൻപേരിലിതു ചൊന്നതുകേട്ടു ഞാൻ 12
ഗംഗാതീരത്തിൽ വെച്ചിട്ടു ഭീഷ്മനെക്കൊന്നനാൾ നൃപ!
കുളിച്ചു വസുവാനോർകാം മഹാനദിയൊടൊത്തുടൻ 13

ഭാഗീരഥി മതത്തോടുമീ ഘോരമൊഴി ചൊല്ലിനാർ
വധിച്ചിതീശ്വാന്തനവൻ ഭീഷ്മനെസ്സവ്യസാചിതാൻ 14
പോരിൽപ്പൊരുതിടാത്തോനേയനാസക്തനെ മാനിനി
ഈക്കാരണത്തിയാൽ ഞങ്ങളീയജ്ജുനനെയപ്പൊഴേ 15
ശാപമേല്പിച്ചീടുമെന്നാരാട്ടെയെന്നോതിനാളവൾ
അതു ഞാൻ ചെന്നച്ഛനോടങ്ങുണത്തീ വ്യഥിതേന്ദ്രിയ 16
നിന്നോനായതു കേട്ടേറ്റം വിഷാദിച്ചീടിനാനവൻ
വസുക്കളോടങ്ങെന്നച്ഛൻ നിനക്കായിട്ടിരന്നതേ. 17
വീണ്ടും വീണ്ടും പ്രസാദിപ്പിച്ചവരിങ്ങോട്ടു ചൊല്ലിനാർ
അവനുണ്ണി മഹാഭാഗ! മണലൂരേശ്വരൻ യുവാ 18
പോക്കുള്ളവനീയാളെയമ്പെയ്തുഴിയിൽ വീഴ്ത്തിടും
ഇതുചെയ്താലവൻ ശാപംവിട്ടുപോമുരഗേശ്വര! 19
പൊയ്ക്കൊൾകെന്നായാ വസുക്കൾ ചൊന്നോനെന്നോടിതോ
(തിനാൻ
അതുകേട്ടാശ്രമതിൽനിന്നു നിന്നെ വിടുത്തു ഞാൻ 20
നിന്നെപ്പോരിൽ മടക്കീടാനാവില്ലാ സുരരാജനും
ആത്മാവുതാൻ പുത്രനതാണവൻ നിന്നെജ്ജയിച്ചതും 21
എനിയ്ക്കതിൽദ്ദോഷമില്ലാ വിഭോ! നിന്മതമെന്തുവാൻ
എന്നുകേട്ടിട്ടു വിജയൻ പ്രസന്നാത്മാവിതോതിനാൻ 22
ദേവി! നീ ചെയ്തതൊക്കേയുമെനിയ്ക്കാട്ടേറെയും പ്രിയം
എന്നോതി മണലൂരുരേശൻ പുത്രരോടോതിനാൻ ജയൻ 23
കേൾക്കെച്ചിത്രാംഗദയുമാക്കൌരവ്യനുടെ പുത്രിയും
യുധിഷ്ഠിരനാശ്വമേധംവരും പൈത്രത്തിലായ്വരും 24
സ്വമാതൃസതിലേയ്ക്കുത്തുകമ്മമാരൊത്തു നീ നൃപ!
എന്നു പാർത്ഥൻ! പറഞ്ഞപ്പോളാ മന്നൽ ബഭ്രുവാഹനൻ 25
അച്ഛനോടോതിനാൻ ധീമാൻ കണ്ണിൽക്കണ്ണീർ നിറഞ്ഞവൻ
ധർമ്മജ്ഞ! വനുകൊണ്ടീടാം ഭവാൻ കല്പിയ്ക്കയാലെ ഞാൻ 26
അശ്വമേധമഖത്തിങ്കൽ വിപ്രക്ഷ പരിവേഷകൻ
എനിയ്ക്കനുഗ്രഹത്തിന്നായ് സപദി കേറണം ഭവാൻ 27

ഭായ്മാരൊത്തു ധർമ്മജ്ഞ! വിഹാരിയ്ക്കുകിങ്ങിതിൽ
ഒരു രാവീ സഭഗേഹത്തിൽ സുഖം വാണിട്ടുടൻ പ്രഭോ! 28
പിന്നെയശ്വാനുഗമനം ചെയ്താലും ജയി പുംഗവ!
എന്നു പുത്രൻ പറഞ്ഞപ്പോളവൻ വാനരകേതനൻ 29
ചിത്രാംഗദാപുത്രനോടു കൌന്തേയൻ ചൊല്ലി സസ്മിതം
മഹാബാഹോ നീയറിയും ദീക്ഷയുണ്ടാചരിപ്പു ഞാൻ 30
അതിനാൽ നിൻപുരംകേറുന്നില്ലിപ്പോൾപ്പൃഥുലോചന!
യത്രേഷ്ടമീ യജ്ഞീയാശ്വം നടക്കുന്നു നരർഷഭ! 31
സ്വസ്തിയങ്ങയ്ക്കു ഞാൻ പോട്ടേ താമസിയ്ക്കാവതല്ലുമേ
വിധിപോലവിടെത്തന്നെയവൻ പൂജിച്ച വാസവി 32
ഭായ്മാർ സമ്മതത്തോടും പോന്നു ഭരതസത്തമ!

---

82. അശ്വാനുസരണം മാഗധപരാജയം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ആ വാജിയാഴിവരെയീയുഴിയിൽച്ചുറ്റിയങ്ങിനെ
രാജാവേ! ഹസ്തിനപുരത്തിന്നുനേരേ തിരിച്ചുതേ. 1
അശ്വത്തിനെപ്പിന്തുടർന്നു തിരിച്ചിതു കിരീടിയും
യദൃച്ഛയായ് രാജഗൃഹപുരത്തിൽച്ചെന്നിതപ്പൊഴേ 2
അവൻ ചാരേ വന്നുകണ്ടു സഹദേവാത്മജൻ പ്രഭോ!
ക്ഷത്രധർമ്മസ്ഥിതൻ വീരൻ വിളിച്ചു പൊരുതീട്ടുവാൻ 3
ഉടൻ പുരംവിട്ടിറങ്ങിത്തേർവിൽകയ്യുറയന്നുമായ്
കാൽനടയ്ക്കാ മേഘസന്ധി ധനഞ്ജയനൊടേറുതേ. 4
തേജസ്സേറും മേഘസന്ധിയടുത്തർജ്ജുനനോടുടൻ
ബാല്യത്താൽ നൃപതേ! ചൊന്നാനേവം കൌശലമെന്നിയേ 5
പെൺകൂട്ടത്തിൽപ്പോലെയെന്തി ഹയം പുറുന്ന ഭാരത!
ഈയശ്വത്തെപ്പിടിപ്പേൻ ഞാൻ യത്നിക്കു വിട്ടുവിയ്ക്കുവാൻ 6
എൻപിതാക്കന്മാർകാംനിന്നെപ്പോരിൽസ്സന്മതിയായ്കിലേ
നിനക്കാതിത്ഥ്യമേകാം ഞാനെയ്തുകൊൾകെയ്തുകൊള്ളുവൻ 7

എന്നുകേട്ടത്തരം ചൊല്ലി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പാണ്ഡവൻ
വിഷ്ണുചെയ്യോനെ ഞാൻ നിത്തുമെന്നെനിയ്ക്കുണ്ടൊടോ വ്രതം
ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവു കല്പിയ്ക്കെ നിനക്കതറിയാം നൃപ!
എയ്യുകൊഠിക യഥാശക്തിയെനിയ്ക്കില്ലൊരു മന്യുവും 9
എന്നുകേട്ടാപ്പാണ്ഡവനെ മുമ്പെയ്തു മഗധേശ്വരൻ
സഹസ്രാക്ഷൻ മാരിപോലെ ശരസാഹസ്രമെയ്യവൻ 10
ശൂരൻ ഗാണ്ഡിവിയുംപിന്നെഗ്ഗാണ്ഡീവോത്ഥശരങ്ങളാൽ
ആശ്വരൌഘങ്ങളാം പാഴാക്കി കിണഞ്ഞു ഭരതർഷഭ! 11
അമ്പാണ്യൌഘം പാഴിലാക്കിവിട്ടിട്ടാക്കപികേതനൻ
വായെരിപ്പാമുകാംക്കൊക്കും ദീപ്തബാണങ്ങളാം തൂകിനാൻ 12
ധ്വജത്തിങ്കൽക്കൊടിക്കാലിൽ തേരിൽ യന്ത്രത്തിൽ വാജിയിൽ
മറ്റും രഥാംഗങ്ങളിലും മെയ്യിലില്ലില്ല സൂതനിൽ 13
ആസ്സവ്യസാചിയാം പാർത്ഥൻ മെയ്നോക്കിക്കാത്തിടുന്നവൻ
സവ്യമെന്നോർത്തു തൂകീ മാഗധൻ വിശിഖങ്ങളെ 14
പിന്നെഗ്ഗാണ്ഡിവധനാവു മാഗധൻ ഗാഢമെയ്തവൻ
വസന്തത്തിൽപ്പൂത്ത പിലാശെന്നപോലെ വിളങ്ങിതേ. 15
എയ്താനിഞ്ചെയ്തേറിടാതോൻ മാഗധൻ പാണ്ഡവേന്ദ്രനെ
അതിനാൽ നിന്ന കൌരവ്യ! ലോകവീരന്റെ കാഴ്ചയിൽ 16
സവ്യസാചി ചൊടിച്ചിട്ടു വില്ലുക്കോടെ വലിച്ചുടൻ
അശ്വങ്ങളെക്കൊന്നവിട്ടു സൂതന്റെ തലപോക്കിനാൻ 17
അവന്റെ നല്ല വൻവില്ലും കത്തിയമ്പെയ്തറുത്തുതേ
കൈകൊക്കും കൊടിക്കൂറ ധ്വജവും പിന്നെ വീഴ്ത്തിനാൻ 18
ആ രാജാവശ്വങ്ങളാം സൂതൻ വില്ലുമങ്ങു നടുങ്ങിയോൻ
ഗദ കൈക്കൊണ്ടു കൌന്തേയനോടു പാഞ്ഞോരിതുക്കൊട്ടം
അവനെത്തുമ്പൊഴേതന്നെ പൊന്നുകെട്ടിച്ചൊരാഗ്ഗദ
കഴച്ചിറകെഴുന്നേറെയമ്പെയ്തിട്ടു നുറുക്കിനാൻ 20
തകർന്നുപോയാഗ്ഗദയോ മണിബന്ധംതകർന്നുടൻ
ഉറയൂരുംപാമ്പുപോലെ നിലത്തേയ്ക്കു വീണുതേ 21
തേരും വില്ലും ഗദയുമങ്ങൊഴിഞ്ഞോരവനെപ്പരം
എയ്യാൻ നിനച്ചീല ധീമാൻ പോരാളിവരനർജ്ജുനൻ 22

മനം കെട്ടും ക്ഷത്രധമ്മനിലയാണ്ടവനോടുടൻ
സാന്ത്വമായിട്ടിപ്രകാരം പറഞ്ഞു കപികേതനൻ 23
കാണിച്ചോരീ ക്ഷത്രധമ്മം പോരും പോയ്ക്കൊള്ളുകണ്ണി നീ
നിനക്കു ബാലന്നീക്കമ്മം പോരിൽപ്പെരുത്തു പാർത്ഥിവ! 24
മന്നോരെക്കൊന്നിടൊല്ലെന്നാകുന്നു ധമ്മജശാസനം
എനിയ്ക്കു പോരിൽപ്പിഴചെയ്തതേ ജീവിപ്പു നീ നൃപ! 25
എന്നു തന്നൊഡിക്കരിച്ചുവിട്ടതായ്ക്കണ്ടു മാഗധൻ
ശരിയെന്നോത്തിങ്ങിവനെക്കൊക്കുപ്പിപ്പൂജ ചെയ്തതേ. 26
ഞാൻ തോറ്റു ശുഭമേങ്ങയ്ക്കു പോരിന്നുന്നുന്നാതില്ല ഞാൻ
എന്തു ഞാൻ വേണ്ടതുണ്ടെന്നാലതു ചൊല്ലുക ചെയ്തതാം 27
ആശ്വസിപ്പിച്ചുവനൊടു വീണ്ടുമജ്ജുനനോതിനാൻ
ചൈത്രേ നമ്മുടെ ഭ്രപൻറെയശ്വമേധത്തിനെത്തുനം 28
എന്നുകേട്ടായതേറോതിപ്പൂജിച്ചാനാ ഹയത്തെയും
പോരിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ പാർത്ഥനെയും മുറയ്ക്കു സഹദേവജൻ 29
യഥേഷ്ടമായതിൽപ്പിന്നെ വീണ്ടും പൊയ്ക്കൊണ്ടു കേസരി
പരം കടൽക്കരവഴി വംഗപുണ്ഡ്രങ്ങഠം കോസലം 30
ആതാതിടത്തു പെരുകും ംലേച്ഛസൈന്യമസംഖ്യമേ
രാജാവേ! ഗാണ്ഡീവംവില്ലാൽജ്ജയിച്ചിതു ധനഞ്ജയൻ. 31

---

83. അശ്വാനുസരണം ചേദിനിഷാദാദിപരാജയം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മാഗധൻ പൂജചെയ്തോരാ ശ്വേതാശ്വൻ പാണ്ഡവൻ നൃപ!
തെക്കൻദിക്കു പിടിച്ചിട്ടാഹയത്തിനെ നടത്തിനാൻ 1
പിന്നെയും തിരിയേവന്നു യഥേഷ്ടം ചുറ്റുമാ ഹയം
ശുക്തികാഹ്വയമാം ചേദിപുരിയിൽച്ചെന്നുകേറിനാൻ. 2
അവിടെശ്ശൂരഭൻ പൂജചെയ്തുവേ ശിശുപാലജൻ
യുദ്ധംമുമ്പായവൻ പിന്നെപ്പൂജചെയ്ത മഹാബലൻ 3

പിന്നെയച്ചിതനായ്പ്പുക്കു രാജാവേ തുരഗോത്തമൻ
കാശിയംഗംകോസലമാക്കിരാതമഥ തങ്കണം 4
അതാതിടം യഥാന്യായം പൂജയേറ്റു ധനഞ്ജയൻ
വീണ്ടും തിരിച്ചു കൌന്തേയൻ ദശാർണ്ണംപുക്കിതപ്പൊഴേ 5
ചിത്രാംഗദാഖ്യനുണ്ടങ്ങു ബലവാൻ ശത്രുമർദ്ദനൻ
വിജയന്നവനോടുണ്ടായ് വന്നു യുദ്ധം ഭയങ്കരം 6
അവനേയും പാട്ടിലാക്കിക്കിരീടി പുരുഷർഷഭൻ
നിഷാദരാജനാമേകലവ്യൻ തന്നാട്ടിലെത്തിനാൻ 7
ഏകലവ്യസുതൻ പോർകൊണ്ടിവനേ സ്വീകരിച്ചുതേ
നിഷാദരോടായവിടെ പോർചെയ്തു രോമഹർഷണം 8
പാർത്ഥൻ പിന്നീടവനെയുമടരിൽത്തോറിടാത്തവൻ
യജ്ഞവിഘ്നത്തിനേറോനെട്ടുർഷ്ണൻ പോരിൽവെന്നതെ 9
ആ നൈഷാദിയെ രാജേന്ദ്ര! ജയിച്ചാപ്പാകശാസനി
പൂജയേറ്റോൻ ചെന്നു വീണ്ടും തെക്കൻവെള്ളക്കടൽക്കരെ
ദ്രവിഡാന്ധ്രന്മാരൊടങ്ങു രൌദ്രമാഹിഷരോടുമേ
കോലപാമലക്കാരൊടുമാകിരീടിയ്ക്കുളവായ് രണം 11
അവരേയും വെന്നു പെരുത്തുഗ്രമല്ലാത്തപോരിനാൽ
അശ്വത്തിൻപാട്ടിലായ്പ്പിന്നൊസ്സുരാഷ്ട്രത്തേയ്ക്കു പോയിനാൻ
ഗോകർണ്ണത്തിങ്കലും ചെന്നുപ്രഭാസത്തിങ്കലെത്തിനാൻ
പിന്നെ വൃഷ്ണീന്ദ്രർ കാത്തീടും രമ്യദ്വാരകയിങ്കലും 12
അണഞ്ഞു കുരുരാജന്റെ ശ്രീമത്താം യജ്ഞിയംഹയം
ആ ഹയശ്രേഷ്ഠനെ യദുകുമാരന്മാർ പിടിച്ചുടൻ 13
കൊണ്ടുപോയാഉഗ്രസേനൻ തടഞ്ഞിതരേ നൃപ!
ഉടൻ പുരംവിട്ടിറങ്ങി വൃഷ്ണ്യന്ധകപുരേശ്വരൻ
കിരീടിയുടെയമ്മാമൻ വസുദേവനൊടൊത്തവൻ 14
അവരെത്തി പ്രീതിയൊടും മുറയ്ക്കുഗ്രമുഖ്യനെ 15
ഭരതശ്രേഷ്ഠനെ ശ്രേഷ്ഠപൂജയോടാദരിച്ചുതെ
അവർതൻ സമ്മതത്തോടുമശ്വംപോംവഴിപോയിനാൻ 16
പിന്നെക്കടൽ പടിഞ്ഞാറൻപ്രദേശന്തോറുമാ ഹയം
ക്രമാൽച്ചുറ്റിസ്ഥിതമാകുമാപ്പഞ്ചാവിലണഞ്ഞുതേ 17

അവിടംവിട്ട ഗാന്ധാരനാട്ടിലാ വാജി കൌരവ!
കൌന്തേയൻ പിന്തുണയൊട്ടും സഞ്ചരിച്ചു യഥേഷ്ടമേ 18
പിന്നെക്കിരീടിയ്ക്കുഘോരയുദ്ധമുണ്ടായിതപ്പൊഴേ
മുൻവൈരമേറ്റ ശകുനിപുത്രഗാന്ധാരരാജനായ്. 19

---

84. അശ്വാനുസരണം ശകുനിപുത്രപരാജയം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വീരൻ ശകുനിതൻ പുത്രൻ ഗാന്ധാരരിൽ മഹാരഥൻ
ഗുഡാകേശനേറ്റ നേക്കേറ്റ പെരുമ്പടയൊടൊത്തവൻ 1
തേരാനയശ്വങ്ങൾ കൊടിക്കൂറകേതുക്കൾ മൂഴുവേ
ആബ്ഭടന്മാർ ശകുനിഭൂപാലധ്വംസം പൊറാത്തവർ 2
പാർത്ഥനോടൊത്തെതിർത്തേറു വില്ലയത്തിപ്പിടിച്ചവർ
ബീഭത്സുവരോടോതീ മടങ്ങാത്തൊരു ധാർമ്മികൻ 3
യുധിഷ്ഠിരനേറ്റ വാക്കെന്നാലത്തു കൈക്കൊണ്ടതില്ലവൻ
പാർത്ഥൻ സാന്ത്വം മുമ്പിലാക്കിത്തട്ടത്താലും പൊറാത്തവൻ 4
അശ്വത്തിൻ ചുറ്റുമേ ചെന്നിതതിൽക്കോപിച്ച പാണ്ഡവൻ
അവക്കെഴും തലകളെക്കൊയ്തി തന്പെയ്ത പാണ്ഡവൻ. 5
ഗാണ്ഡീവത്താൽ ക്ഷുരംപൂകി യതാംകൂടാതെയജ്ജനൻ
പാർത്ഥൻ കൊല്ലുമ്പോഴതവരശ്വത്തെ വിട്ടഴന്നുടൻ 6
തിരിച്ചിതു മഹാരാജ!ശരവർഷാത്തരേറ്റവും
ആഗ്ഗാന്ധാരന്മാർ തടുത്തുകൊണ്ടീടും പാണ്ഡുനന്ദനൻ 7
തേജസ്വിയെണ്ണിയെണ്ണിക്കൊണ്ടവർതൻ തലവീഴ്ത്തിനാൻ
ആഗ്ഗാന്ധാരരെ യുദ്ധത്തിൽച്ചുറ്റും കൊന്നുവിടുമ്പൊഴേ 8
മന്നാൻ ശകുനിതൻ പുത്രൻ തടുത്തു പാണ്ഡുപുത്രനെ
ക്ഷത്രധർമ്മൽപ്പൊരുതിടുമാ മന്നവനൊടപ്പൊഴേ 9
പാർത്ഥൻ ചൊല്ലീ മന്നവരെക്കൊല്ലില്ലാ രാജശാസനാൽ
പോരും യുദ്ധം വീര!നിനക്കിപ്പോഠത്തോൽമയുമില്ലെടോ 10

എന്നുചൊല്ലിയ വാക്കൊട്ടും കേൾക്കാതജ്ഞാനമോഹിതൻ
അവനിന്ദ്രാഭകർമ്മാവിൽത്തുകിനാൻ വിശിഖങ്ങളെ. 11
അവന്റെയാത്തലപ്പാവതദ്ധചന്ദ്രശരത്തിനാൽ
പോക്കീ ജയദ്രഥശിരസ്സാമ്പോലാ യോഗ്യനജ്ജുനൻ 12
അതുകണ്ടുത്തപ്പെട്ട ഗാന്ധാരന്മാർകളേവരും
അവൻ കരുതി രാജാവെക്കൊന്നില്ലെന്നും നിനച്ചുതേ 13
ഗാന്ധാരരാജന്റെ മകൻ പായുവാൻ ലാക്കുനോക്കുവോൻ
ക്ഷുദ്രമാമ്മട്ട പേടിച്ചോനവരോടൊത്തു മണ്ടിനാൻ. 14
പാർത്ഥനായവിടെപ്പാഞ്ഞെത്തീടുമായവർതമ്മുടെ
മൂർദ്ധാക്കൾ മൊട്ടഴിഞ്ഞുള്ള ഭല്ലംതുക്കീട്ട പോക്കിനാൻ 15
ഉയന്നകൈകളമ്പോറററതറിഞ്ഞില്ലഹോ ചിലർ
പാർത്ഥനെയ്യുന്ന ഗാണ്ഡീവമുക്തദീർഘലശരങ്ങളാൽ 16
ആനയാളശ്വവുമുഴന്നോട്ടം പട പതിച്ചുപോയ്
മിക്കപേരും മരിത്തു വീണ്ടും വീണ്ടുമങ്ങു തിരിച്ചുപോയ് 17
കണ്ടതില്ലുഗ്രകർമ്മാവാമാ വീരനുടെ മുമ്പിലായ്
ആർദ്രനഞ്ജയനെത്താങ്ങും വൈരിമാർ വീഴ്ചതും ചിലർ 18
പിന്നെഗ്ഗാന്ധാരരാജന്റെ മന്ത്രിവൃദ്ധർകളും മുമ്പിലായ്
പേടിച്ചിറങ്ങിനാളമ്മ മുഖ്യാർത്ഥം മുമ്പിലാക്കിയും 19
തട്ടത്താളവളവ്യഗ്രയുദ്ധദുർമ്മദപുത്രനെ
പ്രസാദിപ്പിച്ചിതക്ലിഷ്ടകാരി ജിഷ്ണുവിനേയുമേ 20
പ്രവൃദ്ധബീഭത്സുവവളെപ്പൂജിച്ചേററം പ്രസന്നനായ്
സാന്ത്വനംചെയ്ത ശകുനിപുത്രനോടോതിയിങ്ങിനേ 21
മഹാബാഹോ!നിനക്കുള്ളീബുദ്ധി സന്തോഷമല്ല മേ
എതുപോരിനും മിത്രഘ്ന!നീയെൻ ഭ്രാതാവു സന്നതേ! 22
ഗാന്ധാരിയമ്മയേയോർത്തും ധൃതരാഷ്ട്രനുവേണ്ടിയും
നീ ജീവിയ്ക്കുന്നു രാജാവേ!കൊന്നു നിൻതുണയാൾകളെ 23
മേലാലിതരുതീ വൈരം വിട്ടു തോന്നരുതിങ്ങിനേ
ചൈത്രേ നമ്മുടെ ഭ്രപന്റെയശ്വമേധത്തിനെത്തണം. 24

---

85. അശ്വമേധാരംഭം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതിയജ്ജുനൻ കാമഗാശ്വത്തെപ്പിന്തുടന്നുപോയ്
തിരിച്ചു ഹസ്തിനപുരത്തേയ്ക്കുതാൻ പിന്നെയാ ഹയം 1
അവൻ തിരിച്ചതായ്ക്കേട്ടു ചാരന്മാരാൽ യുധിഷ്ഠിരൻ
കേട്ടജ്ജുനൻ കുശലിയെന്നേറ്റം ഹർഷിച്ചിതായവൻ 2
വിജയൻ തൻറെയാക്കമ്മം ഗാന്ധാരവിഷയത്തിലും
മറുദേശങ്ങളിലുമേ കേട്ടു സന്തുഷ്ടനായി താൻ. 3
ഇതുകാലംതന്നെ മാഘമാസത്തിൽ ദ്വാദശീദിനം
ഇഷ്ടംപൂയം നാളുമേറു ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 4
തേജസ്വി മുറുമനുജന്മാരെക്കൂട്ടി മഹീപതി
ഭീമനേയും നകുലനെസ്സഹദേവനെയും നൃപ! 5
കാലേ പൊന്നാനിപ്രകാരം ധർമ്മിഷ്ഠന്മാരിലുത്തമൻ
വാഗ്മി ശ്രേഷ്ഠൻ വിളിച്ചിട്ടാ യോധപ്രവരഭീമനെ 6
ഭീമസേന! വരുന്നുണ്ടു നിൻറെ തമ്പി ഹയത്തൊടും
ധനഞ്ജയനുഗതരെന്നാൾക്കാരിങ്ങിനെ പൊല്ലിനാർ 7
കാലവും വന്നിതരികത്തായി വന്നിതു വാജിയും
മാഘേ വെളുത്തവാവിന്നു മാസമൊന്നിനി മാരുതേ! 8
എന്നാലയക്കുബുധരാം വേദജ്ഞബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരെ
അശ്വമേധം നടത്തീടാൻ നോക്കട്ടേ യജ്ഞിയസ്ഥലം 9
എന്നുകേട്ടാഭ്യീമസേനൻ ചെയ്തു ഭൂപതിശാസനം
പുരുഷേന്ദ്ര! ഗുഡാകേശാഗമം കേട്ടതി ഹൃഷ്ടനായ് 10
പിന്നെച്ചെന്നു ഭീമസേനൻ പ്രാജ്ഞരാം തച്ചരൊത്തുതാൻ
യജ്ഞക്രിയാദക്ഷരാകും വിപ്രരേ മുമ്പിലാക്കിയോൻ 11
ശ്രീയൊത്തു ശാലശയനം വഴിവാതലുമൊത്തഹോ
വിധിപോലേ യജ്ഞവാടമളപ്പിച്ചിതു കൌരവൻ. 12
അനേകം മേടനിലവെണ്മണിത്തിണ്ണയുമൊത്തഹോ
ഹേമരതാഞ്ചിതം നന്നായ്ത്തീർപ്പിച്ചിതു യഥാവിധി 13

പൊന്നണിത്തൂണുനിരകൾ വൻകമാനങ്ങളും ശരി
യജ്ഞസ്ഥാനസ്ഥലന്തോറും ശുദ്ധസ്വർണ്ണത്തെ നല്കിയും 14
അന്തഃപുരങ്ങൾക്കരചക്ന്യുദേശാഗതക്കിഹ
നിർമ്മിപ്പിച്ചിതു ധർമ്മിഷ്ഠൻ വിധിപോലെയതാതിടം 15
ബ്രാഹ്മണർക്കും നികേതങ്ങൾ നാനാദേശഗതക്കിഹ
ഉണ്ടാക്കിച്ചിതു കൌന്തേയൻ വിധിപോലെയസംഖ്യമേ 16
അവ്വണ്ണമേ പൊല്ലിവിട്ട ദൂതരേ ഭൂപശാസനാൽ
അക്ലിഷ്ടകാരിമന്നോക്കു ഭീമസേനൻ മഹാഭുജ! 17
കുരുരാജപ്രിയത്തിന്നായവരെത്തീ നൃപോത്തമ!
പലരത്നങ്ങൾ പൊന്നുശ്വമായുധങ്ങളുമായഹോ 18
ആ യോഗ്യന്മാർ കൈനിലകൾ കേറിപ്പാർക്കുന്നനേരമേ
ഇരമ്പീടും കടൽക്കൊപ്പം വിണ്ണിൽമുട്ടി മഹാസ്വനം 19
അവക്ഥിതികൾക്കപ്പോളാ മന്നൻ കുരുനന്ദനൻ
കൊടുത്തിതന്നപാനങ്ങൾ ദിവ്യശയ്യാഗണങ്ങളും. 20
നല്ലൂരിനിൻ ചാരുമൊത്ത നാനാവാഹനശാലകൾ
കൊടുത്തിതാധർമ്മരാജൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠനപ്പൊഴേ 21
ധീമാനാം ധർമ്മരാജന്റെ മഹായജ്ഞത്തിലങ്ങിനെ
മുനിമാരും വന്നുചേർന്ന പലരും ബ്രഹ്മവാദികൾ 22
ദ്വിജാതിപ്രവരന്മാരുമവിടെപ്പൃഥിവീപതേ!
ശിഷ്യരൊത്തെത്തിയവരെ സ്വീകരിച്ചിതു കൌരവ! 23
പിന്തുടർന്നായവരെയൊക്കെയാവസഥംവരെ
മഹാതേജസ്വിതാൻതന്നെ ദംഭംവിട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ 24
പിന്നെത്തപ്പന്മാരുമപ്പോൾ മറുശില്പിജനങ്ങളും
മുറും യജ്ഞവിധാനത്തെയുണർത്തീ ധർമ്മരാജനെ. 25
അതൊക്കെത്തീർത്തതായ് ധർമ്മരാജൻ കേട്ടിളവെന്നിയെ
ഹൃഷ്ടനായീ തന്നിമാരൊത്താദരിച്ചോരു മന്നവൻ 26
ആ യജ്ഞം തുടരുന്നേരം ഹേതുവാദികൾ വാഗ്മികൾ
പലവാദങ്ങളും ചെയ്തു പരസ്പരജയാർത്ഥികൾ. 27
ആ യജ്ഞമുഖ്യവിധിയെക്കണ്ടുകൊണ്ടിതു മന്നവൻ
ഇന്ദ്രനേറതാംപോലെ ഭീമൻ സംഭരിച്ചിതു ഭാരത! 28

അവർ കണ്ടാരായവിടെ പൊന്നണിത്തോരണങ്ങളും
ശയ്യാസനവിഹാരങ്ങളും ഭൂരിരത്നങ്ങളൊത്തഹോ 29
കുടം പാത്രം കടാഹങ്ങളും കലം പത്തായമെന്നിവ
പൊന്നല്ലാതൊന്നുമവിടെക്കണ്ടതില്ലുചനീശ്വരർ. 30
ശാസ്ത്രത്തിൽ മരമായ്ച്ചൊന്ന യൂപം പലതു പൊന്മയം
തീർത്തുകണ്ടു യഥാകാലം വച്ചുസ്പിയ്യു യഥാവിധി 31
നീറിൽക്കരയ്ക്കുമുടയ പശുക്കളും പലതും പ്രഭോ!
മുറ്റുംവരുത്തീട്ടവിടെക്കണ്ടുകൊണ്ടിതു മന്നവർ 32
പയ്യുളുമ്മട്ടെരുമകളും വൃദ്ധസ്ത്രീകളുമങ്ങിനെ
ജലജന്തുക്കളുംമറ്റും ശപഭങ്ങളും ഖഗങ്ങളും 33
ജരായുജാണ്ഡജസ്വേദജോദ്ഭിജ്ജങ്ങളും പലേതരം
പവ്വതാന്യുപജാതങ്ങളും കണ്ടു ഭ്രുതങ്ങളായവർ 34
പശു ഗോധനധാന്യത്താൽ മുറ്റും മുദിതമിങ്ങിനേ
യജ്ഞവാടംകണ്ടു നൃപരേറ്റം വിസ്മയമാണ്ടുതേ. 35
സമൃദ്ധമേറെ മൃഷ്ടാന്നം വിപ്രക്കും വൈശ്യർകൾക്കുമേ
നൂറായിരം വിപ്രരതിലുണ്ടുകൊണ്ടീടിലപ്പൊഴേ 36
ആടിയുപ്പെട്ട തുടരെയിടിയ്ക്കുന്ന ദുന്ദുഭി
ദിവസംതോറുമവിടെ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടുവീണ്ടുമേ 37
ധീമാനാം ധർമ്മരാജന്റെ യജ്ഞമേപ്പെട്ടിതിങ്ങിനേ
രാജാവേ! കുന്നുപോലേറെച്ചോറുകൂട്ടിയ കുന്നുകൾ 38
തയിർത്തോടുകളും നെയ്യിൻകയവും കണ്ടിതാളുകൾ
നാനാജനപദംകൂട്ടം ജംബുദ്വീപമശേഷവും 39
ആ രാജാവിൻ മാമകത്തിൽക്കാണായൊന്നിച്ചവണ്ണമേ
അവിടെപ്പുരുഷക്കുഞ്ഞുങ്ങൾ ജാതിസഹസ്രവും 40
പല പാത്രങ്ങളും കൊണ്ടുനടന്നു ഭരതർഷഭ!
പൂമാലചാർത്തിയെല്ലാരും മണികുണ്ഡലമണ്ഡിതർ 41
വിളനിലയാ ദ്വിജന്മാക്കു നൂറുമായിരവുംശരി
പലാഢ്യന്നപാനങ്ങളുനയായികളാളുകൾ 42
അവർ ഭ്രുപോപഭോജ്യങ്ങൾ കൊടുത്തു ബ്രാഹ്മണക്കുടൻ

86. അശ്വമേധാരംഭം ശ്രീകൃഷ്ണാഗമനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വേദജ്ഞരേയും വന്നൊത്ത ഭ്രമീശന്മാരേയുമേ
യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ കണ്ടു ഭീമസേനനൊടോതിനാൻ. 1
എത്തിയല്ലോ നരവ്യാഘ്രരിവർ ഭ്രമിയ്ക്കധിശ്വരർ
ഇവർക്കു പൂജചെയ്താലും പൂജ്യരല്ലോ നരാധിപർ 2
എന്നാ യശസ്വി രാജേന്ദ്രൻ ചൊന്നവൻ ചെയ്തിതങ്ങിനേ
മഹാതേജസ്വിയാം ഭീമൻ യമന്മാരൊത്തു പാണ്ഡവൻ. 3
വൃഷ്ണിമാരൊത്തു ഗോവിന്ദനങ്ങെത്തീ ധർമ്മജാന്തികം
ബലദേവനെ മുമ്പാക്കിസ്സർവ്വപ്രാണിജനോത്തമൻ 4
കൂടെസ്സാത്യകിയും പ്രദ്യുമ്നനും ഗദനുമങ്ങിനേ
നിശഠൻ സാംബനവണ്ണം കൃതവർമ്മാവുമുള്ളവൻ 5
അവർക്കും പെരുതാം പൂജ ചെയ്തു ഭീമൻ മഹാരഥൻ
രത്നങ്ങളുള്ള വേശ്മങ്ങൾ കേറിനാരവരേവരും 6
യുധിഷ്ഠിരനൊഴികിൽ പ്രസംഗാന്തത്തിൽ മാധവൻ
അർജ്ജുനൻ പലപോർ ചെയ്ത കശ്മലാനെന്നു ചൊല്ലിനാൻ 7
കൌന്തേയനവനേ കേട്ടു വീണ്ടും വൈരിവിഘാതിയെ
ഐന്ദ്രിയം ജിഷ്ണുവെബ്ഭർമ്മരാജൻ ചൊന്നാൻ ജഗൽപ്പതി. 8
ദാരകക്കാരനെന്നാപ്തനൊരുവൻ പോയി മന്നവ!
അവൻ കണ്ടു ഭ്രരിയുദ്ധകശ്മലൻ പാണ്ഡുപുത്രനെ 9
മഹാഭ്രജനടുത്തെന്നും ചൊന്നാനെന്നോടവൻ പ്രഭോ!
കൌന്തേയ! ഹയമേധത്തിൽ വേണ്ടകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ക നീ 10
ഇതുകേട്ടുത്തരം ചൊല്ലീ ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ഭാഗ്യം കശലിയായ്ജ്ജിഷ്ണു വന്നെത്തീടുന്നു മാധവ! 11
എന്തുസന്ദേശിച്ചിതിങ്ങു പാണ്ഡവപ്പടനായകൻ
അതങ്ങു ചൊല്ലിക്കേൾപ്പാനുണ്ടാഗ്രഹം യദുനന്ദന! 12
എന്നോവമാബ്ഭർമ്മരാജൻ ചൊന്ന വൃഷ്ണ്യന്ധകേശ്വരൻ
വാഗ്മി ചൊന്നാൻ ധർമ്മനിഷ്ഠയുധിഷ്ഠിരനൊടിങ്ങിനെ. 13

ഇതു ചൊല്ലീ മഹാരാജ! പാത്ഥവാക്കൊത്തൊരായവൻ
കൃഷ്ണ! കാലേ ധർമ്മജനോടെന്റെ വാക്കിതുണർത്തണം 14
രാജാക്കളൊക്കെയും വന്നുചേർന്നീടും കൌരവഷ്ടഭ!
വന്നോർക്കു വഞ്ചിച്ചുപൂജ ചെയ്ത നമ്മൾക്കു തക്കതാം 15
എന്നീയെൻ വാക്കരചനെയുണർത്തീടുക മാനദ!
അഹ്ന്യാഹരണനാൾ വന്നമട്ടാപത്തുവരാപ്പടി 16
അതു രാജാവു ചെയ്യേണം ഭവാനും സമ്മതിയ്ക്കണം
രാജദ്വേഷാൽ നശിച്ചീടൊല്ലിങ്ങീ പ്രജകൾ വീണ്ടുമേ 17
ഇതു ചേറിട്ടു കൌന്തേയ! വാക്കാപ്പുരുഷനോതിനാൻ
ധനഞ്ജയോക്തം നൃപതേ! കേൾക്ക ചൊൽവതതും ഭവാൻ 18
എത്തും നമ്മുടെ യജ്ഞത്തിൽ മണലൂരേശ്വരൻ നൃപൻ
എൻപുത്രനേറ്റം തേജസ്വി ദയിതൻ ബഭ്രുവാഹനൻ 19
എനിയ്ക്കുവേണ്ടിയവനെ വിധിയ്ക്കുച്ചിയ്ക്കണം ഭവാൻ
അവൻ ഭക്തനെനിയ്ക്കെന്നും കുറുള്ളോനെന്നുമായ് പ്രഭോ! 20
എന്നുള്ളീ വാക്കു കേട്ടിട്ടു ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ഇവനേറയാ വാക്കു പാരം കൊണ്ടാടിച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ. 21

---

87. അർജ്ജുനപ്രത്യാഗമനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

കേട്ടേൻ കൃഷ്ണ! ഭവാൻ ചൊല്ലീടേണ്ടുമീ പ്രിയമിങ്ങു ഞാൻ
അതെനിയ്ക്കമൃതച്ചാർപോലുൾക്കുളിർപ്പിപ്പു ഹേ പ്രഭോ! 1
വിജയന്നരചന്മാരായ്പ്പലയുദ്ധങ്ങളങ്ങിനെ
അതാതിടം വീണ്ടുമുണ്ടായ് ഹേ ഹൃഷീകേശ കേട്ടു ഞാൻ. 2
എന്തുകാരണമാണെന്നുമാപ്പാർത്ഥൻ സുഖമെന്നിയെ
ധീമാൻ കേഴുന്നു വിജയനെന്നെന്നുള്ളിനൊരിണ്ടലാം. 3
കൌന്തേയനാം ജിഷ്ണുവെ ഞാൻ ശ്രുതമോപ്പേൻ ജനാർദ്ദന!
ഏറ്റം ദുഃഖിപ്പവനവനെപ്പൊഴും പാണ്ഡുനന്ദനൻ 4

അവന്റെമെയ്യിലെന്തുണ്ടെ സവ്യലക്ഷണമാണ്ടതിൽ
അനിഷ്ടലക്ഷണം കൃഷ്ണ! ദുഃഖമിങ്ങിനെയേല്ക്കുവാൻ 5
ഏറ്റം ദുഃഖിപ്പവനവനെപ്പൊഴും കുന്തിനന്ദനൻ
ബീഭത്സുവിനു കാണ്മീലാ നിന്ദ്യം ഗാത്രത്തിലൊന്നുമേ 6
എനിയ്ക്കു കേൾക്കാമെന്നാകിലതൊന്നു വിവരിയ്ക്കണേ
എന്നുകേട്ടു ഹൃഷീകേശനോത്തു വന്പിച്ചൊരുത്തരം 7
നൃപനോടോതിനാൻ ഭോജവൃഷ്ണൻ വിഷ്ണുവിങ്ങിനെ
ഇവനു നൃപതേ! ചെറ്റും സംശ്ലിഷ്ടം കാണ്മതില്ല ഞാൻ 8
നരസിംഹനു കാൽപ്പിണ്ടി പെരുത്തെന്നുള്ളതെന്നിയെ
അതുകൊണ്ടാ നരവ്യാഘ്രനെന്നും വഴിയിൽവാഴ്വതാം 9
കാണ്മീല മറ്റൊന്നുമവൻ ദുഃഖഭാജനമാംവിധം
എന്നു ധീമാൻ കൃഷ്ണനോതി കേട്ടിട്ടാപ്പുരുഷർഷഭൻ 10
വൃഷ്ണിശാർദ്ദൂലനൊടിതു ശരിയെന്നോതിനാൻ പ്രഭോ!
കൃഷ്ണപാഞ്ചാലി പെരിയേസ്സാസൂയം നോക്കി കൃഷ്ണനെ 11
അവർക്കുള്ളോരാ പ്രണയമേറും കേശിനിഷൂദനൻ
തോഴക്കുതോഴർ സാക്ഷാത്താമജ്ജുനനുമട്ട കേശവൻ 12
ഭീമാദികൌരവന്മാരുമങ്ങുയാജകരും ശരി
രമിച്ചു ചിത്രശ്രുഭയാപ്പാർത്ഥന്റെ കഥ കേട്ടവർ 13
അവരജ്ജുനവൃത്താന്തം ചൊല്ലിവാഴുമ്പൊളങ്ങൊരാഠം
മഹാത്മാവാമജ്ജുനന്റെ വാക്കിനാൽ ദൂതനെത്തിനാൻ. 14
അവൻ ചെന്നാക്കുരുശ്രേഷ്ഠൻതന്നെക്കുമ്പിട്ട ബുദ്ധിമാൻ
നരവ്യാഘ്രൻ ഫൽഗുനൻ വന്നെത്തീടുന്നതുണർത്തിനാൻ 15
അവനാ വാക്കു കേട്ടിട്ടു സന്തോഷാശ്രുവൊട്ടും വ്യപൻ
പ്രിയം പറഞ്ഞതിനായിക്കൊടുത്തു വളരെദ്ധനം. 16
പിന്നെ രണ്ടാംദിനത്തിങ്കൽ വാച്യം വലിയൊരാരവം
നരവ്യാഘ്രൻ കുരുധുരന്ധരൻ വന്നാണയുമ്പൊഴേ 17
ഉടനാ വാജിയുടയ പൊടി പൊങ്ങി വിളങ്ങിതേ
ചുറ്റും പായുമ്പൊഴുള്ളൈശ്രുവസ്സിന്നെന്നാവണ്ണമേ 18
ഹർഷംവായ്വും നരരുടെ വചനം കേട്ടിതജ്ജുനൻ
നീ പാർത്ഥ! ഭാഗ്യാൽക്കുശലി ധന്യൻ ഭൂപൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 19

മറ്റാരീ ഭൂമിയൊട്ടുക്കു പോരിൽവെന്നു നരേന്ദ്രരെ
മുഖ്യാശ്വത്തെ നടത്തീട്ടിങ്ങെത്തുമജ്ജുനനെന്നിയെ 20
കഴിഞ്ഞ യോഗ്യർ സഗരാദികൾ മന്നവരില്ലയോ
അവക്കുമീവിധം കർമ്മം ഞങ്ങൾ കേട്ടുപ്പീലൊരിയ്ക്കലും 21
ഇതുചെയ്തില്ല മറ്റാരുമിനിമേലുള്ള മന്നരും
കുരുശ്രേഷ്ഠ! ഭവാൻ ചെയ്ത ദുഷ്കരക്രിയപോലെയേ 22
എന്നാൽകഥ കണ്ണുസുഖമാംവണ്ണം ചൊല്ലുന്ന വാക്കുകൾ
കേട്ടുകൊണ്ടാ യജ്ഞശാല കേറീ ധർമ്മിഷ്ഠനജ്ജുനൻ 23
ഉടൻ സാമാത്യനൃപനും യദുനന്ദനകൃഷ്ണനും
ധൃതരാഷ്ട്രനെ മുമ്പാക്കീട്ടെതിരിട്ടിതു പാർത്ഥനെ. 24
അവനച്ഛന്റെ കാൽക്കൂപ്പിദ്ധീമാനാം ധർമ്മജന്റെയും
ഭീമാദ്യരേയും പൂജിച്ചു പുല്ലീ കേശവനെസ്വയം 25
അവരായ്ചേർന്നുചിതനായ് പ്രത്യുച്ചിച്ചു യഥാവിധി
പാരഗൻ കുരുയേറോണം വിശ്രമിച്ചു മഹാഭുജൻ 26
ഇതുകാലംതന്നെയങ്ങു മന്നവൻ ബഭ്രുവാഹനൻ
ബുദ്ധിമാനമ്മമാരൊത്താക്കുരുരാജ്യത്തിലെത്തിനാൻ 27
വൃദ്ധന്മാരെക്കൌരവരെ മറുമന്നോരെയും ക്രമാൽ
കുമ്പിട്ടിട്ടാ മഹാബാഹുവവർ കൊണ്ടാടിടുന്നവൻ 28
ചെന്നു മുത്തശ്ശിയാം കുന്തിയുടെ മുഖ്യഗൃഹത്തിലും.

---

88. അശ്വമേധക്രിയ

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പാണ്ഡവക്കുള്ള ഭവനം പ്രവേശിച്ചു മഹാഭുജൻ
മുത്തശ്ശിയെപ്പോയ്വന്ദിച്ചു ഭംഗിയിൽസ്സാമവാക്കൊടും 1
പിന്നെച്ചിത്രാംഗദാദേവി കൌരവ്യനുടെ പുത്രിയും
കുന്തിയേയും കൃഷ്ണയേയും പോയ്കണ്ടു വിനയത്തൊടും 2
സുഭദ്രയേയും മറ്റന്യകുരുസ്ത്രീകളെയും ക്രമാൽ
അവർക്കുടൻ കുന്തി നല്കീ പല രത്നങ്ങളേയുമേ. 3

കൊട്ടത്തു ദ്രൌപദി സുഭദ്രയും മറ്റുവധൂക്കളും
യഥാർഹശയ്യാസനമാരങ്ങു ദേവികൾ മേവിനാർ. 4
അജ്ജുനന്റെ ഹിതം പാർത്തു കുന്തിതാനാദരിച്ചവൾ
തേജസ്വി പൂജയേറോരാബ്ഭൃവാഹനരാജനും 5
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപനെസ്സേവിച്ചിതു യഥാവിധി
ധർമ്മജോവ്വീശനെബ്ഭീമനാദി പാണ്ഡവരേയുമേ 6
പൊന്നുകണ്ടതിതേജസ്വി കുമ്പിട്ടു വിനയത്തൊടും
അവരായവനെപ്രേമാൽപ്പുല്കിപ്പൂജിച്ചു ന്യായമായ് 7
അവന്നേകീ ഭ്രരിധനം പ്രേമത്തോടും മഹാരഥർ
അമ്മട്ടാ മന്നവൻ ചക്രഗദാധ്യത്തായ കൃഷ്ണനെ 8
ഗോവിന്ദനേ രൌഗ്മിണേയൻപോലേ സേവിച്ചു സാദരം
കൃഷ്ണനാ മന്നവന്നേകീ വിലയുള്ളതു പൂജിതം 9
പൊന്നണിഞ്ഞതു ദിവ്യാശ്വയുക്തമാമുത്തമം രഥം
ധർമ്മരാജൻ ഭീമസേനൻ ജിഷ്ണു മാദ്രീകുമാരരും 10
വെവ്വേറെ മാനവിത്തങ്ങൾ നല്കിനാരായവന്നുടൻ
പിന്നീടു മൂന്നാംദിവസം മുനി സത്യവതീസുതൻ 11
യുധിഷ്ഠിരന്റെമുമ്പിൽച്ചെന്നരച്ചു വാഗ്മിയിങ്ങിനേ
ഇന്നതൊട്ടിട്ടു കൌന്തേയ! യജിച്ചീടുക കാലമായ് 12
മുഹൂർത്തമായീ തജ്ഞത്തിന്നെന്നുണർത്തുന്നു യാജകർ
അഹീനമായിട്ടീ യജ്ഞം ചെയ്ക മന്നവമന്നവ! 13
സുവർണ്ണമേറീടുകയാൽ ഖ്യാതം ബഹുസുവർണ്ണകം
ഇമ്മട്ടിതിൽച്ചെയ്ക രാജൻ! മൂന്നിരട്ടിച്ചു ദക്ഷിണ 14
മൂന്നായ്ത്തീരട്ടെ രാജാവേ! വിപ്രന്മാരിഹകാരണം
മൂന്നശ്വമേധം നീയിങ്ങു നേടിസ്സുബഹുദക്ഷിണം 15
ജ്ഞാതി ഹിംസോത്ഥമാംപാപം വിട്ടൊഴിയ്ക്കും ജനേശ്വര!
പവിത്രമേറവും പിന്നെയതു പാവനമുത്തമം 16
അശ്വമേധാവഭൃഥമങ്ങേല്പതും കുരുനന്ദന!
എന്നേറ്റം ബുദ്ധിമാൻ വ്യാസൻചൊന്ന തേജസ്വിയാമവൻ 17
ധർമ്മാത്മാവശ്വമേധത്തിന്നായിട്ടീക്ഷിച്ചിതപ്പൊഴേ
പിന്നുച്ചെയ്തു മഹാബാഹു വാജിമേധമഹാമഖം 18

ഭ്രഷ്ണന്നദക്ഷിണം സർവ്വകാമസന്തൃണ്ണമായ് നൃപൻ
വേദജ്ഞരവിടെച്ചെയ്തു കർമ്മങ്ങൾ നൃപർ യാജകർ 19
പരിശ്രമിപ്പോർ ധർമ്മജ്ഞർ സാധുശിക്ഷിതമാംവിധം.
അവക്കേതും സ്ഖലിതവും പറ്റിലാ വിട്ടുപോവതും 20
യുക്തമായി ക്രമംപോലെയങ്ങു ചെയ്തു ദ്വിജഷ്ടർ
പ്രവർഗ്ഗ്യംചെയ്തു ധർമ്മാഖ്യം ശരിയ്ക്കായ് ദ്വിജസത്തമർ 21
വിധിയ്ക്കഭിഷവംചെയ്തിതവ്വണ്ണം ദ്വിജർ മന്നവ!
രാജൻ സോമാഭിഷവണംചെയ്ത സോമപസത്തമർ 22
സവനങ്ങൾ മുറയ്ക്കു ചെയ്തു ശാസ്ത്രാനുസാരികൾ
പിശുക്കനാരുമവിടെയുണ്ടായീലാ ദരിദ്രനും 23
വിശന്നോനല്ലലാണ്ടോനും വെറും പ്രാകൃതനും നരൻ
ചോർവേണ്ടവക്കു ചോറങ്ങു നല്കിച്ചു ശത്രുശാസനൻ 24
തേജസ്സേറും ഭീമസേനനെപ്പൊഴും രാജശാസനാൽ
സംസ്മരത്തിൽസ്സമർത്ഥന്മാർ കായ്മമൊട്ടുക്കു യാജകർ 25
ദിവസംതോറുമേ ചെയ്തു ശാസ്ത്രത്തിൽക്കണ്ടവണ്ണമേ
ഷഡംഗമറിയാത്തോനില്ലാദ്ധിമാനേറെ സദസ്യനായ് 26
വ്രതമറേറാനനാചാര്യൻ വാദാപട്ടുമില്ലൊരാൾ
പിന്നെ യൂപം നാട്ടലിൽക്കുവളമായാവു ഭാരത 27
വിലത്തോളം കരിങ്കാലിപലാശങ്ങളുമത്രതാൻ
തേവതാരം രണ്ടുയൂപം കുരുരാജനേറയദ്ധരേ 28
ശ്ലേഷ്മാതകം പിന്നെയൊന്നു പരികല്പിച്ചു യാജകർ
സ്വർണ്ണയൂപങ്ങൾ വേറിട്ടം ഭംഗിയായ് ഭരതർഷഭ! 29
ഉണ്ടാക്കിയാഭീമസേനൻ ധർമ്മരാജനേറയാജ്ഞയാൽ
അവ ശോഭിച്ചു രാജർഷേ! വസ്സുക്കൊണ്ടഴകാണ്ടവ 30
വാനിൽസ്സപ്തർഷിമാരൊന്നിച്ചിന്ദ്രാദി സുരർപോലവേ
പടുക്കുവാനിഷ്ടകകളുണ്ടതിൽപ്പൊന്മയങ്ങളായ് 31
ശോഭിച്ചു മയനം ദക്ഷപ്രജേശനേറ കണക്കിനേ
ആയതിനേറ ചതുശ്ചിത്യം പതിനെട്ടു ഭുജാത്മകം 32
പടുക്കപ്പെട്ട പൊൻ പക്ഷഗരുഡാഭം ത്രികോണമായ്
പിന്നെപ്പുരുക്കളേ വിട്ട യഥാശാസ്ത്രം മനിഷ്ടികൾ 33

അതാതു ദേവനുദ്ദേശിച്ചുപ്പക്ഷികാം പശുക്കളും
ശാസ്ത്രോക്തമായ്ക്കാളകളും ജലജന്തുക്കളും ശരി 34
അതൊട്ടുപയോഗിച്ചാരവരഗിചയത്തിലായ്
യൂപങ്ങളിൽക്കെട്ടിയതു മുപ്പതോളം പശുക്കളെ 35
അശ്വരത്നം മുമ്പിലായി വമ്പൻ പാർത്ഥനേറയദ്ഭുതേ
അവനേറ്റ യജ്ഞം ശോഭിച്ചു സാക്ഷാൽദ്ദേവർഷിസങ്കുലം 36
ഗന്ധർവ്വന്മാർ പാട്ടുപാടിയപ്സരസ്ത്രീകളാടിയും
കിന്നരന്മാർ കിമ്പുരുഷന്മാരും കൂടിയുമങ്ങിനേ 37
ചുറ്റുമേ സിദ്ധവിപ്രന്മാരൊത്തുകൂടിയിരുന്നുമേ
ആസ്സദസ്സിങ്കലപ്പോഴം വ്യാസശിഷ്യദ്വിജഷ്ഭർ 38
സർവ്വശാസ്ത്രപ്രണേതാക്കാം യജ്ഞസംസ്മരക്ഷകർ
അതിലുണ്ടാ നാരദൻ തുംബുരുവും സുമഹാദ്യുതി 39
വിശ്വാവസുചിത്രസേനൻ മറ്റും സംഗീതകോവിദർ
ഗന്ധർവ്വർ ഗീതകുശലർ നൃത്യങ്ങളിൽ വിശാരദർ
രമിപ്പിച്ചു ബ്രാഹ്മണരെ യജ്ഞകർമ്മാന്തരങ്ങളിൽ. 40

---

89. അശ്വമേധസമാപ്തി

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മറ്റും പശുക്കളെ വിധിപോലെ ചെന്താ ദ്വിജോത്തമർ
ശാസ്ത്രംപോലാത്തുരംഗത്തെയാലംഭിച്ചു ദ്വിജാതികാം 1
വിധിപോലാത്തുരംഗത്തെപ്പിന്നെ വേവിച്ചു യാജകർ
ഉപസംവേശനംചെയ്തിതാപ്പാഞ്ചാലിയെ മന്നവ! 2
മനസ്വിനിയെ വേണ്ടുന്നവിധം കലനമൂന്നോടും
അതിൻറെ വപ ശാസ്ത്രംപോലെടുത്തിട്ടാ ദ്വിജാതികാം 3
പാകംചെയ്ത വിധിച്ചോണമവ്യഗ്രർ ഭരതർഷഭ!
ആ വപാധൂമഗന്ധംതാൻ തമ്പിമാരൊത്തു ധർമ്മജൻ 4
നാറിക്കൊണ്ടാർ യഥാശാസ്ത്രം സർവ്വപാപാപഹംപരം
ആ വാജിയുടെ മറ്റുള്ളംഗങ്ങളേയും നരാധിപ! 5

ധീരരഗ്നിയിൽ ഹോമിച്ചു ഷോഡശർത്വിക്കുജനം സമം
ഇന്ദ്രാഭനാമാ നൃപനേറയാ യാഗം ചെയ്തിവണ്ണമേ 6
സശിഷ്യൻ ഭഗവാൻ വ്യാസൻ വർദ്ധിപ്പിച്ചു നരേന്ദ്രനെ
യുധിഷ്ഠിരൻ പിന്നെ നല്കി ബ്രാഹ്മണർക്കു യഥാവിധി 7
ആയിരംകോടി നിഷ്കങ്ങം വ്യാസനായ് ഭൂമിയേയുമേ
രാജാവേ!ഭൂമിവാങ്ങിച്ചാ വ്യാസൻ സത്യവതീസുതൻ 8
ധർമ്മഭൂഭരതശ്രേഷ്ഠയുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ.
ഈ ഭൂമി നിന്നെയേല്പിച്ചു തന്നു ഞാൻ രാജസത്തമ! 9
എവിയ്യു വിലതന്നാലും വിപ്രന്മാരോ ധനാർത്ഥികം
ആ വിപ്രന്മാരൊട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ ചൊല്ലീ ശുഭാശയൻ 10
ഭ്രാതാക്കളോടൊത്തു ധീമാൻ യോഗ്യമന്നോക്കിടയ്യുതാൻ
മഹായജ്ഞാശ്വമേധത്തിൽ ഭൂമി ദക്ഷിണയാണുപോൽ 11
അജ്ജുനൻവെന്നൊരിതിനെ നല്കിയ്യതിക്കുകൊക്കു ഞാൻ
കാടേറുവൻ ബ്രാഹ്മണരേ ഭൂമി പങ്കിട്ടെടുക്കുവിൻ 12
ചാതുർഹോത്രപ്രമാണത്തിൽ ഭൂമി നാലായ്പ്പകുത്തുടൻ
നിനയ്യുന്നിലേറെറടുപ്പാൻ ബ്രഹ്മസത്തെ ദ്വിജേന്ദ്രരേ 13
തന്പിമാക്കുമിതെപ്പോഴും മനസ്സാകുന്നു വിപ്രരേ!
എന്നവൻ ചൊല്ലുവേത്തന്പിമാരും പാഞ്ചാലപുത്രിയും 14
ഇതേവമാണെന്നുചൊന്നാരതത്രേ രോമഹർഷണം
അപ്പോഴാകാശവാക്കുണ്ടായ് നന്നു നന്നെന്നു ഭാരത! 15
അവ്വണ്ണമേ പ്രശംസിയ്യും വിപ്രക്കും വാച്ചിതാരവം
ദ്വൈപായനൻ കൃഷ്ണനേവം വീണ്ടും ധർമ്മജനോടുടൻ 16
പറഞ്ഞു വിപ്രമദ്ധ്യത്തിൽപ്പൂജിച്ചു മുനിയങ്ങിനേ
ഭവാൻ തന്നിതെനിയ്യായിട്ടിതങ്ങയ്യു തരുന്നു ഞാൻ 17
സപ്തണ്ണമീബ്രാഹ്മണർക്കേകുഴിയങ്ങയ്യു നില്ക്കുണം
അപ്പോൾക്കണ്ണൻ ധർമ്മരാജയുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ 18
ഭഗവാൻ വ്യാസനരുളുംവണ്ണം ചെയ്യേണ്ടതാണു നീ
എന്നുകേട്ടാക്കുരുശ്രേഷ്ഠൻ പ്രീതാത്മാവനുജാനിതൻ 19
കോടി കോടി കൊടുത്തു മൂന്നിരട്ടി മഖദക്ഷിണ
അതു ചെയ്തില്ല മറാരുമുലകിങ്കൽ നരാധിപൻ. 20

മരുത്തനെപ്പോലെ കരുമന്നവൻ ചെയ്തവണ്ണമേ
ആ രത്നൈതസ്വീകരിച്ചു കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ മുനി. 21
വിപ്രാന്തപിക്കുകഥക്കേകീ നാലാപ്പങ്കിട്ടായവൻ
ഭൂമിയ്ക്കുവിലയായ് സ്വർണ്ണംകൊടുത്തിട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ 22
പാപംവിട്ടോൻ ജിതസ്വർഗ്ഗൻ മോദിച്ചു തമ്പിമാരുമായ്
അന്തമറ്റാ സ്വർണ്ണഭാരമുതിക്കുകളമങ്ങിനേ 23
ബ്രാഹ്മണക്കുപങ്കിട്ട യഥോത്സാഹം യഥാബലം
എന്തുണ്ടോ യജ്ഞവാടത്തു പൊന്നുഭൂഷണമങ്ങിനേ 24
തോരണം യൂപമവ്വണ്ണം കുടം പാത്രങ്ങളിഷ്ടക
അതൊക്കെ വിപ്രർ പങ്കിട്ടു യുധിഷ്ഠിരമതത്തിനാൽ. 25
പിന്നെ ദ്വിജക്കാഹരിച്ചു ക്ഷത്രിയന്മാർ ധനത്തിനെ
അവ്വണ്ണം വൈശ്യശൂദ്രന്മാരവ്വണ്ണം ശ്ലേച്ഛജാതിയും 26
പിന്നൊസ്സന്തുഷ്ടരായ് വിപ്രർ മുറും ഗേഹങ്ങൾ പൂകിനാർ.
വിത്തത്താൽബുദ്ധിമാൻ ധർമ്മരാജൻ തപ്പിച്ചുവിട്ടവർ 27
സഭാംശത്തെ ഭഗവാൻ വ്യാസൻ സാക്ഷാൽക്കുന്തിയ്ക്കുനൽകിനാൻ
കൊടുത്തിതാപ്പൊരുത്തുള്ള ഹിരണ്യത്തെ മഹാദ്യുതി 28
ശത്രുഹരൻ പ്രീതിയാൽത്തന്നോരത്ര വാങ്ങിത്തെളിഞ്ഞവം
അതിനാൽച്ചെയ്ത വലിയ പുണ്യകം സംഘമായ്പ്പൃഥ 29
രാജാവവഭൃഥംപുക്കു നിഷ്ക്രാപനനനുജ്ഞാനിതൻ
വാനോരൊത്തിന്ദ്രനെപ്പോലെ ശോഭിച്ചു പൂജയേറവൻ 30
പാണ്ഡവന്മാർ വന്നുചേർന്ന മന്നവന്മാരൊടൊത്തവർ
ശോഭിച്ചു നൃപതാരൌഘമൊത്തൊരാ ഗ്രഹഭംഗിയിൽ. 31
പിന്നെ രാജാക്കഥക്കുമേകീ പലരത്നങ്ങളങ്ങിനേ
ഗജാശ്വങ്ങളലങ്കാരം സ്ത്രീകഥം വസ്ത്രങ്ങഥം കാഞ്ചനം 32
പാർത്ഥൻ പാർത്ഥിവയോഗത്തിലന്തമറാദ്ധനോച്ചയം
നല്കിശ്ശോഭിച്ചു വിത്തേശനെന്നമാതിരി മന്നവ! 33
വരുത്തി വീരനായീടും ബഭ്രുവാഹനരാജനെ
പെരുത്തു വിത്തവുംനല്കി ഗൃഹത്തേയ്ക്കങ്ങയച്ചുതേ 34
ഉഗ്രശ്രവപൌത്രനായോരാബ്ബാലനൊബ്ഭരതർഷഭ!
ധീമാൻ സഖ്യപ്രീതിമൂലം താതരാജ്യത്തിരുത്തിനാൻ. 35

ആ മന്നവന്മാരെയൊക്കെപ്പൂജിച്ചു മുതൽനല്കിയും
പറഞ്ഞയച്ചു വശിയാം കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 36
മഹാത്മാവാം മാധവനെബ്ബലിയാം ബലനേയുമേ
പ്രദ്യുമ്നൻതൊട്ട മറുള്ള വൃഷ്ണിവീരരെ മുറുമേ 37
വിധിപോലെ മഹാരാജ! സല്കരിച്ചു മഹാദ്യുതി
തമ്പിമാരൊത്തൊരാ രാജാവയച്ചാനരിമർദ്ദനൻ 38
ധീമാനാം ധർമ്മരാജന്റെ യജ്ഞമിങ്ങിനെ തീർന്നതേ
ബഹുധനധനരത്നൌഘം സുരാമൈരേയസാഗരം 39
നെയ്ക്കയങ്ങളുമാപ്പോറുപവ്വതങ്ങളുമായഹോ
രസാളപ്പോറുകളുമുണ്ടങ്ങു ഭരതർഷഭ! 40
ഭക്ഷ്യഷാഡബരാഗങ്ങൾവെച്ചതിന്നുന്നതിന്നുമേ
പശുക്കളെക്കൊൽവതിന്നുമന്തംകണ്ടില്ലതിൽജ്ജനം. 41
മത്തപ്രമത്തമുദിതം സന്തുഷ്ടയുവതീജനം
മൃദംഗശംഖനാദങ്ങൾകൊണ്ടതോരം മനോജ്ഞമായ് 42
കൊടുക്കാം തിന്നിടാമിഷ്ടം തടവില്ലാതെ രാപ്പകൽ
മഹോത്സവംപോലെയതു ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാകുലം 43
വർണ്ണിച്ചുവന്ന ലോകങ്ങൾ നാനാദേശനിവാസികൾ
ധനധാരാകാമരതാരസവർഷം കഴിച്ചഹോ
നിഷ്പാപൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠൻ കൃതാർത്ഥൻ പുരമേറിനാൻ. 44

---

90. നകുലോപാഖ്യാനം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു.

എന്റെ മുത്തച്ഛനാം ധീമാൻ ധർമ്മരാജന്റെയദ്ധരേ
ആശ്ചര്യമെന്തോന്നുണ്ടായിതതുമങ്ങരുളേണമേ. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

കേട്ടാലും രാജശാർദ്ദൂല! മഹത്താശ്ചര്യമുത്തമം
അശ്വമേധമഹായജ്ഞം തീർന്നനന്തരമായതായ് പ്രഭോ! 2

വിപ്രരും ജ്ഞാതിസംബന്ധിമിത്രരും തൃപ്തികൊഠംകവേ
ദീനാന്ധകൃപണന്മാരുമപ്പോഠംഭ്ഭരതസത്തമ! 3
ദിക്കൊട്ടുക്കു മഹാഘോഷം മുഴങ്ങുമ്പോത്തു ഭാരത!
ധർമ്മരാജന്റെ മൂർദ്ധാവിൽപ്പുഷ്പവർഷം പതിയ്ക്കവേ 4
കണ്ണു നീലച്ചുള്ള കീരിപാശ്വം പൊന്നായിഹാനഘ!
ഇടിവെട്ടംപോലെ ദാനം വിട്ടുകൊണ്ടാൻ ധരാപതേ! 5
ഒരിയ്ക്കലുങ്ങശബ്ദിച്ചു മൃഗദ്വിജഭയപ്രദൻ
മനുഷ്യവാക്കിനാൽച്ചൊല്ലീ ധൃഷ്ടൻ ബിലശയൻ മഹാൻ 6
സകുതുപ്രസ്ഥത്തിനൊക്കാ നിങ്ങടെ യജ്ഞം നരേന്ദ്രരേ
കുരുക്ഷേത്രംവാണ ദാതാവുഞ്ഛവൃത്തിദ്വിജന്നുടെ 7
ആക്കീരി പൊന്നൊരാ വാക്കു കേട്ടിട്ടു ധരണീപതേ!
ഏറ്റവും വിസ്മയപ്പെട്ട മറ്റുമാ ബ്രാഹ്മണഷ്ടർ 8
പിന്നെച്ചെന്നാക്കീരിയോടു ചോദിച്ചാരാ ദ്വിജോത്തമർ
സാധുക്കഠം കൂട്ടം യജ്ഞത്തിലെങ്ങുനിന്നവരുന്ന നീ 9
നിനക്കെന്തുബലം പിന്നെയറിവെന്തെന്തൊരാശ്രയം
നീ ഞങ്ങടെ മഖംഗഹിപ്പോനാരെന്നറിയേണ്ടു നാം 10
ശാസ്ത്രം തെറ്റാതെ വിവിധയജ്ഞവസ്തുക്കളാൽക്കൃതം
യഥാഗമം യഥാന്യായംചെയ്ത ചെയ്യേണ്ടമാതിരി 11
ശാസ്ത്രത്തിൽക്കണ്ട മുറയിലിങ്ങു പൂജിച്ച പൂജ്യരെ
ഹോമിച്ച തിയ്യിൽ മന്ത്രത്തോടേകീ ദാനമമത്സരം 12
പലദാനങ്ങളാലിങ്ങു സന്തോഷിച്ചു ദ്വിജാതികഠം
സുയുദ്ധത്താൽ ക്ഷത്രിയരും ശ്രാദ്ധത്താലെ പിതൃക്കളും 13
രക്ഷയാൽ വൈശ്യർ തോഷിച്ചു കാമാൽത്തോഷിച്ചു നാരികഠം
കനിവാൽശ്ശൂദ്രരവണ്ണം ദാനശേഷത്തിൽ മറുപേർ 14
ജ്ഞാതിബാന്ധവർ തോഷിച്ചു ശൌചത്താലീ നൃപന്നുടെ
വാനോർ പുണ്യഹവിഷ്യത്താൽ ശരണാഗതർ പാലനാൽ 15
ഇതിൽസ്സത്യം ചൊല്ല സത്യം വിപ്രരിൽസ്സത്യമാണെടോ
യഥാശ്രുതം യഥാദൃഷ്ടം കേഠംക്കവേ ബ്രാഹ്മണാത്ഥമായ് 16
ശ്രദ്ധേയവാക്യൻ പ്രാജ്ഞൻ നീ ദിവ്യം രൂപംധരിപ്പു നീ
വിപ്രന്മാരൊത്തുചേന്നോൻ നിയെന്നാൽച്ചൊല്ലിത്തരേണമേ

എന്നാ ബ്രാഹ്മണർ ചോദിയ്ക്കച്ചിരിച്ചാക്കീരി ചൊല്ലിനാൻ
പൊളിയല്ലീച്ചൊന്നതു ഞാൻ ഗർവ്വങ്കൊണ്ടല്ല വിപ്രരേ! 18
കേട്ടില്ലയോ നിങ്ങൾ ഞാനിങ്ങുരചെയ്തോരു വാക്കിനെ
സകുടുംബസ്ഥത്തിനീ യജ്ഞം കിടയല്ലാ ദ്വിജേന്ദ്രരേ! 19
എന്നു ഞാൻ തീർച്ചയായിട്ടും ചൊല്ലുന്നമിതു വിപ്രരേ!
അവ്യഗ്രചിത്തരായ് കേൾപ്പിൻ നടന്നപടിയെന്നെഴി 20
കണ്ടേനനുഭവിച്ചേൻ ഞാനെന്തൊന്നത്ഭുതമുത്തമം
കുരുക്ഷേത്രമെഴും ദാതാവുഞ്ഛവൃത്തിദ്വിജന്നടെ 21
ഭാര്യാപുത്രസ്നുഷോപേതനവൻ സ്വർഗ്ഗംഗമിച്ചതും
എന്റെ ഹേം പാതിയോളമിതു പൊന്നായ് ഭവിച്ചതും. 22

കീരി പറഞ്ഞു

ഹന്ത നിങ്ങളോടോതാം ഞാൻ ദാനത്തിന്റെ മഹാഫലം
ന്യായാപ്തം സൂക്ഷ്മമായ് വിപ്രത്തെത്തിന്നിഹ വിപ്രരേ 23
ധർമ്മക്ഷേത്രം കുരുക്ഷേത്രമതിൽദ്ധർമ്മജ്ഞരുള്ളതിൽ
കപോതമട്ടിലായ് വാണിതുഞ്ഛവൃത്തിയൊരന്തണൻ 24
ഭാര്യ,പുത്രൻ,പുത്രഭാര്യ,യിവരൊത്തു തപസ്ഥിതൻ
അവനത്രേ ശുദ്ധവൃത്തൻ ധർമ്മാത്മാവു യതേന്ദ്രിയൻ 25
അവരൊന്നിച്ചുണ്ണുമവനാറാങ്കാലത്തു സുവ്രതൻ
ഒരിയ്ക്കലാറാംകാലത്താഹാരംകിട്ടാതെയായവൻ 26
പിന്നത്തെയാറാംകാലത്താ ദ്വിജനുണ്ണുമൊരിയ്ക്കലേ
ഒരിയ്ക്കലാദ്ധർമ്മികന്നു ഘോരദുർഭിക്ഷമാണ്ടതിൽ 27
നേട്ടമില്ലാതെയായ്വന്നു കേട്ടുകൊള്ളുക വിപ്രരേ!
കൊയ്ത്തുള്ളേടം ക്ഷയിച്ചോരേ മുതലില്ലാതെയായവൻ 28
അവനു കാലമാംപോതു സാപ്പാടിന്നില്ലൊരുണ്ണവും
വിശന്നുഴന്നിതെല്ലാരും പുറപ്പെട്ടീടിനാരവർ 29
ശുക്ലപക്ഷത്തിൽ നട്ടുച്ചനേരത്തുഞ്ഛം നടത്തുവാൻ
ഉണ്ണിച്ചോറം വിശന്നാത്തനാ വിപ്രൻ തപമാണ്ടവൻ 30
ഉഞ്ഛംകിട്ടാതന്തണൻതാൻ വിശന്നോറം തളർന്നവൻ
അമ്മട്ടു പശിപൂണ്ടുള്ളോൻ തൻകുട്ടക്കാരൊടൊത്തവൻ 31

കഴിച്ചുകൂട്ടിയാക്കാലം കൃഷ്ണപ്രാണൻ ദ്വിജോത്തമൻ
പിന്നെയാറാംകാലമതിൽ നേടീ യവമിടങ്ങഴി 32
ഇടങ്ങഴി യവം പിന്നെപ്പൊടിയാക്കീ തപസ്വികൾ
ജപാഹ്നികംചെയ്തു വിധിയ്ക്കുഗ്ര്യാഹുതികഴിച്ചവർ 33
ഓരോ കൊടന്നയെല്ലാരും പങ്കിട്ടിതു തപസ്വികൾ
അവരുണ്ണാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ വന്നാനൊരതിഥി ദ്വിജൻ 34
ആവന്നതിഥിയെക്കണ്ടു ഹൃഷ്ടരായ്ത്തീർന്നിതായവർ
അഭിവാദ്യംചെയ്തു ശുഭം ചോദിച്ചതിഥിയോടവർ 35
വിശുദ്ധചിത്തർ ദാന്തന്മാർ ദമശുദ്ധകളുള്ളവർ
അനസൂയുക്കളക്രോധർ നൽസ്സാധുക്കളമത്സരർ 36
മമോനക്രോധഹീനർ ധർമ്മജ്ഞന്മാർ ദ്വിജോത്തമർ
അവനുതമ്മിലായ് ബ്രഹ്മചര്യം ഗോത്രവുമോതിയും 37
വിശന്നുഴന്നതിഥിയെക്കൂടിലിൽക്കേറിയപ്പൊഴേ
അങ്ങയ്ക്കുഭ്യമിതാ പാദ്യം ഭദ്രപ്പായനഘാശയ! 38
നിയമോപാർജ്ജിതം ശുദ്ധം മലപ്പൊടിയിതാ പ്രഭോ!
ദ്വിജശ്രേഷ്ഠസ്വീകരിയ്ക്ക ഞാൻ തന്നതു ശുഭംവരും 39
എന്നുകേട്ടാ ദ്വിജൻ വാങ്ങിയാക്കൊടന്നമലർപ്പൊടി
ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാൻ രാജേന്ദ്ര! തൃപ്തനായതുമില്ലവൻ 40
വിശപ്പുള്ളാ ബ്രാഹ്മണനെപ്പാത്തുകണ്ടുഞെരവുത്തിയും
എങ്ങിനേ തൃഷ്ടനാമെന്നോത്താഹാരത്തെ നിനച്ചുതേ 41
അവന്റെ ഭാര്യയാം പൊന്നാളെൻഭാഗം നല്ലകെന്നുടൻ
യഥാകാമം തൃഷ്ടനായിപ്പോകട്ടേയീ ദ്വിജോത്തമൻ 42
എന്നുചൊല്ലും സാദ്ധ്വിയാമാപ്പത്നിയേയാ ദ്വിജോത്തമൻ
വിശന്നുഴന്നോളെന്നായ്ക്കണ്ടോദരിച്ചിതു സക്തുവെ 43
തന്നെപ്പോലാമെന്നുകണ്ടിട്ടാ വിദ്വാനാം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൻ
വിശന്നുഴന്നുലഞ്ഞുള്ളോൾ വൃദ്ധയേറ്റം തപസ്വിനി 44
വിറച്ചെല്ലുംതൊലിയുമാമാബ്ഭാര്യയൊട്ടു ചൊല്ലിനാൻ.
പുഴപാറാമുഗങ്ങൾക്കുപോലുമിങ്ങയി ശോഭനേ! 45
സ്ത്രീകളെക്കാത്തുപോറേണ്ടതാണേവം ചൊല്ലിടായ്ക നി
കനിയേണ്ടോൻ നരൻ പത്നി പോററിരക്ഷിച്ചിടേണ്ടവൻ 46

കത്തും യശസ്സുപോയ് വീഴും ലോകങ്ങളിലുമെത്തിടാ
ധർമ്മകാമാർത്ഥകാര്യങ്ങൾ ശുശ്രൂഷകുലസന്തതി. 47
ഭാര്യാധീനം പിതൃക്കൾക്കും തനിയ്ക്കും തക്ക ധർമ്മവും
തൊഴിലാൽ ഭാര്യയെക്കാക്കാനറിയാത്തക്ക പൂരുഷൻ 48
പെരുത്തു ദുഷ്പുരുനേടും നരകത്തിലുമെത്തിടും
അവൾ കേട്ടോതി നമ്മൾക്കു ധർമ്മാർത്ഥങ്ങൾ സമം ദ്വിജ! 49
ഈ യവപ്പൊടിനാലൊന്നു വാങ്ങു കനിയുകെന്നിൽ നീ
സത്യവും രതിയും ധർമ്മം സ്വർഗ്ഗവും ഗുണനിർജ്ജിതം 50
പതിയ്ക്കധീനം സ്ത്രീകൾക്കു കാമവും ഹേ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!
പുത്രമാതാവിൻറെ ബീജമച്ഛൻറെ പതി ഭൈമമാം 51
ഭർത്തൃപ്രസാദാൽ സ്ത്രീകൾക്കും രതിപുത്രഫലാപ്തിയാം
പാലനാൽപ്പതിയങ്ങൻറെ ഭർത്താവു ഭരണത്തിനാൽ 52
പുത്രപ്രദാനാൽ വരദനെന്നാലെൻ സകീത്തു നല്ല നീ
ജരപൂണ്ടോൻ വൃദ്ധനേറാം വിശന്നോനതി ദുർബ്ബലൻ 53
ഉപവാസാൽത്തളർന്നോനാമങ്ങും കശിതനല്ലയോ
അവളേവം മൊന്നൊരവൻ സകീത്തുവാങ്ങിച്ചിതോതിനാൻ 54
ദ്വിജ! വീണ്ടും സകീത്തുവിതു വാങ്ങിക്കൊള്ളുക സത്തമ!
അതു വാങ്ങിച്ചു തിന്നിട്ടും തൃപ്തിപ്പെട്ടീലയാ ദ്വിജൻ
അവനെപ്പാർത്തുഞരവുത്തി വീണ്ടും ചിന്തയിലാണ്ടുപോയ്. 55

മകൻ പറഞ്ഞു

ഈസ്സകീത്തുവാങ്ങിച്ചതുന്നു വിപ്രനേകുക സത്തമ!
ഇതുതാൻ സുകൃതം കാണ്മെനതിനാലിതു ചെയ്യുവേൻ 56
ഭവാനെനിയ്ക്കപ്പൊഴുമേ യത്നത്താൽക്കാത്തിടേണ്ടവൻ
വൃദ്ധനാമച്ഛൻറെ രക്ഷ സാധുകാംക്ഷിതമാകയാൽ 57
പുത്രനായ്ക്കല്പിതമിതു വാർദ്ധക്യത്തിലെ രക്ഷണം
വിപ്രശ്രേഷ്ഠ! മുനുലകിലുമെന്നും നില്പുന്നതീ ശ്രുതി 58
പ്രാണധാരണമൊന്നാലേ തപം പറയുന്നു ഭവാനിഹ
പ്രാണനോ പരമം ധർമ്മം ദേഹി ദേഹത്തിൽ നിലയ്ക്കുവാൻ. 59

അച്ഛൻ പറഞ്ഞു

ആയിരത്താണ്ടിരുന്നാലും നീ ബാലൻതാനെനിയ്യെടോ
പുത്രോല്പാദനമെയ്തച്ഛൻ പുത്രനാൽ കൃതകൃത്യനാം 60
വിശപ്പേറും കിടാങ്ങൾക്കെന്നറിയുന്നുണ്ട ഞാൻ പ്രഭോ!
വൃദ്ധൻ ജീവിച്ചിരിപ്പോൻ ഞാൻ മകനേ!ബലിയാക നീ 61
ഉണ്ണീ!ജീർണ്ണവയസ്സാലേ ക്ഷുത്തുബാധിപ്പതില്ല മേ
ഏറെക്കാലം തപംചെയ്തേൻ പാക്കിൽപ്പേടിയുമില്ല മേ. 62

മകൻ പറഞ്ഞു

ഞാൻനിന്നപത്യംപുലോകത്രാണത്താൽപ്പുത്രനാണുപോൽ
ആത്മാവുപുത്രനാത്മാവെയാത്മാവാൽക്കാത്തുകൊൾക നീ. 63

അച്ഛൻ പറഞ്ഞു

നീയെനിയ്യോത്തവൻ രൂപം ശീലം ദമമിവറിനാൽ
പലമട്ടം പരീക്ഷിച്ചേനുണ്ണീ!നിൻ സക്തു വാങ്ങുവേൻ 64
എന്നോതീട്ടാസ്സക്തു വാങ്ങീ പ്രീതാത്മാവായിയാ ദ്വിജൻ
ചിരിച്ചീടുംവണ്ണമായിട്ടാ വിപ്രനങ്ങു നല്കിനാൻ. 65
ആസ്സക്തു തിന്നിട്ടമവൻ തൃപ്തനായതുമില്ലഹോ
ധർമ്മാത്മാവാമഞ്ജരവൃത്തി നാണംപൂണ്ടിതു കേവലം 66
അങ്ങുനില്പ്പും സാദ്ധ്വി വധു ബ്രാഹ്മണപ്രിയകാമ്യയാൽ
ഹൃഷ്ടയായ്സ്സക്തുകൈക്കൊണ്ടാശ്വശ്രുരൻതന്നൊടോതിനാൾ
വിപ്ര! നിന്നുടെ സന്താനാൽസ്സന്താനമുളവാം മമ
എന്നെറയീസ്സക്തു വാങ്ങിച്ചിട്ടതിഥിയ്യായ്ക്കൊടുക്ക നീ. 68
എനിയ്യക്ഷയലോകങ്ങൾ നിൻപ്രസാദാൽക്കിടയ്യുമേ
എങ്ങെത്തിയാല്ലലില്ലെങ്ങെത്തിക്കുട്ടനു പുത്രനാൽ 69
ധർമ്മാദിത്രേതയുംവഹ്നിത്രേതയെന്നാകണക്കതാൻ
അവ്വണ്ണമേ പുത്രപൌത്രത്രേതയും സദ്ഗമക്ഷയം 70
പിതൃക്കളെയ്യുണാൽക്കാക്കും പുത്രനെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു ഞാൻ
പുത്രപൌത്രർകളാൽ നിത്യം സാധുലോകങ്ങളേല്പുമേ. 71

ശപ്തശ്രുരൻ പറഞ്ഞു

വെയിൽകാറുകഥം മെയ്ക്കോറു നിന്നെക്കണ്ടു വിവർണ്ണയായ്
മെലിഞ്ഞും സുവ്രതാചാരേ! പശികൊണ്ടുള്ളുഴന്നുമേ 72
സക്തുവെങ്ങിനെ വാങ്ങേണ്ടൂ ധർമ്മഘാതകനായി ഞാൻ
കല്യാണപ്പുത്തേ! കല്യാണി നീയുരയ്ക്കുരുതിങ്ങിനെ 73
ആറാംകാലം വ്രതംപൂണ്ടു ശൌചം ശീലംതപസ്സുമായ്
കാറേററവുണ്ണാതെഴും നിന്നെശ്ശ്രുഭേ! ഞാൻ കാണുമെങ്ങിനെ 74
വിശന്നുഴന്ന പെൺകുട്ടി ഞാൻ കാക്കേണ്ടവഥം നീ സദാ
ഉപവാസശ്രാന്തയല്ലോ നിയോ ബാന്ധവനന്ദിനി. 75

സൗഭ പറഞ്ഞു

ഗുരുവിൻ ഗുരുവങ്ങെന്റെ ദൈവത്തിന്നൊരു ദൈവതം
ദേവാതിദേവനതിനാൽസ്സക്തു കൈക്കൊൾക മേ പ്രഭോ! 76
ദേഹം പ്രാണൻ ധർമ്മവുമേ ഗുരുശ്രുശ്രൂഷണത്തിനാം
ഹേ വിപ്ര! നിൻപ്രസാദത്താൽ ശുഭലോകങ്ങൾനേടുവൻ 77
നോക്കേണ്ടമവഥം ഞാൻ കുറാണ്ടവളെന്നേ ദ്വിജോത്തമ!
എനിയ്ക്കുചിന്ത്യയാണെന്നോ സക്തുകൈക്കൊണ്ടിടേണമേ. 78

ശപ്തശ്രുരൻ പറഞ്ഞു

ഈശ്ശീലവൃത്തങ്കൊണ്ടിട്ടു നിത്യം ശോഭിപ്പു സാദ്ധ്വി നീ
ധർമ്മവ്രതംപൂണ്ടു ഗുരുവൃത്തിനോക്കുന്നതുണ്ടു നീ 79
അതിനാൽ സക്തുവാങ്ങാം ഞാൻ വഞ്ചനാഹ്യയുമല്ല നീ
നിന്നെച്ചേർത്തു മഹാഭാഗേ! ധർമ്മംചെയ്യോരിലുത്തമേ 80
എന്നുരച്ചാസ്സക്തുവാങ്ങി ബ്രാഹ്മണനായി നല്ലിനാൻ
പരം തോഷിച്ചിതാസ്സാധുമഹാത്മാവിങ്കലാ ദ്വിജൻ 81
ആ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠനോടായി പ്രീതാത്മാവവനോതിനാൻ
വാഗ്മിയപ്പോൾ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൻ ധർമ്മം പുരുഷവിഗ്രഹൻ 82
ശുദ്ധമാം നിൻറെ ദാനത്താൽധർമ്മന്യായാർജ്ജിതത്തിനാൽ
ശക്തിപോലേകിയതിനാൽ ഞാൻ തെളിഞ്ഞേൻ ദ്വിജോത്തമ!

അമ്പോ വാഴ്ത്തുന്നു നിൻദാനം സ്വർഗ്ഗത്തിൽ സ്വർഗ്ഗവാസികൾ
വാനിൽനിന്നീപ്പുഷ്പവർഷം മന്നിൽവീണതു കാണുക നീ. 84
ദേവർഷിദേവഗന്ധർവ്വർ പരം ദേവപുരസ്സരർ
ദാനവിസ്മിതരായ് വാഴ്ത്തിനില്പൂന്നു ദേവദൂതകം 85
ബ്രഹ്മർഷികൾ വിമാനത്തിൽ ബ്രഹ്മലോകപ്രചാരികൾ
കാംക്ഷിപ്പൂ നിൻദശനത്തെ വിണ്ണിൽച്ചെല്ലൂ ദ്വിജർഷഭ! 86
കയറീ പിതൃലോകത്തിലാപ്പിതൃക്കളെയൊക്കെ നീ
പെരുത്തനാഗതരെയും പെരുത്തു യുഗകാലമേ 87
ബ്രഹ്മചര്യത്തിനാൽദ്ദാനാൽ യജ്ഞത്താൽ വൻതപസ്സിനാൽ
കലരാതുള്ള ധർമ്മത്താൽച്ചെല്ലുന്നാൽ ദ്വിജ! വിണ്ണിൽ നീ 88
പരയാം ശ്രദ്ധയാലേ നീ തപം ചെയ്തുന്നു സുവ്രത!
എന്നാൽദ്ദാനത്തിനാൽ വാനോർ പ്രീതരായ് ബ്രാഹ്മണോത്തമ!
ശുദ്ധചേതസ്സൊടു ഭവാനിതൊട്ടുക്കു കൊടുക്കയാൽ
കൃച്ഛ്രത്തിൽച്ചെയ്തകർമ്മത്താൽ സ്വർഗ്ഗമങ്ങയ്തുനേട്ടമായ് 90
പ്രജ്ഞയെപ്പുശി പോക്കീടും തെറ്റിയ്തും ധർമ്മബുദ്ധിയെ
വിശന്നറിവുകെട്ടുള്ളോൻ ധൃതിയേയും വെടിഞ്ഞിടും 91
ബുഭുക്ഷയെജ്ജയിയ്തുന്നോൻ ജയിപ്പൂ സ്വർഗ്ഗവും ധ്രുവം
എപ്പൊഴോ ദാനരുചിയാമപ്പോൾധർമ്മമിടിഞ്ഞിടാ 92
നോക്കീടാതെ സുതസ്നേഹം ഭാര്യാസ്നേഹവുമങ്ങിനേ
ധർമ്മം വലിയതെന്നോർത്തു നീ ഗണിച്ചില്ല തൃഷ്ണയെ 93
സൂക്ഷ്മം ദ്രവ്യാപ്തി മർത്ത്യർക്കു പാത്രദാനമതിനുമേൽ
കാലം ദാനത്തിലും മേലെ ശ്രദ്ധയെന്നതതിനുമേൽ 94
സ്വർഗ്ഗദ്വാരം മഹാസൂക്ഷ്മം മൌഢ്യാൽക്കാണ്മില മാനുഷർ
സ്വർഗ്ഗാഗ്രളം ലോഭബീജം രാഗഗ്രപ്തം ദുരാസദം 95
അതു കാണുന്നു പുരുഷർ ജിതക്രോധർ ജിതേന്ദ്രിയർ
ബ്രാഹ്മണന്മാർ തപസ്സാണ്ടോർ യഥാശക്തി കൊടുപ്പവർ 96
ആയിരംപോന്നവൻ നൂറും നൂറുപോന്നാളു പത്തുമേ
ശക്ത്യാ വെള്ളംകൊടുപ്പോനും ഫലത്തിൽത്തുല്യരേവരും 97
രന്തിദേവൻ നരപതി വെള്ളംനല്കിയകിഞ്ചനൻ
ശുദ്ധചിത്തത്തൊടും വിപ്ര! പിന്നെ സ്വർഗ്ഗം കരേറിയാൻ. 98

ഗോഹാഫലപ്രദാനങ്ങൾകൊണ്ടും ധർമ്മം തെളിഞ്ഞിടാ
ശ്രദ്ധാപൂതം ന്യായലബ്ധസൂക്ഷ്മദാനത്തിലാംവിധം 99
ഗോപ്രദാനസഹസ്രങ്ങൾ വിപ്രക്കേകീ നൃഗൻ നൃപൻ
അന്യന്റെയൊന്നിനേ നഷ്ടീട്ടവൻ നരകമാണ്ടുപോയ് 100
തന്റെ മാംസം കൊടുത്തിട്ടു ശിബിയെയ്തശീനരൻ നൃപൻ
മോദിപ്പൂ പുണ്യലോകങ്ങൾ വിണ്ണിൽ നേടീട്ടു സുവ്രതൻ. 101
വിഭവം പുണ്യമല്ലാത്മശക്ത്യാ സാധുശ്രുഭാജ്ജിതം
പലയജ്ഞങ്ങളാൽ വിപ്രപരാ ന്യായാർജ്ജിതപ്പടി 102
ക്രോധാൽദ്ദാനഫലംപോക്കും ലോഭാൽ വിണ്ണെത്തിടാതെയാം
ന്യായവൃത്തിതപസ്സാലേ ദാനജ്ഞൻ സ്വർഗ്ഗമേറിടും 103
ഭൂരിദക്ഷിണമാം രാജസൂയം പലതുചെയ്താലും
ഭൂയശ്വമേധം ചെയ്താലുമീ നിൻഫലമൊടൊത്തിടാ. 104
സകൃത്പ്രസ്ഥത്തിനാൽ ബ്രഹ്മലോകം നീ നേടിയക്ഷയം
രജസ്സറാ ബ്രഹ്മലോകം പൂക വിപ്രയഥാസുഖം. 105
നിങ്ങൾക്കെല്ലാം ദിവ്യയാനം വന്നെത്തീ ദ്വിജപുംഗവ!
യഥേഷ്ടം കേറുവിൻ ധർമ്മം ഞാനെന്നെക്കാൺക ത്രസുര! 106
നീ ദേഹത്തെക്കേറിവിട്ട പാരിൽക്കീർത്തിയുറച്ചു തേ
ഭാര്യാപുത്രസ്നേഹകളോടൊത്തു വിണ്ണു ഗമിയ്ക്ക നീ. 107
എന്നു ധർമ്മൻ ചൊന്നവാറു വിമാനംകേറിയാ ദ്വിജൻ
ഭാര്യാപുത്രസ്നേഹകളോടൊത്തു വിണ്ണു കരേറിനാൻ. 108
സുതനും സ്നേഹയും നാലാമത്തഭാര്യയുമൊത്തവൻ
ധർമ്മജ്ഞൻ വിണ്ണുപുക്കപ്പോൾ മടവിട്ടങ്ങു ചെന്നു ഞാൻ 109
ഉടനാസ്സുകൃതഗന്ധത്താൽ ജലക്ലേദത്തിനാലുമേ
ദിവ്യപുഷ്പത്തിങ്കലാൽസ്സാധുദത്തത്തരികളാലുമേ 110
ആ വിപ്രന്റെ തപസ്സാലും പൊന്നായിത്തീന്നിതെൻതല
ആസ്സത്യസന്ധനുടയ സകൃദാനത്തിനാലുമേ 111
പൊന്നായിത്തീന്നിതീയെന്റെ ദേഹം പകുതി വിപ്രരേ
നോക്കുവിൻ വന്നെഴുമിതാദ്ധീമാനുടെ തപസ്സിനാൽ 112
ഇമ്മട്ടാകും മറ്റു പാശ്ചമെങ്ങിനേയെന്നു വിപ്രരേ!
തപോവനങ്ങൾ യജ്ഞങ്ങൾ പുക്കേൻ വീണ്ടും പ്രഹൃഷ്ടനായ്

ധീമാനാം കുരുരാജന്റെയീ യജ്ഞം കേട്ടറിഞ്ഞു ഞാൻ
പെരുത്താശയൊട്ടും വന്നോൻ പൊന്നായിയതുമില്ല ഞാൻ 114
അതുകൊണ്ടാവിധം ചൊന്നോൻ പ്രഹസിച്ചന്തണേന്ദ്രരേ!
സക്തുപ്രസ്ഥന്റെ നീ യജ്ഞം കിടയല്ലെന്നു മുറുമേ 115
സക്തുപ്രസ്ഥത്തരികളാലന്നു പൊന്നായ് ച്ചമഞ്ഞു ഞാൻ
ഈ മഹായജ്ഞവുമവയ്ക്കാകുകില്ലെന്നു മന്മതം 116
എന്നുരച്ചാക്കീരി മുറും യജ്ഞത്തിൽ ദ്വിജരോട്ടടൻ
അവക്കു മറവായ്പ്പോയീ ഗൃഹംപുക്കിതു വിപ്രരും. 117

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

നിന്നോടിതൊക്കയും ചൊല്ലിത്തന്നോൻ പരപുരഞ്ജയ!
ആ മഹായജ്ഞാശ്വമേധത്തിങ്കലുണ്ടായൊരത്ഭുതം 118
രാജാവേ. നീ യജ്ഞമതിൽ വിസ്മയിയ്ക്കേണ്ട ചെറുമേ
ഋഷികോടിസഹസ്രങ്ങൾ വിണ്ണപുക്കാർ തപസ്സിനാൽ 119
അദ്രോഹം സത്വൃത്തത്തിൽസ്സന്തോഷം ശീലമാർജ്ജവം
തപംദമം സത്യവുമാദ്ധ്യാനവും സമമിങ്ങിവേ. 120

---

91. ഹിംസാമിശ്രധർമ്മനിന്ദ

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു.

രാജാക്കൾ യജ്ഞസക്തന്മാർ തപസ്സക്തർ മഹർഷികൾ
വിപ്രർ ശാന്തിസ്ഥിതർ ശമംദമമെന്നിതിലും പ്രഭോ! 1
എന്നാൽ യജ്ഞഫലങ്ങൾക്കു കിടകാണ്മീലൊരെണ്ണവും
എന്നതോന്നുന്നുണ്ടെനിയ്ക്കു ശരിയാണതസംശയം 2
യജ്ഞങ്ങൾചെയ്ത വളരെ മന്നോരും ദ്വിജമുഖ്യരും
ഇവിടെക്കീർത്തിനേടിട്ടു പരത്തിൽ സ്വർഗ്ഗമെത്തിനാർ. 3
ദേവരാജൻ സഹസ്രാക്ഷൻ ദക്ഷിണാധ്വരമഖങ്ങളാൽ
തേജസ്സ് ദേവരാജ്യത്തെ മുറും നേടിടിനാൻ പ്രഭു. 4

യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ ഭീമാർജ്ജുനന്മാർമുമ്പെഴുന്നവർ
ശുദ്ധവീര്യങ്ങളാലിന്ദ്രതുല്യനാണെന്നിരിയ്ക്കുവേ, 5
പിന്നെയെന്താക്കീരി പരം ഗഹിച്ചിതു മഹാക്രതു
മഹാത്മാവാമാ നൃപന്റെ മഹായജ്ഞാശ്വമേധവും. 6

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

യജ്ഞത്തിൻ മുഖ്യവിധിയും ഫലവും ഹേ നരാധിപ!
രാജാവേ! മൊല്ലുവേൻ കേൾക്ക ശരിയാമ്മട്ടു ഭാരത! 7
പണ്ടു ശക്രൻ യജിയ്ക്കുമ്പോൾച്ചൊന്നാർ മുറും മഹർഷികൾ
കർമ്മമതിഗ്ഗഹനംചെയ്ത യജ്ഞകർമ്മം നടക്കവേ 8
അഗ്ന്യാഹുതി തുടന്നാറെ ഹോത്രവും ശ്രവണമേല്ക്കവേ
മോഹപാനം തുടന്നാറെ പരമർഷികൾ നില്ക്കവേ 9
സുപ്രീതർ വിപ്രവര്യന്മാർ നൃപ! സാഗമർ സുസ്വരർ
ലഘുക്കളാശ്രാന്തരാകുമദ്ധ്വര്യുശ്രേഷ്ഠരങ്ങിനെ 10
ആലംഭസമയത്തിങ്കൽപ്പിടിച്ചാരേ പശുക്കളെ
മഹർഷിമാർ മഹാരാജ! കനിവാണ്ടിടിനാരവർ 11
പശുക്കളെദ്ദൈന്യമാണ്ടു കണ്ടിട്ടാത്താപസർഷികൾ
ചൊല്ലീ ചെന്നാ ശക്രനോടു ശുഭമല്ലീ ക്രതുക്രമം 12
മഹാധർമ്മത്തെയിച്ഛിയ്ക്കുമങ്ങയ്ക്കിതറിയായ്കയാം
യജ്ഞത്തിങ്കൽപ്പശുഹ്രണവിധി കാണാ പുരന്ദര! 13
ഈ നിന്നുടെ സമാരംഭം പ്രഭോ ധർമ്മോപഘാതമാം
ഈ യജ്ഞം ധർമ്മമല്ലേതും ഹിംസനാധർമ്മമല്ലപോൽ 14
ആഗമപ്പടി നിൻ യജ്ഞംചെയ്യട്ടേ ബോദ്ധ്യമെങ്കിലോ
വിധിയിൽക്കണ്ടയജ്ഞത്താൽ ധർമ്മംവായ്ക്കും നിനക്കെടോ 15
മുവ്വാണ്ടു വെച്ചബീജത്താൽസ്സഹസ്രാക്ഷ! യജിയ്ക്ക നീ
ഇതാണിന്ദ്ര! മഹാധർമ്മം മഹാഹ്രണഫലോദയം 16
തത്ഫലം കാണുമാമുനികൾ ചൊന്ന വാക്കും ശതക്രതോ!
സ്വീകരിച്ചില്ല മാനത്താൽ മോഹത്തിൻ പാട്ടിലായവൻ 17
വൻവാദമായ് ശക്രയജ്ഞത്തിങ്കലാത്താപസർക്കഹോ
ചരത്താലചരത്താലോ യജിപ്പോനെന്നു ഭാരത! 18

വാദംകൊണ്ടു തളർന്നിട്ടാത്തത്പംകാണും മഹർഷികൾ
ഇന്ദ്രനായ് ചേന്നു ചോദിച്ചു വസുരാജാവിനോടഹോ. 19
ധർമ്മസംശയമാരോടോതുന്നു സത്യം മഹാമതേ!
യജ്ഞാഗമം മഹാഭാഗ! പൊല്ലെങ്ങിനെ നൃപോത്തമ. 20
പശുക്കളാൽഷ്ടിജരസത്താലോ ചെയ്യേണ്ടതദ്ധരം
അവർ പൊന്നതുകേട്ടോർത്തിടാതേ വസുബലാബലം 21
ഉപനീതങ്ങളാൽ യജ്ഞംചെയ്തെന്നായ്ചൊല്ലി മന്നവൻ
എന്നരച്ചിട്ടാ നൃപതിയുൾപ്പുക്കിതു രസാതലം 22
പ്രശ്നം വിതഥമോതീട്ടു ചേദികൾക്കീശ്വരൻ പ്രഭു.
എന്നാൽബ്രഹ്മജ്ഞനായാലും തനിച്ചോതൊല്ല ശങ്കയിൽ 23
പ്രജാപതി പ്രഭു പരം സ്വയംഭ്രമാത്രമെന്നിയേ
അശുദ്ധബുദ്ധിയാപ്പാപി പരം ദാനങ്ങൾ നല്കിലും 24
പെരുത്തെന്നാലുമവകൾ പാഴിലായ്ക്കെട്ടുമൊക്കെയും
ദുരാത്മാവായ് ഹിംസകനാമധർമ്മിഷ്ഠനവനഹോ 25
ദുഷ്ടനു കീർത്തിദാനത്താൽക്കിട്ടില്ലിങ്ങും പരത്തിലും
അന്യായാർജ്ജിതമാം ദ്രവ്യം വീണ്ടും വീണ്ടുമപണ്ഡിതൻ 26
ധർമ്മാശങ്കി യജിച്ചാലും ധർമ്മത്തിൻ ഫലമേറിടാ
ധർമ്മവൈതംസികനവൻ പാപാത്മാവു നരാധമൻ 27
ലോകവിശ്വാസത്തിനായിട്ടാനം വിപ്രർക്കു നല്കയാം
പാപകർമ്മത്തിനാൽ വിപ്രൻ ധനംനേടി നിരങ്കുശൻ 28
രാഗമോഹാന്ധനൊടുവിൽക്കലുഷം ഗതിയേറിടും
നേടിയ്പ്പാൻ ബുദ്ധിയുള്ളോൻ ലോഭമോഹവശാനുഗൻ 29
അശുദ്ധബുദ്ധിപാപത്താൽ ഭൃതോദ്വേഗം പെടുത്തിടും
ഏവം ധനംനേടി മൌഢ്യാൽക്കൊടുത്താലും യജിയ്ക്കിലും 30
പരത്തിൽത്തൻ ഫലം നേടില്ലവൻ പാപധനാഗമാൽ
ഉഞ്ഛമൂലം ഫലം ശാകം ജലപാത്രം തപസ്വികൾ 31
വിഭവംപോലെ ദാനംചെയ്തെത്തും സത്ഗ്രഹ ധാർമ്മികർ
ഇതു ധർമ്മം മഹായോഗം ദാനം ഭൂതാനുകമ്പയും 32
ബ്രഹ്മചര്യം സത്യമേവമനുക്രോശം ധൃതിക്ഷമ
ഇതു ശാശ്വതധർമ്മത്തിനുലമത്രേ സനാതനം 33

കേട്ടിരിപ്പുണ്ടു പണ്ടുള്ള വിശ്വാമിത്രാദിമന്നരെ
വിശ്വാമിത്രൻതാനസിതൻ ജനകൻ നരനായകൻ 34
കക്ഷസേനാർഷ്ടിഷേണന്മാർ സിന്ധുദ്വീപൻ ക്ഷിതിശ്വരൻ
ഇവരും മറ്റുപലരും പരയാം സിദ്ധി നേടിയുള്ളവർ 35
മന്നോർ സത്യത്തിനാൽദ്ദാനാൽ ന്യായലബ്ധൽ ദ്വിജോപാധനർ
വിപ്രക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർ ശൂദ്രരും തപമാണ്ടവർ
ദാനധർമ്മാഗ്നിയാൽശ്രുദ്ധർ വിണ്ണിൽച്ചെല്ലുന്നു ഭാരത! 36

---

92. നകുലോപാഖ്യാനം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ!ധർമ്മസിദ്ധസത്യത്താൽ സപ്തർഷിമൊക്കുകിൽ
എന്നോടിതൊക്കെച്ചൊന്നാലും ചൊൽവാൻ കുശലനല്ലയോ 1
ഉഞ്ഛവൃത്തിയവന്നുള്ള സക്തുദാനമഹാഫലം
എന്നോടു ചൊന്നതും ബ്രഹ്മൻ സത്യമാണില്ല സംശയം 2
കത്തതെങ്ങിനെ യജ്ഞങ്ങൾക്കൊക്കെയും മുഖ്യനിശ്ചയം
ഇതെല്ലൊട്ടൊഴിയാതേകണ്ടോതിടേണം ദ്വിജഷ്ഭ! 3

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇതിന്നുദാഹരണമായ്ച്ചൊല്ലാവുണ്ടീപ്പുരാകഥ
അഗസ്ത്യൻതൻ മഹായജ്ഞേ പണ്ടുണ്ടായതറിന്മിമ! 4
പണ്ടഗസ്ത്യൻ ദീക്ഷ പന്തിരണ്ടാണ്ടാണ്ടു മഹീപതേ!
മഹാതേജസ്സിയന്നുള്ളോൻ സവ്വ്രതഹിതോദ്യതൻ 5
ഹോതാക്കളായ് മഹാത്മാവിൻ സത്രത്തിൽപ്പാവകോപമർ
കിഴങ്ങുതിന്നോർ കായ് തിന്നോരശ്മകുട്ടർ മരീചിപർ 6
പുഷ്ടികന്മാർ വൈഘസികർ പ്രസംഖ്യാനരുമങ്ങിനേ
യതിമാർ ഭിക്ഷുക്കളുമുണ്ടത്രേ വന്നിരിപ്പവർ 7
എല്ലാം പ്രത്യക്ഷധർമ്മാക്കൾ ജിതക്രോധർ ജിതേന്ദ്രിയർ
എല്ലാവരും ദമസ്ഥന്മാർ ഹിംസാദംഭങ്ങൾ വിട്ടവർ 8

ശ്രുധ്വവൃത്തിക്കാർകഥം നിത്യമിന്ദ്രിയാബാധപിട്ടവർ
ആ യജ്ഞത്തെയുപവാസിച്ചു യജിപ്പോരാ മഹർഷികഥം 9
ഭഗവാനും യഥാശക്തിയന്നമാജ്ജിച്ചിതങ്ങിനേ
ആ യജ്ഞത്തിൽ നടപ്പോന്നു യോഗ്യമായ്ത്തീന്നിതായതും 10
അമ്മട്ടനേകം മുനികഥം യോഗ്യർ ചെയ്തു കൃതുക്കളെ
ഇമ്മട്ടായിട്ടഗസ്ത്യന്റെ യജ്ഞമങ്ങു നടക്കവേ 11
വഷിച്ചില്ലാ സഹസ്രാക്ഷനന്നാഥം ഭരതസത്തമ!
പിന്നെ രാജൻ! മഹാത്മാവാമഗസ്ത്യൻതൻ ക്രിയാന്തരേ 12
ഭാവിതാത്മമുനിന്ദ്രക്കണ്ടായി സംസാരമിങ്ങിനെ
അന്നം നല്ലനുണ്ടഗസ്ത്യൻ യജമാനൻ വിമത്സരൻ 13
വഷിയ്ക്കുന്നില്ല പജ്ജന്യമന്നമുണ്ടാവതെങ്ങിനെ
ഈ സത്രമോമാ മുനിയ്ക്കു പന്തീരാണ്ടയ്ക്കു വിപ്രരേ! 14
ഈപ്പന്തീരാണ്ടു മുഴുവൻ ദേവൻ വഷിയ്ക്കയില്ലിഹ
ഇതു നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചു ധീമാന്മാമുനിയ്ക്കിഹ 15
തപസ്സേറുമഗസ്ത്യന്നായ് പ്രസാദം ചെയ്തുകൊള്ളുവിൻ
എന്നാചൊന്നപ്പൊഴടനെയങ്ങഗസ്ത്യൻ പ്രതാപവാൻ 16
കുമ്പിട്ടിട്ടാ മുനികളെ പ്രസാദിപ്പിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
പന്തീരാണ്ടയ്ക്കിന്നുനിങ്ങു വഷിയ്ക്കില്ലെന്നിരിയ്ക്കലോ 17
ചിന്തായജ്ഞംകഴിപ്പേൻ ഞാൻ ശാശ്വതം വിധിയാണിതും
പന്തിരാണ്ടയ്ക്കിന്നുനിങ്ങു വഷിയ്ക്കില്ലെന്നിരിയ്ക്കിലോ 18
സ്വർശയജ്ഞംകഴിപ്പേൻ ഞാൻ ശാശ്വതം വിധിയാണിതും
പന്തീരാണ്ടയ്ക്കിന്നുനിങ്ങു വഷിയ്ക്കില്ലെന്നിരിയ്ക്കിലോ 29
ധ്യേയാത്മാവാലാഹരിപ്പേനീ യജ്ഞങ്ങഥം യതവ്രതൻ
ഏറെയാണ്ടയ്ക്കുഞാൻ നേടീട്ടുണ്ടിങ്ങിബ്ഭീജയജ്ഞവും 20
ബീജങ്ങളാൽച്ചെയ്യുന്നതു വിഘ്നമുണ്ടാകയില്ലിതിൽ
ഈയെൻറെസത്രം പാഴാക്കിവിടാൻ പറ്റില്ലൊരിയ്ക്കലും 21
ദേവൻ വഷിയ്ക്കിലാമിങ്ങു വഷ്മില്ലെങ്കിലങ്ങിനേ
അല്ലുത്ഥാനകാമത്താലിന്ദ്രൻ ചെയ്യാതിരിയ്ക്കിലോ 22
സ്വയം ഞാനിന്ദ്രനാം ജീവിപ്പിയ്ക്കും പ്രജകളേയുമേ
ആഹാരജാതമേതെപ്പോളതുണ്ടാകുമതെങ്ങിനേ 23

വിശേഷിച്ചും ചെയ്യുവൻ ഞാൻ വീണ്ടുംവീണ്ടുംമികച്ചുമേ
ഇന്നൊത്തട്ടേ സപ്തണ്ണമിങ്ങു മറവുള്ള മുതലും ശരി 24
മുപ്പാരിലെന്തുണ്ടതുതാൻ തന്നിച്ചിവിടെയെത്തണം
ദിവ്യാസ്ത്രസ്ത്രീസംഘങ്ങൾ ഗന്ധവ്വന്മാർകിന്നരർ 25
ആ വിശ്വാവസുവും മറുമുപാസിയ്ക്കട്ടെയെന്മഖം
എന്തുണ്ടുത്തരകുരുക്ഷോണിയിൽപ്പെട്ടെഴും ധനം 26
അതൊക്കെയിന്നു യജ്ഞങ്ങൾക്കിങ്ങുതാൻതന്നെയെത്തണം
സ്വർഗ്ഗം സ്വർഗ്ഗത്തിലുള്ളോരും സ്വയമേതന്നെ ധർമ്മവും 27
എന്നുചൊന്നപ്പൊളൊക്കേയുണ്ടായ്വന്നു തപസ്സിനാൽ
ദീപ്താഗ്നിഭാസ്സാം തേജസ്വിയഗസ്ത്യമുനിതന്നുടെ 28
തപോബലം കണ്ടിതപ്പോൾ ഹൃഷ്ടരായി മഹർഷികൾ
വിസ്മയിച്ചവരൊക്കേയും പൊരുളൊത്തോതിയിങ്ങിനെ. 29

ഋഷികൾ പറഞ്ഞു

പ്രീതരായ് ഞങ്ങൾ നിൻവാക്കാലിച്ചിപ്പീലാ തപോവ്യയം
ആ യജ്ഞത്താൽത്തൃഷ്ടർ ഞങ്ങളിച്ചിപ്പൂ ന്യായമാംവിധം 30
യജ്ഞവും ദീക്ഷയും ഹോമംമറവും തേടുന്നതൊക്കെയും
ന്യായോപാജ്ജിതഭോജ്യന്മാർ സ്വകർമ്മരതരിജ്ജനം 31
വേദങ്ങളെ ബ്രഹ്മചര്യാൽ പ്രാപ്തിയ്ക്കും ന്യായമാംവിധം
ന്യായത്താൽ മേൽഗ്രഹംവിട്ടുപോന്നിട്ടുള്ളവരിജ്ജനം 32
ധർമ്മംകാണുംവിധിവഴി തപം ചെയ്യുവരിജ്ജനം
ഹിംസയില്ലാത്തൊരുബുദ്ധി നന്നായങ്ങയ്ക്കുമിഷ്ടയും 33
ഈയഹിംസയെ യജ്ഞത്തിലെന്നും നീ ചൊല്ലണം പ്രഭോ!
ഞങ്ങളെന്നാൽ പ്രീതരായിക്കൊള്ളുമേ ദ്വിജസത്തമ! 34
ഈസ്സത്രം തീർന്നയച്ചിട്ടു പൊയ്ക്കൊള്ളാം പിന്നൊയിജ്ജനം
അവരേവം ചൊല്ലിടുമ്പോൾദ്ദേവരാജൻ പുരന്ദരൻ 35
തേജസ്വി വഹ്നിച്ചിതവന്നാശു കണ്ടാത്തപോബലം
ആ യജ്ഞംകഴിയുംകാലംവരെയ്ക്കുമിതവിക്രമൻ 36
നികാമവർഷിയായ്ത്തീർന്നു പർജ്ജന്യം ജനമേജയ!
ത്രിദശേശൻ പ്രസാദിപ്പിച്ചീടിനാനങ്ങഗസ്ത്യനെ. 37

രാജർഷേ! ഗുരുവെ മുമ്പിലാക്കിത്താൻതന്നെ ചെന്നുമേ
പിന്നെ യജ്ഞം കഴിഞ്ഞിട്ടു വിട്ടയച്ചു മുനീന്ദ്രരെ 38
അഗസ്ത്യനേറവും പ്രീതൻ പൂജചെയ്തു യഥാവിധി.

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ആരാണീത്തല പൊന്നായ കീർത്തിപ്രഭയിലുള്ളവൻ
മനുഷ്യവാക്കിനാൽച്ചൊല്ലീ ചോദിപ്പേനിതു ചൊല്ലുമേ. 39

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇതെന്നോടാദ്യമേ ചോദിച്ചില്ലാ ചൊന്നതുമില്ല ഞാൻ
കേൾക്കുകാരീക്കിരിയെന്നും മത്ത്യവാക്കെന്തിതെന്നുമേ 40
ശ്രാദ്ധം സങ്കല്പിച്ചു ജമദഗ്നിമാമുനി പണ്ടുപോൽ
ഹോമധേനുവുമങ്ങെത്തീ കാന്നാനവളെ സപയം 41
ശുദ്ധപ്പുതുക്കലംതന്നിലാപ്പാൽ വെച്ചീടിനാനവൻ
ക്രോധത്രുപത്തൊടാപ്പാത്രുന്തന്നിൽ ധർമ്മം കരേറിനാൻ 42
ഋഷീന്ദ്രനെപ്പരീക്ഷിപ്പാൻ വിപ്രിയംചെയ്തിലെന്നിവൻ
ചെയ്യുമെന്നോർത്തുടൻ ധർമ്മമാപ്പാലൊക്കെക്കഴിച്ചുതേ 43
ആ ക്രോധത്തെയറിഞ്ഞിട്ടാ മുനി കോപിച്ചതില്ലഹോ
ആ ക്രോധം പിന്നെ രാജാവേ! ബ്രാഹ്മണാകൃതിപൂണ്ടുടൻ 44
തോറവാരേ ഭൃഗുശ്രേഷ്ഠനന്നോടോതിയമർഷണൻ
തോറ്റുപോയ് ഞാൻ ഭൃഗുശ്രേഷ്ഠ! ഭൃഗുക്കളതികോപികൾ 45
പാരിലിപ്പേർ പാഴിലത്രേ ഭവാനെന്നെജ്ജയിപ്പ്യയാൽ
ക്ഷമാവാനായ് മഹാത്മാവാം നിന്റെ പാട്ടിലിരിപ്പു ഞാൻ 46
സാധോ! തപസ്സെപ്പേടിപ്പേൻ പ്രസാദിയ്ക്കേണമേ പ്രഭോ!

ജമദഗ്നി പറഞ്ഞു

ക്രോധ! നേരേ കണ്ടു നിന്നെ നീ പൊയ്പ്പോകുകല്ലെന്നിയേ
നീ തെറ്റു ചെയ്തില്ലെനിയ്ക്കു മന്യുവില്ലിങ്ങെനിയ്ക്കുടോ 47
ഈപ്പാലിനുള്ള സങ്കല്പം ഞാനാരെപ്പറ്റിയോർത്തുവോ
ആപ്പിതുക്കൾ മഹാഭാഗരവരിൽക്കാണുക പോക നീ 48

എന്നുകേട്ടു ഭയപ്പെട്ടിട്ടവിടെത്താൻ മറഞ്ഞുതേ
പിതൃക്കളുടെ ശാപത്താൽക്കീരിയായ്ത്തിന്നിതായവൻ. 49
പ്രസാദിപ്പിച്ചിതവരെശ്ശാപാന്തം തരികെന്നു താൻ
അവർ ചൊല്ലീ ശാപമോക്ഷം ധർമ്മക്ഷേപം ക്ഴിയ്ക്കിലാം 50
അവർ മൊന്നോൻ യജ്ഞദേശം ധർമ്മാരണ്യവുമങ്ങിനെ
വെറുത്തു കൊണ്ടോടിയിവനാ യജ്ഞത്തിങ്കലെത്തിനാൻ 51
സക്തുപ്രസ്ഥത്തിനാൽധർമ്മപുത്രാക്ഷേപം കഴിച്ചവൻ
ക്രോധം നേടീ ശാപമോക്ഷം ധർമ്മനല്ലോ യുധിഷ്ഠിരൻ. 52
ഇമ്മട്ടിലാ മഹാത്മാവിൻ യജ്ഞത്തിങ്കൽ നടന്നമേൽ
ഞങ്ങളൊക്കെക്കണ്ടനില്ലൊക്കീരിയങ്ങു മറഞ്ഞുപോയ്. 53

അനുഗീതാപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

അശ്വമേധപർവ്വം കഴിഞ്ഞു.

ഭാഷാഭാരതം

ആശ്രമവാസികപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു.

ആശ്രമവാസപർവ്വം

1. ധൃതരാഷ്ട്രനിൽ പാണ്ഡവന്മാരുടെ വൃത്തി

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക. 1

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

രാജ്യംനേടി മഹാത്മാക്കളെൻ പിതാമഹർ പാണ്ഡവർ
നിന്നതെങ്ങിനെ വന്പേറും ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനിൽ 2
ആ രാജാവു ഹതാമാത്യൻ ഹതപുത്രൻ ഹതാശ്രയൻ
ഹതൈശ്വര്യൻ നിന്നതെമ്മട്ടാഗ്ഗാന്ധാരിയുമങ്ങിനെ 3
എത്രകാലംപിന്നെയവരെന്റെ പൂർവ്വപിതാമഹർ
രാജ്യംവാണ മഹാത്മാക്കളായതും വിവരിയ്ക്കണേ. 4

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രാജ്യംനേടി മഹാത്മാക്കൾ ഹതവൈരികൾ പാണ്ഡവർ
ധൃതരാഷ്ട്രനെ മുമ്പാക്കിപ്പാലനംചെയ്ത പാരിടം 5
വിദുരൻ സഞ്ജയൻതാനും സേവിച്ചൂ ധൃതരാഷ്ട്രനെ
കുരുസത്തമ! മേധാവി വൈശ്യാപുത്രൻ യുയുത്സുവും 6

കായ്ങ്ങളൊക്കെച്ചോദിച്ചിതാ മന്നനൊട്ട പാണ്ഡവർ
അവനേറ സമ്മതാൽച്ചെയ്തു പതിനയ്ാണ്ടുകാലമേ 7
എന്നുമാ വീരർ ചെന്നിട്ടു സേവിച്ചാരാ നരേന്ദ്രനെ
കാക്കൽക്കുമ്പിട്ടുമേ ധർമ്മരാജച്ചൊൽപ്പടി നില്പവർ 8
മൂഢ്യാവിൽ പ്രാണനംചെയ്തുവിട്ടോർ കായ്മംനടത്തിനാർ
ഗാന്ധാരിയെപ്പിന്തുടർന്നു കുന്തീഭോജനേറ പുത്രിയും 9
പാഞ്ചാലിയും സാത്വതിയും പാണ്ഡവസ്ത്രീകളും മറുമേ
കരേനിലയ്ക്കായാ ശത്രുക്കളിൽനിന്നു യഥാവിധി 10
വിലയേറുന്ന ശയനം വസ്ത്രമാഭരണങ്ങളും
മുറും രാജാഹ്ങ്ങളും ഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങളുമസംഖ്യമേ 11
ധൃതരാഷ്ട്രന്നാഹരിച്ചു മഹാരാജ! യുധിഷ്ഠിരൻ
കുന്തിഗാന്ധാരിയിൽച്ചെയ്ത ശുശ്രൂഷയതേവിധം 12
വിദുരൻ സഞ്ജയൻതാനും ഹേ കൌരവ! യുയുത്സുവും
ഉപാസിച്ചു മക്കൾ ചത്ത വൃദ്ധനാകും നരേന്ദ്രനെ 13
ദ്രോണനേറ ഭാര്യാസഹജൻ പ്രിയനാം വിപ്രനില്ലയോ
ആ വില്ലാളി കൃപൻതാനും നിന്നാനവനിലങ്ങിനെ 14
ഭഗവാൻ വ്യാസനും നിത്യം നൃപനൊന്നിച്ചുമേവിനാൻ
പുരാണഋഷിദേവർഷി പിതൃരക്ഷാപ്രസംഗമായ് 15
ധർമ്മമൊക്കുന്ന കായ്ങ്ങളും വ്യവഹാരങ്ങളൊത്തവ
ധൃതരാഷ്ട്രാനുവാദത്താൽച്ചെയ്തിച്ചു വിദുരൻ പരം 16
പ്രിയകായ്ങ്ങളിവനു സാമന്തർവഴിയേറെയും
കിട്ടീ സപ്രയം സപത്നുകൊണ്ടും വിദുരനേറ നയത്തിനാൽ 17
ചെയ്താനവൻ ബന്ധമോക്ഷം വഭ്യരേ വിട്ടയയ്ക്കലും
രാജാവു ധർമ്മജനതിലൊന്നും ചൊല്ലീലൊരിയ്ക്കലും 18
വിഹാരയാത്രകളിലാക്കരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
തേജസ്വികാമമൊക്കേയുമംബികാസുതനേകിനാൻ 19
പരിപ്പുകാർ കറിക്കാരും രാഗഷാഡബകാരരും
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപനെസ്സേവിച്ചു മുമ്പടിയ്ക്കുതാൻ 20
വിലയേറുന്നവസ്ത്രങ്ങളും മാല്യങ്ങളും പലമാതിരി
മുറയ്ക്കുപാഹരിച്ചാരാധൃതരാഷ്ട്രനു പാണ്ഡവർ 21

മൈരേയമത്സ്യമാംസങ്ങൾ പാനകങ്ങൾ മധുക്കളും
വിചിത്രഭക്ഷ്യങ്ങൾ പലതുമവനുണ്ടാക്കി മുമ്പടി 22
കാരോരിടത്തിൽനിന്നെത്തും മന്നവന്മാരുമങ്ങിനെ
എല്ലാരും പൊന്നുസേവിച്ചു കൌരവേന്ദ്രനെ മുമ്പടി 23
കുന്തിപാഞ്ചാലി പേർകേട്ടള്ളാസ്സുഭദ്രയുമങ്ങിനെ
നാഗാംഗനോളൂപിചിത്രാംഗദാദേവിയുമാവിധം 24
ധൃഷ്ടകേതു സ്വസാവേവം ജരാസന്ധകുമാരിയും
ഇവരും മറ്റുപലരും നാരിമാർ പുരുഷർഷഭ! 25
ദാസിമാർപോലെ സേവിച്ചു മുറ്റും സുബലപുത്രിയെ
മക്കളെല്ലാം പോയൊരിവനേല്ക്കുന്നുള്ളു ദുഃഖമൊന്നുമേ 26
എന്നാ ഭ്രാതാക്കളോടെന്നുമാജ്ഞാപിച്ചു യുധിഷ്ഠിരൻ
ഇമ്മട്ടു പൊരുളൊത്തോരാദ്ധർമ്മരാജാജ്ഞകേട്ടവർ 27
വിശേഷിച്ചും നോക്കിനിന്നിതൊരുവൻ ഭീമനെന്നിയേ
ആ വീരനോ കരളിൽനിന്നൊഴിയുന്നില്ല പൊറുമേ 28
ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ ദുഷ്ടാലാച്ചൂതിലുണ്ടായൊരാക്കഥ.

---

2. ധൃതരാഷ്ട്രനിൽ പാണ്ഡവന്മാരുടെ വൃത്തി

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഏവം പാണ്ഡവർ പൂജിച്ചുപോരുന്നോരംബികാസുതൻ
വിഹരിച്ചു മുമ്പടിയ്ക്കു മുനിമാരൊത്തുകൂടിയോൻ 1
ബ്രഹ്മദേയാഗ്രഹാരങ്ങൾ കൊടുത്താനാക്കുത്സവഹൻ
കുന്തീനന്ദനരാജാവു സമ്മതിച്ചാനതൊക്കയും 2
ആനൃശംസ്യപരൻ ഭൂപൻ പ്രീതിപൂണ്ട യുധിഷ്ഠിരൻ
പൊന്നാനപ്പോൾത്തമ്പിമാരോടമാത്യരൊടുമാ നൃപൻ 3
എനിയ്ക്കുമേവം നിങ്ങൾക്കും മാന്യനാണീ നരേശ്വരൻ
ധൃതരാഷ്ട്രച്ചൊൽപ്പടിയ്ക്കു നില്ക്കിലെന്റെ സുഹൃത്തവൻ 4
മറിച്ചായാൽശ്രുതുപെനിയ്ക്കാ മനുഷ്യൻ നിയമ്യനാം
പിതൃവൃത്തി ദിനംതോറും മക്കൾക്കും ശ്രാദ്ധകർമ്മമേ 5

മുറും സുഹൃത്തുക്കൾക്കും താനിവനെപ്പോലും നിനച്ചുവോ
അപ്പൊഴാ കൌരവനൃപൻ ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാശയൻ 6
യഥാർഹരാം ബ്രാഹ്മണർക്കു നല്കീ വിത്തമസംഖ്യമേ
ധർമ്മജൻ ഭീമനാസ്സവ്യസാചി മാദ്രീകുമാരരും 7
അതൊക്കെയും സമ്മതിച്ചിതവനിഷ്ടം നിനയ്ക്കയാൽ
എങ്ങിനേ മന്നവൻ വൃദ്ധൻ പുത്രപൌത്രവധാർത്തിതൻ 8
ഞങ്ങൾമൂലം ശോകമേറ്റു ചാകാതാമെന്നുമോർക്കയാം
കുരുവീരനു പുത്രന്മാർ ജീവിയ്ക്കുന്നുസുഖമെത്രയോ 9
അത്രഭോഗങ്ങളേല്പൂട്ടേയെന്നുറപ്പിച്ചുനില്ക്കയാം
പിന്നെയൊന്നിച്ചുകൂടീട്ടാപ്പഞ്ചഭ്രാതാക്കൾ പാണ്ഡവർ 10
അമ്മട്ടു ശീലമായ്നിന്ന ധൃതരാഷ്ട്രന്റെയാജ്ഞയിൽ
ധൃതരാഷ്ട്രൻ വിനയമായ് നില്ക്കുന്നവരെയൊക്കെയും 11
ശിഷ്യവൃത്തിയെടുത്തോരെ സ്വീകരിച്ചു ക്രമാൽ
ഗാന്ധാരിയും സുതന്മാർക്കു പലേ ശ്രാദ്ധപ്രവൃത്തിയാൽ 12
ആനുണ്യമേറ്റു കാമംപോലന്നണക്കു കൊടുത്തവർ
ഏവം ധർമ്മിഷ്ഠരിൽശ്രേഷ്ഠൻ ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 13
ധീമാൻ ഭ്രാതാക്കളോടൊത്തു പൂജിച്ചാനാ നരേന്ദ്രനെ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ആ രാജാവതിതേജസ്വിവൃദ്ധൻ കുരുകുലോദ്വഹൻ
കണ്ടതില്ലുന്നു പൊറുതുമപ്രിയം പാണ്ഡുപുത്രനിൽ 14
സദ്വൃത്തിപൂണ്ടിരിപ്പോരാ യോഗ്യരാം പാണ്ഡുപുത്രരിൽ
പ്രീതിപൂണ്ടാനാംബികേയൻ ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശ്വരൻ 15
സുബലാത്മജഗാന്ധാരിയാപ്പുത്രാർത്തി കളഞ്ഞുമേ
എപ്പോഴും പ്രീതയായ്ത്തീർന്നു തന്റെ മക്കളിലാംവിധം 16
പ്രിയങ്കരം താനപ്രിയങ്ങളെന്യേ കുരുകുലോദ്വഹൻ
വൈചിത്ര്യവീര്യനൃപനിലാചരിച്ചിതു വീര്യവാൻ 17
എന്തെന്തോരോന്നു ചൊല്ലുന്ന ധൃതരാഷ്ട്രജനാധിപൻ
വലുതോ ചെറുതോ കാര്യം ഗാന്ധാരീദേവിതാനുമേ 18
അങ്ങാ നൃപൻ മഹാരാജാ പാണ്ഡവർക്കു ധുരന്ധരൻ
പൂജിച്ചതാതുവാക്കപ്പോലെച്ചെയ്തു ശത്രുവിനാശനൻ. 19

അവനേറയാ വൃത്തിയാലാ മന്നവൻ പ്രീതനായിനാൻ
മന്ദധീയാമാ മകനെയോത്തിട്ടനുതപിച്ചുതേ! 20
എന്നും കാലത്തെഴുന്നേറു ജപിച്ചു ശുചിയാം നൃപൻ
പ്രാത്ഥിയ്ക്കുന്നു പാണ്ഡവർക്കു തോലിപറാറ്റ്ട പോർകളിൽ 21
വിപ്രരിൽ സ്വസ്തിചൊല്ലിച്ചുമഗ്ന്യാഹുതികഴിച്ചുമേ
പാണ്ഡവന്മാക്കു ഭീഗ്ലാസ്സാശംസിച്ചും നരാധിപൻ. 22
മക്കൾതൻ മൂലവുമാ പ്രീതിയേറിട്ടില്ലാ കുരുദ്വഹൻ
പാണ്ഡവന്മാർമൂലമന്നാ പ്രീതിയേറവിധം നൃപൻ 23
ബ്രാഹ്മണക്കിങ്ങെപ്രകാരം ക്ഷത്രിയക്കെപ്രകാരമോ
അപ്രകാരം വൈശ്യശൂദ്രക്കുട്ടക്കും പ്രിയനായിനാൻ 24
അന്നൊരു കുറമാഭ്രാത്തരാഷ്ട്രന്മാർ ചെയ്തിരുന്നുവോ
ആക്കുറമോക്കാതവനാ മന്നനെപ്പിന്തുടർന്നുതേ 25
ഒരാളാരാനുമേതാനുമപ്രിയം ധൃതരാഷ്ട്രനിൽ
ചെയ്കയിൽ ദ്വേഷ്യനാം ധീമാനാകും കൌന്തേയനായവൻ 26
ധൃതരാഷ്ട്രനൃപനേറയുമങ്ങു ദുര്യ്യോധനനേറയും
ദുഷ്കൃതം ചൊല്ലിയില്ലാരും യുധിഷ്ഠിരഭയത്തിനാൽ 27
ധൃതിശൌചങ്ങളാൽ മന്നൻ ഗാന്ധാരി വിദുരൻ തഥാ
സന്തോഷിച്ചും ധർമ്മജനിലില്ലാ ശത്രുഘ്ന! ഭീമനിൽ 28
ചിന്തയെന്യേ പിന്തുടർന്നു ഭീമനും ധർമ്മപുത്രനെ
ധൃതരാഷ്ട്രനെ നോക്കുമ്പോലിട്ടുമ്മനസ്സാകുമായവൻ 29
രാജാവിനെപ്പിന്തുടർന്നാരണ്ണനെശ്ശത്രുമർദ്ദനൻ
പിന്തുടർന്നിതു കൌരവ്യൻ കരളാൽപ്പിന്തിരിഞ്ഞവൻ. 30

---

3. ധൃതരാഷ്ട്രനിർവ്വേദം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിരക്ഷിതിപനും ദുര്യ്യോധനപിതാവിനും
രാജ്യത്തിൽ പ്രണയത്തിങ്കലാഥിക്കാർ കണ്ടിലൊരന്തരം 1

എപ്പോഥംക്കൌരവരാജാവാട്ടഷ്ടപുത്രനെയോക്കുമോ
അപ്പോഥം ഭീമനെയുഥംക്കൊണ്ടേ ശപിച്ചാനാ നൃപൻ നൃപ! 2
അപ്രകാരം ഭീമനുമാദ്ധൃതരാഷ്ടക്ഷിതീശനെ
പൊറുത്തതില്ലാ രാജേന്ദ്ര! ഉഷ്ടമട്ടെന്നുമുള്ളിനാൽ 3
ഇവന്നങ്ങൊളിവായ് ചെയ്തിതപ്രിയങ്ങഥം വൃകോദരൻ
ആജ്ഞതെറ്റിച്ചു കൃതട്ടത്യന്മാരാലെയെപ്പൊഴും 4
അവന്റെ ഉമ്മന്ത്രിതവും തൊഴിലും ചിലതോത്തവൻ
പിന്നെബ്ഭീമൻ സുഹൃന്മദ്ധ്യത്തിങ്കൽക്കയ്യൊച്ചകൂട്ടിനാൻ 5
ഗാന്ധാരീധൃതരാഷ്ടന്മാർ കേഥംക്കും ദിക്കിലമർഷണൻ
ഓത്തും ഉയ്യോധനൻ കണ്ണൻ ദുശ്ശാസനനവറിനെ 6
ചൊല്ലീ ചൊടിയൊടാബ്ഭീമൻ പരം പരുഷമിങ്ങിനെ
ഇരുമ്പുലയ്ക്കുയ്യൻ ഞാനന്ധട്ടപന്റെ മക്കളെ 7
ഒട്ടുക്കു കാലന്നർ കേറീ നാനാശസ്ത്രാസ്ത്രയോധരെ
ദുരാസദങ്ങളെൻ കൈകഥം പരിഘാഭങ്ങളാണിവ 8
ഇവയ്ക്കിടയിലാപ്പെട്ട മുടിഞ്ഞു ധൃതരാഷ്ടജർ
എന്റെറയാക്കൈകളിവ നൽച്ചന്ദനം പൂശിടേണ്ടവ 9
മുടിഞ്ഞതിവയാലല്ലോ സബാന്ധവസുയോധനൻ
ഇവയും മറുപലതും ശല്യപ്രായം നരാധിപൻ 10
വൃകോദരന്റെ മൊഴികഥം കേട്ടു നിവ്വേദമാണ്ടുപോയ്.
കാലമാററത്തെയറിയുമാബ്ബുദ്ധിമതി ദേവിയാഥം 11
സദ്ധർമ്മജ്ഞ ഗാന്ധാരി കേട്ടാളീയപ്രിയങ്ങളെ
പിന്നീട്ട പതിനയ്യാണ്ടുകഴിഞ്ഞളവിലാ നൃപൻ 12
നിവ്വേദം പൂണ്ടിതരമ്പൻ ഭീമവാഗ്ബാണപീഡിതൻ.
അതറിഞ്ഞില്ല രാജാവു കുന്തീപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 13
ശ്വേതാശ്വൻ കുന്തിയും പേർകേട്ടുള്ള പാഞ്ചാലിയും ശരി
ധർമ്മജ്ഞർ മാദ്രീസുതരും തച്ചിത്തം പിന്തുടർന്നതേ 14
നൃപന്റെയുള്ളുകാക്കുന്നോർ പറഞ്ഞില്ലൊന്നുമപ്രിയം
സുഹൃജ്ജനത്തിനെപ്പിന്നെദ്ധൃതരാഷ്ടൻ വരുത്തിനാൻ
ഏററവും തൊണ്ടയിടറീട്ടവരോടിതുമോതിനാൻ. 15

ധൃതരാഷ്ടൻ പറഞ്ഞു

നിങ്ങഥക്കിതറിവുണ്ടല്ലോ കുരുവംശക്ഷയക്രമം
എൻ കുററത്താലതൊക്കെയും സമ്മതിച്ചിതു കൌരവർ 16

ഞാനല്ലോ മന്ദനാജ്ഞാതിഭയകൃത്തായ ദുഷ്ടനെ
കൌരവന്മാക്കധിപനായ് ദുര്യോധനനെ വധിച്ചതും. 17
പൊരുളൊക്കും വാസുദേവവാക്കു കേൾക്കാതിരുന്നതും
വധിയ്ക്ക പാപിസാമാത്യനാമീ ദുഷ്ടനെയെന്നുമേ 18
പുത്രസ്നേഹാക്രാന്തനാം ഞാൻ ഹിതം പണ്ഡിതർ ചൊല്ലിലും
വിദുരൻ ഭീഷ്മരാദ്രോണാചാര്യൻ കൃപരുമങ്ങിനെ 19
അടിയ്ക്കടി മഹാത്മാവാം ഭഗവാൻ വ്യാസനും ശരി
സഞ്ജയൻ ഗാന്ധാരിയുമന്നതോത്തിനുമംത്തപിപ്പു ഞാൻ. 20
ഗുണമേറും മഹാത്മാക്കൾ പാണ്ഡുപുത്രരിലന്നു ഞാൻ
പിതൃപൈതാമഹമാം ദീപ്തശ്രീയേകിയില്ലഹോ 21
മന്നവന്മാക്കൊക്കെ നാശം പാർത്തുകാണും ഗദാഗ്രജൻ
മുഖ്യശ്രേയസ്സൊന്നിതു താനെന്നുകണ്ട ജനാർദ്ദനൻ 22
ആ ഞാനാത്മാവിനന്നുണ്ടായുള്ളലീകങ്ങളൊക്കെയും
കരളിൽശ്ശല്യമാട്ടായിരിയ്ക്കുന്നുണ്ടസംഖ്യമേ 23
വിശേഷിച്ചും കാണുന്നിപ്പോൾ പതിനയ്യാമതാണ്ടിതും
ഇപ്പാപത്തിന്റെ ശുദ്ധിയ്ക്കായ് നിയതൻ ഞാൻ സുദുർമ്മതി 24
നാലാംകാലത്തു പിലപോതെട്ടാംകാലത്തുമങ്ങിനെ
ദാഹംതീർപ്പാൻ ഭജിപ്പൂ ഞാൻ ഗാന്ധാരിയ്ക്കറിവുള്ളതും 25
ഉണ്ണാറുണ്ടെന്നെന്നുമെന്നെയെല്ലാപ്പരിജനങ്ങളും
യുധിഷ്ഠിരഭയാൽക്കാണ്മൂ തപിപ്പൂ പാണ്ഡവൻ ഭൃശം 26
മന്നിൽക്കിടപ്പോൻ ജപമായ്ദുർഭയിൽത്തോൽവിരിച്ചു ഞാൻ
പ്രതാപദേശാൽപ്പേർകേട്ട ഗാന്ധാരിയുമതേവിധം 27
പോരിൽ പിന്മാറിടാതുള്ള നൂറുമക്കളം മരിച്ചവർ
അതിൽ ഞാൻ തപിയാ ക്ഷത്രധർമ്മം കാണുന്നതുണ്ടവർ 28
എന്നോതിക്കൌരവൻ ധർമ്മരാജാവിനൊട്ടു ചൊല്ലിനാൻ
യാദവീപുത്ര! നന്നായിവരുമെൻ വാക്കു കേൾക്ക നീ. 29
ഉണ്ണീ! സുഖം പാർത്തിതു ഞാൻ നീ നന്നായ്ക്കാത്തുകൊണ്ടവൻ
മഹാദാനങ്ങളും നല്കീ പരം ശ്രാദ്ധങ്ങളും വിണ്ടുമേ 30
ഉണ്ണീ! പ്രകൃഷ്ടമാം പുണ്യം യഥാശക്തി കഴിച്ചു ഞാൻ
മക്കളും ചത്തോരു ഗാന്ധാരി ധൈര്യാൽ നോക്കുന്നിതെന്നെയും

ദ്രൌപദീദ്രോഹകർത്താക്കൾ നിൻറെയൈശ്വര്യഹാരികൾ
ആ നൃശംസന്മാർ കഴിഞ്ഞൂ സ്വധർമ്മൽപ്പോരിൽവീഴ്ത്തിയോർ
മറുകൈവേണ്ടതായ്ക്കാണ്മീലവരിൽക്കുരുനന്ദന!
അവരെത്തീ ശസ്ത്രധരലോകം നേരിട്ട ചത്തവർ 33
ആത്മാവിന്നു ഹിതം പുണ്യമിപ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടു മേ
ഗാന്ധാരിയ്ക്കും മഹാരാജ!സമ്മതിയ്ക്കുകതിന്നു നീ. 34
നീയോ ശസ്ത്രധരശ്രേഷ്ഠനെപ്പൊഴും ധർമ്മവത്സലൻ
രാജാവു ഗുരുഭൂതങ്ങൾക്കതിനാൽപ്പറയുന്നു ഞാൻ 35
വീര!നിൻ സമ്മതത്തോടും കാട്ടിൽപ്പോയ്പ്പാർത്തിടട്ടെ ഞാൻ
ചീരവല്ക്കലവും ചുറ്റിഗ്ഗാന്ധാരീസഹിതൻ നൃപ! 36
വിനക്കാശിസ്സുമേകിക്കൊണ്ടരണ്യചരനാകുവൻ
ഉണ്ണീ!നമ്മുടെ വംശത്തിലേവക്കും ഭരതർഷഭ! 37
മക്കൾക്കൈശ്വര്യമാക്കിക്കാടൊട്ടുക്കും ചേരുമേ നൃപ!
അങ്ങു ഞാൻ കാറുണ്ടുകൊണ്ടോ പാർത്തുഭക്ഷിച്ചിടാതെയോ 38
തപഃഫലം നീയുമേല്ക്കുമുണ്ണീ മന്നവനല്ലയോ
ശുഭാശുഭങ്ങളുടയ ഫലം രാജാക്കളേല്ക്കുമേ. 39

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കു രാജ്യം പ്രിയമില്ലിങ്ങിതഥം മാഴ്കവേ നൃപ!
ഞാൻ മോശമേററം ദുർബ്ബുദ്ധി രാജ്യസക്തൻ പ്രമാദവാൻ 40
ഈ ഞാൻ ദുഃഖംപൂണ്ട ഭവാനുപവാസകൃശൻ ഭൃശം
ജിതാഹാരൻ ഭൃശയനെന്നറിഞ്ഞില്ലനുജാനുജിതൻ 41
അയ്യോ ഭവാൻ ശ്രുതബുദ്ധിയെന്ന വഞ്ചിച്ച മൂഢനെ
മുമ്പെന്നെ വിശ്വസിപ്പിച്ചീ ദുഃഖമേല്ക്കുകയല്ലയോ 42
എനിയ്ക്കു രാജ്യം ഭോഗങ്ങൾ യജ്ഞം സുഖവുമെന്തിനാം
ഈ ഞാൻ മൂലം മഹീപാലനീയീദുഃഖങ്ങളേല്ക്കയാം 43
കാണ്മെൻ പീഡപ്പെട്ട രാജ്യമാത്മാവിനെയുമിങ്ങു ഞാൻ
ദുഃഖംപൂണ്ട ഭവാൻ പൊന്നോരീ വാക്കാലെ നരേശ്വര! 44
ഭവാനച്ഛൻ ഭവാനമ്മ ഭവാൻ ഞങ്ങൾക്കു വൻഗുരു
ഭവാൻ വേർവിട്ടു പോയീടിൽ ഞങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതെങ്ങുവാൻ

ഭവാനേറയൌരസസുതൻ യുയുത്സു നൃപസത്തമ!
രാജാവാട്ടേ മഹാരാജ!ഭവാനോത്തീടുമന്യനോ 46
ഞാൻ കാടുപൂകുവേൻ നാടുപരിപാലിച്ചുകൊൾക നീ
അയശസ്സാൽ വെന്തൊരെന്നെ വീണ്ടും വേവിച്ചിടൊല്ല നീ 47
ഞാൻ രാജാവല്ലു രാജാവങ്ങയ്യുടിമയാണു ഞാൻ
ധർമ്മജ്ഞഹൃദ്വാമങ്ങയ്യുനുജ്ഞയിവനേകയോ. 48
മന്യു ദുര്യോധനൻമൂലം ഞങ്ങൾക്കില്ലനഘാശയ!
വരാനുള്ളതതവ്വണ്ണം മോഹിച്ചു ഞങ്ങളന്യരും 49
ഞങ്ങൾ നിന്നക്കളാട്ടയ്യോധനാദികൾകണക്കിനേ
ഗാന്ധാരിയും കുന്തിയും രണ്ടാളും വ്യത്യാസമില്ല മേ 50
ആബ്ഭവാനെന്നെ രാജേന്ദ്ര!കൈവെടിഞ്ഞു ഗമിയ്യുകിൽ
പിന്നാലെ പോന്നിടും ഞാനുമാത്മാവാണിതു സത്യമാം 51
വസുസന്മൂർണ്ണയായോരീയാഴിചൂഴമൊത്രുഴിയും
ഭവാൻ വേർപെട്ടോരെനിയ്യു സന്തോഷമുളവാക്കിടാ 52
ഭവാനേറയാണിതൊക്കേയും കുമ്പിട്ട കനിയിയ്യുവേൻ
നിൻപാട്ടിൽ ഞങ്ങൾ രാജേന്ദ്ര!പോകട്ടേ നിൻമനോജ്ഞരം 53
വരാനുള്ളതു വന്നേറേറാൻ ഭവാൻ നൂനം ധരാപതേ!
ഭാഗ്യാൽ ഭവാനെശ്ശുശ്രൂഷിച്ചുള്ളിലുള്ളുൽപോക്കുവൻ. 54

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ഉണ്ണീ!തപസ്സിലെന്നുള്ളംനില്ലുന്നു കുരുനന്ദന!
മേരും നമ്മുടെ വംശക്കാക്കരണ്യഗമനം പ്രഭോ! 55
ഉണ്ണീ!ചിരം പാത്തു ചിരം നിന്നേറ ശുശ്രൂഷയേറു ഞാൻ
വൃദ്ധനാകുമെനിയ്യുന്നനുജ്ഞതരണേ നൃപ! 56
എന്നു ധർമ്മജനോടോതി യിറച്ചു തൊഴുതങ്ങിനേ
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപതി പറഞ്ഞാനംബികാസുതൻ 57
വന്പെഴും സഞ്ജയനൊടും തേരാളി കൃപനോടുമേ
ഭവാന്മാരീ മന്നവനെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചിടേണമേ 58
തളരുന്നുണ്ടെന്മനസ്സു ശോഷിച്ചിട്ടുന്നു വക്ത്രവും
മൂത്തുപോയ വയസ്സാലും വാഗായാസത്തിനാലുമേ 59

എന്നരച്ചാദ്ധർമ്മബുദ്ധി വൃദ്ധൻ ഭൂപൻ കുരുദ്വഹൻ
ധീമാൻ ഗാന്ധാരിയിൽച്ചാഞ്ഞു പ്രാണൻപോയപടിയ്ക്കുടൻ
ബോധംകെട്ടാക്കൌരവേന്ദ്രനിരിപ്പായതു കണ്ടുടൻ
ഏറ്റം രാജാവാത്തനായി കൌന്തേയൻ ശത്രുനാശനൻ. 61

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

നൂറായിരം ഗജങ്ങൾക്കുശരിയാം ബലമേവനോ
ആ നൃപൻ നാരിയിൽച്ചാഞ്ഞുകിടപ്പു ചത്തപോലവേ. 62
മുന്നമാരോ കാരിരുമ്പുകൊണ്ടുള്ളാമ്പീമവിഗ്രഹം
പൊടിയാക്കീ ബലിയവൻ ചാഞ്ഞു ദുർബ്ബലനാരിയിൽ. 63
മോശമീ ഞാനധർമ്മജ്ഞൻ ധീമോശം മോശമെൻശ്രുതം
ഞാനുലമല്ലോ ഭൂപാലനിങ്ങനഹ്നാൻ കിടപ്പതും 64
ഉപവാസം ചെയ്യുവൻ ഞാനിയെന്റെ ഗുരുപോലവേ
രാജാവും പുകഴും ഗാന്ധാരിയുമുണ്ണാതിരിയ്ക്കുകിൽ. 65

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ധർമ്മജ്ഞൻ പാണ്ഡവൻ പിന്നെ നീർ നനച്ചുള്ളകയ്യിനാൽ
ഇവന്റെ മാറുംമുഖവും മെല്ലെത്തൊട്ടുതലോടിനാൻ. 66
രാജാവു രത്നൌഷധിഗന്ധാഢ്യക്കൈകൊണ്ടു തൊട്ടതിൽ
ആ രാജാവിനു തൻറേടമുണ്ടായ്വന്നിതു തൽക്ഷണം. 67

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

കൈകൊണ്ടു വീണ്ടും തൊട്ടിടുകെന്നപ്പുണ്ണുക പാണ്ഡവ!
രാജീവലോചന! ഭവാൻതൊട്ടപ്പോളുയിർകൊണ്ടു ഞാൻ. 68
നിൻതലയ്ക്കാനു നാരാനുമിച്ചിപ്പോൻ മനുജാധിപ!
കൈകൾകൊണ്ടു തലോടാനുമതെനിയ്ക്കേറവുംപ്രിയം 69
എന്നിയ്ക്കുണ്ടിട്ടിപ്പൊളെട്ടാമത്തതാം കാലമാണെടോ
അതിനാൽക്കുരുശാർദ്ദൂല! മോഷ്ടിപ്പാനെളുതല്ല മേ 70
നിന്നോടു യാചനംചെയ്യും ഞാൻ പണിപ്പെട്ടിതേറവും
അതാണുണ്ണീ! മനംവാടിബ്ബോധംകെട്ടതുമിങ്ങു ഞാൻ. 71

ആമൃതച്ചാറിനെതിരാം നിൻകരസ്പർശനം പ്രഭോ!
ഏറെപ്പോഥംജീവനിട്ടേൻ ഞാനെന്നോർക്കുന്നു കുരുപ്രഭ! 72

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കൌന്തേയൻ വലിയച്ഛന്റെ വാക്കേവം കേട്ട ഭാരത!
സൌഹാർദ്ദാലവനെദ്ദേഹമെങ്ങും മെല്ലെത്തലോടിനാൻ 73
ഉടൻ വീണ്ടും പ്രാണനാണ്ട ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശ്വരൻ
കയ്യാൽപ്പുല്കീട്ട തലയിൽ ഘ്രാണിച്ചു പാണ്ഡുപുത്രനെ 74
ഏറെ ദുഃഖിച്ചു വിദുരാദികളൊക്കെക്കരഞ്ഞുപോയ്
അതിദുഃഖാൽ ഭൂപനോട്ടുമോതീലാ പാണ്ഡുഭൂവൊട്ടും 75
ധർമ്മജ്ഞയാകും ഗാന്ധാരി മനോദുഃഖങ്ങളേറവും
ഏറുതാങ്ങിട്ട രാജാവേ! വയ്യിമ്മട്ടെന്നുമോതിനാൾ. 76
ദുഃഖത്തോടും കുന്തിയൊത്ത മറുനാരികളൊക്കെയും
അടുത്തു ചുറ്റുമായ് നിന്നു കണ്ണിൽക്കണ്ണീർ നിറഞ്ഞവർ 77
യുധിഷ്ഠിരനൊടായ് വീണ്ടും ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞുതേ
രാജൻ! തപസ്സിന്നനുജ്ഞതരൂ മേ ഭരതർഷഭ! 78
ഉണ്ണീ! വീണ്ടും പൊല്ലുമെന്റെ കരം വാട്ടുന്നിതേറവും
ഇനിമേലെന്നെ മകനേ! ക്ലേശിപ്പിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കണേ. 79
ആക്കൌരവേന്ദ്രനവ്വണ്ണം പാണ്ഡുഭൂവൊട്ടരയ്ക്കവേ
ഭടന്മാക്കൊക്കെയുണ്ടായിതാത്മനാദം മഹത്തരം 80
മെലിഞ്ഞു വിളറിക്കണ്ടുമഹനല്ലാത്ത മന്നനെ
എല്ലുംതൊലിയുമായേറുമുപവാസാൽത്തളർന്നഹോ 81
തന്നച്ഛനെദ്ധർമ്മപുത്രൻ തഴുകി പ്രഭുവെപ്പരം
ശോകക്കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചു വീണ്ടുമിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 82
ഞാൻ കാമിപ്പീല രാജേന്ദ്ര! ജീവനും ഭൂമിയും ശരി
രാജാവേ! നിൻപ്രിയം ചെയ്വാനോർക്കുമ്പോലെ പരന്തപ! 83
അങ്ങയ്ക്കു ഞാനനുഗ്രാഹ്യൻ പ്രിയനാണെന്നിരിയ്ക്കുകിൽ
ഊൺകഴിയ്ക്ക പിന്നീടു വേണ്ടകാര്യം നിനയ്ക്കുവൻ 84
പിന്നെദ്ധർമ്മജനോടോതീ തേജസ്വി ധൃതരാഷ്ട്രനും
നീ സമ്മതിച്ചാലുണ്ണീ! ഞാനുണ്ണാമെന്നെനിക്കാഗ്രഹം 5

ധൃതരാഷ്ട്രോവ്വീശനേവം ധർമ്മജ്ഞവോട്ടരയ്ക്കവേ
ഋഷി സത്യവതിപുത്രൻ വ്യാസൻ ചെന്നോതിയിങ്ങിനേ. 86

---

4. വ്യാസാനുജ്ഞ

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിര! മഹാബാഹോ! ധൃതരാഷ്ട്രൻ കുരുദ്വഹ!
തേജസ്വി ചൊന്നതിൻവണ്ണം ചെയ്കകൊള്ളുകശങ്കിതം 1
വൃദ്ധൻ ക്ഷിതീശനിവൻ വിശേഷിച്ചും മഹാത്മജൻ
ഈക്കഷ്ടപ്പാടു താങ്ങില്ലാ ചിരമെന്നാണെ മന്മതം. 2
ഗാന്ധാരിയും മഹാഭാഗ! പ്രാജ്ഞ! ദുഃഖമറിഞ്ഞവൾ
പുത്രശോകം പരം ധൈര്യങ്കൊണ്ടു താങ്ങുന്നു മന്നവ! 3
നിന്നോടു ഞാനുമിതുതാൻ ചൊല്ലുന്നു ചെയ്കകൊന്മൊഴി
രാജാവനുജ്ഞവാങ്ങട്ടേ പഴുതേ ചത്തിടൊല്ലിഹ 4
പൂർവ്വരാജർഷിമാർ പോയ വഴിപോകട്ടെ മന്നവൻ
ഒടുക്കമെല്ലാ രാജർഷികൾക്കും കാടാണൊരാശ്രയം 5
എന്നുള്ളുതക്രിയയെഴും വ്യാസൻ ചൊല്ലിയ മന്നവൻ
തേജസ്വിയാം ധർമ്മരാജൻ മുനിയോടോതിയുത്തരം. 6
ഞങ്ങൾക്കു ഭഗവാൻ മാന്യൻ ഞങ്ങൾക്കു ഭഗവാൻ ഗുരു
ഭഗവാനീ നാടിനുമീ കുലത്തിനുമൊരാശ്രയം 7
ഭഗവാനേ ഞാൻ മകനെന്നച്ഛൻ ഗുരു നരേശ്വരൻ
ധർമ്മത്താൽ മകനച്ഛനെറ കല്പനപ്പടി നില്പുമേ. 8

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടവനോടോതീ വ്യാസൻ ധർമ്മജ്ഞപുംഗവൻ
ധർമ്മജ്ഞവൊട്ട തേജസ്വിയാ വ്യാസകവി പിന്നെയും 9
ശരിയാണു മഹാബാഹോ! നീ ചൊല്ലുന്നതു മന്നവ!
ഈ രാജാവോ വൃദ്ധനേറെറം പ്രമാണപ്പടി നില്പവൻ 10

ഇവൻ ഞാനും നിന്മനസ്സാദരംനല്കിയ മന്നവൻ
സ്വാഭിപ്രായം ചെയ്തിടട്ടെ വിഘ്നംചെയ്യൊല്ലിവനു നീ 11
രാജർഷികഠക്കിതാണല്ലോ മുഖ്യധർമ്മം യുധിഷ്ഠിര!
യുദ്ധത്തിലോ മൃത്യുവേല്ക്കൂ വിധിയാമ്മട്ടു കാട്ടിലോ 12
രാജേന്ദ്ര! നിന്നുടെ പിതാവാകുമാപ്പാണ്ഡുമന്നവൻ
ശിഷ്യനുട്ടിൽഗ്ഗുരുനിലയ്ക്കുപാസിച്ചവനീ നൃപൻ 13
രത്നങ്ങഠം കുന്നുപോലൊക്കും ദക്ഷിണാഢ്യമഖങ്ങളും
വമ്പിൽച്ചെയ്ത ഭൂമിയേറ്റം കാത്തു പ്രജകളേയുമേ 14
വമ്പിച്ചരാജ്യം മകനിലാക്കി നീ വിട്ടുപോകുവേ
പതിമുവ്വാണ്ടേറുവാണു കൊട്ടുത്തു പല യിത്തവും 15
ഇവൻ നിന്നാൽ നരവ്യാഘ്രൂ! സന്മതേ! ഗുരുസേവയാൽ
സദ്ഭൃത്യനാലച്ചിതനായ് ഖ്യാത ഗാന്ധാരിദേവിയും 16
അച്ഛനു സമ്മതംനൽകൂ തപം ചെയ്യേണ്ട കാലമായ്
നിന്നിൽച്ചെറും മന്യുവിവന്നില്ലാതാനും യുധിഷ്ഠിര! 17

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

ഇത്രമാത്രംപറഞ്ഞിട്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചു മന്നനെ
ആവട്ടെയെന്നാക്കൌന്തേയൻ ചൊന്നവൻ കാട്ടു പൂകിനാൻ 18
ഭഗവാൻ വ്യാസർ പോയാറേ നൃപൻ പാണ്ഡവനപ്പൊഴേ
വൃദ്ധനാമച്ഛനോടോതീ മെല്ലെമെല്ലെ വണങ്ങിയോൻ 19
ഭഗവാൻ വ്യാസനെവ്വണ്ണംചൊല്ലീ നിന്മതമെങ്ങിനേ
വില്ലൻ കൃപൻ വിദുരനും പറഞ്ഞീട്ടുന്നതെങ്ങിനെ 20
യുയുത്സുവും സഞ്ജയനും ചെയ്യേൻ ഞാനപ്പടിയ്ക്കുടൻ
എനിയ്ക്കെല്ലാവരും മാന്യർ കുലത്തിനു ഹിതൈഷികഠം 21
യാചിപ്പേനിതു രാജാവേ! തലകുമ്പിട്ടു കൂപ്പി ഞാൻ
ഭക്ഷണം ചെയ്കുഞ്ഞു പിന്നിടാശ്രമത്തേയ്ക്കു പോയിടാം. 22

5. ധൃതരാഷ്ട്രോപദേശം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

രാജാവിൻ സമ്മതംവാങ്ങിധൃതരാഷ്ട്രൻ പ്രതാപവാൻ
രാജാവു തൻഗൃഹം കേറീ ഗാന്ധാരി തുണയുള്ളവൻ. 1
മന്ദപ്രാണൻ മന്ദഗതി ധീമാൻ കഷ്ടപ്പെട്ടുംപടി
കാൽനടയ്ക്കു മഹീപാലൻ വൃദ്ധനാനകണക്കിനേ. 2
അവനെറ പിന്നേ വിദുരൻ വിദ്വാൻ സഞ്ജയസൂതനും
വില്ലാളി ശാരദ്വതനാകൃപരും മെന്നിതങ്ങിനേ 3
ഗൃഹത്തിൽച്ചെന്ന രാജാവേ! പൂർവ്വാഹ്നക്രിയ ചെയ്തവൻ
വിപ്രേന്ദ്രക്കും തൃപ്തിചെയ്തിട്ടപ്പൊളുണ്ണ കഴിച്ചതേ. 4
ധർമ്മജ്ഞയാകും ഗാന്ധാരി കുന്തിയൊത്തു മനസ്വിനി
വധൂക്കളുപചാരത്താൽപ്പൂജിച്ചപ്പോളുണ്ടു ഭാരത! 5
ഉണ്ടകഴിച്ചുള്ളോരു കൃഷ്ണനാമാ നരേന്ദ്രനെ
ഉണ്ട മുറും പാണ്ഡവരും സേവിച്ചു വിദുരാദ്യരും 6
പിന്നെച്ചൊന്നാൻ മഹാരാജ! കൌന്തേയനൊടു ശുദ്ധമായ്
അടുത്തിരുത്തിക്കൈക്കൊണ്ടു പുറംതൊട്ടംബികാസുതൻ 7
എപ്പോഴും തെറ്റുപറാതെ നീ ചെയ്ക കുരുനന്ദന!
ധർമ്മം മുന്നിട്ടൊരഷ്ടാംഗരാജ്യത്തു നൃപപുംഗവ! 8
ധർമ്മത്തിനാൽ മഹാരാജ! രാജ്യംകാക്കേണ്ട മാതിരി
പാണ്ഡുനന്ദന! കൌന്തേയ വിദ്വാനല്ലോ ധരിയ്ക്ക നീ. 9
വിദ്യാവൃദ്ധരെയെപ്പോഴും നീ സേവിയ്ക്ക യുധിഷ്ഠിര!
അവർ ചൊല്ലുന്നതും കേൾക്ക ചെയ്ക നീ ചിന്തയെന്നിയേ 10
കാലത്തേറവരെബ്ഭൂപ! പൂജിച്ചിട്ടു യഥാവിധി
കൃത്യകാലംവരുന്നേരം തൻകാര്യം കേട്ടുകൊൾക നീ 11
രാജാവേ നീ കാര്യഹിതകാംക്ഷി മാനിയ്ക്കിലായവർ
എല്ലാങ്കൊണ്ടും നിനക്കുണ്ണീ! ഹിതം ഭാരത! ചൊല്ലുമേ 12
ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയൊക്കേയും കാക്കുകശ്ചങ്ങൾപോലെ നീ
കാത്തീടും ദ്രവിണംപോലെ ഹിതത്തിനൊക്കുമായവ! 13

അച്ഛനുത്തച്ഛൻവഴിയായ് ശ്രുദ്ധാച്ഛലരമാത്യരെ
ചാന്തർ സൽക്കർമ്മവരരെ വെയ്ക്ക നല്ലോരെയെങ്ങുമേ 14
ചാരണം ചാരരാൽച്ചെയ്ക പരന്മാരറിയാതെ നീ
നാനാപരീക്ഷചെയ്തോരാൽ സ്വരാഷ്ട്രസ്ഥിതികാരരാൽ 15
കമാൻകോട്ടയുറപ്പിച്ചു പുരം രക്ഷിച്ചുകൊൾക നീ
അട്ടാലട്ടങ്ങളൊത്തേഴ കോട്ടക്കെട്ടുള്ളതെങ്ങുമേ 16
ചാരങ്ങളെല്ലാമതിനു വമ്പിച്ച മതിയായവ
എല്ലാടവും വേർതിരിച്ചു യന്ത്രരക്ഷകളൊത്തവ 17
കുലശീലങ്ങളറിയുമാറക്കാരാൽ നിൻെറയത്ഥവും
ഭോജനാദിയിലാത്മാവുമെന്നും സൂക്ഷിയ്ക്ക ഭാരത! 18
വിഹാരാഹാരകാലത്തും മാല്യശയ്യാസനത്തിലും
സൂക്ഷിയ്ക്ക നീ സ്ത്രീകളെയും വൃദ്ധരാമാപ്തർ കാവലായ് 19
ശീലവാന്മാർ കുലീനന്മാരറിവുള്ളോർ യുധിഷ്ഠിര!
വിദ്യാവിശുദ്ധബീജരെ മന്ത്രിമാരാക്കി വെയ്ക്ക നീ 20
വിനീതന്മാർ കുലീനന്മാർ നേരുള്ളത്ഥപടുക്കളെ
അവരോടൊത്തു മന്ത്രിയ്ക്ക പെരുത്താളുകളെന്നിയേ 21
കനിച്ചു വേർതിരിച്ചിട്ടുമോരോ കൌശലവിദ്യയാൽ
മന്ത്രിയ്ക്ക മറവാം മന്ത്രഗൃഹസ്ഥാനം കരേറി നീ 22
നിശ്ശലാകകൊട്ടിലുമാം ചെറും ചെയ്യൊല്ല രാത്രിയിൽ
വാനരന്മാർ പക്ഷികളും മറവും മത്സ്യാനുസാരികൾ 23
എല്ലാം മന്ത്രഗൃഹത്തിങ്കൽ വയ്യാ പംഗ്രജഡാത്മരും
മനോക്കു മന്ത്രഭേദത്തിലുള്ള ദോഷങ്ങളില്ലയോ 24
ആയ്വയ്ക്ക സമാധാനമൊന്നുമില്ലെന്നു മന്മതം
മന്ത്രഭേദത്തിൻെറ ദോഷംചൊല്ല മന്ത്രിനടുക്ക നീ 25
ഭേദിയ്ക്കാഞ്ഞാലാം ഗുണവും വീണ്ടും ശത്രുഹര! പ്രഭോ!
പൌരജാനപദക്കുള്ള ഔചിത്യൌചം യുധിഷ്ഠിര! 26
അറിയുംമട്ടു രാജാവേ! ചെയ്തുകൊൾക കുരുദ്വഹ!
വ്യവഹാരവുമുർവ്വീശ! നിത്യരാപ്തരൊടൊത്തുതാൻ 27
കൂട്ടേണം തൃഷ്ടഹിതരാം ചാരന്മാരൊത്തു മന്നവ!
പരിമാണമറിഞ്ഞിട്ടു ദണ്ഡം ഭാരത! ദണ്ഡ്യരിൽ 28

ന്യായപ്പടിയ്ക്കാ പുരുഷർ ചെയ്യംവണ്ണം യുധിഷ്ഠിര!
കയ്ക്കുലി കളവുള്ളോർകഥാ പരസ്ത്രീസംഗിമാർകളും 29
ഉഗ്രദണ്ഡക്കാർകഥാ കള്ളവ്യവഹാരികളും ശരി
ആക്രോശിപ്പവർ ലുബ്ധന്മാർ കവർവോർ സാഹസപ്രിയർ 30
സഭാവിഹാരം ഭഞ്ജിപ്പോർ വണ്ണ്ടുഷകരും ശരി
ദേശകാലംപോലെ ഹേമദണ്ഡഹിംസാഹരാണെടോ 31
നീ പുലച്ചയ്ക്കു നോക്കേണം ചിലവിൻെറ കണക്കിനേ
അലങ്കാരം ഭോജ്യവുമങ്ങതിൽപ്പിന്നിട്ട ചെയ്ക നീ 32
പിന്നെ യോധരെ നോക്കേണമെന്നും ഹർഷിച്ചിട്ടംപടി
ദൂതന്മാക്കും ചരന്മാക്കും കാലമന്തിയ്ക്കു ചെയ്ക നീ 33
എപ്പോഴും രാത്രിയുതിയ്ക്കാക്കു കായ്മാത്ഥനിർണ്ണയം
അർദ്ധരാത്രിയ്ക്കുമുച്ചയ്ക്കും നിനക്കു കളിയാമെടോ 34
കാലങ്ങളൊക്കെക്കായ്ങ്ങഠക്കുപയോഗിയ്ക്ക ഭാരത!
കാലേ ചമഞ്ഞുനില്പ്പേണമാമട്ടിൽ ചാരദക്ഷിണ 35
ഉണ്ണീ! കായ്ങ്ങഠക്കു മാറാം കാണ്മൂ ചക്രക്രമത്തിലായ്
ഭണ്ഡാരംകൂട്ടുവാൻ യത്നം ന്യായമായ്ചെയ്കകപ്പൊഴും 36
പലമട്ടം മഹാരാജ! മറിച്ചുള്ളതൊഴിയ്ക്കണേ
ചാരരാൽക്കണ്ട മന്നോരിൽത്തരംനോക്കും രിപുക്കളെ 37
അവരേ ദൂരെചെച്ചാപ്പന്മാരാൽത്തീക്കുക മന്നവ!
കർമ്മംകണ്ടു വരിയ്പ്പേണം ഭൃത്യന്മാരെക്കുറുചഹ! 38
തക്കമേലാളൊത്തവരാൽക്കർമ്മം ചെയ്യിയ്ക്ക മന്നവ!
ദൃഢവ്രതൻ നിനക്കുണ്ണീ! പടനായകനാവണം 39
ശൂരൻ ക്ലേശംസഹിയ്ക്കുന്നോൻ ഹിതൻ കൂറുള്ള പുരുഷൻ
നാട്ടുകാരൊക്കെയും നിൻെറ കർമ്മങ്ങളെയി ഭാരത! 40
കാളക്കഴുതമട്ടായിപ്പണിക്കാർ ചെയ്കകൊള്ളണം
തന്നാഠക്കാരിൽപ്പരരിലും സചരന്ധ്രം പരരന്ധ്രവും 41
നീ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിയ്പ്പേണം നിത്യവും ഹേ യുധിഷ്ഠിര!
സചകർമ്മവിക്രാന്തരായി നാട്ടിലുള്ള മനുഷ്യരിൽ 42
തക്കയാത്രകളിൽച്ചെയ്ക ഹിതരാമ്മാറനുഗ്രഹം
ഗുണാത്ഥികഠക്കു ഗുണവും ചെയ്തറിഞ്ഞു ജനേശ്വര! 43
അവിചാര്യർകളാം നിത്യമചലിപ്പടിയായവർ.

---

6. ധൃതരാഷ്ട്രോപദേശം

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

അറിയേണം മണ്ഡലങ്ങൾ പരന്മാരുടെ തന്നേറയും
ഭാരതോദാസീനരുടെ മദ്ധ്യസ്ഥന്മാരുടേയുമേ 1
ആതതായികളാം നാലു ശത്രുക്കളുടെയൊക്കെയും
അറിയേണം ശത്രുഹര! മിത്രവും ശത്രുമിത്രവും 2
അമ്മട്ടമാത്യരുൾനാട്ടുഗുണങ്ങൾ പലമാതിരി
ബലങ്ങളുമിവക്കുണ്ടാം കുരുശ്രേഷ്ഠ! യഥേഷ്ടമേ 3
പന്തിരണ്ടവ കൌന്തേയ! മന്നോക്കുവിഷയങ്ങളാം
ഗുണങ്ങൾ മന്ത്രിമുഖ്യങ്ങളവ്വുതും പന്തിരണ്ടുമേ 4
ഇതു മണ്ഡലമെന്നത്രേ നീതിജ്ഞാചയ്വർ ചൊൽവതും
ഇതിങ്കൽ നില്പൂഷാഡ്ഗുണ്യം യുധിഷ്ഠിര! ധരിയ്ക്കനീ. 5
വൃദ്ധിക്ഷയങ്ങളുറിക സ്ഥാനവും കുരുസത്തമ!
ദ്വിസപ്തതിസ്ഥഷാഡ്ഗുണ്യഗുണം പിന്നെ മഹാഭുജ! 6
സപക്ഷംബലവത്തെപ്പോൾ ദുർബ്ബലം പരപക്ഷവും
ശത്രുക്കളോടെതിർത്തപ്പോൾ വെല്ലുകൌന്തേയ! മന്നനെ 7
എപ്പോൾപ്പരന്മാർബലികൾ ദുർബ്ബലം നിജപക്ഷവും
അപ്പോൾശത്രുക്കളായ്സ്സന്ധിചെയ്യേണം ക്ഷീണനാംബുധൻ
ഉണ്ടാക്കിക്കൊൾകയുംവേണം പെരുതും ധനസഞ്ചയം
യാനുത്തിനെപ്പോൾപ്പോന്നോനാമുടനേത്തന്നെ ഭാരത! 9
അപ്പൊഴെല്ലാം ചെയ്തിടേണം സ്ഥാനങ്കൊണ്ടവനോക്കണം
ഫലം കുറഞ്ഞൂഴിനല്ല വിപരീതനു ഭാരത! 10
ഹിരണ്യം നാണയപ്രായം മിത്രം ക്ഷീണം ബലം പരം
മറിച്ചുള്ളാളൊടേല്ക്കേണം താനേ സന്ധിവിശാരദൻ 11
സന്ധിയ്ക്കുരാജസുതനെയിച്ഛിയ്ക്ക ഭരതർഷഭ!
വിപരീതനെ നന്നല്ലതുണ്ണീ! വല്ലവിപത്തിലും 12
അതിൻറെ മുക്തിയ്ക്കു മന്ത്രോപായജ്ഞൻ ചെയ്ക യതാവും
നാട്ടാരിൽദ്ദീനരെപ്പോലും രാജാവങ്ങാദരിയ്ക്കണം 13

ക്രമത്തിലൊപ്പമോ മുറവും വ്യവസായം മഹാബലൻ
പീഡനംസ്തംഭനംകോശഭംഗവും പിന്നെയങ്ങിനെ 14
യതാൽശ്ശത്രുക്കൾക്കു ചെയ്ത സ്വരാജ്യംകാത്തുകൊൾവവൻ
വൃദ്ധികാംക്ഷിയ്യു സാമന്തൻ കീഴ്പ്പന്നോൻ ഹിംസ്യനല്ലെടോ 15
കൌന്തേയ! ഹിംസിയ്യുരുതായവനെബ്ഭുജയോദ്യതൻ
ഗണഭേദത്തിന്നുവഴിനോക്കേണം മന്ത്രിമാരുമായ് 16
സാധുസംഗ്രഹണം പാപനിഗ്രഹം രണ്ടിനാലുമേ
ദുർബ്ബലന്മാരെയെപ്പോഴുമന്വേഷിച്ചീടൊലാ ബലി 17
നില്പ്പേണം രാജശാർദ്ദൂല! പരം വൈതസവൃത്തിയിൽ
ബലം കട്ടോരിവനൊട്ട ബലവാൻ നൃപനേല്പ്പുകിൽ 18
സാമാദ്യുപായങ്ങൾവഴി ക്രമാലവനെ മാററണം
സാധിയ്യാഞ്ഞാൽപ്പോരിനായി മന്ത്രിമാരൊത്തിറങ്ങണം 19
കോശം ദണ്ഡംപൌരരാത്മപ്രിയരായോരുമൊത്തുമേ
എല്ലാം കൂട്ടുന്നതല്ലെങ്കിൽ മുഖ്യംകൊണ്ടങ്ങിറങ്ങണം 20
ഈ ക്രമത്താൽ മുക്തികിട്ടും ശരീരങ്കൊണ്ടു കേവലം

---

7. ധൃതരാഷ്ട്രോപദേശം

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

സന്ധിവിഗ്രഹവുംനോക്കിക്കൊള്ളേണം രാജസത്തമ!
ദ്വിയോനിവിധോപായം ബഹുകല്പം യുധിഷ്ഠിര! 1
കൌരവ്യ! നീ തൻെറനില രണ്ടും കണ്ടേല്പ്പു സേവനം
തൃഷ്ടപുഷ്ടബലൻ ശത്രുവാത്മവാനെന്നുമോക്കണം 2
പയ്യുപാസനകാലത്തു മറുള്ളോനോടെതിക്കണം
ആ മട്ടുകാലത്തുവ്വീശ! ചെയ്യടൻ വ്യുപസപ്പണം 3
വ്യസനം ഭേദനമിവ ശത്രുക്കൾക്കുളവാക്കണം
അറുക്കൽ പേടിയുണ്ടാക്കലടരിൽബ്ബലനാശവും 4
പുറപ്പെട്ടന്ന നൃപതിമൂന്നുമടുള്ള ശക്തിയും
ആത്മാവിന്നും ശത്രുവിന്നും ശാസ്ത്രജ്ഞൻ നിരൂപിയ്യുണം 5

പ്രഭുമന്ത്രോത്സാഹശക്തിത്രയവാനയി ഭാരത!
നൃപൻ പോരിന്നുപോകെന്നാലൊഴിയ്ക വിപരീതമേ 6
നൃപൻ മൂലബലം മിത്രബലവും സ്വീകരിയ്ക്കുക
അടവീബലം ഭൃതബലം ശ്രേണീബലവുമാം പ്രഭോ! 7
അതിൽ മിത്രബലം മൂലബലവും ശ്രേഷ്ഠമാം പ്രഭോ!
ശ്രേണീബലം ഭൃത്യബലം രണ്ടും തുല്യമിതെന്മതം 8
അവ്വണ്ണം മാരബലവുമിരുവക്കും സമം നൃപ!
ഓക്ക കാലം പലതിലും നൃപൻ കാലമടുക്കവേ 9
പലമട്ടെഴുമാപത്തുമറിയേണം നരാധിപ!
മന്നോക്കുണ്ടാമാവകകഥ വേർതിരിച്ചിട്ട കേൾക്ക നീ 10
ആപത്തുകഥക്കു പലതും വികല്പംപാണ്ഡുനന്ദന!
സമാദിയാൽ പ്രസംഗിച്ചിട്ടവയെണ്ണിടണം നൃപൻ 11
നൃപൻ സൽബലമൊന്നിച്ചു യാത്രപോക പരന്തപ!
ദേശകാലങ്ങളുംവേണ്ം ബലാത്മഗുണമൊത്തവൻ 12
ഹൃഷ്ടപുഷ്ടബലൻ പോക നൃപൻ വൃദ്ധ്യുദയോദ്യതൻ
അകൃശന്നങ്കകാലത്തും പോകയാം പാണ്ഡുനന്ദന! 13

തൂണാശ്വം തേർവാജിരാജിപ്രവാഹം
ധ്വജദ്രുമം തിങ്ങിന വക്കുമൊത്തഹോ
പദാതിനാഗച്ഛളിചേരുമാറിനെ
സപത്നനാശത്തിനയയ്ക്കണം നൃപൻ. 14

പിന്നെയാമ്പോലെ ശകടംപത്മം ഭാരത! വജ്രവും
ഉശന്സ്സറിയും ശാസ്ത്രമിതിങ്കൽക്കല്പിതം വിഭോ! 15
മാരരാൽക്കണ്ടരിബലം സ്വബലംകാട്ടിയങ്ങിനെ
സ്വഭൂമിയിൽപ്പോർനടത്താം പരഭൂമിയിലും ശരി 16
ബലപ്രസാദനം ചെയ്ക നൃപൻ ശക്തരെ നിത്തുക
പരം സ്വവിഷയം കണ്ടു സാമാദികം നടത്തുക 17
എന്തായാലും മഹാരാജ! ദേഹത്തെ നിലനിത്തണം
ആത്മനിശ്രേയസംചെയ്ക പരത്തിങ്കലിഹത്തിലും 18
ഇമ്മട്ടിതു മഹാരാജ! നന്നായ്ചൊല്ലുന്ന മന്നവൻ
പരത്തിൽസ്വർഗ്ഗമെത്തിട്ടും ധർമ്മാൽ നാടുഭരിപ്പവൻ 19

ഏവം കുരുശ്രേഷ്ഠ! നാട്ടാർഹിതമായ്ച്ചെയ്കകൊഠംക നീ
ഉണ്ണീ! നിത്യം രണ്ടുലോകത്തിങ്കലും സിദ്ധികിട്ടുവാൻ. 20
ഭീഷ്മനെല്ലാം ചൊല്ലിയല്ലോ കൃഷ്ണൻ വിദുരർതാനുമേ
അവശ്യം ഞാനുമോതേണം നന്ദ്യാ തേ നൃപസത്തമ! 21
ഇതൊക്കെയും യഥാന്യായം ചെയ്കനീ ഭ്രരിദക്ഷിണ!
എന്നാൽ പ്രജാപ്രീതിപൂണ്ടു വിണ്ണിൽ നീ സുഖമേറിട്ടും 22
അശ്വമേധസഹസ്രത്താൽ യജിയ്ക്കും നരനാഥനും
ധർമ്മത്തോടും പ്രജകളെപ്പാലിപ്പോനും ഫലം സമം. 23

---

8. ധൃതരാഷ്ട്രവനഗമനപ്രാർത്ഥന

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഇതീവിധം ചെയ്കകൊള്ളാം നീ ചൊന്നപടി മന്നവ!
വീണ്ടുമെന്നെബ്ഭവാൻ ശാസിയ്ക്കേണമേ പാർത്ഥിവശ്രേഷ്ഠ! 1
ഭീഷ്മൻ സ്വർഗ്ഗം പുക്കിരിയ്ക്കെ മധുവൈരി ഗമിയ്ക്കവേ
വിദുരൻ സഞ്ജയനുമേ മറ്റാരുണ്ടെന്നൊടോതിടാൻ 2
ഇന്നെനുടെ ഹിതംകാക്കും ഭവാൻ കല്പിച്ചിടുംപടി
അതു ചെയ്യേൻ മഹീപാല! തൃപ്തിപ്പെടുക മന്നവ! 3

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ധീമാൻ ധർമ്മരാജൻ ചൊന്ന രാജർഷിയാമവൻ
കൌന്തേയനന്നുവാദത്തിന്നിച്ഛിച്ചു ഭരതർഷഭ! 4
ഉണ്ണീ! പോയിച്ചെറുതങ്ങുകെനിയ്ക്കും ശ്രമമേറെയാം
എന്നുരച്ചിട്ടു ഗാന്ധാരീഭവനംപൂകിനാൻ നൃപൻ 5
ധർമ്മചാരിണി ഗാന്ധാരിയവൻ പിന്തിൽ വാഴ്കവേ
പ്രജേശാഭൻ പതിയൊട്ടു കാലേ കാലജ്ഞ ചൊല്ലിനാൾ 6
സ്വയം വ്യാസമുനിശ്രേഷ്ഠൻ സമ്മതംതന്നെഴുംഭവാൻ
യുധിഷ്ഠിരാനുവാദത്തോടെപ്പോൾക്കാട്ടു കരേറിട്ടും. 7

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

ഹേ ഗാന്ധാരി! മഹാത്മാവാം പിതാവനുവദിച്ച ഞാൻ
താമസിയ്ക്കാതെ കാടേറും ധർമ്മജാനുമതത്തൊടും 8
ഞാൻ കള്ളച്ചൂതുകളിയന്മാരാം മക്കൾക്കശേഷവും
ഇച്ഛിച്ചേൻ പ്രേതതയ്ക്കാത്ത വിത്തദാനംകൊടുക്കുവാൻ 9
സർവ്വപ്രകൃതിസാന്നിദ്ധ്യം സഭാഗേഹത്തിലണച്ചിനി.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതിദ്ധർമ്മരാജനായാളെ വിട്ടിടിനാനുടൻ
അവനേറ വാക്കാലൊക്കേയുമണച്ചാനാ മഹീപതി 10
ഉടൻ സന്തുഷ്ടരാം വിപ്രർ കുരുജാംഗലവാസികൾ
ക്ഷത്രിയന്മാർ വൈശ്യർകളും ശൂദ്രരുംവന്നുകൂടിനാർ 11
പിന്നെയന്തഃപുരത്തിങ്കൽനിന്നിറങ്ങിട്ട മന്നവൻ
മുറ്റും മാലോകരെപ്പാത്തു മുറ്റും പ്രകൃതിമാരെയും 12
പുരക്കാരും നാട്ടുപുറക്കാരുമവണ്ണമങ്ങിനെ
അണഞ്ഞുകണ്ടഖിലമാം സുഹൃജ്ജനവുമങ്ങിനെ 13
നാനാദേശാൽവന്ന വിപ്രന്മാരെയും പാർത്തു മന്നവ!
ചൊന്നാൻ ധീമാനാംബികേയൻ ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശ്വരൻ 14
ഭവാന്മാരും കൌരവരും ചിരമൊന്നിച്ചു പാർത്തവർ
പരസ്പരം സുഹൃത്തുക്കൾ പരസ്പരഹിതോദ്യതർ 15
ഈക്കാലം വനവാസമയം ഞാനിപ്പോളെന്തു ചൊൽവതോ
അവ്വണ്ണം ചെയ്യണം നിങ്ങളാലോചിയ്ക്കാതെയെന്നൊഴി 16
ഗാന്ധാരിയോടൊത്തു കാടും പുകുവാനിവനൊരാഗ്രഹം
വ്യാസന്റെയും സമ്മതാൽ മേ കുന്തീപുത്രന്റെയും 17
ഭവാന്മാരും സമ്മതിപ്പിൻ വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതില്ലിതിൽ
ഞങ്ങൾക്കുമിഹ നിങ്ങൾക്കും ശാശ്വതപ്രീതിയാംവിധം 18
മറുദേശത്തുള്ള മന്നോക്കിലെന്നാകുന്നു മന്മതം
ഈ വയസ്സാൽശ്ശാന്തനായ് ഞാനേവം മക്കളുമറവൻ 19
ഉപവാസകൃശൻ സത്തന്മാരേ! ഗാന്ധാരിയൊത്തവൻ
രാജ്യം യുധിഷ്ഠിരൻകൊൾകെപ്പാർത്തേൻ ബഹുസുഖത്തൊടും

കാപ്പേൻ ഗുയ്യോധനൈശപ്യാൽ മെച്ചമെന്നായി സത്തരേ!
വയസ്സായ്ക്കണ്ണു കാണാതെ മക്കൾ ചത്തോരെനിയ്ക്കിനി 21
കാടെന്യേ ഗതിമറെറന്തു യോഗ്യരേ! സമ്മതിയ്ക്കുവിൻ
അവൻെറയാ വാക്കു കേട്ടു കുരുജാംഗലരേവരും 22
ബാഷ്പത്തിനാൽ വാക്കിടറിക്കരഞ്ഞു ഭരതർഷഭ!
ഒന്നുംമിണ്ടാതെ ദുഃഖിച്ചു നില്പുമായവരോട്ടടൻ 23
തേജസ്വി ധൃതരാഷ്ട്രൻതാൻ പറഞ്ഞു വീണ്ടുമിങ്ങിനേ.

---

9. ധൃതരാഷ്ട്രപ്രാർത്ഥന

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

പരിപാലിച്ചിതീഭൂമി ശരിയാമ്മട്ടു ശന്തനു
വിചിത്രവീര്യനുമതിൻവണ്ണം ഭീഷ്മൻെറ രക്ഷയിൽ 1
പരിപാലിച്ചിതെൻതാതൻ കാര്യംകണ്ടോനുസംശയം
എൻതമ്പി പാണ്ടു നിങ്ങൾക്കൊരിഷ്ടനായ് വന്നിടുംവിധം 2
അവനും കാത്തു നിങ്ങൾക്കതറിയാം ശരിയാംവിധം
ഞാനും നിങ്ങളെ നന്നായോ ശുശ്രൂഷിച്ചതു സത്തരേ! 3
തെററായോ യോഗ്യരേ! നിങ്ങളിളവെന്യേ ക്ഷമിയ്ക്കുവിൻ
രാജ്യം നിഷ്കണ്ടകം ദുര്യ്യോധനനന്നു ഭുജിച്ചുനാൾ 4
മന്ദൻ ദുർബ്ബുദ്ധിയെന്നാലും ദ്രോഹിച്ചിട്ടില്ല നിങ്ങളെ
ആട്ടിഷ്ടനുടെ കുറുത്താൽഗ്ഗുവ്വാൽ മനോക്കു തങ്ങളിൽ 5
മഹാവിമർദ്ദമുണ്ടായീ താൻ ചെയ്തോരനയത്തിനാൽ
നല്ലതോ ചീത്തയോ ഞാനിതവണ്ണം ചെയ്തുപോകിലും 6
നീങ്ങൾക്കുള്ളിൽത്തോന്നിടൊല്ലിതാ കൈക്കുപ്പിടുന്നു ഞാൻ
ഇവൻ വൃദ്ധനിവന്മക്കൾ ചത്തോൻ ദുഃഖിയിവൻ നൃപൻ 7
ഇവൻ പൂർവ്വനൃപാപാത്യമെന്നോർത്തനുവർത്തിയ്ക്കുവിൻ
ഇവളും വൃദ്ധകൃപണപാവം മക്കൾ മരിച്ചവൾ 8
പുത്രദുഃഖാർത്തഗാന്ധാരി യാചിപ്പു ഞാനുഖാന്തരം
മക്കൾ ചത്തുള്ളീക്കിഴവർ കേഴ്പോരാണെന്നു വെച്ചിനി 9

സമ്മതിപ്പിൻ നന്മവരും ശരണംപൂണ്ടു നിങ്ങളെ
ഇവ്വണ്ണം കൌരവനൃപൻ കുന്തീപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 10
മുറുമേ നിങ്ങൾ നോക്കേണ്ടോൻ സമത്തിൽവിഷമത്തിലും
തീവ്രയായ് വിഷമത്തിങ്കൽപ്പെട്ടു പോകില്ലൊരിയ്ക്കലും 11
ഇവന്നോജസ്വിമാർ തമ്പിമാരല്ലോ നലുമന്ത്രികൾ
ഇവരോ ലോകപാലാഭർ സർവ്വധർമ്മാത്മദർശികൾ 12
ഭഗവാൻ സർവ്വഭൂതേശൻ ബ്രഹ്മദേവൻകണക്കിനേ
തേജസ്വിയീ ധർമ്മരാജൻ നിങ്ങളെക്കാത്തുകൊണ്ടിടും. 13
അവശ്യം നിങ്ങളോടോതീടേണ്ടതെന്നോതിടുന്നു ഞാൻ
യുധിഷ്ഠിരനെ നിങ്ങൾക്കെല്ലാർക്കുമേല്പിച്ചു തന്നു ഞാൻ 14
ഈ വീരനു ഭവാന്മാരെയങ്ങോട്ടേല്പിച്ചിരിപ്പു ഞാൻ
എന്മക്കളവർ ചെറ്റൊന്നാവ്യളീകം ചെയ്തിരിയ്ക്കിലും 15
എൻറെയാളും മറ്റൊരുവനന്നതും സമ്മതിയ്ക്കുവിൻ
എനിയ്ക്കേതും മന്യു നിങ്ങളുണ്ടാക്കീട്ടില്ലൊരിയ്ക്കലും 16
അത്യന്തഭൂരിഭക്തന്മാക്കിതാ കൈക്കൂപ്പു വന്ദനം
ലുബ്ധരസ്ഥിരചിത്തന്മാരാത്താനന്ദോന്നികാം കാരണം
നിങ്ങളോടൊക്കെയത്ഥിപ്പേൻ ഗാന്ധാരിയൊട്ടുമൊത്തു ഞാൻ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

എന്നവൻചൊല്ലുവേ മുറും പൌരരും നാട്ടുകാർകളും
ബാഷ്പാർദ്രരൊന്നും മിണ്ടീലാ നോക്കിനിന്നു പരസ്പരം. 18

---

10. പ്രകൃതിസാന്ത്വനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

ഈവണ്ണമാ വൃദ്ധനൃപനരുൾചെയ്തപ്പോൾ മന്നവ!
പൌരന്മാരും നാട്ടുകാരും ബോധംകെട്ടവിധത്തിലായ്. 1

ഠിണ്ടാതെ തൊണ്ടയിടറി നില്പുന്നവരൊടാ നൃപൻ
ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹീപാലൻ വീണ്ടുമിങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൻ. 2
വൃദ്ധനായ് മക്കളുംചത്തീദ്ധർമ്മപത്നിയൊടൊപ്പമേ
കൃപണം പലമട്ടായി വിലപിപ്പോരു സത്തരേ 3
അച്ഛനാം വ്യാസനും ധർമ്മവേദി ധർമ്മജരാജനും
ധർമ്മജ്ഞരേ! കാട്ടിൽവാഴ്വാൻ സമ്മതിച്ചുമിരിയ്ക്കുവേ 4
ആ ഞാൻ വീണ്ടുംവീണ്ടുമിതാ കുമ്പിടുന്നുണ്ട യോഗ്യരേ!
ഗാന്ധാരിയോടൊത്തൊരെന്നെ നിങ്ങളും സമ്മതിയ്ക്കുവിൻ. 5

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

കുരുരാജൻ പറഞ്ഞോരാക്കരുണോക്തികഥം കേട്ടവർ
മുറും കരഞ്ഞു രാജാവേ!കൂട്ടമായ്ക്കുരുജാംഗലർ 6
ഉത്തരീയം കയ്യിലയാൽ മുഖംപൊത്തിയുമായവർ
കേണു ദുഃഖിച്ചൊട്ടുനേരമച്ഛനമ്മകഥം പോലവേ 7
ശൂന്യമാം ഹൃദയത്തോടും ധൃതരാഷ്ട്രപ്രവാസജം
ദുഃഖം സംഹിച്ചിടുമവർ ബോധംകെട്ട വിധത്തിലായ് 8
ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ വേർപാടിലുള്ളായാസം സഹിച്ചവർ
മെല്ലെ മെല്ലെത്തമ്മിലപ്പോൾസ്സമ്മതങ്ങളുമോതിനാർ. 9
പിന്നെക്കുട്ടിച്ചേർത്തുചൊല്ലേണ്ടവയെല്ലാരുമൊപ്പമേ
രാജാവേ!നൃപനോടോതിയൊരു വിപ്രൻ മുഖാന്തരം 10
പിന്നെ സദാചാരനാം വിപ്രൻ സമ്മതൻ കാര്യകോവിദൻ
സാംബാഖ്യൻ ബഹുപൻ ഭൂപ!പറവാനായ്ത്തുടങ്ങിനാൻ 11
സമ്മതിപ്പിച്ചുരചനെ പ്രസാദിപ്പിച്ചു സഭ്യരെ
വിപ്രൻ പ്രഗൽഭൻ മേധാവിയാ രാജാവിനൊടോതിനാൻ 12
രാജാവേ!യിജ്ജനത്തിന്റെ വാക്കൊട്ടുകേന്നിലുണ്ടിതാ
അതു ഞാൻ പറയാം വീര!ധരിയ്ക്കുക നരാധിപ! 13
രാജാവേ!നീ ചൊല്ലിടുന്നതെല്ലാമവണ്ണമാം പ്രഭോ!
മിത്ഥ്യാവാക്കല്ലതിൽച്ചേറും സുഹൃത്പം നമ്മിലൊപ്പമാം 14
ഈക്കലത്തിലെ രാജാക്കന്മാരിലാരുമൊരിയ്ക്കലും
ഉണ്ടായീലാ പ്രജാപാലൻ പ്രജകൾക്കപ്രിയൻ നൃപൻ 15

അച്ഛൻമട്ടണ്ണനാമ്മട്ടം നിങ്ങളം പാലിച്ചു ഞങ്ങളെ
അപ്രിയം പെറുമേ ചെയ്തിട്ടില്ലാ ദുര്യോധനൻ നൃപൻ 16
ധർമ്മാത്മാവാം സത്യവതീ സുതഷ്ടി പറയുംവിധം
ചെയ്യുകൊളുക മഹാരാജ! ഗുരു ഞങ്ങളുക്കവൻ മഹാൻ 17
ഞങ്ങളോ നീ വിട്ടുപോയാൽ ദുഃഖശോകാർത്തരാകുമേ
രാജാവേ! വളരെക്കാലം ഭവൽഗുണ ശതാനുചിതൻ 18
ശന്തനു ക്ഷിതിപൻ ചിത്രാംഗദനും കാത്തവണ്ണമേ
ഭീഷ്മവീര്യം തുണച്ചീടും നിന്നച്ഛനുമതേവിധം 19
നിൻനോട്ടത്താലുമാപ്പാണ്ഡുമന്നവൻതാനുമങ്ങിനേ
അമ്മട്ട ഞങ്ങളെക്കാത്തു ദുര്യോധനനരേന്ദ്രനും 20
പെറും വ്യളീകൻ നിൻപുത്രൻ ചെയ്തിട്ടില്ലയി മന്നവ!
അച്ഛനിൽപ്പോലെ വിശ്വസ്തരാ രാജാവിലുമങ്ങിനേ 21
ഞങ്ങളം നന്നായ് വാണു ഭവാനറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണത്തും
അവ്വണ്ണമായിരത്താണ്ടു ധീമാൻ കുന്തീകുമാരകൻ 22
ധൃതിമാൻ കാത്തിടും ഞങ്ങളം സുഖമേല്ലും നരാധിപ!
പുരാണരാജർഷികടെ പുണ്യംചെയ്യുന്ന നിങ്ങടെ 23
കുരുസംവർദ്ധനൻ ധീമാൻ ഭരതൻ മുതൽപേരുടെ
വൃത്തം പിന്തുടരുന്നുണ്ടീദ്ധമ്മിഷ്ടൻ ഭൂരിദക്ഷിണൻ 24
ഹേ മഹാരാജ! പെരുതും കുറാമില്ലിഹ ചൊല്ലുവാൻ
ഞങ്ങളം നിത്യം സുഖംപൂണ്ടു വാണു നിന്നുടെ രക്ഷയിൽ 25
സപുത്രനാം നിനക്കില്ലാ വ്യളീകം പെരുതെങ്കിലും
ദുര്യോധനനിലീ ജ്ഞാതിദ്രുഹം സനംചൊല്ലിയില്ലയോ
സമ്മതിപ്പിയ്യുവേൻ നിന്നെയതിലും കുരുനന്ദന! 26

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു

ദുര്യോധനൻ ചെയ്തതല്ലായിതു നിയ്യല്ല ചെയ്തതും
കണ്ണനല്ലാ ശകുനിയല്ലുരുക്കളം മൂടിഞ്ഞതിൽ 27
ദൈവം താനെന്നു നാം കാണ്മൂ ബാധിപ്പാനെളുതല്ലതും
ദൈവത്തെപ്പൌരുഷംകൊണ്ടു ബാധിപ്പാനെളുതായ്വരാ 28

കുത്തുചേന്നുള്ള പതിനെട്ടക്ഷൌഹിണി മഹീപതേ!
പതിനെട്ടു ദിനങ്കൊണ്ടേ മുടിച്ചു കുരുപുംഗവർ 29
ഭീഷ്മദ്രോണകൃപാദ്യന്മാർ മഹാത്മാവായ കർണ്ണനും
വീരൻ സാത്യകിയും പിന്നെദ്ധൃഷ്ടദ്യുമ്നനുമങ്ങിനേ 30
ഭീമാർജ്ജുനയമന്മാരാം നാലു പാണ്ഡുകുമാരരും
ഈ ക്ഷയം നൃപതേ! ദൈവബലത്താലെന്നിയേവരാ 31
അവശ്യം സംഗരത്തിങ്കൽ വിശേഷാൽ ക്ഷത്രിയൻ പരം
നിധനംചെയ്യണം കാലേ ക്ഷത്രബന്ധു മരിയ്ക്കണം 32
ആ നരവ്യാഘ്രർ വലിയ വിദ്യാബാഹുബലാനുഗർ
തേരാനയശ്ചങ്ങളൊത്തീ ഭൂമിയൊക്കെ മുടിച്ചുതേ. 33
ആ യോഗ്യനൃപർ ചത്തീടാൻ ഹേതു നിന്മകനല്ലെടോ
നിയ്യല്ല നിൻ ഭൃത്യരല്ലാ കർണ്ണനല്ലല്ല സൌബലൻ 34
നരശ്രേഷ്ഠ! നൃപശ്രേഷ്ഠരസംഖ്യംപേർ മരിച്ചതിൽ
എല്ലാം ദൈവംചെയ്തതോക്ക പൊല്ലാനാരാരൊട്ടുണ്ടിതിൽ 35
ഗുരുവാണു ഭവാനിങ്ങീജഗത്തിന്നൊക്കെയും പ്രഭു
ധർമ്മാത്മാവാം നിന്മകനു ഞങ്ങൾ നല്ലനു സമ്മതം 36
വീരലോകം നേടിടട്ടേ തുണയൊത്താ നരാധിപൻ
ദ്വിജശ്രേഷ്ഠാനുവാദത്താൽ വിണ്ണിൽ വാഴട്ടെ സൌഖ്യമായ് 37
ഭവാൻ പുണ്യം തേടുമേറാം ധർമ്മത്തിങ്കലുറപ്പുമേ
ധർമ്മമെല്ലാം നീയറിയും നന്നായ്സ്സുവ്രതനാകനീ 38
പാഴാവല്ലാപ്പാണ്ഡവരിൽ നിന്നെറ ദൃഷ്ടിപ്രദാനവും
പോരുമേ വിണ്ണകാപ്പാനും പാർകാപ്പാൻ പിന്നെയെന്തുവാൻ
അനുവർത്തിച്ചിടും ധീമാൻ സമത്തിൽ വിഷമത്തിലും
നാട്ടാർ കുരുശ്രേഷ്ഠ! ശീലം കോലുമിപ്പാണ്ഡുപുത്രരെ 40
ബ്രഹ്മദേയാഗ്രഹാരങ്ങൾ പരിബർഹങ്ങളും നൃപൻ
മുൻമനോരേറതിൻവണ്ണം കാക്കുമീപ്പാണ്ഡുനന്ദനൻ 41
മൂദ്ദാന്തൻ ദീർഘദർശിയെന്നും വൈശ്രവണോപമൻ
ഇവനക്ഷുദ്രസമീവൻ കുന്തീപുത്രൻ മഹാശയൻ 42
പിന്നെ മിത്രദയാശാലി ശുചിയീബ്ഭരതർഷഭൻ
നേരേ കാണുന്നു മേധാവി പുത്രനെപ്പോലെ പാലിതൻ 43

ധർമ്മജനുടെ സംസർഗ്ഗാലിജ്ജനത്തിനു വിപ്രിയം
ചെയ്തയില്ലയി രാജഷേ!പരം ഭീമാർജ്ജുനാദികൾ 44
മന്ദന്മാർ മാദ്ദ്വക്കാരിൽ നൃപ!സപ്പ്രാഭർ തീക്ഷ്ണരിൽ
വീര്യവാന്മാർ മഹാത്മാക്കൾ പൌരക്ഷേമഹിതകാരികൾ 45
കുന്തി പാഞ്ചാലിയവ്വണ്ണമുലൂപിയിഹ സാത്വതി
ഇവർ ചെയ്കില്ലിജ്ജനത്തിൽ പ്രതികൂലമൊരിയ്ക്കലും 46
നിയ്യുണ്ടാക്കിയൊരീ സ്നേഹം യുധിഷ്ഠിര!വിവർദ്ധിതം
പിന്നോട്ടാക്കുകയില്ലേതും പൌരരും നാട്ടുകാർകളും 47
സത്തുക്കൾ തെറ്റുചെയ്താലും കൌന്തേയന്മാർ മഹാരഥർ
ആ മത്സ്യരെക്കാത്തുകൊള്ളും ധർമ്മാലംബനരായവർ 48
രാജാവേ! നീ മനോദുഃഖം യുധിഷ്ഠിരനിൽ വിട്ടിനി
ധർമ്മ്യകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്താലും വന്ദനം പുരുഷർഷഭ! 49

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

അവൻറെയാദ്ധർമ്മമൊഴി കൊണ്ടാടിട്ടു ഗുണോത്തരം
നന്നുനന്നെന്നു സകലജനവും സ്വീകരിച്ചതേ 50
ധൃതരാഷ്ട്രനുമാ വാക്കു കൊണ്ടാടിക്കൊണ്ടു വീണ്ടുമേ
വിട്ടയച്ചു മെല്ലെമെല്ലെപ്പരം പ്രകൃതിമാർകളെ 51
അവർ പൂജിച്ചു ശുഭമോംമട്ടു കണ്ണിട്ട മന്നവൻ
കൈകൂപ്പീട്ടാജ്ജനത്തെത്താൻ പൂജിച്ചു ഭരതർഷഭ! 52
പിന്നെ ഗാന്ധാരിയോടൊത്തു നിജഗേഹം കരേറിനാൻ
ആ രാത്രി തീർന്നതിൽപ്പിന്നെ ചെയ്തതെന്തെന്നു കേൾക്ക നീ.

---

11. ഭീമക്രോധം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നൊപ്പുലർച്ചയ്ക്കു ധൃതരാഷ്ട്രനമ്പികാസുതൻ
ധർമ്മജൻറെ ഗൃഹത്തേയ്ക്കു വിട്ടു വിദുരനെസ്സഭയം. 1

കേടറോരീശനാം ധർമ്മപുത്രരോടങ്ങു ചെന്നവൻ
രാജവാക്കാലെ തേജസ്വി ബുദ്ധിമത്തമനോതിനാൻ. 2
ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാരാജൻ കാട്ടിൽവാഴ്വയ്ക്കു ദീക്ഷിതൻ
ഈ വരും കാർത്തികത്തിങ്കൽ രാജാവേ! കാടുപൂകുമേ 3
കുരുശ്രേഷ്ഠ! ഭവാനോടൊരർത്ഥമിച്ഛിപ്പതുണ്ടവൻ
ശ്രാദ്ധം കൊടുപ്പാനിച്ഛിപ്പൂ വന്ധനാമാപഗേയനും. 4
ദ്രോണനും സോമദത്തനും ധീമാൻ ബാൽഹീകരാജനും
മക്കൾക്കൊട്ടുമാവാത്ത മറ്റു മിത്രജനത്തിനും 5
നീ സമ്മതിയ്ക്കുന്നതാകിൽസ്സൈന്ധവാപശദനുമേ
വിദുരൻ ചൊന്നൊരാ വാക്കു കേട്ടവൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 6
ഹർഷിച്ചു പൂജിച്ചു ഗുഡാകേശനാം പാണ്ഡുപുത്രനും
ദുർഗ്രോധൻ ഭീമനാ വാക്കപ്പോൾക്കൈക്കൊണ്ടതില്ലഹോ 7
ദുര്യോധനൻ ചെയ്തതോർത്തു തേജസ്വി വിദുരോദിതം
അഭിപ്രായമറിഞ്ഞിട്ടാബ്ഭീമസേനനെറ ഫൽഗുനൻ 8
കിരീടിയൊന്നുകുമ്പിട്ടാ നരശ്രേഷ്ഠനൊടോതിനാൻ
ഭീമ! ഭൂപൻ വൃദ്ധനച്ഛൻ കാട്ടിൽവാഴ്വയ്ക്കു ദീക്ഷിതൻ 9
ഇച്ഛിയ്ക്കുന്നു സുഹൃത്തുക്കൾക്കൊട്ടുക്കിങ്ങൈഹ്വദേഹികം
ഭവാൻ നേടിയ വിത്തത്തെ നല്കാനിച്ഛിപ്പു കൌരവൻ 10
ഭീഷ്മാദ്യർക്കായ് മഹാബാഹോ! ഭവാനനുവദിയ്ക്കണം
ഭാഗ്യമിപ്പോളിരക്കുന്നു ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാഭുജ! 11
മുന്നം നാം ചെന്നിരന്നുള്ളോൻ കാങ്ക കാലവിപര്യയം
ഭൂമിയ്ക്കൊട്ടുക്കു ഭർത്താവായ് വാണുള്ളോരാ നരാധിപൻ 12
പത്താൽ നിഹതാമാത്യൻ കാടുപൂകാൻ നിനയ്ക്കയാം
ദാനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഭവാൻ കാണേണ്ടതില്ലിഹ 13
അയശസ്യം മറിച്ചായാലതധർമ്മം മഹാഭുജ!
ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവീശ്വരനാം രാജാവൊട്ടു പറിയ്ക്കു നീ 14
കൊടുപ്പാനങ്ങനിങ്ങോട്ടെടുപ്പാനല്ല ഭാരത!
എന്നുചൊല്ലുന്നജ്ജുനനെപ്പൂജിച്ചു ധർമ്മരാജനും 15
ഭീമസേനൻ ചൊടിച്ചുകൊണ്ടന്നേരം ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ
ഭീഷ്മന്നായ് പ്രേതകാര്യത്തെ നല്കുവാൻ നമ്മൾക്കുഫൽഗുന! 16

സോമദത്തക്ഷിതിപനുമേവം ഭൂരിശ്രവസ്സിനും
രാജർഷിബാൽഹികനുമാ വമ്പൻ ദ്രോണക്കുമങ്ങിനെ 17
മറ്റെല്ലാവക്കുമവണ്ണം കുന്തികണ്ണനു നല്ലുമേ
ശ്രാദ്ധങ്ങൾ പുരുഷവ്യാഘ്ര! നല്കീടാ കൌരവൻ നൃപൻ 18
എന്നെന്റെബുദ്ധി നന്ദിച്ചീടൊല്ലാ നമ്മുടെ വൈരികൾ
കഷ്ടാൽക്കഷ്ടത്തിലെത്തട്ടെ മുറ്റും ദുഃഖ്യാധനാദികൾ 19
കുലപാംസനരീഭൂമി മുഴുക്കനെ മുടിച്ചവർ
നീയെന്തേവം മറന്നിട്ടു പന്തീരാണ്ടത്തൈവരവും 20
അജ്ഞാതവാസം വിഷമം ദ്രൌപദീശോകവർദ്ധനം
അന്നെങ്ങുപോയിതാ സ്നേഹം ധൃതരാഷ്ട്രനു നമ്മളിൽ 21
കൃഷ്ണാജിനംതോളിലിട്ടു ഹൃതാഭരണഭൂഷണൻ.
പാഞ്ചാലിയൊത്തരചനെപ്പിന്തുടർന്നീലയോ ഭവാൻ. 22
അന്നെങ്ങാ ദ്രോണഭീഷ്മന്മാർ സോമദത്തനുമെങ്ങുപോയ്
പതിമ്മൂവാണ്ടടവിയിൽപ്പാർത്തിലേ വന്യവൃത്തിയായ് 23
വലിയച്ഛൻ നിന്നെയന്നൊരച്ഛനെപ്പോലെ നോക്കിയോ
അതും മറന്നുവോ പാർത്ഥ! കുലപാംസനനാമിവൻ 24
ക്ഷത്രാവിനോടെന്തു നേടിയെന്നു ബുദ്ധികേട്ടതും
എന്നുചൊല്ലുന്നിവനൊടു കൌന്തേയൻ ധർമ്മജൻ നൃപ! 25
ധീമാൻ മിണ്ടാതിരിയ്ക്കുന്നു ഭയിച്ചുകൊണ്ടുചൊല്ലിനാൻ.

---

12. യുധിഷ്ഠിരാനുമോദനം

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

എന്നാണ്ണൻ ഗുരു നീ ഭീമ! മറ്റൊന്നും ചൊൽവതില്ല ഞാൻ
മാനിയ്ക്കുകെല്ലാംകൊണ്ടിട്ടും രാജർഷി ധൃതരാഷ്ട്രനെ 1
അപകാരങ്ങളോർക്കാറില്ലുപകാരങ്ങളോർക്കുമേ
ആര്യമ്മയ്യാദതെറ്റാത്ത സത്തുക്കൾ പുരുഷോത്തമർ 2
മഹാത്മാവാമജ്ജുനനിവണ്ണം ചൊന്നതു കേട്ടടൻ
ക്ഷത്താപൊടോതീ ധർമ്മിഷ്ഠൻ കുന്തീപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ. 3

ഇതെന്റെ വാക്കാൽ വിദുര! കുരുരാജാവൊടോതണം
ശ്രാദ്ധമിച്ഛിപ്പതെത്രയ്യോ മക്കൾക്കുത്തമ്മനല്ലവൻ 4
ഭിഷ്മാദ്യരാമാപ്തകാരിസുഹൃത്തുക്കൾക്കുമൊക്കെയും
എൻ ഭണ്ഡാരാൽ വിഭോ! എന്നുംവേണ്ടാ ഭീമന്നുകുണ്ഠിതം. 5

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നോതിധർമ്മരാജാവു കൊണ്ടോടീ ജിഷ്ണുവെപ്പുരം
ഭീമസേനൻ കടക്കണ്ണിട്ടൊന്നാജ്ജുനനെ നോക്കിനാൻ. 6
ധീമാൻ യുധിഷ്ഠിരൻ പിന്നെച്ചൊന്നാൻ വിദുരനോടുടൻ
ഭീമസേനങ്കലാണ്ടുപൻ കോപംകൊള്ളരുതേതുമേ 7
ബുദ്ധിമുട്ടിയവൻ ഭീമൻ വെയിലും മഞ്ഞുമാരിയും
കാട്ടിൽ മറവും ദുഃഖമേറേറാൻ ധീമാനങ്ങയ്യു ബോദ്ധ്യമാം 8
എന്നാലെൻ വാക്കിനാൽ രാജാവോടോതു ഭരതർഷഭ!
എന്തെന്തത്രയ്യാശയത്രയ്യെൻ ഗൃഹാങ്ങെടുത്തിടാം 9
ഏറേം ദുഃഖിച്ചവൻ ഭീമൻ മാത്സര്യം കാട്ടിടുന്നതും
മനസ്സിൽചെച്ചീടരുതെന്നാ മന്നവനൊടോതണം 10
എന്റേറയുമജ്ജുനന്റേറയും ഗൃഹത്തിൽ സ്വത്തിനൊക്കെയും
ഉടമസ്ഥൻ മഹാരാജനെന്നാ രാജാവൊടോതണം 11
രാജാവു വിപ്രക്കേകട്ടേ യഥേഷ്ടം മിലവിട്ടിടാം
മക്കൾക്കുമിഷ്ടമവനാനുണ്യംപൂണ്ടുകൊൾകയാം 12
എന്റെറയീദ്ദേഹവുംകൂടി നിന്നധീനം ജനേശ്വര!
ധനങ്ങളും ധരിച്ചാലുമെനിയ്ക്കില്ലിഹ സംശയം. 13

---

13. വിദുരവചനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ രാജാവു ചൊന്നോരു വിദുരൻ ബുദ്ധിസത്തമൻ
ധൃതരാഷ്ട്രാന്തികത്തിൽച്ചെന്നോതി പൊരുളെഴുംമൊഴി 1

നിൻവാക്കാദ്യംതൊട്ടു യുധിഷ്ഠിരരാജാവൊടോതി ഞാൻ
അവൻ നിൻവാക്കേറുരച്ചും പ്രശംസിച്ചു മഹാദ്യുതി 2
തേജസ്വിയാമജ്ജുനനുമങ്ങയ്ച്ചിച്ചു തൻ ഗൃഹം
ഗൃഹത്തിലുള്ളമുതലും കേവലം പ്രാണനേയുമേ 3
നിനുണ്ണിയാം ധർമ്മരാജൻ രാജ്യം പ്രാണൻ ധനങ്ങളും
സമ്മതിയ്ക്കുന്നു രാജഷേ! പിന്നെ മറുള്ളതൊക്കെയും 4
ഭീമനോ പലമട്ടുള്ള സുഖദുഃഖങ്ങളോർത്തുമേ
സമ്മതിച്ചു പണിപ്പെട്ടു വീഴ്പ്പിട്ടിട്ടു മഹാഭുജൻ 5
അവനെദ്ധാർമ്മികൻ ഭൂപനവണ്ണംതന്നെ ജിഷ്ണുവും
സമ്മതിപ്പിച്ചിട്ട മഹാബാഹുവേ നിത്തി വേഴ്ചയിൽ 6
മന്യുവുണ്ടാകൊല്ല ഭവാനെന്നും ധർമ്മജനോതിനാൻ
ഭീമനാ വൈരമോർത്തിട്ടിങ്ങന്യായംപോലെ ചെയ്തതിൽ 7
ഇപ്പടിയ്ക്കുല്ലയോ ധർമ്മം ക്ഷത്രിയക്കു നരാധിപ!
പോരിൽ ക്ഷത്രിയധർമ്മത്തിൽ നില്പോനാണീ വൃകോദരൻ 8
ഭീമനുവേണ്ടീട്ടീ ഞാനും വീണ്ടും വീണ്ടും കിരീടിയും
പ്രസാദിയ്ക്കുകിരക്കുന്നിതിങ്ങുള്ളതിനു നീ പ്രഭു 9
എന്നാൽ ഭവാൻ ധനംനല്കുകിച്ഛിയ്ക്കുന്നോളവും നൃപ!
അങ്ങുന്നീശ്വരനീ രാജ്യത്തിനുമം ഭാരത! ജീവനും 10
ബ്രഹ്മദേയാഗ്രഹാരങ്ങൾ മക്കൾക്കിങ്ങൌദ്ധ്വദേഹികം
ഇങ്ങുള്ളഗോക്കൾ രത്നങ്ങൾ ദാസീദാസമജാവികം 11
വരുത്തീട്ടു കൃഷ്ണൻ ബ്രാഹ്മണക്കായ് കൊടുക്കയാം
ദീനാന്ധകൃപണന്മാക്കുമങ്ങുമിങ്ങും നൃപാജ്ഞയാൽ 12
തീപ്പിച്ചുകൊൾക വിദുര! പാനാന്നാദ്യങ്ങളൊട്ടുകൾ
പശുക്കൾക്കു നിപാനങ്ങൾ മറും കല്പിയ്ക പുണ്യകം 13
എന്നെന്നോടോതി രാജാവും പാർത്ഥൻ ജിഷ്ണുവുമങ്ങിനെ
ഇനി മേല്പോട്ടു വേണ്ടുന്നതൊക്കെച്ചെയ്യേണമേ ഭവാൻ 14
ഈവണ്ണം വിദുരൻ ചൊല്ലുക്കൊണ്ടാടിദ്ധൃതരാഷ്ട്രനും
കാത്തികത്തിൽ മഹാദാനമുറച്ചു ജനമേജയ! 15

---

14. ദാനയജ്ഞം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഈവണ്ണം വിദുരൻ ചൊന്ന ധൃതരാഷ്ട്രൻ ജനാധിപൻ
പ്രീതനായീ ധർമ്മപുത്രജിഷ്ണുത്തൊഴിലിൽ മന്നവ! 1
പിന്നെ ഭീഷ്മാത്മനായ് പ്രാജ്ഞബ്രഹ്മണർഷിവരിഷ്ഠരെ
സുഹൃൽപ്പുത്രാത്മനായിട്ടും പാർത്തുകണ്ടിട്ടസംഖ്യമേ 2
ഉണ്ടാക്കിച്ചന്നപാനങ്ങൾ വാഹനാച്ഛാദനങ്ങളും
സുവർണ്ണമണിരത്നങ്ങൾ ദാസീദാസമജാവികം 3
രത്നങ്ങൾ കമ്പിളികളും ഗ്രാമം ക്ഷേത്രം ധനങ്ങളും
കോപ്പണിഞ്ഞാനയശ്രേങ്ങൾ വരസ്ത്രീകന്യമാരെയും 4
ആൾപ്പേർ കുറിച്ചിട്ടേവർക്കും നല്കിനാനാ നൃപോത്തമൻ
ചൊല്ലിനീഷ്മദ്രോണസോമദത്തബാൽഹികരേയുമേ 5
ദുര്യോധനക്ഷിതിപനെ വെവ്വേറേ മറുമക്കളെ
ജയദ്രഥപ്രഭൃതികൾ സുഹൃത്തുക്കളെയൊക്കെയും 6
നടന്നിതാ ശ്രാദ്ധയജ്ഞം പ്രഭൂതധനദക്ഷിണം
അനേകധനരത്നൌഘം യുധിഷ്ഠിരമതത്തൊട്ടും 7
എപ്പോഴുമാൾക്കാർ ഗണകർ ലേഖകന്മാരുമങ്ങിനെ
യുധിഷ്ഠിരൻ ചൊല്ലുകയാൽച്ചോദിച്ചു നൃപനോടതിൽ 8
കല്പിയ്ക്കുകെന്തിവക്കായിട്ടാനം നല്കേണ്ടതെന്നുമേ
പറഞ്ഞുവെന്നാലവിടെയുണ്ടതായവരേകിനാർ 9
ആയിരം നൂറുവേണ്ടേടം സഹസ്രത്തിനിഹായുതം
നല്കുന്നു ധീമാൻ നൃപതി കന്തീപുത്രന്റെയാജ്ഞയാൽ 10
ഈവണ്ണം വിത്തവഷ്ടത്തെ വഷ്ടിച്ചാ നൃപവാരിദം
തർപ്പിച്ചു വിപ്രരെപ്പെയ്തും കാർ സസ്യത്തിനെയാംവിധം. 11
അതിൽപ്പിന്നെസ്സുവൃജാതിക്കാർകളേയും മഹാമതേ!
അന്നപാനരസൌഘങ്കൊണ്ടാറാടിക്കൊണ്ടിതാ നൃപൻ 12
വസ്തുരത്നധനൌഘാഢ്യമുദംഗപട്ടനാദിതം
ഗവാശ്വമകരാവർത്തം നാനാരത്നമഹാകരം 13

ഗ്രാമാഗ്രഹാരദ്വീപാഢ്യം മണിപ്പൊന്നു ജലാർണ്ണവം
ലോകത്തെ പ്ലാവനംചെയ്ത ധൃതരാഷ്ട്രേനുവർദ്ധിതം 14
ഈവണ്ണം പുത്രപൌത്രക്കും പിതൃക്കൾക്കും തനിയ്ക്കുമേ
ഗാന്ധാരിയ്ക്കും മഹാരാജ! കൊടുത്താനൌർദ്ധദേഹികം. 15
അനേകദാനങ്ങൾ നല്കീട്ടവനെപ്പോഴത്തളർന്നവോ
മതിയാക്കീടിനാനപ്പോൾദ്ദാനയജ്ഞം നരാധിപൻ 16
ആ നൃപൻ ചെയ്ത കൌരവ്യ! ദാനയജ്ഞമിതിങ്ങിനേ
നടനത്തകലാസ്യാഢ്യം ബഹുന്നരസദക്ഷിണം 17
ദാനങ്ങൾ പത്തുനാളിമ്മട്ടേകീട്ടുമംബികാസുതൻ
പുത്രപൌത്രക്കുള്ള കടം തീർത്തു ഭൂപതി ഭാരത! 18

---

15. ധൃതരാഷ്ട്രനിയ്യാണം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

പുലർച്ചയ്ക്കംബികാപുത്രൻ ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിശ്വരൻ
വനവാസത്തിനുദ്യുക്തൻ വിളിച്ചുപ്പാണ്ഡുപുത്രരെ 1
ഗാന്ധാരിയോടൊത്ത ധീമാൻ താൻ കൊണ്ടാടീ യഥാവിധി
വേദജ്ഞവിപ്രരെക്കൊണ്ടിഷ്ടിചെയ്തിച്ചു കാർത്തികേ 2
അഗ്നിഹോത്രത്തെമുമ്പാക്കി വല്ക്കലാജിനധാരിയായ്
വധുക്കളോടൊത്തരചൻ ഭവനം വിട്ടിറങ്ങിനാൻ. 3

ഉടൻ പിന്നെക്കൌരവപാണ്ഡവസ്ത്രീ
ജനങ്ങളും കൌരവവംശ്യമാരും
അവക്കേഴും നാടുമുണ്ടായിതപ്പോൾ
വൈചിത്ര്യവീര്യക്ഷിതിപന്റെ പോക്കിൽ. 4

ഉടൻ പൂവുംമലരും മറ്റുമായി
ഗൃഹത്തിനെപ്പൂജചെയ്തിട്ടു ഭൂപൻ
അർത്ഥങ്ങളാൽ ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെയൊക്കെ-
പ്പൂജിച്ചുതാൻ വിട്ടുപോയീ നരേന്ദ്രൻ. 5

ഉടൻ ഭൂപൻ കൈതൊഴുതും വിറച്ചും
യുധിഷ്ഠിരൻ സചകിതം ബാഷ്പകണ്ഠൻ
ഉറക്കെ വാവിട്ടു കരഞ്ഞു സാധോ!
പോകുന്നതെങ്ങെന്നു നിലത്തു വീണു. 6

ദുഃഖം മുഴുത്തജ്ജനനിപ്രകാരം
വീണ്ടുംവീണ്ടും വിതുമ്പുമേ ഭാരതാഗ്ര്യൻ
ധർമ്മാത്മഭൂവേയിതു വയ്യെന്നുരച്ചു
പിടിച്ചു താൻ ദീനനായ് ക്ഷീണമോടും 7

വൃകോദരൻ ഫൽഗുനൻ വീരർ മാദ്രീ-
പുത്രന്മാരും വിദുരൻ സഞ്ജയൻതാൻ
വൈശ്യാപുത്രൻ കൃപരോടൊത്തു ചെന്നു
ധൌമ്യൻ വിപ്രന്മാരുമേ ബാഷ്പകണ്ഠർ. 8

ആക്കുന്തി കൺകെട്ടിന സൌബലേയി
പോകുന്നേരം ചുമലിൽക്കയ്യമേന്തി
ഗാന്ധാരിതൻ ചുമലിൽക്കൈകൊടുത്തു
നടന്നിതാദ്ധൃതരാഷ്ട്രൻ പ്രതിതൻ 9

ആകൃഷ്ണയാം ദ്രൌപതീ സാത്വതേയി
ബാലാപത്യോത്തര കൌരവ്യകന്യ
ചിത്രാംഗദൈവം സ്ത്രീകളുമ്മട്ടുമുറും
രാജാവിനോടൊത്തിറങ്ങീ വധൂക്കൾ 10

കരഞ്ഞീടുന്നവർകൾക്കൊച്ചപൊങ്ങീ
രാജൻ!ദുഃഖാൽക്കുരീപ്രായമുച്ചം
ഉടൻ കൂടീ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രവൈശ്യ-
ശൂദ്രന്മാർതൻ ഭാര്യമാർ ചുറ്റുമപ്പോൾ 11

അവൻ പോകും പോക്കിലാപ്പൌരവർഗ്ഗം
ദുഃഖിച്ചുപോയ് ഹസ്തിനാപുരേ നരേന്ദ്ര!
മുന്നം ചൂതിൽക്കൌരവച്ചൂതരങ്ങിൽ
നിന്നിട്ടു പാണ്ഡവർ പോന്നോരുപോലെ 12

ഒരിയ്ക്കലും ചന്ദ്രനെസ്സൂര്യനേയും
കാണാതുള്ളാ സ്ത്രീകളാ മന്നവേന്ദ്രൻ
മഹാവനം കൌരവേന്ദ്രൻ ഗമിയ്ക്കേ-
ശ്ലോകാകുലം രാജമാർഗ്ഗത്തിലെത്തീ. 13

---

16. കുന്തീവനപ്രസ്ഥാനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പ്രാസാദഹർമ്മ്യങ്ങളിലും താഴത്തുമുടനേ നൃപ!
സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കുമൊച്ചയുണ്ടായിതുച്ചമായ് 1
ആ മന്നവൻ സ്ത്രീപുരുഷർ തിങ്ങുമാ രാജമാർഗ്ഗമേ
ധീമാൻ പണിപ്പെട്ടുപോന്നു വിറച്ചു തൊഴുതങ്ങിനേ 2
ഗജാഹ്വയം വിട്ടിറങ്ങി വർദ്ധമാനവഴിയ്ക്കവൻ
ആജ്ജനൌഘത്തിനെപ്പിന്നെ വിട്ടയച്ചിതു വീണ്ടുമേ 3
രാജാവോടൊത്തു വിദുരൻ കാട്ടുപൂകാനൊരുങ്ങിനാൻ
മഹാമാത്യൻ സഞ്ജയനെന്നാഗ്ര്യാവൽഗ്ഗണിസൂതനും 4
കൃപരെപ്പിന്തിരിപ്പിച്ചു യുയുത്സു രഥിയേയുമേ
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപതിയേല്പിച്ചാദ്ധർമ്മപുത്രനിൽ 5
പൌരവർഗ്ഗമൊഴിച്ചാരേ രാജാവന്തഃപുരത്തൊടും
ധൃതരാഷ്ട്രാനുജ്ഞയാലേ നിനച്ചു പിന്തിരിയ്ക്കുവാൻ 6
അവൻ വനം പിന്തുടരും കുന്തിയമ്മയൊടേതിനാൻ
ഞാൻ രാജാവിൻ പിമ്പുപോകാമിവിടുന്നിങ്ങൊഴിയ്ക്കുക 7
വധൂക്കളൊത്തു ഹേ രാജ്ഞി! നഗരത്തേയ്ക്കു ചെല്ലുക
എഴുന്നള്ളട്ടെ ധർമ്മിഷ്ഠൻ തപസ്സിനുനുമീ നൃപൻ 8
എന്നു ധർമ്മസുതൻ ചൊല്ലെക്കണ്ണിൽക്കണ്ണീർ നിറഞ്ഞവൾ
ഗാന്ധാരിയെപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടപ്പോൾക്കുന്തി നടന്നുതേ. 9

കുന്തി പറഞ്ഞു

സഹദേവങ്കൽ മുഴുവൊല്ലൊരിയ്ക്കലുമിളാപതേ!
ഇവനെങ്കൽക്കുറഞ്ഞോൻ നിങ്കലും നിത്യവും നൃപ! 10

എന്നുമോക്കേണമേ പോരിൽപ്പിന്മാറാത്തുള്ള കർണ്ണനെ
പോരിൽ വീരനവൻ പ്രജ്ഞകെട്ട ഞാനനു തള്ളിയോൻ 11
മകനേ!കാരിരുമ്പാണു മദ്ദയാമെൻറെയീക്കരം
കാണാഞ്ഞുമാസ്സൗമ്യജനെ നൂറായിത്തകരായ്കയാൽ 12
ഇപ്രകാരം പോയതിൽ ഞാനെന്തു ചെയ്യുമരിന്ദമ!
എൻറെ വൻതെറ്റു വെളിവാക്കാഞ്ഞതാസ്സൗമ്യപുത്രനെ 13
അവന്നായി മഹാബാഹോ മുഖ്യദാനം കൊടുക്കണേ
എപ്പോഴും തമ്പിമാരൊത്താസ്സൗമ്യപുത്രനരിന്ദമ! 14
പാഞ്ചാലിയിഷ്ടമാംമട്ടിൽ നില്പൂനുമരികൾക്കു!
ഭീമാർജ്ജുനന്മാർ നകുലൻ താനുമേവം കുരുദ്വഹ! 15
നീയിണക്കേണ്ടവർ നൃപ!നിന്നിലാം കുലഭാരവും
ശത്രുശൂരപാദങ്ങൾ ശുശ്രൂഷിച്ചു വനത്തിൽ ഞാൻ
ഗാന്ധാരിയൊത്തുപാക്കട്ടേ ചേരണിഞ്ഞു തപസ്സൊട്ടും. 16

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടാദ്ധർമ്മബുദ്ധി വശിതമ്പികളൊത്തവൻ
വിഷാദംപൂണ്ടുപോയ് ധീമാൻ പറഞ്ഞില്ലൊരു വാക്കുമേ 17
മുഹൂർത്തനേരം ധ്യാനിച്ചു ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ദീനനായമ്മയോടോതീ ചിന്താശോകപരായണൻ 18
ഇതെന്തുറപ്പാണിവിടെയ്ക്കേവം ചെയ്യാതിരിയ്ക്കണേ
സമ്മതിപ്പീലിവിടെ ഞാൻ പ്രസാദിച്ചീടവേണമേ 19
പുരംവിട്ടം ഞങ്ങളെ മുമ്പിലാക്കി പ്രിയദർശനേ!
വിടുവാക്കുവഴി നീ ഞങ്ങളെസ്സന്ത്യജിയ്ക്കാലാ 20
മന്നവന്മാർകളെക്കൊന്നീ രാജ്യം നേടിയിരിപ്പു ഞാൻ
നരഷ്ഭൻ വാസുദേവൻ ചൊല്ലി നിൻപ്രജ്ഞയേല്ക്കയാൽ 21
അന്നു ഞാൻ കേട്ടൊരാ നിൻറെ ബുദ്ധിയിപ്പൊഴതെങ്ങുപോയ്
ക്ഷത്രധർമ്മസ്ഥിതി പറഞ്ഞതു നീ വിട്ടൊഴിയ്കയോ 22
ഞങ്ങളേയുമുപേക്ഷിച്ചീ രാജ്യവും സ്നുഷ്മാരെയും
ദുർഗ്ഗാരണ്യം വാഴ്കതന്നേ പ്രസാദിയ്ക യശസ്വിനി! 23

കുന്തിയേവം തൊണ്ടയിടന്നുണ്ണി പൊന്നതു കേൾക്കിലും
അശ്രുപൂർണ്ണാക്ഷി പൊയ്ക്കൊണ്ടാൾ പറഞ്ഞു ഭീമനിങ്ങിനേ 24
കുന്തി! പുത്രൻ നേടിയൊരീ രാജ്യമേറു ഭുജിച്ചുതാൻ
രാജധർമ്മങ്ങൾ നേടേണ്ടും കാലമെന്തിതു തോന്നുവാൻ 25
മുമ്പെന്തുകൊണ്ടു ചെയ്തിച്ചു ഞങ്ങളാൽപ്പൃഥ്വിരക്ഷയം
എന്തുകൊണ്ടിന്നുപേക്ഷിച്ചു കാടുകേറാനുറച്ചു നീ 26
കാട്ടിൽനിന്നൊന്തിനായ്ക്കൊണ്ടുവന്നു ബാലകർ ഞങ്ങളെ
ദുഃഖശോകാർത്തരായോരീ മാദ്രീനന്ദനരേയുമേ 27
അമ്മേ!പ്രസാദിയ്ക്ക കാടുപൂകൊല്ലിന്നു യശസ്വിനി!
അമ്മേ!ബാലാർജ്ജിതയുധിഷ്ഠിരശ്രീയേറുകൊൾക നീ 28
എന്നാവലാതി പലതും ചൊല്ലും മക്കടെ വാക്കുകൾ
കേട്ടതില്ലാ കാടു പൂകാനുറച്ചോരവൾ ഭാമിനി 29
വിഷണ്ണമുഖി പാഞ്ചാലി ശത്രുവെപ്പിന്തുടർന്നതേ
കാടുവാഴാൻ പോകുമപ്പോൾ ഭദ്രയൊത്തുകരഞ്ഞവൾ 30
കരയും മക്കളേ മുറും വീണ്ടുമേ പാർത്തുകണ്ടവൾ
പൊയ്ക്കൊണ്ടാളാ മഹാപ്രാജ്ഞ വനവാസമുറച്ചവൾ 31
അവളെത്താൻ പിന്തുടർന്നു സ്നേഹത്യാനിതർ പാണ്ഡവർ
പിന്നെക്കണ്ണീർതുടച്ചിട്ടായവൾ മക്കളൊടോതിനാൾ. 32

---

17. കുന്തീവാക്യം

കുന്തി പറഞ്ഞു

ശരിയാണു മഹാബാഹോ! നീ ചൊല്ലുന്നതു പാണ്ഡവ!
ഇല്ലക്കിത്തിത്തു ഞാൻ മുന്നമങ്ങു നിങ്ങളെ മന്നരേ! 1
രാജ്യം ചൂതിൽത്തോറു സുഖഭ്രഷ്ടരായ് ജ്ഞാതിമാർകളാൽ
അവമാനിതരായപ്പോളിളക്കിത്തിത്തിതന്നു ഞാൻ 2
നശിയ്ക്കാല്ലാ പാണ്ഡുവിൻറെ സന്താനം പുരുഷേന്ദ്രരേ!
നിങ്ങൾക്കു പേരും പോകൊല്ലെന്നിളക്കിത്തിത്തിതന്നു ഞാൻ 3

നിങ്ങളിന്ദ്രസമന്മാർകളേവരും ദേവവിക്രമർ
ശത്രുക്കടെ മുഖം നോക്കിനില്ക്കാല്ലെന്നിതു ചെയ്തു ഞാൻ 4
ധർമ്മിഷ്ഠശ്രേഷ്ഠനരചൻ നിയ്യോ വാസവസന്നിഭൻ
വീണ്ടും കാട്ടിൽക്കേണിടൊല്ലെന്നിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ 5
പതിനായിരമാനയ്ക്കുള്ളുക്കുള്ളോൻ ഖ്യാതവിക്രമൻ
ഈബ്ഭീമൻ കഷ്ടമേല്ക്കാല്ലെന്നിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ 6
ഭീമസേനനൊറ സഹജനിവൻ വാസവസന്നിഭൻ
വിജയൻ താണുപോകൊല്ലെന്നിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ 7
നകുലൻ സഹദേവൻതാൻ ഗുരുചത്തികളാമവർ
വിശന്നുഴന്നീടരുതെന്നിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ 8
ഇവളും ബൃഹതീശ്യാമയമ്മട്ടായതനേത്രയാം
വെറുതേ സഭയിൽ ക്ലിഷ്ടയാവൊല്ലെന്നതുചെയ്തു ഞാൻ 9
നിങ്ങളം കാണ്കെത്തന്നെ ഭീമ! വാഴപോലെ വിറച്ചവം
തീണ്ടാരിശത്രുക്ലിഷ്ടാംഗിയിവളെച്ചൂതിൽവെന്നഹോ 10
മൌർഖ്യാൽദ്ദുശാസനനഴിച്ചില്ലയോ ദാസിപോലവേ
അന്നെനിയ്ക്കുറിവായ് തോറുപോയിതിക്കുലമൊക്കെയും 11
ഇരിപ്പുണ്ടു കുരുക്കന്മാരപ്പോളെൻ ശപശ്വശുരാദികം
അവം ദൈവം നാഥനെന്നായ്ക്കുരരിപ്പടിയാക്കവേ 12
ബുദ്ധികെട്ടുള്ളോരാപ്പാപിദുശ്ശാസനനതേവിധം
മുടിചുററിവലിച്ചന്നു ഞാൻ വ്യാമോഹിച്ചു മന്നരേ! 13
നിങ്ങൾക്കു തേജസ്സുയരാനിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ
വിടുളാവാക്കുകൊണ്ടപ്പോളെന്നുമോക്കുക മക്കളേ! 14
ഈ പാണ്ഡുരാജാനപവായമെൻറെ മക്കൾനിമിത്തമായ്
നശിയ്ക്കാല്ലെന്നുണ്ണികളേ!യിളക്കിത്തീത്തിതന്നു ഞാൻ 15
ആരിൽനിന്നിടിവു വംശം വംശംകെട്ടോരവന്നുടെ
പുത്രപൌത്രന്മാക്കു പുണ്യലോകം കിട്ടില്ല മന്നവ! 16
എൻഭർത്താവിൻറെ വൻരാജ്യഫലം പണ്ടേറു മക്കളേ
മഹാദാനംനല്കി വിധിപോലെ സോമംകഴിച്ചു ഞാൻ 17
എനിയ്ക്കുവേണ്ടിയല്ലാ ഞാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചിതു കൃഷ്ണനെ
വിടുളാവാക്കു വഴിയായ്പ്പാലനയ്ക്കുതുചെയ്തു ഞാൻ 18

പുത്രാജ്ജിതം രാജ്യഫലം ഞാനിച്ഛിപ്പീല മക്കളേ
തപസ്സാൽ ഞാൻ പുണ്യപതി ലോകമിച്ഛിയ്ക്കയാം വിടോ! 19
വനവാസികളാം ശശ്വശ്വത്തരോപാസ്യചെയ്ത ഞാൻ
ശോഷിപ്പിപ്പേൻ തപംകൊണ്ട ശരീരത്തെ യുധിഷ്ഠിര! 20
ഭീമാദിസോദരരുമായ്ക്കരുശ്രേഷ്ഠ! തിരിയ്ക നീ
നീ ധർമ്മത്തിൽബുദ്ധിചെയ്ക മനസ്സു വലുതായ്കരും. 21

---

18. വനപ്രവേശം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

കുന്തി ചൊന്നത കേട്ടിട്ടാപ്പാണ്ഡവന്മാർ നൃപോത്തമ!
നാണിച്ചു പാഞ്ചാലിയൊത്തു പിന്തിരിച്ചിത നല്ലവർ 1
ഉടനന്തഃപുരമടച്ചാക്രന്ദിച്ചുന്നൊരാരവം
ഉണ്ടായീ കുന്തിയമ്മട്ടു പോയീടുന്നത കാങ്കയാൽ 2
ഉടൻ രാജാവിനെ വലംവെച്ചു പാണ്ഡവരപ്പൊഴേ
അഭിവാദ്യം ചെയ്തൊഴിച്ചു പിൻവാങ്ങിച്ചാതെ കുന്തിയെ 3
അപ്പോളരച്ചു തേജസ്വി ധൃതരാഷ്ട്രാംബികാസുതൻ
ഗാന്ധാരിയോടും വിദുരനോടുംകൂടി വിളിച്ചു താൻ 4
യുധിഷ്ഠിരന്റെ പെറമ്മ ദേവിനല്ല തിരിയ്ക്കതാൻ
യുധിഷ്ഠിരൻ ചൊല്ലിയത മൂഴവൻ സത്യമാണിഹ 5
മഹാഫലം വലിയൊരിപ്പത്തിശ്രയ്ക്കം വെടിഞ്ഞുമേ
മക്കളേയുംവിട്ട മൂഢമട്ടിൽക്കാടേറുമേതവർ 6
രാജ്യംവാണു തപം ദാനം വ്രതവുംചെയ്തകൊള്ളുവാൻ
ഇവർക്കു സാധിക്കുമിപ്പോൾക്കേൾക്കട്ടേയെന്റെ വാക്കിനെ 7
ഗാന്ധാരി! തുഷ്ടനായ്ത്തീന്നേൻ വധുശ്രുശ്രൂഷയാലെ ഞാൻ
എന്നാലിവളെ നീ പോകാൻ ധർമ്മജ്ഞ സമ്മതിയ്ക്കുടോ 8
എന്നു മന്നൻ ചൊന്ന ഗാന്ധാരിയും കുന്തിയൊടോതിനാൾ
ആ രാജവാക്കു മൂഴവൻ വിശേഷാൽത്തന്റെ വാക്യവും 9

ആ ദേവി വനവാസത്തിന്നുറച്ചോരവളെത്തദാ
തിരിപ്പിപ്പാനായതില്ലാ ധർമ്മിഷ്ഠസതി കുന്തിയെ 10
അവർക്കാ നിലയും തീപ്പുമറിഞ്ഞു കുരുനാരികൾ
കൃഷ്ണശ്രേഷ്ഠരൊഴിച്ചെന്നുകണ്ടു വീണ്ടും കരഞ്ഞുപോയ് 11
പാർത്ഥന്മാരും സർവ്വവധുക്കളും പോയോരു ശേഷമേ
ധൃതരാഷ്ട്രനൃപൻ പ്രാജ്ഞൻ വനത്തേയ്ക്കങ്ങു പോയിനാൻ. 12
പാണ്ഡവന്മാർ ദീനരവർ ദുഃഖശോകപരായണർ
യാനംകേറി സ്ത്രീകളൊടൊത്തേവരും പുരമേറിനാർ 13
ഹർഷം കെട്ടാനന്ദവുമറുത്സവംതീർന്ന പോലെയായ്
ബാലവൃദ്ധസ്ത്രീകളോടുമൊത്തൊരാ ഹസ്തിനാപുരം 14
ഉത്സാഹംവിട്ടിതെല്ലാരുമിണ്ടലാണ്ടവർ പാണ്ഡവർ
കുന്തി ചേർവിട്ട ദുഃഖാൽപ്പൈവിട്ട കുട്ടികൾപോലവേ 15
ധൃതരാഷ്ട്രനുമന്നത്തെപ്പകലാൽ ചെന്നു ദൂരവേ
പിന്നെഗ്ഗംഗാതടത്തിങ്കലെത്തിപ്പാർത്തീടിനാൻ പ്രഭു 16
വേദജ്ഞബ്രാഹ്മണർ മുറയ്ക്കിട്ട കർത്തിച്ചൊരഗ്നികൾ
തപോവനത്തിങ്കലതാതിടം ശോഭിച്ചിതേറവും 17
അഗ്നിയുണ്ടാക്കിയവിടെയാ വൃദ്ധനരനാഥനും
അഗ്ന്യുപാസനചെയ്തിട്ടു ഹോമിച്ചു വിധിയാൽ നൃപൻ 18
അന്തിയ്ക്കാദിത്യനെയുടനുപാസിച്ചിതു ഭാരത!
നൃപനും ഭീഷ്മർക്കുൽമെത്ത പരം വിദുരസഞ്ജയർ 19
തീർത്തിതാക്കുരുവീരനും ഗാന്ധാരിയ്ക്കുമടുത്തു താൻ
ഗാന്ധാരിയ്ക്കരികിൽ ഭീഷ്മരിരിപ്പിലരുളീ സുഖം 20
യുധിഷ്ഠിരൻതാ പൊറമ്മ കുന്തി സാധു വ്രതസ്ഥയാം
അവർ മൊന്നാൽക്കേൾക്കുമിടത്തിരുന്നു വിദുരാദികൾ 21
യഥാസ്ഥാനം യാജകരും പിന്തുണക്കാർകളും വിപ്രരും
വിപ്രന്മാരോടു മൊല്ലിക്കൊണ്ടഗ്നി കർത്തിജ്യലിച്ചുമേ 22
ബ്രാഹ്മിപോലാ രാത്രിയവക്കൊത്തു പ്രീതിപെട്ടുംപടി
പിന്നെ രാത്രികഴിഞ്ഞിട്ടു പൂർവ്വാഹ്നക്രിയ ചെയ്തവർ 23
അഗ്ന്യാഹുതികഴിച്ചെല്ലാവരും പോയീ യഥാക്രമം
വടക്കോട്ടുന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടുപവാസികളാമവർ 24

അവക്കാദ്യത്തെനാളുള്ളാപ്പാപ്പേറ്റം ദുഃഖമായിതേ
നഗരക്കാർ നാട്ടുകാരും ശോചിയ്ക്കുശ്ലോകമേറുമേ. 25

---

19. ശതയൂപാശ്രമവാസം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

പിന്നെപ്പുണ്യജനംവാഴും മേദ്ധ്യഗംഗാതടത്തിലായ്
പാർത്തുകൊണ്ടീടിനാൻ ഭൂപൻ വിദുരന്റെ മതപ്പടി 1
ചെന്നുകണ്ടാരങ്ങവനെ വനവാസികളുന്തണർ
പെരുത്തുപേർ ക്ഷത്രവൈശ്യശൂദ്രന്മാരിവർ ഭാരത! 2
അവർ ചൂഴെപ്പുലകഥചൊല്ലിക്കൊണ്ടോടി മന്നവൻ
വിധിപോലച്ചിച്ചു വിട്ടിതവരെശ്ശിഷ്യരോടുമേ 3
അന്തികാലത്താ നരേന്ദ്രൻ പിന്നെച്ചെന്നിട്ട ഗംഗയിൽ
വിധിപോലേ ശുദ്ധിചെയ്ത പുകഴും സൌബലേയിയും 4
വെവ്വേറെയായ് മറ്റെല്ലാരും തീർത്ഥത്തിങ്കൽക്കുളിച്ചുടൻ
വിദുരാദികളാറുംക്കാരുംചെയ്ത കർമ്മങ്ങളം ഭാരത! 5
കുന്തീഭോജാത്മജകൃതശൌചശ്രൂരവൃദ്ധനെ
ഗംഗാതീരത്തിലെത്തിച്ചു കുന്തിഗാന്ധാരിയേയുമേ 6
വേദീപരിസ്തരംചെയ്ത രാജയാജകരങ്ങുടൻ
കഴിച്ചിതഗ്ന്യാഹുതിയുമാ നൃപൻ സത്യസംഗരൻ 7
ഗംഗാതീരംവിട്ടുചെന്നു കുരുക്ഷേത്രത്തിലായവൻ
ആറുംക്കാരുമായ് വൃദ്ധനൃപൻ നിയതൻ സംയതേന്ദ്രിയൻ 8
അവിടെത്താനാശ്രമത്തിൽധീമാൻ ചെന്നാ നരേശ്വരൻ
ചെന്നുകണ്ടിതു ധീമാനാം രാജർഷിശതയൂപനെ 9
കേകയം വാണ രാജാവായിരുന്നാനാപ്പരന്തപൻ
സുപുത്രനെജ്ജനൈശ്വര്യമേല്പിച്ചു വനമേറിനാൻ 10
അവനോടൊപ്പമാ ഭൂപൻ ചെന്നു വ്യാസാശ്രമത്തിലും
സ്വീകരിച്ചാനങ്ങുവെച്ചീക്കുരുമുഖ്യനെ മന്നവൻ. 11

അവിടെദ്ദീക്ഷപൂണ്ടിട്ടാ നൃപൻ കൌരവനന്ദനൻ
ശതയൂപാശ്രമത്തിങ്കൽപ്പാപ്പുറപ്പിച്ചിതപ്പൊഴേ 12
ആരണ്യകവിധാനത്തെയൊട്ടുക്കാ മന്നവനന്നുടൻ
മഹാരാജ! വ്യാസമതാലാ മഹാമതിയോതിനാൻ 13
ഏവംതപസ്സാലാബ്ഭൂപൻ ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാശയൻ
ഇണക്കിയാത്മാവിനെയുമപ്പൊളാക്കുട്ടുകാരെയും 14
അവ്വണ്ണം ദേവിഗാന്ധാരി വല്ക്കലംതോലുമേന്തിയോഠം
കുന്തിയൊത്തു മഹാരാജ! സമാനവ്രതവൃത്തിയായ് 15
നൃപ! കർമ്മംമനംവാക്കുകണ്ണെന്നിവകളാലവൻ
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമവും വെന്നു വൻതപംചെയ്തുകൊണ്ടതേ. 16

തോലസ്ഥിശേഷിച്ചു വിശുഷ്കമാംസൻ
ജടാജിനംവല്ക്കലവും ധരിച്ചോൻ
ആ മന്നവൻ നൽത്തപമങ്ങുചെയ്തു
മഹർഷിയെപ്പോലെ വിമോഹമെന്യേ 17
ധർമ്മാർത്ഥവിത്താം വിദുരൻ സുബുദ്ധി
സഭാഭ്യനാം നൃപനെസ്സഞ്ജയാഢ്യൻ
ശുശ്രൂഷിച്ചു വൻതപസ്സാൽജ്ജിതാത്മാ-
വപ്പോഠംക്ലേശൻ വല്ക്കലചീരധാരി. 18

---

20. നാരദവാക്യം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നീടങ്ങാ മന്നവനെക്കാണ്മാൻ വന്നു മഹർഷികഠം
നാരദൻ പർവ്വതൻ ഭൂരിതപസ്സേറിന ദേവലൻ 1
ശിഷ്യരോടൊത്തെഴും വ്യാസൻ മുറും സിദ്ധർ മനീഷികഠം
വൃദ്ധൻ ധാർമ്മികനായിട്ടും രാജർഷിശതയൂപനും 2
അവർക്കു കുന്തി വിധിയിൽപ്പൂജചെയ്തിതു മന്നവ!
ആത്താപസന്മാർ തോഷിച്ചിതവർതൻ പരിചയ്യയാൽ 3

അവിടെദ്ധർമ്മ്യകഥകം പൊന്നാരുണ്ണീ! മഹർഷികം
രമിപ്പിച്ചും മഹാത്മാവാം ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനെ 4
കഥാപ്രസംഗമൊന്നിങ്കലഞ്ചു ദേവർഷി നാരദൻ
എല്ലാം പ്രത്യക്ഷമായ്ക്കണ്ടോനരുളിച്ചെയ്തിതിക്കഥ. 5

നാരദൻ പറഞ്ഞു

കേകയാധിശനണ്ടായ; ശ്രീമാൻ രാജാവു നിർഭയൻ
സഹസ്രചിത്യാഖ്യനത്രേ ശതയൂപപിതാമഹൻ 6
ധർമ്മിഷ്ഠനാം ജ്യേഷ്ഠപുത്രനവൻ രാജ്യം കൊടുത്തഹോ
സഹസ്രചിത്യൻ ധർമ്മാത്മാവരണ്യം കേറി മന്നവൻ 7
ദീപ്തമാകും തപസ്സിന്റെ കരപുക്കാദ്ധരാധിപൻ
പുരന്ദരന്റെ സംസ്ഥാനത്തിങ്കൽച്ചെന്നു മഹാദ്യുതി. 8
കണ്ടിരിപ്പൂ പലകുറി ഭൂപസഞ്ചാരിയായ ഞാൻ
തപസ്സാലഘമറിന്നുഗേഹം വാണാ നരേന്ദ്രനെ 9
ഏവം ശൈലാലയൻ ഭൂപൻ ഭഗദത്തപിതാമഹൻ
തപോബലത്താലരചൻ ദേവേന്ദ്രഗൃഹമെത്തിനാൻ 10
ഏവം വൃഷദ്ഗുരൻ നൃപനായ്വാണു വജ്രിസമൻ നൃപ!
തപസ്സാലവനം നേടീ വിണ്ടലം ഭൂമിവിട്ടവൻ 11
ഈക്കാട്ടിൽത്തന്നെ നൃപതേ! മാന്ധാതാവിന്റെ നന്ദനൻ
പുരുകുത്സൻ നൃപൻ വമ്പുകൂടീടും സിദ്ധിനേടിനാൻ 12
ആക്കോ വല്ലഭയായ് നിന്നു സരിൽപ്രവര നർമ്മദ
ആ മുനീയരണ്യത്തിൽത്തപംചെയ്തെത്തി വിണ്ടലം 13
രാജാവാം ശശലോമാവും രാജാവേ! ബഹുധാർമ്മികൻ
ഈ വനത്തിൽത്തപംചെയ്ത പിന്നെ വിണ്ടലമെത്തിനാൻ. 14
വേദവ്യാസപ്രസാദത്താലീത്തപോവനമെത്തി നീ
ഉഷ്ണാപമാം മുഖ്യപദമെത്തുമേ നരനായക! 15
നിയും നൃപവ്യാഘ്ര! തപോന്തത്തിൽ ശ്രീകലരുംപടി
ഗാന്ധാരിയൊത്തു നേടീടുമാ മഹാത്മാക്കൾതൻഗതി 16
പാണ്ഡു നിന്നെസ്മരിയ്ക്കുന്നു നിത്യമിന്ദ്രാന്തികസ്ഥിതൻ
യിങ്ങനെയെന്നുമവൻ ശ്രേയസ്സോടുചേർക്കും നരേശ്വര! 17

നിന്നെറ ശുശ്രൂഷയാൽപ്പേരുള്ളീഗ്ഗാന്ധാരിയുടേയുമേ
നിന്നെറയീ വധുവും ഭർത്തൃസാലോക്യത്തെയണഞ്ഞിട്ടും 18
യുധിഷ്ഠിരന്നെറ ജനനിയവൻ ശാശ്വതധർമ്മനാം
ദിവ്യചക്ഷുസ്സിനാൽ ഞങ്ങളിതു കാണുന്നു മന്നവ! 19
മെന്നുമേരും വിദുരനാ വന്നെഴും ധർമ്മപുത്രനിൽ
ഇങ്ങുനിന്നീസ്സഞ്ജയനും തൽധ്യാനാൽ സ്വർഗ്ഗമെത്തിടും. 20

ഏവം കേട്ടാക്കൌരവേന്ദ്രൻ മഹാത്മാ-
വേററം പ്രീതിപ്പെട്ട തൻ പത്നിയോടും
വിദ്വാൻ കേട്ടാ നാരദോക്തം പുകഴ്ത്തി-
ച്ചെയ്തു പാരം പൂജയാ നാരദന്നും 21
ഉടൻ മറ്റും വിപ്രരാ നാരദന്നു
മെയ്താരേററം പൂജയേററം നരേന്ദ്ര!
വീണ്ടും വീണ്ടും ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശൻ
പേരിൽ പ്രീത്യാ ഹൃഷ്ടരായ്ത്തിന്നിതപ്പോൾ. 22

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

നാരദൻ ചൊന്നൊരാ വാക്കു പുകഴ്ത്തീ ദ്വിജസത്തമൻ
രാജർഷി ശതയൂപൻതാൻ ചൊല്ലീ നാരദനോടുടൻ. 23
കുരുരാജന്നു ഭഗവാൻ ശ്രദ്ധകേറീ പെരുത്തഹോ
ഇന്നീസ്സുവ്രജനത്തിന്നുമിന്നെനിയ്ക്കും മഹാദ്യുതേ! 24
എനിയ്ക്കൊന്നുണ്ടു ചോദിപ്പാൻ ചോദിയ്ക്കുമതു കേൾക്ക നീ
ധൃതരാഷ്ട്രനൃപൻ പേരിൽദ്ദേവർഷേ! ലോകപൂജിത! 25
സർവ്വവൃത്താന്തതത്വജ്ഞൻ ദിവ്യദൃഷ്ടിയെഴും ഭവാൻ
കാണ്മൂ നരക്കു വിപ്രർഷേ! ഗതി നാനാപ്രകാരവും 26
മന്നവക്കിന്ദ്രസാലോക്യമരുളിച്ചെയ്തിതിങ്കു നീ
ഈ നരേന്ദ്രന്നെറ ലോകങ്ങൾ നീ ചൊല്ലീലാ മഹാമുനേ! 27
ഈ രാജാവിൻ സ്ഥാനവുംഞാൻകേൾപ്പാനിച്ഛിയ്ക്കുവേൻ പ്രഭോ!
നിൻവാക്കാലേതുമട്ടെന്നെന്നതും ചൊല്ലുക തത്വമായ് 28
എന്നോവക്കും ഹൃൽഗ്ഗതമങ്ങവൻ ചോദിച്ച നാരദൻ
സഭാമദ്ധ്യത്തിങ്കലോതീ ദിവ്യദൃക്കാം തപോനിധി. 29

നാരദൻ പറഞ്ഞു.

യദൃച്ഛയാൽശുക്രസദസ്സെത്തിശുക്രൻ ശചീശനെ
രാജഷേ! കണ്ടു ഞാനങ്ങു പാണ്ഡുമന്നവനേയുമേ
അവിടെദ്ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ കഥയുണ്ടായി മന്നവ!
ഈ നൃപൻ ചെയ്തമീയുഗ്രവൻതപസ്സിൻ പ്രസംശമായ്
അതിൽ സപ്രയം ദേവരാജൻ ചൊല്ലിക്കേട്ടേനിതിങ്ങിനേ
മുപ്പാണ്ടി മന്നവന്നായുസ്സുണ്ടു ശേഷിച്ചു നില്പതായ്
പിന്നെഗ്ഗാന്ധാരിയോടൊത്തു കുബേരഭവനം നൃപൻ
എത്തുമീദ്ധൃതരാഷ്ട്രോവ്വീപതി യിത്തേശസൽകൃതൻ
കാമഗാമിവിമാനത്താൽദ്ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതൻ
ഋഷിപുത്രൻ മഹാഭാഗൻ തപസ്സാൽദ്ദഗ്ധകിൽബ്ബിഷൻ
ദേവഗന്ധവ്വാശരേശലോകംതോറും ചരിയ്ക്കുമേ
യഥേഷ്ടമെന്നും ധർമ്മിഷ്ടൻ നീ ചോദിച്ചതിതല്ലയോ
നിങ്ങളോടീ മഹാദേവഗുഹ്യം പ്രീത്യാ പറഞ്ഞു ഞാൻ
നിങ്ങളെന്നാൽ ശ്രുതധനർ തപസ്സാൽദ്ദഗ്ധകിൽബ്ബിഷർ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

എന്നാദ്ദേവർഷി ചൊന്നോരാ മധുരമ്പൊല്ല കേട്ടവർ
തെളിഞ്ഞിതേവരും പ്രീതനായി നാനാനരേന്ദ്രനും
ഏവം പ്രസംഗിച്ച ധൃതരാഷ്ട്രോപാന്തേ മനീഷികാം
യഥേഷ്ടം പോയിനാർ സിദ്ധഗതിയാണ്ടെഴുമായവർ.

---

21. പാണ്ഡവപരിതാപം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കൌരവേന്ദ്രൻ കാട്ടുപൂകെ ദുഃഖശോകാർത്തരായിനാർ
പാണ്ഡവന്മാർ മഹാരാജ! മാതൃശോകവുമാണ്ടവർ

ഏവം പൌരജനംമുറും മന്നാനെപ്പുറി മാഴ്കയായ്
നൃപനെപ്പറിയിവിടെ പ്രസംഗിച്ചിതു വിപ്രരും 2
നിജ്ജനക്കാട്ടിലാ വൃദ്ധനൃപൻ പാക്കുന്നതെങ്ങിനേ
ഗാന്ധാരിയും മഹാഭാഗ പൃഥകുന്തിയുമെങ്ങിനേ 3
സുഖാഹ്നാമാ രാജഷി സുഖംകെട്ട മഹാവനം
പുക്കെന്തുനിലയാണാവോ പ്രജ്ഞാദുഷ്ടി ഹതാത്മജൻ 4
ദുഷ്കരംചെയ്തിതാക്കുന്തി മക്കളെക്കണ്ടിടാതെയും
രാജശ്രീയുംവിട്ടു വനവാസത്തിൽ പ്രീതികൊണ്ടതിൽ 5
എന്തുമട്ടാണു വിദുരൻ ഭ്രാതൃശുശ്രൂഷുവാത്മവാൻ
ആഗ്ര്യാവൽഗ്ര്യണിയും ധീമാൻ സ്വാമിച്ചോർ കാത്തുനില്പവൻ 6
കിടാങ്ങൾവരെയാപ്പൌരർ ചിന്താശോകസമാകുലർ
പരസ്പരം ചെന്നുകൂടി പ്രസംഗിച്ചാരതാതിടം 7
ആപ്പാണ്ഡവന്മാരെല്ലാരുമേറ്റം ശോകപരായണർ
വൃദ്ധേയമ്മയെയോത്തേറെനാൾ പുരം വാണതില്ലവർ 8
അമ്മട്ട മക്കൾചത്തുള്ളാ വൃദ്ധമന്നവനേയുമേ
യോഗ്യഗാന്ധാരിയെയുമാധീമാൻ വിദുരനേയുമേ 9
പ്രീതിയുണ്ടാവില്ലവക്കായവനെച്ചിന്തചെയ്യവേ
രാജ്യത്തിലും സ്ത്രീകളിലുമോത്തുചൊല്ലുന്നതിങ്കലും 10
നിർവ്വേദംപൂണ്ടിതൊട്ടേറെയാ മന്നവനെയോപ്പവർ
ആ ഘോരജ്ഞാതിവധവും വീണ്ടും വീണ്ടും സ്മരിപ്പവർ 11
പോക്കളത്തിൽബ്ബാലനഭിമന്യുവിൻെറ വിനാശവും
പോരിൽപ്പിന്മാറിടാത്തോരാക്കർണ്ണൻേറയും മഹാഭുജ! 12
ദ്രൌപദീപുത്രരുടെയും മറുള്ളിഷ്ടരുടേയുമേ
വധമോത്താ വീരരതിപ്രഹർഷം വിട്ട മട്ടിലായ് 13
വീരന്മാർ ചത്തു രത്നങ്ങൾകെട്ട പാത്തട്ട ഭാരത!
എപ്പോഴും ചിന്തചെയ്തേതും ശമമുൾക്കൊണ്ടതില്ലവർ 14
മക്കൾചത്തോരു പാഞ്ചാലിയാബ്ഭാമിനി സുഭദ്രയും
പ്രീതിപോരാഞ്ഞപ്രഹൃഷ്ടമട്ടിലായ്ത്തീർന്നു ദേഹികൾ 15
ഉത്തരാസൂനു നിന്നച്ഛൻ പരീക്ഷിത്തിനെ നോക്കിയും
പ്രാണൻ ധരിച്ചുകൊണ്ടാരാ നിൻെറ പൂർവ്വപിതാമഹർ. 16

22. യുധിഷ്ഠിരയാത്ര

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇമ്മട്ടാപ്പുരുഷവ്യാഘ്രർ മാതുനന്ദനർ പാണ്ഡവർ
അമ്മയെത്താനോത്തു വീരരേറ്റം ദുഃഖിച്ചു കൂടിനാർ 1
രാജ്യകാംക്ഷത്തിലെപ്പോഴും മുന്നമാസക്തരാമവർ
രാജ്യകാംക്ഷം ചെയ്യാതെയായീ പുരിയിലെങ്ങുമേ 2
ശോകത്തിലാണ്ടമട്ടായിട്ടൊന്നും കൊണ്ടാടിയില്ലവർ
അന്നോട്ടൊല്ലിലുമവരൊന്നും കൊണ്ടാടിടാതെയായ്. 3
വീരരേറ്റം ദുരാധർഷരബ്ധിഗംഭീരരാമവർ
ശോകോപഹതവിജ്ഞാനരോമ്മകെട്ട വിധത്തിലായ്. 4
കാത്തുകൊണ്ടാർ ജനനിയെപ്പിന്നെയാപ്പാണ്ഡുനന്ദനർ
കൃശയാം കുന്തിയാ വൃദ്ധമിഥുനം താങ്ങുമെങ്ങിനേ 5
മക്കൾചത്താശ്രയംകെട്ടാ മഹീപാലകനങ്ങിനേ
പെന്നായ്ക്കൾകൂടിടും കാട്ടിൽപ്പതിയൊത്തു വസിപ്പതും 6
ആ മഹാഭാഗ ഗാന്ധാരീദേവി ബാന്ധവർ ചത്തവർ
വൃദ്ധോന്മത്തപ്പിൻനില്പൂ വിജനക്കാട്ടിലെങ്ങിനേ 7
ഏവം കഥിച്ചീടുമവക്കൗത്സുക്യമുള്ളവായിതേ
പോകുവാനും ബുദ്ധിതോന്നി ധൃതരാഷ്ട്രദിദൃക്ഷയാൽ 8
സഹദേവൻ മന്നവനെക്കുമ്പിട്ടങ്ങിതുണർത്തിനാൻ
അഹോ കണ്ടൂ ഭവാനെൻറെ ഹൃദയംഗമനത്തിനായ് 9
ഗൌരവത്താലുടനതിങ്ങുണർത്താനായതില്ല ഞാൻ
യാത്രയെപ്പറ്റി രാജേന്ദ്ര! വന്നടുത്തിതതിപ്പൊഴേ 10
ഭാഗ്യമാകുന്തിയെക്കാണാം തപം ചെയ്തങ്ങിരിയ്ക്കുവേ
ജടയോടും കാശകൃശക്ഷത താപസിവൃദ്ധയെ 11
ഏറ്റം സുഖംപൂണ്ട ഹർമ്മ്യപ്രാസാദ പരിവൃദ്ധയെ
എന്നമ്മയെ ശ്രാന്തയായ് ഞാൻ കാണ്മേൻ ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടിനി
മർത്ത്യർക്ക ഗതിയൊട്ടുക്കു നിത്യമല്ലയി ഭാരത! 13
രാജനന്ദിനിയാം കുന്തി കാട്ടിൽ ദുഃഖിച്ചിരിയ്ക്കയാം

സഹദേവൻ മൊന്നകേട്ടു നാരീപ്രവരപാഞ്ചാലി
മൊല്ലീ മന്നവനെപ്പൂജിച്ചഭിനന്ദിച്ചു ദേവിയാം 14
ആദ്ദേവിയെക്കാണ്മനെന്നാക്കുന്തി ജീവിച്ചിരിപ്പതോ
ജീവിയ്ക്കിലവളിൽ പ്രീതിയെനിയ്ക്കുണ്ടാം ജനാധിപ! 15
അങ്ങയ്ക്കീമതിയെന്നേയ്ക്കും ധർമ്മത്തിൽക്കരം നില്ക്കുക
രാജേന്ദ്ര! ഞങ്ങളേ ശ്രേയസ്സാടു മേത്തിടുമേ ഭവാൻ. 16
അടിത്തലപ്പിലാം നില്പിതറികങ്ങി വധൂജനം
കൂന്തി ഗാന്ധാരീശചശ്രൂദർശനം കാത്തുകൊണ്ടിതാ 17
എന്നേവം ദ്രൌപദീദേവി മൊന്ന ഭൂപതി ഭാരത!
മറ്റും സേനാധിപന്മാരെ വരുത്തിച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ 18
തേരാനകം പെരുത്തുള്ളൻ പടകൂട്ടിഘിറക്കുവിൻ
കാണുവേൻ കാട്ടിലരുളും ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനെ 19
സ്ത്രീജനാദ്ധ്യക്ഷരോടോതീ നൃപൻ യാനം പലേതരം
ഒരുക്കുകെല്ലാം പല്ലക്കുകളുമിപ്പോളസംഖ്യമേ 20
വണ്ടി വാണിഭവേശ്മങ്ങളം ഭണ്ഡാരം ശില്പിമാർകളും
കുരുക്ഷേത്രാശ്രമത്തേയ്ക്കു പോരട്ടേ കോശപാലരും 21
ആരെന്നാലും പൌരജനമിച്ഛിയ്ക്കിൽ നൃപദർശനം
തുറന്നൊരുങ്ങിയവനും പോരട്ടേ നല്ലരക്ഷയിൽ 22
സൂദപൌരോഗവന്മാരും മടപ്പിള്ളിയടച്ചുമേ
എൻഭക്ഷ്യഭോജ്യം പലതും വണ്ടികേറട്ടെയിപ്പൊഴേ 23
പരസ്യംചെയ്യണം യാത്ര നാളെയാണെന്നു വൈകൊലാ
വഴിയ്ക്കുമുണ്ടാക്കിടേണം കൂടാരം പലമാതിരി 24
എന്നു കല്പിച്ചു നൃപതി തമ്പിമാരൊത്തു പാണ്ഡവൻ
പിറെന്നാൾ യാത്രയായ് ഭൂപ! നാരീവൃദ്ധപുരസ്സരൻ 25
ജനൌഘത്തെക്കാത്തുകൊണ്ടു വെളിയ്ക്കുഞ്ചു ദിനങ്ങളംതാൻ
വഴിയ്ക്കു പാർത്തു നൃപതി പിന്നെയാക്കാട്ടു പൂകിനാൻ. 26

23. ധൃതരാഷ്ട്രാശ്രമഗമനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കല്പിച്ചുകൊണ്ടാൻ നൃപതിയുടൻ ഭരതസത്തമൻ
ലോകപാലാഭാജ്ജുനാദി വീരർ കാക്കുന്ന സേനയെ 1
പ്രീതിയാൽക്കുട്ടു കൂട്ടെന്നുമുടൻ ശബ്ദം മുഴുത്തുതേ
കുരുക്കൊരുക്കെന്നു വിളിച്ചുകൂവും സാദികടേയുമേ 2
ചിലർ യാനങ്ങളാൽച്ചെന്നു ചിലർ പായും ഹയങ്ങളാൽ
കത്തും തീപ്പോലെ വിലസി മിന്നും പൊൻതേർകളാൽച്ചിലർ
ചിലരാനകളാൽ ഭൂപ! മറുപോക്കൊട്ടകങ്ങളാൽ
കാലാഗ്നികളായ് മറുചിലർ നഖരപ്രാസയോധികൾ 4
നഗരക്കാർ നാട്ടുകാരും പലയാനങ്ങളാലുമേ
പിന്തുടർന്നു കുരുശ്രേഷ്ഠർ ധൃതരാഷ്ട്രദിദൃക്ഷയാൽ 5
രാജവാക്കാലെയാചായ്നവനാഗ്രൗതമൻ കൃപൻ
പടകൂട്ടീട്ടാശ്രമത്തേയ്ക്കിറങ്ങീ പടനായകൻ. 6
പിന്നെ വിപ്രരൊടൊന്നിച്ചു കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
വന്ദിമാഗധസൂതന്മാർ പലപേർ വാഴ്ത്തിടുംപടി 7
തലയ്ക്കുമേൽപ്പിടിച്ചുള്ള വെൺകൊറ്റക്കുടയോടുമേ
പെരുന്തേർനിരയോടൊത്തഞ്ചെഴുന്നെള്ളീ കുരുദ്വഹൻ 8
കുന്നൊക്കുമാനകളുമായ് ഭീമകർമ്മാവു ഭീമനും
യന്ത്രായുധങ്ങൾതയ്യാറമ്മട്ട പോയീ മരുൽസ്സുതൻ 8
മാദ്രീപുത്രരുമവ്വണ്ണമശ്വംകേറിസ്സംവൃതൻ
ഉടനോടിച്ചുപൊയ്ക്കൊണ്ടാർ ചട്ടയിട്ടന്തധ്വജർ 9
മഹാത്മാവാമജ്ജുനനും വെള്ളക്കുതിരയുള്ളതായ്
സൂര്യാഭദിവ്യതേരേറി വശി പിൻപുക്കു മന്നനെ 10
പാഞ്ചാലിമുമ്പാം പെണ്ണുങ്ങളൊക്കെപ്പല്ലക്കിലേറിയും
വിത്തം തൂകിക്കൊണ്ടുപോയി സൃജനാദ്ധ്യക്ഷരക്ഷയിൽ 11
സമുജ്ജ്വലസ്വർണ്ണരഥം വേണു വീണാപ്രണാദിതം
പാണ്ഡവപ്പട ശോഭിച്ചിതതപ്പോൾ ഭരതർഷഭ! 12

അഴകുള്ളാറുവക്ത്രം പൊയ്യവക്ത്രമായ് നൃപ!
പാത്തുകൊണ്ടു മുറയ്ങ്ങു പോയിനാർ കുരുപുംഗവർ 13
തേജസ്സേറുന്നാ യുയുത്സുവാപ്പുരോഹിതധൌമ്യനും
യുധിഷ്ഠിരൻ ചൊല്ലുകയാൽ നടത്തീ പുരുഹൂത്തിയെ 14
യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ പിന്നെക്കുരുക്ഷേത്രത്തിലെത്തിനാൻ
ക്രമാൽപ്പാവനയായോരാ യമുനാനദി കേറിയും 15
ധീമാനായോരു രാജർഷി ശതയൂപന്റെയാശ്രമം
ദൂരത്തായിക്കണ്ടിതവൻ ധൃതരാഷ്ട്രനൃപന്റെയും 16
പിന്നെസ്സന്തോഷമാണ്ടെല്ലാജ്ജനവും കാട്ടിലങ്ങുടൻ
കാടന്നിതു മഹാനാദം മുഴക്കിബ്ഭരതർഷഭ! 17

---

24. യുധിഷ്ഠിരധൃതരാഷ്ട്രസമാഗമം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെപ്പാണ്ഡവർ ദൂരത്തുനിന്നിറങ്ങിക്കാൽനടയ്ക്കുതാൻ
നൃപന്റെയാശ്രമത്തെയ്തു പോയിനാർ വിനയാനതർ 1
ആയോധജനമൊക്കേയും നാട്ടിൽപ്പാക്കുന്ന കൂട്ടരും
കാൽനടയ്ക്കായ്പ്പിന്തുടർന്നു കുരുമുഖ്യവധൂക്കളും 2
ധൃതരാഷ്ട്രാശ്രമംപുക്കു പിന്നെയാപ്പാണ്ഡുനന്ദനർ
ശൂന്യം മൃഗഗണം ചിന്നി വാഴക്കാടാൽ മനോഹരം 3
അവിടെപ്പിന്നെ വന്നൊത്തു താപസന്മാർ യതവ്രതർ
എത്തും പാണ്ഡവരെക്കാണ്മാൻ കൌതൂഹലമിയന്നവർ 4
രാജാവു കേട്ടിതവരോടെങ്ങാക്കുരുകുലോദ്വഹൻ
ഞങ്ങൾക്കെഴും ജ്യേഷ്ഠപിതാവെന്നു ബാഷ്പത്തൊടാകുലാൽ 5
അവർ ചൊന്നാർ യമുനയിൽച്ചെന്നിറങ്ങിക്കുളിയ്ക്കുവാൻ
ജലകുംഭം പൂവിവയ്ക്കായ് പോയിട്ടുണ്ടെന്നുടൻ പ്രഭോ! 6
അവർ ചൊന്നോരു വഴിയേ പിന്നെച്ചെന്നീടിനാരവർ
കുട്ടീരത്തായവരേ മുറും കണ്ടാർ പടാതികൾ. 7

പിന്നെ വെമ്പിച്ചെന്നിതവർ പിതൃദർശനകാംക്ഷികൾ
സഹദേവൻ കുന്തിനില്പും ദിക്കിലേയ്ക്കുടനോടിനാൻ 8
ധീമാൻ മാതാവിൻെറ കാലു പിടിച്ചുച്ചം കരച്ചിലായ്
കണ്ണീർ മുഖത്തേല്പുമവൾ നോക്കിനാളിഷ്ടപുത്രനെ 9
കൈകളാൽത്തഴുകിക്കൊണ്ടു തല പൊന്തിച്ചു പുത്രനെ
സഹദേവൻ വന്നിതെന്നു ഗാന്ധാരിയൊടു ചൊല്ലിനാൾ 10
അനന്തരം മന്നവനെബ്ഭീമനെജ്ജിഷ്ണുവേയുമേ
പരം നകുലനേയും കണ്ടുടൻ പോന്നിടിനാൾ പൃഥ 11
മക്കൾ മത്താട്ടുമ്പതികൾക്കവൾ മുമ്പേ നടന്നുതേ
അവരേയുംകൊണ്ടവളെക്കണ്ടു വീണു നിലത്തവർ 12
അവരെബ്ഭൂപനഞ്ചോച്ച കേട്ടും തൊട്ടും മഹാശയൻ
തിരിച്ചറിഞ്ഞു മേധാവിയാശ്വസിപ്പിച്ചിതാ പ്രേട്ട 13
ഗാന്ധാരിയൊത്താ നൃപനെപ്പിന്നെക്കണ്ണീർ ചൊരിഞ്ഞവർ
ഉപാസിച്ചു മഹാത്മാക്കൾ വിധിപോലമ്മയേയുമേ 14
എല്ലാവരുടെയും വാരികലശം വാങ്ങിയേന്തിനാർ
ബോധംവന്നാപ്പാണ്ഡവന്മാരമ്മയാശ്വാസമേകിയോർ 15
നരാഗ്ര്യരുടെ പെണ്ണുങ്ങളന്തഃപുരജനങ്ങളും
നഗരക്കാർ നാട്ടുകാരും കണ്ടാരാ നരനാഥനെ 16
നാമവും ഗോത്രവുംചൊല്ലിയറിയിച്ചു യുധിഷ്ഠിരൻ
ആജ്ജനത്തെസ്സൽക്കരിച്ചു മുറയ്ക്കവനുമപ്പൊഴേ 17
അവർ ചുറും ചെന്നൊരവനോത്തു ബാഷ്പാകുലേക്ഷണൻ
പണ്ടുതാൻ ഹസ്തിപുരിയിൽ രാജാവായ് വാണവണ്ണമേ 18
പാഞ്ചാലിമുതലായുള്ള വധൂക്കളടികൂപ്പിയോൻ
ഗാന്ധാരിയും കുന്തിയുമായ്ധീമാൻകൊണ്ടാടിയാ നൃപൻ 19
സിദ്ധചാരണർ സേവിയ്ക്കുമാശ്രമം കേറിനാനുടൻ
നക്ഷത്രങ്ങളെഴും വ്യോമംപോലെ കാണികൾ നില്പിടം. 20

---

25. ദ്രൗപദീകളോട് യുധിഷ്ഠിരാദിനിവേദനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ആപ്പങ്കജാക്ഷരാമണ്ണൻ തമ്പിമാർ നരപുംഗവർ
ചേന്നാ രാജാവാശ്രമത്തിലിരുന്നു ഭരതർഷഭ! 1
മാർവിരിഞ്ഞാപ്പാണ്ഡവരെക്കുശ്രേഷ്ഠന്റെ മക്കളെ
കാണ്മാൻ നാനാദിക്കിൽനിന്നു വന്നാ താപസർ ചൂഴവേ 2
അവർ ചൊന്നാരറിയണമിതിലാരു യുധിഷ്ഠിരൻ
ഭീമാർജ്ജുനന്മാർ യമരും പേർപുകഴ്ന്നോരു കൃഷ്ണയും 3
ചൊന്നാനവരെയൊക്കേയും സൂതൻപേരടയാളമായ്
സഞ്ജയൻ കൃഷ്ണയേ മറു കുരുസ്ത്രീകളെ മുറുമേ. 4

സഞ്ജയൻ പറഞ്ഞു

ഇതാ പരം തങ്കനിറംകലർന്നി-
ട്ടൊതുങ്ങി വമ്പിച്ചൊരു സിംഹമട്ടിൽ
കനത്തമൂക്കായി വിടർന്ന നീണ്ട
തുടുത്തകണ്ണായ് ക്കുജരാജനിയാഠം 5
ഇവൻ പരം മത്തഗജേന്ദ്രഗാമി-
യുരുക്കൊന്നിൻപടി ശുദ്ധവണ്ണൻ
വമ്പിയ്യുമംസത്തൊട്ട കൈകടം നീണ്ടോൻ
വൃകോദരൻ കാങ്കിത കാങ്കിയാളെ. 6
ഇവനാട്ടത്തായ് പ്പെരിയോരുവില്ലൻ
ശ്യാമൻ യുവാവുത്തമഹസ്തിതുല്യൻ
സിംഹോന്നതാംസൻ ഗജഖേലഗാമി
പത്മാക്ഷനിങ്ങർജ്ജുനവീരനിയ്യാഠം 7
കുന്തിയ്യുടത്തായ് പ്പുരുഷോത്തമന്മാ-
രിതാ യമന്മാർ ഹരിവിഷ്ണുതുല്യർ
മനുഷ്യലോകത്തിലിവർക്കു തുല്യം
ബലം ശീലം മൂന്നിനും തുല്യനില്ലാ 8

ഇതാ പരം പത്മദളായതാക്ഷി
ചെറൊന്നുതാൻ മദ്ധ്യവയസ്സിൽനില്പോളം
സൌന്ദര്യദേവിപ്പടിയുല്പലാഭ
പാഞ്ചാലി സാക്ഷാലിതലക്ഷ്മിപോലെ 9
ഇവൾക്കുടത്തായ് ക്കനകോല്പലാഭ
മൂത്തിപ്പെടും തിങ്കളിൻകാന്തിപോലെ
വിപ്രേന്ദ്രരേ! മദ്ധ്യവയസ്സാ സാക്ഷാൽ
ചക്രായുധൻതന്നുടെ പെങ്ങളത്രേ 10
ഇതാ പരം സ്വർണ്ണനിറത്തിലുള്ളാൾ
ഭുജംഗകന്യാജ്ജുനഭാര്യയല്ലോ
ഇതാണു ചിത്രാംഗദ രാജകന്യ-
യിരിപ്പതൻപൂക്കാം നിറത്തിലുള്ളാൾ 11
ശ്രീകൃഷ്ണനോടൊത്തു തിരക്കിനിന്ന
സേനേശരാജന്റെ സഗർഭ്യയല്ലോ
വിടുന്ന നീലോല്പലകാന്തിയുള്ളാൾ
വൃകോദരപ്രേയസിയാണിതല്ലോ 12
ഇതാജരാസന്ധസമാഖ്യയോടും
പ്രസിദ്ധനാം മാഗധനുള്ളപുത്രി
നൽച്ചെമ്പകപ്പൂനിറമുള്ളാരുത്തി
മാദ്രേയരിൽത്താനിളയോന്റെ ഭാര്യ 13
ഇന്ദീവരംപോലെ കറുത്ത ദേഹം
പൂണ്ടിങ്ങു ചാരുത്തമരുന്നൊരുത്തി
മാദ്രേയരിൽ ജ്യേഷ്ഠനു ചേർന്ന ഭാര്യ-
യാകുന്നിതല്ലോ കമലായതാക്ഷി. 14
ഉരുക്കുപൊന്നിൻ നിറമാണ്ട കൂടെ
ക്കിടാവുമായിട്ട വിരാടപുത്രി
ദ്രോണാദിതേരാളികൾ തേരുപോകെ-
ക്കൊന്നാജ്ജുനിയ്ക്കുള്ളൊരു ഭാര്യയത്രേ
സീമന്തമാത്രം തലമേൽവെളുത്ത 15
വസ്ത്രത്തൊടും മന്നവപത്നിമാർകൾ
ഈ വൃദ്ധരൂപസ്ത്രീനഷ്ടമാർകൾ ഭർത്തൃ-

കുമാരർ ചത്തുള്ളവർ നൂറിൽമേലേ
പ്രധാനമാമ്മട്ടിവരെപ്പറഞ്ഞേൻ
ബ്രഹ്മണ്യമോടൊത്തുജനുദ്ധിമാരെ!
മുറും ഭവാന്മാരൊടു നിങ്ങൾ കേട്ട
വിശുദ്ധരാജേന്ദ്രപരിഗ്രഹത്തെ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇമ്മട്ടു ഭൂപൻ കുരുവൃദ്ധമുഖ്യ-
നാ രാജപുത്രോത്തമരോടുചേന്നോൻ
ആത്താപസന്മാർകളം ഗമിച്ചശേഷം
ചോദിച്ചു മുറും കുശലത്തെയപ്പോൾ
ആ യോധരങ്ങാശ്രമമണ്ഡലത്തെ
വിട്ടിട്ടു വാഹങ്ങളഴിച്ചിരിയ്ക്കേ
സ്ത്രീവൃദ്ധബാലാദ്യർ യഥാർഹമായി-
ട്ടിരുന്നശേഷം കുശലങ്ങൾ കേട്ടു.

---

26. വിദുരനിര്യ്യാണം

ധൃതരാഷ്ട്രൻ പറഞ്ഞു

യുധിഷ്ഠിര! മഹാബാഹോ! ഭവാൻ കുശലിയല്ലയോ
മുറും ഭ്രാതാക്കൾ പൌരന്മാർ നാട്ടുകാരിവരൊത്തുതാൻ 1
നിന്നെസ്സേവിച്ചു നില്പോർകളനാമയികളല്ലയോ
സചിവന്മാർ ഭൃത്യരുമേ ഗുരുക്കന്മാർകളും നൃപ! 2
അവർ നിന്നുടെ രാജ്യത്തു ബാധവിട്ടല്ലി വാഴ്ചതും
പൂർവ്വരാജർഷികൾക്കൊത്ത വൃത്തി വർത്തിപ്പിതല്ലി നീ 3
ന്യായംതെറ്റിച്ചിടാതേ നിൻ ഭണ്ഡാരം വായ്പതില്ലയോ
തക്കമെട്ടല്ലി നീ നില്പൂ ശത്രുമദ്ധ്യസ്ഥമിത്രരിൽ 4
വിപ്രക്കുള്ളഗ്രഹാരങ്ങൾ നന്നായ് നോക്കുന്നതില്ലയോ
അവർ നിന്നുടെ ശീലത്താൽത്തോഷിപ്പീലല്ലി ഭാരത! 5

ശത്രുക്കളും പൌരരെന്തോ ഭൃത്യരും സ്വജനങ്ങളും
യജിപ്പീലേ ശ്രദ്ധയോടും പിതൃദേവകളേ നൃപ! 6
അന്നപാനാൽപ്പാന്ഥപൂജ ചെയ്യുന്നില്ലല്ലീ ഭാരത!
സ്വകർമ്മനിഷ്ഠരല്ലല്ലീ വിപ്രരും നിൻറെ നീതിയാൽ 7
ക്ഷത്രിയന്മാർ വൈശ്യർകളും ശൂദ്രന്മാരും കുഡുംബികാം
ശോചിയ്യുന്നില്ലിരക്കുന്നില്ലല്ലീ സ്ത്രീബാലവൃദ്ധർ തേ 8
പൂജിപ്പീലേ ജാമികളേ നീ ഗേഹത്തിൽ നരഷ്ട!
ഈ രാജഷ്ടികുലം രാജാവാകും നിങ്കലിരിയ്യുവേ 9
യഥോചിതം മഹാരാജ! താഴ്ചീലല്ലോ യശസ്സിനാൽ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നരയ്യുന്നവനൊടാ ന്യായജ്ഞൻ പൊല്ലിയുത്തരാം
കുശലപ്രശ്നമോടൊത്തു വാക്കിൽക്കുശലനാമവൻ. 10

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! വാച്ചിടുന്നില്ലേ നിൻ തപസ്സു ശമം ദമം
എന്നമ്മയിവർ ശുശ്രൂഷിച്ചീലയോ ക്ലമമെന്നിയേ 11
വനവാസം സഫലമാമിവർക്കെന്നാൽ നരേശ്വര!
ഇവളെൻജ്യേഷ്ഠയാമമ്മ ശീതവാതാദ്ധ്വകർശിത 12
ദേവീഘോരതപംപൂണ്ടോൾ ശോചിക്കാറില്ലയല്ലയോ
ക്ഷത്രധർമ്മസ്ഥരായ്ച്ചത്ത വീര്യമേറുന്ന മക്കളെ 13
കാറപ്പെട്ടത്താറില്ലല്ലോ കാറംചെയ്തോരു ഞങ്ങളെ
രാജൻ വിദുരനെങ്ങിപ്പോളവനെക്കാണ്മതില്ല നാം 14
ഈസ്സഞ്ജയൻ കുശലിയാത്തപസ്സിൽ സ്ഥിരനല്ലയോ.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നുചൊല്ലിക്കേട്ടു ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഭൂപനൊടോതിനാൻ
വിദുരൻപുത്ര!കുശലി ഘോരമാം തപമേല്ക്കയാം 15
കാറുണ്ണുവോൻ നിരാഹാരൻ ഞാമ്പോന്തി മെലിഞ്ഞവൻ
കാണാം ചിലപ്പോൾ വിപ്രക്കീശ്ശു ന്യാരണ്യത്തിൽ വല്ലിടം 16

എന്നവൻ മൊല്ലിടുന്നേരം ജടി വീടാമുഖൻ കൃശൻ
ദിഗംബരൻ ചേറണിഞ്ഞാൻ കാട്ടിലാപ്പൊടിയേറവൻ 17
ഘോരക്കാണായി വിദുരൻ നൃപന്നാഖ്യാതനായിതേ
ആശ്രമം നോക്കിയുടനേ പിന്തിരിയുമ്പൊഴേ നൃപ! 18
അവനെപ്പിന്തുടർന്നോടീ താനേ ഭൂപൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
കണ്ടും ചിലേടം കാണാതെകണ്ടും വൻകാടുകേറവേ 19
ഹേ ഹേ വിദുര!ഞാൻ രാജാവങ്ങയ്ക്കിഷ്ടൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
എന്നോതി യതാലവനെപ്പിന്തുടർന്നോടി മന്നവൻ 20
വിജനൈകാന്തമതിലായ് നിന്നാനാ ബുദ്ധിമത്തമൻ
ആക്കാട്ടിനുള്ളിൽ വിദുരനൊരു വൃക്ഷമണഞ്ഞുടൻ 21
ഏറെനാൾ ക്ഷീണിച്ചാകൃതിയാൽസ്സചിയുമവനേ നൃപൻ
അറിഞ്ഞൂ വൻബുദ്ധിമാനെ ബുദ്ധിയേറും യുധിഷ്ഠിരൻ 22
യുധിഷ്ഠിരൻ ഞാനെന്നോതിനിന്നു നേരിട്ടു മുമ്പിലായ്
വിദുരൻ കേൾക്കവേ പൂജചെയ്താനവനെയങ്ങിനെ 23
അവനപ്പോൾക്കണ്ണടയ്ക്കാതാ രാജാവിനെ നോക്കിനാൻ.
വിദുരൻ ദൃഷ്ടിയെദൃഷ്ടികൊണ്ടു ചേർത്തു സമാഹിതൻ 24
ഗാത്രങ്ങൾകൊണ്ടു ഗാത്രങ്ങൾപുക്കാൻ വിദുരർ ബുദ്ധിമാൻ
ചേർത്തും പ്രാണൻ പ്രാണനിലങ്ങിന്ദ്രിയങ്ങളിലിന്ദ്രിയം 25
അവൻ യോഗബലംപൂണ്ടു ധർമ്മരാജന്നവനുടെ
ഉടലുൾപ്പുക്കു വിദുരൻ തേജസ്സാലുജ്ജ്വലിപ്പവൻ 26
വിദുരൻതന്നെറയുടലവ്വണ്ണമേ സ്തബ്ധലോചനം
മരത്തിൽച്ചാഞ്ഞു നൃപതി കണ്ടു ചൈതന്യമെന്നിയേ 27
ഒട്ടേറെബ്ബലവാനായീ താനെന്നുമവനോർത്തുതേ
തേജസ്സേറും ധർമ്മരാജനതുമോർത്തിതു പാണ്ഡവൻ 28
തന്നെറ മുമ്മട്ടൊക്കെയുമേ വിദ്യയാണ്ടോനവൻ നൃപ!
തേജസ്സുള്ളോൻ യോഗധർമ്മം വ്യാസൻ മുൻചൊന്നവണ്ണമേ 29
അവിടെത്താൻ ധർമ്മരാജൻ സംസ്കരിപ്പാൻ നിനച്ചവൻ
ദഹിപ്പിപ്പാനോർത്തു വിദ്വാനപ്പോൾക്കേൾക്കായി വാക്കുടൻ 30
ഹേ ഹേ ദഹിപ്പിച്ചീടൊല്ലാ രാജാവേ!വിദുരാഭിധം
ഈദ്ദേഹമിങ്ങേവമങ്ങയ്ക്കിതു ശാശ്വതധർമ്മമാം 31

സന്താനികാഖ്യലോകങ്ങളുണ്ടാമിവനു ഭാരത!
യതിധർമ്മം പൂണ്ടൊരിവൻ ശോച്യനല്ലാ പരന്തപ! 32
എന്നുകേട്ടാദ്ധർമ്മരാജനവിടംവിട്ടുപോന്നുടൻ
ചെചിത്രവീര്യ്യനൃപനോടിതൊക്കേയുമുണത്തിനാൻ 33
അപ്പൊഴാ ദ്യുതിമാൻ രാജാവാസ്സവ്യജനവും ശരി
ഭീമസേനാദികളുമങ്ങേറരം വിസ്മയമാണ്ടുപോയ് 34
അതുകേട്ടാ നൃപൻ പ്രീതൻ ധർമ്മപുത്രനൊടോതിനാൻ
എന്റെ വെള്ളം ഫലം മൂലമിതൊക്കെ സ്വീകരിയ്ക്ക നീ 35
മത്സ്യനു മുതലെന്തായാഥിക്കതിഥിയ്ക്കുമതാം നൃപ!
എന്നുകേട്ടാദ്ധർമ്മപുത്രൻ നൃപനോടേറരുചിതേ 36
ഭുജിച്ചു മന്നവൻ തന്ന ഫലമൂലാംബു സാനുജൻ
അങ്ങുവൃക്ഷച്ചുവടിലായ്പ്പാപ്പുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടവർ 37
ആ രാത്രിപാത്തിതെല്ലാരും ഫലമൂലജലാശികം.

---

27. വ്യാസാഗമനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! പിന്നെയാപ്പുണ്യകർമ്മംചെയ്തമിവക്കഹോ
നക്ഷത്രംചിന്നമാ നല്ല രാത്രിയും തീന്നിതങ്ങിനെ 1
അപ്പോളവക്കു ധർമ്മാത്മപ്രസംഗങ്ങാം നടന്നുതേ
വിചിത്രപദസഞ്ചാരനാനാശ്രുതികളൊത്തഹോ 2
അമ്മയ്ക്കു ചുറ്റുമേ മണ്ണിൽക്കിടന്ന പാണ്ഡുനന്ദനർ
നൃപതേ! കേവലംവിട്ടും മഹാഹ്രശയനങ്ങളെ 3
എന്നുഭക്ഷിച്ചുവോ ഭൂപൻ ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാശയൻ
അതുഭക്ഷിച്ചാ നൃവീരർ പാത്തിതാ രാത്രിയങ്ങിനേ 4
ആ രാത്രിതീന്നതിൽപ്പിന്നെപ്പൂർവ്വാഹ്നക്രിയചെയ്തവൻ
ഭ്രാതാക്കളൊത്തരാജാവു കണ്ടാനാശ്രമമണ്ഡലം. 5
അന്തഃപുരാനുചരരും ഭൃത്യാമാത്യരുമൊത്തവൻ
സുഖംപോലെ യഥോദ്ദേശം ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ സമ്മതാൽ 6

അഗ്നികത്തുംവേദികളെയവിടെക്കണ്ടതങ്ങിനെ
കുളിച്ചഗ്ന്യാഹുതി കഴിച്ചെഴുംമുനികൾ ചൂഴവേ 7
കാട്ടുപൂനിരയാലും നെയ്ഹോമിച്ച പുകയാലുമേ
ബ്രാഹ്മദേഹം പൂണ്ട മുനി നിരയ്ക്കാത്തവയാണവ 8
പേടികൂടാതങ്ങുമിങ്ങും നില്പും മാൻനിരയാലുമേ
പ്രഭോ! നിശ്ശങ്കമായ്ക്കുകിക്കുട്ടംപക്ഷികളാലുമേ 9
മയിലിൻ കേകയാൽ നത്തുനിരതൻ കത്തലാലുമേ
കുയിൽക്കുട്ടം കുഹകുഹ കൂകും നല്ലൊച്ചയാലുമേ 10
വിപ്രവേദാരവത്താലുമങ്ങുമിങ്ങുമലംകൃതം
ഫലമൂലങ്ങൾ ഭക്ഷിയ്ക്കും മഹാന്മാർ വിലസുന്നിടം 11
പിന്നെയാ മന്നവൻ നല്കീ താപസക്കാനയിച്ചവ
കാഞ്ചനോടുംബരപ്രായകലശങ്ങളിളാപതേ! 12
തോൽകളും കഥയും സ്രുക്കും സ്രുവവും ധരണിപതി
കിണ്ടിയും കിണ്ണവും താലങ്ങളുമങ്ങിനെ ഭാരത! 13
ലോഹപാത്രങ്ങൾ ചെറിയപാത്രം പലതരം നൃപ!
എന്തെന്തിച്ചിപ്പതെത്രയ്യതത്രയും മറുപാത്രവും 14
ഇമ്മട്ടു മന്നൻ ധർമ്മാത്മാവാശ്രമം ചുറ്റിയങ്ങിനെ
മുറും ദ്രവ്യംകൊടുത്തിട്ടു തിരിച്ചെത്തീ മഹീപതി 15
ആഹ്നികംചെയ്തരചനാം ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതീശനെ
കണ്ടു ഗാന്ധാരിയോടൊത്തവ്യഗ്രം വാഴ്ത്താനെയപ്പൊഴേ 16
ഒട്ടുരെശ്ശിഷ്യനിലയ്മമയാം കുന്തിയേയുമേ
ശിഷ്ടാചാരം പൂണ്ടൊതുങ്ങിനില്പതായ്കണ്ട ധാർമ്മികൻ 17
ആ രാജാവിനെയച്ചിച്ചു തന്റെ പേരറിയിച്ചവൻ
ഇരിയ്കെന്നാജ്ഞകേട്ടു പുല്പുപായിലിരുന്നുതേ 18
ഭീമസേനാദ്യരാം പാണ്ഡുപുത്രരും ഭരതർഷഭ!
കുമ്പിട്ടു കാൽപിടിച്ചിട്ടങ്ങിരുന്നു മന്നവാജ്ഞയാൽ 19
അവരോടൊപ്പമൊട്ടേറെശ്ശോഭിച്ചു കൌരവൻ നൃപൻ
വാനോരൊക്കും വ്യാഴമട്ടിൽ ബ്രാഹ്മിയാം ശ്രീവിളങ്ങുവാർ 20
അവരമ്മട്ടിരിയ്കുമ്പോൾ വന്നുചേർന്നു മഹർഷികൾ
ശതയൂപപ്രഭൃതികൾ കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ വാഴ്വവർ 21

ദേവർഷിക്കുട്ടർ സേവിയ്ക്കും ഭഗവാൻ വ്യാസവിപ്രരും
തേജസ്വിശിഷ്യരോടൊത്തു കാണായ്വന്നു നൃപനുടൻ 22
പിന്നെയാക്കൌരവനൃപൻ വീരൻ കുന്തീകുമാരനും
ഭീമാദ്യരുംചെന്നെതിരേറ്റഭിവാദ്യംകഴിച്ചുതേ 23
അവരായ്ച്ചേന്നുടൻ വ്യാസൻ ശതയൂപാദ്യരൊത്തവൻ
ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപനോടിരിയ്ക്കാമെന്നുചൊല്ലിനാൻ 24
നല്ല ദർഭപ്പുല്ലുപായ് നൽക്കൃഷ്ണാജിനകുശാനിതം
അവനുണ്ടാക്കിവെച്ചോനാ വ്യാസനും കേറിവാണുതേ. 25
ആ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠരെല്ലാരും ചുറ്റുമേ വിഷ്ടരങ്ങളിൽ
വേദവ്യാസാനുവാദത്താലോജസ്വികളിരുന്നുതേ. 26

28. വ്യാസവാക്യം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പരം മഹാത്മാക്കളാകും പാണ്ഡവന്മാരിരിയ്ക്കവേ
വ്യാസൻ സത്യവതീപുത്രനരുളിച്ചെയ്തിതിങ്ങിനെ 1
ധൃതരാഷ്ട്ര! മഹാബാഹോ! തപസ്സൊക്കുന്നതില്ലയോ
തെളിയുന്നില്ലയോ കാട്ടിൽപ്പാപ്പിനാൽ നിന്മനം നൃപ! 2
പുത്രനാശജമാംശോകമുള്ളിലില്ലല്ലയോ നൃപ!
ജ്ഞാനങ്ങളൊട്ടുക്കു തെളിഞ്ഞില്ലല്ലിയനഘാശയ! 3
ദുഃബുദ്ധിയൊടാരണ്യവിധിചെയ്യുന്നതല്ലി നീ
വധൂഗാന്ധാരി മാലാണ്ടു കേണീടുന്നില്ലയല്ലയോ 4
പ്രജ്ഞയേറുംബുദ്ധിമതി ദേവി ധർമ്മാർത്ഥദർശിനി
ആഗമാപായതത്വജ്ഞ മാഴ്ന്നില്ലല്ലയോയിവൾ 5
രാജാവേ! കുന്തിയും ശുശ്രൂഷിപ്പീലേ ഗർവ്വമെന്നിയേ
സ്വന്തം പുത്രനെവിട്ടിട്ടും ഗുരുശുശ്രൂഷചെയ്വവൾ 6
ധർമ്മപുത്രക്ഷിതിപനെ നീ കൊണ്ടാടുന്നതില്ലയോ
ഭീമാർജ്ജുനയമന്മാരെസ്സാന്ത്വനംചെയ്യുതല്ലി നീ 7

ഇവരെക്കണ്ടു നന്ദിപ്പതല്ലിയുള്ളല്ലി നിർമ്മലം
ശുദ്ധഭാവനുമല്ലല്ലീ ജ്ഞാനം പൂണ്ട ഭവാൻ നൃപ! 8
സർവ്വഭൂതത്തിലും ശ്രേഷ്ഠമിതു മൂന്നാണു ഭാരത!
നിർവ്വൈരത്വം മഹാരാജ! സത്യമക്രോധവും ശരി 9
നിനക്കു മൌഢ്യമില്ലല്ലോ കാട്ടിൽ വാണിട്ടു ഭാരത!
തൻപാട്ടിൽ വന്യാന്നവുമിങ്ങുപവാസവുമില്ലയോ 10
അറിഞ്ഞിരിപ്പു രാജേന്ദ്ര! വമ്പെഴും വിദുരനുടെ
മഹാത്മാവാം ധർമ്മനുടെയീ വിധിയുള്ളൊരാഗ്രഹി 11
അവൻ മാണ്ഡവ്യശാപത്താൽധർമ്മൻ വിദുരനായവൻ
മഹാബുദ്ധി മഹായോഗി മഹാത്മാവു മഹാശയൻ 12
വ്യാഴം വാനോരിലും ശുക്രനസുരന്മാരിലും ശരി
ഈ നരശ്രേഷ്ഠനെപ്പോലെ ബുദ്ധിസമ്പന്നനല്ലെടോ 13
ചിരംതാൻ നേടിവെച്ചുള്ള തപസ്സു ചിലവിട്ടമേ
മാണ്ഡവ്യർഷി ശപിച്ചുള്ളോനവൻ ധർമ്മൻ സനാതനൻ 14
മുന്നം ബ്രഹ്മനിയോഗത്താലെന്നാലാത്മബലത്തിനാൽ
വൈചിത്ര്യവീര്യക്ഷേത്രത്തിൽജ്ജാതനാണാ മഹാമതി 15
നിൻറെ തമ്പി മഹാരാജ! ദേവദേവൻ സനാതനൻ
മനോധാരണയാൽധ്യാനാൽ ധർമ്മനെന്നാർ ചൊൽവവൻ
സത്യത്താലും മദത്താലും ശമത്താലും വളർത്തുവോൻ
അഹിംസയാലും ദാനത്തിനാലും ശാശ്വതതാപസൻ 17
യോഗത്താലവനാൽജ്ജാതൻ കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ധർമ്മൻതാനിവനുവ്വീശ! പ്രജ്ഞാനാൽഭൂരിബുദ്ധിയാൽ 18
തീ കാറു സലിലം ഭൂമിയാകാശംതാനുമെങ്ങിനേ
അങ്ങിനേ ധർമ്മനും നില്പിതീ ലോകത്തിൽപ്പരത്തിലും 19
അവൻ സർവ്വഗനുവ്വീശ! മുറ്റും തിങ്ങിച്ചരാചരം
കാണപ്പെടും ദേവദേവന്മാരാൽ നിഷ്പാപസിദ്ധരാൽ 20
ധർമ്മൻതാനോ വിദുരനാ വിദുരൻതന്നെ പാണ്ഡവൻ
അപ്പാണ്ഡവൻ നിൻ പ്രത്യക്ഷദാസനെപ്പോലെ നില്പ്പയാം 21
ആ നിൻ തമ്പി മഹാത്മാവിലുംപ്പുക്കാൻ ബുദ്ധിമത്തമൻ
കൌന്തേയനെപ്പാർത്തു മഹാത്മാവു യോഗബലാന്വിതൻ 22

ശ്രേയസ്സുള്ളതല്ലൊപ്പിയ്ക്കാം വൈകാതെ ഭരതർഷഭ!
സംശയം തീർക്കുവാൻവേണ്ടി മകനേ! വന്നിതോക്ക ഞാൻ 23
മുന്നം മഹർഷിമാരാരും ലോകത്തിൽച്ചെയ്തിടാത്തതായ്
ആശ്ചര്യകർമ്മം നിങ്ങൾക്കു കാട്ടുവേൻ ഞാൻ തപഃഫലം 24
എന്തിച്ഛിപ്പൂ മന്നവ! നീയിഷ്ടമെന്നോട്ടു വാങ്ങുവാൻ
കാണ്മാൻ തൊടാൻ കേൾക്കുവാനോ ചെയ്യേൻ ഞാനനഘാ
(ശയ.

ആശ്രമവാസപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

പുത്രദർശനപർവ്വം.

29. ഗാന്ധാരീവാക്യം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ധൃതരാഷ്ട്രക്ഷിതിപതി ഭാര്യയൊത്തു നൃപർഷഭൻ
വധുവാം കുന്തിയുംചേർന്നു വിപ്ര! കാട്ടിലിരിയ്ക്കവേ 1
വിദുരൻ സിദ്ധനായ്ധർമ്മരാജനിൽച്ചേർന്നിരിയ്ക്കവേ
പാണ്ഡവന്മാരൊക്കെയുമങ്ങാശ്രമത്തിലിരിയ്ക്കവേ 2
യാതൊരാശ്ചര്യമോ ചെയ്തുകൊള്ളുന്നുണ്ടെന്നു ചൊല്ലിനാൻ
വ്യാസൻ മഹർഷിതേജസ്വിയതൊന്നെന്നോട്ടു ചൊല്ക നീ 3
കേടറുള്ളോരു കൌരവ്യൻ വനവാസത്തിലെത്രനാൾ
യുധിഷ്ഠിരൻ നരപതി പാർത്തിതാർക്കാരൊടൊപ്പമേ 4
എന്തുഭക്ഷിച്ചുടുത്തു പാർത്തു പ്രഭോ! സൈന്യത്തൊടൊത്തവൻ
അന്തഃപുരത്തൊടാ യോഗ്യരത്നം ചൊല്കനഘാശയ! 5

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! കുരുരാജനേറയനുജ്ഞപ്പെടി പാണ്ഡവൻ
പലമട്ടന്നപാനങ്ങൾ വിശ്രമിച്ചുണ്ടിതായവർ 6

ഒരുമാസം സസൈന്യാന്തഃപുരന്മാർ കാട്ടിൽമേവിനാർ—
അപ്പോഴെത്തീ ഞാൻ പറഞ്ഞവണ്ണം വ്യാസനിഹാനഘ! 7
അവ്വണ്ണമവരെല്ലാരും കഥയാലേ നൃപാന്തികേ
നൃപ! വ്യാസനേറ കീഴ്വാഴ്ച്ച വന്നൂ മറ്റും മഹർഷികൾ 8
നാരദൻ പവ്വതൻപിന്നെത്തപസ്സേറിന ദേവലൻ
വിശ്വാവസുചിത്രസേനൻ പിന്നെത്തുംബുരു ഭാരത! 9
ആയവക്കും മുറയ്ക്കുള്ള പൂജചെയ്തു തപോനിധി
ധൃതരാഷ്ട്രാനുവാദത്താൽക്കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 10
ഇരുന്നിതവരെല്ലാരും ധർമ്മജാച്ഛനയേറവർ
പുണ്യാസനങ്ങളിൽപ്പുണ്യദർപ്പായുള്ളിലും ശരി 11
അവരെല്ലാമിരുന്നിട്ടാ രാജാവുടു മഹാമതി
അരികിൽപ്പാണ്ഡവരുമായിരുന്നിതു കുരുദ്വഹ! 12
ഗാന്ധാരി കുന്തിപാഞ്ചാലിസുഭദ്രയുമതേവിധം
മറ്റുനാരികളും മറ്റുള്ളവരൊന്നിച്ചിരുന്നതേ 13
അവർക്കുണ്ടായിതവിടെധർമ്മിഷ്ഠം ദിവ്യമുത്തമം
ദേവാസുരർ കലർന്നുള്ള പുരാണഷ്കഥൻ കഥ 14
ബുദ്ധിക്കണ്ണാംമന്നനോടാക്കഥാന്തേ വ്യാസമാമുനി
പറഞ്ഞു വാഗ്മിപ്രവരൻ വീണ്ടുമാച്ചൊന്ന വാക്കിനെ 15
പ്രീതിപൂണ്ടതിതേജസ്വി സർവ്വവേദജ്ഞസത്തമൻ
രാജേന്ദ്ര! ഞാനറിഞ്ഞൂ നിന്നുള്ളിലുള്ള വിചക്ഷിതം 16
മക്കൾം കാരണമായ്ശ്ശോകംകൊണ്ടു വേവും നിനക്കുമേ
ഗാന്ധാരിയ്ക്കും ഹൃത്തിൽനില്ലുന്നില്ലയോ ദുഃഖമപ്പൊഴും 17
കുന്തിയ്ക്കും ഹൃത്തിൽ നില്പില്ലേ ദ്രൗപതിയ്ക്കും മഹീപതേ!
പുത്രനാശജമാം തീവ്രദുഃഖമേറുന്നതില്ലയോ 18
സുഭദ്രകൃഷ്ണഭഗിനിയതുമിങ്ങറിയുന്നു ഞാൻ
നിങ്ങളെല്ലാമൊത്തുകൂടിയെന്നു കേട്ടിട്ട മന്നവ! 19
സംശയംതീർക്കുവാൻവേണ്ടി വന്നേൻ ഞാൻ കുരുനന്ദന!
ഈദ്ദേവഗന്ധർവ്വരുമീ മഹർഷികളുമേവരും 20
കാണട്ടെയേറെനാൾ നേടിവെച്ചൊരെൻറ തപോബലം
എന്നാൽച്ചൊല്ലൂ മഹാപ്രാജ്ഞ! കാമമെന്തു തരേണ്ടു ഞാൻ 21

വർം തരാൻ പോന്നവൻ ഞാൻ കാണെക്കനുടെ തപഃഫലം
ഇപ്പുദ്ധിയേറും വ്യാസനേവമുരച്ചോരാ നരേശ്വരൻ 22
മുഹൂർത്തനേരം ചിന്തിച്ചു പറവാനായ് തുടങ്ങിനാൻ.
ധന്യനായ് ഞാനനുഗൃഹീതനായ് ജന്മംഫലിച്ച മേ 23
സാധുക്കളം നിങ്ങളൊടെനിയ്ക്കീസ്സമാഗമമൊക്കയാൽ
ഇന്നു കാൺന്നു ഞാനാത്മാവിന്നിഷ്ടഗതിയേയുമേ 24
മുനീന്ദ്രരേ! ഞാൻ ബ്രഹ്മാഭർ നിങ്ങളായ് ചേന്നകാരണം
നിങ്ങളെക്കാങ്കയാൽത്തന്നെ പൂതനായ് ഞാനസംശയം. 25
പരലോകഭയംചെറുമെനിയ്ക്കില്ലഘഹീനരേ!
എന്നാലിങ്ങാ മന്ദബുദ്ധിയുടെയാദ്യന്നയങ്ങളാൽ 26
പുത്രഗൃദ്ധിയെന്നിയ്ക്കോത്തിട്ടെന്നും മാഴ്ന്നു മാനസം
നിഷ്പാപർ പാണ്ഡവരെയാപ്പാപിയല്ലോ ചതിപ്പതും 27
നരനാഗാശ്വനിരയൊത്തുഴിയൊക്കെയുമങ്ങിനെ
നാനാനാട്ടുടയോർ വമ്പർ മന്നോരേയും മുടിച്ചതും 28
ഒത്തുകൂടീട്ടെന്റെ പുത്രൻ നിമിത്തം ചത്തിതേവരും
അവരുൾപ്രിയമുള്ളച്ചൻ ഭായ്ജീവനിതൊക്കെയും 29
വെടിഞ്ഞും ശൂരരാ പ്രേതരാജഗേഹം കരേറിനാർ.
മിത്രാത്മമടരിൽച്ചത്തോരവർക്കു ഗതിയെന്തുവാൻ 30
അമ്മട്ട പോരിൽച്ചത്തോരെൻ പുത്രപൌത്രജനത്തിനും
മാഴ്ന്നുണ്ടെൻ മനസ്സേറ്റം കൊല്ലിച്ചിട്ടാബ്ബലിഷ്ഠനെ. 31
വൃദ്ധനാകും ശാന്തനവഭീഷ്മനെദ്രോണനേയുമേ
പാപിയാം മൂഢനെന്നുണ്ണി സുഹൃദ്ദ്വിദ്വേഷിയാമവൻ 32
ധരിത്രീരാജ്യമിച്ഛിച്ചു മുടിച്ചു ദീപ്തമാം കുലം
ഇതൊക്കെയോർത്തുള്ളവെന്തുകൊണ്ടു രാപ്പകലിങ്ങു ഞാൻ 33
ശമംകൊള്ളുന്നതില്ലേതും ദുഃഖശോകസമാഹിതൻ
ഇതോർത്തീടുമെനിയ്ക്കച്ഛാ! ശമമില്ലൊരു ലേശവും. 34

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ രാജർഷിയുടയോരാവലാതികം കേട്ടുടൻ
വീണ്ടും ഗാന്ധാരിയുടെ ശോകം പുത്തനായ് ജനമേജയ! 35

കുന്തിയ്ക്കുമാ ദ്രൌപദിയ്ക്കും സുഭദ്രയ്ക്കുമതേവിധം
ആക്കൌരവവധൂക്കൾക്കും വരനാരീ ജനത്തിനും 35
പുത്രശോകം കലന്നിട്ടിങ്ങിനേ ഗാന്ധാരിചൊല്ലിനാൾ
കൺകെട്ടിടുംദേവിയേറ്റു കുപ്പിശ ശൂരനോടുടൻ. 37
ഇവ്വണ്ണം പതിനാറാണ്ടു കഴിഞ്ഞൂ മുനിപുംഗവ!
ഹതപുത്രരിൽ മാഴ്കുന്ന മന്നനില്ലാ ശമം വിഭോ 38
പുത്രശോകംപൂണ്ടു നെടുവീർപ്പിട്ടിട്ടിക്ഷിതീശ്വരൻ
കിടപ്പീലാ പാപ്പിലെങ്ങും ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാമുനേ! 39
തപോബലാൽ മറുലോകം മുറ്റും തീർപ്പാൻ മതീ ഭവാൻ
ലോകാന്തരസ്ഥാത്മജരെക്കാട്ടാനീയ്പ്പു പനോതണോ 40
ജ്ഞാതിപുത്രന്മാർ മരിച്ചുള്ളവഥം പാർഷ്ണി കൃഷ്ണയും
മുറ്റും സൗഭദ്രകളിൽ പ്രേഷ്ണസൗഭദ്ര മാഴ്കുന്നിതേറ്റവും 41
അവ്വണ്ണം കൃഷ്ണഭഗിനി ഭദ്രവാണിസുഭദ്രയും
സൌഭദ്രവധസന്തപ്തയേറ്റം മാഴ്കുന്ന ഭാമിനി 42
ഭൂരിശ്രവസ്സിന്നൊട്ടേറെപ്രിയവല്ലഭയാമിവൾ
ഭർത്തൃവ്യസനശോകാർത്തയേറ്റം മാഴ്കുന്ന ഭാമിനി 43
ഇവൾതൻ ശത്രുരൻ ധീമാൻ ബാൽഹികൻ കുരുമുഖ്യനും
ഹതനായീ പിതാവൊത്ത സോമദത്തനുമാഹവേ 44
ശ്രീമാൻ മഹാബുദ്ധിമാനായിടുമീ നിന്മകന്നുടെ
പോരിൽപ്പിന്മാറാത്ത മക്കളും നൂറും പോരിൽ മരിച്ചുപോയ് 45
ആ നൂറിൻഭാര്യമാർനൂറും ദുഃഖശോകാർത്തിപൂണ്ടിതാ
വീണ്ടും ശോകംവളർത്തുന്ന രാജാവിന്നുമെനിയ്ക്കുമേ 46
അതിനാൽ വൻക്രിയയ്ക്കുന്നീട്ടെന്നോസ്സേവിപ്പു മാമുനേ!
ശൂരരെൻ ശത്രുരന്മാർകളം മഹാത്മാക്കളം മഹാരഥർ 47
സോമദത്താദികളുവക്കെന്തുവാൻ ഗതി ഹേ പ്രഭോ!
ഭഗവാനേ! നിൻപ്രസാദത്താലീ ഭൂപൻ വിശോകനായ് 48
തീരുമെങ്ങിനെയീ ഞാനുമീ നിൻറെ വധു കുന്തിയും
എന്നു ഗാന്ധാരി ചൊന്നാറേ കുന്തീവ്രതകൃശാസ്യയാം 49
ഒളിവിൽപ്പെറന്മകനെയോർത്തിതാദിത്യതുല്യനെ
വരദൻ വ്യാസനവളെട്ടൂരശ്രവണദർശനൻ 50

മാഴ്ചിക്കണ്ടു സവ്യസാചിയുമ്മയായോരു ദേവിയെ
ഭാവഭേദോതിനാൻ വ്യാസൻ നീയോക്കും കായ്മെന്തുവാൻ51
മഹാഭാഗേ! നിന്മനസ്സിലിരിയ്ക്കുമതു ചൊല്ക നീ.
അപ്പോൾ ശത്രുരനോടായിക്കുന്തി കുന്തിപ്പുകുപ്പിയും 52
നാണത്തോടും പൂർവ്വകഥ വെളിവാക്കിട്ടു ചൊല്ലിനാൾ.

---

30. കുന്തീവാക്യം

കുന്തി പറഞ്ഞു

ഭഗവൻ! നീ ശത്രുരനെൻ ദൈവതത്തിന്നുദൈവതം
എനിയ്ക്കു ദേവാദിദേവൻ കേൾക്കുകെൻ സത്യവാക്കിനെ 1
തപസ്വികോപനൻ വിപ്രർ ദുർവ്വാസാവെൻ പിതാവുടെ
ഭിക്ഷാന്നമുണ്ണുവാൻ വന്നിതവനെ പ്രീതനാക്കി ഞാൻ 2
ശൌചത്തോടപരാധങ്ങളൊന്നേ ശുദ്ധമനസ്സോടും
വൻകോപം വേണ്ടെടത്തും താൻ കോപിച്ചീലൊരിയ്ക്കലും 3
പ്രീതൻ വരദനായ്ത്തീർന്നു കൃതകൃത്യൻ മഹാമുനി
തീവ്രയായും വാങ്ങണം നീയെന്നോടോതിനാനവൻ 4
അപ്പോൾശ്ശാപഭയംകൊണ്ടു ചൊന്നോനാ വിപ്രനോടു ഞാൻ
ആവാമെന്നായ് വിണ്ടുമപ്പോളെന്നോടാ ദ്വിജനോതിനാൻ. 5
ഭദ്രേ! ധർമ്മത്തിൻറെയമ്മയായ്വരും നീ ശുഭാനനേ!
നിൻപാട്ടിൽനില്ക്കും വാനോർകാം നീയാഹ്വാനം കഴിപ്പവർ
എന്നുംചൊല്ലിമറഞ്ഞാനാ വിപ്രനത്ഭുതമാണ്ടു ഞാൻ
എന്തവസ്ഥയിലും ചൊറുമോർമ്മക്കേടില്ലതില്ല മേ 7
പിന്നെ ഹർമ്മ്യത്തിൽവാഴും ഞാനുദിച്ചുന്നെ നോക്കിയും
ആ മുനിച്ചൊല്ലോർമ്മവെച്ചിട്ടാകാംക്ഷിച്ചു ദിനേശനെ 8
നിന്നോൻ ബാല്യത്തിനാൽദ്ദോഷമതിങ്കലറിയാത്തവം
ഉടൻ ദേവൻ സഹസ്രാംശുവെന്നടുക്കലണഞ്ഞുതേ 9
മന്നിലും വാനിലും തൻറെ ദേഹം രണ്ടാക്കിവെച്ചവൻ
തപിച്ചിതൊന്നുകൊണ്ടൊന്നുകൊണ്ടെന്നാരികിലെത്തിനാൻ.10

വിറപൂണ്ടൊന്നൊട്ടു വരം വാങ്ങുകെന്നോതിനാനവൻ
പൊയ്പ്പോള്ളുകെന്നവനൊട്ടു തലകുമ്പിട്ടു ചൊല്ലിനേൻ 11
തിഗ്മാംശു ചൊന്നാനെന്നോടെൻ വൃഥാഹപാനമയുക്തമാം
എരിപ്പേൻ നിന്നെയും നിൻറെ വരദേ! ജനേയുമേ 12
തെറ്ററില്ലാത്താ ബ്രാഹ്മണനെശ്ശാപൽക്കാക്കുന്നതിനു ഞാൻ
ദേവ! നിൻതുല്യനാം പുത്രനിങ്ങുണ്ടാകെന്നുചൊല്ലിനേൻ 13
തേജസ്സാൽ നിന്നിലുംപ്പുക്കു മയക്കിപ്പാനുമാനുടൻ
നിനക്കു പുത്രനുണ്ടാകുമെന്നോതി ദ്യോവുപൂകിനാൻ. 14
പിന്നെഗ്ഗൃഹാന്തത്തിലച്ഛനീ വൃത്തമറിയാതെ ഞാൻ
ഗൃദ്ധജാതൻ മകൻബാലൻ കണ്ണനേ വിട്ടു വാരിയിൽ. 15
ആദ്ദേവൻ തൻപ്രസാദത്താൽത്തന്നെയാം വീണ്ടുമിങ്ങു ഞാൻ
കന്യയായിത്തീർന്നു വിപ്ര! മുനീന്ദ്രൻ ചൊന്നവണ്ണമേ 16
മൂഢയാം ഞാനാ മകനെയറിഞ്ഞുങ്കൊണ്ടുതള്ളിനേൻ
അതാണിങ്ങെന്നെ വിപ്രശ്രേ! നീ കണ്ടോണമെരിപ്പതും 17
അപാപം പാപമായാലുമതിപ്പോൾ വെളിവാക്കി ഞാൻ
അവനെക്കാണുവാൻ മോഹം ഭഗവൻ! തീർത്തുകൊൾക നീ 18
ഈ രാജാവിന്നുള്ളിലുള്ളതുങ്കണ്ടിതു സന്മതേ!
ആക്കാമമിപ്പോളിവനും നേടട്ടേ മുനിസത്തമ! 19
എന്നുകേട്ടത്തരംചൊല്ലീ വ്യാസൻ വേദജ്ഞസത്തമൻ
നന്നിതെല്ലാമിപ്രകാരമാവതെന്നോടു ചൊല്ലി നീ 20
നിനക്കു കുറമില്ലേതും കന്യയായ്ത്തീർന്നതില്ലയോ
ഐശ്വര്യവാന്മാർ ദേഹത്തിലാവേശിക്കുന്നു ദേവകൾ 21
ഉണ്ടു വാനോർ ജനിപ്പിപ്പൂ സങ്കല്പിച്ചിട്ടുമങ്ങിനെ
ചൊല്ലിനോക്കിത്തൊട്ടുസംഘർഷിപ്പിച്ചെന്നവിധത്തിലും 22
മനുഷ്യധർമ്മമാദ്ദൈവധർമ്മംകൊണ്ടു ദൂഷിച്ചിടാ
ദോഷമില്ലാത്ത മർത്ത്യധർമ്മത്തിങ്കൽനില്പും നിനക്കിതിൽ 23
എന്നാ കുന്തി! ധരിച്ചാലും പോട്ടേ നിൻ മാനസജ്വരം
ബലികർമ്മക്കൊക്കെയും പത്ന്യംബലികർമ്മക്കൊക്കെയും ശുചി
ബലികർമ്മക്കൊക്കെയും ധർമ്മം ബലികർമ്മക്കൊക്കെയും സുഖം.

31. അംശകഥനം

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ഭദ്രേ! ഗാന്ധാരി നീ കാണും ഭ്രാതൃപുത്രരെയിഷ്ടരെ
സ്നഷ്ടമാരെക്കാന്തരൊത്തും രാവുണർന്നോരിടുംപടി 1
കണ്ണനെക്കുന്തിയും കാണും സുദ്രുമഭിമന്യുവെ
പാഞ്ചാലിയഞ്ചും സുതരെപ്പിതൃഭ്രാതൃക്കളേയുമേ 2
മുന്നന്താനെന്നുള്ളിലിങ്ങീ വ്യവസായമുദിച്ചതേ
മന്നൻ നിയ്യും കുന്തിതാനും പ്രേരണംചെയ്തമാത്രയിൽ 3
ശോച്യരല്ലാ മഹാത്മാക്കളാ നരഷ്ടരേവരും
ക്ഷത്രധർമ്മസ്ഥരായിട്ടു നിധനംപൂണ്ടതാണവൻ 4
അതവശ്യംഭവിയ്ക്കുണ്ടും ദേവകാര്യമനിന്ദിതേ!
അതിനാലേവരും മന്നിൽപ്പിറന്നു ദേവഭാഗർതാൻ 5
ഗന്ധർവ്വഗ്രഹ്യകപിശാചാശരന്മാരുമങ്ങിനെ
ദേവർഷികളുമവ്വണ്ണം സിദ്ധർ പുണ്യജനങ്ങളും 6
ദേവന്മാരും ദാനവരും സിദ്ധദേവർഷിമാർകളും
കുരുക്ഷേത്രപ്പോക്കളത്തിലവിടെസ്സിദ്ധികൂടിനാർ 7
ധൃതരാഷ്ട്രാഭിധൻ ധീമാൻ ഗന്ധർവ്വാധിശനില്ലയോ
അവൻതാൻ നിൻപതി ധൃതരാഷ്ട്രൻ മാനുഷനാട്ടിലും 8
മരുൽഗ്ഗണത്തിലാപ്പാണ്ഡു വിശിഷ്ടനരികമ്യുതൻ
ധർമ്മാംശമല്ലോ വിദുരൻ യുധിഷ്ഠിരനരേന്ദ്രനും 9
കലി ദുര്യോധനൻ ദ്വാപരാഖ്യൻ ശകുനിയോക്ക നീ
രാക്ഷസന്മാർകളും ദുശ്ശാസനാദ്യരോക്ക ശുചിസ്മിതേ! 10
മരുൽഗ്ഗണത്തിൽബ്ബലവാൻ ഭീമസേനനരിന്ദമൻ
ധരിയ്ക്ക നീ നരനൃഷി കുന്തീപുത്രൻ ധനഞ്ജയൻ 11
നാരായണൻ ഹൃഷീകേശൻ യമജന്മാർകളുശ്ചികൾ
ദേഹം രണ്ടാക്കിവെച്ചിട്ടുള്ളാദിത്യൻ തപനോത്തമൻ 12
ലോകങ്ങളെത്തപിപ്പിപ്പോൻ കണ്ണനെന്നോക്ക ശോഭനേ!
പാർത്ഥകൽനിന്നിട്ടുണ്ടായോൻ സംഹർഷപ്രദനങ്ങിനെ 13

ആറുതേരാളിമാർ കൊന്ന പാണ്ഡുദായാദനില്ലയോ
ആ സൌഭദ്രൻ സോമനത്രേ യോഗാൽ രണ്ടായിനിന്നവൻ 14
ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ ദ്രൌപതിയൊത്തഗ്നിയിങ്കൽപ്പിറന്നവൻ
ശ്രുഭാഗ്നിഭാഗരറിക ശിഖണ്ഡിയൊരു രാക്ഷസൻ 15
ദ്രോണൻ വ്യാഴത്തിന്റെയംശം രുദ്രാംശം ദ്രൌണിയോക്ക് നീ
ഗാംഗേയനാം ഭീഷ്മർ വസുമദ്ധ്യനായവനോക്ക നീ 16
ഇമ്മട്ടിവർ മഹാപ്രജ്ഞേ! മർത്ത്യരായ് നിന്നു ദേവകാം
കമ്മം കഴിച്ചിട്ടു പിന്നെ സ്വർഗ്ഗംപുക്കിതു ശോഭനേ! 17
ഏവക്കുമുള്ളിലൊട്ടേറെ നാൾനില്ക്കും ദുഃഖമില്ലയോ
അതിപ്പോൾത്തീക്കുവനിഹപരലോകഭയത്തൊടും 18
ഭാഗീരഥിനദീതീരത്തെത്തുവിൻ നിങ്ങളേവരും
അവിടെക്കാണുമീപ്പോരിൽക്കൊന്നുള്ളവരെയൊക്കെയും. 19

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു വേദവ്യാസവാക്കു കേട്ടെല്ലാവരുമപ്പൊഴേ
വന്ദിച്ചു സിംഹനാദത്തോടൊത്തു ഗംഗയ്ക്കുനേർക്കുപോയ്. 20
പാണ്ഡവന്മാരൊത്തുപോയീ സാമാത്യൻ ധൃതരാഷ്ട്രനും
വന്നൊത്ത മാമുനികളും ഗന്ധവ്വന്മാരുമൊത്തവൻ 21
പിന്നെഗ്ഗംഗയ്ക്കടുത്തെത്തി മുറയ്ക്കങ്ങാജ്ഞനാണ്ടവം
മുറുമേ പാപ്പുറപ്പിച്ചു യഥാപ്രീതി യഥാസുഖം 22
രാജാവും പാണ്ഡവരൊടൊത്തിഷ്ടദേശത്തു സാനുഗൻ
പാത്തുകൊണ്ടിടിനാൻ ധീമാൻ നാരിവൃദ്ധപുരസ്സരൻ 23
അന്നത്തെപ്പകൽ നൂറാണ്ടുപോലെ പോയിതവക്കഹോ
ചത്ത മന്നവരെക്കാണാൻ രാത്രിയെക്കാത്തിരിയ്ക്കുവേ 24
പിന്നെയക്കൻ പുണ്യമാകുമസ്തശൈലമണഞ്ഞുതേ
ഉടൻ കുളിച്ചവർ നിശാമുഖകർമ്മം നടത്തിനാർ. 25

32. ഭീഷ്മാദിദർശനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

പിന്നെ രാത്രിയണഞ്ഞപ്പോൾസ്സായാഹ്നക്രിയചെയ്തവർ
അവിടെക്കൂടിയോരെല്ലാം വ്യാസപാർശ്വത്തിലെത്തിനാർ. 1
ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാത്മാവു പാണ്ഡവന്മാരൊടൊത്തുതാൻ
ശുചിയേകാഗ്രമതിയങ്ങിരുന്നു മുനിമാരുമായ് 2
ഗാന്ധാരിയോടൊത്തുകൂടിച്ചേന്നിരുന്നിതു നാരികൾ
നഗരക്കാർ നാട്ടുകാരും വയസ്സിൻപടിയേവരും 3
പിന്നെത്തേജസ്വിയാം വ്യാസൻ പുണ്യഗംഗാജലത്തിലായ്
ഇറങ്ങിപ്പോയ് വിളിച്ചാനാസ്സ്വർഗ്ഗലോകരെയും മുനി 4
പാണ്ഡവർക്കും കൌരവർക്കുമുള്ള യോധരെ മുറുമേ
നാനാദേശം വാണിരുന്ന യോഗ്യരാജാക്കളേയുമേ 5
കുരുപാണ്ഡുപ്പടകടെ ബഹളാരാവമപ്പൊഴേ
വെള്ളത്തിൽനിന്നിട്ടുണ്ടായി മുന്നട്ടിൽജ്ജനമേജയ! 6
പിന്നെഭീഷ്മദ്രോണർ മുമ്പായ് രാജാക്കളെവരേവരും
സൈന്യങ്ങളൊത്തു വെള്ളത്തിൽനിന്നുയന്നിതസംഖ്യമേ 7
വിരാടദ്രുപദന്മാരും മക്കളൊത്തു സസൈനികർ
പാഞ്ചാലീപുത്രർ സൌഭദ്രർ ഘടോൽക്കചനിശാടനും 8
കർണ്ണദുര്യ്യോധനർ മഹാരഥൻ ശകുനിയങ്ങിനെ
ദുശ്ശാസനാദികളും മഹാബലരാം ധാർത്തരാഷ്ട്രരും 9
ഭഗദത്തൻ ജരാസന്ധനന്ദനൻ ജലസന്ധനും
യൂപധ്വജൻ ശലൻ ശല്യൻ സാനുജൻ വൃഷസേനനും 10
രാജപുത്രൻ ലക്ഷ്മണനും ധൃഷ്ടദ്യുമ്നന്റെ മക്കളും
ശിഖണ്ഡിപുത്രരും മുറും സാനുജൻ ധൃഷ്ടകേതുവും 11
അചലൻ വൃകലൻതാനുമലായുധനിശാടനും
ബാൽഹീകനാസ്സോമദത്തൻ മേകിതാനനരേന്ദ്രനും 12
ഇവരും മറു പലരും ബഹുപാൽപ്പറയാത്തവർ
എല്ലാം ഭാസുരദേഹന്മാരുയന്നാർ നീരിൽനിന്നുടൻ. 13

ഏതുവീരന്നേതുവേഷം കൊടിയേതേതു വാഹനം
അതാതോടൊത്തുവന്നെത്തിക്കാണായീ നരനാഥരെ. 14
മുറും ദിവ്യാംബരധരർ മുറുമേ ദീപ്തകുണ്ഡലർ
നിവ്വൈരർ നിരഹങ്കാരർ മത്സരക്രോധവർജ്ജിതർ 15
ഗന്ധവ്വന്മാർ പാട്ടുപാടി വന്ദിമാർ പാഴ്ത്തിട്ടുന്നവർ
ദിവ്യമാല്യാംബരധരരപ്സരസ്ത്രീകളൊത്തവർ 16
ധൃതരാഷ്ട്രന്നുമന്നേരം ദിവ്യം ചക്ഷുസ്സു മന്നവ!
പ്രീതൻ സത്യവതിപുത്രൻ മുനി നല്കീ തപോബലാൽ 17
ദിവ്യജ്ഞാനബലത്തോടും ഗാന്ധാരി പുകഴാണ്ടവൾ
കണ്ടാൾ മക്കളെയും മുറും പോരിൽച്ചത്തന്യരേയുമേ 18
അചിന്ത്യമത്ഭുതമതു പെരുതും രോമഹർഷണം
വിസ്മയിച്ചാജ്ജനംമുറും കണ്ണടയ്ക്കാതെ കണ്ടുതേ 19
ഉത്സവോദഗ്രമാംമട്ടു താണം പെണ്ണം കലന്നഹോ
പടത്തിൽച്ചിത്രമാംമട്ടു കണ്ടിതാശ്ചര്യ്യമങ്ങിനേ 20
ധൃതരാഷ്ട്രൻ ദിവ്യഭക്കാലവരെക്കണ്ടു മുറുമേ
ആ മുനീന്ദ്രപ്രസാദത്താൽ മോദിച്ചു ഭരതർഷഭ! 21

---

33. പത്നിമാക്കു ഭർത്തൃലോകപ്രദാനം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെയാപ്പുരുഷശ്രേഷ്ഠരൊത്തുകൂടി പരസ്പരം
ക്രോധമാത്സര്യ്യങ്ങളൊഴിവിട്ടു ഗതകല്മഷരേവരും 1
ബ്രഹ്മർഷികല്പിച്ച മുഖ്യവിധി കൈക്കൊണ്ടുകൊണ്ടവർ
ഏവരും പ്രഹൃഷ്ടരായ്നിന്നു വിണ്ണിൽ വിണ്ണവർപോലവേ. 2
മാതാപിതാക്കളായ്പുത്രർ ഭാര്യ്യമാർ പതിമാരുമായ്
അണ്ണൻ തമ്പിയുമായിഷ്ടനിഷ്ടനായ്ച്ചേർന്നു മന്നവ! 3
പാണ്ഡവന്മാർ വീരകർണ്ണനോടും സൌഭദ്രനോടുമേ
ഹർഷാൽച്ചേർന്നിടിനാർമുറും പാഞ്ചാലീപുത്രരോടുമേ 4

പിന്നെ പ്രീതിക്കലന്നിട്ടാക്കണ്ണനോടൊത്ത പാണ്ഡവർ
കൂടിച്ചേന്നു മഹീപാല! നിന്നു സൌഹാർദ്ദവൃത്തിയിൽ 5
പരസ്പരം ചേന്നുകൊണ്ടാ യോധന്മാർ ഭരതർഷഭ!
മുനിപ്രസാദങ്കൊണ്ടേവം മന്യുതിന്നുള്ള മന്നവർ 6
കേവലം പക കൈവിട്ടു നിന്നു സൌഹാർദ്ദവൃത്തിയിൽ
ഇമ്മട്ടെല്ലാവരുംചേന്നു ഗുരുബാന്ധവരോടുമേ 7
മക്കളോടും നരവ്യാഘ്രർ കുരുക്കൾ മറുമന്നരും
ആ രാത്രിയൊക്കെയവണ്ണം പ്രീതരായ് വിഹരിച്ചുമേ 8
നിനച്ചു പരിതോഷത്താൽ വിണ്ണാണ്ടപ്പടി മന്നവർ
ശോകം ഭയം ത്രാസമയശസ്സില്ല രതിയില്ലിഹ 9
പരസ്പരം ചേന്നുനില്ലും യോദ്ധക്കു ഭരതർഷഭ!
ഭർത്താക്കൾ മക്കളച്ഛന്മാർ ഭ്രാതാക്കളിവരൊത്തവർ 10
ഏറാവും മോദമാണ്ടിട്ടു ദുഃഖം കൈവിട്ട നാരികൾ
ഒരു രാവേവമാ വീരർ കളിച്ചാ സ്ത്രീജനങ്ങളും 11
തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞു തഴകിപ്പോയീ വന്നവഴിയ്ക്കുതാൻ
വിട്ടയച്ചിതു ലോകങ്ങൾക്കവരേ മുനിപുംഗവൻ 12
നോക്കിക്കാണെക്കുത്തന്നെയവർ മറഞ്ഞിതുടനങ്ങിനേ
പുണ്യഗംഗപ്പുഴയിലേയ്ക്കിറങ്ങിട്ടു മഹാശയർ 13
തേരും കൊടിയുമായ് സ്വന്തഗൃഹങ്ങളിലണഞ്ഞുതേ
ദേവാലയംപുക്കു ചിലർ ചിലർ ബ്രഹ്മസദസ്സുമേ 14
ചിലർ വാരുണമാംലോകം വിത്തേശഗൃഹവും ചിലർ
പരം വൈവസ്വതം ലോകം പൂകിനാർ ചില മന്നവർ 15
ചിലരങ്ങുത്തരകുരുപിശാചാശരലോകവും
വിചിത്രഗതിമാർ മറ്റും വാനോരോടൊപ്പമേറുമേ 16
ചെന്നണഞ്ഞു മഹാത്മാക്കൾ ഭൃത്യവാഹങ്ങളൊത്തവർ
അവരെല്ലാം പോയശേഷം വെള്ളത്തിലമരും മുനി 17
തേജസ്സേറും ധർമ്മശീലൻ കുരുക്കൾക്കു ഹിതപ്രദൻ
ഭർത്താക്കൾ ചത്തൊരാ ക്ഷത്രസ്ത്രീകളോടുടനോതിനാൻ 18
ആരാരെല്ലാം ഭർത്തൃലോകമിച്ഛിപ്പൂ മുഖ്യനാരികൾ
അവർ ഗംഗാജലത്തിങ്കലിറങ്ങാം മടിചിട്ടുടൻ 19

അവന്റെ വാക്കു കേട്ടേറ്റം ശ്രദ്ധയാൽ മുഖ്യനാരികം
ഗംഗാജലത്തിങ്കൽമുങ്ങീ ശപശ്ശരാനുമതത്തൊടും 20
മനുഷ്യദേഹം കൈവിട്ട ഭർത്താക്കന്മാരൊടങ്ങവർ
മേന്മ സാദ്ധ്വികളെല്ലാരുമന്നേരത്തു ധരാപതേ! 21
ഏവം മറ്റും ശീലമുള്ള പതിവ്രതകളാമവർ
എത്തീ മുക്തകളായ് ബ്രഹ്മസാലോക്യം ക്ഷത്രനാരികം 22
ദിവ്യരൂപമെടുത്തിട്ടു ദിവ്യാഭരണധാടിയിൽ
ദിവ്യമാല്യാംബരം മാത്തിത്തൻ ഭർത്താക്കൾക്കു തുല്യമേ 23
ശീലാഢ്യമാർ വിമാനത്തിൽക്കയറീട്ടവരക്രമം
മറ്റും ഗുണംമേന്മ മറ്റും സ്വസ്ഥാനത്തിങ്കലെത്തിനാർ 24
ആക്കാക്കേതേതുകാമംതാനക്കാലമുളവായിതോ
അതൊക്കെ നല്കിനാൻ വ്യാസൻ വരദൻ ധർമ്മവത്സലൻ 25
നരദേവന്മാർകഥ വീണ്ടും വന്നോരാക്കഥ കേട്ടവർ
മോദിച്ചു കുളർമെയ്ക്കൊണ്ടു നാനാ നാടാണ്ട മത്സ്യരും 26
ഇഷ്ടന്മാരൊത്തവക്കുള്ളാ സ്സംഗമം കേട്ടിടും നരൻ
ഇഷ്ടങ്ങഥം നേടീടുമിഹലോകത്തിങ്കൽപ്പരത്തിലും 27
ഇഷ്ടബാന്ധവസംയോഗമനായാസമനാമയം
ഇതങ്ങിനെ ബുധന്മാരെക്കേൾപ്പിയ്ക്കും ധർമ്മവിത്തമൻ 38
ഈ ലോകത്തിൽപ്പേരുകേട്ട പരത്തിൽശ്ശുഭമാണ്ടിടും
സാദ്ധ്യായമൊക്കും മത്സ്യന്മാർ തപസ്സൊത്തവർ ഭാരത! 29
സാദ്ധ്വാചാരർദമം പൂണ്ടോർ ദാനത്താൽപ്പാപമറ്റവർ
ബ്രഹ്മകഥശ്രദ്ധർദാന്തന്മാർഹിംസയൊഴിച്ചവർ 30
ആസ്തികന്മാർ ശ്രദ്ധയുള്ളോർധൃതിയുംമേന്മ മന്നവർ
ഇമ്മൈരാശ്ശ്യപവൃത്തത്തെക്കേട്ടാൽസ്സൽഗതിനേടിടും 31

---

34. നിത്യാനിത്യനിരൂപണം

സൂതൻ പറഞ്ഞു

ഇതുകേട്ടരചൻ വിദ്വാൻ ഹഷ്ടിച്ചു ജനമേജയൻ
മറ്റും പിതാമഹരുടെഗമനാഗമനംപരം 1

പുത്രാഗമനം പറഞ്ഞു മുത്തോടിങ്ങിനെ
ദേഹം വെടിഞ്ഞോക്കു വീണ്ടുമാ രൂപം കണ്ടതെങ്ങിനെ 2
എന്നുകേട്ടാ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ വ്യാസശിഷ്യൻ പ്രതാപവാൻ
ജനമേജയരാജാവോടോതീ വാഗ്മികലോത്തമൻ. 3

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എല്ലാക്കർമ്മങ്ങൾക്കുമില്ലാ നാശമെന്നാണു നിശ്ചയം
കർമ്മജങ്ങൾ ശരീരങ്ങളിങ്ങാകൃതികളും നൃപ! 4
മഹാഭൂതങ്ങൾ നിത്യങ്ങൾ ഭൂതാധിപതിസംശ്രയാൽ
അവക്കു നിത്യസംവാസം പിരിവോക്കില്ല നാശമേ 5
അനായാസകൃതം കർമ്മം സത്യം ശ്രേഷ്ഠം ഫലാഗമം
ആത്മാവിവകളോടൊത്തു സുഖദുഃഖങ്ങളേല്ക്കുയാം 6
അമ്മട്ടു ചേരും ക്ഷേത്രജ്ഞൻ നശിയ്ക്കില്ലെന്നു തീർച്ചയാം
ഭൂതങ്ങൾക്കിങ്ങാത്മഭാവം വേർവിടാതുള്ള മാതിരി 7
അവനുണ്ടാം സചരുപിതപം കർമ്മനാശംവരുംവരേ
കർമ്മം ക്ഷയിയ്ക്കിലോ മർത്ത്യൻ രൂപം മാറിയെടുക്കയാം 8
നാനാതപമേകതപവുമീദ്ദേഹത്തിൽച്ചേർന്നു നില്ക്കുയാം
വെവ്വേറെയാണെന്നറിയുന്നോക്കു നിത്യങ്ങളിങ്ങിനെ 9
അശ്വമേധത്തിലശ്വത്തെക്കൊല്ലുമിൽശ്രുതിയിങ്ങിനെ
ലോകാന്തരം പുക്കു നിത്യം ദേഹികൾക്കുയിർ നിത്യമാം 10
ഹിതം ഞാൻ പറയാമങ്ങയ്ക്കിഷ്ടമാണെങ്കിൽ മന്നവ!
ദേവയാത്രാവഴികൾ നീ കേട്ടീലേ യാഗശാലയിൽ 11
നീ യജ്ഞംചെയ്യവേ നിന്നെ ഹതരായുന്ന ദേവകൾ
പ്രത്യയാനേശർ ദേവന്മാരൊത്തുകൂടിയവരോടോ 12
എന്നാൽ യജിച്ചാൽ ഗതിയാ മറുള്ളോക്കില്ലനിത്യത
പഞ്ചവർഗ്ഗം നിത്യമാണാത്മാവുമെന്നിട്ടു പൂരുഷൻ 13
നാനാസമായോഗമിതിന്നിങ്ങു കാണ്മോൻ വൃഥാമതി
വേർവാടിലോരം മാഴ്കുന്നു ബാലനെന്നാണു മന്മതം 14
വേർവാടിൽദ്രോഷമുക്കെങ്കിൽസ്സംയോഗംവിട്ടൊഴിയ്ക്കണം
അസംഗനിൽസ്സംഗമില്ലാ ദുഃഖം മന്നിൽ വിയോഗജം 15

പരാവരജ്ഞനുപരൻ മാനാൽപ്പൊല്ലപ്പെടാത്തവൻ
അപരജ്ഞൻ പരംബോധമാണ്ടു മോഹമൊഴിച്ചിട്ടും 16
അദർശനാൽവന്നു വീണ്ടുമദർശനമണഞ്ഞവൻ
അവനേ ഞാനെന്നെയവൻ കാണ്മീലില്ല വിരക്തി മേ 17
ഏതേതുടലിനാലെന്തോന്നസ്വതന്ത്രൻ നടത്തുമോ
അതാതുടലിനാൽപ്പിന്നെയതു താനേല്ക്കുമായവൻ 18
മനസ്സാൽ മാനസംകൊൾവൂ ദേഹത്താലിങ്ങു ദൈഹികം.

---

35. ശ്രീപരീക്ഷിദുൽപ്പത്തി

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മക്കളെക്കാണാതെയായി വീണ്ടും കണ്ടിതു മന്നവൻ
ഋഷിപ്രസാദാൽ മക്കൾക്കുള്ളാ ശ്രുതത്തിൽക്കുതുകമഹ! 1
ആ നൃപൻ രാജധർമ്മങ്ങളാ ബ്രാഹ്മോപനിഷത്തുമേ
സമ്പാദിച്ചു നരശ്രേഷ്ഠൻ ബുദ്ധിനിശ്ചയവും ശരി 2
മഹാപ്രാജ്ഞൻ വിദുരനും സിദ്ധിനേടീ തപോബലാൽ
ധൃതരാഷ്ട്രനുമാ വ്യാസതപോനിധി സമാശ്രയാൽ 3

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

എനിയ്ക്കും വരദൻ വ്യാസൻ പ്രായശ്രുതത്തൊടച്ഛനെ
കാട്ടിത്തന്നാലതു ചൊന്നതൊക്കെയും വിശ്വസിയ്ക്കുവേൻ 4
പ്രിയമാകുമെനിയ്ക്കും ഞാൻ കൃതാർത്ഥൻ തീർപ്പുകൊള്ളുമേ
ഋഷിമുഖ്യപ്രസാദത്താലെന്റെ കാമം ഫലിയ്ക്കണം. 5

സൂതൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ രാജാവു ചൊന്നപ്പോൾ വേദവ്യാസൻ പ്രതാപവാൻ
ധീമാൻ പ്രസാദിച്ചു പരീക്ഷിത്തിനേയും വരുത്തിനാൻ 6
ആ പ്രായശ്രുതത്തിൽ വിണ്ണിൽനിന്നവന്ന നരേന്ദ്രനെ
ശ്രീയാണ്ടോരച്ഛനെക്കണ്ടു രാജാവു ജനമേജയൻ 7

മഹർഷി-ശമീകനേയും തൽപ്പുത്രനാം ശൃംഗിയേയുമേ
കണ്ടിതാ മന്നവനുടെയമാത്യന്മാർകളേയുമേ 8
പിന്നെ മുത്തോടവിടുത്തേ മന്നവൻ ജനമേജയൻ
ആരാടിപ്പായുമ്പോഴെയും താനുമാരാടിനാൻ നൃപൻ 9
അപ്പോടിട്ടാ നൃപൻ ചൊന്നാനാസ്തികദ്വിജനോടുടൻ
യായാവരകുലോൽപ്പന്നജരൽക്കാരുജനോടുതാൻ 10
ആസ്തിക! വിവിധാശ്ചര്യമെന്നെറ യാഗമിതെന്മതം
എന്നെറ ശോകം തീർക്കുമച്ഛനിങ്ങുവന്നെത്തിയില്ലയോ. 11

ആസ്തികൻ പറഞ്ഞു

തപോനിധിപുരാണഷിവ്യാസനേതുമഖത്തിലോ
ആയവന്നു കുരുശ്രേഷ്ഠ! ലോകംരണ്ടും ജയിച്ചതാം 12
വിചിത്രാഖ്യാനവും കേട്ടു ഭവാൻ പാണ്ഡവനന്ദന!
സപ്പുങ്ങളെച്ചുട്ടിതെത്തിയച്ഛനെറ പദവിയ്യുമേ. 13
നിൻസത്യത്താൽത്തക്ഷകന്നൊരൊഴിവും കിട്ടി മന്നവ!
പൂജിച്ചു താപസരെയാ യോഗ്യനെറ ഗതികണ്ടു നീ 14
വന്ദിച്ച ധർമ്മവുംനേടീ കേട്ടു പാപവിനാശനം
ഹൃദയഗ്രന്ഥിയും തീർന്നിതുദാരജനദർശനാൽ 15
ധർമ്മക്കുറാണ്ടവർപരം സദ്വൃത്തരുചിയുള്ളവർ
പാപം തീപ്പോർകളവരെ വണങ്ങിക്കൊണ്ടിടേണമേ. 16

സൂതൻ പറഞ്ഞു

എന്നാ ദ്വിജേന്ദ്രമൊഴി കേട്ടാ നൃപൻ ജനമേജയൻ
പൂജിച്ചിതാ മാമുനിയെബ്ബഹുമാനിച്ചു പിന്നെയും 17
ചോദിച്ചു കേടറ വൈശമ്പായനഷിയൊടങ്ങുടൻ
ധർമ്മജ്ഞൻ വനവാസത്തിൻ കഥയ്ക്കള്ളോരു ശേഷവും. 18

---

36. യുധിഷ്ഠിരപ്രത്യാഗമനം.

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

പുത്രപൌത്രന്മാരെയനുബന്ധാഢ്യം കണ്ടു മന്നവൻ
ധൃതരാഷ്ട്രൻ ചെയ്തതെന്തു യുധിഷ്ഠിരനരേന്ദ്രനം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മഹാശ്ചര്യം മക്കളുടെ ദർശനംകണ്ടു മന്നവൻ
ശോകംതീർന്നിട്ടു രാജർഷി വീണ്ടുമാശ്രമമെത്തിനാൻ. 2
മറ്റുള്ളാളുകളെല്ലാരുമാ മഹർഷിജനങ്ങളും
ധൃതരാഷ്ട്രനുവാദത്താൽപ്പോയ്ക്കാണ്ടിതു യഥേഷ്ടമേ 3
പാണ്ഡവന്മാർ മഹാത്മാക്കളല്പം ഭടരൊടും സമം
വീണ്ടും ചെന്നു ഭാര്യയൊത്താ മാന്യമന്നന്റെ സന്നിധൌ. 4
ധീമാനങ്ങാശ്രമംപുക്കാ ബ്രഹ്മർഷി ജനപൂജിതൻ
മുനി സത്യവതീപുത്രൻ ധൃതരാഷ്ട്രനൊടോതിനാൻ 5
ധൃതരാഷ്ട്ര! മഹാബാഹോ! കേൾക്ക കൌരവനന്ദന!
കേട്ടല്ലോ നീ ജ്ഞാനവൃദ്ധർ പുണ്യകർമ്മി മഹർഷികഥം 6
ശ്രദ്ധാഭിജനവൃദ്ധന്മാർ വേദവേദാംഗവേദികഥം
ധർമ്മജ്ഞർ പഴമക്കാർകഥ ചൊന്ന നാനാ ചരിത്രവും 7
ശോകത്തിൽക്കരംവെയ്പ്പോല്ലാ ദൈവത്തിലുഴലാ ബുധൻ
കേട്ടല്ലോ നീ ദേവഗുഹ്യം ദേവജ്ഞൻ നാരദൻവഴി 8
ക്ഷത്രധർമ്മൽശ്രുസ്സൂപൂതഗതി പുക്കീടിനാരവർ
മക്കഥ നീ കണ്ടതിൻവണ്ണംതന്നെ കാമവിഹാരികഥം 9
ധീമാനീദ്ധർമ്മജൻ നിന്നെയനുകൂലിച്ചു നില്പ്പയാം
ഭാര്യാസുഹൃജ്ജനത്തോടും മുറും ഭ്രാതാക്കളൊത്തവൻ 10
വിട്ടയച്ചാലുമിവനെ രാജ്യംകാക്കട്ടെയങ്ങിവൻ
അവർ കാട്ടിലിരിപ്പായിട്ടൊരു മാസത്തിലേറെയായ് 11
ഈ സ്ഥാനമോ പ്രയത്നത്താൽ നിത്യം കാക്കേണ്ടതാം നൃപ!
രാജ്യമെന്നതു ശത്രുക്കളുള്ളതാണു കുരുദ്വഹ! 12

തേജസ്വിയായ വ്യാസനേവം ചൊന്നോരാക്കരുമന്നവൻ
വിളിച്ചു ധർമ്മസുതനോടോതിനാൻ വാഗ്മിയിങ്ങിനേ 13
അജാതശത്രോ! ശ്രേഷ്ഠം കേൾക്ക ഭ്രാതാക്കളൊത്തു നീ
ശോകം നിരർത്ഥമായാൽ നമ്മെബ്ബാധിപ്പതില്ലെടോ 14
കുന്തിനാപുരിയിൽപ്പോലെ ഞാനിങ്ങുണ്ണി! രമിയ്ക്കുവിൻ
പ്രിയാനുവർത്തിയാം നാഥൻ തുണയുണ്ടെന്നു കണ്ടവൻ 15
വിണ്ണാൽ പുത്രഫലംനേടി നിങ്കൽ പ്രീതി പെരുത്തു മേ
പൂനിയ്ക്കില്ലാ മന്യു പോക മകനേ! വൈകിടാതെ നീ 16
നിന്നെ നോക്കിട്ടിന്നെനിയ്ക്കു കായുന്ന തപസ്സെടോ
തപസ്സൊടൊത്തൊരെൻ ദേഹം നിന്നെപ്പാർത്തെന്തിടുന്നു ഞാൻ
ഈ നിന്നമ്മകളീവണ്ണം കൊഴിഞ്ഞില കഴിപ്പവർ
എൻതുല്യവ്രതമാരുണ്ണി! നില്പ്പായില്ലധികം ദിനം 18
ദുര്യോധനാദികളെ ഞാൻ കണ്ടേൻ ലോകാന്തരസ്ഥരായ്
വേദവ്യാസതപോവീര്യാൽ ഭവാൻ വരികയാലുമേ 19
എനിയ്ക്കു ജീവിച്ചിട്ടുള്ള കായ്വും തിന്നു സന്മതേ!
കടുംതപസ്സു ചെയ്യോൻ ഞാനനുജ്ഞ തരണം ഭവാൻ 20
പിണ്ഡവും കീർത്തിയും നിങ്കലിക്കുലം നിലനില്പതും
പൊയ്പ്പോകിന്നോ നാളെയോ നീ പൈകൊല്ലുണ്ണി മഹാഭുജ!
രാജനീതി പലേമട്ടിൽക്കേട്ടല്ലോ ഭരതർഷഭ!
പൊല്ലാനൊന്നും കണ്ടതില്ല ചെയ്തതെല്ലാം പ്രഭോ! ഭവാൻ. 22

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഏവമ്പരമ്പരമനോടറിയിച്ചിതു മന്നവൻ
ധർമ്മജ്ഞ! കുറ്റമില്ലാതുള്ളെന്നൈക്കെവിട്ടിടൊല്ല നീ 23
ഭ്രാതാക്കളൊക്കെപ്പോയ്പ്പോട്ടേ കൂടെയുള്ളവരും ശരി
നിന്നെസ്സേവിയ്പ്പവേനമ്മമാരെയും ഞാൻ യതവ്രതൻ 24
ഗാന്ധാരിയവനോടോതിയതല്ലെന്നുണ്ണി കേൾക്ക നീ
നിന്നധീനം കുരുകുലം ശപ്തരന്നുള്ളപിണ്ഡവും 25
പൊയ്പ്പോകുണ്ണി! പോരുമിതു നീ പൂജിച്ചിതു ഞങ്ങളെ
ചൊല്ലു രാജാവോതിയതു മകനേ! താതവാക്കു നീ. 62

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നു ഗാന്ധാരി ചൊന്നപ്പോൾക്കണ്ണിൽക്കണ്ണീർതുടച്ചുടൻ·
കരയും കുന്തിയോടായിപ്പറഞ്ഞാനവനിങ്ങിനെ. 27
അയപ്പിതെന്നെ രാജാവും പുകഴംസൌബലേയിയും
ചിത്തം ഭവതിയിൽപ്പററി മാഴ്ക്കം ഞാൻ പോവതെങ്ങിനെ 28
തപോവിഘ്നം ചെയ്വവാനംവയ്യല്ലോ ധർമ്മചാരിണി!
തപസ്സിന്മേലെയൊന്നില്ലാ മഹത്തേല്പൂ തപസ്സിനാൽ 29
എനിയ്ക്കും രാജ്ഞി! മുന്നട്ടിൽബ്ബുദ്ധിരാജ്യത്തിലില്ലതാൻ
എല്ലാങ്കൊണ്ടും തപസ്സിങ്കൽസ്സക്തമാണെന്റെ മാനസം 30
ശൂന്യമീപ്പാരിടംമുറ്റും പ്രീതിചെയ്വീല മേ ശുഭേ!
ക്ഷയിച്ചൂ ബാന്ധവർ നമുക്കില്ലാ മുന്നട്ട സൈന്യവും 31
ഏറെരംക്ഷയിച്ച പാഞ്ചാലർ കഥാമാത്രാവശേഷരായ്
ശുഭേ! കാണ്മീലവക്കൊറ്റ വംശകൃത്തിനെയിങ്ങുതാൻ 32
പോക്കളത്തിൽ ദ്രോണരെല്ലാവരെയും ഭസ്മമാക്കിനാൻ
അവരിൽശ്ശിഷ്ടമുള്ളോരെ ദ്രൌണിയും കൊന്നു രാത്രിയിൽ 33
നമ്മാടം മുന്നം കണ്ടിരുന്നാച്ചേദിമത്സ്യരുമിങ്ങിനെ
വൃഷ്ണിചക്രം മാത്രമുണ്ടു വാസുദേവസമാശ്രയാൽ 34
ധർമ്മത്തിന്നാണത്ഥമോത്തവരെക്കണ്ടു നില്പൂ ഞാൻ
നമ്മയിൽക്കാങ്കിജ്ജനത്തെ ഉല്ലംഭം നിന്റെ ദർശനം 35
രാജാവു തീവ്രാവിഷഹൃതപംചെയ്വാൻ തുടങ്ങയാം
ഇതുകേട്ടു മഹാബാഹു സഹദേവൻ ഭടോത്തമൻ 36
കണ്ണീർകിളമ്പും കണ്ണോടും യുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ.
അമ്മയേ വിട്ടുപോകാൻ ഞാനാളല്ലാ ഭരതർഷഭ! 37
ഭവാൻ പൊയ്ക്കാടുകടൻ ഞാനോവൻതപം ചെയ്വവൻവിഭോ!
ശോഷിപ്പേൻ തപംചെയ്തിട്ടീശ്ശരീരവുമിങ്ങു ഞാൻ 38
നൃപന്നുമീയമ്മമാക്കും പാദശുശ്രൂഷചെയ്യമേ
ആ മഹാഭുജനെപ്പുല്കിക്കുന്തിയങ്ങിനെ ചൊല്ലിനാൾ. 39
ഉണ്ണീ! പൊയ്ക്കാടുകിപ്രകാരംചൊല്ലൊല്ലെൻ വാക്കു ചെയ്ക നീ
ആഗമംനന്നു നിങ്ങൾക്കു മക്കളേ! സ്വസ്ഥരാകുവിൻ 40

ഇമ്മട്ടിലാ ഞങ്ങളുടെ തപസ്സിനും തടസ്ഥമാം
നിന്നിൽ സ്നേഹക്കെട്ടൊഴും ഞാൻ തപസ്സിങ്കലിടിഞ്ഞുപോം 41
പൊയ്ക്കോൾകാര്യത്തുകൊണ്ടല്ലി! ഞങ്ങൾക്കോ ശേഷമല്പമാം
പുവർ മീതെവച്ചിച്ച കുന്തി നാനാവചസ്സിനാൽ. 42
രാജേന്ദ്ര! സഹദേവനും വിശേഷിച്ച നൃപനുമേ
രാജാവുമമ്മയുമനുവാദിച്ചാക്കുരുപുംഗവർ ... 43
കുരുശ്രേഷ്ഠനു കുമ്പിട്ട യാത്രചെയ്വാൻ തുടങ്ങിനാർ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

നന്നായ്ക്കൊണ്ടാടിടും ഞങ്ങൾ പോകട്ടേ നാട്ടിലേയ്ക്കിനി
നിൻസമ്മതത്താൽ രാജാവേ! പോകുന്നു ഗതകന്മഷൻ 44
ഏവം രാജർഷിയാ യോഗ്യൻ ധർമ്മരാജനുരച്ചവൻ
സമ്മതിച്ചു കൌരവനെക്കൊണ്ടാടീധർമ്മപുത്രനെ 45
ബലവാനാം ഭീമനേയും സാന്ത്വനംചെയ്ത മന്നവൻ
ഇവന്റെ വാക്കു മേധാവിയവൻ കൈക്കൊണ്ടു വീര്യവാൻ 46
തഴുകിട്ടർജ്ജുനനെയും വീരരാം യമരേയുമേ
സമ്മതിച്ചിതു കൌരവ്യൻ പുല്കിക്കൊണ്ടാടിയിങ്ങിനെ 47
കാക്കൽക്കുമ്പിട്ടു ഗാന്ധാരീസമ്മതം വാങ്ങിയായവർ
ശിരസ്സിൽഘ്രാണനംചെയ്തിട്ടമ്മവിട്ടവർ മന്നനെ 48
വലംവെച്ചു മുറുമവർ വത്സർമട്ടിൽത്തടുക്കുവാൻ
വീണ്ടും വീണ്ടും വലംവെച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടീടിനാരവർ 49
പാഞ്ചാലിമുതലായുള്ള കുരുനാരികളേവരും
ശ്വശ്രൂക്കൾ മുറയ്ക്കുള്ള വൃത്തിചെയ്തിട്ടു യാത്രയായ് 50
ശ്വശ്രൂക്കളുംസമ്മതിച്ചു പുല്കിക്കൊണ്ടാടിവിട്ടവർ
ഭർത്താക്കളൊത്തുചെയ്യേണ്ടതുപദേശിച്ചയച്ചവർ 51
പിന്നൊക്കേപ്പംക്കായ് സൂതരുടെ പൂട്ടിക്കൊപ്പംകെന്നനിസ്വനം
അശ്വഹ്രേഷിതവുംപിന്നെയൊട്ടകത്തിൻ കരച്ചിലും 52
യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ പിന്നെ ഭായ്മാരടജനാനുജൻ
വീണ്ടും ഹസ്തിപുരത്തേയ്ക്കു പോന്നുകൊണ്ടാൻ സബാന്ധവൻ.

പത്രദർശനപർവ്വം കഴിഞ്ഞു.

നാരദാഗമനപർവ്വം.

37. കാട്ടുതീയിൽ ധൃതരാഷ്ട്രാദികളുടെ ദഹനം.

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രണ്ടാണ്ടാപ്പാണ്ഡുപുത്രന്മാർ വാണശേഷം യദൃച്ഛയാൽ
രാജാവേ!ധർമ്മജൻ മുന്നിൽച്ചെന്നു ദേവർഷിനാരദൻ 1
മഹാഭാഗ്യജൻ പൂജചെയ്ത കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
വാഗ്മിചൊന്നാനിരുന്നിട്ടൊന്നാശ്വസിച്ചവനോടുടൻ 2
ഭഗവാൻ വന്നുകണ്ടിട്ടിങ്ങേറെനാളായി ഹന്ത ഞാൻ
കുശലംതന്നെയല്ലല്ലീ ഭവാനു ശുഭമല്ലയോ 3
അങ്ങേതെല്ലാം നാടു കണ്ടു ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതുമെന്തിനി
ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ!പറഞ്ഞാലും ഞങ്ങൾക്കുണ്ടൊരാശ്രയം. 4

നാരദൻ പറഞ്ഞു

നിന്നെക്കണ്ടിട്ടേറേനാളെന്നോർത്തുവന്നോൻ തപോവനാൽ
തീർത്ഥങ്ങളും ഗംഗയും ഞാൻ കണ്ടുകൊണ്ടിതു മന്നവ! 5

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഗംഗാതീരംവാഴുമാറ്റാരെന്നോടോതുന്നതുണ്ടിഹ
ധൃതരാഷ്ട്രൻ മഹാത്മാവു വൻതപം ചെയ്തിരിപ്പതായ് 6
ഭവാനും കണ്ടുവോ ക്ഷേമിയല്ലയോ കുരുപുംഗവൻ
ഗാന്ധാരിയും കുന്തിയുമാസ്സുബ്രഹ്മൻ സൂതപുത്രനും 7
കഴിപ്പതിന്നെങ്ങിനെയെന്നച്ഛനാമാ നരേശ്വരൻ
കേൾപ്പാനുണ്ടാശ ഭഗവൻ ഭവാൻ കണ്ടെങ്കിൽ മന്നനെ. 8

നാരദൻ പറഞ്ഞു

സ്ഥിരനായ്ക്കേൾക്ക രാജാവേ!നടന്നപടിയാക്കഥ
ഞാനാത്തപോവനത്തിങ്കൽക്കേട്ടതും കണ്ടുപോന്നതും. 9

വനവാസംചെയ്തിട്ടു നിങ്ങൾ പോന്നശേഷം കുരുപ്രേഷ്ഠ!
കുരുക്ഷേത്രംവിട്ടു ഗംഗാദ്വാരം നിന്നച്ഛനെത്തിനാൻ 10
ധീമാൻ ഗാന്ധാരിയോടൊപ്പം വധുവാം പൃഥയൊത്തുതാൻ
സ്വാമൻ സഞ്ജയനും ചേർന്ന യാജകാഗ്നിപുരസ്സരൻ 11
പിന്നൊന്തീവ്രതപംചെയ്ത നിൻറെയച്ഛൻ തപോധനൻ
വീടാമുഖനുമായ്ക്കാറുണ്ടങ്ങിനേ മുനിയായിനാൻ. 12
വനത്തിൽ മുറ്റും മുനികൾ പൂജിപ്പോനായ്ത്തപോനിധി
എല്ലും തൊലിയുമായ് നിന്നിതാറുമാസം തപോധനൻ 13
വെള്ളംകുടിച്ച ഗാന്ധാരി കൃന്തിമാസോപവാസമായ്
ആറാംനേരത്തിങ്കലുണ്ടാസ്സഞ്ജയൻ പാർത്ഥ ഭാരത! 14
യാജകന്മാരഗ്നികളെ ഹോമിച്ച വിധിയിൽ പ്രഭോ!
കാട്ടിൽക്കാണാതെയും കണ്ടും വാഴും മന്നനു ഭാരത! 15
ഗൃഹമില്ലാതെയാബ്ഭൂപൻ കഴിച്ച വനഗോചരൻ
ആദ്ദേവിമാരുമൊന്നിച്ചുപോയീ സഞ്ജയനും ശരി 16
നൃപനു സഞ്ജയൻ നേതാ സമത്തിൽ വിഷമത്തിലും
രാജൻ ഗാന്ധാരിയ്ക്കു കൃന്തി കണ്ണായ് നിന്നിതനിന്ദിത 17
ഗംഗാതടത്തിങ്കലായിട്ടൊരുനാളാ നരോത്തമൻ
ഗംഗാസ്നാനംചെയ്ത ധീമാനാശ്രമംനോക്കി യാത്രയായ് 18
ഉടനേ കാറടിച്ചിട്ടു കാട്ടുതീയേറിത്തൽക്കടം
ആക്കാടൊക്കെച്ചുട്ടെരിച്ചു ചുറ്റുംകൂടിപ്പിടിച്ചുടൻ 19
മാൻകൂട്ടവും പാമ്പുകളും ചുറ്റും വേവുന്നനേരമേ
പന്നിക്കൂട്ടങ്ങൾ വെള്ളം കണ്ടേടംപൊന്നാണയുമ്പൊഴേ 20
ഓടിക്കപ്പാടെയൊന്നാളി മഹാവ്യസനമാണ്ടതിൽ
ഉണ്ണായ്കയാൽ നൃപൻ മന്ദപ്രാണചേഷ്ടിതനായവൻ 21
ഒഴിച്ചുപോകാനാകാതായ് മെലിഞ്ഞുള്ളമ്മമാർകളും
കാട്ടുതീയരികത്തെത്തിക്കണ്ടപ്പോളാ നരാധിപൻ 22
ജയംനേടും സഞ്ജയനാം സൂതനോടോതിയിങ്ങിനേ
പോക സഞ്ജയ! തീയാളിച്ചുറ്റെരിയുന്നതെയുള്ളെടം 23
ഞങ്ങളിങ്ങീത്തിയ്യിലോരു പരസൽഗതിനേടിടാം
അവനോടോതിയുഴറിസ്സഞ്ജയൻ വാഗ്മിസത്തമൻ 24

രാജാവേ!യീ പെറുംതിയ്യിൽ മൃത്യുചങ്ങയ്ക്കനിഷ്ടമാം
തിയ്യിൽനിന്നിട്ടൊഴിപ്പാനും വഴികാണുന്നതില്ല ഞാൻ. 25
ഇനിമേൽ വേണ്ടകായ്ത്തെയിവിടുന്നരുൾചെയ്തണം
എന്നേവം സഞ്ജയൻ ചൊന്ന മന്നവൻ വീണ്ടുമോതിനാൻ 26
അനിഷ്ടമല്ലാ ഭവനംവിട്ട ഞങ്ങൾക്കൊരീ മൃതി
വെള്ളമോ വഹ്നിയോ കാറ്റോ താൻ വികൃഷ്ണമിങ്ങിനേ 27
പ്രശസ്തം താപസന്മാക്കു പോക സഞ്ജയ!വൈകൊലാ
എന്നു സഞ്ജയനോടോതീട്ടുള്ളുറപ്പിച്ച മന്നവൻ 28
കിഴക്കുനോക്കിഗ്ഗാന്ധാരീകുന്തിമാരൊത്തിരുപ്പുമായ്
അമ്മട്ടാം മന്നനെക്കണ്ട വലംവെച്ചിതു സഞ്ജയൻ 29
മേധാവിയിവനോടോതീ യോഗംകൊണ്ടുകെന്നുമായ് പ്രഭോ
ഋഷിപുത്രൻ ബുദ്ധിമാനാ നൃപൻ ചെയ്തിതിവൻമൊഴി 30
ഇന്ദ്രിയങ്ങളടക്കീട്ടങ്ങിരുന്ന മുട്ടിപോലവൻ
യോഗ്യയാം ഗാന്ധാരിയുമേ നിൻറെ പെറ്റമ്മ കുന്തിയും 31
കാട്ടതിയ്യിൽപ്പൊട്ടപോയിതാ നിന്നച്ഛൻ നരേന്ദ്രനും
മഹാമാത്രൻ സഞ്ജയനാക്കാട്ടതീ വിട്ടുപോന്നുതേ 32
താപസന്മാരൊത്തവനെക്കണ്ടേൻ ഗംഗാതടത്തിൽ ഞാൻ
ആയാഥം തേജസ്വിയവരോടിതൊക്കെച്ചൊല്ലി യാത്രയും 33
ഉണത്തിസ്സഞ്ജയൻ ധീമാൻ പനിമാമലകേറിനാൻ
ഏവം കാലംകഴിച്ചാനാക്കുരുരാജൻ മഹാശയൻ 34
നിന്നമ്മമാർകഥം ഗാന്ധാരീ കുന്തിയും ധരണീപതേ!
യദൃച്ഛയാ ചൊന്നൊരു ഞാനെല്ലങ്ങാ മന്നവൻറെയും 35
ആദ്യേവിമാർകളിരുപേരുടെയും കണ്ട മന്നവ!
അങ്ങാത്തപോവനത്തിങ്കൽപ്പിന്നെച്ചെന്ന മഹർഷികഥം 36
രാജാവിൻനില കേട്ടിട്ട മാഴ്ചീലാ ഗതിയോത്തവർ
ഇതൊക്കെയവിടെക്കേട്ടുകൊണ്ടേൻ പുരുഷസത്തമ! 37
ആ രാജാവും ദേവികളും വെന്തമാതിരി മന്നവ!
വ്യസനിയ്ക്കൊല്ല രാജേന്ദ്ര!സ്വയമാധരണീശ്വരൻ
തീയേറ്റതാണാഗ്ഗാന്ധാരീദേവിയും നിൻറെയമ്മയും. 38

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ നിയ്യാണമിതുകേട്ടതിലപ്പൊഴേ
യോഗ്യരാം പാണ്ഡവക്കൊക്കെയുണ്ടായീ ശോകമുൽക്കടം 39
അന്തഃപുരങ്ങൾക്കുമുടനാത്തനാദംമുഴുത്തുതേ
പൌരന്മാർക്കും മന്ത്രിവരന്റെ ഗതികേട്ടപ്പൊഴം മന്നവ! 40
അയ്യയ്യേ കഷ്ടമെന്നാത്തിട്ടേറേം ദുഃഖിച്ചു മന്നവൻ
കൈപൊക്കിയമ്മയേയോത്തു കരഞ്ഞിതു യുധിഷ്ഠിരൻ 41
ഭീമൻ തുടങ്ങിയുള്ളോരാ ഭ്രാതാക്കന്മാരുമേവരും
അപ്പോളന്തഃപുരംതോറും വന്പിച്ച രുദിതസ്വനം 42
ഉണ്ടായീ ഭൂപതേ! കുന്തിയമ്മട്ടായെന്നുകേട്ടതിൽ
മക്കൾ ചത്തോരു കിഴവനാം ഭൂപതിയുമങ്ങിനേ 43
പാവം ഗാന്ധാരിയും വെന്തെന്നതിൽ ദുഃഖിച്ചിതേവരും
ആശ്ശബ്ദമൊട്ടുനേരങ്കൊണ്ടടൻ ഭാരത! നിന്നമേൽ
ബാഷ്പം ധൈര്യങ്കൊണ്ടടക്കിധർമ്മജൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനേ. 44

---

38. യുധിഷ്ഠിരവിലാപം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അമ്മട്ടു വൻതപംചെയ്യുമാ മഹാത്മാവിനിങ്ങിനേ
അനാഥമട്ടിലായ്ക്കാട്ടിൽ ഞങ്ങൾം ബന്ധുക്കൾം നില്പ്പൂവേ 1
ബ്രഹ്മൻ! മർത്ത്യർക്കുള്ള ഗതി കാണാവല്ലെന്നു മന്മതം
വൈചിത്ര്യവീര്യനീവണ്ണം കാട്ടുതീയേറു വെന്തതിൽ 2
ശ്രീമാന്മാർ മക്കളാക്കൊത്തു ബഹുശാലിയ്യു നാറുപേർ
കാട്ടുതീയേറുവെന്താനാ നാഗായുതബലൻ നൃപൻ 3
ആലവട്ടങ്കൊണ്ടു മുന്നമാരെയോ വീശി നാരികൾ
കാട്ടുതീവെന്തൊരവനെ ഹാ വീശി കഴുവാരകൾ 4
ഉറങ്ങുമേവനെസ്സ്തമാഗധന്മാരുണർത്തിയോ
പാപിയാമെന്റെ കർമ്മത്താൽക്കിടപ്പൂ മണ്ണിലാ നൃപൻ. 5

മാഴ്ക്കുന്നില്ലാ മക്കൾ ചത്താപ്പുകഴും സൌബലേയിയെ
പാതിവ്രത്യംപൂണ്ടു പതിലോകം പുക്കോളെയോത്തു ഞാൻ 6
കുന്തിയെപ്പറ്റി മാഴ്കുന്നോൻ പുത്രൈശ്വര്യസമൃദ്ധിയെ
ജലിപ്പോന്നിനെ വിട്ടിട്ടും വനംപുക്കിടിനാളവും 7
ഞങ്ങൾക്കു മോശമീ രാജ്യം മോശമീബ്ബലവിക്രമം
ക്ഷത്രധർമ്മം മോശമവം ചത്തു ജീവിച്ചിരുപ്പു നാം. 8
കാലത്തിൻ ഗതിയോ സൂക്ഷ്മമത്രേ ദ്വിജവരോത്തമ!
രാജ്യംവെടിഞ്ഞവം വനംവാഴ്വാനല്ലോ നിനച്ചതും 9
യുധിഷ്ഠിരൻറെ പെറമ്മ ഭീമൻറെ വിജയൻറെയും
അനാഥമട്ടിൽ വെന്തെന്നോ മോഹിയ്ക്കുന്നേനിതോർത്തു ഞാൻ
ഖാണ്ഡവത്തിൽ സവ്യസാചി പാഴിൽത്തപ്പിച്ചതഗ്നിയെ
ഉപകാരം നിനയ്ക്കാത്തോൻ കൃതഘ്നനവനെന്മതം 11
ചുട്ടല്ലോ ഭഗവാൻ സവ്യസാചിയ്ക്കുടയൊരമ്മയെ
വിപ്രവ്യാജത്തൊടും ഭിക്ഷയ്ക്കായി വന്നവനേവനോ 12
ആയഗ്നിമോശം പാർത്ഥൻറെ സത്യസന്ധത മോശമേ
ഭഗവാനേ!മഹാകഷ്ടം മറെറാന്നിതു നിനപ്പു ഞാൻ 13
പെട്ടിതല്ലോ പാഴിലഗ്നിയോഗമാ മന്നവന്നഹോ
തപസ്വിയാമാക്കൌരവ്യരാജർഷിയ്ക്കുപ്രകാരമേ 14
ഇമ്മട്ടെന്തേ മൃത്യു വരാനീപ്പാരൊക്കെക്കൂരിച്ചമേൽ
അവനും മന്ത്രപൂതാഗ്നിയുണ്ടെന്നിട്ടും മഹാവനേ 15
അമ്മട്ടതിയ്ക്കിലാപ്പെട്ടെന്നച്ഛൻ നിദ്രയിലെത്തിനാൻ
ഞരമ്പോറും മെലിഞ്ഞോറാം വിറച്ചാക്കുന്തിയങ്ങിനേ 16
നൂനംകരഞ്ഞിതാപത്തിലുണ്ണി!ധർമ്മജ!യെന്നുമേ
ചത്തു ഭീമഭയാൽക്കാക്കുകെന്നുമാത്തിട്ടുമായവം 17
എന്നമ്മ ചൂഴലും കാട്ടുതീയ്യിൽപ്പെട്ടീടിനാളവം
സഹദേവൻ മക്കളിൽവെച്ചവംക്കൊട്ടേറെയിഷ്ടനാം 18
വിട്ടത്തീലവളേ വീരനവൻ മാദ്രീകുമാരകൻ
എന്നുകേട്ടവരെല്ലാരുംതമ്മിൽപ്പുല്ലുക്കരഞ്ഞുപോയ് 19
പഞ്ചപാണ്ഡവർ കല്പാന്തേ മാഴ്കും ജീവികൾ പോലവേ
കരയുന്നാ നരേന്ദ്രക്കും പെരുകും രുദിതസ്വനം
പ്രാസാദത്തിൽത്തടഞ്ഞെങ്ങും ദ്യുവാകാശങ്ങൾ വിങ്ങിതേ. 20

---

39. ധൃതരാഷ്ട്രാദിശ്രാദ്ധം

നാരദൻ പറഞ്ഞു

വൈചിത്ര്യവീര്യനീബ്ഭവൻ വെന്തതില്ലാ വൃഥാഗ്നിയാൽ
അതിൽ ഞാൻ കേട്ടതിവിടെപ്പറയുന്നുണ്ടു ഭാരത! 1
വായുഭക്ഷനവൻ ധീമാൻ വനംകേറീടുമപ്പൊഴേ
ഇഷ്ടിചെയ്തിട്ടഗ്നികളെ വിട്ടിതെന്നുണ്ടു കേൾപ്പു നാം 2
അവന്റെ യാജകന്മാരാ നിജ്ജനക്കാട്ടിലഗ്നിയെ
വെടിഞ്ഞിട്ടു യഥേഷ്ടംതാൻ പോയീ ഭരതസത്തമ! 3
ആ വഹ്നിയപ്പോഠം വദ്ധിച്ചാക്കാട്ടിലാപ്പെട്ടതാണുപോൽ
അതുകൊണ്ടാക്കാടുവെന്തിതെന്നാത്താപസർ ചൊല്ലിനാർ. 4
ആ രാജാവാശ്രമവക്കിൽ ഞാൻ മുന്നാം ചൊന്നവണ്ണമേ
ആ സ്വന്തമഗ്നിയാൽത്തന്നെ വെന്തതാം ഭരതർഷഭ! 5
എന്നെന്നോടു പറഞ്ഞാരാ മുനിമാരനഘാശയ!
ഗംഗാതടത്തിങ്കൽവെച്ചു ഞാൻ കണ്ടവർ യുധിഷ്ഠിര! 6
ഏവം നിജാഗ്നിയായ്ച്ചേന്നിതാ നൃപൻ ധരണീപതേ!
മാഴ്കൊല്ലാ നൃപനെപ്പറ്റിയവൻ സൽഗ്ഗതി പൂകിനാൻ 7
ഹൃതശുശ്രൂഷയാൽ നിന്റെയമ്മയും ഹേ നരാധിപ!
വന്നിച്ച സിദ്ധി പൂണ്ടാളിങ്ങെനിയ്ക്കില്ലൊരു സംശയം 8
രാജേന്ദ്ര! നീയവക്കെന്നാലുദകക്രിയ ചെയ്യെടോ
മുറും ഭ്രാതാക്കളോടൊന്നിച്ചതാണിവിടെ വേണ്ടതും. 9

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

പിന്നെയാപ്പൃഥിവീപാലൻ പാണ്ഡവക്ക ധുരന്ധരൻ
ഇറങ്ങീ തമ്പിമാരൊത്തു സഭായ്മൻ മനുജഷ്ഭ! 10
നഗരക്കാർ നാട്ടുകാരും രാജഭക്തിയെഴുന്നവർ
ഗംഗയിൽച്ചെന്നിതെല്ലാടമൊറവസ്രമുട്ടത്തവർ 11
വെള്ളത്തിങ്കലിറങ്ങീട്ടാ നരപുംഗവരേവരും
യുയുത്സുവിനെമുമ്പാക്കി വന്നിനുദകമേകിനാർ 12
ഗാന്ധാരിയ്ക്കും പൃഥയ്ക്കുംതാൻ നാമഗോത്രവിധിപ്പടി
പുലകൊണ്ടാപുരത്തിന്നു പുറത്തായ്പ്പാർത്തിതായവർ 13

വിധിജ്ഞരാമാപ്തനരന്മാരെ വിട്ടീടിനാരവർ
നൃപൻ ഒഹിച്ചോരാഗ്രംഗാദ്വാരത്തേയ്ക്കു നരേശ്വര! 14
ഗംഗാദ്വാരത്തിങ്കലവക്കാജ്ഞാപിച്ചിതു മുറുമേ
വേണ്ടകൃത്യം സ്വത്തു കൊടുത്തയച്ചവരൊടാ നൃപൻ 15
പന്തീരാംനാൾ പുലകഴിഞ്ഞന്നവക്കാ നരേശ്വരൻ
ശ്രാദ്ധങ്ങൾ ദക്ഷിണയൊടും വിധിയിൽച്ചെയ്തു പാണ്ഡവൻ 16
ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ പേക്കായിക്കൊടുത്തിതു നരാധിപൻ
പൊൻവെള്ളിപട്ടുള്ളവണ്ണം വിലയേറുന്ന ശയ്യകൾ 17
തേജസ്വി ഗാന്ധാരിയുടെ വേറേ കുന്തിയുടേയുമേ
പേർപറഞ്ഞിട്ടു രാജാവു കൊടുത്തു ദാനമുത്തമം. 18
ആരെന്തെന്തുകൊണ്ടാഗ്രഹിപ്പൂ നേടിയതെന്തുതാ നരൻ
ശയനം ഭോജനംസ്ഥാനം മണിരത്നം പരം ധനം 19
യാനം വസ്ത്രങ്ങൾ ഭോഗങ്ങൾ മോടിയിൽദ്ദാസിമാരെയും
അമ്മമാരുടെ പേക്കേകിയാ രാജാവവനീശ്വരൻ 20
പിന്നെയാദ്ധരണീപാലൻ ശ്രാദ്ധം നല്കിയസംഖ്യമേ
രാജാവു ഹസ്തിനപുരപട്ടണത്തിൽക്കരേറിനാൻ 21
രാജാജ്ഞയാലായവിടെയ്ക്കു പോയോരു പൗരുഷർ
അവക്കു കല്യങ്ങൾ സങ്കല്പിച്ചിങ്ങെത്തീ തിരിച്ചു താൻ 22
പലവും ഗന്ധമാല്യങ്ങൾകൊണ്ടർച്ചിച്ചു യഥാവിധി
അവക്കു കല്യങ്ങൾകൂട്ടിയെന്നുണർത്തി നരേന്ദ്രനെ 23
ആശ്വസിപ്പിച്ചു ധർമ്മിഷ്ഠയുധിഷ്ഠിരനരേന്ദ്രനെ
മഹർഷി നാരദൻ പോയീ യഥേഷ്ടം ധരണീപതേ! 24
ധീമാനാം ധൃതരാഷ്ട്രന്നീവണ്ണമേ തന്നെയാണ്ടുകൾ
കാട്ടിൽ മൂന്നും പെന്നു പുരത്തിങ്കലായ്പ്പതിനഞ്ചുമേ 25
പോരിൽ മക്കൾ മരിച്ചോന്നു നിത്യം ദാനദനങ്ങിനേ
ജ്ഞാതിസംബന്ധിസഹജമിത്രാർത്ഥം സ്വജനാർത്ഥവും 26
യുധിഷ്ഠിരൻ നൃപനതിപ്രീതികൂടാതെയങ്ങിനേ
ആ രാജ്യമേറു പാലിച്ചു ജ്ഞാതിബന്ധുക്കൾ മത്തവൻ 27
അവ്വണ്ണമീയാശ്രമവാസികപർവ്വത്തിലാദരാൽ
ഗന്ധമാല്യാഢ്യമാം ഹവ്യമൂട്ടേണം ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രരെ. 28

ആശ്രമവാസികപർവ്വം കഴിഞ്ഞു.

ഭാഷാഭാരതം

മൌസലപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു.

മൌസലപർവ്വം

1. മുസലോല്പത്തി

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മുപ്പത്താറാമാണ്ടുകാലംവന്നപ്പോൾക്കുരുനന്ദനൻ
വിപരീതനിമിത്തങ്ങളുണ്ടു കണ്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ 2
ഇരമ്പിച്ചുരലുംപുകി വീശി കാറുകൾ രൂക്ഷമായ്
അപ്രദക്ഷിണമായ് വട്ടംചുറ്റീ പക്ഷികളുങ്ങിനെ 3
പുഴ മേല്പോട്ടൊഴുക്കിട്ടു മൂടീ ടിക്കൊക്കെ മഞ്ഞിനാൽ
പൊരിതുകും കൊള്ളിമീൻകൾ വീണു വാനിന്നു ഭൂമിയിൽ 4
ആദിത്യമണ്ഡലംമൂടിക്കാണായി പൊടിയാൽ നൃപ!
കബന്ധങ്ങളുമായ് രശ്മികൂടാതുദയമാംവിധൌ 5
പരിവേഷങ്ങളുണ്ടായ് കാണായീ ചന്ദ്രസൂര്യരിൽ
നിറംമൂന്നായ് ശ്യാമരൂക്ഷവാക്കായ് ഭസ്മാരുണാഭയിൽ 6
ഇവയും മറുപലതും ഭയോൽപ്പാതങ്ങളുങ്ങിനെ
ഹൃദയോദ്വേഗമേകുമ്മാറൊക്കാണായി മന്നവ! 7

ഒട്ടനാളുകഴിഞ്ഞിട്ടു കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
വൃഷ്ണിചക്രം മൌസലത്തിൽ നശിച്ചകഥ കേട്ടതേ. 8
കൃഷ്ണനും രാമനും ദേഹംവിട്ടതായ്ക്കേട്ടു പാണ്ഡവൻ
ഭ്രാതാക്കളേ വരുത്തീട്ടു വേണ്ടതെന്തെന്നു ചോദ്യമായ് 9
തമ്മിലേറാ ബ്രഹ്മദണ്ഡബലത്തിൻ പാട്ടിലായഹോ
തീന്നു വൃഷ്ണികളെന്നായ്ക്കേട്ടിണ്ടലോണ്ടിതു പാണ്ഡവർ 10
വാസുദേവന്റെ നിധനം കടൽ വറ്റുംപ്രകാരമേ
ആ വീരർ വിശ്വസിച്ചില്ലാ നാശമാശ്ചർജ്ജിതന്നുടെ 11
മൌസലത്തെപ്പറ്റിയവർ ദുഃഖശോകങ്ങളാണ്ടവർ
വിഷാദംപൂണ്ടാശകെട്ട പാണ്ഡവന്മാരിരുന്നുപോയ്. 12

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

എങ്ങിനേ വൃഷ്ണ്യന്ധകന്മാർ ഭഗവാനേ! നശിച്ചുപോയ്
വാസുദേവൻ കണ്ടുനില്ക്കുമ്പോഭോജന്മാരും മഹാരഥർ. 13

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

മുപ്പത്താറാമാണ്ടിലങ്ങു വൃഷ്ണികൾക്കേറെ ദുർന്നയം
അന്യോന്യം മുസലങ്കൊണ്ടു കൊന്നു കാലപ്രചോദിതർ. 14

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ആ വൃഷ്ണ്യന്ധകവീരന്മാരാർ ശപിച്ചു നശിച്ചുപോയ്
ഭോജന്മാരും ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ! വിസ്തരിച്ചെന്നോടോതണം. 15

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വിശ്വാമിത്രനെയും കണ്വനേയും നാരദനേയുമേ
ദ്വാരകയ്ക്കായ്വന്നു കണ്ടു വീരരാം സാരണാദികൾ 16
അവർ സാംബനെ മുൻനിർത്തിപ്പെണ്ണാക്കിച്ചമയിച്ചഹോ
അടുത്തുചെന്നുചോദിച്ചു ദൈവദണ്ഡനിപീഡിതർ 17
പുത്രാർത്ഥിയാകും തേജസ്വി ബഭ്രുവിൻ ഭാര്യയാണിവൾ
ഋഷീന്ദ്രരേ! പാർത്തറിവിനിവളെന്തോന്നു പെറ്റിടും. 18

വഞ്ചനാധഷ്ടിതരവരിതുകേട്ടപ്പൊഠം മന്നവ!
ഉത്തരം ചൊല്ലി മുനികളതു കേഠിക്ക നരാധിപ! 19
വൃഷ്ണ്യന്ധകർ മൂടിഞ്ഞീടാൻ ഘോരം മുസലമായസം
പെററീടും വാസുദേവന്റെ ദായാദൻ സാംബനീയിവൻ 20
ഇതിനാൽദ്ദുർവൃത്തർ നിങ്ങഠം നൃശംസർ ചൊടിപൂണ്ടുടൻ
കുലമൊക്കെ മുടിച്ചീടും രാമകൃഷ്ണരെയെന്നിയേ 21
ശ്രീമാൻ കടലിലാണ്ടീടും ഹേഠംവിട്ട ഹലായുധൻ
മന്നിൽക്കിടന്നിടും മാന്യൻ കൃഷ്ണനെജ്ജരയെയ്തിടും 22
എന്നൊന്നാരുടൻ ഭൂപ! ദുർബുദ്ധികഠം ചതിച്ചവർ
ക്രോധരക്താക്ഷർ മുനികളന്യോന്യം നോക്കിയങ്ങുടൻ 23
എന്നാ മുനികഠം ചൊല്ലീട്ട പിന്നെ കൃഷ്ണാന്തമെത്തിനാർ
ഇതു കേട്ടാ വൃഷ്ണികളോടങ്ങോതി മധുസൂദനൻ 24
അന്തജ്ഞൻ മതിമാനായതവ്വണ്ണം വരുമെന്നുതാൻ
എന്നരച്ച ഹൃഷീകേശൻ സ്വഗൃഹംപൂകിനാനവൻ 25
കൃതാന്തനെ മറിച്ചാക്കാൻ നിനച്ചില്ലാ ജഗൽപ്രഭു
ഇരുമുലയ്ക്കയെപ്പെറ്റ പിറോന്നാഠം സാംബനങ്ങിനെ 26
അതാണല്ലോ ഭസ്മമാക്കീ വൃഷ്ണ്യന്ധകഭടപ്പട
വൃഷ്ണ്യന്ധകക്ഷയത്തിനു യമകിങ്കരസന്നിഭം 27
ശാപത്താൽ മുസലംപെററതറിയിച്ചു നരേന്ദ്രനെ
വിഷാദമുഠക്കൊണ്ടരചനതു രാവിപ്പൊടിച്ചുടൻ 28
ആഠക്കാരെക്കൊണ്ടാപ്പൊടി കൊണ്ടിട്ട കടലിൽ മന്നവ!
പരസ്യംചെയ്ത പുരിയിലാഹ്വകൻ രാമകൃഷ്ണരും 29
ഒമ്പഴം ബഭ്രുവും ചൊന്നമാതിരിയ്ക്കപ്പൊഴായവർ
ഇന്നുമതല്ലെന്നുമിങ്ങു വൃഷ്ണ്യന്ധകകുലങ്ങളിൽ 30
സുരാസവം തീക്കരുതു പുരവാസികളാരുമേ
പേയമാരാനുമെങ്ങാനും തീർത്തതിങ്ങറിവാകുകിൽ 31
ജീവനോടായവൻ ശൂലംകേറും ബാന്ധവരൊത്തുതാൻ
പിന്നെ രാജഭയംമൂലം നിയമംചെയ്തിതേവരും 32
അക്ലിഷ്ടകാരി രാമന്റെ ശാസനംകേട്ട പൂരുഷർ.

2. ഉൽപ്പാതദർശനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഏവം പ്രയത്നംചെയ്തീടും വൃഷ്ണ്യന്ധകജനങ്ങളിൽ --
എല്ലാരുടെ ഗൃഹംതോറും കാലൻചെന്നിതു നിത്യവും 1
കരാളൻ വികടൻ മുണ്ഡൻ പുരുഷൻ കൃഷ്ണപിംഗളൻ
വൃഷ്ണിഗേഹങ്ങളോരോന്നിൽക്കാണാം കാണാതെകണ്ടുമാം 2
അവനേറമേൽ മഹേഷ്വാസരമ്പഞ്ചെയ്താരസംഖ്യമേ
എയ്ത്തേല്പിപ്പാനായതില്ലാ സർവ്വഭൂതാന്തകനേറമേൽ 3
മഹോൽപ്പാതങ്ങൾ ഘോരങ്ങളുണ്ടായീ നാളുതോറുമേ
വൃഷ്ണ്യന്ധകക്ഷയത്തിന്നു പലതും രോമഹർഷണം. 4
എലിവദ്ധിച്ചു വഴികൾ മണിപൊട്ടിയമട്ടിലായ്
നഖകേശങ്ങളെലികൾ കരണ്ടു രാവുറങ്ങവേ 5
വൃഷ്ണിഗേഹങ്ങളിൽത്തത്ത ചീചീകൂചീതികൂകയായ്
രാവും പകലുമീശ്ശബ്ദം ശമിയ്ക്കാറില്ലൊരിയ്ക്കലും 6
സാരസപ്പക്ഷി കൂമന്റെ മൂളക്കം മൂളിയങ്ങിനെ
ആടും കുക്കുമ്മാക്കുള്ള ശബ്ദം ശബ്ദിച്ചു ഭാരത! 7
വെളുത്ത കാൽ ചുവന്നുള്ള കപോതവിഹഗങ്ങളും
കാലപ്രേരണയാൽ വൃഷ്ണിഗൃഹംതോറും ചരിച്ചുതേ 8
പയ്യിൽക്കഴുതയുണ്ടായീ കോവക്കഴുതയിങ്കലും
പൂച്ചയുണ്ടായ് പട്ടികളിലെലി കീരിയിനത്തിലും 9
പാപം ചെയ്തീടിലും നാണിച്ചീടാതായ്ത്തീർന്നു വൃഷ്ണികൾ
പിതൃദേവബ്രാഹ്മണരെ ദ്വേഷിച്ചാരവരങ്ങിനേ
രാമകൃഷ്ണന്മാരൊഴിയെദ്ധിക്കരിച്ചു ഗുരുക്കളെ
വഞ്ചിച്ചു ഭാര്യ പതിയെബ്ഭാര്യയെപ്പതിയും ശരി 11
അപ്രദക്ഷിണമായ്ച്ചുറ്റി ജ്വലിച്ചീടുന്ന പാവകൻ
ചുമപ്പുമണി നീലപ്പായ് വെയ്വേറെജ്വാല ചിന്നിയും 12
ഉദയാസ്തമനംതോറുമാപ്പുരത്തിൽദ്ദിവാകരൻ
കാണായീ പുരുഷന്മാക്കു കബന്ധങ്ങൾ ചുഴന്നഹോ 13

ഹേ ഭാരത! മടപ്പിള്ളികളിൽവെച്ചുള്ള ചോറിലും
കാണായിതു വിളമ്പുമ്പോളസംഖ്യം കുമിയങ്ങിനേ 14
പുണ്യാഹം ചൊല്ലുമ്പൊഠം യോഗ്യർ ജപിച്ചീടുന്നനേരവും
പാഞ്ഞോടുമൊച്ച കേഠംപ്പുണ്ട കണ്ടെത്തുന്നില്ലൊരാളെയും 15
വിണ്ടും ഗ്രഹങ്ങളന്യോന്യം നക്ഷത്രത്തെയടിപ്പതായ്
അവരൊക്കെക്കണ്ട കണ്ടതില്ലാ തന്നേറതൊരേടവും 16
വൃഷ്ണ്യന്ധകഗൃഹത്തിങ്കൽപ്പാഞ്ചജന്യം മുഴങ്ങവേ
ക്രൂരസ്വരക്ഴുതകളെത്തുശബ്ദിച്ചിതെങ്ങുമേ 17
ഹൃഷീകേശൻ കാലമേറമേവം വന്നത കണ്ടുമേ
ത്രയോദശിയിൽ വാവായിക്കണ്ടോതിയവരോടുടൻ 18
പതിന്നാലത്ര വാവാക്കിത്തീർത്തല്ലോ രാഹു വീണ്ടുമേ
ഭാരതപ്പോർ വന്നകാലമിന്നോ നാം മുടിയാനുമായ് 19
ആലോചിച്ചാക്കാലനില വിചാരിച്ച ജനാർദ്ദനൻ
മുപ്പത്താറാണ്ട വന്നിതെന്നോത്തു കേശിസൂദനൻ 20
ബന്ധുക്ഠംമത്ത ഗാന്ധാരി പുത്രശോകാഭിതപ്തയായ്
ആത്തിപൂണ്ടന്ന ചൊല്ലീട്ടുള്ളതിതാ വന്നണഞ്ഞുതേ. 21
സൈന്യം വ്യൂഹംകെട്ടി നിന്നന്നഗ്രോൽപ്പാതങ്ങഠം കണ്ടുടൻ
യുധിഷ്ഠിരൻ ചൊല്ലിവെച്ചിട്ടുള്ളതിപ്പോളടുത്തുതേ 22
എന്നോതി വാസുദേവൻതാനതിനെസ്സത്യമാക്കുവാൻ
അപ്പൊഴേ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കങ്ങാജ്ഞാപിച്ചിതരിന്ദമൻ 23
ആഠക്കാർ പരസ്യവും ചെയ്തിതങ്ങുടൻ കേശവാജ്ഞയാൽ
നിങ്ങളാഴിത്തീർത്ഥയാത്ര വീരരേ ചെയ്യുകെന്നുതാൻ. 24

---

3. ഭോജവൃഷ്ണ്യന്ധകധ്വംസനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

കറുത്തൊരുത്തി വെള്ളപ്പല്ലിളിച്ചങ്ങിനെ രാത്രിയിൽ
കിനാവിൽ സ്ത്രീകളെക്കണ്ട കൊണ്ടോടീ ദ്വാരകയ്ക്കകം 1

അഗ്നിഹോത്രഗൃഹം വാസ്തുമദ്ധ്യം ഗേഹമിവയ്യകം
കിനാവിൽ വൃഷ്ണ്യന്ധകരെത്തിന്നിതുഗ്രക്കഴുക്കളും 2
അലങ്കാരം കൊട കൊടി ചട്ടയെന്നിവ രാക്ഷസർ
ഭയങ്കരാകാരർ കൊണ്ടുപോയിക്കാണായിതങ്ങിനേ 3
കൃഷ്ണനഗ്നികൊടുത്തോരു വജ്രനാഭമയോമയം
ചക്രം വ്യോമത്തേയ്ക്കു പോയിതപ്പോൾ വൃഷ്ണികൾ കാങ്കവേ. 4

സൂര്യാഭമാം ദിവ്യരഥം ഹയങ്ങൾ
കൊണ്ടോടിയാദ്ദാരുകൻ കണ്ടുനില്പൂ
മനോവേഗംകൂട്ടമശ്വങ്ങൾ നാലു-
മാഴിയ്ക്കുമേൽഭാഗമുഴന്നുചുറ്റി 5
മാന്യങ്ങളായീടിന രാമകൃഷ്ണ-
ധ്വജങ്ങൾരണ്ടും പനപക്ഷിരാജൻ
ഇതപ്സരസ്ത്രീകൾ ഹരിച്ചു മേലേ
തീർത്ഥാടനം ചെയ്കെന്നും പറഞ്ഞു. 6

പിന്നെ യാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങീട്ടാ വൃഷ്ണ്യന്ധകമഹാരഥർ
അന്തഃപുരത്തൊടും തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കുന്നീ നരർഷഭ! 7
ഭോജ്യം ഭക്ഷ്യം പേയമിവ പിന്നീടന്ധകവൃഷ്ണികൾ
പെരുത്തു പലതുണ്ടാക്കിയനേകം മദ്യമാംസവും 8
പടക്കൂട്ടക്കാരുമുടൻ നഗരം വിട്ടിറങ്ങിനാർ
തേരാനയശ്വമിവയാൽ ശ്രീമാന്മാർ തിഗ്മഭാസ്സുകൾ 9
പ്രഭാസത്തിൽപ്പാർത്തു പിന്നെ യഥോദ്ദിഷ്ടം ഗ്രഹങ്ങളിൽ
പ്രവൃത്തഭക്ഷ്യപേയാഢ്യരായാദവർ സഭാര്യരായ് 10
കടൽവക്കത്തവർ വസിച്ചപ്പോൾ യോഗജ്ഞനാമവൻ
പോയാനാ വീരരോടോതീട്ടുദ്ധവൻ കാര്യകോവിദൻ 11
കമ്പിട്ടു തൊഴുതാ യോഗ്യൻ പുറപ്പെട്ടോരുനേരമേ
തടുക്കാൻനോക്കീല വൃഷ്ണിനാശം കണ്ടറിയും ഹരി. 12
പിന്നെക്കാലംപിഴച്ചോരാ വൃഷ്ണ്യന്ധകമഹാരഥർ
കണ്ടു തേജസ്സുലകിലാണ്ടുദ്ധവൻ പോയിട്ടുന്നതും 13
ആ മഹാത്മാക്കളുടയ വിപ്രക്കായ് ചെച്ച ഘോരഹോ
മദ്യഗന്ധാഢ്യമതുടൻ വാനരക്കായി നല്കിനാർ 14

പിന്നെത്തുയ്യശതംചേന്ന നടനത്തകരൊത്തഹോ
പെരും കഥംകടിയുണ്ടായീ പ്രഭാസത്തിലവക്കടൻ 15
കൃഷ്ണന്റെ മുന്നിലായ് രാമൻ കൃതവർമ്മാവൊടൊപ്പമേ
കടിച്ചിതാസ്സാത്യകിയും ഗദനും ബഭ്രുവും ശരി 16
പിന്നെസ്സദസ്യർനടുവിൽ മത്തുമൂത്തോരു സാത്യകി
ഹസിച്ചുടവമാനിച്ചു കൃതവർമ്മാവൊടോതിനാൻ 17
ചത്തമട്ടിൽസ്സുപ്തരെത്താൻ ക്ഷത്രിയൻ കൊല്ലുമേതവൻ
നിയ്യാച്ചെയ്തതു ഹാർദ്ദിക്യ പൊറുക്കുന്നില്ല യാദവർ. 18
എന്നു സാത്യകി ചൊന്നപ്പോൾക്കൊണ്ടാടിക്കൊണ്ടിതാമൊഴി
ഹാർദ്ദിക്യനെദ്ധിക്കരിച്ചും പ്രദ്യുമ്നൻ രഥിപുംഗവൻ 19
ഉടൻ പാരം ചൊടിച്ചിട്ടു കൃതവർമ്മാവുമോതിനാൻ
ഇടംകൈകൊണ്ടു പുച്ഛിച്ചു മൂണ്ടിക്കാട്ടിയുമങ്ങിനെ 20
കൈപോയ് പ്രായോപവേശത്തിലെഴും ഭൂരിശ്രവസ്സിനെ
നൃശംസക്കൊലയാൽപ്പോരിൽവീരൻ നീ കൊന്നതെങ്ങിനെ 21
അവന്റെറയാ വാക്കു കേട്ടു കേശവൻ വൈരിനാശനൻ
ചൊടിയോടും ചെരിഞ്ഞൊന്നുനോക്കിനാൻ മന്യുവാണ്ടവൻ.
സത്രാജിത്സുതയാരാ സ്യമന്തകമണിക്കഥ
ശൈനേയനങ്ങു കേൾപ്പിച്ചിതപ്പൊഴാ മധുമാഥിയെ. 23
അതുകേട്ടാക്കേശവന്റെറയങ്കം പുക്കാൾ കരഞ്ഞുടൻ
കോപംകൊള്ളും സത്യഭാമ കോപിപ്പിച്ചും മുകുന്ദനെ 24
ഉടൻ ചൊടിച്ചെഴുന്നേറു ചൊന്നാൻ സാത്യകിയിങ്ങിനെ
പാഞ്ചാലീപുത്രരഞ്ചാളും ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ ശിഖണ്ഡിയും 25
കൊക്കു തുണചെയ്യാം ഞാൻ സത്യമാണിപ്പറഞ്ഞതും
അവരെസ്സൌപ്തികത്തിങ്കൽക്കൊന്നതേതൊരു ദുഷ്ടനോ 26
ദ്രോണപുത്രനു തുണയാം കൃതവർമ്മാവു പാതകി
ഇവന്നായുസ്സിനു തിന്നു യശസ്സും ഹേ സുമധ്യമേ 27
എന്നരച്ചിട്ടു വാൾകൊണ്ടു കണ്ണനരികിൽച്ചെന്നതാൻ
പാഞ്ഞേറു കൃതവർമ്മാവിൻതല വെട്ടീ ചൊടിച്ചവൻ 28
ചുറുമേറന്യരെക്കൂടി വധിയ്ക്കും യുയുധാനനെ
ഹൃഷീകേശൻ തടുപ്പാനായ് പാഞ്ഞുചെന്നിടിനാരുടൻ 29

കാലപ്പിഴപ്രേരണകൊണ്ടൊന്നായ്ച്ചേന്നവരേവരും
ഭോജാന്ധകർ മഹാരാജ! വളഞ്ഞൂ ശിനിപുത്രനെ 30
ചൊടിച്ചായവരെത്തീടുന്നതുകണ്ടു ജനാർദ്ദനൻ
പാരംചൊടിച്ചു തേജസ്വി കാലമാറമറിഞ്ഞവൻ 31
കടിച്ചു മത്തെഴുമവർ കാലധർമ്മപ്രചോദിതർ
എച്ചിൽപ്പാത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു തച്ചിതാശ്ശിനിപുത്രനെ 32
ശൈനേയനെത്തച്ചിടുമ്പോഴംചൊടിച്ചാ രുഗ്മിണീസുതൻ
ശൈനേയന്നൊഴിവിന്നായിട്ടിടയിൽച്ചെന്നുകേറിനാൻ 33
ഭോജരോടേറിതവനന്ധകരോടേറു സാത്യകി
പൊരുതിക്കൊണ്ടിടുന്നോരാക്കയ്യേക്കേറുന്ന വീരരെ 34
കൊന്നു പെരുത്തമറാർകഥം കണ്ണൻ കണ്ടങ്ങു നില്പുവേ
ശൈനേയനെപ്പുത്രനേയും കൊന്നുകണ്ടു യദൂത്തമൻ 35
ഉടൻ ചൊടിച്ചേരകപ്പുൽപ്പിടികൈക്കൊണ്ടു കേശവൻ
ഇരിമ്പുലയ്യായ്ത്തീർന്നു ഘോരം വജ്രംകണക്കതും 36
അതുകൊണ്ടാ മുന്നിൽ നില്പുന്നവരെക്കൊന്നു കണ്ണനും
പിന്നെയന്ധകർ ഭോജന്മാർ ശൈനേയന്മാർകഥം വൃഷ്ണികഥം 37
കാലചോദിതരന്യോന്യം കൊന്നിതാ മുസലങ്ങളാൽ
ചൊടിച്ചവരിലാരാനുമേരകപ്പുല്ലെടുക്കുകിൽ 38
അതുടൻ വജ്രമായിട്ടു കാണായ്വന്നു പ്രഭോ നൃപ!
കാണായിവന്നിതവിടെപ്പുല്ലുപോലുമുലയ്യായ് 39
അതൊക്കയും ബ്രഹ്മദണ്ഡപ്പണിയെന്നോക്ക മന്നവ!
വേണ്ടാത്തോരിലുമേല്പുന്നു പുല്ലെരിഞ്ഞീടിൽ മന്നവ! 40
അതുകാണാകുന്നിതപ്പോഥം വജ്രപ്രായമുലയ്യായ്
വധിച്ചിതച്ഛനെ മകനച്ഛൻ മകനെയും നൃപ! 41
ഉന്മത്തരായേറുചെന്നു തമ്മിൽപ്പൊരുതിടുന്നവർ
തീയ്യിലിയ്യാൻപാറപോലെ വീണിതാക്കുരാന്ധകർ 42
പിന്നാക്കമോടാൻ തോന്നീലാ കൊല്ലപ്പെട്ടമൊരാഥക്കുമേ
അങ്ങുകണ്ടു മഹാബാഹു കാലപ്പിഴയറിഞ്ഞവൻ 43
മുസലത്തെക്കുത്തിയുന്നിനിന്നിതാ മധുസൂദനൻ
സാംബനേയും കൊന്നു കണ്ടു ചാരുഷ്ണനെയും ഹരി 44

പ്രദ്യുമ്നപ്രദ്യുമ്നികളെയുടൻ കോപിച്ചു ഭാരത!
ഗദനേയും വീണുകണ്ടു കട്ടംകോപമിയന്നുടൻ
നിശ്ശേഷമാക്കിനാനപ്പോൾശ്ശാർങ്ഗചക്രഗദാധരൻ
അവൻ കൊല്ലുമ്പൊളമിതതേജസ്സരിപുരഞ്ജയൻ
ബഭ്രുവും ദാരുകൻതാനും ചൊന്നതെന്തെന്നു കേൾക്ക നീ
ഭഗവാനേ! കൊന്നുവല്ലോ മറുമേവരെയും ഭവാൻ
രാമന്റെ വഴി കാണുന്നു പോക നാമവനുള്ളിടം.

---

4. രാമകൃഷ്ണന്മാരുടെ പരഗതി

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഉടൻ പോന്നു ദാരുകൻ വാസുദേവ-
നാബ്രുവും രാമനെത്തേടി വേഗം
പരംകണ്ടു രാമനനന്തവീര്യൻ
മരച്ചോട്ടിൽത്തനിയേ ചിന്തചെയ്യെ.
മഹാനുഭാവന്റെയടുത്തുചെന്നി-
ട്ടപ്പോൾക്കൃഷ്ണൻ ദാരുകന്നാജ്ഞ നല്കി
ഉടൻ പോയിക്കുരുരാജ്യത്തു ചെന്നീ
യദുപ്രണാശം പാർത്ഥനോടോതുകെന്നായ്.
ഉടൻ പാർത്ഥൻ ബ്രഹ്മശാപംനിമിത്തം
യദുക്കൾ ചത്തതു കേട്ടെത്തിടട്ടേ
എന്നായ്ക്കേട്ടാദ്ദാരുകൻ ബുദ്ധികെട്ടു
തേരോടിച്ചാക്കുരുരാജ്യം ഗമിച്ചു.
പരം കൃഷ്ണൻ ദാരുകൻ പോയവാറേ
ചാരേനില്ലും ബഭ്രുവെപ്പാർത്തുചൊന്നാൻ
നീ പോയുടൻ സ്ത്രീകളേക്കാത്തുകൊൾക
ലോഭാൽക്കൊല്ലുല്ലവരേ ദസ്യുവർഗ്ഗം
ഉടൻ കൃഷ്ണൻ ചൊല്ലിവിട്ടോരവൻ പോ-
ന്നിരുന്നു മത്തൻ ജ്ഞാതിഘാതാർത്തിപെട്ടോൻ

ദുരന്തനായ്ത്തനിയേ കൃഷ്ണപാശ്വേ
ക്ഷിണംതിരിത്തങ്ങമരും ബഭ്രുവേയും
ക്ഷണത്തിലാ ബ്രഹ്മശാപാൽ വധിച്ചു
വേടന്റെകൂടത്തിലിരിമ്പുലയ്യു,
ഉടൻ കണ്ടാബ്ഭ്രുവെക്കൊന്നതപ്പോഠം
കണ്ണൻ പൊന്നാനണ്ണനോടഗ്രഹിയ്ക്കുൻ.
ഭവാനെന്നെക്കാത്തുകൊഠംകണ്ടു രാമ!
ജ്ഞാതിപ്പാട്ടിൽ സ്ത്രീകളെച്ചെന്നുപോരാം
ഉടൻ പിന്നെ ദ്വാരകയ്ക്കുചെന്നു
കണ്ണൻ പൊന്നാനച്ഛനോടിപ്രകാരം.
രക്ഷിയ്ക്കുകീ സ്ത്രീകളേ മുറുമങ്ങു
ധനഞ്ജയൻ വന്നുകാണുംവരെയ്ക്കും
രാമൻ കാട്ടിൽക്കാത്തിരിയ്ക്കുന്നിതെന്നെ
ഞാനദ്ദേഹത്തോടു പോയ്ച്ചെന്നിടട്ടേ.
കണ്ടേൻ ഞാനീ യാദവക്കുള്ള നാശം
മുന്നം കുരുപ്രവരന്മാക്കുമേവം
യദുക്കളില്ലാതെയീ യാദവേന്ദ്ര-
പുരംകാണ്മാനിങ്ങെനിയ്ക്കില്ല മോഹം.
തപംചെയ്യേൻ രാമനോടൊപ്പമീ ഞാൻ
വനത്തിൽച്ചെന്നെന്നറിഞ്ഞിടവേണം
എന്നുംചൊല്ലീട്ടടികുമ്പിട്ടു കൂപ്പി
കൃഷ്ണൻ പരം ത്വരയോടൊത്തു പോന്നു.
ഉടൻ നാരീബാലകന്മാരെഴുന്നാ-
പുരത്തിൽ മുത്തു പെരുതാമാത്തനാദം
പറഞ്ഞിതപ്പോഠത്താൻ തിരിഞ്ഞിട്ടു കൃഷ്ണൻ
കരഞ്ഞീടും സ്ത്രീരവം കേട്ടുവാറേ.
വരും ജവാലിപ്പുരത്തെയ്തു ജിഷ്ണു-
വവൻ നിങ്ങഠംക്കല്പൽതീക്കും നരാഗ്രൻ
ഉടൻ പോന്നകേശവൻ പൊന്നുകണ്ടു
രാമൻ കാട്ടിൽത്തനിയേ വാഴ്വതായി.

പരംകണ്ടു യോഗിയാമായവനെറ
വായിങ്കൽനിന്നൊരു പാമ്പെന്തുവോന്നായ്
ശ്വേതദീപം പുകിനാൻ നോക്കിനില്ക്കേ-
പ്പയോധിയിൽക്കുടി മഹാനുഭാവൻ 13
ഓരായിരംപടമൊത്തദ്രിതുല്യൻ
രക്താസ്യനായ്ത്തനെറ മുൻമെയ് വെടിഞ്ഞും
അദ്ദേഹത്തെസ്സാഗരം സ്വീകരിച്ചു
സരിദ്വരം ദിവ്യനാഗങ്ങൾതന്നും. 14
കാക്കോടകൻ വാസുകി തക്ഷകൻതാൻ
പൃഥുശ്രവസ്സാ വരുണൻ കുഞ്ജരാഖ്യൻ
മിത്രൻ ശംഖൻ കുമുദൻ പുണ്ഡരീകൻ
മഹാത്മാവാം ധൃതരാഷ്ട്രാരഗേന്ദ്രൻ 15
ഹ്രാദൻ ക്രാഥൻ ശിതികണ്ഠൻ പ്രതാപി
നാഗങ്ങളാൽച്ചക്രമന്ദാദി ഷണ്ഡർ
നാഗശ്രേഷ്ഠൻ ഉമ്മുഖനംബരീഷൻ
രാജാവാകും വാരുണൻതാനുമേവം 16
നേരേമെന്നാ സ്വാഗതംകൊണ്ടു വാഴ്ത്തി-
പ്പൂജിച്ചാരങ്ഘ്യപാദ്യാദിയാലേ
നിജാഗ്രജൻ പോയവാറങ്ങു കണ്ണൻ
ദിവ്യക്കണ്ണാൽഗ്ഗതിയൊട്ടുകണ്ടോൻ 71
ശൂന്യക്കാട്ടിൽച്ചിന്തയോടൊത്തു ചുററി-
ത്തേജസ്സാണ്ടോൻ ഭൂമിഭാഗത്തിരുന്നു
അവന്നപ്പോൾച്ചിന്തയിൽപ്പെട്ടിതെല്ലാം
ഗാന്ധാരിതന്നോടന്നു കല്പിച്ചവാക്കും 18
ദ്വൈപായനസ്സാപ്പായസംതേച്ചനാളിൽ-
പ്പുറത്തോരാ വാക്കുമോർക്കാമ്പിലോത്തു
ചിന്തിച്ചുതാനന്ധകവൃഷ്ണിനാശം
കുരുക്ഷയം പിന്നെ മഹാനുഭാവൻ 19
ഉറച്ചുതാൻ സംക്രമിയ്ക്കേണ്ടകാലം
പരംചെയ്താനിന്ദ്രിയനിഗ്രഹത്തെ

മുറയ്ക്കു മുപ്പാർ ഭരണത്തിനായു-
മാശ്രേയവാക്കങ്ങിനെ കാക്കുവാനും 20
ആദ്ദേവനും സംശയംതീർത്തുറയ്ക്കാ-
നിച്ഛിച്ചപോൽസ്സ്വവ്രതചാത്ഥവേദി
അടക്കിവെച്ചിന്ദ്രിയംവാക്കുമുള്ളം
കിടന്ന വൻയോഗമൊക്കൊണ്ടു കണ്ണൻ 21
അണഞ്ഞിതാ ദിക്കിലേയ്ക്കുടൻ വേടൻ
ജരാഭിധൻ മാനിനെത്തേടിയുഗ്രൻ
അവൻ യോഗംപൂണ്ടെഴും കണ്ണനെത്താൻ
ജരാഭിധൻ മൃഗമെന്നോർത്തു വേടൻ 22
അടിക്കാലിൽപ്പരമപ്പെയ്ത വെക്കം
പിടിച്ചീടാനവിടേയ്ക്കോടിയെത്തി
പരം കണ്ടു യോഗമാണ്ടുള്ള പീതാം-
ബരൻ ചതുർഭുജനെത്തന്നെ വീരൻ. 23
താൻ തെറ്റുചെയ്തേനിതിലെന്നവന്റെ
തുക്കാൽപിടിച്ചാൻ ജരശങ്കയോടും
മഹാത്മാവങ്ങവനാശ്വാസമേകി
മേല്പോട്ടുപോയ് ലക്ഷ്മിയാൽ വിശ്വപൂജ്യൻ 24
വിണ്ണേറുമ്പോൾ വസുരുദ്രാശ്വിവിശ്വ-
ദേവാദിത്യന്മാരുമങ്ങന്തർകോനും
നേരേചെന്ന മുനിമാർ സിദ്ധർ മുഖ്യ-
ഗന്ധർവ്വന്മാരപ്സരസ്ത്രീകളും മുറും 25
ഉടൻ പ്രഭോ! ഭഗവാനുഗ്രവീര്യൻ
നാരായണൻ പ്രഭവൻ പ്രക്ഷയാത്മാ
യോഗാചാര്യൻ ലക്ഷ്മിയാൽ വിശ്വപൂജ്യൻ
മഹാത്മാവസ്വപദത്തിങ്കലെത്തീ. 26
പരംവാനോർ മുനിമാർ ചാരണന്മാ-
രീക്കൂട്ടരായ്ച്ചെന്നു കൃഷ്ണൻ നരേന്ദ്ര!
ഗന്ധർവ്വന്മാരപ്സരസ്ത്രീകളും മുറും
സാദ്ധ്യന്മാരും പൂജചെയ്യുന്ന പൂജ്യൻ 27

കൊണ്ടാടിനാർ വിണ്ണവരാപ്പുമാനെ
മുനീന്ദ്രന്മാരൃക്കകൊണ്ടച്ചെയ്തു
ഗന്ധവ്വന്മാർ വാഴ്ത്തിനിന്നു നാരേന്ദ്ര!
നന്ദിച്ചിന്ദ്രൻ കണ്ടുകൊണ്ടാടിയേറ്റം. 28

---

5. അർജ്ജുനാഗമനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ദാരുകൻ കുരുനാട്ടിൽപ്പോയ്ക്കണ്ട കൌന്തേയവീരരെ
പറഞ്ഞു മൌസലത്തിങ്കൽത്തമ്മിൽ വൃഷ്ണികൾ കൊന്നതും 1
വൃഷ്ണിഭോജാന്ധകകുരർ മുടിഞ്ഞെന്നതു കേട്ടുടൻ
ശോകസന്തപ്തർ വിത്രസ്തചിത്തരായ്ത്തീർന്നു പാണ്ഡവർ. 2
അജ്ജുനൻ യാത്രചൊല്ലീട്ടു കേശവന്നിഷ്ടനാം സഖി
പോയാനമ്മാമനെക്കാണ്മാനില്ലിതെന്നും പറഞ്ഞുതേ. 3
അവൻ വൃഷ്ണിപുരം പുക്കു ദാരുകാനുചിതനായ് പ്രഭോ!
വീരൻ ദ്വാരകയെക്കണ്ടു നാഥൻ ചത്തോരു പെൺപടി 4
ലോകനാഥൻ നാഥനായി മുന്നമേ വാണിരുന്നവർ
അനാഥമാർ നാഥനായിക്കണ്ടു പാർത്ഥനെയാർത്തുതേ 5
പതിനാറായിരം സ്ത്രീകളത്രേ കൃഷ്ണന്റെ ഭാര്യമാർ
ആത്തനാദമവക്കുണ്ടായജ്ജുനൻ വന്നുകണ്ടതിൽ 6
അവരെക്കണ്ടു കൌരവ്യൻ കണ്ണിൽക്കണ്ണീർനിറഞ്ഞവൻ
നോക്കാനാളായീല കണ്ണൻ മക്കളും വിട്ട കൂട്ടരെ 7
വൃഷ്ണ്യന്ധകജലം വാജിമത്സ്യം രഥമയോഡുപം
വാദിത്രരഥഘോഷോഘം ദേഹതീർത്ഥമഹാഹ്രദം 8
രത്നച്ചണ്ടിക്കുട്ടവജ്രപ്രാകാരനിരയങ്ങിനെ
ജലാവർത്തം രത്നയൊലി വൻചതുരനിലക്കയം 9
രാമകൃഷ്ണഗ്രാഹവുമാം ദ്വാരകപ്പുഴയപ്പൊഴേ
കാലപാശഗ്രഹം ഘോരം നദിവൈതരണിപ്പടി. 10

കണ്ടു ധീമാനിന്ദ്രപുത്രൻ വൃഷ്ണിപുംഗവരെന്നിയേ
ശ്രീ പോയാനന്ദവും കെട്ടു മഞ്ഞിൽ പൊയ്ത്താർകണക്കിനേ
പാർത്ഥൻ കണ്ടാ ദ്വാരകയെയാക്കൃഷ്ണസ്ത്രീകളേയുമേ
ഉച്ചത്തിൽക്കണ്ണുനീർത്തുകിക്കരഞ്ഞുഴിയിൽവീണുപോയ് 12
സത്രാജിത്യൻ പുത്രി സത്യഭാമിണീദേവിയും നൃപ!
കരഞ്ഞിതോടിച്ചെന്നിട്ടു ധനഞ്ജയനുചുറ്റുമേ 13
പൊന്നുംപീഠത്തിലവനെയെഴുനേല്പിച്ചിരുത്തിയും
മഹാത്മാവോടൊന്നുമോതാതങ്ങു നിന്നിതു ചുറ്റുമേ 14
പിന്നെശ്രീഗോവിന്ദനേ വാഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞാപ്പാണ്ഡുനന്ദനൻ
സ്ത്രീകൾക്കാശ്വാസമേകിപ്പോയ് മാതുലാലോകനത്തിനായ്. 15

---

6. വാസുദേവനിർവ്വേദം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കിടപ്പാകും മഹാത്മാവാമാ വീരവസുദേവനെ
പുത്രശോകാർത്തനെച്ചെന്നുകണ്ടിതാക്കുരുപുംഗവൻ. 1
കണ്ണിൽക്കണ്ണീർ നിറഞ്ഞുള്ളോൻ കൈനിണ്ടോൻ മാർവിരി
[ഞ്ഞവൻ
ആർത്തനാർത്തന്റെ കാൽ പാർത്ഥൻ പോയ്പ്പിടിച്ചിതു ഭാരത! 2
ആബ്ഭാഗിനേയന്റെ മൌലി നാരായാനകടുന്നുട്ടി
ഇച്ഛിച്ചിതു മഹാബാഹു ശക്തനായീലരിന്ദമ! 3
കൈകൾകൊണ്ടിട്ടജ്ജുനന്റെപ്പുല്ലി വൃദ്ധൻ മഹാഭുജൻ
കരഞ്ഞു മക്കളേയോർത്തു വിലപിച്ചിതു വിഹ്വലൻ 4
സഖിസോദരദൌഹിത്രപുത്രപൌത്രരെയോർത്തുമേ.

വാസുദേവൻ പറഞ്ഞു

ആരസംഖ്യം ഭൂപദൈത്യന്മാരെത്തോല്പിച്ചതജ്ജുന!
അവരെക്കണ്ടു കാണാതായ് നില്പോൻ മാകാതെയജ്ജുന! 5
നിന്നിഷ്ടശിഷ്യരെവരോ സന്മതന്മാർകളജ്ജുന!
അവർ ചെയ്തനയാൽപ്പാർത്ഥ! മുടിഞ്ഞൂ ഹന്ത വൃഷ്ണികൾ 6

വൃഷ്ണിപ്രവീരരിൽ മഹാരഥർ സമ്മതരേവരോ
പ്രദ്യുമ്നനും സാത്യകിയും നീ വാഴ്ത്തിപ്പറയുന്നവർ 7
അവർതാൻ കുരുശാർദ്ദൂല! കൃഷ്ണന്നിഷ്ടപ്പെട്ടവർ
അവർതാൻ വൃഷ്ണിനാശത്തിൻ മുഖ്യമായ് നിന്നിതജ്ജുന! 8
ഗ്രഹിയ്ക്കാ സാത്യകികൃതമമ്മാക്കന്മാരെയജ്ജുന!
അക്രൂരപ്രദ്യുമ്നരെയും ശാപമാണിഹ കാരണം 9
കേശിയേയും കംസനേയുമൂക്കേറും മൈന്ദ്യനേയുമേ
വിക്രമിച്ചു വധിച്ചാനന്നല്ലോ പാർത്ഥ! ജഗൽപ്രഭു 10
ഏകലവ്യകലിംഗേശമാഗധന്മാരെയും ശരി
ഗാന്ധാരകാശീശരെയും മരുഭൂമന്നരേയുമേ 11
ദാക്ഷിണാത്യപ്രാച്യപാവ്വതീയരേയും ജയിച്ചവൻ
ഔദാസീന്യം കാട്ടിയതിലനയാൽ മധുസൂദനൻ 12
നീ നാരദൻ മുനികളുമവനേ നിത്യനെന്നുമേ
ഗോവിന്ദനനഘൻ ദേവനെന്നും കാണുന്നു കേവലം 13
പാർത്തുകണ്ടു വിഭവവൻ ജ്ഞാതിക്ഷയമധോക്ഷജൻ
താനുദാസീനനായ്നിന്നു സ്വയമെന്നുടെ നന്ദനൻ 14
ഗാന്ധാരിയും മുനികളും ചൊന്നതെന്തോ പരന്തപ!
അതൊന്നു മാറിച്ചെയ്വീടാൻ നിനച്ചില്ലാ ജഗൽപ്രഭു 15
പ്രത്യക്ഷം നീ കണ്ടതല്ലോ നിൻറെപൌത്രൻ പരന്തപ!
ദ്രൌണി കൊന്നോനവനുടെ തേജസ്സാലുയിർകൊണ്ടതും 16
ഇച്ഛിച്ചില്ലീ ജ്ഞാതികളെക്കാപ്പാൻ നിൻതോഴരാമവൻ
പിന്നീടിവൻ സഖിഭ്രാതൃപുത്രപൌത്രജനങ്ങളെ 17
ചത്തുവീണങ്ങു കണ്ടിട്ട ചൊന്നാനെന്നോടിതിങ്ങിനെ.
ഈ വംശമിപ്രകാരത്തിൽ നശിച്ചു ഭരതർഷഭ! 18
ധനഞ്ജയൻ വന്നുമേരുമീ ദ്വാരകയിലേയ്ക്കുടൻ
അവനോടീ വൃഷ്ണിവംശനാശമുണ്ടായതോതുക 19
ആത്തേജസ്സി യദുക്കുട്ടനാശം കേട്ടീടുകിൽപ്രഭോ!
ഉടനെത്തന്നെ വന്നീടും വിചാരിയ്യേണ്ടതില്ലതിൽ 20
ഞാനെന്നജ്ജുനനെക്കാണുകജ്ജുനൻതന്നെയാണു ഞാൻ
അവൻ ചൊന്നതുചെയ്യേണമെന്നുമോർക്കുക ഭാരത! 21
കാലോചിതം സ്ത്രീകളിലും കിടാങ്ങളിലുമജ്ജുനൻ

പാണ്ഡവൻ ചെയ്യുമിവിടെക്കുദ്ധ്വദേഹികകർമ്മവും 22
ധനഞ്ജയൻ തിരിച്ചങ്ങു പോയാലിപ്പുരിയങ്ങുടൻ
കോട്ടകൊത്തളമുള്ളോന്നു കടൽ വന്നേറു മുക്കിടും 23
പുണ്യമാമൊരുദേശത്തിൽ നിയമംപൂണ്ടിരുന്നു ഞാൻ
കാലംകഴിയ്ക്കുവേൻ സത്യം ധീമാൻ രാമനൊടൊപ്പമേ 24
എന്നരച്ചു ഹൃഷീകേശനെന്നോടമിതവിക്രമൻ
കിടാങ്ങളൊത്തെന്നെ വിട്ടിട്ടെങ്ങേട്ടോ പോയിനാൻ പ്രഭു 25
ഞാനാ മഹാത്മാക്കളാകും നിൻഭ്രാതാക്കളെയും പരം
ജ്ഞാതിധ്വംസത്തെയും ചിന്തിച്ചുണ്ണാറില്ലിണ്ടലാണ്ടവൻ 26
ഉണ്ണില്ല ജീവിയ്ക്കില്ലാ ഞാൻ ഭാഗ്യാൽപ്പാണ്ഡവ! വന്നു നീ
പാർത്ഥ! കൃഷ്ണൻ ചൊന്നവണ്ണമൊക്കെയും ചെയ്തുകൊൾക നീ27
നിനക്കീ രാജ്യവും പാർത്ഥ! സ്ത്രീകളുംരത്നജാലവും
ഇഷ്ടപ്രാണൻ ത്യജിയ്ക്കുന്നോൻ ഞാനിപ്പോളരിസൂദന! 28

---

7. ദസ്യുകൃതവൃഷ്ണികളത്രാപഹരണം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നമ്മാമൻ ചൊന്ന വാക്കു കേട്ടു ജിഷ്ണു പരന്തപൻ
മനംമങ്ങി മുഖംവാടി വസുദേവനൊടോതിനാൻ. 1
വൃഷ്ണിപ്രവീരനും ബന്ധുക്കളുമില്ലാതെ മാതുല!
കഴിഞ്ഞഭൂമിയെക്കാണ്മാൻ ഞാനാളാവില്ലൊരിയ്ക്കലും 2
രാജാവും ഭീമനും പിന്നെ നകുലൻ സഹദേവനും
പാഞ്ചാലിയും ഞങ്ങളാറുപേരുമേ സമബുദ്ധികൾ 3
രാജാവിന്നും സംക്രമിപ്പാനുള്ള കാലമിതാം ധ്രുവം
ആക്കാലം വന്നിതെന്നോക്കു കാലജ്ഞന്മാരിലുത്തമ! 4
എല്ലാംകൊണ്ടും വൃഷ്ണിജനനാരീബാലകവൃദ്ധരെ
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലേയ്ക്കായിക്കൊണ്ടുപോവേനരിന്ദമ! 5
എന്നരച്ചാദ്ദാരുകനോടിതു ചൊല്ലീ ധനഞ്ജയൻ
വൃഷ്ണിവീരാമാത്യരെ ഞാൻ കാണ്മാനിച്ഛിപ്പു വൈകൊലാ. 6

എന്നരച്ചാ യദുസഭസുധർമ്മയതിലേയ്ക്കുടൻ
കടന്നിതജ്ജ്വനൻ ശൂരൻ വീരരെപ്പററി മാഴ്കുവോൻ 7
സിംഹാസനംവാണവനെ മററും പ്രകൃതിമാർകളും
വിപ്രരും വാത്തകന്മാരും വന്നുസേവിച്ചു മാറുമേ. 8
മനസ്സുമങ്ങിച്ചൈതന്യംകെട്ടുള്ളവരൊടൊക്കെയും
ഏറവും ദീനനാം പാർത്ഥൻ കാലംപാർത്തോതിയിങ്ങിനെ. 9
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം നയിയ്ക്കുന്നോൻ വൃഷ്ണ്യന്ധകജനത്തെ ഞാൻ
ഈപ്പട്ടണം മുഴവനും കടൽവന്നേറുമുക്കിടും. 10
കരുക്കുവിൻ വാഹനങ്ങൾ പലരത്നങ്ങളും ശരി
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലീ വജ്രൻ നിങ്ങൾക്കരചനായ്വരും. 11
ഏഴാംദിവസമാദിത്യൻ തെളിഞ്ഞുയരുമപ്പൊഴേ
പുറത്തുപോക നാമെല്ലാമൊരുക്കിക്കൊൾക വൈകൊലാ. 12
അക്ലിഷ്ടകാരിയാപ്പാർത്ഥനേവം ചൊന്നവരേവരും
കരുക്കിനാരുടൻതന്നെ സജ്ജമാക്കിയ്ക്കുന്നായ്സ്സമുത്സുകർ 13
കൃഷ്ണഗേഹത്തിലന്നത്തെ രാത്രി പാർത്തിതു പാർത്ഥനും
വീണ്ടും നീണ്ടാണ്ടുകൊണ്ടിടുമിണ്ടലാണ്ടാണ്ടുകൊണ്ടവൻ 14
പിറേന്നാൾ പുലരെശ്ശൌരിവാസുദേവൻ പ്രതാപവാൻ
തേജസ്വിയാത്മയോഗംപൂണ്ടഗ്ര്യയാം ഗതി പൂകിനാൻ. 15
ഉടൻ മുത്തു മഹാഘോഷം വസുദേവഗൃഹത്തിലും
ഘോരമാത്തുവിളിച്ചോറം കരയും സ്ത്രീജനാരവം 16
മുടിചിന്നിശ്ശ്വഷമാലകളും പിട്ടവരേവരും
മാറത്തടിച്ചു കരുണം കരഞ്ഞാരങ്ങു നാരികൾ. 17
ദേവകീദേവിമദിരഭദ്രരോഹിണിയെന്നിവർ
ആബ്ഭർത്താവിൻകൂടെ മുഖ്യസ്ത്രീകൾ പട്ടടകേറിനാർ 18
ആശ്ശൌരിയേ മന്ത്യരേന്തും പൂച്ചിന്നും വാഹനത്തിലായ്
പുറത്തെയ്ക്കെഴുന്നള്ളത്താനാ ഫൽഗ്വനൻ ഭരതർഷഭ! 19
അവനെപ്പിന്തുടർന്നാർ വൻദുഃഖാർത്തന്മാരതാതിടം
മുറും പോരകവാണിടും പൌരർ നാട്ടാരുമൊപ്പമേ 20
അശ്വമേധച്ഛത്രമവന്നാളുമഗ്നികളും ശരി
ആ. വാഹനത്തിനുമ്പന്തി യാജകന്മാർ നടന്നുതേ 21

ആ വീരനെപ്പിന്തുടർന്നാർ ചമഞ്ഞിട്ടുള്ള ദേവികാം
സ്ത്രീസഹസ്രം ഭ്രരിവധൂജനവും കൂടെയുള്ളവർ 22
ജീവീച്ചിരിയ്ക്കുമാ വമ്പനേതുദേശത്തിനിഷ്ടമോ
അവിടെത്തന്നെയവനു പിതൃമേധം നടത്തിനാർ. 23
ചിതാഗ്നിപുക്കൊരാ വീരശൂരപുത്രനെ നാരികാം
അങ്കനാരോഹണംചെയ്തു സാലോക്യാൽ നാലുപത്നികാം
നാലുപത്നികളോടൊന്നിച്ചവനെപ്പാണ്ഡുനന്ദനൻ
ദഹിപ്പിച്ചു പലതരം ഗന്ധചന്ദനരാജിയാൽ 25
അപ്പോളുണ്ടായ്വന്നു കത്തിക്കാളുംതിയ്യിന്റെ ശബ്ദവും
സാമഗന്മാർഘോഷവും കേണാക്കുമാംക്കാർനിനാദവും 26
പിന്നെ വജ്രൻ മുമ്പെഴുമാ വൃഷ്ണ്യന്ധകകുമാരകർ
ഏവരും സ്ത്രീകളും ചെയ്തിതാ യോഗ്യനുദകക്രിയ 27
അലുപ്തധർമ്മനാധർമ്മംനടത്തിച്ചിട്ടു ഫൽഗ്വനൻ
വൃഷ്ണിക്കൂട്ടം മുടിഞ്ഞോരാദ്ദിക്കു പുക്കിതു ഭാരത! 28
കദനത്തിൽച്ചത്തവരെക്കണ്ടേറ്റം മാഴ്കിനാനവൻ
കൌരവ്യനവിടെക്കാലോചിതകർമ്മം നടത്തിനാൻ 29
പ്രധാനമുറയാംവണ്ണം ചെയ്തു ക്രിയകളൊക്കെയും
ഏകപുൽകളാൽ ബ്രഹ്മശാപത്താൽച്ചത്തവക്കുടൻ 30
രാമകൃഷ്ണന്മാരുടെയ ശരീരം രണ്ടുമങ്ങിനെ
തേടിദഹിപ്പിച്ചിതാപ്തകാരി പൂരുഷരാലവൻ 31
അവക്കു വിധിയിൽ പ്രേതകാര്യംചെയ്തിട്ടു പാണ്ഡവൻ
ഏഴാംദിനം പുറപ്പെട്ടു തേരിൽക്കേറീട്ടു സത്വരം 32
ഖരോഷ്ട്രാശ്വങ്ങളെപ്പൂട്ടും തേർകളാലപ്രകാരമേ
വൃഷ്ണിവീരസ്ത്രീകാം കരഞ്ഞിണ്ടലാണ്ടു മെലിഞ്ഞവർ 33
പിന്തുടർന്നു മഹാത്മാവാം പാണ്ഡവൻ ജിഷ്ണുവെത്തദാ
വൃഷ്ണ്യന്ധകക്കുള്ള ഭൃത്യർ തേരശ്വങ്ങളിലാണ്ടവർ 34
വീരരറാബ്ബാലവൃദ്ധം സ്ത്രീജനത്തെച്ചുഴന്നുതാൻ
പൌരന്മാരും നാട്ടുകാരും നടന്നു പാർത്ഥശാസനാൽ 35
ആനക്കാർ മലയൊത്താനപ്പുറംകേറീട്ടു യാത്രയായ്
പാരരക്ഷകർ ചേന്നന്തരായുധക്കാരുമൊത്തവർ 36

വൃഷ്ണ്യന്ധകകുമാരന്മാരെല്ലാം പാർത്ഥനെറകൂടെയാം
മഹാധനമെഴും വിപ്രക്ഷത്രവൈശ്യകർ ശൂദ്രരും 37
പതിനായിരം വാസുദേവഭായ്യാജനം പരം
കൃഷ്ണപൌത്രൻ വജ്രനെത്താൻ മുമ്പിലാക്കീട്ട യാത്രയായ്. 38
പെരുത്തായിരമെന്നല്ലാ പ്രയുതം പിന്നെയബ്ബുദം
വൃഷ്ണ്യന്ധകസ്ത്രീകളം ഹതനാഥമരങ്ങിറങ്ങിനാർ 39
ശുദ്ധികൂട്ടന്നൊരാ വൃഷ്ണിചക്രം വൻകടൽപോലവേ
വഹിച്ചിതാ രഥിശ്രേഷ്ഠൻ പാർത്ഥൻ പരപുരഞ്ജയൻ 40
ആജ്ജനം പോന്നളവിലേ സാഗരം മകരാലയം
വെള്ളങ്കൊണ്ടാ രത്നപൂർണ്ണദ്വാരകാപുരി മുക്കിതേ. 41
പുരുഷവ്യാഘ്രനാബ്ഭൂമി വിട്ടതേതേതുഭാഗമോ
അതാതുഭാഗം വെള്ളത്തിൽ മുക്കിക്കൊണ്ടിതു സാഗരം 42
ഇയ്യൊരത്യത്ഭുതംകണ്ടാ ദ്വാരകാപുരവാസികൾ
പോന്നു വേഗാൽ വേഗമന്വോ ദൈവമെന്നും പറഞ്ഞവർ 43
ഭംഗിയേറും കാനനത്തിൽക്കുന്നിലും പുഴവക്കിലും
പാർത്തു വൃഷ്ണിപ്രിയകളെക്കൊണ്ടുപോന്നു ധനഞ്ജയൻ 44
സമൃദ്ധമാം പഞ്ചനദമണഞ്ഞു മതിമാനവൻ
പശു ഗോധാന്യമുള്ളേടം പാർത്തുകൊണ്ടിടിനാൻ പ്രഭു 45
ലോഭമുണ്ടായി ദസ്യുക്കൾക്കനാഥസ്ത്രീജനങ്ങളെ
ഒരുവൻ ഫൽഗുനൻ കൊണ്ടുപോവതായ്ക്കണ്ടു ഭാരത! 46
ഉടനാപ്പാപകർമ്മാക്കളുള്ളിൽത്തുരമുഴുത്തവർ
ആഭീരന്മാരൊത്തുകൂടിയോത്താരശ്രുഭ്രുഷ്ടികം 47
ഈയജ്ജുനനൊരാൾ വില്ലൻ വിധവാവൃദ്ധബാലരെ
നയിപ്പൂ നമ്മെ നോക്കാതിബ്ഭടരോ ശക്തികെട്ടവർ 48
ഉടൻ വടിക്കാരാട്ടസ്യുഭടന്മാർകളസംഖ്യമേ
പാഞ്ഞേററിതാ വൃഷ്ണികുലപ്പെൺകവച്ചയ്യൊരുങ്ങിയോർ 49
മറുള്ളോക്കാ ഘോരസിംഹനാദത്താൽ ത്രാസമേകിയും
വധിയ്ക്കാൻ പാഞ്ഞണഞ്ഞു കാലപയ്യായചോദിതർ 50
ഉടൻ തിരിഞ്ഞു കൌന്തേയൻ പിന്തുണക്കാരൊടൊത്തവൻ
അവരോടു മഹാബാഹു വിഹസിച്ചോതിയജ്ജുനൻ 51

തിരിപ്പിൻ ധർമ്മമറോരോ! ജീവിപ്പാനാഗ്രഹിയ്ക്കുകിൽ
ഇപ്പോളമ്പോറുമാഴ്ചീടും നിങ്ങൾ ഞാൻ നിഹനിച്ചവർ 52
ആ വീരനമ്മട്ടോതീടുമാ വാക്കും ധിക്കരിച്ചവർ
ആക്കൂട്ടത്തിൽക്കേറി മൂഢർ വീണ്ടും വീണ്ടും തടുക്കിലും 53
ഗാണ്ഡീവമജരം ദിവ്യം പെരുംവില്ലുടനജ്ജുനൻ
കുലയേറീടുവാൻനോക്കീ പണിപ്പെട്ടൊരുമാതിരി 54
ഞാണുകെട്ടീ ഞെരുങ്ങീട്ടാബ്രഹ്മത്തിൽത്തിടുക്കിലായ്
അസ്ത്രങ്ങളെ വിചാരിച്ചിതവയോമ്മപ്പെടാതെയായ്. 55
ഈ മഹാവൈകൃതംകണ്ടു പോരിലാബ്ജവിയ്യവും
ദിവ്യാസ്ത്രനാശവുമറിഞ്ഞവൻ നാണിച്ചിതപ്പൊഴേ. 56
തേരാനകുതിരക്കാരാമാ വൃഷ്ണിഭടരാരുമേ
തടുക്കുവാനായതില്ലാ സ്ത്രീകളെക്കവരുമ്പൊഴേ. 57
കളത്രം വളരെപ്പാഞ്ഞുമെല്ലുന്നുണ്ടങ്ങുമിങ്ങുമേ
ആജനത്തിനെ രക്ഷിപ്പാൻ പ്രയത്നംചെയ്തിതജ്ജുനൻ 58
ഭടർ മുറവും കണ്ടുനില്പൂയാ മുഖ്യസ്ത്രീജനത്തിനെ
വലിച്ചിഴച്ചിതങ്ങിങ്ങും പോയീ സമ്മതമായ് ചിലർ 59
ഗാണ്ഡീവമുക്തവിശിഖനിരയാൽപ്പാർത്ഥനജ്ജുനൻ
കൊന്നൂ ദസ്യുക്കളേ വൃഷ്ണിഭടരൊത്തുഴറിപ്പൂട്ട 60
ക്ഷണംകൊണ്ടവനുള്ളമുമൊടുങ്ങിപ്പോയി മന്നവ!
പണ്ടക്ഷയങ്ങളിവിടെത്തിന്നൂ ഘോരകടിപ്പവ 61
അവനങ്ങപ്പൊടുങ്ങീട്ടു ദുഃഖശോകങ്ങളാണ്ടവൻ
വിൽക്കോലാൽദ്ദസ്യുവർഗ്ഗത്തെവധിച്ചൂ ശക്രനന്ദനൻ 62
പാർത്ഥൻ നോക്കിക്കാണുവേത്താൻ വൃഷ്ണ്യന്ധകവധൂക്കളെ
ആ മ്ലേച്ഛന്മാർ കൊണ്ടുപോയി ചുറുമേ ജനമേജയ! 63
ധനഞ്ജയൻ ദൈവമതെന്നുള്ളിൽച്ചിന്തിച്ചിതാ പൂട്ട
ശോകാവേശംപൂണ്ടു വീണ്ടും നെടുവീർപ്പിട്ടു നിന്നുതേ 64
അസ്ത്രങ്ങളുടെ നാശത്താൽബ്രാഹ്മവീര്യക്ഷയത്തിനാൽ
വില്ലൊതുങ്ങായ്കയാൽപ്പിന്നെയമ്പൊടുങ്ങുകയാലുമേ 65
ബുദ്ധിക്ഷയംപൂണ്ടു പാർത്ഥൻ ദൈവമെന്നുംനിനച്ചവൻ
പിന്നെപ്പോന്നൂ പരമിതില്ലെന്നും ചൊല്ലീടിനാൻ നൃപ! 66
മിക്കരതം തിന്നു ശിഷ്ടം സ്ത്രീജനത്തെ മഹാമതി

പിന്നെക്കൊണ്ടിങ്ങുപോന്നിട്ടു കുരുക്ഷേത്രത്തിലെത്തിനാൻ 67
ഹതശിഷ്ടംവൃഷ്ണിനാരീജനവുംകൊണ്ടിവണ്ണമേ
പാപ്പിച്ചിതഞ്ചു കൌരവ്യൻ ധനഞ്ജയനതാതിടം 68
ഹാർദ്ദിക്യപുത്രനെപ്പാർത്ഥൻ വാഴിച്ചു മാത്തികാവതേ
ഹതശേഷം ഭോജരാജസ്ത്രീകളേയും നരോത്തമൻ 69
ബാലവൃദ്ധസ്ത്രീകളേയും കൊണ്ടു പിന്നീടു പാണ്ഡവൻ
വീരർവിട്ടവരേ മറുമിന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിരുത്തിനാൻ. 70
സരസ്വതിയിലായെയുധാനിസാത്യകിപുത്രനെ
വാഴിച്ചിതാഭിമന്യുനിഷ്ണു വൃദ്ധബാലപുരസ്സരം 71
വജ്രനിന്ദ്രപ്രസ്ഥരാജ്യംകൊടുത്തിതരിസൂദനൻ
വജ്രൻ തടുക്കിലും പ്രവ്രജിച്ചിതക്രൂരഭാഷ്യമാർ 72
ശൈബ്യരുഗ്മിണി ഗാന്ധാരിയാ ഹൈമവതിയും ശരി
ദേവിയാജ്ജാംബവതിയും ചെയ്തിതഗ്നിപ്രവേശനം 73
മറുള്ള സത്യഭാമാദികേശവപ്രിയഭാഷ്യമാർ
തപംചെയ്വാനുറച്ചിട്ടു കാട്ടുകേറീടിനാർ നൃപ! 74
ഫലമൂലാദി ഭക്ഷിച്ചു ഹരിധ്യാനമുറച്ചവർ
പുനിമാമലകേറീട്ടു കലാപഗ്രാമമെത്തിനാർ 75
പാർത്ഥനെറകൂടെപ്പോന്നോരാ ചാരകാവാസിമർത്ത്യരെ
യഥാഹം സത്തുനല്കീട്ടു വജ്രനേല്പിച്ചിതജ്ജുനൻ 76
കാലോചിതംചെയ്തിവണ്ണം ബാഷ്പവ്യാകുലനജ്ജുനൻ
ആശ്രമം വാണിടും വേദവ്യാസനെച്ചെന്നുകണ്ടതേ. 77

---

8. അർജ്ജുനയുധിഷ്ഠിരസമാഗമം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ! സത്യവാദിയ്യുള്ളാശ്രമംകേറുമജ്ജുനൻ
കണ്ടാനൊറായ്യ്ഴം സത്യവതീപുത്രമഹർഷിയെ 1
ആദിമ്മജ്ഞനെറ മുൻപുക്കുസേവിച്ചാനാവ്രതീന്ദ്രനെ
അജ്ജുനൻ ഞാനെന്നവനെപ്പേർപ്പറഞ്ഞുവണങ്ങിനാൻ 2

സ്വാഗതം ഹേ ഭവാനെന്നാൻ മുനിസത്യവതീസുതൻ
ഇരിയ്ക്കുകെന്നാം കല്പിച്ചു പ്രസന്നാത്മാവു മാമുനി 3
അപ്രീതചിത്തനായ് വീണ്ടും വീണ്ടും വീപ്പിട്ടുകൊണ്ടഹോ
നിവ്വിണ്ണനായ്പ്പാർത്ഥനെപ്പാർത്താ വ്യാസൻ ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ
നഖകേശദശാകൃശനീരാറാട്ടേറിതോ ഭവാൻ
ആ വീരജാസംഗമേറേറാ വിപ്രനെക്കൊലചെയ്തിതോ 5
യുദ്ധത്തിൽത്തോറിതെന്നുണ്ടോ കാണ്മൂ ശ്രീകെട്ടമട്ടു നീ
നിന്നെ പ്രഭിന്നനായ്ക്കാണ്മീലിതെന്തു ഭരതർഷഭ! 6
എനിയ്ക്കു കേൾക്കാമെന്നാകിൽപ്പാർത്ഥ! വേഗമുരയ്ക്കു നീ.

അർജ്ജുനൻ പറഞ്ഞു

ശ്രീമാനാകും കൊണ്ടൽവർണ്ണൻ വൻപൊയ്ത്താർദ്ദളലോ
[ചനൻ
ആ കൃഷ്ണൻ രാമനോടൊത്തു മെയ്പോക്കിസ്വർഗ്ഗമേറിനാൻ 7.
ബ്രഹ്മശാപാൽ മൌസലത്തിൽ വൃഷ്ണിവീരക്ഷ നാശവും
പ്രഭാസത്തിൽപ്പുറി വീരനാശനം രോമഹർഷണം 8
ആശ്ചര്യരോ മഹാത്മാക്കൾ സിംഹദർപ്പർ മഹാബലർ
ഭോജവൃഷ്ണ്യന്ധകരെതിർത്തേറുകൊന്നിതു തങ്ങളിൽ 9
ഗദവേൽപരിഘംതാങ്ങും പരിഘക്കയ്യെഴുന്നവർ
ഏരകപ്പുല്ലേറു മത്തു കാങ്കു കാലവിപര്യയം 10
മത്തുപോയവരഞ്ഞൂറുസഹസ്രം ബാഹ്യശാലികൾ
പരസ്പരമെതിർത്തേറു മുഴുവൻ തിന്നിതങ്ങിനെ. 11
വീണ്ടും വീണ്ടും പൊരുക്കാതായോജസ്വികൾ നശിച്ചതിൽ
യദുക്ഷയം കീർത്തിശാലി കൃഷ്ണനാശവുമോർത്തു ഞാൻ 12
കടൽവറ്റുംപോലെ മലയിളകീടുംപ്രകാരവും
ആകാശംവീണെഴുംമട്ടും തീ തണുത്തകണക്കിലും 13
ശാർങ്ഗധനുസ്സിൻറെ നാശം വിശ്വസിയ്ക്കാവതല്ല മേ
ഇങ്ങുനില്പാൻ വയ്യെനിയ്ക്കു ലോകത്തിൽക്കൃഷ്ണനെന്നിയേ 14
ഇതിലും കഷ്ടമായിട്ടു മറെന്തുണ്ടു തപോധന
വീണ്ടും വീണ്ടും ചിന്തചെയ്യുമെന്നുള്ള തകരുന്നിതാ. 15

ഞാൻ കണ്ടുനില്പ്പൂവേ ബ്രഹ്മൻ! വൃഷ്ണിഭോജൌഘമാകവേ
കവന്നിതടരിൽക്കേറീട്ടായർ പഞ്ചനദാലയർ 16
വില്ലൊട്ടുത്തിട്ടായവിടെപ്പൂട്ടാനാളായതില്ല ഞാൻ
മുമ്പട്ടിലെൻറെ കൈവീര്യമില്ലാതായ്ത്തീർന്നിതപ്പൊഴേ 17
അസ്ത്രങ്ങൾ പലമട്ടുള്ളതെനിയ്ക്കില്ലാതെയായ് മുനേ
ശരങ്ങളൊക്കെയുമെനിയ്ക്കപ്പൊഴങ്ങു നശിച്ചുപോയ് 18
അപ്രമേയശ്രീപുരുഷൻ ശംഖചക്രഗദാധരൻ
പീതാംബരൻ ചതുർബ്ബാഹുശ്യാമൻ പദ്മദളേക്ഷണൻ 19
ആക്കണ്ണനിങ്ങു കാണാതായ് മാഴ്കിജ്ജീവിപ്പതെന്തു ഞാൻ
എൻറെ തേരിൻമുന്നിലായിശ്ശത്രുപ്പട ചുട്ടംപടി 20
മുൻനടന്നോരച്യുതനെക്കാണ്മീല ദ്യുതിശാലിയെ
അവൻ മുമ്പിട്ട തേജസ്സാൽച്ചുട്ടോരാ ശത്രുസേനയെ 21
ഗാണ്ഡീവമുക്തബാണങ്ങൾകൊണ്ടു പിന്നെ മുടിച്ചു ഞാൻ
വിഷാദിയ്ക്കുന്നിതവനെക്കാണാഞ്ഞിട്ടലയുന്നു ഞാൻ 22
നിവ്വിണ്ണചിത്തനായ് ശ്ശാന്തികിട്ടാതായ്ത്തിനം സത്തമ!
വീരനാം കൃഷ്ണനില്ലാതെ ജീവിപ്പാനാകയില്ല ഞാൻ 23
വിഷ്ണുപോയ്പോയതായ്ക്കേട്ടു ദിങ്മോഹംപെട്ടിടുന്നു മേ
ജ്ഞാതിവീര്യങ്ങളുംകേട്ടു ശ്രൂന്യനായുഴലുംവിധൌ 24
ശ്രേയസ്സെനിയ്ക്കു ചൊല്ലിത്തന്നുകൊള്ളുക സത്തമ!

വ്യാസൻ പറഞ്ഞു

ബ്രഹ്മശാപംകൊണ്ടു വെന്തു വൃഷ്ണ്യന്ധകമഹാരഥർ
നശിച്ചു കുരുശാർദ്ദൂല! മാഴ്കല്ലവരെയോർത്തു നീ. 25
അതങ്ങിനെവരാനുള്ളതാ മഹാത്മാക്കൾ കണ്ടതാം
മാറുവാൻശക്തനെന്നാലുമാ കൃഷ്ണൻ വിട്ടൊഴിച്ചതാം 26
ചരാചരം മുഴുവനീ മുപ്പാർ ഗോവിന്ദനാമവൻ
മാറാൻപോരും മഹാത്മാക്കളുടെയീ ശാപമെന്തുവാൻ. 27
നടന്നു നിൻറെ തേർമുന്നിലവൻ ചക്രഗദാധരൻ
നിന്നിൽസ്നേഹാൽപ്പുരാണഷിവാസുദേവൻ ചതുർഭുജൻ 28

ഭൂമിയ്ക്കുഭാരവും തീർത്തുകൊടുത്താപ്പൃഥുലോമനൻ
ദേഹത്യാഗംചെയ്ത കൃഷ്ണൻ മുഖ്യസ്വസ്ഥാനമെത്തിനാൻ. 29
ദേവകാര്യക്കായ് മഹാകർമ്മം നിയ്യും ചെയ്തു നരഷ്ഭ!
ഭീമസേനൻ യമന്മാരും തുണയുള്ളോൻ മഹാഭുജ! 30
നിങ്ങടം നൂനം കൃതാർത്ഥന്മാർ സിദ്ധന്മാർ കുരുപുംഗവ!
പോകേണ്ടകാലമിതിതാണത്രേ ശ്രേയസ്കരം വിഭോ! 31
ബുദ്ധിയും ഭരതശ്രേഷ്ഠ! തേജസ്സും പ്രതിപത്തിയും
ബുദ്ധികാലത്തേവമുണ്ടാം മറിച്ചായാൽ നശിച്ചുപോം 23
കാലമൂലം സർവ്വമെന്നീജ്ജഗൽബീജം ധനഞ്ജയ!
കാലംതന്നെയെടുത്തീടുമിതുവീണ്ടും യദൃച്ഛയാൽ 33
അവൻതാൻ ബലവാനായിപ്പിന്നൊട്ടുബ്ബലനായിടും
അവൻതാനീശനായിട്ടു പരക്കാജ്ഞാപ്യനായിടും 34
കൃതകൃത്യങ്ങളുസ്സുണ്ടാം പോയീ വന്നവഴിയ്ക്കുതാൻ
ഇനിയും നിൽകയ്യിൽ വരും കാലംവന്നണയുമ്പൊഴേ 35
കാലമായീ മുഖ്യഗതിപോകാൻ നിങ്ങടംകരു ഭാരത!
നിങ്ങടംകിതേറവും ശ്രേയസ്സെൻകാഴ്ച ഭരതഷ്ഭ! 36

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നീത്തേജസ്വിയാം വ്യാസൻ ചൊന്ന വാക്കു ധരിച്ചുടൻ
അനുജ്ഞവാങ്ങിച്ചാപ്പാർത്ഥൻ ഹസ്തിനാപുരിപൂകിനാൻ 37
പുരത്തിലുൾപ്പുക്കു വീരൻ ചെന്നു ധർമ്മജനോടുടൻ
വൃഷ്ണ്യന്ധകാന്വയകഥ നടന്നപടി ചൊല്ലിനാൻ. 38

മൌസലപർവ്വം കഴിഞ്ഞു.

ഭാഷാഭാരതം

മഹാപ്രസ്ഥാനികപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു.

മഹാപ്രസ്ഥാനികപർവ്വം

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക.

1. പാണ്ഡവപ്രസ്ഥാനം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

എന്നു വൃഷ്ണ്യന്ധകകുലമൌസലപ്പോരുകേൾക്കവേ
കണ്ണൻ പിണ്ണാറവേ പിന്നെയെന്തേ ചെയ്തു പാണ്ഡവർ. 1

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ഇമ്മട്ടുക്കൻ വൃഷ്ണിനാശം കേട്ടു കൌരവനന്ദനൻ
പ്രസ്ഥാനത്തിന്നുറച്ചിട്ടു ചൊന്നാൻ പാർത്ഥനൊടിങ്ങിനെ. 2
കാലം പചിയ്ക്കുന്ന ഭൂതജാലമെല്ലാം മഹാമതേ!
നിയ്യും കാണേണമാക്കാലപാശമെന്നോർത്തിടുന്നു ഞാൻ 3
എന്നുകേട്ടർജ്ജുനൻ കാലം കാലമെന്നുപറഞ്ഞവൻ
ധീമാനേട്ടൻ പറഞ്ഞുള്ളവാക്കു കൈക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ. 4

അജ്ജുനന്റെ മതം കണ്ടു ഭീമനുംയമരും ശരി
സവ്യസാചി പറഞ്ഞോരാ വാക്കു കൈക്കൊണ്ടിതപ്പൊഴേ. 5
യുയുത്സുവേ വരുത്തിട്ടു ധർമ്മാത്മാ പ്രവ്രജിപ്പവൻ
വൈശ്യാപുത്രങ്കലാ രാജ്യമേല്പിച്ചിതു യുധിഷ്ഠിരൻ 6
പരീക്ഷിത്തിനെ രാജാവായഭിഷേചിച്ചുവെച്ചവൻ.
മാഗ്ഗിസ്സുഭദ്രയോടോതി മന്നവൻ പാണ്ഡവാഗ്രജൻ. 7
നിന്മകൻ തൻമകനിവൻ കുരുമന്നവനായ്വരും
രാജാവാക്കീട്ടുണ്ടു യദുക്കൾക്കുശ്ലേഷിച്ചവജ്രനെ 8
പരീക്ഷിത്തീ ഹസ്തിപുരത്തിന്നുപ്രസ്ഥത്തുയാദവൻ
രാജാവു വജ്രനിവരെക്കാക്കുകോക്കൊല്ലധർമ്മമേ 9
എന്നരച്ചാദ്ധർമ്മരാജൻ ധീമാനാം വാസുദേവനും
വൃദ്ധനമ്മാമനും രാമനാദികൾക്കുമതേവിധം 10
തമ്പിമാരൊത്തു ധർമ്മിഷ്ഠനുകേംമെയ്തതന്ത്രിതൻ
ഏവക്കും ശ്രാദ്ധവുംമെയ്തു വിധിയാംവണ്ണമപ്പൊഴേ. 11
വ്യാസനേ നാരദനെയും മാർക്കണ്ഡെയഷ്ടിയേയുമേ
ഭാരദ്വാജനെയാ യാജ്ഞവൽക്ക്യനേയും മുകുന്ദനായ് 12
സപ്താദേവമന്നമങ്ങൂട്ടി ശാർങ്ങിയെച്ചൊല്ലിയങ്ങിനേ
നല്ലീ രത്നങ്ങൾ വസ്ത്രങ്ങൾ ഗ്രാമമശ്വം രഥങ്ങളും 13
സ്ത്രീകളേയും ദ്വിജക്കായി നൂറുമായിരവും ശരി
ഗുരുവാം കൃപരെപ്പൂജിച്ചങ്ങു പൌരപുരസ്സരം 14
ശിഷ്യൻ പരീക്ഷിത്തിനെയങ്ങേകീ ഭരതസത്തമ!
മറ്റുംപ്രകൃതിവഗ്ഗത്തെ വരുത്തീട്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ 15
രാജർഷി ചൊല്ലിനാൻ തന്റെ ചികീർഷിതമശേഷവും
അവന്റെയാ വാക്കു കേട്ടാപ്പൌരരും നാട്ടുകാർകളും 16
ഏറ്റമുദ്വേഗമുൾക്കൊണ്ടാ വാക്കു കൊണ്ടാടിയില്ലഹോ
ഇതു ചെയ്യരുതെന്നായിട്ടാ രാജാവോടു ചൊല്ലിനാർ. 17
കാലപര്യായധർമ്മജ്ഞനതു കേട്ടീല മന്നവൻ
പൌരജാനപദന്മാരെസ്സമ്മതിപ്പിച്ചു താനുടൻ 18
പോകുവാനായ്ത്തീർച്ചയാക്കീ തൽസ്സോദരരുമങ്ങിനെ
ചിന്നെയാക്കൌരവനൃപൻ ധർമ്മപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 19

ദേഹാലങ്കാരങ്ങൾവെടിഞ്ഞെടുത്തു വല്ക്കലങ്ങളും
ഭീമാജ്ജുനയമന്മാരും പേർപുകഴ്ന്നോരു കൃഷ്ണയും 20
വല്ക്കലങ്ങളെടുത്താരവ്വണ്ണമെല്ലാരുമേ നൃപ!
വിധിയ്ക്കുതാൻ നൈഷ്ഠികേഷ്ടിചെയ്തിച്ച ഭരതർഷഭ 21
വെള്ളത്തിലഗ്നികൾവെടിഞ്ഞാ നരർഷഭർ യാത്രയായ്.
കരഞ്ഞു സ്ത്രീകളെല്ലാരും പാർത്തുകണ്ടാ നരോത്തമൻ 22
പാഞ്ചാലീഷഷ്ഠർ പോന്നോരാ മുൻചൂതിൽ തോറകണക്കിനേ
ആ ഭ്രാതാക്കൾക്കൊക്കെ യാത്രയുണ്ടായ്വന്നിതു ഹർഷവും 23
യുധിഷ്ഠിരമതം കണ്ടും വൃഷ്ണിനാശം നിനച്ചുമേ
ഭ്രാതാക്കളഞ്ചു പാഞ്ചാലിയാറേഴാമതു നായുമായ് 24
താനൊത്തേഴാളുമായ് മന്നനിറങ്ങീ ഹസ്തിനാപുരാൽ.
പൌരരൊത്തു തുണക്കാരും ദൂരം പിന്നാലെ ചെല്ലുയായ് 25
തിരിയുകെന്നവനൊട്ടൊല്ലാനായീലൊരുത്തനും
പിന്നൊത്തിരിച്ചു നഗരംവാഴുമാളുകളേവരും 26
യുയുത്സുവിന്നു ചുഴലെക്കുടിക്കൊണ്ടാർ കൃപാദികൾ
ഗംഗയിൽച്ചാടിക്കൌരവ്യനാഗപുത്രിയുലൂപിയാൾ 27
മണലൂരപുരത്തെയ്തു മിത്രാംഗദ ഗമിച്ചുതേ
പരീക്ഷിത്തിൻകൂടെനിന്നു മറുപേർശേഷമമ്മമാർ 28
പാണ്ഡവന്മാർ മഹാത്മാക്കൾ പേർപുകഴ്ന്നോരു കൃഷ്ണയും
കൃതോപവാസർ കൌരവ്യ! കിഴക്കോട്ടയ്തു യാത്രയായ്. 29
യോഗംപൂണ്ടോർ മഹാത്മാക്കൾ ത്യാഗധർമ്മമെഴുന്നവർ
പലദേശങ്ങളും പുക്കു പുഴയാഴികളും ശരി 30
യുധിഷ്ഠിരൻ മുൻനടന്നിതതിൻപിന്നീടു ഭീമനും
അവനേറ പിന്വജ്ജുനനും യമന്മാരും ക്രമപ്പടി 31
പിന്നുറ്റു വരാരോഹ ശ്യാമ പൊയ്ത്താർദളാക്ഷിയാൾ
നാരീപ്രവര പാഞ്ചാലി പോയീ ഭരതസത്തമ! 32
ഒരുനായും പിന്തുടർന്നു കാടേറും പാണ്ഡുപുത്രനെ
ക്രമത്തിലാ വീരർ ചേർന്നു പരം ചെങ്കടൽവക്കിലായ് 33
ദിവ്യം ഗാണ്ഡീവമാം വില്ലു വിട്ടതില്ലാ ധനഞ്ജയൻ
രതാലോഭാൽ നൃപ! ശരമൊട്ടങ്ങാത്താവനാഴിയും 34

അവരങ്ങഗ്നിയെക്കണ്ടു മുന്നിലായ് മലപോലവേ
മാഗ്ഗംതടഞ്ഞുനില്പോനെസ്സാക്ഷാൽപ്പുരുഷമൂർത്തിയെ 35
സപ്താച്ചിസ്സാം ദേവനപ്പോൾ പാണ്ഡവന്മാരൊടോതിനാൻ
ഹേ! ഹേ! പാണ്ഡവരേ! വഹ്നിഞാനെന്നോക്കുക വീരരേ! 36
യുധിഷ്ഠിര! മഹാബാഹോ! ഭീമസേന! പരന്തപ!
അജ്ജുനാശ്വിസുതന്മാരേ! കേൾക്കുകെന്നുടെ വാക്കിനി 37
ഞാനഗ്നിയാം കൌരവരേ! ഞാൻ ദഹിപ്പിച്ചു ഖാണ്ഡവം
പ്രഭാവാലജ്ജുനനേറെയും നാരായണനുടേയുമേ 38
ഈയജ്ജുനൻ നിങ്ങളുടെ ഭ്രാതാവീഗ്ഗാണ്ഡിവായുധം
ജലത്തിൽവിട്ടപൊയ്ക്കോട്ടേ കായ്മയില്ലിതുകൊണ്ടിനി. 39
മഹാത്മാവായ കൃഷ്ണങ്കലിരുന്നാച്ചക്രരത്നവും
പോയീ കാലങ്കൊണ്ടവനേറ കയ്യിൽപ്പിന്നെയുമെത്തിടും 40
പാർത്ഥനായ് ഞാൻ വരുണനോടിതുവാങ്ങിച്ചു മുന്നമേ
ഗാണ്ഡീവമാം മുഖ്യചാപം കൊടുക്ക വരുണനുതാൻ 41
ഭ്രാതാക്കളെല്ലാമുടനേ പ്രേരിപ്പിച്ചിതു പാർത്ഥനെ
വെള്ളത്തിലിട്ടാനാ വില്ലുപൊടുങ്ങാത്താവനാഴിയും 42
ഉടനേ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! മറഞ്ഞാനങ്ങു പാവകൻ.
വീരന്മാരാപ്പാണ്ഡവന്മാർ പിന്നൊത്തെക്കോട്ടുപോയിനാർ. 43
അവരപ്പുസമുദ്രത്തിൻ വടക്കേ വക്കിലൂടവേ
പോയീ തെക്കുപടിഞ്ഞാറുദിക്കിൽഭ്ഭരതസത്തമ! 44
പിന്നെത്തിരിച്ചിട്ടു പടിഞ്ഞാറൻദിക്കിലണഞ്ഞവർ
കണ്ടു കടലടിച്ചേറ്റു മുങ്ങിയാ ദ്വാരകാപുരി 45
വടക്കോട്ടു തിരിച്ചങ്ങു പോയീ ഭരതസത്തമർ
ഭ്രപ്രദക്ഷിണമിച്ഛിച്ചു യോഗധർമ്മികളാമവർ. 46

2. ദ്രൗപദ്യാദിപതനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

വടക്കോട്ടയ്ക്കു പോയിട്ടു നിയതാത്മാക്കളാമവർ
യോഗമാണ്ടവർ കണ്ടാരാപ്പനിമാമലയേയുമേ 1
അതുംകടന്നുചെന്നിട്ടങ്ങവർ കണ്ടു മണൽക്കടൽ
കണ്ടു മലകളിൽ ശ്രേഷ്ഠമേരുമാമലയേയുമേ 2
യോഗധർമ്മികളായിട്ടുമവർ വേഗം ഗമിയ്ക്കവേ
യോഗപ്രഭ്രഷ്ടയായിട്ടു വീണു പാഞ്ചാലി ഭൂമിയിൽ. 3
അവൾ വീണതുകണ്ടിട്ടു ഭീമസേനൻ മഹാബലൻ
പാഞ്ചാലിയെപ്പാർത്തുനോക്കിധർമ്മരാജനൊടോതിനാൻ 4
അധർമ്മമൊന്നുംചെയ്തിലീ രാജപുത്രി പരന്തപ!
കൃഷ്ണ ഭൂമിയിൽവിണ്ടിടാൻ പൊല്ല കാരണമെന്തുവാൻ. 5

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

വിശേഷിച്ചും പക്ഷപാതമിവൾക്കുണ്ടർജ്ജുനന്റെ മേൽ
ഇവളേല്പുന്നുണ്ടതിന്റെ ഫലം പുരുഷസത്തമ! 6

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

എന്നരച്ചിങ്ങുനോക്കാതെ നടന്നു ഭരതോത്തമൻ
ധീമാൻ മനസ്സുറപ്പിച്ചു ധർമ്മിഷ്ഠൻ പുരുഷർഷഭൻ 7
സഹദേവൻ പിന്നെ വിദ്വാൻ വീണുപോയിതു ഭൂമിയിൽ
അവനുംവീണുകണ്ടിട്ടു ഭീമൻ രാജാവൊടോതിനാൻ 8
ശ്രുശ്രൂഷിപ്പാൻ നമ്മെയൊട്ടുകഹങ്കാരമൊഴിഞ്ഞവൻ
ഈ മാദ്രീപുത്രനിങ്ങെന്തേ വീണുപോയിതു ഭൂമിയിൽ. 9

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

തനിയ്ക്കൊപ്പം പ്രാജ്ഞനാരുമില്ലെന്നോർത്തീടിനാനിവൻ
ആദ്യദോഷംകൊണ്ടു താഴത്തുവീണതാണീ നൃപാത്മജൻ. 10

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

എന്നരച്ചു വെടിഞ്ഞിട്ടാസ്സഹദേവനെ യാത്രയായ്
ഭ്രാതാക്കൾ നായും തുണയാം കുന്തീപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 11
കൃഷ്ണയും പാണ്ഡവസഹദേവനും വീണ കണ്ടതിൽ
ആത്തൻ ബന്ധുപ്രിയൻ ശൂരൻ നകുലൻ വീണിതങ്ങിനേ. 12
ആ വീരൻ നകുലൻ ചാരുദർശനൻ വീണവാടുതൻ
വീണ്ടും പറഞ്ഞുകൊണ്ടാനാഭൂമീമൻ രാജാവൊടിങ്ങിനേ. 13
ധർമ്മം കേടുപെടുത്താത്തോൻ ഭ്രാതാവിൻമൊഴി കേൾപ്പവൻ
പാരിൽ നിസ്തുല്യസൌന്ദര്യൻ നകുലൻ വീണ ഭൂമിയിൽ 14
എന്ന ഭീമൻ മൊന്നാകേട്ടമേൽപ്പറഞ്ഞു യുധിഷ്ഠിരൻ
ധർമ്മാത്മാവാ നകുലനെപ്പററിബ്ബുധി തികഞ്ഞവൻ 15
അഴകിന്നെൻകിടയ്ക്കാരുമില്ലെന്നായ്ക്കാണ്മതുണ്ടിവൻ
ഞാനൊരുത്തൻ മേലെയെന്നാമിവന്നുള്ളിലിരിപ്പതാം 16
നകുലൻ വീണിതതിനാൽ വൃകോദര!നടക്കടോ.
ആക്കെന്തു വിഹിതം വീര!ഫലമേല്പുമതിന്നവൻ 17
അവർ വീണതുകണ്ടിട്ടു പാണ്ഡവൻ ശ്വേതവാഹനൻ
ശോകസന്തപ്തനായ് വീണു പിന്നൊശ്ശത്രുനിഷൂദനൻ 18
പുരുഷവ്യാഘ്രനാശുക്രവീര്യനങ്ങിനെ വീണ്ടാൻ
ദുരാധർഷൻ മരിയ്ക്കുമ്പോഠം ഭീമൻ രാജാവൊടോതിനാൻ 19
ഓമ്മയില്ലീ മഹാത്മാവിന്നനൃതം കളിയിങ്കലും
ഇവൻ ഭൂമിയിൽ വീണെന്നതെന്തിന്നുള്ള വികാരമാം. 20

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഒറ്റപ്പകൽക്കരികളെച്ചുടാമെന്നോതിയജ്ജനൻ
ചെയ്തീലതീശ്വരമാനിയതിനാൽ വീണതാണിവൻ 21
അവമാനിച്ചു വില്ലാളികളെയൊട്ടുക്കു ഫൽഗുനൻ
അവർണ്ണമാണിതവർണ്ണം ചെയ്യാല്ലൈശ്വര്യമോപ്പവൻ. 22

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

എന്നരച്ചുനടന്നാനാ ഭൂപൻ വീണിത ഭീമനും
വീണഭീമൻ ധർമ്മരാജയുധിഷ്ഠിരനൊടോതിനാൻ. 23

ഹേ ഹേ! രാജേന്ദ്ര നീ നോക്കു വീണ നിന്നിഷ്ടനായ ഞാൻ
ഞാനെന്തേ വീണതതുമിങ്ങറികിൽപ്പറയേണമേ. 24

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭവാനധികമുണ്ടിട്ടുമോക്കിനും മേനിയൊല്ലിട്ടും
മറെറാരുത്തനെ നോക്കാതെയതിനാൽപ്പാർത്ഥ! വീണ നീ 25
എന്നോതിപ്പോയിയവനെ നോക്കീടാതെ മഹാഭുജൻ
പലവട്ടം പൊന്നൊരാറനായും പിന്നാലെ പോയിതേ. 26

---

3. യുധിഷ്ഠിരസ്വർഗ്ഗാരോഹണം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പരം ഭ്രുവംബരംഭിക്കും മുഴക്കിക്കൊണ്ടു വാസവൻ
എത്തിനാൻ തേരുമായ്ക്കേറാമെന്നും പാർത്ഥനോടോതിനാൻ 1
ഭ്രാതാക്കൾ വീണതായ്ക്കണ്ടു ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ശോകസന്തപ്തനായ്ച്ചൊല്ലീ സഹസ്രാക്ഷനൊടിങ്ങിനേ. 2
എൻതമ്പിമാർ വീണുപോയിതെന്നൊപ്പമവർ പോരണം
ഭ്രാതാക്കളെന്യേ വിണ്ണോരാനിച്ഛിയ്ക്കാ ഞാൻ സുരേശ്വര! 3
സുകുമാരി സുഖാഹ്വൈവം രാജപുത്രി പുരന്ദര!
ഞങ്ങളൊത്തവൾ പോരേണമതങ്ങനുവദിയ്ക്കണം. 4

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

വിണ്ണിൽ ഭ്രാതാക്കളെക്കാണാം മുൻവിണ്ണോരിയ കൂട്ടരെ
കൃഷ്ണയൊന്നിച്ചേവരേയും മാശ്ലേണ്ടാ ഭരതർഷഭ! 5
അവർ മർത്ത്യശരീരത്തെ വിട്ടെത്തീ ഭരതർഷഭ!
അങ്ങയ്ക്കീയുടലോടെത്താം വിണ്ണിലില്ലൊരു സംശയം. 6

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഈ നായും ഭ്രുതഭവ്യേശ! നിത്യമെൻ കൂറെഴുന്നതാം
ഇവൻ പോരേണമെന്നൊപ്പമെൻ ബുദ്ധിയനുശംസയാം. 7

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

അമർത്ത്യത്വം നൃപതേ!മത്സമത്വം
മുറ്റും ശ്രീയും വമ്പെഴും സിദ്ധിയും നീ
നേടുന്നല്ലോ സ്വർഗ്ഗസൌഖ്യങ്ങളും നീ
വിട്ട നായേച്ചെറുമില്ലാ നൃശംസം. 8

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

അനായ്യമായ്യന്ന സഹസ്രനേത്ര!
ചെയ്യുന്നതോ ദുഷ്കരമാണിതായ്യ!
ശ്രീയോടെനിയ്ക്കിനെ വേണ്ട യോഗ-
മതിന്നായിബ്ഭക്തനെത്തള്ളുകെങ്കിൽ. 9

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

നായ്യാക്കില്ലാ സ്വർഗ്ഗലോകത്തുവാസ-
മിഷ്ടാപൂർത്തം ക്രോധവശാളിനേടും
പരംനിനച്ചും ചെയ്യടോ ധർമ്മരാജ!
വിട്ട നായേച്ചെറുമില്ലാ നൃശംസം. 10

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

ഭക്തത്യാഗം ചൊൽവിതത്യന്തപാപം
ലോകത്തിങ്കൽ ബ്രഹ്മഹത്യയ്ക്കുതുല്യം
എന്നാലോ ഞാനെന്തുവന്നാലുമിപ്പോഠം
വിടാ നായേ സ്വസുഖത്തിന്നു ശക്ര! 11
ഭീതൻ ഭക്തൻ വേറെയില്ലാത്തൊരാർത്തൻ
വന്നോൻ ക്ഷീണൻ പ്രാണരക്ഷാർത്ഥിയേ ഞാൻ
പ്രാണത്യാഗം ചെയ്താലും കൈവിടാനായ്
നോക്കില്ലെന്നിയ്ക്കിതു നിത്യം വ്രതംതാൻ. 12

ഇന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു

നായ്കണ്ടതാ ക്രോധവശാളിനേട്ട-
മിഷ്ടം ദത്തം വിവൃതംതാൻ ഹുതംതാൻ
എന്നാലീ നായിനെ നീ വിട്ടുകൊൾക
നായേ ത്യജിച്ചാൽക്കിട്ടുമേ ദേവലോകം. 13

ഭ്രാതാക്കളേ പ്രിയയാം കൃഷ്ണയേയും
വിട്ടേല്പ, നീ കമ്മവഴിയ്ക്കു ലോകം
ഈ നായിനേ വീര! വിടാത്തതെന്തേ
ത്യാഗം മുറും ചെയ്ത മോഹിയ്ക്കയെന്നോ.

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു

മൃതന്മാരായ്സ്സന്ധിയില്ലില്ല പോരി-
ല്ലെന്നാണല്ലോ ലോകഭേദത്തിൽ നിഷ്ഠ
എനിയ്ക്കാവില്ലവരിൽജ്ജീവനേകാ-
നതേ ത്യജിച്ചേൻ ജീവനുള്ളപ്പൊളല്ലാ. 15

ഭീതിപ്രദാനം ശരണാഗതനു
നാരീവധം ബ്രാഹ്മണസ്വാപഹാരം
മിത്രദ്രോഹം നാലിവ ശക്ര! ഭക്ത-
ത്യാഗംതാനും തുല്യമെന്നെൻറെ പക്ഷം. 16

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ആധർമ്മരാജൻറെ വചസ്സു കേട്ടു
ധർമ്മസ്വരൂപൻ ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു
യുധിഷ്ഠിരക്ഷോണിപനോടു പാരം
സന്പ്രീതനായ് നല്ലവാക്കാൽപ്പുകഴ്ത്തീ. 17

ധർമ്മരാജൻ പറഞ്ഞു

അച്ഛനുചേർന്നോൻ നീ രാജൻ വൃത്തത്താൽ മേധയാലുമേ
സർവ്വജീവിയിലും ഭാരതേന്ദ്ര! യീക്കനിവാലുമേ. 18

മുന്നം ദ്വൈതവനത്തുണ്ടീ പരീക്ഷിച്ചിതു നിന്നെ ഞാൻ
വെള്ളത്തിന്നായ് വിക്രമിച്ച നിൻതമ്പികഥം പതിച്ചനാഥം 19
അതിൽ ഭ്രാതാക്കളാം ഭീമാജ്ജുനന്മാരെ വെടിഞ്ഞു നീ
മാതൃസാമ്യാത്ഥി നകുലൻ ജീവിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചുതേ 20
ഈ നായ് നിൻ ഭക്തനെന്നോത്തു വിട്ടു ദേവരഥത്തെ നീ
എന്നാൽ സ്വർഗ്ഗത്തു നിൻതുല്യനാരുമില്ലാ നരാധിപ! 21
നിനക്കക്ഷയലോകങ്ങളുടലോടൊത്തു ഭാരത!
ദിവ്യയാം മുഖ്യഗതിയെ നീ നേടീ ഭരതർഷഭ! 22

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പിന്നെദ്ധർമ്മൻ ശക്രനേവം മരുദ്ഗശ്രികളങ്ങിനേ
ദേവർഷിമാർ ദേവകളും തേരേറിപ്പാണ്ഡുപുത്രനെ 23
സ്വവിമാനങ്ങളാൽപ്പോയീ സിദ്ധന്മാർ കാമചാരികഥം
മുറ്റും രജോഹീനർ പുണ്യർ പുണ്യവാക്കുബുദ്ധികമ്മികഥം 24
ആ രാജാവാത്തേരിലങ്ങു കേറിക്കരുകലോദ്വഹൻ
ദ്യുവാകാശങ്ങഥം തേജസ്സാൽ വിങ്ങി മേല്പോട്ടു പൊങ്ങിനാൻ 25
അപ്പോഥം വാനോക്കിടയിലായ് നാരദൻ ലോകവിത്തമൻ
വൻതപസ്വി ബ്രഹദ്വാദിയുച്ചത്തിൽച്ചൊല്ലിയിങ്ങിനെ 26
മുറ്റും രാജർഷിമാരില്ലേ വന്നിട്ടുണ്ടവരൊക്കെയും
അവക്കെഴും കീർത്തിമൂടി മേൽനില്പു കുരുമന്നവൻ 27
ലോകംനിറഞ്ഞു പുകഴാൽത്തേജസ്സാൽ വൃത്തിയാലുമേ
ഉടലോടേ വന്നറിവീലന്യൻ പാണ്ഡവനെന്നിയേ 28
വിഭോ! നീ മന്നിൽനില്പുമ്പോഥംതേജസ്സായ്ക്കണ്ടിരുന്നവ
വിണ്ണിൽ വിണ്ണോർമന്ദിരങ്ങളിവ കാണുകസംഖ്യമേ. 29
നാരദൻചൊന്നതായ്ക്കേട്ടു ചൊന്നാൻ മന്നവനിങ്ങിനേ
വാനോരോടും ധർമ്മശീലൻ സ്വപക്ഷോവ്വീശനോടുമേ 30
നല്ലതോ ചീത്തയോ ഭ്രാതാക്കഥക്കുള്ളെടമെനിയ്ക്കുമാം
അങ്ങു മൊൽവാനാഗ്രഹിപ്പേൻ മറ്റുലോകങ്ങഥം വേണ്ട മേ 31
രാജാവിൻവാക്കു കേട്ടിട്ടു ദേവരാജൻ പുരന്ദരൻ
ആനൃശംസ്യാനുചിതം ചൊല്ലീ യുധിഷ്ഠിരനൊട്ടുത്തരം 32

ഈ സ്ഥാനം വാഴ്ക രാജേന്ദ്ര! സകർമ്മശുഭമൊത്തു നീ
എന്തിപ്പൊഴും മാനുഷമാം സ്നേഹമിട്ടു വലിപ്പു നീ 33
മറ്റാരുമെങ്ങും നേടാത്തപ്പുരയാം സിദ്ധി നേടി നീ
ഈ സ്ഥാനമെത്തീട്ടില്ലാ നിൻ തമ്പിമാർ കുരുനന്ദന! 34
ഇപ്പോഴും മാനുഷം ഭാവം നിന്നിൽത്തട്ടുന്നു മന്നവ!
ഇതോ സ്വർഗ്ഗം കാണുക വിണ്ണിൽസ്സിദ്ധദേവർഷിമാർകളെ 35
ഏവം മൊല്ലും ദേവരാജസ്വാമിയോടു യുധിഷ്ഠിരൻ
ധീമാൻ പൊരുളെഴും ശ്ലാഘ്യവാക്കോതീ വീണ്ടുമിങ്ങിനേ 36
അവർകൂടാതിങ്ങു വാഴ്വാൻ ഞാനില്ല സുരസൂദന!
എൻതമ്പിമാരുള്ളെടത്തു പോകാനിച്ഛിച്ചിടുന്നു ഞാൻ 37
എങ്ങുണ്ടോ ബൃഹതി ശ്യാമബുദ്ധിസത്ത്വഗുണാഢ്യയാം
നാരീപ്രവരപാഞ്ചാലിയെനിയ്ക്കും ഗതിയങ്ങുതാൻ. 38

മഹാപ്രസ്ഥാനികപർവ്വം കഴിഞ്ഞു.

ഭാഷാഭാരതം

സ്വർഗ്ഗാരോഹണികപർവ്വം

ഹരിഃ ശ്രീഗണപതയെ നമഃ അവിഘ്നമസ്തു

സ്വർഗ്ഗാരോഹണപർവ്വം.

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക.

1. ദുര്യ്യോധനാദിദർശനം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ത്രിവിഷ്ടപം സ്വർഗ്ഗമെത്തി നിൻെറ പൂർവ്വപിതാമഹർ
പുക്കതേതേതിടം പാണ്ഡുപുത്രരും ധാർത്തരാഷ്ട്രരും 1
ഇതുകേൾപ്പാൻ മോഹമെനിയ്ക്കുണ്ടു സർവ്വജ്ഞനെന്മതം
അത്ഭുതക്രിയനാം വ്യാസമുനീന്ദ്രൻെറയനുഗ്രഹാൽ. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

ത്രിവിഷ്ടപം സ്വർഗ്ഗമണഞ്ഞെതൻെറ പൂർവ്വപിതാമഹർ
യുധിഷ്ഠിരപ്രഭൃതികൾ ചെയ്തതെന്തെന്നു കേൾക്ക നീ. 3
ത്രിവിഷ്ടപം സ്വർഗ്ഗമെത്തിധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ശ്രീയാണ്ടു ദുര്യ്യോധനനെക്കണ്ടു സിംഹാസനത്തിലായ് 4
സൂര്യനെപ്പോലെ വിലസി വീരലക്ഷ്മീവിലാസിയായ്
വിളങ്ങും പുണ്യകർമ്മാക്കൾ വാനോർ സാദ്ധ്യർകളൊത്തുതാൻ

കണ്ടു ദുര്യ്യോധനനെയങ്ങമർഷിച്ചു യുധിഷ്ഠിരൻ
ദുര്യ്യോധനനിലാ ശ്രീ കണ്ടടനേ പിന്തിരിച്ചതേ. 6
ഉച്ചത്തിലവരോടോതീ ലോകങ്ങൾക്കാശയില്ല മേ
അദീഷ്ടദശിയാം ലുബ്ധൻ ദുര്യ്യോധനനൊടൊപ്പമേ 7
ഇവൻമൂലം ഭ്രമിയൊക്കെസ്സുഹൃൽബ്ബാന്ധവരേയുമേ
മുൻ കാട്ടിൽ ക്ലിഷ്ടർ നാം പോരിലൂക്കിൽക്കൊല്ലേണ്ടിവന്നതാം
പാഞ്ചാലി ദ്രൌപദി സഭാമദ്ധ്യത്തിൽധർമ്മചാരിണി
ഗുരുമുന്നിൽ ക്ലിഷ്ടയായി നല്ലോൾ നമ്മുടെ പത്നിയാൾ 9
ഈട്ടര്യ്യോധനനെക്കാണ്മാൻ കാമമില്ലിങ്ങു വിണ്ണരേ!
എങ്ങൻഭ്രാതാക്കളവിടെ പോകാനിച്ഛിച്ചിടുന്നു ഞാൻ 10
അതു വേണ്ടെന്നവനോടു ചിരിച്ചരുളി നാരദൻ
രാജേന്ദ്ര! സപ്തവാസത്തിൽ നശിയ്ക്കുന്നു വിരോധവും 11
യുധിഷ്ഠിര! മഹാബാഹോ! ചൊല്ലൊല്ലിമ്മട്ടൊരിയ്ക്കലും
ദുര്യ്യോധനക്ഷിതിപനെപ്പറ്റിയെന്നൊഴി കേൾക്ക നീ 12
പൂജിയ്ക്കുന്നുണ്ടിതാ ദുര്യ്യോധനരാജനെ വിണ്ണവർ
സപ്തംവാഴുന്ന സത്തുക്കൾ രാജവയ്യരുമങ്ങിനെ 13
പോരിൽദ്ദേഹത്തെ ഹോമിച്ചു വീരലോകത്തിലാംവിധം
വാനോക്കൊക്കും നിങ്ങളെയിങ്ങെല്ലാം പോരിലണച്ചവൻ 14
ആയിവൻ ക്ഷത്രധർമ്മത്താലീ സ്ഥാനത്തിനെ നേടിനാൻ
മഹാഭയത്തിലും പേടിതേടാത്തഭൂപനാണിവൻ 15
അതുള്ളിൽ വെച്ചിടൊല്ലുണ്ണീ! ചൂതിലുണ്ടായതങ്ങിനെ
ആപ്പാഞ്ചാലീപരിക്ലേശം ചിന്തിച്ചീടരുതിങ്ങു നീ 16.
മുറും ജ്ഞാതികൃതം നിങ്ങൾക്കാപ്പെട്ടാ ക്ലേശജാലവും
പോരിലും മുറുമുണ്ടായതൊന്നുമിങ്ങോത്തിടൊല്ല നീ. 17
ദുര്യ്യോധനക്ഷിതിപനായ് ച്ചേരുന്യായപ്രകാരമേ
സപ്തമാണിതു വൈരങ്ങളിങ്ങില്ലാ മനുജാധിപ! 18
എന്നാ ശ്രീനാരദൻ ചൊന്ന കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
മേധാവിയനുജന്മാരെപ്പറ്റിച്ചോദിച്ചിതോതിനാൻ 19
ദുര്യ്യോധനനുമീ നിത്യവീരലോകങ്ങളെങ്കിലോ
ഭ്രമിസുഹൃൽദ്രോഹി പാപിയ്ക്കുധർമ്മജ്ഞനു കേവലം 20

ആനയാളശ്വമൊത്തുഴി മുടിയാൻമൂലമാണിവൻ
പകവീട്ടാനുന്നി മന്യുവേന്തി നാം വെന്നതിന്നുമേ 21
ആ മഹാത്മാക്കൾ വീരന്മാരെൻതന്വികൾ മഹാവ്രതർ
സത്യപ്രതിജ്ഞരുലകിൽശ്ശൂരന്മാർ സത്യവാദികൾ 22
അവക്കിങ്ങേതു ലോകങ്ങളവരെക്കാണണം മമ
കുന്തീപുത്രൻ സത്യനിഷ്ഠൻ വന്വനാം കണ്ണനേയുമേ 23
ശൈനേയനെപ്പാഞ്ചാലനെപ്പാഞ്ചാത്മജരേയുമേ
ക്ഷത്രധർമ്മത്തിനാൽശ്ശസ്യസുഹൃത്തരാം മന്നരേയുമേ 24
ആ മന്നോരെങ്ങുവാൻ ബ്രഹ്മൻ! കാണ്മിലവരെ നാരദ!
വിരാടദ്രുപദന്മാരെദ്ധൃഷ്ടകേതുപ്രധാനരെ
ശിഖണ്ഡി പാഞ്ചാല്യനെയും ദ്രൌപദീപുത്രരേയുമേ
ദൃഷ്ടസൌഭദ്രനെയും കാണ്മാനിച്ഛിപ്പു നാരദ! 26

---

2. യുധിഷ്ഠിരന്റെ നരകദർശനം

യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

വിബുധന്മാർകളേ കാണ്മീലിങ്ങത്യൌജസപി കണ്ണനെ
യുധാമന്യൂത്തമൌജസ്സീ യോഗ്യഭ്രാതാക്കളേയുമേ 1
യുദ്ധത്തിയ്യിൽശ്ശരീരത്തെ ഹോമംചെയ്ത രഥിന്മാരെ
എനിയ്ക്കായടരിൽച്ചത്ത മന്നോർ മന്നോർകുമാരരെ 2
രഥീന്മാരവരെല്ലാരുമെങ്ങു ശാദ്ദൂലവിക്രമർ
ഈ ലോകമവരും നേടിയില്ലയോ പുരുഷോത്തമർ 3
ആ മഹാരഥരെല്ലാരുമീ ലോകം നേടി വാഴുകിൽ
ആ മഹാത്മാക്കളോടൊപ്പം വിണ്ണോരേ! വാഴ്വനിങ്ങു ഞാൻ. 4
ആ മന്നോരക്ഷയശ്ശുഭമീ ലോകം നേടിടായ്കിലോ
ആ ഭ്രാതൃജ്ഞാതിവീരന്മാരില്ലാതേ വാഴ്കയില്ല ഞാൻ 5
ഉദകക്രിയചെയ്യുമ്പോളമ്മ ചൊന്നതുകേട്ടതിൽ
കണ്ണനു ചെയ്യുകഉകമെന്നതോർത്തുൾത്തപിച്ചു ഞാൻ. 6

ഇതുമോത്തുംത്തപിയ്യുന്നേൻ വീണ്ടും വീണ്ടുമമത്ര്യരേ!
ആ വന്ധ്യൻതൻ കാലടികളമ്മയ്യുള്ളതുപോലവേ 7
കണ്ടപ്പോളരിസംഹാരികണ്ണനായ്ച്ചേന്നിടായ്കയാൽ
ഇന്ദ്രനും പോരിൽവെല്ലില്ലാ കണ്ണനോടൊത്ത ഞങ്ങളെ 8
അവനെങ്ങവിടെച്ചെന്നു കാണ്മേനാസ്സ്യസ്യസൂനുവെ
ഞാൻ സവ്യസാചിയാൽക്കൊല്ലിച്ചോനെപ്പിന്നെയറിഞ്ഞു
പ്രാണനേക്കാളും പ്രിയപ്പെട്ട ഭീമവിക്രമഭീമനെ [ഞാൻ
ഇന്ദ്രാഭനാമജ്ജുനനെ യമാഭർ യമാരേയുമേ 10
ധർമ്മിഷ്ഠയാം കൃഷ്ണയേയും കാണ്മാനുണ്ടാഗ്രഹിപ്പു ഞാൻ
ഇങ്ങു വാഴ്വാൻമോഹമില്ലാ സത്യം നിങ്ങളൊടോതിടാം 11
ഭ്രാതാക്കളോടുകൂടാതീ സ്വർഗ്ഗമെന്തിന്നുമത്ര്യരേ!
അവരെങ്ങുതാൻ സ്വർഗ്ഗം സ്വർഗ്ഗമല്ലിതിതെന്മതം. 12

ദേവകൾ പറഞ്ഞു.

അങ്ങയ്യതിൽ ശ്രദ്ധയെങ്കിൽ മകനേ!പോക വൈകൊലാ
നിന്നിഷ്ടപ്പടിനില്പൂ നാം ദേവരാജൻറെയാജ്ഞയാൽ. 13

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു.

വാനോരിതവനോടോതിക്കല്പിച്ചു ദേവദൂതനെ
കാട്ടുയുധിഷ്ഠിരന്നിഷ്ടന്മാരെയെന്നും പരന്തപ! 14
കൌന്തേയരാജനും പിന്നെ നടന്നു ദേവദൂതനും
രാജശാർദ്ദൂല!സമമാപ്പുരുഷർഷഭരുള്ളെടം 15
ദേവദൂതൻ മുൻനടന്നു രാജാവവനു പിന്നുറം
പാപംചെയ്യുവർ സേവിയ്യുമശുഭം ദുർഗ്ഗമാം വഴി 16
ഘോരമായ്ക്കുരിരുട്ടാണ്ടു മുടിച്ചണ്ടി കലന്നഹോ
മാംസച്ചോരച്ചേറുകെട്ടിപ്പാപിദുർഗ്ഗന്ധമേന്തിയും 17
കട്ടനിൽ പാഞ്ഞു കീശങ്ങൾ കൊതുകീച്ചകൾ കൂടിയും
അങ്ങുമിങ്ങും ശവനിര മിന്നിച്ചിതറിയും പരം 18
എല്ലും മുടികളും മിന്നിക്കൃമികീടങ്ങൾ കൂടിയും
ചുറും മിന്നിപ്പടന്നാളിച്ചെന്തീ കത്തിയെരിഞ്ഞുമേ 19

ഇരുമ്പുകൊക്കുള്ള കൊക്ക കഴുകി വക പാഞ്ഞുമേ
സൂചീമുഖങ്ങളും വിന്ധ്യംപോലെ മിന്നിശ്ശുവാചിതം 20
ചോര മേദസ്സുമാൻപ്പാണി തുട കൈത്തണ്ടുമറവ
വയർ കാലും മുറിച്ചിട്ടുമങ്ങുമിങ്ങും പിടച്ചുമേ 21
ആ മാംസം ശവഗന്ധമശിവം രോമഹർഷണം
നടുവേ ചെന്ന ധർമ്മാത്മാവരചൻ പലതോപ്പവൻ 22
ചുടുവെള്ളം നിറഞ്ഞുള്ള പുഴയും കണ്ടു ദുർഗ്ഗമം
കൂത്ത കത്തി നിറഞ്ഞുള്ളോരസി പത്രവനത്തെയും 23
പഴുത്ത വെണ്ണൽ നിരപ്പിരുമ്പിൻപാറ വേറെയും
ചുറുമിട്ടു തിളപ്പിയ്യും ലോഹകുംഭങ്ങളേയുമേ 24
കടുമുള്ളായ്ത്തൊടാവല്ലാക്കുട്ടശാലല്ലിയേയുമേ
പാപികൾക്കാം യാതനകൾ കണ്ടു കുന്തീകുമാരകൻ 25
ആ ദുർഗ്ഗം പാർത്തുകണ്ടോതീ ദേവദൂതനൊടായവൻ
നമ്മളിമ്മട്ടുള്ള വഴിയിനിയെത്രയ്യും പോകണം 26
എങ്ങൻഭ്രാതാക്കളവരെന്നതുമെന്നോടു ചൊല്ലു നീ
ദേവകൾക്കീ ദേശമേതെന്നതും കേൾപ്പാനൊരാഗ്രഹം 27
പിന്തിരിഞ്ഞു ധർമ്മരാജൻ ചൊന്നൊരാ വാക്കു കേട്ടവൻ
ഇവനോടാദ്ദേവദൂതൻ ചൊല്ലീ നിൻഗതി യിത്രതാൻ 28
ഞാൻ തിരിപ്പിയ്ക്കേണമിനിയെന്നത്രേ ദേവകല്പന
രാജേന്ദ്ര! നീ തളർന്നെങ്കിലിനിയിങ്ങോട്ടു പോരിക 29
യുധിഷ്ഠിരൻ വെറുപ്പോടുമാഗ്രഹംകൊണ്ടുഴന്നവൻ
തിരിയ്യുവാൻ തീർച്ചയാക്കിപ്പിന്തിരിഞ്ഞിതു ഭാരത! 30
തിരിച്ചോരാധർമ്മശീലൻ ദുഃഖശോകങ്ങളാണ്ടവൻ
അവിടെദ്ദീനർ ചൊല്ലീടും വാക്കുകേട്ടിതു ചുറുമേ 31
ഹേഹേ! ധർമ്മജ! രാജർഷേ! പുണ്യാഭിജനപാണ്ഡവ!
ഞങ്ങൾക്കനുഗ്രഹത്തിന്നായ്ക്കുറച്ചൊരിട നില്ക്കുണേ 32
ദുർഘ്രഷൻ നീ വരുന്നേരം വീശുന്നു പുണ്യമാരുതൻ
താത! നിൻ ഗന്ധമൊടതിൽ ഞങ്ങൾക്കു സുഖമുണ്ടിതിൽ 32
ആ ഞങ്ങൾ പാർത്ഥ! വളരെനാൾക്കുള്ളിൽപ്പുരുഷർഷഭ
ശുഭമേല്ക്കുന്നുണ്ടു നിന്നെക്കണ്ടിട്ടു നൃപസത്തമ! 33

നിന്നുകൊൾക മഹാബാഹോ! കുറച്ചൊരിട ഭാരത!
കൌരവ്യ! നീ നില്ക്കിൽ ഞങ്ങൾക്കേല്പീലാ തീവ്രവേദന 34
ഏവം പലതരം വേദനാത്തന്മാർ കൃപണോക്തികൾ
ആ സ്ഥലത്തെങ്ങുമേ ചൊല്ലുന്നത കേട്ടിതു മന്നവ! 35
ആദ്ദീനവാദികളുടെ വാക്കു കേട്ട കനിഞ്ഞവൻ
അയ്യോ മഹാകഷ്ടമെന്നു ചൊല്ലിനിന്നു യുധിഷ്ഠിരൻ. 36
അവൻ മുൻകേട്ടറിഞ്ഞുള്ളാ വചസ്സുകൾ വീണ്ടുമേ
അറിഞ്ഞില്ലാ വാടിമാഴ്കുന്നവർ ചൊന്നവ പാണ്ഡവൻ 37
ആച്ചൊൽകളറിയാഞ്ഞിട്ടാദ്ധർമ്മപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
ചോദിച്ചു നിങ്ങളാരെന്തുകൊണ്ടാണിവിടെ നില്പതും 38
എന്നുകേട്ടവരെല്ലാരും പുറുമൊന്നിച്ചു ചൊല്ലിനാർ
കണ്ണൻ ഞാൻ ഭീമസേനൻ ഞാനർജ്ജുനൻ ഞാനിതാ പ്രഭോ!
നകുലൻ സഹദേവൻ ഞാൻ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നനിതെന്നുമേ
ദ്രൌപദീദ്രൌപതേയന്മാരെന്നാക്രോശിച്ചിതായവർ 40
ആദ്ദേശത്തിന്നൊത്തമട്ടാച്ചൊൽകൾ കേട്ടിട്ടു മന്നവ!
ഉടൻ വിചാരിച്ചു നൃപനിതെന്തോ ദൈവകല്പിതം 41
എന്തുവാൻ പാപമാം കർമ്മമീ മഹാത്മാക്കൾ ചെയ്തതും
കണ്ണനെൻതന്വികൾ പരം ദ്രൌപദീദ്രൌപദേയരും 42
ഇവരിപ്പാപദുർഗ്ഗന്ധിക്രൂരദേശത്തു നില്ക്കയാം
ഈപ്പുണ്യകർമ്മാക്കൾക്കാർക്കും ഞാനറിഞ്ഞീല ദുഷ്കൃതം 43
എന്തുചെയ്തിട്ടാണു ധാർത്തരാഷ്ട്രൻ മന്നൻ സുയോധനൻ
മുറും പാപിത്തുണക്കാർകളൊത്തോറം ശ്രീയൊടങ്ങിനേ 44
ഇന്ദ്രനെപ്പോലെയായ് ലക്ഷ്മിയൊത്തിരിയുന്നു പൂജ്യനായ്
ഇതെന്തിൻറെ വികാരംതാൻ നരകം വാഴ്വതുണ്ടിവർ 45
സുധർമ്മജ്ഞർ ശൂരന്മാർ സത്യാഗമപരായണർ
സത്യധർമ്മസ്ഥർ സത്തന്മാർ യജ്ഞാക്കൾ ബഹുദക്ഷിണർ 46
ഉറങ്ങീട്ടോ ഞാനുണർന്നോ ചേഷ്ടിച്ചോ ചേഷ്ടിയാതെയോ
അബോധനിയ്തീയുഗമാറം ചിത്തവിഭ്രമമെന്നതോ 47
എന്നു രാജാവു പലതും വിചാരിച്ചു യുധിഷ്ഠിരൻ
ദുഃഖശോകങ്ങളാണ്ടുള്ളോൻ മിന്താവ്യാകുലിതേന്ദ്രിയൻ 48

തീവ്രകോപംപൂണ്ടു പിന്നെദ്ധർമ്മനന്ദനനാം നൃപൻ
ഗർഹിച്ചു ദേവകളെയും ധർമ്മത്തേയും യുധിഷ്ഠിരൻ 49
തീവ്രഗന്ധോത്തപ്തനവൻ ദേവദൂതനൊടോതിനാൻ
പൊയ്ക്കാൾക നീയേവരുടെ ദൂതൻ പൊല്ലാവർമുന്നിൽ നീ 50
ഞാനങ്ങോട്ടെയ്കില്ലിവിടെ നില്പാണെന്നുമുരയ്ക്ക നീ
എന്നാശ്രയാൽസ്സുഖിപ്പുണ്ടെൻ ഭ്രാതാക്കളഴലാണ്ടവർ 51
എന്നു ധീമാൻ പാണ്ഡുപുത്രൻ പൊന്നോനാ ദൂതനപ്പൊഴേ
ദേവരാജൻ ശതമുഖനരുളുന്നേടമെത്തിനാൻ 52
ഉണർത്തിച്ചീടിനാനങ്ങദ്ധർമ്മരാജചികീർഷിതം
എല്ലാം ധർമ്മസുതൻ പൊന്നവണ്ണംതന്നെ ജനാധിപ! 53

---

3. യുധിഷ്ഠിരദേഹത്യാഗം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പാർത്തനൊട്ടിട നിന്നാരേദ്ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ
കൌരവ്യ!പൊന്നാരവിടെദ്ദേവേന്ദ്രാദികൾ ദേവകൾ 1
മൂർത്തിമാൻ ധർമ്മനും രാജാവിനെക്കാണുന്നതിന്നുടൻ
യുധിഷ്ഠിരൻ കുരുനൃപൻ നില്പുന്നേടത്തിലെത്തിനാൻ 2
പുണ്യാഭിജനകർമ്മാക്കൾ ഭാസ്വന്മൂർത്തികളാമവർ
ആദ്ദേവകളണഞ്ഞപ്പോളിരുട്ടും പോയി മന്നവ! 3
പാപികൾക്കാം യാതനകളവിടെക്കണ്ടിടാതെയായ്
കൂടശാല്മലിയോടൊപ്പമാ വൈതരണിയാറുമേ 4
കാണാതായി പോടിയാകും ലോഹകുംഭങ്ങൾ പാരകൾ
വികൃതാകൃതിദേഹങ്ങളവിടെച്ചുറ്റുമങ്ങിനേ 5
കുരുരാജൻ കണ്ടിരുന്നതൊന്നും കാണാതെയായിതേ
ഉടൻ സുഖം തട്ടിടുന്ന പുണ്യഗന്ധശുഭാനിലൻ 6
വീശീ ദേവസമീപത്തിൽക്കുളുർപ്പടി ഭാരത!
ഇന്ദ്രനൊത്തു മരുത്തുക്കൾ വസുക്കന്മാർകളശ്വികൾ 7

സാദ്ധ്യരുദ്രാദിത്യർകളും പിന്നെ മറവുള്ള വിണ്ണരും
ഒട്ടുക്കവിടെ വന്നെത്തീ സിദ്ധന്മാരാം മുനീന്ദ്രരും 8
തേജസ്സേറും ധർമ്മപുത്രനാവൻ നിന്നിടുന്നൊടം
പിന്നെശുക്രൻ സുരപതിപരയാം ശ്രീയൊടൊത്തവൻ 9
യുധിഷ്ഠിരനൊടിവണ്ണം സാന്ത്വനംചെയ്ത ചൊല്ലിനാൻ
യുധിഷ്ഠിര!മഹാബാഹോ! പ്രീതർ ദേവകഠം നിൻെറമേൽ 10
വത്ര വത്ര നരവ്യാഘ്ര!വിഭോ! ചെയ്തതുപോരുമേ
സിദ്ധിനേടീ മഹാബാഹോ! നിനക്കക്ഷയലോകമാം 11
മന്യുവുംക്കൊണ്ടിടൊല്ലുന്നു കേട്ടുകൊൾകെൻെറയീ മൊഴി
സർവ്വരാജാക്കളും താത!നരകം കണ്ടിടേണ്ടതാം 12
ശുഭാശുഭങ്ങൾക്കു കൂട്ടം രണ്ടല്ലോ ഭരതർഷഭ!
മുന്നം സുകൃതമേല്ക്കുന്നോൻ നരകംപിന്നെയേല്ക്കണം 13
മുന്നം നരകമേല്ക്കുന്നോൻ പിന്നെ സ്വർഗ്ഗത്തിലെത്തിടും
അധികം പാതകംചെയ്തോൻ മുമ്പിൽ സ്വർഗ്ഗം ഭുജിച്ചിടും 14
ശ്രേയോർത്ഥി ഞാനതാണേവം നിന്നെയെത്തിച്ചതും നൃപ!
ദ്രോണനിൽപ്പുത്രനെപ്പറ്റി വ്യാജത്തൊഴിലെടുത്തു നീ 15
വ്യാജത്താൽ നരകംകാട്ടീ നിന്നെ ഞാനതിനാൽ നൃപ!
നീയെമ്മട്ടമ്മട്ടുഭീമൻ പാർത്ഥൻ യമരുമങ്ങിനേ 16
പാഞ്ചാലിയാം കൃഷ്ണതാനും വ്യാജാൽ നരകമേറ്റതാം
വത്ര നരവ്യാഘ്ര!പാപംവിട്ടൊഴിഞ്ഞീടിനാരവർ 17
നിൻകൂറുകാരായടരിൽ മരിച്ച നൃപരില്ലയോ
അവരൊക്കെ സ്വർഗ്ഗമെത്തീ കാണുക നീ ഭരതർഷഭ! 18
ആ മഹേഷ്വാസനാം കർണ്ണൻ സവ്യശസ്സുധരോത്തമൻ
വൻസിദ്ധിനേടിയവനെപ്പറ്റിയല്ലല്പി കേഴ്വു നീ 19
ആ നരവ്യാഘ്രനേക്കാണുക വിഭോ! സൂര്യകുമാരനേ
സ്വസ്ഥാനത്തിൽ മഹാബാഹോ! ശോകംപോക്കു നരർഷഭ! 20
ഭ്രാതാക്കളെക്കാണുക മറ്റും തൻ കൂറാർ മന്നരേയുമേ
സ്വസ്ഥാനത്തിൽ നീ തള്ളിക്കളയൂ മാൻസജ്വരം 21
കഷ്ടപ്പാടാദ്യമേറിന്നിമുതല്ലൂ ഭരതർഷഭ!

വിഹരിച്ചാലുമെന്നൊപ്പം ശോകമറു നിരാമയം 22
ഉണ്ണീ!നേടിയൊരാപ്പുണ്യകർമ്മങ്ങൾക്കും തപസ്സിനും
ദാനങ്ങൾക്കും മഹാബാഹോ!ഫലമേല്ക്കുക പാർത്ഥിവ! 23
ഇന്നു നിന്നെദ്വേഷഗന്ധർവ്വാപ്സരസ്സുകൾ വിണ്ണിലായ്
സേവിയ്ക്കട്ടേ മംഗളമായ് വിരജോംബരഭൂഷണർ 24
ക്രൂഡിക്കുട്ടം രാജസൂയജിതലോകങ്ങളെ വ്വീവാൻ
ഏറുകൊൾക മഹാബാഹോ!തപസ്സിൻ വൻഫലത്തെയും 25
നിന്റെ ലോകങ്ങൾ മന്നോക്കുമേലെയാണു യുധിഷ്ഠിര!
ഹരിശ്ചന്ദ്രൻമട്ടു പാർത്ഥ!വിഹരിയ്ക്കുകവാറിൽ നീ 26
എങ്ങോ രാജർഷി മാന്ധാതാവാബ്ഭഗീരഥരാജനും
ദൌഷ്യന്തിയാം ഭരതനുമങ്ങു നീ വിഹരിയ്ക്കൊടോ 27
പാർത്ഥ!മുപ്പാരിനും ശ്രുദ്ധിനല്ലുമീപ്പുണ്യയാംനദി
ആകാശഗംഗയിതിൽ നീ മുങ്ങിപ്പോരുക മന്നവ! 28
ഇതിൽക്കുളിച്ചാൽ നിൻമർത്ത്യഭാവമപ്പോളൊഴിഞ്ഞുപോം
ശോകംവിട്ടായാസമറു വൈരംതിന്ന വനാം ഭവാൻ 29
കൌരവേന്ദ്രൻ ധർമ്മരാജനോടേവമിന്ദ്രനരുൾചെയ്തവേ
പ്രത്യക്ഷമൂർത്തിയായ്ധർമ്മൻ തന്റെ പുത്രനൊടോതിനാൻ.
ഹേ ഹേ രാജൻ!മഹാപ്രാജ്ഞ!പുത്ര!നിങ്കൽത്തെളിഞ്ഞുഞാൻ
ഭക്തിയാൽസ്സത്യവാക്യത്താൽദ്ദമത്താൽ ക്ഷമയാലുമേ 31
രാജാവേ!നിന്റെമേൽ മുന്നം പരീക്ഷയിതു ചെയ്തു ഞാൻ
സഭാവാൽപ്പാർത്ഥ!ഹേതുക്കൾകൊണ്ടിളക്കാവതല്ല നീ 32
മുന്നം ദ്വൈതവനത്തിങ്കൽച്ചെയ്തു പ്രശ്നാൽപ്പരീക്ഷ ഞാൻ
അരണിക്കെട്ടുകായ്ത്തിലതും കേറിക്കടന്നു നി 33
പാഞ്ചാലിയൊത്തു നിൻ തമ്പിമാരും പോയിട്ടു ഭാരത!
നായിന്റെ വേഷമായുണ്ണീ പരീക്ഷിച്ചിതു പിന്നെ ഞാൻ 34
മൂന്നാമതും സോദരാർത്ഥമിങ്ങാപ്പിച്ചു പാപ്പു നീ
വിശുദ്ധൻ നീ മഹാഭാഗ!സുഖി കന്മഷമറുവൻ 35
പാർത്ഥ!നിൻ തമ്പികൾ നരകാഹരല്ലാ മഹാമതേ!
ഇതിന്ദ്രൻ ദേവരാജാവു കാണിച്ചുള്ളോരു മായയാം 36
രാജാക്കൾക്കൊക്കെ നരകമുണ്ണീ!കാണേണ്ടതായ്വരും

അതാണു നീയൊട്ടുനേരമേറെതീ ദുഃഖമുൽക്കടം
അജ്ജുനൻ ഭീമനും പിന്നെ യമരും പുരുഷർഷഭർ 38
ചിരം നരകമേല്ക്കില്ലാ ശൂരൻ നേരുള്ള കണ്ണനും
നരകംപൂകിടാ രാജപുത്രി കൃഷ്ണ യുധിഷ്ഠിര! 39
യത്ര യത്ര ത്രിപഥഗ ഗംഗയക്കൊങ്ക ഭാരത!
എന്നുകേട്ടിട്ടു രാജർഷി നിൻെറ പൂർവ്വപിതാമഹൻ 40
ഗമിച്ചു ധർമ്മനും മറുമുറും പിണ്ണോരുമൊത്തുതാൻ
ഋഷിമാർ വാഴ്ത്തിടും പുണ്യപാവനിദേവഗംഗയിൽ 41
ഇറങ്ങി രാജാവുടനേ മർത്ത്യദേഹം വെടിഞ്ഞുതേ
പിന്നെദ്ദിവ്യവപുസ്സായിദ്ധർമ്മരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 42
നിവൈരനസ്തസന്താപനാ വെള്ളത്തിങ്കലാണ്ടവൻ
പിന്നെ പിണ്ണോരൊത്തുപോയീ കുരുരാജൻ യുധിഷ്ഠിരൻ 43
ധീമാൻ ധർമ്മനൊടൊന്നിച്ചു മുനീന്ദ്രൻ പുകഴുന്നവൻ
ആ നരവ്യാഘ്രർ ശൂരന്മാർ മന്യുതീർന്നവരേവരും
സ്വസ്ഥാനത്തിൽപ്പാണ്ഡവരും ധാർത്തരാഷ്ട്രരുമുള്ളെടം. 44

---

4. വാസുദേവാദിദർശനം

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

പരം യുധിഷ്ഠിരനൃപൻ മരുൽഗ്ഗണസുരർഷികം
പുകഴ്ത്തുമ്മാറെത്തി നാനാകുരുപുംഗവരുള്ളെടം 1
അവിടെ ബ്രാഹ്മദേഹത്തിൽക്കണ്ടു ഗോവിന്ദനെ സ്വയം
മുൻകണ്ടിട്ടുള്ള സാദൃശ്യങ്കൊണ്ടു സൂചിച്ചിട്ടുംപടി 2
ദീപ്തമാകും വപുസ്സോടും പുരുഷാകൃതിപൂണ്ടഹോ
ചക്രാദിഘോരദിവ്യാസ്ത്രജാലം സേവിച്ചിട്ടുംപടി 3
വച്ചസി ഫൽഗ്ഗുനൻ വീരനുപാസിയ്ക്കുംപ്രകാരമേ
കൌന്തേയനമ്മട്ടുകണ്ടു മധുസൂദനദേവനെ 4
യുധിഷ്ഠിരനെ നേരിട്ടാപ്പുരുഷവ്യാഘ്രർ കണ്ടുടൻ
സ്വീകരിച്ചു ശരിയ്ക്കുള്ള പൂജയാൽദ്ദേവപൂജിതർ 5

മറെറാരേടം ശസ്ത്രധരശ്രേഷ്ഠനായോരു കണ്ണനെ
ദ്വാദശാദിത്യരൊന്നിച്ചുകണ്ടിതാക്രുരനന്ദനൻ 6
പിന്നെ മറെറാരിടത്തായി മരുൽഗ്ഗണമൊടൊപ്പമേ
ആശ്ശരീരത്തൊടും കണ്ടു വിഭ്രവാം ഭീമസേനനെ 7
മൂർത്തിമാനാം വായുവിൻെറയരികിൽട്ടിച്ചുമൂർത്തിയെ
പരയാം ശ്രീയൊത്തു പരസിദ്ധി നേടിയ യോഗ്യനെ 8
അശ്വികൾക്കരികിൽ സ്വന്തം തേജസ്സാൽട്ടിപ്പരായഹോ
കൌരവൻ കണ്ടു നകുലസഹദേവരെയങ്ങിനെ 9
കണ്ടു പത്മോല്പലമലർമാല ചാർത്തിന കൃഷ്ണയെ
വപുസ്സാൽ വിണ്ണുകയറി നില്പോളെസ്സൂര്യകാന്തിയിൽ 10
അവളെപ്പററി രാജാവു കേൾപ്പാനുന്നീ യുധിഷ്ഠിരൻ
ദേവേശൻ ഭഗവാനിന്ദ്രനവനോടോതിയപ്പൊഴേ 11
ശ്രീദേവി ദ്രൌപദീരൂപാൽ മാനുഷത്വമെടുത്തതാം
ഭവദർത്ഥം ലോകകാന്ത പുണ്യയോനിജ ധർമ്മജ! 12
ശൂലി നിങ്ങൾക്കു രത്യർത്ഥമിവളേ തീർത്തതാണെടോ
ഭവാന്മാരുപജീവിച്ചാ ദ്രുപദാനപയജാതയെ 13
ഇവരെവർ മഹാഭാഗർ ഗന്ധർവ്വരനലോപമർ
നിങ്ങൾക്കു പാഞ്ചാലി പെറാ മക്കളോജസപിമാർ നൃപ! 14
കാണുക ഗന്ധർവ്വരാജാവാം മനീഷി ധൃതരാഷ്ട്രനെ
ഇവനാകുന്നു നിന്നച്ഛനണ്ണനെന്നു ധരിയ്ക്ക നീ 15
ഇതാ നിന്നണ്ണനായോരു കൌന്തേയൻ പാവകപ്രഭൻ
ജ്യേഷ്ഠൻ ശ്രേഷ്ഠൻ സൂര്യപുത്രൻ രാധേയപ്പേർപുകഴ്ന്നവൻ 16
ആദിത്യതുല്യൻ പോകുന്നു കാണുകിപ്പുരുഷവീരനെ
സാദ്ധ്യവിശ്വേദേവമരുത്ത് ഗുണങ്ങളിലതേവിധം 17
രാജേന്ദ്ര! കണ്ടുകൊണ്ടാലും വൃഷ്ണ്യന്ധകരഥീന്ദ്രരേ!
ബലിഷ്ഠരേ ഭോജരൊത്തു നൈനേയമുഖവീരരെ 18
കാണുകിനുപൊത്തുതോല്ക്കാതുള്ളോരു സൌഭദ്രവീരനെ
തിരുമ്പിക്കാന്തികലന്നോരു വില്ലാളിയഭിമന്യുവെ 19
ഇതാ പാണ്ഡു മഹേഷ്വാസൻ കുന്തീമാദ്രികളൊത്തവൻ
വിമാനംകേറി നിന്നച്ഛൻ വരുമെന്നും മദന്തികേ 20

വസുക്കളോടൊത്തുകാണ്ക ഭീഷ്മൻ ശന്തനുപുത്രനെ
വ്യാഴത്തിന്നരികിൽക്കാണ്ക ഗുരുവാം ദ്രോണരേയുമേ 21
ഇവരും മറുമനോരും നിൻയോധന്മാർകൂടം പാണ്ഡവ!
ഗന്ധവ്വരൊത്തുപോകുന്ന യക്ഷപുണ്യജനത്തൊടും 22
ഗൃഹ്യകന്മാർഗതി ചിലർ നേടിക്കൊണ്ടോർ നരാധിപ!
പുണ്യവാക്കുബുദ്ധികർമ്മത്താൽ പിണ്ണാണ്ടോർ മെയ്വെടിഞ്ഞ
[വർ.

---

5. സ്വർഗ്ഗഗതിവിവരണം

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ഭീഷ്മദ്രോണർ മഹാത്മാക്കടം ധൃതരാഷ്ട്രനരേന്ദ്രനും
വിരാടദ്രുപദന്മാരും ശംഖനുത്തരനങ്ങിനെ 1
ധൃഷ്ടകേതുജയത്സേനൻ സത്യജിത്താംനരേന്ദ്രനും
ദുര്യോധനസുതന്മാരുംപിന്നെശ്ശകുനിസൌബലൻ 2
കണ്ണനൊരുമക്കടം വീരന്മാർ ജയദ്രഥനരേന്ദ്രനും
ഘടോൽക്കചൊടികളുമിങ്ങുരയ്ക്കാത്തവരന്യരും 3
മറും പറഞ്ഞ വീരന്മാർ മന്നോരും ഭീഷ്മമൂത്തികടം
സ്വർഗ്ഗത്തിലെത്രനാടം വാണിതതുമെന്നോടു ചൊല്ലുക 4
അവക്കവിടെയെന്നെയ്ക്കും സ്ഥാനമുണ്ടോ ദ്വിജോത്തമ!
കർമ്മങ്ങടംതീന്നെന്ത ഗതി നേടീ പിന്നെ നരർഷഭർ 5
ഇതുചൊല്ലിക്കേടംക്കുവാനുണ്ടാഗ്രഹം ദ്വിജസത്തമ!
ഭീഷ്മമാകുംതപസ്സാലങ്ങെല്ലാം കാണ്മവനല്ലയോ. 6

സൂതൻ പറഞ്ഞു

എന്നുകേട്ടാ ബ്രാഹ്മണശ്രീ മഹാൻ വ്യാസനരസമ്മതാൽ
ആ നരാധീശനോടായിപ്പറഞ്ഞീടാൻതുടങ്ങിനാൻ. 7

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

കമ്മങ്ങൾതിന്നാൽപ്പിന്നീട്ട പറഞ്ഞില്ലാക്കും നരാധിപ!
പ്രകൃതിയെത്തുവാൻ നല്ല ചോദ്യം ചോദിച്ചിരിപ്പു നീ. 8
രാജാവേ നീ ദേഹഗ്രഹ്യമിതു കേൾ ഭരതർഷഭ!
പൊന്നതെന്തെന്നു തേജസ്വി ദിവ്യദൃഷ്ടിപ്രതാപവാൻ 9
പുരാണമുനി കൌരവ്യ! പാരാശര്യൻ പ്രതാപവാൻ
അഗാധബുദ്ധി സർവ്വജ്ഞൻ കർമ്മൌഘഗതികണ്ടവൻ 10
അവൻ പൊന്നതു കർമ്മാന്തത്തിങ്കൽ സപ്താംഗപ്രവേശമാം
വസുക്കളിൽ മഹാതേജസ്സാ ഭീഷ്മൻ ചേന്നു ഭാരത! 11
വസുക്കളെട്ടുപേരെത്താൻ കാണുന്നു ഭരതർഷഭ!
ചേന്നു ബൃഹസ്പതിയിലാ ദ്രോണനാംഗിരസേന്ദ്രനിൽ 12
മരുൽഗ്രണത്തിൽക്കൃതവർമ്മാവു ഹാർദ്ദിക്യനേറിനാൻ
സനൽക്കുമാരനിൽച്ചേന്നു പ്രദ്യുമ്നൻ ശരിയാംവിധം 13
ധൃതരാഷ്ട്രൻ ധനേശന്റെ ദുർല്ലഭസ്ഥാനമേറിനാൻ
ധൃതരാഷ്ട്രാനുചിതം പേരുകേട്ട ഗാന്ധാരിയങ്ങിനെ 14
പാണ്ഡു ശക്രാലയം കേറീ രണ്ടുഭാര്യയൊടൊപ്പമേ
വിരാടദ്രുപദന്മാരും ധൃഷ്ടകേതുനരേന്ദ്രനും 15
നിശാകുരസാംബന്മാർ ഭാനുകമ്പൻ വിദൂരഥൻ
ഭൂരിശ്രവസ്സുശലനും ഭൂരിയാം ഭൂമിനാഥനും
കംസനുമ്മട്ടുഗ്രസേനൻ വസുദേവനുമങ്ങിനെ
ഭ്രാതാവാം ശംഖനോടൊന്നിച്ചുത്തരൻ നരപുംഗവൻ 17
അവർ വിശ്വേദേവകളിൽപ്പെന്നുചേന്നു നരോത്തമർ
തേജസ്വി വച്ചസ്സെന്നുള്ള സോമപുത്രൻ പ്രതാപവാൻ 18
അവനല്ലോ നൃസിംഹന്റെ ഫൽഗുനന്റെ കുമാരകൻ
ക്ഷത്രധർമ്മാൽ മറെറാരാൾക്കുമാകാത്തപ്പോരടിച്ചവൻ 19
ധർമ്മാത്മാവിന്ദുവിൽച്ചേന്നു കർമ്മാന്തത്തിൽ മഹാരഥൻ
സൂര്യനിൽച്ചേന്നിതു മരിച്ചിട്ട കർണ്ണൻ നരർഷഭ! 20
ശകുനിദ്വാപരനിലായ്ദ്ധൃഷ്ടദ്യുമ്നനഗ്നിയിൽ
മറുമേ ധാർത്തരാഷ്ട്രന്മാർ യാതുധാനർ ബലോൽക്കടർ 21

ബുദ്ധിമാന്മാർ യോഗ്യർ ശസ്ത്രപൂതരായ് വിണ്ണുകേറിനാർ
ധർമ്മനിൽച്ചെന്ന വിദുരൻ രാജാവാം ധർമ്മപുത്രനും 22
അനന്തൻ ഭഗവാൻ ദേവൻ പ്രവേശിച്ചു രസാതലം
പിതാമഹനിയോഗത്താൽ യോഗത്താൽ ഭ്രമിതാങ്ഗുഷോൻ 23
നാരായണാഖ്യനങ്ങല്ലോ ദേവദേവൻ സനാതനൻ
അവനെറയംശമാക്കൃഷ്ണൻ കർമ്മാന്തേ ചേന്നിതങ്ങുതാൻ 24
പതിനാറായിരം സ്ത്രീകൾ വാസുദേവനെറ ഭാര്യമാർ
മുങ്ങീ സരസ്വതിയിലാക്കാലത്തിൽജ്ജനമേജയ! 25
അതിൽദ്ദേഹങ്ങളുംവിട്ടു വീണ്ടും വിണ്ണുകരേറിനാർ
അപ്സരസ്ത്രീകളായ്പ്പിന്നെസ്സേവിച്ചു വാസുദേവനെ 26
ആ വമ്പോരിൽ മരിച്ചുള്ള വീരരില്ലേ മഹാരഥർ
ഘടോൽക്കചാദ്യർ വാനോരിൽച്ചെന്ന യക്ഷരിലും ശരി 27
ദുര്യോധനസഹായക്കാർ മുൻപറഞ്ഞുള്ള രാക്ഷസർ
മുറുംക്രമാൽപ്പുക്കിതവർ മുഖ്യലോകങ്ങളം മന്നവ! 28
ദേവരാജനെറ ഭവനം ധീമാൻ വൈശ്രവണനെറയും
പാശിലോകങ്ങളും പുക്കിതവണ്ണം പുരുഷർഷഭർ 29
നിന്നോടിതൊക്കെയും ചൊന്നോൻ വിസ്തരിച്ചു മഹാദ്യുതേ
മുറും പാണ്ഡവകൌരവ്യചരിതം ഭരതർഷഭ! 30

സൂതൻ പറഞ്ഞു

ഇതുകേട്ടന്തണർകളേ! ജനമേജയമന്നവൻ
ഒട്ടേറെയും വിസ്മയിച്ചു യജ്ഞകർമ്മാന്തരങ്ങളിൽ 30
കഴിച്ചിതായവനുടെ കർമ്മം പിന്നീടു യാജകർ
ആസ്തീകനും പ്രീതനായിവിടുവിച്ചുരഗങ്ങളേ 31
മുറുമാ ദ്വിജരെ പ്രീതരാക്കീ ദക്ഷിണകൊണ്ടുടൻ
അവരാ മന്നവൻ പൂജചെയ്തോർ വന്നവഴിയ്ക്കുപോയ്. 32
ആ വിപ്രരെയയച്ചിട്ടാ രാജാവു ജനമേജയൻ
പരം തക്ഷശിലാസ്ഥാനം വിട്ടെത്തീ ഹസ്തിനാപുരം 33
നിന്നോടിതൊക്കെയും ചൊന്നോൻ വൈശമ്പായനകീർത്തനം
നൃപനെറ സപ്പുസത്രത്തിൽപ്രോക്തം വ്യാസനെറശാസനാൽ

ഇതിഹാസംപുണ്യമിതു പവിത്രംപരമുത്തമം
സത്യവാക്കാം കൃഷ്ണമുനി നിർമ്മിച്ചതു നരാധിപ! 35
സർവ്വജ്ഞൻ വിധിവിത്തായോൻ സത്തായോൻ ധർമ്മചിത്തമൻ
അതീന്ദ്രിയൻ ശുചി തപോഭാവിതാത്മാവുമാമവൻ 36
സാംഖ്യയോഗങ്ങളുടയോനൈശപ്യമിയലുന്നവൻ
അനേകതന്ത്രസംബുദ്ധിവ്യുക്കാലെ കണ്ടടൻ 37
തീർത്തതത്രേ പേർപുകഴ്ത്താൻ പാണ്ഡവന്മാരുടേയുമേ
ഭൂരിദ്രവിണവീര്യാഢ്യർ മറുമന്നോരുടേയുമേ 38
പർവ്വംതോറും നിത്യമിതു വിദ്വാൻ കേൾപ്പിപ്പതാകിലോ
പാപംപോയ് സപ്തർഷിയുംനേടിബ്രഹ്മമായ്ത്തീരുമായവൻ. 39
ഈകൃഷ്ണവേദം മുഴുവൻ ശ്രദ്ധയോടൊത്തുകേൾക്കുകിൽ
ബ്രഹ്മഹത്യാദി പാപൌഘകോടിയും തീർന്നുപോയിടും 40
ശ്രാദ്ധത്തിൽപ്പാദമെന്നാലുമിതുകേൾപ്പിയ്ക്കിൽ വിപ്രരേ
ആയവൻറെ പിതൃക്കൾക്കുണ്ടന്നപാനൌഘമക്ഷയം 41
ഇന്ദ്രിയത്താൽ മനസ്സാലും പകൽപ്പററിയപാതകം
മഹാഭാരതമോതീടിൽത്തീരുമന്തിയ്ക്കുമുന്നമേ 42
പെണ്ണുങ്ങളോടൊത്തു രാത്രിയ്ക്കുന്തണൻചെയ്ത പാതകം
മഹാഭാരതമോതീടിലുദിയ്ക്കുംമുമ്പു തീരുമേ 43
മഹത്തു ഭാരതക്കുള്ളജന്മം ഭാരതമെന്നുപേർ
മഹത്വത്താൽ ഭാരവത്വാൽ മഹാഭാരതമെന്നുപേർ 44
ഇതിൻനിരുക്തമറികിലെല്ലാപ്പാപവുമാറുപോം
പതിനെട്ടുപുരാണങ്ങൾ ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾ മുറുമേ 45
സാംഗവേദങ്ങളൊരിടമൊരിടത്തുഭാരതം
പതിനെട്ടുപുരാണങ്ങൾ തിത്തിരോദ്ഗീതനുടെ 46
വമ്പുള്ളൃഷീസ്സുടെയീസ്സിംഹനാദംശ്രവിയ്ക്കുകിൽ
മുവ്വാണ്ടുകൊണ്ടുമുഴുവൻ കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ പ്രവൃ 47
തീർത്തുകൊണ്ടാൻ ഭാരതമിതൊട്ടുക്കു ഭഗവാൻമുനി
ജയാഖ്യം ഭാരതമിതു ഭക്തിയോടൊത്തു കേൾക്കുകിൽ 48
ശ്രീകീർത്തിയും വിദ്യയുമൊത്തുണ്ടായ്വന്നീടുമെപ്പൊഴും
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളിവയിൽ ഭരതർഷഭ! 49

ഇങ്ങുള്ളതുണ്ടു മറെറാന്നിലില്ലിങ്ങില്ലാത്തതെങ്ങുമേ
ഇതിഹാസം ജയമിതു കേൾക്കേണം മോക്ഷകാമുകൻ 50
ബ്രാഹ്മണൻ ക്ഷത്രിയൻ ഗർഭമുള്ള നാരിയുമങ്ങിനെ
സച്ഛ്രംനേടും സച്ഛ്രകാമൻ ജയകാമൻ ജയിച്ചിടും 51
മകനോ ഭാഗ്യമുള്ളോരു മകളോ ഗർഭിണിയ്യുമാം
അനാഗതംമോക്ഷവുമാക്കൃഷ്ണദ്വൈപായനൻ പ്രഭു 52
ഈ ഭാരതത്തിൻ സന്ദർഭം നിർമ്മിച്ചു ധർമ്മകാംക്ഷയാൽ
തീർത്തിതവ്വതുലക്ഷംകൊണ്ടങ്ങു മറെറാരു സംഹിത 53
അതിൽ മുപ്പതുലക്ഷംതാൻ ദേവലോകത്തുനില്പതും
പതിനഞ്ചാം പിതൃപുരേ പതിന്നാൽ യക്ഷമന്ദിരേ 54
ഒരുലക്ഷം മാത്രമുണ്ടു മർത്ത്യലോകത്തുരച്ചതായ്
നാരദൻ വിണ്ണരിൽച്ചൊല്ലീ ദേവലൻതാൻ പിതൃക്കളിൽ 55
ശുകൻ യക്ഷാശ്രരിലാ വൈശമ്പായനർ മർത്ത്യരിൽ
ഇതിഹാസം പുണ്യമിതു മഹാർത്ഥം വേദസമ്മിതം 56
വ്യാസപ്രോക്തം ബ്രാഹ്മണനെ മുന്നിലാക്കീട്ടു കേൾക്കുകിൽ
അവൻ മുറും കാമമിങ്ങു കിർത്തിയുംപൂണ്ടു ശൌനക 57
പരയാം സിദ്ധി നേടിടുമെനിയ്ക്കില്ലൊരു സംശയം
ഭാരതാദ്ധ്യയനം പുണ്യമതിൽപ്പാദംപഠിയ്ക്കിലും 58
ഭക്തിശ്രദ്ധകളോടൊത്തു കേൾപ്പിച്ചീടിലുമങ്ങിനെ
ശുദ്ധമാം ശ്രദ്ധയുള്ളോനു തീരും പാപമശേഷവും. 59
മഹർഷിഭഗവാൻ വ്യാസൻമുമ്പീസ്സംഹിത തീർത്തഹോ
ശ്ലോകം നാലാലുണ്ണി ശുകനോതിക്കൊണ്ടിതു മാമുനി 60
മാതാപിതൃസഹസ്രങ്ങൾ പുത്രദാരശതങ്ങളും
സംസാരങ്ങളിലേറിട്ടുണ്ടുണ്ടാമിനിവേറെയും 61
ഹർഷസ്ഥാനസഹസ്രങ്ങൾ ഭയസ്ഥാനശതങ്ങളും
മൂഢനു പറും നാൾതോറും പണ്ഡിതനുതു പറിടാ 62
കൈപൊക്കിയുച്ചമോതുന്നോൻ കേൾക്കുന്നില്ലിങ്ങിതാരുമേ
ധർമ്മത്താലർത്ഥകാമങ്ങളതെന്തേ സേവിയാത്തതും. 63

കാമംഭയം ലോഭമിവറിനാലി-
ലധർമ്മം വിടൊല്ലാ ജീവിതത്തിനുപോലും

ധർമ്മം നിത്യമല്ലല്ലൽ സൌഖ്യം
ജീവൻ നിത്യം നിത്യമല്ലിങ്ങു ഹേതു. 64

എന്നീമ്മഹാഭാരതഗായത്രി കാലത്തേറ്റു ജപിയ്ക്കുകിൽ
അവനും ഭാരത ഫലമുണ്ടാം ബ്രഹ്മാപ്തികിട്ടിടും 65

ഭഗവാനാഴിയെമ്മട്ടു പനിമാമലയെങ്ങിനെ
രത്നാലയങ്ങളായ്ക്കേൾപ്പിതതേമാതിരി ഭാരതം. 65

കൃഷ്ണവേദാഗമം വിദ്വാൻ കേൾപ്പിച്ചാലത്ഥസിദ്ധനാം
ഈമ്മഹാഭാരതാഖ്യാനമേറ്റം ശ്രദ്ധയോടു പഠിയ്ക്കുകിൽ
പരയാം സിദ്ധി നേടീടുമവനില്ലൊരു സംശയം. 66

വ്യാസന്റെ വുണ്ടിടയിലേന്തിയതപ്രമേയം
പുണ്യം പവിത്രമിതു പാപഹരം ശിവംതാൻ
ഈമ്മഹാഭാരതം കിമപി കേൾക്കിലവനും പിന്നെ-
യെന്തിനും പുഷ്കരവിശുദ്ധജലാഭിഷേകം 67

വേദജ്ഞനായറിവുകൂടിയൊരന്തണനും
പൊൻകൊമ്പെഴുന്ന പശു നൂറിനെ നല്കുവോനും
ഈപ്പുണ്യഭാരതമഹാകഥ കേൾക്കുവോനു-
മുണ്ടായ്വരും ഫലമവനുമവനുമൊപ്പം. 68

സ്വർഗ്ഗാരോഹണപർവ്വം കഴിഞ്ഞു

ശ്രീമഹാഭാരതം കഴിഞ്ഞു

ഭാരതശ്രവണവിധി

ജനമേജയൻ പറഞ്ഞു

ഭഗവാനേ!ഭാരതത്തെബ്ബുധർ കേൾക്കേണ്ടതെങ്ങിനേ
ഫലമെന്തേതു വാനോർകഥം പൂജ്യർ പാരായണങ്ങളിൽ 1
ഭഗവാനേ നഥംകിടേണ്ടതെന്തു പർവ്വങ്ങഥം തീരവേ
വായിയ്യുന്നവനെമ്മട്ടിലാവേണമതുമോതണം. 2

വൈശമ്പായനൻ പറഞ്ഞു

രാജാവേ!കേളീവിധിയും ഫലവും ഭരതർഷഭ!
കേട്ടാലുള്ളതു രാജേന്ദ്ര!നീ ചോദിച്ചതിതല്ലയോ 3
വിണ്ണിൽ വിണ്ണോർകഥം കേളിയ്ക്കായ് മന്നിൽ വന്നിതുമന്നവ!
ഈക്കായ്മം ചെയ്തവെച്ചിട്ടു പിന്നെത്തിരിയെയെത്തിനാർ 4
ഹന്ത നിന്നോടുപറയാം ചുരുക്കം കേട്ടുകൊഥംക നീ
ഋഷികഥംക്കും ദേവകഥംക്കും മന്നിലുള്ളോരു സംഭവം 5
ഇതിലാരുദ്രർ സാദ്ധ്യന്മാർ വിശ്വദേവകഥം ശാശ്വതർ
ആദിത്യരശ്വിനീ ദേവർ ലോകപാലർ മഹഷ്കഥം 6
ഗ്രഹ്യകന്മാർകഥം ഗന്ധർവ്വർ വിദ്യാധരർ ഭുജംഗമർ
സിദ്ധർ ധർമ്മം സ്വയംഭുവും മുനികാത്യായനീവരൻ 7
മലയാഴികളുവ്വണ്ണം പുഴയങ്ങപ്സരസ്സുകഥം
ഗ്രഹങ്ങഥം സംവത്സരങ്ങളയനങ്ങളൃതുക്കളും 8
മുറാം സുരാസുരരെഴും മഹാചരജഗത്തുമേ
ഭാരതശ്രേഷ്ഠ!കാണുന്നു ഭാരതത്തിലൊരേടമേ 9
അവക്കാം നിലകേട്ടീടിൽ നാമകർമ്മാനുകീർത്തനാൽ
ഘോരപാപംചെയ്കിലുമുടൻ വിട്ടൊഴിയും നരൻ 10
ക്രമത്തിൽശ്ശരിയാംമട്ടിയിതിഹാസം ശ്രുവിച്ചതാൻ
സംയതാത്മാവുശുചിയായ് ഭാരതം തീർത്തുകൊള്ളുകിൽ 11

അവക്കായ് ശ്രാദ്ധമേകേണം ഭാരതം കേട്ട ഭാരത!
ബ്രാഹ്മണക്ക യഥാശക്തി ഭക്തിയാൽ ഭരതർഷഭ! 12
മഹാദാനങ്ങളം നല്കേണം രത്നങ്ങളം പലമാതിരി
കാംസ്യം കറന്നിട്ടം പയ്യളം മമയും കന്യമാരെയും 13
സർവ്വകാമഗ്രണം ചേന്ന യാനങ്ങളം പലമാതിരി
ഭവനങ്ങളം വിചിത്രങ്ങളം ഭൂമിവസ്ത്രങ്ങളം കാഞ്ചനം 14
വാഹനങ്ങളുമേകേണം മത്തഹസ്തികളം വാജികളം
കട്ടിൽ പല്ലക്കുകളം പരമണിഞ്ഞുള്ളോരു തേർകളും 15
ഗൃഹത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠമെന്തുണ്ടോ വിലയേറുന്ന സാധനം
വിപ്രക്തേകുകാത്മാവേബ്ഭാര്യമാർകളെ മക്കളേ 16
ക്രമത്തിലതു തീർത്തുള്ളോൻ പരം ശ്രദ്ധയൊടേകണം
ശക്തിപോലുള്ളതെളിയെ ഹൃഷ്ടൻ ശുശ്രൂഷുനിശ്ചലൻ 17
സത്യാർജ്ജവപരൻ ദാന്തൻ ശുചിശൌചമിയന്നവൻ
ശ്രദ്ധയുള്ളോൻ ജിതക്രോധൻ സിദ്ധനാം മട്ടുകേളംക്ക നീ 18
ശുചിശീലാചാരമുള്ളോൻ ശുക്ലവസ്ത്രൻ ജിതേന്ദ്രിയൻ
സംസ്കൃതൻ സർവ്വശാസ്ത്രജ്ഞൻ ശ്രദ്ധാവാനനസൂയകൻ 19
കൃപവാൻ സുഭഗൻ ദാന്തൻ സത്യവാദി ജിതേന്ദ്രിയൻ
ദാനമാനങ്ങളാൽ വശ്യനാകേണമിഹവാചകൻ 20
കിണച്ചിൽ താമസം വേഗമിതെന്യേ ധീരമുജ്ജിതം
വർണ്ണം വാക്കും വേർതിരിച്ചും സ്വരഭാവങ്ങളൊത്തുമേ 21
ത്രിഷഷ്ടിവർണ്ണമൊത്തഷ്ടസ്ഥാനങ്കൊണ്ടുച്ചരിച്ചഹോ
ചൊല്ലേണം ചൊല്ലുവോൻ സ്വസ്ഥൻ നല്ലിരിപ്പിൽസ്സമാ
[ഹിതൻ

നാരായണനെയും സാക്ഷാൽ നരനാം നരനേയുമേ
സരസ്വതീദേവിയേയും നമിച്ചു ജയമോതുക 23
ഇമ്മട്ടുചൊൽവോനിൽനിന്നു ഭാരതം കേട്ട ഭാരത!
നിയമസ്ഥൻ ശുചിശ്രോതാവങ്ങുകേട്ടോരിടുംഫലം 24
ആദ്യപാരായണം തീർന്നാ വിദ്വാൻ കാമങ്ങളം നല്കണം
അഗ്നിഷ്ടോമമഖത്തിൻറെ ഫലം നേടീടുമാനരൻ 25
അപ്സരസ്ത്രീകളം കൂടീടും വൻവിമാനത്തെ നേടിടും
വിണ്ണോരൊന്നിച്ചവൻ ഹൃഷ്ടൻ വിണ്ണിലെത്തും സമാഹിതൻ

രണ്ടാംപാരായണം തീർന്നാലതിരാത്രഫലംപെട്ടും
സ്വർരത്നമയം ദിവ്യം വിമാനം കേറുമായവൻ 27
ദിവ്യമാല്യാംബരധരൻ ദിവ്യഗന്ധവിഭൂഷിതൻ
ദിവ്യഗന്ധധരൻ നിത്യം ദേവലോകത്തു പൂജ്യനാം 28
മൂന്നാംപാരായണം തീർന്നാൽ ദ്വാദശാഹഫലംപെട്ടും
സുരസങ്കാശനായ് വാഴും വിണ്ണിൽ വർഷായുതങ്ങളും 29
വാജപേയഫലം നാലിലഞ്ചിൽ ഫലമിരട്ടിയാം
ഉദിതാർക്കാഭമായേറുമുജ്വലിച്ചനലോപമം 30
വിമാനംകേറി വിണ്ണോരോടൊത്തു വിണ്ണിൽഗ്ഗമിച്ചിടും
വിണ്ണിൽ വർഷായുതം ശക്രമന്ദിരത്തിൽസ്സുഖിച്ചിടും 31
ഇതിരട്ടിച്ചാറിലേഴിൽ മൂന്നിരട്ടിച്ചുമാംഫലം
കൈലാസശിഖരംപോലെ വൈഡൂര്യത്തിണ്ണയുള്ളതായ് 32
പലകോട്ടക്കെട്ടുമൊത്തുമണിവിദ്രുമഭൂഷിതം
കാമഗം സാപ്സരസ്സ്രീകം വിമാനം കേറിയങ്ങിനേ 33
എല്ലാ ലോകങ്ങളും ചുറ്റും രണ്ടാം സൂര്യൻ കണക്കിനേ
എട്ടാംപാരായണത്തിങ്കൽ രാജസൂയഫലംപെട്ടും 34
ചന്ദ്രോദയാഭമഴകാം വിമാനം കയറീടുമേ
തിങ്കൾകാന്തിനിറംകോലും മനോവേഗാശുഭാസുരം 35
തിങ്കളും നേർമുഖിമാരാകും വരനാരീജനങ്ങടെ
മേഖലാനൂപുരരവമെല്ലായ്പ്പോഴുമെഴുംവിധം 36
സുന്ദരാംഗീജനാങ്കത്തിലുറങ്ങിത്താനുണർന്നിടും
ഒമ്പതിൽബ്ബാരതാഹയമേധയജ്ഞമതിൻറെയാം 37
പൊന്നുത്തുണിൻകെട്ടുമായി വൈഡൂര്യത്തിണ്ണയൊത്തഹോ
ചുറ്റും ദിവ്യപ്പൊന്നുമയഗവാക്ഷങ്ങളിയന്നതായ് 38
വ്യോമചാരികളാം ഗന്ധർവ്വാപ്സരസ്സ്രീകളൊത്തുമേ
പരം ജ്വലിയ്ക്കും ശ്രീയാണ്ട വിമാനം കേറിയങ്ങിനേ 39
ദിവ്യമാല്യാംബരം ചാർത്തി ദിവ്യചന്ദനഭൂഷിതം
വിണ്ണോരോടൊത്തു നന്ദിയ്ക്കും വിണ്ണിൽ വിണ്ണോൻകണക്കിനേ
പത്താംപാരായണംതീർന്നു വിപ്രരെക്കൂപ്പിയെങ്കിലോ
കിങ്കിണിത്തൊങ്ങലൊലിയൊത്തുച്ചൈഃപതാകമായ് 41

രത്നത്തിണ്ണകളെന്നല്ല വൈഡൂര്യക്കൽകമാനവും 42
പൊന്നിൻജനാലപവിഴപ്രാന്തത്തളുമുള്ളതായ്
പാട്ടും ഗന്ധർവ്വാസ്സുരസ്ത്രീജനങ്ങൾ വിലസുന്നതായ് 43
സുകൃതിസ്ഥാനമാം നല്ല വിമാനം വാണിടും സുഖം
തീനിറത്തിൽപ്പൊന്നാണിഞ്ഞ മകുടച്ചാർത്തു ചാർത്തിയും 44
ദിവ്യചന്ദനവും പൂശിദിവ്യമാല്യമണിഞ്ഞുടൻ
ദിവ്യലോകങ്ങളിൽച്ചാരും ദിവ്യഭോഗങ്ങളാണ്ടവൻ 45
വിബുധന്മാരുടെയ നൽപ്രസാദാൽ ശ്രീകലന്നവൻ
പിന്നെപ്പെരുത്താണ്ടിവണ്ണം സപ്തലോകത്തു പൂജ്യനാം 46
ഇരുപത്തോരായിരത്താണ്ടിവൻ ഗന്ധർവ്വരൊത്തഹോ
പുരന്ദരപുരംവാണിട്ടിന്നൊത്തു സുഖിച്ചിടും 47
ദിവ്യയാനവിമാനാഢ്യനാനാലോകങ്ങൾതോറുമേ
ദിവ്യനാരീഗണത്തോടും വിണ്ണവൻമട്ടു വാണിടും 48
പിന്നെസ്സ്വയ്ക്കൻെറ ഗേഹത്തിൽച്ചന്ദ്രഗേഹത്തിലും ശരി
ശംഭുഗേഹത്തിലും ഭൂപ! വിഷ്ണുസാലോക്യമാന്നിടും 49
ഇതിമ്മട്ടാം മഹാരാജ! വിചാരിയ്യേണ്ടതില്ലിതിൽ
ശ്രദ്ധയോടൊത്തിരിയ്യേണമെന്നൻെറ ഗുരു ചൊല്ലിനാൻ. 50
വായിച്ചവനു നല്ലേണമുള്ളിലോക്കുന്നതൊക്കെയും
തേരാനയശയാനങ്ങൾ വാഹനങ്ങൾ വിശേഷമായ് 51
കടകം കുണ്ഡലം വേറേ ബ്രഹ്മസൂത്രവുമങ്ങിനേ
വിചിത്രമായിട്ടും വസ്ത്രം വിശേഷപ്പെടി ഗന്ധവും 52
ദേവമട്ടവനെപ്പൂജിച്ചീടണം വിഷ്ണുലോകമാം
ഇതിനുമേൽപ്പറഞ്ഞീടാം വിപ്രനേകിടേണ്ടവ
രാജാവേ! ഭാരതം വായിച്ചെങ്കിൽപ്പുണ്ണ്യംതോറുമേ 53
ജാതി ദേശം സത്യമേവം മാഹാത്മ്യം ഭരതർഷഭ!
ധർമ്മവും വൃത്തിയുമറിഞ്ഞരചക്കവനിശ്വര! 54
മുൻവിപ്രരേ സ്വസ്തിചൊല്ലിച്ചുടൻ കാര്യം തുടങ്ങണം
പവ്വം കഴിഞ്ഞാൽപ്പൂജിയ്യ വിപ്രരെശ്ശക്തിപോലെതാൻ. 55
മുമ്പേ വായിയ്യുമവനെ വസ്ത്രഗന്ധങ്ങളൊത്തുതാൻ
വിധിക്കുട്ടീടണം ഭൂപ! മധുപായസമുത്തമം 56

പിന്നെ മൂലഫലപ്രായം നെയ്തേൻപായസമഞ്ചിനേ
ആസ്തികത്തിങ്കലൂട്ടേണം ശക്കരച്ചോറുമേകണം 57
അപൂപം മോദകംപൂപമിവയൊടൊത്തു കേവലം
സഭാപവ്വത്തിലുവ്വീശ! ഹവിസ്സൂട്ടക വിപ്രരെ 58
ആരണ്യകത്തിൽ ഫലമൂലത്താൽത്തൃപ്തിയ്ക്കു വിപ്രരെ
അരണിപവ്വമെത്തീടിൽജ്ജലകുംഭം കൊടുക്കണം 59
മുഖ്യങ്ങളാം തപ്പണങ്ങൾ വന്യമൂലഫലങ്ങളും
സവ്വകാമഗ്രഹണംചേത്തു വിപ്രക്കന്നം കൊടുക്കണം 60
ഏവം വിരാടപവ്വത്തിൽ വസ്തുക്കൾ പലമാതിരി
ഉദ്യോഗത്തിൽബ്ഭാരതേന്ദ്ര! സവ്വകമ്മഗ്രണാനുചിതം 61
ചോറൂട്ടേണം ബ്രാഹ്മണരെ ഗന്ധമാല്യാഞ്ചിതാംഗരെ
ഭീഷ്മപവ്വത്തിലുവ്വീശ! മുഖ്യമാം യാനമേകിയും 62
പിന്നെസ്സവ്വഗ്രണംചേരും നന്നായ്വെച്ചന്നമൂട്ടണം
ദ്രോണപവ്വത്തിൽ വിപ്രക്ക പരമച്ചിതഭോജനം 63
രാജന്യശരവും നല്ല! വില്ലും വാളുമതേവിധം
കർണ്ണപവ്വത്തിലും സവ്വകാമമൊടൊത്ത ഭോജനം 64
നന്നായ്വെച്ചൂട്ടണം വിപ്രന്മാരെസ്സംയതമാനസൻ
ശല്യപവ്വത്തിലുവ്വീശ! ശക്കരച്ചോറുമോദകം 65
അപൂപം തപ്പണമിവയൊത്തന്നം മാറുമേകണം
ഗദാപവ്വത്തിലവ്വണ്ണം മുൽഗ്ഗവുംചേത്തു നല്ലണം 66
രത്നങ്ങളാൽ സ്ത്രീപവ്വത്തിൽത്തൃപ്തിച്ചീടുക വിപ്രരെ
നെയ്ച്ചോറാദ്യവുമൈഷീകത്തിങ്കലേകുക പിന്നെയും 67
പിന്നസ്സവ്വഗ്രണംചേരും വെച്ചചോറു കൊടുക്കണം
ശാന്തിപവ്വത്തിലവ്വണ്ണം ഹവിസ്സൂട്ടക വിപ്രരെ 68
ആശ്വമേധിക മായീടിൽസ്സാവ്വകാമികഭോജനം
അമ്മട്ടാശ്രമവാസത്തിൽ ഹവിസ്സൂട്ടക വിപ്രരെ 69
മൌസലത്തിൽ സവ്വഗ്രണം ഗന്ധമാല്യാനുലേപനം
മഹാപ്രസ്ഥാനികത്തിങ്കൽസ്സവ്വകാമാഢ്യമാം വിധം 70
സ്വർഗ്ഗപവ്വത്തിലവ്വണ്ണം ഹവിസ്സൂട്ടക വിപ്രരെ
ആയിരംവിപ്രരെ ഹരിവംശം തീരുമ്പൊളൂട്ടണം 71

വിപ്രനു നല്ലണം നിഷ്ഠത്തോടുമൊത്തൊരു പയ്യിനേ
അതിൽപ്പാതിയുമൊത്തേകാം ദരിദ്രനായീ മന്നവ! 72
പർവ്വംതോറും തീരുവോളുപുസ്തകത്തെ വിചക്ഷണൻ
സുവർണ്ണത്തോടുമൊന്നിച്ചു വായിച്ചവനു നല്ലണം 73
ഹരിവംശത്തിലും പർവ്വത്തിങ്കൽപ്പായസമൂട്ടണം
രാജൻ! പാരായണംതോറും ശരിയ്ക്കു ഭരതർഷഭ! 74
എല്ലാസ്സംഹിതതീർന്നിട്ടും പ്രയതൻ ശാസ്ത്രകോവിദൻ
ശുഭസ്ഥലത്തിരുത്തിത്താൻ ക്ഷൗമവസ്ത്രംപുതച്ചവൻ 75
ശുക്ലാംബരം മാലചാർത്തിശ്ശുചിയായിച്ചമഞ്ഞവൻ
വെവ്വേറെ ഗന്ധമാല്യങ്ങൾകൊണ്ടർച്ചിയ്ക്കശരിയ്ക്കുതാൻ 76
സശ്രദ്ധൻ പ്രയതൻഭൂപ! സംഹിതാപുസ്തകങ്ങളെ
ഭക്ഷ്യമാല്യങ്ങൾ പേയങ്ങൾ നൽക്കാമങ്ങൾ പലേതരം 77
ഹിരണ്യംതാൻ സുവർണ്ണംതാൻ പരം ദക്ഷിണ നല്ലണം
അതിൽപ്പകുതിയോ നാലിലൊന്നോ ലോഭമൊഴിഞ്ഞുതാൻ 78
എന്തെന്തുണ്ടോ തനിയ്ക്കിഷ്ടമതൊക്കെദ്വിജനേകണം
ഗുരുവാം പാചകന്നേകുകെല്ലാങ്കൊണ്ടും പ്രഹർഷണം 79
കീർത്തിയ്ക്കുവാനോരോ നരനാരായണർകളേയുമേ
ഗന്ധമാല്യങ്ങളാൽപ്പിന്നെച്ചമയിച്ചന്തണനേന്ദ്രരെ 80
തർപ്പിയ്ക്കുപലമട്ടുള്ള കാമദാനത്തരങ്ങളാൽ
അതിരാത്രമഖത്തിന്റെ ഫലംനേടീടുമാ നരൻ 81
നേടും ക്രതുഫലത്തേയുമേവം പർവ്വങ്ങൾതോറുമേ
വായിപ്പോൻ ഭരതശ്രേഷ്ഠ! വ്യക്താക്ഷരപദസ്വരൻ 82
ഭവിഷ്യം ഭാരതം വിപ്രന്മാരെക്കേൾപ്പിയ്ക്ക ഭാരത!
വിപ്രന്മാരുണ്ടതിൽപ്പിന്നെശ്ശരിയ്ക്കുകൊടുക്കണം 83
ഭരതശ്രേഷ്ഠ! ചമയിച്ചൂട്ടിവാചകനെ സ്വയം
വാചകൻ തുഷ്ടനായീടിൽ വൻപ്രീതിശ്രുഭയാവഹം 84
വിപ്രർ തോഷിയ്ക്കുകിൽസ്സർവ്വദേവകർക്കും പ്രസാദമാം
അതിനാൽ വരണം ചെയ്കവിപ്രരേ ഭരതർഷഭ! 85
മുറയ്ക്കുപലമട്ടാം നൽസ്സർവ്വകാമങ്ങളാലുമേ
എന്നീ വിധി പറഞ്ഞേൻ ഞാൻ നിന്നോടു മനുജർഷഭ! 86

ശ്രദ്ധയോടൊത്തിരിയ്ക്കേണം നീ ചോദിച്ചതിതല്ലയോ
ഭാരതംകേൾക്കലിൽ ഭൂപ! നൃപ! പാരായണത്തിലും 87
യത്നവാനാവുകെപ്പോഴും നൽശ്രേയസ്സാഗ്രഹിപ്പവൻ
ഭാരതംകേൾക്കണം നിത്യം ഭാരതംതാൻ പഠിയ്ക്കണം 88
ഭാരതംവേനത്തിങ്കലുള്ളോനോ കയ്യിലാം ജയം
ഭാരതം പാവനംപുണ്യം ഭാരതത്തിൽപ്പലേകഥ 89
ഭാരതംദിവ്യർ സേവിപ്പു ഭാരതം പരമംപദം
സർവ്വശാസ്ത്രത്തിലും മുഖ്യം ഭാരതം ഭരതർഷഭ! 90
ഭാരതത്താൽമോക്ഷമൊക്കുമിത്തത്ത്വം നിന്നൊടോതിനേൻ
മഹാഭാരതമാഖ്യാനം ഭൂമിയെഗ്ഗോവെ വാണിയെ 91
വിപ്രരെക്കേശവനെയും കീർത്തിച്ചാൽത്താഴുകില്ലവൻ
കാത്തിൽ രാമായണത്തിങ്കൽപ്പുണ്യമാം ഭാരതത്തിലും
ഭാരതേന്ദ്രാദിമദ്ധ്യാന്തങ്ങളിലാം ഹരികീർത്തനം 92
എങ്ങുണ്ടോ വിഷ്ണുകഥകൾ ശാശ്വതശ്രുതിജാലവും
പരമാം പദമിച്ഛിയ്ക്കും മനുഷ്യനതു കേൾക്കണം 93
ഇതോപവിത്രം പരമമിതു ധർമ്മനിദർശനം
ഇതു സർവ്വഗുണോപേതം കേൾക്കെ ഭൂതികൊതിപ്പവൻ 94
ശരീരം വാക്കുകളെന്നിവയാൽ നേടിവെച്ചഘം
എല്ലാം തീരുമിരുട്ടകറ്റോദയമാംപോതുപോലവേ. 95
പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങൾ കേട്ടാലുണ്ടായിടുംഫലം
ഒട്ടുക്കു വൈഷ്ണവൻ നേടുമിതിനില്ലൊരു സംശയം 96
സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരുമെത്തും വിഷ്ണുപദത്തുടൻ
കേൾക്കെ വിഷ്ണുയശസ്സുണ്ണിയുണ്ടാവേണ്ടുന്ന നാരികൾ 97
ഇതിനു ദക്ഷിണകൊടുത്തിടവേണം സുവർണ്ണകം
വായിച്ചാൾക്കു യഥാശക്തി ചൊന്നാണം ഫലമോപ്പവൻ 98
കുട്ടിയോടും പൊന്നുകൊമ്പിക്കപിലപ്പയ്യിനേയുമേ
വസ്ത്രംചാർത്തിച്ചു വായിച്ചോനേകേണം നന്നയോപ്പവൻ 99
പുണ്യമാകുമലങ്കാരം നല്ലോണം ഭരതർഷഭ!
നല്ല കർണ്ണാഭരണവും വിശേഷപ്പുടിമാനവും 100

ഭൂമിദാനം കൊടുക്കേണം വായിച്ചാൽകേൾക്കു നരാധിപ!
ഭൂമിദാനംപോലെ ദാനമുണ്ടായീലുലകിൽ വരാ 102
നിത്യം കേൾക്കുകയും കേൾപ്പിയ്ക്കുകയുംചെയ്തിടും നരർ
സർവ്വപാപങ്ങളുംവിട്ടു വിഷ്ണുസ്ഥാനത്തിലെത്തിടും 103
മുറവും കയറഴിക്കൊണ്ടീടും പതിനൊന്നു പിതൃക്കളെ
തന്നെപ്പുത്രനെയും ഭാര്യയേയുമേ ഭരതർഷഭ! 104
ദശാംശഹോമവുമതിൽച്ചെയ്തീടേണം നരാധിപ!
ഇതൊക്കെ നിൻെറമുമ്പാകെ ഞാൻ പറഞ്ഞേൻ നരർഷഭ 105
ഈ മഹാഭാരതം ഭക്തിയൊത്താദ്യംതൊട്ടു കേൾക്കുകിൽ
കൂടെകൂടിപ്പോൻ ബ്രഹ്മഘാതി തസ്കരൻ ഗുരുതല്പഗൻ 106
ചണ്ഡാലജാതിയായാലും പാപം കൈവിട്ടൊഴിഞ്ഞിടും
പാപമൊട്ടുകൊറിട്ടങ്ങിരുളക്കൻ കണക്കിനേ
വിഷ്ണുലോകത്തിൽ മോദിയ്ക്കും വിഷ്ണുമട്ടില്ല സംശയം. 107

ഭാരതശ്രവണവിധി കഴിഞ്ഞു.

"ലോഭേഷ്യാദുഃഖദുഷ്ടന്നും" കലിക്കുരിരുൾ നീങ്ങുവാൻ
"സൌഖ്യനാളപ്രദീപം നൽ"ക്കല്യാണംകാണ്ക ഭാരതം.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
RM 894.812
Call No. KUN-B Acc. No 11401
Author ...
Title ...
VOL-7

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org